

PATROLOGIÆ CURSUS COMPLETUS,

557

BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM, SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD ÆTATEM INNOCENTII III (ANN. 1216) PRO LATINIS
ET AD PHOTII TEMPORA (ANN. 863) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER DUODECIM PRIORA
ECCLESIAE SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS,
PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA ;

DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA ;
OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS
DETECTIS AUCTA ;

INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUIUS MOMENTI
SUBSEQUENTIBUS, DONATA ;

CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM
DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA ;

OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM
ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA ;

DUCENTIS ET AMPLIUS INDICIBUS LOCUPLETATA ; SED PRÆSERTIM DUOBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO
SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSCUIQUE
PATRUM, ABSQUE ulla EXCEPTIONE, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR ;
ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET
IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM SCRIPTURÆ VERSUS,
A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS,
CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS
TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANter
SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA,
SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS NIC ILIC SPARSORUM,
PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES,
LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES GRÆCA

IN QUÆ PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIAE GRÆCÆ
A S. BARNABA AD PHOTIUM,

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIAE, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA ; LATINA,
JAM INTEGRE EXARATA, VIGINTI ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, CENTUMQUE ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA
DUPplici EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM CUM VERSIONE LATINA LATERALIS COMPLECTITUR, ET
FORSAN CENTUM VOLUMINUM EXCEEDET NUMERUM. POSTERIOR AUTEM VERSIONEM LATINAM TANTUM EXHIBET IDEOQUE IN-
TRA QUINQUAGINTA CIRCITER VOLUMINA RETINEBITUR. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE
MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR : UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUIUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR,
COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM COMPARET NECESSE ERIT ; SECUS ENIM, CUJUSQUE VOLUMINIS AM-
PLITUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT.

PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS XV.

ORIGENES.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM
SIVE PETIT-MONTROUGE.

1857

SÆCULUM III.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ

ORIGENIS OPERA OMNIA,

EX VARIIS EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANU EXARATIS, GALLICANIS, ITALICIS, GERMANICIS ET ANGLICIS COLLECTA ATQUE ADNOTATIONIBUS ILLUSTRATA, CUM COPIOSIS INDICIBUS, VITA AUCTORIS ET MULTIS DISSERTATIONIBUS.

OPERA ET STUDIO

DD. CAROLI ET CAROLI VINCENTII DELARUE,

Presbyterorum et monachorum Benedictinorum e congregatione S. Mauri:

ACCURANTE ET RECOGNOSCENTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ,

SIVE

CURSuum COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS QUINTUS

CONTINENS PARTEM PRIOREM HEXAPLORUM QUÆ AD PRIMITIVUM REDUXIT ORDINEM, NEMPE VERE HEXAPLAREM, INNUMERISQUE OMNIS GENERIS EXPURGAVIT ERRORIBUS, NOTISQUE ILLUSTRAVIT SUIS NON PAUCIS

P. L. B. DRACH

S. CONGR. DE PROPAGANDA FIDE BIBLIOTHECARIUS HONORARIUS; PHILOSOPHIÆ ET LITTERARUM DOCTOR; PORTIFICIARUM ACADEMIARUM RELIGIONIS CATHOLICÆ ET ARCADUM, PARIENSISQUE SOCIETATIS ASIATICÆ, ETC., ETC., SODALIS; EQVES GALLICÆ LEGIONIS HONORIS, NECNON ORDINUM PIANI, S. GREGORII MAGNI, S. SYLVESTRI, S. LUDOVICI CIVILIS MERITI LUCENSIS SECUNDÆ CLASSIS, ETC.; OLIM VERO, DUM IN SYNAGOGA, RABBINUS LEGISQUE DOCTOR.

VE NEUNT OCTO VOLUMINA 85 FRANCIS GALLICIS. 1.

EXCUDERATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM,
SEU PETIT-MONTROUGE.

1857

Q550.14

1860. 1/2 p. 20.
Gray Fund.
#2.07

ELENCHUS

AUCTORUM ET OPERUM QUÆ IN HOC TOMO XV CONTINENTUR.

ORIGENES.

Hexaplorum quæ supersunt.

Ex Typis MIGNÉ, au Petit-Montrouge.

HEXAPLORUM ORIGENIS

QUÆ SUPERSUNT

MULTIS PARTIBUS AUCTIONA QUAM A FLAMINIO NOBILIO ET JOANNE DRUSIO EDITA FUERINT

EX MANUSCRIPTIS ET EX LIBRIS EDITIS ERUIT ET NOTIS ILLUSTRAVIT

D. BERN. DE MONTFAUCON

MONACHUS BENEDICTINUS E CONGREGATIONE S. MAURI.

(Parisiis 1713, 2 vol. in-folio.)

EPISTOLA NUNCUPATORIA.

Eminentissimo D.D. Cæsari d'ESTRÈES, cardinali episcopo Albanensi, duci ac pari Franciæ, regiorum ordinum commendatori, S. Germani a Pratis abbati, etc.

Non diu multumque cogitavi, cui hasce lucubrationes nuncuparem; adest quippe domi cui similem foris frustra quærerem: siquidem in te uno, Eminentissime Cardinalis, omnia splendent virtutis litterarumque ornamenta, omnia optimi Mæcenatis insignia, cujus partes sunt litteratos benevolentia complecti, officii prosequi, exemplo concitare. En tibi Hexaplorum Origenis partem offero, quæ post diuturnum cum blattis et tineis conflictum emergit demum et auspiciis tuis in lucem prodit.

Arbitror ego te, Vir amplissime, antiquitatis præsertim ecclesiasticæ studiosissimum, haud leviter indignaturum, quod posterioris ævi scriptores opus tam ingens, tot laudibus a priscis illis Ecclesiæ doctoribus celebratum, magno suo dedecore ita interire passi sint, ut nonnisi summo labore et industria hasce ejus reliquias extremæ perniciæ jam proximas eruere potuerimus.

Illud autem minime eventurum erat, Ecclesiæ Princeps eximie, si tui similes postremis sæculis Ecclesiam et rempublicam litterariam exornassent; viri scilicet qui litteras ingenuasque artes, aut florentes conservare, aut labentes erigere possent. Sed quod ævo nostro providente Numine conceditur, id in multis ætatibus reperire haud ita facile fuerit. Quot enim sæcula percurrere opus erit, ut talem tantisque dotibus insignem virum inveniamus; virum, inquam, ita rebus vel quam maximis gerendis natum, dicendi scribendique tam peritum; litteris disciplinisque omnibus sic excultum; virum denique, qui quam se cunque in partem dederit, facile princeps fuerit?

Nam vel a primo juventutis flore apud te, semper virtutis quam ætatis fuit cursus celerior.

Summo quippe loco natus et avitæ gloriæ memor, majorum tuorum vestigia non modo sequi, sed etiam antevertere studuisti. Hinc episcopalem nactus dignitatem rebus Ecclesiæ vel maximis componendis operam non minus sagaciter quam feliciter dedisti. Deinde promeritum purpuræ adeptus honorem, ac gravissimis regni negotiis apud exteras nationes tractandis a regum maximo deputatus, nullam Europæ catholicæ regionem insigni rerum gestarum splendore vacuam reliquisti. Manent hodieque Romæ, per totam Italiam, in Germania, Hispania, Lusitania, egregia sapientiæ virtutisque tuæ vestigia; quæ omnia si pro rei dignitate recensere aggrediar,

. . . . . cupidum, Pater optime, vires
Deficient :

sed eloquentiori hanc palmam relinquo; mihi enim id esset periculosæ plenum opus alex, et aliunde tot laudibus dignus vix laudi aditum concedere soles

Verum id mihi a modestia tua impetrare liceat, Eminentissime Cardinalis, ut duo tantum summopere miranda, quorum testis fui oculatus, huc afferam. Primum est te ita patriæ rebus semper advigilasse, ut tamen exterorum, apud quos negotia gerebas, animos tibi devincires, et eos tum officiis, tum dicendi lepore ita tibi conciliares, ut optimates et aulici te quasi Patrem vel propinquum agnoscerent. Quamobrem in nulla fere Europæ catholicæ regione peregrinus existimaris. Quod si, ut ait Orator (a), « non quidquam ex rebus humanis est præclarius aut præstantius, quam de republica bene mereri, » quantus hinc tuis laudibus cumulus accedit, quod non patriam modo tuam, sed alias etiam nationes summis beneficiis exornaveris; Lusitaniam dico, Bavariam, Italiam; quæ tantum ornamenti vel præsidii in amicitia atque auctoritate tua, quantum commodi repositum in benignitate senserunt.

Alterum quod mihi stuporem sæpe ingentem attulit illud est, quod amplissimis licet muneribus per totum vitæ curriculum perfunctus, nihil obstante rerum agendarum mole, litterarum cultum nunquam intermiseris. Nec tantum dico te id præstitisse quod solent alii sapientes viri, publicis negotiis deputati, qui ubi a solito munere vacant, ad litterariam exercitationem trans-eunt, vel usu librorum solitudinis tædium fallunt, quod tamen ipsum est in magna laude ponendum; sed ita semper comparatum fuisse demiror, ut de quovis litteraturæ, seu sacræ, seu profanæ genere loquendum, disserendum vel scribendum fuerit, non minus expedite et sagaciter hæc egeris, quam peritissimi quique artium et disciplinarum magistri: adeo ut qui te negotia vel gravissima tanta solertia tractantem cernerent, omnia posthabuisse putarent, quo rerum gerendarum peritiam assequerere; qui vero de omnigena litteratura disserentem audirent, te totam ætatem in litterarum studio contrivisse, cæteraque omnia neglexisse crederent.

Sed quam bonis avibus factum est, ut ex tantis undequaque susceptis feliciterque gestis negotiis ad nos receptum haberes! Immortales sane gratias habemus Ludovico Magno, qui te actarum rerum gloria clarum, hujus cænobii antisitem constituerit; qua in re nescio an plus tuis, Eminentissime Cardinalis, quam nostris commodis prospexerit. Hinc illa effusa in monasterio nostro lætitia, hinc ille plausus omnium sodalium de tanta fortuna sibi mutuo gratulantium; qua in re non partes tuli posteriores. Ecquid enim litteratorum cætui plus gaudii afferat, quam cum sibi principem a regum sapientissimo designari conspiciunt eum, quem ipsi, si penes se ejus rei arbitrium fuisset, communi omnium calculo sibi cooptassent?

In San-Germanensibus autem ædibus illis, quæ tot principum domicilium fuerunt, ceu in arce vel specula quadam constitutus, Eminentissime Cardinalis, iis omnibus fulges ornamentis, quibus olim varias Europæ gentes illustrabas, quodque mirabile dictu est, annos prope Nestoreos emensus, divina quadam celeritate ingenii dicendique copia, sicut olim ille Carneades, omnium ad te animos convertis et rapis. Te sæpe in consessu eruditorum suspicimus de quovis litterarum genere ita perite disserentem, ut fateantur omnes te non minus eruditone quam dignitate primas tenere. Nam sive de historia et geographia, sive de rebus ecclesiasticis et canonicis agatur, parem in omnibus facultatem exhibes, in nulla, ut ita dicam, orbis litterarii parte hospes. Tum si ad mansuetiores Musas te referas, Græcas, Latinas Gallicasque, memoriæ felicitate juvenes, ingenii acrimonia eruditos quoslibet antecellis.

(a) Cic. Fam. x, 5.

Stupent sane ii quos ad consortium tui evocare dignaris, litteratorum princeps amabilissime, et rediisse putant illa tempora quibus inter principes viros in omni genere micabas. Omnium quippe in te floridam redolent ætatem; bona valetudo, summa gratia, tantus ille in jocando lepos, sic temperatus ut nihil jocus de gravitate decerpat. Qui te talem vident, id se oculis observare putant quod quidam e veteribus dixit:

A certis annis ævum remeare peractum

Quis igitur Origeni fortunam non gratuletur suam, qui in præstantissima Operum suorum parte peneredivivus conspectui sistitur tuo? ac qui inter ævi sui Christianos palmam eruditio- nis tulerat, jam te, litterarum decus, patronum ambit, ut auspiciis tuis ex tenebris ubi diu latuerat eductus, ad eruditorum orbem faciles aditus reperiat, certus patrocini tui pignore se in pristinam non reversurum caliginem. Hunc ille jam laborum fructum exspectat. Quantis enim sudoribus Hexaplorum et Octaplorum opus molitus sit, testis vel ipsius operis conditio, testis et Hieronymus, qui Origenem χαλκίντερος appellat, quia scilicet viscera quasi ænea ob assiduitatem scribendi habere putabatur: in cujus colligendis reliquiis multo labore diuturnis- que vigiliis exercitatus, pene factus sum et ipse χαλκίντερος: fortunatus tamen si hasce meas lucubrationes lubenti animo acceperis; fortunatior, si ad diuturnum, ut spero, tempus, patro- cinio tuo uti pergam.

FR. BERNARDUS DE MONTFAUCON,
Monachus Benedictinus e congregatione Sancti Mauri.

PRÆFATIO.

Inter præstantiora Origenis opera principem obtinere locum *Hexapla* illa, tanto labore studioque concin- nata, fatentur eruditi quique tum veteres, tum recentiores. Cum enim homini Christiano nihil ad rectam fidem statuendam moresque informandos opportunius sit divinarum Scripturarum intelligentia, ejus sane utilitati tunc optime consultum putatur cum quidpiam in lucem editur ad reseranda Scripturæ arcana et ad ejus intimos sensus explorandos accommodatum. Quid autem eo in genere accuratius, quid ad Scripturæ sa- cræ mentem aperiendam commodius eximio illo *Hexaplorum* et *Octaplorum* opere? Ibi namque, præter LXX Interpretum editionem, tres aliæ interpretationes, a doctis viris Aquila, Symmacho et Theodotione ela- boratæ, in omnibus Hebraicæ Scripturæ libris comparebant; in libris etiam non paucis trium insuper aliorum interpretum anonymorum editiones e regione aderant uno sub aspectu positæ; ita ut earum om- nium lectione, et mutuo facta comparatione, si qua obscura et difficilla occurrerent, longe facilius tali subsidio explanarentur. Hinc factum est ut sancti Patres, ac veteres scriptores ecclesiastici pene omnes, lique maxime qui doctis in sacram Scripturam commentariis claruere, *Hexaplorum* Origenis usum præ- stantiamque passim commendent. Eusebius nempe, Diodorus, Chrysostomus, Theodoretus, Procopius et alii; interque Latinos Hieronymus, qui non in Commentariis modo suis ope illorum perpetuo utitur, sed etiam in adornanda eximia illa editione Latina, quam hodie *Vulgatam* appellamus, frequentissime Aquila vel Symmachum, rarius Theodotionem aliasve editiones sequitur.

Si quid unquam immortalitate dignum emissum in lucem fuerit, si qua lucubratio a temporum injuria vindicari meruerit, hæc sane erat tot parta vigiliis, laboribus, sumptibus. At, proh dolor! a sæculis plus quam octo ingentis molis opus ita periit, ut ne particula quidem ejus, ut fuerat ab Origene concinnatum, ad nos usque deveniret, nec spes videatur esse quidpiam unquam emersurum, quo tanta jactura sarciatur; a tempore autem amissi operis aliquot effluxere sæcula, ignorantæ tenebris adeo obruta, ut ne sensus quidem importati dantur penes homines etiam, ut illa ætate, doctos esse videretur. At post restaurata, proximis sæculis, litterarum bonarumque artium studia, ubi veterum scripta, quæ diu jacuerant interitui proxima, e situ vindicari et in publicum emitti cœperunt, non defuere viri qui de restaurandis si non *Hexaplis*, *Hexaplorum* saltem laciniis, cogitarent. Qui vero primus rei manum admovit Flaminius Nobilius, in Bibliis Græcis Romæ censis anno 1587, multas Aquilæ, Symmachi, et Theodotionis alio: umque in-

interpretum lectiones notis inseruit, quotquot videlicet tum ex Romanis codicibus, tum ex veterum libris excerpere potuerat Petrus Morinus Parisinus, ut ex ejusdem Morini epistolis aliorumque testimoniis arguitur.

Sub hæc Joannes Drusius eadem ipsa quæ Flaminius ediderat, non paucis accessionibus locupletata cum eruditis notis descripsit : at cum fato præoccupatus ea in publicum edere non potuisset, post ejus obitum publicandi curam suscepit Sixtinus Amama Hebraicarum litterarum Franekeræ professor : opusque Arnhemie proliit anno 1622, hoc titulo : *Veterum interpretum Græcorum in totum Vetus Testamentum Fragmenta, collecta, versa et notis illustrata a Joanne Drusio, linguæ sanctæ in illustrium Frisicæ ordinum Academia, dum viveret, professore.* Drusii labor a laudatis viris laudatus, litterarum sacrarum studiosis magno usui fuit. Hunc ego librum frequenter adire solebam, antequam de novis accessionibus faciendis cogitarem : et mirabar subinde ex tanto opere adeo pauca superesse fragmenta. Cum autem evolueudis codicibus Græcis solitam darem operam, jam anni sunt plusquam viginti tres, rem, quam, potui diligentissime, sum aggressus : tum si qua veterum interpretum loca in manuscriptis occurrerent, statim ad Drusium properabam, ut explorarem an observata editaque essent. Brevi autem comperi multa prætermissa fuisse, imo ex jam observatis et editis non pauca esse quæ manu medica egerent. Hinc omnia describere cœpi, paulatimque tum in Gallia, tum in Italia, et potissimum Romæ, tantam lectionum silvam reperi, ut Drusiana collectio nostræ comparata ne decimam quidem, imo ne decimam quintam ejus partem attingeret. Quanquam non in omnibus Scripturæ sacræ libris æqualis offeratur lectionum messis. Nam in Pentateucho, si annumeres ea quæ in Appendice ex codice Coisliniano adjunximus, ne vicesimam quidem nostrarum partem æquant Drusianæ lectiones. In libris Josue et Judicum pene nihil habet Drusius, ubi nos in singulis pene versiculis lectiones proferimus. In libris Regum, maxime in primo et secundo, vix quinquagesimam nostrorum particulam exhibet ille. In libro Job multis partibus Drusianam superat nostra collectio, pariterque in Psalmis, quorum multi pene totum Symmachum repræsentant. In Proverbiis, Ecclesiaste et Canticis non multa proferimus nova. Verum in prophetis omnibus, præcipue vero in Jeremia, Ezechiele et minoribus prophetis, tot nondum observata comparent, ut Drusiana collectio iis obruta videatur esse.

His ita comparatis, de modo concinnandi edendique operis non una fuit amicorum sententia. Alii enim volebant totum Hebraicum edi textum cum interpretatione τῶν Ὁ', eadem prorsus methodo qua Origenes ediderat, ita ut sex ubique columnæ adessent, et sicubi aliorum interpretum editiones deficerent, vacuus ibi locus relinqueretur. At me reluctantem, et quanto litteratorum incommodo, quantisque sumptibus tam immane opus proditurum esset objiciente (a), vel iidem ipsi qui tale consilium dederant, auctores demum fuerunt, ut in primo solum Geneseos capite, quasi pro specimine, Origenianæ columnæ adessent : ac in sequentibus deinde capitibus, ea solum loca afferrentur in medium, quorum interpretatio sive secundum Aquilam, sive secundum alios reperta fuisset : ita ut lectiones illæ cum Hebræo, LXX Interpretibus et Vulgata comparatæ, uno sub aspectu jacerent, et quidem eodem ordine, quantum licebat, quo ab Origene in *Hexaplis* positæ fuerant.

Compendii vero causa, ubi duo vel tres vel plures interpretes eodem prorsus modo vertunt, ac sine ullo vel minimo discrimine, tunc versionem non repetimus ad singulos, ut fecerat Origenes, sed nomina eorum qui similiter interpretati fuerant, a prima solum nominis littera, præmittimus hoc pacto Α., Σ., Θ. ἐν τοῖς μωκτῆρσιν αὐτοῦ Α., Σ., Θ., in *naribus ejus*. Hebraicæ lectionis, et interpretationum Græcarum, quæ illam sequuntur, versionem Latinam in altera columna e regione ponimus, subjuncta altero characterere Vulgatæ Latina, ut etiam Græce imperiti hac nostra collectione uti valeant.

Non deerant qui vellent integrum edi textum Biblicum, alii Hebraicum, alii LXX, alii vero Vulgatam Latinam, ut scilicet qui *Hexaplis* nostris, ubi textus integer secundum nullam editionem adest, uti vellent, ibi tamen totam Scripturæ seriem secundum aliquam ex editionibus ad manum haberent. Ne multa, hoc item consilium respuendum duxi : siquidem res ita concinnata est, ut quisque commode possit, vel Hebraicum, vel LXX interpretes, vel Vulgatam Latinam, vel demum Polyglotta ipsa, hac præsentem et apertam *Hexaplorum* collectionem, perlegere ; atque ubi suppetunt veterum interpretum lectiones, easdem cum eo, quem præ manibus habent, Scripturæ textu conferre, ut plurium interpretum auxilio res minus tritæ vel obscuræ facilius intelligi queant.

Singulis capitibus notas subjicimus, ubi primo dicitur undenam lectiones veterum interpretum excerptæ fuerint. Deinde si qua ad veram lectionem asserendam oportuna suppetant, ea clare pro modulo nostro proferimus. Loca Patrum ac veterum scriptorum selectiora adjicimus, eorum maxime quorum opera, præter ἀποσπασμάτια (*exigua fragmenta*) quæ in Catenis manuscriptis supersunt, deperdita sunt. Horum vero festivam copiam animadvertet eruditus lector, præsertim in Pentateucho. A prolixioribus explanationibus compendii causa abstinuimus. Non enim in proposito nobis fuit commentaria nova in Scripturam sacram edere, sed ea solum afferre quæ veterum interpretum lectionibus vel eruendis vel confirmandis necessaria erant. Ex

(a) Primigenium ordinem, partitionem scilicet in columnas sex, ab ipso Origene institutum, retinuimus. Grandis videtur labor, sumptus grandiores! quos tamen in gratiam lectorum subeundos recepimus. Prodeunt ergo egregiæ reliquiæ non jam nomine tenus, sed vere ἐκτελεσθῆαι distributæ. EDIT. ΠΑΤΡΟΛ.

Ursii notis eas deiegit et exscripsimus, quæ utiliores esse videbantur. Licet enim ille strenui scriptoris munus impleverit, grammaticis tamen adnotationibus, pro more suo, omnia ad nauseam usque replevit, ita ut res omnino tritas et cuique pervias passim afferat : quam rem ipsi, nec sine ludibrio, vitio vertebat Josephus Scaliger.

Editionum ordinem, quem Origenes instituerat, servandum duxi, ita ut primo locetur Hebraicus textus, deinde Aquila, post Symmachus, quarto loco LXX, postremo Theodotio : atque ubi tres aliæ editiones quinta, sexta et septima habentur, illæ novissimæ omnium ponantur. Hebræi, Samaritani, et Syri Græcas interpretationes, quæ nonnunquam occurrunt, semper post Hebraicum textum et ante alias editiones Græcas locamus. Hebraicæ lectiones sine punctis motionibusque Massoreticis hic semper scribuntur : nec liberum fuit secus agere, quia notæ illæ Massoreticæ sæpissime ad alium sensum determinant, diversumque ab eo quem illi secuti sunt. Lineolam tamen Maccaph dictam, ut in Massoreticis libris usurpatur, retinendam duxi, quia ejus aliquam rationem habuisse videntur veteres illi, ut ex verbis Hebraicis Græce descriptis, quæ supersunt, liquidum videtur.

Hebraici textus Latinam interpretationem dædimus, qualem dedere Santes Pagninus vel Arias Montanus : nam alterutrum fere sequimur ; ita tamen ut quando illi nimio scrupulo interpretationes efferunt barbaras, et quæ vix intelligantur, alias substituamus paulum elegantiores et clariores. Vix enim æquo animo feras, exempli causa, eos, ubi $\eta\kappa$ pro *ira* accipitur, quod passim contingit, *nasum* vertere, et *nasum Dei*, pro *ira Dei* ubique interpretari, ut cætera taceam $\kappa\alpha\kappa\omicron\zeta\eta\lambda\iota\alpha\varsigma$ exempla. Nomina vero propria non secundum Massoreticam lectionem, sed ut veteres lægebant, ut plurimum exprimimus ; si secus accidat, vel incuria vel lapsu typographorum accidit.

Asteriscos et obelos apposuimus, ubicunque in manuscriptis notabantur. Cæteros autem, qui passim occurrebant in *Hexaplis* Origenianis, quosque jam restituere difficillimum esset, non perquirendos esse putavimus. Nam, ut fusius in Preliminaribus dicitur, asteriscorum maxima pars hujus generis erant, ut parum inde lucis ad litterarum Hebraicarum intelligentiam accederet. Siquidem tanto scrupulo fuerant ab Origene positi, ut vel quam minimas particulas Hebraismosque omnes, qui Græca lingua non poterant concinne enuntiari, quique nihil ad sensum faciebant, importuna ἀκριβείᾳ notarent. Tunc vero solum asterisci et ea quæ asteriscis indicabantur utilia erant, cum clausulas aut verba a LXX Interpretibus prætermittenda exhibebant : hujus autem generis asteriscos summo studio perquisivimus, qui si cum aliis supervacaneis comparentur, paucissimi sunt. Obeli autem, ea quæ in LXX Interpretibus redundabant adnotantes, assequendæ Scripturarum menti, ut plurimum saltem, parum conducebant. Quamobrem id maxime curavimus, ut quam plurimas possemus veterum interpretationum lectiones studioso lectori offerremus.

Sicubi porro hujusmodi lectiones Latine tantum vel ab Hieronymo vel ab Hesychio afferuntur, ex Latinis Græca facere sine alicujus ms. auctoritate tentavere quidam : Græcæque hujusmodi fragmenta, quasi germanum Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et aliorum textum, in lucem emiserunt. Ex talique ausu plerumque accidit ut longe disparata pro veris substituantur, quod sæpissime experti sumus, cum reperia vera lectione, illius sine auctoritate codicis alicujus substitutæ $\nu\omega\theta\epsilon\iota\alpha$ conspicua fuit. Nec improbo tamen, quando exploratum est ex quibus Græcis verbis Latina manarint, si tunc ipsa Græca verba indicentur : exempli causa, si quis veterum diceret Aquilæ lectionem sic habere, *et in nomine ejus gentes sperabunt*, tunc sine periculo dici posset Græca sic habuisse, $\kappa\alpha\iota \ \epsilon\upsilon\ \tau\omicron\ \delta\omicron\ \nu\omicron\ \mu\alpha\tau\iota \ \alpha\upsilon\tau\omicron\ \upsilon \ \tau\alpha \ \epsilon\theta\eta\eta \ \epsilon\lambda\ \pi\omicron\ \upsilon\ \sigma\iota$. At illo etiam casu monendus esset lector Græca ex Latinis facta fuisse, quod etiam summa religione præstitimus : hujusmodique loca semper uncinis inclusimus, cum vel ex Latinis facta, vel aliunde dubia nobis esse videbantur.

Monendus est candidus lector, ut cum loca quædam in Pentateucho consulere voluerit, non eam modo, quæ in principio posita est, *Hexaplorum* collectionem, sed etiam Appendicem semper adeat : ibi namque plurima reperiet nondum observata nobis cum Pentateuchum ederemus, aliquando etiam plura quam in principio posueramus. Lectiones ibi multæ, ignoti antea interpretis, suo auctori restituuntur ; aliæ secus positæ emendantur. Hanc autem Collectionis nostræ partem ideo in fine, Appendicis more, locavimus, quia ad bibliothecam Coislinianam, ex cujus codice perinsigni lectiones illas posteriores mutuati sumus, aditum impetrare nequivimus (a), donec in ejus possessionem veniret illustrissimus Dom. Henricus Carolus du Cambout de Coislis, dux et par Franciæ, episcopus Metensis, Coislinianæ familiæ decus, qui pro innata beneficentia codices nobis ad nutum suppeditavit. Hæc porro bibliotheca manuscriptorum Græcorum copia paucis, præstantia vero et antiquitate nulli concedit. Horum catalogum per amplum preiosisque anecdotis bene multis instructum sub ejus auspiciis paramus, propediem in lucem edendum.

Solita erga nos humanitate semper usus est illustrissimus abbas de Louvois, Bibliothecæ Regiæ præfectus, qui pro voto nobis regios codices obtulit, quorum usum singulæ ferme hujus operis paginæ testificantur. Officii item suis nos certatim prosecuti sunt, V. Cl. Nicolaus Clemens, de cujus obitu admodum

(a) Lectiones codicis Coisliniani, quas in appendice coniecerat Montefalconius, ad capitulum unumquodque, cujus sunt, revocandas curavimus. EDITION. PATROL.

dolumus, et eruditissimus Joannes Boivinius, litterarum omnium, maximeque Græcarum, notitia celebris.

Bibliothecæ Colbertinæ thesauros nobis aperuit præstantissimus abbas de Seignelay, ejusque jussu codices nobis pro voto commodavit V. Cl. du Chesne, ejusdem bibliothecæ custos. Vetustissimum pulcherrimumque Prophetarum codicem, rogante Mæcenate nostro eminentissimo cardinali d'Estrées, a RR. PP. Jesuitis ad quatuor solum dies impetravimus: pluraque inde excerpturi eramus, si diuturniorem in eo operam ponere licuisset. Gratias item habemus maximas doctissimo nobisque amicissimo Michaeli Lequien ex ordine prædicatorum, qui Francisci Combefisii schedas nobis obtulit, unde non spernendas in Genesi et Exodo veterum lectiones excerptimus.

In Italia non pauca ex codicibus Vaticanis mutuati sumus, longe plura collecturi si liberiores nobis aditum fecisset is qui tum celeberrimæ illius Bibliothecæ custos erat. Multo ampliorem lectionum copiam suppeditavit bibliotheca RR. PP. S. Basilii Romæ, cujus codices pro voto ad manum semper habuimus beneficio reverendissimi P. Petri Mennitii, totius ordinis præfecti generalis, qui studiis nostris semper favit, et rogantibus nunquam defuit.

PRÆLIMINARIA IN HEXAPLA ORIGENIS

CAPUT PRIMUM.

De Tetraplorum a'que Hexaplorum nominibus et forma.

I. Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina. II. Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit. III. An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse. IV. Quo tempore Hexapla concinnaverit. V. Qua ratione Tetrapla, Hexapla et Octapla digesserit, itemque Enueapla. VI. In quibus Scripturæ libris tres alias editiones Hexaplis addiderit. VII. De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis. VIII. An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit. IX. Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.

I. Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina.

Quæ de Tetraplorum et Hexaplorum nominibus dicturi sumus, nondum, ut puto, observata fuere, quare vel ipsa novitate placitura esse sperandum est. Tetrapla et Hexapla, sic in plurali exprimuntur ab Origene, Eusebio, Epiphano et Hieronymo, Τετραπλᾶ, Ἑξαπλᾶ, videnturque ita primitus appellata fuisse. Verum alii posterioris ævi Græci scriptores frequentius Τετραπλοῦν et Ἑξαπλοῦν in singulari dicebant, Tetraplum videlicet et Hexaplum, ut passim animadvertas in notis hujus operis. Sic in nota ad ultimum caput libri II Regum, ἐν δὲ τῷ Ἑξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων, in Hexaplo autem et in accuratioribus exemplaribus, etc. Et alibi frequenter, maxime in libris Regum. Indicant autem Τετραπλᾶ seu Τετραπλοῦν, quadruplicem, Ἑξαπλᾶ vero seu Ἑξαπλοῦν, sextuplicem Scripturæ textum, uno conspectu positum, ut pluribus infra repræsentabitur. Hæc porro significantius a Græcis auctoribus non paucis vocantur etiam Τετρασέλιδον, sive quadruplex columna. Sic enim habetur in notis ad psalm. LXXXVI ex codice Coisliniano: Μητηρ Σιών τὸ ρ κατὰ προσθήκην ἔχειτο εἰς τὴν τῶν Ο' ἐν τῷ Τετρασελίδῳ· ἐν δὲ τῷ Ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ Σιών ἦγουν δίχα τοῦ βῶ. Quo significatur, in Tetraselido, sive in Tetraplo LXX habuisse lectionem illam vitiatam, Μητηρ Σιών, Mater Sion; in Octaselido autem sive in Octaplo ita lectum et

A emendatum fuisse μὴ τῇ Σιών, nunquid Sioni, expuncta littera ρ. Tetrapla igitur Τετρασέλιδον, Hexapla vero Ἑξασέλιδον, sextuplex columna dicebantur, ut videas in nota ad cap. v Michææ: quia Tetrapla Origenis, quatuor versiones Aquilæ, Symmachi, LXX Interpretum et Theodotionis per columnas e regione positas complectebantur; Hexapla vero textum Hebraicum litteris Hebraicis, et e regione proxime eundem ipsum Græcis litteris; postea quatuor Græcas interpretationes eodem quo supra ritu locatas, exhibebant. Σελίς autem significat paginam, τετρασέλιδον paginam quadruplicatam, seu quatuor columnarum, ἑξασέλιδον vero paginam sextuplicatam, sive sex columnarum. Ut autem τετραπλᾶ τετρασέλιδον, et ἑξαπλᾶ ἑξασέλιδον vocabantur, sic et ὄκταπλᾶ, ὄκτασέλιδον, sive opus octo columnarum, ut videas in nota ad psalmum LXXXVI. Dicitur autem opus octo columnarum, quia præter sex memoratas editiones, duæ aliæ quibusdam in libris memorato columnarum situ repræsentabantur.

B Semel item in notis ad Hesaiam, cap. III, γ. 24, legimus πεντασέλιδον, hoc est quinque columnarum opus. Nota autem hæc prodit ex insigni ms. RR. PP. Jesuitarum, et sic habet: οἱ Γ. στίχοι οἱ ὑποκείμενοι οὐκ ἔκειντο ἐν τῷ πεντασελίδῳ, οὐδὲ Ἄριγένης ἐξηγούμενος τούτων ἐμνήσθη. Id est: Tres subijuncti versiculi non erant in Pentaselido, sive in libro quin-

que columnarum : neque eorum meminit Origenes in A expositione sua. Inde profectum fortasse nomen est, quod librarii quidam Hebraicam Hebraice scriptam columnam, non usitata sibi characterum forma deterriti, in nonnullis exemplaribus prætermiserint, satisque habuerint Hebraicum textum Græco characterē repræsentare : cujus rei exemplum habemus in codice Barberino, Osee xi, 1, ubi quinque columnarum fragmentum effertur prorsus ommissa Hebraica scriptione. Si quis autem reluctetur, et dicat, non ideo πεντασέλιδον vocari, quod in quibusdam libris Hebraica scriptura prorsus ommissa fuerit, sed quod in recensione columnarum Hebraicus textus, semel Hebraicis, posteaque semel Græcis litteris descriptus, pro una tantum columna sit habitus, huic non admodum repugnabo : nam licet B ex Hebraicarum litterarum omissione accidisse suspicer, ut id tuto affirmare possim, exempla nova desiderari non diffiteor.

Hexaplorum, ἑξαπλῶν, nomen ex natura sua adjectivum, substantive passim usurpatur a Græcis scriptoribus; aliquando etiam adjective. Sic Epiphanius, libro *De ponderibus*, Ἑξαπλᾶς (sic) τὰς ἑξάβλους, *Sextuplices Libros*, ut Hexaplorum libros indicet : et in vetustissimo prophetarum codice penes RR. PP. Jesuitas legitur ἑξαπλοῦς Ἰερμίας, sextuplex Jeremias, a sextuplici columna. Ex frequenti porro illa, quæ in plerisque antiquis exemplaribus occurrit, Hexaplorum mentione, factum videtur ut librarii, πρὸς ἀντιδιαστολήν Hexaplorum, alios libros, qui unicam τῶν Ὁ editionem completebantur, ἀπλᾶ sive simplicia vocarent, et ita distinguerent a sextuplicibus. Sic in codice quodam Coisliniano decimi sæculi ad librum III Regum vii, 16, legitur, ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀπλῶν, in quibusdam Haplorum, sive simplicium exemplarium.

Certum exploratumque est in Psalmis, in Prophetis minoribus et forsitan alibi, præter duas columnas Hebraicas, quarum altera Hebraicis, altera Græcis litteris descripta erat; et sex columnas Græcas totidem interpretationum, nempe Aquilæ, Symmachi, LXX, Theodotionis, Quintæ et Sextæ, quæ simul octo columnas, sive Octapla constituebant; septimam etiam Græcam editionem fuisse, quæ nonam columnam occupare debuit, atque adeo D Enneapla, sive novem columnarum opus eddicere. At mirum fortasse videatur Enneaplorum nomen nusquam apud veteres memoratum reperiri. An quia illam editionem Origenes non in serie columnarum, sed in imo margine locaverat, ideo nusquam Enneaplorum nomen, etiam cum illa aderat, usurpatum est? An veterum incuria, etiamsi columnam occupaverit suam, nusquam tamen Enneapla memorata deprehenduntur? Id sane divinandum relinquitur. Multa quoque alia sunt quæ ex solo Hexaplorum Octaplorumque conspectu, statim nota cuique et manifesta essent, quæque iis destituti vix ac ne vix quidem conjecturæ assequi possumus.

II. Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.

Quo autem consilio Tetrapla et Hexapla concinnaverit Origenes, explicat Hieronymus præfatione in libros Paralipomenon, his verbis : *Et certe Origenes non solum exemplaria composuit quatuor editionum, e regione singula verba describens; ut unus dissentiens statim, cæteris inter se consentientibus, arguatur; sed, quod majoris audaciæ est, in editione LXX Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus ante fuerant, et virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita.* Ut igitur prudens lector ex multarum interpretationum collatione posset quænam verior explicatio esset deprehendere, illas omnes editiones uno conspectu locavit Origenes, ut Hebraice imperiti possent plurimum inter se consentientium auctoritatem amplecti. Sed quia hæc veri sensus assequendi via, incerta sæpe est, nec erroris periculo vacat : plerumque enim accidit ut, aliis a vero limite deflectentibus, unus germanam auctoris mentem exprimat; dicamus etiam Hebraice doctis hanc editionum collectionem perutilem fuisse : nam illi pro ea, qua pollebant, Hebraicarum litterarum peritia, poterant quisnam interpres propius ad fontem accederet intelligere. Aliam item hujus ab se suscepti operis causam subindicat Origenes *Commentario in Matthæum*. Quia nimirum ille editioni τῶν Ὁ Vulgatæ, sive κοινῆ, librariorum ausu et ignorantia corruptæ, manum medicam admovere cupiebat, ea quæ prætermissa fuerant, ex aliis editionibus cum asteriscis addidit : quæque redundabant, nec erant in Hebraico, appositis obelis, ut invecta notavit. Atque ut emendationibus suis faceret fidem, una cum Hebraico aliorum interpretationes e regione posuit, ut quisque videre posset se non sine auctoritate et manca resarcivisse, et superflua præfixis obelis ut inducta notasse.

III. An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse.

Quæritur Hexaplane prius, an Tetrapla concinnaverit Origenes. Multi Tetrapla prævisse censuerunt : verum pugnat Henricus Valesius Origenem Hexapla edidisse ante quam Tetraplis manum admooveret, hoc nixus Eusebii testimonio *Hist. Eccl.* lib. vi, cap. 16 : ταύτας δὲ ἀπάτας ἐπὶ ταυτὸν συναγαγὼν, διελὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαρὰθεὸς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημεϊώσεως, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλέλοιπεν ἰδίως τὴν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας. Quæ sic ille vertit : *Has igitur omnes interpretationes cum in unum corpus collegisset, et per certa cola ac membra distinxisset, una cum ipso Hebraico textu, Hexaplorum nobis exemplaria reliquit; postea vero editionem Aquilæ et Symmachi ac Theodotionis cum Septuaginta Interpretum versione seorsum in Tetraplis digessit.* Ideo autem sic vertendum esse credidit, quod vocem ἐπικατασκευάσας, quam ipse ex manuscriptis pro ἐπισκευάσας substituit, putaret significare, Tetrapla post edita fuisse. At

σι'ο ἐπισκευάσας, sive ἐπικατασκευάσας legatur, A τὸν εἰρμὸν, etc., referantur ad δέκνυται, et sensus hunc esse arbitror hujusce loci sensum : *Hexaplorum nobis exemplaria reliquit : cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset.*

Aoristus enim hoc situ positus rem postremo enuntiatam prius factam esse denotat, quam eam quæ præcedenti verbo indicatur. Hæc vero loquendi forma adeo vobia apud scriptores Græcos est, ut mirum sit virum doctum in re tam aperta lapsum esse. Sic apud Sirahonem lib. xiiii hæc verba : Ἀτταλος διεδέξατο τὴν ἀρχὴν, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς οὗτος πρῶτος, νικήσας Γαλάτας νίκη μεγάλη, sic explicantur : *Attalus exceperit imperium, et primus rex proclamatus est, postquam magnam victoriam de Galatis reportaverat.* Nam licet hæc victoria postremo loco enuntiarī videatur, ex perspicuo tamen notoque usu hic intelligitur victoriam præcessisse et inaugurationem secutam esse. Hunc item Eusebii locum sic intelligas oportet, ac si series ita se haberet, ἰδίως τὴν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας, τὰ τῶν λεγομένων Ἐξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταέλοιπεν· id est, *cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset, Hexaplorum nobis exemplaria reliquit.* Nihilque officit huic interpretationi, vox composita ἐπικατασκευάσας : eadem quippe ratio æque valet in compositis quibusque atque in simplicibus, cum tali modo usurpantur.

Qua posita interpretatione Tetrapla haud dubie prius quam Hexapla ediderit Origenes. Et hæc erat eruditorum opinio antequam Valosius, memorato Eusebii loco fultus, novam aperiret. Ad hæc autem, Origenis nota in caput xlvii Genesis v. 6, quam ex codice Monspeliensi eruit Combelsius, totam solvere quæstionem videtur. Eam porro sic edidimus eodem loco : Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀντίγραφον μετελήφθη, πρὸς τὸν εἰρμὸν τὸν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι δέκνυται καὶ ἡ τῶν Ἐβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μεταθεθεῖσα, ὡς τὰ πρῶτα ὕστερα καὶ τὰ ὕστερα πρῶτα γενέσθαι· ὅπερ καὶ ἐνταῦθα εὐρέθη παθοῦσα· τούτου χάριν παρεθήκαμεν ἀκολουθίαν· ἔστι δὲ αὕτη. Τῷ, Κατοικήσομεν οἱ παῖδες σου ἐν γῆ Γεσέμ, συνάπτεται τὸ, Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ. Εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς. Hoc est : *Quandoquidem in Tetraplis, unde exemplar transumptum est, secundum seriem Hebraici aliarumque editionum ostenditur, Septuaginta Interpretum editionem aliquot in locis transpositam fuisse ; ita ut quæ priora erant, posterius ; quæ posteriora, prius locarentur : quod hoc etiam loco accidisse deprehenditur ; ideo veram seriem hic apposuimus, quæ sic habet. His verbis, Habitabimus pueri tui in terra Gesem, subjungitur illud : Dixi' autem Pharao Joseph : Habitent in terra Gesem. Si autem noveris, quod sint in eis, etc. Quam notam ut recte intelligas, virgulam ponas oportet post vocem μετελήφθη, ita ut sequentia πρὸς*

sit, ostensum est secundum seriem vel ex serie Hebraici et aliarum editionum, textum τῶν Ὁ aliquot in locis transpositum, et præpostere locatum fuisse ; videlicet in nota ad marginem Tetraplorum posita, quæ monebat eo loco seriem τῶν Ὁ turbatam et transpositam esse : quæ sequuntur enim, τούτου χάριν παρεθήκαμεν ἀκολουθίαν, *ideo rectam seriem (hic) apposuimus*, aperte indicant illam restitutionem post edita Tetrapla factam fuisse. His quæ jam dicimus fidem facit nota codicis RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, quam infra edemus. Ibi namque dicitur Origenem Tetrapla suis correxisse et scholiis illustrasse : quæ scholia ipsius Origenis manu descripta viderat is qui notam edidit. Illam porro cod. Monspeliensis notam ad Hexapla Origenis pertinere non ambigendum. Nam in Hexaplis ille suis loca Septuaginta Interpretum, quæ vel librariorum lapsu, vel alio casu transposita fuerant, ordini suo restituit, ut infra probabitur.

Quod autem in Tetraplis editionem LXX non emendaverit Origenes, sed iis manum medicam postea admoverit, nempe cum Hexapla et Octapla adornaret, multis ex locis comprobatur. Sic psalmo lxxxvi, in nota ad ἦ 5 superius num. 4 allata, dicitur locum illum vitiatum Μήτηρ Σιών, *Mater Sion*, qui respicit Hebraicum מִתְּרַן, haberi in Tetraselido, sive in Tetraplo ; secus autem in Octaselido, sive in Octaplo, ubi recte legebatur, μὴ τῇ Σιών, *nunquid Sion*, quia videlicet hunc locum in Tetraplis mendosum, in Octaplis postea emendavit Origenes. In libro autem Job frequentissima memorantur loca ex Tetraplis desumpta, quibus demonstratur LXX Interpretum editionem, quæ ab Origene in Tetraplis posita fuerat, non emendatam fuisse ; sed et σφάλματα et præposteras lectiones, quæ in exemplaribus τῶν Ὁ exstabant, intacta ibi remansisse, ut quisque animadvertere possit in notis nostris. Exploratum itaque est textum LXX Interpretum in Tetraplis non emendatum fuisse, sed postea in Hexaplis id præstitisse Origenem. Quapropter ubi de emendanda LXX Interpretum lectione agitur apud veteres, Hexapla semper, Tetrapla nunquam citantur. Hinc autem liquidum est Tetrapla prius quam Octapla edita fuisse : nam si Hexapla cum editione scilicet illa τῶν Ὁ a mendis purgata, prius edidisset Origenes ; an credatur ipsum postea cum Tetrapla ederet, missa illa quam tanto labore emaculaverat Hexaplarum editione, aliam in emendatam et erratis plenam posuisse ? Id certe cum recta ratione pugnaret : et præterea locus Eusebii quem supra descripsimus, necnon sequens Origenis, id aperte narrant. Hæc autem pluribus prosecuti sumus, quia Henricus Valesius locum Eusebii perperam interpretatus, doctis aliquot viris fucum fecerat.

IV. Quo tempore Hexapla concinnaverit.

De tempore quo Hexapla adornavit Origenes, prorsus ἀσύστατα narrat Epiphanius, qui ait, Ori-

genem a tempore Decii ad usque imperium Galli et Volusiani et ultra floruisse : ac in persecutione Decii multa passum, neque tamen martyrio consummatum, Cæsaream concessisse : inde Jerosolymam, postea Tyrum : ubi, pergit ille, octo et viginti annorum spatio moratus, Hexapla composuit. Hæc Epiphanius, qui mirum quantum a vero aberraverit. Nam cum, Eusebio teste, Origenes imperantibus Gallo et Volusiano, qui anno Christi 254 cæsi sunt, obierit, vix potuit post Decii persecutionem anni 251 tribus annis vixisse. Jure igitur doctissimus illustrissimusque Huetius, rejectis Epiphaniï notis, aliunde calculum petere nititur : utque probabiliorem ea de re statuatur sententiam, ad tempus Maximini opus Hexaplorum revocat : ac Cæsareæ inchoatum, Tyri autem perfectum fuisse opinatur. De tanto autem edendo opere jam tunc cogitasse Origenem putat, cum Alexandriæ versaretur : ibidemque nonnullas Scripturæ interpretationes collegisse contulisseque : quæ totius structuræ veluti rudimenta haberi poterant ; deinde Cæsareæ in Cappadocia rei scrio manum admovisse ; demumque Tyri absolvisse. Sic ille *Origenianorum* lib. 1, cap. 3, num. 2. Ejus verba referre non pigebit.

« Tetraplorum et Hexaplorum, quorum mentionem fecit Eusebius lib. vi *Histor.*, cap. 16, cui tempori adjungenda sit descriptio, statuere promptum non est. Factum id significare videtur Eusebio multo antequam Alexandria Origenes excessisset, tunc nimirum cum Ambrosium ad Christi fidem convertibat. Epiphanius autem Tyri lucubrata ea non semel asseveravit. Ego vero aliud rei huic tempus deputo, quando scilicet, Christianos vexante Maximino. Cæsaream Cappadociæ ad Firmilianum confugit Origenes. A Juliana enim liberaliter exceptus et domo et bibliotheca a Symmacho olim instructa, ad eam deinde hæreditatis jure transmissa, nactus illie est Scripturæ sacræ exemplaria, quibus usus fuerat Symmachus. Tum vero codices ipsum conflixisse inter se et conjunxisse probabile est : sed cum institutum opus per angustias temporis ibi absolvere non posset, supremam ipsi manum in otio Tyrio imposuisse. Non quod de iis cogitasse Origenem tum primum putem ; sed Alexandriæ fortasse prius animo informata, Cæsareæ Cappadociæ inchoata, Athenis et Cæsareæ Stratonis affecta, ac Tyri demum arbitrator fuisse perfecta. Ita Eusebio conciliatur Epiphanius, quorum ille aliquam in concinnandis Hexaplis Alexandriæ operam ab Origene positam videtur significare ; hic Tyri fuisse composita aperte docet ; quod ita intelligendum est, non Tyri solum ea elaborasse Origenem, sed in iis etiam locis in quibus octo et viginti ante mortem annis versatus est, quos Tyri transactos perperam Epiphanius credit. Firmat nostram conjecturam quod ait Eusebius lib. vi. *Hist.*, cap. 17, Symmachi interpretationem in Julianæ Bibliotheca Origenem reperisse. Nondum itaque Hexapla vel Tetrapla concinnaverat, quorum pars magna fuit

A Symmachi interpretatio. Eusebio iudem astipulatur Epiphanius, scribens hæresi LXIV, cap. 3, Origenem lucubrationes suas in Scripturam, impulsu Ambrosii susceptas, ab Hexaplis fuisse auspicatum : Τὸ πρῶτον, inquit, αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν τῶν ἐξ ἐρμηνειῶν. Atqui tunc temporis Alexandriæ versabatur. Retorquebit argumentum aliquis, et dicet, hoc tempore sex interpretationes in unum colligere non potuisse Origenem, qui etiam tum Symmachi interpretatione et editione Sexta careret. Respondeo Hexaplorum coagmentationem mente præformasse ipsum, cum esset Alexandriæ, non ipsa coagmentasse, cum nondum exemplaria haberet ad manum : sed jam inde ipsis investigandis operam dedisse. Itaque non dicit Epiphanius συναγαγεῖν ; sed, ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν. »

Sic vir eruditissimus opinionem suam asserere nititur. His autem repugnat Tillemontius, qui tamen et ipse quasi hariolando rem ita pertractat, ut dubius lector ignoret ubi figat pedem. Ejus verba sic Latina facimus.

« Post Valesium Huetius existimat Hexapla Origenem edidisse antequam Tetrapla concinnaret. Si ita se res habeat, non potuit Origenes Hexaplis manum admovere antequam Alexandriam se reciperet, quod accidit anno 251, quandoquidem Sexta versio, quam in Hexaplis locavit, anno Alexandri Severi septimo, ut narrat Epiphanius, reperta est, id est anno Christi 228, vel tantillo antea tempore. Cum autem Septimam quoque editionem, quæ sub hæc reperta fuit, in Hexaplis posuerit, ac variis agitata negotiis, antequam Cæsaream peteret non sat otii nactus fuisse videatur ; veri sane simile est eum in hac urbe Hexapla exorsum esse. Hæc vero temporis ratio cum Epiphaniï narratione convenire videtur, qui ait ipsum Hexapla exorsum esse quando Tyrum se recepit ; et viginti octo annis huic operi insudasse. Verum ut hæc consistere possent, annos octodecim pro viginti octo legendum esset, et pro Tyro Cæsaream substituendum foret : ubi videtur Origenes sedem posuisse ab anno 251 ad 250. Nam si vitæ seriem attendas, statim dicas Origenem non potuisse Tyri annos 28 commorari : multoque minus hæc Tyriæ moræ post Decii persecutionem consignerari possunt, id licet fecerit Epiphanius : quandoquidem Origenes post eam persecutionem vix triennio vixit. Verum hoc posito rerum temporum ordine, ingens hinc oritur difficultas, quod videatur Origenes jam Hexapla vel Tetrapla sua edidisse cum Julio Africano scripsit, quæ tamen epistola anno 228 data fuisse videtur. In illa quippe epistola Africano narrat se ingenti labore Hebraici et LXX Interpretum varias lectiones, facta utriusque collatione collegisse, eaque de causa varias omnes editiones examinavisse, ubi sane Tetrapla satis aperte indicare videtur. Quod si hæc Origenis verba de LXX cum obelis et asteriscis editione intelligi possent, quam in eadem epistola commemorat, hæc editio sane non nisi post Tetrapla concinnari po-

tuisse videtur. Nam id operis cum Tetraplis com-
mode, sine Tetraplis non nisi magno labore fieri
poterat.

« Certum est autem Origenem Nicomedie hanc
ad Africanum epistolam scripsisse: cumque bis in
Græciam iter instituerit, alterutro itinere Nicome-
diam petiisse et epistolam dedisse videtur; ac potius
primo, quam secundo: etenim primum anno 228,
secundum duodecim post annos instituit. Africanus
vero ipsum filii nomine compellat, quod aptius ad
secundum referatur.

« Hæc ut consistere possint dicendum videtur,
Origenem Tetrapla concinnasse ante annum 228,
sub hæc autem post repertam Sextam editionem
Hexapla edidisse, ubi quintam et sextam locaverit:
licet non sat intelligi possit cur non quintam in
Tetraplis posuerit, si illa anno 217 inventa fuerit,
ut Epiphanius narrat; nisi forte dicatur Tetrapla
etiam ante hunc annum perfecta fuisse, cui senten-
tiæ favere videtur Eusebius . . . . . Vir clarissi-
mus Huetius putat Origenem Hexapla exorsum esse
anno 235, nixus Eusebii testimonio, qui ait, Ori-
genem interpretationes Symmachi in Scripturam a
Juliana accepisse. Hinc infert eum, cum nondum
Symmachi versionem accepisset, non potuisse
Hexapla, quæ haud dubie Symmachi editionem
complectebantur, adornare. At verisimile non vide-
tur, Origenem Symmachi versionem, 60 ante annos
elaboratam, tam sero nactum esse: potestque
commode Eusebius intelligi aut de ipso Symmachi
autographo, nam ex ipso Symmacho illud Juliana
acceperat, aut de commentario quodam Symmachi
in Scripturam, non de ejus versione. En ipsa Eu-
sebii verba: *Exstant certe etiam nunc Commentarii
Symmachi, in quibus Evangelio secundum Matthæum
ininicus memoratam (Ebionitarum) hæresin astruere
videtur. Hos autem Origenes cum aliis Symmachi in
Scripturas interpretationibus a Juliana quadam ac-
cepisse se memorat.* Si ἐρμηνεῖται possint hic de
commentario intelligi, quod neminem puto nega-
turum, ut sic hoc loco intelligatur suadet vox
ἄλλων, aliis, ab Eusebio adhibita.

« Verisimile sane est Origenem ipso Caracallæ
tempore, Tetraplorum opus exorsum esse, quando-
quidem Eusebius, nulla motus alia occasione, hæc
quasi Caracalla imperante gesta narrat. Idque vide-
tur Huetius partim saltem admittere. »

Hactenus Tillemontius, qui postremo allatum Eu-
sebii locum longe melius vertisse videtur quam
Henricus Valesius. Græca sic habent: Καὶ ὑπομνή-
ματα Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται, ἐν οἷς δοκεῖ πρὸς
τὸ κατὰ Μάτθαϊον ἀποτεϊνόμενος Εὐαγγέλιον τὴν δε-
δηλωμένην αἵρεσιν κρατύνειν. Ταῦτα δὲ ὁ Ὀριγένης
μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς Γραφὰς ἐρμηνειῶν τοῦ Συμ-
μάχου σημαίνει παρὰ Ἰουλιανῆς τινος εἰληφέναι,
ἣν καὶ φησι παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τὰς βίβλους δια-
δέξασθαι. Hæc porro sic transtulit Henricus Valesius:
*Exstant certe etiamnum Commentarii Sym-
machi, in quibus adversus Evangelium Matthæi acri-*

*ter disputans, supra dictam hæresim astruere vide-
tur. Atque hos Symmachi Commentarios una cum
aliis sacræ Scripturæ interpretationibus ab eodem
elaboratis, testatur Origenes se a Juliana quadam
accepisse, ad quam ii libri successionis jure pervene-
rant; ubi illud, in quibus adversus Evangelium Mat-
thæi acriter disputans, supradictam hæresim astruere
videtur, ex diametro oppositam Eusebio sententiam
effert. Nam ea Græcorum verborum mens est, in
quibus Matthæi Evangelio nixus, vel ad litteram, in
quibus ad Matthæi Evangelium intendens, memora-
tam hæresim propugnat. Etenim certum est Ebio-
nitas pro sua tuenda hæresi Evangelio Matthæi usos
fuisse: et hunc Eusebii locum respicere videtur
Hieronimus, cum ait in Catalogo scriptorum eccle-
siasticorum, de Origene loquens: Aquilæ scilicet
Pontici proselyti, et Theodotionis Ebionæi, et Symma-
chi ejusdem dogmatis: qui in Evangelium quoque κατὰ
Ματθαῖον scripsit Commentarios, de quo et suum do-
γμα confirmare conatur. In hoc autem peccant,
ni fallor, Valesius et Tillemontius, quod vocem
δοκεῖ vertant videtur, cum sexcentis exemplis pro-
betur τὸ δοκεῖ, maxime apud scriptores ecclesiasticos,
non minuere affirmationem: qua de re vide
Onomasticum nostrum ad Athanasii Opera, in voce
δοκεῖ: id autem recte in allato loco exprimit Hiero-
nymus. Δοκεῖ igitur nihil officit, quominus dica-
tur Symmachum palam et ex professo Ebionitarum
hæresim defendisse, et hunc prorsus existimo esse
hujus loci sensum.*

His carptim observatis, jam ad notas temporis
veniamus. Eusebius nihil pene attulit unde calcu-
lum ducere liceat: Epiphanius vero, infidus tempo-
rum magister, omnia pene miscuit. Attamen nonni-
hil probabilitatis habere videtur quod ait Tillemon-
tius, nempe verisimile esse Origenem Hexaplis
edendis manum admovisse postquam Sextam edi-
tionem repererat; reperit autem. Epiphanio teste,
anno Alexandri Severi septimo, id est Christi 228.
Et quia abhinc ad annum 231, quo Cæsaream se
recepit, non sat otii et commodi habuisse videtur ut
tam arduam rem susciperet, opportune in annum
231, cum Cæsareæ ageret, Hexaplorum opus remit-
titur. Quod autem objicit sibi Tillemontius ex epi-
stola Africani, ubi Origenem ille filium appellat, non
tanti esse momenti videtur; nam verisimile est ideo
filium nuncupasse, quia longe minor ætate erat:
quæ ratio tam in primo quam in secundo Origenis
itinere par haud dubie erat. Nec desunt exempla
quibus id confirmetur: Eusebius enim Vercellensis
Dionysium Mediolanensem episcopum, ætate jam
maturum dignitateque conspicuum, se tamen junio-
rem, filium compellare solebat. Ex iis porro quæ
diximus probe animadvertet prudens lector, non-
nisi levissimis conjecturis posse, quo tempore He-
xapla edita fuerint, indicari: quæ obrem cum nullo
veterum testimonio possit hic vel certa vel admo-
dum probabilis chronologiæ ratio statui, ad certiora
statuenda properemus.

7. *Qua ratione Tetrapla, Hexapla, Octapla digesserit, itemque Enneapla.*

De Tetraplorum et Hexaplorum ordine, deque interpretum situ, nulla jam potest oriri controversia. Hæc quippe clare et sine ambage ab Epiphano et Hieronymo describuntur: accedit item specimen codicis Barberini, ubi columnarum ordo accurate exhibetur. In Tetraplis igitur præibat Aquilæ editio, e regione proxime sequebatur Symmachi interpretatio, postea LXX Interpretum, postremo Theodotionis. In hoc autem situ non ratio temporis, quo singulæ interpretationes editæ fuerant, spectabatur: nam ut certum est editionem LXX omnium antiquissimam esse, ita exploratum videtur editionem Theodotionis Symmachi interpretationem ætate præcedere, quod infra, Deo favente, probabitur. Sed ideo Aquilæ primum locum deputavit, ejusque editionem priorem posuit Origenes, quia ille scrupulosius quam cæteri omnes Hebraicam scripturam verbum e verbo reddere studuerat. Post hunc autem Symmachum locavit, quia ille propius, quam LXX et Theodotio ad veritatem Hebraicam accedebat. Deinde LXX præposuit Theodotioni, quia Theodotio LXX Interpretes e vestigio pene sequi videbatur. Tetrapla vero sua Origenes manu propria emendavit, scholiisque illustravit. Iisdemque Tetraplis nova Eusebii scholia adjecit, in quibusdam saltem Scripturæ libris: idque in alio, ut videtur, quam in Origeniano exemplari, quod postremum Pamphili et Eusebii opera emendatum est, ut testificatur ipse Eusebius in nota quadam exemplaris RR. PP. Jesuitarum, quam edidimus *Palæographiæ Græcæ* p. 226. Hanc porro notam, necnon alteram quæ præcedit, utpote quæ ad confirmandam plurima ex supra dictis non parum momenti afferant, hic exscribere visum est. Ante Hesaiam ergo in codice supra memorato legitur:

Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου, τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα· Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις Ἐξαπλῶν. Ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἔξαπλοῦν, ἔχον τὴν παρασημείωσιν ταύτην· Διωρθῶνται ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις· ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλοῦν Ἡσαίαν, ἐτι δὲ καὶ πρὸς ἔξαπλοῦν. Πρὸς τοῦτοις, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἕως τοῦ δράματος Τύρου, ἀκριβέστερον διώρθωται. Εὐπορήσαντες τῶν μέχρι τέλους τοῦ δράματος Τύρου τόμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὀριγένους, καὶ ἀκριβῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἐννοίᾳ καθ' ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἶόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκεῖνου ἔννοιαν διωρθώσαμεθα. Πρὸς τοῦτοις συνεκρίθη ἡ τῶν Ἐβδομήκοντα ἐκδοσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς Ἡσαίαν εἰρημένα, καὶ ἐν οἷς διεφώνουν, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἔννοιαν ζητήσαντες, πρὸς αὐτὴν ἐδιωρθώσαμεν.

Desumptus est Hesaias ab exemplari abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, in quo hæc subjiciuntur: Desumptus est Hesaias ab Hexaplis secundum editiones adornatis. Collatus autem fuit cum alio Hexaplo

hanc notam habente: Accurate editiones omnes correctæ sunt: collatæ enim fuerunt cum Tetraplo Hesaias, et cum Hexaplo. Ad hæc, ab initio usque ad visionem Tyri, accuratius emendatus est. Nacti enim tomos exegeticos Origenis in Hesaiam usque ad finem visionis Tyri, et sedulo considerantes, quo sensu singulas dictiones acceperit, quantum facultas tulit omne dubium, et perplexum secundum illius sensum correximus. Præterea collata est etiam Septuaginta Interpretum editio cum iis quæ in Hesaiam scripsit Eusebius: atque in quibus erat varietas, indagato expositionis sensu, secundum ejus rationem emendavi.

Deinde vero ante Ezechielem hæc nota legitur.

Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου, τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα· Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις Ἐξαπλῶν, καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὀριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἄτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διώρθωτο, καὶ ἐσχολιογράφητο. Ὁ Εὐσέβιος ἐγὼ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος ἐδιωρθώσαντο.

Desumptus est (Ezechiel) ab exemplari abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, in quo hæc subjiciuntur: Exscriptus est ab Hexaplis editiones complectentibus, et correctus est ad fidem Tetraplorum Origenis, quæ etiam manu ejus emendata et scholiis illustrata erant. Ego Eusebius scholia adjeci. Pamphilus et Eusebius correxerunt.

Hæc tanta tantorum sumptuum opera nunquam potuisset Origenes, mediocris fortunæ vir, exsequi, nisi facultates subministrasset Ambrosius, vir ad summa natus, qui Origeni semper stimulos addebat, ut in publicum usum plurima perscriberet, cumulateque omnia suppeditabat, ita ut ipsi tachygraphi sive notarii septem, librarii totidem, puellæ item in calligraphia exercitatæ, semper ad manum essent.

Hexaplorum, ut supra diximus, ordinem ita accurate describit Epiphanius et Hieronymus, ut nihil jam difficultatis ea de re supersit. Libet autem verba Hieronymi hic apponere ex *Comment. in Epist. ad Titum: Unde nobis curæ fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digesserat, de Cæsariensi bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus ipsa Hebrææ propriis sunt characteribus verba descripta; et Græcis litteris tramite expressa vicino. Aquila et Symmachus, Septuaginta et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent: quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas. Planum igitur est Hexapla sic disposita fuisse, ut primam columnam occuparet Hebraicus textus, Hebraicis litteris descriptus; secundam idem Hebraicus Græcicis litteris exaratus; tertiam Aquila, quartam Symmachus, quintam LXX Interpretes, sextam Theodotio. Cujus rei luculentum suppeditat exemplum codex Barberinus, ubi ὃ 1 capituli 11 Osee prophetæ, illo*

ordine et situ descriptus est. Non defuere tamen qui alium columnarum situm esse putaverint; sed quia ii a doctis viris jamdiu confutati sunt, nec ullus tam apertis ea de re veterum testimoniis hodie refragatur, non est quod iis comprobandis diutius immoremur.

Hexapla itaque vocabantur ea quæ sex memoratas columnas continebant : sed quia in quibusdam Scripturæ libris, duæ aliæ editiones, nempe Quinta et Sexta, cæteris adjunctæ erant, octo columnæ iisdem in libris e regione positæ Ὀκταπλᾶ, Octapla appellabantur. Nam cave putes Octapla fuisse ab Origene seorsim adornata; ita ut tria opera distincta Tetraplorum, Hexaplorum et Octaplorum composuerit. Siquidem in loco Hieronymi jamjam allato, diserte narratur, tres alias editiones, nempe

A Quintam, Sextam et Septimam, ipsis Hexaplis superadditas fuisse. Cum enim illæ duæ superadditæ editiones in aliquibus tantum Scripturæ libris reperirentur, non potuit Origenes Octapla illa Scripturarum integra concinnare. Præterea nemo unquam dixit Origenem plus quam duo opera edidisse, nempe Tetrapla et Hexapla, quibus postremis duas editiones in nonnullis duntaxat libris addidit : ibique eadem ipsa quæ Hexapla vocabantur, ob duas invectas columnas Octapla dicta fuere. Cum autem Septimam quoque editionem in aliquot libris adjunxerit, ibi Enneapla vocari poterant, licet hac voce nullus veterum, cum de Origeniano illo opere ageretur, sit usus. Ad faciliorem autem intelligentiam, hic Tetraplorum, Hexaplorum, Octaplorum, **B** neaplorum specimina damus.

TETRAPLA.

Gen. 1, 1.

AKYAAΣ. Ἐν κεφαλᾷ ἔκτισεν ὁ θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν	ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	Οἱ Ο'.Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
---	--	--	---

HEXAPLA.

Osee, xi, 1.

Τὸ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. כִּי נִעַר יִשְׂרָאֵל וְהִבְרִיתִי אִתּוֹ וְהִנְיִחְתִּי בְנֵי קְרָאתִי בְּבָנָי	ΕΒΡ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΓΡ. χι νερ Ἰσραηλ οὐσαθηου μεσραιμ λεβανι.	AKYAAΣ. ὅτι παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ. ὅτι παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἠγαπημένος, ἐξ Αἰγύπτου κληταὶ υἱός μου.	Οἱ Ο'.ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐκάλεσα υἱόν μου ἐξ Αἰγύπτου.
--	---	---	--	--	---

OCTAPLA.

Psal. 11, 6.

Τὸ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. וְיָנִיחַ מְלָכֵי	Τὸ ΕΒΡ. ΕΛΛ. ΓΡΑΜΜΑΣΙ. ουανι νασαχ-θι μαλχι	AKYAAΣ. κἀγὼ διεσωσάμην βασιλέα μου.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ. κἀγὼ ἔχρισσα τὸν βασιλέα μου.	Οἱ Ο'.ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ.	ΘΕΟΔ. ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ.	Ε'.κἀγὼ διεσωσάμην βασιλέα μου.	Γ'.κἀγὼ ἔσωσα τὸν βασιλέα μου.
-----------------------------------	--	---	--	---	--	---------------------------------	--------------------------------

ENNEAPLA.

Habac. 11, 4.

Τὸ ΕΒΡ. וְצִדִיק בְּאִמְדוּתָא הִיא	Τὸ ΕΒΡ. ΕΛΛ. ΓΡ. ουσαδικη θη-μουναθ θιε.	AKYAAΣ. καὶ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζήσεται.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ. ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἐαυτοῦ ἐκ πίστεως ζήσεται.	Οἱ Ο'.ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται.	ΘΕΟΔ. ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἐαυτοῦ ἐκ πίστεως ζήσεται.	Ε'.ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἐαυτοῦ ἐκ πίστεως ζήσεται.	Γ'.ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἐαυτοῦ ἐκ πίστεως ζήσεται.	Ζ'.ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἐαυτοῦ ἐκ πίστεως ζήσεται.
--	---	---	---	--	---	---	---	---

Illa omnia elaboravit Origenes eo quo supra diximus modo. Si qua autem exemplaria fuerint, ubi omissa Hebraica columna, Hebraico caractere descripta, quinque solum columnæ superfuerint, quod suadere videntur ii qui πεντασέλιδον, sive opus quinque columnarum memorant; illa haud dubie exemplaria, non ab Origene, sed ab aliis subsequenti tempore descripta fuere, ut diximus num. 1.

VI. In quibusnam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.

Exploratum est editiones Quintam, Sextam et

C Septimam, non in omnibus Scripturæ libris, sed in aliquibus tantum columnas occupasse suas. In quibusnam autem, nec veterum nec recentiorum ullus unquam dixit. Nam hoc solum ait Hieronymus: *Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additis habent.* Quamobrem operæ pretium erit hic libros recensere in quibus Quinta, Sexta ac Septima editio comparebant; ac disquirere utrum Sexta Quintam, Septima utramque semper sequeretur. Certum est tres illas superadditas editiones

e regione aliarum positas fuisse in libro Psalmo- rum, et in duodecim Prophetis minoribus. In Psalmis quidem tres illas editiones per totum librum adjunctas fuisse sudent frequentia singularum fragmenta quæ passim observantur : in duodecim vero Prophetis minoribus, teste Hieronymo, præter Aquilam, Symmachum, LXX, Theodotionem et Quintam, duæ aliæ editiones appositæ erant, videlicet Sexta et Septima, quarum fragmenta exhibemus; Quintæ nempe frequentissima, aliarum vero rariora. Canticum autem Habacuc secundum unam ex his postremis editionibus integrum repræsentamus, quod cum nec Quintæ, nec Sextæ esse possit, sequitur ex Septima desumptum esse.

In Canticis canticorum, Quintæ solum et Sextæ lectiones afferuntur; Septimæ ne vestigium quidem habetur, unde fortasse suspicio oriatur hic Septimam non adfuisse cum aliis, quod tamen non nisi temere affirmari potest : potuit enim, etsi adfuerit, a collectoribus negligi.

In Pentateucho autem Quintam et Sextam editionem locum occupasse suum testificantur exempla non pauca : sic Genesis cap. xxxiv, §. 15, ex codice Regio affertur Quintæ editionis lectio, ubi vocem מִן hic interpretes vertit ἐνοήσομεν ; et cap. xxxv, v. 19, in hunc locum $\text{עָבַד בְּיַד הַיְהוָה}$ Ambrosius in epist. ad Horontianum ait : *Quinta autem traditio*, Ephrata, ipse est domus panis : *hoc præteritum est in aliorum traditionibus*, ubi traditiones ille pro editionibus usurpat. Et Levit. i, 16 : A. Σ., τὴν σιτίζουσαν . Θ. E., $\text{τὴν ὀσφύον ἣν ἡμεῖς καλοῦμεν φύσαν}$. Item Levit. cap. ii, v. 3, in Append. Σ. E., $\text{ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου}$. Et Levit. xi, 17. A. Ο'. Θ. E., νοκτικὸραξ . Σ. γλαύξ. E. *Quintam*, Σ. *Sextam* indicat, et utriusque interpretatio affertur. Ibidemque v. 31. Ο'. Θ. E., αὐτῶν τεθνηκότων . Hisce tam apertis testimoniis refragari nemo posse videtur. At mirum est Quintam et Sextam editionem a nemine veterum Græcorum, qui in Pentateuchum tot Commentaria ediderunt, memoratam uspiam fuisse. De Septima in Pentateucho nihil hodie : utrum vero olim adfuerit, ignoratur. Præter hosce libros, ubi trium posteriorum editionum vestigia reperimus, in aliis etiam existisse subindicat Hieronymus *Comm. in Epist. ad Titum* : *Nonnulli vero libri, inquit, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent, quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem tocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas*. Ex libris tamen versu conscriptis soli Psalmi trium posteriorum interpretationum reliquias præferunt. In Job autem et Proverbiis, etsi ampla aliarum editionum seges offeratur, nihil hodie de tribus illis postremis interpretibus superest.

Si stemus Hieronymi verbis, in iis Ebris, ubi hæ postremæ editiones adhibebantur, tres semper aderant, nec Quinta sine Sexta, nec utraque sine Septima locum uspiam habebat. Verum hæc Hierony-

mus admodum perfunctorie narravit; nec videtur ejus testimonium ad ea quæ supradicta sunt penitus quadrare posse; siquidem ait ille, in nonnullis libris et maxime iis qui versu compositi sunt, tres alias, editiones nempe Quintam, Sextam et Septimam, additas fuisse; ita ut ex ejus verbis inferri posse videatur, maximam Hexaplorum partem ubi tres illæ editiones additæ fuerant esse libros metricos; nempe Job, Psalmos et Proverbia; et tamen apertissimis exemplis superius probatum est, illas editiones adfuisse in Pentateucho, in Prophetis minoribus, et in Canticis; ex libris vero metricis Psalmos tantum trium illarum editionum reliquias, et quidem frequentissimas præferre; Job autem et Proverbia, quorum maxima lectionum Hexaplarium silva superest, ne vestigium quidem trium illarum editionum habere. His conspectis nemo negaverit admodum difficile esse superius allata exempla cum verbis Hieronymi conciliare.

Cum autem omnino certum sit Origenem non in omnibus Scripturæ libris tres illas interpretationes adjecisse, quæri potest num tres illi interpretes totam Scripturam sint interpretati, an eas solum partes quæ ab Origene in Octaplis adhibitæ sunt. Sane cum, illi saltem duo priores, Pentateuchum, Psalmos, et ex Hieronymo Job et Proverbia; cum item Cantica et minores Prophetas transtulerint, non video quid causæ fuerit, cur medios libros omiserint, quodque magis urgeat, cum tres illi interpretes ut plurimum in iisdem Scripturæ libris reperiantur, licet haud dubie variis in locis scripserint, cur eosdem libros ex Hebraico converterint, eosdem omiserint : hoc certe neque casu neque consilio accidere potuisse videtur. Si respondeas, cur ergo Origenes in quibusdam libris, non in omnibus, illas editiones apposuerit, repouam ego, cur in Threnis sive Lamentationibus Jeremiæ, solum Symmachum cum editione τῶν Ο' locavit, cum tamen Aquila et Theodotio hujus libri, perinde atque aliorum, interpretationem adornaverint, ut ibidem in *Monito* probamus. Hinc sane liquet ex hac Origenis omissione concludi non posse, illas editiones non integras, sed aliquos tantum Hebraicæ Scripturæ libros complexas fuisse. Cæterum rem non penitus exploratam lectoris iudicio permittimus.

VII. De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.

In Hexaplis amplas fuisse margines notis Origenianis onustos, compertum nobis est : horum vero partem non minimam occupabant nominum propriorum Hebraicorum explicationes Græcæ. Id autem indicat Origenes in nota quadam ad cap. xxxvi Genesis, §. 36, ubi sic habet : $\text{Τοῖς μὲν περὶ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον Φουτιφάρ ἐλρηται ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Φουριφάρῃ. Καὶ ἡ μὲν τοῦ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεῖα παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἐκθεσις τοῦ ἑτέρου ἐν τοῖς ἐξῆς φανεῖται}$. id est : *Aquila et Symmachus Phutipphar dixerunt hoc loco, in alio autem Phurtiphare : præsentis vero nominis interpre-*

tatio voci adjacet (id est in margine), *alterius autem explicatio in sequentibus declarabitur*. Hinc est quod in vetustissimis manuscriptis, unde præcipuam Hexaplorum partem excerpimus, illæ propriorum nominum Hebraicorum interpretationes in marginibus occurrant; ut exempli causa, in vetustissimo illo codice Coisliniano, qui unciali quadrato caractere scriptus est, ac sexti vel septimi sæculi esse putatur, ad singula fere nomina propria ejusmodi notulæ, vim et etymologiam nominis indicantes, reperiuntur; verbi gratia, ἐδάμ· in marg., αἴμασις ἢ τρυφή, *septum aut voluptas*; Φισών, στόμα κόρης, *os puellæ*; Εὐλάτ, ὠδίνησεν, *parturivit*; Γηών, στήθος, *pectus*; Αἰθιοπία, σκότωσις, *obtenebratio*; Τίγρις, ἀρπαγή ἢ ταπεινώσις, *rapina aut humiliatio*; Εὐφράτης, ηὔξημένος, *auctus*; Ἀδάμ, γηγενής, ἢ ἀνθρώπος, ἢ χόυς, *terrigena, aut homo, aut pulvis*. Et similes bene multæ: quarum eas solum quæ melioris notæ visæ sunt in decursu operis adnotavimus; alias autem nullo dispendio negligi posse duximus; tum quia magna pars earum in libro *Nominum Hebraicorum* cusa est; tum etiam quia hujusmodi etymologiæ plerumque leves, detortæ nulliusque pretii sunt. Aliarum vero adnotationum, quas initio editionum singularum Origenem posuisse subindicat Eusebius, admodum deploranda jactura est. Nam ibi editionis ejusque historiam texebat et quo loco reperta fuisset indicabat. Illud vero damnum licet Epiphanius in libro *De ponderibus et mensuris* utcunque sarciverit, at multa miscuit ille notasque temporum labefactavit, ut pluribus infra dicetur.

VIII. An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.

Samaritani et Syri lectiones in marginibus vetustissimorum exemplarium, quæ Hexaplorum fragmenta exhibent, sæpe observantur; Syri quidem in plerisque Scripturæ libris; Samaritani vero in Pentateucho tantum: ubi non infrequenter interpretationes Samaritani animadvertas, interdum solas, sæpius cum aliorum interpretum lectionibus collatas. Cum autem illæ Samaritani lectiones, non in vetustis codicibus tantum, sed etiam apud Patres quarti, quinti et sequentium sæculorum occurrant, probabile sane videtur ipsum Origenem lectiones illas Samaritani in margine Hexaplorum posuisse. Idem porro dicendum videtur de Syro, cujus interpretationes passim reperiuntur in Genesi, et Exodo, in Psalmis item, in Jeremia, in Threnis; apud Ezechielem etiam, Danielelem et Osee. Syri porro lectiones afferuntur ab Eusebio Cæsariensi, a Diodoro Tarsensi frequentius; ab Eusebio Emiseno, Hieronymo, Theodoro et aliis. Quodque notandum est, iidem maximeque Diodorus, Syrum cum Hebræo sæpe conjungunt hoc pacto, Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, vel, Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, quando scilicet amborum interpretationes conveniunt, quod sæpe contingit. Hæ porro lectiones, perinde atque Samaritani ab Origene, diligentissimo versionum collectore, potuerunt etiam in Hexaplorum margi-

nibus collocari: quanquam id minime constet. Hæc quippe solum divinando dicimus: donec enim aliqua vel tantilla pars Hexaplorum, ut initio scriptæ fuerunt, e tenebris emergerit, ut jam diximus, plenam perfectamque illorum notitiam expiscari non valebimus.

IX. Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.

Quæritur num Origenes, vel si qui alii in Commentariis in Scripturam Samaritani et Syri lectiones Græcæ adhibuerunt, eas ex Samaritana et Syra versione, ubi opus fuit Græcæ expresserint; an ex aliqua Samaritani et Syri Græca translatione, prius adornata, mutuati sint. Græcam Samaritanorum versionem fuisse innuit Epiphanius, cum ait Symmachum, ut Samaritanorum interpretationes everteret, tertiam edidisse translationem. Nam id si de Samaritana interpretatione, Samaritano vulgari idiomate facta, intelligi quispiam contendat, cur Symmachus, inter Samaritanos doctissimus, ut tribunalium suorum Samaritanam translationem everteret et confutaret, Græcam interpretationem ediderit? Certe omnino consentaneum videtur eum Græcam versionem edidisse, ut eam alteri Græcæ, quæ erat Samaritanorum, opponeret. Hæc sane objectio admodum urgebit, si tamen vera sint quæ de Symmachi cum Samaritanis dissidio narrat Epiphanius: nam ejus testimonio non multum fidimus. At non desunt alia argumenta, quibus id commonstretur; nam ex ipsis Samaritanæ editionis fragmentis arguitur, ea ex aliqua translatione Græca desumpta fuisse: nimirum Exodi xxviii, 4, et Levit. viii, 9, vox Hebraica **מִטְרָה**, *mitra*, sic in Samaritana versione exprimitur, **πῆλιον**, *pileum*. Vox autem **πῆλιος** aut **πέλιος**, nam idipsum est, pro *pileus*, jam a Plutarcho usurpata deprehenditur: unde colligimus Græcam Samaritanorum versionem illam usurpasse pro *mitra* vel *cidari* exprimenda. Neque enim cogitaverit quispiam vocem hujusmodi Latino-Græcam in versione aliqua Samaritano-Vulgari idiomate concinnata locum habuisse, cum hodierna Samaritanorum versio perantiqua, ut existimatur, longe aliud exhibeat. Et Exod. cap. vi, §. 2, vocem **מִטְרָה** ait Theodoretus in Samaritano exprimi **καθέ**, quia videlicet sic illam expresserat qui Græcam Samaritanorum versionem adornavit. Neque enim hæc varia lectio, vel ex Samaritano Scripturæ textu, vel ex Samaritana Samaritice descripta versione decerpi poterat, ubi legitur hodieque **מִטְרָה** sine discrimine. Si quis alias in Pentateucho a nobis allatas Samaritani interpretis lectiones accurate perpendat, ex Græca, ni fallor, interpretatione desumptas esse deprehendet.

Nec officit huic nostræ opinioni nota quædam Num. cap. xiii, §. 4, quæ, ut arbitror, Origenis est, ubi cum quædam præferret Samaritanus Bibliorum textus ex Deuteronomio desumpta, eadem ipsa se Græcæ transtulisse testificatur Origenes, et quidem modo ad editionem LXX accommodato. & καὶ αὐτὰ

ἐκ τοῦ τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραϊκοῦ μεταβάλομεν κατὰ ἀλλήλως τῇ τῶν Ὁ ἑρμηνείᾳ τῇ ἐν τῷ δευτερονόμιῳ φερομένη. Non enim hic agitur de Samaritana aliqua translatione, sed de ipso textu Bibliorum Samaritano libri Numerorum, ubi etiam hodie multa ex Deuteronomio decerpta reperiuntur: quæ ut repræsentaret Origenes, eorum interpretationem ex versione τῶν Ὁ, ut in Deuteronomio erat, mutuatus est.

De Syro, cujus frequentes lectiones in multis, ut supra diximus, Scripturæ libris occurrunt, major est difficultas. Licet enim multa suadere possint, fuisse olim Græcam translationem ex versione Syriaca concinnatam, eam nempe quæ ὁ Σύρος vocatur a veteribus; alia tamen sunt quæ ab hac amplectenda sententia deterreant. Sane de versione quadam Græca agi videtur Ezech. viii, 16, ubi vocem **בְּלִיא** Syrus **κιγκλίδα**, id est *cancelum*, vertit: ibi vetus scholiastes, Ὁ Σύρος τὴν *κιγκλίδα* καλεῖ, ἥτις λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς *κάγκελλον*. id est, *Syrus cinclidem vocat, quæ apud multos dicitur cancellum*. Ubi vox *κιγκλίδα* non nisi ex versione Græca sumi potuisse videtur. Et Genesis xxxix, 2, illud **שֵׁן** **פְּלִיא** ait Diodorus Syrum vertisse ἀνὴρ κατευδοῦμενος, Symmachum autem εὐδοῦμενος, Aquilam κατευθυνόμενος, LXX ἐπιτυγάνων· quæ translationes unicum efferunt sensum, nempe *prosperans*. Hinc autem quid colligas aliud, nisi lectionem Syri ex versione Græca desumptam fuisse. Nam si Diodorus, vel is qui primus Syri lectiones collegit, ex Syriaco fonte ipsas petiisset, Græceque vertisset, nunquam sane lectionem Græcam, aliis omnibus interpretationibus synonymam posuisset, ut commentitium discrimen exhiberet. Vox quippe Syriaca, quæ verti poterat κατευδοῦμενος, æque poterat εὐδοῦμενος, et κατευθυνόμενος, et ἐπιτυγάνων explicari: neque enim tenuissimum illud discrimen, quod inter has Græcas voces intercedit, in Syriaco animadverti poterat. Hæc et similia, quæ quivis observare possit, Græcam aliquam fuisse Syrorum versionem indicare videntur. Verum non desunt exempla alia quæ huic opinioni adversari videntur, ut est illud ex Didymo Gen. viii, 7, Ὁ Σύρος οὐχ ὁμοίως τῇ Ἑλληνικῇ· λέγει γὰρ, *ὕπεστρεψε*, καὶ ὁ Ἑβραῖος· id est, *Syrus non similem Græcæ lectionem habet, dicit enim, reversus est, ut et Hebræus*. Cur dicat Syrum non similem Græcæ lectionem habere, si ipse Syrus Græce loquebatur in versione ex qua hodiernæ hujusmodi lectiones collectæ sunt: sane cum Didymus Græcum Syro opponat, lectio quam affert ex ipsa Syriaca versione desumpta et Græce versa fuisse videtur. Verum huic argumento reponi potest, hic Syrum dici, non quod hæc versio Syra, sed quod ab interprete Syro, Græce pro Syris, facta esset; parique modo Ἑλληνικὴν dici editionem, quæ ab interprete Græco facta fuerat. Aliud autem occurrit, quod fortasse magis urgeat: Eusebius Cæsariensis nonnunquam, et Diodorus Tarsensis frequentissime Hebræi et Syri lectiones quasi unam afferunt, hac præmissa nota: Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος.

A Hinc porro sic arguatur: si vox illa ὁ Σύρος versionem Græcam ex Syro factam indicet, pari ratione vox illa ὁ Ἑβραῖος versionem aliquam ex Hebraico Græce factam significabit: at verisimile non est hujusmodi versionem ab aliis omnibus Scripturæ interpretationibus diversam exstitisse. Aliunde tamen loca afferri possunt, sive Syri tantum esse dicantur, sive Hebræi atque Syri, quæ ex versione aliqua Græca deprompta videntur. Sic Jeremia xxxi, versu 2, ubi in Hebræo legitur **רָחֵם**, et LXX interpretati sunt *θερμὸν*, *calidum*, Aquila vero, Symmachus et Theodotio *χάριν* vertunt, Theodoretus hæc habet, *τὸ θερμὸν, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος οὐκ ἔπιρμὸν, τεθείκασιν* id est, *calidum, Syrus atque Hebræus, miserationem, posuerunt*. Et Ezech. xxvii, 24, ubi in Hebræo legitur **מַחְלִים** **גָּלִים**, Aquila vertit, *ἐγκατασκευoὺς εἰλημμοσιν*, *constructis involucris*; Symmachus, *pretiosis involucris*; Theodotio, *ἐν μακαλίμ καὶ γαλίμ*, in *machalim et galima*. Theodoretus vero Syri lectionem affert his verbis, *ἐν ἀποκρῦφοις σκεῦεσι· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νοήσας ἤρμηνευσεν*· id est, *In occultis vasis: ita enim intelligens Syrus transtulit*. Et Ezech. cap. xxxviii, §. 2, ubi legitur **רֹס** **מוֹסֵךְ**, notat Theodoretus, *Τὸ δὲ ῥὼς κεφαλὴν ὁ Σύρος ἤρμηνευσεν, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλὴν Μοσὸχ τὸ ῥὼς Μοσὸχ ἤρμηνευσεν*· id est, *Syrus Ros caput interpretatur; et Aquila etiam Ros Mosoch, caput Mosoch, interpretatur*. Ibi vero S., LXX, Th., ῥὼς Μοσὸχ interpretati sunt.

C Hæc sane loca, et alia longe plura quæ proferre possemus, versionem aliquam Græcam ex Syro factam indicare videntur: neque enim facile crediderim scriptores illos commentatoresque veteres qui Syri loca afferunt, vel Origenem, qui fortasse has Syri interpretationes in marginibus Hexaplorum posuerit, Syriacam ipsam versionem præ manibus semper habuisse, et loca quæ ab aliis interpretibus discrepabant transtulisse. Quod tamen non ita exploratum esse arbitror, ut tuto affirmare possim.

Quod attinet ad lectiones illas quæ frequentissime, hac præfixa nota, Ὁ Ἑβραῖος, occurrunt, certum quidem est illas non esse Aquilæ, contra quam nonnulli arbitrati sunt, ut statim deprehendit is qui hanc Hexaplorum collectionem percurret. Nam plerumque contingit ut post allatam τοῦ Ἑβραῖου interpretationem, mox sequatur lectio Aquilæ, ab ea longe diversa. Alioquin ille, quisquis tandem fuerit, Hebræus, non tam scrupulose verba vocesque singulas sectatur quam Aquila. Hebræi porro nomine intelligi fortasse possunt Hebræi illi doctores, quibus in Scripturis explicandis utebantur veteres, maximeque Origenes, de quo ait Hieronymus *Apologia ad Rufinum: Nec dedignatur, Scripturam interpretans, per singula loca quid Hebræis videatur inserere*. Hebræis item doctoribus usi sunt Eusebius, Hieronymus aliique. Origenes vero, qui Judæos frequenter adibat, ut de Scripturæ littera edoceret, inde frequentes τοῦ Ἑβραῖου interpretationes in marginibus Hexaplorum forte posuerit.

Neque tamen omnes, quæ ad nos usque deven-
runt, τοῦ Ἑβραίου lectiones ex Origene manasse
videntur : nam verisimile est Eusebium, Diodorum,
Hieronymum et alios a doctoribus suis Hebræis
alias accepisse, quæ fortasse in hac collectione cum
Origenianis permistæ sunt. Hæc quoque non sine

A scrupulo dico. Quibusdam enim in locis, maxime in
libro Job, tam frequentes adsunt Hebræi interpre-
tis lectiones, ut facile credi possit eas ab aliqua
versione Græca desumptas esse. Itaque donec cla-
rius quodpiam veterum testimonium e tenebris
emerserit, de his non nisi hariolando loqui possumus.

CAPUT SECUNDUM.

De textu Hebraico.

I. Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus. II. Speci-
mina quædam litterarum Hebraicarum veterum. III. Ex quarumdam litterarum inter se similitudine quanta lectionum
et interpretationum varietas orta sit. IV. De prisco scripturam Hebraicam legendi more. V. De veteri litterarum
pronuntiatione. VI. De vocalibus Hebræorum.

I. *Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem
erat qui hodiernus, non autem priscus ille Sama-
ritanus.*

Eusebius, *Hist. eccl.*, lib. vi, ait Origenem ad
Hexapla concinnanda πρωτοτύπους, sive primigen-
ias et authenticas Hebræorum scripturas sibi com-
parasse, τὰς τε παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐμφορομένας
πρωτοτύπους αὐτοῖς Ἑβραίων στοιχείοις γραφάς,
κτῆμα ἴδιον ποιήσασθαι. Ubi optime notat Valesius,
Eusebium sacræ Scripturæ codices Hebraicos ideo
πρωτοτύπους sive primigenios vocare, non quod re-
vera essent primigenium exemplar et autographum
ab Esdra conscriptum; sed πρωτοτύπους et authen-
ticos appellare. comparatione facta cum Græcis edi-
tionibus, tam Septuaginta interpretum, quam alio-
rum, quæ erant interpretationes ad exemplar He-
braicum concinnatæ. Neque item putandum est, ut
vir quidam doctus arbitrabatur, illas πρωτοτύπους
γραφάς esse Samaritanam scripturam, quam Ori-
genes, Eusebius et Hieronymus ab Hebræorum pe-
ritissimis edocti, priscam esse Hebraicorum charac-
terum formam asseverant. Nam dilucide et nulla
verborum ambege ait Eusebius eas esse litteras
quæ apud Judæos circumferuntur. Tunc vero tem-
poris certissimum est, refragante nemine, Hebrai-
carum scripturarum characteres eosdem fuisse qui
in hodiernis Bibliis Hebraicis habentur. Non quo
velim ne tantillum quidem discriminis inter illas
veteres et hodiernas intercessisse, ita ut ne vel mi-
nima mutatio in ullam Hebraicarum litterarum suc-
cessionem temporum importata fuerit. Sed dico ita
eadem esse, ut modicum a prisca forma recesser-
int. Querebatur olim Hieronymus de Hebraicarum
litterarum parvitate nimia : *Accedit* (inquit Pro-
logo c. p. xx, in *Ezechielem*) *ad hanc dictandi diffi-*
cultatem, quod, caligantibus oculis senectute, ali-
quid sustinentibus beati Isaac, ad nocturnum lumen
nequaquam valeamus Hebræorum volumina relegere,
quæ etiam ad solis dieique fulgorem litterarum nobis
parvitate cæcantur. Quæ fortasse de exemplaribus
tantum Hieronymi intelligi debent. Credibile quippe
est apud Hebræos, perinde atque apud reli-
quas orbis nationes, exemplaria quædam minore,
alia vero majore litterarum forma descripta fuisse.

II. *Specimina quædam litterarum Hebraicarum
veterum.*

Certum habetur apud eruditos, Hebraicos Biblio-
rum codices manuscriptos, qui in variis Europæ

bibliothecis asservantur, non admodum remotæ ve-
tustatis esse, paucosque haberi qui superent annos
quadringentos. Antiquiorem nullum novimus eo
B Pentateuchi volumine Bononiensi, de quo multa
diximus in *Diario Italico*, p. 399 et 400, quod an-
nis ab hinc quadringentis magistro ordinis Domini-
canorum Aymerico, quasi autographum Esdræ, a
Judæis oblatum fuit. Licet autem commentitiam
hujusmodi vetustatem nemo prudens admittat, ve-
risimile tamen est aliquot ante sæculis, quam Ay-
mericus acciperet, exaratum fuisse. In hisce porro
omnibus codicibus eadem ipsa, quæ in hodiernis
Bibliis, characterum forma deprehenditur, ita ut
nihil discriminis intercedat. Alias vetustiores for-
mas conspicimus in lapillis duobus Basilidianorum,
qui penes me sunt, Hebraico characteres conscriptis,
et quidem tertio circiter Christi sæculo, ut putatur :
ubi, præter paucarum litterarum figuras, vix aliud
C quidpiam expiscari valeas; ut contingit etiam
quando Abraxea hujusmodi symbola Græce descri-
pta sunt, quæ vix legi raroque intelligi possunt.
Subjungimus autem alphabetum Hebraicum ex ms.
RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni; ubi in
libro Threnorum Jeremiæ litterarum forma pluries
depingitur a calligrafo Græco; sed ita indiligenter,
ut non secum ipse consentiat, et cum idem alpha-
betum repetit, a priore quam posuerat forma sæpe
deflectat. Ex iis vero formis eas delegimus quæ magis
ad litterarum Hebraicarum figuram accedebant.

	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	

illis prolatis vetustioribus litterarum Hebraicarum specimenibus, jam de singulis ut olim scribebantur litteris pauca pertractare operæ pretium fuerit.

¶ semper ita depictum fuisse videtur, neque ulla inter veteres et recentiores deprehenditur scribendi differentia. Eademque forma occurrit in lapillis Basilidianorum.

¶ item a prisca forma non recessisse suadent tum specimen allatum, tum etiam ejus similitudo cum littera כ, quæ et olim ab Eusebio in psalm. xxxiii observata fuit, et hodie in libris Hebraicis deprehenditur. Nam ait Eusebius has litteras parvo apice distingui, ut hodieque videmus, quod confirmat Hieronymus multis in locis. Ex hac porro formæ similitudine factum est, ut aliis כ aliis ב legentibus, magna interpretationum varietas oborta sit, ut infra pluribus ostenditur.

¶ secundum hodiernas formas, magnam habet cum כ non affinitatem. Sed absimiliore olim figura has litteras descriptas fuisse putamus; non tam quia varie formantur in alphabeto supra depicto, huic enim non multum fidimus; quam quia vix aliam pro alia uspiam lectam fuisse deprehendimus in veterum interpretationibus; secus quam in litteris similibus contigit.

¶ formam retinuisse suam arguunt tum specimina vetustiora, tum maxime ejus similitudo cum כ, quæ et hodie talis est, ut sæpe vix distingui possint, et olim tanta fuit, ut innumeras pene interpretationes ex permutatione alterius cum altera profectas observemus: quomodo ait Hieronymus in *Exzechielem* cap. vi: *Potest et ob vicinam similitudinem DALETH et RES Hebraicarum litterarum, quæ parvo apice distinguuntur, vel Deblatha vel Reblatha appellari.*

¶ in alphabeto supra a forma τοῦ η *Heth* multum differt, secus quam hodie in Bibliis Hebraicis, ubi hæ litteræ admodum similes sunt. Inter utramque vero litteram discrimen olim conspicuum fuisse suadet, tum alphabetum supra, ubi η sic Π, η vero sic Η depingitur, tum maxime interpretum consensus, qui has litteras non unam pro alia accipere solebant, quique tamen litteras quaslibet inter se similes, passim confundebant. Sane litteram η olim superne clausam fuisse indicant alii manuscripti, et quidem antiquissimi, ut Colbertinus in nota ad psal. lxxi, v. 18, et codex RR. PP. Jesuitarum passim in Hesaia. In iis quippe vox ΠΠΠ, qua certissime Hebraicum ΠΠΠ exprimitur, his litteram η supernæ clausam exhibet ad modum litteræ Π Græcæ, qua in re consentiunt cum alphabeto supra.

¶ olim pro η sæpe lectum fuisse suadet Hieronymus, qui ait epist. ad Suniam et Fret. in psal. cxix: *Pro nomine, sive lege, apud eos legitur ΘΗΡΑ, quod Aquila interpretatus est φόβον, hoc est timorem; Symmachus et Theodotio, νόμον, id est legem, putantes ΘΗΡΑ, propter litterarum similitudinem ΙΟΒ et ΒΑΥ, quæ tantum magnitudine distinguuntur.* In alphabeto quoque supra eadem ipsa

similitudo deprehenditur, ita ut ad differentiam litteræ η duo puncta superscribantur sic η̄. Ab interpretibus quoque aliam pro alia lectam sæpe deprehendimus. Verisimile autem est lineam qua formabatur η in quibusdam saltem libris a superiore parte reflexam fuisse sic η; unde contigit, ut pro η sæpe habita fuerit ab interpretibus, ut infra videbitur: certe memoratus codex unde alphabetum supra depictum excerpimus, in altero alphabeto (nam alphabeta repetit, ut diximus) η quasi η delineat. Attamen in voce ΠΠΠ multoties repetita in Hesaia, quemadmodum et in alphabeto supra, neutra littera η vel η̄ a supremo apice reflexa est.

De littera η nihil observamus, nisi formam ejus in alphabeto supra admodum corruptam videri. Eam vero cum alia quavis littera permutatam fuisse nusquam a nobis observatum est.

De η in η verba fecimus.

¶ eadem pene forma scripta deprehenditur in alphabeto.

¶ De hac littera actum fuit.

De ב in כ jam supra.

¶ hac circiter figura scribitur in specimenibus et in alphabeto.

¶ non multum deflexisse videtur a prisca forma.

De ב in ג diximus. In alphabeto, cui non multa fides habenda, longe alia forma pingitur.

¶ forma pene triangulari delineatur in alphabeto sic ד.

¶ pene similem huic habet formam in alphabeto supra.

¶ sine intermedia linea scribitur sæpenumero in codice memorato, sed cum annulo.

¶ et ρ formas habent in alphabeto vitiatas, autem et in quo a prisca forma recesserint, ignoramus.

De ρ vide in ρ.

¶ non ob formæ similitudinem, sed ob soni affinitatem aliquando cum ρ confunditur. Figura ejus vetusta similis est hodiernæ.

¶ si fides alphabeto, paulum deflexit a prisca figura.

III. *Ex quarundam litterarum similitudine quanta interpretationum varietas orta sit.*

Ex quarundam porro litterarum Hebraicarum cum aliis litteris similitudine incredibile est quanta lectionum et interpretationum varietas orta sit: ex unius quippe litteræ commutatione voces longe diversa significant, nomina vero propria cum aliis confunduntur.

De כ quidem litteræ cum כ similitudine agit Euseb. in psalm. xxxiii, ubi de mutato Achimelech, אַחִימֶלֶךְ, in Abimelech, אַבִּימֶלֶךְ, loquitur his verbis: Ἡ τῶν βασιλειῶν Γραφή Ἀχιμέλεχ περιέχει· ἐναλλαγῆς στοιχείου γενομένης, οὐδὲν δεῖ κινεῖσθαι· παρὰ γὰρ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ στοιχείου τοῦ Βηθ παρ' Ἑβραίοις καλουμένου καὶ τοῦ Χάφ, διαφόρως ἐξεδόθη τοῦνομα· σχεδὸν γὰρ ἐν καὶ ταυτὸν ἐστὶ τὰ δύο στοιχεία, βραχυτάτης κεφαλῆς μόνης ἐναλλακτουσίης. Id est: *Regnorum Scriptura Achimelech habet: ne*

litteræ commutatione quisplam moveatur : nam ex ea quæ intercedit inter litteras Beth et Chaph, ut Hebræi vocant, similitudine, diverse nomen editum fuit : siquidem una eademque fere est duorum elementorum figura, brevissimo solum apice distinguente. Ex illa vero אכילך in אכילך mutatione difficultas exsurgit, quam ibidem solvere nititur Eusebius. Idipsum de litterarum ב et כ similitudine passim dicit Hieronymus. Par lectionis varietas observatur Josue xvii, 2, in voce אביעזר, 'Αβιεζέρ, quam alius interpretes אכיעזר, 'Αχιεζέρ, legit. Ex eadem ב in כ commutatione longe diversæ interpretationes prodeunt I Reg. ii, 5 ubi vocem נשבר, quam Vulgata vertit *se locaverunt*, et alius interpretes, eodem sensu, ἐμισθάρησαν, *mercede conducti sunt*, Aquila, qui legit נשבר, transfert συνεπλήρησαν, *contriti sunt*, et LXX, qui vertunt ἡλατώθησαν, *minorati sunt*, eandem quam Aquila lectionem secuti videntur. Itemque IV Reg. xxiii, 7, בתים, domos, LXX, qui legerunt כתום, χεττωμα reddunt.

Et Job xxxvi, 11, vocem יכלו, quam LXX συνετέλεσσουσιν, Vulgata *complebunt*, transtulere, Symmachus, qui haud dubie legit יבלי, παλαιώσουσιν, id est *antiquabunt*, vertit. Psalmo autem xci, 11, ubi legitur בשמן, *in oleo*, Symmachus haud dubie legit כשמן; vertit enim ὡς ἔλαια, *quasi olea*, Prov. xiv, 7, pro ובלדעת, quod alii vertunt, et *nescies*, LXX legerunt כלי דעת, vertunt enim ἐπὶ αἰσθησεως, *arma sensus sive cognitionis*. Item Prov. xxi, 29, ubi legitur יכין, Aquila et Symmachus, ἐτοιμάσει, *præparabit* transtulerunt. Vulgatus quoque interpretes, qui vertit, corrigi, יכין, legunt. At LXX יבין legerunt qui vertunt συνεῖ, *intelliget* (*).

Et Hesaiæ iii, 6, ubi legitur מכשלה, Symm. et Th., ἀσθενεια, *infirmetas*, Vulg. *ruina*. At LXX, qui reddunt βρωμα, *מבשלה* legerunt, nam בשל est *cibos coquere*.

Et Hesaiæ v, 18, בחבלי, Vulgata vertit *in funiculis*, lectionemque sequitur eam quæ hodieque in Hebraico exstat. At Aquila, Symmachus et Theodotio, כתבלי, legerunt, vertunt enim, ὡς σχοινίοις, *quasi funiculis*, et LXX, ὡς σχοινίω, *quasi funiculo*. Longe plura in utramque litteram proferre possem; sed ad majorem varietatum fontem properandum est.

¶ pro ר lectum, et vicissim ר pro ד passim reperitur in Scriptura. Sic Gen. iii, 17, בעבודך, hodie legitur in Bibliis, et sic olim legit Aquila, qui vertit, ἐνεκά σου, *propter te*. LXX cum ד legerunt בעבודך, ἐν τοῖς ἔργοις σου, *in operibus tuis*, Vulgata, *in opere tuo*; Theodotio autem, ut Aquila, legit בעבודך, ἐν τῇ παραβάσει σου, *in transgressione tua*. Exod. vi, 16, vocem גרשון, Gerson (est nomen filii Moysis), vetus quidam interpretes bis legit גדשון, Gedson. Levitici xix, 26, ubi legitur, *non comeditis cum sanguine*, Hebraicum habet עלהמה, et vetus quidam interpretes, ἐπὶ τοῦ αἵματος, *super sanguinem*; LXX ר pro ד legerunt עלהמה vel עלהמה, *super montibus*. Et Levit.

(*) Hæc vox inter Keri et Chethib censetur a Massorethis. Dracu.

A xxv, 10, דרר, ab hebraizantibus *libertas* vertitur : a LXX ἀφασις, a Vulgata *remissio*; Theodotio autem, cum דרר legeret, nec hujus vocis significationem calleret, eam Græcis litteris expressit, δαδωρ, *dador*. Numerorum vero xvi, 15, תכוד, legitur; significatque *asinum*, vel, ut Vulgata vertit, *asellum*; LXX autem cum ד in fine, legerunt תכוד et interpretati sunt, ἐπιθύμημα, *desiderabile*, vel *desiderium*, alius, δῶρον, *donum*. I Reg. xiv, 21, העברים, A. Ἑβραῖοι, reddidit, Vulgata, *Hebræi*; LXX vero העבדים legerunt, ac δούλοι, *servi*, interpretati sunt. I Reg. xxi, 7, et xxii, 9, האדמי, *Idumæus*: primo loco vetus quidam interpretes, secundo LXX legerunt הארמי, *Arami*, vertentibusque Σύρος, *Syrus*, et I Reg. xxiii, 15 et 19 השתה, alii transtulerunt, δρυμὸς, vel ὕλη, *silva*; LXX vero, qui legerunt השתה, *nova*. II Reg. iii, 4, et aliquoties initio ejusdem libri, אדניא, *Adonias* alii, Ἀδωνίας, *Adonias*. LXX vero, pro ד, Ὀρβία, Job ix, 25, פרוצור, *præcursor*; Symmachus et LXX legisse videntur דע פרוצור, nam vertunt οὐκ εἶδον, *non voverunt*. Sed observatu dignus est locus ille psalmi cxxix, 8, *Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem*, ubi illud, *decori meo*, respondet voci Hebraicæ hodiernæ להרדי, secundum quam Aquila et Quinta vertunt, ἐν τῷ ὄρει μου, *in monte meo*; Hieron., *monti meo*; LXX qui vertunt, τῷ κάλλει μου, *pu'chritudini* vel *decori meo*, haud dubie legerunt להרדי, Symmachus autem, qui vertit τῷ προπάτορι μου, *progenitori* vel *primo parenti meo*, legisse videtur להרדי, nam דררה est *progenitor*, nec infrequenter accidit ut ר cum ר commutetur, ut infra dicemus. Eadem commutatio τוּ in ד observatur psalm. cix, 5, ubi illud, *in splendoribus sanctorum*, lectionem Hebraicam hodiernam exprimit בהרדי, atque ita legerunt A. LXX, Th., V. Verum Symmachus דררה legit : vertit enim ἐν ὄρεσι, et Hieronymus, *in montibus*. Job vi, 10, עד, quod alii vertunt ἔτι, *adhuc*, LXX, mutato עד in עיר, *urbem*. Item Job cap. xxxvi, 50, vocem ארד, *lucem suam*, LXX legerunt ארד; sic enim eam Græcis litteris exprimentur ἔδω, ubi mutatio τוּ in ד et τוּ in י observatur. Et Job xxxviii, 4, ubi Hebraicum habet יסרי, quo pacto legit etiam Symmachus (**): ibi LXX et vulgata ante pres legerunt יסרי. Vide suo loco. Psal. lxxvi, 7, LXX pro נגרה, *defluxit*, legerunt נדה, *in conspectu ejus*. Eccles. vii, 25, ידע, ut hodie legitur, vertit Vulgata, *novit*; sed Aquila legit ירע, qui transtulit, *πονηρεύεται, improbe agit*, LXX vero, καχώσει, *male afficiet*. Et capite sequenti, versu 6, רען, Symmachus, κάχωσις, Vulg. *affictio*, LXX et Theod. γνώσις, *scientia*, quia דען legerunt. Hieronymus vero in hunc locum : *In Hebræo, malitiam habet, non scientiam; sed quia RES ET DALETH litteræ Hebraicæ, excepto parvo apice, similes sunt, pro RAATH legerunt DATH, id est pro malitia, scientiam. Hoc melius sciet qui*

(**) Textus hebraicus habet יסרי, non autem יסרי. Cf. varias lectiones B. De-Rossii. Dracu.

ejus linguæ habuerit notitiam. Eadem ipsam γ et γ A γ 30, locum hunc difficilem בְּנֵעוֹת הַבְּרִיתָא vertunt hodierni hebraizantes, *Fili perversæ rebellio- nis*; Vulgata, *Fili mulieris virum ultro rapientis*, Symmachus, *Fili indisciplinarum deficientium*; LXX, $\Upsilon\iota\epsilon$ *κορασιών αὐτομολούντων*, aliter αὐτομολουσῶν, *Fili puellarum ultro venientium.* Pro γ enim legisse videntur γ , *puellarum*, γ nempe pro γ , ut supra.

quo loco notat Hieronymus: *LXX dixerunt, in generationem ejus. Et hinc error exortus est, quod verbum Hebraicum BARURA, quod Aquila et Theodotio, electum; Symmachus, mundum, interpretatus est, LXX legerunt BADURA, RES litteram DALETH existimantes, propter elementi nimiam similitudinem, quod parvo apice distinguitur.* Et Hesaiæ xliv, 21. Innumera pene similia asserre possemus, sed hæc erunt ad præsens institutum satis.

Observantur item mutationes frequentes $\tau\omicron\upsilon$ γ in γ : jam vidimus supra Job vi, 10, ubi alii interpretes lectionem Hebraicam hodiernam γ secuti sunt, LXX γ legisse, et Job xxxvi, 30, γ legisse pro γ . Sic etiam psalmo xlvi, 4, vocem Hebraicam γ ait Chrysostomus Hebraice legi γ : psalmo autem lxxii, γ 7, ubi legitur γ , *oculos eorum*, quam lectionem secuti sunt Aquila, Symmachus et Hieronymus, LXX legerunt γ , qui vertunt, *ἀδικία αὐτῶν, iniquitas eorum.* Et psalmo cxlvii, 16, vocem γ veteres Hebraice legunt γ , Chaphir, et Hesaiæ xxviii, 14, vocem γ , equus. Theodotio legit γ , γ , LXX vero γ , *hirundo*, verterunt: qua de re Hieronymus: *Pro pullo hirundinis, sive hirundine, ut LXX transtulerunt, in Hebraico scriptum est, sus agor, quod interpretatus est Aquila, equus agor; Theodotio, sis agor; media enim vocalis littera γ , si ponatur inter duo γ legitur sis, et appellatur, equus, si γ legitur, sis, et hirundo dicitur.* Et Jeremias viii, 7, γ item legitur; in margine autem Hebraicorum Bibliorum notatur legendum esse γ , ubi Hieronymus: *Rursum pro hirundine Symmachus cicadam transtulit, quæ Hebraice dicitur sis.* Longe plura hujusmodi exempla proferre possemus: sed ab iis supersedemus, maxime quia illa $\tau\omicron\upsilon$ γ in γ mutatio plerumque sensum non alio transfert.

Sed mutatio $\tau\omicron\upsilon$ γ in γ et vicissim, quæ nonnunquam occurrit, magnam interpretationum varietatem parit. Jam vidimus supra ad psalm. xxix, γ 8, Symmachum legisse γ , *progenitori*, pro γ , *monti.* Et Gen. xxxiv, 2, ubi legitur γ et LXX γ , *Hevæus* transtulerunt, vetus alius interpres, qui haud dubie legit γ , *Choræus* reddidit. Sunt autem Choræi vel Horæi altera gens Chanæeorum. Et IV Reg. xi, 46, ubi legitur γ , LXX γ , *equorum* vertunt. Alius autem vetus interpres, qui γ legit, γ sive *eunuchorum* transtulit. Lib. I Regum, cap. xx,

(*) Non γ verterunt γ , sed γ , absque articulo, quod reipsa hoc in versu legitur. Plane autem omiserunt tres hebraici textus præ-

vertunt hodierni hebraizantes, *Fili perversæ rebellio- nis*; Vulgata, *Fili mulieris virum ultro rapientis*, Symmachus, *Fili indisciplinarum deficientium*; LXX, $\Upsilon\iota\epsilon$ *κορασιών αὐτομολούντων*, aliter αὐτομολουσῶν, *Fili puellarum ultro venientium.* Pro γ enim legisse videntur γ , *puellarum*, γ nempe pro γ , ut supra.

Præter has ex commutatione litterarum ortas interpretationum varietates, aliæ observantur ubi litteræ pro aliis etiam non similibus substitutæ deprehenduntur, vel ubi ex duabus una efficitur, ut Gen. xxv, 8, ubi legitur γ , *ad populum suum*, alius interpres vetus transtulit, γ , *ad transitores suos*, qui legisse videtur γ . Et Num. xiii, 34, γ Symmachus vertit γ , *portentosos*, ac si legeretur γ . Josue vero iv, 3, γ *sacerdotes*, LXX vertunt γ , *lapides*, quia legerunt γ . Et II Reg. xviii, 33, γ , *in cundo ipsum*, vetus quidam interpres legisse videtur γ , *in flendo ipsum*, sive, *cum fleret.* Et psalm. lxxi, 14, γ , *sanguis eorum*, LXX legerunt γ , interpretantur enim, γ , *nomen eorum.* Proverb. xvi, 17, legitur γ : aliique omnes, *auriculas*, ut par est, exprimaunt; LXX vero, qui vertunt γ , haud dubie legisse videntur. Similia bene multa asserre possemus ubi interpres illi veteres, sive varie legerint, sive varie legendum putaverint, longe disparatas interpretationes dederunt. At iis consulto prætermis- sissis ad alia transeamus.

Ex modo etiam dividendi voces interpretationum varietas oritur, ut Proverb. xviii, 10, γ Aquila et Theodotio, γ , *turris*; LXX vero et Alius, γ habentes quasi præpositionem γ , rejecto γ , *ex magnitudine* et *ex magnitudine*, ver- tunt.

Ex similitudine item soni aliquando litteræ nul- latenus similes aliæ pro aliis accipiuntur, ut psalm. lxxxix, 11, vocem γ , *cito*, Aquila γ vir interpretatur, ac si legisset γ . Exod. iv, 26, vo- cem γ vertit γ , ac si legisset γ . Exemplum singularissimum habetur Ezech. xiii, 5, ubi γ ad standum ita verterunt, LXX ac si legisset γ , interpretantur enim γ , *dicentes.*

IV. De prisco scripturam Hebraicam legendi more.

Fatentur eruditi omnes magnum intercedere inter veteres et recentiores in Hebraicæ scripturæ lectione discrimen; imo et eandem ipsam in le- gendo varietatem suo tempore observari, ait Hiero- nymus epist. ad Evangelum: *Nec refert, inquit, utrum Salem aut Salim nominetur: cum vocalibus in medio litteris perraro utantur Hebræi, et pro vo- luntate lectorum ac varietate regionum eadem verba diversis sonis atque accentibus proferantur.*

credentes voces, quas Theod. sic reddidit: γ *statione pedum sacerdotum.* DRACH.

(a) Nihil mirum igitur est si Massoretica lectio cum vetustiore illa non prorsus conveniat, siquidem Massoretæ eam adnotaverunt quæ ætate sua et eo loco ubi versabantur usui erat, quæque ab antiquiore illa et ab ea quæ variis in regionibus usurpabatur, multum differebat. Quin etiam hodie lectione per Massoretas ad certas vocales determinata, inter Rabbinos plerumque non satis convenit quo pacto sit legendum. Inde est quod veteres illi non secum semper consentiant in lectionibus, sed alius alio modo item verbum proferat, quod exemplis sequentibus confirmatur. Initium porro ducimus ab alphabeto Græco, quod cum litterarum nominibus, Græcis litteris descriptum habetur apud Eusebium *De præp. evang.*, lib. x, et in codice RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni in Threnis Jeremiæ; necnon in alphabeto codicis Murbacensis mille circiter annorum, a nobis edito *Palæographiæ Græcæ* p. 221.

V. *De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.*

אֵלֶּפֶת *Aleph.* Eusebius legit ἀλφ, cod. Jes. ἀλφά, alphabetum Murbacense ALEPH. Ait vero Hieronymus *Quæstionibus in Genesim*, hanc litteram sæpe per e legi, sæpius vero per a. Aliquando per o lecta deprehenditur ut III Reg. i, 5, וְהָיָה לְךָ אֶלֶּפֶת. LXX, Ὀρνίθας.

בֵּית *Beth.* Eusebius et codex Jes. βήθ· alph. Murbac. ΒΕΤΗ. Omnino respondet β Græco, atque hodie, ut β Græcum, sæpe legitur per v consonantem, quando scilicet non est daghessatum.

גִּימֵל *Ghimel.* Eusebius γίμελ legit, codex Jesuit. γίμλ, alphabetum Murbacense ΓΕΜΕΛ. Exprimitur semper per γ Græcum.

דַּלֶּת *Daleth.* Eusebius et codex Jes. δέλθ legunt, suppressa postrema vocali; alphabetum Murbacense DELETH. Legitur per δ ubique.

הֵא *He.* Eusebius et cod. Jes. una littera η expriment. Uterque cum spiritu denso ή. Alphab. Murbac. HE. Hæc porro littera sæpius per e exprimebatur, sæpe etiam per a, teste Hieron. *Quæst. in Gen.* Cantorum autem vii, 6, וְהָיָה בְרֵדְהֵיִם legit quidam vetus interpres βραταίμ.

וֵא *Vau.* Eusebius et cod. Jes. οὐαῦ, alph. Murbac. VAU. Hæc littera nunquam consonantis vice fungitur in fragmentis per Græcos descriptis, nec fungi posse videtur, quandoquidem initio vocum exprimitur per οὐ, οὐαεεῖ, וַיָּוֶה, et vixit; οὐεσσακὴ וַיִּשְׁקֶה, et osculatus est. In medio autem et fine vocum modo per ου, modo, et quidem frequentius, per ω redditur; qua de re infra.

זַיִן *Zain.* Eusebius et cod. Jes. Ζαί legunt, ommissa postrema nominis littera. Itemque Ζαί legitur in alphabeto Murbacensi quod edidimus *Pa'æographiæ Græcæ* p. 221. Ex manuscriptis vero nostris unus ix sæculi, num. 3, habet Ζαί; alter, xi circiter sæculi, num. 12, item Ζαί; tertius, xii circiter sæculi,

(a) Quæ ab inde sequuntur præfatus est Montefalconius in Dissertatione Lexico-Hebraico, ab ipso adornato, præmissa, quod ad calcem editionis suæ coronidis vice posuit. Quod cum recudere instituti

num. 5, Ζαί. Sed alius ix circiter sæculi, num. 2, et alius xii sæculi, num. 17, Ζαίν habet. Codex item Coislin. Græcus, num. 191, habet ζαί. In alios quotidie incido codices qui Ζαί habent. Quare vix dubitaverim quin olim ab omnibus Ζαί, non Ζαίν lectum fuerit, γ omnes per ζ reddunt.

הֵתֵת *Hheth.* Eusebius et cod. Jes. ήθ legunt, cum aspirata scilicet, etsi in postremo non legatur spiritus; alph. Murbac. ΗΕΤΗ. Hanc litteram LXX legebant per χ, chi, ut notat Hieronymus *Quæst. in Gen.*, ut חָם, Χάμ, Cham. Et in *Jeremiam* cap. xix, γ 2, de voce חֵרְסִית hæc habet: *Et pro porta fictili, Aquila, Symmachus et Theodotio ipsum verbum posuerunt Hebraicum HARSITH; pro quo LXX, juxta morem suum, pro aspiratione ΗΕΤΗ litteræ, addiderunt ΗΗ Græcum, ut dicerent charsith pro arsinh; sicut illud est, pro Hebron, Chebron, et pro Jeriho, Jericho, et similia.* Alii, maxime vero Aquila, pro aspirata habent; ac ut verisimile est, initio dictionum per spiritum densum indicabant, licet jam spirituum hujusmodi commutationes multæ, maxime in nominibus propriis, deprehendantur: quia enim olim Origenis tempore, et aliquot post Origenem sæculis, exemplaria omnia sine spiritibus et accentibus describebantur; quando hæc adnotari cœperunt, calligraphi eos spiritus in nominibus propriis posuerunt, qui primum in mentem veniebant. Hac autem in re codices secuti sumus, male positos lenes spiritus emendare non ausi. In medio dictionum litteram η non nisi per vocalem exprimebant; unicum tamen reperit exemplum ubi Symmachus vocem חֵרְסִית ὠχέλμ legit, nempe Isai. xiii, 21. Initio vocum, ut dixi, vocalem quæ litteram η exprimebant aspirare solebant: ea porro vocalis erat aliquando ε. Sic Gen. ii, 14, ἔδδκελ, וְהָיָה, *Tigris.* Josue xv, 30, וְהָיָה, ἔρμα, *Herma*, et similia: sæpius autem α, ut IV Reg. i, 2. Aquila, Ἀαζία, וְהָיָה, qui dicitur Ochozias ab Hieronymo et LXX; et psalm. ix, 7, ἀρβῶθ, וְהָיָה; et psalm. ciii, 17, ἀσιδά, וְהָיָה; et Jerem. xix, 2, A., S., Th., ἀρσῖθ, וְהָיָה, ut supra. In medio sive post primam litteram vocis frequentius ε vel η. Gen. v, 6, οὐαεεῖ, וַיָּוֶה, et vixit; III Reg. i, 9, A., S., ζωελεθ, וְהָיָה. Psal. vii, 15, εδάλ, וְהָיָה; Isai. xv, 5, A., λουεῖθ, וְהָיָה, nomen proprium. Aliquando etiam α ut IV Reg. i. In fine autem vocum ε aut η fere exprimitur, nisi sequatur η paragodicum. Sic Gen. iii, 8, λαρουή, וְהָיָה, *ad spiritum vel ad auram.* Psalm. viii, 1, λαμανασσῆ, וְהָיָה, *Victori.* Ps. xlviii, 1, Κοπέ, וְהָיָה. Deut. xvi, 1, A., φεσέ, פֶּסַח, *Phase vel Pascha.* Malachiae ii, 13, μασθηή, וְהָיָה *altare*, et ibid. וְהָיָה, λακθ. Aliquando etiam præponitur α ante ε, ut IV Reg. xi, 6, A. μεσαέ, פֶּסַח.

תֵּתֵת *Teth.* Eusebius et cod. Jes. τήθ cum aspirata θ in fine, alphabetum Murbacense ΤΕΤΗ, licet non

nostrum non sit, utpote qui jam Lexicon Hebraicum numeris omnibus absolutum ediderimus, hæc ex laudata Disquisitione in gratiam lectoris huc revocavimus. EDIT. PATR.

aspiretur initio vocis, sed τ legatur apud veteres, A ut in his exemplis cernimus. Unde fortassis suspicio oriatur, postremam litteram, quæ in allatis omnibus exemplis aspiratur, olim fuisse η aspiratum, lectumque fuisse בית pro בית hodierno (*). Nam ב non aspirabant. Sic psalm. cix, 4, תָּלַל, בַּל, ros; psalm. viii, 6, מָאֵט, בַּעַט, parum; Deuteron. xi, 3. A., σεττιμ, שטיים; et Isaiæ xxvi, 5 et 4, βατου βατου, בבדו בבדו.

יוד Iod. Eusebius legit יִוֹד et ms. Jes. יִוֹב. In alphabeto item Murbacensi legitur יוּת. Codex item Coislin. Græcus, numero 191, habet יִוֹב. Qui multorum in postrema littera consensus subindicat olim lectum fuisse יוּד, quod confirmare videtur יוֹטא Græcum, haud dubie ex Hebraico derivatum. Quotidie incido in codices qui יִוֹב habent, unde asseritur id quod supra diximus. Ut ut vero sit י mobile redditur per ε ab omnibus. De quiescenti infra.

כּ Chaph, vel Kaph, ut grammatici hodierni, et alphabetum Murbacense. Eusebius et mss. Jes., χάφ. Ab interpretibus aspiratur semper, ut innumeris exemplis ex hac collectione desumptis probari potest; quod si bis terve contrarium occurrat, id potest librariorum oscitantia ascribi.

לamed. Eusebius et mss. Jes. λάβδ, Labd. Crederem librarii errato λάβδ pro λάμδ scriptum fuisse, quia a ix vel x sæculo β et μ in codicibus affinem sæpe formam habent, ut difficile quandoque sit aliam ab alia littera distinguere, maxime quando sensus non iuvat, ut hic contingit; sed cum codex Jes., viii circiter sæculo exaratus, unciali caractere scriptus sit, alia quærenda hujus nodi solutio: fortassis ad euphoniã et faciliorem pronuntiationem pro λάμδ, λάβδ scriptum fuit. Alphabetum Murbacense LAMED.

Mem. Eusebius et cod. Jes. Μημ legunt, alphabet. Murbac. MEM. Omnes vero μ per m exprimunt, præterquam in fine vocum, ubi η pro m frequentissime ponunt Græci, quia nempe a terminatione in μ abhorreret Græca Lingua.

Nun. Eusebius et codex Jesuit., νουν. Per n omnes. Alphabetum Murbacense NUN.

Samech. Eusebius et codex Jes., σάμχ. Alphabetum Murbacense SAMETH. Omnes vero legunt per σ.

Ain. Euseb. et cod. Jes., δτιν. Alphas. Murb. AIN. LXX Interpretes non raro per τ exprimunt. A., γανέ, עד. Alibi et litteram et motionem frequentius per ε, nonnunquam per α reddunt. Sic Gen. ii, 8, עד, עד. Gen. xxviii, 19, עד, עד; Josue vii, 24, עד, עד; I Reg. xviii, 18. A., עד, עד; III Reg. iv, 12, עד, עד, LXX, עד, עד; IV Reg. i, 2, עד, עד. Psalm. xlv, 7 ult., עד; εμ, cum, sed quando עד significat populus, legitur εμ. Psalm. xc, 9, עד, עד. Isai. lxi, 5. Theodotio, עד, עד. Et sic alibi. Per α autem Gen. iii, 4, עד, עד, nudus. Josue vii, 24, עד, עד. Psalm. viii, 7, עד, עד. Psalm. lxxiv, 4, עד, עד. (*) Hebræi moderni scribunt et proferunt omnes, בית. DRACH

Psalm. lxxv, 10, עד, עד. Psalm. xlviii, 6, עד, עד. ibid. 12, עד, עד. Isai. xv, 4, Theodotio, עד, עד. In appendice Deut. ii, 23. A., עד, עד. In medio autem vocum, sive post primam litteram, modo per ε, modo per α, et quidem frequentius, exprimitur; per s Malach. ii, 13, עד, עד, θεσου, Osee xi, 1, עד, עד; per [α. Psalm. viii, 6, עד, עד. Psalm. xi, 7, עד, עד. IV Reg. i, 2, עד, עד. Isai. xxvi, 2, עד, עד. In fine autem vocum per s fere semper legunt, nisi sequatur η paragogicum sive heemanticum: nam tunc per α legitur. I Paralip. vii, 26, עד, עד. IV Reg. xi, 4, עד, עד, S., LXX, עד, עד. IV Reg. xviii, 34. A., עד, עד; aliquando tamen per α Deut. i, 38. O. עד, עד, et Josue xv, 26, עד, עד.

Certum autem est gutturalem aliquam pronuntiationem habuisse γ apud Hebræos. Spiritu leni afficitur ut plurimum quando initio vocis jacet in fragmentis veterum interpretum quæ supersunt: quibus tamen non plena fides habenda, ut diximus ad litteram η. Hieronymus sine aspirata sæpius: aliquando tamen cum aspirata legit. LXX quandoque cum γ ut Gal. Aliquando cum χ, ut Amos i, 5, עד, עד, Eden, ubi LXX legunt עד, et vertunt עד, עד. Ubi Hieronymus: In eo quippe loco, ubi nos diximus, etc. Vide in nota ibid.

Pe. Eusebius et ms. Jes. פה, alphabetum Murbacense PE. Veteres omnes interpretes P per φ semper efferunt. Aitque Hieronymus Comment. in Isaiam, tom. III: P litteram sermo Hebraicus non habet; sed pro ea פה Græco utitur. Et Comment. in Daniele, cap. xi, 7 35, dicit in sola voce פה legi φεδνο; in aliis per φ semper.

Tsade. Euseb. et ms. Jes. טאד, alphabetum Murbacense SADZ. Omnes interpretes per σ legunt.

Quoph. Eusebius et ms. Jes. קוף, Murbacense alphabetum KOPH. Veteres per κ exprimunt. Si secus aliquando reddi observetur, videlicet per χ, puto id librariorum oscitantia accidisse.

Resch. Eusebius et ms. Jes. רש, Alphas. Murbac. RES.

Schin. Eusebius et ms. Jes. שין, alphab. Murbac. item SEN. Veteres semper σ legunt sive dextro sive sinistro puncto sit notandum.

Tau. Alphas. Murbac. habet etiam טאυ; sed Eusebius et ms. Jes. טאυ, Thau. Veteres semper θ reddunt, non τ.

VI. De vocalibus Hebræorum.

Quod ad vocales autem Hebræorum attinet, inter doctos disputatum est num litteræ ויטו vocalium olim officio fungerentur, ut credidisse videtur Hieronymus; an consonantis vicem haberent, ut docent plerique hodierni viri. Sane si hæ litteræ vocalium usum habuerint, necesse prorsus fuerit alias penes Hebræos fuisse vocales, quæ licet non notarentur in libris, ex consuetudine tamen usurparentur. Cum enim nulla vox, nullum verbum possit sine vocali pronuntiari, et innumeræ apud Hebræos

voces nullam ex litteris עדין præferant, certum est eos præter has litteras alias habuisse vocales, quæ quidem non scribebantur, sed ex consuetudine adhibebantur, etsi magna esset in legendo varietas. Litteræ autem עדין præsertim quæ aspirantur עדין non determinatam vocalem, sed modo hanc, modo aliam in usu legendi et loquendi obtinebant, ita ut et aspiratio et vocalis una sonarent: quod nemo negaverit. Utrum autem illa aspiratio consonans dici debeat, videtur esse mera nominis quæstio. De ך et ך non est, ut quidem puto, par ratio: nam verisimile est eas, ut plurimum saltem, vocalium officio functas esse; sed iis qui secus existimabunt rem, perquam exigui momenti, pluribus indagandam mitto. Jam ad vocales illas veterum cum hodiernis hebraizantium motionibus comparandas veniamus. Vocalem A exprimunt, post Massoretas, hodierni grammatici per camets ך, per patahh ך, et per scheva patahh ך. E vero per tsere ך persegol ך et per scheva segol ך. E autem tenuissimum per scheva: I per hihiriq magnum sic ך. vel parvum, seu punctum sub littera, quam afficit positum sic ך, bi. O per ך hholem plenum, vel per hholem deficiens, seu punctum in superno latere sequentis litteræ scriptum sic ך dom; item per camets hhatough sic ך vel per hhatough camets, ך. U autem grave per schourec ך U tenue per kibbus. De gravitate sive tenuitate singularum vocalium non loquar, quia nihil hujusmodi observatur in lectione veterum.

Magna porro legendi varietas inter veteres illos interpretes et Massoretas deprehenditur, ita ut ubi illi legunt a, hi legant e, et vicissim, ut I Reg. xvii, 48, ערב Aquila ερουβά, Massoretæ vero arubath, cum scheva patahh in prima et kibbus in secunda, ac sæpissime ubi ך et ך notantur vocali a, illi e legunt. Psalm. xlvii, 3, ubi Massoretæ illud ירתי, Iarchethe legunt. In vetustis codicibus legitur ירתי et eodem psalmo ך, 10, דיני Massoretæ, diminou, illi, δεμηνοῦ habent; et psalm. cix, 4, קתן, Massor. Ialdutheca, illi, Ἰελεθεθέχ. Malachie ii, 13, תחכ, Massor. cassoth; illi χεσσούθ. Longe vero sæpius illi e Massoreticum per a legunt, ut Levit. xviii, 43, תל, Massor. cum duplici segol, Thebel: Theodotio θάβελ. Judicum iii sæpe תדין Massoretæ cum tsere sub prima Ehud. LXX. 'Αὐδ, Alii, 'Ααὐδ. I Reg. xvii, 4, עסן Massor. Ephes, illi ἀφέξ. IV Reg. xviii, 34, העז Massor. Henah, Aquila 'Ανέ. IV Reg. xxv, 17, כרת, Massor. Chothereth, Symm. et Theodotio χωθάρθ. Job xlii, 14 קרן Massor. keren, Aquila et Symm. κάρν. Psalm. vii, 15, תבל Massor. tehabel: veteres illi εβάλ.

Hic vero notandum est in affixis secundæ personæ singularis masculini generis ך supposito camets ca veteres interpretes a ante c legere, nimirum ac. Sic psalm. xlv, 8, קתן, ubi Massoretæ Eloeca legunt, illi ἐλωάχ. Psalm. xlvii, 40, קתן Massor. Hecalecha, illi ἡχαλάχ. Psalm. cix, 5, קתן, Massor. Lecha: illi λάχ, melius λάχ. Isai. xliix, 5, כן Massor.

A becha, illi βάχ. Quando autem præcedens vocalis est e per e terminant, ut supra קתן יעלעθεθέχ.

Aliquando etiam, sed raro, o vel ω pro a legunt veteres illi, ac vicissim. Sic Gen. xxxvi, 24, in nota, בךך, Massoretæ makor, vetus lectio μακώρ, nisi sit mendum pro μακώρ; et Josue vii, 24, עכך, Massoretæ Achor. Aliqui legerunt 'Αχάρ, non obstante ך. Alii 'Αχώρ. I Reg. xvii, 4, עכך, Massoretæ Dammim: illi δομμίν, et psalm. xlviii, 2, קתן, Massoretæ, haled; illi ἕλδ.

De scheva quædam observanda nobis sunt. Massoretico quidem more aliquando legitur, aliquando silet. Legitur semper initio vocis sub littera daghesata, in medio vocis post aliud scheva, et post motionem magnam. Alibi quiescere solet, e autem sonat cum legitur. Hisce porro legibus non stabant veteres interpretes: nam scheva sæpe non legebant initio vocis; ut Gen. i, 4, ברשית, Massoretæ, Bereschith, illi, βρησιθ. Gen. ii, 8, בעץ, Massor. beheden, illi βεδέν. Levit. xiii, 2, שאת Massor. séath, Theodotio, σθή. Psalm. xi, 9, כרם, Massor. cherum, illi χράμ. Psalm. cxvii, 25, בשם, Massor. beschem, illi βσθήμ.

Frequenter etiam pro hodierno scheva initiali eadem vocalem adhibent quæ in sequenti syllaba habetur. Gen. xiv, 5, רפאים, Massoretæ, Rephaim, Aquila, ραφαίμ. Levit. xix, 27, פאת, Massoretæ, Pheath, illi φαάθ. Psalm. xlv, 8, צבאות, Massor. tsebaoth, Veteres illi σαβαώθ sæpe. Psalm. xlvii, 5, פלג, Massor., pelagan; illi, φαλαγαῦ. Psalm. xlviii, 5, לשל, Massor. lemaschal; illi, λαμασάλ. Horum exempla frequentia reperire est in LXX Interpretibus, ut schelomo, Σολομών, et alia. Est etiam ubi sequente o scheva illud initiale per a exprimant, ut psalm. xliii, 13, בנד, manouδ.

De ך iod, et de vocali I hæc observanda sunt; ך semper exprimunt veteres per e, vel indiscriminatim per ei, nisi mendo librorum et positum fuerit pro e, quod frequentissime in manuscriptorum Græcis pene omnibus observatur. Gen. i, 4, ברשית, βρησιθ. Gen. xiv, 5, רפאים, Aquila, ραφαίμ. Gen. xviii, 19, העיר, ἀείρ. Levit. i, 4, ויקרא, οὐκρά. Gen. xxxvi, 24, in nota, הכים, ἀμμαιμ. I Reg. iv, 48, ארבעים, ἀρβαίμ. I Reg. xvii, 4, עכך, עכך, II Reg. xiv, 26, כאתים, μαθασίμ. III Reg. vi, 4, בשבועים, βασημονείμ. IV Reg. i, 2, אחיה, A. 'Ααζία, S. 'Οχοζίας. IV Reg. xviii, 7, הקדשם, ἀκχοδασίμ. Job xlii, 14, ימיסה, A., S., ιεμιμα. Psal. viii, 4, הגתית, ἀγεθθίθ. Psal. xi, 4, השבינית, ἀσεμνίθ. Psal. xlv, 1, קתן, ἰδιδώθ, et alibi sæpe.

Ubi vero ך quiescit in tsere, per η vulgo exprimitur, rarius per e. IV Reg. i, 8, אלהי, ἐλοθ. Psal. vii, 8, ועליה, οὐαλεά Psal. xlvii, 3, ירתי, ירתי. Psal. xlvii, 10, יחללך, היכך. Alia multa exempla proferre possemus, sed hæc satis sunt.

Quando autem littera ך nec exprimitur, nec subintelligitur, ut in voce דיד David, quæ sæpius תי scribitur suppresso, sed subintellecto ך, tunc per hihiriq parvum a Massoretis notatur, a veteribus

nunquam per *i* legitur, sed frequentius per *e* ut A Gen. ii, 8, מִקְדֵּם, Massor. *mikkedem*, illi, μεκεδέμ. Levit. vii, 18, פִּגְגוּל, Massoretæ *Phiggoul* habent, Theodotio autem φεγγούλ vel φεγγώλ. Psal. ix, 17, פִּגְגוּל, Massoretæ *higgaion*, illi ἐγγαών. Psal. cix, מִשְׁחָר, Massor. *Mischhhar*, illi, μεσσαάρ. Psal. cxvii, 27. מִגְבּוֹר, Massor. *isrou*, illi, ἐσρού. Isai. ix, 5, Massor. *ghibbor*; illi, γεβώρ. Osee xi, 1, מִמִּצְרַיִם, Massor. *minmitsrain*. Illi, μεμμεσραίμ. Malachiæ ii, 13, דִּמְחָה, Massoretæ, *dimah*; illi, δεμζ.

Quando hhiriq parvum jacet post *a*, vocalem tunc per *a* expriment. II Reg. xvii, 19, הִפְתִּיחַ, Massor. *hariphoth*; illi, ἀραφώθ.

Ubi secundum Massoretas scheva initio occurrens ante aliud scheva mutatur in hhiriq parvum, tunc veteres illi utrumque scheva legunt per *e* vel *a*; per *e* psal. xi, 9. לִבְנֵי לִבְנֵי, Massor. *Libne*, vel *liene*, illi λεβνή. Psal. cii, 2, בְּגִבּוֹרוֹתָיו, Massor. *bigbourothav*; illi, βεγεβουροθαυ; per *a* מִנְחָה pluribus in locis Massor. *minhah*; illi, μαναά vel μανά. Psal. lxxv, 4, מִלְחָמָה, Massor. *milhama*; illi, μαλαμά. Psal. xv, 1, מִנְחָה, Massor. *Michtham*; illi, μηχθάμ. Osee x, 9, גִּבְעָה, Massor. *Ghibah*; illi, Γαβαά. Quando post primam vocalem sequitur *o*, vel *ω*, vel *ou*, per *a*. Num. xi, 34, קִבְרוֹת, Massoretæ, *kibroth*; illi, χεβρώθ. forte melius κεβρώθ. Jerem. xlviii, 1, מִשְׁגַּב, Massor. *misgab*. A., Th., μασογάβ. Ezech. xxix, 10, מִגְדּוֹל, Massor. *Migdol*; illi, μαγδών. Reperitur etiam *a* ante *e*. III Reg. vi, 1, בְּשַׂמְרֵי, Massor. *bischmonim*; C illi, βαζεμονειμ. III Reg. vii, 48, מִזְבַּח עֵת, Massor. *Eth-mizbah*; illi, ἐθμαζεθή. I. ἐθμαζεθή. Unde inferas hodiernum illud hhiriq ante scheva frequentius a veteribus illis per *a* legi. Origenes tamen ad Gen. xxxii duo suppeditat exempla, ubi per *i* legitur, nempe δ:ερη αταμειμ et μισλώθ, pro μισλή. דְּבָרֵי הַיְמַיִם, משלי, Sed hæc et fortasse similia exempla quæ aliunde suppeditari possunt, ab hebraizantibus posteriorum

temporum, inducta fuisse suspicari fas est, quare propterea ut hæc cum mss. conferrentur.

Circa litteram *h* hholem, schurek et cametshbathph hæc observavimus. *h* initiale schevatum perinde atque schourec solent per *o* exprimere, neglecto scheva hodierno. Sic psalmo xlviii, 4, חֲרֻחֵי, Massoretæ, *rehaguth*; illi ούαγυθ, *h* pro *h* ut non infrequentius accidit. Isai. xxvi, 2, וַיִּבְּא, Massor. *reibo*; illi, ούαβώ. Malachiæ ii, 13, וַיִּזְחַל, Massor. *vezoth*; illi, ούζωθ. Ibid. וַיִּקְרַח, Massor. *relakhlath*; illi, ούλαχέθ.

Etiamsi vero *h* initiale, utpote conversivum futuri in præteritum, Massoretico ritu afficiatur patahh, per *ou* tantum redditur ab antiquis illis interpretibus *ion* expresso patahh; sic ούακρζ legunt pro κρρζ, non ούακρζ, ούαδθρ pro ούαεδθρ, etiamsi in Bibliis Latinis hodiernis *Vaicra* et *Vaieddabber* legatur initio librorum Levitici et Numerorum. Similiter IV Reg. iv, 33, ούαεγάρ pro γάρ, non ούαεγάρ.

Hholem vero sive plenum, sive deficiens, necnon hbateph camets, et camets hbathuph per *o*, et per *ω* expressum reperitur: idque fortasse vitio librarium qui hæc litteras confundere solent, maxime in vocibus peregrinis.

Schurek et Kibbus per *ou*, etiamsi non semel per *o* vel per *ω* exprimentur. Cuiusmodi est vox כְּסִיף, *operire*, infinitivum quiescentium Lamed He, quæ exprimitur χεσσοῖθ in codice Barberino.

Hæc de veterum legendi more paucis prælibare visum est. Hinc porro videas difficile esse pro lectione veterum certas regulas tradere, cum illi non modo a recentioribus, sed etiam ab æqualibus et coævis suis in ratione pronuntiandi differant. Cæterum ex iis quæ supra tradidimus, illa verisimiliora videntur esse quæ pluribus exemplis asseruntur. Reliqua vero Lectoris eruditi iudicio permitimus.

CAPUT TERTIUM.

De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristeæ nomine circumfertur.

I. Aristeæ historiae compendium. II. Quid de hac historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus. III. Quid Josephus IV. Quam longe ab Aristeæ narratione aberraverit Justinus Martyr, et quinam ipsum secuti sint. V. Epiphanius longe diversa ab Aristeæ et a cæteris refert. VI. Tota controversia in tres quæstiones dividitur. VII. Probatur Aristeæ exemplaria quæ supersunt, genuina, cæterorum autem additamenta respicienda esse. VIII. Post Hieronymum asseritur. LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt non reliqua interpretatos esse. IX. Utrum Aristeæ primigenia historia vera sit, an ficta et supposititia: afferuntur argumenta utrinque. X. Disputatio conclusio.

I. Aristeæ historiae compendium.

Quæ ad historiam Aristeæ spectant, tot plena difficultatibus, tot agitata quæstionibus sunt, ut si luberet omnia prolixè tractare, singulorumque sententias expendere, longius a proposito nostro abduceremur: quia tamen eorum notitia intelligendis iis quæ de editione τῶν Ὁ hexaplari infra dicturi

sumus, prorsus necessaria videtur, rem ita compendio explanare statuimus, ut nihil debeat ultra studiosus lector desiderare.

Aristeæ epistola ad Philocratem, quæ hactenus exstat, et eruditorum manibus teritur, minutatim recenset ea quæ jussu sumptibusque Ptolemæi Ægypti regis, pro interpretandis ex Hebraico in Græcum sacris

Scripturis, gesta sunt. Hæc autem συνοπτικῶς proferrimus.

Demetrius Phalereus, bibliothecæ Ptolemæi Philadelphî, Ægypti regis, præfectus, conquisitis undique libris, eam usque adeo auxerat, ut plusquam ducenta voluminum millia complecteretur. Quod cum sciscitanti regi, præsentem tum Aristeam, renuntiaret, adjecit effecturum se ut brevi ad quingenta millia librorum numerus pertingeret, atque se narratu quorundam comperisse, Judæorum leges dignas esse quæ in ejus bibliotheca reponerentur, dummodo ex Syriaca lingua (ita vocabant multi, sed iis repugnat Demetrius) qua conscripta erant, in Græcam converterentur. Nec mora, rex decrevit ad summum pontificem scribere, ut quæ in optatis erant assequeretur. Tum Aristeas ea de quibus jam Sosibium Tarentinum et Andream regionum custodum principes allocutus sæpe fuerat, regi aperit; nimirum par esse ut missurus ad summum pontificem legatos qui Judæorum libros afferrent, Judæos omnes, qui a patre ipsius in captivitatem abducti fuerant, liberos remittat in patriam. Percontatus rex quot Judæorum millia in Ægypto servituti addicta essent, plus quam centum millia esse, referente Andrea, audivit. Hinc converso in hilaritatem vultu rex jussit liberos dimitti Judæos omnes, tum eos qui a patre ipsius, tum etiam alios qui antea in servitute abducti fuerant, tradique dominis, qui hujusmodi famulitio utebantur, pro singulis capitibus viginti drachmas. Summa porro regii muneris fuit 660 talentorum.

Demetrius Phalereus postea libellum dat regi, quo auctor est ut petat a summo Judæorum sacerdote Eleazaro sex ex quaque tribu senes, honestate vitæ et peritia legum præstantes, ut plurium interpretatio fide dignior habeatur. Rex oratores mittit Andream et Aristeam nostrum cum præstantissimis muneribus, quæ ibidem recensentur, et litteris regiis, ubi de Judæis a servitute redemptis, de mittendis ad interpretationem Scripturæ senibus, deque missis muneribus agitur. Has litteras excipit epistola Eleazari ad Ptolemæum, ubi in gratiam beneficiorum fausta regi Arsinoeque uxori et filiis apprecatur, et ex singulis tribus senes sex interpretandis Scripturis se mittere profitetur. Deinde senum cujusque tribus nomina referuntur. Donorum postea forma præstantiaque fuscè describitur. Sequitur narratio eorum quæ Jerosolymis Aristeas observaverat, Jerosolymorum nempe situm, templi Jerosolymitani formam, sacerdotum item ministerium, Eleazari sacerdotum principis sacra tractantis cultum, arcis Hierosolymitanæ situm, urbis totius ambitum, agri et regionis fecunditatem, fructuum copiam et varietatem. Jordanem fluvium instar Nili exundantem terrasque irrigantem exhibet Aristeas, eaque in re falsi arguitur a multis.

Sub hæc de senibus ab Eleazaro ex quaque tribu selectis agitur: hi utriusque linguæ, Hebraicæ nimirum et Græcæ, peritissimi, et legum scientia cla-

rissimi perhibentur. Postea de recta morum institutione, de vanitate deorum gentilium, de legis Moisaicæ præstantia excellentiaque multa edisserit Eleazarus. Hinc oblato sacrificio oratores, et una LXXII a se delectos viros cum litteris ad regem dimittit. Rex, qui venturos exspectabat, eosdem perhumaniter excepit, deinde exhibitas sibi membranas ubi lex aureis litteris descripta erat, venerabundus septies adoravit, ac præ gaudio lacrymatus est; et quia eodem tempore victoria navali adversus Antigonum potitus erat, eum sibi diem solemnem et faustum quotannis fore denuntiavit, virosque eodem ipso die ad lautam cœnam invitavit. Accumbentes secum senes variis ad vitam instituendam regnumque moderandum quæstionibus provocat, quarum singulis senes per ordinem interrogati sapientissime responderunt, ita ut septem dierum spatio, repetito eodem cœnæ more, LXXII senum singulatum sententias exceperit, ac cujusque dictum laudibus celebravit, demumque singulis talenta tria dono obtulerit.

Elapso post convivia triduo, senes a Demetrio ad proximam insulam deducuntur, et in splendida domo locati, quotidie ad nonam usque horam legis interpretationi dabant operam, Demetrio scribæ munere fungente. Atque etiam quotidie bene mane veniebant in aulam, et salutato rege redibant in locum suum. Sicque collatis exemplaribus, unaque congregati, septuaginta duorum dierum spatio interpretationem absolvunt. Demetrius totam interpretationem Judæis omnibus tum præsentibus recitavit, qui summis eam laudibus prosecuti sunt. Tum omnium consensu, suadente Demetrio, diras imprecati sunt iis qui huic versioni aliquid addere, vel demere, vel in ea quidpiam immutare ausuri essent.

Rex, fausto rei exitu lætus, et post lectionem legislatoris sapientiam admiratus, sciscitatur cur poetæ et historiographi nullam tanti operis mentionem fecerint. Respondet Demetrius sanctissimam legem non potuisse sine periculo in scriptis exterorum usurpari. Theopompum enim et Theodecten, qui id aggressi fuerant, divinitus immissis poenis coercitos fuisse. His auditis rex legem religiosa veneratione prosecutus est, eamque jussit summo studio asservari, senesque rogavit ut in posterum se crebrius convenirent, ipsosque cum donis et amplissimis muneribus Eleazaro summo pontifici destinatis, domum remisit.

En totam Aristææ et LXX Interpretum historiam. Licet autem hinc hausisse putentur quotquot id em argumentum pertractarunt, attamen illi tum a se mutuo, tum ab Aristeâ illo, quem modo retulim us, multum differunt.

II. Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.

Qui primus Aristææ Historiam memoravit, tacito tamen Aristææ nomine, est Aristobulus, ab Eusebio Cæsariensi allatus (*Præp. evang. p. 664*), qui de

Scripturæ Hebraicæ interpretatione jussu Ptolemæi Philadelphii, curante Demetrio Phalereo facta, carptim loquitur. Hunc quidam sub Ptolemæo Philadelpho, plures sub Philometore, alii sub postremis Ptolemæorum vixisse arbitrantur. Nec desunt qui fragmenta Aristobuli ab Eusebio allata, ex operibus supposititiis, et prima Christianæ rei ætate confictis, desumpta esse putent.

Philo Judæus in *Vita. Mosi*, lib. II, Historiam LXX Interpretum commemorat, ac primo dicit Ptolemæum Philadelphum, quem summis laudibus extollit, pro interpretatione Scripturarum adornanda misisse ad summum sacerdotem et regem Judææ, qui unus et idem erat, Ἐξέπεμπε πρὸς τὸν τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερεῖα καὶ βασιλέα· ὁ γὰρ αὐτὸς ἦν. Ille vero peritissimos quosque delegit, qui de Chaldaica in Græcam linguam (sic ille) legem converterent. De numero autem interpretum nihil uspiam tradit Philo. Pergit vero deinde, aitque interpretes in occulto nemineque præsentē, versionem suam edidisse. Cum autem in Pharo insula hæc interpretatio facta fuisset, testificatur Philo ad suum usque tempus hujusce tantæ rei memoriam quotannis celebrari; ita ut non modo Judæi, sed etiam alii, in eam insulam transmeantes, gratiarum actionibus et conviviis tantum beneficium recolerent.

III. Quid Josephus.

Josephus (*Antiquit. Jud.* lib. XII, 2), qui se ea quæ tradit ex Aristeæ ipso mutuatum profitetur, stylum Aristeæ omnino mutavit, ita ut etiam epistolas variorum, quæ in historia eadem comparent, longe alia verborum serie describat. Nec modo verba, sed et res ipsas aliquando commutat, multa detrahit, non pauca de suo adjicit. Attamen eodem ipso exemplari, quo hodiernus Aristeas ad nos usque trausmissus est, usus fuisse videtur; licet enim plurimum variet in recensione; id ex more suo fecit, Scripturas enim sacras, quibus fere per totam Historiam utitur, paribus mutationibus passim vitavit.

IV. Quam longe ab Aristeæ narratione aberraverit Justinus Martyr.

Justinus Martyr, *Admonitione ad Græcos*, longe alia narravit. Ait quippe Ptolemæum Ægypti regem cum bibliothecam Alexandria pararet, et libros undique comportari curaret, audivisse antiquas historias Hebraicis litteris conscriptas superesse, ac legendi cupidum, septuaginta viros Hebraicæ et Græcæ linguæ peritos accersivisse, qui interpretationem Græcam ederent, utque procul tumultu rem peragerent, LXX viris totidem cellulas seu domunculas construi jussisse, eo consilio, ut quisque separatim inconsultisque aliis interpretationem adornaret: ministrisque ad eam rem destinatis præcepisse, ne ipsos mutuo colloquia inire permetterent, ut collatis postea interpretationibus, de eorum fide peritiacque judicare posset. Cum autem eandem omnes, ne minimo quidem verborum discrimine, interpretationem peregissent, stupefactum regem interpre-

tes quasi divinos homines muneribus cumulasse, domumque remisisse. In rei fidem Justinus testificatur se domuncularum hujusmodi rudera in Pharo insula ipsis oculis conspexisse, et ab indigenis quæ refert accepisse. Claudit demum, et lectorem remittit ad Philonem et ad Josephum, ubi tamen nulla cellularum mentio. In secunda vero *pro Christianis Apologia*, ait Ptolemæum regem, cum libros undique parandæ bibliothecæ comportari curaret, Herodem regem rogavisse, libros sibi prophetiarum transmitteret: ac cum Hebraicos libros legere non posset, rursum ab eodem interpretes postulasse, qui Hebraica Græcè converterent, etc. Sic ille immanem profert anachronismum; nam Herodes annis circiter ducentis quinquaginta post Ptolemæi Philadelphii obitum regnare cœpit.

Eandem porro, quam Justinus, cellularum historiam refert Cyrillus Hierosolymitanus. At qui proxime post Justinum scripserunt, Irenæus, Tertullianus et Clemens Alexandrinus, de Historia LXX interpretum pauca locuti, nihil de cellulis hujusmodi narraverunt: ex quibus Irenæus et Clemens Alexandrinus versionem eorum divino afflante Spiritu factam asseverant. Eusebius vero *De præparatione evangelica*, lib. VIII, Aristeæ maximam partem refert, et cum exemplaribus hodiernis ut plurimum consentit.

V. Epiphanius longe diversa ab Aristeæ et a cæteris refert.

Denum Epiphanius longe alia quam cæteri refert. Et quia ejus narratio a multis pro verissima et sincerissima omnium habita est, eam hic referre non gravabimur. In libro *De mensuris et ponderibus* sub initium, postquam editionis τῶν Ὁ' præstantiam prædicavit, eamque non sine sancti Spiritus afflatu factam asseruit, sic prosequitur:

« Duo enim ac LXX viri in Pharo insula, quæ Terra superior dicitur, e regione urbis Alexandria, in sex et triginta domunculis sive cellulis, bini scilicet in singulis, a primo diluculo usque in vesperam concludebantur. Vespere autem triginta sex scaphis in Ptolemæi Philadelphii palatium transvecti, ad ejus epulas adhibebantur. Tum bini in triginta sex cubiculis dormiebant, ne mutuo colloquia miscere possent, sed sibi propriam nec ab aliis acceptam interpretationem ederent (ἀλλ' ἀνοθεύτως ἐρμηνεύσαι). Ptolemæus enim triginta sex illas, quas dixi, domunculas in insula paravit, easque duplices, in quibus binos conclusit, duosque famulos, qui cibos pararent ipsisque ministrarent, simulque tachygraphos sive notarios. In illis porro domunculis, nulla parietibus fenestras effecit; sed e tecto superne illas aperuit, quas anaphotidas vocant. Hoc illi modo a primo diluculo ad vesperam obseratis foribus (ὕπὸ κλειδα) inclusi sacras litteras transtulerunt. Unicuique vero interpretum pari liber unus tradebatur; exempli causa, Genesis uni; Exodus alteri, Leviticus alii: atque ita cæteri. Sic porro viginti septem sacræ Scripturæ libri, qui duo

et viginti secundum alphabetum Hebraicum numerantur. Græcum in sermonem conversi sunt.

« Habent enim Hebræi 22 litteras, e quibus quinque duplicantur, Caph, Mem, Nun, Phi, et Aleph. Quæ mobrem cum libri hac ratione viginti duo numerentur, septem ac viginti reperiuntur, quod ex his quinque duplicentur, etc.

« Igitur septem et viginti illi libri, qui viginti duo numerantur....., eo quem dixi modo per ordinem unicuique interpretum pari traditi sunt, scilicet a primo parial secundum, a secundo ad tertium transierunt, donec sexies ac tricesies singuli Græce conversi sunt, ut quidem narratur. His viginti duo addendi sunt apocryphi.

« Postremo absolutis omnibus, rex in sublimi solio consedit: aderant triginta sex lectores cum triginta sex exemplaribus, et alter qui Hebraicum antigraphum tenebat. Uno legente aliisque attendentibus, nihil repositum est discriminis. Sed admirandum Dei opus accidit, ut notum esset, viros dono Spiritus sancti præditos, in illa solitudine consensisse; ita ut ubicunque aliquid addebatur, ab omnibus simul adderetur; et ubi demebatur, ab omnibus pariter demeretur. Et quidquid ademptum erat, incutile; quidquid vero relictum, necessarium esse deprehendebatur. Ut autem cognoscas eos mirum in modum, et ex Dei providentia, exque Spiritus sancti consensu interpretatos esse, exemplum tibi proferam, » etc.

Sub hac autem Epiphanius rem a principio repetens ait: Ptolemæum Philadelphum, φιλόκαλον, καὶ φιλόλογον, in ea urbis parte quæ Bruchium appellabatur, bibliothecam instituisse, eique Demetrium Phalereum præposuisse, qui cum magnam librorum omnis generis suppellectilem comparasset, sciscitanti regi quot librorum millia collegisset, jam quinquaginta quatuor millia cum octingentis haberi dixit: superesse tamen longe plures in orbe terrarum apud Æthiopas, Indos, Persas, Elamitas, Babylonios, Assyrios, Chaldæos, Romanos, Phœnicas, Syros et Græcos. Esseque præterea Hierosolymis et apud Judæos libros prophetarum, eosque divinos, qui de Deo et de mundi creatione edissererant, quos hortatus est regem ut accerseret, eaque de causa ad doctores Jerosolymitanos scriberet. Cui rex morem gerens, epistolam Jerosolymitanis, ab Aristeanis omnibus longe diversam, scripsit, quæ ἀπόλεξαι ab Epiphanio affertur. In ea postulat rex ad se transmitti prophetarum libros, ut in bibliotheca sua reponerentur: in memoriam revocat præterita beneficia, quo pacto scilicet multos Judæorum populares in bello captos et in Ægyptum deportatos, liberos cum viatico dimiserit. Nunc autem mensam auream lapidibus pretiosis ornatam pondo quingentorum talentorum cum aliis muneribus mittere, ut voti compos efficeretur.

Missos postea libros Hebraice scriptos cum legere non posset, secundo scribere et interpretes petere coepit. Secundam postea affert Epiphanius

A epistolam, Aristeanis dissimilem, licet Aristeam, vel Aristem (sic ille) sibi auctorem profiteatur, ubi Ptolemæus interpretes Hebraice Græceque peritissimos postulat, qui libros sacros de Hebraice in Græcum convertant. Hebræorum magistri, delectu habito, septuaginta duos interpretes designant sex videlicet ex singulis tribubus, qui in Pharo insula, eo quo supra dictum est modo, sacros codice interpretati sunt. Quo peracto, libri illi in Græcum translati in priore bibliotheca, quæ in Bruchio fundata est, repositi sunt. Post hæc alia rursus in Serapio bibliotheca constituta est, longe illa minor, quæ hujus filia dicebatur, in quam Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et aliorum editiones congestæ sunt post annos 250. Hactenus Epiphanius.

B VI. *Tota controversia in tres quæstiones dividitur.*

Hæc porro conspecta narrationum varietate, nemo mirabitur hinc tanta opinionum divortia facta esse. Licet autem nulla fere ex præmissis narrationibus cum altera plane consentiat; sed unaquæque vel in majoris momenti rebus, vel in minusculis differat ab aliis; attamen in tres præcipuas quæstiones potest tota controversia reduci, nimirum, utra ex narrationibus γνήσιος sive primigenia sit; an ea quæ Aristæ nomine hodieque circumfertur, quæque senes una congregatos interpretationem adornasse perhibet, nulla facta mentione peculiaris Spiritus sancti affatus; an vero ea quæ senes sive solos in septuaginta cellulis, sive binos in triginta sex domunculis inclusos, affante Numine interpretatos esse commemorat. Altera quæstio, an LXX Interpretes, vel qui priores Scripturam sacram de Hebraico in Græcum converterunt, solam Legem, vel Pentateuchum, an etiam reliquos libros interpretati sint. Tertia demum an Historia Aristæ, sive ut primo prodiit, sive ut postea a Justino, et aliquot post sæculis ab Epiphano allata est, vera sit, an conficta et supposititia.

VII. *Probatum Aristæ exemplaria quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respicienda esse.*

Quod ad primam quæstionem attinet, certum est alterutram ex narrationibus adulteratam fuisse; aut videlicet eam quæ septuaginta duos senes simul congregatos, mutuoque colloquia miscentes, interpretationem illam edidisse perhibet, aut eam quæ illos in septuaginta cellulis separatos, aut binos in triginta sex domunculis inclusos, ut narrat Epiphanius, Scripturam affante Numine, ut ex mirabili omnium consensu probatum est, vertisse commemorat. (De aliis porro prope innumeris varietatibus, quæ inter narrationes illas intercedunt, brevitatis causa consulto tacemus.) Pro hac postrema sententia stant Justinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Epiphanius, licet in numero cellularum variet, Chrysostomus, Augustinus: quibus accenseri possunt Irenæus et Clemens Alexandrinus, qui licet de LXX cellulis nihil habeant, interpretationem tamen illam Spiritus sancti affatu et inspiratione factam asseve-

rant. Ex recentioribus autem Leo Castrius, Alphon-
sus Salmeron, alique, eamdem sententiam amplectuntur, qui narrationem Aristæ, qualis in hodiernis exemplaribus habetur, vitiam et adulteratam; alteram vero de cellulis et de mirabili interpretatione veram germanamque esse pugnant.

Huic porro sententiæ refragatur Hieronymus, qui cellularum historiam mendacii arguit, et LXX Senes afflante Numine interpretatos esse negat. Sic ille prologo in Genesim: *Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacio suo exstruxerit, quibus divisi eadem scriptitarent, cum Aristæus, ejusdem Ptolomæi ὑπερασπιστής, et multo post tempore Josephus, nihil tale retulerint: sed in una basilica congregatos contulisse scribant, non prophetasse. Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi Spiritus ventura prædicit; hic eruditio et verborum copia ea quæ intelligit transfert. Nisi forte putandus est Tullius Œconomicum Xenophontis et Platonis Protagoram, et Demosthenis pro Ctesiphonte, afflatus rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter de eisdem libris per Septuaginta, aliter per apostolos Spiritus sanctus testimonia texuit; ut quod illi tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint. Quæ postrema Hieronymi verba ut intelligas, scias oportet multa in Scripturis esse quæ LXX Interpretes vel prætermiserant, vel consulto tacuerant, quæ ab evangelistis et ab apostolis afferuntur. Quod eodem Prologo in Genesim affirmat Hieronymus, et passim in Commentariis, maximeque in Jeremiam. Sententiam porro Hieronymi amplectuntur plerique omnes hodierni eruditi viri; et putant cellularum historiam, mirabilemque illum consensum, ac Spiritus sancti afflatum, omnino supposititia esse. Certe Justinus Martyr, qui primus cellularum, et mirabilis Senum consensus historiam texuit, id ex rumore vulgi acceperat, ut ipse proficitur in *Admonitione ad Græcos*: Ἄντοι ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ γενόμενοι, καὶ τὰ ἴχνη τῶν οἰκίσκων ἐν τῇ Φάραξ ἑωρακότες ἐτι σωζόμενα, καὶ παρὰ τῶν ἐκεῖ, ὡς τὰ πάτρια παρεληφότες, ἀκηκότες, ταῦτα ἀπαγγέλλομεν· ἃ καὶ παρ' ἐτέρων ἐξεστὶν ὑμῖν μανθάνειν, καὶ μάλιστα παρ' αὐτῶν τῶν περὶ τούτων ἱστορησάντων σοφῶν καὶ δοκίμων ἀνδρῶν, Φλωκός τε, Ἰωσήπου καὶ ἐτέρων πλειόνων. Id est: *Ipsi qui Alexandriæ fuimus, et vestigia domuncularum in Pharo adhuc residua vidimus, et ab incolis, qui rem a majoribus acceperant, audivimus: hæc annuntiamus: quæ ex aliis quoque ediscere potestis, ac potissimum ex iis, qui hæc enarraverunt, Philone, Josepho aliisque pluribus.* Hinc sane conspicias ex populari fama loqui Justinum Martyrem, cum de cellulis et de miraculo tanto verba facit; nam Philo et Josephus, quos allegat, ne verbum quidem de cellulis et de mirabili interpretum consensu habent. Probabile igitur est Justinum ea quæ de cellulis tradit, ex iisdem fontibus accepisse, ex quibus acceperat Ptolemæum ab Herode Judæorum rege interpretes vertendis Scripturis sacris postulasse. Qui Justinum secuti sunt,*

A ejus auctoritate abrepti, explorandæ rei ne minimum quidem examen habuisse videntur. Epiphanius vero qui Justinum narrationem in multis muta vit plurimamque adjecit, ex aliis fabulatoribus mutuatus putatur. Sane primigeniam Aristæ historiam eam esse quæ hodie in bibliothecis nostris exstat, suadet Josephus, qui licet eam, pro more suo, quoad stylum et seriem in non paucis mutaverit, quoad sensum tamen et res gestas presso vestigio sequitur; suadet item Eusebius, qui longissima Aristæ historiam excerpta edidit in *Præparatione evangelica*: itemque Hieronymus, qui Aristæ quidem historiam agnoscit, sed additamenta posteriora reprobatur.

VIII. Post Hieronymum asseritur LXX vel eos quæ Pentateuchum transiulerunt, non reliqua interpretatos esse.

Altera quæstio est, an LXX Interpretes, vel qui priores Scripturam sacram de Hebraico in Græcum converterunt, solam Legem seu Pentateuchum, an reliquos etiam libros interpretati sint. Ratio dubitandi hinc primum exorta est, quod qui LXX Interpretum historiam texuerunt, alii Legem tantum ab iis Græce conversam dicant, alii historias, alii Prophetas, Epiphanius universæ Scripturæ libros. Hieronymus vero *Comment. in Ezechielem* cap. xvi, § 13, ait eruditorum sui temporis opinionem esse, solos quinque libros Moysi a LXX versos fuisse. Ejus verba sunt: *Hoc in LXX non habetur, quæ forsitan Alexandriæ in Græcum sermonem Scripturas ex Hebraica veritate vertentes, timuerunt hoc edere, ne regem Ægypti viderentur offendere, dum a Deo Jerusalem debitum regnum esse commemorarent: quanquam eruditi solos quinque libros Moysi ab eis interpretatos esse putant.* Idem porro existimant eruditi hodierni, quotquot videlicet Hebraicum cum editione illa, quæ Septuaginta Interpretum dicitur, contulere. Nam qui Pentateuchum verterunt longe peritiores fuisse videntur iis qui cæteros Scripturæ libros Græce sunt interpretati: stylus omnino diversus est; verba sæpe longe disparata Hebraicis vocibus aptantur. Varietatis hujusmodi exempla multa proferre in promptu esset: verum quia res a doctis viris jam fuse ex professo agitata fuit, nobisque ad alia properantibus non licet his diutius immorari, destinatum carpinus iter.

IX. Utrum Aristæ primigenia historia vera sit, an conficta et supposititia, afferuntur argumenta utriusque.

Tertia demum quæstio, illaque gravissima est: num Aristæ historia, sive illa quæ jam ejus nomine circumfertur, doctorumque manibus teritur; sive illa quæ cum additamentis et mutationibus a Justino, vel ab Epiphanio affertur, vera ac sincera, an vero conficta et supposititia sit. Cum autem additamentis illis fidem esse denegandam jam supra demonstratum sit, restat ut de primigeniæ Aristæ Historiæ fide nunc agamus. Historiam illam prorsus fictitiam et commentitiam esse pugnant multi viri doctissimi: ex Catholicis Henricus Valesius, quem

sequitur Joannes Bona cardinalis, itemque Ægidius Menagius et alii; ex heterodoxis Josephus Scaliger, Humfredus Hody in eruditissimo opere *contra Historiam Aristæ*, et novissime Antonius Van Dale in *Dissertatione super Historia Aristæ*; aliique quamplurimi.

Primo dicitur Aristeam illum, qui se et ortu et parentibus Græcum esse fingit, esse haud dubie Judæum Hellenistam, ut comprobant bene multa: exempli causa Judaicarum legum plena notitia, unius Dei cognitio, nulla admista Serapidis, Isis aliorumque, qui tum maxime Alexandriae colebantur, deorum commemoratione. In ipsa narratione Hebraismi plurimi occurrunt: quæ omnia auctorem vere Judæum produunt.

Præterea objicitur, Demetrium Phalereum hic induci bibliothecæ regis Ptolemæi Philadelphi præfectum, cum tamen Hermippus apud Diogenem Laertium narret, Demetrium Phalereum transfugam apud Ptolemæum Soterem Lagi filium, cum Ptolemæo Philadelpho adversatus esset, post mortem Lagidæ a Philadelpho relegatum fuisse, et morsu aspidis obiisse. Ad hæc Demetrius ille Phalereus, homo facundissimus, et sua ætate Atticæ eloquentiæ facile princeps; isque deorum cultor, pravis moribus luxurque perditus; hic ab Aristea exhibetur vix Græce imo barbare loquens in epistola quam scribit ad Philadelphum; unius Dei cultor, utpote qui Hebræorum legem pro divina omniumque sanctissima habeat, et diras imprecetur iis qui in translatione LXXII Interpretum aliquid addere, vel demere, vel immutare ausi fuerint. Erunt fortasse qui huic argumento occurri posse putabunt, ex Cosmæ Ægyptii nuper a nobis editi narratu. Is enim in *Topographia Christiana*, quam Justiniano imperante edidit, non Demetrium Phalereum, sed Tryphonem Phalereum sub Ptolemæo Philadelpho bibliothecæ regis custodem fuisse dicit: qua admissa lectione, cadunt omnia illa argumenta, quæ stante Demetrio Phalereo alicujus momenti erant. At quid valeat hac in re scriptoris unius, et quidem inferioris ævi, testimonium, quando omnes a principio, qui Aristeam meminere, Demetrium Phalereum habent. Certe nulli dubium esse potest primum illum Aristeam, Demetrium Phalereum item habuisse. Quare Cosmas Ægyptius vel memoria lapsus est, vel aliunde errorem est mutuatus.

Nec modo Demetrium Phalereum, sed etiam Ptolemæum ipsum Philadelphum, fratrum interfectorem, sororis conjugem, cujus mollities, luxuria, scelera, ab historicis celebrantur, ita pium legisque Mosaicæ cultorem exhibit Aristæas, ut regem Davidem vel Ezechiam dicas. Is allatas sibi Legis membranas, tanta veneratione prosecutus est, ut septies adoraret, ac præ gaudio lacrymaretur. Patrem erga legem Mosaicam cultum exhibent Græci omnes, quotquot in Aristæana Historia memorantur, ut mira metamorphosi credas omnes qui huic negotio intersunt, derepente proselytos factos esse.

Laudatur Ptolemæi Evergetis (non Philadelphi, ut quidam dixere) liberalitas, quod Sophoclis, Euripidis et Æschyli exemplaria ab Atheniensibus mutuatus, ut exscribi curaret, reservatis sibi exemplaribus, apographa pulcherrima reddiderit, simulque summam quindecim talentorum, quam Atheniensibus oppigneraverat, iis in gratiam beneficii reliquerit. Sane quindecim talentorum summa tunc temporis magni habebatur; at quid dicas si, computatis omnibus quæ pro adipiscendis Legis exemplaribus a Philadelpho expensa sunt, captivorum videlicet pretio, donis Eleazaro, templo, senum cuilibet oblati, plus quam mille ducentorum talentorum summam reperias? Annon exhaustam plane gazam regiam inferas? Nemo negaverit hæc fabulam sapere.

Mirum etiam videatur quo pacto Eleazarus sex ex singulis tribubus viros, senes, bene moratos, doctos, Legis peritissimos, et utramque linguam, Hebræam scilicet et Græcam, apprime callentes, sic paratos et ad manum habuerit, ut rogatus statim miserit, cum tamen Eleazari tempore, vel nulla vel modica tribuum distinctio fuisse credatur.

Ad hæc victoriam illam de Antigono reportatam, eodem tempore quo LXXII senes Alexandriam advenere, ut narrat Aristæas, certum est multis ante annis, regnante videlicet Ptolemæo Lagi filio contigisse. Sunt et alia multa quæ contra Aristæanæ historiæ sinceritatem afferuntur: at postquam præcipua in medium adduximus, ab aliis recensendis compendii causa abstinendum putamus.

Alii pro Aristææ Historia stant, ejusque γρηγόρητα propugnare nituntur: ex Catholicis, Serarius, Gretserus, Paulus Pezronius, multique alii; ex heterodoxis, Brianus Waltonus, Isaac Vossius, aliique insignes viri. Non referam argumentum quod ex Patrum testimonio ad tutandam Aristæanæ Historiæ veritatem quidam afferunt. Nam cum SS. Patres Justinus, Irenæus, Clemens, Cyrillus Jerosolymitanus, eam præcipue hujus Historiæ partem propugnare videantur, quæ respicit cellulas, mirabilem Senum in interpretando consensum, et Spiritus sancti afflatum; quam tamen partem ut supposititiam et spuriam cum divo Hieronymo aliisque doctis rejecimus, non potest hic pro Aristæanæ Historiæ defensione Patrum illorum auctoritas opponi.

Verum aliud in medium adducam, quod sane validissimum putatur a multis. Aristæas, ut oculatus testis rem suo tempore, seque præsentem partesque suas agente, gestam enarrat; rem, inquam, usque adeo insignem et singularem, ut necessario debuerit omnium ore celebrari, nec facile ex hominum memoria obliterari potuerit. Post Aristeam Aristobulus, vir insignis, vel ipsius Ptolemæi Philadelphi tempore, vel, ut alii existimant, sub Philometore Alexandriae scribit, et Aristæanæ Historiæ testimonio suo patrocinatur. Si ea falsa prorsusque supposititia fuisset, an poterat Aristobulo ipsis Ægypti regibus tunc familiari fucum facere, etiamsi ponatur

eum sub postremis Ptolemæorum floruisse? Alexander item Polyhistor, qui olympiade circiter centesima septuagesima tertia scripsit, laudat Aristææ eujusdam Historiam Judaicam; illam videlicet quam de LXXII Interpretibus scripsit, ut putant eruditi. Post eum Philo Historiam eandem paucis tangit, ac licet de numero Interpretum nihil habeat, quia rem carptim enarrat, videtur tamen ea quæ dixit ex Aristæa hausisse, post eum Josephus, ac demum Eusebius Aristæanam Historiam referunt eique patrocinantur. Nihil dicam de Justino et aliis, qui adulteratis exemplaribus sunt usi. Si qua possit historia sequentium temporum testimoniis confirmari, nihil sane huic deest, ut talem firmatam adipiscatur.

Reponunt alii, Aristobuli et Alexandri Polyhistoris auctoritate id unum argui et probari, videlicet Aristææ Historiam ante horum scriptorum ætatem produisse: et Aristobulum quidem diu post Philadelphum vixisse; nam quod modo sub Philadelpho, modo sub Philometore scripsisse dicatur apud Eusebium; id Eusebii lapsu contigit, vel fortasse librariorum, qui nomina commutarunt: nam Aristobulus ipse, Philadelphum ejus, ad quem scribit, Philometoris πρόγονον vocat, qua posita lectione, Philadelphii nomen mendose irrepsisse convincitur, Aristobulumque utpote Judæum Hellenistam, historiam illam qua interpretatio Septuaginta Senum summo opere commendabatur, lubenter amplexatum esse; et si νοθεύειν agnoverit, in partem tamen fabulæ venisse: siquidem omnes Judæi Hellenistæ interpretationem illam summo in pretio habebant haberique volebant; Alexandrum Polyhistorum, si tamen vere de hac Aristææ Historia loqui voluerit, solum indicare illam produisse ante suum ævum, quod fere omnes fatentur: Philonem, Josephum et alios, ut solent oves gregarie, priorum vestigiis hæsisse, nec examinasse veramne an supposititiam narrationem adoptarent; demum tam validas objectiones contra Aristæanam Historiam superius allatas, non posse scriptorum sequentium testimoniis enervari, quandoquidem multas quotidie narrationes deprehendimus esse supposititias, licet non a

A sequentium modo sæculorum scriptoribus, sed etiam a coævis et supparibus enarrantur.

X. Disputationis conclusio.

His diutius immorari questionemque fusius exagitare non libet. Quædam solum nobis in confesso habenda, et pro veris tuenda sunt, nimirum interpretationem quæ τῶν O seu LXX vocatur, sive illa a Septuaginta viris, sive a paucioribus facta fuerit, esse veram et sanctam fidei morumque normam, utpote quæ ab apostolis non semel adhibeatur, ac non modo in Ecclesia Græca pro vera Scriptura semper habita fuerit, sed etiam in Ecclesia Latina prioribus sæculis obtinuerit, quando scilicet vetus Itala quæ ex Græco LXX Interpretum facta fuerat, pro unica Scriptura sacra agnoscebatur, B antequam Hieronymus hodiernam Vulgatam adornaret; licet enim multa esset inter editiones quæ tunc in usu erant, varietas, omnes tamen editiones ex LXX manaverant; imo etiam hodie Psalmi ex eadem veteri Itala in Ecclesia Latina in Scripturæ sacræ catalogo locum habent; nihilque officere auctoritati editionis τῶν O quod ejus auctor vel ignoretur, vel quisnam sit in dubium vocetur, quandoquidem nihil officiebat veteris Italæ auctoritati quod quo interprete produisset ignoraretur. Non enim ex interpretibus versiones auctoritatem mutuabantur, sed ex approbatione et admissione Ecclesiæ.

Quod autem Hieronymus in editione τῶν O multos nævos deprehenderit, ac multa secus quam oportebat de Hebraico Græce conversa redarguerit, id ejus editionis auctoritatem nequiquam minuit vel infirmat: ut alicubi fatetur et ipse Hieronymus: loca enim illa quæ Hieronymus reprehendit hujusmodi sunt, ut utrovis modo legas, æque pia sententia remaneat.

Pro certo item habemus cellularum historiam, mirabilem illum Seniorum consensum, et ea quæ inde consequuntur omnino supposititia esse, jureque ab Hieronymo reprobari. Itemque cum Hieronymo et eruditorum turba putamus interpretem Pentateuchi Græcum omnino diversum esse ab eo vel iis qui reliquos Scripturæ sacræ libros interpretati sunt.

CAPUT QUARTUM.

De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.

I. De statu editionis τῶν O antequam Origenes Hexapla adornaret. II. Origenes editionem τῶν O emendatam cum asteriscis et obelis in Hexaplis posuit. III. De asteriscorum et obelorum usu in Hexaplis. IV. De iemnicis et hypolemnicis. V. In hodiernis editionibus LXX Interpretum multa ex editione illa hexapla desumpta deprehenduntur. VI. De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum adjectæ sunt. VII. De iis etiam mutationibus quæ ex similitudine quarundam litterarum admissæ sunt. VIII. De distinctione capitum et versiculorum antiquitus usurpata.

I. De statu editionis τῶν O antequam Origenes Hexapla adornaret.

Certum quidem est editionem τῶν O fidei morumque normam, in iis exemplaribus quæ in Ecclesia Dei admittentur, nullam potuisse, in iis

saltem quæ ad fidem et mores pertinent, labem incurere. In cæteris vero parum cum aliis omnibus libris fortunam subisse docet usus et experientia. Id jam Origenis tempore acciderat: exemplaria quippe Scripturæ, tum propter scribarum indiligentiam

nam, inquit ille, tum propter quorundam audaciam, pravamque Scripturæ emendationem; tum etiam propter eos qui, dum corrigerent, quædam pro arbitrio addiderunt vel detraxerunt, multis in locis vitiosa erant. Idipsum non semel testificatur etiam Hieronymus, qui adjicit, præter supra memoratas mutationum, additionum omissionumque causas, aliam a principio deprehendi: quia videlicet LXX Interpretes, sive ii qui prophetas primitus Græcè transtulere, multa in Hebraico expressa, in sua interpretatione consulto prætermiserunt, quod existimarent Græcorum aliarumque ἀμύρων nationum oculis non exponenda esse. His omnibus ut medicam manum admovent Origenes, ex aliis editionibus errata quæ in LXX Interpretum translatione occurrerant, emendavit, ommissa adjecit, redundancia amputavit; ea tamen cautela atque scrupulo ut, relicta priori lectione, quæ addenda vel mutanda erant asteriscis notaret; quæ amputanda, obelis.

Nec ab re erit hic omnes Scripturæ libros percurrere, ut quid in singulis ab Origene præstitum fuerit uno intuitu possit studiosus lector carptim observare. In Genesi, ut ex iis quæ supersunt fragmentis existimare licet, non tot mutationes factæ sunt quot in aliis bene multis Scripturæ libris, neque tantam asteriscorum turbam adhibuit Origenes quantam in sequentibus. In Exodo longe plura addidit et mutavit: nam præterquam quod cap. xxviii, sex integros versus, in LXX non accurate positos, cum asteriscis adjecit; insuper a capite xxxvi ad finem usque libri omnia quæ in translatione τῶν Ὁ sus deque versa erant, additis obelis et asteriscis, suo ordini restituit, ut fusius in nota ad caput xxxvi ex antiquo Basiliensi codice desumpta, narratur. Libri Levitici, Numerorum ac Deuteronomii, pari pene erant atque Genesis conditione. In libros Josue et Judicum innumeræ pene ab Origene mutationes adjectæ sunt: ibi passim asterisci pro omissionis, et obeli pro adjectis observabantur. In libris Regum instaurandis Origenes nostri desudavit industria: in his enim multa loca emendatione opus habebant; maxime autem libro iii, ubi historiæ non paucæ suis sedibus ejectæ peregrinis in locis versabantur. In libris Paralipomenon quid ab Origene præstitum fuerit non ita facile est iudicare, quoniam in hac Scripturæ parte paucissima Hexaplorum supersunt fragmenta. In libro Job octingenti circiter versiculi variis in locis desiderabantur, quos ex aliorum interpretum translationibus, maxime vero ex Theodotionis editione, cum asteriscis adjecit Origenes. Tanti vero defectus causa, si augurari liceat, hinc petenda est, quod tam obscuri libri vertendi difficultate deterriti interpretes, multa prætermiserint. In Psalmis vero, qui omnium manibus terebantur, longe pauciora quam in libro Job addita et detracta sunt: non rari tamen ibi erant obeli et asterisci. In Proverbiis non tanta fuisse videtur asteriscorum et obelorum turba, nisi circa finem, ubi quædam præpostere posita occurrerant.

A In Ecclesiaste plurima cum asteriscis adjecta fuere, quorum pars non minima in editionibus τῶν Ὁ hodiernis reinansit, ut infra dicturi sumus. In Canticis, ut quidem arbitramur, non multa erant obelis et asteriscis notata. In Hesaiâ quid Origenes addiderit cum asteriscis, quid demendum significaverit cum nota obeli, quisque videre potest in editione Procopii in Hesaiam, a Joanne Curterio adornata, ubi, etiamsi bene multa hujuscemodi compareant, pauca tamen existimabuntur, si comparentur cum iis quæ in Jeremia et Ezechiele occurrerant: in Jeremia quippe multa a LXX Interpretibus ommissa, cum asteriscis ex Theodotione addita fuere: plurimæque insuper a capite xxv, usque ad finem, transposita et confusa, nativo ordini restituta sunt: B in Ezechiele innumera a Senioribus illis prætermissa cum asteriscis addita fuere. Si quis vero formam trium prophetarum, Hesaiæ, Jeremiæ et Ezechielis secundum editionem τῶν Ὁ hexaplerem conspiciere voluerit, adeat vetustissimum codicem Prophetarum, ubi illa τῶν Ὁ editio hexaplaris repræsentatur. In editione τῶν Ὁ Danielis prophetæ, quædam addidisse cum asteriscis, quædam obelo notasse Origenes, ait Hieronymus. Sed quia, ut arbitrantur eruditi, in editione illa lacunæ frequentiores aderant, pro ea substituit Theodotionem, qui solus, ut testificatur Hieronymus, in Ecclesiis postea legebatur. In duodecim prophetis minoribus pauca adnotavit Origenes.

C II. *Origenes editionem τῶν Ὁ emendatam cum asteriscis et obelis in Hexaplis posuit.*

Quod autem editionem LXX Interpretum illam, quæ in Hexaplis posita erat, asteriscis, ubi quid additum fuerat, et obelis ad superflua notanda distinxerit Origenes, clare docet Hieronymus, epistola ad Suniam et Fretelam: *In quo, ait, illud breviter admoneo, ut sciat is aliam esse editionem, quam Origenes et Cæsariensis Eusebius, omnesque Græciæ tractatores κοινήν, id est communem atque vulgatam, et a plerisque nunc Λοικιαρός dicitur; aliam LXX Interpretum, quæ et in Ἑξαπλοῖς codicibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fideliter versa est, et Jerosolymæ atque in Orientis Ecclesiis decantatur. . . Κοινή autem ista, hoc est communis editio, ipsa est quæ et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta editio est; ea autem quæ habetur in Ἑξαπλοῖς, et quam nos vertimus, ipsa est quæ in eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX Interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est quin ita et ab Hebræorum auctoritate discordet. Igitur editio LXX Interpretum hexaplaris illa erat quæ ab Origene ad exemplar Hebraicum emendata fuerat, et pura atque immaculata, ab Hebræorum auctoritate non discordabat: illaque asteriscis et obelis distincta erat: quaniobrem in iis Scripturæ partibus, ab Hieronymo ad fidem editionis illius hexaplaris Latine conversis,*

quæ hodieque supersunt, in Job videlicet atque in Psalmis, asterisci et obeli conspiciuntur, ut quisque videre potest in editione Joan. Martianæi nostri. Huc accedit nota codicis Basiliensis sæculi x, in cujus marginibus Hexaplorum lectiones ac notæ prima manu descriptæ fuere. Sic autem habet Eto. li cap. xxxvi : Ἐναυθά σοι γενομένην πάρεστιν ὀρθῶν πολλήν τὴν διαφωνίαν τῆς τε προκειμένης, καὶ τῆς ἐν Ἐξαπλοῖς ἀναφερομένης εἰς τοὺς Ὅ· καὶ οὐ τοῦτο φημι ὡς τοῖς κατηρερισμένοις ταύτης ἐκείνη διαφέρει· πολλαχοῦ γὰρ ταύτης τοῦτοις παραλλάσσει· ἀλλ' ὅτι· καὶ ἐν τοῦτοις μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς Γραφῆς ἔδαφος ἐναυθα πλεονάζει, καὶ ἂ μὴ οἱ ἀστερίσκοι δηλοῦσι παραλλοῦν τὸς Ὅ, κἂν τοῦτοις οὐδὲν ἐλάττω τὸ τῆς παραλλαγῆς εἶδος οἰκτιοῦται. Id est : *Cum huc advenis, multam deprehendes dissonantiam inter hanc Scripturam et eam quæ in Hexaplis habetur in Septuaginta Interpretum versione : neque solum dico illam, quoad ea quæ asteriscis notantur ab hac differre, siquidem et in his illa sæpe ab hac dissonat ; imo vero his (asteriscis) multo magis abundat, quam alius Scripturæ textus ; sed etiam in iis quæ asterisci non notant a LXX Interpretibus omissa fuisse, non minor differentia deprehenditur.* Hæc ad verbum retulimus contra quosdam nuperos, qui existimant notas illas obelorum et asteriscorum non in editione τῶν Ὅ hexaplarum positas fuisse ab Origene, sed in alia seorsim adornata. Verum his tam apertis testimoniis eorum qui Hexapla tractaverant, refragari non licet ; quibus ad majorem fidem aliud adjicimus ex notis ad caput xiv libri tertii Regum, ubi sic legitur : Μετὰ τοῦτο ἐν τῷ Ἐξαπλῷ κεῖται τὰ κατὰ τὴν νόσον καὶ τὴν τελευτὴν Ἰσραὴλ, τοῦ υἱοῦ Ἰεροβοάμ, μετὰ ἀστερίσκων. Id est : *Postea in Hexaplis jacent ea, quæ spectant ad aggritudinem et mortem Abiæ, filii Jeroboam, cum asteriscis.* Quid clarius? Hæc vero nota prodit ex antiquissimo codice Romano, qui vel exscriptus fuit eum Hexapla superesset ; vel ex alio codice ad fidem Hexaplorum exscripto, manavit. Plura proferre possemus : sed hæc erunt, ut spero, satis.

III. De asteriscorum et obelorum usu in Hexaplis.

Asteriscos et obelos in editione LXX Interpretum hexaplarum usurpavit Origenes, ut quid ibi addendum vel demendum esset indicaret : quod tanta religione præstitit, ut quod adjectum erat præfixo asterisco, sic ✕, et postpositis duobus punctis crassioribus hæc forma : statim emeretur : quod vero expungendum putabatur, præmisso obelo hæc forma + et ædjectis duobus in fine punctis : in serie tamen, his notis distinctum, remaneret. Hoc autem artificio vetus illa κοινή seu vulgata LXX Interpretum editio, intacta simul et emendata conspicietur : exceptis tamen iis locis ubi ordo Scripturæ perturbatus erat, ita ut multa præpostere ponerentur : ibi enim Origenes germanam et ad exemplar Hebraicum accommodatam seriem restituerat. Quæ post asteriscum ponebantur, ex editione Theodotionis et plurimum excerpta erant ; non infrequenter ex

Aquila ; interdum, sed rarius, ex Symmacho ; nonnunquam ex duobus vel ex tribus simul. Exempli causa : Job xxxii, 12, ✕ Θ. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰωβ ἐλέγγων, ἀνταΰτο ποκρινόμενος ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ὑμῶν· ἵνα μὴ ἐπύπτε· Εὐρωμεν σοφίαν τοῦ Θεοῦ προσθέμενοι : ubi animadvertas, cum aliquid vel ex Theodotione vel ex aliis adjiceretur, si id initio, sive in medio, sive in fine lineæ jaceret, præmisso semper asterisco additum fuisse, apposis post additamentum duobus punctis. Si vero additamentum illud ad plures lineas extraheretur, initio cujuslibet lineæ asteriscus appingebatur donec totum desineret, ibique duo puncta crassiora de more ponebantur : quæ tamen plerumque negliguntur in manuscriptis, præsertim quando additamenta hujusmodi longiuscula sunt : qua in re codicum morem religiose secuti sumus. In iis quæ ex Theodotione excerpta erant, frequenter ab eis librariis qui Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum describebant, sic ✕ Ὅ· Θ. vel ✕ Θ· Ὅ· ponebatur : id vero significabat in τῶν Ὅ reperiri ex Theodotione desumptum. Sic Job xxxiv, 25, ✕ Θ· Ὅ· γυρωτῶν αὐτῶν τὰ ἔργα, etc. Similiter ex Aquila sumebatur lectio : sic Jerem. xxii, 24, ✕ A. ὅτι : Aliquando ex Symmacho, Job xxvii, 18, ✕ Σ. ἂ συνετήρησε : Ex Aquila et Symmacho : Jer. iii, 7, ✕ A. Σ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς : Ex Aquila et Theodotione frequentissime : Jer. xi, 15, ✕ A. Θ. τῆ ἀισχύνη : Ex Symmacho et Theodotione rarius : Jer. xi, 22, ✕ Σ. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων. Ex Aquila, Symmacho, et Theodotione sæpissime : Jer. xi, 13, ✕ A. Σ. Θ. θυσιαστήρια. Frequenter etiam ubi lectio ex Aquila, Symmacho et Theodotione prodibat, post asteriscum ὁ Γ, id est tres interpretes, ponebatur : sic Hesai. xxxviii, 3, ✕ οἱ Γ. ὁ δὴ κύριος :

In vetustissimis codicibus Coisliniano, Claromontano, sive RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni et aliis, post asteriscos nomina interpretum a primis litteris describuntur ut supra, ita ut frequentissime asteriscus nomen præcedat, rarius autem nomen asteriscum. Utrum vero ipse Origenes nomina cum asteriscis in textu suæ editionis posuerit ; an id subsequenti ævo ab iis qui Hexaplorum lectiones collegerunt, et in Bibliis posuerunt, factum fuerit, non ita facile est divinare. Certe codex ille RR. PP. Jesuitarum in Jeremia et Ezechiele sæpe asteriscos in ipso textu ponit, subjuncto plerumque a prima solum littera sumpta interpretis, ex quo lectio illa adjectitia desumpta fuit, sic ✕ A, vel ✕ Θ, vel ✕ οἱ Γ. Fortasse vero quia ut plurimum Theodotionis lectiones cum asteriscis afferrebat Origenes, Theodotionis nomen non solebat exprimere ; Aquilæ vero quia rarius, et Symmachii quia rarissime, interpretationes cum asteriscis inserebat, nomina a prima littera depingebat, ut indicaret non ex Theodotione pro solito verba decerpi. Sed hoc ex conjectura tantum dicitur.

Ita autem quæ cum asteriscis textui τῶν Ὅ in-

serebantur, aliquando ad sensus integritatem et accuratorem explicationem opportuna erant; sed ut plurimum inutilia, et nimia scrupulositate consarcinata, ita ut plus officerent quam juvarent. Hebraismi quippe omnes quos, utpote a Græca lingua et dictione prorsus abhorrentes, consulto prætermiserant LXX Interpretes, ubique exprimebantur: quæ quantam κακοφωνίαν editioni hexaplati inferrent, hoc exemplo declarat. Jerem. xliiii, 6, ✕ σὺν : τὰς γυναῖκας, καὶ ✕ σὺν : τὰ νήπια, καὶ ✕ σὺν : τὰς ψυχὰς, ubi Hebraicum habet שפחתן ונפשותיהן..... הנהייתן ונפשותיהן: ibi illud σὺν ad exprimendam particulam הן, notam accusativi casus apud Hebræos, ex Aquilæ editione cum asterisco inseritur: quasi vero si articulus הן omnino exprimendus erat, non sat apte redderetur per articulos Græcos τὰς et τὰ. Hujusmodi supervacaneam diligentiam, aut ut melius dicatur κακοζηλίαν, sexcenties observabis. Sic et Levit. ii, 2, καὶ δραξάμενος πλήρη τὴν δράξα ✕ αὐτοῦ : ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως ✕ αὐτῆς : σὺν τῷ ἐλαίῳ ✕ αὐτῆς : ubi pronominum illam repetitionem, quam Hebraicæ linguæ propriam, ut inelegantem inutilemque respuerant LXX Interpretes, cum asteriscis restituit Origenes. Innumera his similia in decursu operis hujus animadvertet eruditus lector.

Alia quoque multa in versione sua prætermiserunt LXX, quæ, licet enuntiari possent, nihil ad sensum apte exprimendum juvabant. Sic Jer. i, 18, hæc Hebraica verba עָרַבְתִּי הַנְּחִי וְהָיִיתִי לְחַיִּים LXX verterant, ἰδοὺ τέθεικά σε, ecce posui te, nihilque ad sensum desiderabatur; Origenes vero, prætermissam וְהָיִיתִי vocem existimans, cum asterisco ex Symmacho defectum supplevit ✕ Σ. ἐγὼ δὲ : ut sic exprimerentur omnia hoc modo : *Ego autem ecce posui te.*

Obelos similiter sæpe posuit pro notandis iis quæ cum in Hebraico non exstarent, in editionem τῶν Ὁ invecta fuerant; verum sæpissime ea ut amputanda obelis notavit, quæ a LXX Interpretibus vel claritatis vel elegantiae causa posita fuerant, quæque licet in Hebraico ad verbum non exprimerentur, sensui tamen illustrando commoda erant. Quæ porro notantur obelo, aliquando dicuntur, ἀμφιβόλως, id est *dubie*, jacere. Sic codex Vaticanus, in illud psalmi x, 4, *Oculi ejus in pauperem respiciunt*, ubi illud, *in pauperem*, non est in Hebræo, hæc habet, *Τὸ εἰς τὸν πένητα ἐν τῇ σελίδι τῶν Ὁ ἔκειτο μόνον ἀμφιβόλως*: id est, *Illud, in pauperem, in sola LXX Interpretum columna dubie jacebat.* Dubie scilicet, quia licet in Hebræo Origenis tempore non jaceret, ibi exstare potuerat LXX Interpretum ævo.

Non modo autem ea quæ ex editione τῶν Ὁ exciderant, cum asteriscis supplevit Origenes; sed etiam si quando editio τῶν Ὁ non videretur Hebraicam veritate accurate exprimere, obelo notata priori lectione, alteram asterisco signatam ex aliis interpretibus adiciebat. Sic ad illud ps. xxviii, 1, הַב לַיהוָה בְּבֵית אֱלֹהִים, prior lectione obelo, sive melius lemnisco jugu-

lata, alteram adjecerat sic + ἐνεγκάτε τῷ Κυρίῳ υἱοὶ Θεοῦ ✕ ἐνεγκάτε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν: id est: + *Afferte Domino, filii Dei ✕ afferte Domino filios arietum*: quæ ambæ in LXX et in versione Latina remanserunt. Sic et Hesai. xv, 3, הַתְּחַבְּרֵי א., Σ., Θ., καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς. Ὁ, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς.... Sed utraque lectio ab hexaplati editione desumpta in hodiernis Bibliis remansit, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς: itaque prima versio asterisco, secunda obelo vel potius lemnisco, notata fuerat, sed notæ omnes a vulgatis exemplaribus exciderunt. Rem similem vide Ezech. xlii, 5, et xlii, 19, multisque aliis in locis quæ longum esset recensere. Verum in his exemplis non obelos, sed lemniscos adhibitos fuisse puto, ut articulo sequenti probatur.

IV. De lemniscis et hypolemniscis.

Lemniscus Græce ληνίσκος seu λιμνίσκος dicitur, sed postrema lectio Græca mendose ex vulgari illa mutatione τοῦ η in ι inducta putatur. Ab Epiphonio autem hujus vocis ληνίσκος etymon inde petitur, διὰ τὸ λιμνάζειν κλυζόμενον τὸν μόνον ἐν τοῖς τόποις ὕγρασις, id est, quod vitæ illa, quæ medici vulneribus curandis apponunt, in locis humidis humorum copia redundet. Sed hæc vocis origo jure respuitur a viris doctis. Nam ληνίσκος vitiatum est, et ληνίσκος scribitur. De cujus nominis etymo quid sentiat vir eruditissimus Bernardus Moneta paucis, ut ab eo accepi, expromam: « Athenæus, pag. 200 editionis Lugdunensis, in prolixo Callixeni Rhodii loco, vocem ληνίσκος habet, quæ in margine sic emendatur, ληνίσκος, atque ita legit Eustathius in versum 570 decimi octavi libri *Iliados*, ubi hunc ipsum ab Athenæo allatum locum refert. Isaacus vero Casaubonus in notis, aut ληνίσκος, aut ληνίσκος legendum esse dicit, sed neutram alteri lectionem præferre audet. Certum autem est, vocem ληνίσκος, quæ primitus *angustam fasciam* significabat, ex voce ληνος, *lana*, derivatam esse, quia ab ipsa origine fasciæ hujusmodi laneæ erant. Hinc vero Syracusani singulari formatione, loco τοῦ ληνίσκος, inserto μ, ληνίσκος fecerunt: quæ causa fuit ut hæc vox pro Syracusana haberetur. Hesychius, ληνίσκος τὰς στενάς Συρακούσσι τοῖς ταινίαις, subintellige λέγουσι. Hinc ad alia significanda usurpata vox fuit, nempe pro fasciis quibus coronæ circumplicabantur; pro lineamento convoluto vulneribus inserendo; demumque pro nota librorum, de qua Isidorus: *Limniscus, id est virgula inter geminos punctos jacens, apponitur in iis locis quæ sacræ Scripturæ interpretes eodem sensu, sed diversis sermonibus transtulerunt.* Hac triplici significatione vox ληνίσκος usurpata fuit, nempe ad res significandas angustis fasciis similes, quas Syracusani ληνίσκος vocabant. »

Inde vocatus lemniscus, sive linea vitæ more depicta cum duobus punctis, altero superne, altero inferne positus sic + Ideo autem lemniscos ab Origene usurpatos fuisse ait Epiphanius, ut cum in

editione τῶν Ὁ reperitur aliqua vox non cohærens A neque aliis connexa, hoc signo notata, noveris ab uno vel duobus interpretum paribus ita versum fuisse : ab uno scilicet, cum uno solum puncto linea signatur †, tuncque vocatur hypolemniscus ; a duobus vero quando punctum utrinque ponitur sic ††, et tunc lemniscus dicitur. Quod ut intelligas, historiam cellularum triginta sex repetas oportet : ubi, Epiphanio narrante, libro *De ponderibus*, LXXII interpretes bini, sive per paria distributi, Scripturis interpretandis vacarunt. Hoc itaque sibi vult Epiphanius, illas lectionum discrepantias, quæ in Origeniana editione lemnisco vel hypolemnisco signabantur, esse varias translationes, quæ ab uno alterove interpretum pari editæ essent. Hujusce rei duo exempla affert ; scilicet ex psalmo LXX, 15, καὶ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου, ubi adjungebatur, ἀναγγελεῖ τὰς δικαιοσύνας σου · et psalm. LXXI, 14, καὶ ἐντιμον τὸ θνομά μου ἐνώπιον αὐτοῦ, ubi, ait Epiphanius, prius legebatur, καὶ ἐντιμον τὸ θνομά μου ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Et eodem libro, multis interpositis, ait lemniscis insigniri eas voces quæ in aliquot LXXII interpretum voce tantum non sensu variant, ut si quis, verbi gratia, pro ἐλάλησεν, dicat, ἐφθέγγατο, et pro ἤλθεν, ἐλήλυθε. Epiphanio similia narrat Hesychius in psalm. XII, 6, ubi in hæc Hebraica verba יְגַדְלֵנוּ בְּיִשְׁרָאֵל, hæc interpretatio occurrit in LXX, Ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου. Hæc porro verba, Ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, Cantabo Domino qui benefecit mihi, totum versiculum Hebraicum exprimunt, cætera redundant ; quare Vaticanus codex hic notat : Τὸ καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου, οὐκ ἔχειτο παρ' οὐδενὶ ἐν τῷ τετρασελίδῳ, οὔτε ἐν τῷ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ · id est : Illud, Psallam nomini Domini altissimi, apud neminem in quadruplici columna jacebat ; neque in Eusebio Pamphili, neque in Hebraico. Ibi vero notat Hesychius : Τοῦτον τὸν στίχον δύο ζυγὰς τῶν ὀβ' ἐρμηνευτῶν εἶπον · διότι παράκειται σημεῖον τὸ διὰ τοῦ μέλανος, ὃ λέγεται ληνίσκος, διὰ μὲν τῆς κεφαλῆς τῆς μέσης σημαίνει τὸν στίχον, διὰ δὲ τῶν δύο σιγμῶν, τῆς ἐπάκρωθεν, καὶ τῆς ὑποκάτω, τὰς δύο ζυγὰς τῶν ἐρμηνευτῶν ἠνίκατο. Id est : Hunc versiculum duo paria LXXII interpretum expresserunt, quare appositum est signum atramento delineatum, quod dicitur lemniscus. Per mediam quidem lineam significat versiculum : per duo autem puncta, alterum supra et alterum infra, duo interpretum paria subindicavit. Ex Epiphanio itaque et ex Hesychio discimus, lemniscum usurpatum fuisse, quando ejusdem vocis aut loci duæ translationes apponebantur, ut ex illa nota distinguerentur : quod autem de triginta sex interpretum paribus et de totidem cellulis adjicitur, ab Hieronymo et a viris doctis pene omnibus exploditur veluti commentum.

Ad hæc, videtur Epiphanius secum pugnare : nam si triginta sex illa paria interpretum, qui

PATROL. GR. XV.

seorsim et aliis inconsultis interpretabantur, tam mirabili consensu interpretati sunt, ut ne minimum quidem interesset discriminis, ad quid illæ notæ ad indicanda discrimina ? Si vero, ut ait Epiphanius, lemniscus, qui duobus punctis notatur, significabat duo interpretum paria secum convenire ab aliisque discrepare ; hypolemniscus vero, qui uno solum puncto notatur, unum par interpretum ab aliis omnibus differre : quando ex triginta sex paribus, tria vel quatuor vel decem, vel duodecim vel plura differrebant, quæ tunc nota adhibebatur ? Nam si duo differre poterant, sine dubio poterant et tria et quinque et plura discrepare.

Quare hoc, utpote fabuloso, lemniscorum usu rejecto, alius verior sinceriorque exquirendus est. B Joannes Curterius Præfatione in Procopii *Commentarium in Hesaiam*, putat lemniscos significare interpretes aliquos verbis convenire, discrepare sensu ; hypolemniscos autem, et verbis et sensu discrepare. Sed id gratis et sine auctoritate ulla dicitur, nec intelligi potest quo pacto Origenes lemniscos et hypolemniscos ad talem usum destinaverit. Masius vero putat tunc appositos fuisse lemniscos et hypolemniscos, cum varias lectiones plures paucioresve codices assererent. An vero credibile est Origenem hisce notis ad exemplaria τῶν Ὁ varia remisisse, aut exemplarium lectiones varias in ipso textu cum hisce notis apposuisse, nec ipse Origenes, nec alius quispiam hoc unquam dixit. Existimo igitur, quemadmodum asteriscus ad omissa quæ inserebantur, adnotanda, et obelus ad ea quæ redundabant, jugulanda, ut ait Hieronymus, appositi sunt ; ita lemniscum adhibitum fuisse, ubi LXX interpretes lectionem quidem Hebraicam exprimebant ; sed non ita accurate atque distincte : quæ causa erat ut illa in textu relicta, altera quæ melior videbatur, ex aliis interpretibus petita, huic subjungeretur. Neque enim putandum est, Origenem, virum admodum accuratum, qui tam diligenter vel levissima quæ addebantur asterisco, et quæ demenda erant obelo notabat, nullam apposuisse notam iis in locis, sane frequentibus, ubi relicta prior lectione novam tamen addebat ex aliquo interpretum desumptam. Exempla vero quæ Epiphanius affert, admodum perplexa sunt, ita ut vix inde quidpiam expiscari valeas. Quare, iis prætermissis, aliud afferam unde possis lemniscorum usum, secundum meam quidem sententiam, percipere. Psalm. CXVIII, 1, in Hebræo legitur הַבְּרִית בְּיָמֵינוּ אֱלֹהֵינוּ, ubi LXX verterant, Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ. Reliqui vero interpretes, Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν. Ibi Origenes lectionem τῶν Ὁ reliquit, præmissa lemnisci nota, et aliorum interpretationem adjecit asterisco notatam, hoc pacto ✕ Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ. † Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν ; ita ut lemniscus doceret eam esse LXX et Theodotionis lectionem : id enim duo puncta denotabant. Hunc fuisse lemniscorum usum suadet supra allatus Hesychii locus, ubi sane quæ lemnisco notabatur

ciausula, καὶ ψαλῶ τῷ ὄνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου, non verbotenus solum differebat a præcedenti, ξπω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντι με, sed re et sensu; atque hæc quidem ex Hebraico et ex cæteris interpretibus excerpta fuerat, altera vero ex LXX remanserat. Hæc solum conjectando dici possunt: cum enim nullo alio quam Epiphanio duce uti fas sit, omnia certe salebris plena sunt. Hypolemniscus vero, cuius hæc figura erat — significabat, secundum Epiphanium, ex uno tantum interpretum pari lectionem appositam emanare, esseque adjunctæ lectioni συναμφοτερον καὶ συνάδελφον, id est, omnino synonymam; sic Epiphanius. Sed quod de triginta sex interpretum paribus et de totidem cellulis narratur, jam ablegatum est; quare potius crederem hypolemniscum tunc appositum fuisse, cum lectio illa notata LXX Interpretum solum erat, quod uno subtus lineam posito puncto indicabatur; lemniscum vero cum duobus punctis, quando non LXX Interpretum tantum, sed etiam Theodotionis erat. Cæterum ex similitudine quæ intercedebat obelos inter et lemniscos atque hypolemniscos, non solum quantum ad formam, sed etiam quantum ad usum, factum est ut lemnisci pro obelis sint habiti. Nam uno excepto Hesychii loco supra laudato, nullam me lemniscorum mentionem a tempore Epiphanii et Hieronymi usquam reperire memini; in Bibliis scilicet manuscriptis, in Catenis et in Commentariis.

V. In hodiernis editionibus et mss LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexaplari desumpta deprehenduntur.

Narrat Hieronymus tempore suo Ecclesias varias variis LXX Interpretum editionibus usas esse. *Alexandria*, inquit, et *Ægyptus*, in LXX suis *Hesychium* laudat auctorem; *Constantinopolis* usque *Antiochiam* *Luciani* martyris exemplaria probat; *mediæ inter has provinciæ Palæstinos* codices legunt, quos ab *Origene* elaboratos *Eusebius* et *Pamphilus* vulgaverunt: totusque orbis hac inter se contraria varietate compugnata. Et in epistola ad Augustinum, quæ est in postrema editione 74, ἐπιφωνητικῶς loquens ait: *Vis amator esse verus LXX Interpretum, non le gas ea quæ sub asteriscis sunt: imo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum bibliothecas damnuare cogeris. Vix enim unus aut alter invenitur liber qui ista non habeat.* Hinc ediscimus jam ævo Hieronymi exemplaria LXX Interpretum innumera et asteriscis et obelis onusta fuisse: quæ Origenianæ notæ in plurimis exemplaribus manuscriptis Græcis hinc et inde sparsæ hodieque observantur; imo etiam in nonnullis Latinis, maxime in libris Job et Psalmorum. Ex editione illa hexaplari multa in hodiernas editiones transmissa deprehenduntur. Nec loquor tantum de Alexandrino codice, qui editionem illam hexaplarem pene sequitur, ut videre est præsertim in libro *Judicum*; nec de editione Complutensi, ubi aliorum interpretum lectiones, maximeque Symmachi, pas-

A sim intermistæ occurrunt: sed etiam in editione Romana non paucae deprehenduntur lectiones, quæ ab hexaplari illa editione manarunt, ut verbi gratia Job ix, 3, in hæc verba וַיַּעַן Symmachus et Theodotio, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, quæ lectio in editione hexaplari posita fuerat, quia prisca τῶν Ὁ interpretatio, ἵνα μὴ ἀντεῖπη, non satis conveniebat: utraque tamen versio in textu relicta est, ita ut quæ præibat Symmachi et Theodotionis, asterisco notaretur, altera vero lemnisco, ut quidem existimo: deinde neglectis astericis, ambæ lectiones remanserunt sic, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντεῖπη. Et psalm. xvii, 36, hæc verba וַיַּעַן לַחַיִּים לַחַיִּים LXX vertebant, καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με, Theodotio autem, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτὴ με διδάξει: utraque autem lectio in hexaplari illa editione posita, in hodiernis Bibliis conjunctim legitur. Similia multa frequenter occurrunt.

In Ecclesiaste vero σύν præpositio, qua exprimere solebat Aquila particulam Hebraicam הַן, notam accusativi casus, quamque Origenes in hexaplari illa editione præmisso asterisco, sicubi occurreret, posuerat, non infrequenter reperitur in editione Romana. Sic cap. ii, v. 17, καὶ ἐμύσησα σύν τὴν ζωὴν, et cap. iii, v. 17, σύν τὸν δίκαιον καὶ σύν τὸν ἀσεβῆ κρινεὶ ὁ Θεός, et similia quædam. Capite autem vii, vers. 23, clausulam ex Aquila in editionem τῶν Ὁ injectam deprehendimus, ut videas in nota ibidem. Ex his porro mutationibus evenit ut editio LXX Interpretum pura et qualis erat ante Origenem, frustra quæretur hodie. Hinc item accidit ut librarii dum exemplaria ἸϛΧ Interpretum exscriberent, alias lectiones præfixo Ὁ nota, videlicet LXX Interpretum, in margine notarent; ita ut minus periti rerum hujusmodi mirentur ubi LXX Interpretum textus exscriptus est, in margine notari LXX Interpretes alio modo legere.

VI. De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum adjectæ sunt.

Sæpissime etiam, præsertim libro *Judicum*, in codicibus Coisliniano, unciali caractere descripto, et Basiliensi, variæ lectiones in margine scribuntur cum nota Ὁ Ὁ, quia scilicet ex Theodotione in editionem τῶν Ὁ cum asteriscis ab Origene injectæ fuerant. Imo etiam libro *Judicum* vi, 8, tres LXX Interpretum lectiones pro uno eodemque loco observantur. Præter eam enim, de qua egimus, varietatis causam, aliæ multæ haud dubie exstiterunt. Nec potuit aliter evenire in libro toties descripto; cujus tot varia in diversis regionibus exemplaria ferebantur: nam ex alia editione in aliam lectiones persæpe translatae sunt. Non raro etiam contingit ut loca ex editione τῶν Ὁ afferantur vel a scriptoribus vel a scholiastis, qui jam in ea non comparent, quia nempe illa supplementa quæ cum asteriscis addita fuerunt, in aliquot exemplaria injecta sunt, in alia non item.

VII. *De iis etiam mutationibus, quæ ex similitudine quarumdam litterarum admixtæ sunt.*

Inter præcipuas autem varietatum, quæ in exemplaribus τῶν Ὁ observantur, causas, locum habet illa litterarum Græcarum inter se similitum frequens commutatio. Nam cum Origenis tempore et aliquot postea sæculis, omnes Biblici libri unciali caractere sine accentibus et spiritibus scriberentur, ac litteræ plurimæ inter se ita similes essent, ut vix distinguere possent, hinc contigit ut sæpe una pro alia substitueretur: unde magna diversitatum silva exorta est. Hæc vero maxime litteræ inter se commutari solebant Α, Δ, Λ, α, δ, λ, et Ε, Θ, Ο, ε, θ, σ, et aliquando Μ et Ν, quarum omnium mutationum ex multis pauca hic exempla proferimus.

A in Δ. Hujus mutationis perspicuum habet exemplum Hieronymus *Commentario in Jerem.* cap. xxi, γ. 17, ubi vocem םרעו Theodotio σουραρεμ expresserat, deinde vero librarium errore in σουδρεμ, mutato Α in Δ versum fuerat; qua de re Hieronymus: *Quas Theodotio interpretatus est, Sudrinæ.... quæ Hebraice appellantur SUARIM, sed scriptorum vitio pro media syllaba, sive littera alpha Græcum delta inolevit.* Judicum cap. iii, 31, ubi Hebraicum habet םע, LXX Δινάχ, mendose, pro Ἀνάθ, mutato Α in Δ; alius Ἀνάθ, mutato Α in Λ; alius Ἀνάθ, melius. Et Judicum i, 31, ubi legitur םא, LXX hodie habent Δαλάφ pro Ἀαλάδ, ut alii legunt.

A in Α. Hujus commutationis exemplum vidimus supra: præterea vero psalm. xxx, 16, ad vocem Hebraicam םע, LXX habent οἱ κληροί μου, *sortes meæ*, mutato Α in Α: nam illa vox significat *tempora mea*, ut reliqui interpretes et Hieronymus verterunt, et psal. lxxx, 3, ad hæc verba םע, כנר נעם, Symmachus vertit λύρον ἡδεῖαν, *lyram dulcem*, ubi aliquot exemplaria, mutato Α in Α, αύραν, *auram* habent.

E in C. Psalm. xxxviii, 3, in versione Aquilæ, codex unus habet םע םע םע ἀπό ἀγαθοῦ, pro םע םע םע ἀπό ἀγαθοῦ, ubi Hebraica sic habent: םע םע םע. Psal. lxxvi, 7, Eusebius lectionem Symmachi sic effert: ἀνὴρ σὺνὸν τὸ πνεῦμά μου, pro ἀνὴρ σὺνὸν τὸ πνεῦμά μου, *perscrutabar spiritum meum*, ubi Hebraica sic habent: םע םע םע.

E in Θ. Aquila, Symm., Theodotio et Septima, in mss habent Βηθσαβέθ, pro Βηθσαβέε, ubi in Hebraico legitur םע םע, psal. l, 1.

M pro N. LXX Interpretes quater habent ὤμων pro ὄνων, *humeros* pro *asinis*, Josue ix, 4, et xv, 18, ubi in Hebraico legitur םע םע.

Præter illas autem mutationum causas, aliæ non paucæ acciderunt propter similitudinem verborum vel soni. Sic Job. xxxix, 21, in Hebraico legitur םע םע, in *occursum armaturæ*, Vulgata, in *occursum armatis*; Α., Th., εἰς συνάντησιν ὄπλου, in *occursum telii*; Sym., εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων, in *occursum Cataphractorum*; ubi LXX habent συναντῶν βασιλεῖ, *occurrrens regi*, mendose, pro βέλει, *telo*, ex similitudine soni et terminationis. Et sano

βέλει posuerat Origenes in Tetraplis, ut ibidem adnotamus; quia videlicet lectio illa vitiosa βασιλεῖ, nondum in exemplaria quibus usus est Origenes, manaverat. Psal. cxxxi, v. 15, vocem םע verterant LXX Interpretes θήραν, *venationem*, atque ita legit Athanasius, Hieronymus quoque *venationem*; Aquila, ἐπισιτισμόν, *cibum*; Theodotio, θήραν, ut et LXX; quæ lectio secundum hæc ex similitudine soni mutata est in χήραν, *viduam*, et hactenus sic legitur in vulgatis exemplaribus. Item Hesai xiv, 21, ubi in Hebræo legitur םע, LXX, πόλεων, ut liquet: posteaque πόλεων in πολέμων mutatum est. Alia longe plura his addere possemus, verum hæc erunt ad præsens institutum satis.

VIII. *De distinctione capitum et versicolorum antiquius usurpata.*

Distinctio capitum olim nec hodiernæ similis, nec una fuit. Capita longe minoris hodiernis erant; cuius rei exemplum habes infra Numerorum iv, 25, in nota, ex omnibus catenis mss. desumpta, quæ sic habet: Τὸ Σαμαρειτικὸν, ἐπισπαστρον καὶ δερματι ὑακίνθινα ἄτινα καλεῖ τὸ ἐ κεφάλαιον Ἐξόδου διφθέρας. *Samariticum habet, tentorium et pelles hyacinthinas: quæ capite lx Exodi vocantur diphtheræ.* In Exodo quadraginta solum capita habentur, locusque hic citatus exstat in capite xxxix hodierno. In codice illo Coisliniano vetustissimo, unciali caractere descripto, ubi Octateuchus et libri Regum continentur, duæ singulis in libris in capita divisiones in margine notantur, quarum unaquæque longe plura capita habet quam hodierna. Discrimina paucis accipe.

In Genesi prima divisio in codice Coisliniano 106 capita exhibet; secunda in eodem codice 99, hodierna 50.

In Exodo prima divisio in Coislin. 84 capita habet; secunda in eodem codice 110, hodierna 40.

In Levitico prima in Coislin. 54 capita habet; secunda in eod. codice 61, hodierna 27.

In Numeris prima in Coislin. 50 capita; secunda in Coislin. 51, hodierna 36.

In Deuteronomio prima in Coisl. 68 capita; secunda in Coislin. 91, hodierna 34.

In libro Josue una capitum divisio observatur in Coisliniano, et quia liber hic magna sui parte mutilus est, ibi ad caput decimum quartum duntaxat pervenitur, quod cum nono capite hodierno concurrat.

In libro Judicum nulla capitum distinctio occurrit in Coisliniano. Sed quoties Israelitæ ob prævaricationem in servitutem rediguntur, in margine ponitur: δουλεῖα α', δουλεῖα β', etc. Similiter ad singulos iudices qui constituuntur, adnotatur Κριτῆς α', κριτῆς β'.

Libro primo Regum prima divisio in Coislin. est 53 capitum; secunda 73, hodierna 31.

Libro secundo Reg. prima in Coislin. est 50 capitum; secunda 53, hodierna 24.

In libro tertio Regum divisio in capita, perplexa

admodum, liber magna sui parte mutilus est, ita ut etiam totus liber quartus desideretur.

Primam in codice Coisliniano divisionem, eam dicimus quæ cum argumentis est, secundam, eam quæ sine argumentis. Verum hæc fusius in *Bibliotheca Coisliniana* propediem edenda.

Versiculi similiter longe breviores olim erant hodiernis, ut plurimis locis ac exemplis probavimus in *Palæographia Græca*, et infra in notis ad librum Job passim. Sed quia in ea re viri etiam docti lapsi sunt, rati versiculos olim hodiernis æquales fuisse, unicum hic afferam exemplum ex libro Job, cap. XXI, v. 28, ubi tredecim versiculi, secundum antiquum morem computati, sex hodiernos versus efficiunt. Tredecim autem versiculi, στιχοι, sic in quibusdam mss. omnium vetustissimis στιχηρῶς

A scripti erant, ita ut ad singulos a linea inciperetur:

Ὅτι ἐρεῖτε· Ποῦ ἐστὶν οἶκος ἄρχοντος,
καὶ ποῦ ἐστὶν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν·

Ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδῶν,
καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώσετε·

Ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας πορεύεται ὁ πονηρὸς,
εἰς ἡμέραν ὁργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσονται.

Τὶς ἀναγγελεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,

καὶ ὁ αὐτὸς ἐποίησεν;
τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ; καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπηλύθη,

καὶ αὐτὸς ἐπὶ σωρῶν ἠγγύπησεν.
Ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάρρου,

καὶ ὀπίσω αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται,
καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἀναριθμητοί.

Monco autem in fine Catene in Job in Anglia editæ, haberi totum librum Job στιχηρῶς scriptum ad fidem veteris cujusdam codicis.

CAPUT QUINTUM.

De Aquilæ editionibus.

I. Aquilæ historia. II. Aquila duas interpretationes edidit. III. Ultra ex duabus in Hexaplis posita fuerit. IV. An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit. V. Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur. VI. Quæritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.

I. Aquilæ historia.

Aquilam ait Epiphanius fuisse πενθερῶν, hoc est affinem, vel, ut alii vertunt, socerum, aut soceri socrusve filium imperatoris Adriani: *Chronicon* vero *Paschale* πενθερῶν sive socerum dicit. Id autem, ut plane fabulosum, a viris doctis merito respuitur. Paulo melioris notæ videntur alia quædam, quæ de Aquila tradit Epiphanius: at si qua sincera sint, ex ipsis Origenis scriptis desumpta putantur; nam, ut jam diximus, Origenes initio singularum versionum de Historia cujusque interpretis quædam in Hexaplis posuerat. Verum inter illa Epiphanius dicta, non desunt quæ doctis viris suspecta videantur, ut pluribus dicitur infra.

Aquila igitur, ait ille, cum Jerosolymis ageret, restaurandæ urbi ab imperatore Adriano præpositus; atque apostolorum discipulos, nuper Jerosolymam Pella reversos, fide florentes mirabiliaque patrantes cerneret, compunctus corde Christianismum amplexus est: elapsoque tempore Christi sigillum petiit et impetravit: neque tamen mores pristinos mutavit. Enimvero cum in vana astronomiæ arte, quam *Apotelesmaticen* vocabant, institutus esset, solitamque ei operam daret; increpantibus magistris, ac rem ut Christiano viro indignam vetantibus: ille contra pervicaciter repugnans, de fato disserendi genesimque suam observandi nullum finem faciebat. Quamobrem ab iis, utpote salutem nunquam consecuturus, Ecclesia pellitur. Ille quasi ignominia affectus, vana ductus verecundia, Christianismum ejurat, ad Judæosque declinans circumciditur. Tum vehementi studio percitus, Hebraicæ linguæ addiscendæ totum se dedit; cujus perfectam adeptus notitiam, interpretationem ex affectu suo concinnavit; ita ut quædam Scripturæ dicta

B præter LXX Interpretum mentem ad alium sensum detorqueret, ac testimonia de Christo in divinis Scripturis expressa, alio deflecteret, ignominiaque suæ absurdam apologiam pararet. Hæc ex Epiphanio. Utrum autem Aquila loca Scripturæ quæ Christum prænuntiabant, de industria alio divertit, mox disquiremus.

Quod ait Epiphanius, Aquilam Adriani tempore Scripturam sacram interpretatum esse, ex ipsis Origenis scriptis mutuatus creditur. Certum enim videtur Origenem in Hexaplis suis singularum editionum brevem historiam posuisse, ut ex his Eusebii verbis arguitur, qui *Ecl. hist.* lib. vi, cap. 16, De Quinta, Sexta et Septima editionibus loquens, hæc habet: Ἐφ' ὧν διὰ τὴν ἀδηλόγητα, τίνος ἄρ' εἶεν οὐκ εἰδῶς, αὐτὸ τοῦτῃ μόνον ἐπεσημῆχατο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὐροὴν ἐν τῇ πρὸς Ἄκτιον Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ τοῖψδε. Ἐν γε μὲν τοῖς Ἐξαπλοῖς τῶν Ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημοὺς τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἐρμηνεῖαν, ἐπὶ μῖδος αὐθις σεσημειώται, ὡς ἐν Ἱερειχοῖ ἐρμηνένης ἐν πίθῳ κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίου τοῦ υἱοῦ Σεθήρου. Il est: *Et cum ignoraret cujusnam essent, id solum significavit, se alteram quidem reperisse Nicopolim ad Actium, alteram vero in alio designato loco. Utique in Hexaplis Psalmorum post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam et Septimam editionem apposuit, ad unam rursus adnotavit, inventam illam fuis e Hierichunte in dolio, temporibus Antonini filii Severi.* Hæc Eusebius, qui ipsa Origenis Hexapla tractabat. Unde inferas Origenem in Hexaplis singulorum interpretum et interpretationum brevem historiam texuisse, ubi tum alia quædam ad singulas pertinentia, tum maxime

amiuscujusque tempus adnotavit. Hinc autem hausisse putandus est Epiphanius id quod ait, Aquilam nempe sub Adriano imperatore interpretationem adornasse suam : quod etiam confirmari potest ex Justini testimonio, qui ait in *Dialogo cum Tryphone* : Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ὑμῶν τολμᾶτε λέγειν μηδὲ εἰρησθαι ἐν τῇ προφητείᾳ τοῦ Ἡσαίου· Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, ἀλλ' Ἰδοὺ ἡ νεαρίς ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν. Id est : Quandoquidem vos et doctores vestri dicere audetis non dictum esse in prophetia Hesaiæ : Ecce virgo in utero habebit, et pariet filium ; sed, Ecce adolescentula in utero accipiet, et pariet filium. Ubi illud, Ἰδοὺ ἡ νεαρίς, etc., ex Aquilæ interpretatione sumptum est : unde inferas tempore Justini martyris jam evulgatam fuisse Aquilæ editionem, atque adeo antea factam, videlicet Adriano principe, ut ait Epiphanius, ex Origene, ut creditur, mutuatus.

Cætera autem quæ adjecit Epiphanius de Aquila, non ex eodem fonte hausisse putandus est : nam quod narrat cum ab Adriano restaurandæ urbi Jerusalemorum præpositum fuisse, perinde suspicioni obnoxium videtur atque id quod ante dixerat, ipsum Adriani socerum fuisse. Reliqua de apotelesmaticæ, sive de genethliologiæ usu, de baptismo, de ejurato postea Christianismo, de admissa circumcissione, deque adepta demum Hebraicæ linguæ perfecta notitia, majorem sane postularent auctoritatem, exque fabulosis Judæorum narrationibus manare potuerunt. Siquidem Judæi Aquilæ editionem, eam videlicet quæ κατὰ ἀκριβείαν facta fuerat, magni faciebant, auctoremque illius laudibus prædicabant. Hinc Origenes ad Africanum : Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens edidit : quem Judæi accuratissime omnium credunt interpretatum esse Scripturam : quo maxime uti solent qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui omnium maxime sensum assecutus esse putetur.

II. Aquila duas interpretationes edidit.

Duas autem translationes edidisse Aquilam exploratum est : primam, liberiozem, ubi etsi verba singula Hebraica Græce exprimere satageret, sensum tamen apte reddere curabat, neque tam scrupulose voculas omnes sectabatur, ac cum seriem inturbaturas esse prospiceret, representare negligebat : quod verum erat interpretis officium. Alteram deinde versionem paravit, quæ κατὰ ἀκριβείαν vocitabatur, id est, secundum exactam vertendi rationem, de qua Hieronymus in *Ezechielem* pag. 716 : Aquilæ secunda editio, quam Hebræi κατὰ ἀκριβείαν nominant ; ubi tanta accurate verba et voculas singulas Hebraicas reddere curabat, ut de styli barbarie nihil cogitaret. Ejusmodi vero κακοζήλια exempla multa proferre possemus ; sed, ut cætera taceam, quis non ægre ferat hæc Hebraica verba, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, sic expressa videre, ἐν κεφαλῇ ἔκτισεν ὁ θεὸς σὺν τῶν οὐρανῶν καὶ σὺν τῇ γῆν· nimirum ille ne particu-

lam ΓΜ, notam accusativi casus, præteritisse videretur, pro illa σὺν posuit, quia ΓΜ in nonnullis locis, σὺν vel μετὰ, id est cum, significat. Idque sexcenties repeliit, quod saepe magnam in ejus translatione κακοφωνίαν intulit. Sed audiendus Hieronymus ad Pammachium *De opt. gen. interpretandi* : Aquila autem proselytus et contentiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit vel legere vel intelligere, χεῦμα ὀπωρισμῶν στιλπνότης, quod nos possumus dicere fusionem, pomationemque et splendentiam. Aut quia Hebræi non solum habent ἄρθρα, sed et πρόαρθρα, ille κακοζήλως et syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τῶν οὐρανῶν καὶ σὺν τῇ γῆν, quod Græca et Latina lingua omnino non recipit. Cujus rei exemplum ex nostro sermone captare possumus. Quanta enim apud Græcos bene dicuntur, quæ si ad verbum transferamus, in Latino non resonant : et e regione, quæ apud nos placent, si vertantur juxta ordinem, apud illos displicebunt. Illud vero χεῦμα, ὀπωρισμῶν, στιλπνότης, quod undenam sumptum esset ante ignorabatur, ex Deut. vii, 13, nunc primo prode in Appendice ex codice Coisliniano.

Aliquando item, nulla habita generum ratione, ut Hebraismos exprimeret, singulare cum plurali copulavit, ut Gen. v, 5, καὶ ἔζησεν Ἀδάμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἑννακῶσα ἔτος, et vixit Adam triginta annum et nongentos annum, quia nempe vox נִשְׁנָה singularis formam habet, licet hic vim pluralis habeat, ut nemo non videt. Pari ratione nonnunquam pluralia, quæ vim singularis habent, ille pluraliter expressit ; sic Gen. vi, 2, בְּנֵי אֱנוֹשׁ, οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν, quia nimirum אֱנוֹשׁ habet pluralis formam, ille pluraliter hic vertit : ubi Vulgata, Videntes filii Dei filias hominum. Ad hæc etymologias nominum verborumque ita consecatur, ut, nulla habita seriei ratione, eandem vocem Hebraicam ut plurimum eadem Græca exprimat, non cogitans idem verbum, si aliis diversisque jungatur vocibus, aliud significare.

III. Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.

Ex illa porro duplici Aquilæ versione, quæstio exoriri potest ; utra videlicet ex duabus in Hexaplis ab Origene posita fuerit, an prima, an secunda, quæ κατ' ἀκριβείαν vocabatur : et utrum semper eandem adhibuerit Origenes in omnibus et singulis Scripturæ libris ; an modo unam, modo alteram apposuerit. Non dubito eam in Hexaplis tertio loco posuisse, quæ quia nimia accurate concinnata erat, κατ' ἀκριβείαν facta dicebatur ; nempe secundam. Id vero suadet particula σὺν sæpe posita in iis quæ supersunt editionis Aquilæ fragmentis, et alia nimix religionis vestigia. Ex eadem etiam decerptæ fuere lectiones Aquilæ, quæ in editione τῶν Ὁ' hexapli cum asteriscis ab Origene positæ sunt. Verum quia in locis Aquilæ, quæ frequenter in hæc Hexaplorum collectione occurrunt, hæc tam scrup-

pulosa vertendi ratio non ubique observatur, hinc A fortasse quispiam suspicetur, ea quæ elegantius exprimuntur, nec tantam præferunt interpretis ἀφιθείαν, ex prima ejus versione, quæ liberiore interpretandi genere adornata fuerat, desumpta fuisse. Verum potuit Aquila, etiam in illa κατ' ἀφιθείαν interpretatione, non semper eadem religione in vertendo uti : nec insolitum est interpretes quoslibet modo litteræ hæere, modo elegantiore interpretandi genere procedere. Certum igitur habeo, Origenem in tertia Hexaplorum columna Aquilæ interpretationem illam posuisse, quæ κατ' ἀφιθείαν et secunda vocabatur, et lectiones Aquilæ illas quas præmissis asteriscis in hexaplati τῶν Ο' editione posuit, ex ea accepisse.

IV. An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit.

Una fuit sanctorum Patrum veterumque pene omnium mens et opinio, Aquilam ob illatam sibi ab Ecclesiæ præfectis, quam supra memoravimus, contumeliam (nam quod illi ex vero religionis pietatis studio admiserant, injuriæ loco habebat), infensum postea Christianæ religioni fuisse; ac loca Veteris Testamenti, quæ futurum Christi adventum prænuntiabant, de industria in translatione sua depravasse, et in alium sensum detorsisse. Licet autem ea quæ de Christianismo ab Aquila ejurato Epiphanius tradidit non suspicione vacent, ut supra diximus, attamen sive a Christianis ad Judæos defecerit, sive Judæus ab exortu fuerit, ob Christianismi odium aliqua Scripturæ loca detorsisse putabatur. Sic Irenæus, Eusebius, Epiphanius, et aliquando Hieronymus; sic etiam Philastrius, Anastasius Sinaita, alique senserunt. Verum Hieronymus, qui parem de Aquila sententiam alibi tulerat, in epistola quadam ad Damasum ait, eum non contentiose, ut alii arbitrabantur, sed studiosè interpretatum esse. Imo *Commentariis in Habacuc* laudat illum, quod hæc verba, *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*, secundum Christianorum mentem transtulerit; cum contra Symmachus et Theodotio, Christiani licet, in alium sensum declinarint. Et alibi quoque ejus defensionem suscipere videtur. Quare putaverim Hieronymum, in aliis locis ubi Aquilam quasi Christianis infensum carpere videtur, ex vulgari aliorum qui præcesserant sententia locutum esse; ipsumque tamen, qui plus quam cæteri omnes Aquilæ versionem tractaverat, alia opinione fuisse. Aquila, inquit in epistola ad Damasum, qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosus verbum interpretatur ad verbum. Et in epistola ad Marcellam : *Jam pridem cum voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confere, ne quid propter odium Christi Synagoga mutaverit; et, ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio.*

V. Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianissimi odium male interpretatus, reprehenditur.

De re autem fuerit loca illa interpretationis Aquilæ,

quæ a Patribus ut Christianæ fidei repugnantia reprehenduntur, hic proferre; ut exquiratur num. vera Aquila de industria hæc ad aliam mentem detorsit. Qui prior Aquilam simulque Theodotionem criminatur, est Irenæus lib. III, cap. 24, ubi ait : *Non vera est interpretatio, ecce adolescentula, ut Theodotion Ephesius et Aquila Ponticus sunt interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph natum aiunt.* Agitur hic de Hesaiæ loco VII, 14 : *Ecce virgo concipiet et pariet filium.* An autem ut locum detorqueret Aquila, sic versionem suam concinnaverit, nescio. Verisimile tamen est eum a voce παρθένος consulto declinasse, quia hac maxime prophetia utebantur Christiani pro sua tuenda fide. Imo nec vocem ἀποκρυφος, abscondita, quam alibi pro Hebraica עלבד exprimenda adhibet, hic usurpare voluit; quia forte hæc interpretatio puellam, quæ virorum aspectui occulta manserat, atque ideo virginem exprimebat.

Eusebius Cæsariensis *Comment. in psalm. xc, γ. 9*, Aquilam et Symmachum carpit, quod doctrinam de Altissimo et de Domino, id est de Patre et Filio, suspectam habentes, *λουδαϊκώτερον*, sive modo ad Judaicam sententiam accedente hæc Hebraica verba *עליון שבת כבודי יהוה יתברך* sic transtulerint, Aquila nempe, *Ὅτι σὺ, Κύριε, ἐλπὶς μου, ὑψίστων ἔθνη κατοικητήριόν σου.* *Quoniam tu, Domine, spes mea, altissimum posui habitaculum tuum;* Symmachus vero, *Σὺ γὰρ, Θεὸς, ἀφοδία μου, ὑψίστην ἔθου τὴν κατοικησὶν σου.* *Tu enim, Deus, fiducia mea, altissimam posuisti habitationem tuam.* Quid Christianis officiant hujusmodi translationes, non satis perspicio. At Eusebius vult hæc verba : *Quoniam tu, Domine, spes mea, altissimum posuisti refugium tuum*, ut in LXX leguntur, sic intelligenda esse, ut illud, *Domine*, significet Filium; et illud, *altissimum*, quem pro refugio suo ponit Filius, significet Patrem : qua data interpretatione magis Arianismo favere videtur Eusebius, cujus scopus est Deum Filium longe minorem Deo Patre statuere, quam Aquila et Symmachus Judaismo.

Hieronymus in Hesaiam cap. XLIX, 5, in hæc verba *וישראל לא יאסף*, ubi Aquila vertit, *Et Israel ei congregabitur*, hæc adnotat. *De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguæ Hebrææ in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Phariseorum perversa interpretatione deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur, hoc est, Deo : cum verbum Hebraicum LO, in hoc loco non scribatur per LAMED et VAU, quod si esset, significaret ei vel illi; sed per LAMED ALEPH, quod proprie sonat non.* Hæc porro varietas interpretationum ex varietate lectionum haud dubie profecta est : nam alia exemplaria לו, et alia לל habebant, hodieque in Bibliis Massoreticis legitur לו et in margine לו קרי. Nec quidpiam hinc in gratiam Judæorum colligi potest, quod non in aliis Scripturæ locis centies habeatur.

Philastrius Brixienis *De hæresibus*, Aquilam in crimen vocat, quod psalmo II, v. 2, ubi LXX ver-

terunt, *adversus Dominum, et adversus Christum* A ejus, ipse transtulerit, *adversus Dominum et adversus unctum ejus*. Verum Aquila non hoc loco tantam, sed etiam alibi vocem אֲשֵׁרֶת, *hyleiménon*, sive unctum interpretatus est; quia nimirum putabat Χριστός et *hyleiménon* idipsum significare. Sed tamen non videtur a voce Χριστός de industria abstinuisse: nam modo una, modo alia voce utitur, etiam ubi de Christo agitur. Sic Psal. LXXVII, v. 52, οὐ *ὠνείδισαν τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ σου* et Habacuc II, v. 13, *in salutem cum Christo tuo*. Non improbable tamen videtur Aquilam in odium Christianismi, *hyleiménon* fere seniper posuisse, ubi אֲשֵׁרֶת reperiebatur, ut a voce Χριστός, Christianis familiari, qua Filium Dei compellabant, consulto declinaret.

Anastasius serm. 9 in *Hexaemeron*, impietatis Aquilam accusat, quod illud Gen. II, 18, *וְיָשָׁרְנוּ בְּנֵי אָדָם עִתִּיתָ עִתִּיתָ* verterit, *Ποτήσωμεν αὐτῷ βοήθην κατέναντι αὐτοῦ* id est, *Faciamus ei adjutorem e regione ipsius*, vel *coram eo*. Illud quippe κατέναντι αὐτοῦ, sic intelligi vult Anastasius, *ἀντίδικον καὶ πολέμιον, adversarium et inimicum*, quasi scilicet ex Aquilæ mente Deus homini mulierem quasi adversarium et inimicum dederit. Verum, ut norunt omnes Græce periti, κατέναντι αὐτοῦ hic significat *e regione ipsius*, sive *ut illi astaret*: alioquin vox βοήθης, *adjutor*, quæ præcedit, Anastasii interpretationem prorsus refellit. Quis enim putet Aquilam sic interpretari voluisse, *Faciamus ei adjutorem adversarium*?

IV. *Quæritur utrum Aquila idem sit qui Onkelos, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.*

Multiplex quæstio movetur de Onkelo; ac de ipso statim nomine quæritur, an Onkelos vel Onkelus idem sit quod Aquila. Sane Onkelos vox est Hebræis extranea, et peregrinæ gentis, quæ cum Hebraice scribi cœpta est, aliquam mutationem novamque terminationem accepit. Id negari non posse videtur. Nulla autem vox propinquior τῷ Onkelos est quam Ἀκύλας, *Aquilas* vel *Aquila*. O enim et A

passim permutantur et confunduntur; quare prorsus crediderim idem esse nomen Onkelos, vel Ankelas, et Ἀκύλας. Id vero confirmat Thalmud Hierosolymitanum, ubi *Aquila* sæpe hac fere nominis forma memoratur. Alia subinde quæstio oritur, num Aquila interpret ille Græcus idem sit qui Onkelos, cujus nomen, ut diximus, idem videtur esse quod Aquila; an vero duo Aquilæ fuerint, quorum alius Thargum in Pentateuchum, alius scilicet is de quo nunc agitur, versionem Græcam quæ in Hexaplis ferebatur, edidit. Ex rabbinis quidam Onkelum vel Aquilam paraphrasis Chaldaicæ auctorem, longe antiquiorem putant Aquila illo qui versionem Græcam Adriani tempore edidit; qua de re videndi Brianus Waltonus, et Nicolaus Serarius *Prolegom.*

B cap. 14, quæstiuncula 4. Alii eundem esse putant Chaldaicum paraphrastem et Græcum interpretem. Ut ut vero sit, certum est paraphrasin illam Chaldaicam nihil habere cum versione Græca Aquilæ affinitatis. Nam, ut cætera taceam, in quibus omnes interpretes consentiunt, vocem אֵלֹהִים Gen. I, 1, Aquila vertit, *ἐν κεφαλῶν, in capitulo*, Onkelos autem אֵלֹהִים, *in principio*; moxque אֵלֹהִים אֵלֹהִים אֵלֹהִים, *inanitas et nihil*, Onkelos, אֵלֹהִים אֵלֹהִים, *deserta et vacua*. §. 2. אֵלֹהִים אֵלֹהִים Vulgata, et *Spiritus Dei ferebatur*; Aquila, *ἐπιφερόμενον, superferebatur*; Onkelos, אֵלֹהִים אֵלֹהִים, *insufflabat*. Genesis cap. II, 6. אֵלֹהִים Vulgata, et *fontes*, Aquila, καὶ ἐπιβλυσμός, et *scatebra vel scaturigo*; Onkelos, אֵלֹהִים, et *nubes*. §. 7. אֵלֹהִים אֵלֹהִים Aquila, καὶ ἔπλασε, et *formavit*; Onkelos אֵלֹהִים, et *creavit*. Gen. III, 16. אֵלֹהִים אֵלֹהִים Aquila, ἡ *συνάφειά σου, societas tua*; Onkelos, אֵלֹהִים אֵלֹהִים, *desiderium tuum*. Gen. IV, 8, ait Origenes Aquilam expressisse illud Caini dictum, *διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον, egrediamur in campum, vel egrediamur foras*, quod tamen non legitur in Onkelo. Et Gen. cap. VI, 2. אֵלֹהִים אֵלֹהִים Aquila, οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν, *filij deorum*; Onkelus, בני־ברבי, *filij principum vel magnatum*. Innumera congerere possem, unde liquidum foret nihil esse inter Aquilæ versionem Græcam et Chaldaicam paraphrasin affinitatis. Sed hæc, ni fallor, satis erunt.

CAPUT SEXTUM

De Symmachi interpretatione.

I. Multipliciter errat Epiphanius et pugnantly loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam vertisse ante Theodotionem. II. Auctor *Synopses* Epiphani erroris sensisse videtur. III. *Chronicon Alexandrinum* errorem Epiphani emendavit, ut et Ado. IV. An duas interpretationes ediderit Symmachus. V. Quo vertendi genere usus sit: ac de annis chronologicis primæ et secundæ ætatis, ut a Symmacho representabantur. VI. Ejus editio a veteribus admodum laudata. VII. Theodoro Heraclæotæ non ita probatur

I. *Multipliciter errat Epiphanius et pugnantly loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam vertisse ante Theodotionem.*

Epiphanius, conspecto Hexaplorum ordine, ubi Symmachus ante Theodotionem positus, secundum locum in Græcis editionibus occupabat, putavit Symmachum prius Theodotione editionem suam

concinuisse. Ideo ille narrationem, quam ex veteribus, atque partim ut videtur ex ipsis Origenis scriptis acceperat, mire perturbavit et *ἀσύστατα* dixit. Ait igitur Severi temporibus Symmachum Samaritanum inter sapientes gentis suæ floruisse, atque ambitione et dominandi cupidine ductum, cum apud contribules voti compos esse non posset,

ad Judæos descivisse, reductoque secundum illius temporis usum præputio, et accepta denuo circumcissione, inter Judæos connumeratum fuisse. Hactenus omnia quadrant. In hoc tamen differt ab Eusebio et Hieronymo, quod hi Ebionæum, id est, semi-Christianum et semi-Judæum, factum fuisse dicant; Epiphanius vero ad Judæos descivisse, et inter Judæos fuisse connumeratum narret. Sed Eusebii et Hieronymi testimoniis standum esse videtur: quippe qui librum Symmachi viderint, ubi ex Evangelio Matthæi Ebionitarum dogma asserere nitentur. Quod sane non nisi Ebionitæ convenire potest. Mox autem Epiphanius probe positam a se chronologiæ notam evertit, cum ait: *Post hunc, ταῦτ' ἔλαστο χρόνον, hoc est Commodi secundo, τοῦ δευτέρου, imperante, qui post Lucium Aurelium Commodum, tredecim annis imperavit, Theodotio quidam, genere Ponticus, ex Marcionis hæresiarchæ factione, cum hæresi suæ succenseret, ad Judæos descivit.* Quoposito calculo, interpretatio sub Severo facta, ætate præcesserit eam quæ sub Commodio concinnata est, quæ sunt ἀπροσδιόνυσα. Cum præsertim ille Commodum designet eum qui tredecim annis imperavit, cui post Pertinacem et Didium Julianum, qui partem mensibus regnarunt, successit Severus. Hanc vero chronologiæ rationem alio commento asserere nititur auctor Epitomes libri S. Epiphanii *De mensuris*, quam infra edemus, cum ait, Symmachum versionem eam edidisse sub Commodio Severo; Theodotionem vero sub Commodio secundo: quæ sane ruunt et consistere non possunt: nullus enim Commodus Severus imperator fuit, nullus post eum Commodus secundus exstitit.

II. Auctor *Synopseos Epiphani* errorem sensitisse videtur.

Auctor vero *Synopseos*, quam falso ascriptam Athanasio putamus, ex Epiphanio quidem hausisse videtur, ut ex verborum similitudine probatur; sed sive Epiphani errorem senserit, sive emendatiore alio exemplari sit usus, in notis et calculis suis a vera chronologiæ ratione minus recedit quam Epiphanius: ait enim Symmachum sub Severo, Theodotionem sub Commodio interpretatum esse, ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, eodem tempore; qui vera dicere comperitur, si addas circiter. Imo etiam sine addito atque temperamento dici forte potest Theodotionem et Symmachum eodem tempore vertendæ Scripturæ sacræ insudasse, sed ita ut Theodotio prius, Symmachus autem modico post tempore interpretationem suam in lucem emiserint.

III. *Chronicon Alexandrinum* errorem Epiphani emendavit, ut et Ado.

Auctor vero *Chronici Alexandrini*, postquam Theodotionis editionem in annum Commodi sextum contulerat; et postea, ordine temporis procedens, Symmachi interpretationem anno Severi nono factam dixerat, sit claudit: *Hæc Epiphanius Cyprius de tribus interpretibus Aquila, Symmacho et Theodo-*

tione narravit. Hanc germanam veramque temporum rationem ab Epiphanio se accepisse testificatur ille: unde fortasse suspicio oritur, Epiphanium ab imperito quodam homine vitiatum fuisse in exemplaribus quæ ad nos devenerunt, auctoremque *Chronici Alexandrini* longe diverso exemplari et quidem emendatiore usum esse. Sed huic suspicioni reclamare videtur editio Epiphani hodierna, cujus verba Latine tantum brevitatis causa proferrimus:

Post Aquilam hunc et illius interpretationem, Adriano imperatori succedit

Antoninus cognomine Pius, et imperat annos viginti duos.

Hunc excipit Caracallus, qui et Geta, et Marcus Aurelius Verus dicebatur, annis septem.

Hujus tempore imperavit et Lucius Aurelius Commodus, annis perinde septem.

Pertinax mensibus sex.

Severus annis octodecim.

Hujus porro Severi temporibus, Symmachus quidam Samaritanus exstitit, ex eorum numero, qui apud illos sapientes habentur, etc., ut supra narravimus. Postquam vero Symmachi historiam texuit, ita pergit:

Post hunc e vestigio subsequenti tempore, id est, circa imperium Commodi secundi, qui post prædictum Lucium Aurelium Commodum imperavit tredecim annis, Theodotio quidam Ponticus, ex successione Marcionis hæresiarchæ Sinopensis, etc. ut Tam

*immanem rectæ chronologiæ eversionem, tam præposteram imperatorum Romanorum enumerationem, vel a librariis, vel a temerario quopiam homine, in textum Epiphani inductam fuisse vix crederem. Verique similis esse arbitror, Epiphanium, indiligentem sane chronologum, cum putaret Symmachi editionem, quia ante Theodotionis versionem in Hexaplis ponebatur, esse hac antiquiorem, ut huic opinioni calculum accommodaret suum, hanc rebus et temporibus perturbationem attulisse: nam ubi postea, non multis interpositis verbis, imperatorum seriem repetit, eos suo pene ordini restituit, quia nulla facta Symmachi mentione, nihil opinioni suæ repugnans offerebatur; sic autem habet: *Post Antoninum Pium regnavit Marcus Aurelius Antoninus, qui et Verus, annis novemdecim.**

Post hunc Commodus alius imperat annis XIII, cujus tempore floruisse diximus Theodotionem, qui quartam interpretationem edidit.

Commodum hunc excipit Pertinax, et imperat menses sex.

Hinc Severus cum Antonino filio, annis XVIII. Mortuo Severo succedit Antoninus.

In hac postrema recensione Commodum non loco suo movit, quia cum nulla sub Severo Symmachi mentio fieret, nihil præconceptæ a se opinioni repugnabat; quæ opinio tam alte animo ejus defixa erat, ut licet veterum et forte Origenis ipsius testimonio ediceret, Theodotionis editionem sub Com-

modo, Symmachi sub Severo prodiisse, mallet ipse Severum ante Commodum locare, quam Theodotionis editionem Symmachi versione antiquiorem fateri. Quamobrem ubi paulo postea lectorem monet, caveat ne, quia LXX Interpretes post Aquilam et Symmachum in Hexaplis locantur, existimet Aquilam et Symmachum esse LXX Interpretibus antiquiores, ne utriusque monent, ne Symmachum priorem Theodotione pari de causa putet. *Chronici* igitur *Alexandrini* auctor, in calculis peritior Epiphanio, ex duabus supra memoratis imperatorum recensionibus, ab Epiphanio editis, veram utriusque interpretis ætatem, quasi ab Epiphanio mutuatus, assignavit: nec enim ignorare potuit eam, quæ sub Commodio prodit, editionem, vetustiore ea esse quæ sub Severo. Ado item in *Chronico* veram interpretum ætatem descripsit; nam de tempore *Adriani* loquens ait: *Per idem tempus Aquila Ponticus interpres, secundus post LXX, oritur.* Et sub Commodio, *Theodotion Ephesius interpres tertius apparuit.* Idem sub Severo, *Symmachus interpres quartus agnoscitur.* Theodotionem igitur ante Symmachum editionem emisisse suam, ex iis quæ supra dicta sunt; liquidum est. Idipsum credidisse videtur Hieronymus, qui ait *Comment. in Hesaiam*, cap. LVIII, v. 6: *Pro catena LXX σύνδεσμον, id est colligationem, sive vinculum transtulerunt; Aquila sicut supra errorem interpretatus est; Symmachus, in Theodotionis scita concedens, torquem posuit.* Quo iudicat Symmachum in editione sua seculum esse interpretationem Theodotionis, utpote antiquioris; confirmatur etiam Irenæi loco, ubi carpit ille Aquilam et Theodotionem tantum, quod cap. VII *Hesaiæ* vocem *πάρθη* verterint *νεανίς*, *adolescentula*, non *παρθένος*, *virgo*, ut LXX interpretes. Si autem Symmachus jam editionem suam publicam fecisset, cum et ipse *νεανίς* transtulerit, an prætermittendus erat ab Irenæo? At cum ex *Chronico Alexandrino*, anno Severi nono Symmachus interpretationem suam concinnaverit, non potuit ab Irenæo reprehendi, qui anno circiter secundo ejusdem imperatoris martyrium passus esse putatur. Hinc vero corrigas velim nostram ad *Synopsim Scripturæ sacræ* notam, ubi post Dionysium Petavium diximus, Symmachum editionem suam emisisse ante Theodotionem.

IV. An duas interpretationes ediderit Symmachus.

Qua vero permotus causa ad Scripturam Græcæ interpretandam animum appulerit Symmachus, docet idem Epiphanius: quia nimirum Samaritanis infensus erat, translationem novam aggressus est, ut Samaritanorum interpretationes everteret. In *Epitome Epiphanii De ponderibus* mox edenda legitur, *εις διαστροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἐρμηνευτῶν*, ad eversionem interpretum Samaritanorum: hæc porro interpretationes Græcas fuisse, ex conjecturis admodum probabilibus supra statuiimus. Duas Symmachum editiones emisisse certum videtur; nec mirum est Epiphanium id præterisse,

quandoquidem nec de duplici Aquilæ editione, quæ pluribus testimoniis asseritur, verbum fecit. Hieronymus vero duas etiam Symmachum emisisse testificatur *Comment. in Nahum*, cap. III, 1, ubi ait: *In Hebræo habetur, פְּרַעַר מַלְאָה, quod interpretatus est Aquila, ἔξασχενισμοῦ πλήρης, id est, excervicatione plena; Symmachus autem, ἀποσομίας πλήρης, quod possumus dicere, credulitate vel severitate plena.* In altera ejus editione reperi, *μελοκοπία; πλήρης, id est, sectionibus carniū, et frustis per membra concisis plena.* Duæ etiam eæque diversæ Symmachi lectiones afferuntur *Hesai XLVII, 2; Osee XII, 11; Psal. CIX, 1.* Et in Appendice *Exod. XXVIII, 14.* In libris item I et II *Regum* binæ nonnunquam Symmachi interpretationes afferuntur. Vide etiam, sodes, *Jeremiæ XX, 3, et Jer. XXX, 32*, in nota. Sed quia ejusmodi exempla non ita frequentia sunt, conjectandi locus est Symmachum non duas omnino diversas editiones emisisse; sed quam priorem emiserat aliquot in locis emendasse, verbaque alia identidem substituisse pro aliis. Alioquin si duas, perinde atque Aquila, prorsusque varias interpretationes concinnasset, quid causæ est cur cum longe elegantior et melior interpres a multis habitus sit quam Aquila, tæm paucae tamen ex altera ejus editione lectiones afferantur, quando tot tantaque ex secunda Aquilæ editione supersunt? Hæc conjectando solum dicta sint: res enim non ita explorata est, ut tuto possimus sententiam ferre.

C V. Quo vertendi genere usus sit: et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho numerabantur.

Interpretatio Symmachi clarissima et elegantissima omnium est. Res ille ut plurimum apte ac dilucide exprimit: non verba singula scrupulose referre studet ut Aquila; non LXX Interpretes presso vestigio sequitur ut Theodotio; sed vel in difficillimis locis sensum ita legenti exhibet, ut statim intelligatur. Hebraismos raro sectatur. Summopereque curasse videtur, ne quidpiam in Græca serie poneret, quod Græcum lectorem Hebraice ignarum offendere posset: ea tamen cautela, ut Hebraicum exemplar unicum sequendum sibi proponeret, nec quidpiam ex editione τῶν Ο', ubi cum Hebraico non quadrabat, in interpretationem suam refunderet. Quamobrem in annis chronologicis ab Adamo usque ad Abrahamum, missa Septuaginta Interpretum supputatione, Hebraici semper textus annos exprimebat, ut testificatur Eusebius Emisenus in loco quem ex manuscriptis excerptum retulimus in notis *Gen. V, 5. Hebræus*, inquit ille, *et Syrus et Symmachus in genealogiis centum annos minus semper ponunt; exempli causa scriptum est in LXX quod Adam anno vitæ CCXXX genuerit Seth; ibi Hebræus CXXX habet. Illos autem centum annos reliquis Adami vitæ annis adjungit.* Mirum autem in recensione eorum qui Hebraicum textum in annorum calculo secuti sunt, Hebræum, Syrum et Symmachum memorari, Aquilam vero τὸν δουλεύοντα τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει præter

mitti, qui utique, ut Hebraicum semper scrupulosius quam cæteri secutus est, in annorum calculis ipsum non deseruisse putandus est. Sed vel Aquila in recensione illa Eusebii Emiseni librariorum vitio exciderit, vel quia Hebræum semper sequitur Aquila, ipsum non memorandum esse censuerit, quod putaret satis esse Hebræum nominari, ut statim sequeretur Aquilam eodem modo vertisse, utpote qui Hebræi semper vestigiis hæreat. Præterea non insolens est veteres illos, etiam ubi duo vel tres interpretes eandem ipsam lectionem præferunt, unum tantum ex illis commemorare, ut sexcenties in decursu hujus operis animadvertes. Quod ad Theodotionem vero spectat, verisimile est ipsum in genealogiis, ut et alibi frequentissime, LXX Interpretum lectionem secutum esse; nam ideo post LXX et quasi ab Aquila et Symmacho segregatus, in Hexaplis locum habebat; quia illi Hebraicum, hic LXX Interpretes sequi solebat. Symmachus itaque Hebræum quidem sequitur ut Aquila: sed ita ut hic litteram nimia sæpe religione exprimere studeat; ille vero ita Hebraicis hæreat, ut elegantiae et perspicuitatis rationem habere videatur.

VI. *Ejus editio a veteribus admodum laudata.*

Hanc styli elegantiam et claritatem passim laudant Hieronymus, Eusebius alique; quorum prior ejus interpretationes frequenter admiratur et laudibus extollit, ut *Comment. in psalm. xxi, v. 31*, *σαφέστερον δὲ Σύμμαχος, clarius Symmachus*, ut et sæpe alibi; et versu sequenti, *σφόδρα θαυμαστῶς δὲ Σύμμαχος, admodum mirabiliter Symmachus*; et *psalm. xlvi, 10*, *οὕτως ἠρμήνευσε θαυμαστῶς δὲ Σύμμαχος, ita mirabiliter interpretatus est Symmachus*. Hieronymus vero de Symmacho loquens frequenter dicit, eum apertius et manifestius interpretatum esse. Et *Commentario in Amos iii, 11*, ait Symmachum non solere verborum *κακοζήλιαν*, sed intelligentiæ ordinem sequi.

VII. *Theodoro Heraclæotæ non ita probatur.*

Verum, ut variant opiniones, Theodorus Heraclæotes, vir ingenii perspicacitate quam fidei integritate nobilior, in fragmento quod infra edemus, animadvertit, Symmachum, dum nimis perspicuitati studet, a vero Hebraici sensu non infrequenter aberrasse. Nam cum omnia, etiam difficillima, clare reddere satageret, plerumque evenit ut eas voces

A et loquendi rationes deligeret, quæ majorem quidem perspicuitatem præferrent, sed ad Hebraicum non ita quadrarent. Ad hæc autem, similitudines, quibus abundat Hebraica lingua, Symmachus sæpe in versione sua non expressit; sicque dictorum vim et emphasis enervavit, ut cum; verbi causa, illud *psalm. lxxvii, 31*, *אֲבִירִים תָּעַד*, a LXX Interpretibus sic expressum, ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων, *congregatio taurorum*, Symmachus, *συνόδου παμμεγεθῶν, congregationi prægrandium*, vertit, ut clarius rem exprimeret: et sic similitudinem illam abstulit, quæ cum quamdam ἐνέργειαν orationi inderet, nihil tamen sensui officiebat. Hæc Theodorus Heraclæotes, qui aliud simileque exemplum ex eodem psalmo, γ. 34, ubi illa verba *כִּבְבַּשׁ מִיָּדָם* LXX vertunt, τῶ ἐπιβεθηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς, *qui ascendit super cælum cæli ad orientem*; Symmachus vero, τῶ ἐποχομένῳ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ πρώτης, *qui vehitur super cælum cæli ex prima*.

Quod ad primum autem exemplum attinet, non dubito multos fore qui Symmachi partes suscipiant: nam *אֲבִיר* sæpe *ισχυρὸς fortis* vel *δυνάστης potens* etiam a LXX Interpretibus vertitur; rarius, *ταῦρος, taurus*: hoc autem loco Hieronymus *fortium* interpretatur, Aquilam forte secutus, uti solet in Psalmis. Quod ad secundum vero exemplum, fateor mihi etiam, perinde atque Theodoro, accuratorem videri τῶν Ὁ, quam Symmachi, interpretationem. Verum non desunt alia exempla ex quibus arguatur Symmachum, dum perspicuitati et elegantiae studet, a vero Scripturæ scopo aberrasse.

Attamen vere dici potest Symmachum optimi interpretis munere functum esse: etsi enim, dum claram exprimere sententiam nititur, a vero sensu nonnunquam deflectat, quid mirum, in re maxime tam ardua? Quis adeo lynceus, in tanta seriei peregrinitate, tanta obscuritate verborum, quantam innumeris in locis præfert Hebraicus textus, ut omnia semper accurate et sine sphalmate possit interpretari? Id certe humanæ non esse facultatis videtur. Cæterum Symmachus ideo fortasse liberio-rem elegantio-remque interpretandi morem sectatus est, quia videbat Aquilam, propter nimiam ἀκριβείαν et religionem, ipso Hebraico textu sæpe obscurior-rem esse.

CAPUT SEPTIMUM.

De Theodotionis editione.

I. Quis fuerit Theodotio. II. De ratione interpretandi qua usus est. III. Cæteris interpretibus indoctor habetur.

I. *Quis fuerit Theodotio.*

Theodotio, Sinope in Ponto oriundus, Marcionita erat, ut ait Epiphanius; sed cum hæresi suæ ignota nobis de causa succenseret ad Judæos confugit, circumcisisque est. Postquam vero Hebraicam linguam edidicisset, interpretationem et ipse suam ag-

gressus est. Hæc Epiphanius. Alii vero, nempe Eusebius et Hieronymus, aiunt Ebionitam fuisse; sive ex Judæis ad Ebionitas confugerit, sive, quia Ebionitæ pro Judæis habebantur et circumcidebantur, ad Judæos confugisse crediderit Epiphanius, quia ad Ebionitas se receperat. Hieronymus tamen, qui

eum alibi Ebionitam appellat, Præfatione in *Comment. Danielis*, rem in dubio relinquere videtur, cum ait : *Sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui prius post adventum Christi incredulus fuit, licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est.* Ille vero non semel a Græcis, qui in Scripturam commentaria ediderunt, Θεόδοτος, *Theodotus* etiam vocatur, ut videas psal. LXXIII in notis, et psal. LXXV, sive id librarii mendo acciderit, sive utraque terminatio in ejus nomine admissa fuerit, ita ut modo Θεόδοτος, modo Θεοδοτίων vocaretur; ut Ἀσκληπας etiam Ἀσκληπίδης, Ἰσχυρας, Ἰσχυριος et Ἰσχυρίων appellabantur. Illum autem incredulum fuisse, non autem Christianum Ebionitam, suadere videtur interpretatio loci illius celeberrimi in Daniele, cap. IX, 26, ubi Hebraica verba sunt וְחָדְרֵי הַשְּׁבִיעִים וְשָׁנִים יָרַח כְּשֵׁשׁ, Aquila vero sic interpretatur, καὶ μετὰ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας, καὶ ἑξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται εἰλειμμένος, et post septem hebdomadas et sexaginta duas, exterminabitur unctus. Symmachus, Ebionita Christianus, καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα δύο, ἐκκοπήσεται Χριστός, et post hebdomadas septem et sexaginta duas excindetur Christus. At Theodotio insignem illam de Christo prophetiam interpretatione sua quantum potuit labefactavit, et Judæorum more interpretatus est his verbis, καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἑξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, et post hebdomadas sexaginta duas exterminabitur unctio, ubi Christi et uncti et Messiae mentionem sustulit, licet כְּשֵׁשׁ clare in Hebraico exprimat. At Ebionitæ, etsi Jesum non crederent esse Deum, ipsum tamen pro Christo atque Messia habebant : quæ res suspicionem maximam inducit ipsum non Ebionitam, sed vere incredulum et Judæum fuisse.

II. De ratione interpretandi qua usus est.

Theodotio, ut jam probavimus, post Aquilam et ante Symmachum interpretationem suam, impetrante Commodo, in lucem emisit : et in vertendi modo a LXX Interpretibus minus quam alii deflexit; imo etiam LXX sæpissime secutus est : quæ causa fuit, ut cum LXX delicerent, quod frequenter accidit, præsertim in libris Josue, Judicum, Regum, Job, Jeremiæ et Ezechielis, defectus hujusmodi ex Theodotione, qui styli et orationis genere similior LXX Interpretibus erat, supplerentur, asteriscis initio semper a latereque positis, donec adjecticia illa absolverentur. In libro autem Danielis, quia in LXX Interpretibus tota series præpostere posita erat, licet ei medicam admovere manum tentaverit Origenes, illa tamen editione remota, Theodotionem ejus loco substituit Ecclesia : unde factum est ut Theodotionis editio in Danielem hodieque sola in Ecclesiis Græcis legatur, et editio τῶν Ο' paulatim interierit. Alia item minora additamenta, quæ præmissis asteriscis editioni τῶν Ο' inseruit Origenes, ut plurimum ex Theodotione, ob memoratam styli affinitatem, mutuatus est; non

A infrequenter tamen ex Aquila, rarius ex Symmacho, desumpsit.

Licet autem Theodotio LXX Interpretum vestigio fere semper hæreat, non parem tamen ubique et in omnibus Scripturæ libris interpretandi rationem sectatus est : Aquilæ enim non raro interpretationem adoptat, ut in decursu hujus operis videbis, quando notatur A., Θ., atque etiam ubi A., Σ., Θ. Etsi enim Theodotio Symmachum ætate præcedat, posterior tamen ob causam initio memoratam locatur. Itaque ubi A., Σ., Θ., præmittitur, intelligas oportet Symmachum, ubi Aquilam et Theodotionem in vertendo convenire vidit, eosdem in editione sua sæpe secutum esse.

III. Cæteris interpretibus indoctior habetur.

B Non infrequenter etiam Theodotio peculiarem sibi, ab aliisque omnibus diversam interpretationem adornat : in iisque locis longe minore quam Aquila vel Symmachus, Hebraicæ linguæ peritia instructus deprehenditur. Nam præter alia minus docti interpretis signa, quæ erudito lectori exploranda remittimus, persæpe ille verba Hebraica, quorum interpretatio non ita difficilis erat, ut vertendi molestiam declinaret, Græcis litteris expressit, exempli causa Levit. VII, 18, הַנֶּחֱלֵט פֶּנְגֹּל, ipse vertit φεγγὼλ ἔσται, vel, ut alius codex habet, φεγγούλ ἔσται, phengul erit, ubi Aquila et Symmachus, ἡνὶ ἀπόβλητον abjiciendum, LXX, μίασμα, inquinatio, Symmachus alibi ἀργὸν, inutile, alii, fetidum, vel corruptum vel abominatio, interpretantur. Et Levit. XII, 6, חַפְצָא Theodotio, μασφάα, ubi Aquila, ἐξανάδοσις, eruptio, Symmachus, ἐκθρασμα, ebullitio, vel ejectamentum; alibi vero ἔκφυμα, pustula; Vulgata, scabies : ejusdem etiam puto esse eodem capite, σῆθ positum pro ἄσθ, quod est, tumor vel cicatrix. Et Levit. XVII, 23, תַּבֵּל Theodotio θάβελ, Thabel, Aquila vero, ἀπειρημένον, prohibitum, Symmachus ἀρόητον, infandum, Vulgata, scelus. Et Deut. XXI, 9, כְּלָיִם Theodotio vertit κώλυμα, impedimentum, quia hæc vox Græca Hebraicam pene lectionem refert, magisque respexisse videtur Theodotio ad soni affinitatem quam ad significationem, Aquila vero ἀνομοιογενές, id est genere dissimile; alii mistum vel misturam interpretantur. D Et Hesaiæ LXIV, 6, עֵדִים Theodotio vertit, Ἐδδίμ, Eddim, ubi Aquila μαρτυριῶν, testimoniorum, Symmachus, κουσῶν, parientium, Vulgata, menstruatæ, alii, centonum. Dicit fortasse quispiam Theodotionem has voces perraras, et quas alii interpretes, nempe LXX et Aquila, quasi divinando transtulisse videbantur, consulto ἀνερμηγεύτους prætermisisse, quia earum significationem priscis illis perinde atque sibi, ignotam esse putabat : poterat enim ex aliis mutuari, si bene translata ab eis putavisset. Præterea multa verba fuisse, quorum licet significatio non ignoraretur, ex usu tamen Judæorum ἀνερμηγεύτα remanebant, et litteris solum Græcis, ut Hebraice sonabant, exprimebantur; cujus rei exempla multa in LXX Inter-

pretibus occurrunt. Hæc objectio non verisimilitudine caret : at etsi aliquando in quibusdam ex allatis locis et in aliis bene multis quæ consulto

A prætermisimus, valere possit, in aliquot tamen exemplis Theodotionis vel indiligentiam vel impostitiam vix excusare possumus.

CAPUT OCTAVUM.

De reliquis editionibus.

I. Quinta, Sexta, Septima editiones, quandonam factæ sint. II. Quandonam repertæ fuerint. III. De Quinta editione. IV. De Sexta. V. De Septima. VI. De Vulgatæ editionis Latinæ præstantia.

I. Quinta, Sexta, Septima editiones quandonam factæ sint.

Quo tempore Quinta, Sexta, et Septima editiones emissæ fuerint ; an alia aliam ætate longe præcedat, quæ prior, quæ posterior concinnata fuerit, quibus auctoribus singulæ ; hæc, inquam, omnia æque ignota sunt, nec potest iis de rebus vel conjectando quidpiam proferri. Perindeque ignoratur an Aquilæ, Theodotionis et Symmachi editionibus illæ vel antiquiores sint, vel ætate posteriores. Si tamen Quinta, quæ anno Caracallæ septimo in doliis reperta est, et Sexta quæ tempore Alexandri Severi in doliis pariter deprehensa fuit ; si ambæ, inquam, illæ in doliis hujusmodi diu latuerint, Theodotionis sane et Symmachi editiones, quæ paulo ante emissæ fuerant, ætate præcesserint. Sane verisimile videtur, vel ex ipso narrandi modo, editiones illas, quæ casu in doliis latentes deprehensæ sunt, non nuperrime occultatas fuisse, sed non paucis latuisse annis. Ex hac porro editionum collectione animadvertas, illo ævo multos fuisse, qui Hebraicis libris sacræ Scripturæ Græce vertendis insudarent : nam præter LXX Interpretes, sex alias editiones nactus est Origenes, qui fortasse non omnes quæ ante prodierant, reperire potuit.

II. Quandonam repertæ fuerint.

Quintam editionem repertam fuisse Hierichunte in doliis, ἐν πιθοῖς, referebat Origenes, teste Eusebio, *Hist. eccl.* lib. vi, cap. 16, et quidem, ut narrat Epiphanius, anno Caracallæ septimo. Sexta pariter editio in doliis inventa fuit Nicopoli ad Actium, tempore Alexandri Severi. Septimam item editionem nactum Origenem in Hexaplis posuisse narrat Eusebius lib. vi, cap. 16 : Ἐν γὰρ μὴν τοῖς Ἑξαπλοῖς τῶν Ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημοὺς τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἐρμηνεύει. Id est : *Utiq̄ue in Hexaplis Psalmorum post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam et Septimam editionem apposuit, etc.* Hæc in transcurso narrans Eusebius, in Psalmis tantum Septimam editionem fuisse memorat. Sed ipso teste Eusebio, in minoribus etiam prophetis habebatur, locum enim Septimæ ex Habacuc cap. ii ipse profert in *Demonstratione evangelica* ; utrum in aliis etiam libris fuerit jam capite primo Præliminarium expensum fuit. Eusebio accinit Hieronymus *De scripturis ecclesiasticis* : Præterea, inquit, Quintam

et Sextam et Septimam editionem, quas etiam nos de ejus bibliotheca habemus, miro labore reperit (Origenes) et cum cæteris editionibus comparavit. Igitur ex Eusebii et Hieronymi testimoniis, quibus non licet refragari, certum est Septimam etiam editionem in quibusdam Scripturæ libris ab ipso Origene positam fuisse. Id certe ignorare non potuit Eusebius, qui ipsum Origenis autographum, una cum Pamphilo martyre, tractavit, correxit scholiisque illustravit. Attamen Septimam nusquam memorat Epiphanius, qui ut in aliis minus accurati scriptoris conspicua signa dedit, hoc item indiligenter tractasse existimandus est. Sed, quod mirum videatur, auctor *Synopseos* inter Athanasiana opera cusæ, de Septima editione ita loquitur : *Septima et postrema interpretatio sancti Luciani magni ascetæ et martyris est, qui et ipse cum in prædictas editiones cum Hebraicis conjunctas incidisset, et diligenter quæ vel deerant, vel superflua erant, inspexisset, ac suis quibusque Scripturarum locis correxisset, versionem hanc Christianis fratribus edidit, quæ interpretatio, sive ipsius manu descriptus liber, post ejus certamen et martyrium quod sub Diocletiano et Maximiano tyrannis sustinuit, repertus est Nicomedie sub Constantino Magno imperatore apud Judæos, in pariete turrito calce circumlito, in quo custodiæ gratia positus fuerat.* Sic ille decantatam illam Luciani martyris editionem cum Septima Hexapli confudit, exque duabus unam fecit. Quod commentum Eusebii atque Hieronymi testimoniis exploditur, quorum prior, Luciano martyri æqualis, in ipso autographo vidit Septimam ab Origene ante annos plus quinquaginta in Hexaplis positam. Ad hæc vero auctoris *Synopseos* narratio respicitur ex ipsis Septimæ fragmentis, quæ, ut testificabantur Eusebius et Hieronymus, in paucis Scripturæ libris aderat : contra vero Luciani editio totam Scripturam complectebatur ; nihilque aliud erat quam interpretatio τῶν Ὁ, plurimis in locis ab eodem sancto martyre emendata, quæ multis post concinnata Hexapla annis prodierat. Hinc vero corrigendus Brianus Waltonus, qui ab auctore *Synopseos* deceptus, opinatur Septimam eandem esse quam Luciani martyris editionem. Prolegom. ix, num. 20.

III. De Quinta editione.

Christianusne, an Judæus, Samaritanusve fuerit qui editionem Quintam adornavit, nec ex veterum

testimonio, nec ex ejus interpretatione colligi posse videtur: quisquis vero fuerit, multo liberiore quam Symmachus interpretandi genere usus est, ita ut paraphrasten quandoque sapiat, ut videre præsertim est in duodecim prophetis minoribus, ubi frequentiora ejusdem fragmenta habentur. Sic Osee vi, 2, vocem **וְבַשְׂמַיִם**, quam cæteri, *curabit nos*, vel *alligabit nos*, interpretantur, ipse vertit, *ὄγιαίξ ἀποδείξει, sanos exhibebit*. Et Osee vii, 14, hæc Hebraica verba **בִּי יִסְרָאֵל יִתְגַּדֵּל יְהוָה וְיִתְרַדְּדוּ יִשְׂרָאֵל וְיִתְרַדְּדוּ יִשְׂרָאֵל**, quorum sensus est, *super triticum et vinum congregati sunt, recesserunt a me*, ipse vertit, *ὕπὸ τρυφῆς καὶ πλησμονῆς οἴτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου*, id est, *a voluptate et abundantia tritici et vini defecerunt a me*. Sic ille fere semper liberam nec literæ astrictam interpretationem effert, ita tamen ut a vera Scripturæ mente non recedat: quæ causa fuit ut Vulgatus interpres in his prophetarum libris non infrequenter ipsum sequi videatur.

IV. De Sexta.

Sextam vero editionem a Christiano viro concinnatam fuisse vel ex hoc uno ejus fragmento liquidum est. Habacuc iii, 13, ubi illud Hebraicum: **פְּרוֹשְׁתִּיךָ עָשִׂיתָ כְּעֵשֶׂת הַיָּם** sic interpretatur ipse, *Ἐξήλας τοῦ σώσα: τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ σου*. *Egressus es ad salvandum populum tuum per Jesum Christum tuum*. Cujus versiculi Græca ex manuscriptis eruuntur; Latina ex Hieronymo, qui addit Sextam editionem proderere manifestissime sacramentum. Hic autem interpres, perinde atque præcedens, paraphrasi gaudebat, ut in loco jam allato deprehenditur, licet nihil ibi efferat nisi mentem Hebraicæ Scripturæ. Verum in altero ejus loco longe majorem exspatiandi licentiam animadvertas. Psalm. xxxvi, 35, Hebræa sic habent: **רָאִיתִי יֵשׁוּעַ עֵרִי וּמִתְעַדָּה כְּאֹרֶחַ רָעָע**, id est, *vidi impium terrificum diffundentem se sicut laurus viridis*, sive, ut Hieronymus habet, *sicut indigenam virentem*, ubi Vulgata, *vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani*; Sexta vero sic: *Εἶδον ἀπεθῆ καὶ ἀναιδῆ ἀντιποιοῦμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα*, *Εἰμὶ ὡς αὐτοχθὼν περιπατῶν ἐν δικαιοσύνη*. Id est: *Vidi impium et impudentem sibi vindicantem in duritia, et dicentem: Sum sicut indigena ambulans in justitia*: quæ sane paraphrasin non modo sapiunt, sed etiam superare videntur.

V. De Septima.

Septima editio Christianine an Judæi interpretis sit ex uno Habacuci cantico dijudicari potest; si tamen Septimæ sit interpretatio cantici totius, ibidem editioni τῶν Θ subjuncta, quod sane plus quam verisimile arbitror. In nota quippe codicis Barberini, ubi ea integra describitur, adnotatur eam versionem nec Aquilæ, nec Symmachi, nec Theodotionis esse, disquirendumque num ad Quintam vel ad Sextam editionem pertineat. Cum ergo aliunde etiam, nempe ex fragmentis quæ supersunt, certum exploratumque sit, nullius eorum esse qui supra memorantur, sequitur haud dubie esse Se-

ptimæ, quæ in Habacuc propheta suo ordine posita erat, ut liquet ex ejus fragmento cap. ii, 4, et ex nota Hieronymi ibidem §. 11. Hic autem interpres locum supra allatum §. 13, quem Hieronymus queritur a Symmacho et Theodotione Ebionæo more versum fuisse hoc pacto, *egressus es ut salvares populum tuum, ut salvares Christum tuum*, Judaico prorsus more convertit, his verbis: *Ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ῥύσασθαι τοὺς ἐκλεκτούς σου*. *Apparvisti super salute populi tui, ad liberandum electos tuos*, ubi nomen Christi in Hebraico expressum **יִשׁוּעַ** in electos vertitur: quod sane vir Christianus non fecerit. Ex hoc item capite deprehenditur hunc interpretem admodum *παραφραστικῶς* vertisse, ut quisquis videre possit.

His itaque perspectis, dicendum restat, tres illas superadditas editiones, longe liberiori interpretandi genere concinnatas fuisse, quam editionem Symmachi, qui tamen magis quam Aquila et Theodotio ab Hebraica littera deflectit.

Erit forte qui reclamet his quæ supra diximus, nempe tres illas superadditas editiones, Quintam, Sextam et Septimam, ab Origene positas fuisse in minoribus prophetis, et hæc objiciat: In codice Barberino affertur locus Osee cap. xi, v. 1, eodem columnarum ordine quo in Hexaplis erat, ubi tamen nec Quinta, nec Sexta, nec Septima comparent, unde sequi videtur illas editiones in prophetis minoribus non adfuisse. Reponam ego ex eodem codice Barberino, palam esse, in minoribus prophetis illas editiones cum aliis adfuisse, quandoquidem ibi multa passim loca ex tribus illis postremis editionibus afferuntur: cum autem librarius in illo Hexaplorum specimine quatuor solum editiones, nempe Aquilæ, Symmachi, τῶν Θ, et Theodotionis, posuit, id arbitrato suo fecit; sive quia tres illæ postremæ editiones cum prioribus concordabant, sive alia de causa. Certè in specimine illo columnam Hebraicam, Hebraicis litteris descriptam, prætermisit ille, etsi verisimile sit eam in exemplari suo adfuisse cum aliis.

VI. De Vulgatæ editionis Latine præstantia.

Jam ubi de veterum editionibus singulis, quæ in Hexaplis locam habebant, disseruimus, restat ut de Vulgata Latina nostra pauca dicamus, quam D. Hieronymus harum omnium editionum adminiculo, summo labore et accuratione concinnavit. Etsi porro cum interpretaretur, Hexapla ipsa præstantissimos, cæteris anteferre solebat; in Psalmis autem et prophetis majoribus frequentius Aquila quam Symmacho usus esse deprehenditur; in prophetis vero minoribus non raro Quintam adhibuit editionem Aliquando etiam, missis cæteris inter-

pretibus. LXX editionem, utpote Hebraico textui propinquorem, sequebatur; nec infrequenter novam ille et a cæteris diversam interpretationem efferebat, quando scilicet, consultis Hebræorum magistris, nullam ex editis penitus quadrare animadvertibat. Pari in variis dubiisque Hebraici exemplaris lectionibus, quæ frequenter, ut supra dictum

A est, occurrebant, diligentia solertiaque usus semper est Hieronymus; qui ut optimam deligeret, non modo Scripturæ sacræ seriem, sed etiam Hebræorum peritissimos adibat. Quare nihil mirum si tanto studio, tamque solerti opera emissam editionem, utpote omnium præstantissimam, Ecclesia Romana ab omnibus sequendam esse edixerit.

CAPUT NONUM.

In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.

Operæ pretium erit hic singulos Scripturæ sacræ libros obiter percurrere, et quædam adnotare quæ tum de ipso Hexaplorum statu et ordine, tum de iis quæ nos in unoquoque libro præstitimus, observanda supersunt.

In Genesi et in Levitico, atque, ut videtur, in aliis Pentateuchi libris, præter sex illas columnas, quibus Hexapla constituebantur, Quinta etiam editio, si fides est fragmentis quæ supersunt, suum tenebat locum; Sextam etiam adfuisse superius probatum est. Præterea interdum aderant in marginibus, ut quidem opinamur, lectiones Samaritani interpretis, atque etiam Hebræi cujusdam et Syri interpretis, de quibus fuse cap. 4. Etsi autem tantam ex manuscriptis et ex editis libris lectionum accessionem fecerimus, ut iis comparatæ illæ, quæ a Drusio collectæ sunt, paucissimæ videantur; longe majorem haud dubie facturi eramus, nisi Basilienensis codex tota pene Genesi temporum injuria mulctatus fuisset. Hunc tamen defectum abunde compensant fragmenta veterum interpretum bene multa ex Coisluniano illo perantiquo codice decerpta.

In Exodo par diligentia ab Origene adhibita fuerat. Hic perinde atque in Genesi Samaritani, Syri et Hebræi lectiones observantur. Ex Quinta editione nihil, nec inde tamen inferas non adfuisse in Exodo: nam qui tam paucas ex aliis Pentateuchi libris exhibent manuscripti codices, non mirum si nullam in Exodo attulerint. Lectiones porro interpretum, vicies saltem auctiores proferimus quam apud Drusium haberentur. In postremis capitibus, ubi ea quæ in editione τῶν Ὁ præpostere posita erant, suo ordini restituit Origenes, non pauca ex editione illa hexapliari sic restituta, cum asteriscis et obelis proferimus ex codice Colbertino antiquissimo, cujus specimen dedimus *Palæographiæ Græcæ* lib. III, cap. 4.

In Levitico eadem observantur quæ in Exodo. Lectio Quintæ editionis habetur ad cap. II Levitici. Hic Colbertinus longe plura suppeditat quam in Exodo, ex editione τῶν Ὁ Origeniana sive hexapliari. Lectiones autem veterum interpretum, quas magno numero proferimus, omnes pene novæ, necdum observatæ sunt.

De Numerorum libro paria dicimus. Hic tamen

nihil ex Quinta editione comparet. Aliquot in locis inserta conspiciuntur, et quidem ab ipso, ut putatur, Origene, loca illa, quæ in Samaritano textu ex Deuteronomio in Numeros translata fuerant. Quædam similiter ex editione τῶν Ὁ, Origeniana ad fidem codicis Colbertini cum asteriscis et obelis referuntur: lectionesque interpretum multæ, quarum paucissimæ observatæ fuerant a Drusio.

In libro Deuteronomii, nihil ex Origeniana illa hexapliari habetur. Cætera vero eadem fere, quæ in libro Numerorum, conspiciuntur. Veterum interpretationes, novas pene omnes, afferimus, et plures quam in aliis libris.

In libro Josue eadem præstitit. Origenes, quæ in toto Pentateucho. Editionem tamen Quintam ibi non adjecisse videtur. Loca plurima mutila in editione τῶν Ὁ, ex aliis interpretibus restituit, appositis asteriscis, quæ nos, ut erant in codice Basilienensi, sine asteriscis nimirum, edidimus, et non pauca ex Coisluniano codice adjecimus. Drusius vero paucissima attulerat. Quid vero causæ sit cur lectiones a nobis allatæ, cum illis quas Masius cum asteriscis edidit, persæpe non consentiant, haud difficile est intelligere. Cum enim Masius, ut ipse testificatur, ad hæc restituenda codice Syriaco sit usus, ut lectionem Græcam Syriacæ ope assequeretur, sæpe divinarit oportet. Quamobrem lectiones nostræ longe sinceriores sunt quam Masianæ.

In libro Judicum longe plura quam in libro Josue, in editione hexapliari ab Origene restituta deprehenduntur, quæ ex Theodotione ut plurimum mutuatus est Origenes. Ea vero nunc primum in lucem edimus, Drusius enim fere nihil habuit. Capite autem nono ac decimo, quædam hexapliari τῶν Ὁ editionis ex vetustissimo folio nostro manuscripto proferuntur.

In libro Ruth, etsi paria præstiterit Origenes, nihil pene eorum superest.

In libris Samuelis et Regum solita industria usus Origenes deprehenditur. Ibi etiam Syri lectiones non raro afferuntur. Monetur autem in fine primi, unum olim fuisse librum Samuelis, qui duos hodiernos complectebatur, nec Aquilam divisisse primum a secundo. Magna porro veterum interpreta-

tionum silva, quam edimus, nunc primo prodit in lucem; Drusius vero nihil pene collegerat.

In libris Paralipomenon pauca Hexaplorum fragmenta exhibemus, quia rarissima in hos Commentaria a priscis scriptoribus edita sunt: et in manuscriptis, veterum interpretum lectiones infrequenter proferuntur.

In libros Esdræ, Nehemiæ, Estheris nihil Hexaplorum superest, licet Origenes, ut existimo, in iis eandem quam in cæteris operam navaverit. Verum in codicibus qui in manus inciderunt, nihil marginalium notarum, nihil commentariorum adest.

In libro autem Job quid præstiterit Origenes, ipse declarat in Epistola ad Africanum: hujus hic verba subjicimus.

Ex Job etiam ab his verbis: *Scriptum est autem ipsum resurrecturum, cum quibus Dominus resurgit*, usque ad finem, hæc, inquam, non existant apud Hebræos: quare nec apud Aquilam habentur; sed apud LXX et apud Theodotionem, quoad sensum eadem sunt. Innumera quoque alia invenimus in Job, tum deficientia, tum redundantia in nostris exemplaribus, si conferantur cum Judaicis. Deficientia quidem, ut cum his verbis: *Surgens mane offerebat pro illis sacrificia, secundum numerum eorum*; additur, *vitulum unum pro peccato pro animabus eorum*. Et cum his: *Venerunt angeli Dei, ut astarent coram Deo, et diabolus venit cum eis subnectitur: Circumiens terram, et perambulans in ea*. Præterea post hæc verba, *Dominus dedit, Dominus abstulit*, apud Hebræos non erant hæc, sicut *Domino placuit, ita factum est*.

Plura autem in nostris quam in Hebræis sunt ea quæ Jobo dixit uxor ejus ab his verbis: *Quousque perseverabis dicendo: Manebo adhuc parvo tempore expectans spem salutis meæ,*

Ἄλλα καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰώβ, τὰ ἀπὸ τοῦ Γέγραπται δὲ αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι, μεθ' ὧν ὁ Κύριος ἀντίστησιν, ἄχρι τέλους, οὐ κεῖται παρὰ τοῖς Ἑβραίοις· διόπερ οὐδὲ παρὰ τῷ Ἀκύλᾳ, παρὰ δὲ τοῖς Ὁ καὶ Θεοδοτίωνι τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀλλήλοις. Καὶ ἄλλα δὲ μυρία εὐρομεν ἐν τῷ Ἰώβ, καὶ κατ' ὀλίγον, καὶ ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις, ἢ ἐν τοῖς παρὰ Ἰουδαίους· κατ' ὀλίγον μὲν, ὅτε, ἀνιστάμενος τὸ πρωτὸν προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αἰνῶτων· τὸ μύσχος ἕνα περὶ ἁμαρτίας περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Καὶ ὅτε, ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ παρατεῖναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν μετ' αὐτῶν· τὸ περιελθὼν τὴν γῆν, καὶ ἐμπεριπατήσας ἐν αὐτῇ. Ἔτι δὲ οὐκ ἦν παρ' Ἑβραίους μετὰ τὸ Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξε, οὕτως καὶ ἐγένετο.

Πλείονα δὲ ἐν τοῖς ἡμετέροις παρὰ τὰ Ἑβραϊκά, ὅτε εἶπε τῷ Ἰώβ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ, Μέχρι τίνος καρτερήσεις, λέγων Ἰδοὺ ἀναμένω χρόνον ἔτι μικρὸν προσδεχόμενος τὴν ἐλ-

πίδα τῆς σωτηρίας μου; ἕως τοῦ, Ἰνα ἀναπαύσωμαι τῶν μόχθων μου καὶ τῶν ὀδυνῶν, αἶ με τῶν συνέχουσι. Μόνον γὰρ τὰ ρητὰ τῆς γυναικὸς ἀναγγεραπται, τὸ Ἄλλ' εἰπὸν τι ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ τελευτά.

Πάλιν τε αὖ πλείστα τε ἕσα διὰ μέσου ὄλου τοῦ Ἰώβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται, παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί. Καὶ πολλάκις μὲν ἔπη τέσσαρα ἢ τρία, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα καὶ δεκαεννέα καὶ δεκαεξί. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν, ἢ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα, ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίους καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων;

In libro igitur Job, præter solitam sex columnarum operam, Origenes in editione τῶν Ὁ plurima mutila ex Theodotione, et aliquando ex aliis editionibus, asteriscis præpositis restauravit, et hiatus magnos resarcivit, ut ipse supra memorat. Septingentos vel octingentos versiculos ab Origene prædicto modo in locis ubi deerant repositos fuisse testatur Hieronymus, qui librum Job sic restitutum Latine transtulit, ut habetur primo tomo editionis Joannis Martiani nostri. Hæc supplementa ex codice quodam Colbertino, et ex editione Hieronymi mutuamur. Præterea lectiones veterum interpretum longe auctiores et emendatiores damus, quam Drusius ediderat. Hic frequentes afferuntur lectiones, hac prævia nota Ὁ Ἑβραῖος, qua de re actum est capite primo.

In libro Psalmorum, præter sex solitas columnas, tres alias superaddidit Origenes, quæ Quintam, Sextam et Septimam editionem exhibebant: quarum omnium lectiones multis partibus auctiores dedimus quam Drusius ediderat.

In Proverbiis solitum sex columnarum opus edidit Origenes. Multas vero earum lectiones ex editione Romana protulit Drusius, quibus nos aliquot adjecimus, et non paucas emendavimus.

In Ecclesiaste paria præstitit Hexaplorum auctor. Ibi vero lectiones bene multas Drusianis adjecimus.

In Canticis item, præter Hexapla, duæ saltem columnæ adjectæ fuerant, nempe Quintæ et Sextæ: an Septima item editio adfuerit, incertum; Quintam vero et Sextam adfuisse probant eandem loca quæ supersunt. Hieronymus tamen Præfatione iu-

usque ad hæc verba, ut *requiescam ab ærumnis meis, et a doloribus quæ me nunc detinent*. Nam (in Hebraico) hæc tantum verba uxoris ejus scripta sunt: *Sed dic verbum contra Dominum, et morere*.

Rursum plurima in medio toto libro Job apud Hebræos reperiuntur, quæ in exemplaribus nostris desiderantur; sæpius quidem (versiculi) quatuor vel tres; interdum vero quatuordecim, novemdecim, vel sexdecim. Et quid me oportet hic enumerare, quæ multo labore collegimus, ne nos lateret discrimen quod Judaica inter et nostra exemplaria intercedit?

Canticum, Quintam solum editionem memorat, atque ita loquitur: *Origenes cum in cæteris libris omnes vicerit, in Cantica canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quæ ad viginti usque versuum millia pene perveniunt; primum LXX Interpretes, deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore invenisse se scribit, etc.* De Sexta vero editione, quæ tamen in Canticis Hexaplis erat, ne verbum quidem Hieronymus; sive illam editionem neglexerit Origenes in Commentariis suis, sive illam Hieronymus prætermiserit: quod verisimilius est; nam ut jam sæpe vidimus, ex silentio hujusmodi, nihil potest concludi. In Canticis vero præter Drusianas, alias bene multas adjecimus veterum interpretum lectiones.

In Hesaia præter Hexaplaræ opus, non pauca Syri lectiones observabantur. Ibi vero interpretationes Aquilæ, Symmachi et Theodotionis longe auctiores damus quam apud Drusium habeantur.

In Jeremia præter illam sex columnarum operam, multa ex Theodotione cum asteriscis restituit Origenes, quæ LXX Interpretes consulto prætermiserant, ut ait sæpissime Hieronymus *Commentario in Jeremiam*. Ibi multa cum asteriscis addita sunt, multæque transpositiones erant, ut ait Origenes epist. ad Africanum: Πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ Ἱερεμῖα κατενοήσαμεν, ἐν ᾧ καὶ πολλὴν μεταθεσὶν καὶ ἐναλλαγῆν τῆς λέξεως τῶν προφητευομένων εὗρομεν. Id est: *Similia multa deprehendimus quoque in Jeremia, in quo frequentes transpositiones et permutationes vaticiniorum invenimus.* Horum omnium peramplam collectionem ope manusciporum fecimus: Drusius paucissima affert.

In Threnis Jeremiæ solius Symmachi editionem cum LXX posuit Origenes, ut ipse in quadam nota testificatur. Cur autem hic non solitam operam præstiterit, sed Aquilam et Theodotionem omiserit, conjectando solum dicere possumus: quia nimirum videbat LXX Interpretes non deficere pro more suo, sed cum Aquila et Theodotione convenire, asteriscos rarissimos posuit, imo neque editiones illas ad quarum fidem quæ deficiebant cum asteriscis supplebat, quæ redundabant obelo notare solebat, e regione locavit. Hic autem longe plures Symmachi lectiones damus, quam Drusius attulerat.

In Ezechiele pro more Hexapla concinnavit Origenes, ac præterea quamplurima, quæ in τοὺς Ὁ deficiebant, ex Theodotione, præmissis asteriscis, restituit. Horum porro tot tantaque ex mss. collegimus, ut iis comparata, ea quæ Drusius edidit nihil pene esse videantur.

Quid in Daniele præstitit Origenes docet Hieronymus Præfatione in Daniele: *Lectorem admoneo, inquit, Daniele non juxta LXX Interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est. Sed*

*et Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt; et rursus quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiæ, tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum, hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui haberi nostros quod Græci in Aquilæ et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant. Et si illi in tantis divitiis doctrinarum non contemnunt studia hominum Judæorum, cur Latina paupertas despiciat hominem Christianum? Cujus si opus displiceat, certe voluntas recipienda est. Hoc autem loco Hieronymus prima fronte sibi ipsi repugnare videtur. Postquam enim dixerat, Daniele non juxta LXX, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, statim subjicit omnes Christi Ecclesias, tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum, editionem Vulgatam legere, scilicet τῶν Ὁ, quæ ab Origene ex editione Theodotionis aucta et emendata fuerat cum asteriscis et obelis. In eo autem sita est difficultas, quod cum ait Ecclesias legere Theodotionis editionem, et postea easdem legere editionem τῶν Ὁ hexaplaræ, indicare videatur utramque editionem in publicis Ecclesiæ conventibus legi quod utique vix credi possit: neque enim verisimile est duas ejusdem prophetæ editiones indiscriminatim in omnibus Ecclesiis lectas fuisse. Certum quidem est Ecclesiam Græcam Theodotionis editionem solam legisse, ut ait postea Hieronymus *Commentario in Daniele*, cap. iv, v. 5: *Exceptis LXX translatoribus, qui hæc omnia nescio qua ratione præterierunt, tres reliqui, collegam interpretati sunt. Unde judicio magistrorum Ecclesiæ editio eorum in hoc volumine repudiata est, et Theodotionis vulgo legitur, quæ et Hebræo, et cæteris translatoribus congruit.* SS. quoque Patres Græci, Chrysostomus, Theodoretus et alii, solam Theodotionis editionem semper afferunt: unde accidit ut LXX interpretum editio Danielis, tam κοινή illa quam hexaplaris ab Origene emendata, prorsus interiret, exceptis quibusdam laciniis quæ infra in collectione nostra observantur. Cum ait igitur Hieronymus editionem hexaplaræ in omnibus Ecclesiis etiam Græcorum legi, intelligas oportet eam præ manibus omnium habitam et privatim lectam fuisse, non autem in publicis conventibus, ubi Theodotionis editio una legebatur, saltem apud Græcos. De differentia porro Hebraicorum exemplarium ab editione τῶν Ὁ et Theodotionis, hæc habet Origenes epist. ad Africanum.*

Ἰσθὶ τοίνυν πρὸς ταῦτα, τί χρὴ ἡμᾶς πράττειν οὐ περὶ τῶν κατὰ Σωσάνναν μόνον, ἐν μὲν τῷ καθ' Ἑλληνας Ἑλληνικῶ φερομένων ἐν πάσῃ Ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ, παρὰ δὲ Ἑβραίοις μὴ χει-

Scias itaque ad hæc, quid nobis agendum sit non solum in iis quæ de Susanna, in Græco Græcorum exemplari per totam Christi Ecclesiam circumferentur, quæ tamen apud Hebræos non

μένων· οὐδὲ περὶ τῶν, ὡς ἔρασκες, ἄλλων δύο περικοπῶν, τῶν ἐπὶ τέλει τοῦ βιβλίου περὶ τε τῶν κατὰ τὸν Βῆλ καὶ τὸν δράκοντα ἀναγεγραμμένων, οὐδ' αὐτῶν ἐν τῷ Δανιὴλ τῶν Ἑβραίων γεγραμμένων· ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων μυρίων, ἃ κατὰ τὴν μετριότητα ἡμῶν τοῖς Ἑβραίοις συγκρίναντες ἀντιγράφοις τὰ ἡμέτερα, πολυλοχῶ εὗρομεν. Ἐν μὲν γὰρ αὐτῷ τῷ Δανιὴλ περὶ τῆς καμίνου τῆς καιομένης τὸ πεπεδημένοι εὗρομεν· ἐν δὲ τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις περισεύοντα παρὰ τὰ ἐν τοῖς Ἑβραίοις ἔπη οὐκ ὀλίγα· ὧν ἀρχὴ κατὰ μὲν τινα τῶν φερομένων ἐν ταῖς Ἑκκλησίαις ἦν οὕτως· Προσηύξατο Ἀναρίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαήλ, καὶ ὑμνησαν τὸν Κύριον, ἕως τοῦ· Ἐυλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι Κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν· ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. Καὶ ἐγγένητο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ὑμνούντων αὐτῶν, καὶ ἐθεώρῃ αὐτοὺς ζῶντας. Κατὰ δὲ ἕτερα· Καὶ περιεπάτου ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ὑμνούντες τὸν Θεόν, καὶ εὐλογοῦντες τὸν Κύριον, ἕως τοῦ· Ἐυλογεῖτε πάντες οἱ

exstant : nec solum de A aliis duabus sectionibus, ut dicis, quæ in fine libri sunt descriptæ, nempe de Belo et de dracone : quæ pariter in Hebraico Danielis textu non scriptæ sunt ; sed et de aliis innumeris quæ pro modulo nostro, dum exemplaribus Hebræis compararem nostrâ, pluribus in locis invenimus. Nam in ipso Daniele, ubi de camino ardente, illud, *compedibus vincti*, invenimus ; sed in nostris exemplaribus, præter ea quæ in Hebraicis sunt, abundant versus non pauci, quorum initium, secundum quædam, quæ in Ecclesiis sunt, exemplaria, sic habebat : *Precatus est Ananias, et Azarias, et Misael, et laudaverunt Dominum, usque ad illud : Benedicite omnes colentes Deum deorum : laudate et confitemini, quoniam in sæculum misericordia ejus, et in sæculum sæculorum. Et factum est cum audiret rex illos laudantes, et videret eos viventes. At secundum alia exemplaria : Et ambulabant in medio flammæ, laudantes Deum, et benedicentes Dominum, usque ad illud : Benedicite omnes colentes Dominum Deum deorum, laudate et confite-*

σεβόμενοι τὸν Κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν. Ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Συνήπτο δὲ ἐν τοῖς Ἑβραίοις τό· Καὶ οἱ ἀνδρες ἐκείνοι οἱ τρεῖς Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδνεγῶ, ἔπεσον εἰς μέσον τοῦ πυρὸς πεπεδημένοι· τό τε· Ὁ βασιλεὺς δὲ Ναβυχοδονόσορ ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη ἐν σκουδῇ, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ. Οὐτὼ γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπῶν, φιλοτιμότερον πεπιστευμένος παρὰ Ἰουδαίους ἡρμηνευκέναι τὴν Γραφήν, ἢ μάλιστα εἰώθασιν οἱ ἀγγοῦντες τὴν Ἑβραίων διάλεκτον χρηθῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένῳ. Τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ἀντίγραφα, ὧν καὶ τὰς λέξεις ἐξεθέμην· τὸ μὲν ἦν κατὰ τους Ὅ· τὸ δὲ ἕτερον κατὰ Θεοδοτίονα· καὶ ὡσπερ παρ' ἀμφοτέροις ἔκειτο τὸ περὶ τὴν Σωσάνναν, ὡς σὺ φῆς, πλάσμα, καὶ αἱ τελευταῖαι ἐν τῷ Δανιὴλ περικοπαί, οὕτω καὶ ταῦτα ἐν ἔπεσιν, ὡς στοχασμῷ εἰπεῖν, τυγχάνοντα διακοσίους καὶ πρὸς.

mini, quoniam in omnia sæcula misericordia ejus. Connectebatur autem in Hebræis hoc : *Et tres illi viri, Sedrach, Misach, Abdenego, ceciderunt in medium ignis vincti* ; et hoc etiam : *rex Nabuchodonosor miratus est, et surrexit festinanter, et respondit, dixitque magnatibus suis*. Sic enim Aquila, Hebræicæ lectioni serviens, edidit ; quem Judæi Scripturam studiosius interpretatum esse credunt : quo maxime uti solent ii qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui maxime omnium sensum assecutus sit. Nostra autem exemplaria, quorum etiam voces exposui, aliud secundum Septuaginta Interpretes erat, aliud secundum Theodotionem : et sic^t apud utrumque positum reperiebatur illud Sussannæ, quod dicis si-gmentum, ita quoque ista, versibus, ut conjectura dici potest, ducentis et amplius.

In duodecim prophetis, non modo sex columnarum opus adornavit Origenes, sed etiam tres alias editiones, Quintam, Sextam, Septimam adjecit, ut ex eorum fragmentis sparsim positis liquidum est. Ex his porro omnibus editionibus, omnia pene nova proferimus,

CAPUT DECIMUM.

De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.

I. De notis cognitis. II. De notis incognitis. III. Probatnr, contra Brianum Waltonum notam et r significare tres interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

I. De notis cognitis.

In manuscriptis codicibus pervetustis qui Hexaplorum lectiones præferunt, notæ quædam occurrunt, ab iis, ut videtur, excogitatæ, qui illas lectiones interpretationesque veterum in marginibus Bi-

blorum exscribent ; idque compendii causa, ne easdem voces integras sæpius repetere cogerentur. Earum porro notarum interpretationem nusquam reperimus descriptam, sed diuturna tractatione exercitationeque pene omnium explicationem asse-

curi sumus: aliquot tamen supersunt quas interpretari frustra tentavimus. E re autem fore putavimus eas omnes hic proferre: primo positus iis quorum sensus in notitiam venit, postremo aliis quæ hacterus ignotæ nobis sunt.

Ἑξαπλᾶ. *Hexapla*. Hæc vox sic sine compendio semper scribitur: aliquando tamen Ἑξαπλ. per omnes casus, qui, ut plurimum, per præmissum articulum indicantur, τὰ Ἑξαπλ. τοῖς Ἑξαπλ.

Δπ. *Tetraplᾶ, Tetrapla*, hac persæpe nota per omnes casus significantur. Exempla non pauca vide in libro Job. Aliquando etiam solam litteram Δ significare puto *Tetraplᾶ* sed res non usque adeo explorata est. Vide quæ ea de re diximus Ezech. xvi, v. 4 et 30, in notis.

Ο. Οἱ Ἑβδομήκοντα, Septuaginta Interpretes.

Α. Ἀκὺλας, Aquila.

С. Σύμμαχος, Symmachus.

Θ. Θεοδοτιῶν, Theodotion.

Ε. Πέμπτη ἔκδοσις, Quinta editio.

Ϛ. Ἑκτη ἔκδοσις, Sexta editio.

Ζ. Ἑβδόμη ἔκδοσις, Septima editio.

Δ et Λο. Λοῖποι, Reliqui interpretes. Ubi advertendum est hanc notam apponi aliquando cum omnes alii interpretes in versione sua conveniunt, et a LXX differunt: similiterque post allatam Aquilæ, Symmachi vel Theodotionis lectionem; si reliqui interpretes pari modo cum LXX interpretentur, tunc apponitur nota Δ; nec raro etiam, cum unus omnino differt ab aliis, cæteri autem parvam exhibent vocum discrepantiam, tunc enim neglecta illa tenui lectionum varietate, unius lectio assertur, præcedente nota Δ vel Λο, quod non semel experti sumus: nonnunquam etiam quando duo solum consentiunt; vel etiam cum tenue inter ipsos discrimen intervenit, una pro duobus lectio ponitur, cum nota Οἱ Λοῖποι. Interdum item οἱ Λοῖποι dicitur quando unus tantum interpres allatam versionem habet, ut exemplis sæpe probavimus in hujus operis decursu.

Οἱ Γ', Tres interpretes, scilicet Aquila, Symmachus et Theodotio. Rarissime etiam, ubi vel Aquila vel unus ex tribus, interpretationem habet a LXX diversam, et LXX cum aliis duobus conveniunt, tunc οἱ Γ' significare possunt LXX et duos alios eandem lectionem habentes; quod postremum tamen exploratum adhuc non est. Brianus Waltonus putat notam οἱ Γ' alios tres interpretes indicare, non Aquilam, Symm., et Theodot., sed ne probabili quidem ratione ductus, ut infra probabitur.

Οἱ Δ', Quatuor interpretes. Hæc nota aliquoties occurrit in Hesaia, ut cap. ix, γ. 14, ubi ad hæc Hebraica verba, שְׁנַיִם מִיָּדָי, legitur apud Curterium, Οἱ Δ', αὐτός κεφαλῆ, ubi in LXX editionis Romanæ, αὐτὴ ἢ ἀρχή. Hic autem Οἱ Δ' non dubito quin significant quatuor Græcos interpretes qui in Hexaplis erant nempe Α., Σ., Ο', Θ. Altera vero lectio, αὐτὴ ἢ ἀρχή. erat τῆς Κοινῆς, seu Vulgatæ editionis. Nam,

ut dictum est capite 3, editio hexaplaris τῶν Ο', longe diversa erat ab illa Κοινῆ, ita ut etiam in manuscriptis τῶν Ο', editionem referentibus, in margine οἱ Ο', quasi diversam omnino interpretationem habentes a fronte variæ lectionis sæpe apponantur, nonnunquam soli, sed frequentius cum aliis interpretibus sic: Ο', Θ, vel Σ, Ο', Θ, vel Α, Σ, Ο', Θ, ubi littera Ο' editionem hexaplarem τῶν Ο' significat. Οἱ Δ' autem non significare Tetrapla, ut suspicatur Brianus Waltonus in Appendice, p. 123, ipse articulus probat. Nunquam enim dicitur Οἱ τετραπλοῖ, Οἱ ἑξαπλοῖ, sed τὰ Τετραπλᾶ, τὰ Ἑξαπλᾶ. Igitur quemadmodum οἱ Γ', οἱ Τρεῖς, id est, *Tres interpretes*, sic nota, οἱ Δ', οἱ Τέτταρες, *Quatuor interpretes* significat, et quidem, ut certum videtur, eo quo supra diximus modo.

Π. Hæc littera significat πάντες, id est, omnes interpretes: qua de re nulla jam potest esse difficultas; siquidem ubi codex Basiliensis Π habet, Coislinianus passim πάντες expresse refert. Joannes Curterius Præfatione in Procopium putat legendum Πάμφιλος, *Pamphilus*, nempe martyr ille qui cum Eusebio Hexaplis emendandis et illustrandis vacavit. Et quidem negare non ausim hanc litteram Pamphilo indicando nonnunquam deputari, ut Ὁρ. *Origenem* significat; sed nullum adhuc ea de re perspieuum exemplum occurrit mihi, quamobrem res in dubio versatur.

Π χω vel χ διῶ ου, sæpius vero legitur πάν pro Π. Hæ notæ persæpe occurrunt in lib. Judic. ad marg. cod. Basil., et aliquando sic διωρθ. ου. Π. χω, quæ interdum conjunctim positæ sunt, non infrequenter etiam separantur. Earum porro interpretationem conjectando dedimus in nota ad Jud. i, 14, ita ut διῶρ significet διῶρθωσα, *emendavi*, quo pacto legitur in margine codicis RR. PP. Jesuitarum Ezech. cap. xlv, v, 12, ita ut nulla circa notam hanc difficultas superesse videatur, ου significet οὐτως, *sic*. Ubi notes διωρθ. nonnunquam poni sine subjuncto ου: perspicuum vero mihi videtur διωρθ. ου. significare διῶρθωσα οὕτως, *emendavi sic*, et cap. xi, γ. 34, διωρθ, ἀγαπητή, *emendavi, ἀγαπητή, dilecta*, quia prius legebatur μονογενής, *unigenita*. Nota vero Π significat haud dubie πάντες, *omnes interpretes*, ut ex supradictis liquidum est: χω, id est, ut prorsus existimo, χωρῖς, *separatim*. Ita ut hæ notæ διῶρ ου, Π. χω, sive conjunctim, sive separatim positæ, significant *emendavi sic, omnes separatim*, id est, omnes interpretes separatim spectati sic habent. Dixi in nota Jud. cap. i, γ. 14, editiones separatim vel seorsim positas, non eas significare quæ in Hexaplis positæ erant, ubi aliquot fortasse mutationes invectæ fuerant, sed eas quæ separatim in libris descriptæ erant; verum re diligentius examinata, verisimilius esse puto eas ipsas quæ in Hexaplis descriptæ erant hic indicari. Vix enim credere libranos et scholiastas qui notas illas marginales invexerunt, præter Hexapla, ad manum etiam habuisse editiones separatas distinctasque Aquilæ,

Symmachi et Theodotionis. Vocem autem χω-
ρίς, *separatim*, ideo apposuisse videntur ut editiones
illas interpretum distinguerent a lectionibus eorum
quæ in editione τῶν Ο' hexaplati cum asteriscis in-
sertæ fuerant, quæ lectiones non jam separatim, sed
conjunctim cum illa LXX Interpretum editione
spectabantur: illud vero jam quasi pro certo et ex-
plorato habeo. Ut ad supradictas notas redeam
Jud. 1, v. 21, ubi in textu legitur ἐκκληρονόμησαν, in
margine codicis Basiliensis legitur ἐξήραν, et mox
adjicitur πᾶν, id est, *omnes sic habent*, ἐξήραν videli-
cet, et sic sæpe πᾶν solum ponitur. Et v. 27, ubi in
textu Basiliensis legitur ἐξήρε, in marg. habetur,
ἐκκληρονόμησε, cum subjuncta nota, παντ. χω. πάντες
χωρίς, qua significatur omnes interpretes separatim
in columnis suis spectatos, ἐκκληρονόμησεν habere,
et sic identidem eadem nota παντ. χω. ponitur. Et
cap. 11, v. 9, in textu ejusdem codicis legitur, ἐν
θαυμαθαρές, ubi ad marginem habetur πᾶντ. ου. ἐν
θαυμαθαρές, quæ certe nihil aliud significare pos-
sunt quam omnes sic habere ἐν θαυμαθαρές. Lon-
ge difficiliore explicatu sunt aliæ notæ eod. cap. v,
13, ubi ad illud, τῷ Βαάλ, legitur hac forma.

θ'. τῷ. ό. τῆ.

ό. χω. θ. ου.

Ubi prior nota haud dubie significat Theodotio-
nem legere, τῷ Βαάλ, LXX vero τῆ Βαάλ. Nota vero
sequens quæ sic exponitur Ο. χωρίς. θ' οὕτως, quid
sibi velit non satis intelligo. Hæc vero nota passim
repetitur: forte significat *Septuaginta separatim, et*
Theodotionem similiter. Altera nota sæpissime oc-
currit, nempe Ο. θ. χω, id est LXX et Theodotio
separatim sic habent. Et cap. 14, v. 5, ubi legitur τῆς
Βα:θ:λ, in margine scriptum est:

τῆς ό ό ου

ό θ' χω

Primam vero notam sic lego Ο. Ο. οὕτως, id est
utraque editio τῶν Ο', nempe Κοινή et hexaplaris
sic habent, τῆς. Altera vero nota Ο. θ. χωρίς signifi-
cat, ni fallor, LXX separatim, id est Κοινήν, et
Theodotionem in sua columna, separatim item, sic
habere. Aliquando sic ordinantur hujusmodi notæ,
ut Œdipo prorsus egeant, ut cap. 14, v. 12, in textu
Basiliensis legitur εἰς, in margine vero ἐπί et post-
ea subjunguntur notæ hoc situ:

θ'. χω. Ο. ου

ό. θ'. ἀπό

θ' ου.

Ut autem concludatur, hæc uno verbo dicam, nota
δὲσῶ haud dubie significare videtur, διώρθωσα, *corre-
xi, emendavi*, ut exemplo comprobatur, ου οὕτως sibi
velle vix est quod dubitetur ex supradictis; πᾶν,
id est, certissime, πάντες, ut exemplis frequentibus
arguitur; χω non videtur aliud quam χωρίς signifi-
care posse. Harum vero notarum usus omnes expli-
care, donec quid clarius emergat, humanæ non vi-
detur esse facultatis.

Τὸ ἔσω. Hujus notæ usus conspicuus est in codi-
ce Coisliniano egregiæ notæ x sæculi, ubi quando

Aquila vel Symmachus, vel Theodotio cum LXX
consonant et lectionem habent eandem quæ in te-
xtu τῶν Ο' legitur, in margine scribitur A. τὸ ἔσω,
Σ. τὸ ἔσω, id est, Aquila vel Symmachus idipsam
habent, quod intus sive in textu legitur. Peculiari
autem modo notatur I Reg. xxv, 31, ubi Coislin. in
textu τῶν Ο', βδέλυγμός ita punctis notatum habet;
in margine vero A. Θ. τὸ ἔσω, id est, Aquila et Theo-
dotio habent ea quæ intus, sive in textu sunt, non
notata punctis, nempe λυγμός. Et vere alii mss. ha-
bent A. Θ. λυγμός, *singultus*.

Ⲛ. Hesaizē xiv, v. 6, et alibi sæpe significat Ori-
genes, ut diximus *Palæographiæ Græcæ* p. 225.
Joannes Curterius illam siglam expressit per litte-
ram Φ, quod notam codicis Marchaliani, nunc RR.
PP. Jesuitarum, non intelligeret. Nam ibi sic notata
depingitur ut eam hic expressimus.

ἀν ἀνεπίγραφος. Hanc notam apponendam duxi-
mus, quia Nobilius, ac post eum Drusius existima-
runt, hic ἀνέσπερον significari, esseque nomen cu-
jusdam interpretis vel scholiastæ, quem Anesperum
vocant. Significat autem *Anonymus*, vel ad litteram
Anepigraphus, sive *sine auctoris epigraphæ*. Vide
Num. cap. xxix, γ. 16. Ut autem scias quantam er-
rorum silvam hæc nota sic posita pepererit, pauca
exscribam ex adnotatione quadam nostra in codice
Coisliniano, numero 5. Eodem in codice, qui est Cate-
na in Leviticum, Numeros, etc., imperitus libra-
rius qui codicem scripsit, illam notam in antigra-
pho suo videns, sæpissime legit Ἀνεσίου, aliquando
Ἀνέμπου, item Ἀναπέπη, alibi Ἀνοσίου, semel
Ἀθανασίου, aliquando etiam recte ἀνεπιγράφου, se-
mel item Συνεσίου. Hæc porro nota nostra asseritur
ex collatione alterius Catenæ ejusdem bibliothecæ,
ubi ad singula supra memorata nomina legitur ἀνεπι-
id est, ἀνεπιγράφου.

ΔΥΝ διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις. Sic legitur in
margine codicis Coisliniani Levit. xxv, 6, quæ
respiciunt vocem קבש, in LXX expressam Σάββατος,
Sabbata. Vix potest deprehendi an legendum sit
ΔΥΗ, vel ΔΥΝ, sed non dubito quin legendum sit
ΔΥΝ, et significetur δύναται. Ita ut hæc nota, quæ
respicit vocem קבש, sic legatur, δύναται, διάλειψις,
δύναται, ἀνάπαυσις, id est, vox Σάββατον *valet* sive
D *significat*, cessatio, et *significat* requies.

II. De notis incognitis.

Ⲛ ⲙ ⲛ ⲛ. Hæc nota reperitur Job cap. xvii,
γ. 3, in codice Colbertino, num. 1952, ubi a:1 hos
quatuor versiculos,

Τίς ἐστὶν οὗτος τῆ χειρὶ μου συνδεθῆτω,
Ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψαν ἀπὸ φρονήσεως.
Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς.
Τῆ μερίδι ἀναγγέλλει κακίας.

hæc adnotantur ✕ ex θ. οι δ', id est, *hi quatuor
στίχοι seu versiculi ex Theodotione*; deinde adjici-
tur Ⲛ ⲙ ⲛ ⲛ ✕ c. ✕ ✕ Hæc autem significare prorsus
videntur μόνος πρὸς πρῶτον, *solus ad primum*,
id est, primum versiculum ex Theodotione solo
desumptum esse; deinde secundum tertium et

quartum Symmachi pariter et Theodotionis esse : A Γ quam a se invicem diversi. Dein cap. κxii, § 9, idemque usus hujusmodi notarum alibi etiam reperitur. Hæc porro vix quidpiam difficultatis habere viderentur, si constaret semperque idem esset harum notarum usus : verum non ita res est ; nam Job xi, 25, in hæc verba, εἴπως πληρώσα: γαστέρα, notatur in eodem codice θ'. ✕ μ Ϟ ἀντί τοῦ ὄπως, quo significari quidem videtur solum Theodotionem habere εἴπως, et inde in LXX Invectum fuisse ; alios autem ὄπως legerè ; sed nota μ Ϟ quid sibi velit non ita facile est divinare. Plus etiam negotii facessit alia nota Job cap. xxi, §. 21, in hosce duos versiculos :

Ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οὐρανῷ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διεπρέθησαν.

Ubi legitur in eodem codice ✕ ἐκ θ'. οἱ β' οὕτω τοῦ Θεοῦ Ϟ Ϟ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ. Τί γὰρ χρήζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ. Quæ omnia quasi hariolando ibi explicare conati sumus ; sed hæc ad specimen sufficiant.

Oī Γ. χδς. Hæc nota habetur in codice RR. PP. Jesuitarum colleg. Ludovici Magni, qui codex prophetas minores et postea majores complectitur. In hanc igitur vocem, תַּרְגָּל, Thren. i, 8, quam LXX εἰς σάλον vertunt, sic notatur C. οἱ Γ. χδς ἀνάστατον. Si stet illa lectio χδς, εἰς ἀμχανιάν agor ; verum puto hic χδς pro χῶς legi, et hac voce significari χωρίς, atque ita sensus erit Symmachum, qui solus in Threnis cum LXX in Hexaplis ab Origene locatus fuerat, ut supra diximus, habere ἀνάστατον, et tres interpretes separatim, et extra Hexapla, nempe Aquilam et Symmachum et Theodotionem, eandem præferre lectionem.

οὐκ ὄς O. Hæc vel similis ipsi nota significat ὁμοίως τοῖς O', quam cum non intelligeret Joan. Curterius, ὁμως τε O' fere semper legit.

III. Probatur contra Brianum Waltonum notam οἱ Γ' significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Brianus Waltonus in *Appendice Polyglot. Anglican.*, p. 123, exemplis probare nititur οἱ Γ', quæ frequentissime in codice Marchaliano, nunc RR. PP. Jesuitarum, occurrit, non significare Aquilam, Symmachum et Theodotionem ; ejus verba referre ne gravemur :

« Oī Γ', qui toties occurrunt in margine codicis Marchaliani, non videntur fuisse Aquila, Symmachus et Theodotio, quod nonnullis visum : idque primo quia Hesaia x, 29, ad vocem Ἀγγαί, separatim hi omnes et distincte adducuntur, imo et diversimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci κατάδυμα vertisse dicitur, quod κατάλυμα legendum potius, cui mox apponitur ὁμος ; οἱ Γ'. At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui οἱ Γ', certe quod subjungitur ὁμως οἱ Γ' non minus nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, Clotho, Lachesin et Atropon, imminere stamini vitæ humanæ, γυν etiam et tres Pareas hoc ipsum facere : fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς

ad vocem ἀνατελαι, cum — sic se habet margo : οἱ Γ' ἀναγγεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, A. ἀναφυῆναι : nonne hæc tanta tamque distincta interpretationum varietas, varietatem arguit auctorum ? Denique cap. Lxvi, § 8, ad voces εἰ καὶ sub + margo sic habet : ὁμως οἱ Γ', οἱ O' η̄, ὁμως τε A. Θ., unde constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus diversos esse a τοῖς Γ' quam οἱ O' sunt. (*Forte per οἱ Γ' tres editiones, Origenis vel Eusebii Luciani, et Hesychii denotantur.*)

Hactenus Brianus Waltonus. Sed cum perspicuis ac bene multis exemplis probaverimus οἱ Γ' nihil aliud significare quam Aquilam, Symmachum et Theodotionem, dicit haud dubie eruditus lector B aliam Waltoni querendam fuisse difficultatum suarum solutionem, et frustra pugnasse doctum virum, notam οἱ Γ' alios a memoratis interpretes vel auctores significare.

Illa vero nota οἱ Γ' non in codice Marchaliano tantum occurrit, sed etiam in aliis vetustissimis codicibus, ad libros maxime Judicum, Regum, Psalmorum et Prophetarum omnium. Ex his porro libris exempla mutuabimur, quæ nihil dubii, ut arbitror, relinquunt.

Jud. cap. i, 31, ubi Hebraicum habet הָיוּ, editio Romana Δωμανά, Coislinianus vetustissimus codex, septimi circiter sæculi, in margine habet Oī Γ' καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, Naaldl. Et versu sequenti Hebr. בָּרַח, LXX Δαλάφ, Coislin. in margine, Oī Γ' καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, Ἀαλάφ. Quinam illi οἱ Γ' nisi Aquila, Symmachus et Theodotio ? quomodo hi tres legere potuerint has voces Hebraicas, nisi ut supra leguntur post notam οἱ Γ' ? Cur vero scholiastes ille codicis Coislin. tres illos claros interpretes omiserit, quos sæpe separatim in medium adducit, ut tres alias editiones, quæ nusquam aut separatim aut conjunctim memorantur adduceret ? Quod autem magis urget eodem cap., v. 35. Ad has voces Hebraicas בָּרַח וּבִשְׁעָרֵי הַיְרֵחוֹ notat Coislinianus, Oī Γ' καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, ἐν Αἰλιῶν καὶ ἐν Σαλαβελρ ; Basiliensis vero codex pervetustus, Oī λοιποῖ, ἐν Αἰλιῶν καὶ ἐν Σαλαβελρ. Nemo ambigere potest οἱ Γ' et οἱ λοιποῖ idipsum esse : οἱ λοιποῖ autem, seu reliqui D interpretes, ut liquidum est, iidem semper sunt, qui in Hexaplis locum habebant. Et Jud. cap. xii, § 1, ad vocem הָיוּ, οἱ Γ' βερβάρ. At secundum Hieronymum, A. Σ. hic βερβάρ habent, atque etiam Theodotio in textu τῶν O', qui ad Theodotionem correctus fuerat. Ubi notes Eusebium et Hieronymum, Aquilam et Symmachum tantum, Theodotionem vero rarissime commemorare in libro *De locis Hebraicis*. Sed en exemplum adeo perspicuum, ut ne mutire quidem contra liceat cap. xv Jud., § 9. Hebr. בָּרַח, LXX ἐν Δελί, Coislin. vero in margine, Oī Γ' ἐν σιδάρονι, Basiliensis, Oī λοιποῖ, ἐν σιδάρονι, Eusebius, A. Σ. ἐν σιδάρονι, Hieronymus, Aquila et Theodotio interpretantur maxillam ; ipsa luce clarius est hic οἱ Γ' et λοιποῖ, et A., Σ., Θ. idipsum esse.

Ejusdem perspicuitatis est locus ille III Reg. xvii, A 6, ubi codex Regius habet : A., Σ., Θ., ἄρτορ καὶ κρέας τὸ πρῶτ, et Coislinianus alter codex eandem lectionem affert, præmissa nota οἱ Γ'. Quid ergo sunt οἱ Γ' aliud quam A., Σ., Θ.? Et IV Reg. xii, 20, אֶלְכָבָה οἱ Γ', ἐν εἰρήρῃ, quid aliud vertere potuerunt A., Σ., Θ., quam ἐν εἰρήρῃ? Moneo tamen aliam ibi Symmachi lectionem efferri, nempe, ἐν Ἱερουσαλήμ, sed illud nihil negotii facessit, nam sæpe duæ Symmachi lectiones proferuntur, ut supra diximus, ex duabus nempe ejus editionibus desumptæ.

Psal. xlix, 1, Eusebius et manuscripti habent : A., Σ., Θ., ἰσχυρὸς ὁ Θεός, Theodoretus vero, Οἱ Γ', ἰσχυρὸς ὁ Θεός, jam ergo a multis retro sæculis obtinuit usus ut A., Σ., Θ. dicerentur οἱ Γ' vel οἱ τρεῖς. Evidentissime autem psalmo xciii, ubi LXX titulum habent : Ψαλμὸς τῷ Δαυτῷ, codex unus habet, Ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ' καὶ Ε' καὶ Γ'. Id est psalmus caret inscriptione apud tres interpretes, et apud Quintam et Sextam. An quis negaverit hic τοῖς Γ' significare Aquilam et Symmachum et Theodotionem? Eadem vero ipsa nota referitur ad initium psalmi xcv.

Hesaiæ vero cap. 1, γ 4, codex Marchalianus habet : Οἱ Γ', πορηρευομένων, licet notam οἱ Γ' Curterius non exscripserit. Ibi vero Hieronymus : Cæteri, sequentes Hebræum, ΜΕΡΕΙΜ interpretati sunt « pessimorum. » Quinam illi cæteri, nisi A., Σ., Θ., qui et οἱ Γ'? Et Hesai. vi, 6, cod. Marchal., Οἱ Γ', ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· Hieronymus vero, Aquila, Sym. et Theodotio, « in manu ejus ; » quid clarius? Sed quod nihil relinquat dubii ipse Curterius ex mss. Hesaiæ viii, 21, Διὸ δὴ καὶ οἱ τρεῖς, Ἀκύλας, καὶ Συμμ., καὶ Θεοδοτίων οὕτως ἠρμήνευσαν· id est, quapropter tres interpretes Aquila, Symmachus et Theodotio, sic transtulerunt. Si hæc advertisset Waltonus, nunquam negasset οἱ Γ' sive οἱ τρεῖς esse A., Σ., Θ. Æque perspicuum est illud Hesaiæ xi, 15, ubi Eusebius ait : Οἱ τρεῖς συμφώνως οὕτως ἠρμήνευσαν, καὶ ἀναθεματίσει Κύριος τὴν γλῶσσαν θαλάσσης Αἰγύπτου. Ibi vero Hieronymus : Desolabit igitur sive interficiet, hoc est, ἀναθεματίσει, ut Theodotio, Aquila et Symmachus transtulerunt, « in linguam maris Ægypti. » Et Hesaiæ liv, 16, שָׁמַי, cod. Marchal. Οἱ Γ', ἐν πύρ· quinam illi tres nisi A., Σ., Θ.? nam quomodo A., Σ., Θ., שָׁמַי vertere potuerint, nisi ἐν πύρ? Idem dicas cap. lv, 1, ubi יָרֵךְ οἱ Γ' οἶνον. Et ibid. v. 5, יָרֵךְ, οἱ Γ' ἰδού· et cap. lvi, 10, יָרֵךְ אֱלֹהִים, οἱ Γ', οὐκ ἐγγύσαρ· et lviii, 4, יָרֵךְ οἱ Γ', ἰδού. Quinam alii possint in his exemplis intelligi οἱ Γ' nisi Aquila, Symmachus et Theodotio?

Idipsum autem dixeris Ezech. iv, 13, מַבְּרָה, ubi codex Marchal., ✕ οἱ Γ', τὸν ἄρτορ αὐτῶν ἀκάθαρτορ· ubi notandum est hic et in allatis exemplis sæpe notam οἱ Γ' præmissum asteriscum habere, quia lectiones trium interpretum cum asterisco in editionem τῶν Ο' hexaplaem ab ipso Origene in-

ductæ fuerant, quod certissimum est, id vero quibusnam aliis, quam Aquilæ, Symmacho et Theodotioni convenire possint? et quomodo quadrare valeat ad editiones Eusebii, Luciani et Hesychii, quæ multis post Origenem annis primo prodire. Nota οἱ Γ', asterisco præmisso, habetur etiam Ezech. xi, 15, ubi nonnisi ad A., Σ., Θ., pertinere potest, ut liquet tum ex asterisco, tum ex vertendi more. Et Ezech. xi, 44, יָרֵךְ אֱלֹהִים, cod. Marchal., ✕ οἱ Γ', λέγει Κύριος· et xlv, 4, יָרֵךְ, ✕ οἱ Γ' Κυρίου, similiaque multa adjicere possemus. Verum hæc plus quam satis erunt.

His perspectis nemo non dicat, Brianum Waltonum, in quantumcunque se ἀμνηστῆρα ex præmissis difficultatibus deductum putaret, non satis consulto fecisse, cum ut iis se expediret, affirmavit οἱ Γ' non significare Aquilam, Sym. et Theodotionem : nam quidvis potius dicere oportuit quam rem certissimam negare.

Jam ad Briani Waltoni argumenta veniamus. Hesai. x, 29, ad vocem ἄγγαί, inquit, separatim et distincte adducuntur (Aquila, Symm. et Theodotio) imo et diversimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci κατάδουμα vertisse dicitur, (quod κατάδουμα legendum potius,) cui mox apponitur ὁμῶς οἱ Γ'. At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui οἱ Γ', certe quod subjungitur ὁμῶς οἱ Γ', non minus nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, Clotho, Lachesin et Atropon, imminere stamini vitæ humanæ, quin etiam et tres Parcas hoc ipsum facere ; fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς Γ' quam a se invicem diversi.

Ut propositam difficultatem facilius intueas, observes oportet, hic in textu codicis Marchaliani a Curterio editi legi, Καὶ ἦξει εἰς Ἀγγαί. Φόδος λήψεται Ἰαμὰ πόλιν Σαούλ· φεύξεται θυγάτηρ, etc. In margine vero ad vocem Ἀγγαί, has notas consequenter legi.

A. ΑΥΑΙΣΤΗΠΙΟΝ

Σ. ΑΥΑΙΣΜΟΣ

Θ. ΚΑΤΑΔΥΜΑ ΟΜΩΣ

ΟΙ Γ.

✕ ΧΡΕΜΕΤΙΣΙΟΝ ΦΩ

ΝΗΝ ΣΟΥ

Hic si ὁμῶς οἱ Γ' (lege ὁμοίως οἱ Γ') necessario conjungatur cum A., Σ., Θ., interpretationibus præpositis, ita ut post datam singulorum lectionem, quæ respicit vocem Hebraicam יָרֵךְ, huic adjungatur ὁμοίως οἱ Γ', recte hæret Waltonus, cum dicitur tres similiter vertisse, postquam diversæ trium lectiones allatæ sunt. Verum facilis erit difficultatis solutio, si dicamus ὁμοίως οἱ Γ' respicere quamdam ex sequentibus vocibus, vel clausulis, et male conjungi hanc notam cum præcedenti. quod sexcenties accidit. Itaque opinor, ὁμοίως οἱ Γ' conjungendum esse cum sequenti lectione marginali ✕ χρεμέτισιον φωνῆ σου, יָרֵךְ יְהוָה : nam sic has voces vertere solent A., Σ., Θ. Itaque sensus erit similiter tres interpretes, nempe A., Σ., Θ., χρεμέτισιον φωνῆ

σου. Hæc omnino verisimilia sunt. Si tamen alio modo te expedire velis, cave dicas unquam, $\omicron$ Γ non significare A., Σ ., Θ ., id quippe non licet post tot allata testimonia. Cæterum $\delta\mu\omega\varsigma$ male a Curterio lectum fuisse pro $\delta\mu\omega\iota\varsigma$, sæpe ostendimus. Hic etiam male $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\delta\upsilon\mu\alpha$, pro $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\upsilon\mu\alpha$ legitur, ut observat Waltonus.

Alterum Waltoni argumentum hujusmodi est : *Dein cap. XLII, §. 9, ad vocem ἀνατεῖλαι cum — sic se habet margo: Οἱ Γ', ἀναγγεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, Α. ἀναρῆναι; nonne hæc tanta tamque distincta interpretationum varietas varietatem arguit auctorum?*

Hæc si accuratius examinasset Waltonus, manifesta vel librarii vel Curterii menda duo deprehendisset. Primum est, quod $\omicron$ Γ legatur pro $\omicron$ Γ , C., id est LXX et Symmachus, quæ mutatio facilis. Id vero docet eadem Curteriana editio, ubi ad hæc verba legitur in *Commentario* Procopii, δ Σύμμαχος εἶπεν, πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι, etc. Secundum mendum est, quod utrobique legatur ἀναγγεῖλαι pro ἀνατεῖλαι, nunquam enim vocem $\pi\pi\omega\sigma\tau\eta$ vertisset Symmachus ἀναγγεῖλαι. Itaque notam sic legas $\omicron$ Σ ., ἀνατεῖλαι, Θ . βλαστῆσαι, A. ἀναρῆναι. Nam LXX ut Symmachus ἀνατεῖλαι primitus habuere.

Tertium argumentum profert Waltonus : *Denique, ait, cap. LXVI, v. 8, ad voces εἰ καὶ sub + margo sic habet, Ὁμῶς οἱ $\omicron$ Γ , ἢ, ὁμῶς τε A., Θ ., unde constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus diversos esse a τοῖς Γ quam οἱ Γ sunt. (Forte per οἱ Γ tres editiones, Origenis vel Eusebii, Luciani et Hesychii denotantur.)* Hactenus Waltonus. Posterius vero

A commentum de tribus editionibus jam exsufflatum est.

Quod ad notam vero attinet, dico ita legendum esse, Ὁμῶς οἱ Γ , οἱ $\omicron$ Γ , ἢ ὁμῶς τοῖς A., Θ ., ut passim probatur in notis ad Hesaiam : nam in Marchaliano codice, ubi $\delta\mu\omega\varsigma$ legitur, post M. supra scribitur lineola quæ significat $\omicron$: quamobrem legendum $\delta\mu\omega\iota\varsigma$: ubi Curterius legit $\tau\epsilon$, T solum habetur, supra posita recurva linea, quæ efficit articulum τοῖς, ut ipsis oculis inspexi. Hac posita lectione dico primam notam Ὁμῶς οἱ Γ vel pertinere ad aliquam vocem prius positam, vel significare tres interpretes et καὶ habere, ita tamen ut οἱ $\omicron$ Γ ἢ ὁμῶς τοῖς A., Θ . id est, LXX et Aquila et Theodotio ἢ pro et habeant. Ut ut vero sit, errorem librarii his in casibus potius suspiceris, quam rem luce clariorem neges, videlicet τοῖς Γ esse Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Certe librarios in hujusmodi notis non infrequenter errare deprehendimus, ut Coislin. eximius colex III Reg. xv, 12 : $\omicron$ Γ , τὰς τελετὰς, ὁμῶς οἱ Γ , ubi illa repetitio τοῦ Γ vitio inducta fuit ; et Vaticanus psalm. xvi, 2, in hæc verba οἱ ὀφθαλμοὶ σου sic notat : A., Σ ., Θ ., ὁμῶς οἱ Γ , quanquam hic recte explicari possit, *Aquila, Symmachus et Theodotio, tres similiter habent*, quod ita Gallice exprimi valeat, *Aquila, Symmaque et Theodotion ont tous trois de même.* Hæc pluribus persequi necesse duximus, ne eruditissimi et de republica litteraria bene meriti viri conatu a vera sententia quidam abducerentur.

CAPUT UNDECIMUM.

I. Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, quare. II. Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ. III. Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi. IV. Quandonam Hexapla perierint.

I. *Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, quare.*

Quantæ fuerit operæ Hexapla Origenis integra describere, et res ipsa per se clamat, et Hieronymus testificatur, qui ait Præfatione in librum Josue, Hexapla sumptu et labore maximo indigere. Sane quivis conicere valet quanti laboris fuerit Græcis calligraphis, Biblia sacra primum Hebraica lingua, quam ut plurimum ignorabant, depingere ; Hebraica deinde Græcis litteris e regione perscribere ; postea vero quatuor ut minimum, aliquando sex vel septem interpretum editiones, uno conspectu, et e regione ponere, ea scilicet accuratissime, et una aliam non excederet. Id sane præstare pauci ex calligraphis poterant. Ad hæc, cum illo ævo, in libris saltem hujusmodi, non nisi uncialis character usurparetur, qui longe majus spatium occupabat, ac præter illas Hebraici textus interpretumque columnas, multa in marginibus Origenes apposuerit, monita scilicet, nominum propriorum aliorumque interpretationes, quæ latos margines desiderabant ; per-

quam minimam sane textus Bibliici partem singulis in paginis haberi necesse fuit : quibus perpensis, vix quinquaginta amplæ molis voluminibus comprehendi Hexapla omnia potuisse putaverim. Cumque ipse Origenes, qui primus Hexaplorum opus, sumptum suppeditante, ut putatur, Ambrosio, concinnavit, etsi tachygraphos septem et totidem calligraphos ad manum semper haberet, iis tamen adornandis multos consumpserit annos, probabile sane est perpauca post Origenem fuisse, qui hujusmodi commoda, una cum adipiscendi desiderio, et pecunias et calligraphos et membranas pro voto habuerint.

II. *Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ.*

Hinc autem evenit ut plerique a tam ardua re suscipienda deterriti, quo minoribus impensis quæ præcipua in Exaplis erant nanciscerentur, lectiones Aquilæ, Symmachi, Theodotionis, atque alias, quæ majoris esse momenti videbantur, in marginibus,

exemplarium τῶν Ὁ exscribi curarent. Et quia in delectu, opinionum plerumque divortia fieri solent, dum alius aliud adnotandum putat, inde accidit ut in variis Bibliorum codicibus lectiones interpretum variæ descriptæ sint; ita et pauci reperiantur manuscripti qui eandem repræsentent: inde vero factum est ut longe plures veterum lectiones variis in libris sese obtulerint. Inter hos autem codices, longe cæteros superant Coisliniani duo: quorum unus unciali quadro caractere descriptus sexto circiter vel septimo sæculo, complectitur Octateuchum et libros Regum, cum quibusdam hinc et inde hiatibus, qui temporum injuria acciderunt; alter vero decimi sæculi, libros Regum, Paralipomenon, Esdram, Estherem, Judith, et Machabæos, cum magna in libros Regum interpretationum marginalium copia: sed hic, ut et alii omnes manuscripti, in libris Paralipomenon pauca; in cæteris nihil habet. His accedit Regius decimi tertii circiter sæculi, qui multas in libris Regum lectiones veterum affert. Magno item usui fuit codex RR. PP. Sancti Basilii Romæ, decimi sæc., quem Basilianum vocamus, hæc suppellectile marginali onustus, qui Hæptateuchum continet, sed tota pene Genesi truncatus est. Nec prætermittendus Regius alter num. 1871, decimi sæculi, ex cujus marginibus multa excerpimus. Inter præstantissimos computandus codex Prophetarum bibliothecæ RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, unde multa in Jeremiam c: Ezechielem mutuati sumus: nam Hesaias jam editus a Joanne Curterio fuerat, et in cæteris prophetis fere nihil marginalium interpretationum habetur. Præter veterum interpretum lectiones, hic asterisci et obeli passim, nonnunquam in textu, sæpius in marginibus adnotantur. Ex hoc codice plura excerpere poteramus, nisi præcipitem ei operam dare coacti essemus: nam ad quatuor tantum dies, rogante Mæcenate nostro em. card. d'Estrées, ejus nobis copia facta est. Memorandus item codex Colbertinus in Jobum, recens quidem, sed ex veteri, ut creditur, descriptus, unde multa ad institutum nostrum spectantia mutuati sumus. Non tacendus item Barberinus in Prophetas, cujus varias lectiones in Appendice *Polyglottorum* edidit Brianus Waltonus. De aliis manuscriptis minoris pretii, quorum magnam copiam nacti sumus, in fronte singulorum librorum actum est. Hæ nobis Hexaplarium interpretationum reliquiarum supersunt in manuscriptis. Nam Hexapla ipsa, ut ab Origene concinnata fuerant, ita funditus perierunt, ut ne particulam quidem eorum ulli uspiam conspicerent licuerit.

III. Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi.

Præter codices manuscriptos, unde veterum interpretationum pars magna prodit, amplam nobis segetem obtulerunt scriptorum veterum Commentarii, qui pro litteræ sensu assequendo plerumque Aquilæ, Symmachi, Theodotionis aliorumque interpretum lectiones usurparunt. De singulis porro iis

A qui Hexaplis sunt usi, si quædam hic pauca proferramus, non ingratum lectori erit.

PAMPHILUS martyr, ideo prior numeratur, quia antequam ullus scriptorum qui supersunt Hexaplis uteretur, codices Hexaplorum cum Eusebio emendasse fertur in nota codicis RR. PP. Jesuitarum, exscripti ad fidem Hexaplorum, quæ penes Apollinarium cœnobiarcham asservabantur, ut in eadem nota dicitur.

EUSEBIUS Pamphili, præter eam Hexapla emendandi operam, quam cum Pamphilo suscepit, scholia insuper adjecit, ut in eadem nota fertur. Ad hæc autem innumeras pene veterum interpretum A. S. Th. lectiones attulit, *Commentariis in Psalmos et in Hesaiam*, in libro *De locis Hebraicis*, in *Præparatione et Demonstratione evangelica*, et in fragmentis Commentariorum in alias Scripturæ partes. Quare magno nobis in his edendis subsidio fuit.

ATHANASIUS, Hexaplis non ita frequenter usus, binas tamen Aquilæ lectiones suppediavit; alteram in libro cui titulus: *Omnia mihi tradita sunt a Patre*; alteram in *Commentariis in Psalmos*.

CHALCIDIUS, qui an Christianus, an gentilis fuerit, incertum est, eodem circiter tempore, Hexaplorum locum attulit, ut videas in principio Genesis. Alii eum ætate longe posteriorem esse putant; sed id disquirere non est præsentis instituti.

ASTERIUS sophista, qui eodem pene tempore *Commentaria in Psalmos* adornavit, an Hexaplis sit usus, necne, nondum ita perspectum est.

DIDYMUS cæcus, Alexandrinus, Hexaplorum lectiones in Commentariis suis attulit, sed non ita frequenter.

THEODORUS Heracleota, Arianus, Hexapla passim adhibuit, eaque docte tractavit, ut multis in locis videre est. Ejus Commentariorum fragmenta bene multa exstant in Catenis variis.

EUSEBIUS Emesenus in Commentariis, quorum fragmenta Catenæ exhibent, Hexaplis est usus, sed raro, ut videtur.

HILARIUS semel Hexapla usurpasse deprehenditur *Commentario in Psalmos*.

EUSEBIUS Vercellensis *Commentarios Eusebii in Psalmos* Latine transtulit, lectionibus Hexaplorum respersos.

DIDORUS Tarsensis, in sacra Scriptura apprime versatus; Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur, ut ex ejus fragmentis quæ in Catenis supersunt, deprehenditur.

EPIPHANIUS Cypri, lectiones veterum interpretum non semel attulit, et Historiam Hexaplorum partim ex Origene, ut videtur, mutuatus, fuse descripsit.

BASILIIUS Cæsariensis hexaplares interpretationes parum tractavit.

GREGORIUS item Nyssenus, ejus frater, Hexaplis raro usus est.

APOLLINARIUS Laodicenus in Commentariis suis Hexaplorum lectiones parcissime attulit.

AMBROSIIUS Mediolanensis modicum Hexaplorum

usum habuisse deprehenditur, similiterque AUGUSTINUS et PHILASTRIUS.

RUFINUS, qui magnam Origenis operum partem Latine interpretatus est, Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur : quibus tamen raro est usus, ut ex ejus, quæ supersunt, scriptis deprehenditur.

JOANNES CHRYSOSTOMUS lectiones veterum interpretum frequentissime profert, maxime autem *Commentariis in Psalmos*, ubi raro interpretes nomine suo exprimit, sed voce Ἄλλος utitur.

HIERONYMUS plus quam cæteri omnes, uno fortassis Eusebio excepto, Hexaplis est usus : de Hexaplorum ordine sæpe disseruit, de singulis interpretibus multa dixit : eorum interpretationes in *Commentariis* suis et in aliis opusculis sæpe attulit. Editionem Latinam veterem adjunctis asteriscis et obelis publicavit. Præterea interpretationem Latinam novam adornavit, quæ hodierna *Vulgata* est, ubi Aquila, Symmacho, et non semel Sexta editione, quando ea aderat, usus est. Et in aliis quidem libris Symmachum frequenter sequitur, Aquilam item non raro ; in Psalmis vero, Aquilæ ut plurimum hæret, Symmacho infrequentius, aliquando etiam LXX Latine exprimit. Hæc sparsim adnotavimus in hujus operis decursu.

HESYCHIUS Salonitanus, qui a nonnullis cum Jerosolymitano confunditur, *Commentarium* edidit in *Leviticum*, quem Latine primitus scriptum fuisse prorsus existimo : neque enim ullatenus olet interpretationem ex Græco factam. Ibi vero veterum interpretum Aquilæ, Symmachi et Theodotionis lectiones frequenter adhibet. *Commentaria* illum sua non Græce, sed Latine edidisse vel hinc evincitur, quod in *Catenis* Græcis in *Leviticum*, quæ magno numero variis in bibliothecis habentur, nihil ex Hesychio Græce uspiam compareat.

THEODORUS Mopsuestenus cujus et *Commentariorum* fragmenta in *Catenis* exstant, et *Commentaria in Prophetas* integra in bibliothecis servantur, LXX semper sequitur, Hexaplorum vero interpretationes varias parum adiisse videtur.

VICTOR Antiochenus, in fragmentis *Commentariorum*, quæ in *Catenis* supersunt, interpretes Hexaplorum raro adhibuisse deprehenditur.

POLYCRONUS, ut ex fragmentis ejus in *Cantica*, in *Job*, in *Ezechielem* et in *Danielem*, quæ in *Catenis* exstant, arguitur, Hebraice doctus fuit, Hexapla penes se habuit, iisque frequenter usus est in expositionibus suis.

CYRILLUS Alexandrinus Hexaplorum lectiones rarissime attulit.

THEODORETUS in *Commentariis* suis veterum interpretum lectiones, ut in Hexaplis erant, sapissime affert, iisque sagaciter utitur, opemque magnam tulit in hac edenda collectione.

JOANNES Philoponus *Commentario in Hexaëmeron*, Genesis primum fere caput integrum secundum interpretationes Aquilæ, Symmachi et Theodotionis nobis conservavit.

A PROCOPIUS Gazæus in *Octateuchum*, in *libros Regum et Paralipomenion* et in *Hesaiam*, *Commentaria* edidit, ac persæpe interpretationes veterum quæ in Hexaplis erant in medium adduxit, maximeque *Commentario in Hesaiam*, quem ita mutilum ad nos devenisse dolemus.

ANASTASIUS secundus Antiochenus, non infrequenter in suo *Hexaëmeron* opere veterum interpretum fragmenta attulit.

ANASTASIUS, Nicænus metropolita, *Commentario in Psalmos* Græce, qui integer servatur in bibliotheca Coisliniana, veterum interpretum lectiones raro adhibet.

B HESYCHIUS Jerosolymitanus *Commentarium in Psalmos* emisit, qui hodieque in aliquot bibliothecis Græce asservatur, cujus et fragmenta in *Catenis* edita sunt, veterum interpretum lectiones infrequenter attulit.

OLYMPIODORUS, episcopus Trices in Thessalia, ut in codice quodam Coisliniano decimi circiter vel undecimi sæculi dicitur, *Commentariis in Ecclesiasten*, in *Job* et in *Jeremiam*, nobilitatur, ubi Hexaplis frequentissime, maxime in *Job*, usus est.

EUTHYMIUS Zygabenus *Commentaria in Psalmos* emisit, ubi Hexaplarium editionum lectionibus aliquando utitur, ex marginibus scilicet *Bibliorum* et ex aliis *commentariis* mutuatus ; vix enim putaverim Hexapla ad ejus tempus devenisse, nam vixit undecimo sæculo.

IV. *Quandonam Hexapla perierint.*

C Jam restat ut disquiramus quo tempore tam nobile tantoque labore partum opus funditus interierit. Id ex raritate exemplarium accidisse, ut supra dictum est, certum habemus : initio enim satis habebant, si eas, quas meliores existimabant veterum interpretum lectiones, in marginibus *Bibliorum* describerent. Infimis vero sæculis etiam ab hac marginalium lectionum adnotatione cessatum est ; unde contingit ut lectiones illæ et interpretationes in antiquissimis codicibus sæpius reperiantur, secus autem in recentioribus. Cum priora igitur Hexaplorum exemplaria vetustate consumpta fuissent, exscribendi negligentia totum opus in perniciem ivit. Id vero quandonam acciderit nullo scriptorum testimonio indicatur. Certum quidem videtur primigenium Tetraplorum et Hexaplorum Origenis exemplar in celebri illa Cæsariensi martyris Pamphili bibliotheca remansisse ; eam bibliothecam commemorat codex *Epistolarum S. Pauli* Coislinianus, quo antiquior alter non superest, ut quidem arbitror. In nota quippe ad calcem posita dicitur, illum ipsum codicem collatum fuisse Cæsareæ in bibliotheca S. Pamphili, ad exemplar ipsius Pamphili manu descriptum : Ἀντιγράφη καὶ πρὸς τὸ ἐν Καισαρίᾳ (sic) ἀντιγραφὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἀγίου Παμφιλίου χειρὶ γεγραμμένου τοῦ αὐτοῦ. In eadem bibliotheca descriptus fuerat exemplar abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, qui in vicinis Cæsareæ locis degisse videtur : nam exemplar illius, quod ad pro-

phetiam Hesaiaæ spectat, ab Hexaplis ipsis desumptum fuerat, et cum altero Hexaplorum volumine collatum; quod ad Ezechielem vero portinet, exemplar Apollinarii exscriptum ab Hexaplis, correctum fuerat ad fidem Tetraplorum, quæ Origenis ipsius manu emendata et scholiis illustrata fuerant: quibus scholiis alia scholia in eodem exemplari adjecerat Eusebius Cæsariensis, atque id ipsum exemplar Pamphilus et Eusebius correxerant. Hoc autem exemplar in bibliotheca Pamphili, cujus manu emendatum fuerat, existitisse non dubium. Hæc porro omnia ediscimus ex notis codicis Marchiani, nunc Rk. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, quas attulimus supra (col. 00). Ille vero

A codex sæculo circiter VIII, ut ex characteris forma existimatur, ad fidem exemplaris Apollinarii exscriptus est.

Tetrapla igitur et Hexapla ipsa Origenis in bibliotheca Pamphili Cæsareæ servabantur, ubi cum ipsa bibliotheca perierunt, aut cum urbs a Persis sub Chosroe capta fuit, aut non diu postea, cum in Arabum potestatem post diuturnam obsidionem delapsa, hisce aliisque omnibus ornamentis spoliata fuit. Quia vero paucissima, ut supra diximus, eorum apographa facta fuerant, hæc ipsa diuturnitate injuriaque temporum ita perierunt, ut ne vestigium quidem eorum, ut ab Origene fuerant concinnata, remanserit.

ANECDOTA QUÆDAM.

MONITUM.

Anecdota nonnulla, quæ ad veteres Scripturæ interpretationes pertinent, commodiorem hoc nullum occupare locum posse putavimus. Primum est Origenis, et prodit ex codice Regio, num. 1807, egregiæ notæ, decimi sæculi, cui prorsus similis eademque manu scriptus exstat in bibliotheca Vaticana, in quo non modo paginae, sed etiam lineæ singulæ eadem semper voce desinunt. In neutro autem codice nomen scriptoris præfert hoc opusculum. Sed esse Origenis certissimum est: nam postremam ejus partem non minimam affert Hieronymus in epistola ad Marcellam, quæ in postrema editione habetur tom. II, p. 706, ubi sic Hieronymus: Quod si tibi non videtur onerosum, quid Origenes de Diapsalmate senserit, verbum interpretabor ad verbum: quia novitia musta contemnis, saltem veteris vini auctoritate ducaris.

Sæpe quærens causas, etc., ut infra.

Libro autem 1 adversus Rufinum, p. 363: Certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui temporibus ejus fuit, nominat: et tricesimum tomum in Isaiam, in cujus line edisserit: Væ tibi civitas Ariel, quam expugnavit David, illius expositione concludit: et cum aliter prius sensisse se dicat, doctus ab illo, id quod verius est constituitur. Octogesimum quoque nonum psalmum, qui inscribitur: Oratio Moysi hominis Dei: et reliquos undecimi, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat: nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans per singula loca, quid Hebræis videatur, exponere. His autem postremis verbis alteram opusculi partem carptim, sed evidenter, commemorat. Hac tamen in re differt ab Origene, quod hic patriarcham Judæorum Γουλλου, Jullum, ille Huillum, vocet: sed id levissimum est. Quod autem Huillo tribuat id quod ab alio erudito Judæo edidit, qui tunc, ut ait Origenes, cum Huillo erat, nihil negotii facessit: potuit enim Hieronymus Huillo tribuere quod alius ipso præsentem et approbante dixerat.

Secundum Origenis opusculum exscriptum a me fuit ex codice Vaticano num. 754, hoc titulo: Ὑπόμνημα Ὁριγένους εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, Hypomnena seu Commentarius Origenis in psalmos. Estque in medio mutilus: videturque fuisse prologus Commentariorum ejus in Psalmos. Agitur autem de Psalmorum titulis, et carptim de iis qui Psalmorum librum collegerunt.

Tertium Origenis opusculum est fragmentum ex codice Regio, num. 1818, decimi sæculi, qui est Cutena in Psalmos. Agitur ibi de veteribus Hebræorum characteribus, quos ait alios fuisse ab hodiernis. scilicet sui temporis. Exstat Latine in Cutena Danielis Barbari, inobservatum hactenus.

Quartum opusculum est Epiphani De LXX Interpretibus, καὶ τῶν παρερμηνεύσαντων, quod ad litteram significat, De iis qui perperam interpretati sunt, sive, de iis qui interpretando, Scripturam adulterarunt. Estque Epitome eorum quæ Epiphanius libro De ponderibus et mensuris de variis interpretibus narrat; ac non semel a narratione illa fusiore differt, qua de re superius actum est ubi de Symmacho. Utrum autem ab ipso Epiphanio hæc Epitome concinnata fuerit, an ab alio, non ita facile est statuere. Ut ut vero sit, prodit hoc opusculum ex duobus codicibus, Regio nempe 1807 et Vaticano, qui ambo decimo sæculo, et eadem, ut videtur, manu descripti sunt, ut supra diximus.

(Fragmenta Origeniana exhibet novissima Operum Origenis recensio Benedictina, quæ in nostra reviviscit. Vide tomum nostrum duodecimum, Origenis secundum. Opusculum De LXX Interpretibus exstat inter Epiphani Opera max edenda. EDIT. PATR.)

TESTIMONIA IN VETERES INTERPRETES.

Irenæus lib. III, cap. 24.

Non vera est interpretatio, *Ecce adolescentula*, A interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph nativæ ut Theodotio Ephesius et Aquila Ponticus sunt aiunt.

Orig. Comment. in Matthæum, Huet. p. 381, tom. I.

Nunc autem magna deprehenditur exemplarium differentia, tum propter scribarum indiligentiam, tum propter quorundam audaciam pravamque scripturæ emendationem; tum etiam propter eos qui, dum corrigerent, quædam pro arbitrio addiderunt vel detraxerunt. Huic porro differentiæ quæ in exemplaribus Veteris Testamenti occurrit, Deo juvante remedium attulimus, reliquis editionibus usi, ut ex iis iudicium faceremus. Nam quæ apud LXX Interpretes propter exemplarium varietatem dubia erant, e reliquis editionibus æstimatione facta, quæ cum illis conveniebant retinimus; quædam vero, utpote quæ in Hebraico non exstarent obelis notavimus, ea penitus auferre non ausi, quædam autem alia cum asteriscis adjecimus, ut hinc indicaretur nos ea, quia in LXX Interpretibus non reperiebantur, ex reliquis editionibus ut in Hebræo erant adjecisse.

Νυνὶ δὲ δηλονότι πολλὴ γέγονεν ἡ τῶν ἀντιγράφων διαφορὰ, εἴτε ἀπὸ βραθυμίας τινῶν γραφέων, εἴτε ἀπὸ τόλμης τινῶν μοχθηρῶς τε διορθώσεως τῶν γραφομένων, εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν τὰ ἑαυτοῖς δοκοῦντα ἐν τῇ διορθώσει προστιθέντων, ἢ ἀφαιρούντων. Τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς παλαιᾶς διαθήκης διαφωνίαν, Θεοῦ διδόντος εὐρομεν ἴσασθαι, κριτηρίῳ χρῆσάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. Τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωνίαν, τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων, τὸ συνᾶδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν, καὶ τινὰ μὲν ὠβελίσσαμεν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ κείμενα, οὐ τομήσαντες αὐτὰ πάντῃ περιελείν, τινὰ δὲ μετ' ἀστερίσκων προσεθήκαμεν, ἵνα δῆλον ᾗ ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ προσεθήκαμεν.

Ibid., p. 439.

Quod si dicti sensum accurate ediscere velis, audi Aquilam sic interpretantem.

Εἰ δὲ τὸ ἀκριβὲς βούλει μαθεῖν τῆς λέξεως ἄκουε Ἀκύλου ἑρμηνεύσαντος.

Orig. Comment. in Joan., Huet. tom. II, p. 131.

Notat Γέργεσα lapsu graphico mutatum fuisse in Γέρασα: Aitque Γέργεσα Hebraice significare, παροιμία ἐκβεβληχότων, id est *incolatus ejicientium*. Deinde sic pergit:

Simile frequenter erratum in lege et prophetis circa nomina videre est, ut accurate edidicimus ab Hebræis edocti, et nostra eorum exemplaribus comparantes: quæ testimonium habent ab editionibus, nondum depravatis, Aquilæ, Symmachi et Theodotionis.

Τὸ δὲ ὁμοιον περὶ τὰ ὀνόματα σφάλμα πολλαχού τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἔστιν ἰδεῖν, ὡς ἠκριβώσαμεν ἀπὸ Ἑβραίων μαθόντες, καὶ τοῖς ἀντιγράφοις αὐτῶν τὰ ἡμέτερα συγκρίναντες μαρτυρηθεῖσιν ὑπὸ τῶν μηδέπω διαστραφεισῶν ἐκδόσεων Ἀκύλου, καὶ Θεοδοτιανοῦ καὶ Συμμάχου.

Origen. in Cantica, edit. Genebrardi.

Aquila Hebraicam exprimens veritatem.

Origen. epist. ad Africanum edit. Wetsten., p. 224.

Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens edidit: quem Judæi accuratissime omnium credunt interpretatum esse Scripturam: quo maxime uti solent qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui omnium maxime sensum assecutus esse putetur.

Οὕτω γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπῶν, φιλδιτιμότερον πεπιστευμένος παρὰ Ἰουδαίοις ἠρμηνευκέναι τὴν Γραφὴν, ᾧ μάλιστα εἰκόθασιν οἱ ἀγνοοῦντες τὴν Ἑβραίων διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένῳ.

Orig. ad Africanum, p. 226.

Rursum plurima per medium totum Job apud Hebræos posita reperiuntur, non item apud nos, interdum quatuordecim, alibi novemdecim, aliquando sexdecim versiculi. Et quid oportet me hæc enumerare, quæ multo labore collegimus, ne nos lateat discrimen, quod inter Judaica et nostra exemplaria intercedit.

Πάλιν τε αὖ πλεῖστα ὅσα διὰ μέσου ὅλου τοῦ Ἰὼβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται· παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί, καὶ πολλαχίς μὲν ἐπὶ τέσσαρα ἢ τρία· ἐς θ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα, καὶ δεκαεννέα καὶ δεκαεξί. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν ἅ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα. ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων.

Euseb. Hist. Eccl. l. vi, cap. 16, p. 217 edit. Vales.

Τοιαύτη δὲ εἰσήγατο τῷ Ὀριγένηι τῶν θείων Λόγων ἀπηκριβωμένη ἐξέτασις, ὡς καὶ τὴν Ἑβραῖα γλῶτταν ἐκμαθεῖν, τὰς τε παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐμφορομένης πρωτοτύπου αὐταῖς Ἑβραίων στοιχείους γραφάς, κτῆμα ἴδιον τοιῆσασθαι· ἀνιχνεύσαι δὲ τὰς τῶν ἐτέρων παρὰ τοῖς Ὁ τὰς ἱερὰς Γραφάς ἡρμηνευκῶτων ἐκδόσεις· καὶ τινὰς ἐτέρας παρὰ τὰς κατημαξυμέναις ἡρμηνείαις ἐναλλαττούσας, τὴν Ἀκύλου, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος, ἐφευρεῖν, ἃς οὐκ οἶδ' ὅθεν ἐκ τίνων μυθῶν τὸν πάλαι λανθανούσας χρόνον ἀνιχνεύσας, εἰς φῶς προήγαγεν. Ἐφ' ὧν διὰ τὴν ἀδηλόγητα, τίνος ἄρ' εἶεν οὐκ εἰδώς, αὐτὸ τοῦτο μόνον ἐπεσημάνατο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὐροίαν ἐν τῇ πρὸς Ἀκτίον Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρω τόπῳ τοιῆδε. Ἐν γε μὴν τοῖς Ἐξαπλοῖς τῶν ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισήμους τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτὴν καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἡρμηνείαν, ἐπὶ μιᾷς αὐτῆς σεσημειῶται, ὡς ἐν Ἱερικοῦ εὐρημένης ἐν πίστῳ κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίνου τοῦ υἱοῦ Σεβήρου. Ταύτας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυτὸν συναγαγὼν, διελὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαραθεῖς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ τῶν λεγομένων Ἐξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλείπειν, ἰδίως τὴν Ἀκύλου, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας.

Id. ibid., cap. 17, p. 218.

Τῶν γε μὴν ἡρμηνευτῶν αὐτῶν δὴ τούτων Ἰστέον, Ἐβιωναῖον τὸν Σύμμαχον γεγονέναι. Ἄρσεις δὲ ἐστὶν ἡ τῶν Ἐβιωναίων, οὕτω καλουμένη, τῶν τὸν Χριστὸν ἐξ Ἰωσήφ καὶ Μαρίας γεγονέναι φασκόντων, ψιλὸν τε Ἐθρωπῶν ὑπεληφόντων αὐτὸν, καὶ τὸν νόμον χρῆσαι Ἰουδαϊκώτερον φυλάττειν ἀπισχυριζομένων, ὡς που καὶ ἐκ τῆς πρόθεν ἱστορίας ἔγνωμεν. Καὶ ὑπομνήματα δὲ τοῦ Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται· ἐν οἷς δοκεῖ πρὸς τὴν κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος εὐαγγέλιον, τὴν δεδηλωμένην αἵρεσιν κρατύνειν. Ταῦτα δὲ ὁ Ὀριγένης μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς Γραφάς ἡρμηνειῶν τοῦ Συμμάχου σημαίνει παρὰ Ἰουλιανῆς τίνος εἰληφέναι· ἦν καὶ φησι παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τὰς βίβλους διαδέξασθαι.

Euseb. Demonstr. Evang. l. iv, p. 181.

Λευκότερον δὲ τούτων ἡ Ἑβραίων παρίστησι Γραφή, ἣν πρὸς ἀκρίθειαν ἡρμηνεύων ὁ Ἀκύλας, ὧδέ πως ἐξέδωκεν.

Id. ibid. l. vi, p. 316.

Προσηλυτός δὲ ὁ Ἀκύλας ἦν, οὐ φύσει Ἰουδαῖος.

Proselytus erat Aquila, non natura Judæus.

Et paulo post :

Λέγεται δὲ ὁ Σύμμαχος Ἐβιωναῖος εἶναι· αἵρεσις δὲ ἦν οὕτω καλουμένων τινῶν Ἰουδαίων εἰς Χριστὸν πιστεύειν λεγομένων· ἐξ ὧν ὁ Σύμμαχος ἦν.

Porro Symmachus dicitur Ebionæus fuisse : quæ hæresis erat quorundam Judæorum, qui in Christum credere dicebantur, ex quorum numero erat Symmachus.

Euseb. Comment. in Psalmos, p. 139 et 171, 190, 468.

Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει.

Aquila Hebraicæ litteræ serviens.

Ibid. p. 596, de psalmo xc, v. 9, agens.

Ἰουδαϊκώτερον ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος τὴν ἡρμηνείαν ἐκτεθείκασι, ὑφορώμενοι τὸ πρὸς τοῦ

Aquila et Symmachus modo ad Judaicam sententiam propius accedentes interpretati sunt, docti-

nam a nobis de Altissimo ac de Domino traditam A Ὑψίστου καὶ περὶ τοῦ Κυρίου ἀποδομένον ἡμῶν
suspectam habentes. δόγμα.

Ibid. p. 86.

Admodum mirabiliter Symmachus.

Σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid. p. 199.

Mirabiliter interpretatus est Symmachus.

Ἡρμήνευσεν θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid.

Theodotio qui numero accuratiorum interpre-
tum est

Καὶ ὁ Θεοδοτίων δὲ, εἷς καὶ αὐτὸς τῶν ἐπιμελῶς
ἑρμηνευσάντων τυγχάνων.

Hieronymus Prologo in Genesim, initio primi tomi.

Quod ut auferem, Origenis me studium provoca-
vit, qui editioni antiquæ translationem Theodotio-
nis miscuit, asterisco ✕ et obelo +, id est stella
et veru, opus omne distinguens: dum aut illuce-
scere facit quæ minus ante fuerant; aut superflua
quæque jugulat et confodit, maxime quæ evangeli-
starum et apostolorum auctoritas promulgavit: in
quibus multa de Veteri Testamento legimus, quæ

in nostris codicibus non habentur, ut est illud:
*Ex Ægypto vocari Filium meum, et: quoniam Naza-
ræus vocabitur, et: Videbunt in quem compunxerunt,
et: Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ, et:
quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor
hominis ascenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se,* etc.

Et infra:

Et nescio quis primus auctor Septuaginta cellu-
las Alexandriæ mendacio suo exstruxerit, quibus
divisi eadem scriptitarent, cum Aristæus ejusdem
Ptolemæi ὑπερασπιστής, et multo post tempore Jo-
sephus, nihil tale retulerint: sed in una basilica
congregatos, contulisse scribant, non prophetasse.
Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi
spiritus ventura prædicit; hic eruditio et verborum

copia, ea quæ intelligit, transfert. Nisi forte putan-
dus est Tullius *Œconomicum* Xenophontis, et Pla-
tonis *Protagoram*, et Demosthenis *pro Ctesiphonte*,
afflatus rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter
de eisdem libris per Septuaginta, aliter per aposto-
los Spiritus sanctus testimonia texuit; ut quod illi
tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint.

Hieronymus Præfatione in librum Josue, col. 247, tom. I.

Et ut in primis, quod sæpe testatus sum, sciat C
me non in reprehensionem veterum nova cudere, et
sicut amici mei criminantur: sed pro virili parte
offerre linguæ meæ hominibus (quos tamen nostra

delectant), ut pro Græcorum Ἐξαπλοῖς, quæ et
sumptu et labore maximo indigent, editionem no-
stram habeant.

Ibid.

Quare Danielis juxta Theodotionis translationem Ecclesiæ susceperunt.

Idem in Præfatione de omnibus libris Veteris Testamenti, p. 317, tomo I.

Samaritani etiam Pentateuchum Moysi totidem
litteris scriptitavit, figuris tantum et apicibus dis-
crepantes. Certumque est Esdræ scribam, legis-
que doctorem, post captam Jerosolimam, et instau-
rationem templi sub Zorobabel, alias litteras repe-
risse quibus nunc utimur, cum ad illud usque tem-
pus iidem Samaritanorum et Hebræorum caracte-

res fuerint. In libro quoque Numerorum hæc ea-
dem supputatio, sub Levitarum et sacerdotum
sensu, mystice ostenditur. Et nomen Domini tetra-
grammaton in quibusdam Græcis voluminibus,
usque hodie antiquis expressum litteris iaveni-
mus.

Idem Præfatione in librum Isaiæ, col. 474, tom. I.

Ut quomodo Græci post LXX Translatores, A qui-
dam et Symmachum et Theodotionem legunt, vel
ob studium doctrinæ suæ, vel ut LXX magis ex

D collatione eorum intelligant: sic et isti saltem
unum post priores habere dignentur interpre-
tem.

Hieronymus Præfatione in Job, col. 395, tom. I.

Cogor per singulos Scripturæ divinæ libros ad-
versariorum respondere maledictis, qui interpreta-
tionem meam, reprehensionem Septuaginta Inter-
pretum criminantur (a): quasi non et apud Græcos
Aquila, Symmachus, et Theodotio, vel verbum e
verbo vel sensum e sensu, vel ex utroque commi-
stum, et medie temperatum genus translationis

expresserint, et omnia Veteris Instrumenti volu-
mina Origenes obelis asteriscisque distinxerit, quos
vel additos vel de Theodotione sumptos, transla-
tioni antiquæ inseruit, probans defuisse quod addi-
tum est. Discant igitur obtrectatores mei recipere
in toto, quod in partibus susceperunt, aut interpre-
tationem meam cum asteriscis suis radere. Neque

(a) Id repetit, *Apol. adversus Ruf.*, lib. II, col. 429.

enim fieri potest, ut quos plura intermisisse susceperint, non eosdem etiam in quibusdam errasse fateantur, præcipue in Job : cui si ea quæ sub asteriscis addita sunt subtraxeris, pars maxima voluminis detruncabitur, et hoc duntaxat apud Græcos. Cæterum apud Latinos, ante eam translationem, quam sub asteriscis et obelis nuper edidimus, septingenti ferme aut octingenti versus desunt ; ut decurtatus et laceratus corrosusque liber, fœditatem sui publice legentibus præbeat.

Et infra :

Memini me ob intelligentiam hujus voluminis, Lyddæum quemdam præceptorem, qui apud Hebræos primus haberi putabatur, non parvis redemisse nummis : cujus doctrina an aliquid profecerim, nescio.

Et infra :

Quod si apud Græcos, post LXX editionem, jam Christi Evangelio coruscante, Judæus Aquila, Symmachus et Theodotio, Judaizantes hæretici, sunt recepti, qui multa mysteria Salvatoris subdola interpretatione celarunt, et tamen in Ἑξαπλόῃ habentur apud Ecclesias, et explanantur ab ecclesiasticis viris : quanto magis ego Christianus, et de parentibus Christianis natus, et vexillum crucis in mea fronte portans, cujus studium fuit omnia repetere, etc.

Hieronymus Præfatione in librum Psalmorum juxta Hebraicam veritatem tom. I, col. 835.

Quia igitur nuper cum Hebræo disputans, quædam pro Domino Salvatore de Psalmis testimonia protulisti, volensque ille te illudere, per sermones pene singulos asserebat non ita haberi in Hebræo, B ut tu de LXX Interpretibus opponebas, studiosissime postulasti, ut post Aquilam et Symmachum et Theodotionem novam editionem Latino sermone transferrem, etc.

Idem Præfat. in Daniele, tom. I, col. 987.

Danielem prophetam juxta LXX Interpretes, Domini Salvatoris nostri Ecclesiæ non legunt, utentes Theodotionis editione ; et hoc cur acciderit nescio.

Idem Præfat. in Paralipom., tom. I, col. 1002.

Si LXX Interpretum, pura et ut ab eis in Græcum versa est, editio permaneret, superflue me, mi Chromati episcoporum sanctissime atque doctissime, impelleres, ut Hebræa volumina Latino sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat, et nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem, justum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum germana illa antiquaque translatio corrupta sit, atque violata, nostri arbitrii putas, aut e pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, cornicum, ut dicitur, oculos configere. Alexandria et Ægyptus in LXX suis Hesygium laudat, auctorem, Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat ; mediæ inter has provinciæ Palæstinos codices legunt : quos ab Origene elaboratos Eusebius et Pamphilus vulgaverunt : totusque orbis hac inter se contraria varietate compugnat. Et certe Origenes (a) non solum exemplaria composuit quatuor editionum, e regione singula verba describens, ut unus dissentiens, statim cæteris inter se consentientibus arguatur ; sed quod majoris audaciæ est, in editione LXX Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus ante fuerant, et virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita.

Hieronymi Præfat. in Ezram, tom. I, col. 1107.

Porro aliud est si clausis, quod dicunt, oculis mihi voluit maledicere, et non imitantur Græcorum studium ac benevolentiam, qui post LXX Translatores, jam Christi Evangelio coruscante, Judæos et Ebionitas legis veteris interpretes, Aquilam videlicet, et Symmachum, et Theodotionem, et curiose legunt, et per Origenis laborem in Ἑξαπλόῃ Ecclesiis dedicarunt.

Idem Præfat. in librum Psalmorum, tom. I, col. 1222.

Notet sibi unusquisque vel jacentem lineam, vel signa radiantia, id est obelos + vel asteriscos ✕ ; et ubicunque viderit virgulam præcedentem + ab ea usque ad duo puncta ; quæ impressimus, sciat in LXX Translatoribus plus haberi. Ubi autem stel- læ ✕ similitudinem perspexerit, de Hebræis voluminibus additum noverit, atque usque ad duo puncta, juxta Theodotionis duntaxat editionem, quæ simplicitate sermonis a LXX Interpretibus non discordat.

Idem Præfat. in librum Paralipomenon juxta LXX Interpretes, tom. I, col. 1418.

Denique cum litteris a me nuper flagitassetis, ut D apud Hebræos admirationi habebatur, assumpsi, et contuli cum eo a vertice, ut aiunt, usque ad extremum unguem.

Ibid. col. 1419.

Ubicunque ergo asteriscos, id est stellas ✕, radiare in hoc volumine videritis, ibi sciatis de Hebræis additum, quod in Latinis codicibus non habetur. Ubi vero obelus, transversæ scilicet virgula +

(a) Hoc ipsum repetit l. II contra Ruf., col. 425.

præposita est, illic signatur quid LXX Interpretes A sancti auctoritatem, licet in Hebræis voluminibus addiderint vel ob decoris gratiam, vel ob Spiritus non legatur.

Hieron. Præfat. in libros Salomonis, tom. I, col. 1419.

Tres libros Salomonis, id est Proverbia, Ecclesiasten, Canticum canticorum, veteri LXX Interpretum auctoritati reddidi; vel antepositis lineis + superflua quæque designans; vel stellis ✕ ti-

tulo prænotatis, ea quæ minus habebantur interserens: quo plenius, o Paula et Eustochium, cognoscatis quid in libris nostris minus sit, quid redundet.

Idem Præfat. in quatuor Evangelia, tom. I, col. 1426.

Non quæro quid Aquila, quid Symmachus sapiant, quare Theodotion inter novos et veteres me-

dius incedat. Sit illa vera interpretatio, quam apostoli probaverunt.

Idem Præfat. in librum Hebraic. Quæst., tom. II, col. 505.

Neque vero LXX Interpretum, ut invidi latrant, errores arguimus: nec nostrum laborem illorum reprehensionem putamus, cum illi Ptolemæo regi Alexandriæ, mystica quæque in Scripturis sanctis prodere noluerint: et maxime ea quæ Christi adventum pollicebantur, ne viderentur Judæi et alterum Deum colere: quos ille Platonis sectator, magni idcirco faciebat, quia unum Deum colere dicerentur. Sed et evangelistæ, et Dominus quoque noster atque Salvator, necnon et Paulus apostolus, multa quasi de Veteri Testamento proferunt, quæ

in nostris codicibus non habentur. Super quibus in suis locis plenius disseremus. Ex quo perspicuum est, illa magis vera esse exemplaria, quæ cum Novi Testamenti auctoritate concordant. Accedit ad hoc quoque quod Josephus, qui LXX Interpretum ponit historiam, quinque tantum ab eis libros Moysi translatos refert: quos nos quoque confitemur plus quam cæteros cum Hebraicis consonare. Sed et ii qui postea interpretes exstiterunt, Aquilam loquor, et Symmachum, et Theodotionem, longe aliter habent quam nos legimus.

Ibid. col. 542, ad Gen. xi., v. 16.

Symmachus more suo apertius transtulit.

In Epist. ad Damasum, tom. II, col. 567.

Aquila namque qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum.

Et infra:

Aquilam vero ut in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Judæa conclamat.

Epist. ad Evangelium, col. 574, tom. II.

Nec refert, utrum Salem an Salim nominetur, C num, eadem verba diversis sonis atque accentibus cum vocalibus in medio litteris perraro utantur Hebræi, et pro voluntate lectorum, ac varietate regio-

Epistola ad Suniam et Fretelam, tom. II, p. 627.

In quo illud breviter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem quam Origenes, et Cæsariensis Eusebius, omnesque Græciæ tractatores κοινήν, id est communem, appellant atque vulgatam, et a plerisque nunc Λουκιανός dicitur; aliam LXX Interpretum, quæ et in Ἐξαπλότς codicibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fideliter versa est, et Jerosolymæ atque in Orientis Ecclesiis decantatur.... Κοινή autem ista, hoc est communis editio,

ipsa est quæ et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta editio est; ea autem quæ habetur in Ἐξαπλότς, et quam nos vertimus, ipsa est quæ in eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX Interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est quin ita et a Hebræorum auctoritate discordet.

Hieron. epist. ad Marcellam., tom. II, col. 707.

Aquila, qui verborum Hebræorum diligentissimus explicator est.

Hieron. epist. ad Marcellum tom. II, col. 711.

Theodotion, qui in cæteris cum Septuaginta Translatoribus facit.

Hieron. Comment. in Ecclesiasten, tom. II, col. 740.

Hebræus meus cujus sæpe facio mentionem, cum Ecclesiasten mecum legeret, hæc Baracibam, quem unum vel maxime admirantur (a).

Hieron. Præfatione in Homilias Origenis in Canticum, tom. II, col. 87.

Origenes cum in cæteris libris omnes vicerit, in Cantica canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quæ ad viginti usque versuum millia pene perveniunt; primum LXX Interpretes;

deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore invenisse se scribit, etc.

(*) De Symmacho passim dicit Hieronymus ipsum apertius et manifestius interpretatum esse.

Hieron. Comm. in Isaiam, tom. III, col. 24.

P litteram sermo Hebraicus non habet; sed pro ea PHI Græco utitur.

Hieron. Comm. in Isai., cap. VIII, tom. III, col. 79.

Das domus Nazaræi, (qui ita Christum recipiunt, ut observationes legis veteris non amittant) duas familias interpretantur, Sammai et Hillel: ex quibus orti sunt Scribæ et Pharisei; quorum suscepit scholam Akibas, quem magistrum Aquilæ proselyti autumant: et post eum Meir, cui successit Johanan filius Zachai et post eum Eliezer, et per ordinem Delphon: et rursus Joseph Galitæus: et usque ad captivitatem Jerusalem Josue. Sammai igitur et Hillel non multo prius quam Dominus nasceretur, orti sunt in Judæa, quorum prior dissipator interpretatur, sequens profanus, eo quod per traditiones et δευτερώσεις suas legis præcepta dissipaverit atque maculaverit.

Hieron. Comment in Isaiam, col. 552.

De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguæ Hebraicæ, et verbum de verbo exprimens, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Phariseorum perversa expositione deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur.

Hieron. Comm. in Ezech., tom. III, col. 716.

Aquilæ vero secunda editio, quam Hebræi κατά ἀκρίβειαν nominant, transtulit ἡρεμάζων, id est quiescens, et seorsim positus.

Hieron. Præfat. in Comment. Danielis, tom. III, col. 1073.

Illud quoque lectorem admono, Daniele non juxta LXX Interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt, et rursus quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiæ tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros quod Græci in Aquilæ et Theodotionis ac Symachi editionibus lectitant.

Hieron. Comment. in Daniel. cap. 1, col. 1075.

Quod nos juxta editionem Hebræorum quæ κατ' ἀκρίβειαν legitur in tyrannos vertimus.

Idem. Comment. in Osee, cap. 11, tom. III, col. 1252.

Aquila diligens et curiosus interpres.

Hieron. Comment. in Habacuc, tom. III, col. 1635.

Sciendum autem, ut supra diximus, quod ubi posuerunt LXX plurali numero, ut *salvares christos tuos*, ibi esse in Hebraico LAIESUA ETH MESSIACH, quod Aquila transtulit, in salutem cum Christo tuo: non quod Deus egressus sit, ut salvaret populum, et salvaret Christum suum; sed quod in salutem populi venerit cum Christo suo, juxta illud Evangelii: *Pater in me, et ego in Patre; et Pater in me manens ipse facit opera sua*. Sed et Quinta editio similiter transtulit: *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*. Theodotio autem vere quasi pauper et Ebionita: sed et Symmachus ejusdem dogmatis, pauperem sensum secuti, Judaice transtulerunt: *Egressus es in salutem populi tui, ut salvares Christum tuum; et, egressus es salvare populum tuum, salvare Christum tuum*. Rem incredibilem dicturus sum, sed tamen veram. Isti Semichristiani Judaice transtulerunt, et Judæus Aquila interpretatus est ut Christianus. Sexta editio prodens manifestissime sacramentum, ita vertit ex Hebræo: *Egressus es ut salvares populum tuum per Jesum Christum tuum*, quod Græce dicitur, ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦν Χριστόν σου.

Hieron. Comment. in Epist. ad Titum, tom. IV, col. 437.

Unde et nobis curæ fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digresserat, de Cæsariensi bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus et ipsa Hebræa propriis sunt characteribus verba descripta, et Græcis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta quoque et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent; quam Quintam, et Sextam, et Septimiam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas. Hæc immortale illud ingenium suo nobis labore donavit, ut non magnopere pertimescamus supercilium Judæorum, solutis labiis, et stridente saliva, et rasa fauce gaudentium.

Idem epist. 24 ad Marcellam, tom. II, col. 61.

Jam pridem cum voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero; ne quid forsitan propter odium Christi Synagoga mutaverit; et ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio.

Idem epist. 29, ad Paulam, tom. IV, col. 68.

Quorsum Varronis et Chalcenteri mentio facta sit, quæritis? Videlicet ut ad Adamantium ne-

etrumque Cna.centerum veniamus : qui tanto studio in sanctarum Scripturarum labore sudavit, ut juste Adamantii nomen acceperit.

Idem in Catalogo Scriptorum Eccles. de Origene, tom. IV, col. 116.

Quis ignorat, quod tantum in Scripturis divinis A habuerit studij, ut etiam Hebræam linguam contra a-tatis gentisque suæ naturam edisceret : et acceptis LXX Interpretibus, alias quoque editiones in unum volumen congregaret ; Aquilæ scilicet Pontici proselyti, et Theodotionis Ebiônæi, et Symmachi

Hieron. epist. 53 ad Panmachium, tom. III, col. 25.

Sed quid faciemus ad authenticos libros, in quibus hæc non feruntur ascripta, et cætera his similia, quæ si proferre nitamur, infinitis libris opus est ? Porro quanta dimiserint, vel asterisci testes, ut dixi, sunt, vel nostra interpretatio, si a diligenti lectore translationi veteri conferatur : et tamen jure LXX editio obtinuit in Ecclesiis, vel quia prima est, et ante Christi facta adventum ; vel quia ab apostolis (in quibus tamen ab Hebraico non discrepat) usurpata. Aquila autem proselytus et conten-

Hieron. Apologia advers. Rufinum, tom. IV, col. 365.

Certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui B temporibus ejus fuit, nominat ; et tricesimum to-mum in Hesaiam, in cujus fine edisserit : *Væ tibi, civitas Ariel, quam expugnavit David*, illius expositione concludit ; et cum aliter prius sensisse se dicat, doctum ab illo id quod est verius, confitetur.

Idem adv. Rufinum, l. II, tom. IV, col. 425.

Quod ut auderem, Origenis me studium provocavit, qui editioni antiquæ translationem Theodotionis miscuit, asterisco ✕ et obelisco +, id est stella et veru odus omne distinguens : dum aut il-

Hieron. epist. 45, ad Marcellam, tom. II, col. 552.

Ambrosius, quo chartas, sumptus, notarios ministrante, tam innumerabiles libros vere Adamantius, et Chalcenterus noster explicavit, in quadam epistola, quam ad eundem de Athenis scripserat,

Hieron. epist. 74, ad Augustinum, tom. IV, col. 626.

Quod autem in aliis quæris epistolis, cur prior C mea in libris canonicis interpretatio asteriscos habeat et virgulas prænotatas ; et postea aliam translationem absque his signis ediderim, videris mihi non intelligere quod quæstisti. Illa enim interpretatio LXX Interpretum est : et ubicunque virgulæ, id est obeli, sunt, significatur quod LXX plus dixerint quam habetur in Hebræo ; ubi autem asterisci, id est stellulæ prælucentes, ex Theodotionis editione ab Origene additum est : et ibi Græca transtulimus, hic de ipso Hebraico quod intelligebamus expressimus, sensuum potius veritatem quam verborum ordinem interdum conservantes.

Hieron. epist. ad Vincentium et Gallienum, tom. IV, col. 805.

Quamobrem Aquila, et Symmachus, et Theodotio incitati, diversum pene opus in eodem opere prodiderunt ; alio nitente verbum de verbo exprimere, alio sensum potius sequi, tertio non multum a ve-

ejusdem dogmatis : qui in Evangelium quoque κατὰ Ματθαίον scripsit Commentarios, de quo et suum dogma confirmare conatur. Præterea Quintam et Sextam et Septimam editionem, quas etiam nos de ejus bibliotheca habemus, miro labore reperit, et cum cæteris editionibus comparavit.

tiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit, vel legere, vel intelligere, χεῦμα, ὀπωρισμὸν, στιλπνότητα, quod non possumus dicere, fusionem, pomationemque et splendentiam ? Aut quia Hebræi non solum habent ἄρθρα, sed et πρόαρθρα, ille κακοζήλωσ, et syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τὸν οὐρανὸν, καὶ σὺν τῇ γῆν, quod Græca et Latina lingua omnino non recepit.

Octogesimum quoque nonum psalmum, qui scribitur : *Oratio Moysi hominis Dei*, et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat : nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans, per singula loca quid Hebræis videatur inserere.

lucescere facit quæ minus ante fuerant ; aut superflua quæque jugulat et confodit : maximeque quæ evangelistarum et apostolorum auctoritas promulgavit.

refert nunquam se cibum Origene præsentate sine lectione sumpsisse, nunquam iniisse somnum, nisi unus e fratribus sacris litteris personaret.

Et miror quomodo LXX Interpretum libros legas, non puros, ut ab eis editi sunt, sed ab Origene emendatos, sive corruptos per obelos et asteriscos ; et Christiani hominis interpretatiunculam non sequaris, præsertim cum ea quæ addita sunt, ex hominis Judæi atque blasphemi post passionem Christi, editione transtulerit. Vis amator esse verus Septuaginta Interpretum ? Non legas ea quæ sub asteriscis sunt, imo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum bibliothecas dammare cogeris. Vix enim unus aut alter invenietur liber qui ista non habeat.

teribus discrepare. Quinta autem et Sexta et Septima editio, licet quibus censeantur auctoribus ignoretur, tamen ita probabilem sui diversitatem tenent, ut auctoritatem sine nominibus meruerint.

Ex Rufino Hist. eccl. lib. vi, cap. 13.

Famosissimos illos codices primus composuit A scripsit, ita ut primo omnium ipsa Hebræa verba Origenes, in quibus per singulas columnulas e regione separatim opus interpretis uniuscujusque de Hebraicis litteris poneret, secundo in loco per ordinem Græcis litteris.

Philastrius Brixienis De hæresibus, num. 90.

Sunt hæretici qui, sicuti Septuaginta duorum sanctorum sapientissimorumque virorum interpretationem respuentes, Aquilæ cujusdam hominis unius Pontici, qui post annos multos interpretatus est, ædificationem suscipiunt. Qui cum quædam prætermittere, necessitate urgente, tunc temporis cogerentur, dissonantia putantur dictasse. Is veluti plus a quibusdam Judæis maxime intellexisse laudatur, cum de Patre et Filio, non sicuti illi priores de lege, dictaverit; Septuaginta enim duo dixerunt: *Adversus Dominum, et adversus Christum ejus;* Aquila autem: *Adversus Dominum, et adversus unctum ejus.* Et iterum Septuaginta duo dixerunt: *Ecce virgo concipiet, et pariet filium; et nomen ejus, Deus nobiscum.* Aquila autem dixit: *Ecce juven-*

cula concipiet, et pariet filium; et nomen ejus, potens cum hominibus. Quæ quidem si pio sensu lectionis accepta fuerint, quod fortis et potens nemo nisi Christus Deus Dei sit Filius, recte intelligit; si autem de eo dubitat, abjiciendæ et spernendæ est talis editio. Unde Judæi non Septuaginta duorum interpretationes habent, qui de Patre et Filio et sancto Spiritu bene sentientes, unam substantiam, divinitatem, majestatem enuntiarunt; sed illius B Aquilæ, qui non ita recte sentit de Filio Dei, sed quasi de propheta nuntiaverit. Unde interpretationes ejus in medio librorum nunquam ponuntur, sed dextræ lævæque assignantur: et ut contrariæ et non plenæ veritatis, ita leguntur a plurimis, etc.

Mox num. 91.

Est hæresis, quæ iterum post Aquilam triginta hominum interpretationem accipit, non illorum beatissimorum septuaginta duorum, qui integre inviolateque de Trinitate sentientes, Ecclesiæ catholice firmamenta certissima tradiderunt interpre-

tantes Scripturas. Isti triginta in multis Aquilam sunt secuti, unde ab Ecclesia catholica et istorum non suscipitur interpretatio, quæ continetur in libris authenticis.

Ibid. num. 92.

Est hæresis quæ iterum sex virorum interpretationem postea editam vult sequi, non illorum priorum sanctorum, qui Septuaginta duorum aliis mo-

dis interpretari desiderant; et non parvum errorem incurrit, diversa itidem sentiens de fide catholica.

Ibid. num. 93.

Sunt hæretici alii qui Theodotionis et Symmachi C sequuntur, non illam beatissimorum priorum quam eadem interpretationem diverso modo expositam Ecclesia catholica colit et prædicat.

Augustinus De civitate Dei, l. xv, cap. 23, tom. VII, p. 408.

Aquila autem, quem interpretem Judæi cæteris anteponunt, non angelos Dei, nec filios Dei, sed filios deorum interpretatus est.

Aug. De civitate Dei, l. xviii, cap. 48, p. 526.

Nam cum fuerint et alii interpretes qui ex Hebræa lingua in Græcam sacra illa eloquia transtulerunt, sicut Aquila, Symmachus, Theodotio; sicut etiam illa est interpretatio, cujus auctor non apparet, et ob hoc sine nomine interpretis Quinta

editio nuncupatur: hanc tamen quæ LXX est, tanquam sola esset, sic recepit Ecclesia, eaque utuntur Græci populi Christiani, quorum plerique utrum alia sit aliqua ignorant.

Ex Chronico Paschali edit. Cangii, p. 255.

ΙΓ'. Ἰνδ. ιδ'. Ὑπ. Αὐγουρίνου καὶ Σεργιανοῦ. Ἀκύλας ἐγκωριζέτο, ὃς ἦν πενθερὸς Ἀδριανοῦ τοῦ βασιλέως. Ἦν δὲ Ἕλλην ὡς Ἀδριανὸς, ἀπὸ Σινώπης τοῦ Πόντου ὀρμώμενος. Ὑστερον δὲ ἐβαπτίσθη, πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. Ἦν δὲ καὶ ἀστρονόμος, καὶ ἐγκαλούμενος περὶ τούτου ἀπὸ τῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μὴ πεισθεὶς, μετέπειτα τὰ τῶν Χριστιανῶν ἀθετήσας, προσήλυτος τε Ἰουδαίους, περιτέμνεται Ἰουδαῖος, καὶ ἐμπόνως μαθὼν τὴν αὐτῶν διάλεκτον. κατὰ στοιχεῖα ἐρμηνείαν ἑαυτοῦ ἠρμήνευσεν βὺκ ὀρθῶ λογισμῶ, ἀλλ' ὅπως διαστρέψη τινὰ τῶν βῆτων. Ταῦτα ἰστορεῖ Ἐπιφάνιος Κύπριος εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ τὸν Περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων.

Anno Adriani xiv, indictione xiv, coss. Augurino et Sergiano, Aquila florebat, socer Adriani imperatoris. Erat autem gentilis ut Adrianus, Sinope urbe Ponti oriundus. Postea vero ab apostolis eruditus, baptizatus est. Erat autem astronomus, et hac de re accusatus a Christianis, nec obtemperans. Spreta postmodum Christiana religione, proselytus ad Judæos accessit, et circumciscus Judæus effectus est, et magno labore eorum linguam edoctus, secundum elementa, id est, ad litteram interpretationem edidit, non recto quidem animo, sed ut quædam Scripturæ dicta perverteret. Hæc narrat Epiphanius Cyprius in libro *De ponderibus et mensuris*.

Ex eodem Chronico, p. 263.

Anno vi Commodi, indictione vii, coss. Marcello et Æliano. His coss. Theodotio quidam Ponticus ex successione Marcionis hæresiarchæ, qui et ipse Sinope oriundus erat, ejurata ejusdem hæresi, in Judaismum declinavit; cumque eorum elementa et linguam didicisset, propriam et ipse interpretationem edidit, in multis cum LXX Interpretibus consentiens, ut de illo refert Epiphanius Cyprius.

Α Γ'. Ἰνδ. ζ'. Ὑπ. Μαρκέλλου καὶ Αἰλιανοῦ. Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων, Θεοδοτίων τις τοῦ Πόντου, ἀπὸ τῆς διαδοχῆς Μαρκίωνος τοῦ αἰρεσιάρχου, τοῦ ἀπ' αὐτῆς Σινώπης ὀρμωμένου, καὶ αὐτὸς μη- νίων τῇ αὐτῇ αἰρέσει, καὶ εἰς Ἰουδαϊσμὸν ἐκκλίνας, καὶ τὰ αὐτῶν στοιχεῖα καὶ γλῶσσαν μαθὼν, ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκεν τὰ πλεῖστα τοῖς ΟΒ' ἐρμηνευταῖς συνάδοντα, ὡς καὶ ἱστορεῖ περὶ τούτου Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος.

Ex eodem Chronico, p. 266.

Anno Severi ix, indict. viii, coss. Severo Augusto III et Antonino. His temporibus, Symmachus quidam Samaritanus, qui inter sectæ suæ sapientiores numerabatur, cum apud gentem suam in honore non haberetur, ambitionis et affectati principatus morbo laborans, contribulibus suis infensus, ad Judæos migravit, et proselytus factus secundo circumciscus est. Hic igitur ut Samaritanorum interpretationes everteret, tertiam edidit interpretationem. Hæc Epiphanius Cyprius de tribus interpretationibus Aquila, Symmacho et Theodotione narravit.

Θ'. Ἰνδ. η'. Ὑπ. Σεβήρου Αὐγούστου τὸ Γ' καὶ Ἀντωνίνου. Ἐν τούτοις χρόνοις, Σύμμαχος τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν, μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἔθνους, νοσήσας φιλαρχίαν, καὶ ἀγανακτήσας κατὰ τῆς ἰδίας φυλῆς, προσέρχεται Ἰουδαίοις, καὶ προσηλυτεύει, καὶ περιτέμνεται δευτέραν περιτομήν. Οὗτος οὖν πρὸς διαστροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἐρμηνειῶν ἐρμηνεύσας, τὴν τρίτην ἐξέδωκεν ἐρμηνείαν. Ταῦτα Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος περὶ τῶν τριῶν ἐρμηνευτῶν, Ἀκύλα, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἔθηκεν.

Ex Synopsi Scripturæ sacræ, quæ inter Athanasiana opera habetur, tom. II, p. 103.

Ποῖται καὶ πόσαι παραδόσεις εἰσι τῆς θείας Γραφῆς· εἶτε οὖν ἀπὸ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐρμηνεύεται, καὶ τίνες οἱ ταύτην ἐρμηνεύσαντες, καὶ πότε.

Hæc utpote ex Epiphanio desumpta et longiuscula prætermittuntur.

Πρώτη ἐστίν, κ. τ. λ.

Ado in Chronico de tempore Adriani.

Per idem tempus Aquila Ponticus interpres secundus post LXX oritur.

Idem in Chronico, sub Commodò.

Theodotio Ephesius interpres tertius apparuit.

Idem in Chronico, ad Severum imp., p. 790.

Symmachus interpres quartus agnoscitur.

HEXAPLORUM

QUÆ SUPERSUNT.

IN GENESIM MONITUM.

Tametsi multam dedimus operam, ut veterum interpretum lectiones in Genesim undequaque colligeremus, eximii tamen codicis Coisliniani, qui omnibus præit vetustate et marginalium notarum præstantia, usum assequi statim non potuimus. Unde accidit ut Genesim, qualem aliorum ope manuscriptorum adornaveramus, illo destituti edere coacti simus. Sub hæc autem cum in ejus bibliothecæ possessionem venisset illustrissimus episcopus Metensis Coislinianæ familiæ decus, nobisque omnium pro voto manuscriptorum copiam fecisset, Heptateuchi totius lectiones, nondum editas, quas ex illo præstantissimo codice mutuati sumus, appendicis more ad calcem primi tomi locavimus. Quia porro illæ bene multæ sunt, et non raro sinceriores iis quas principio posueramus, auctores sumus studioso lectori, ut cum Heptateuchi interpretationes consulere voluerit, illas in appendice positas nunquam negligat (a). Primo autem Genesim edidimus usi codicibus manuscriptis et libris quorum catalogus sequitur :

Codex RR. PP. Sancti Basilii Romæ, pro ultimis tantum Geneseos capitibus.

Codex Regius 1825, membranaceus, XI vel XII sæculi, in quo est Heptateuchus et liber Ruth.

Codex Reg. 1871, membranaceus, egregiæ notæ, X sæculi.

Codex Reg. 1888, bombycinus, XII sæculi.

Codex Reg. alius cujus numerus excidit.

Codex Reg. 2911, XII circiter sæculi.

Codex Colbertinus, quem unum in Genesim reperi in illa bibliotheca.

Schedæ clarissimi viri Francisci Combefisii, ex ordine Prædicatorum, quas mutuo accepi a reverendo et doctissimo Patre Michaele Lequien.

Schedæ et folia aliquot edita, quæ misit vir clarissimus Ernestus Grabe.

Basilii in *Hexaameron*.

Ambrosius in *Hexaameron*.

Hieronymi *Quæstiones in Genesim*, et alia quædam ejus opera,

Theodoreti *Quæstiones in Genesim*.

Anastasio *Quæstiones*.

Joannes Philoponus in *Hexaameron*, editus a Balthazare Corderio, Viennæ 1630, in 4°, unde pene totum primum Geneseos caput, secundum Aquilæ, Symmachi et Theodotionis interpretationes, excerptimus.

Procopius in *Heptateuchum*.

Aliquot etiam in locis sequentes auctores nobis subsidio fuerunt.

Justini *Dialogus cum Tryphone*.

Origenes illustrissimi et doctissimi Huetii, et ejusdem *Philocalia* a Spencero edita.

Cyprianus libro primo *Testimoniorum ad Quirinum*.

Eusebii Cæsariensis *Demonstratio evangelica*.

Joannis Chrysostomi *Homiliæ*.

Augustini opera aliquoties.

Chalcedius in *Timæum* Platonis.

Editio Complutensis.

Sæpe vero editionis Romanæ et Drusii lectiones.

(a) Lectiones codicis Coisliniani, ut in nova editione par erat, aliis intermiscuimus. EDIT. PATA.

CAPUT I GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

1 בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ
2 והארץ היתה תהו ובהו והשך על-פני תהום ורוח אלהים מרדפת על-פני המים

3 ויאמר: ליזים יהי-אור ויהי-אור

4 וירא אלהים את-האור כי-טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך

5 ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי-ערב ויהי-בקר יום אחד

6 ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים והיה מבדיל בין מים למים

7 ויעש אלהים את-הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי-כן

8 ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי-ערב ויהי-בקר יום שני

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1. Βρησιθ βαρα ελωειμ εθ ασα-
μαιμ ουεθ ααρεις.

2. Ουααρεις αιεθα θωου ουθουου
Ουωσεχ αλ φνε θεωμ ουροη ελωειμ
μαραεφει αλ φνε αμαιμ.

3. Ουιωμερ ελωειμ ιει ωρ ουiei
ωρ.

4. Ουιαρ ελωειμ εθ αωρ χι τωθ
ουιαβδηλ ελωειμ βην αωρ ουθην
αωσεχ.

5. Ουιχρα ελωειμ λαωρ ωμ ου-
λαωσεχ καρα ληλα ουiei ερεθ ουiei
βωκερ ωμ ααδ.

6. Ουιωμερ ελωειμ ιει ραχια βα-
θωα αμαιμ ουiei μαβδηλ βην μαιμ
λαμαιμ.

7. Ουιασ ελωειμ εθ αραχια ουιαβ-
δηλ βην αμαιμ ασερ μαθααθ λα-
ραχια ουθην αμαιμ ασερ μααλ λα-
ραχια ουiei χεν.

8. Ουιχρα ελωειμ λαραχια σα-
μαιμ ουiei ερεθ ουiei βωκερ ωμ
σενι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἐν κεφαλῶν ἔκτισεν ὁ Θεός;
σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐ-
λὲν. Καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον
ἀδύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφε-
ρόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενέσθω
φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ συνείδεν ὁ Θεός σὺν τῷ
φῶς ὅτι καλόν, καὶ διεχώρισεν ὁ
Θεός μετὰ τὸ τοῦ φωτός, καὶ με-
ταξὺ τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φω-
τὶ ἡμέρα, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύ-
κτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένε-
το πρωὶ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω
στερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων.
καὶ ἔστω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδά-
των εἰς ὑδάτα.

- 7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ στε-
ρέωματι οὐρανός· καὶ ἐγένετο
ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα
δευτέρα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In principio creavit Deus
caelos et terram.

2. Terra autem erat confusio et
inanitas. Et tenebrae super faciem
abyssi: et spiritus Dei motitabat
super facies aquarum.

3. Et dixit Deus: Sit lux, et fuit
lux.

4. Et vidit Deus lucem, quod
bona. Et divisit Deus inter lucem
et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus lucem, diem;
et tenebras vocavit, noctem. Et
fuit vespera et fuit mane, dies
unus.

6. Et dixit Deus: Sit expansio
in medio aquarum: et sit divi-
dens inter aquas ad aquas.

7. Et fecit Deus expansionem: et
divisit inter aquas, quæ subter
expansionem, et inter aquas quæ
super expansionem. Et fuit ita.

8. Et vocavit Deus expansionem,
caelos. Et fuit vespera, et fuit
mane dies secundus.

VULGATA LATINA.

1. In principio creavit Deus
caelum et terrain.

2. Terra autem erat inanis et
vacua, et tenebrae erant super fa-
ciem abyssi: et spiritus Dei fere-
batur super aquas.

3. Dixitque Deus: Fiat lux. Et
facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quod
esset bona: et divisit lucem a te-
nebris.

5. Appellavitque lucem diem,
et tenebras noctem: factumque
est vespere et mane, dies unus.

6. Dixit quoque Deus: Fiat firm-
amentum in medio aquarum: et
dividat aquas ab aquis.

7. Et fecit Deus firmamentum,
divisitque aquas quæ erant sub
firmamento, ab his quæ erant
super firmamentum. Et factum
est ita.

8. Vocavitque Deus firmamen-
tum, caelum: Et factum est vespere
et mane, dies secundus.

AQUILA.

1. In capitulo creavit Deus
caelum et terram.

2. Terra autem erat inanitas et
nihil. Et tenebrae super faciem
abyssi, et spiritus Dei superfere-
batur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus: Fiat lux, et
facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem quia bo-
na, et divisit Deus inter lucem,
et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et
tenebras vocavit noctem. Et fa-
ctum est vespere, et factum est
mane, dies unus.

6. Et dixit Deus: Fiat firma-
mentum in medio aquarum, et sit
dividens inter aquas in aquas.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento
caelum. Et factum est vespere, et
factum est mane, dies secundus.

CAPUT I GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὴν καὶ ἀδιάκριτον, καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἔστω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν, καὶ διέστειλεν ὁ Θεὸς μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὴν σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτῆ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ ὑδάτων, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὑδάτος καὶ εἰς ὑδαρ.

7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερέωματι οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωτῆ, ἡμέρα δευτέρα.

1. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπέρετο ἐπάνω τοῦ ὑδάτος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτῆ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὑδάτος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀναμέσον ὑδάτος, καὶ ὑδάτος· καὶ ἐγένετο οὕτως.

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς πρὸ στερέωμα. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀναμέσον τοῦ ὑδάτος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερέωματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ ὑδάτος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερέωματος.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωτῆ, ἡμέρα δευτέρα.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸν καὶ οὐθέν [ἄλλος, οὐθέν καὶ οὐθέν], καὶ σκότος ἐπὶ προσώπου ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπου τοῦ ὑδάτος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτῆ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὑδάτος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀναμέσον ὑδάτος εἰς ὑδάτα.

7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερέωματι οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωτῆ, ἡμέρα δευτέρα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In principio creavit Deus cælum et terram.

2. Terra autem erat otiosa et indistincta, et tenebræ incumbēbant super faciem abyssi, et spiritus Dei superferbatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Sit lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem quia bona. Et distinxit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens in medio aquarum et in aquam.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento cælum. Et factum est vespere et factum est mane, dies secundus.

1. In principio fecit Deus cælum et terram.

2. Terra autem erat invisibilis et incomposita, et tenebræ super abyssum, et spiritus Dei superferbatur super aquam.

3. Et dixit Deus: Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quia bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus lucem, diem; et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens inter aquam, et aquam. Et factum est ita.

7. Et fecit Deus firmamentum. Et divisit Deus inter aquam, quæ erat sub firmamento, et inter aquam, quæ erat super firmamentum.

8. Et vocavit Deus firmamentum, cælum : et factum est vespere, et factum est mane, dies secundus.

1. In principio creavit Deus cælum et terram.

2. Terra autem erat vacuum et nihil [al. nihil et nihil]. Et tenebræ super faciem abyssi, et spiritus Dei ferebatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quia bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et erit dividens inter aquas in aquas.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento cælum. Et factum est vespere et factum est mane, dies secundus.

TO EBPAIKON.

9 ויאמר אלהים יקח המים מתחת השמים אלמקום אחד ותראה היבשה ויהי כן

10 ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקרה המים קרא ימים וירא אלהים כדכרוב

11 ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינע אשר זרעו רבו עלהארץ ויהי כן

12 ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינע ועץ עשודפרי אשר זרעו רבו למינע. וירא אלהים כי טוב

13 ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי

14 ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמזעים ולימים ושנים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Et dixit Deus : Congregentur aquæ de sub cœlis ad locum unum, et appareat arida. Et fuit ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et congregationem aquarum vocavit maria : et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra germen, herbam seminificantem semen; arborem fructus, facientem fructum speciei suæ, cujus semen in ea super terram. Et fuit ita.

12. Et protulit terram germen, herbam seminificantem semen in specie sua, et arborem facientem fructum, cujus semen in ea in specie sua. Et vidit Deus quod bonum.

13. Et fuit vespera et fuit mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Sint luminaria in expansione cœlorum ad dividendum inter diem et inter noctem : et sint in signa et tempora, et dies, et annos.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

9. Οὐνωμερ ελωειμ ικαου αμαιομ μαθσαθ ασσμαιμ αλ μακωμ ααδ ουθερα αιαδασα ουειε χεν.

10. Ουικρα ελωειμ λαιαδασα αρες ουλαμακαυε αμαιομ καρα ιαμιομ ουιαρ ελωειμ χι τωδ.

11. Ουιωμερ ελωειμ θαδεσα ααρες δεσα εσεθ μαζαριε ζαρε ες φερι ωσε φερι λαμινου ασερ ζαρω βω αλ ααρες ουειε χεν.

12. Ουθωσε ααρες δεσα εσεθ μαζαριε ζαρε λαμινου ουεε ωσε φερι ασερ ζαρω βω λαμινου ουιαρ ελωειμ χι τωδ.

13. Ουειε ερεθ ουειε βωκερ ιωμ σελισι.

14. Ουιωμερ ελωειμ ιει μαωρωθ βαρακιε ασσμαιμ λαδδιλ βην αιωμ ουδηγ αληλα ουαιου λαωθωθ ουλαμωαδιμ, ουλαιαμιομ ουσανιμ.

VULGATA LATINA.

9. Dixit vero Deus : Congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, congregationesque aquarum appellavit maria. Et vidit Deus quod esset bonum.

11. Et ait : Germinet terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita.

12. Et protulit terra herbam virentem, et facientem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructum, et habens unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus quod esset bonum.

13. Et factum est vespere et mane, dies tertius.

14. Dixit autem Deus : Fiant luminaria in firmamento cœli, et dividant diem ac noctem, et sint in signa et tempora, et dies et annos.

ΑΚΥΛΑΣ.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ὀφθήτω ἡ γῆρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῆ γῆρά, γῆ, καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὕδατων ἐκάλεσε θάλασσαί. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστήσάτω ἡ γῆ βλάστημα χόρτου σπειρόμενον σπέρμα, ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

12.

σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν.

Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενέσθωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ διαχωρίζειν μεταξὺ τῆς ἡμέρας καὶ μεταξὺ τῆς νυκτὸς, καὶ ἑστῶσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἑνιαυτούς.

AQUILA.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua quæ sub cœlo in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et collectionibus aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra herbam feni, seminantem semen, lignum fructiferum faciens fructum, seminans semen in genus suum super terram. Et factum est ita.

12.

ferens semen in genus suum.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Fiant luminaria in firmamento cœli ad separandum inter diem et inter noctem, et sint in signa, et in tempora et in dies et in annos.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα, καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ.

12.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη.

14.

SYMMACHUS.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua, quæ sub cælo, in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram ; collectiones vero aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Educat terra.

12.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ, τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως. — Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας· καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστήσατω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοίότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

12. Καὶ ἐξηνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοίότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἑνιαυτούς.

LXX INTERPRETES.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua, quæ sub cælo, in congregationem unam : et appareat arida. Et factum est ita. — Et congregata est aqua, quæ sub cælo, in congregationes suas, et apparuit arida.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et collectiones aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra herbam feni, seminans semen secundum genus, et secundum similitudinem ; et lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus sit in ipso secundum genus super terram. Et factum est ita.

12. Et produxit terra herbam feni, seminans semen secundum genus, et secundum similitudinem, et lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus in ipso secundum genus super terram. Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere, et factum est mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Fiant luminaria in firmamento cæli ad illuminationem super terram, ut dividant inter diem et inter noctem : et sint in signa et in tempora, et in dies, et in annos.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα· καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαναγάτω γῆ βοτάνην χόρτου.

12.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη.

14.

THEODOTIO.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua quæ sub cælo est in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram ; collectiones autem aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Producat terra herbam feni.

12.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14.

TO EBPAIKON.

15 והיו למאורת ברקיע השמים
להאיר על־הארץ ויהי־כן

16 וינש אלהים את־שני המארת
הגדלים את־המאור הגדל לממשלה
היום ואת־המאור הקטן לממשלת
הלילה ואת הגנבים

17 ויתן אתם אלהים ברקיע
השמים להאיר על־הארץ

18 ולמשל ביום ובלילה ולהגדיל
בין האור ובין החשך וירא אלהים
כי־טב

19 ויהי־ערב ויהי בקר יום רביעי

20 ויאמר אלהים ושרצו המים
שרץ נפש חיה ועוף ועופף על־הארץ
על־פני רקיע השמים

21 ויברא אלהים את־התנינים
הגדלים ואת כל־נפש החיה ו הרמשת
אשר שרצו המים למיניהם ואת
כל־עוף כנף למינהו וירא אלהים
כי־טב

22 ויברך אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את־המים בימים העוף
ירב בארץ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

15. Et sicut in luminaria in expansione caelorum ad illuminandum super terram. Et fuit ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus ad dominium diei, et luminare minus ad dominium noctis: et stellas.

17. Et posuit eas Deus in expansione caeli, ad illuminandum super terram.

18. Et ad dominandum in die et in nocte, et ad dividendum inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.

19. Et fuit vespera, et fuit mane, dies quartus.

20. Et dixit Deus: Repere faciant aquae reptile animae viventis: et volatile volet super terram, super facies expansionis caelorum.

21. Et creavit Deus cetos magnos et omnem animam viventem reptentem, quam repere fecerant aquae in specie sua: et omne volatile alatum in specie sua. Et vidit Deus quod bonum.

22. Et benedixit eis Deus dicendo: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatile multiplicet se in terra.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

15. Ουαιου λαμαωρωθ βαρακיע
ασαμαιμ λαειρ אל אפרס ουיעי χεν.

16. Ουιαας ελωειμ εθ σενε αμαωρωθ
αγαδολιμ εθ αμαωρ αγαδολ
λαμαμσελεθ αιωμ ουεθ αμαωρ ακατον
λαμαμσελεθ αληλα ουεθ αχωχαδιμ.

17. Ουιθεν ωθαμ ελωειμ βαρακיע
ασαμαιμ λαειρ אל אפרס.

18. Ουλαμσολ βαιωμ ουβαληλα
ουλαβδιλ βην αωρ ουθην αωσεχ
ουιαρ ελωειμ χι τωβ.

19. Ουיעי ερεβ ουיעי βωκερ ιωμ
ραβιη.

20. Ουιωμερ ελωειμ ισρεσου
αμαιμ σαρס ναφס αια ουωφ ιεωφεφ
אל אפרס αλφανα ρακיע ασαμαιμ.

21. Ουιδρα ελωειμ εθ αθανιμ
αγαδολιμ ουεθ χολ ναφס αιια αραμ
εσεθ ασερ σαρεσου αμαιμ λαμιν
εεμ ουεθ χολ ωφ χαναφ λαμινεου
ουιαρ ελωειμ χι τωβ.

22. Ουιδαρεχ ωθαμ ελωειμ λαμωρ
φερου ουρεθου ουμαλεου εθ
αμαιμ βαιαμειμ ουαωφ ιερεβ θαα
ρες.

VULGATA LATINA.

15. Ut luceant in firmamento caeli et illuminent terram. Et factum est ita.

16. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut praeseret diei: et luminare minus, ut praeseret nocti: et stellas.

17. Et posuit eas in firmamento caeli, ut lucerent super terram.

18. Et praeseret diei ac nocti, et dividerent lucem et tenebras. Et vidit Deus quod esset bonum.

19. Et factum est vespere et mane, dies quartus.

20. Dixit etiam Deus: Producant aquae reptile animae viventis, et volatile super terram sub firmamento caeli.

21. Creavitque Deus cete grandia, et omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquae in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum.

22. Benedixitque eis dicens: Crescite, et multiplicamini, et replete aquas maris: avesque multiplicentur super terram.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

15. Καὶ ἔστρωσαν εἰς φωστῆρας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, σὺν τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἔξουσιν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τὸν φωστῆρα μικρὸν εἰς ἔξουσιν τῆς νυκτός.

17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Καὶ ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν μεταξὺ τοῦ φωτός καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους. Καὶ συνείδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἔγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερχάτω τὰ ὕδατα ἔρπετά ψυχῆς ζωῆς, καὶ πετηγὸν ἰπτάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρὸσωπον τοῦ στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ.

21.

22.

AQUILA.

15. Et sint in luminaria in firmamento caeli ad lucendum super terram. Et factum est ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare magnum in potestatem diei, et luminare parvum in potestatem noctis.

17. Et posuit illa Deus in firmamento caeli, ut lucerent super terram.

18. Et dominantur diei ac nocti, et dividerent inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quia bonum.

19. Et factum est vespere et factum est mane, dies quartus.

20. Et dixit Deus: Repere faciant aquae reptilia animae viventis, et volatile volans super terram, super faciem firmamenti caeli.

21.

22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15. 16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μείζων εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετῶν ψυχῆν ζώσων, καὶ πετητῶν πετόμενων ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο οὕτως.
- 21.
- 22.

15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.
16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχάς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχάς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς ἀστέρους.
17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς.
18. Καὶ ἀρχεῖν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκότους. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.
19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζώσων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερεῶμα τοῦ οὐρανοῦ, ἢ Καὶ ἐγένετο οὕτως·
21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κῆτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχῆν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν. Καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτῶν κατὰ γένος. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλὰ.
22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεός, λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

15. 16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερψάτωσαν τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῆς ζώσων, καὶ πετητῶν πετόμενων ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15. 16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus ut præset diei, et luminare minus in præfecturam noctis.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Et dixit Deus: Repere faciant aquæ reptile, animam viventem, et volatile volans super terram secundum faciem firmamenti cæli. Et factum est ita.
- 21.
- 22.

15. Et sint ad illuminationem in firmamento cæli, ut luceant super terram. Et factum est ita.
16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus in principatus diei, et luminare minus in principatus noctis; et stellas.
17. Et posuit ea Deus in firmamento cæli, ut luceant super terram.
18. Et dominantur diei ac nocti, et dividant inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.
19. Et factum est vespere, et factum est mane, dies quartus.
20. Et dixit Deus: Producant aquæ reptilia animarum viventium et volatilia volantia super terram secundum firmamentum cæli: et factum est ita.
21. Et fecit Deus cetos magnos, et omnem animam animalium reptilium, quæ producerunt aquæ secundum genera ipsorum, et omne volatile alatum secundum genus. Et vidit Deus quod bonum.
22. Et benedixit ea Deus, dicens: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatilia multiplicentur super terram.

15. 16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare magnum in potestatem diei, et luminare parvum in potestatem noctis.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Et dixit Deus: Repere faciant aquæ reptilia animas viventem, et volatile volans super terram, secundum faciem firmamenti cæli. Et factum est ita.
- 21.
- 22.

TO EBPAIKON.

23 ויהי ערב ויהי בקר יום ה'וש'י
 24 ויאמר אלהים תצא הארץ נפש חיה למינה במדבר ורמש וחיית ארץ למינה ויהי יין

25 ויעש אלהים את החיה הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינה וירא אלהים כי טוב

26 ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בגנת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ

27 ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם

28 ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלא את הארץ ונבשה ורדו בגנת הים ובעוף השמים ובבהמה הרמשת על הארץ

29 ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב ירוק וירא אלהים כי טוב

VERSIO HEBRAICI TEXT.

23. Et fuit vespera et fuit mane, dies quintus.

24. Et dixit Deus : Producat terra animam viventem ad speciem suam, jumentum et reptile et feram terræ secundum speciem suam. Et fuit ita.

25. Et fecit Deus feram terræ secundum speciem suam, et jumentum secundum speciem suam, et omne reptile terræ ad speciem suam. Et vidit Deus quod bonum.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem in imagine nostra, et secundum similitudinem nostram. Et dominantur pisci maris, et volatili cæli, et jumentis, et universæ terræ, et animali moventi se super terram.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua : in imagine Dei creavit eum : masculinum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eis Deus, et dixit ad eos Deus : Crescite et multiplicare vos, et replete terram, et subjicite eam, et dominamini in piscibus maris, et in volatili cæli, et in omnem bestiam reptantem super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam seminificantem semen, quæ in superficie om-

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

23. Ουιει ερεβ ουιει βωκερ ιωμ αμισι.

24. Ουιωμερ ελωειμ θωσε ααρς ναρς αια λαμινα βαεμα ουραμες ουαιεθω αρς λαμινα ουιει χεν.

25. Ουιας ελωειμ εθ αιαθ ααρς λαμινα ουεθ αβαεμα λαμινα ουεθ χολ ραμες αδαμ λαμινεου ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

26. Ουιωμερ ελωειμ νασε αδαμ βασαλμενου χαδεμουθενου ουιαρδου βαδεγαθ αιαιμ ουβαωφ ασαιμ ουβαβαεμα ουβαχολ ααρς ουβαχολ αρεμες αρομες αλ ααρς.

27. Ουιθρα ελωειμ εθ ααδαμ βασαλμω βασαλειμ ελωειμ βαρα ωθα ζαχαρ ουνακεβα βαρα ωθαμ.

28. Ουιθαρεχ ωθαμ ελωειμ ουιωμερ λαεμ ελωειμ φερου ουρεθου ουμαλεου εθ ααρς ουκαθεσουα ουρεδου βαδεγαθ αιαιμ ουβαωφ ασαιμ ουβαχολ αια αραμσεθ αλ ααρς.

29. Ουιωμερ ελωειμ εννε ναθαθι λαεμ εθ χολ εσεθ ζορεα ζαρα ασερ αλ φενε χολ ααρς ουεθ χολ αεζ

VULGATA LATINA.

23. Et factum est vespere et mane, dies quintus.

24. Dixit quoque Deus : Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta, et reptilia, et bestias terræ secundum species suas. Factumque est ita.

25. Et fecit Deus bestias terræ juxta species suas, et jumenta et omne reptile terræ in genere suo. Et vidit Deus quod esset bonum.

26. Et ait : Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram : et præsit piscibus maris, et volatilibus cæli, et bestiis, universæque terræ, omnique reptili quod movetur in terra.

27. Et creavit Deus hominem ad imaginem suam : ad imaginem Dei creavit illum ; masculinum et feminam creavit eos.

28. Benedixitque illis Deus, et ait : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et dominamini piscibus maris, et volatilibus cæli ; et universis animalibus, quæ moventur super terram.

29. Dixitque Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, et universa

ΑΚΤΩΑΣ.

23.

24.

25.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιῶσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. Καὶ ἐπικρατεῖωσαν ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῆ καὶ ζῶῳ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τῶν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ· ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτοὺς· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν πετηγῇ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζῶῳ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἴδου δέδωκα ὑμῖν σύμπασαν γλῶσσην σπερμαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ πρόσωπον

AQUILA.

23.

24.

25.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem in imagine nostra, et secundum similitudinem nostram. Et dominantur pisci maris, et volatili cæli, et jumentis, et universæ terræ, et animali moventi se super terram.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua : in imagine Dei creavit eos : masculinum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eos Deus, et dixit eis Deus : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et imperium habetote in pisce maris, et in volatili cæli, et in omni animali moventi se super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam seminantem semen super faciem omnis terræ :

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

23. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον, ὡς εἰκόνα ἡμῶν, καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.

24. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον καθ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

25. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἕν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἕν ὁμοιώσει ἡμῶν.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον, ὡς εἰκόνα ἡμῶν, καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἕν εἰκόνι διαφόρῳ, ὀρθῶν ὁ Θεὸς ἔκτισεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ χειροῦσατε τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετηνά τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἔρποντα ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερματίζοντα σπέρμα, τὸν ἐπὶ προσ-

SYMMACHUS.

23.

24.

25.

26.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem ut imaginem nostram, secundum similitudinem nostram.

27. Et creavit Dominus hominem in imagine differenti (i. e. excellenti) : rectum Deus creavit illum : masculum et feminam creavit eos.

28. Et benedixit eos Deus. Dixit autem eis Deus : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et subigite pisces maris et volatilia cœli, et animalia repentia super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum seminans semen, quod est super faciem omnis

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα πέμπτη.

24. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος· τετράποδα, καὶ ἑρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλὰ.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον καθ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, καθ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἀρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πά-

LXX INTERPRETES.

23. Et factum est vespere, et factum est mane, dies quintus.

24. Et dixit Deus : Producat terra animam viventem secundum genus ; quadrupedia et reptilia, et bestias terræ secundum genus. Et factum est ita.

25. Et fecit Deus bestias terræ secundum genus, et pecora secundum genus eorum, et omnia reptilia terræ secundum genus. Et vidit Deus quia bona sunt.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem secundum imaginem nostram et secundum similitudinem : et dominentur piscibus maris et volatilibus cœli, et jumentis, et omni terræ, et omnibus reptilibus repentibus super terram.

27. Et fecit Deus hominem, secundum imaginem Dei fecit eum : masculum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eos Deus, dicens : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et dominamini ei, et imperate piscibus maris, et volatilibus cœli, et omnibus pecoribus, et omni terræ, et omnibus reptilibus repentibus super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum seminans semen, quod est super omnem ter-

23.

24.

25.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἕν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἕν ὁμοιώσει ἡμῶν.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἕν εἰκόνι αὐτοῦ, ἕν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ παιδεύετε ἐν τοῖς ἰχθύσι τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν τοῖς πετηνοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζῳῳ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὸν πάντα χόρτον σπερματίζοντα σπέρμα τὸν ἐπὶ προσώπου

THEODOTIO.

23.

24.

25.

26.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem in imagine nostra, quasi in similitudine nostra.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua, in imagine Dei creavit eos : masculum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eos Deus, et dixit eis Deus : Crescite et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et moderamini in piscibus maris, et in volatilibus cœli, et in omni animali repenti super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum seminans semen, quod est super faciem omnis

TO EBPAIKON.

כל הארץ ואת כל העץ אשר ב-
פריעץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה

30 וכל חיות הארץ וכל העוף
השמים ולכל רמש על הארץ אשר-
בם נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה-
יהיה

31 וירא אלהים את כל אשר-
עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי-
בקר יום השני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

nis terræ; et omnem arborem, in
qua fructus arboris seminificans
semen, vobis erit in escam,

30. Et omni bestię terrę, et omni
volatili cęlorum, et omni reptanti
super terram, in quo anima vivens,
omne olus herbę in escam. Et
fuit ita.

31. Et vidit Deus omne quod fe-
cerat, et ecce bonum valde. Et
fuit vespera et fuit mane, dies
sextus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ασερ βω φερι ες ζορεα ζαρα λαχεμ
ιειε λαοχλα.

30. Ουλαχολ αιαθ ααρεις, ουλαχολ
ωφ ασσμαιμ ουλαχολ ρωμες αλ
ααρεις ασερ βω ναφεις αια εθ χολ
ιερεκ εσεθ λαοχλα ουιει χεν.

31. Ουιαρ ελωειμ εθ χολ ασερ
ασα ουεννε τοθ μαοδ ουιει ερεθ ουιει
βωκερ ιωμ ασισι.

VULGATA LATINA.

ligna quę habent in semetipsis se-
mentem generis sui, ut sint vobis
in escam,

30. Et cunctis animantibus ter-
rę, omnique volucris cęli, et uni-
versis quę moventur in terra, et
in quibus est anima vivens, ut ha-
beant ad vescendum. Et factum est
ita.

31. Viditque Deus cuncta quę
fecerat: et erant valde bona. Et
factum est vespere et mane dies
sextus.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

πάσης τῆς γῆς· καὶ σὺν πᾶν ξύλον,
ἐν ᾧ καρπὸς ξύλου ἐσπαρμένον
σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρώσιν·

30. Καὶ παντὶ ζῳῷ τῆς γῆς, καὶ
παντὶ πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς, ᾧ ἐν αὐ-
τῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν πᾶν λάχανον
εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σύμπαν ὅσα
ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν σφόδρα.
Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο
πρωτὶ, ἡμέρα ἕκτη.

AQUILA.

et omnelinquum, in quo est fructus
ligni seminans semen, vobis erit
in escam,

30. Et omni animali terrę, et
omni volatili cęli, et omni quod
movetur super terram, cui in ipso
anima vivens: omne olus in escam.
Et factum est ita.

31. Et vidit Deus universum,
quod fecerat, et ecce bonum valde.
Et factum est vespere et factum
est mane, dies sextus.

Notę et varię lectiones ad cap. I Genesis.

Hebraicas hujus capituli voces Gręce descripsimus, veterem legendi modum, ut in Hexaplis erat, quantum licuit, secuti; et quidem in plerisque divinando. Fragmenta quippe hujusmodi lectionum non ita frequentia sunt, ut possit quispiam verum et antiquum Hebraica legendi morem in omnibus assequi. Cum alioquin Patres ac scriptores, qui Hebraicas hujusmodi voces Gręce expresserunt, non sibi mutuo consonent, sed alius alio modo legat. Verum ea de re in Preliminaribus fusius agitur, ubi ex fragmentis hujusmodi omnibus, in unum collectis, veterem illam legendi normam ad certam methodum reducere conamur. Ceterum in sequentibus eas solum Hebraicas voces Gręce descriptas exhibebimus, quę aliqua vel Patrum vel codicum auctoritate nituntur.

In Hebraici textus versione Santem Pagninum et Ariam Montanum ita sequimur, ut aliquando sicubi expedire videtur, ab eis discedere non dubitemus.

Hujusce porro capituli interpretationes veteres, ex Philopono in Hexaemeron pene totas desumpsimus.

V. 1. Βρησιθ. Sic scribit Origenes in psalmum 1. In codice autem Regio 1825, quę est catena in Heptateuchum, sic ad marginem legitur initio, βρησιθ. Hieronymus legit, Bresith.

Aquila ἐν κεφαλαίῳ vertit. LXX Interpretes, inquit Hieronymus, et Symmachus et Theodotio, « In principio, » transtulerunt, quod Aquila interpretatur, « in capitulo. » In schedis Drusii, ut ait ipse, ἐν κεφαλαίῳ legebatur; sed Basilius, Philoponus, Ambrosius, et omnes, quos vidi, codices, ἐν κεφαλαίῳ habent: atque hæc vera lectio videtur esse, ut fateatur ipse Drusius in Additamentis ad Genesis. Pergit Hieronymus: Unde in Psalterio de seipso ait: « In capitulo libri scriptum est de me, » id est, in principio Geneseos. Basilius in Hexaemeron: Τὸ, « ἐν ἀρχῇ, ἐποίησεν, » ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν, σαφέστερον τὸν νοῦν ἐκδιδόντες, εἰρήχασιν, « ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν, »

τησεν ὁ Θεός, » τούτῃστιν, ἀθρόως καὶ ἐν δλίγῳ. Id est: Illud, « in principio fecit, » alii interpretes, claris explicantes, sic verterunt, « in capitulo fecit Deus, » hoc est, confestim et exiguo tempore. Ambrosius autem, ex Basilio mutuatus, sic habet: Alius, ἐν κεφαλαίῳ, « in capite, » quo significatur, in brevi et exiguo momento summa operationis impleta. Alii vero, quibus facile accedam, vocem Πρωσιθ putant longe melius ἐν ἀρχῇ, « in principio, » quam ἐν κεφαλαίῳ, « in capitulo, » reddi. Qua de re pulchre Diodorus in cod. Reg. 1825: Τῶν βαρβάρων ὅσοι κατὰ τοὺς χρόνους Μωϋσεως γεγόνασι, καὶ μάλιστα φιλοσοφεῖν ἤθελον, οὐρανὸν καὶ γῆν τῶν μεταξὺ πάντων αἰτιωμένων, ἐξ ὧν μετὰ ταῦτα καὶ οἱ Ἕλληνες ποιητὰι πλείονας τὰς τῆς ἀσεβείας ἀφορμὰς ἐξειλήφασιν, ἔδει τὸν Μωϋσεῖα ὡς κορυφαίω τῶν Ἰσραηλίτας ἀπαγαγόντα τῆς ἐκεῖνων ἀσεβείας, ἀρχὴν ποιήσασθαι δογμάτων τῆς ἐκεῖνων πεπλανημένης ἀρχῆς ἀνατροπῆν. Ἐπειδὴ γὰρ γενητὴ μὲν ὠμολόγουν, τὸν δὲ ποιητὴν ἠγνόουν, ἀρχόμενος εὐθύς, « Ἐν ἀρχῇ, φησὶν, ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. » Τὸ δὲ, « Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, » διδάσκει σαφῶς ὅτι τὰ λοιπὰ μετὰ ταῦτα γέγονεν. Εἰ γὰρ μὴ πεποιήται καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα, καθάπερ τὰ πρῶτα ὧν ἐμνημόνευσε, παρεῖλε τὸ, « Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. » Id est: Cum barbari omnes, qui quousque Moyses ætate vivere, ac qui maxime philosophiæ studebant, cælum et terram omnium, quę in medio posita sunt, causam esse staterent, unde postea poeta Græci complures impietatis occasiones acceperunt, operæ pretium fuit ut Moyses, quo Israelitas quam remotissime ab illorum impietate abduceret, initium duceret ab eversione falsi hujusmodi principii. Cum enim opificia agnoscerent, opificem ignorarent, ipso statim initio ait, « In principio fecit Deus cælum et terram. » Illud autem, « In principio fecit Deus cælum et terram, » aperte declarat, reliqua etiam postea facta esse. Nisi enim reliqua etiam elementa fa-

teræ serviens, voces vocibus reddere studeat, is a scopo aberrabit. Sicut enim (fundibularius) (sagittarius), una voce a nobis exprimuntur; a Syria autem duobus verbis; sic illud, « superferebatur, » una quidem apud Hebræos dictio est; apud nos autem una voce nunquam exprimitur. Dictionis quippe Hebraicæ, quæ voci, « superferebatur, » respondet, hic est sensus, quemadmodum gallina, ova pennis molliter contingens, ipsa sovet, ipsisque vitalem calorem imprimit, sic Spiritus aquis superferebatur, fovens atque calorem imprimens.

V. 4. Hic et passim in frequentibus Aquila, καὶ συνείδεν ὁ Θεός. Ubi Procopius: Aquila in sua trans-

latione adjecit verbo « vidit » præpositionem σύν, quæ in compositione « cum » significat, ac si diceret « contuitus est, conspexit. »

V. 5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν. Sic tres interpretes Aquila, Symmachus et Theodotio, nimio scrupulo Hebraico idiomati hærentes; nam sic Hebraicus habet וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶרְבָּרָה, hoc est ad litteram, Et vocavit Deus luci diem. Aquila habet ἡμέρα, alii, ἡμέραν. Sic autem infra v. 8 interpretes, καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερεώματι οὐρανόν, et vocavit Deus firmamento cælum. Ubi Aquila οὐρανὸς vertit.

CAPUT II GENESIS.

TO EBPAIKON.

השמים 1
ביום השביעי 2 'Eδρ. [τῆ] ἡμέρα
[τῆ] ἑβδόμη].
וישב
אלה תולדות השמים הארץ 4
ואד יעלה כן הארץ והשקה
את כל פני האדמה 6
ויצר יהוה אלהים את האדם
עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת
חיים ויהי האדם לנפש חיה 7
ויסע יהוה אלהים גן עדן
מקדם, καὶ ἐφύτευσεν ὁ
Θεὸς παράδεισον ἐν 'Eδέμ.
פישן 11
הבדלח 12
השהם
גיוחן 13
כש
חוקל 14
קדמת
פרת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Cæli.
2. Die septimo.
Et requievit.
4. Hæ generationes cæli et terræ.
6. Et vapor ascendebat de terra, et irrigabat universam faciem terræ.
7. Et formavit Dominus Deus hominem pulverem de terra, et inspiravit in nares ejus spiraculum vitæ: et fuit homo in animam viventem.
8. Et plantavit Dominus Deus hortum in Edem ab Oriente. Syrus. Et plantavit Deus paradisum in Edem.
11. Pheison.
12. Bedola. Sohem.
13. Gæon. Chus.
14. Jddekel. Ante. Pherad.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

1.
2.
4.
6.
7.
8. Γαν βεδεμ.
11. Φεισων.
12.
13. Γαιων.
Χους.
14. Εδδεκελ.
Φοραθ.

VULGATA LATINA.

1. Cæli.
2. Die septimo.
Et requievit.
4. Istæ sunt generationes cæli et terræ.
6. Sed fons ascendebat e terra, irrigans universam superficiem terræ.
7. Formavit Dominus Deus hominem de limo terræ, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, et factus est homo in animam viventem.
8. Plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio.
11. Phison.
12. Bdelium. Lapis onychinus.
13. Gehon. Terram Æthiopiæ.
14. Tigris. Contra. Euphrates.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

1. Οι οὐρανοί
2.
Διέλειπεν.
4. Αὐται αἱ γενέσεις [τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς].
6. Καὶ ἐπιφλυγμὸς (al. ἐπιβλυσμὸς) ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε (al. ἐπότιζε) πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς χθονός.
7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον γούν ἀπὸ τῆς χθονός, καὶ ἐνεφύσησεν ἐν μυκτῆραϊν αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.
8. Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς κῆπον ἐν 'Eδέμ ἀπὸ ἀρχῆς.
11.
12.
Σαρδόνουξ.
13.
14.
'Εξ ἀνατολῆς.

AQUILA.

1. Cæli.
2.
Desinebat.
4. Hæ generatones cæli et terræ.
6. Et scatebra ascendit de terra, et irrigavit omnem faciem humi.
7. Et formavit Dominus Deus hominem humo ab humo, et insufflavit in nares ejus respirationem vitæ: et factus est homo in animam viventem.
8. Et plantavit Dominus Deus hortum in Edem a principio.
11.
12.
Sardonyx.
13.
14.
Ab oriente.

V. 9. Hæc verba, καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρὰ, id est, *et congregata est aqua, quæ sub cælo est, in congregationes suas, et apparuit arida*, quæ apud LXX leguntur, in accuratioribus exemplaribus obelo notata fuisse docet Basilius, utpote quæ in Hebraico non habeantur.

V. 16. Ἄχ., εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας. Origenes in *Philocalia*, Spencer. p. 44, et in *Genesis* in Huet. p. 15, legit ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας.

V. 29. Ἄχ., ἐσπαρμένον σπέρμα. In editis Theodreti, quæst. 51 in *Genes.*, σπερμαῖνον σπέρμα, *se-*

minans semen. Drusius in *Additamentis* legit σπειρόμεν, mendose : dubitatque an altera versio ex altera Aquilæ editione desumpta sit : nam duas versiones edidit Aquila. Puto variam ejusdem versionis lectionem esse. Utra autem vera lectio sit, incertum ; sane quæ a Theodoro affertur non spernenda.

V. 30. Σ., πᾶν γλωρὸν χόρτου. Ο', καὶ πάντα χόρτον γλωρὸν. Notat Procopius abundare conjunctionem καὶ apud LXX Interpretes, et in versione Symmachi non haberi. Et plane nec in Hebraico nec in aliis interpretibus legitur, unis exceptis LXX.

CAPUT II GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Οὐ οὐρανοί.	1. Ὁ οὐρανός.	1.
2.	2. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ.	2.
	<i>Κατέπαυσεν.</i>	
4. Αὗται αἱ γενέσεις [τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς].	4. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.	4.
6.	6. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.	6.
7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδᾶμ χοῦν ἀπὸ τῆς ἄδαμα, καὶ ἐπνευσεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἄδᾶμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.	7. Καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.	7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδᾶμ χοῦν ἀπὸ τῆς ἄδαμα, καὶ ἐπνευσεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἄδᾶμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.
8. Παράδεισον (ἀνθηρὸν) ἐκ πρώτης.	8. Καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς.	8. Ἐν πρώτοις.
11.	11. Φισών.	11.
12. Ὄνουξ.	12. Ἄνθραξ. Ἄλλοι, βδέλλιον. Ὁ λίθος ὁ πράσινος.	12. Ὄνουξ.
13.	13. Γεῶν. Αἰθιοπίας.	13.
14.	14. Τίγρις. Κατέναντι. Εὐφράτης.	14.

SYMMACHUS.

1. Cæli.
2.
4. Hæc generationes cœli et terræ.
6.
7. Et formavit Dominus Deus Adam pulverem ab adama, et spiravit in nares ejus respirationem vitæ : et factus est Adam homo in animam viventem.
8. Paradisum florentem ex prima.
11.
12. Onyx.
13.
14.

LXX INTERPRETES.

1. Cælum.
2. In die sexto. Requievit.
4. Hic liber generatious cœli et terræ.
6. Fons autem ascendeat de terra, et irrigabat omnem faciem terræ.
7. Et finxit Deus hominem pulverem de terra, et insufflavit in faciem ejus flatum vitæ : et factus est homo in animam viventem.
8. Et plantavit Deus paradisum in Edem ab Oriente.
11. Phison.
12. Carbunculus. Alii, bdellium. Lapis prasinus.
13. Geon. Æthiopiam.
14. Tigris. Contra. Euphrates.

THEODOTIO.

1.
2.
4.
6.
7. Et formavit Dominus Deus Adam pulverem ab adama, et spiravit in nares ejus respirationem vitæ : et factus est Adam homo in animam viventem.
8. In primis.
11.
12. Onyx.
13.
14.

TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ.
 בגן עדן 15
 לא תאכל ממנו כי ביום אבלך 17
 ממנו מות תמות
 לבד 18
 אעשה לך עזר כנגד
 חיה 19
 חיה 20
 תדמה על־האדם 21
 ויסגר
 ויכן יהיה אלהים | אתה הצלע 22
 אשר־לקח מכה־האדם לאשה
 זאת הפעם ענש מעצמי ובשר 23
 מכשרי לזאת יקרא אשה כי כמיש
 לקחה זאת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

15. In horto Eden.
 17. Non comedes ex ea : quia in qua die comederis ex ea , moriendo morieris.
 18. Solum.
 Faciam ei adjutorium tanquam coram eo.
 19. Bestiam.
 20. Bestiæ.
 21. Soporem super Adam.
 Et clausit.
 22. Et ædificavit Dominus Deus costam , quam accepit ab Adam , in mulierem.
 23. Hac vice os ex ossibus meis, et caro ex carne mea : ad hanc vocabitur virago , quia ex viro sumpta ipsa.

TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ
 Ἑλληνικοῖς γραμμασί.

15.
 17.
 18.
 19.
 20.
 21.

VULGATA LATINA.

15. In paradiso voluptatis.
 17. Ne comedas : in quocunque enim die comederis ex eo , morte morieris.
 18. Solum.
 Faciamus ei adjutorium simile sibi.
 19. Animantibus.
 20. Bestias.
 21. Soporem in Adam.
 Replevit.
 22. Et ædificavit Dominus Deus costam , quam tulerat de Adam , in mulierem.
 23. Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea : quæ vocabitur virago , quoniam de viro sumpta est.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

15.
 17. Ὅτι ἐν ἡμέρᾳ βρώσεώς σου.
 18.
 Ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ᾽ ἐναντίον αὐτοῦ.
 19.
 20. Ζώοις.
 21. Καταφορὰν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.

AQUILA.

15.
 17. Quia in die comestioi is tuæ.
 18.
 Faciamus ei adjutorem e regione ipsius.
 19.
 20. Animalibus.
 21. Somnum altum super Adam.
 Et inclusit.
 22.
 23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Genesis.

V. 1. Ἄ. Σ, οὐράνοf. Coislín.
 V. 2. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, die sexto. Hieronymus Quæst. in Genes.: Pro die sexto, in Hebræo habet « diem septimum. » Arctabimus igitur Judæos, qui de otio Sabbati gloriantur, quod jam tunc in principio Sabbatum dissolutum sit, dum Deus operatur in Sabbato. Alii putant longe melius dici, complevit ibi positum esse pro compleverat, quia Hebræi eadem voce utuntur pro perfecto et plusquamperfecto : nec Deum operatum esse Sabbato arbitrantur, quod etiam sequentia indicant : et requievit die septimo ab omni opere quod patrarat. — Coislín. habet in margine, οὐ λοποῖ, τῇ ἑβδόμῃ, septimo. Reliqui ergo interpretes secundum Hebræum verterant, ubi LXX τῇ ἕκτῃ posuerunt.
 Ibid. Ἄ. διέλειπεν. Coislín.
 V. 4. Aq. et Symmachus, αὐτὰ αἱ γενέσεις. Hanc lectionem ex catenis mss. et ex schedis Combesisianis mutuati sumus. Septuaginta Interpretes sic habent, αὐτῇ ἡ βέλτος γενέσεως. In hæc autem verba hujusmodi nota legitur in omnibus catenis manuscriptis, quas vidi, sine auctoris nomine, quanquam Combesisius ait, in uno tantum codice Origenis no-

mine ferri. Τῇ, βέλτος. ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καθόλου οὐ κεῖται παρ' Ἑβραίων· ἀλλ' ἐπὶ πλάνῃ Ἑβραίου γραφέως, πλανηθέντος ἐν τῇ πλάνῃ ἐκείνου, ἐν ᾧ κεῖται παρὰ μὲν Ἀκύλα, « Τοῦτο βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ· » παρὰ δὲ τοῖς Ὁ, « Αὐτῇ ἡ βέλτος γενέσεως ἀνθρώπων. » Ἡ ἡβραῖος γὰρ καὶ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ βιβλίον παραλελειφθαι, καὶ οὕτως αὐτὸ προσέθηκε. Id est : Hæc vox liber hoc loco non exstat apud Hebræos ; sed errore Hebræi librarii adjecta est, decepti similitudine loci illius (Gen. v, 1) in quo jacet apud Aquilam quidem, « Hic est liber generationum Adam ; » apud LXX vero, « Hic est liber generationis hominum. » Putavit enim etiam hoc loco vocem liber prætermisam fuisse, atque adeo illam adject. Quibus verbis Origenes indicat vocem βιβλίον ab Hebræo scriba in hunc locum advectam fuisse in quædam exemplaria. — Ἄ., αὐτὰ αἱ γενέσεις, Coislín. itemque nota Origenis, quam supra posuimus, hanc versionem uni Aquilæ tribuit. Sed catenæ omnes, quibus usi sumus, etiam Symmacho ascribunt.
 V. 6. Ἄ., καὶ ἐπιφλογμός. Alii, ἐπιθλοσμός, alii ἐπιθλοσμός. Variat item editio Romana unde hunc

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλσος.
 17. Οὐ μὴ φάγη ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ δ' ἂν ἡμέρα φάγη ἀπὸ τοῦ ξύλου, θηητὸς ἔσθῃ.
 18.
 Ἄντικρυς αὐτοῦ.
 19. Ζῶα.
 20. Ζώοις.
 21. Κάρον ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.

Καὶ συνέκλεισεν.

22.

23. Τοῦτο ἄπαξ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστώων μου· αὕτη κληθήσεται ἀνδρὶς, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη.

SYMMACHUS.

15. In horto amœnitatis.
 17. Non comedes ex ea: quæstem die comederis de ligno, mortalis eris.
 18.

E regione ipsius.

19. Animatia.
 20. Animalibus.
 21. Soporem gravem super Adam.
 Et conclusit.
 22.

23. Hoc semel os ex ossibus meis. Hæc vocabitur vira, quia ex viro suo sumpta est ipsa.

15. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς.
 17. Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, ἢ ὅ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Οἱ λοιποὶ, θνητὸς ἔσθῃ.

18. Μόνον. Οἱ λοιποὶ, μοναχόν. Ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν κατ' αὐτόν.
 19. Θηρία.
 20. Θηρίοις.
 21. Ἐκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ. Ἐτερος, ὕπνον.

Καὶ ἀνεπλήρωσε,

22. Καὶ ψυχοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναῖκα.

23. Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου. Αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἐλήφθη.

LXX INTERPRETES.

15. In paradiso voluptatis.
 17. Non comedetis ex eo: quocunque autem die comederitis ex eo, morte moriemini. Reliqui, mortalis eris.
 18. Solum. Reliqui, solitarium.

Faciamus ei adiutorem secundum ipsum.

19. Bestias.
 20. Bestiis.
 21. Exstasin super Adam. Alius, somnium.
 Et replevit.

22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit, in mulierem.

23. Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro ex carne mea. Hæc vocabitur mulier: quia ex viro suo sumpta est.

15.

17.

Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.

18.

19.

20.

21.

22. Καὶ ψυχοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναῖκα.

23. Τοῦτο ἄπαξ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστώων μου (αὕτη κληθήσεται λῆμμα, vel λῆψις) ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός ἐλήφθη.

THEODOTIO.

15.
 17.
 Morte moriemini.

18.

19.

20.

21.

22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit, in mulierem.

23. Hoc semel os ex ossibus meis. Hæc vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Genesis.

Aquilæ locum mutuati sumus. Utraque vox autem idem significat, scilicet *scatebram*, *scaturiginem*, vel *eruptionem aquarum*. In hæc porro verba catenæ omnes Regiæ mss. hæc afferunt ex Eusebio Emiseno: Ἐβραῖος δὲ τις φησὶν ὅτι οὐ λέγει· « Πηγὴ δὲ ἀπέβαινε ἐκ τῆς γῆς » ἀλλὰ τι εἶδος ἀγλῶς ἢ αἰθέρος συνεστώτος παχυτάτου· οὐ τὴν ἀνάδουιν ἀπὸ τῆς γῆς γίνεσθαι ἔφη, καὶ καλύπτειν τὸ πρόσωπον. Εἶτε δὲ ἀπὸ τῆς νοτίδος φησὶν, εἶτε Θεοῦ οἰκονομοῦντος ἐγένετο, οὐκ ἔγω λέγειν. Il est: *Hebræus vero quidam ait, Moysem non dicere, Fons ascendebat de terra: sed quamdam speciem nubeculæ aut aeris consistentis, ac densissimi, quem e terra exhalari ait, ac ejus superficiem obtegere. Utrum autem id ex vapore: utrum Deo sic dispensante fieret, dicere nequeo.*

Versum 7 totum secundum versionem trium interpretum ex Philopono mutuavimus. In hunc autem versum hæc habet cod. Colbert. num. 1952, ad initium capituli xxvii in Job: Οἱ λοιποὶ τῶν ἐρημικουσαντων, ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς मुखήρας αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς ἐκδεδώκασιν. Reliqui interpretes, « Influxit in nates ejus flatum vitæ, » ediderunt, ubi

magis sensum, quam verba cujusque, respexisse videtur. Catenæ omnes hanc versionem, εἰς τοὺς मुखήρας, citant ex Origene. — Coislin. e regione vocis Ἐδέμ ad marginem habet, αἷμασις, ἢ τρυφή, id est: *septum*, aut *voluptas*, et sic solet ad nomina quæque propria suas significationes in margine ponere, v. g., Φισών, στόμα κόρης, *os puellæ*. Εὐλάτ, ὠδίνησεν, *parturivit*. Γηών, στήθος, *pectus*. Αἰθιοπία, σκότωσις, *obtenebratio*. Τίγρις, ἀρπαγὴ ἢ ταπεινώσις, *rapina aut humiliatio*. V. 14, Εὐφρότης, ἠύξημένος, *auctus*. V. 17, Ἀδάμ, γηγενής, ἢ ἀνθρώπος, ἢ χούς, *terrigena, aut homo, aut pulvis*. Et cap. iv, 1, Κάιν, ζήλοστυπεῖ, *emulatur*. V. 2, Ἀβὲλ, ἀτμός, ἢ πένθος, *vapor aut luctus*, cap. iv, 10, Σήμ, *nomen*. Χάμ, θερμὴ, *calor*. Ἰάφεθ, πλατύναι, *extendat, dilatat*. Et similia multa quæ consulto prætermisimus, quia hujusmodi etymologiæ alibi editæ, et aliunde non accuratæ, nec tanti pretii sunt.

V. 8. Versionem Aquilæ habemus ex Basilio et ex schedis Comb., Symmachi, et Theodotionis ex Hieronymo; Syri interpretis, et cod. Reg. 1883, ubi locus dicitur esse Eusebii Emiseni; sic autem

habetur ibidem : Ὁ μὲν οὖν Σύρος οὕτως ἔχει γεγραμμένον, « Καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ. » Ἐξ ἀρχῆς δὲ φησι μὴ κείσθαι ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. Id est : *Syrus sic habet, « Et plantavit Deus paradisum in Edem. » Illud autem « ab initio » ait non exstare in Hebraico.* Imo vero exstat in Hebraico עֵדֶן, sed melius vertitur κατὰ ἀνατολάς, ab oriente.

V. 11. De fluviorum nominibus hæc Acacius in catenis Regiis mss. Τὰ τῶν τεσσάρων ποταμῶν ὀνόματα κατὰ μὲν Ἑβραίων οὕτω καλεῖται, ὁ μὲν πρῶτος Φεισῶν, ὁ δὲ δευτέρος Γαιῶν, ὁ τρίτος Φοράδ, ὁ τέταρτος Ἐδδελ. Παρὰ δὲ Ἕλλησι, Γάγγης, Νεῖλος, Ἐυφράτης, Τίγρης. *Quatuor fluviorum nomina hæc sunt apud Hebræos, primus Phison, secundus Gæon, tertius Phorad, quartus Eddekel. Apud Græcos autem, Ganges, Nilus, Euphrates, Tigris.*

V. 12. Ex Hieronymo et Drusio. Infra cap. xxxix Exodi, versu 6, אַבְנֵי יַסְמִיַן Aquila et Theodotio vertunt, τοὺς λίθους ὄνυχινους, *lapides onychinos*; Symmachus, τοὺς λίθους ὄνυχας, *lapides onychas*; LXX, τοὺς λίθους σμαράγδου, *lapides smaragdī.*

V. 13. Origenes in schedis Combehsianis Αἰθιοπίας, ἥτις ἐστὶν Ἑβραϊστὶ Χούς· σηματοῦναι δὲ σκότων. *Æthiopiæ quæ Hebraice dicitur Chus : significat autem tenebras.*

V. 14. 'A., ἐξ ἀνατολῆς, Coislin.

V. 15. Locum habemus ex Hieronymo in *Quæst. Hebr. in Genesim*, ubi sic legitur : *Symmachus vero, qui florentem paulo ante « paradisum » transtulerat, hic posuit, ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλσος, quod et ipsum ἀνομιάντην et delicias sonat : Drusius vocem ἄλσος suspectam habet, opinaturque legendum ἄλοσύνης. At si voces omnes quæ in Lexicis non exstant suspectas haberemus, non in Hexaplis modo, sed etiam in aliis quibusque libris verba multa quasi dubia notare opus esset. Mihi vero secus videtur : ἄλοος significat nemus et locum arboribus consitum : hinc ἄλση, amœnitas, quæ vox, ut et infinitæ aliæ, in Lexicis non observata fuit : ne*

legatur enim τοῦ ἄλοος, omnes Hieronymi editiones vetant; et alioquin τοῦ ἄλοος non vertisset Hieronymus *amœnitatis aut deliciarum.*

V. 17. Versio Symmachi Græce in omnibus catenis Regiis habetur. In hunc vero locum Hieronymus *Quæst. Hebr.* hæc habet : *In quacunque autem die comederis ex eo, morte morieris. Melius interpretatus est Symmachus dicens, « Mortalis eris. » Ambrosius De paradiso, c. 5, ait, Symmachus utrumque singulariter dixit. Respicit Ambrosius ad LXX Interpretes, qui hunc versum pluraliter efferunt. — 'A., ὅτι ἐν ἡμέρᾳ βρώσεώς σου, Coislin.*

Ibid. Coislin., οἱ λοιποὶ, θνητὸς ἔση. Θ. θανάτω ἀποθανεῖσθε. Priorem lectionem Hieronymus et Ambrosius uni Symmacho tribuunt. At non infrequenter observatur notam of λοιποῖ usurpari etiam, cum unus tantum interpres versionem aliquam exhibet.

V. 18. In hunc locum Anastasius serm. 9 in *Hexæmeron* : Ὁμοίως καὶ Ἀκύλας ὁ δυσσεβῆς ἐλληγνῶφρων καθάψασθαι τοῦ Θεοῦ βουλόμενος, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, « Ποιήσωμεν τῷ ἀνθρώπῳ βοήθην κατ' αὐτόν, » ποιήσωμεν αὐτῷ βοήθην κατέναντι αὐτοῦ εἶπε, τουτέστιν ἀντίδικον καὶ πολέμιον. Sic Anastasius, impietatis Aquilam accusans hoc loco, cujus hic est sensus : *Similiter et Aquila, impius ille et gentilium more sentiens, Deum carpere volens, pro illo, « Faciamus homini adjutorem secundum ipsum, » ita vertit, « Faciamus ipsi adjutorem ex adverso ipsius ; » id est adversarium et inimicum.* Hæc ille, Aquilæ profecto iniquus; nam illius versionis Græcæ sensus est, *Faciamus ei adjutorem e regione ipsius, quemadmodum et Hebraica sonant. — Οἱ λοιποὶ, μοναχόν, Coislin.*

Ibid. 'A., ὡς κατέναντι αὐτοῦ, Coislin. In versione Aquilæ ὡς desideratur, et quidem a librariis, ut puto, prætermissum; nam exprimit ὁ Hebraicum. Versio Symmachi nunc primum prodit ex Coislin.

V. 19. Σ., ζῶα, at in sequenti, 'A., Σ., ζῶοις, Coislin.

V. 21. In hunc locum Hieron. *Quæst. Hebr.*

CAPUT III GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKTAAS.

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

1 והנחש היה ערום מכל חיות
השדה אשר עשה יהוה אלהים
כי
הגן
5 והפרקו עיניכם
6 והאכל
7 ותפקחה עיני
8 לרדח היום
12 נתת עמדי

1. Αρωμ.
5.
6.
7.
8. Ααρουμ αιωμ.
12.

1. Καὶ ὁ ὄφις ἦν πανοῦργος ἀπὸ παντὸς ζώου τῆς χώρας, οὗ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.
5.
6.
7.
8. Ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας.
12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et serpens erat callidior omni bestia agri, quam fecerat Dominus Deus.

1. Sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus.

1. Et serpens erat callidus præ omni animali regionis, quod fecerat Dominus Deus.

Etiā quid.
Horti.
5. Aperientur oculi vestri.
6. Et comedit.
7. Aperti sunt oculi.
8. Ad auram diei.
12. Dedisti mecum.

Chr.
Paradisi.
5. Aperientur oculi vestri.
6. Et comedit.
7. Aperti sunt oculi.
8. Ad auram post meridiem.
12. Dedisti mihi sociam.

5.
6.
7.
8. In vento diei.
12.

Pro exstasi, id est mentis excessu, in Hebræo habetur, THARDEMA, quod Aquila καταφοράν, Symmachus κάρων, id est gravem et profundum soporem interpretatur. Drusius: κάρων, id est soporem: proprie soporem cum gravedine significat: sed usurpatur pro sopore simpliciter, ut פִּזְזוּתִי in lingua Hebræorum. Plutarchus in Antonio de Cleopatra, Καὶ μόνον εὐρισκε τὸ δῆγμα τῆς ἀσπίδος ἄνευ σπασμοῦ κάρων ὑπνώδη καὶ καταφοράν ἐφελκόμενον. Hic simul nominat κάρων et καταφοράν. Loci sensus est: Solumque reperit morsum aspidis, sine convulsione soporem gravem et somnum profundum attrahentem.— 'Α., καὶ ἐπεκλ., Σ. συνεκλ., Coislín.

Ετερος, ὕπνον. Hanc lectionem viri doctissimi Jo. Ernesti Grabe beneficium habemus. Ipse vero mutuatus est ex Anastasio lib. ix in Hexaemeron, cujus duo mss. codd. habentur, alter in bibliotheca episc. Norvic., alter in collegio Oxoniensi. Alius autem habetur in biblioth. Colbertina. Locus sic jacet. Ἀντὶ τῆς ἐκστάσεως, ὁ μὲν τῶν ἐρμηνευτῶν καταφοράν εἶπεν ἄλλος κάρων, ἕτερος ὕπνον. Pro exstasi alius interpres somnum altum, alius, soporem gravem, alius somnum. Hic vero postremus mihi sine ulla prorsus dubitatione Theodotio esse videtur.

V. 22. Anastasius serm. 9 in Hexaemeron: Μετὰ τὸ εἶπεν, ἢ καὶ ψυχοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἢ στίξας τελείαν στιγμὴν ὁ μέγας Κλήμης· καὶ τότε ἀρχὴν στίγου ποιήσας, ἐπήγαγε τὸ, ἢ ἦν ἔλαθεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα, καὶ δοκεῖ μοι πάνυ θεοσεβῶς ἐπιστῆσαι τῇ λέξει. Καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεοδοτίων οὕτω διέστειλε τοιοῦτο ῥήμα. Id est, Postquam dixerat: «Et ædificavit Dominus Deus costam,» plenam et maximam interpunctionem proponens magnus Clemens, initium versus ducens, adjecit illud, «quam acceperat ab Adam, in mulierem,» videturque mihi admodum pie lectioni insistere. Siquidem Theodotio hoc dictum ita distinxit.

V. 23. Hunc versum Græce mutuamus partim ex catenis Regis, partim ex Drusio et ex edit. Ro-

mana. Symmachi interpretatio in catenis mss. habetur in loco qui Apollinariis esse dicitur. Apud Origenem in Matthæum Theodotionis versio sic habet, Hæc vocabitur mulier sumptio. In hunc locum Hieronymus Quæst. Hebr. in Gen.: Non videtur in Græco et in Latino sonare, cur mulier appelletur, quia ex viro sumpta sit: sed etymologia in Hebræo sermone servatur. Vir quippe vocatur is, et mulier issa. Recte igitur ab is appellata est mulier issa. Unde et Symmachus pulchre etymologiam etiam in Græco voluit custodiæ, dicens: Hæc vocabitur ἀνδρίς, ὅτι ἀπὸ ἀνδρός ἐλήφθη, quod nos Latine possumus dicere: «Hæc vocabitur virago, quia ex viro sumpta est.» Porro Theodotio etiam etymologiam suspicatus est, dicens: «Hæc vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est.» Potest quippe issa secundum varietatem accentus et assumptio intelligi. Sunt qui commodius προσλήμμα substituentium putent, quia Hieronymus Assumptio vertit. Sed quid vetabat ne Hieronymus λῆμμα verteret Assumptio, cum alioquin apud Origenem Genebrardi in Matth., p. 42, legatur Sumptio? Verum quid si λῆψιν scriptum fuisse putemus? id sane suadere videtur Theodorus Heracleotes, qui in catenis hæc habet in hunc locum, Ἐπιστημαντέον μέντοι κάκεινο, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀδάμ διηρημένως εἶπεν, τῆς τε σαρκὸς τὴν ποιήσιν καὶ τῆς ψυχῆς· ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς μόνον τὴν λῆψιν εἶπεν τῆς πλευρᾶς. Notandum etiam et illud, quod de Adam quidem corporis et animæ creationem divisim dixerit; de muliere autem solam costæ sumptionem. — Coislín. ad marginem, Ἔσσα Ἐβραϊστὶ λῆψις ἢ ἀνδρίς, prima versio λῆψις est Theodotionis; secunda ἀνδρίς Symmachi, ut videre est supra. Non male ergo augurati sumus, cum diximus, lectionem Theodotionis, quam Latine assumptionem expressit Hieronymus, Græce λῆψιν esse debere. Ad Symmachum vero in Coislíniano videtur legi ἐνανδρίς, sed litteræ paululum erasæ sunt.

CAPUT III GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1. Πανουργότερος.
- Πρὸς τί.
- 5. Συνετιθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ ὀμῶν.
- 6.
- 7. Συνετίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
- 8. Διὰ πνεύματος ἡμέρας.
- 12. Συνόκησάς μοι.

- 1. Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.
- Τί ὅτι.
- Παραδείσου.
- 5. Διανοιχθήσονται ὀμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
- 6. Καὶ ἔφαγον. Ἄλλοι καὶ ἔφαγε.
- 7. Διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
- 8. Τὸ δειλινόν.
- 12. Ἐδωκας μετ' ἐμοῦ.

- 1. Πανούργος.
- Κήπου.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8. Ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάψυξιν τῆς ἡμέρας.
- 12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1. Callidior.
- Ad quid.
- 5. Prudentiores reddentur oculi vestri.
- 6.
- 7. Prudentiores redditi sunt oculi.
- 8. Per spiritum diei.
- 12. Habitare fecisti mecum.

- 1. Serpens autem erat prudentissimus omnium bestiarum, quæ erant super terram, quas fecerat Dominus Deus.
- Quid quod.
- Paradisi.
- 5. Aperientur oculi vestri.
- 6. Et comederunt. Alii, et comedit.
- 7. Aperti sunt oculi.
- 8. Ad vesperam.
- 12. Dedisti mecum.

- 1. Callidus.
- Horti.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8. In spiritu ad refrigerium diei.
- 12.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
השמיני 13	13.	13.
העשר 14	14.	14. Χοῦν.
הוא ישפך ראש 15	15	15.
ההרף תשפך 16	16.	16. Τὰς συλλήψεις σου. Συνάφειά σου.
אחררה האדם בעפר בעצבן האכלה 17	17.	17. Ἐπικατάρατος ἦ χθὼν ἐνεκά σου...
שוכך 19	19.	19. Ἐπιστρέψαι σε.
ונה 20	20.	20. Αἶα.
הן האדם היה כאחד ממנו 22	22.	22.

לדעת טוב ורע ותהא פרישלה יד

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Seduxit me.	13. Decepit me.	13.
14. Pulverem.	14. Terram.	14. Pulverem.
15. Ipsum conteret tibi caput.	15. Iosa conteret caput tuum.	15.
16. Conceptum tuum. Desiderium tuum.	16. Conceptus tuos. Sub viri potestate eris.	16. Conceptus tuos. Conjunctio tua.
17. Maledicta terra propter te : in labore comedes ex ea.	17. Maledicta terra in opere tuo : in laboribus comedes ex ea.	17. Maledicta humus propter te....
19. (Donec) revertaris.	19. (Donec) revertaris.	19. (Donec) revertaris.
20. Hava.	20. Heva.	20. Ava.
22. Ecce Adam fuit sicut unus ex nobis ad sciendum bonum et malum. Et nunc ne forte mittat.	22. Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum et malum : nunc ergo ne forte mit- tat.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Genesis.

V. 4. Lectio Aquilæ apud Theodoretum, et in codice Regio 1888 sic habetur, itemque in schedis Combefisii. Hieronymus *Quæst. Hebr.*, in hunc locum : *Pro sapiente in Hebræo habetur ארומ, quod Aquila et Theodotio πανοῦργον interpretati sunt, hoc est, nequam et versipelle. Magis itaque ex hoc verbo calliditas et versutia quam sapientia demonstratur.* Anastasius mss. in *Hexaemeron* : Ὁ Σὺμ. καὶ ὁ Ἄχ. ἀντὶ τοῦ, « φρονιμώτερος, » πανοῦργότερος εἰρήχασι. *Symmachus et Aquila illius loco, « prudentior, » callidior dixerunt.* Verum Aquilam πανοῦργος habuisse multis testimoniis asseritur : videturque Symmachus solus vertisse πανοῦργότερος, quos ne disjungeret Anastasius, idipsum de utroque dixit, quod modicum esset discrimen. Symmachum sequitur Vulgatus interpres, qui vertit *callidior*. — A., ζῶων. Coislin.
Ibid. Σ., πρὸς τί, Coislin.

Ibid. Θ., κήπου. Idem.
V. 5. Anastasius, uti supra, δ Σὺμμ. εἰς τὸ διανοιχθήσονται, συνετίσθησονται τέθεικεν. Et ad versum 7 : συνετίσθησαν εἴρηκε [Σύμμαχος], τουτέστιν, ἐσοφίσθησαν, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἦλθον τῆς οὐκείας γυμνότητος τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὄμματα. Il est, *Symmachus, pro illo, « aperientur, » posuit, « prudentiores reddentur. »* Et ad vers. 7 : *Symmachus, « prudentiores redditi sunt, » id est sapientiores facti sunt, et in cognitionem propriæ nuditatis venerunt oculi animæ eorum.*
V. 6. Sic plerique mss. et notæ edit. Rom. Videturque esse lectio veterum interpretum, nam cum Hebraico et cum Vulgata consonat.
V. 7. Coislin. Θ., συνετίσθησαν. Anastasius hanc lectionem Symmacho trihuit, ut diximus, forte est utriusque. Versuum 12 et 14 lectiones mutuamur ex Coisliniano, qui versu 15 pro voce τηρήσει in

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
אין תהיה ויש קניתי 1 'Ο Ἐφραΐος καὶ ὁ Σύρος, ἐκτησάμην ἄνθρωπον ἐν θεῷ.	1.	1.
והסף ללדי 2	2.	2.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Acquisivi hominem cum Domino. <i>Hebr. interp. et Syrus, acquisivi hominem in Deo.</i>	1. Possedi hominem per Deum.	1.
2. Et addit ut pareret.	2. Rursumque peperit.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΙΥ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13.	13. Ἡπάτησέ' με. Ἄλλοι, ἐπηγάγετό με.	13.
14.	14. Γούν.	14.
15.	15. Αὐτός σου τηρήσει κεφαλῆν. Ἄλλος, αὐτή σου τηρήσει κεφαλῆν.	15.
16. Τὰς κησεις σου. Ἡ ὄρμη σου.	16. Τὸν στεναγμόν σου. Πρὸς τὸν ἄνδρα ἡ ἀποστροφή σου.	16. Τὰς κησεις σου.
17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τῇ ἐργασίᾳ σου, ἐν κακοπάθει (f. κακοπαθείᾳ) φάγη αὐτήν.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἐργοῖς σου· ἐν λύπαις φάγη αὐτήν.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἀδραυὲ ἐν τῇ παραβάσει σου, μετὰ μόχθου φάγη αὐτήν.
19.	19. Ἀποστρέψαι σε.	19.
20. Ζωγόνοσ.	20. Ζωή.	20.
22. Ἦδες Ἀδάμ γέγονεν ὁμοῦ ἀφ' (ἡμῶν) ἐν τῷ γινώσκειν καλὸν ἢ πονηρόν. Νῦν οὖν μηδαμῶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ.	22. Ἰδοὺ Ἀδάμ γέγονεν ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Decepit me. <i>Alli</i> , seduxit me.	13.
14.	14. Terram.	14.
15.	15. Ipse servabit caput tuum. <i>Alius</i> , ipsa conteret caput tuum.	15.
16. Partus tuos. Appetitus tuus.	16. Gemitum tuum. Ad virum conversio tua.	16. Partus tuos.
17. Maledicta terra in operatione tua; in ærumna comedes eam.	17. Maledicta terra in operibus tuis, in tristitiis comedes eam.	17. Maledicta terra adama in transgressione tua, cum labore comedes eam.
19.	19. (Donec) revertaris.	19.
20. Vivipara.	20. Vita.	20.
22. Vidisti, Adam factus est simul a nobis in cognoscendo bonum aut malum. Nunc igitur nequaquam extendens manum suam.	22. Ecce Adam factus est sicut unus ex nobis in cognoscendo bonum et malum. Et nunc ne forte extendat manum suam.	22.

Notæ et variorum lectiones ad cap. III Genesis.

marginē habet *τρίψαι*, eraso interpretis nomine.

V. 8. Hieronymus: *In plerisque codicibus Latino-rum, pro eo quod hic posuimus « ad vesperam, » post meridiem habetur, quia τὸ δειλινόν Græcum sermonem ad verbum transferre non possumus: pro quo in Hebræo scriptum est, LARVE AION, quod Aquila interpretatus est, ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, id est, « in vento diei. » Symmachus vero, διὰ πνεύματος ἡμέρας, « per spiritum diei. » Porro Theodotio manifestius, ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάλυξιν τῆς ἡμέρας, ut meridiano calore transacto, refrigerium auræ spirantis ostenderet.*

V. 13. Sic Drusius ex Augustino Eugubino Steuchio, qui vertit, *seduxit me*. Mavult Drusius verti, *incitavit*, vel *impulit me*, vel *persuasit mihi*. At si seriem spectes, recte, ni fallor, vertitur, *seduxit me*. Quid vero si suspicemur legendum ἀπηγάγετό με, pro ἐπηγάγετό με.

V. 15. Ἄ.Λ.Ι., αὐτή σου τηρήσει κεφαλῆν. Ita mss., quidam, et hæc videtur fuisse lectio veteris cuiusdam interpretis, cuius nomen tacetur, et quem sequitur vulgatus int. Hieronymus in *Quæst. Hebraicis*, ipse legendum esse confirmat; sed Augustinus et cæteri fere Patres, ipsa legunt, ut notatur in edit. Rom.

V. 16. Hieronymus *Quæst. in Genes. Pro « conversatione » Aquila « societatem, » Symmachus « appetitum vel impetum » transtulerunt vocem Græcam συμμαχία, jam antehac, quasi Aquilæ esset, a numero quodam adhibitam, utpote suspectam, nulloque veterum testimonio assertam.*

Ibid. Coislin. Ἄ., τὰς συλλ. Σ., Θ., τὰς κν.

Ibid. Coislin. Ἄ., Σ, συνάφεια, ὄρμη. Prima lectio est Aquilæ; secunda Symmachi.

V. 17. Hæc Symmachi et Theodotionis lectiones ex eodem Coisliniano proferuntur. Reliquæ lectiones ex Coislin.

CAPUT IV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ.	1.
2. Καὶ πάλιν ἔτεκεν.	2. Καὶ προσέθηκε τέκειν.	2.
1.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Acquisivi hominem per Deum.	1.
2. Rursumque peperit.	2. Et adjecit parere.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
4 וישע יהוה 4 'Ο Σύρος, καὶ εὐ- δόκησεν ὁ Θεός.	4.	4. Καὶ ἀπεκλήθη [al. ἀπεκηλή- θη· Coisl. ἐπεκλήθη] ὁ Θεός.
5 לֹא שָׁעָה 5 ויהוה לקין מאד ויפלו פניו	5.	5. Καὶ ὄργιλον τῷ Κάϊν σφόδρα, καὶ ἔπεσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
6 ויאמר יהוה אל-קין למה חרה לך	6.	6. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Κάϊν, Εἰς τί τὸ ὄργιλον σοι;
7 הלֹא אֲבִיתִיבִיב שֵׁאת וְאִם לֹא תִשְׁקָתָ וְאִתָּה תִבְשֵׁל־בִּם	7.	7.
8	8.	8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον.
12 וְנֶעַד 12 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, Σαλευόμενος καὶ ἀκαταστα- τῶν.	12.	12.
15 ויאמר לו יהוה לכן כל-הרג קין שבעתים יקם	15.	15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Διότι πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν, δίκην δώσει ἑπταχῆ.)
24 כי שבעתים יקם	24.	24.....
25 ותקרא את-שמו Γεωμω כי שות-לי אלוים ודע אהר	25.	25. (Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ- τοῦ Γῆθ λέγουσα, Ὅτι ἐθῆκε Θεός μοι σπέρμα ἕτερον.)
26 'Ο 'Εβραῖος, οὗτος ἤλπισεν ἐπι-καλεῖ- σθαι τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ.	26.	26. Τότε ἤρχθη τοῦ καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι Κυρίου.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. Et respexit Deus. <i>Syrus</i> , et acceptum habuit Deus.	4. Et respexit Deus.	4. Et delinitus [al. inclinatus] est Deus.
5. Non respexit.	5. Ad Cain vero et ad munera illius non respexit.	5. Et iratus est Cain valde, et con- cidit vultus ejus.
Et iratus est Cain valde, et con- siderunt vultus ejus.	Iratusque est Cain vehemen- ter, et concidit vultus ejus.	
6. Et dixit Dominus ad Cain : Ad quid est ira tibi ?	6. Dixitque Dominus ad eum : Quare iratus es ?	6. Et dixit Dominus ad Cain : Cur iratus es ?
7. Nonne si bene feceris, ele- vare ; et si non bene feceris, ad ostium peccatum cubans ? Et ad te appetitus ejus ; et tu dominaberis in eum.	7. Nonne si bene egeris, reci- pies ; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit ? Sed sub te erit appetitus tuus, et tu domi- naberis illius.	7.
8.	8. Egrediamur foras.	8. Transeamus in campum.
12. <i>Hebræus et Syrus</i> , Flu- tuans et instabilis.	12. Vagus et profugus.	12.
15. Et dixit ei Dominus : Pro- pterea omnis occidens Cain, se- ptemplexiter vindicabitur.	15. Dixitque ei Dominus, Ne- quaquam ita fiet : sed omnis qui occiderit Cain, septuplum punietur.	15. Et dixit ei Dominus, Pro- pterea omnis qui occiderit Cain, septemplexiter ulciscetur.
24. Quia septemplexiter vindicabitur.	24. Septuplum ultio dabitur.	24. Septimus pœnas dabit.
25. Et vocavit nomen ejus Seth dicens Quia posuit mihi Deus se- men alterum,	25. Vocavitque nomen ejus Seth dicens : Posuit mihi Deus semen aliud.	25. Et vocavit nomen ejus Sêth, dicens, Quia posuit Deus mihi semen alterum.
26. Tunc cœptum est invocari nomen Domini.	26. Iste cœpit invocare nomen Domini. <i>Hebræus alio modo</i> , hic speravit appellari nomine Domini Dei.	26. Tunc cœptum est vocari in nomen Domini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Genesis.

V. 4. Hic locus prolixi ex schedis Combefisii, qui ex ms. quodam Monspelienſi se mutuatum esse testificatur : sic autem habet : 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, « ἐκτεθᾶμην ἀνθρώπων ἐν Θεῷ, » ὡς ἀνατιθένης (sic) τὸν πρωτότοκον Θεῷ. Id est, *Hebræus et Syrus*, « possedi hominem in Deo, » ac si primogeni-

tum suum Deo consecrati.

V. 4. Ἄξ., καὶ ἀπεκλήθη, vel melius, ἀπεκηλήθη, *delinitus est*. Interpres Procopii Latine, *Solationem accepit*. Theodotus, ἐνεπύρισεν, *inflammavit*. Hieronymus : *Unde scire poterat Cain quod fratris munera suscepisset Deus, et sua respuisset, nisi*

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 4. Καὶ ἐτέρφθη ὁ Θεός.
- 5.
- 6.
- 7. Ἄλλ' ἐὰν ἀγαθῶν, ἀφήσω· εἰν δὲ μὴ ἀγαθῶν, παρὰ θυραν ἁμαρτία ἐγκραίνεται.
- 8.
- 12.
- 15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, ἕβδομος ἐκδιόκησιν λήψεται.)
- 24.....
- 25.
- 26.

- 4. Καὶ ἐπεῖθεν ὁ Θεός.
- 5. Οὐ προσέσχε. Καὶ ἐλυπήθη Κάιν λίαν, καὶ συνέπεσε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. Ἄλλ' ἔτι, καὶ ἐλύπησε Κάιν.
- 6. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός τῷ Κάιν, Ἵνα τί περίλυπος ἐγένου;
- 7. Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμαρτῆς; Ἠσύχασον. Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ.
- 8. Διέλωμεν εἰς τὸ πεδίον.
- 12. Στένων καὶ τρέμων.
- 15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Οὐχ οὕτως, πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, ἑπτὰ ἐκδιόκουμενα παραλύσει.
- 24. Ἑπτάκις ἐκδοδίκηται.
- 25. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σήθ λέγουσα, Ἐξανέστησε γάρ μοι ὁ Θεός σπέρμα.
- 26. Οὗτος ἤλπισεν ἐπιχαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ.

- 4. Καὶ ἐνεπύρσεν ὁ Θεός. . . .
- 5. . . . οὐκ ἐνεπύρσεν.
- 6.
- 7. Οὐκ ἂν ἀγαθῶς ποιῆς δεκτὴν, καὶ ἂν μὴ ἀγαθῶς ποιῆς, ἐπὶ θύρας ἁμαρτίας ἐγκάθηται. Πρὸς σὲ ὀρμὴ αὐτοῦ, καὶ ἄρξεις αὐτοῦ.
- 8.
- 12.
- 15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Οὐχ οὕτως. πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, τὴν ἑβδομάδα ἐκδιόκουμενα παραλύσει.)
- 24.....
- 25.
- 26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 4. Et delectatus est Deus.
- 5.
- 6.
- 7. Sed si bene feceris, dimittam; si vero non bene feceris ad januam peccatum jacet.
- 8.
- 12.
- 15. Et dixit ei Dominus, Non sic, sed omnis qui occiderit Cain septimus vindictam accipiet.
- 24. Septimus penas dabit.
- 25.
- 26.

- 4. Et respexit Deus.
- 5. Non advertit. Et contristatus est Cain valde, et concidit vultu suo. Alius, et contristavit Cain.
- 6. Et dixit Dominus Deus ad Cain: Quare tristis factus es?
- 7. Nonne si recte offeras, non autem recte divides, peccasti? Quiesce: ad te conversio ejus; et tu principatum habebis ipsius.
- 8. Transeamus in campum.
- 12. Gemens et tremens.
- 15. Et dixit ei Dominus: non sic, omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet.
- 24. Septies vindicatum est.
- 25. Et cognominavit nomen ejus Seth, dicens: Suscitavit enim mihi Deus semen alterum.
- 26. Hic speravit invocare nomen Doisini Dei.

- 4. Et inflammavit Deus super Abel, et super sacrificium ejus.
- 5. Super Cain vero, et super sacrificium ejus non inflammavit.
- 6.
- 7. Nonne si bene feceris acceptabile erit; et si non bene feceris, super januam peccatum insidet? ad te impetus ejus, et principatum habebis ipsius.
- 8.
- 12.
- 15. Et dixit ei Dominus, Non sic: omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet.
- 24. Per septenarium ulciscetur.
- 25.
- 26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Genesis.

interpretatio illa vera est, quam Theodotio posuit: • Et inflammavit Deus super Abel et super sacrificium ejus; super Cain vero et super sacrificium ejus non inflammavit. • Coislin., ἐπεκλήθη. En tertiam Aquilæ lectionem. Prior erat ἀπεκλήθη, advocatus est, quam ex conjec-

ctura sic restitui voluit Drusius, ἀπεκλήθη, delinuitus est. Verum sincerior videtur hæc Coisliniani codicis, ἐπεκλήθη, inclinatus est. Ad Theodotium puto melius ἐνεπύρσεν dici quam ἐπύρσεν. V. 5. Hanc Aquilæ versionem habemus ex Theodoro. Drusius male legerat, ut et ipse subodora-

111, καὶ ὄργων τὸν Κάϊν· melius legitur, τῷ Κάϊν, ut efferunt Theodoretī editi et schedæ Combefisianæ; quæ postremæ omittunt σφόδρα. LXX habent, καὶ ἐλύπηθη. Alii, καὶ ἐλύπησε, supple τὸν Κάϊν.

V. 7. Hunc insignem Symmachi et Theodotionis locum ex schedis Combefisianis excerptimus. Ille vero ex codice Monspelienſi acceperat. In iisdem porro schedis paulo post subjicitur: Χρῆ γινώσκειν ὅτι ὁ μακάριος Κύριλλος οὕτως εἶπεν εἶρησθαι παρὰ Θεοῦ· πρὸς μὲν τὸν Κάϊν, « ἤμαρτες, ἠσύχασον » πρὸς δὲ τὸν Ἀβελ, « Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἔρξεις αὐτοῦ. » Ταῦτα πλῆθην ἐν τοῖς Γλαφυροῖς. Id est: *Sciendum est B. Cyrillum hoc Dei dictum sic interpretari ac distinguere; nempe ad Cainum dicit, Peccasti, quiesce; ad Abelem vero: Ad te conversio ejus, et tu principatum habebis ipsius.* Hæc ille in Glaphyris.

V. 8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. In hæc verba scholion, Παρ' οὐδενὶ τῶν λοιπῶν κεῖται τὰ ῥήματα τοῦ Κάϊν τὰ πρὸς Ἀβελ· ἀλλ' οὐδὲ παρ' Ἑβραίοις· ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ φασίν. Παρὰ δὲ τοῖς Ὁ κεῖται· ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ Σαμαρειτικόν. Apud neminem reliquorum exstant verba Cain ad Abel; sed neque apud Hebræos. Verum aiunt in Apocrypho esse. Habentur autem apud LXX atque etiam in Samaritano. Alii vero codices ex Origene: Ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Κάϊν πρὸς τὸν Ἀβελ, οὐ γέγραπται· καὶ οἱ περὶ Ἀκύλαν εἰδείξαν· ὅτι ἐν τῷ ἀποκρύφῳ φασίν οἱ Ἑβραῖοι κεῖσθαι τοῦτο ἐνταῦθα κατὰ τὴν τῶν Ὁ ἐκδοχὴν. In Hebraico dictum illud Cain ad Abel, scriptum non reperitur: Aquila tamen exhibet: quoniam Hebræi dicunt hoc in Apocrypho jacere, quemadmodum habetur apud LXX. Hæc notatu digna ignoti cujusdam et Origenis loca, quæ ex manuscriptis nostris excerptimus, in serie reponenda duximus, ut unde prodeat illud, διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον, quod Aquila et LXX expresserunt, statim de-

prehendatur. Observandum est autem priorem notam a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine circumferri; sed perperam, ut monet Combefisius in memoratis schedis: *Ex Regiis codicibus et cod. Mazarini (sic ille) Sixtina habet Cyrilli nomine, cum Cyrillus non habeat. Quia forte invenit Nobilius in catena istis simili subjectum superiori scholio, cui nec ipsum bene inscriptum Cyrilli nomen.* Porro in nota a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine allata, deest illud, ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ φασίν. Monent autem hæc duo scholia, verba superius allata, quæ in Hebraico non exstant, ex apocrypho desumpta esse a Septuaginta Interpretibus et ab Aquila, ipsosque Hebræos in apocrypho quodam agnoscere. Apocryphus vero liber hujusmodi qui fuerit ignoratur. Hieronymus *Quæst. in Genesim*: « Et dixit Cain ad Abel fratrem suum, » subauditur *ea quæ locutus est Dominus. Superfluum ergo est quod in Samaritanorum et nostro volumine reperitur.* Notat Nobilius ea ipsa verba in Thargum Jerosolymitano, qui Romæ est, haberi.

V. 12. Catenæ Regiæ: Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, σαλευόμενος καὶ ἀκαταστατῶν, τουτέστι μὴ μένων ἐν ἐνὶ τόπῳ. Id est, *Hebræus et Syrus, fluctuans et instabilis, hoc est, non manens in eodem loco.* Editio autem Romana loco τοῦ, ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, habet, οἱ ἄλλοι, similiterque Theodoretus, qui ait: τὸ « τρέμειν, » ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ἐρμηνευτὰς « ἀκαταστατεῖν. » Id est, « Tremere, » sive, *secundum alios interpretes, instabilem esse.* Hinc suspicatur Drusius illos alios interpretes esse Aq., Symm., et Theodotionem: quod et ego facile crediderim. Scholiastæ quippe et Theodoretus, quando οἱ ἄλλοι, vel οἱ λοιποὶ ponunt, hos interpretes indicant. Huic opinioni suffragatur Procopius in *Genesim*: *Hebraica veritas, inquit, habet, ut ex aliis interpretibus didici, Eris mobilis et instabilis, non manens fixis sedibus in uno loco, sed errabundus et*

CAPUT V GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אדם תולדתו כפר 1	1.	1. Τοῦτο τὸ βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ.
שבע 2	2.	2.
ויחיו כל ימי אדם 5 שבע מאות שנה ושלישים שנה	5. Οὐρασεῖου χολ ἡμε Ἀδάμ ασερ α: θησετ μηθβ σανα ουσαλωσεμ σανα.	5. Καὶ ἐζησεν Ἀδάμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἐννακόσια ἔτος.
25 שבעה ויחי מתולדתו שבע שנה ומאת שנה ויחי Ἑβραϊκὸν καὶ τὸ Σαμαρειτικόν, καὶ ἐζησε Μαθουσάλα ἑτη ρπζ' καὶ ἐγένησε τὸν Λάμεχ.	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Hic liber generationum Adam.	1. Hic est liber generationis Adam.	1. Hic liber generationum Adam.
2. Nomen eorum.	2. Nomen eorum.	2.
5. Et fuerunt omnes dies Adam, quibus vixit nongenti anni et triginta anni.	5. Et factum est omne tempus quod vixit Adam, anni nongenti triginta.	5. Et vixit Adam triginta annos et nongentos annos.
25. Et vixit Mathusala septem et octoginta annos et centum annos, et genuit Lamech. Hebr. et Samarit. Et vixit Mathusala clixvii annos, et genuit Lamech.	25. Vixit quoque Mathusala centum octoginta septem annis, et genuit Lamech.	25.

vagabundus in orbe vives. » Sañe hæc expositio vera est et ab omnibus Catholicis recipitur. Nec dubium videtur hos interpretes esse Aq., S. et Th. Hieron. Quæst. in Gen. : Quod LXX Naid transtulerunt, in Hebræo non dicitur, et interpretatur, σαλευόμενος, id est fluctuans et instabilis, ac sedis incertæ. Itaque hæc lectio, non Hebræi modo et Syri, ut ferunt catenæ Regiæ, sed etiam aliorum interpretum esse videtur.

V. 15. Græca trium interpretum verba a quodam nupero allata, uncinis inclusimus, quia nusquam reperimus. In hunc locum Hieronymus, Quæst. in Genes. : « Omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet. » Pro « septem vindictas » Aquila « septemplexiter » interpretatus est; Symmachus, « septimum; » Theodotio, « per hebdomadem. » Super quo capitulo exstat epistola nostra ad Damasum. In epistola autem ad Damasum sic habet: VAIOMER LO ADONAI LOCHEN CHOL OREG CAIN SOBATHAIM IOCCAMO. Aquila. Et dixit ei Dominus, « Propterea omnis qui occiderit Cain, septemplexiter ulciscetur. » Symmachus : « Et dixit ei Dominus : Non sic, sed omnis qui occiderit Cain, hebdomas, sive septimus vindicabitur. » Septuaginta et Theodotio : « Et dixit ei Dominus : Non sic, sed omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet. » Reliqua vide ibi. Procopius in Genes. p. 86 : Quidam magis proprie istum locum interpretantur, dicentes : oportet Cainum septies puniri ob commissum parricidium; Aquilas sic reddidit : « Septies. » Symmachus vero sic vertit : « Septies dabit pœnas, » quod quidam sic intellexerunt : in septem generationibus pœnas pendet. Verum Hebræus post dictionem « interficiens » punctum locat.

V. 24. Hæc ex Procopio desumpta sunt, cujus hæc sunt verba p. 90 : Sed nihil moror sive dona Spiritus sancti, sive septem patrum personæ, illa septem accipias. Illi sententiæ astipulatur Theodo-

tio præsentem locum transferens : « Per septennarium ulciscetur. » Symmachus sic vertit : « Septimus pœnas dabit. » Proinde Lamech forte septimus fuit, qui pœnas inflixit.

V. 25. Latine hic versiculus exstat apud Hieronymum in Quæst. ad Gesim. Ex Latinis Græca concinnavimus, quia videtur non potuisse alio modo legi. Uncinis tamen inclusimus, ne quis aliunde excerpta putaret.

V. 26. Sic omnes catenæ Regiæ, sic item schedæ Combelsianæ Aquilæ locum efferunt. Drusius legerat : 'Αχ., τότε ηρχθη του καλειν εν ονοματι Κυριου. Theodoretii editi, 'Αχ., τότε ηρχθη του καλεισθαι τῷ ονοματι Κυριου. Versionem ex Hebræo catenæ omnes mss. habent nomine Eusebii Emiseni, cujus totum locum afferre libet : 'Εν τῷ 'Εβραϊκῷ οὐχ οὕτως λέγει· ἀλλ', « Οὗτος ηλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ ονοματι Κυριου του Θεου, » τούτέστιν Υἱος Θεου λέγεσθαι καὶ Θεός. Οἱ γὰρ ἀπὸ του Σηθ δίκαιοι γέγονασιν. Ὅθεν ἡ Γραφή ἐαυτῇ ἀκολουθοῦσα μετὰ ταῦτα φησι· « Καὶ ἴδον οἱ υἱοὶ του Θεου τὰς θυγατέρας των ἀνθρώπων, » τούτέστιν οἱ δίκαιοι. Οὐ γὰρ ἦν ἐπιμιξία των υἱῶν Σηθ πρὸς τους ἀπὸ του Κάιν. Id est : In Hebraico non ita dicit; sed, « Hic speravit appellari nomine Domini Dei, » hoc est, Filius Dei ac Deus dici. Nam qui a Setho ortum ducebant, justi fuerunt. Quamobrem Scriptura, sibi ipsi consonans, postea dicit : « Et viderunt filii Dei filias hominum, » id est justis. Nulla quippe commissio erat inter filios Sethi et Caini progeniem. Aliam interpretationem exhibet Hieronymus Quæst. in Gen. : Enos, juxta linguæ Hebrææ proprietatem, homo vel vir dicitur, et pulchre, quia hoc vocabulum habuit, de eo scriptum est, « Tunc initium fuit invocandi nomen Domini : » licet plerique Hebræorum aliud arbitrentur, quod tunc primum in nomine Domini et similitudine ejus, fabricata sint idola.

CAPUT V GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ω.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.	1.
2.	2. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὸ ὄνομα αὐτῶν.	2.
5.	5. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἄδᾶμ, ἕξ ἑξήσα, τριάκοντα καὶ ἑννακόσια ἑτη.	5.
25.	25. Καὶ ἔζησε Μαθουζάλα ἑπτὰ ἑτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.	25.
•		
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Hic liber generationis hominum.	1.
2.	2. Nomen ejus. Alii, nomen eorum.	2.
5.	5. Et facti sunt omnes dies Adam quibus vixit, triginta et nongenti anni.	5.
25.	25. Et vixit Mathusala septem annos et sexaginta et centum, et genuit Lamech.	25.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

ויהי מתושלח אחרי הליח .26
אתלכך שתיים ושמונים שנה ושבע
באות שנה. 'Ebr. και Samar, και
Εζησε Μαθουσαλα μετα τδ γεννησαι
αυτον Λαμεχ, δυο και ογδοηκοντα
και επταχόσια ετη.

Ἐλληνικοῖς γράμμασι.

26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26. Et vixit Mathusala, postquam
genuit ipse Lamech, duos et octo-
ginta annos et septingentos annos.
Hebr. et Samar. Et vixit Mathusala,
postquam genuit Lamech, duos et
octoginta et septingentos annos.

26. Et vixit Mathusala, post-
quam genuit Lamech, septingentis
octoginta duobus annis.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Genesis.

V. 1. Hanc Aquilæ lectionem mutuati sumus ex
loco quodam Origenis, quem supra attulimus in no-
tis ad verbum 4 capitis 1.

V. 2. Ἀλλοι, τδ θνομα αυτων, ex plerisque ma-
nuscriptis. Hæc vero lectio cum Hebraico con-
sonat.

V. 5. Prodit hic Aquilæ locus ex Epiphanio *De
mensuris et ponderibus*, p. 169. Ubi non omnia He-
braici textus verba transferuntur. An Aquila ipse
omiserit, an Epiphanium detruncarit, incertum.
Hebraica item Græce scripta non quadrant apud
Epiphanium. Nos ad litteram referimus. Hic vides
nimio scrupulo Aquilam Hebraicæ litteræ servien-
tem, τριάκοντα ετος, *triginta annum*, et ἑνναχόσια
ετος, *nongentos annum* vertere, quia nimirum He-
braicus textus ad utrumque habet נשׁו in singulari.
In annos autem generationum insignem Eusebii
Emiseni locum afferam desumptum ex schedis Com-
belsianis. "Οτι δ' Ἐβραῖος και δ Σύρος, και δ Σύμ-
μαχος παρὰ ρ' ετη ἀει γενεαλογεῖ, και ὑποδεγματος
ἐνεκεν. ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀδάμ γέγραπται σλ' γεννῶν
τὸν Σήθ· δ' Ἐβραῖος ρλ'· προστίθησι δὲ αὐτὰ εἰς
ὑπόλοιπον ζωῆς τοῦ Ἀδάμ. I. e. *Hebræus et Syrus et
Symmachus in genealogiis centum annos minus sem-
per ponunt; exempli causa, scriptum est [in LXX
Interpretibus] quod Adam anno vitæ cccxx genuerit
Seth: ibi Hebræus cxxx habet. Illos autem centum*

annos reliquis Adami vitæ annis adjungit. Ani-
madvertas autem Hebræum et Syrum afferri, qui
de re pariterque de Samaritano pluribus agitur in
Præliminaribus, ubi disquiritur an Græci interpre-
tes qui ex Hebraico, Syriaco et Samaritano trans-
tulerint, his in locis intelligantur; an vero ipsi ve-
teres lectionum indagatores, Hebraicum, Syriacum
et Samaritanum textum, ad certa loca consulentes,
ea ipsa Græce versa nobis exhibeant.

Vers. 25 et 26 interpretationem ex schedis Com-
belsii desumpsimus. Ille vero ex codd. Monspe-
liensi et Mazarinæo exscripsisse se dicit. In hunc
locum Hieronymus *Quæst. in Genesisim*: « *Et vixit
Mathusala centum annos et sexaginta et septem,* »
*etc. Famosa quæstio, et disputatione omnium Ec-
clesiarum ventilata, quod juxta diligentem supputa-
tionem, quatuordecim annos post diluvium Mathu-
sala vixisse referatur. Etenim cum esset Mathusala
annorum centum sexaginta septem, genuit Lamech.
Rursum Lamech, cum esset annorum centum octo-
ginta octo, genuit Noe, anni vitæ Mathusalæ, tre-
centi quinquaginta quinque. Sexcentesimo autem anno
vitæ Noe, diluvium factum est. Ac per hoc habita
supputatione per partes, nongentesimo quinquage-
simo anno Mathusalæ, diluvium fuisse convincitur.
Cum autem supra nongentis sexaginta novem annis
vixisse sit dictus, nulli dubium est quatuordecim eum*

CAPUT VI GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

ויראו בני־האדהים את־בנות
האדם כי טוב

2.

2. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν
τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.

3 לא יתן רחי באדם לעלם

3.

3.

4 הפלים היו בארץ

4.

4. Οἱ ἐπιπίπτοντες ἦσαν ἐπὶ τῆς
γῆς.

6 וינחם יהוה כירעשה את־האדם
בארץ ויהעצב אל־לב

6.

6. Καὶ μετῃμελήθη ὁ θεὸς ὅτι
ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς·
καὶ διεπονθήθη πρὸς καρδίαν αὐ-
τοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et viderunt filii Dei filias ho-
minis, quod pulchræ.

2. Videntes filii Dei filias homi-
num quod essent pulchræ.

2. Videntes autem filii deo-
rum filias hominum.

3. Non contendet spiritus meus
cum homine in sæculum.

3. Non permanebit spiritus meus
in homine in æternum.

3.

4. Gigantes fuerunt in terra.

4. Gigantes autem erant super
terram.

4. Cadentes, *sive* irruentes,
erant super terram.

5. Et pœnituit Dominum quod
ferisset hominem in terra, et indu-
luit ad cor suum.

6. Pœnituit eum quod hominem
ferisset in terra: et tactus dolore
cordis intrinsecus.

6. Et pœnituit Deum quia fecerat
hominem super terram, et la-
boravit ad cor suum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

27.

26. Καὶ ἔζησε Μαθουσαλα μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ δύο καὶ ὀκτακόσια ἔτη.

26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.

26. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech, duos et octingentos annos.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Genesis.

annos vixisse post diluuium. Et quomodo verum est quod octo tantum animæ in arca salvæ factæ sunt? Restat ergo ut quomodo in plerisque, ita et in hoc, sit error in numero. Siquidem et in Hebræis et Samaritanorum libris ita scriptum reperi: « Et vixit Mathusala centum octoginta septem annis, et genuit Lamech. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech, septingentos octoginta duos annos, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Mathusalæ, anni nongenti sexaginta novem, et mortuus est. Et vixit Lamech centum octoginta duobus annis, et genuit Noe. » A die ergo natiuitatis Mathusalæ, usque ad diem ortus Noe, sunt anni trecenti sexaginta novem: his adde sexcentos annos Noe: qui in sexcentesimo vitæ ejus anno factum est diluuium: atque ita fit, ut nongentesimo sexagesimo nono vitæ suæ Mathusala mortuus sit, eo anno quo cepit esse diluuium. In eundem locum Origenes in schedis Combel: Περιέχει ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ἔζησε Λάμεχ ἔτη ρ', καὶ π', καὶ ἡ', καὶ ἐγέννησε Νῶε. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Νῶε ἔτη φξξ'. Καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ ἔτη ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα τρία, καὶ ἀπέθυσεν. Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν ς', καὶ ἐγέννησε τρεῖς υἱούς. Καὶ εὐρίσκειται ἐκ τούτου διαφωνίαν ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν τοῦ Νῶε. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ Γραφή λέγει ὅτι τῷ Θεῷ

εὐηρέστησε Νῶε, καθὼς γέγραπται καὶ περὶ τοῦ Ἐνώχ. Κάκεινος γὰρ ὅτε εὐηρέστησε τῷ Θεῷ, τότε καὶ μετέθηκεν αὐτόν. Ὁμοίως οὖν καὶ τοῦ Νῶε τὰ πρὸ τῆς εὐαρεστήσεως ξξ' ἔτη οὐκ ἐλογίσαστο αὐτῷ ἡ θεία Γραφή. Ὅσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀβραάμ οὐκ ἐλογίσθη εἰς ζωὴν τὰ ξ' ἔτη τὰ πρὸ τῆς θεογνωσίας αὐτοῦ. Καὶ τοῦ Ἐνώχ ἔτη λ', καὶ τοῦ Σαούλ ἔτη κ', καὶ τοῦ Σολομώντος ἔτη μ', καὶ τοῦ Ἐζεκίου ιζ'. Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Μαθουσαλα εὐρίσκειται διαφωνία ἐτῶν ιε'. Hoc est: Supra legitur, « Vixit Lamech annos centum et octoginta et octo, et genuit Noe. Et vixit Lamech postquam genuit Noe annos DLXV. Et facti sunt omnes dies Lamech anni septingenti quinquaginta tres, et mortuus est. Et erat Noe annorum v et genuit tres filios. » Ex hoc autem annorum Noe sexaginta quinque discrepantiam deprehendimus. Verum hoc loco Scriptura dicit, Noe Deo placuisse, sicut etiam de Enoch scriptum est. Nam ille quoque cum placuit Deo, tunc translatus est ab eo. Similiter autem et ipsi Noe sexaginta annos, antequam placeret Deo elapsos, non computavit divina Scriptura. Sicuti nec Abrahamo sexaginta anni vitæ antequam Deum cognosceret computati sunt, nec Enoch triginta, nec Sauli viginti, nec Salomoni quadraginta, nec Ezechiae septemdecim. Sed etiam circa Mathusala reperitur discrimen annorum quindecim.

CAPUT VI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τῶν δυναστευόντων τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.

2. Ἰδόντες δὲ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ', υἱοὶ τῶν δυναστῶν.

2. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τοῦ Θεοῦ.

3. Οὐ κρίνει τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰωνίως.

3. Οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα.

3.

4. Οἱ βίαιοι ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄδυσίατοι.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Καὶ ἀπέστρεψεν.

6. Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενόηθη.

6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Et videntes filii potentium filias hominum.

2. Videntes autem filii Dei filias hominum. Alii, filii potentium.

2. Et videntes filii Dei.

3. Non judicabit spiritus meus homines æternum.

3. Non permanebit spiritus meus in hominibus his in æternum.

3.

4. Violenti erant super terram, ἄ. sanatu difficiles.

4. Gigantes autem erant super terram.

4. Gigantes autem erant super terram.

6. Et avertit.

6. Et cogitavit Deus, quia fecit hominem super terram, et recogitavit.

6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 כִּי נִחַמְתִּי	7.	7. Ὅτι μετεμελήθη.
9 אֲתָדְאֵלֵהֶם הַתְּלַחֲטָן	9.	9. Σὺν τῷ Θεῷ περιεπάται.
13 קָץ	13.	13. Τέλος.
14 עֲצִיבֵר	14.	14.
קנים תעשה אדהתבה		
וכפרת ... בכפר		Ἄλοιφῆσεις ἀλοιφῆ.
16 עָרָה תַּעֲשֶׂה לְתֵבָה שנים ושלשים תעשה	16.	16. Μεσημβρινὸν ποιήσεις τῆ πε- λωτῶ.
18 אֲתָדְבִירֹתֶי אֶרֶץ	18.	18.
19 ומכלדהתי	19.	19. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Quia poenitet me.	7. Poenitet enim me.	7. Quia poenituit me.
9. Cum Deo ambulavit Noe.	9. Cum Deo ambulavit.	9. Cum Deo ambulabat
13. Finis.	13. Finis.	13. Finis.
14. Lignorum Gopher.	14. De lignis lævigatis.	14.
Nidos facies cum arca.	Mansiunculas in arca facies.	Linies linimento.
Bituminabis bitumine.	Bitumine linies.	
16. Fenestram facies arcæ.	16. Fenestram in arca facies.	16. Meridianum facies arcæ.
Secunda et tertia facies.	Deorsum cœnacula et tristega fa- cies in ea.	
18. Fœdus meum tecum.	18. Fœdus meum tecum.	18.
19. Ab omni vivente.	19. Ex cunctis animantibus.	19. Ab omnibus animantibus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Genesis.

V. 2. Locum plenum Aquilæ et Symmachi ex Combefisianis schedis et ex catenis mss. eruimus. Hieronymus: *Verbum Hebraicum ELOIM communis est numeri: et Deus quippe et dii similiter appellantur: propter quod Aquila, plurali numero, filios deorum ausus est dicere deos, intelligens sanctos sive angelos. Deus enim stetit in Synagoga deorum: in medio autem deos discernit. Unde et Symmachus istiusmodi sensum sequens, ait: « Videntes filii potentium filias hominum, » et reliqua.* Cyrillus in catenis mss. citatus hæc habet: Ὅδομεν οὖν ὅτι τῶν ἀντιγράφων τινὰ περιέχει σαφῶς: « Ἰδόντες δὲ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. » Εἶτα περιτρέπουσι τινες τῆς φιλοσοφίας τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς οὕτω μυσσαρώτης ἐπιθυμίας ἀνάπτουσι τὰς αἰτίας ὀλισθηκόσιν ἀγγέλοις, οἱ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν οὐ τετηρήκασι κατὰ τὸ γεγραμμένον. Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν πᾶν ἀβρώστημα νοῦ πρέπει ἂν ἐκείνοις, φαίην ἂν καὶ συνθήσασθαι· τὸ δὲ γε τοῦ εἰκότος λογισμοῦ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι πλῆστιν ὡς ἀποτάτω φέρεσθαι συγχωρεῖν, εἴεν ὡς γέ μοι φαίνεται τῶν ἀποπτωμάτων. Id est: *Scimus quædam exemplaria sic habere: Videntes autem angeli Dei filias hominum. Hinc carnalis amoris, et execrandæ concupiscentiæ crimen nonnulli referunt in angelos lapsos, qui proprium principatum non servaverunt, sicut scriptum est. Ego vero omnem quidem ipsius mentis morbum complere dicam et fatear; sententiæ autem alioqui probabilis fidem ultra modum ferri sinere, meo qui-*

dem iudicio absurdissimum fuerit.

V. 3. Sic editio Romana, Drusius et catenæ mss. In uno tamen codice locus Symmachi ita legitur, Ὁδ χρινεῖ τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰώνλους, *Non iudicabit spiritus meus homines æternos.* Hieronymus in *Quæst. in Genes.:* *In Hebræo scriptum est: « Non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum, quoniam caro sunt. » Hoc est, quia fragilis est in homine conditio, non eos ad æternos servabo cruciatus; sed hic illis restitutam quod merentur.*

V. 4. Sic interpretum lectiones edidit Martianæus noster. Drusius in hunc locum: Οἱ ἐπιπτόντες id est irruentes. Siquidem בַּבַּעֲבָרִים etiam irruo denotat ut ibi בַּבַּעֲבָרִים, irruit validis suis. Locus est alibi apud Davidem. In editione Romana, A. οἱ ἐπιπτόντες, οἱ βίαιοι. Hoc postremum Symmachi est. Sequitur tamen ibidem, Sym. οἱ δυστατοὶ οἱ βίαιοι. Quod mihi pariter suspectum. Οἱ βίαιοι, « violenti. » Hieron.: « *Pro cadentibus sive gigantibus, violentos interpretatus est Symmachus.* » Ex quo emendabis locum in editione Romana, quem modo citavimus, δυστατοὶ, id est sanatu difficiles. Hactenus Drusius, et quidem probe.

V. 6. Locum Aquilæ plenum, ut nos edimus, habent omnes catenæ mss. Regiæ ex Diodoro Tarsensi. In editione Romana et apud Drusium prima tantum vox legebatur, A. καὶ μετεμελήθη. Symmachi.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Ὅτι ἐνεθυμήθην. Ἄλλος, ἐθυμήθην.	7.
1. Τῷ Θεῷ ἐπηκολούθησε.	9. Τῷ Θεῷ εὐηρέστησε Νῶε.	9.
13. Πέρας.	13. Καιρός.	15.
14.	14. Ἐκ ξύλων τετραγώνων. Ἄλλος, ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ἢ κεδρίων. Ἄλλος, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων.	14.
Καλιὰς ποιήσεις.	Νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν. Ἄλλος, κατὰ τὴν κιβωτόν.	
Ἰαστηρίω.	Ἄσφαλτώσεις.	
16. Διαφανές ποιήσεις.	16. Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν.	16. Θύραν ποιήσεις.
Κατὰ δίστεγα καὶ τρίστεγα ποιήσεις αὐτήν.	Κατάγαια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.	
18. Συνθήκην μου μετὰ σοῦ.	18. Τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ.	18.
19. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων.	19. Ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
7.	7. Quia cogitavi. <i>Alius</i> , iratus sum.	7.
3. Deum secutus est.	9. Deo placuit Noe.	9.
13. Terminus.	13. Tempus.	13.
14.	14. Ex lignis quadratis. <i>Alius</i> , ex lignis imputribilibus, aut cedrinis. <i>Alius</i> , super tabulis buxinis.	14.
Nidos facies.	Nidos facies arcam. <i>Alius</i> , ad arcam.	
Propitiatione.	Bituminabis.	
16. Pellucidum facies arcæ.	16. Colligens facies arcam.	16. Januam facies.
Per binas et ternas contignationes facies eam.	Inferiora bicamerata et tricamerata facies eam.	
18. Fœdus meum tecum.	18. Testamentum meum tecum.	18.
19. Ab omnibus animantibus.	19. Ab omnibus pecoribus.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Genesis.

καὶ ἀπέστρεψε, et reversus est, id est et pœnituit, quam lectionem sequitur Onkelos.

V. 7. Sic in editione Romana et in codicibus nostris.

V. 9. Hæc habemus ex codice Regio ms. optimæ rotæ, num. 1871, qui continet Heptateuchum aliosque Scripturæ libros. In editione Romana lectiones Aquilæ et Symmachi quasi scholia afferebantur, tacitis interpretum nominibus. Lectionem Symmachi adnotare videtur Hieron. cum dicit, *Quæst. in Gen. : Cum Deo ambulabat Noe, hoc est, ipsius vestigia sequebatur.*

V. 13. Sic editio Romana et Drusius habent.

V. 14. Hunc item ex editione Romana mutatur. Tres autem interpretationes, quæ post LXX Interpretum versionem, ad tres haud dubie interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem pertinent, ita ut alius habuerit ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ex lignis imputribilibus; alius, ἐκ ξύλων κεδρίων, ex lignis cedrinis: atque ita vertunt Onkelos et Jonathan; alius denique, ἐκ ξύλων πυξίνων, ex lignis buxinis. Hebræus autem, teste Procopio, habet: *Ex tabulis quadrangulari forma connexis.* Ἄλλος, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων. Sic mss. et edit. Videtur autem esse lectio Theodotionis.

Ibid. Σύμ., καλιὰς ποιήσεις. Lectionem Symmachi sic efferunt tum catenæ mss., tum editio Rom. In hunc locum hæc habet scholiastes edit. Rom,

τὰς εἰς νεοτοτροφίαν ἐπιτηδείως ἐχούσας καταλώσεις, id est *mansiunculas ad nutriendos pullos concinne adornatas.* Interpres Procopii sic habet p. 97: *Nidos Symmachus appellat tuquria.*

Ibid. Ἄκ., ἀλοιφήσεις ἀλοιφή. In codice Regio 1871, optimæ notæ, legitur ἀλοιφώσεις, quasi ab ἀλοιφῶ, quæ lectio non spernenda. Lectionem Symmachi exscripsimus ex eodem cod. Regio 1871. Habuerit autem ille, ἰλάσεις Ἰαστηρίω, propitiaberis propitiatione; sed primam vocem omisit scriba Regii codicis.

V. 16. Locus ex editione Romana prodit. Hic Hieronymus *Quæst. Hebr. : Pro eo quod est, « colligens facies arcam, » in Hebræo habetur, « meridianum facies arcæ : » quod manifestius interpretatus est Symmachus dicens, διαφανές, hoc est, dilucidum facies arcæ, volens fenestram intelligi. Procopius autem sic habet. : Primo præcepit Deus Noacho, ut pararet ostium ab obliqua parte arcæ. Theodotio transtulit « januam ; » sed Aquila vertit « ostium sive fenestram vel valvam » aut *quamdum apertionem.**

Ibid. Sic locum Symmachi plenum habent catenæ mss. et schedæ Combelsianæ. Hic Origenis de arcæ forma locum afferre libet, quia nondum quod sciam Græce editus est: Ζητητέον ποταπόν, etc. *Est Origenis homilia 2 in Genesin, quam vide Operum ejus nostræ editionis tom. II, col. 461. EDIT. PATR.*

V. 19. Sic habetur in editione Romana.

TO EBPAIKON.	CAPUT VII GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
את־כֹּהֲנֵי־אֵשֶׁר עֲשִׂיתָ 4	4.	4.
וארבת השמים 11	11.	11. Αἱ θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ.
העוף 14	14.	14.
מכל־הבשר אשר־ב רוח חיים 15	15.	15.
גבר 20	20.	20. Ἐνεδυναμώθη.
מכל אשר 22	22.	22.
ויגבר 24	24.	24. Ἐνεδυναμώθη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Omnem substantiam quam feci.	4. Omnem substantiam quam feci.	4.
11. Cataractæ cœli.	11. Cataractæ cœli.	11. Fenestræ cœli.
14. Volatile.	14. Volatile.	14.
15. Ab omni carne, in qua est spiritus vitæ.	15. Ex omni carne, in qua erat spiritus vitæ.	15.
20. Invaluit.	20. Altior fuit aqua.	20. Invaluit.
22. Ex omni quod erat.	22. Vacat.	22.
24. Et invaluit.	24. Obtinueruntque aquæ.	24. Invaluit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Genesis.

V. 4. Ita quidam codd., πᾶσαν τῆν ἀνάστασιν, tacito interprete.

V. 11. Prodit hic locus Aquilæ et Symmachi ex edit. Rom. et ex Drusio.

V. 14. Περωτόν. Sic codex Reg. 1871, non indicato interpretis nomine.

V. 15. In hunc versum Augustinus in *Locut.*, num. 20: *Non refertur, e in quo, nisi genus subaudias, id est, in quo genere. Nam si in carne subaudiremus, e in qua fuerat dicendum: quod solus interpres Symmachus dixit. — Hoc ut intelligas, infert Drusius, sciendum in editione τῶν Ὁ inveniri, ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾧ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς, e ab*

TO EBPAIKON.	CAPUT VIII GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויועבר 1	1.	1. Καὶ παρήγαγεν.
וישנו הבאים 1	1.	Καὶ ἐστάλησαν (τὰ ὕδατα).
ויסכרו מעינת 2	2.	2. Καὶ ἐνεφράγησαν αἱ πηγαί.
אררט 4	4.	4.
את־הלך 6	6.	6.
שב 7 'O Σύρος καὶ ὁ Ἑβρ., ἀπέστρεψε.	7.	7.
עלה 11	11.	11.
את־מנסה החבה 13	13.	13. Τὸ κάλυμμα τῆς κιωλοῦ.
עלה 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et transire fecit.	1. Adduxit spiritum.	1. Et traduxit.
Et quieverunt aquæ.	Et imminutæ sunt aquæ.	Et coercitæ sunt aquæ.
2. Et clausi sunt fontes.	2. Et clausi sunt fontes.	2. Et obturati sunt fontes.
4. Ararat.	4. Armeniæ.	4.
6. Fenestram.	6. Fenestram.	6.
7. Heb. et Syrus, Reversus est.	7. Non revertebatur.	7.
11. Ramum.	11. Ramum.	11.
13. Operculum arcæ.	13. Tectum arcæ.	13. Operculum arcæ.
20. Holocausta.	20. Holocausta.	20.

CAPUT VII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Πᾶν τὸ ἀνάστημα ὃ ἐποίησα. "Ἄλλος, ἐπανάστημα. "Ἄλλος, πᾶ- σαν τὴν ἀνάστασιν ἣν ἐποίησα.	4.
11. Αἱ θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ.	11. Οἱ καταβράχται τοῦ οὐρα- νοῦ.	11.
14.	14. Πετεινόν. "Ἄλλ., πτερωτόν.	14.
15. (Ἀπὸ πάσης σαρκὸς ἐν ᾗ ἔστι κνῦμα ζωῆς.)	15. Ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾗ ἔστι πνεῦμα ζωῆς.	15.
20. Ἐπεκράτησεν.	20. Ὑψώθη ὕδωρ.	20.
22.	22. Πᾶν ὃ ἦν. "Ἄλλοι, πᾶς ὃς ἦν.	22.
24. Ἐπεκράτησεν.	24. Ὑψώθη ὕδωρ.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	4. Omne quod surgit, quod feci. <i>Alius</i> , quod insurgit. <i>Alius</i> , omnem insurrectionem, quam feci.	4.
11. Fenestræ cœli.	11. Cataractæ cœli.	11.
14.	14. Volatile. <i>Al.</i> , alatum.	14.
15. Ab omni carne, in qua est spiritus vitæ.	15. Ab omni carne, in quo est spiritus vitæ.	15.
20. Prævaluit.	20. Exaltata est aqua.	20.
22.	22. Omne quod erat. <i>Alii</i> , omnis qui erat.	22.
24. Prævaluerunt (aquæ).	24. Exaltata est aqua.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Genesis.

ἐν ᾗ *carne, in quo*, ἢ etc., *et est constructio sensu congrua non voce. Siquidem carnis vocabulo significatur homo aut animal, quo referendum ἐν ᾗ. Non est hoc novum aut insolens in his libris. Nos ex Latinis Symmachi Græca concinnavimus, nullo periculo ut quisque videat. Verum eadem Græca Symmachi verba uncinis de more inclusimus.*

Versus 20 et 24 ex editione Romana et ex Dru-
sio prodeunt. August., *Quæst. in Gen.*, lib. 1, quæst.
2: *Exaltata est aqua super terram cl. dies. Aquila,*
ε obtinuit, ἢ Symmachus, ε prævaluerunt aquæ.
V. 22. "Ἄλλοι, πᾶς ὃς ἦν. Sic quidam mss., *ta-*
citis interpretibus.

CAPUT VIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Καὶ παρήγαγεν. Καὶ ἐλώφησαν (τὰ ὕδατα).	1. Καὶ ἐπήγαγεν. Καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ.	1.
2. Καὶ ἐκλείσθησαν αἱ πηγαί.	2. Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαί. 2. (Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πη- γαί.)	2.
4.	4. Ἄραράτ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , Ἄρμε- νίας.	4.
(	6. Τὴν θυρίδα. "Ἄλλος, τὴν θύ- ραν.	6.
7.	7. Οὐκ ἀνέστρεψεν.	7.
11. Θάλλον.	11. Φύλλον.	11.
13. Τὸ κάλυμμα τῆς κιβωτοῦ.	13. Τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ.	15.
20. Ἄναφοράς.	20. Ὀλοκάρπωσιν. "Ἄλλος, ὀλο- καύτωσιν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Et traduxit. Et desierunt aquæ.	1. Et induxit. Et cessavit aqua.	1.
2. Et clausi sunt fontes.	2. Et operti sunt fontes.	2. (Et operti sunt fontes.)
4.	4. Ararat. <i>Reliqui</i> , Armeniæ.	4.
6.	6. Fenestram. <i>Alius</i> , januam.	6.
7.	7. Non reversus est.	7.
11. Ramum.	11. Folium.	11.
13. Operculum arcæ.	13. Tectum arcæ.	15.
20. Oblationes.	20. Holocarposim. <i>Alius</i> , holo- caustum.	20.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵהֶם 21
 'O יצר לב האדם רע מנעורו
 Ἐβραῖος, ὃ πλάσμα τῆς καρδίας
 τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
 νεότητος αὐτοῦ.

21.

21. Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν καρ-
 διαν αὐτοῦ.

כְּלִימֵי הָאָרֶץ 22

22.

22.

ימים ולילה

Ἡμέρα καὶ νύξ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

21. Dixit Deus ad cor suum.
 Cogitatio cordis hominis mala a
 pueritia sua.
 Hebr. Int. Formatio cordis ho-
 minis ad mala a juventute sua.

21. Et ait.
 Sensus enim et cogitatio humani
 cordis in malum prona sunt ab
 adolescentia sua.

21. Dixit Deus ad cor suum.

22. Omnes dies terræ.

22. Cunctis diebus terræ.

22.

Dies et nox.

Nox et dies.

Dies et nox.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Genesis.

V. 1. Hæc Aquilæ et Symmachi lectio prodit ex
 margine codicis Regii 1871.

Ibid. 'A., καὶ ἐστάλησαν, etc. Hæc ex editione Ro-
 mana et ex Drusio.

V. 2. 'A., καὶ ἐνεφράγησαν. Sic codex Regius
 1871, egregiæ notæ, quem præferendum censemus
 scholiastæ Romano qui habet ἐνεφράγησαν, si ta-
 men editores recte legerint. Siquidem ἐμφράττω
 in Bibliis Græcis frequentissime occurrit, ἐπι-
 φράττω nusquam. In hunc locum Hieronymus
*Quæst. in Gen. : Pro « revelatis fontibus, » « clausos
 et obturatos » omnes interpretes transtulerunt.*

V. 4. Sic codex Regius jam memoratus. LXX
 vero interpretes hic et IV Reg. xix, 47, ubi vox
 אֲרָצָה occurrit, Ἀρράτ reddiderunt.

V. 6. Ἄλλος, τὴν θύραν. Sic mss., videtur autem
 Theodotionis ut supra.

V. 7. Hanc Syri et Hebræi versionem efferunt
 catenæ mss. et schedæ Combelsianæ ex Didymi,
 qui sic habet : Ὁ Σύρος οὐχ ὁμοίως τῇ Ἑλληνικῇ
 λέγει γὰρ ὑπέστρεψε, καὶ ὁ Ἑβραῖος, id est, *Syrus
 non similem Græcæ lectionem habet : dicit enim,
 « Reversus est, » ut et Hebræus.* Græca igitur edi-
 tio LXX et Vulgata particulam negativam habent :
Egrediebatur et non revertebatur, quæ nec in He-
 braico hodierno est, nec tempore Didymi in Hebræo
 et Syro exstabat. De Hebræo et Syro diximus in
 nota ad vers. 5 cap. v.

V. 11. Θαλδὶ ramum. Hæc lectio prodit ex me-
 morato codice Regio 1871, qui Francisci prius

CAPUT IX GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

עַל כָּל־חַי 2

2.

2.

בַּנֶּפֶשׁ דָּבָר 4

4.

4. Ἐν ψυχῇ αὐτοῦ αἷμα αὐτοῦ.

חַיָּה 5

5.

5.

בַּעֲנַי עֵינַי עַל־הָאָרֶץ 14

14.

14.

אֵת צְדַת אָבִי 22

22.

22. Τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ.

וַיִּיקָץ 24

24.

24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Super omnem bestiam.

2. Super cuncta animalia.

2.

4. In anima ejus sanguis ejus.

4. Carnem cum sanguine non
 comedetis.

4. In anima ejus sanguis ejus.

5. Bestiæ.

5. Bestiarum.

5.

14. In obnubilando me nubem
 super terram.

14. Cumque obduxero nubibus
 cælum.

14.

22. Turpitudinem patris sui.

22. Verenda scilicet patris sui.

22. Turpitudinem patris sui.

24. Et experrectus est.

24. Evigilans autem.

24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21. Εἶπε Κύριος πρὸς ἑαυτὸν.

21. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς διανοηθεὶς.

21. Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ.

Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ.

22.

22. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς. Ἄλλος, πάντα τὸν χρόνον τῆς γῆς.

22.

Ἡμέραν καὶ νύκτα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

21. Dixit Deus ad seipsum.

21. Dixit Deus recogitans. Mens hominis diligenter super mala a juventute sua.

21. Dixit Deus ad cor suum.

22

22. Omnes dies terræ. *Alius*, omne tempus terræ. Diem et noctem.

22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Genesis.

tempore in Bibliothecam Regiam advectus et pulchre compactus est. Cum autem pro more extrema foliorum exciderent operæ, ut auro linirent, nomen aut notam interpretis absciderunt, quod sæpissime factum infra dicemus. Interpres hic est Symmachus, ut docet nos cod. Coislinianus qui habet : Σ., Θάλλον. Proverb. xi, 28, eandem vocem ἦν Symmachus vertit θάλλος.

V. 13. Sic editio Romana. Coislin., A., Σ., τὸ κάθαρμα.

V. 20. Sic item editio Rom. Ἄλλος, ὀλοκαύτωσιν, sic quidam mss. Coislin., Σ., ἀναφοράν.

V. 21. Hic variant codices : nam Romanus scholiastes primam lectionem, quæ est Aquilæ, Theodotioni tribuit. At codices nostri et schedæ Combef-

sianæ Aquilæ ascribunt; et quidem, ut videtur, recte. Nam hic et alibi Aquila litteram ad verbum sequitur.

Ibid. Hanc lectionem afferunt catenæ Regiæ et Combefis. ex Eusebio Emiseno, cujus hæc sunt verba : Ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀντὶ τοῦ, « ἐπιμελῶς, » εὐσεβικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ. » Νοεῖται δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ οὕτως, « τὸ πλάσμα τῆς καρδίας ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ. » Id est : *Hebræus pro illo, « diligenter, » habet, « Natura hominis ad mala a juventute sua. » Sic item explicatur apud illos, « Formatio cordis hominis ad mala a juventute sua. »*

V. 22. Bina loca desumpsimus ex codice Regio 1871.

CAPUT IX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Κατὰ πάντων τῶν θηρίων.

2. Ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις. Ἄλλ., ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι.

2.

4. Οὗ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ.

4. Ἐν αἵματι ψυχῆς.

4.

5. Ζώων.

5. Θηρίων.

5.

14.

14. Ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν. Ἄλλος, ἐν τῷ συναγεῖν με νεφέλας ὑπεράνω τῆς γῆς.

14.

22. Τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

22. Τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

22.

24.

24. Ἐξένηψε δέ. Ἄλλος, καὶ ἐξυπνίσθη.

24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Contra omnes feras.

2. In omnibus feris. *Al.*, in omnibus jumentis.

2.

4. Ubi cum anima sanguis ejus.

4. In sanguine animæ.

4.

5. Animalium.

5. Bestiarum.

5.

14.

14. In connubiliando me nubes super terram. *Alius*, in colligendo me nubes super terram.

14.

22. Turpitudinem patris sui.

22. Nuditatem patris sui.

22.

24.

24. Et sobrius factus est. *Alius*, et evigilavit.

24.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יהי כנען עבד לְמִי 26	26.	26. Δούλος δούλων ἔστω Χανααν παῖς.
בְּאֵהָלִי 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
26. Et sit Chanaan servus eis.	26. Si Chanaan servus ejus.	26. Servus servorum sit Chanaan puer.
27. In tabernaculis.	27. In tabernaculis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Genesis.

V. 1. Ad vocem Hebraicam וְכַלְכַּלְתִּי ubi LXX habent πληρώσατε, Coislín. in margine θερήσατε pro θερίσατε, quæ vox non quadrat ad Hebraicam.

V. 2. Hæc ex codice Regio 1871 mutuati sumus.

V. 4. Sic in editione Romana. Symmachus, οὗ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ, ubi cum anima sanguis ejus. In hunc locum hæc catenæ mss. afferunt : Ὁ Σὺμ-μαχος σαφῶς αὐτὸ εἶρηκεν ὁμοῦς τοῦτο ὁ λόγος αἰνί-τεται, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἄλλων ζώων ἢ ψυχὴ αὐτῶν ἔστι. Διὸ ἐκχυθέντος τοῦ αἵματος αὐτῶν, συναπόλλυται ἢ ψυχὴ αὐτῶν. Οὐ δεῖ τινα, φησί, ψυχὴν ἐσθίειν. Id est : *Id clare Symmachus dixit : attamen hoc Scriptura indicat, quod sanguis cæterorum animalium sit anima illorum. Quamobrem effuso illorum sanguine, simul interit anima ipsorum : at neminem, inquit, animam comedere par est.* Forte verba, ὁ σὺν ψυχῇ τὸ αἷμα αὐτοῦ melius vertantur, *cujus cum*

τεται, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἄλλων ζώων ἢ ψυχὴ αὐτῶν ἔστι. Διὸ ἐκχυθέντος τοῦ αἵματος αὐτῶν, συναπόλλυται ἢ ψυχὴ αὐτῶν. Οὐ δεῖ τινα, φησί, ψυχὴν ἐσθίειν. Id est : *Id clare Symmachus dixit : attamen hoc Scriptura indicat, quod sanguis cæterorum animalium sit anima illorum. Quamobrem effuso illorum sanguine, simul interit anima ipsorum : at neminem, inquit, animam comedere par est.* Forte verba, ὁ σὺν ψυχῇ τὸ αἷμα αὐτοῦ melius vertantur, *cujus cum*

CAPUT X GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
גְּבֻרָתוֹ 9	9.	9.
אֲשֶׁר יִצְחָק מִשָּׁם פִּלְשְׁתִּים 14	14.	14.
הַבְּדוּל 21	21.	21.
פִּלֵג 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Potens venatione.	9. Robustus venator.	9.
14. Quod egressi sunt inde Philistiim.	14. De quibus egressi sunt Philistiim.	14.
21. Majoris.	21. Majore.	21.
25. Phaleg.	25. Phaleg.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Genesis.

V. 9. Ἄλλος, βλάτος. Suspiciatur Drusius esse interpretationem Symmachi, quia is Gen. vi, 4, הַנְּבִלִים, vertit, ὁ βλάτος. Sed Num. xxxiii, idem Symmachus נְבִלִים vertit τεραστίους.

V. 14. Ἄλλ., ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεῖμ. Sic quidam mss. et edit. Complut. Suspicio autem eam versionem Symmachi.

CAPUT XI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בְּנִסְעָם 2	2.	2. Ἄρατι.
וְהָיָה לְהֵם לְחֶמֶר 3	3.	3.
Ἐὐρ. καὶ ὁ Σύρ., καὶ ἀστῆστος ἦν αὐτῶν ὁ πηλός.		
אֶשֶׁר יִהְיוּ לְנֶשֶׁת 6	6.	6. Ὁ ἐννοηθήσονται.
וְהַבְּלָה 7	7.	7. Ἀναμίξωμεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In proficiscendo ipsos.	2. Cum proficiscerentur.	2. In proficiscendo ipsos.
3. Et lutum erat eis in cæmentum.	3. Et bitumen pro cæmento.	3.
Hebr. int. et Syrus, et calx erat illis cæmentum.		
6. Quod cogitaverunt facere.	6. Donec eas opere compleant.	6. Quod cogitabi....
7. Confundamus.	7. Confundamus.	7. Commisceamus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. Καὶ ἔσται Χαναάν παῖς οἰκίτης αὐτοῦ.	26.
27.	27. Ἐν τοῖς οἴκοις. Ἄλλος, ἐν τοῖς σκηνώμασι.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
26.	26. Et erit Chanaan puer famulus ejus.	26.
27.	27. In domibus. Alius, in tabernaculis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Genesis.

anima sanguis ejus; quamvis Symmachus hos Hebraismos in versione sua non soleat exprimere.

V. 5. Ex cod. Coislin.

V. 14. Ex eod.

V. 22. Sic habetur in editione Romana.

V. 24. Sic legit Theodoretus, ἐξυπνίσθη· videtur autem Symmachi esse, qui semper vocem ὕπνῃ, ἐξυπνίσεν vertere solet. Sic psalm. xliiii, v. 16, et

psalm. lxxii, v. 20.

V. 26. Locum plenum habemus in catenis mss. et in schedis Combef. ex Diodoro, cujus hæc sunt verba: Ἡ κατὰ Ἀκύλαν, δούλος δούλων ἔστω Χαναάν παῖς, τοῦ Σήμ, ἢ τοῦ Ἰαφὲτ διὰ τὴν ἀμαρτίαν. Id est: *Vel secundum Aquilam, servus servorum sui Chanaan puer. Semi, vel Japhet. propter peccatum.*

V. 27: Ἄλλος, ἐν τοῖς σκηνώμασι. Sic in eodem Diodori loco.

CAPUT X GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Γίγας κυνηγός. Ἄλλος, βίαιος.	9.
14.	14. Ὅθεν ἐξῆλθε Φυλιστιεῖμ. Ἄλλος, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεῖμ.	14.
21. Τοῦ πρεσβύτου.	21. Τοῦ μελζονος.	21.
25.	25. Φαλέγ.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Gigas venator. Alius, violentus.	9.
14.	14. Unde egressus est Philistiim. Alius, unde egressus est inde Philistiim.	14.
21. Senioris.	21. Majoris.	21.
25.	25. Phaleg.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Genesis.

V. 21. Σ., τοῦ πρεσβύτου. Ex cod. Coislin.

V. 25. Codex Reg., qui est catena, hoc scilicet clion habet: Φαλέκ « μερισμός » ἐρμηνεύεται. Ἄλλος φη-

σὶν « ὀδόντων ἐκτιναγμός. » Id est: *Phalec « divisionem » significat; alius ait, « excussionem dentium. »*

CAPUT XI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἀπᾶραι.	2. Ἐν τῷ κινήσει αὐτούς.	2.
3.	3. Καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτῶν ὁ πηλός.	3.
6. Ὅ ἐὰν λογίσωνται.	6. Ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιῆσαι.	6.
7.	7. Συγγέωμεν.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. In proficiscendo ipsos.	2. Cum moverent.	2.
3.	3. Et bitumen erat illis cæmentum.	3.
6. Quod cogitaverunt.	6. Quæcunque conati fuerint facere.	6.
7.	7. Confundamus.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בבל 9.	9.	9. Βάβελ. Συνέχεε.
בבל		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Babel. Confudit.	9. Babel. Confusum est.	9. Babel. Commiscuit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Genesis.

V. 2. 'A., ἀραι. Σ., ἀπᾶραι. Ita Coislin.

V. 3. Ex Diodoro, qui sic habet in omnibus cæ-
tenis mss.: 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος ἔχει· Καὶ ἄσβε-
στος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός· καὶ μάλα εἰκότως. Ἀσφαλ-
τος γὰρ εἰς οἰκοδομὴν ἀγρηστος, ἄσβεστος δὲ ἐπιτη-
δαιότατος. Id est: *Hebræus et Syrus*: *Et calx erat*
eis cæmentum, » quod optime quadrat, nam bitumen

ad structuram inutile est, calx autem aptissima.

Scholion autem editionis Romanæ Diodori sen-
tentia repugnat his verbis: 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος
ἄσβεστον φασὶ τὴν ἀσφαλτον. Τινὲς τῶν διδασκάλων
ἄσβεστον ἔφασαν εἶναι, ἀγνοοῦντες ὡς εἰκὸς τὰς ἐν
τῇ Ἀσσυρίᾳ πηγὰς. Id est: *Hebræus et Syrus cal-*
cem dicunt loco bituminis. Quidam doctores calcem

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עד אלון מורה 6	6.	6.
ויעחק משם 8	8.	8. Καὶ μετῆρην. Ἄπὸ θαλάσσης.
מים		
הנגבה 9	9.	9. Νότονδε.
כי כבד הרעב 10	10.	10. Ὅτι ἐδάρυεν ὁ λιμός.
יחי 12	12.	12. Ζωώσουσιν.
וינבע יהודה איתפרעה ננעים 17	17.	17. Ἦπιετο. . . ἀφαῖς ἐβασιני- σεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Usque ad quercum Moreh.	6. Usque ad convallem illu- strem.	6.
8. Et profectus est inde. A mari.	8. Et inde transgrediens. Ab occidente.	8. Et transmovit. A mari.
9. Ad meridiem.	9. Ad meridiem.	9. Ad austrum.
10. Quia gravis erat fames.	10. Prævaluerat enim fames.	10. Quia gravis erat fames.
12. Vivere facient.	12. Servabunt.	12. Vivere facient.
17. Et percussit Dominus Pha- rao percussionibus.	17. Flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis.	17. Tangebatur... tactibus cruci- bat.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Genesis.

V. 6. Versionem Symmachi, quæ sine interpretis
nomine allata est a Drusio, addimus ex Coislin.
Vox ἕως deest in Coislin., sed ex altera lectione
restituatur.

V. 8. Versionem Aquilæ primam habet editio Ro-

mana; alteram vero, ut et utramque Symmachi,
Coislin. Arias Montanus ויעחק משם, non ita commode
vertierat, *evulsit se*. — Ad vocem τῶν Ὅ, κατὰ ἀνα-
τολάς, quæ respondet Hebraicæ מִקְדָּם, notat Coisli-
nianus, ὄϊον κατὰ νότον, quod videtur esse scholion.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הנגבה 1	1.	1.
כבד מאד 2 'Ebr., βαρὺς ἀφ- δρα.	2.	2.
מנגב 3	3.	3.
צאן ובקר ואהלים 5	5.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad meridiem.	1. Ad australem plagam.	1.
2. Gravis valde.	2. Erat dives valde.	2.
3. A meridie.	3. A meridie.	3.
5. Pecus et bos, et tabernacula.	5. Greges ovium, et armenta, et tabernacula.	5

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Σύγχυσις. Ἄνεμιξε.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Confusio. Confudit.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Genesis.

fuisse dixerunt, ignorantes, ut videtur, fontes illos, qui sunt in Assyria, id est, fontes bituminis. Ibi Romanus editor hæc verba, τινὲς τῶν διδασκάλων ἀπέστον ἔφασαν εἶναι, perperam interpretatus est; ei nonnulli doctores bitumen inexstinctum esse dixerunt. Ea de re vide Theodoret. *Quæst. in Gen.* Cujus etiam dicuntur esse in catenis ea quæ jam allatum

scholion habet.

V. 6. Ἄ., ὃ ἐννοηθήσονται. Σ., ὃ ἐὰν λογιῶνται. Ex Coislin.

In hoc versu legitur, ὅθεν ἐννοηθήσονται sine interpretis nomine, sic referente Drusio. Id autem corruptum videtur. Sed veras lectiones exhibet Coislin.

V. 7, 9. Aquilæ lectiones, ex cod. Coislin.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	CAPUT XII GENESIS.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	Ο.	
6. Ἔως τῆς δρυὸς Μαμβρῆ.	6. Ἐπὶ τὴν δρυὴν τὴν ὑψηλήν.	6.
8. Ἀπῆρην. Ἄπὸ δυσμῶν.	8. Καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν. Κατὰ θάλασσαν.	8.
9. Εἰς νότον.	9. Ἐν τῇ ἐρήμῳ.	9.
10.	10. Ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμός.	10.
12.	12. Περιπότήσονται.	12.
17.	17. Καὶ ἤτασεν ὁ Θεὸς τὸν Φα- ραῶ ἐτασμοῖς.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6. Usque ad quercum Mambre.	6. Ad quercum altam.	6.
8. Profectus est. Ab occidente.	8. Et recessit inde. Ad mare.	8.
9. In austrum.	9. In deserto.	9.
10.	10. Quia invaluerat fames.	10.
12.	12. Servabunt.	12.
17.	17. Et afflixit Deus Pharaonem afflictionibus.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Genesis.

Ibid. Hæc lectiones, quæ videntur esse Aquilæ et Symmachi, a Drusio afferuntur. Mare accipi pro Occidente tritum est in libris sacris: quia scilicet mare Mediterraneum ad occidentem Palæstinæ est.

V. 9 et 10. Sic apud Drusium. Pro ἐδάριον habet Coislin., ἐθαρόνη. Rectius.

V. 17. Ἄ., ἤπτετο, ἀφαῖς ἐθασάνισεν. Sic Coislin. Verum hæc Aquilæ versio mutila est, voxque ἐθασάνισεν videtur addita explicationis causa.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	CAPUT XIII GENESIS.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	Ο.	
1. Εἰς τὸν νότον.	1. Εἰς τὴν ἔρημον.	1.
2.	2. Ἦν πλούσιος σφόδρα.	2.
3. Εἰς τὸν νότον.	3. Εἰς τὴν ἔρημον.	3.
5.	5. Βόες καὶ σκηναί. Ἄλλες, βόες καὶ κτήνη.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In Austrum.	1. In desertum.	1.
2.	2. Erat dives valde.	2.
3. In Austrum.	3. In desertum.	3.
5.	5. Boves et tabernacula. <i>Alius,</i> oves et jumenta.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
6 ולא יכלו לשבת יחד	6.	6.
12 ישב	12.	12.
17 כי לך אתננה	17.	17.
18 וישב באלני כבורא	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et non poterant habitare pariter.	6. Et nequibant habitare communiter.	6.
12. Habitavit.	12. Habitavit.	12. Sedit.
17. Quia tibi dabo eam.	17. Quia tibi daturus sum eam.	17.
18. Sedit.	18. Habitavit.	18.
In quercubus Mambre.	Juxta convallem Mambre.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Genesis.

V. 1 et 3. Σ., εἰς τὸν νότον. Ex Coislin.
 V. 3. Hæc Hebraici lectio βαρὺς σφόδρα, prodit ex Hieronymo *Quæst. in Gen.*: *Pulchre, inquit, de Ægypto liberatus ascendisse dicitur. Sed occurrit huic sensui illud quod sequitur: quomodo potuerit exiens de Ægypto fuisse dives valde? Quod solvitur illa Hebraica veritate, in qua scribitur: « Abram gravis vehementer, » hoc est βαρὺς σφόδρα.*
 V. 5. Ο', βόες καὶ σκηναί. Sic editio Romana ætiam vetustissimi codd. Biblici. Alii, βόες καὶ κτήνη. Dubium autem an veteris cujusdam interpretis sit hæc postrema lectio. In utraque autem interpretatione omittitur ἴσῳ, ovīs aut pecus.
 V. 6. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα. Hanc lectionem præferunt cod. mss. non pauci et edit. Complut. Estque illa veteris cujusdam inter-

CAPUT XIV GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 מלך אלסר	1.	1.
מלך עילם		
מלך גוים		
3 חברו אלעמק השדים	3.	3. Συνέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν περιπεδίωνων.
5 רפאים	5.	5. Ῥαφαεῖμ.
ואת האימים		
6 עד איל	6.	6.
8 השדים	8.	8. Τῶν περιπεδίωνων.
9 מלך גוים	9.	9.
מלך אלסר		
13 השלים	13.	13.
העברי		Τῷ περατῆ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Regis Ellasar.	1. Rex Ponti.	1.
Regis Elam.	Rex Elamitarum.	
Regis gentium.	Rex gentium.	
5. Convenerunt ad vallem Sid-dim.	3. Convenerunt in vallem sil-vestrem.	3. Congressi sunt iu vallem campestrium.
5. Raphaim.	5. Raphaim.	5. Raphaim.
Et Æmim.	Et Emim.	
6. Usque ad planitiem.	6. Usque ad campestria.	6.
8. Siddim.	8. Silvestri.	8. Campestrium.
9. Regem gentium.	9. Gentium.	9.
Regem Ellasar.	Regem Ponti.	
13. Qui evaserat.	13. Unus qui evaserat.	13.
Hebræo.	Hebræo.	Transitori.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	6. Καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα.	6.
12. Ἐμεινεν.	12. Παρῳκησεν. Ed. Rom., κατῳκησεν.	12.
17.	17. Ὅτι σοι δώσω αὐτὴν ἰ- καὶ τῷ σπέρματι σου εἰς τὸν αἰῶνα ἰ.	17.
18.	18. Κατῳκησε. Ἄλ., παρῳκησε. Παρὰ τὴν δρυὸν τὴν Μαμβρῆ. Ἄλλος, ἀπὸ ὀράσεως.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Et non capiebat eos terra ad habitandum simul. <i>Alius</i> , et non poterant habitare simul.	6.
12. Mansit.	12. Advena fuit. <i>Edit. Rom.</i> , habitavit.	12.
17.	17. Quia tibi dabo eam ἰ- et semini tuo in sæculum ἰ.	17.
18.	18. Habitavit. <i>Alius</i> , peregrinatus est. Juxta quercum Mambre. <i>Alius</i> , a visione.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Genesis.

pretis, atque in multis codicibus in textum τῶν Ὁ irrepsit.

jusdam interpretis, ad marginem habent schedæ Combesianaæ.

V. 12. Ἄ., ἐκάθισεν. Σ., ἐμεινεν. Ex Coislín.
 V. 17. Ὅτι σοι δώσω αὐτὴν ἰ- καὶ τῷ σπέρματι σου εἰς τὸν αἰῶνα. Hæc postrema verba obelo notantur, utpote quæ in Hebraico non exsistent, ut monet quædam catena mss.

Ibid. Ἄλλος, ἀπὸ ὀράσεως, a visione. Hanc versionem veteris cujusdam interpretis afferunt item schedæ Combesianaæ ex ms. quodam codice desumptam. His autem exprimitur מִן הָרְאָה, quasi ׀ sit præpositio et מִן הָרְאָה, vidit, efformetur.

V. 18. Hanc lectionem, veteris, ut videtur, cu-

CAPUT XIV GENESIS.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Βασιλέως Πόντου.	1. Βασιλέως Ἑλλάσάρ.	1.
Βασιλέως Σκυθῶν.	Βασιλέως Ἑλάμ.	
Βασιλέως Παμφυλίας.	Βασιλέως ἔθνων.	
3. Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἄλσων.	3. Συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἄλυκην.	3. Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἄλσων.
5.	5. Τοὺς Γίγαντας.	5.
	Καὶ τοὺς Ὀμμαίους. Ἄλλος, καὶ τοὺς Ἐμμαίους.	
6.	6. Ἔως τῆς τρεβίνθου. Ἄλλος, ἕως δρυός.	6.
8. Τῶν ἄλσων.	8. Τῇ ἄλυκῃ.	8. Τῶν ἄλσων.
9. Παμφυλίας.	9. Ἐθνῶν.	9.
Βασιλέα Πόντου.	Βασιλέα Ἑλλάσάρ.	
13. Τῶν ἀνασωθέντων τις.	13. Τῶν ἀνασωθέντων τις.	13.
Ἑβραῖω.	Τῷ περάτῃ. Ἄλλος, Ἑβραῖω.	

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Regis Ponti.	1. Regis Ellasar.	1.
Regis Scytharum.	Regis Elam.	
Regis Pamphyliæ.	Regis gentium.	
5. Convenerunt in vallem amœnitatum.	3. Consenserunt ad vallem sal-sam.	5. Convenerunt in vallem amœnitatum.
5.	5. Gigan... Et Ommæos. <i>Alius</i> . Et Emmæos.	5.
6.	6. Usque ad terebinthum. <i>Alius</i> , usque ad quercum.	6.
8. Amœnitatum.	8. Salsa.	8. Amœnitatum.
9. Pamphyliæ.	9. Gentium.	9.
Regem Ponti.	Regem Ellasar.	
13. Unus ex iis qui aufugerant. Hebræo.	13. Eorum qui evaserant quidam. Transitori. <i>Alius</i> , Hebræo.	13.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

18 וכלכנדק מלך שלם דעזיא
חם ויין ודא כזן לאל עליון

18. Ουμελχισεδεχ μελεχ σαλημ-
ωστ̄ λεσημ ουταιν, ουου χουεν λεελ-
ελιουν.

18.

19 ויברכדו ויאמר ברוך אברהם
לאל עליון קנה שביום וארץ

19. ουιβαρχεου ουιωμερ βαρουχ
αβραμ λεελ̄ ελιουν κνε σαμαιμ
ουααρες.

19.

20 וברוך אל עליון אשר-בגן
ברוך ברוך ויתקלו מעשר מכל

20. ουβαρουχ ελ̄ ελιουν εσερ
μαγγεν σαραχ̄ βιαδαχ̄ ουαιθεν̄ λω
μαασερ̄ μεχολ̄.

20.

21 השש

21.

21. Τὴν ψυχὴν.

25 מהוט

25.

25. Ἀπὸ ράμματος.

שחרךנעל

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

18. Et Melchisedec rex Salem protulit panem et vinum : erat autem Sacerdos Dei excelsi.

18. At vero Melchisedech, rex Salem, proferens panem et vinum, erat enim Sacerdos Dei altissimi.

18.

19. Benedictus illi, et ait, Benedictus Abram Deo excelso, qui creavit caelum et terram.

19. Benedictus ei et ait : Benedictus Abram Deo excelsio, qui creavit caelum et terram.

19.

20. Et benedictus Deus altissimus, qui tradidit inimicos tuos in manu tua : et dedit ei decimas ex omnibus.

20. Et benedictus Deus excelsus, quo protegente, hostes in manibus tuis sunt. Et dedit ei decimas ex omnibus.

20.

Umelchisedec melec salem hosi lehem vaiain, uhu choen leel elion : vaiarcheu, vaiomer barnch abram leel elion cone samaim vaares : ubaruch el elion eser maggen sarach biadach vaithen lo maasser mechol.

21. Et animam.

21. Animas.

21. Animam.

25. A sutura.

25. A filo subtegminis.

25. A sutura.

Corrigiam calceamenti.

Corrigiam calceamenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Genesis.

V. 4. Symmachus, βασιλέως Πόντου. Procopium sequimur qui sic habet: *Symmachus interpretatus est Ellasar Pontum, Elam Scythas, gentium Pamphyliam.* In edit. Rom. et apud Drus. hæc confusa sunt: nam ad primum versum ponitur: 'A., Βασιλέως Πόντου, Σ., Σκυθών: hæc autem respondent Hebraicæ voci אלסר, *Ellasar*: et ad nonum, Σ., Σκυθών. Schol. Παμφυλλίας, hæc vero respondent voci גינתים, *gentium*. Quis credat autem Symmachum duas distinctasque gentes, uno eodemque nomine appellasse eodem in capite? Quare malimus Procopii lectionem sequi. Puto igitur in primo versu A. substitutum fuisse pro Σ., scilicet Aquilam pro Symmacho, uti sæpe solet. Hic vero non conjectura, sed Procopii auctoritate, veram lectionem restituumus; quod nemo sane improbatum est.

V. 5. Hic sequimur ed. Rom. et Hieron. qui ait *Quæst. in Gen.*: *σεδιον Aquila τῶν περιπεδιῶν, Theodotio τῶν ἀλσῶν, (amena nemora) significantes.* Martianæus noster hanc postremam lectionem Symmacho pariter et Theodotio tribuit. Vide ad versum 15 cap. 11. Hic Drusii conjectura non præterminanda. Ἀλσῶν, inquit, *vetus interpretes, (in vallem silvestrem.)* Τῶν περιπεδιῶν *reddi potest, eorum qui campestria seu campos aut planitiem incolunt.* Porro in *editione Romana scriptum περιπεδιῶν, cum accentu in penultima, supra 11, 15. בגינתים. Sym., 'Εν παραδείσῳ τῆς ἀλσός. Vide quæ scripsimus ad illum locum. Libet hariolari: quid si ἀλῶν, id est, salis? Sane οἱ Ὁ τὴν φάραγγα τὴν ἀλουχίαν. Cogitemus amplius. — Coislin. habet. 'A., συνέβαλον, Σ., συνήλθον. Quo probatur postremam lectionem, quam non sine scrupulo Symm. tribueramus atque Theodot., Symm. revera esse. Theod. vero non memorat Coisl.*

V. 5. 'A., Παφ. Sic editio Romana atque Drusius. Hic autem Ἰνσῆρ, *gentis* eujusdam nomen esse putat Buxtorfius. Alibi pro mortuis usurpatur. De hujus vocis significato mire disputatum est. Vide Robertsoni *Th saurum* in voce Ἰνσῆρ.

Ibid. 'A.Λ.Ι., Ἐμμαίους. Sic mss. quidam: atque ita legit edit. Complut. Coisl., *ol λοιπ., Ἐμμαίους.*

V. 6. Ὁ, Ἔως τῆς Τερεβίνθου. In hæc verba hoc vetus scholion habent schedæ Combefisianæ: Ἔως τῆς Τερεβίνθου. Ἡ πόλις αὕτη τοῦ Ἰωδ̄ ἐπὶ τῆς Βοτανείας [i. Βατανείας]. Οὕτω καλούμεναι δύο κώμαι. Ἀπέχουσι δὲ ἀλλήλων σημείοις θ' μεταξύ Ἀδάρον καὶ Ἀμιδῆς πόλεως. Id est: *Usque ad Terebinthum. Hæc est urbs Jobi ad Bataneam. Sic vocantur duo pagi: qui alter ab altero distant novem signis, id est milliariis, inter Adara et Amidam urbem.* Hoc scholion videtur Origenis aut Eusebii Cæsariensis esse. Hinc Hesychius, Τερεβίνθος, πόλις Ἰωδ̄, *Terebinthus, urbs Jobi.*

V. 9. Hunc versum perinde atque primum hujus capituli ex Procopio restituumus. In *editione Romana* et apud Drusium perperam legebatur Ἰνσῆρ. *Symm., Σκυθῶν. Schol., Παμφυλλίας. 77777 Schol., Πόντου.* Mendum ibi subodoratur Drusius. Vide supra ad versum primum. — Coislin. Σ., Σκυθῶν, ubi LXX, Ἐλάμ: quæ lectio non solum hic notatur in eodem cod. sed etiam versu 1, ubi eadem ipsa nomina habentur: quo firmatur lectio nostra.

V. 15. Σ., τῶν διαφυγόντων τις, hæc lectionem ex *editione Romana* mutuamur.

Ibid. Celebris locus a veteribus pariter et a recentioribus agitur. In *catenis* mss. hæc afferuntur loca circa vocem περάτης. Ex Origene: Περάτη καλεῖται ὁ Ἀβραχὰμ, ἐπεὶ δὴ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 18. 18. Καὶ Μελχισεδεχ βασιλεὺς Σα-
λὴμ ἐξήνεγκε ἄρτους καὶ οἶνον ἦν
δὲ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου.
- 19. 19. Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἀβραμ,
καὶ εἶπεν· Εὐλογημένος Ἀβραμ τῷ
Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἐκτίσε τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ τὴν γῆν.
- 20. 20. Καὶ εὐλογητὴς ὁ Θεὸς ὁ ὑψι-
στος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθροὺς σου
ὑποχειρίους σοι. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
Ἀβραμ δεκάτην ἀπὸ πάντων.
- 21. Τὰς ψυχάς.
- 23. Ἀπὸ νήματος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 18. 18. Et Melchisedech rex Salem
protulit panes, et vinum : erat au-
tem sacerdos Dei altissimi.
- 19. 19. Et benedixit Abram, et dixit:
Benedictus Abram Deo altissimo,
qui creavit cœlum et terram.
- 20. 20. Et benedictus Deus altissim-
us, qui tradidit inimicos tuos sub
manus tuas. Et dedit ei Abram dec-
imam de omnibus.

- 21. Animas.
- 23. A filo.
- 21. Viros.
- 23. A funiculo.

Corrigiam calceamenti. Alius
lorum calceamenti.

Notæ et variorum lectiones ad cap. XIV Genesis.

διαπεράσας τὴν Μεσοποταμίαν, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη τῶν Χανααναίων. Ἑρμηνεύεται δὲ τοῖς περὶ Ἀκὺλαν Ἑβραῖος. Id est : *Transitor vocatur Abraham, quia ex Chaldæorum regione trajecta Mesopotamia venit in partes Chananæorum. Interpretatur autem Aquila* « *Hebræus.* » Ex Gennadio : Περὰ τὴν αὐτὸν ἐπωνόμαζον, διὰ τὸ περαιωθέντα τὴν μέσην τῶν ποταμῶν, πρὸς αὐτοὺς οὕτως ἔλθειν. Περὰ τὴν δὲ, κατὰ τὴν τῶν Σύρων γλῶσσαν, Ἑβραῖος προσαγορεύεται. Ὅθεν καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γένος ἄπαν συστάν, τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἐδέξαντο. Id est : *Transitorem ipsum vocabant, quia trajecta Mesopotamia ad ipsos transierat. Περὰ τὴν autem, Syrorum lingua, Hebræus dicitur. Unde totum genus ab eo originem ducens illam denominationem accepit.* Ex Acacio : « Καὶ ἀπήγγειλε, φησὶν, Ἀβράμ τῷ περάτῃ : » τὸ ἀπὸ τοῦ προπάτορος τοῦ Ἀβράμ, λέγω δὲ τοῦ Ἑβερ, ἐθνικὸν ὄνομα Ἑρμηνευθὲν ἐπέθη. Οἶον ἀντὶ τοῦ Ἀβράμ τῷ Ἑβραῖῳ, Ἀβράμ τῷ περάτῃ. Ἑβραῖος γὰρ περάτης Ἑρμηνεύεται. Id est : « *Et nuntiavit, inquit, Abram transitori. Ibi gentile nomen ab Abrami abavo ductum, ab Heber sciticet, explicatur; nempe pro Abram Hebræo, Abram transitori. Nam Hebræus transitorem significat.* Ex Dionodoro : Τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ἰορδάνου διεγχεσάμενος ὁ Μωϋσῆς, τοῦτέστι τὸν πόλεμον ὀνεπολέμησαν Πέρσαι πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Σοδομιτῶν καὶ Γομόρρων. τότε περάτην καλεῖ τὸν Ἀβράμ, ὡσανεὶ πέραν οἰκοῦντα τοῦ Ἰορδάνου. Ἐπάγει γὰρ : « *Αὐτὸς δὲ κατῴκει πρὸς τὴν ὄρῃ τῆ Μαμβρη,* » δεικνύς διὰ τὴν περάτης ὀνομασίῃ τῶν. Id est : *Res ultra Jordanem gestas enarrans Moyses; id est bellum Persarum contra reges Sodomæ et Gomorrhæ, tunc περάτην vocat Abraham, ut ipse qui ultra Jordanem habitaret. Infert enim : Ipse autem habitabat ad quercum Mambræ,* » decla-

rans cur nunc περάτης appellatus sit. Ex Theodoro: Ἀλλὰ τινὲς φασὶν ἀπὸ τοῦ Ἑβερ Ἑβραῖον κεκλησθαι τὴν γλῶσσαν. Ἐκείνον γὰρ μόνον ἐν τῇ προτέρᾳ μείναι φωνῇ, ἐκεῖθεν Ἑβραῖος ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ τὸν πατριάρχην Ἀβραμ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔλθειν, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν διαβάνα. Ἑβραῖ γὰρ τῇ Σύρων φωνῇ ὁ περάτης Ἑρμηνεύεται. Id est : Verum quidam dicunt ab Heber Hebræam linguam denominari : ipsumque solum prisam linguam conservasse, ac inde Hebræos nuncupari, quod patriarcha Abraham ex Chaldæorum regione in Palæstinam venerit, transgressus fluvium Euphraten. Nam Hebra Syrorum lingua transitorem significat. Hic vides in variis abissiis sententias veteres Bibliorum interpretes. Nec minor est inter recentiores ac nuperos opinionum varietas; aliis vocem עבר ab עבר, transiit, derivantibus, ac dicentibus Abraham Hebreum vocatum fuisse, alio trajecto Euphrate sedes mutavit; aliis autem ab Heber, abavo Abrahami, denominationem ducentibus. Ego huic postremæ sententiæ libentius accederem. »

E.lit. Rom. lectionem Aquil. sic habet, περάτῃ. At O.igenes supra dicit Aquil., habere Ἑβραῖος. Forte dicitur primam Aquilæ editionem alio, secundam alio modo habuisse. Nam duæ fuerunt Aquilæ editiones.

V. 18. Hunc versum ipsis verbis ex Hieronymo excerpsumus, cum lectione Latina Hebraicarum vocum, ad cuius fidem Græca concinnavimus. Habetur porro in epist. ad Evang. t. II, p. 572 ed. Martianæi.

V. 21 et 23. Ex ed. Rom. et ex Drusio mutamur.

V. 23. Ἄλλ., τοῦ ἱμ. Scholion quoddam, ex aliquo veteri interprete : σφουρωτήρα, al. σφαιρωτήρα, τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος φησιν. I. e. *Corrigiam vocat lorum calceamenti.* Coislin. vero, Σ., ἱμάντος

TO EBPAIKON.	CAPUT XV GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 הולך ערירי ובקמשך ביתי	2.	2. Ἀπέρχομαι ἄγονος. Υἱὸς τοῦ ποτιζόντος οἰκίαν μου.
9 דמשק. Ἑβρ. Δαμασκηνός. 9 ונחל	9.	9. Περιστεράν.
11 עלה שגרים וישב אתם	11.	11. Ἀπεσόθησεν αὐτούς.
12 ותרדמה נפלה	12.	Ἀπεσόθησεν αὐτούς. 12. Καταφορὰ ἐπέπεσε.
13 תקבר בשיבה טובה	13.	13. Ταφείσ ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vado absque liberis. Filius procurator domus meæ.	2. Vadam absque liberis. Et filius procuratoris domus meæ.	2. Vado absque liberis. Filius potantis domum meam.
Damesec. <i>Heb. int.</i> , Damascenus.	Damascus.	
9. Et pipionem.	9. Columbam.	9. Columbam.
11. Super cadavera. Exsufflavit eas.	11. Super cadavera. Abigebat eas.	11. Abegit eas.
12. Et sopor cecidit.	12. Sopor irruit.	12. Somnus cecidit.
15. Sepelieris in canitie bona.	15. Sepultus in senectute bona.	15. Sepultus in canitie bona.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

V. 2. Ἄ, ἀπέρχομαι ἄγονος. Σ., πορεύομαι. Et iterum Σ., ὁ δὲ συγγενής, etc. Ita Coislin. cod.

Ibid. Ἄ, υἱός, etc. Hanc lectionem sic efferunt tum editio Romana, tum mss. Catenæ autem mss. et schedæ Combels. in hunc locum ita habent, καὶ υἱὸς ποτιζῶν τὸν οἶκόν μου, οὗτος Δαμασκός Ἐλιέζερ. Ὁ δὲ συγγενής τοῦ οἴκου μου ἐστὶν οὗτος ὁ Δαμασκός Ἐλιέζερ. Postremam lectionem, ὁ δὲ συγγενής, etc., Symmacho tribuit cod. Coislin., eam vero alii codices sine interpretis nomine afferunt. Gelasius hoc modo legerat, οὗτω τινὲς ἡρμηνεύασιν· Υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενούς μου, οὗτος Δαμασκός

Ἐλιέζερ. Id est : *Sic quidam interpretati sunt : Filius Masec in domo mea natæ, hic Damascus Eliezer.* Ubi Masec nomen mulieris esse dicitur, in domo Abrahamæ natæ, et matris Eliezer. Ubi advertas Diodorum item perinde atque Gelasium eandem ipsam interpretationem afferre in Catenis mss. Alterutra autem ex his interpretationibus videtur Symmachi esse. Sed postrema sincerior videtur. Hieronymus *Quæst. in Genes.* totum locum sic explicat : *Quod autem dicit hoc est, Ego sine liberis moriar, et filius procuratoris mei vel villici, qui universa dispensat et distribuit cibaria familiæ meæ, vocaturque Dama-*

CAPUT XVI GENESIS.

TO EBPAIKON.	CAPUT XVI GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 עצרני אולי מבנה	2.	2. Ἐπέχε. Ἐἴπως οἰκοδομηθήσομαι.
6 ותברח 7 שור	6. 7.	6. Μετὰ φυγῆς ὑπανεχώρησεν. 7.
11 ישמעאל 12 פרא אדם	11. 12.	11. 12. Ἄγριος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Conclusit me. Si forte ædificabor.	2. Conclusit me. Si forte saltem ex illa suscipiam filios.	2. Cohibuit. Si forte ædificabor.
6. Fugit.	6. Fugam iniiit.	6. Fuga secessit.
7. Sur.	7. Sur.	7.
11. Ismael.	11. Ismael.	11.
13. Ferus homo.	12. Ferus homo.	12. Agrestus.

CAPUT XV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Πορεύομαι.
Ὁ δὲ συγγενὴς τοῦ οἴκου μου.

9.
11.

12. Κάρος ἐπέπεσε.
15. Ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.

SYMMACHUS.

2. Vado...
Cognatus vero domus meæ.

9.
11.

12. Sopor gravis cecidit.
15. Sepultus in canitie bona.

2. Ἀπολόμοι ἀτεκνος.
Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ.

Δαμασκός.

9. Περιστεράν.

11. Ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα.

Συνεκάθισεν αὐτοῖς.

12. Ἐκτασις ἐπέπεσε.

15. Τραφείς ἐν γῆρᾳ καλῷ.

LXX INTERPRETES.

2. Dissolvor sine liberis.
Filius autem Masec.

Damascus.

9. Columbam.

11. Super corpora, super divisiones eorum. Alius, super corpora divisa.

Consedit illis.

12. Extasis cecidit.

15. Nutritus in senectute bona.

2.
Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου.

9. Neosson περιστερῶν.

11.

12. Ἐκτασις ἐπέπεσε.

15.

THEODOTIO.

2.
Et filius ejus qui est super domum meam.

9. Pullum columbarum.

11.

12. Extasis cecidit.

15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

scus Eliezer, hic meus hæres erit.

Ibid. Diodorus in catenis mss. αἰτ ϞϞϞϞ Δαμασκηόν, ex Hebræo verti. Τὸ Δαμασκηὸς λέγει· τούτέστιν ὁ ἐκ Δαμασκού.

V. 9. Versionem Aquilæ et Theodotionis affert Procopius p. 127.

V. 11. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα. Sic quidam mss.

Ibid. Ἄ., ἀπεσώθησεν αὐτοῦς. Sic editio Romana atque Drusius.

V. 12. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in*

Genes. : In Hebræo legitur καταφορά, quam supra vertimus « soporem. » Vide supra cap. 11, 21. Coislin. habet : Ἄ., πολιᾷ ἀγαθῇ, quo asseritur conjectura nostra.

V. 15. Hoc Romanum scholion, ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, vix dubitamus esse Aquilæ et Symmachi lectionem; nam ita vertunt ambo infra xxv, 8. LXX, τραφείς ἐν γῆρᾳ ἀγαθῷ. Ubi suspicor mendum in voce τραφείς legendum existimo, ταφείς, ut et sensus et vox Hebraica postulant. [Edit. Complut. habet ταφείς, al. ταφθείς. DRACH.]

CAPUT XVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
Εἶπὼς τεκνοῦθῶ.

6.
7.

11. Ἰσμαήλ, εἰς ἀκοὴν Θεοῦ.
12. Κεχωρισμένος ἀνθρώπων.

SYMMACHUS.

2.
Si forte filios suscipiam.

6.
7.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Segregatus ab hominibus.

2. Συνέκλεισε.
Ἵνα τεκνοποιηθῶμαι. Ἄλλος, τεκνοποίησής μοι.

6. Ἀπέδρα.

7. Σούρ. Ἄλλοι, τείχος ἢ εὐθυμός.

11. Ἰσμαήλ.

12. Ἄγρωστος ἄνθρωπος.

LXX INTERPRETES.

2. Conclusit.
Ut filios faciam. Alius, filios facias mihi.

6. Aufugit.

7. Sur. *Alti*, murus vel directio.

11. Ismael.

12. Rusticus homo.

2.

6.

7.

11. Ἰσμαήλ, εἰς ἀκοὴν Θεοῦ.

12. Ἐρημος ἀνθρώπος.

THEODOTIO.

2.

6.

7.

11. Ismael, in auditum Dei.

12. Desertus homo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Genesis.

- V. 2. 'A., ἐπέχε. Coislin.
 Ibid. 'A., ἐφ'ως οἰκοδ. Σ, ἐφ'τως τεκνωθῶ. Sicidem.
 Ibid. 'A. ἄλλοι, τεκνωποίησής μοι. Sic Catenæ mss. et schedæ Combefis. Est vero cujusdam interpretis versio.
 V. 6. 'A., μετὰ φυγῆς ἀνεχώρησεν. Sic Coislin. :

mirum autem si Aquila tanta sit usus paraphrasi; certe hærere me fateor.
 7. Sic scholion editionis Romanæ, τεῖχος ἢ ἐδουσμὸς. Vocem eandem ἤθη τεῖχος vertunt Aquila et Symmachus infra c. xlix. v. 6.
 V. 11. Undecimi et duodecimi versus lectiones ex catenis mss. et ex schedis Combefis. mutuamur, ubi sic habetur : Σημείωσον ὅτι ὁ Σύμμαχος, καὶ ὁ

CAPUT XVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תמים 1	1.	1.
בריה 2	2.	2.
ונתתי לך 8	8.	8.
וזר אשר לא יבטל את בשו 14	14.	14.

עולתו ונכרתה 'O 'Eβρ., πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων, ἐξολοθρευθήσεται. 'O Σύρος, πᾶς ὃς οὐ περιτέμνει, ἐξολοθρευθήσεται.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Perfectus.	1. Perfectus.	1.
2. Fœdus meum.	2. Fœdus meum.	2.
8. Et dabo tibi.	8. Daboque tibi.	8.
14. Masculus, cum non circumcidetur caro præputii ejus, excidetur. <i>Heb. Int.</i> , quisquis non circumcidetur, interibit. <i>Syrus</i> , omnis qui non circumcidit, interibit.	14. Masculus, cum præputii caro circumcisa non fuerit, deletur.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Genesis.

- V. 1. 'Αλλοι, τέλειος. Sic mss.
 V. 2. 'Αλλοι, συνθήκη. Sic mss. quidam. Notat vero Hieronymus ubicunque in Græco *testamentum*

legitur, ibi in Hebræo sermone esse *fœdus* sive *pactum*, quod Græci interpretes hic εἰ; alibi sæpe συνθήκην exprimunt.

CAPUT XVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שלש סאים 6	6.	6. Τρία σάτα.
והצחק שרה בקרבה לאמר 12	12.	12. Ἐγέλασε κατ' αὐτῆς (λέγουσα), Μετὰ τὴ κατατριβῆναί με, ἐγένετό μοι τρυφερία.
ועצום 18	18.	18. Ὅστέινον.
כבדה 20	20.	20. Ἐβαρύνθησαν.
עשו כלה 21	21.	21.
חלה לך מנשת 25	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Tria sata.	6. Tria sata.	6. Tria sata.
12. Et risit Sara intra sese dicendo, Postquam senui erit mihi voluptas.	12. Quæ risit occulte, dicens, Postquam consenui... voluptati operam dabo.	12. Risit apud se (dicens): Postquam contrita sum, fuerunt mihi deliciæ.
18. Et fortem.	18. Robustissimam.	18. Osseam.
20. Gravia fuerunt.	20. Aggravatum est.	20. Gravia fuerunt.
21. Fecerint consummationem.	21. Opere compleverint.	21.
25. Absit tibi a faciendo.	25. Non est hoc tuum.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Genesis.

θεοδοτίων τὸν Ἰσμαὴλ ἠρμήνευσαν, ἔρημος ἀνθρώ-
πος Ἰσμαήλ εἰς ἀκοήν Θεοῦ, id est: *Nota Sym-*
machum et Theodotionem Ismael interpretatos esse,
« Desertus homo Ismael in auditum Dei. » Quis cre-
dat autem talem interpretationem dedisse Symma-
chum pariter et Theodotionem? Et tamen sic ma-
nuscripti tres habent. Verum prima interpretatio,
nempe, ἔρημος ἀνθρώπος, pertinet ad sequentem

versum, respicitque hæc verba **וְיָצַח**, videtur-
que esse Theodotionis.

V. 12. Coislinianus sic habet ad hunc versum :
Ἄ., ἀγριος, Σ., ἔρημος ἀνθρώπος. Sed alii codices
Regii hanc postremam lectionem Theodotioni ascri-
bunt, et Symmachi versionem sic efferunt : Σ., κει-
χωρισμένος ἀνθρώπων, quos libentius sequor.

CAPUT XVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄμεμπτος. Ἄλλοι, τέλειος.	1.
2.	2. Τὴν διαθήκην μου. Ἄλλοι, τὴν συνθήκην μου.	2.
8. Καὶ δίδωμι σοι.	8. Καὶ δώσω σοι.	8.
14.	14. Καὶ ἀπερίτμητος ἄρσην, ἧς οὐ περιτμήσεται, ἐξολοθρευθήσε- ται. Ἄλλος, ἀφανισθήσεται.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Inculpatus. <i>Alif</i> , perfectus.	1.
2.	2. Testamentum meum. <i>Alif</i> , fœdus meum.	2.
8. Et do tibi.	8. Et dabo tibi.	8.
14.	14. Et incircumciscus masculus, qui non circumcidetur, interibit. <i>Alius</i> , delebitur.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Genesis.

V. 8. Hæc Symmachi lectio ex Drdsio et ex edit.
Romana desumitur.

V. 14. Hanc Hebræi et Syri versionem veterem
afferunt Catenæ Regiæ mss. ex Diodoro.
Ibid. Ἄλλος, ἀφαν Coislin.

CAPUT XVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6. Τρία σάτα.	6. Τρία μέτρα.	6.
12. Μετὰ τὸ παλαιωθῆναί με, ἐγένετό μοι ἀκμή.	12. Ἐγέλασε δὲ Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα· Ὅσπου μὲν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν.	12.
18. Ἰσχυρόν.	18. Πολύ.	18.
20. Ἐβαρύνθησαν.	20. Μεγάλαι σφόδρα.	20.
21. Ἐπετέλεσαν τὸ ἔργον.	21. Συντελοῦνται.	21.
25. Οὐχὶ σόν.	25. Μηδαμῶς σὺ ποτήσης.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6. Tria sata.	6. Tres mensuras.	6.
12. Postquam vetustate conse- nui, facta est mihi adolescentia.	12. Risit autem Sara in semet- ipsa, dicens : Nondum mihi factum est usque nunc.	12.
18. Fortem.	18. Multam.	18.
20. Gravia fuerunt.	20. Magna valde.	20.
21. Perfecerunt opus.	21. Consummantur.	21.
25. Non tuum.	25. Nequaquam tu facies.	25.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ

השפט כל־הארץ לא יעשה משפט

26 אדם אחד צדק
בסדם חבשים
צדקים

26.

26.

30 אל־נא יחר לאדני

30.

30. Μη δὴ ὀργίλιον τῷ Κυρίῳ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Numquid iudex omnis terræ
non faciet iudicium ?

Qui iudicas omnem terram,
nequaquam facies iudicium hoc.

26. Si invenero in Sodom quin-
quaginta justos.

26. Si invenero Sodomis quin-
quaginta justos.

26.

50. Ne nunc ira sit Deo meo.

30. Ne, quæso, inquit, indigne-
ris, Domine.

30. Ne, quæso, iracundia sit
Domino.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Genesis.

V. 6. Ex Drusio et ex Edit. Romana. Eadem
vocem אדם, *sáta*, similiter vertit Aquila I Reg.
xxv, 18.

Coislin. hanc lectionem *sáta*, τοῖς Ο', tribuit,
quæ Aquilæ et Symmachi est, atque ex A. et S. in
LXX translata fuerat, ut sæpe contigit. Hic autem
notat Coislin. ad marginem : Ἐγκρυφίας ἄρτος ἐκα-
λεῖτο ὁ ὑπὸ τῆς σπόδον χωννόμενος, καὶ κρυπτόμενος
ἐν τῷ ὀπτᾶσθαι. Id est : *Subcinericius panis voca-
batur qui sub cinere positus et occultus coquebatur.*

V. 12. In hunc locum huiusmodi scholion habet-
tur in codice Reg. 1888 : Ἄ., μετὰ τὸ κατατριβῆναι
με ἐγένετό μοι τρυφερία. Σύμμ. μετὰ τὸ παλαιωθῆ-
ναι με ἐγένετό μοι ἀκμῆ, τουτέστι τὸ ἐξῆς ἐν καιρῷ
τῆς ὀπώρας, ὅτι Σάρρα κατεκριθῆ ὡς ἐπεγγελώσα

τῷ ῥήματι· ὁ δὲ Ἀβραάμ εὐκτικῶς αὐτῷ εἶπεν· Δι
τῷ ἐκατονταῆτη γενήσεται υἱός ; τουτέστι, ναὶ Κύριε,
γένειτό μοι υἱός ἐν γῆρᾳ. Id est : *Aq. Postquam con-
trita sum, fuerunt mihi delicie. Sym. Postquam ve-
tustate consensui, facta est mihi adolescentia ; hoc est,
deinceps tempore autumnii ; quia Sara reprehensa
fuit, quod ad verbum Domini risisset. Abraham au-
tem precantis more ipsi dixit : Num centenario filius
nascetur ? id est, etiam, Domine, sit mihi filius in
senectute.*

In hunc locum Hieronymus in *Quæst. in Gen. :*
*Risit autem Sara in semetipsa, dicens : Necdum mihi
factum est usque nunc, et dominus meus senex est.
Aliter multo legitur in Hebræo : ε Εἰ risit Sara in
semetipsa, dicens : Postquam attrita sum, et facta*

CAPUT XIX GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

10 ויביא

10.

10.

16 ויחבה

16.

* 16. Ἐμέλλησεν.

17 ויהי כדוציאם אתם החוצה

17.

17.

19 להחיות

19.

19.

21 בשאתי פניך

21.

21. Ἦρα τὸ πρόσωπόν σου.

23 צערה Σύρος, Zaarl.

23.

23.

28 קיסר Ἔβρ., ἀναπνεύμασις.

28.

28.

31 כדרך כל־הארץ

31.

31. (Καθ' ὄδον πάσης τῆς γῆς.)

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

40. Introduxerunt.

40. Introduxerunt.

40.

16. Tardabat.

16. Dissimulante illo.

16. Moram traxit.

17. Et fuit cum illi educerent eos
foras.

17. Eduxeruntque eum, et po-
suerunt extra civitatem.

17.

19. Ad vivificandum.

19. Ut salvares animam meam.

19.

21. Suscepi faciem tuam.

21. Suscepi preces tuas.

21. Sustuli faciem tuam.

23. Sohar. Syrus, Zaari.

23. Segor.

23.

28. Fumus. Heb. Int., vapor.

28. Fumus.

28.

31. Secundum viam universæ
terræ.

31. Juxta morem universæ ter-
ræ.

31. Secundum viam universæ
terræ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ὅ πάντα ἀνθρώπων ἀπαιτῶν δικαιπραγεῖν, ἀκρίτως μὴ ποιήσης τοῦτο;

Ὅ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν;

26.

26. Ἐάν ᾧσιν ἐν Σοδόμοις πενήχοντα. Ἄλλος, ἐάν εὖρω ἐν Σοδόμοις πενήχοντα δικαίους.

26.

30.

30. Μῆτι, Κύριε.

30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Qui exigit ab omni homine, ut juste agat, id sine iudicio ne faceris.

Qui iudicas omnem terram, non facies iudicium?

26.

26. Si fuerint in Sodomis quinquaginta iusti. *Alius*, si invenero in Sodomis quinquaginta iustos.

26.

30.

30. Numquid, Domine?

30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Genesis.

est mihi voluptas. » Simul nota quod ubi nos posuimus « voluptatem, » EDEN scriptum est in Hebræo. *Symmachus hunc locum ita transtulit:* « Postquam iustitate consensui, facta est mihi adolescentia. » Ἄ., κατ' αὐτῆς. Coisl. habet, ἐγκάτω αὐτῆς.

V. 18. Ἄ., ὀστέινον. Σ., ἰσχυρόν. Sic in editione Romana. Ubi notes, vocem ὀστέινον, ὀστέινον verti frequenter: quidam vero mss., et quidem optimæ notæ, nonnunquam habent ὀστοίνόν. Qua de re vide ad initium Exodi.

V. 20. Ἄ. Σ., ἐδαρύνθησαν. Ita in notis edit. Romanæ.

Coisl. habet, Ἄ., ἐδαρύνθησαν, quæ lectio etiam Symmacho tribuitur ab aliis.

V. 21. Σ., ἐπέτελεσαν τὸ ἔργον. Ita in notis edit. Rom.

V. 25. Σ., οὐχὶ σόν. Ibid.

Σ., ὁ πάντα, etc., Coisl. Quæ sane lectio deflectere videtur ab Hebraico. Verum Symmachus non infrequenter παραφραστικῶς interpretatur.

V. 26. Ἄλλος, ἐάν εὖρω, etc. Hanc versionem quam, tacito interpretis nomine, afferunt quidam mss., suspicor esse Symmachi. Eam vero sequitur Vulgata.

V. 30. Ἄ., μὴ δὴ ὀργίλον τῷ Κυρίῳ. Hæc versio quasi scholion affertur in edit. Romana. Sed est Aquilæ, ut in uno codice notatur, et comprobatur ex simili versione supra cap. 4, v. 6.

CAPUT XIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.

10. Εἰσεσπάσαντο. Ἄλλος, ἐπίκασαν.

10.

16.

16. Ἐταράχθησαν. Ἄλλος, ἐστρατεύσατο.

16.

17. Καὶ ἐξήγαγε Κύριος αὐτὸν, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως.

17. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω.

17.

19.

19. Τοῦ ζῆν τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλος, τοῦ ζῶσαι.

19.

21. Ὅρασει ἐδυσωπήθη τὸ πρόσωπόν σου.

21. Ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον.

21.

25.

23. Σηγῶρ.

23.

28.

28. Ἄτμις.

28.

31.

31. Ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ.

31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.

10. Attraxerunt. *Alius*, comprehenderunt.

10.

16.

16. Turbati sunt. *Alius*, repugnabat.

16.

17. Et eduxit Dominus illum, et posuit eum extra urbem.

17. Et factum est cum educent eos foras.

17.

19.

19. Ut vivat anima mea, ad vivificandum.

19.

21.

[tuam.

21. Admiratus sum faciem tuam.

21.

25.

25. Segor.

25.

28.

28. Vapor.

28.

31.

31. Sicut convenit omni terræ.

31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Genesis.

V. 10. Ἄλλος, ἐπλάσαν, *comprehenderunt*, ita legit Justinus. Et ita videtur primitus fuisse apud LXX. Nam vox εἰσεσπάσαντο, vel similis a verbo εἰσπάω, nusquam alias legitur apud LXX Interpretes, etsi vox Hebraica אָבַר frequentissime occurrat in Bibliis. Quare crediderim τὸ εἰσεσπάσαντο esse alterius interpretis lectionem, quæ in LXX versionem irreperit, ut et innumeræ aliæ.

V. 16. Sic Drusius ex editione Romana. Porro τὸ ἐστρατεύσατο, *pugnabat*, cum Hebraica voce מָרַחַב quæ significat, *moras traxit* aut *tardavit*, vix quadrare posse putaremus, nisi eadem interpretatione uterentur LXX Interpretes libr. Judic. xix, 8. — Coisl. Σ., ἐστρατεύετο, quam lectionem ex editione Roman. sine interpretis nomine attulimus.

V. 17. Ἄ., καὶ ἐξήγαγε etc. Coisl. in.

V. 19. Sic editio Romana.

V. 21. Lectionem Aquilæ habet editio Romana; Symmachi attulit Hieronymus his verbis: *Et dixit ei: « Ecce admiratus sum faciem tuam. »* In Hebræo

habet: « *Ecce suscepi faciem tuam, » id est, acquiesco precibus tuis, quod Symmachus secundum sensum interpretans, ait, ὁράσει ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου. Suspicator Drusius hic ὁράσει mendose positum esse pro ὄρα σοι id est, ἰδού, ecce, quod respondet voci Hebraicæ רָאָה. Sed si error est, sane vetustissimus sit oportet, quandoquidem Catenæ fere omnes ita habent, ut Hieronymus.*

V. 23. Hæc desumpta sunt ex insigni Diodori loco, quem hic totum exscribam ex Calenis Regiis mss.: Τὴν Σηγῶρ ἐπηγγέλιτο ὁ Θεὸς δι' ἀγγέλου μὴ καταστρέψαι διὰ τὸν Λῶτ. Ταύτην δὲ ἀλλαγὴν ἢ Γραφὴ Ζώγορα καλεῖ. Ὁ δὲ Σύρος Ζααρὶ καὶ Βαλὰ τοῦτέστι καταπίουσα. Διὸ φασὶ τινες ὅτι οἱ ἐκ Σηγῶρ οὐ κατεστράφησαν, ἀλλὰ κατεπόθησαν. Ἔδει γὰρ τὴν πόλιν στήναι διὰ τὸν Λῶτ, ἐκείνους δὲ ἀναιρεθῆναι. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Λῶτ ἀπὸ ταύτης εἶχε τὰς τροφὰς ἐν τῷ ὄρει. Καὶ ὁ Ἑβραῖος οὕτω πως λέγει, ἕως τῆς καταπίουσης, περὶ τῆς Σηγῶρ. Τοῦτο συναγωνίζεται τῷ τολμῆσαι τοιοῦτο τὰς θυγατέρας τοῦ Λῶτ, ὡς μηδὲν μὴδὲ ἐκ Σηγῶρ περιλειφθέντος. Οὐ γὰρ ἀν

CAPUT XX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYTAAS.
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-סָרָה אִשְׁתּוֹ 2	2.	2. (Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ πρὸς Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀδελφὴ μου.)
אִשְׁתּוֹ 2		4.
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם 4	4.	
בְּתַלְבָּבִי 5	5.	5. Ἐν ἀθωώτῃ (καρδίᾳ).
כִּי עָשִׂית אֶת-הַדְּבָרִים 10	10.	10. Τί εἶδες, ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τοῦτο;
אֵלַי 16	16.	16. Χιλιάδα ἀργυρίου.
אֲשֶׁר אִתִּי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et dixit Abraham ad Saram uxorem suam, Soror mea.	2. Dixitque de Sara uxore sua: Soror mea est.	2. Et dixit Abraham ad Saram uxorem suam, Soror mea.
4. Etiam justum occides?	4. Gentem ignorantem et justam interficies?	4.
5. In perfectione cordis mei.	5. In simplicitate cordis.	5. In innocentia (cordis).
10. Quid vidisti, quia fecisti verbum hoc?	10. Quid vidisti, ut hoc faceres?	10. Quid vidisti, quia fecisti tu verbum hoc?
16. Mille argenteos. Qui tecum sunt.	16. Mille didrachmas. Qui tecum sunt.	16. Millenarium argenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Genesis.

V. 2. Lectio Aquilæ ex Procopio desumi ur p. 141. Vulgatæ, quæ habet, *Dixitque de Sara uxore sua, Soror mea est*, favent LXX Interpretes, et series ut liquet. Cæterum אֶל-סָרָה, bene vertitur, *super Sara*, aut, *de Sara*.

V. 4. Vocem ἀγνοῦν obelo notari docet Origenes his verbis: Οὐκ ἀγνοῦντες δὲ ὅτι ὠδελίστο, τὸ

ἀγνοῦν, ὡς παρ' Ἑβραίων μὴ χεῖμενον. Id est: *Non ignorandum est, hanc vocem, « ignorantem, » obelo notatam fuisse, utpote quæ apud Hebræos non estaret.*

V. 10. Has trium interpretum lectiones ex Drusio mutuamur.

V. 13. In hæc τῶν Ὁ verba ταύτην τὴν δικαιο-

CAPUT XXI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYTAAS.
בְּשֵׁנֵי גָדֹל 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Convivium magnum.	8. Grande convivium.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Genesis.

τὰ ἐκείσε ἔφυγεν ὁ Λῶτ. Id est : Segor urbem in Loti gratiam se non subversurum, per angelum pollicitus est Deus. Hanc autem Zogoram vocat alibi Scriptura. Syrus vero, Zaari et Bala; id est, absorbens. Ideo dicunt nonnulli, Segoritas non quidem subversos, sed absorptos fuisse. Par erat enim ut in Loti gratiam ipsa stare; illi vero de medio tollerentur. Quamobrem Lot in monte degens, cibum ex ipsa mutatus est. Hebræus vero sic fere habet: Usque ad absorbentem, de Segore loquens. Cui rei fidem facit usus ille filiarum Lot, quasi nullus ne quidem in urbe Segor tunc superates esset. Neque enim Lot ignorare potuit ea quæ ibi gerebantur. Sic in quibusdam catenis et in schedis Combefis. Adsunt pene similia, sed sinceriora videtur, in catena Regia num. 1888, nomine Eusebii Emiseni, nimirum: Ταῦτα ἀκούσας, ὅτι « διὰ σὲ οὐ καταστραφῆσεται. » Διὸ φασὶ τινες, ὅτι οὐ κατεστράφησαν οἱ εἰς Σηγῶρ, ἀλλὰ κατεπόθησαν, διὸ καὶ Βαλὰ ἐκλήθη, ὃ ἐρμηνεύεται καταποθῆσα. Ἀλλαχοῦ δὲ ἡ Γραφή Ζῳγόρα κα-

λεῖ· ὁ δὲ Σύρος, Ζααρὶ καὶ Βαλὰ. Καὶ τούτῳ συναγωνίζεται τὸ τολμῆσαι τοιοῦτο τὰς θυγατέρας τοῦ Λῶτ, ὡς μηδενὸς μηδὲ ἐκ Σηγῶρ περιλειφθέντος· οὐ γὰρ ἂν τὰ ἐκείσε ἔφυγεν ὁ Λῶτ. Id est : Hæc cum audisset : « Propter te non subvertetur. » Ideo dicunt nonnulli Segoritas non quidem subversos, sed absorptos fuisse, ac propterea urbem vocatam fuisse Balam, id est absorptam. Eam vero alibi Zogoram vocat Scriptura. Syrus autem, Zaari et Bala. Cui rei fidem facit usus ille filiarum Lot, quasi nullus, ne quidem in urbe Segor, tunc superates esset : neque enim Lot ignorare potuit ea quæ ibi gerebantur. V. 28. Ἑβρ., ἀναπνεύματος. Sic Hieronymus : « Et ecce ascendebat flamma de terra quasi vapor fornacis; » pro quo legimus in Hebræo : « Ecce ascendebat flamma de terra κίτωρ quasi ἀναπνεύματος fornacis : » quod nos vaporem vel fumum seu favillam possumus dicere. V. 31. Hanc Aquilæ lectionem ex Procopio mutamur.

CAPUT XX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	2. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀδελφὴ μου ἐστίν.	2.
4.	4. Ἔθνος ἴσχυροῦν ; καὶ δίκαιον ἀπολείξ.	4.
5. Ἐν ἀπλότῃτι καρδίας.	5. Ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ.	5.
10. Τί ἰδὼν ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο;	10. Τί ἐνιδίων ἐποίησας τοῦτο;	10. Τί ἐώρακας, ὅτι ἐποίησας τὸν λόγον τοῦτον;
16.	16. Χίλια δίδραχμα. Ταῖς μετὰ σοῦ.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et dixit Abraham de Sara uxore sua, Quia soror mea est.	2.
4.	4. Gentem ἴσχυραν ; et justam perdes ?	4.
5. In simplicitate cordis.	5. In puro corde.	5.
10. Quid videns, fecisti rem hanc ?	10. Quid videns fecisti hoc ?	10. Quid vidisti, quia fecisti sermonem istum ?
16.	16. Mille argenteos. Quæ tecum sunt.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Genesis.

σύνην, etc., in Coisliniano notatur ad marginem : Τοῦτο συμβάλλεται πρὸς τὸ ἐπάνω ἐν τῇ Ἀκύλου ἑρμηνείᾳ. Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ πρὸς Σάρραν γυναῖκα αὐτοῦ· Ἀδελφὴ μου ἐστίν. Φαίνεται γὰρ ἐκ τούτων ὅτι πρὸς αὐτὴν εἶπεν, οὐ περὶ αὐτῆς. Id est : Hoc confertur ad illud supra in Aquilæ interpretatione : « Et dixit Abraham ad Saram uxorem tuam : Soror mea est. » Ex his enim apparet quod

dixerit ad eam, non vero de ea. V. 16. Lectionem Aquilæ eandem quam præferunt LXX Interpretes, ex codice Regio 1888 excerpsumus, ταῖς μετὰ σοῦ, quæ tecum sunt. Vulgata vero, qui tecum sunt. Hebraica verba utrique explanationi possunt aptari, neque enim masculinum magis quam femininum expriment.

CAPUT XXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Δοχὴν μεγάλην. Ἄλλοι, πότον μέγαν.	8.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Convivium magnum. Alii, comotationem magnam.	8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
באר שבע 14	14.	14.
והחזיקי את ידך בו 18	18.	18.
באר שבע 31	31.	31.
אשל 33	33.	33. Δένδρων φυτεῖαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Bersabee.	14. Bersabee.	14.
18. Et corrobora manum tuam in eo.	18. Et tene manum illius.	18.
31. Bersabee.	31. Bersabee.	31.
33. Arborem.	33. Nemus.	33. Arborum plantationem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Genesis.

V. 8. Coislin. in margine, πότον μέγαν. Sic autem solent vertere Aquila et Symmachus.

V. 18. Sic editio Romana. Sunt qui putent LXX Interpretes germanum sensum expressisse: *Tene illum manu tua*, quibus consentit Vulgata et alius

interpres, qui vertunt: *Tene manum illius*.

V. 33. Sic Drusus et editio Rom. eandem vero ipsam vocem ἄσκη habemus infra I Reg. xxxi, 31, cum omnium interpretum versione. Nimirum, ἄσκη δένδρων, arboretum; Σ. φυτόν, arborem; Ο' ἄρου-

CAPUT XXII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
נכה 1	1.	1.
את יחידיך 2	2.	2. Τὸν μονογενῆ.
אל ארץ מוריה		Εἰς τὴν γῆν τὴν καταφανῆ.
את יחידיך 12	12.	12.
איל נאח 13 Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, κριὸς κρεμάμενος.	13.	13.
בסך בקרניו		Ἐν συχνῷ, al. συχνεῶνα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Tentavit.	1. Tentavit.	1.
2. Unicum.	2. Unigenitum tuum.	2. Unigenitum.
In terram Moria.	In terram visionis.	In terram conspicuam.
12. Unicum tuum.	12. Unico.	12.
13. Aries detentus. Syrus et Hebr., aries suspensus.	13. Arietem inter vepres.	13.
In perplexo cornibus suis.	Hærentem cornibus suis.	In condenso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII.

V. 1. Σ. ἐδύσατον. Forte mendum pro ἐδοκίμασεν, exercuit, probavit, vel tentavit: nam sic et series et vox נכה postulat. Jud. iii, 1. נכה לנכח vertit Symmachus, ἀσκησάτω, ad exercendum.

V. 2. Sic Editio Romana. Vocem יחיד sic explicant Interpretes Psalm. xxiv, 16. Ἄ. μοναχός. Σ. μόνος. Ο'. μονογενής. Aquila, Solitarius; Sym., unicus; LXX, unigenitus. Et Proverb. iv, 3. Ἄ. Σ. Θ. μονογενής. Ο'. ἀγαπώμενος. Sic in eadem voce variant hic ut et alibi.

Ibid. Hieronymus in illud, *Vade in terram excelsum. Difficile est, inquit, idioma linguæ Hebrææ in Latinum sermonem vertere. Ubi nunc dicitur, Vade in terram excelsum, in Hebræo habet, מוריא, quod Aquila transtulit, τὴν καταφανῆ, hoc est, lucidam. Symmachus, τῆς ὀπτασίας, hoc est, Visionis. Aiunt ergo Hebræi hunc montem esse, in quo postea templum conditum est in area Ornæ Jebusæi. Eucherius*

autem sic: *In primo Regum ubi Græci, terra visionis: Hebræus habet, terra Moria.*

V. 13. Sic omnes mss. et Combefisius ex Eusebio Emiseno cuius hæc sunt verba, τὸ καταχόμενος τῶν κέρατων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος κρεμάμενος, ἢ καταστῆν. Id est: *Illud (cornibus detentus) Syrus et Hebræus (suspensus) dicunt.*

Coislin. איל נאח 13. Ἄ. Ἐν συχνεῶνα ἐν κέρασιν αὐτοῦ. Σ. Κρατούμενον ἐν δικτύῳ τοῖς κέρασιν αὐτοῦ. Ο' Κατεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὴκ τῶν κέρατων. 13. Hebr., detentus in perplexitate in cornibus suis. A., in condenso in cornibus suis. S., detentum in rete cornibus suis. LXX, qui tenebatur in virgulto Sabec cornibus. *Vulg.*, inter vepres hærentem cornibus. Sinceriorem pleniorique hic A. et S. lectionem exhibet, quæ cum Hieronymo consonat: nam ille συχνεῶνα posuit, ut lectionem Aquilæ ad seriem suam adaptaret, uti

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14. Βηρσαβεί.	14. Φρέαρ τοῦ ὄρκου.	14.
18.	18. Κράτησον τῆ χειρὶ σου αὐτό. Ἄλλος, κράτησον τῆς χειρὸς αὐ- τοῦ.	18.
31. Βηρσαβεί.	31. Φρέαρ ὀρκισμοῦ.	31.
33. Δένδρων φυτεῖαν.	33. Ἄρουραν.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14. Bersabee.	14. Puteus juramenti.	14.
18.	18. Tene illum manu tua. <i>Alius,</i> tene manum illius.	18.
31. Bersabee.	31. Puteus juramenti.	31.
33. Arborum plantationem.	33. Agrum.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Genesis.

ραν, agrum; Θ. τὰς δρυς, *quercus*.

Coinsin. Ἀ., δεινδρῶνα, Σ., φυτεῖαν. Hæc videtur esse vera lectio. Nam ea quam ex editioe Romana protulimus, Ἀ., Σ., δένδρων φυτεῖαν, vitio libra- riorum corrupta est, ut putamus. Lectum fuisse

videtur initio, Ἀ., Σ., δεινδρῶνα, φυτεῖαν, ita ut δεινδρῶνα Aquilæ, φυτεῖαν Symmachi esset. Quæ vitio laborare existimantes qui describere, δένδρων φυτεῖαν posuerunt.

CAPUT XXII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐδέξασεν.	1. Ἐπείρασε.	1.
2. Τὸν μόνον σου.	2. Τὸν ἀγαπητόν.	2.
Γῆν τῆς ὀπτασίας.	Εἰς τὴν γῆν ὑψηλῆν.	
12. Μονογενοῦς.	12. Ἀγαπητοῦ.	12.
15.	13. Κριὸς κατεχόμενος.	13.
Ἐν δικτύῳ.	Ἐν στυπῶ Σαβὲκ τῶν κεράτων.	Ἐν στυπῶ Σαβὲκ τῶν κεράτων αὐτοῦ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Glorificavit.	1. Tentavit.	1.
2. Unicum tuum.	2. Dilectum.	2.
Terram visionis.	In terram excelsam.	
12. Unigenito.	12. Dilecto.	12.
15.	15. Aries detentus.	13.

In rete.

In virgulto Sabec cornibus suis. In virgulto Sabec cornibus suis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Genesis.

solet.

Ibid. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in Gen.* : « *Et elevans Abraham oculos suos: et ecce aries post tergum ejus tenebatur in virgulto Sabeck cornibus suis.* » *Ridiculam rem in hoc loco Eusebius Emisenus est locutus: Sabeck, inquit, dicitur hircus, qui rectis cornibus et ad carpendas arboris frondes sublimis attollitur. Rursus Aquila συγχωῶνα interpretatus est: quem nos veprem possumus dicere, vel spinetum, et ut verbi vim interpretemur, condensa et inter se implexa virgulta. Unde et Symmachus in eadem ductus opinionem: Et apparuit, ait, aries post hoc retentus cornibus suis. Verum quibusdam, in hoc duntaxat loco, melius videntur interpretati esse LXX et Theodotio qui ipsam nomen Sabeck posuere dicentes: « In virgulto Sabeck cornibus suis. » Etenim συγχωῶν, sive rete, quod Aquila posuit et Symmachus, per sin litteram scribitur; hic vero SAMECH littera posita est;*

ex quo manifestum est, non interpretationem stirpium condensarum, et in modum retis inter se virgulta contexta verbum Sabeck, sed nomen sonare virgulti, quod ita Hebraice dicitur. Ego vero diligenter inquirens, συγχωῶνα per SAMECH litteram scribi crebro reperi. In edito Hieronymi Plantiniano legitur ἐν συγχωῶ. Mss. quamplurimi Græci ἐν συγχωῶ habent. In hanc vocem hæc Diodorus in catenis omnibus: Τὸ « ἐν στυπῶ » οὐκ ἔχει ὁ Σύρος, μόνον δὲ τὸ « Σαβέκ. » Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα τοῦ στυπῶ εἶναι νομίζω. Τοῖς δὲ Ἑβραίοις δοκεῖ τὸ Σαβέκ ἀρῆσιν σημαίνειν. Id est: Syrus non habet « In virgulto, » sed tantum « Sabec. » Hoc autem nomen esse virgulti existimo. Hebræi putant Sabec significare « remissionem, » hoc postremum τῶν Sabec apud Hebræos significatum, memorant alii interpretes in catenis.

TO EBPAIKON.

9 בדתכם
11 לא־אדני
13 מוכני
15 שקל
17 ויקם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. In medio vestrum.
11. Non, Domine mi.
13. A me.
15. Siclorum.

17. Et stetit.

CAPUT XXIII GENESIS.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

9.
11.
13.
15.
17.

VULGATA LATINA.

9. Coram vobis.
11. Nequaquam ita fiat, Domine mi.
13. Vacat.
15. Siclis.

17. Confirmatusque est.

ΑΚΥΛΑΣ.

9. Ἐν μέσῳ ὑμῶν.
11. Οὐχὶ Κύριέ μου.
13.
15.
17. Καὶ ἐκυρώθη.

AQUILA.

9. In medio vestrum,
11. Non, Domine mi.
13.
15.

17. Confirmatusque est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Genesis.

V. 13. Sic mss. utrum autem παρ' ἐμοί sit varia lectio; an alicujus interpretis versio, incertum. βetur, στατήρ ἐστίν, ὡς φησὶν Ὀριγένης, τὸ ἤμισυ τῆς οὐγγίας, ἔχει δὲ δραχμὰς δύο. Id est: *Stater est, ut ait Origenes, dimidtum unciæ, habet autem dra-*

CAPUT XXIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 שׁוֹמֵרֵי יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי

11 ויברך
14 הכרח
15 לדבר

17 הנביאיני
22 בקע
31 ברוך יהיה

32 ויפתח
43 העלמה
47 על־אפה

50 לא נוכל דבר אלה רע ארמב. Ὁ Σύρος, οὐ δύνησόμεθα εἰπεῖν τὸ ἢ καλὸν ἢ κακόν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Pone, quæso, manum tuam sub femore meo.

11. Et flectere genu fecit.

14. Arguisti.

15. Loqui.

17. Refrigerera me.

22. Dimidium sicli.

31. Benedicte Domini.

32. Solvit.

43. Puella.

47. Super faciem ejus.

50. Non poterimus dicere ad te aut bonum aut malum. *Syrus*, non poterimus dicere aut malum aut bonum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

2.

11.
14.
15.

17.
22.
31.

32.
43.
47.
50.

VULGATA LATINA.

2. Pone manum tuam super femur meum.

11. Cumque camelos fecisset accumbere.

14. Præparasti.

15. Necdum intra se verba compleverat.

17. Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe.

22. Siclos duos.

31. Benedicte Domini.

32. Destraivit.

43. Virgo.

47. Ad ornandam faciem ejus.

50. Non possumus extra placitum ejus quidquam aliud loqui tibi.

ΑΚΥΛΑΣ.

2.

11. Ἐγονάτισε.
14. Ἠλεγξας.
15.

17. Βρόχθισόν με.
22.
31. Εὐλογημένος Κύριος.

32.

43. Ἀπόκρυφος.

47. Ἐπὶ मुखῆρας αὐτῆς.

50.

AQUILA.

2.

11. Et in genu procumbere fecit.

14. Arguisti.

15.

17. Sorbere me fac.

22.

31. Benedictus Dominus.

32.

43. Abscondita.

47. Supra nares ejus.

50.

CAPUT XXIII GENESIS.

Ο'.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9.	9. Ἐν ὑμῖν.	9.
11.	11. Παρ' ἐμοὶ γενοῦ, Κύριε.	11.
13.	13. Παρ' ἐμοῦ. Ἄλλος, παρ' ἐμοί.	13.
15.	15. Διδράχμων. Ἄλλ., στατήρων.	15.
17.	17. Καὶ ἔστη.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. In vobis.	9.
11.	11. Apud me esto, Domine.	11.
13.	13. A me. <i>Alius</i> , apud me.	13.
15.	15. Didrachmarum. <i>Alius</i> , staterum.	15.
17.	17. Et stetit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Genesis.

chmas duas. Id autem forte dixerit Origenes respiciens ad Aquilam vel Symmachum, qui I Reg. XIII, ἤρω vertunt στατήρα et hoc item loco ita fortasse posuerint.

CAPUT XXIV GENESIS.

Ο'.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Θὲς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου.	2.
11.	11. Ἐκοίμισε.	11.
14. Ἀπέδειξας.	14. Ἦτοιμασας.	14.
15.	15. Λαλοῦντα :- ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ :	15.
17.	17. Πότισόν με.	17.
22.	22. Δραχμήν. Ἄλλος, διδράχμην.	22.
31. Εὐλογημένος Κύριος.	31. Εὐλογητὸς Κυρίου. Ἄλλ., Εὐλογητὸς Κύριος.	31.
32.	32. Ἀπέσαξε. Ἄλλ., ἀπέστρωσε.	32.
43.	43. Παρθένος.	43.
47.	47. <i>Vacat</i> .	47.
50.	50. Οὐ δύνησόμεθά σοι ἀντειπεῖν κακὸν ἢ καλόν.	50.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Pone manum tuam super femur meum.	2.
11.	11. Et accumbere fecit.	11.
14. Ostendisti.	14. Præparasti.	14.
15.	15. Loquentem :- in mente sua :	15.
17.	17. Pota me.	17.
22.	22. Drachmam. <i>Al.</i> didrachmem.	22.
31. Benedictus Dominus.	31. Benedictus Domini. <i>Alius</i> , Benedictus Dominus.	31.
32.	32. Destrauit. <i>Al.</i> Dempisit clitellas.	32.
43.	43. Virgo.	43.
47.	47. <i>In LXX vacat</i> .	47.
50.	50. Non poterimus tibi contradicere malum vel bonum.	50.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
59 ואת־מנקה	59.	59. Καὶ τὴν τιθεὶν αὐτῆς.
61 ונערתי	61.	61. Παιδίσκαι.
63 לשח בשדה	63.	63. Ὁμιλῆσαι ἐν χώρᾳ.
67 ויבאה יצחק האהלה שרה אמו	67.	67. Εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
וינחם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
59. Et nutricem ejus.	59. Et nutricem ejus.	59. Et nutricem ejus.
61. Et puellæ illius.	61. Puellæ illius.	61. Puellæ illius.
63. Ad meditandum in agro.	63. Ad meditandum in agro.	63. Ad confabulandum in regione.
67. Et introduxit eam Isaac in tabernaculum Saræ matris suæ. Consolatus est se.	67. Qui introduxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ. In tantum ut a dolore temperaret.	67. Et induxit eam in tabernaculum Sarræ matris suæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Genesis.

V. 4. Codd. mss. habent hic : Φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἑβραῖον μὴ οὕτως ἔχειν, ἀλλ', εἰς τὸ παιδοτόνον ὄργανον. Ἑβραῖος ἐπὶ τῆν ὄσφυν. Id est : Quidam dicunt Syrum et Hebræum non ita habere, scilicet, in prolificum instrumentum. Hebræus super lumbos.

Ibid. ירך. Quando de membro animalis intelligitur, μηρός sive femur significat. Alius vertit ὄσφυν, lumbos. Aliam autem versionem affert Diodorus in catenis, his verbis : Τινὲς φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἑβραῖον μὴ οὕτως ἔχειν τὸ ἔθες τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ παιδοτόνον ὄργανον, ἔπειδὴ τῆς διαδοχῆς ἢ εὐλογία τὸ ἀξάνεσθαι ἦν καὶ πληθύνεσθαι. Id est : Quidam dicunt Syrum et Hebræum non ita habere; nempe, ε Ponē manum tuam super femur meum; sed ε super ipsum prolificum instrumentum : quoniam successionis benedictio ad crescendo et multiplicandum spectabat. Chrysostomus hom. 44 : Ἰπὸ τὸν μηρόν σου ἔν δέ τῃ Ἑβραῖδι φασίν, ε ὑπὸ τὴν ὄσφυν.

V. 11. Ἄ., ἐγονάτισε. Ita Coislin. Drusius, editio Romana et catenæ omnes mss. eandem exhibent interpretationem, sed absque interpretis nomine.

V. 14. Σ., ἀπέδειξας. Ita Coislinianus; et quidem recte; scilicet, quam ostendisti servo tuo Isaac. Verbum כִּי, conjug. Hiphil, hoc sensu occurrit alibi.

V. 15. In codice quodam Colbert. hæc verba obelo notantur, quia diserte non sunt in Hebræo, licet subaudiri possint, ita ut servus ille אֲרָחָא hæc non ore locutus sit, sed mente tantum; ut intellexisse videntur tum LXX, tum Vulgatus interpretes.

V. 22. שקב vulgo intelligitur dimidium steli. In fra Exod. xxxviii legitur διδραχμον, atque ita legit hic Hieronymus, qui sic habet Quæst. in Genes. : ε Et tulit vir in auream auream, didrachmum pondus ejus. » BACE, quod in hoc loco pro didrachmo scribitur, semuncia est : SECEL vero, qui Latino sermone siclus corrupte appellatur, uncia pondus habet.

V. 31. Coislin. in textu habet, εὐλογητὸς Κύριος,

TO EBPAIKON	CAPUT XXV GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
8 בשיבה טובה אלעמי	8.	8. Ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.
22 ויתרצב הכנם	22.	22. [Διεβρήγγυοντο τὰ τέκνα.]
23 יאמוץ	23.	23.
25 שער	25.	25.
27 תם	27.	27. Ἀπλοῦς.
29 עיף	29.	29.
30 מכהאדם	30.	30.
31 מרה	31.	31. Πώλησον.
34 ויב עש ארדהבנה	34.	34. Ἐξουδένωσεν Ἡσαῦ τὴν πρωτοτοκίαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. In canitie bona. Ad populos suos.	8. In senectute bona. Ad populum suum.	8. In canitie bona.
22. Collidebant se filii.	22. Collidebantur.	22. Confringebantur filii.
23. Erit fortior.	23. Superabit.	23.
25. Pilosus.	25. Hirsutus.	25.
27. Perfectus.	27. Simplex.	27. Simplex.
29. Lassus.	29. Lassus.	29.
30. De rufo.	30. De coctione tua rufa.	30.
31. Vende.	31. Vende.	31. Vende.
34. Contempsitque Esau primogenituram.	34. Parvipendens, quod primogenita vendidisset.	34. Contempsit Esau primogenituram.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

59. Καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς.
61. Κοράσια.
63. Ααλήσαι ἐν τῷ ἀγρῷ.
67.

Παρηγορήθη.

SYMMACHUS.

59. Et nutricem ejus.
61. Puellæ.
63. Ad loquendum in agro.

67.

Consolatus est.

59. Καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς.
61. Ἄβραι.
63. Ἄδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδῖον.
67. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Παρεικλήθη.

LXX INTERPRETES.

59. Et substantiam ejus.
61. Ancillæ.
63. Ad exercendum se in agro.

67. Ingressus est autem Isaac in domum matris suæ.

Consolatus est se. *Alius*, consolationem accepit.

THEODOTIO.

59.
61.
63.

67.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Genesis.

et hanc notam affert : Τὸ, εὐλογητὸς εἰ, Κύριε, οὐ πρὸς τὸν παῖδα τοῦ Ἀβραάμ εἶπεν. Ὁ γοῦν Ἀκύλας φησὶν, εὐλογημένος Κύριος, Σ. δὲ, εὐλογημένος Κύριος. Hic vero ad Symmachum legendum suspicor, εὐλογημένος Κύριος. Sed hic folia excissa sunt, ita ut postremæ syllabæ sint avulsæ.

V. 52. Coislin., ἀπέστρωσε. Interpretis nomen excidit; sed est laud dubie Aquilæ vel Symmachi.

V. 43. Hæc ex Hieronymo in *Isaiam*, qui sic habet : *Et in Genesi legimus, ubi Rebecca dicitur ALMA, Aquilam non adolescentulam nec puellam, sed absconditam transtulisse.* Quæst. autem in Genesin : *Notandum autem quod verbum ALMA nunquam nisi de virgine scribitur, et habet etymologiam ἀπόκρυφος, id est « abscondita ; » et infra : Ergo ALMA, quod interpretatur, « abscondita, » id est virgo nimia diligentia custodita, majoris mihi videtur laudis esse quam virgo. Virgo quippe juxta Apostolum potest esse corpore non spiritu; abscondita vero, quæ virgo*

est, ἐπίτασιν virginitatis habet. Vide ibi hæc de re pluribus Isaia vii.

V. 50. Syri versionem, ut hic refertur, habent omnes catenæ Regiæ et schedæ Combefis. Unus codex omittit τό.

V. 59. Sic editio Romana et Drusius, itemque mss. Coislin., Ἄ., τὴν τίθηγον.

Versum 61 pariter ex edit. Rom. mutuamur. Manuscriptæ item catenæ habent, sed sine nomine interpretum.

V. 63. Sic editio Romana et unus codex Regius. Ὁμιλῆσαι, λαλεῖν, ἀδολεσχῆσαι. Sic semper vertunt interpretes. Hieronymus *Quæst. in Genes. : Quod autem ait, Et egressus est Isaac, ut exerceret in campo, quod Græce dicitur, ἀδολεσχῆσαι, in Hebræo legitur : « Et egressus est Isaac, ut loqueretur in campo, inclinante jam vespera. »*

V. 67. Σ. παρηγορήθη. Hanc lectionem sine interpretis nomine exhibet editio Romana; sed eam Coislinianus cod. Symmachi esse docet.

CAPUT XXV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἐν πολιῖ ἀγαθῇ.
22. Διεπλάσιον. Ἄλ., διέπλεον.
23. Ὑπερισχύσει.
25. Τετριχωμένος.
27. Ἄμωμος.
29.
30. Ἀπὸ τοῦ ἐδώμ.
31.
34.

SYMMACHUS.

8. In canitie bona.
22. Concertabant.
23. Prævalebit.
25. Pilosus.
27. Inculpatus.
29.
30. De Edom.
31.
34.

8. Ἐν γῆρα καλῷ.
πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἄλλος, πρὸς τοὺς περάτας.
22. Ἐσχίρων δὲ τὰ παιδία.
23. Ὑπερέξει.
25. Δασύς.
27. Ἄπλαστος.
29. Ἐκλείπων.
30. Ἀπὸ τοῦ ἐψήματος πυρῶου.
31. Ἀπόδου.
34. Καὶ ἐφαύλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

LXX INTERPRETES.

8. In senectute bona.
Ad populum suum.
22. Exsultabant.
23. Superabit.
25. Pilosus.
27. Non fictus
29. Deficiens.
30. De coctione rubra.
31. Ὡα
34. Et contempsit Esau primogenita.

8.
22.
23.
25.
27. Ἄπλοῦς.
29. Πεινῶν.
30.
31.
34.

THEODOTIO.

8.
22.
23.
25.
27. Simplex.
29. Esuriens.
30.
31.
34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Genesis.

V. 8. Sic editio Romana et Drusius. Vide quæ diximus supra, c. xv, v. 15.

Ibid. scholiastes Romanus, πρὸς τοὺς περάτας, ad transitores. Hoc scholion versionem LXX nullatenus respicit. Quare videtur omnino esse interpretis cujusdam versio, et forte Aquilæ, qui עברי supra περάτην vertit. Hic autem pro עברי fortasse legerit עברי, quæ transmutatio litterarum frequenter observatur in Hexaplis: atque inde sæpe provenit interpretationum varietas, ut non infrequenter observes infra. Vide quæ ea de re diximus in Præli-

minaribus.

V. 22. Aquilæ lectionem sic habet Martianeus noster. Sed Coislin., 'A., συνεβλάσθησαν viol. Symmachi versionem præferunt editio Romana sic διεπάλατον, et Hieronymus sic διέπλεον; sed audientis Hieronymus: « Et movebantur filii ejus in ea: » Pro « motione » LXX Interpretes posuerunt ἐσχιρτων, id est, « ludebant, » sive « calcitrabant: » quod Aquila transtulit, « constringebantur filii in utero ejus. » Symmachus vero διέπλεον, id est, in similitudinem navis in superficie ferebantur. Hic

CAPUT XXVI GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

ותרת 5	5.
אשם 10	10.
מאה שערים 12	12.
ויריבו 20	20.
עשק	
דחעשק	
שכח שכנה 21	21.
מורעד 26	26.
משוח 30	30.
בשלים 31	31.
שבעה 33	33.
באר שבע	
35 'O Σύρος, οὐκ εὐαρεστοῦσαι. 'O Ἑβραῖος, παροργίζουσαι.	35.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.
5.
10.
12.
20.
21.
26.
30.
31.
33.
35.

5. Καὶ τοὺς νόμους μου.
10. Πλημμέλημα.
12. Ἑκατὸν εἰκασμένον.
20. Ἐδικάσαντο.
Συκοφαντία.
Ἑσυκοφάντησαν.
21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀντικειμένη.
26. Ὁ συνέταιρος.
30.
31.
33. [Πλησμονή.]
[Φρέαρ πλεσμονῆς.]
35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 5. Et leges meas
- 10. Delictum.
- 12. Centum aestimationes (i. e. centies tantum quantum aestimaverat).
- 20. Jurgati sunt. Calumnia. Litigaverunt.
- 21. Nomen ejus Satana.
- 26. Amicus illius.
- 30. Convivium. *Alius*, compositionem.
- 31. In pace.
- 33. Sabeë. Bersabee.
- 35. Amaritudo. *Syrus*, non placentes. *Hebræus*, irritantes.

- 5. Legesque meas.
- 10. Peccatum.
- 12. Centuplum.
- 20. Jurgium fuit. Calumniam. Ex eo quod acciderat, vocavit Calumniam.
- 21. Appellavitque eum, Inimicitias.
- 26. Amicus illius.
- 30. Convivium. *Alius*, Compositionem.
- 31. Pacifice.
- 33. Abundantia. Bersabee.
- 35. Offenderant animum (Isaac et Rebeccæ).

- 5. Et leges meas.
- 10. Scelus.
- 12. Centuplum aestimatum.
- 20. Disceptaverunt. Calumnia. Calumniati sunt.
- 21. Nomen ejus, adversum.
- 26. Amicus.
- 30.
- 31.
- 33. Saturitas. Puteus saturitatis.
- 35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Genesis.

V. 5. Ita Drusius.

V. 10. 'A., Σ., πλημμέλημα. Sic edit. Rom. Vocem **אשם** LXX Interpretes frequentissime vertunt πλημμέλημα vel πλεμμέλειαν. — Coislin. ubi LXX habent ἄγνωϊαν, in margine notat πλημμέλημα. Vox Hebræa est **אשם** 'A. Σ. πλημμέλημα supra in textu.

V. 12. Locum mutuamur ex Hieronymo, qui sic habet: « Seminavit autem Isaac in terra illa, et invenit in anno illo centuplum hordei. » Licet in aliena terra seminaverit Isaac, tamen non puto quod tanta ei fertilitas hordei fuerit. Unde melius puto illud esse, quod habetur in Hebræo, et Aquila quoque transtulit: Et invenit in anno illo centuplum aestimatum; id est, ἑκατὸν εἰκασμένον. Licet enim eisdem litteris et aestimatio scribatur et hordeum; tamen aestima-

tiones SAARIM leguntur, hordea vero SORIM.

V. 20. 'A. Δος, ἐδικάσατο. Sic edit. Rom. Hæc porro lectio videtur Aquilæ esse, qui vocem **ויריבו** per δικάζειν et ὑπερδικάζειν solet vertere, sic Job x, 2, et xxxiii, 13. — 'A., συκοφαντία, et ad vocem sequentem, Σ., ἐσυκοφάντησαν. Sic Coislin., sed dubium non est etiam Aq., si **רשעו** verterit συκοφαντία vocem sequentem **רשעו** vertisse ἐσυκοφάντησαν. Ibid. 'A., ἐσυκοφάντησαν. Ex Coislin.

V. 21. Sic Martianeus. In hunc locum Hieron. Quæst. in Genes.: Pro « inimicitias, » quod Aquila et Symmachus τὴν ἀντικειμένην et ἐναντιώσιν transtulerunt, id est, « adversum atque contrarium, » in Hebræo habet SATANA. Ex quo intelligimus Satanam « contrarium » interpretari.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Genesis.

conspicuum est Hieronymum legisse διέπλεον. In Græcis quibusdam codicibus διεπάλαιον habetur, quæ vox apprimè quadrat ad hunc locum. Forte in vitio exemplari legerit Hieronymus διεπλεον, pro διεπάλαιον. — Coislin. 'A., συνεβλάσθησαν οἱ υἱοί. Hæc est vera lectio, non autem illa, διεβήγγοντο τὰ τέχνα, quam ut suspectam et ex Latino Hieronymi effectam uncinis inclusimus. Idem Coislin. Σ., διεπάλαιον, quo confirmatur id quo sup. a diximus, nempe verisimile esse Hieronymum vitio exemplari usum διεπλεον posuisse.

V. 27. Coislin. A., Θ., ἀπλοῦς. In editione Romana hæc versio uni Aquilæ ascribitur, et Symmachi lectio sic exprimitur. ἄμωμος.

V. 30. Σ., ἀπὸ τοῦ Ἐδῶμ. Sic omnes mss. Regii et schedæ Combef. cum hoc scholio singuli : Ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ « ἐφήματος, » Ἐδῶμ τέθεικεν, ὃ ἐρμηνεύεται « πύρρος. » Id est : *Symmachus pro « coctione » Edom posuit, quod interpretatur, « rubeo. »* In editione Romana, ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ legebatur ad Symmachum.

CAPUT XXVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Καὶ τοὺς νόμους μου	5. Καὶ τὰ νόμιμά μου.	5. Καὶ τοὺς νόμους μου.
10. Πλημμέλημα.	10. Ἄγνοιαν.	10.
12.	12. Ἐκατοστεύουσιν κριθήν.	12.
20.	20. Ἐμαχέσαντο. 'Αδικία. 'Ἐδίχσαν.	20.
21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐναντίως.	21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐχθρία.	21.
26. Ὁ συνέταιρος.	26. Ὁ νομφαγωγὸς αὐτοῦ.	26.
30.	30. Δοχὴν. Ἄλλος, πότον. Ἄλλος, ἐστίασιν.	30.
31.	31. Μετ' ἰσχυρίας. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης.	31.
33. [Πλησμονή.] [Φρέαρ πλησμονῆς.]	33. Ὅρκος. Φρέαρ ὄρκου.	33.
35.]	35. Ἐρίζουσαι.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5. Et leges meas.	5. Et legitima mea.	5. Et leges meas.
10. Scelus.	10. Ignorantiam.	10.
12.	12. Centuplicans hordeum.	12.
20.	20. Pugnauerunt. Injustitia.	20.
21. Nomen ejus, contrarium.	Injustitiam fecerunt. 21. Nomen ejus, inimicitia	21.
26. Amicus.	26. Pronubus ejus.	26.
30.	30. Convivium. <i>Alius</i> , Compo- tationem. <i>Alius</i> , epulationem.	30.
31.	31. Cum salute. <i>Reliqui</i> , cum pace.	31.
33. Saturitas. Puteus saturitatis.	33. Juramentum. Puteus juramenti.	33.
35.	35. Renitentes.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Genesis.

V. 26. 'A., Σ., ὁ συνέταιρος. Sic Coislin.
V. 30. Ἄλλος, πότον. Ἄλλος, ἐστίασιν. Hæ lectiones prodeunt ex Coislin.

V. 31. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης. Ex eodem.

V. 33. Sic Martianæus binas hujus versus lectiones edidit. In hunc versum Hieronymus : *Quæ enim etymologia est, propterea vocari juramentum, quod aquam non invenerunt? E contrario in Hebræo, cui interpretationi Aquila consentit et Symmachus, hoc significat, quæ invenerint aquam : et propterea appellatus sit puteus ipse « saturitas, » et vocatu civitas BERSABEE, hoc est, puteus saturitatis. »*

V. 35. Syri et Hebræi interpretationem mutuantur (ex Eusebio in catenis omnibus mss. ubi sic legitur : ΕΥΣΕΒΙΟΥ ὁ Σύρος οὐκ ἔχει, « ἐρίζουσαι, »

ἀλλ' « οὐκ εὐαρεστοῦσαι, » ἀντὶ τοῦ, ξριδι καὶ φιλονεικία πάντα ποιούσαι. Ὁ γὰρ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος « παροργίζουσαι » ἔχει. Id est : *Syrus non habet « disceptantes, » sed, « displicentes ; » id est, contentione et jurgiis omnia facientes. Nam Syrus et Hebræus « irritantes, » habent. Hæc paulum perplexa sunt : videtur enim duas Syro interpretationes tribuere : at Procopius clarius habet : « Et contendebant cum Rebecca, » etc. Syrus habet, « displicebant Rebecca ; » Hebræus vero, « non cessant irritare et ad iram provocare Rebecca. » — Illud Coisliniani, μαχόμενοι, φιλονεικούσαι, ἀνθιστάμενοι, vel Scholion est, vel trium interpretum translationes exhibet.*

Ibid. Ἐρίζουσαι. Coislin. ad marg., μαχόμενοι, φιλονεικούσαι, ἀνθιστάμενοι.

CAPUT XXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
חַזְקוּן 1	1.	1. Ἀλμυρώθησαν [<i>forte</i> , ἡμαυρώθησαν], ἠσθένησαν.
תֵּלִיךְ 3	3.	3.
הַבִּיאה לִי צִיד 7	7.	7.
כַּמְהַעֲתֵךְ 12	12.	12. Καταμωκώμενος.
אֶת־בְּגָדֶי 15	15.	15. Τὰ ἱμάτια.
גִּדְיֵי הַעֲזִים 16	16.	16.
חֶלְקֶת 16	16.	16. Λεῖτα.
שָׂדֵה 27 Ὁ Εὐρος, ἀρούρας.	27.	27. Χώρας.
וַיַּחֲרֵד 33	33.	33. Ἐξεπλάγη.
בְּמִרְמָה 35	35.	35. Δι' ἐνέδρασ.
וְלִכְתּוֹ אִפְסֵה מִהּ אִשָּׁה בְּנֵי 37	37.	37.
וְהָיָה כִּאֲשֶׁר תִּרְיֵד וּפְרַקְתָּ מֵלֶךְ 40	40.	40.
מִתְנַחֵם קָךְ 42	42.	42.
צַרְתִּי 46	46.	46. Ἐστύχανα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
1. Caligassent.	1. Et caligaverunt.	1. Caligaverunt, infirmati sunt.
3. Pharetram tuam.	3. Pharetram.	3.
7. Affer mihi venationem.	7. Affer mihi de venatione.	7.
12. Sicut errare faciens.	12. Ne putet me sibi voluisse illudere.	12. Deridens.
15. Vestes.	15. Vestibus.	15. Vestimenta.
16. Hædorum caprarum. Lævitatem.	16. Hædorum. <i>Alius</i> , caprarum. Nuda.	16. Lævia.
27. Agri. Syrus, Arvi.	27. Agri pleni.	27. Agri. Syrus, Arva.
33. Et contremuit.	33. Expavit.	33. Exterritus est.
35. In dolo.	35. Fraudulenter.	35. Per iusidias.
37. Et tibi nunc quid faciam, fili mi?	37. Et tibi post hæc, fili mi, ultra quid faciam?	37.
40. Et erit quando dominaberis, franges jugum ejus.	40. Tempusque veniet cum excutias et solvas jugum ejus.	40.
42. Consolans se tibi.	42. Minatur.	42.
46. Angustiis sum affecta.	46. Tædet me.	46. Tædio affecta sum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

V. 1. Coislin. 'A., ἀλμυρώθησαν, ἠσθένησαν. Prima lectio corrupta videtur; secunda est fortasse Symmachi. Prima vero Aquilæ ex ἡμαυρώθησαν haud dubie facta est: nam ipse כַּזְקוּ vertit ἀμαυρούσθαι I Reg. III, 15, et כַּזְקוּ ἀμαυρός, Isa., XLII, 3.

V. 5. Ἄλλος, βελοθήκην. Coislin.

V. 7. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν. Sic quidam mss. tacito interprete.

V. 12. Sic editio Romana. In mss. omnibus sic legitur. Ὁ Σύμμαχος τὸ «καταφρονῶν», ἀντὶ τοῦ

«καταπαίζων». Ὁ δὲ Ἀκύλας, «καταμωκώμενος». Id est: *Symmachus pro illo*, «*sperniens*», «*habet illudens*». *Aquila vero*, «*deridens*».

V. 15. 'A., τὰ ἱμάτια. Ex Coislin.

V. 16. Ἄλλος, αἰγῶν. Ex eod.

Ibid. 'A., Σ., λεῖτα. Ex eod.

V. 27. Ita omnes mss. ex Diodoro: Ὁ Εὐρος, ἀντὶ τοῦ «ἀγροῦ», «ἀρούρας ἔχει»: τὸ δὲ «πλήρους», «πεπληρωμένου βλαστημάτων εὐωδεστάτων». Id est: *Syrus, pro «agro»*, «*habet arva*»; *illud autem «ple-*

CAPUT XXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡμιδλύνθησαν.	1.
3.	3. Τὴν φαρέτραν. Ἄλλος, βελοθήκην.	3.
7.	7. Ἐνεγκόν μοι θήραν. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν.	7.
12. Καταπαίζων.	12. Καταφρονῶν.	12.
15.	15. Τὴν στολὴν.	15.
16.	16. Ἐρίφων. Ἄλλος, αἰγῶν.	16.
Λεῖτα.	Γυμνά.	
27.	27. Ἀγροῦ πλήρους.	27.
33. Ἐξεπλάγη.	33. Ἐξέστη.	33.
35. Ἐν ἐπιθέσει.	35. Μετὰ δόλου.	35.
37. Σοὶ πρὸς ταῦτα τί ποιήσω, υἱέ μου;	37. Σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον;	37.
40. Ἔσται δὲ ὅταν καμφοῆς, ἐκλύσεις τὸν ζυγὸν αὐτοῦ.	40. Ἔσται δὲ ἤνικα ἐὰν καθέλῃς. Ἄλλος, ἔσται ὡς ἐὰν καμφοῆς. Ἄλλος, καὶ ἔσται καθὰ καταδιβάσῃς.	40.
42.	42. Ἀπειλεῖ σοι. Ἄλλος, διανοεῖται κατὰ σοῦ.	42.
46. Ἐνεκάκησα.	46. Προσώθηκα.	46.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Hebetes facti sunt.	1.
3.	3. Pharetram. <i>Alius</i> , Sagittarum thecam.	3.
7.	7. Affer mihi venationem. <i>Alius</i> , Venare mihi venationem.	7.
12. Illudens.	12. Spernens.	12.
15.	15. Stolan.	15.
16. Lævia.	16. Hædorum. <i>Al.</i> Caprarum. Nuda.	16.
27.	27. Agri pleni.	27.
33. Exterritus est.	33. Expavit.	33.
35. In fraude.	35. Cum dolo.	35.
37. Tibi ad hæc quid faciam, filii mi?	37. Tibi autem quid faciam, filii?	37.
40. Erit autem cum incurvatus fueris, solves jugum ejus.	40. Et erit cum deposueris. <i>Alius</i> , Erit autem si flectaris. <i>Alius</i> , Et erit quemadmodum deprimeris et solveris jugum ejus.	40.
42.	42. Minatur tibi. <i>Alius</i> , Cogitat contra te.	42.
46. Vexata sum.	46. Infensa sum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

mi, » *repleti germinibus odoriferis*. Unus Regius codex habet, *δρουραν*.

Ibid. 'A., *χώρας*. Sic Coislín.

V. 33. 'A. Σ., *ἐξεπλάγη*. Ex eod.

V. 35. Hæ lectiones prodeunt ex edit. Romana. — Coislín. 'A., *δι' ἐνέδρας*. Σ., *ἐν ἐπιθέσει*.

V. 37. Σ, *σοὶ πρὸς* etc. Sic habet Coislín.

V. 40. Hæc etiam in editione Romana. In hunc porro locum hæc habet Procopius in Genesis: *Ve-*

rum Syrus, « erit, » pro, « respiscas, » accipit, dicens: Si respueris, et vitæ tuæ bellicosissimum institutum omiseris. Quæ interpretatio cum nulla ex allatis quadrat. — Cod. Coislín., Σ., *ἔσται δέ, etc.*, pro, *Ἄλλος, ἔσται δέ, etc.*

V. 42. Ita Drusius et editio Rom.

V. 46. Ita editio Romana. Aquila vocem *ἔσται* *σικχαίνω* vertere solet. Sic Num. xxi, 5, ubi Symmachus *ἐνεκάκησεν*. Et Exod. i, 13.

CAPUT XXVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ
אֶכָּךְ 16	16.	16. Ἄρα.
בֵּית־אֵל 19	19.	19. Βαιθῆλ.
וַאֲלֵם לְהַשְׁמִיעוֹר	Ουαλαμ λουζ σεμ αιρ.	Πρότερον Λουζ ὄνομα τῆ πόλει.
בְּשָׁלוֹם 21	21.	21. Ἐν εἰρήνῃ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Vere.	16. Vere.	16. Num, <i>vel</i> , utique.
19. Bethel.	19. Bethel.	19. Bæthel.
<i>Hebraicum Græcis lit.</i> Ualam Luz sem air.	Quæ prius Luz vocabatur.	Prius Luz nomen urbi erat.
Et utique Luz nomen civitatis.		
21. In pace.	21. Prospere.	21. In pace.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

V. 16 Ἄ., ἄρα. Σ., ὄντως. Has lectiones affert Coislin.

V. 19. Sic Drusius et editio Romana.

Ibidem. Hanc Aquilæ lectionem habent codices mss. quidam cum nota Theodori, quæ sic habet : Ἡ Βαιθῆλ Οὐαλαμ Λουζ πρότερον λεγομένη διὰ τῆν

τῶ Ἰακώβ γενομένην ὄπτασιαν Βαιθῆλ ὀνομάσθη. Ἐβδομήκοντα. « Καὶ Οὐαλαμ Λουζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει. » Ἀκύλας. « Πρότερον Λουζ ὄνομα τῆ πόλει. » Ὁ Ἑβραῖος. » Οὐαλαμ Λουζ σεμ αιρ. » Ἰστέον, ὅτι « Οὐαλαμ » πρότερον εἶπον οἱ περὶ Ἀκύλαν, καὶ οὐχ ὡς μέρος τοῦ ὀνόματος. Λουζα δὲ τὴν πόλιν ὄνομα μετὰ ταῦτα καλεῖ. Id est : *Bæthel, quæ prius*

CAPUT XXIX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
רֶכֶת 17	17.	17. Ἄπαλοι.
מִשְׁתָּה 22	22.	22. Πότον.
רְמִיחָי 25	25.	25. Ἐπέθου μοι.
וְלִהְיֶה אִישׁ אִלֵּי 34	34.	34. [Συνάψεται μοι ὁ ἀνὴρ μου.]
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Teneri.	17. Lippis erat oculis.	17. Delicati.
22. Convivium.	22. Nuptias.	22. Compotationem, <i>vel</i> convivium.
25. Decepisti me.	25. Imposuisti mihi.	25. Imposuisti mihi.
34. Copulabitur vir meus mihi.	34. Copulabitur mihi maritus meus.	34. Applicabitur mihi vir meus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX.

V. 17. Ἄ., Σ., ἀπαλοι. Ex Coislin.

V. 22. Ἄ., Σ., πότον. Ὁ, γάμον. Notandum est LXX Interpretes, qui vocem מִשְׁתָּה hic vertunt γάμον eandem frequentissime vertere πότον. Sic Gen. xix, 3, et xl, 20; Judicium xiv, 10, et alibi sæpis-

sime.

V. 25. Ἄ., ἐπέθου μοι. Σ., ἐνήδρευσάς με. Ita Coislin. In edit. Rom. legitur solum ἐνήδρευσάς μοι, sine interpretis nomine.

V. 34. Sic lectionem [Aquilæ posuit Martianæus.

CAPUT XXX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
נִפְתָּלִי אֱלֹהִים נִפְתָּחִי 8	8.	8. Συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφην.
בְּגַד 11	11.	11. Ἦλθεν εὐζωΐα. [Ἦλθεν ἡ ζῶσις.]
לֶכֶךְ 15	15.	15. Διὰ τοῦτο.
וַיִּבְלַעַנִי 20	20.	20. Συνοικήσει μοι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Luctationibus Dei luctata sum.	8. Comparavit me Deus cum sorore mea, et invalui.	8. Convertit me Deus, et conversum sum.
11. Venit prosperitas.	11. Feliciter.	11. Venit prosperitas. [Venit accinctio.]
15. Idcirco.	15.	15. Propter hoc.
20. Habitabit mecum.	20. Mecum erit.	20. Habitabit mecum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16. ὄντως.	16. Ὅτι.	16.
19.	19. Οἶκος Θεοῦ. Ὀὐλαμλουζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον.	19.
21. Ἐν εἰρήνῃ.	21. Μετὰ σωτηρίας.	21.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16. Vere.	16. Quia.	16.
19.	19. Domus Dei. Hulamuz erat nomen civitati prius.	19.
21. In pace.	21. Cum salute.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

Ulam Luz vocabatur, propter visionem Jacobi istic habitam Bethel nuncupata est. LXX : « Ualam Luz erat nomen urbi. » Aquila, « prius Luz nomen urbi. » Hebræus, « Ualam Luz sem air. » Sciendum est Ualam ab Aquila, « prius, » redditum esse. Urbem postea Luzam diserte vocat ipse. Hieron. ad hunc locum : *Ecce manifestissime comprobatur Bethel non*

Ulam Luz, sed Luzam, id est « amygdalum » ante vocitatum. Vide ibi Quæst. in Gen. — Coislin. 'A., Σ., Λουζά. Crederem autem Aquilam, scrupulosum interpretem, Λουζ edidisse, ut habent alii manu-scripti.

V. 21. 'A., Σ., ἐν εἰρήνῃ. Ita Coislin.

CAPUT XXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἀπαλό.	17. Ἀσθενεῖς.	17.
22. Πότον.	22. Γάμον.	22.
25. Ἐνήδρευσάς με.	25. Παρελογίσω μοι.	25.
34.	34. Πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνὴρ μου.	34.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. Delicati.	17. Infirmi (oculi).	17.
22. Comotationem, vel convi- vium.	22. Nuptias.	22.
25. Insidiatus es mihi.	25. Decepisti me.	25.
34.	34. Apud me erit vir meus.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Genesis.

Hieronymus vero sic habet : *Ubi nos legimus, « Apud me erit vir meus, » Aquila interpretatus est : « Applicabitur mihi vir meus, » quod Hebraice dicitur. LLAVE, et a doctoribus Hebræorum aliter transfertur, ut dicant, « persequetur me vir meus, »*

id est, non ambigo de amore in me viri mei : erit mihi in hac vita comes, et ejus dilectio me ad mortem usque deducet et prosequetur : tres enim filios genui.

CAPUT XXX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Συναντελάβετό μου ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφη.	8.
11. Ἦλθεν Γὰδ πειρατήριον.	11. Ἐν τύχῃ.	11.
15.	15. Οὐχ οὕτως.	15.
20.	20. Δίρετιεῖ με.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Coassumpsit me Deus, et conversa sum.	8.
11. Ven.t Gad prædatorum ma- nus.	11. In fortuna.	11.
15.	15. Non sic.	15.
20.	20. Diliget me.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
נקבה 28	28.	28. Ἐπονόμεσον.
נקד וטלוח 32	32.	32.
חוקדים הטלמים 35	35.	35.
ושם 36	36.	36.
לח 37	37.	37.
לח 37		
אשר תבאן הצאן רשותו לנבא הצאן ויחמנה בבאן לשותו 38	38.	38.
היה בכל-יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את-המקלות 41	41.	41.
ובהעסיף הצאן לא ישים 42	42.	42.
העסיפים		Ὄφιμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
28. Nomina.	28. Constitue.	28. Nomina.
32. Punctatum et maculosum.	32. Furfum et maculosum.	32.
35. Fasciatos et maculosos.	35. Varios atque maculosos.	35.
36. Et posuit.	36. Et posuit.	36.
37. Viridem Corylum.	37. Virides. Amygdalinas.	37.
38. Quo veniebant pecudes ad bibendum e regione pecudum, et incalescebant in veniendo eas ad bibendum.	38. Ut cum venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, et in aspectu earum con- ciperent.	38.
41. Et fuit in omni coitu pecu- dum colligatarum, et ponebat Ja- cob virgas.	41. Igitur quando primo tem- pore ascendebantur oves, ponebat Jacob virgas.	41.
42. Et in serotinando pecudes, non ponebat	42. Quando vero serotina ad- missura erat, et conceptus extre- mus, non ponebat eas.	42.
Cessantia.	Serotina.	Serotina.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 8. In hæc verba Hieronymus *Quæst. in Gen.:* *Causa nominis « Nephthalim » alia hic multo exponitur, quam in libro Hebræorum nominum scripta est. Unde et Aquila ait, συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφη, pro quo in Hebræo scriptum est, κερθηλε ελοים κερθηαλεθι. Unde a conversione, sive a comparatione, quia utrumque sonat « confusio- nem, » sive « comparationem, » Nephthalim nomen ἔ.ο. imposuit.*

V. 11. Pergit Hieronymus in hunc versum : *Ubi nos posuimus, « in fortuna, » et Græce dicitur, ἐν τύχη, quæ potest eventus dici, in Hebræo habet ΒΑ-ΓΑΔ, quod Aquila interpretatur, « Venit accinctio : » nos autem dicere possumus, « In procinctu. » Βα enim potest præpositionem sonare in, et venit. Ab eventu ergo sive procinctu, qui ΓΑΔ dicitur Zephæ filius, Gad vocatus est. Putat Drusius non posse stare Hie-*

ronymi conjecturam, quia in בגד, ב cum Camæ scribitur. Sed quam infirmæ sint hæc Massoretarum motiones ad lectiones quaslibet asserendas, et in Præliminaribus dicimus, et in sequentibus frequenter observabitur. Dixerim ego verisimilius esse il- lud ב, pro בא, venit, non accipi : 1° quia non solent Hebræi in hoc verbo א suppressere ; 2° quia ב præpositionis loco conjunctum melius quadrat ad sensum, significatque, in fortuna, aut feliciter. — In Bibliis tamen Massoreticis in margine scribitur בג בא.

Ibid. 'A., ἦλθεν εὐζῶτα. Sic Coislin. qui Symmachi etiam interpretationem adjicit. Præstare vide- tur Aquilæ lectio; ἦλθεν ἡ ζῶσις, ut confirmatur ex Hieronymo, qui ait Aquilam vertisse, venit accinctio.

V. 15. 'A., διὰ τοῦτο. Ex Coislin.

V. 20. 'A., συνοικήσει μοι. Ex eod.

CAPUT XXXI GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
7 החך בי החףך את - משכתי עשרת מנים 7	7.	7. Παρελογισατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δέκα ἀριθμούς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Fefellit me, et mutavit mer-	7. Circumvenit me, et mutavit	7. Circumvenit me, et mutavit

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 28. Ὅρισον.
- 32.
- 35. Λευκόποδας.
- 36.
- 37. Ἄμυγδαλίην.
- 38. Ὅπως ἐρχομένων τῶν βοσκημάτων πιεῖν, ἀντικρως ὡς τῶν βοσκημάτων, καὶ ἐγκιστήσῃ ἐλθόντα πιεῖν.
- 41. Πάντοτε ὅταν ἐνεκίσσων τὰ βοσκήματα πρώϊμα (Ἄ., συνδεδεμένοις), ἐτίθει Ἰακώβ τὰς βάρδους.
- 42. Ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα τὰ βοσκήματα, οὐκ ἔθηκεν. Δευτερόγονα.

- 28. Διάστειλον.
- 32. Φαίον. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρκον.
- 35. Ῥαντοὺς καὶ διαλεύκους. Ἄλλος, λαϊόποδας.
- 36. Ἀπέστησεν. Ἄλλος, διώρισεν.
- 37. Χλωρόν. Ἄλλος, λευκόν. Καρυίνην.
- 38. Ἴνα ὡς ἂν ἐλθῶσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν βάρδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκιστήσῃσι τὰ πρόβατα.
- 41. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακώβ τὰς βάρδους.
- 42. Ἦν:κα ὃ ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ ἐτίθει. Ἄσσημα.

- 28.
- 32.
- 35.
- 36.
- 37.
- 38.
- 41.
- 42.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

- 28. Desini.
- 32.
- 35. Albos pedes habentes.
- 36.
- 37. Amygdalinam.
- 38. Ut venientibus pecudibus ad bibendum, e regione pecudum essent, et conciperent venientes bibere.
- 41. Semper cum conciperent pecudes prae-maturae (A., colligatis), ponebat Jacob virgas.
- 42. Cum autem serotinae erant pecudes, non ponebat.

- 28. Distingue.
- 32. Furfum. Alii, varium nigris maculis.
- 35. Sparsos et subalbos. Alius, sinistripedes.
- 36. Fecit distare. Alius, determinavit.
- 37. Viridem. Alius, albam. Nucinam. Alius, amygdalinam.
- 38. Ut cum venissent oves bibere, in conspectu virgarum venientibus ipsis bibere, conciperent oves.
- 41. Factum est autem in tempore quo concipiebant oves in utero accipientes, posuit Jacob virgas.
- 42. Cum vero peperissent oves, non ponebat.

- 28.
- 32.
- 35.
- 36.
- 37.
- 38.
- 41.
- 42.

Secundo genita.

Non signata.

Notae et variae lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 28. Ἄ., ἐπονόμασον. LXX Interpretes hanc vocem שׁוֹרֵי quinquies vertunt per ὀνομάζω, et semel per ἐπονόμαζω. V. Conradi Kircheri Concordantiam ad eam vocem. Haec lectiones prodeunt ex edit. Rom. et ex Drusio.

V. 32. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρκον, Varium et nigris maculis: cuius sint haec interpretationes, quas scholiastes Romanus et codex unus ex nostris asserunt, ignoratur. τῶν, ποικίλον, sic etiam vertunt LXX hoc caute et sequenti. Πέρκον ἤλω. Hanc vocem in plurali vertit Theodotio ἐμβολίσματα. Ezech. xvi, 16, et Josue ix, 5; alius interpres sine nomine, ἐπιβλήματα ἔχοντα. Ibi vide.

V. 35. Σ., λευκόποδας. Sic editio Romana; unus ex codicibus nostris habet λαϊόποδας, sine interpretis nomine, quod est ac si dicas sinistripedes. Suspicio mendum esse.

V. 37. Sic codex unus, sed, ut suspicor, mendose; nam illud λευκόν ad vocem ἤλω spectare puto. — Coislin. in illud τῶν Ο΄, ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς βάρδοις, in margine habet τότε ἐπὶ τῶν σκυταλῶν: quod an sit Scholion, an alicujus interpretis versio, non satis intelligo.

Ibid. Edit. Rom. Ἄλλος, ἀμυγδαλίην. Σ. reposuimus ex Coislin. vocem item τῶν, quam LXX κάρυον vertunt, alii ἀμύγδαλον interpretantur.

V. 38. Σ., Ὅπως ἐρχομένων, etc. Sic Coislin. V. 42. Coislin. Σ., ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα, etc. Ibid. Editione Romana. Ἄ., ὄψιμα. Σ., δευτερόγονα, sed illud ὄψιμα bis Symmacho tribuitur in Coislin. ubi haec Symmachi lectio repetitur: et aliunde, qui supra venit πρώϊμα, hic vertisse videtur ὄψιμα, nam haec sunt opposita.

CAPUT XXXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 7. Παρελογισατό με, καὶ ἥλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῷ.
- 7. Circumvenit me, et mutavit

- 7. Παρεκρούσατό με, καὶ ἥλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμυνῶν. Ὁ Σύρος, καὶ ἥλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις.
- 7. Circumvenit me, et mutavit

- 7.
- 7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
מקנה כנינו אשר רכש 18	18.	18.
הלך 19	19.	19.
אתדורפים		Μορφώματα.
רע 24	24.	24.
ותגנב אתלבבי 26	26.	26.
אתדאליה 30	30.	30. Μορφώματα.
כרפה 39	39.	39.
ותדורף אתמשכרתו עשרת כנים 41	41.	41. Δεκάκις ἀριθμὸν.
הענה 50	50.	50.
אתדגל הזה 52	52.	52. ✕ Σὺν τὸν σωρὸν τοῦτον.
לאלכל להם 54	54.	54.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
cedem meam decem partibus.	mercedem meam decem vicibus.	mercedem meam decem numeros.
18. Possessionem acquisitionis suæ, quam acquisierat.	18. Omnem substantiam, et gre- ges, et quidquid in Mesopotamia acquisierat.	18.
19. Ierat. Theraphim.	19. Ierat. <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Figuras.
24. Malum.	24. Aspere.	24.
26. Et furatus es cor meum.	26. Ut clam me abigeres, etc.	26.
30. Deos meos.	30. Deos meos.	30. Figuras.
39. Raptum.	39. Captam a bestia. <i>Alius</i> , de- voratum a fera.	39.
41. Et mutasti mercedem meam decem partibus. <i>Dux Editiones</i> , et circumvenisti mercedem meam decem agnabus.	41. Immutasti mercedem meam decem vicibus.	41. Decies numero.
50. Amixeris.	50. Amixeris.	50.
52. ✕ Cumulum istum.	52.	52. ✕ Cumulum istum.
54. Ad comedendum panem (et <i>Alius</i> .)	54. Ut comederent panem.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 7. Hujus versus lectiones plenas et varias habemus ex mss. ubi ex Eusebio Emiseno et Diodoro affertur versio Syri interpretis, itemque Aquilæ et Symm. Ibidem exstat locus insignis Origenis, qui sic habet: Ἀκύτας ἑδέκα ἀριθμούς ἡ εἰρηκεν Συμμαχος, ἡ δεκάκις ἀριθμῶ. ἡ Ἐλεγεν οὖν, φησὶν ὁ Ἑβραῖος, δεκάκις ἠθέτησε τὰς συνθήκας πρὸς τὸν Ἰακώβ ὁ Λάβαν, διὰ τὸ τὰ γεννώμενα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰακώβ πλείστα ὄσα ὑπάρχειν, κάκεινον ἐποφθαλμῶν αὐτόν· ὅπερ ἐδήλωσαν αἱ δύο ἐκδόσεις· ἡ Καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάδας. ἡ Ἀμνῶν δὲ ὅλως οὐκ ἔχει, οὐς συνέθετό μοι δοῦναι· οὐδαμοῦ φαίνεται ὅτι συνέθετο· ἀλλ' ἀφ' ὧν αὐτὸς λέγει φανερόν ἐστιν. Ὡσπερ γὰρ ἀποκτείνοντα τὸν Λάμειχ οὐκ εἰσάγει, ἐκζητούμενον δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως εἶναι φανερόν καὶ τὸ γενόμενον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα. Πολλάκις οὖν ἡ Γραφή, ἢ ἐν τῷ πράττεσθαι οὐκ ἐξηγήσατο, διὰ τίνος ἐξηγουμένου ἐδήλωσεν. Id est: Aquila, ἡ decem numeros ἡ dixit; Symmachus, ἡ decies numero. ἡ Dicebat igitur, ut ait Hebræus, de-

cies pacta cum Jacob inita violavit Laban: quia quæ nomine Jacobi gignebantur quamplurima erant, ita ut ille invidia moveretur: quod dux editiones declarant: ἡ Et decepisti mercedem meam decem agnas. ἡ Agnorum vero quos dare promiserit nulla mentio fuit, neque apparet eum hac unquam pollicitum fuisse; sed id ex verbis ejus manifestum est. Quemadmodum enim Lamechum quempiam occidisse nunquam narraverat; sed is postea requisitus, id clare enuntiavit: ita et hoc loco. Plerumque igitur Scriptura, quæ in rerum gestarum recensione non enarrat, postea alio referente, declarare solet.

Coislin. Ἀ., Σ., παρελογίσάτο με, ἡπάτησέ με, καὶ παρὰ τὰς συνθήκας ἠδέικησεν. Ubi illud, ἡπάτησέ με, etc., est scholion explicationis causa additum, id est, Decepit me, et præter pacta injuria me affecit. Deinde affertur nota Origenis quam edidimus supra, et quidem pleniorum quam in Coisliniano codice affertur. V. 18. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως, etc. Sic Coislin. sine nomine Interpretis, qui videtur esse Aquila.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως ἣν περιουσιάσατο.	18.
19. Θεραφεῖν.	19. Ὁχετο. Ἄλλος, ἐπορεύθη. Εἶδωλα.	19. Θεραφεῖν.
24.	24. Πονηρά. Ἄλλος, σκληρά.	24.
26.	26. Ἰνατί κρυφῆ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με. Ἄλλος, ἰνατί ἐκρύβης τοῦ ἀποδρᾶναι, καὶ ἐκλεψάς με.	26.
30. Εἶδωλα.	30. Τοὺς θεοῦς.	30. Εἶδωλα.
39.	39. Θηριάλωτον. Ἄλλος, θηρόρωτον.	39.
41.	41. Καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν.	41. •
50.	50. Ταπεινώσεις. Ἄλλος, ἀδικήσεις.	50.
52.	52. Τὸν βουνὸν τοῦτον.	52.
54.	54.	54.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIC.
mercedem meam decies numero.	mercedem meam decem agnorum. Syrus, et mutavit mercedem meam decies.	
18.	18. Et omnem apparatus suum quem adquisierat. <i>Alius</i> , possessionem possessionis quam adquisiverat.	18.
19. Theraphin.	19. Ierat, <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Theraphin.
24.	24. Mala. <i>Alius</i> , dura.	24.
26.	26. Ut quid occulte aufugisti, et furatus es me? <i>Alius</i> , Ut quid abscondisti te ad aufugiendum, et furatus es me.	26.
30. Idola.	30. Deos.	30. Idola.
39.	39. Captum a bestia. <i>Alius</i> , devoratum a fera.	39.
41.	41. Et decepisti mercedem meam decem agnabus.	41.
50.	50. Humiliabis. <i>Alius</i> , injuria afficies.	50.
52.	52. Acervam hunc.	52.
54.	54.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 19. Ἄλλος, ἐπορεύθη. Ita Coislin.

Ibid. Ita fere semper hanc vocem vertunt quatuor interpretes, ut ad singulos enuntiatur. — Coislin. habet: Ἄ., μορφώματα. Σ., θεραφεῖν, quæ postrema lectio etiam Theodotioni tribuitur in textu.

V. 24. Ἄλλος, σκληρά. Ex Coislin.

V. 26. Ἄλλος, ἰνατί ἐκρύβης, etc. Ex eod.

V. 30. Hanc trium interpretationem ex codicibus mss. eruimus.

V. 35. In Coislin. hæc verba καὶ ἠρῆυνησεν τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ οὐχ εὗρεν, asteriscis notantur.

V. 39. Θηρόρωτον. Hanc lectionem afferunt Schedæ Combefisianaæ.

V. 41. Duarum editionum lectio ex Origenis loco jamjam allato deducitur. — Coislin. sic habet Ἄ., δεκάκις ἀριθμόν, quæ versio Symmacho tribuitur ad versum 7 in omnibus aliis mss. ubi legitur: Σ., παρελογίσαστό με, καὶ ἤλλαξεν τὸν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῶ.

V. 44. In Coislin. hæc verba, εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰδοὺ οὐδαίς μεθ' ἡμῶν ἐστίν· ἰδοὺ ὁ θεὸς μάρτυς ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, obelis notantur, utpote quæ in Hebræo non existent.

V. 47. In hæc verba τῶν Ο΄, quæ sic cum asteriscis habet Coislin.: Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν σῶρευμα βουνὸς μαρτυρίας, Ἰακώβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν, βουνὸς μάρτυς, hanc notam affert idem Coislin. sine auctoris nomine, sed videtur esse Origenis: Ἐβραίου καλὴ παρατήρησις, ὅτι ὁ μὲν Λάβαν Συριστὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὁ δὲ Ἰακώβ Ἑβραϊστὶ. Διδὸ καὶ δισσωῶς ἐρμηνεύεται κατὰ τινα βραχειὰν ἐναλλαγὴν· ὁ δὲ Ἑβρ. ἔλεγεν, ὅτι ὁ μὲν Ἰακώβ Ἑβραϊστὶ βουνὸν μάρτυρα ἐκάλεσε τὸν βουνὸν, ὁ δὲ Λάβαν Συριστὶ ὅπερ μὴ ἠδύνατο Ἑλληνιστὶ διχῶς εἰρησθαι· βιασάμενοι οἱ Ο΄ πεποιθήκασιν ἐν βραχειᾷ ἐναλλαγῇ τὸ αὐτὸ σημαίνόμενον σημαίνοντες, οὐδὲν γὰρ διαφέρει βουνὸς μαρτυρίας, ἢ βουνὸς μάρτυς. Ill est: Hebræi *pulchra observatio, quia Laban quidem Syriace ipsum vocavit, Jacob autem Hebraice. Quamobrem secu-*

aum parvam mutationem duplici modo redditur, cum brevi discrimine. Hebræus dicebat Jacobum Hebraice collem testem nuncupasse; Labanum vero Syriace: quod non poterat Græce dupliciter exprimi;

sed LXX Interpretes brevi facta violenter mutatione idem ipsum significasse: nihil enim differt collis testimonii a colle teste. Sequentia porro verba obelias notantur in Coislin. utpote quæ quoad mati-

CAPUT XXXII GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
7 ויצר לו	7.	7.
10 קטנתי מכל החסידים ומכל האבות	10.	10. (Ἐσμικρύνθητι ὑπὲρ πάντας ἄλλω, καὶ πάση ἀληθείᾳ.)
20 אולי ישא פני	20.	20.
22 יבק	22. Ἰαβώχ.	22.
24 ויאבק איש עכו	24.	24. Ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.
28 כרשרית עם-אֱלֹהִים	28.	28. Ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ.
30 פניאל	30.	30. Πρόσωπον ἰσχυροῦ.
31 צלע	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Et angustia fuit ei.	7. Et perterritus.	7.
10. Parvus sum præ omnibus misericordiis, et præ omni veritate.	10. Minor sum cunctis miserationibus et veritate tua.	10. Minor factus sum supra omnes misericordia et omni veritate.
20. Si forte suscipiat faciem meam.	20. Forsitan propitiabitur mihi.	20.
22. Iaboc.	22. Iaboc.	22.
24. Et luctatus est vir cum eo.	24. Vir luctabatur cum eo.	24. Et volvebatur vir cum eo.
28. Quia princeps fuisti cum Deo.	28. Quoniam si contra Deum fortis fuisti.	28. Quia princeps fuisti cum Deo.
30. Phaniel.	30. Phanuel.	30. Facies Dei.
31. Claudicans.	31. Claudicabat.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

V. 7. Ἄλλος, θλιβῶδες αὐτῷ. Ex Coislin.

V. 10. Sic necessario restituenda Aquilæ lectio. Interpres Procopii male legerat, ἐμικρύνθητι, qui vertit *elongatus sum*. Quid autem illud cum verbo Hebraico קטנתי, qui semper significat, *minor sum*, vel *parvus sum*? Ἄλλος ἱκανούται μοι: in Schedis Combellsii legitur ἱκανούσαι μοι, *sufficiens es mihi*.

V. 20. Ἄλλος, ἐάν πως. Sic editio Romana.

V. 22. Ἄλλος, Ἰαβώχ. Sic ms. Alex. Rom. autem ed., Ἰαβώχ.

In vocem Ἰαβώχ, hæc mss. habent ex Origene: Ἰαβώχ ποταμός ἐστὶ τῆς Ἀραβίας, ὃ νῦν καλούμενος

Ἰαμβύχης. Id est: *Jaboc fluvius est Arabia, qui nunc vocatur Jambyces*. Combellsius legit Ἰαμβύχης.

V. 24. Lectionem Aquilæ et Symmachi sic habent omnes mss. et editio Romana. — Ἐκυλίετο ἀνὴρ, Coislin. in marg., ubi interpretis nomen erasum fuisse videtur.]

V. 28. Hæc ex Hieronymo desumpta sunt, qui sic habet in *Quæst. in Gen.*: « Vocabitur nomen tuum Israel, quia invaluisti cum Deo. » Josephus in primo *Antiquitatum libro*, Israel ideo ita appellatum putat, quod adversus Angelum steterit. Quod ego diligenter excutiens, in *Hæbræo* penitus invenire non potui.

mam saltem partem in Hebræo non existent : nempe, εἶπεν δὲ Ἀβὰν τῷ Ἰακώβ· Ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ ἡ στήλη ἦν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη.

V. 50. Ἄλλος, ἀδικήσεις. Ex Coislin.

V. 52. Ἄ. . σὺν τῶν etc. Ita Coislin. cum as'er'sco.

V. 54. Ἄλλος, φαγεῖν ἄρτον. Idem.

CAPUT XXXII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Ἦπορεῖτο. Ἄλλος· θλιῶδες αὐτῷ.	7.
10.	10. Ἰκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας. Ἄλλος· Ἰκανοῦται μοι. Ἄλλος· ἰκανὸς εἰμι.	10.
20.	20. Ἰσως γὰρ προσδέξεται. Ἄλλος· ἐάν πως ἐντραπῆ.	20.
22.	22. Ἰαβόκ. Ἄλλος, Ἰαβόκ.	22.
24. Ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.	24. Ἐπάλαιεν ἀνθρώπος μετ' αὐτοῦ. Ἄλλος· ἐκονίζετο ἀνὴρ.	24.
28. Ὅτι ἤρξα ἰσχύϊ πρὸς Θεοῦ.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.
30. Φανουήλ.	30. Εἶδος Θεοῦ.	30.
31.	31. Ἐπέσκαζεν. Ἄλλος· ἐνεκυλίετο.	31.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7	7. Et hæsitabat. <i>Alius</i> , angustum illi.	7.
10.	10. Sufficiat mihi ab omni misericordia et ab omni veritate. <i>Alius</i> , sufficit mihi. <i>Alius</i> , sufficiens sum.	10.
20.	20. Forsitan enim suscipiet. <i>Alius</i> , si forte revereatur.	20.
22.	22. Iaboch. <i>Alius</i> , Iaboc.	22.
24. Etolvebatur vir cum eo.	24. Et luctabatur homo cum eo. <i>Alius</i> , in pulvereolvebatur vir.	24.
28. Quia princeps fuisti fortitudine contra Deum.	28. Quia invaluisti cum Deo.	28. Quia invaluisti cum Deo.
30. Phaniel.	30. Species Dei.	30.
31.	31. Claudicabat. <i>Alius</i> ,olvebatur.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

Ecquid me necesse est opiniones quærere singulorum, cum etymologiam nominis exponat ipse qui posuit? Non vocabitur, inquit, nomen tuum Jacob : sed Israel erit nomen tuum. Quare interpretatur *Aquila*, ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ : *Symmachus*, ὅτι ἤρξω ἰσχύϊ πρὸς Θεόν, et *Theodotio*, ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ. *SARITH* enim, quod ab Israel vocabulo derivatur, principem sonat. Cætera ibi vide.

V. 29. Ad hæc verba, καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν, quæ in LXX Interpretibus leguntur, addunt codd. mss. : τὸ καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν παρ' οὐδενὸς κείνου ἐν τῷ ἔξαπλῷ. Id est : Illud et hoc est mirabile apud nullum in hexaplo habetur. Itidem abest

ab Hebraico textu.

V. 50. Sic mss. nostri et editio Romana. *Symmachus* et *Vulgata Phaniel*; et tamen Hebræus פָּנִיֵּל sive *Phaniel* habet. Sed *Phaniel an Phaniel dicas*, inquit *Abenmelech*, *pluma non interest*. Nam litteræ ΕΗΕVI permutantur inter se. Hæc postrema *Drusius*.

V. 31. Ἄλλος, ἐνεκυλίετο. Hanc lectionem habet *Regius codex* unus, quæ ad quem interpretum pertineat ignoratur. — *Coislin*. in illud τῶν Ο', ἐπέσκαζεν, notat in margine : ἐπεχώλυσεν, ἐπέκλινε τῷ ποδί, quod videtur scholion esse.

TO EBPAIKON.

1 וישא עיניו וירא והנה
עשו בא

ויהי
4 וישקוד
5 אשר חנן אלהים את עבדך

12 נסעה ונלכה ואלכה לנגוד

13 עלת
17 סבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et levavit Jacob oculos suos, et vidit, et ecce Esau venit.

Et divisit.
4. Et osculatus est eum.

5. Quos benigne dedit Deus servo tuo.

12. Proficiscamur et ambulemus, et ambulabo e regione tui.

13. Lactantes.

17. Socchoth.

CAPUT XXXIII GENESIS.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

4. Ουεσσακη.

5.

12.

13.

17.

VULGATA LATINA.

1. Elevans autem Jacob oculos suos, vidit venientem Esau.

Divisitque.
4. Et osculans.

5. Quos donavit Deus servo tuo.

12. Gradiamur simul, eroque socius itineris tui.

13. Fœtas.

17. Sochoth.

AKYΛAΣ.

1. Καὶ ᾤβρεν Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

Καὶ ἡμίσευσεν

4.

5. Ἄ ἐχαρίσατο (ὁ θεὸς τῷ δούλῳ σου).

12. Ἀπάρωμεν καὶ πορευθώμεν, ἵνα συνοδεύσω σοι.

13. Τίξτουςι.

17.

AQUILA.

1. Et levavit Jacob oculos suos.

Et dimidiavit.
4.

5. Quæ dedit Deus servo tuo.

12. Proficiscamur et ambulemus ut tecum vadam.

13. Pariunt.

17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Genesis.

V. 1. Sic editio Romana et quidam mss. Unus tamen ad lectionem Aquilæ habet, ὀφθαλμὸν αὐτοῦ.

Ibid. Ex Hieronymo in *Quæst.*, qui dicit: *Denique ubi nos habemus, divisit, Aquila posuit, ἡμίσευσεν, id est, dimidiavit.* Shedæ Combefisianæ aliam lectionem, ἐπιδιεῖλε, efferunt.

V. 4. Hic duo manuscripti codd. Regii, notam

afferunt sine auctoris nomine; sed videtur Originis esse. Sic autem habet: Τὸ, κατεφίλησεν αὐτὸν ὅπερ ἐστὶν Ἑβραϊστὶ, ουεσσακη, ἐν παντὶ Ἑβραϊκῶ βιβλίῳ περιέστικται, οὐχ ἵνα μὴ ἀναγινώσκηται, ἀλλ' ὀπαινιτομένης ὡσπερ διὰ τοῦτο τῆς βίβλου τὴν πονηρίαν τοῦ Ἡσαῦ. Κατὰ δόλον γὰρ κατεφίλησε τὸν Ἰακώβ. Id est: *Illud, osculatus est eum, quod est Hebraice uessake, in omnibus Hebrai-*

CAPUT XXXIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 שכם
החיי
12 סדר
אתדהנער
15 נאות
17 לא השמעו
19 כי הפץ בבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Sechem.
Evæus.
12. Dotem.
Puellam.
15. Complacibimus.
17. Non audieritis.
19. Quia complacuerat in filia.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

12.

15.

17.

19.

VULGATA LATINA.

2. Sichem.
Hevæi.
12. Dotem.
Puellam.
15. Valebinus fœderæri.
17. Nolueritis.
19. Amabat enim puellam.

AKYΛAΣ.

2. Συχέμ.
Εὐαῖος.

12.

15.

17.

19.

AQUILA.

2. Sychem.
Evæus.
12.
15.
17.
19.

CAPUT XXXIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐπάρας δὲ Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε φανέντα Ἡσαῦ ἐρχόμενον.

4.

5. Ἄ ἐδωρήσατο (ὁ Θεὸς τῷ δούλῳ σου).

12. Καὶ πορευθῶμεν, ἵνα συνοδεύσω σοι.

13. Ἐκύουσι.

17. Σογχῶθ.

SYMMACHUS.

1. Tollens Jacob oculos suos, vidit apparentem Esau venientem.

4.

5. Quæ donavit Deus servo tuo.

12. Et proficiscamur, ut socius itineris sim tibi.

13. Parturiunt.

17. Socchoth.

1. Ἀναβλέψας δὲ Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε καὶ ἰδοῦ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐρχόμενος.

Καὶ διεῖλε. Ἄλλοι· ἐπιδιεῖλε.

4. Κατεφθίησεν αὐτόν.

5. Οἷς ἐλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου.

12. Ἀπάραντες πορευσώμεθα ἐπ' εὐθείαν. Ἄλλοι· πορεύσομαι εἰς κατεναντίον σου.

13. Λογεύονται.

17. Σκηναί. ;

LXX INTERPRETES.

1. Respiciens autem Jacob oculis suis, vidit, et ecce Esau frater ejus veniens.

Et divisit. *Alius*, et distribuit.

4. Osculatus est eum.

5. Quos misericorditer dedit Deus puero tuo.

12. Promoventes eamus in rectum. *Alius*, gradiar e regione tui.

13. Fœtantur.

17. Tabernacula.

1.

4.

5.

12.

15.

17.

THEODOTIO.

1.

4.

5.

12.

15.

17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Genesis.

cis libris, undique punctis notatur: non ut non legatur; sed subindicante libro Esau nequitiam; nam dolo Jacobum osculatus est. Hactenus etiam in Massoreticis Bibliis vox ἑπιδιεῖλε punctis notatur.

V. 5. Hujus versus lectiones Aquilæ et Symmachi Latine attulit Procopius; Græce codex Reg. 1825.

V. 12. Sic Drusius et Reg. 1825. — Coislin. : Ἄ.,

ἀπάρωμεν καὶ πορευθ. Ex modo vertendi dixerim hanc lectionem Symmachi esse; nomina enim sæpe confunduntur.

V. 13. Ἄ., τίχτουσι. Σ. κύουσι. Ex Coislin.

V. 17. Σ., Σογχῶθ. Sic unus codex Græcus Reg. 1888. Procopius item ait: *Symmachus exponit suechoth TABERNACULA.*

CAPUT XXXIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

12. Τὸ ἔδνον. Τὴν παιδίσκην.

15.

17.

19. Ἐπεθύμει γὰρ τὴν παιδίσκην.

SYMMACHUS.

2.

12. Dotale munus. Adolescentulam.

15.

17.

19. Concupiscebat enim adolescentulam.

2. Συχέμ.

Εὐαῖος. Ἄλλοι· Χορβαῖος.

12. Τὴν φέρνην.

Τὴν παῖδα.

15. Ὁμοιωθησώμεθα. Ε'. εὐνοήσομεν.

17. Μὴ εἰσακούσητε. Ἄλλοι· μὴ ὑπακούσητε.

19. Ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ.

2.

12.

15.

17.

19.

LXX INTERPRETES.

2. Sychem.

Evæus. *Alius*, Chorræus.

12. Dotem.

Puellam.

15. Similes erimus. V. ed. benevoli erimus.

17. Non exaudieritis. *Alius*, non obedieritis.

19. Appositus enim erat filiæ.

2.

12.

15.

17.

19.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁוֹמֵרִים 21	21.	21. Ἀπληρτισμένοι.
יָמִי 22	22.	22.
בַּסָּב 25	25.	25.
מִסְפָּר 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Pacifici.	21. Pacifici.	21. Perfecti.
22. Complacébunt.	22. Differtur tantum bonum.	22.
25. Fiducia.	25. Confidenter.	25.
30. Numero.	30. Pauci.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Genesis.

V. 2. Ἄ. Συχέμ. Sic Regii duo, quorum hæc sunt verba : Ἀκύλας ἢ Συχέμ, ὅπερ ἐρμηνεύεται ὠμος, ἢ ὠμον. Id est : Aquila, ἢ Sychem, ἢ quod significat ἢ humerus, ἢ aut ἢ humerum.

Ibid. Ἄ. λ. λ., Χορβατος. Sic unus codex, Ἐμμώρ ὁ Χορβατος. Ἀκύλας, Εὐατος. Id est : Emmor Chor-
raus; Aquila, ἢ Hevæus. Coisl. quoque habet ad marg. : Ἄ., Εὐατος.

In Græco non ita facilis videtur eorum vocum

transmutatio; in Hebraico secus; nam in יָמִי s̄i ἢ in ᾗ commutes, quod non infrequenter factum deprehendetur infra, facies יָרֵךְ, *Horræus*, vel *Chorraus*.

V. 12. Lectionem Symmachi, τὸ ἔδον, habet codex Regius 1871, egregiæ notæ, x sæculi, qui magnam Bibliorum partem complectitur; similiterque sequentem, τὴν παιδίσκην.

V. 15. Quintæ editionis lectionem affert idem ipse

CAPUT XXXV GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הָאֵלֶּךְ 4	4.	4. Τὴν δρῦν.
דְּבֵרָה 8	8.	8.
נָתַתִּי 12	12.	12.
כְּבֵרֶת־הָאָרֶץ 16	16.	16. Καθ' ἑδὸν τῆς γῆς.
לְבָב 16		
בְּנִימִין 18	18.	18.
מִפְּרָתָהּ דָּא בֵּית לָחֶם 19	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Quercum.	4. Terebinthum.	4. Quercum.
8. Deborah.	8. Debera.	8.
12. Dedi.	12. Dedi.	12.
16. Quasi tractus terræ. Ad veniendum.	16. Verno tempore ad terram. Venit.	16. Secundum viam terræ.
18. Benjamin.	18. Benjamin.	18.
19. Ephratha, hæc Bethlehem.	19. Ephratam, hæc est Be- thlehem.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Genesis.

V. 4. Ἄ. Σ. Θ. τὴν δρῦν. Sic Drusius. LXX quoque ἰσχυρῶς, non infrequenter vertunt δρῦν.

V. 8. Ἄ. λ. λ., μέλ., etc. Sic schedæ Combefisiana. Incertum autem an hæc sint scholion an interpretum variæ lectiones.

V. 12. Ἄ. λ. λ., ὠμοσα. Sic editio Romana et Drusius.

V. 16. In hunc locum Hieronymus : *Verbum He*

braicum CHABRATHA, in consequentibus, ubi Jacob loquitur ad Joseph : « Ego autem cum venirem de Mesopotamia Syriæ, mortua est mater tua Rachel in terra Chanaan, in via Hippodromi, ut venirem Ephratha : » nescio quid volentes, « Hippodromum, » Septuaginta Interpretes transtulerunt : et statim ibi, ubi in Hebræo dicitur, « Et sepelierunt eam in via Ephrata, hæc est Bethlehem, » rursum Septuaginta

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Ειρηνικοί.	21.
22. Πεισθήσονται.	22. Ὁμοιωθήσονται.	22.
25.	25. Ἀσφαλῶς. Ἄλλος· πεποιθότως.	25.
30.	30. Ἐν ἀριθμῷ. Ἄλλος· ἐν βραχεῖ.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. Pacifici.	21.
22. Morem gerent.	22. Similes erunt.	22.
25.	25. Confidenter. <i>Alius</i> , fiducia-liter.	25.
30.	30. In numero. <i>Alius</i> , in brevi.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Genesis.

codex Regius. Pariterque sequentes versuum 17 et 19.

V. 21. Ἄ., ἀπηρτισμένοι. Amos 1, 9, אֲפִרְתִּים apud LXX vertitur ἀπηρτισμένη. In hunc locum Hieronymus in *Quæst.* : *Ubi nunc LXX Interpretes « pacificos » translulerunt, Aquila interpretatus est, « ἀπηρτισμένους, » id est, « consummatos atque perfectos, » pro quo in Hebræo legitur SALAMIM.*

V. 22. Σ., πεισθήσονται. Sic Regius 1871.

V. 25. Ἄλλος, πεποιθότως. Sic mss. Regii. Hieronymus vero in *Quæst.* : *Pro eo quod in Græcis legitur ἀσφαλῶς, id est « diligenter, » in Hebræo scriptum est, ΒΕΤΕ, id est, « audacter et confidenter. » Illud autem אַבָּב, etiam LXX vertunt πεποιθότως Jerem. xxxii, 16 et 57, et Zachar. xiv, 11.*

V. 30. Ἄλλος, ἐν βραχεῖ. Sic duo mss., qui non indicant cujus sit hæc interpretatio.

CAPUT XXXV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4. Τὴν δρῦν.	4. Τὴν τερέβινθον.	4. Τὴν δρῦν.
8.	8. Δεβόρρα. Ἄλλος· μέλισσα. Ἄλλ. λαλιά. Ἄλλ. καλουμένη.	8.
12.	12. Ἐδωκα. Ἄλλος· ὠμοσα.	12.
16.	16. Χιθραθά. Ἦνικα ἤγγισεν. Ἄλλος· ἐν τῷ ἔλθειν.	16.
18. Υἱὸς δεξιᾶς.	18. Βενιαμίν.	18.
19.	19. Ἐφραθά, αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. Ε΄. Ἐφραθά, αὕτη ἐστὶ οἰκία ἀρτου.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4. Quercum.	4. Terebinthum.	4. Quercum.
8.	8. Deborra. <i>Alius</i> , apis. <i>Alius</i> , loquela. <i>Alius</i> , dicta.	8.
12.	12. Dedi. <i>Alius</i> , juravi.	12.
16.	16. Chabratha. Dum appropinquaret. <i>Alius</i> , cum veniret.	16.
18. Filius dexteræ.	18. Benjamin.	18.
19.	19. Ephratha, hæc est Bethlehæm. V. ed. Ephratha, ipsa est domus panis.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Genesis.

pro « Ephratha » posuerunt, « Hippodromum, » cum utique si Chabratha Hippodromus est, Ephratha Hippodromus esse non possit. Aquila autem hoc ita translulit : « Et factum est καθ' ὁδὸν τῆς γῆς, id est, in iunere terræ, introiens in « Ephratha, etc. Hæc Hieronymus. Totus igitur Aquilæ locus, sic Græce expressus fuisse videtur : Καὶ ἐγένετο καθ' ὁδὸν τῆς γῆς, εἰσαρχόμενος εἰς Ἐφραθά.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ ἔλθειν. Sic codex Reg. 1871.

V. 18. Σ., υἱὸς δεξιᾶς. Ex Procopio.

V. 19. Ε΄, Ἐφρ., etc. Sic habet Ambrosius epist. ad Horontianum, quæ est in nova editione num. 70, p. 4065 : *Quinta autem traditio, Ephratha, » ipsa est domus panis. » Hoc præteritum est in aliorum traditionibus. Ubi traditiones Ambrosius hic et alibi pro editionibus habet.*

CAPUT XXXVI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
19 מלה בני-עשׂ ואלה אלהים זוה אדום	49.	19.
20 מלה בני-שׂעיר	20.	20.
24 הוה ענה אשר מצא את-הים במדבר ברעש את-החמרים לעבער אבד ׳ו סύρος λέγει πηγὴν αὐτὸν εὐρηξέναι.	24.	24. Αὐτὸς Αἰνάς ὃς εὗρε σὺν τοῖς Ἰαμεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῷ βό- σκειν αὐτὸν τὰς ὕδους τοῦ Σεβείων.
35 הכסה	35.	35. Ὁ πατάξας.
36 מכשרקה	36.	36.
40 בשבטם	40.	40. Ἐν τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
19. Isti filii Esau, et isti duces eorum : ipse est Edom.	19. Isti sunt filii Esau, et hi duces eorum : ipse est Edom.	19.
20. Isti filii Seir.	20. Isti sunt filii Seir.	20.
24. Hic Anah, qui invenit mulus in deserto, dum pasceret asinos Sebahon patris sui. <i>Syrus ait ipsum invenisse fontem.</i>	24. Iste est Ana, qui invenit aquas calidas in solitudine, cum pasceret asinos Sebahon patris sui.	24. Ipse Aenas, qui invenit lamim in deserto, dum pasceret asinos Sebegon.
35. Qui percussit.	35. Qui percussit.	35. Qui percussit.
36. De Masrecha.	36. Masreca.	36.
40. In nominibus suis.	40. Et vocabulis suis.	40. In nominibus suis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Genesis.

V. 19. Sic mss. et editio Romana.
 V. 24. Hunc locum, cujus antea pauca verba exstabant, etiam lacera, apud Drusium et alios, plenum reperimus secundum omnes editiones, in tribus Catenis Regiis et in schedis Combesisianis, cum sequentibus notis : prima sic habet : Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, τὸν Ἰαμεῖν ἐ ὕδωρ βούλονται λέγειν, ἀντὶ τοῦ, ἐ εὗρε πηγὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὁ δὲ ἐρμηνεύσαντες, αὐτὴν πωσ τὴν λέξιν τὴν Ἑβραϊκὴν τσθειλκסי. Id est : *Syrus et Hebræus Iamin ἐ aquam ἰ significare volunt ; ac si diceretur : Ἐ invenit fontem in deserto. Ἀt interpretes ipsam vocem Hebraicam posuerunt.* Altera nota, quæ est Diodori, sic habet : Ὁ Σύρος λέγει πηγὴν αὐτὸν εὐρηξέναι ἢ γὰρ πηγὴ ἐ Ἄναν καλεῖται τῇ Σύρων φωνῇ. Id est : *Syrus dicit ipsum invenisse fontem : nam fons Syrorum lingua, ἐ Anan ἰ vocatur.* Ubi Diodorus inventoris nomen cum inventæ rei nomine confundit, ut notat sequens scholiastes. Tertia nota hæc est : Πανταχοῦ μὲν τὸ ὕδωρ ἐ ἀμμαῖμ ἰ λέγεται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἢ δὲ πηγὴ ἐ μωκώρ ἰ ἐν γὰρ τῷ λε΄ ψαλμῷ εἰς τὸ, ἐ Παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἰ ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ κεῖται, ἐ μωκώρ ἀϊούμ. ἰ Ὅστε οὖν τὸν ἐ Ἰαμεῖν ἰ κατὰ Δι-

δωρον εὗρον ἀντὶ τοῦ ὕδατος ἰ οὔτε ἀντὶ τῆς πηγῆς τὸν ἐ Αἰνάν ἰ κατὰ Θεοδώρητον δὲ, οὐ τὸ Αἰνάν ἐ πηγὴν ἰ ἔδει λέγεσθαι ἄλλ’ ἢ ἄρα τὸ ἐ Ἰαμεῖν ἰ Ὁ γὰρ Αἰνάν εὗρε τὸν Ἰαμεῖν, οὐχ ὁ Ἰαμεῖν τὸν Αἰνάν. Id est : *Ubique in Hebraico aqua dicitur ἐ ammaim, ἰ fons autem, ἐ mocor : ἰ nam in xxxv psalmo, ad illud, ἐ Apud te est fons vitæ, ἰ in Hebraico legitur, ἐ mocor aium. ἰ Neque igitur ἐ Iamin ἰ invenit pro aqua ; neque pro fonte ἐ Anan, ἰ secundum Diodorum. Secundum Theodoretum autem, non Aenan fontem dici oportuit, sed potius, Iamin. Siquidem Aenan invenit Iamin, non Iamin Aenan.*
 Eadem de re audiendus Hieronymus : *Multa et varia apud Hebræos de hoc capitulo disputantur : apud Græcos quippe et nostros super hoc silentium est. Alii putant Αἰαμῖμ maria appellata. Iisdem enim litteris scribuntur maria, quibus et nunc hic sermo descriptus est. Et volunt illum dum pascit asinos patris sui in deserto, aquarum congregationes reperisse : quæ juxta idioma linguæ Hebraicæ maria nuncupentur : quod scilicet stagnum reperit, cujus rei inventio in eremo difficilis est. Nonnulli putant aquas calidas juxta Punicæ linguæ viciniam, quæ*

CAPUT XXXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 נשׂ	2.	2.
- ל ויבא יוסף את-דבתם רעה אל- אביהם ׳ו סύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος. κατήνεγκεν.		Καὶ ἤνεγκε [al. κατήνεγκε δὲ] Ἰωσήφ ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Uxorum.	2. Uxorum.	2.
Et retulit Joseph infamiam eorum ad patrem eorum. <i>Syrus et Hebræus, detulit.</i>	Accusavitque fratres suos apud patrem crimine pessimo.	Et detulit [al. detulit autem] Joseph vituperium ipsorum in malum ad patrem suum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οὗτοι ηγέμονες αὐτῶν· οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. Ἄλλος, οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ· οὗτός ἐστιν Ἐδώμ.	19.
20.	20. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηείρ. Ἄλλος, καὶ οὗτοι υἱοὶ Σηείρ.	20.
24. Οὗτός ἐστιν ὁ Αἰνάν, ὃς εὗρε τοὺς Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβαιγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	24. Οὗτός ἐστιν Ἄνα, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγῶν τοῦ πατρὸς αὐ- τοῦ.	24. Οὗτός ἐστιν ὁ Αἰνάν, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμε τὰ βουκόλια Σεβαιγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
35.	35. Ὁ ἐκκόφας.	35.
36.	36. Μασσεκάς.	36. Μασσηφάς.
40.	40. Ἐν τοῖς ἐθνεσιν αὐτῶν.	40.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
19.	19. Isti filii Esau, et isti princi- pes eorum : hi sunt filii Edom. <i>Alius</i> , hi filii Esau : hic est Edom :	19.
20.	20. Hi autem filii Seir. <i>Alius</i> , et hi filii Seir.	20.
24. Hic est <i>Anan</i> , qui invenit lamim in deserto, dum pasceret subjugales Sebægon patris sui.	24. Hic est Ana, qui invenit la- mim in deserto, cum pasceret sub- jugales Sebægon patris sui.	24. Hic est <i>Anan</i> , qui invenit lamim in deserto, cum pasceret bucolia Sebægon patris sui.
35.	35. Qui excidit.	35.
36.	36. Masecas.	36. Massephas.
40.	40. In gentibus suis.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Genesis.

Hebrææ contermina est, hoc vocabulo signari. Sunt qui arbitrentur onagros ab hoc admissos esse ad asinas : et ipsum hujusmodi reperisse concubitum, ut velocissimi ex his asini nascerentur, qui vocantur lamim. Plerique putant quod equarum greges ab asinis in deserto, ipse fecerit primus ascendi, ut mulorum inde nova contra naturam animalia nascerentur. Aquila hunc locum ita transtulit : Ipse est Ana qui invenit σὺν τοῖς Ἐμίμ. Et Symmachus similiter τοὺς Ἐμίμ : quæ interpretatio pluralem numerum significat. Septuaginta vero et Theodotion æqualiter transtulerunt dicentes : τὸν Ἰαμεῖμ, quod indicat numerum singularem. Hic σὺν τοῖς Ἐμίμ ad Aquilam legitur ; et ad Symmachum, τοὺς Ἐμίμ. Omnes Græci nostri codices, tres numero, σὺν τὸν Ἰαμεῖν habent ad Aquilam, uno excepto de quo infra ; ad Symmachum vero, τὸν Ἰαμεῖν omnes, in singulari ad utrumque. Hieronymus in plurali legit ad Aquilam et Symmachum, ut ipse testificatur ; quem hac in parte sequi maluimus. Verum lectionem Aquilæ sic restituendam putamus apud Hieronymum, σὺν τοῖς Ἐμίμ vel Ἰαμεῖμ ; non vero σὺν τοῖς Ἐμίμ.

Nam σὺν hoc loco non præpositionis vice fungitur sed illo exprimitur Hebraicus articulus הַ, nota accusativi casus ; cujus loco Aquila σὺν ponere solet et cum accusativo copulat, ut passim videas supra et in sequentibus. Quæ lectio etiam unius ex codicibus nostris auctoritate firmatur, ubi legitur, σὺν τοῦ αμείμ, Librarii, ut perspicuum est vitio, pro σὺν τοῖς Ἰμεῖμ. Et sane hic accusativus postulatur. Quod ad vocem autem Ἐμίμ vel Ἰαμίμ, notandum est omnes Latinos codices Ἐμίμ habere, ut testificatur Martianæus noster. Codices autem nostri Græci omnes ad Aquilam et Symmachum Ἰαμεῖν habent, uno excepto, in quo legitur ad Aquilam, Ἰμεῖμ, ut paulo ante dictum est, ita ut omnes ἡ Hebraicum, ut par est, expriment ; quos hac in parte sequi visum est.

V. 35, 36, 40. Horum versuum lectiones ab eximio codice 1871 mutuamur. Ad versum autem 36 lectio τῶν Ὁ Μασσεκάς, et Theodotionis, Μασσηφάς, corruptæ videntur. Nam in Hebraico legitur הַמַּסְסָה, de Masreca.

CAPUT XXXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Τῶν γυναικῶν. Ἄλλος· τῶν παλλακῶν.	2.
Καὶ ἔφερον Ἰωσήφ διαβολὴν κατ' αὐτῶν πονηρὰν πρὸς πατέρα αὐ- τοῦ.	Κατήνεγκαν δὲ Ἰωσήφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Uxorum. <i>Alius</i> , concubina- rum.	2.
Et tulit Joseph criminationem in eos malam ad patrem eorum.	Detulerunt autem Joseph cri- mine malo ad patrem suum.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3 כנת פסים 9 תלכותי	3. 9.	3. Χιτώνα ἀστραγάλειον. 9.
14 את שלום אחיך ואת שלום הצאן	14.	14.
18 ויתנכלו	18.	18.
25 יגמליהם נשאים נכאח	25	25. Καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγ- μον στύρακος.
26 מהדבצע	26.	26. Τί πλεονέκτημα;
27 וישמעו	27.	27.
28 מדינים	28.	28.
36 לפימיפר	36.	36. Φουτιφάρ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Tunicam sericorum.	3. Tunicam polymitam.	3. Tunicam talarem.
9. Somniavi.	9. Vidi per somnium.	9.
14. Pacem fratrum tuorum et facem gregis.	14. Si cuncta prospera sint erga fratres tuos et decora.	14.
18. Et machinati sunt.	18. Cogitaverunt eum occidere.	18.
25. Et cameli eorum ferentes aromata.	25. Et camelos eorum portantes aromata.	25. Et cameli eorum onusti erant styrace.
26. Quæ utilitas?	26. Quid nobis prodest?	26. Quod emolumentum?
27. Et audierunt.	27. Acquieverunt.	27.
28. Madianæi.	28. Madianitæ.	28.
36. Phutiphar.	36. Putiphari.	36. Phutiphar.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Genesis.

V. 3. Ἄλλος, τῶν παλλακῶν, pellicum. Hæc lectio prodit ex codice Reg. 1871, sine nomine interpretis, qui pellices vocavit concubinas, ut distingueret ab uxoribus Lia et Rachele.

Ibid. Ἄ., καὶ ἤνεγκε, etc. Sic mss. nostri et editio Romana. Codex unus in lectione Aquilæ habet κατήνεγκεν pro καὶ ἤνεγκεν. In hæc verba Diodorus in Catenis mss. : Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἔτι δὲ καὶ ὁ Σύρος, ἀντὶ τοῦ ἐ κατήνεγκαν, ἐ κατήνεγκεν ἔχει. Τουτέστιν· Ὁ Ἰωσήφ διέβαλε τοὺς ἀδελφοὺς τῷ πατρὶ, ὡς οὐκ εὐτάκτους ὄντας· ὅθεν καὶ ἔμισθη παρ' αὐτῶν. Id est : Aquila et Symmachus itemque Syrus, pro illo ἐ detulerunt, ἐ habent, detulit. Id est : Joseph criminatus est fratres suos apud patrem, ut qui

non probe se gererent : unde invisus fuit illis.

V. 3. Ἄ., χιτώνα, etc. Hieronymus in *Quæst.* : Pro ἐ varia tunica, ἐ Aquila interpretatus est ἐ tunicam ἐ ἀστραγάλειον, id est tunicam talarem. Symmachus, ἐ tunicam manicatam, ἐ sive quod ad talos usque descenderet, et manibus artificis mira esset varietate distincta, sive quod haberet manicas. Antiqui enim magis colobii utebantur. II Reg. xiii, 18, eadem Hebraicam vocem vertit Ἄ., cum LXX, καρπῶτόν, Symmachus χειριδωτόν, alius, ἀστραγαλωτόν.

V. 9. Ἄλλος, ἐνυπνιάσθη. Sic mss. Reg. 1871. V. 14. Ἄλλος, τὴν εἰρήνην τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τὴν εἰρήνην τῶν βοσκημάτων. Unus Regius pro hac postrema voce habet προβάτων. Hanc autem lectio-

CAPUT XXXVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
5 ותקרא את שמו שלה והיה בכוב בלתי את	5.	5.....
9 ושחת	9.	9.
14 בעצין	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et vocavit nomen ejus Selah, et erat in Chezib, dum pareret eum.	5. Quem appellavit Sela : quo nato parere ultra cessavit.	5. Et vocavit nomen ejus Selom. Et factum est ut mentiretur in partu postquam genuit eum.
9. Corrumpebat.	9. Semen fundebat.	9.
14. In velamine.	14. Theristrum.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3. Χιτώνα χειριδωτόν.	3. Χιτώνα ποικίλον.	3.
9.	9. Ἐνυπνιασάμην. Ἄλλος· ἐνυπνιασθην.	9.
14.	14. Εἰ ὀφθαλμοὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ πρόβατα. Ἄλλος· τὴν εἰρήνην τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τὴν εἰρήνην τῶν βοσκημάτων.	14.
18.	18. Ἐπονηρεύοντο. Ἄλλος· ἐδολιεύσαντο.	18.
25.	25. Καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων.	25.
26. Τί κέρδος ;	26. Τί χρήσιμον ;	26.
27.	27. Ἦκουσαν. Ἄλλος· ἐπειθήσαν.	27.
28.	28. Μαδιηναῖοι. Ἄλλος· Ἰσμαηλίται.	28.
36. Φουτιφάρ.	36. Πετεφρῆ.	36.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3. Tunicam manieatam.	3. Tunicam variam.	3.
9.	9. Somniavi. <i>Alius</i> , somnium habui.	9.
14.	14. Si valent fratres tui et oves. <i>Alius</i> , pacem fratrum tuorum, et pacem pecorum.	14.
18.	18. Malignabantur. <i>Alius</i> , fraudulenter agebant.	18.
25.	25. Et camelii eorum onusti erant odoramentis.	25.
26. Quod lucrum ?	26. Quæ utilitas ?	26.
27.	27. Audierunt. <i>Alius</i> , obtemperaverunt.	27.
28.	28. Madianæi. <i>Alius</i> , Ismaelitæ.	28.
36. Phutiphar	36. Petephre.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Genesis.

nem puto esse Aquilæ, qui litteram κατά πᾶσα sequitur.

V. 18. Ἄλλος, ἐδολιεύσαντο. Hanc lectionem habent duo mss. Regii et editio Romana. Vocem autem Hebraicam לָבַדּ per δολιδῶ vertunt LXX Interpretes, Num. xxv, 17, et Psal. civ, 24.

V. 25. Ἄ., καὶ αἱ, etc. Sic editio Romana. Vocem פָּרָס etiam Gen. xlv, 11, στύρακα vertit Aquila.

V. 26. Ἄ., τί πλεόν. Sic unus codex Regius cum editione Romana et Drusio. Psal. cxix, 11, eandem vocem vertit Symmachus κέρδος.

V. 27. Ἄλλος, ἐπειθήσαν. Hanc lectionem affert Regius 1825, non allato interpretis nomine.

V. 28. Ἄλλος, Ἰσμαηλίται. Sic editio Romana.

V. 36. Hæc ex Origene affert Drusius. At nota Origenis longe sincerior habetur in mss. nostris, his verbis : *Ὁριγένους*. Τοῖς μὲν περὶ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον « Φουτιφάρ » [αἱ. Φουριφάρ, αἱ. Φουριφάρ] εἰρηται ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἢ ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ « Φουριφάρ », καὶ ἡ μὲν τοῦ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεία παράκειται τῇ λέξει ἢ δὲ ἐκθεσις τοῦ ἐτέρου ἐν τοῖς ἐξῆς φανέεται. *Aquila et Symmachus « Phutiphar » dixerunt hoc loco : in alio autem « Phutiphare » : præsentis vero nominis interpretatio voci adjacet ; alterius autem expositio in sequentibus declarabitur.* Nimirum ille ex Philone Judæo, ac plerumque suo Marte nominum priorum Hebraicorum significatione ad marginem ascripserat.

CAPUT XXXVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σηλώμ. Αὐτῆ δὲ ἦν ἐν Χασβί, ἥνικα ἔτεκεν αὐτούς.	5.
9.	9. Ἐξέχεεν. Ἄλλος· δέφθειρεν.	9.
14.	14. Θέριστρον. Ἄλλος· σπαθάρισκον.	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Et vocavit nomen ejus Selom : hæc autem erat in Chasbi, quando peperit eos.	5.
9.	9. Effundebat. <i>Al.</i> , corruppebat.	9.
14.	14. Theristrum. <i>Alius</i> , spathariscum.	14.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
מִן הַצֶּמֶן 47	17.	17.
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף וְסֹרֶס, וְרָרִיִּון. 18	18.	18. Τὴν σφραγίδα σου, καὶ τὸν στρεπτὸν σου.
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 21	21.	21. Ἐνδιηλλαγμένη.
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 23	23.	Οὐκ ἦν ἐν τούτῳ διηλλαγμένη.
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 25	25.	23. Γενώμεθα εἰς ἐξουδέκωσιν. 25.
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 29	29.	29. Τί διέκοψας ἐπι σὲ διακο- πήν;
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 29	29.	29. Τί διέκοψας ἐπι σὲ διακο- πήν;
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 29	29.	29. Τί διέκοψας ἐπι σὲ διακο- πήν;
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Ex ovibus.	17. De gregibus.	17.
18. Sigillum tuum et æniam tuam et baculum tuum. <i>Syrus</i> , Strophium.	18. Annulum tuum et armillam et baculum.	18. Sigillum tuum et torquem tuum.
21. Prostituta. Non fuit in hoc prostituta.	21. Mulier. Non fuit in isto loco meretrix.	21. Scortum. Non erat in hoc scortum.
23. Simus in contemptum.	23. Mendacii arguere nos non potest.	23. Vilipendamur.
25. Socerum suum.	25. Socerum suum.	25.
Et ænias. 29. Cur divisisti super te divi- sio? <i>Syrus et Hebræus</i> , cur dissecta est super te dissectio?	Armillæ. 29. Quare divisa est propter te maceria.	29. Cur dissecuisti super te dis- sectionem?

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Genesis

V. 5. Hunc Aquilæ locum Latine tantum habemus apud Hieronymum, qui sic habet in *Quæst.* : « Et adjecit et peperit filium, et vocavit nomen ejus *Sela*; hæc autem erat in *Chazbi*, quando peperit eum. » Verbum Hebræum hic pro loci vocabulo positum est, quod *Aquila* pro re transtulit dicens : « Et vocavit nomen ejus *Selom* : et factum est ut mentiretur in partu, postquam genuit eum. » Postquam enim genuit *Selom*, stetit partus ejus. *Chusbi* ergo non nomen loci, sed mendacium : unde et in alio loco scriptum est : « Mentietur opus. *oliveæ*, » id est, fructum *oliveæ* non faciet.

V. 9. Ἄλλος, διέφθιρες. Hanc lectionem sine nomine interpretis affert codex unus Regius, quæ magis quadrat cum Hebraica voce פָּרַח.

V. 14. Θέριστρον. De hac lectione *Drusius* : Θέριστρον legitur et *Genesis* xxiv. *Hierom.* in *Quæstio-*

nibus : « *Theristrum*, » pallium dicitur : genus etiam nunc Arabici vestimenti quo mulieres provincie illius velantur. Appellatur quoque *theristrion*. *Suidas* : « Θέριστρον καὶ θεριστριον, θερινὸν ἱμάτιον, » etc. Rursum *Hieronymus* in *Isaiam* : « Θέριστρα, inquit, nos possumus appellare palliola, ut hodie quoque *Arabie* et *Mesopotamie* operiuntur femine : ab eo quod ἐν θέρει, id est, æstate et caumate corpora protegat feminarum. Altera lectio est, *σπαθαρίσχω*, quam habent editio Romana et duo manuscripti Regii, quorum unus habet *σπαθαρίσχω*. Quid autem hic significet nondum satis perspectum habemus. Hæc sane vox *σπαθαρίσχω*, medio et infimo ævo pro gladiolo accipiebatur ; at hic est, ut liquet, ornamentum muliebree.

V. 17. Ἄλλος, ἐκ τῶν ποιμνίων. Sic codices nostri, cujus autem sit hæc interpretatio non indicant. Hanc lectionem sequitur *Hieronymus*, qui vertit, de

CAPUT XXXIX GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כִּסְיֵי פָרַע 1	1.	1.
וְהָיָה לְךָ וְכֹסֶף 2	2.	2. Κατευθυνόμενος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Eunuchus, Pharao.	1. Eunuchus Pharaonis.	1.
2. Vir prosperans. <i>Syrus</i> , et erat vir prospere agens.	2. Et erat vir in cunctis prospere agens.	2. Prospere agens.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Ἐκ τῶν προβάτων. Ἄλλος, ἐκ τῶν ποιμνίων.	17.
18. Στερεπτόν, ἐγχειρίδιον.	18. Τὸν δακτύλόν σου καὶ τὸν ὀρμίσκον. Ἄλλος τὸν ἐπιτράχηλον.	18.
21.	21. Πόρνη. Οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη.	21.
23. Γενώμεθα εἰς ἐξουδένωσιν.	23. Καταγελασθῶμεν.	23.
25.	25. Πενθερόν αὐτῆς. Ἄλλος ἐκυρόν.	25.
Περιτραχίλιον.	Ὀρμίσκος.	
29.	29. Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; Ἄλλος, Τί διήπλωσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα; Ἄλλος, διαίρεσιν.	29.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Ex ovibus. <i>Alius</i> , ex ovilibus.	17.
18. Torquem, baculum.	18. Annulum tuum et parvum monile. <i>Alius</i> , stolam.	18.
21.	21. Meretrix. Non fuit hic meretrix.	21.
23. Vilipendamur.	23. Derideamur.	23.
25.	25. Socerum suum. <i>Alius</i> , <i>Id. alio verbo.</i>	25.
Collare.	Monile.	29.
29.	29. Quare divisa est propter te maceria? <i>Alius</i> , Cur expandisti contra nos expansionem? <i>Alius</i> , divisionem.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Genesis.

gregibus.

V. 18. Ὁ Σύρος, etc. Sic omnes manuscripti nostri cum Drusio, qui tamen Syri lectionem non indicat, quæ in nota quadam fertur his verbis: Ὁ Σύρος ὀράριον λέγεσθαί φησιν, καὶ οὐχ ὀρμίσκον. Syrus STROPHIUM legi ait, non ARMILLAM. Ὁράριον autem est sudarium vel strophium. Aliqui legunt ὀράριον. Ἐγχειρίδιον apud Symmachum videtur baculum significare, quod indicat vox Hebraica יָדָיו. Ἐγχειρίδιον quippe quidvis quod manu teneri soleat exprimit, ut pugionem, baculum, quam postremam significationem sequitur Hieronymus.

V. 21. Ἄ., ἐνδιηλλαγμένη, et infra διηλλαγμένη: pro scorto ponitur, itemque ab eodem interprete Osee xlii, μετὰ τῶν ἐνδιηλλαγμένων ἑταιρίων. Hinc Hieronymus De xlii mansionibus, ad mansionem 33, ἡ στήρ scortum, cuius habitus a cæte-

ris feminis mutatus est.

V. 23. Lectionem Aquilæ et Symmachi habet unus codex ex nostris, ut et Drusius.

V. 25. Ἄλλος, ἐκυρόν. Ex Coislinio. Scholion editionis Rom., κύριον.

Ibid. Σ., περιτραχίλιον. Ex eod.

V. 29. Hæ omnes lectiones in manuscriptis nostris, et apud Drusium habentur. Nota vero quam affert Drusius est Diodori, ut docent mss.; ea est: Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος· Τί διεκόπη ἐπὶ σὲ διακοπή. Aliud scholion: Ἄλλως, Τί διήπλωσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα: quorum interpretatio supra. Hieronymus in *Quæst.*: Pro «maceria» divisionem *Aquila et Symmachus transtulerunt, quod Hebraice dicitur ψῆδ.* Ab eo igitur quod dividerit membranulam secundinarum, divisionis nomen accepit. Ἄλλος, διαίρεσιν. Forte Symmachus.

CAPUT XXXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Εὐνοῦχος Φαραώ.	1.
2. Εὐδούμενος.	2. Ἄνθρωπος ἐπιτυγχανών.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Eunuchus Pharao.	1.
2. Prosperos successus habens.	2. Vir prosperans.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
7 ותשא	7.	7. Ἦρεν.
9 הרעה הגולה הזאת	9.	9. Τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην.
20 ויתנו אל בית הסדר	20.	20. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν πρὸς οἶκον τοῦ δεσμοῦ τριῶν.
22 שר בית הסדר	22.	22.
את כל האסירים		Πάντας τοὺς ἐγκλεισμένους.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Levavit.	7. Injecit.	7. Levavit.
9. Malum grande hoc.	9. Hoc malum.	9. Malum grande hoc.
20. Et dedit eum ad domum carceris.	20. Tradiditque Joseph in carcerem.	20. Et dedit eum ad domum carceris.
22. Principis domus carceris.	22. Principis carceris.	22.
Omnes vinclos.	Universos vinclos.	Omnes inclusos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Genesis.

V. 4. Εὐνοῦχος Φαραώ. De Putiphare eunucho Pharaonis multa dicuntur in Catenis. Anonymus quidam ait eunuchum nomen officii esse, nec castratum indicare. Diodorus vero, aut nomen officii solum esse putat, aut spadones antiquitus uxores duxisse: remque dubiam arbitratur. Theodoretus, spadonem suisse existimat, qui pro rei familiaris

cura tantum, uxorem habere. Gennadius vero dicit: Εἰ εὐνοῦχος Πεπεφρηῆς, πῶς εὐρίσκειται γυναῖκα ἔχων; Ἄλλ' ὁ μὲν Σύρος μίᾳ προσηγορίᾳ τὸν τε σπάδοντα, καὶ τὸν πιστὸν ἄνδρα λέγει τοῖς δεσπότηται· ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀληθῶς εὐνοῦχον καὶ τοῦτον. Id est: Si eunuchus Petephres, quare uxorem habere deprehenditur? Verum Syrus una voce spadonem et virum

TO EBPAIKON.	CAPUT XL GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 משקה מלך מצרים והאפה	1.	1. Ὁ ποτιστὴς τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ πέσσων.
4 וישרת	4.	4. Ἐλειτούργει.
5 הבשקה והאפה	5.	5. Ὁ ποτιστὴς καὶ ὁ πέσσων.
6 זעפיים	6.	6. Ἐμβρασσόμενοι.
8 ופתר	8.	8. Ἐπιλυόμενος.
10 פתרנים	10.	10. Ἐπίλυσις.
10 שריגים	10.	10. Κληματίδες.
כפרדות		Βλαστῶσα.
16 שלשה כרי דדי	16.	16. Τρεῖς κοφίνους γύρεως.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Pincerna regis Ægypti et pistor.	1. Pincerna regis Ægypti, et pistor.	1. Pocillator regis Ægypti et coquens.
4. Ministrabat.	4. Ministrabat.	4. Ministrabat.
5. Pincerna et pistor.	5. Ambo.	5. Pocillator et coquens.
6. Conturbati.	6. Tristes.	6. Æstuentes.
8. Et solvens.	8. Qui interpretetur.	8. Solvens.
Solutions.	Interpretatio.	Solutio.
10. Rami.	10. Propagines.	10. Rami.
Germinans.	Crescere paulatim in flores.	Germinans.
16. Tria canistra alba.	16. Tria canistra farinæ.	16. Tres cophinos pollinis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Ἐπέβαλεν.	7.
9.	9. Τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο.	9.
20.	20. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄχυρωμα.	20.
22.	22. Ἀρχιδεσμοφύλαξ. Ἄλλος ἀρχιδεσμῶτης.	22.
Πάντας τοὺς δεδεμένους.	Πάντας τοὺς ἀπηγμένους.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7 Injecit.	7.
9.	9. Verbum hoc malum.	9.
20.	20. Et injecit illum in custodiam.	20.
22.	22. Princeps custodiæ carceris.	22.
Omnes victos	<i>Alius</i> , princeps victorum Omnes abductos.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Genesis.

fidum dominis exprimit; Hebræus vero hunc vere eunuchum esse indicat. Concludit tamen hic eunuchum dici a fida rerum heri sui custodia, nec spandem indicari. Longe aliud habet Hieronymus in *Quæst.*, ubi vide.

V. 2. Ἄ., κατευθ., etc. Sic mss. Versionem autem Syri habemus ex Diodoro in Catenis, et ex Pro-

copio qui sic habet pag. 491: *Syrus reddidit: «Erat vir prospere agens.»* Aquilæ lectiones versuum 7, 9, 20, ex Coislin. cod. prodeunt.

V. 22. Ἄλλος, ἀρχιδεσμῶτης. Sic mss. nostri, nec indicant cujus sit interpretatio.

Ibid. Has Aquilæ et Symmachi lectiones ex manuscriptis iisdem mutuamur.

CAPUT XL GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ὁ ἀρχαιονοχὸς τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχιστοποιός.	1.
4.	4. Παρέστη.	4.
5.	5. Τοῦ ἀρχαιονοχοῦ, καὶ ἀρχιστοποιοῦ.	5.
6. Σκυθρωτοί.	6. Τετραγαμένοι.	6.
8. Διακρίων.	8. Συγκρίων.	8.
Διάκρισις.	Διασάφησις.	
10. Κληματίδες.	10. Πυθμένες.	10.
Ελαστῶσα.	Θάλλουσα.	
16. Τρία κανὰ βαίνα.	16. Τρία κανὰ χονδριτῶν.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Princeps vinariorum regis Ægypti, et princeps pistorum.	1.
4.	4. Adfuit.	4.
5.	5. Principis vinariorum, et principis pistorum.	5.
6. Tristes.	6. Perturbati.	6.
8. Discernens.	8. Qui conjectet.	8.
Dijudicatio.	Declaratio.	
10. Rami.	10. Propagines.	10.
Germinans.	Ferens flores.	
16. Tria canistra ex foliis palmarum.	16. Tria canistra chondritorum.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Genesis

V. 4. 'A., ὁ ποτιστὴς τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ ὁ πέσσω, *pocillator regis Ægypti et coquens*. Drusus in hunc locum : *Pocillator vel pincerna qui et a poculis*. Hieronymus *Quæst. : Ubi nos posuimus et principem vinariorum, in Hebræo scriptum habet MASEK [Drus. משקה] ... quem nos possumus more vulgi vocare pincernam. Nec vile putetur officium, cum apud reges barbaros usque hodie maximæ dignitatis sit poculum porrexisse. Πέσσω post Drusium verti coquens, id est coquum. Coquum et pistorem, inquit Festus, apud antiquos eundem fuisse acce-*

pimus.

V. 4. 'A., ελειτούργει. Coislin.

V. 5. Idem codex hoc modo præfert textum τῶν Ὁ', ἐν μιᾷ νυκτὶ ἄρασις τοῦ ἐνουπλίου αὐτοῦ· ὁ ἀρχι-οινοχόος καὶ ὁ ἀρχιτσιτοποιός. Sic etiam mss. Alex.

V. 6. Ἐμβρασσόμενοι, *æstuantes et quasi fluctibus agitati. Vox frequens Patribus. Sic Gregorius Nazianzenus : ἔνθα καὶ ἔνθα κακοὺς βρασσόμενον μεγάλους· εἰ : βρασσόμενός τε πόθοισι καὶ ἀργαλείαις μελεδῶσι. Hæc Drusius.*

V. 8. 'A., ἐπίλυσις. Coislin. Alii vero mss. sine

CAPUT XLI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
2 וּבְיַחַד בָּשָׂר	2.	2. Στερέμνιοι σαρκί.
בְּאֶדָּ		Ἐν τῷ ἔλει.
5 בְּקֶנֶה	5.	5. Καλάμω.
6 וְשִׁחַתָּה קָדִים	6.	6. Ἐφθαρμένοι καύπνι.
8 חַפְצֵם רַחֵד	8.	8.
חֲרָסְמוֹ		Κρυφιαστάς.
12 וְיִפְתְּרֵנוּ אֶת־הַלְכוֹתָיו	12.	12.
14 וְיִרְעֵדָה	14.	14.
16 בְּלִעְדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֵה אֶת־שְׁלוֹם פְּרַעֲהַ	16.	16. (Ἄνευ ἐμοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται· ὁ Θεὸς σωτηρίαν.)
22 בְּקֶנֶה	22.	22. Καλάμω.
24 אֶל־הַחֲרָסִים	24.	24. Πρὸς τοὺς κρυφιαστάς.
31 כָּבֵד	31.	31. Βαρύς.
32 נִכּוֹן הַדָּבָר	32.	32. Ἐτοιμον τὸ ῥῆμα.
34 פְּקָדִים	34.	34.
35 אֶת־כָּל־אֹכֶל	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGARIS LATINA.	AQUILA.
2. Pingves carne.	2. Crassæ nimis.	2. Solidæ carne.
In prato.	In locis palustribus.	In palude.
5. In culmo.	5. In culmo.	5. In culmo.
6. Arefactæ Euro.	6. Percussæ uredine.	6. Corruptæ astu.
8. Contritus est spiritus ejus.	8. Pavore perterritus.	8.
Genethliacos.	Conjectores.	Occultorum interpretes.
12. Et solvit nobis somnia nostra.	12. Audivimus quidquid postea rei probavit eventus.	12.
14. Currere fecerunt eum.	14. Protinus eductum.	14.
16. Præter me Deus respondebit pacem Pharaoni. Syrus, non respondebimus.	16. Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni.	16. Absque me non respondebit Deus salutem.
22. In culmo.	22. In culmo.	22. In culmo.
24. Ad genethliacos.	24. Conjectoribus.	24. Ad occultorum interpretes.
31. Gravis.	31. Inopix magnitudo.	31. Gravis.
32. Paratum verbum.	32. Firmitatis indicium est.	32. Paratum verbum.
34. Præfectos.	34. Præpositos.	34.
35. Omnem escam.	35. Omne frumentum.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Genesis.

nomine interpretis. Symmachi versionem, διακριτων, desumpsimus Coislín.

Ibid. 'A., ἐπιλωσις. Σ., διάκρισις. Ex eod. Coislín. cod.

V. 10. 'A. Σ., κληματίδες. Sic mss. Regii, et Drusius. Κληματίδες sunt flagella aut sarmenta teste Hieronymo: *Tria flagella*, inquit, *et tres ramos sive propagines Hebræo sermone significat, quæ ab illis vocantur SARIGIM*. Hic ramos aptius vertimus.

Ibid. 'A. Σ., βλαστῶσα. Ita Coislín. Aquila, psalm. LXX, 7, eandem Hebraicam vocem βλαστῶσα

aut βλαστῶ vertit. Ibi vide.

V. 16. Sic omnes mss. Drusius legerat κόφιννοι, sed accusativum postulat series, ut codices habent. Γύρεως, pollinis aut farinæ. Interpretatio Aquilæ plana est; sed in Symmachi lectione hæret Drusius, sensumque ejus in incerto relinquit. Eadem est, *τρία κανὰ βάϊνα*. Nos vertimus. *tria canistra ex foliis palmarum*. Quæ interpretatio non uno asseritur exemplo. Nam in *Apophthegmatibus Patrum*, βαίτη *ράβδος, palmae virga*, non semel occurrit; sic n. 6 et 38.

CAPUT XLI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Παχείαι σαρκί.	2. Ἐκλεκτὰ τὰς σαρκί. Ἄλλος, στερέμνιοι κρέει, καὶ παχείαι σαρκί.	2.
Ἐν τῷ ἔλει.	Ἐν τῷ Ἄχει. Ἄλλος, ἐν τῷ δχθῆ.	
5. Καλάμῳ.	5. Πυθμένι.	5
6.	6. Ἀνεμόφοθοι. Ἄλλος, πεφρυγμένοι ἀνέμῳ.	6.
8.	8. Ἐταράχθῃ ἢ ψυχῇ αὐτοῦ. Ἄλλος, κατεπάρῃ.	8.
Μάγους.	Ἐξηγητάς. Ἄλλος, σοφούς.	
12.	12. Καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. <i>A is addunt, τὰ ἐνούπνια ἡμῶν.</i>	12.
14.	14. Ἐξήγαγον. Ἄλλος, δρομῆ ἤγαγον.	14.
16. (Οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀποκριθήσεται εἰρήνην Φαραῶ.)	16. (Ἄνευ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραῶ.)	16.
22. Καλάμῳ.	22. Πυθμένι.	22.
24. Μάγους.	24. Τοῖς ἐξηγηταῖς.	24. Σοφισταῖς.
31. Βαρύς.	31. Ἰσχυρός. Ἄλλος, σφοδρός.	31.
32. Βέβαιος ὁ λόγος.	32. Ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα.	32.
34. Ἐπισκόπους.	34. Τοπάρχας.	34.
35.	35. Βρώματα. Ἄλλος, πάντα τὰ γεννήματα.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO,
2. Pingues carne.	2. Electæ carnibus. <i>Alius</i> , solidæ carne, et pingues carnibus.	2.
In palude.	In Achi. <i>Alius</i> , in ripa.	
5. In culmo,	5. In propagine.	5.
6.	6. A vento corruptæ. <i>Alius</i> , tostæ vento.	6.
8.	8. Turbata est anima ejus. <i>Alius</i> , transfixus est.	8.
Magos.	Interpretes. <i>Alius</i> , sophos.	
12.	12. Et interpretatus est nobis. <i>Alii addunt</i> , somnia nostra.	12.
14.	14. Eduxerunt. <i>Alius</i> , cursu duxerunt.	14.
16. Non ego, sed Deus respondit pacem Pharaoni.	16. Sine Deo non respondebitur salutare Pharaoni.	16.
22. In culmo.	22. In propagine.	22.
24. Magos.	24. Interpretibus.	24. Sophistis.
31. Gravis.	31. Fortis. <i>Alius</i> , vehemens.	31.
32. Firmus sermo.	32. Verum erit verbum.	32.
34. Inspectores.	34. Principes.	34.
35.	35. Escæ. <i>Alius</i> , omnes fructus.]	35.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לפקח 36	36.	36. Εἰς παραθήκην.
ולא חברת		Καὶ οὐκ ὀλοθρευθήσεται.
אגדל ממך 40	40.	40.
רבד 42	42.	42. Τὸν μανιάκην.
ויקרא לפניו אברך 43	43.	43. [Καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ γονατίζει.]
לא ירים איש 44	44.	44. Οὐχ ὑψώσει οὐδεὶς.
צפנת פענח 45 'O Σύρος, ὁ εἰ- δὼς τὰ χρυστά.	45.	45. Σαμφανή.
עד כיו-חל 49	49.	49. Οὐκ ἐπαύσατο.
עמלי 51	51.	51.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. In deposito. Et non succidetur.	36. Et præparetur. Et non consumetur.	36. In depositum. Et non perdetur.
40. Major ero te.	40. Te præcedam.	40.
42. Torquem.	42. Torquem.	42. Torquem.
43. Et clamabant ad facies ejus, Abrech.	43. Clamante præcone ut omnes coram eo genuflecterent.	43. Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem.
44. Non levabit vir.	44. Non inovebit quisquam.	44. Attollet nemo.
45. Saphnath Pahaneah. Syrus, occultorum gnarus	45. Salvatorem mundi.	45. Samphane.
49. Usque dum cessaret.	49. Et copia mensurarum exce- deret.	49. Non cessavit.
51. Laboris mei.	51. Laborum meorum.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Genesis.

V. 2. 'A., σπερέμνιοι σαρκί. Σ., παγεται σαρκί. Ex Coislin. Lectio σπερέμνιοι vera est Aquilæ, non autem σπερέωμα, ut profert Coislinianus codex; nullatenus enim hic quadrare potest.

Ibid. 'A., Σ., ἐν τῷ ἔλει. Ex eodem. Hieronymus in hunc locum Quæst. in Genesim: Bis in Genesi scriptum est אחי: et neque Græcus sermo est. nec Latinus. Sed et Hebræus ipse corruptus est: dicitur enim, in אהו; hoc est, «in palude.» Sed quia נאנ littera apud Hebræos, et יוד, similes sunt, et tantum magnitudine differunt; pro אהו, אחי, LXX interpretes transtulerunt: et secundum consuetudinem suam ad exprimendam duplicem aspirationem, ηετη, Hebrææ litteræ, אחי, Græcam litteram copulaverunt. Voce 'Achet pro palude utitur etiam auctor Ecclesiastici xl, 16. Nec omnittendum est scholion codicum nostrorum: 'Achos ἐστὶ τὸ λεπτὸν καὶ βοτανῶδες φυτῶριον, Achos est tenuis herbaceusque frutex.

V. 5. 'A., Σ., καλάμφ. Ita Coislin.

V. 6. 'A., ἐσθαρμένοι καύσωνι. Sic idem.

Ibid. 'Aλλος, πεφρυγμένοι άνέμφ. Sine nomine interpretis in omnibus codicibus nostris, ut et apud Drusium. Sed non ambigo Symmachi esse. Exod. enim, x, 13, Aq. et Sym. vocem םידר bis vertunt καύσωνα. sed Job xxxviii, 24. Symmachus םידר vertit άνεμος. ut etiam hic legitur.

V. 8. 'Aλλος, κατεπαρη. Suspiscatur Drusius lectionem hanc editionis Romanæ κατεπαρη vitiatam esse, legendumque putat κατηπόρει. At κατεπαρη optime quadrat hoc loco, a καταπειρω transfigo, cum aliisque interpretationibus consonat.

Ibid. 'A., χρυσιαστάς etc. Sic editio Romana. Aquila, χρυσιαστάς item vertit Exod. ix, 11. Symmachus vero, qui hic verterat, μάγους, ibi ἐπασι-

δους transtulit.

V. 12. Alti addunt, etc. Sic mss. nostri, qui omisssa a LXX Interpretibus, ex alia quadam versione suppleant.

V. 16. Aquilæ et Symmachi lectiones ex Procopii versione prodeunt Latine: ad cuius fidem Græca concinnavimus; sed uncinis inclusimus, ne quis putaret nos aliunde hausisse.

V. 22. 'A. Σ., καλάμφ. Ita Coislin.

V. 24. 'A., πρὸς τοὺς χρυσιαστάς. Σ., μάγους. In has interpretationes, vidè quæ diximus ad versum 8. Θ., σοφισταῖς. Ex Coislin.

V. 31. 'A., Σ., βαρός. Coislin.

Ibid. 'Aλλος, σφοδρός. Sic codices nostri; cuius autem sit hæc lectio non indicant.

V. 32. 'A., ἔτοιμον τὸ ῥῆμα. Σ., βέβατος ὁ λόγος. Sic Coislin. In aliis autem codicibus nostris et in edit. Rom. tacitis interpretationibus.

V. 34. Σ., ἐπισκόπους. Ex Coislin.

V. 35. 'Aλλος, πάντα τὰ γεννήματα. Unus codex habet, γενήματα. Lectio est incerti interpretis.

V. 36. 'A., εἰς παραθήκην. Sic eandem vocem ןתפד vertunt LXX Interpretes Levit. vi, 2, 4. (H. b. v. 20, 23) Σ., εἰς ἐνόθηκην. Has utriusque lectiones habent codex unus Regius et Drusius.

Ibid. 'A., καὶ οὐκ ὀλοθρευθήσεται. Ex Coislin.

V. 40. Σ., μελίων σου ἔσομαι. Sic tres codices Regii, quorum unus tantum nomen interpretis præfert.

V. 42. 'A., Σ., τὸν μανιάκην. Sic Coislin.

V. 43. 'A., καὶ ἐβόησεν etc. Græca effert Martianus noster; Latina ex Hieronymo mutuamur. Sed

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

36. Εἰς ἐνθήκην.	36. Πεφυλαγμένα.	36.
40. Μείζων σου ἔσμαι.	Καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται.	40.
42. Τὸν μανιάκην.	40. Ὑπερέξω σου.	42.
43. (Καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ, Ἄβρεχ.)	42. Κλοῖόν.	43.
44.	43. Καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ κήρυξ.	44.
45. Σαφαθφανή.	44. Οὐκ ἐξαρεῖ οὐθεὶς.	44.
49. Οὐκ ἐπαύσατο.	45. Ψονθομφανή. Ἄλλος, ψ ἀπεκαλύφθη τὸ μέλλον. Ἄλλος, ψ κεκρυμμένα ἐκάλυψεν.	45.
51.	49. Ἔως οὐκ ἠδύνατο.	49.
	51. Τῶν πόνων μου. Ἄλλος, τῶν λυπῶν.	51.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODŌTIO.

36. In depositum	36. Custodita.	36.
40. Major te ero.	Et non atteretur.	
42. Torquem.	40. Præcedam te.	40.
43. Et clamavit ante eum, Abrech.	42. Torquem.	42.
44.	43. Et clamavit ante eum præ- co.	43.
45. Saphathphane.	44. Non levabit quisquam.	44.
49. Non cessavit.	45. Psonthomphanech. <i>Alius</i> , cui revelatum est futurum. <i>Alius</i> , cui occulta revelavit.	45.
51.	49. Donec non potuit.	49.
	51. Laborum meorum. <i>Alius</i> , dolorum.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Genesis.

pro πρόγυ Martianæ, quod ex latino factum videtur, ex Coisliniano reposuimus γονατίζει. Forte melius γονάτισιν, ut quadret ad versionem Hieronymi, adgeniculationem; vel γονατίζεσιν, ut suadet nota Origenis quam allaturi sumus.

In hunc locum Origenes in catenis omnibus Regiis: Τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, Ἄβρηχ, ὃ κυρίως σημαίνει, « πατὴρ ἀπαλδς, » καὶ εἰκότως ἐνάπαλος γὰρ ὢν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὡς πατὴρ σωτήριον ἀρχὴν Αἰγυπτίους ἐνεδείξατο. Δηλοὶ δὲ οὐδὲν ἢ λέξις, ἢ τὸ γονατίζειν· φανερὰ γάρ ἐστίν ἢ φωνῆ τοῦ κήρυκος. Id est, *Hebraicum habet, ABRECH; quod proprie, « pater tener, » significat. Nam cum ætate tener esset, quasi pater salutarem principatum Ægyptiis exhibuit. Hæc vox autem (Abrech) nihil aliud significat, quam genua flectere. Clara quippe est vox præconis. Ex Origene episcopus Hieronymus ita habet in Quæst.: Aquila transtulit: « Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem. » Symmachus ipsum *Hebraicum sermonem interpretans, ait: « Et clamavit ante eum ABRECH. » Unde mihi videtur non tam præco, sive adgeniculatio, quæ in salutando vel adorando Joseph accipi potest, intelligenda: quam illud quod Hebræi tradunt, dicentes, « patrem tenerum » et hoc sermone transferri; AB quippe dicitur pater; RECH, delicatus, sive tenerimus: significante Scriptura, quod juxta prudentiam quidem pater omnium fuerit: sed juxta ætatem tenerimus adolescens et puer.**

V. 44. Ἄ., οὐκ ὑψώσει οὐθεὶς. Ex Coislin.

V. 45. Hæc omnes interpretationes in tribus Regiis manuscriptis exstant. In hunc vero locum Hieronymus in Quæst.: *Et vocavit Pharao nomen Joseph Saphaneth Phaneæ, et dedit ei Aseneth filiam Putiphar sacerdotis Heliopoleos in uxorem. Licet*

*Hebraice hoc nomen, absconditorum repertorem » net, tamen quia ab Ægyptio ponitur, ipsius linguæ debet habere rationem. Interpretatur ergo sermone Ægyptio SAPHANETH PHANEÆ; sive, ut Septuaginta transferre voluerunt, « Psonthom-Phanech, » Salvator mundi, eo quod orbem terræ ab imminente sanis excidio liberarit. Notandum autem quod domini quondam et emptoris sui filium uxorem acceperit qui ad id locorum pontifex Heliopoleos erat. Neque enim fas absque eunuchis idoli illius esse antistites ut vera illa Hebræorum super eo quod ante jam diximus suspicio comprobetur. Hoc postremum de Putiphare sic explicat Origenes in catenis mss.: Τὸ μὲν Φουρτιφάρ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός ἐστὶ τῆς γαμηθείσης τῷ Ἰωσήφ. Φήσεται δὲ τις ἕτερον εἶνα τοῦτον παρὰ τὸν ὠνησάμενον τὸν Ἰωσήφ· οὐ μὲ οὕτως ὑπεκλήφασιν Ἑβραῖοι· ἀλλ' ἐξ ἀποκρύφου λέγουσι τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ δεσπότην καὶ πενθερὸ γενέσθαι. Καὶ φασὶ ταύτην τὴν Ἀσενὲθ διαβεβληκῆναι τὴν μητέρα παρὰ τῷ πατρὶ ὡς ἐπιβουλεύσασα τῷ Ἰωσήφ, καὶ οὐκ ἐπιβουλεύθεισαν. Ἦν καὶ ἐκδέδωκε τῷ Ἰωσήφ, δεῖξαι σπουδάσας καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις, ὅτι μηδὲν τοιοῦτον ἡμάρτηται παρὰ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Id est: *Phurtiphar nomen erat patris uxoris Joseph. Existimabit quispiam alium esse ab eo qui Josephum emit. Sed non sic arbitrantur Hebræi; verum ex apocrypho dicunt, eundem ipsum esse, qui ejus herus et socer fuit: narravitque Aseneth illam, matrem suam apud patrem accusasse, quod insidias in Josephum struxisset, non autem ab eo insidiis appetita fuisset. Quam ille Josepho sponsam dedit, ut Ægyptiis declararet. a Josepho nihil hujusmodi contra domum suam perpetratum fuisse.**

V. 49. Ἄ., Σ., οὐκ ἐπαύσατο. Ita Coislin.

V. 51. Ἄλλος, τῶν λυπῶν. Ex eod.

CAPUT XLII GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וַיְבַדְדֵנוּ 2	2.	2.
אֶסֶן 4	4.	4. Σύμπτωμα.
וַיִּתְגַּבֵּר 7	7.	7.
מִדְּגָלִים 9	9.	9. Ἐφοδευταί.
אֶתְעַזְחָה הָאָרֶץ		Τὰ κρυπτά τῆς χώρας.
כְּנִים 11	11.	11. Ὅρθοί.
עֵרֹת הָאָרֶץ 12	12.	12. Τὰ κρυπτά τῆς γῆς.
בְּזֹאת תִּבְחַן 15	15.	15. Ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεσθε.
חַי פְּרִיעָה		Ζῆ Φαραῖώ
הָאֵסֶן 16	16.	16. Δεθήσεσθε.
אֶבֶל אֲשָׁמִים 21	21.	21. Μάλιστα ἐν πλημμελείῃ
אֶתְשַׂקֵּי 27	27.	27. Θύλακον.
אֲמוֹתָיו		Θυλάκου.
וַיֵּשֶׁב 28	28.	28. Ἀπεστράφη μοι.
בְּמַצֹּעֹתָי		
וַיִּתֵּן 30	30.	30.
עָלַי 36	36.	36.
אֶסֶן 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et emite nobis.	2. Et emite nobis.	2.
4. Periculum.	4. Quidpiam mali.	4. Casus.
7. Et extraneum se ostendit.	7. Quasi ad alienos.	7.
9. Exploratores.	9. Exploratores.	9. Lustratores.
Nuditatem terræ.	Infirmiora terræ.	Occulta regionis.
11. Recti.	11. Pacifici.	11. Recti.
12. Nuditatem terræ.	12. Infirmiora terræ.	12. Occulta terræ.
15. In hoc probabimini.	15. Jam nunc experimentum vestri capiam.	15. In hoc probabimini.
Vivat Pharao.	Per salutem Pharaonis.	Vivat Pharao.
16. Vinciemini.	16. Eritis in vinculis.	16. Vinciemini.
21. Vere delinquentes.	21. Merito hæc patimur quia peccavimus.	21. Maxime in delicto.
27. Saccum saum.	27. Apertoque unus sacco	27. Vas.
Sacci sui.	Sacculi.	Vasis.
28. Reddita est.	28. Reddita est.	28. Reductum est mihi.
In sacco ræo.	In sacco.	
30. Et dedit.	30. Et putavit.	30.
36. Super me.	36. In me.	36.
38. Periculum.	38. Si quid ei adversi acciderit.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Genesis

V. 2. Ἄλλοι, καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν. Sic quidam mss. tacito interpretis nomine. Coislin. post illud ἀπεξενούτο, in margine positum, adjecit ἀποπροσποιεῖτο τῶν εἶδει, id est, specie simulabat. quod videtur esse scholion.

V. 4. Ἄ., σύμπτωμα. Σ., κίνδυνος. Sic Drusius cum nominibus interpretum. At Regii codices duo, nomina interpretum non ascribunt.

V. 7. Ἄλλοι, ἀπεξενούτο. Coislin.

V. 9. Ἄ., ἐφοδευταί. Sic iidem Regii codices, ta-

cito interpretis nomine, sed Aquila fertur apud Drusium et edit. Rom.

Ibid. Ἄ., Σ., τὰ κρυπτά τῆς χώρας. Regii codd. sine nomine int. Sed Coislin. adscribit nomen Symmachi; et revera locus est ex Aquil. et Symmacho, ut infra v. 12.

V. 11. Sic iidem codices non indicato interpretum nomine.

V. 12. Ex Drusio et editione Rom.

V. 15. Sic duo codices Regii supra memorati

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

2.	2. Καὶ πρίασθε ἡμῖν. "Ἄλλος" καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν.	2.
4. Κίνδυνος.	4. Μαλακία.	4.
7.	7. Ἠλλοτριούτο. "Ἄλλος" ἀπεξουούτο.	7.
9.	9. Κατάσκοποι.	9.
Τὰ κρυπτὰ ἀτῆς χώρας·	Τὰ ἔχνη τῆς χώρας.	
11. Ἄπλοϊ.	11. Εἰρηνικοί.	11.
12. Τὰ κρυπτὰ τῆς γῆς.	12. Τὰ ἔχνη τῆς γῆς.	12.
15. Ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεσθε.	15. Ἐν τούτῳ φανεῖσθε.	15.
	Νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραώ. "Ἄλλος" μὰ τὴν ὑγίειαν.	
16. Δεθήσεσθε.	16. Ἀπάχητε.	16.
21. Μάλα, ἢ ὄντως.	21. Ναὶ ἐν ἀμαρτίαις.	21.
27. Σάκκον.	27. Μάρσιππον. Μαρσίππου.	27.
28.	28. Ἀπεδόθη μοι.	28.
Ἐν τῷ σάκκῳ μου.	Ἐν τῷ μαρσίππῳ μου.	
30. Ἐλογίσατο.	30. Ἔθετο.	30.
36.	36. Ἐπ' ἐμέ. "Ἄλλος" κατ' ἐμοῦ.	36.
38.	38. Μαλακισθῆναι. "Ἄλλος" ἀβρωστῆσαι.	38.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Et emite nobis <i>Alius</i> , et emite nobis.	2.
4. Periculum.	4. Languor.	4.
7.	7. Alienum se fecit. <i>Alius</i> , et extra neum se ostendit.	7.
9.	9. Exploratores.	9.
Occulta regionis.	Vestigia regionis.	
11. Simples.	11. Pacifici.	11.
12. Occulta terræ.	12. Vestigia terræ.	12.
15. In hoc probabimini.	15. In hoc manifesti critis.	15.
	Per salutem Pharaonis. <i>Alius</i> , per salutem.	
16. Vinciemini.	16. Abducamini.	16.
21. Utique, vel vere.	21. Certe in peccatis.	21.
27. Saccum.	27. Marsupium. Marsupii.	27.
28.	28. Redditum est mihi.	28.
In sacco meo.	In marsupio meo.	
30. Futavit.	30. Posuit.	30.
36.	36. Super me. <i>Alius</i> , contra me.	36.
38.	38. Languere. <i>Alius</i> , infirmari.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Genesis.

sine interpretum nomine. Sed edit. Rom. nomina ascribit.

Ibid. Sic manuscripti duo, tacitis de more nominibus. Editio Romana nomen Aquilæ ascribit. Lectionem, μὰ τὴν ὑγίειαν habet cod. Reg. 1871.

V. 16. Hæc Aquilæ et Symmachi lectio desumitur ex editione Rom.

V. 21. Ἄ.. μάλιστα etc. Ex Coislin.

V. 25. Coislin. ad illud, τὰ ἀγγεῖα, in τοῖς ὄpositum, notat in margine, ἀγγεῖα, καὶ μάρσιπποι καὶ σάκκοι, καὶ πορεῖα, μίαν ἔχουσι τὴν σημασίαν,

ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις εὐρήσεις.

Ibid. ad ἐπιστησιμόν, notat Coisl. in marg.: τροφάς.

V. 27. Ἄ.. θύλακον, etc. Ex edit. Rom.

Ibid. Ἄ., θυλάκου. Coislin.

V. 28. Ἄ.. ἀπεστράφη μοι. Ex eod.

Ibid. Σ., ἐν τῷ σάκκῳ μου. Codex Reg. 1871 sine interpretis nomine: sed Symmachi esse suadet similis interpretatio versus 27.

V. 30. Σ., ἐλογίσατο. Ita Coislin.

V. 36. "Ἄλλος, κατ' ἐμοῦ. Ex eod.

V. 38. "Ἄλλος, ἀβρωστῆσαι. Ex eod.

CAPUT XLIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

טפנ 8
 אערבט 9
 נאכא 11
 וקדש
 שם ה' 23
 רחמי 30
 ורחמי

8.
 9.
 11.
 23.
 30.

8. Νήπια ἡμῶν.
 9. Ἐγγυῶμαι.
 11. Στύρακα.
 Τὰ ἀμύγδαλα.
 23. Εἰρήνη ὑμῖν.
 30. Τὰ σ-λάγχνα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Parvuli nostri.
 9. Spondeo pro illo.
 11. Aromata.
 Amygdalas.
 23. Pax vobis.
 30. Miserationes ejus.
 In cubiculum.

8. Parvuli nostri.
 9. Suscipio puerum.
 11. Storacii.
 Amygdalarum.
 23. Pax vobiscum.
 30. Viscera.
 In cubiculum.

8. Parvuli nostri.
 9. Spondeo.
 11. Styracem.
 Amygdala.
 23. Pax vobis.
 30. Viscera.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIII Genesis

V. 8. 'A., νήπια ἡμῶν. Ita Coislin.

V. 9. 'A., ἐγγυῶμαι. Ex eod.

V. 11. In hunc locum Origenes in catenis mss. :
 'Από τῶν καρπῶν τῆς γῆς φέρεται τῷ Ἰωσήφ
 δῶρα, ἃ οὐκ ἔχει Αἴγυπτος· ἔστι δὲ ῥητίνη, μέλι,
 θυμίαμα, στακτή, τερεβίνθος, κάρυα. Καὶ ἀνωτέρω
 δὲ, καὶ αἱ κάμηλοι ἔγεμον θυμιαμάτων, ῥητίνης,
 στακτῆς· ἀλλ' οὐχὶ καὶ μέλιτος, καὶ τερεβίνθου, καὶ
 καρύων. Id est : *Ex fructibus Josepho dona seruntur, quæ non habet Ægyptus; resina, mel, incensum, stacte, terebinthus, nuces. Supra quoque cameli onusti dicuntur aromatibus, resina et stacte; sed*

non melle, terebintho et nucibus. Hieronymus vero in Quæst. : « Et deferre viro munera, aliquid resinæ, et mellis, thymiana et stacten, et terebinthum et nucas. » Sive, ut Aquila et Symmachus transtulerunt, « amygdala. » Idcirco hoc capitulum posuimus : ut sciamus ubi in nostris codicibus habetur « thymiana, » in Hebræo esse NECOTHA, quod Aquila « storacem » transtulit. Ex quo « domus Necotha, » quæ in Isaiâ legitur, manifestissime, cella thymiamatis, sive storacis intelligitur, quod in illa aromata diversa sint condita. Isaiæ xxxix, 2, Aquila et Symmachus vertunt, τὸν οἶκον τῶν ἀρωμάτων.

CAPUT XLIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

נאשד וכלת פנא 1
 ואת בניעי 2
 ויפתח 11
 כלה 12
 הווא ידעתם כרנטי ינטי 15
 א'ש אש' כבני
 קשורה 30
 בנין 31
 ערב 32

1.
 2.
 11.
 12.
 15.

1.
 2. Σκύφον.
 11.
 12.
 15.

15. הווא ידעתם כרנטי ינטי
 א'ש אש' כבני
 καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν αὐτῷ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Quantum poterunt ferre.
 2. Et scyphum meum.
 11. Et aperuerunt.
 12. Finivit.
 15. Nonne scitis, quod augurando augurabitur vir qui sicut ego. Samarit., et ipse tentando tentat in eo.
 30. Ligata est.
 31. In dolore.
 32. Spondiit.

1. Quantum possunt capere.
 2. Scyphum meum.
 11. Aperuerunt.
 12. Vacat.
 15. An ignoratis, quod non sit similis mei in augurandi scientia.
 30. Pendeat.
 31. Cum dolore.
 32. In meam hunc recepi fidem et spondi.

1.
 2. Scyphum.
 11.
 12.
 15.
 30. Συνδεδεμένη.
 31. Μετὰ λύπης.
 32.
 30. Colligata.
 31. Cum tristitia.
 32.

CAPUT XLIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Α.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
8.	8. Ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν.	8.
9.	9. Ἐδέχομαι αὐτόν.	9.
11.	11. Θυμίλαμα.	11.
Τὰ ἀμύγδαλα.	Κάρυα.	
23. Εἰρήνη ὑμῖν.	23. Ἰλευς ὑμῖν.	23.
30. Τὰ σπλάγγνα.	30. Ἐγκατα. Ἄλλος, τὰ ἔντερα.	30.
	Εἰς τὸ ταμεῖον. Ἄλλος, κοιτῶνα.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Apparatus noster.	8.
9.	9. Suscipio illum.	9.
11.	11. Incensum.	11.
Amygdala.	Nuces.	
23. Pax vobis.	23. Propitius vobis.	23.
30. Viscera.	30. Intestina. <i>Alius</i> , intestina.	30.
	In cubiculum. <i>Alius</i> , <i>id. alio verbo</i> .	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIII Genesis.

V. 11. Ἄ, Σ, τὰ ἀμύγδαλα. Sic Coisl. confirmatque S. Hier. modo citatus.

V. 18. In hæc verba τῶν Ὁ, συκοφαντῆσαι ἡμᾶς, in margine Coisl. codicis legitur, κατηγορίαν ψευδῆ συστήσασθαι καθ' ἡμῶν, et in sequentia, καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν legitur, κατατυραννῆσαι ἡμᾶς καὶ δουλαγωγῆσαι, quæ videntur esse scholia.

V. 23. In vocem ἀπέχω, etc., quæ in LXX legitur, notam habuit Coisl. codicis, quæ deinde excisis foliis partim periit; quæ supersunt lacera, sic habent: Τὸ Ἑβραϊκὸν ἐστὶ *Βαηλαι*, ὅπερ ἐστὶν, ἦλθε πρὸς μέ... ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ ἐχομεν, τὸ γὰρ Β... *Βερ-*

δαμμα ἐκ κ... Βαρκαθυρ ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ λεγόμενον, σημαίνει, ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς ἐν ἐπιθέσει, καὶ ἔλαβεν εὐλογίας σου καὶ... ὀρθῶς τε μετὰ τοῦ παραδόξου ἐπ... σεν τοῦ οἴκου τοῦ Ἰωσήφ τὸ ἀργύριον ἐληλυθέναι πρὸς αὐτόν. Ἐπεὶ περ... οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτὸ ἦνεγκεν. Hic verba ista cap. xxvii, v. 35. *ךיפח מבי תוכרבי הקי תכרבי* exprimuntur, sed mendosissime, nam sic secundum veterem morem legendum, *Ba esy beumarma ouike barakathax.*

V. 30. Ἄ, Σ, τὰ σπλάγγνα. Ex Coisl. Ibid. Ἄλλος, τὰ ἔντερα. Ita in mss. et in notis Drusii. Ibid. Ἄλλος, κοιτῶνα. Coisl. n.

CAPUT XLIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ὅσα ἐὰν δύνωνται ἄραι. Ἄλλος, ὅσα ἂν ἄρωσιν.	1.
2. Φιάλην	2. Κόνδου.	2. Κόνδου.
11.	11. Ἦνοιξαν. Ἄλλος, ἔλυσαν.	11.
12.	12. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, συντέλεσας.	12.
15.	15. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῶν οἰωνοῖται ὁ ἀνθρώπος, οἷος ἐγώ; Ἄλλος, καὶ γὰρ ἐγνωτε ὅτι πειρασμῶν πειράζεται (sic) ὁμοίως ἐμοί.	15.
30. Ἐνδέδεται.	30. Ἐκκρέματα.	30.
31.	31. Μετ' ὀδύνης.	31.
32. Ἐνεγυήσατο.	32. Ἐκδέδεται.	32.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Quantascunque possint tollere. <i>Alius</i> , quantas tulerint.	1.
2. Phialam	2. Condy.	2. Condy.
11.	11. Aperuerunt. <i>Alius</i> , solverunt.	11.
12.	12. <i>Vacat. Alius</i> , cum finivisset.	12.
15.	15. Nesciebatis quia augurio augurabitur homo qualis ego? <i>Alius</i> , etenim nostis quod tentando tentat similis mei.	15.
30. Illigata est.	30. Dependet.	30.
31.	31. Cum dolore.	31.
32. Spondit.	32. Suscepit.	32.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIV Genesis.

V. 1. Ἄλλος, ὅσα ἂν ἄρωσιν. Hæc lectio, quæ habetur in textu LXX interpretum, in aliquot exemplaribus quasi lectio alterius interpretis affertur.

V. 2. Ἄ., σκύφον. Σ., φιάλην. Θ., κόνδυ. Sic mss. nostri et edit. Rom.; vocem גביע σκύφον item vertit

Aquila Exod. xxv, 31. Hieronymus in *Quæst.*: Pro condy id est poculo, quod etiam in *Isaia legitur, Aquila, e scyphum; Symmachus, e phialam, transtulerunt.* In memorato *Isaia loco L, 17, Hebraicam vocem כר, vertit LXX κόνδυ.* Hanc porro vocem sic explicat Diodorus. Κόνδυ μὲν τὸ λεγόμενον

CAPUT XLV GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΥΤΗΡΑΣ.
לבויה 5	5.	5. Εἰς ζωῶσιν.
וקציר 6	6.	6. Θερισμός.
ולהיות לכם לפליטה גדלה 7	7.	7. Καὶ τοῦ ζωῶσαι ὑμῖν εἰς ἀνασωσὸν μέγαν.
פךתורש 11	11.	11. Ἀναλωθῆς.
עבדיו 16	16.	16. Δοῦλοι.
אתבעירכם 17	17.	17. Τὰ κτήνη ὑμῶν.
אתהלב 18	18.	18. Στέαρ.
צדה 21	21.	21. Ἐπιστισμόν.
שלוש מאות כסף וחמש חלפות שחורות. Ὁ Σύρος πέντε ζυγάς στολών καὶ διακοσίους χρυσίνους.	22.	22.
תרגו 24	24.	24. Κλονεῖσθε.
ויפג לבו 26	26.	26. Ἐξένηψε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. In vivificationem.	5. Pro salute.	5 In vivificationem.
6. Et messis.	6. Meti.	6. Messis.
7. Et ad victum dandum vobis in salvationem magnam.	7. Et escas ad vivendum habere possitis.	7. Et ad vivificandum vos in salvationem magnam.
11. Ne depaupereris.	11. Ne et tu percas.	11. Consumaris.
16. Servorum ejus.	16. Familia ejus.	16. Servi.
17. Jumenta vestra.	17. Jumenta.	17. Jumenta vestra.
18. Pinguedinem.	18. Medullam.	18. Pinguedinem.
21. Escam.	21. Cibaria.	21. Cibaria.
22. Trecentos argenteos et quinque mutaterias vestes. Syrus, quinque paria stolarum, et ducentos aureos.	22. Trecentos argenteos cum quinque stolis optimis.	22.
24. Contendatis.	24. Irascamini.	24. Commoveamini.
26. Et debilitatum est cor eius.	26. Quasi de gravi somno evigilans.	26. Evigilavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLV Genesis.

V. 4. Ὁ, ἤγγισαν. Coislin. in margine notat πρὸς αὐτόν, quod in Hebræo positum in LXX desiderabatur: et similia quædam hoc capite, ut versu 9, post κατέβητι οὖν, in margine additur τὸ τάχος, et versu 10, post καὶ οἱ υἱοὶ σου, adjicitur in marg.,

καὶ ὁ οἶκός σου, similiterque v. 11.
V. 5. Ἄ., εἰς ζωῶσιν, etc. Sic editio Romana. Aquilæ interpretationes versuum 6, 7, 11, 16, 18, 24, 26, ex Coislin. prodeunt, ut et Symmachi versuum 24, 26.

CAPUT XLVI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הבאים 8	8.	8.
וארד 21	21.	21.
להדרת לבניו 28	28.	28. Φωτίζειν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Qui ingressi sunt.	8. Qui ingressi sunt.	8.
21. Arad.	21. Arad.	21.
28. Ad præparandum ante eum.	28. Ut nuntiaret ei.	28. Illuminare in faciem ejus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIV Genesis.

ποτήριον λέγει, CONDY vocat illud quod haplopoterium, sive simplex poculum dicitur.

V. 11. Ἄλλος, Ελυσαν. Coislín.

V. 12. Ἄλλος, συντελέσας. Id.

V. 15. Hanc Samaritani lectionem, similiterque aliam alius ipsi adjunctam, habent codices nostri

atque Drusius.

V. 30. Ἄ., συνδεδεμένη etc. Sic editio Rom.

V. 31. Coislín. in textu τῶν Ὅ habet λύπης, et ad marg. Ἄ., λύπης, ut et mss. Alex., ex Aquila videlicet desumptum.

V. 32. Σ., ἐνεγύησατο. Sic Coislín.

CAPUT XLV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ὅ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Εἰς σωτηρίαν.	5. Εἰς ζωὴν.	5.
6.	6. Ἄμητός.	6.
7.	7. Καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψεν μεγάλην.	7.
11.	11. Ἴνα μὴ ἐκτρίβῃς.	11.
16.	16. Θεραπεῖα αὐτοῦ.	16.
17. Τὰ κτήνη ὑμῶν.	17. Τὰ φορεῖα ὑμῶν.	17. Τὰ φορεῖα ὑμῶν.
18.	18. Μυελόν.	18.
21. Ἐπισιτισμόν.	21. Ἐπισιτισμόν.	21. Ἐπισιτισμόν.
22.	22. Τριακοσίους χρυσοῦς, καὶ πέντε ἑξαλλασσοῦσας στολὰς.	22.
24. Μάχεσθε.	24. Ὅργιζεσθε.	24.
26. Ἐλειποφύχησε.	26. Ἐξέστη τῇ διανοίᾳ.	26.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. In salutem.	5. Ad vitam.	5.
6.	6. Messis.	6.
7.	7. Et enutrire vestras reliquias magnas.	7.
11.	11. Ut non atteraris.	11.
16.	16. Familia ejus.	16.
17. Jumenta vestra.	17. Vehicula vestra	17. Vehicula vestra.
18.	18. Medullam.	18.
21. Cibaria.	21. Cibaria.	21. Cibaria.
22.	22. Trecentos aureos, et quinque mutatorias vestes.	22.
24. Contendatis.	24. Irascamini.	24.
26. Animo deliquit.	26. Obstupuit mente.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLV Genesis.

V. 17. Ἄ., τὰ κτήνη etc. Sic editio Romana, quæ notat in aliis libris legi πορεῖα, in aliis φορεῖα.

V. 21. Vocem πτῆ solet Aquila vertere ἐπισιτισμός, sic Judicum xx, 10, et psalm. cxxxii, 15, ubi Symmachus στήσιον habet. Hieronym. in Quæst. :

Vocem SEDA omnes hic ore consensu ἐπισιτισμόν, id est « cibaria, » vel « sitarcia, » interpretati sunt.

V. 22. Ὁ Σύρος etc. Ita mss. nostri et editio Rom. At textus Syriacus hodiernus trecentos argenteos habet, ut et Hebraicus.

CAPUT XLVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ὅ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Εἰσελθόντων. Ἄλλος· εἰσπορευομένων.	8.
21.	21. Ἄρὰδ :- ὅθεν Ἄράδιος :	21.
28. Δηλώσαι αὐτῷ.	28. Συναντῆσαι αὐτῷ.	28.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Qui intraverunt. Alius, ingredientium.	8.
21.	21. Arad :- unde Aradius :	21.
28. Ad manifestandum ei.	28. Ad occurrendum ei.	28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
טו 29	29.	29.
מכות 30	30.	30. Ἀποθάνοιμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
29. Adhuc.	29.	29.
30. Moriar.	30. Moriar, futuro.	30. Moriar, optativo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVI Genesis.

V. 8. Ἄλλος, εἰσπορευομένων. Ex Coislín.
 V. 20. Hæc verba, ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσή, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα, τὸν Μαχείρ· Μαχείρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ. Υἱοὶ δὲ Ἐφράϊμ ἀδελφοῦ Μανασσή, Σουταλαάμ, καὶ Ταάμ. Υἱοὶ δὲ Σουταλαάμ, Ἐδέμ. (Ed. Rom. Ἐδώμ.) Hæc, inquam, utpote quæ in Hebræo non existunt, obelis notantur.
 V. 21. In cod. Reg. 1888 legitur miniatis litteris Ἀράδ ὄθεν Ἀράδιος, et postea ponitur consequenter οἱ Ὁ, διὰ τοὺς ὀβελισμοὺς, LXX obelis notant. At

CAPUT XLVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
מערים מפניך הוא במיטב 6	6.	6.
מאריך והשב את־אביך ואת־אחייך נשן ומי־דעתך 9	9.	9. Ἡμέραι ἐτῶν τῆς προσηλυτεύσεώς μου.
לחם לפי הטרף 12	12.	12. Τροφήν (κατὰ στόμα) νηπίων.
כי חק לכהנים מאת פרעה 22	22.	22. Ἀκριβασμὸς γὰρ τοῖς ἱερεῦσιν.
ולאכל לפיכם 24	24.	24.
ויאחז בה ויפרד 27	27.	27. Κατεσχέθησαν καὶ ἠύξθησαν.
וישחזק ישראל עֲלֵ־ראש 31	31.	31. Προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνης.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Terra Ægypti coram te ipsa : in optimo terræ habitare fac patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Ghesen. Si autem noveris. <i>Heb. Int.</i> , ecce terra Ægypti ad faciem tuam est : in optimo terræ constitue patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Gesem. Si autem noveris, etc.	6. Terra Ægypti in conspectu tuo est : in optimo loco fac eos habitare, et trade eis terram Gesen. Quod si nosti.	6.
9. Dies annorum peregrinationis meæ.	9. Dies peregrinationis meæ.	9. Dies annorum peregrinationis meæ.
12. Panem ad os parvuli.	12. Cibaria singulis.	12. Escam (ad os) parvulorum.
22. Quia statutum sacerdotibus a Pharaone.	22. Quibus et statuta cibaria ex horreis publicis præbebatur.	22. Quia statutum sacerdotibus (a Pharaone).
24. Et ad comedendum parvulis vestris. <i>Alius</i> , et in cibum parvulis vestris.	24. Et liberis vestris.	24.
27. Et hæreditarunt in ea, et creverunt.	27. Et possedit eam, auctusque est.	27. Detenti et aucti fuerunt.
31. Incurvavit se Israel super caput lecti.	31 Adoravit Israel conversus ad lectuli caput.	31. Adoravit Israel super caput lecti

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
29.	29. Πίονι. Ἄλλος· πλείονι.	29.
30.	30. Ἀποθανοῦμαι.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
29.	29. Uberi. <i>Alius</i> , plurimo.	29.
30.	30. Moriar, <i>future</i> .	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVI Genesis.

hæ voces ὄθεν Ἄράδιος non exstant hodie in textu LXX Interpretum. Verum in illam τῶν Ο' editionem infinitæ pene mutationes advectæ sunt. Oī Ἐβδομηκοντα διὰ τοὺς ὀβελισμούς. Reg. cod. de nominibus loquitur eorum qui in Ægyptum profecti sunt.

V. 28. Ἄ., φωτίζω etc. Ex Coislin.
 V. 29. Πίονι. Ἄλλος, πλείονι. Incertum an varia interpretatio, an vitio librariorum invecta lectio. Πλείονι melius ad sensum quadrare videtur
 V. 30. Ἄ., ἀποθάνομαι. Sic editio Rom.

CAPUT XLVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6 Ἴδου ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστὶ ἐν τῇ βελτίστῃ γῆ κατοικισον τὸν πατέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου. Οἱ λοιποὶ, Ἴδου ἡ γῆ Αἰγύπτου εἰς πρόσωπόν σου ἐστὶν ἐν ἀγαθοτάτῃ τῆς γῆς καθισον τὸν πατέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου· κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ. Εἰ δὲ ἐπίστῃ, κ. τ. λ.	6.
9.	9. Ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου.	9.
12.	12. Σίτον κατὰ σῶμα.	12.
22. Σίνταξις γὰρ ἦν τοῖς ἱερεῦσιν.	22. Ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραῶ. Ἄλλος, καὶ γὰρ μερίς ἦν τοῖς ἱερεῦσιν ἐκ συχωρήσεως Φαραῶ.	22.
24.	24. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἰς βρώσιν τοῖς νηπίοις ὑμῶν.	24.
27.	27. Ἐκληρονόμησαν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ῥύξθησαν. Ἄλλος, ἐκληρονόμηθησαν.	27.
31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.	31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἑσθῆδος αὐτοῦ.	31.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Ecce terra Ægypti ante te est : in terra optima colloca patrem tuum et fratres tuos. <i>Cæteri</i> , ecce terra Ægypti ad faciem tuam est : in optimo terræ constitue patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Gesem. Si autem noveris, etc.	6.
9.	9. Dies annorum vitæ meæ.	9.
12.	12. Triticum secundum corpus.	12.
22. Constitutio enim erat sacerdotibus.	22. In dono enim dedit donum sacerdotibus Pharao. <i>Alius</i> , et enim portio erat sacerdotibus ex concessione Pharaonis.	22.
24.	24. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et in cibum parvulis vestris.	24.
27.	27. Habuerunt hæreditates in ea, et creverunt. <i>Alius</i> , hæreditatem acceperunt.	27.
31. Et adoravit Israel ad summitatem feci.	31. Et adoravit Israel super summitatem virgæ ejus.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

V. 5. — ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰα-
 — κῶδ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἤκουσαν Φαραὼ βασι-
 λεὺς Αἰγύπτου : * Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ
 λέγων Ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἤκαστος
 * πρὸς σέ Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστίν.
 * Ἐν τῇ κρατίστῃ γῆ κατοικίσιον τὸν πατέρα σου
 * καὶ τοὺς ἀδελφούς σου : Hæc sic in Coislín. No-
 tantur primo obelis, deinde asteriscis, quia hæc
 olim alio præpostere translata fuerant. Qua de re
 vide notam Origenis, infra ad v. 6.

V. 6. Hunc locum mutuamur ex schedis Combe-
 llianis, ubi adjicitur hæc Origenis nota ex codice
 Mospeliensi : Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ
 τὸ ἀντίγραφον μετελήφθη πρὸς τὸν εἰρημὸν τὸν ἐν τῷ
 Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι, δέκνεται καὶ ἡ
 τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μετατεθεῖσα, ὡς τὰ

πρῶτα ὕστερα καὶ τὰ ὕστερα πρῶτα γενέσθαι ὁπερ
 καὶ ἐνταῦθα εἰρήθη παθοῦσα τούτου χάριν παρεθή-
 καμεν ἀκολουθίαν ἔστι δὲ αὕτη. Τῷ, « κατοικήσομεν
 οἱ πατέρες σου ἐν γῆ Γεσέμ, » συνάπτεται τὸ, « εἶπε
 δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ.
 Εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς. » Id est : *Quando-
 quidem in Tetraplts, unde exemplur secundum seriem
 Hebraici aliarumque editionum transumptum est,
 ostenditur Septuaginta Interpretum editionem ali-
 quot in locis transpositam fuisse ; ita ut quæ priora
 erant, posterius, quæ posteriora, prius locarentur :*
quod hoc etiam loco ipsi accidisse deprehenditur ;
ideo veram seriem hic apposuimus, quæ sic habet.
*His verbis : « Habitabimus pueri tui in terra Ge-
 sem, » subjungitur illud, « Dixit autem Pharaos Jo-
 seph : Habitent in terra Gesem. Si autem noveris*

CAPUT XLVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

ה'לה 1	1.
כבוד 10	10.
מעודי 15	15.
הגאל 16	16.
וירע בעיניו 17	17.
השיב 21	21.
שכח אחי 22	22.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1. Ἀρρώσται.
10.
15.
16. Ὁ ἀγγιστεύων.
17. Ἐκακώθη.
21.
22. Ὁμον ἕνα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Ægrotans.

1. Quod agrotaret.

1. Infirmatur.

10. Graves erant.

10. Caligabant.

10.

15. Ab adhuc me.

15. Ab adolescentia mea.

15.

16. Qui redemit.

16. Qui eruit.

16. Propinquus existens.

17. Malum fuit in oculis ejus.

17. Graviter accepit.

17. Malum fuit.

21. Redire-faciet.

21. Reducet.

21.

22. Partem unam.

22. Partem unam.

22. Humerum unum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

V. 1. 'A., ἀρρώσται. Σ., νοσῆ. Ex Coislín.
 Hoc versu hæc minoris pretii marginales lectiones
 habentur in Coislín. Ad vocem τῶν Ὁ ἀναλαβών, in

marg. παραλαβών. Ibid. ad υἱοὺς αὐτοῦ additur in
 margine μετ' αὐτοῦ, ut legitur in mss. Alex. Ibid.
 ἐναλλάξ, in Coislíniano legitur ἐναλλάξ-ς, et in mar-

CAPUT XLIX GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

צבקה 2	2.
3 ראוני בכרי אתה כחי הראשי אוני יתר שאח ויתר עז 'Ρουθην πρωτότοκός μου, ἡ δύνα- μις μου, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰσχύος.	3.
4 פוח כביח כחי ἐπιανθήσης ὡς ὕδωρ, μὴ παραμεί- νης.	4.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.
3. Ῥουθην πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου καὶ κεφάλαιον λύπης μου, περισσὸς ἄρσει, καὶ περισσὸς κράτει.
4. Ἐθάμβευσας ὡς ὕδωρ, μὴ πε- ρυσσεύσης.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Congregate vos.

2. Congregamini.

2.

3. Ruben primogenite mi, tu
 fortitudo mea, et principium ro-
 boris mei, excellentia extollendi.
Syrus, Ruben primogenitus meus,
 virtus mea, et principium fortitu-
 dinis.

3. Ruben primogenitus meus,
 tu fortitudo mea, et principium
 doloris mei : prior in donis, major
 in imperio.

3. Ruben primogenitus meus,
 tu fortitudo mea, et capitulum
 doloris mei : præstans dignitate,
 præstans fortitudine.

4. Festinatio sicut aquæ, ne fias
 excellens. *Syrus*, vagatus es ut
 aqua, ne remaneres.

4. Effusus es sicut aqua : non
 crescās.

4. Obstupuisti ut aqua, ne ex-
 cellas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

quod sint in eis, » etc. De iis locis, in LXX Int. versione præpostere positis, pluribus agitur in Præliminaribus.

V. 9. Hæc Aquilæ lectio habetur in omnibus mss. et in editione Romana.

V. 12 'A., νηπίων. Hanc lectionem excerptimus ex manuscriptis. Igitur Aquila, pro niore suo literæ serviens, ηβη νηβι verterat, κατὰ στόμα νηπίων, ad os parvulorum. Sensus autem est Josephum jussu Pharaonis panem dedisse familiæ Jacobi usque ad parvulos, id est, a magno usque ad parvum; sive singulis, ut vertit Vulgata nostra. Plane aliter præfert Coislin. lectionem Aquilæ: Τροφήν κατάλογον (melius forie, κατάλληλον) τοῦ βχλου, escam congruentem turbæ.

V. 22. 'A. ἀκριθασμὸς etc. Sic editio Romana.

Aquila solet vocem ηβη vertere ἀκριθασμὸν, ἀκριθασμα, ἀκριθαιαν, id est, statutum accurate et stricte servandum, ut infra observabis plurimis in locis. Coislin. pro ἀκριθασμὸς γάρ, habet: οὗ ἀκριθ.

V. 27. Sic versionem Aquilæ profert edit. Rom.

V. 31. Sic versionem Aquilæ et Symmachi habent omnes mss. et editio Romana, quæ versionem Symmachi plenam non efferebat, ut habetur in codicibus mss. In hunc locum Hieronymus in Quæst.: Et in hoc loco quidam frustra simulant adorasse Jacob summitatem sceptri Joseph, quod videlicet honorans filium, potestatem ejus adoraverit, cum in Hebræo multo aliter legatur. « Et adoravit, inquit, Israel ad caput lectuli: » quod scilicet postquam ei juraverat filius, securus de petitione quam rogaverat, adoraverit Deum contra caput lectuli sui.

CAPUT XLVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Νοσεῖ.	1. Ἐνοχλεῖται	1.
10.	10. Ἐβαρύνθησαν. "Αλλος· ἐβαρύνθησαν.	10.
15. Ἀφ' οὗ εἰμι.	15. Ἐκ νεότητος.	15.
16.	16. Ὁ ρυόμενος. "Αλ., ὁ ἀγχιστεύς.	16.
17. Ἀηδὲς αὐτῷ.	17. Βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη.	17.
21.	21. Ἀποστρέψει. "Αλλ., ἀνάξει.	21.
22.	22. Σίκιμα ἐξαίρετον.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ægrotat.	1. Moleste habet.	1.
10.	10. Gravati erant. <i>Alius</i> , graves facti erant.	10.
15. A quo sum.	15. A juventute.	15.
16.	16. Qui eruit. <i>Alius</i> , qui propinquus est.	16.
17. Injucundum ei.	17. Grave ei visum est.	17.
21.	21. Relucet. <i>Al.</i> , ascendere faciet.	21.
22.	22. Sicimam præcipuam.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

gine notatur, ἀντιστρέψας ἢ ἐπιστημόνως.

V. 10. "Αλλος, ἐβαρύνθησαν. Sic quidam mss.

V. 15. Σ., ἀφ' οὗ εἰμι. Coislin.

V. 17. 'A., ἐκακώθη etc. Sic mss. nostri et ed. Rom.

V. 21. "Αλλος, ἀνάξει. Ita Coislin.

V. 22. 'A., ὤμον ἔνα. Ex eod.

CAPUT XLIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνάχθητε. "Αλλος· ἀθροίσθητε.	2.
3 et 4. Ρουβὴν πρωτότοκός μου, καὶ ἀρχὴ δδύνης, περισσὰ λαθεῖν, καὶ ἐκ περισσοῦ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, οὐκ ἔση περισσότερος.	3. Ρουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ισχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης.	3.
	4. Ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Congregamini. <i>Alius</i> , confer tim convenite.	2.
3 et 4. Ruben primogenitus meus, et principium doloris, ut abundanter acciperes, et redundanter effervescens ut aqua, non eris excellentior.	3. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, et principium filiorum meorum, durus ad ferendum, et durus pervicax.	3.
	4. Fecisti contumeliam sicut aqua, ne effervescas.	4.

TO EBPAIKON.

- 5 כלי חבס בכרתיים
- 6 מל־חַד כבדו
עקדו שר
- 8 יתודה אתה יחך אחך יח
'O 'Ebraïos' 'Iouda,
sol εξομολογῆσονται οἱ ἀδελφοί σου.
Αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τὰ μετάρφρανα
τῶν ἐχθρῶν σου.
- 9 גור אריה יתודה כטרף בני
עלית כרע רבך
- 10 יקובנו
לאריסר שבט מיהדה ומחקק
מבין רגליו עד כריבא שילה ולי יקת
עמים
- 12 הכלילי
- 13 לזרף ימים
- 14 וירכז
חבר גרם
- 15 בין המשפתים
ויהי למס עבד
- 19 גדוד יגודנו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Arma iniquitatis machæræ eorum.
6. Ne uniatur gloria mea. Eradicarunt murum.
8. Juda tu, laudabunt te fratres tui : manus tua in cervice inimicorum tuorum *Hebr. Int.*, Juda, tibi constebunt fratres tui : manus tuæ supra terga inimicorum tuorum.
9. Catulus leonis Juda : a præda, filii mi, ascendisti, incurvavit se, cubavit.

Suscitabit eum.

10. Non recedet virga de Juda, et legislator de inter pedes ejus, usquequo veniat Sihoh : et ipsi obedientia populorum.

12. Rubicundior oculis.

13. Ad littus marium.

Latus ejus.

14. Asinus osseus.

Inter duos terminos.

15. Et fuit tributo serviens.

19. Exercitus superabit eum.

Superabit tandem.

20. Delicias.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

5

6.

8.

9.

10.

12.

13.

14.

15.

19.

20.

VULGATA LATINA.

5. Vasa iniquitatis bellantia.
6. Non sit gloria mea. Suffoderunt murum.
8. Juda, te laudabunt fratres tui : manus tuæ in cervicibus inimicorum tuorum.
9. Catulus leonis Juda. Ad prædam, filii mi, ascendisti : requiescens accubuisti.

Suscitabit.

10. Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est : et ipse erit expectatio gentium.

12. Pulchriorcs.

13. In littore maris.

Pertingens.

14. Asinus fortis.

Inter terminos.

15. Factusque est tributis serviens.

19. Accinctus præliabitur.

Accingetur retrorsum.

20. Delicias.

ΑΚΥΤΑΣ.

5. Σκευή ἀδικίας ἀνάσκαφε.

6. Μὴ μονωθῆτω δόξα μου.

Ἐξεργάζωσαν τείχος

8. Σοὶ ἐξομολογησάσθωσαν.

9. Σκύλαξ λέοντος Ἰούδα, ἀπὸ ἀλώσεως, σὺ ἐμοῦ, ἀνέβης, κάμψας κατεκλίθης.

Ἄναστήσει.

10. Οὐκ ἀναστήσεται σκῆπτρον ἀπὸ Ἰούδα, καὶ ἀκριβαζόμενος ἀπὸ μεταξὺ ποδῶν αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθῃ ὃ ἀπόκειται. Καὶ αὐτῷ σύστηγ' λαῶν.

12. Κατάχοροι.

13.

Μιτρὸς αὐτοῦ.

14. Ὅνος ὀστώδης.

Ἄνα μέσον τῶν κλήρων.

15. Καὶ ἔστι γεωργὸς ὑπηρατεῖν.

19. Εὐζωνος εὐζωνιεῖ.

Εὐζωνισθήσεται πτέρναν.

20. Τρυφάς.

AQUILA.

5. Vasa iniquitatis. . . .

6. Ne uniatur gloria mea.

Eradicarunt murum.

8. Tibi confiteantur.

9. Catulus leonis Juda : a captura, filii mi, ascendisti : cum incurvasses te, reclinatus es.

Suscitabit.

10. Non exsurget sceptrum a Juda, et legislator de inter pedes ejus, donec veniat cui repositum est : et ipsi cætus populorum.

12.

13.

Femur ejus.

14. Asinus osseus.

Inter medios cleros.

15. Et est agricola ad ministrandum.

19. Accinctus accinget se.

Accingetur calcaneo.

20. Delicias.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν.	5.
6.	6. Μὴ ἐρίσαι τὰ ἥπατά μου.	6.
7. Ἐξεβρίζωσαν τεῖχος.	7. Ἐνευροκόπησαν ταῦρον.	
8.	8. Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου.	8.
9. Σχύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ θηριαλώσεως, υἱέ μου, ἀνέθης, ὀκλάσας ἡδράσθης.	9. Σχύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέθης· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης.	9.
10. Οὐ περιαιρεθῆσεται ἐξουσία ἀπὸ Ἰούδα.... (ἕως ἂν ἔλθῃ ὡ ἀποκείται).	10. Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. Καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.	10.
12.	12. Χαροποιοί. Ἄλλ., καθαροί, θερμοί, διάπυροι, φοβεροί.	12.
13.	13. Παράλιος. Ἄλλος· παράλιος θαλασσῶν.	13.
14.	14. Τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν.	14.
15. Καὶ ἐστὶ γεωργὸς ὑπηρετεῖν.	15. Καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός.	15.
19. Λόγος. ...	19. Πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν.	19.
20.	20. Τροφήν. Ἄλλος, τροφήν.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Consummaverunt iniquitatem propositi sui.	5.
6. Eradicarunt murum.	6. Non contendant viscera mea, Subnervaverunt taurum.	6.
8.	8. Juda, te laudent fratres tui : manus tuæ super dorsum inimicorum tuorum.	8.
9. Catulus leonis Juda. Ex captura ferarum, filii mi, ascendisti : postquam in genua procubuisses, firmatus es.	9. Catulus leonis Juda. Ex gemitine, filii mi, ascendisti : recumbens obdormisti.	9.
10. Non auferetur potestas a Juda, ... donec veniat cui repositum est.	10. Non deficiet princeps ex Juda, et dux ex femoribus ejus, donec veniant quæ reposita sunt ei; et ipse expectatio gentium.	10.
12.	12. Gratosi. <i>Alii</i> , puri, ardententes, ignei, formidabiles.	12.
13.	13. Maritimus. <i>Alius</i> , ad oram marium	13.
14.	14. Bonum desideravit.	14.
15. Et est agricola ad ministrandum.	15. Et factus est vir agricola. <i>Alius</i> , homo sub tributo serviens.	15.
19. Cohors. ...	19. Tentatio tentabit.	19.
20.	20. Delicias. <i>Alius</i> , escam.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
יְשׁוּעָה הַנַּחֲמָה הַזֶּה 21 א	21.	21. Ἐλαφος ἀπεσταλμένος ὁ Σιδούς καλλονήν.
וישבמו בעלי חצים 23 Τὸ Σαμαρειτικόν· καὶ ἐμίσησαν αὐτὸν κάτοχοι μερίδων.	23.	23.
והשב באיתן קשתו 24 Τὸ Σαμαρειτικόν· καὶ διέμεινεν ἐν βάθει τίξουμα αὐτοῦ.	24.	24.
גבעת 26	26.	26. Βουνῶν.
לחל של 27	27.	27. Διαμεριεὶ λάφυρα.
בבקר יחל ער ולערב יחל של ו' Σύρος· ἑσπέρας ἀρκάσει, καὶ τὸ πρωτὶνὸν μεριεὶ σκύλα.		
קסא 33	33.	33. Καὶ συνέλεξεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Cervæ dimissæ, dans dicta pulchritudinis.	21. Cervus emissus, et dans eloquia pulchritudinis.	21. Cervus dimissus, dans pulchritudinem.
25. Oderunt cum domini sagittarum. Samarit., et oderunt cum tenaces partium.	25. Invideruntque illi habentes jacula.	25.
24. Et habitavit in forti arcus ejus. Samarit., et mansit in profundo sagitta ejus.	24. Sedit in forti arcus ejus.	24.
26. Collium.	26. Collium.	26. Collium.
27. Dividet spolium.	27. Dividet spolia.	27. Dividet exuvias
In matutino comedet prædam, et in vespera dividet spolium. Syrus, vespere rapiet, et mane dividet spolium.	Mane comedet prædam, et vespere dividet spolia.	
33. Et collegit.	33. Et collegit.	33. Et collegit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIX Genesis.

V. 2. Ἄλλος, ἀθροίσθητε. Sic mss. nostri et aliquot editi. Variam interpretationem esse puto.

V. 3 et 4. Sic mss. nostri lectiones plenas habent, plerique tamen ad singulos legunt Ῥουβαίμ, schedæ Combefisianæ Ῥουβήν, quæ lectio cum Hebræo consonat. Regii duo codices ad illud Syri interpretis, μή παραμείνης, ne maneat, addunt ex Diodoro, ἀντὶ τοῦ, μή ζήσης, ac si diceret, ne vivas. Mire variant interpretes, illud ראשית אני recte explicant LXX principium filiorum, sive primus in prole: nam hoc item sensu hæc loquendi forma accipitur Deut. xxii, 27; psal. lxxvii, 51, et civ, 16. Totius loci interpretatio sic clare enuntiatur: *Ruben primogenitus meus, tu vis mea es et principium seminis mei, excellens dignitate, excellens fortitudine. Effusus es sicut aqua: non crescas. Quam interpretationem aut fere similem παραχραστικῶς affert Hieronymus in Quæst. in Gen. his verbis: In Hebræo, ita scriptum est: « Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, et capitulum in liberis meis. Major ad portandum, et major robore: effusus es sicut aqua, ne adjicias. Ascendisti enim cubile patris tui, et contaminasti stratum in ascensu. » Est autem sensus hic: Tu es primogenitus meus, major in liberis: et debebas juxta ordinem nativitatis tuæ et hæreditatem, quæ primogenitis jure debebatur, et sacerdotium accipere et regnum: hoc quippe in portando onere et prævalido robore demonstratur. Verum quia peccasti, et quasi aqua quæ vasculo non tenetur, voluptatis impetu effusus es: idcirco præcipio tibi ut ultra non pecces: sisque in fratrum numero, pœnam ex peccato luens, quod primogeniti*

ordinem perdidisti.

V. 5. Ἄ., σκευὴ ἀδικίας ἄνατκαφε. Sic Coislin. Vox postrema prorsus vitata videtur. Licet enim ἀνατκάπτειν quadret ad vocem Hebraicam כִּי, illud ἀνάσκαφε corruptum nullo modo potest convenire cum כִּי.

V. 6. Coislin. Ἐξεβρίζωσαν τεύχος. Hoc quasi scholion affert editio Romana. Sed codex Basiliensis, qui toto Genesis libro ad usque caput 48 a male feriatis hominibus damno nostro detruncatus est, sic habet: Ἄ., Σ., ἐξεβρίζωσαν [sic] τεύχος.

V. 7. Ubi LXX habent μῆνας, in margine Coislin. notatur, ὀργὴ ἐπίμονος.

V. 8. Hanc Hebræi lectionem mutuamur ex uno codice Reg., Aquilæ vero ex Coislin.

V. 9. Prima pars hujus versus secundum versionem Aquilæ et Symmachii habetur in *Demonstratione evangelica* Eusebii, pag. 378 sine discrimine. Hieronymus hic עֲרֹךְ pro captivitate habet. Vertit enim secundum Hebræum, de captivitate, fili mi, ascendisti.

Ibid. Ἄ., ἀναστήσει. Ex Coislin.

V. 10. Sic Eusebius *Demonstr. evang.*, p. 570 et 572. Illud autem Symmachii, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, in schedis meis scriptum reperi: sed unde prodeat nescio, quare uncinis inclusi. Τὰ ἀποκείμενα αὐτῶν Ἄ., ᾧ ἀπόκειται. Hæc postrema lectio in quibusdam τῶν Ὁ' editionibus reperiebatur. Quare SS. Patres modo illam, modo aliam lectionem adhibent. Contendit autem Justinus in *Dialogo cum Tryphone*, illud ᾧ ἀπόκειται veram esse LXX lectionem, novam autem, τὰ ἀποκείμενα αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Στέλεχος ἀνειμένον ἐπιδιδούς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος.	21.
27.	23. Καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι το- ξουμάτων.	25.
21.	24. Καὶ συνετρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν.	24.
26.	26. Θινῶν.	26.
27. Μερῖσαι σκυλά.	27. Δίδωσι τροφήν. Τὸ πρῶτον ἐδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἐσπέρας δίδωσι τροφήν.	27.
33. Συναγαγών.	33. Ἐξάρας.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
21.	21. Virgultum resolutum dans in germine pulchritudinem.	21.
23.	23. Et intendebant in eum do- mini sagittarum.	25.
24.	24. Et contriti sunt cum poten- tia arcus eorum.	24.
26.	26. Collium, sive cumulorum.	26.
27. Dividet spolia.	27. Dat escam. Mane comedet adhuc, et ad vesperam dat escam.	27.
33. Colligens.	33. Sustollens.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIX Genesis.

V. 12. Sic manuscripti duo nostri, qui tamen habent κατάκαροι, mendose, ubi καθαροί legendum. Nam Proverbiorum xxiii, 29, eandem vocem יִשְׁכַּחֵךְ. Aquila vertit καθαροί, unde suadetur etiam hoc loco versionem καθαροί Aquilæ esse. Ibidem in Proverbii Symmachus vertit χαροποι, *gratiosi*, LXX, πελιδνοί, *lividi*. Cyprianus libro primo *Testimontiorum ad Quirinum, formidolosi*; sic referente V. cl. Stephano Baluzio, habent omnes mss. Operum S. Cypriani. In editis legitur, *formosi*. Sed alteram lectionem, *formidolosi*, postremæ anteponit laudatus vir: quæ item optime quadrat cum illa Græca, quam ex incerto interprete attulimus, *φοβεροί*. — 'A. κατάκαροι. Coislin. Legitur in alio codice sine interpretis nomine κατάκαροι, quam lectionem prius suspectam habui, et pro καθαροί positam existimavi: cum maxime Aquila vocem eandem Hebraicam alibi καθαρός vertat. Nunc autem hæere me fatior et circa vocis γνησιότητα, et circa ejusdem significationem.

V. 13. 'A., μηρός αὐτοῦ. Sic Coislinianus.

V. 14. 'A., ὄνος ἐστώδης. Coislin.

Ibid. 'A. ἀνά μέσον etc. Sic Drusius. *Viciniarum*, id est, γειτονιῶν, ut posuimus inter duos uncinos. In hunc locum Hieronymus: *In Hebræo ita scriptum est: « Issachar asinus osseus recumbens inter terminos, et videns requiem, quia bona est, et terram, quia pulchra est: inclinavit humerum suum ad portandum: et factus est in tributum serviens. »* Judicum v, 16, vocem יִשְׁשַׁבַּח, vertit Aquila κληρών, Symmachus, μεταίχμιων. Ibi vide.

V. 15. Sic editio Romana et Drusius. Leotio po-

strema, sine interpretis nomine, videtur esse Symmachi. Coislin. autem aliam exhibet Aquilæ lectionem: Καὶ ἔστι εἰς φόρον δουλεύων, *et est in tributum serviens*.

V. 19. 'A., εὐζωνος. Σ., λόχος. Sic editio Romæ τῆς solet Symmachus vertere λόχος, ut alias videbitur. In hunc locum Hieronymus: *« Gad latrunculus, et ipse latrocinabitur plantam. »* Juxta Hebræum interpretati sumus. Sed ubi nos *« latrunculum »* posuimus, ibi scriptum est *« cedud, ut ad eam nomen alluderet. LXX Interpretes, πειρατήριον »* vertitur autem *tentatio*, sed forte melius, *cohors latronum, a πειρατής*. — Cod. Coislin. pleniorum exhibet lectionem Aquilæ: εὐζωνος εὐζωνιεῖ.

Ibid. 'A., εὐζωνισθήσεται πτέρναν. Ex Coislin.

V. 20. 'A., τρυφάς. Ita Coislin.

Ibid. Ἄλλος, τροφήν. Verisimile est vitlo librariorum τροφήν pro τρυφήν positum fuisse: neque enim crediderim quempiam interpretum יִטְעַן τροφήν vertisse.

V. 21. 'A., ἔλαφος etc. Coislin.

V. 23 et 24. Ilas Samaritani lectiones præfert edit. Rom.

V. 26. 'A., βουνῶν. Vocem Hebraicam בְּנַיִן, βουνῶν vertit Aquila Deut. xii, 2, similiterque Symmachus et Theodotio; LXX, θινῶν. Sed alibi eandem vocem LXX vertunt βουνός, et quidem frequentissime.

V. 27. Codex Basiliensis sic: 'A., μερῖσαι λάφυρα. Σ., μερῖσαι σκύλα. Sequentem vero Syri lectionem afferunt catena ex Apollinario.

V. 33. 'A., συνέλεξεν. Σ., συναγαγών. Ex Coislini

TO EBPAIKON.	CAPUT L GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
על־פני 1	1.	1.
פ החכמים	3.	3. Τῶν ἀρωματιζομένων.
לֵאמֹר 16	16.	16.
שָׁנָה נָשָׂא לְפָנֶיךָ אֶחָדָה	17.	17. Ἄρῶν δὴ ἀθεσίαν ἀδελφῶν σου.
דעה גבליך		Κακία ἡμελίψαντό σε.
גם־אחדו ויפלו לפניו 18	18.	18.
19 אֲלֹהֵינוּ כִּי הִתְרַצְתָּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ Tὸ Σαμαρ., μὴ φοβεῖσθε, καὶ γὰρ φοβούμενος Θεόν εἰμι ἐγώ.	19.	19. Ὅτι μὴ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ;
אכירל 21	21.	21. Διοικήσω.
והעלם 25	25.	25.
ויחבב 26	26.	26. Ἠρωμάτισαν. Ἐν γλωσσοκόμφ.
בארץ		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Super faciem.	1. Super faciem.	1.
3. Balsamatorum.	3. Cadaverum conditorum.	3. Aromatibus conditorum.
16. Dicendo.	16. Ut hæc tibi verbis illius diceremus.	16.
17. Parce nunc prævaricationi fratrum tuorum. Malum retribuerunt tibi.	17. Obliviscaris sceleris fratrum tuorum. Atque malitiæ quam exercuerunt in te.	17. Tolle, quæso, prævaricationem fratrum tuorum Malitia tibi gratiam retulerunt.
18. Etiam fratres ejus, et ceci-derunt in conspectu ejus. Samar.: Ne timeatis, etenim timens Deum sum ego.	18. Fratres sui, et proni adorantes in terram.	18.
19. Ne timeatis, quoniam num- quid pro Deo ego?	19. Nolite timere : num Dei possumus resistere voluntati?	19. Quoniam an pro Deo ego?
21. Alam.	21. Pascam.	21. Curabo.
25. Et facietis ascendere.	25. Asportate.	25.
26. Balsamarunt. In arca.	26. Conditus aromatibus. In loculo.	26. Aromatibus condierunt. In loculo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. L Genesis.

- V. 1. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν τράχηλον. Sic mss. nostri.
- V. 3. Aquilæ lectiones versuum 3, 17, 21, 25, 26, e cod. Coislin. mutuati sumus.
- V. 16. Σ., παρακαλῶν. Ex Coislin.
- V. 18. Κατὰ ἀδελφοί etc. Quæ hic prætermissa sunt a LXX, ita supplentur in Coislin. cod., asteriscis notata.
- V. 19. Duas Aquilæ et Symmachi lectiones afferunt editio Rom. et Drusius; primam nempe, quæ supra fertur in textu; alteram vero quæ sic habet: Ἄ., ὅτι μὴ Θεός ἐγώ; quoniam an Deus ego? Σ., μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ; Num enim pro Deo ego? Ex duplici autem Aquilæ et Symmachi editione putat

IN EXODUM ADMONITIO.

In Exodum bene multas veterum lectiones variis ex manuscriptis collegimus, quarum maxima pars nondum observata fuerat. Cæteræ autem a Drusio allatæ, si cum aliis nunc primum editis conferantur, numero paucissimæ sunt, ac plerisque in locis ope manuscriptorum vel emendantur, vel pleniores afferuntur. Hi porro codices tam mss. tum editi, nobis ad hæc adornanda subsidio fuerunt.

Codex Regius 1825, xi vel xii sæculi, membranaceus.

Cod. Reg. 1871, egregiæ notæ, x sæculi, membran.

Cod. Reg. 1888, bombycinus, xii sæculi.

Cod. 1889. recens, continet ab initio Exodi ad caput xii.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐπὶ πρόσωπον. Ἄλλος ἐπὶ τὸν τράχηλον.	1.
3.	3. Τῆς ταφῆς.	3.
16. Παρακαλῶν.	16. Λέγων.	16.
17.	17. Ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν.	17.
	Ἵτι πονηρὰ σοι ἐνεδείξαντο.	
18.	18. ✕ Καί γε ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ✕ ἔπεσαν εἰς πρόσωπον.	18.
19. Μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ εἰμὶ ἐγώ;	19. Μὴ φοβεῖσθε, τοῦ γὰρ Θεοῦ ἐγώ.	19.
21.	21. Διαθρέψω.	21.
25.	25. Συνανοίσατε. Ἄλλος συναναβιδάσατε.	25.
26.	26. Ἐθαψαν. Ἐν σωρῶ.	26.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Super faciem <i>Alius</i> , super collum.	1.
3.	3. Sepulturæ.	3.
16. Adhortans.	16. Dicens.	16.
17.	17. Dimitte eis iniquitatem.	17.
	Quoniam mala tibi ostenderunt.	
18.	18. ✕ Utique fratres ejus, et ✕ ceciderunt in faciem.	18.
19. Num enim pro Deo sum ego?	19. Ne timeatis, Dei enim sum ego.	19.
21.	21. Enutriam.	21.
25.	25. Simul efferetis. <i>Alius</i> , simul ascendere facietis.	25.
26.	26. Sepelierunt. In arca.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. L Genesis.

Drusius emanasse hanc lectionum varietatem. Et primo quidem certum est Aquilam duas editiones emisisse, ac utriusque lectionem hic posse exhiberi. De Symmacho quæritur an duas Bibliorum interpretationes ediderit, qua de re in Præliminaribus. Etiam si vero duas edidisset, non videtur hic binarium lectio efferi, nam hic eadem habetur inter-

pretatio, quæ repetitur nullo fere discrimine; sed in postrema lectione, fortasse lapsu graphico, vox εἰμὶ deest, quæ etiam subintelligitur neque necessaria est.

V. 25. Ἄλλος, συναναβιδάσατε. Sic codices nostri, non allato interpretis nomine.

Cod. Peg. 1872, recens, est secunda pars præcedentis, et continet a cap. XII usque ad finem. Codex Basiliensis x sæculi, membranaceus, eximia notæ, quem supra descripsimus. Is, ut jam dictum est, tota pene Genesi truncatus, reliquos Heptateuchi libros integros exhibet, demptis tantum duobus postremis libri Judicum capitibus.

Cod. Colbert. 3084, quarti quintive sæculi: ubi aliquot capita Exodi, Levitici et Numerorum, cum obelis et asteriscis: estque unciali caractere descriptus, sine accentibus et spiritibus.

Cod. Colbertinus 1599, recens.

Schedæ Combefisianæ in Exodum: ubi vir doctus Franciscus Combefisius ex variis catenis mss. ad singula Exodi loca variorum Patrum interpretationes collegerat. Earum vero mihi copiam fecit vir amicissimus P. Michael Lequien.

Theodoretus editus anno 1642.

Chronicon Alexandrinum.

Procopius in Heptateuchum.

Editionis Romanæ et Drusii lectiones.

Ex his qui majorem lectionum copiam suppeditaverunt, sunt Basiliensis, cujus formam descripsimus in *Monito ad Genesim*, et Regius 1871, paris circiter ætatis (a). Præter illas autem veterum interpretum lectiones, hæc notatu digna variis in locis exhibemus, nimirum ad cap. XVIII, ubi magna editionum varietas, ex Basiliensi codice sex versus afferimus asteriscis notatos, quia in editione τῶν Ὁ desiderabatur antiquitus: cujus autem interpretis sint hi versus a Basiliensi cum asteriscis allati, nondum satis compertum habemus. Ad caput xxxvi, v. 8, ex eodem codice Basiliensi, proluxa adnotatio exhibetur,

(a) Adde Coislinianum, cujus lectiones in appendice Montefalconius, quod serius in manus venissent conjecerat. EDIT. PATR.

CAPUT I EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON	AKYΛAΣ.
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
5 כל־נפש יצאי ירד־יעקב	5.	5. Ἐκ μηρῶν Ἰακώβ.
7 וישרצו	7.	7. Ἐξήρπασαν.
והמלא הארץ אתם		Ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν.
8 מלך־חדש	8.	8. Βασίλεὺς καινός.
9 אל־עבו ועצוב	9.	9.
11 שרי מסים	11.	Ἵστοῖνός.
במבחתם		11.
ערי מסכנות		Ἐν τοῖς βαστάγμασι.
12 ויקצו מפני בני ישראל	12.	Πόλεις σκηνωμάτων.
<i>Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος· ἐθλιθόντες ἑρωόντες αὐτούς πληθυσσομένους.</i>		12. Ἐσιχθαίνοντο.
13 ויעבדו מצרים את־בני ישראל	13.	13. Ἐτρופήματι.
<i>Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος· בפרך καὶ ἐκάκουν αὐτούς.</i>		14.
14 וימררו	14.	15.
15 שפיה	15.	16.
פיטה		
16 וראיתן	16.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Omnis anima egredientium femur Jacob.	5. Omnes animæ eorum, qui egressi sunt de femore Jacob.	5. Ex femoribus Jacob.
7. Et produxerunt se.	7. Quasi germinantes multiplicati sunt.	7. Repserunt.
Et repleta est terra eis.	Impleverunt terram.	Repleta est terra ex eis.
8. Rex novus.	8. Rex novus.	8. Rex novus.
9. Ad populum suum.	9. Ad populum suum.	9.
Et fortis.	Fortior nobis est.	Osseus.
11. Principes tributorum.	11. Magistros operum.	11.
In oneribus eorum.	Oneribus.	In oneribus.
Urbes thesaurorum.	Urbes tabernaculorum.	Urbes tabernaculorum
12. Et angustiabantur propter filios Israel. <i>Syrus et Hebr. int., affligebantur cum viderent eos multiplicatos.</i>	12 Oderantque filios Israel Ægyptii.	12. Tædio affliciebantur
13. Et servire fecerunt Ægyptii filios Israel in duritia. <i>Syrus et Hebræus: et vexabant eos.</i>	13. Et affligebant illudentes eis.	13. Illusione.
14. Amarificarunt.	14. Ad amaritudinem perducebant.	14.
15. Sephora.	15. Sephora.	15.
Phuah.	Phua.	16.
16. Et videbitis.	16. Et tempus advenerit.	

circa præposterum ordinem, qui ἐν τῇ κοινῇ LXX Interpretum editione observatur in postremis Exodi capitibus : qui præposterus ordo jam Origenis tempore invecus deprehendebatur. A capite autem xxxvi usque ad finem ex vetustissimo codice Colbertino num. 3084 editionis LXX Interpretum omnia quæ in eodem codice habentur obelis et asteriscis notata afferimus, Latine versa e regione. Hæc monenda duximus ; cætera quivis observabit.

CAPUT I EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ✕ ἐξεληθῶσαι : ἐξ Ἰακώβ.	5. Ἐκ μηρῶν Ἰακώβ.
7. Ἐξῆρψαν.	7. Κυβατοὶ ἐγένοντο. Ἄλλ., ἐπληθύνθησαν. Ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτοῦς.	7. Ἐξήρπασαν. Ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν.
8.	8. Βασιλεὺς ἕτερος.	8. Βασιλεὺς καινός.
9.	9. Τῷ ἔθνει αὐτοῦ. Ἄλλος· τῷ γένει αὐτοῦ. Ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς.	9
11. Ἐργοδιώκτας. Ἐν τοῖς βαστάγμασι. Πόλεις σκηνωμάτων.	11. Ἐπιστάτας τῶν ἔργων. Ἐν τοῖς ἔργοις. Πόλεις ἰσχυράς.	11.
12.	12. Καὶ ἐδδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	12.
13. Ἐμπαίγματι.	13. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίβ.	13. Ἐμπαίγματι.
14.	14. Κατωδύνων. Ἄλλος· παρὰ πικραίνων.	14.
15.	15. Σεπφώρα. Ἄλλος· ὀρνίθιον. Φούα. Ἄλλος· ἐρυθρόν.	15.
16.	16. Καὶ ὤσι. Ἄλλος· καὶ ἐψεσθε.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5 Omnes animæ ✕ egressæ : ex Jacob.	5. Ex femoribus Jacob.
7. Repserunt.	7. Effusi facti sunt. <i>Al.</i> , multiplicati sunt. Multiplicabat autem illos terra.	7. Repserunt. Repleta est terra ex eis.
8.	8. Rex alius.	8. Rex novus.
9.	9. Genti suæ. <i>Al.</i> , generi suo. Valet super nos.	9.
11. Magistros operum. In oneribus. Urbes tabernaculorum.	11. Præfectos operum. In operibus. Urbes munitas.	11.
12.	12. Et abhorrebant Ægyptii a filiis Israel.	12.
13. Derisione.	13. Et opprimebant Ægyptii filios Israel violentia.	13. Derisione.
14.	14. Dolore conficiebant. <i>Alius</i> , exacerbabant.	14.
15.	15. Sepphora. <i>Alius</i> , avicula. Phua. <i>Alius</i> , rubrum.	15.
16.	16. Et fuerint. <i>Alius</i> , et videbitis.	16.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֲדֹהֲוִים 17	17.	17. Τὰ παιδάρια.
כִּי־חִיוֹת הַגָּדוֹל בְּסוּרָם תִּבְנֶה 19	19.	19.
אֱלֹהֵי הַמִּילֹדֹת וְיִלְדוּ 21	21	21. Ἐπεὶ οὖν ἐφοβοῦντο αἱ μάλα τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἴκους.
וַיְהִי כִי־רָאוּ הַמִּילֹדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים.		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Pueros.	17. Mares.	17. Puerulos,
19. Quia obstetrices ipsæ : antequam veniat ad eas obstetrix, et pepererunt.	19. Ipsæ enim obstetricandi habent scientiam, et priusquam veniamus ad eas, pariunt.	19.
21. Et fuit, quia timuerunt obstetrices Deum, et fecit eis domos.	21. Et quia timuerunt obstetrices Deum, ædificavit eis domos.	21. Quoniam igitur timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Exodi.

V. 5. Sic codex Regius 1871, egregiæ notæ. Vox ἐξελοῦσαι asterisco notatur quia a LXX Interpretibus prætermissa fuerat. Perinde notari debuit vox sequens μηρῶν, quæ deest item apud eosdem ; nisi fortasse exciderit : nam infinitæ pene in illam editionem mutationes adjectæ sunt.

V. 7. 'A., Θ., ἐξήρπασαν (mendose ut videtur, pro ἐξήρπασαν) Σ., ἐξήρψαν. Sic mss. nostri et editio Romana, quæ tamen lectionem incerti, fortasse Theodotionis, ἐπληθύνθησαν prætermisit. In hæc Procopius : « Quapropter ut illam dictionem magis dilucide explicaret Aquila, inquit : Diffundebantur more inundationis in omnem terram Ægypti. Cæterum Symmachus, ut simili ratione multiplex denotaret Hebræorum incrementum, ait : progerminantes aucti sunt, sumpta metaphora ab herbis quas magna copia tellus profundit. »

Ibid. 'A., ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν. Sic codex Reg. 1871. Procopius vero : « Aquila interpretatus est, et impleta est terra ab eis. »

V. 8. Sic manuscripti nostri et editio Romana.

V. 9. Ἄλλος, τῷ γένει αὐτοῦ. Hanc lectionem habet Reg. supra memoratus 1871 ; cuius vero sit, ignoratur.

Ibid. 'A., ὄστοινός. Lectio dubie jacet, quia exciso ad compingendum codice Regio jam laudato, postremæ vocis litteræ exciderunt, ita ut ὄστο solum remaneat. Haud dubie legendum, ὄστοινός : quia vocem ὄστυ ita vertit Aquila ; Deut. ix, 4. Alibi legitur, ὄστεινός.

V. 11. Σ., ἐργοδιώχτας. Hanc lectionem quasi scholion attulit editio Romana ; sed codex Basiliensis, cuius ope multa restaurantur, Symmacho tribuit.

Ibid. 'A., Σ., ἐν τοῖς βασιτάγμασι. Sic Reg. 1871. Vocem סבלה βασιταγμόν vertit Symmachus psalm. lxxx, 7.

Ibid. 'A., Σ., πόλεις σκηνωμάτων. Sic idem ipse codex. Procopius ait, « Aquila vertit, tabernacula. »

V. 12. 'A., ἐσιχαίνοντο. Illa voce non infrequen-

CAPUT II EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּדֹלָה 1	1.	1.
וַתֵּרָא אֶת־כִּרְסוֹן הָאֵל וְהַצַּפְנָן 2	2.	2..... ὅτι ἀγαθός... τρεῖς μῆνας.
שֵׁלֶשֶׁת יָרֵיחַ 3	3.	3. Κιβωτὸν παπύρου.
תַּבַּת גֹּבַא 3		'Εν τῷ παπυρεῶνι.
בֶּסֶף 5	5.	5. Παιδίσκαι αὐτῆς.
וּנְעוּרֹתֶיהָ 5		'Εν μέσῳ τοῦ παπυρεῶγος.
בְּתוֹךְ הַכֶּסֶף 8	8.	8.
וְהַתְּאֵמָרִלָּה בְּתַפְרֵעָה 8		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Filiam Levi.	1. Et accepit uxorem stirpis suæ.	1.
2. Et vidit eum quod pulcher ipse, et abscondit eum tres menses.	2. Et videns eum elegantem, abscondit tribus mensibus.	2... quod bonus ... tres menses.
3. Arcam juncti, In junceto.	3. Fiscellam scirpeam. In carecto.	3. Arcam papyri, In papyreone.
5. Et puellæ ejus. In medio junceti.	5. Puellæ ejus. In papyrione.	5. Puellæ ejus. In medio papyreonis.
8. Et dixit ei filia Pharaonis.	8. Respondit.	8.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17. 19. Μαῖται γὰρ εἰσι, καὶ πρὶν εἰσαλθεῖν τὰς μαῖας τίκτουσιν.

21. Ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖται τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

SYMMACHUS.

17. 19. Obstetrices enim sunt, et antequam ingrediantur obstetrices, pariunt.

21. Quia timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

17. Τὰ ἄρσενα. 19. Τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς μαῖας.

21. Ἐπεὶ δὲ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖται τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

LXX INTERPRETES.

17. Masculos. 19. Pariunt enim priusquam ingrediantur ad eas obstetrices.

21. Quoniam autem timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

17. Τὰ παιδάρια. 19. Ὅτι ζωογονοῦσιν, διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τίκτουσι.

21. Ἐποίησαν αὐταῖς οἴκους.

THEODOTIO.

17. Puerulos. 19. Quia vividos edunt : ideo priusquam ingrediantur ad eas pariunt.

21. Fecit ipsis domos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Exodi.

ter titur Aquila. Eam vero lectionem habet codex Reg. 1871. Sequentem Syri, omnes catenæ Regiæ cum editione Romana.

Ibidem. Ἄ., ἐντροφήματι. Σ., ἐμπαίγματι, id est *illusionem*, vel *irrisione*; hos secutus est Interpres Vulgatæ, qui vertit, *illudentes eis*.

Coislinian. habet : Σ., ἐντροφῶντες, Θ., ἐμπεγμῶ (ἰ. ἐμπαίγμῶ); sed præstare videtur lectio quam secuti sumus. Nam vocem ΤΘ solet Symmachus vertere ἐμπαίγμῶς et ἐμπαίγμα.

V. 14. Ἄλλος, παρεπ. Sic idem codex Reg. Versionem παρεπίκραινον Symmachi esse suspicor.

V. 15. Ἄλλος, ὀρνίθιον, et postea ἐρυθρόν, sic nomina propria, Saphora et Phua, vertisse videtur Symmachus, qui persæpe illa secundum eam, quam præferre possunt, significationem, Græce convertit. Hæc autem prodeunt ex eodem cod. Reg.

V. 16. Ἄλλος, καὶ ἐψέσθε. Sic idem Reg. Hæc autem versio videtur esse Aquilæ.

V. 17. Ex eodem Regio.

V. 19. Sic mss. nostri et editio Romana. In hunc locum Diodorus in catenis : Ἡ τῶν Ο' ἐρμηνεία τὴν ταχύτητα δοκεῖ σημαίνειν τῶν Ἑβραίων γυναικῶν, τὴν κατὰ τὸ τίκτειν φθάνουσαν τὴν παρουσίαν τῶν μαῖων. Ἡ δὲ τοῦ Συμμάχου καὶ Θεοδοτιῶνος ἔκδοσις ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων ἴσασι τὴν μαιευτικὴν ἐπιστήμην, καὶ τῆς τῶν μαῖων παρουσίας οὐ χρῆζουσι· διὸ δὴ αὐταῖς παραχωρεῖ τὸ ζωογονεῖν τοὺς ἄρσενας. Id est : LXX Interpretum versio celeritatem in pariendo Hebræarum mulierum, quæ obstetricum adventum prævertebat, indicare videtur. Symmachi autem et Theodotionis editio, Hebræorum uxores obstetricandi peritas esse et obstetricum presentia non opus habere declarat. Quamobrem ipsis tribuit, quod masculos vividos et incolumes parerent.

V. 21. Sic omnes catenæ mss. nostræ. Videntur autem omnes interpretes, præter Theodotionem, legisse *וַיִּבְנוּ* qui vertunt ἐποίησαν. Theodotionem vero sequitur Vulgatus interpres.

CAPUT II EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 2. Ἰδὼν δὲ ὅτι καλὸς, ἐσκέπασεν αὐτὸν τρεῖς μῆνας. 3. Κιβωτὸν παπύρου.

5. Κοράσια αὐτῆς.

8.

1. Θυγατέρων Λευί. *Alii adjiciunt*, καὶ ἔσχεν αὐτήν.

2. Ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἀστειὸν, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς.

3. Θιβιν. Ἄλλος· θήκη. Εἰς τὸ ἔλος.

5. Ἄβραι αὐτῆς. Ἐν τῷ ἔλει.

8. Ἡ δὲ εἶπεν ἡ θυγάτηρ Φαραῶ. Ἄλλοι· ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραῶ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

1. 2. Videns autem quod pulcher occultavit eum tres menses.

3. Arcam papyri.

5. Puellulæ ejus.

8.

1. Filiarum Levi. *Alii adjiciunt*, et habuit eam.

2. Videntes autem eum elegantem, occultaverunt eum tres menses.

3. Thibin. *Alius*, τὴν κάμινον. In palude.

5. Ancillæ ejus. In palude.

8. Illa autem dixit filia Pharaonis. *Alii*, illa autem dixit ei filia Pharaonis.

1.

2.

3.

5.

8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικὸς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תת אישׁנברו 11	11.	11.
נצים 13	13.	13. Διαμαχομένους.
שבך לאישׁ שד 14	14	14.
אמר		
כדין 15	15.	15.
אתהרהטים 16	16.	16.
ויגרשים 17	17.	17.
כיד הרעים וגם דלדלתם 19	19.	19.
ויאל משה לשבת אתצפיה 21	21.	21.
גרשים 22	22.	22. Προσφλυτον. Ἐν τῇ ξένη.
בארץ נגרים עקתם 24	24.	24. Τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et ivit.	Perrexit.	
11. Virum Hebræum.	11. Quemdam de Hebræis.	11.
13. Contententes.	13. Rixantes.	13. Pugnantes.
14. Posuit te in virum principem.	14. Te constituit principem.	14.
Dicens.	Tu vis.	
15. Madian.	15. Madian.	15.
16. Canales.	16. Canalibus.	16.
17. Et expulerunt eas.	17. Ejecerunt eas.	17.
19. De manu pastorum, et etiam pauriando hausit.	19. De manu pastorum : insuper et hausit.	19.
21. Et voluit Moseh habitare.	21. Juravit ergo Moyses quod habitaret.	21.
Sephoram.	Sephoram.	
22. Gersom.	22. Gersam.	22. Proselytum.
In terra aliena.	In terra aliena.	In terra peregrina.
24. Clamorem eorum.	24. Gemitum eorum.	24. Ejulatum eorum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Exodi.

V. 1. Καὶ ἔλαβεν αὐτήν. Hoc additamentum, quod multa exemplaria, et quidem antiquissima, præferunt, videtur olim obelo notatum fuisse; in Hebræo quippe non exstat.

V. 2. Σ., ἰδὼν δὲ etc. Sic Regius 1871, melius ἰδούσα nam refertur ad matrem Moysis. Ibid. ὅτι etc. Sic Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet codex Basiliensis : 'A., ὅτι ἀγαθός. Σ., ὅτι καλός. Editio Romana habet : 'A., ἀγαθόν. Σ., καλόν. Sic nempe legitur in exemplari Romano, ut hæ voces quadrarent cum lectione LXX, ἀστεῖον. Ibid. Σ., ἐσχέπασεν αὐτόν. Sic Reg. 1871 in singulari, ut supra ἰδὼν δέ. LXX in plurali habent.

V. 3. Sic Basiliensis et Reg. 1871. In hunc vero locum hoc Scholion legitur in catenis Regiis et in schedis Combefisiani : Κιβωτὸς παπύρου, θήκη, ἢ ἕδρα, ἢ πλατυσμὸς, ἣν τινες καλοῦσι στίβιν. Id est : Arca ex papyro; theca vel hydria; aut vas latum, quod quidam vocant *Stitin*.

Ibid. 'A., ἐν τῷ παπυρεῶνι. Sic Basiliensis et

Regius 1871; primus habet ἐν παπυρεῶνι, male.

V. 5. Sic Basiliensis.

Ibid. 'A., ἐν μέσῳ τοῦ παπυρεῶνος. Lectionem Aquilæ sequitur Vulgatus interpres, qui vertit, « in papyrone. »

V. 8. Hæ variæ lectiones in multis exemplaribus exstant; neutra bene habere videtur. Sic legendum est, καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραῶ.

Ibid. Ἄλλος, ἀπελθούσα. Ita Reg. 1871.

V. 11. Ἄλλος, τινὰ τῶν Ἑβραίων. Sic idem codex Regius; nec indicat cujus sit hæc lectio.

V. 13. 'A., Σ., διαμαχομένους. Sic idem Reg.

V. 14. In eodem Reg. illud εἰς ἀνδρα omissum a LXX, et ab alia editione sumptum, asterisco notatur.

Ibid. Ἄλλος, λέγεις. Idem Reg. Nescitur cujus sit interpretis, quia, excisis ad compingendum extremis foliis, nomina interpretum sæpe excisa fuere.

V. 15. Ἄλλος, ἐκχρίσας. Vel est interpretatio Symmachi, vel significatio nominis proprii, quales

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	Ἐλοῦσα. Ἄλλος ἀπελοῦσα.	
11.	11. Τινὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλλος τινὰ τῶν Ἑβραίων.	11.
13. Διαμαχομένους.	13. Διαπληκτιζομένους.	15.
14.	14. Κατέστησεν ✕ εἰς ἄνδρα : ἔρχοντα. Θέλεις. Ἄλλος, λέγεις.	14.
15.	15. Μαδιάμ. Ἄλλος ἰκκρί- σεως.	15.
16.	16. Δεξαμενάς. Ἄλλος ποτί- στρας.	16.
17.	17. Ἐξέβαλλον. Ἄλλοι ἐξέβα- λον.	17.
19.	19. Ἀπὸ τῶν ποιμένων ✕ ἀν- τῶν : καὶ ἤγλησεν.	19.
21. Ὁρκισε δὲ Μωϋσῆν ὥστε οἰ- κῆσαι.	21. Κατωκίσθη δὲ Μωϋσῆς. Σεπφώραν. Ἄλλος ὄρνιθιον.	21. Ἦρξατο Μωϋσῆς κατε- κεῖν.
22.	22. Γηρσάμ. Ἄλλος, πάροικος. Ἐν γῆ ἄλλοτριᾷ.	22.
24. Γῆς οἰμωγῆς αὐτῶν.	24. Τὸν στεναγμὸν αὐτῶν.	24.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	Profecta. <i>Alius</i> , profecta.	
11.	11. Quemdam filiorum Israel. <i>Alius</i> , quemdam Hebræorum.	11.
13. Pugnantes.	13. Rixantes.	15.
14.	14. Constituit ✕ in virum : prin- cipem. Vis. <i>Alius</i> , dicis.	14.
15.	15. Madiam. <i>Alius</i> , secretionis.	15.
16.	16. Canales. <i>Alius</i> , alveos.	16.
17.	17. Expellebant. <i>Alius</i> , ejece- runt.	17.
19.	19. A pastoribus ✕ hauriens : et hausit.	19.
21. Adjuravit autem Moysen ut habitaret.	21. Habitavit autem Moyses.	21. Cœpit Moyses habitare.
22.	22. Gersam. <i>Alius</i> , aviculam. in terra aliena.	22.
24. Ejulatum eorum.	24. Gemitum eorum.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Exodi.

Origenes ad margines Hexaplorum posuerat ut indicat ipse supra ad vers. 7 cap. XLVII Genesis.

V. 16. Ἄλλος, ποτίστρας. Vox nusquam a me observata : significatque alveos aut canales ad pecorum potum adornatus, a ποτίζω, « potio, » Prodit ex eodem cod. Reg. nesciturque cujus interpretis sit.

V. 17. Ἄλλος, ἐξέβαλον. Sic quidam mss.

V. 19. Ἀντῶν, omissum a LXX Interpretibus, asterisco notatur in codice Reg. 1874.

V. 21. Hunc insignem Symmachi et Theodotio- nis locum mutuamur ex cod. Reg. 1874. Ratio varietatis in interpretando inde est quod Symmachus ἔφατο ab ἔφη « juravit » derivatum putans, ὤρκισε sive « adjuravit » verterit, utpote in Hiphil positum ; Theodotio autem ab ἔφη deduxerit, quod in Hiphil significat ἤρξατο « cœpit. » Interpres Vulg. Symmachium secutus videtur, sed « intransitive » posuit, « juravit, »

Ibid. Ἄλλος, ὄρνιθιον. Sic idem Reg. ut cap. precedenti versu 15.

V. 22. Ita Reg. idem. — Coislin. ✕ Τὸ δὲ ὄνομα ✕ τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐλιεζέρ. Ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρὸς μου. βοηθός μου, καὶ ἐρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραῶ. — ✕ Nomen vero secundi vocavit Eliezer. Deus enim patris mei adjutor meus, ✕ et liberavit me de manu Pharaonis. Vulg. : « Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer dicens : Deus enim patris mei, adjutor meus, eripuit me de manu Pharaonis. » Hæc vero in Hexaplis erant ut notant asterisci, atque fortasse ex aliquo Hebraico exemplari versa fuerant ; sed nec in hodierno exemplari Hebraico, nec in LXX reperiuntur : unde suspicio oritur asteriscos vitio librorum adjectos fuisse.

Ibidem. Ἄ.. ἐν γῆ ἔζη. Sic Reg. idem.

V. 24. Ἄ.. Σ., τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν. Ita Coislin. In Regio et in *Chronico Alexandrino*, p. 65, tacito interpretis nomine.

TO EBPAIKON.	CAPUT III EXODI. TO EBPAIKON	ΑΚΥΛΑΣ.
	Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	
1 חהב	1.	1. Νομφευτοῦ αὐτοῦ.
2 ויבא		Ἦλασεν.
3 בער	2.	2. Ἀναπτόμενος.
4 אתדמורה	3.	3.
5 הנני	4.	4. Ἴδου ἐγώ.
6 של	5.	5. Ἐκσπασον.
7 ויסתר	6.	6. Ἐπέκρυσεν.
8 אתדמנבוי	8.	8.
9 וגסרה איתי אהיה לחץ אשר	9.	9. Καίτε ἐώρακα σὺν τῶν ἀποθλιμμένων, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἀποθλιβοῦσιν αὐτούς.
10 מצרים לחצים אתם		12.
11 בהצואך	12.	
12 על ההר הזה		
13 אהיה אשר אהיה	13.	14. Ἔσομαι, ἔσομαι.
14 זכרי	15.	15.
15 אתדוקני ישראל	16.	16. Τοὺς πρεσβύτας Ἰσραήλ.
16 נקרה	18.	18.
17 בקרב	20.	20. Ἐν ἐγκάτῳ αὐτοῦ.
18 בעיני	21.	21.
19 לא תלכו		
20 ומגרת ביתה	22.	22.
21 ונצלתם אתדמנבוי	23.	23. Σκυλεύσατε.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Soceri sui. Venit.
2. Ardebat.
3. Visionem.
4. Ecce ego.
5. Solve.
6. Et abscondit.
8. Dolores ejus.
9. Et etiam vidi oppressionem, qua Ægyptii opprimunt eos.
12. Cum eduxeris. Super montem istum.
14. Ero qui ero.
15. Mentio mea.
16. Senes Israel.
18. Occurrit.
20. In medio ejus.
21. In oculis. Non ibitis.
22. Hospita domus
23. Et spoliabitis A

VULGATA LATINA.

1. Soceri sui. Venit.
2. Quod rubus arderet.
3. Visionem.
4. Adsum.
5. Solve.
6. Abscondit.
8. Dolorem.
9. Vidi que afflictionem eorum, qua ab Ægyptiis opprimuntur.
12. Cum eduxeris. Super montem istum.
14. Ego sum qui sum.
15. Memoriale meum.
16. Senes Israel.
18. Vocavit.
20. In medio eorum.
21. Coram. Non exhibitis.
22. Hospita sua.
23. Et spoliabitis Ægyptum.

AQUILA.

1. Pronubi sui. Accessit.
2. Accensus.
- 3.
4. Ecce ego.
5. Extrahe.
6. Abscondit.
- 8.
9. Et vero vidi oppressionem qua Ægyptii opprimunt eos.
- 12.
14. Ero, ero.
- 15.
16. Senes Israel.
- 18.
20. In visceribus ejus.
- 21.
- 22.
23. Spoliare.

CAPUT III EXODI.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Πενθεροῦ αὐτοῦ.	1. Γαμβροῦ αὐτοῦ. Ἦλθεν.	1.
2. Φλεγόμενος. Ἄλλως ἐφλέγτο.	2. Καίεται.	2.
3. Τὸ θέαμα.	3. Ἐὶ δὲ ὄραμα. Ἄλλος, θαῦμα.	3.
4.	4. Τί ἐστιν;	4. Ἰδοὺ ἐγώ.
5. Ὑπόλυσαι.	5. Λῦσαι.	5.
6.	6. Ἀπέστρεψεν.	6.
8.	8. Τὴν ὁδὸν. Ἄλλος· τὰς κατα- πονήσεις.	8.
9. Κατέώρακα τὴν θλίψιν αὐτῶν, ὅν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.	9. Κἀγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμένον, ὅν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.	9. Κἀγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμένον, ὅν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.
12. Ὅταν ἐξαγάγῃς.	12. Ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε. Ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. Ἄλλος· ἐν Χωρήβ.	12.
14.	14. Ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν.	14. Ἔσομαι, ἔσομαι.
15. Ἀνάμνησίς μου.	15. Μνημόσυνον.	15.
16.	16. Τὴν γερούσιαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	16.
18.	18. Προσκέκληται. Ἄλλος· ἐπι- κέκληται.	18.
20.	20. Ἐν αὐτοῖς.	20.
21.	21. Ἐναντίον. Ἄλλος· ἐνώπιον. Οὐκ ἀπελεύσεσθε. Ἄλλος· οὐκ ἐξελεύσεσθε.	21.
22. Σταθμοῦ αὐτῆς.	22. Συσκήνου αὐτῆς.	22.
23. Σπουεύσατε.	23. Σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους. Ἄλλως, συσκευάσατε. Ἄλλος, καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν.	23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Soceri sui.	1. Soceri sui. Venit.	1.
2. Ardens. <i>Aliter</i> , ardebat.	2. Uritur.	2.
3. Spectaculum.	3. Visionem. <i>Alius</i> , miraculum.	3.
4.	4. Quid est?	4. Ecce ego.
5. Solve.	5. Solve.	5.
6.	6. Avertit.	6.
8.	8. Dolorem. <i>Alius</i> , afflictiones.	8.
9. Et ego vidi afflictionem eo- rum, qua Ægyptii affligunt eos.	9. Et ego vidi tribulationem, qua Ægyptii tribulant eos.	9. Et ego vidi tribulationem, qua Ægyptii tribulant eos.
12. Cum eduxeris.	12. In educendo te. In monte hoc. <i>Alius</i> , in Choreb.	12.
14.	14. Ego sum is qui est.	14. Ero, ero.
15. Commemoratio mea.	15. Memoriale.	15.
16.	16. Senatam filiorum Israel.	16.
18.	18. Vocavit. <i>Alius</i> , invocatus est (super nos).	18.
20.	20. In ipsis.	20.
21.	21. Coram. <i>Alius</i> , in conspectu. Non discedetis. <i>Alius</i> , non exi- bitis.	21.
22. Hospita sua.	22. Contubernali sua.	22.
23. Spoliare.	23. Et spoliare Ægyptios. <i>Aliter</i> , expilate. <i>Alius</i> , et vobiscum auferetis vim vasorum ipsorum.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Exodi.

V. 1. 'A., νομφευτοῦ αὐτοῦ. Σ., πενθεροῦ αὐτοῦ. Hæc ex Regio 1871 mutuamur, ubi lectio Aquilæ, ut et multæ aliæ, excisa fuit, ita ut postrema tantum syllaba τοῦ remaneat. Sed ibi legendum esse νομφευτοῦ αὐτοῦ non dubium, quia infra cap. xvii, v. 4, ubi de Jethro Moysis socero agitur, Aquila ἵστη vertit νομφευτής, id est, ad litteram « pronubus; » tametsi puto Aquilam intellexisse socerum: neque enim ignorare potuit Jethro Moysis socerum esse.

Ibid. 'A., ἤλασεν. Ex Coislin.

V. 2. Cod. Basiliensis lectionem Symmachi sic effert, ἐφλέγετο, melius, ni fallor, quam φλεγόμενος, ut habet editio Rom.

V. 3. Σ., τὸ θέαμα, ex Coislin. In codice Regio 1871 nomen excidit.

V. 4. A., Θ., ἰδοῦ ἐγώ. Sic idem Reg.

V. 5. 'A., ἔσκασον etc. Ita Basiliensis codex et editio Rom., in qua legitur Σ., ὑπόλυσον.

V. 6. 'A., ἐπέκρυψεν. Ita Basiliensis codex solus. — Coislin. habet: 'A., ἀπέκρυψεν. Hic notatur in margine Coisliniani κατὰ Σαμαρειτῶν, quæ nota repetitur infra ad versum 15.

V. 8. Ἄλλος, τὰς καταπονήσεις. Hæc lectio videtur Aquilæ aut Symmachi, aut utriusque esse; sed exciso margine nomen excidit in Reg. 1871 unde prodit.

V. 9. 'A, καὶ γε etc. Sic lectiones trium interpretum affert codex Basiliensis. Editio Romana solum Aquilæ habet, legiturque ibi θλίβουσι. Sed melius ἀποθλίβουσι, ut habet Basiliensis, ac refertur ad ἀποθλιμὸν.

V. 12. Σ., ὅταν ἐξαγαγῆς. Sic Reg. 1871. Procopius habet, « Symmachus legit: Cum eduaxeris. »

Ibid. Ἄλλος, ἐν Χωρήθ. Ita codex idem. Verum

CAPUT IV EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בנבו 4	4.	4.
והנה יד מצרעת כשל 6	6.	6. Καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρῶσα ὡσεὶ χιῶν.
8 האת האחרון	8.	8. Τοῦ σημείου τοῦ ἐσχάτου.
10 לא איש דברים οὐκ εὐλαλος.	10.	10. Οὐκ ἀνὴρ ῥημάτων.
גם מאז דבר אל עבדך כי נבד פה וכבד לשון אנני		Καίγε ἀπὸ τό ε λαλήσαντός σου πρὸς δοῦλόν σου ὅτι βαρὺς στόματι, καὶ βαρὺς γλώσση ἐγώ εἰμι.
11 אל	11.	11. Μογιλάλον.
12 והריתך	12.	12. Φωτίσω σε.
13 בי אדני	13.	13. Ἐν ἐμοί, Κύριε.
15 והריתי אתכם	15.	15. Φωτίσω ὑμᾶς.
18 לך שלום	18.	18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.
21 אהק	21.	21. Ἐνισχύσω.
23 אתדבני	23.	23. Υἱόν μου.
והכחנן		Ἄνευσεας.
24 ירה	24.	24. Θεός.
25 צר	25.	25. Πέτρον. Ἄλλως, πέτραν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 4. In cauda ejus.
- 6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
- 8. Signi posterioris.
- 10. Non vir verborum. *Syrus*, non bene loquens.
- Etiam ex tunc loqui te ad servum tuum, quia gravis ore et gravis lingua sum ego.
- 11. Mutum.
- 12. Docebo te.
- 13. Pro me, Domine.
- 15. Docebo vos.
- 18. Vade in pace.
- 21. Indurabo.
- 23. Filium meum. Renuisti.
- 24. Dominus.
- 25. Petram.

VULGATA LATINA.

- 4. Caudam ejus.
- 6. Protulit leprosam instar nivis.
- 8. Signi sequentis.
- 10. Non cloquens.
- Et ex quo locutus es ad servum tuum, impeditioris et tardioris linguæ sum.
- 11. Mutum.
- 12. Doceboque te.
- 15. Obsecro, Domine.
- 15. Ostendam vobis.
- 18. Vade in pace.
- 21. Indurabo.
- 23. Filium meum Noluisti.
- 24. Dominus.
- 25. Petram acutissimam.

AQUILA.

- 4.
- 6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
- 8. Signi ultimi.
- 10. Non vir verborum.
- Etiam ex tunc loqui te ad servum tuum, quia gravis ore et gravis lingua sum ego.
- 11. Difficulter loquentem.
- 12. Illuminabo te.
- 13. In me, Domine.
- 15. Illuminabo vos.
- 18. Vade in pace.
- 21. Corroborabo.
- 23. Filium meum. Renuisti.
- 24. Deus.
- 25. Petron. *Aliter*, petram.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Exodi.

illud, ἐν Χωρήθ, incertum est an scholion an alia interpretatio sit.

V. 13. Reg. 1871. 'A., Θ., ἔσομαι, ἔσομαι. Videtur excidisse δ; , ac legendum, ἔσομαι ὅς ἔσομαι, «ero qui ero.» Ut consonent cum Hebraico, יִהְיֶה אֲנִי וְאַתָּה.

V. 15. Σ., ἀνάμνησίς μου. Ex eodem codice.

V. 16. 'A., τοὺς πρεσβύτας Ἰσραήλ. Sic editio Romana. — 'A., πρεσβυτέρους. Coisl. Nos cum editione Rom. legimus supra πρεσβύτας.

V. 18. Hujus versus, pariterque 19, 20 et 21, lectiones ex sæpe memorato codice Regio 1871 desumptæ sunt.

V. 22. 'A., Σ., σκυλεύσατε. Sic Coisl. Hanc lectionem habent et O', edit. Rom. Coisl. vero, ut et Alex., in textu præfert συσχευάσατε. In aliis aliter exhibetur Symmachi lectio: καὶ σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους. In hunc autem locum

sic Drusius edisserit: «Συλεύσατε, συλεύω, spolio, quod et συλέω, συλάω. Dicitur et σκυλεύω unde in libris veteribus edit. LXX σκυλεύσατε, cum in aliis sit συσχευάσατε, ἦτοι σχευάσατε, quam pos'heiman lectionem Theodoretus agnoscit quæst. 23 in Exodum, ita scribens: Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προσεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις σκευή χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐσθήτας συλεύσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος τὸ «σχευάσασθαι» ἠρμήνευσεν. In fragmentis, quæ olim collegi, Symmachus σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους, puto verum esse quod posui. In notatis ad edit. Rom. σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους, ita LL. VV. In aliis est, συσχευάσατε. Scholion. Ἄλλος φησὶ, καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν.» Hactenus Drusius. Procopius vero sic habet: «Syrus vertit, Excuteite, vacuefacite.» Ibid. Σ., σταθμούχου αὐτῆς. Sic. Reg. 1871.

CAPUT IV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Τῆς κέρκου. Ἄλλος· τῆς οὐράς.	4.
6. Καὶ ἐφάνη ἡ χεὶρ αὐτοῦ λελευσμένη ὡσεὶ χιῶν.	6. Καὶ ἐγενήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡσεὶ χιῶν.	6. Καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρωσά ὡσεὶ χιῶν.
8. Τοῦ σημείου τοῦ ἐπομένου.	8. Τοῦ σημείου τοῦ δευτέρου.	8.
10. Μογιλάος.	10. Οὐχ ἰκανός. Ἄλλος· οὐκ εὐλογός. Οὐδὲ ἀφ' οὗ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεοράποντί σου· ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος ἐγὼ εἰμι.	10. Μογιλάος.
11. Μογιλάον.	11. Δύσκωφον.	11. Μογιλάον
12. Ὑποδείξω σοι.	12. Συμβιβάσω σε.	12.
13.	13. Δέομαι, Κύριε.	13. Ἐν ἐμοί, Κύριε.
15. Ὑποδείξω ὑμῖν.	15. Συμβιβάσω ὑμᾶς.	15.
18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.	18. Βάδιζε ὑγιαίνων.	18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.
21. Θρασυνῶ.	21. Σκληρυνῶ.	21.
23. Υἱόν μου.	23. Λαόν μου.	23. Υἱόν μου.
Ἰππεθήσας.	Μὴ βούλει.	
24. Κύριος.	24. Ἄγγελος.	24. Κύριος.
25. Ψῆφον πετρίνην.	25. Ψῆφον.	25. Ἀκρότομον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Caudam. <i>Alius</i> , caudam.	4.
6. Et apparuit manus ejus leprosa sicut nix.	6. Et facta est manus ejus tanquam nix.	6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
8. Signi sequentis.	8. Signi secundi.	8.
10. Difficulter loquens.	10. Non idoneus. <i>Alius</i> , non eloquens. Neque ex quo cæpisti loqui famulo tuo, gracili voce et tarda lingua ego sum.	10. Difficulter loquens.
11. Difficulter loquentem.	11. Mutum.	11. Difficulter loquentem.
12. Ostendam tibi.	12. Instruam te.	12.
15.	13. Obsecro, Domine.	13. In me, Domine.
15. Ostendam vobis.	15. Instruam vos.	15.
18. Vade in pace.	18. Vade sanus.	18. Vade in pace.
21. Audax faciam (cor)	21. Indurabo.	21.
23. Filium meum.	23. Populum meum.	23. Filium meum.
Recusasti.	Non vis.	
24. Dominus.	24. Angelus.	24. Dominus.
25. Calculum lapideum.	25. Calculum.	25. Petram acutam.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

והגג לרגליו והאמר כי תתקדמיו
לי אתה

26. וירף מכניו אז אמרה ותק
תבולת דמים 'O' Εβρ., ἐσφράγισα
τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς.

26.

26. Καὶ εἶπεν, νυμφίον αἱμάτων
ἔχω εἰς περιτομῆς.

27. וישק לי 27.

27.

28. האתת 28.

28.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et tangere fecit pedes ejus, et
dixit : Quia sponsus sanguinum es
mihi.

Tetigitque pedes ejus, et ait:
Sponsus sanguinum tu mihi es.

26. Et recessit ab eo; tunc
dixit : Sponsus sanguinis ad cir-
circumcisiones. *Hebraeus interpr.*,
obsignavit sanguinem circumcisio-
nis.

26. Et dimisit eum postquam
dixerat : Sponsus sanguinum ob
circumcisionem.

26. Et dixit, Sponsum sangui-
num habeo ad circumcisiones.

27. Et osculatus est eum.

27. Et osculatus est eum.

27.

28. Signa.

28. Signa.

28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Exodi.

V. 4. Ἄλλος, τῆς οὐράς. Ex Coislin.

V. 6. Ex Codice Basiliensi, ubi ad Symmachum
legitur λεπρωμένη pro λελεπρωμένη.

V. 8. Sic catenæ et editio Rom.

V. 10. Hæc omnia perplexe jacent apud Dru-
sium, ubi versio quæ Syri est, Symmachi esse di-
citur; quæ Symmachi, prorsus omititur. Omnes
catenæ nostræ sic habent ut nos repræsentamus.
Atque etiam versu sequenti. — Coislin. Σ., οὐκ εβ-
λαλος, οὐκ Ικανός. A., οὐκ ἀνὴρ ῥημάτων. O', οὐκ
εβλογος. Sic ille cum edit. Rom. lectionem, quam
omnes alii codices Syro tribuunt, Symmacho ad-

scribit. Error ex littera Σ., initiali, in utroque ead-
dem, evenire potuit. Res in dubio relinquitur. O',
οὐκ εβλογος. In editione Romana οὐκ Ικανός legitur in
textu.

Ibid. Hæc interpretatio Aquilæ, κατ' ἄνδ' ἄνδ' τότε etc.
prodit ex codice Basiliensi.

V. 11. 'A., Σ., Θ., μογιλάλον. Sic mss.

V. 12. Sic *Chronicon Alexandrinum*, p. 67.

V. 13. 'A., Θ., ἐν ἔμοι, Κύρια. Ita codex Basi-
liensis

V. 15. Has lectiones exhibet *Chronicon Alexan-
drinum*, p. 67.

CAPUT V EXODI.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

3. ויבא עלי 3.

3.

בדבר או בחרב

Λοιμὸς ἢ μάχαιρα.

4. תפיעו 4.

4. Ἀποπετάζετε.

6. אתהגגושים 6.

6. Τοὺς εἰσπράκτας.

7. וישקו להם כי יבול שלשם הם ילכו וישקו
להם הבן 7.

7. Κατὰ ἔχθρῶς τρίτην, αὐτοὶ πε-
ρευέσθωσαν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Invocatus est super nos.

3. Vocavit nos.

3.

Cum pestilentia vel gladio.

Pestis aut gladius.

Pestis aut gladius.

4. Cessare facietis.

4. Sollicitatis.

4. Abducitis.

6. Exactores.

6. Præfectis operum.

6. Exactores.

7. Sicut heri nudius tertius ipsi
vadant, et colligant sibi paleam.

7. Sicut prius : sed ipsi vadant
et colligant stipulas.

7. Sicut heri nudius tertius
vadant.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Καὶ ἀφάμενη τῶν ποδῶν αὐτοῦ εἶπεν· Ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι.

Καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· Ἔσθι τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

Καὶ ἤφατο τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· Ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι.

26. Ἀφῆκεν δὲ αὐτὸν ὅτι εἶπεν· Νυμφίος αἱμάτων τῆς περιτομῆς.

26. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, διότι εἶπεν· Ἔσθι τὸ αἷμα περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

26. Καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ὅτι εἶπεν· Νυμφίος αἱμάτων εἰς περιτομᾶς.

27.

27. Καὶ κατεφίλησαν ἀλλήλους. Ἄλλος· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

27.

28.

28. Ῥήματα. Ἄλλος· σημεῖα.

28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIC.

Et tangens pedes ejus, dixit : Sponsus sanguinum tu mihi es.

Et procidit ad pedes ejus, et dixit : Stetit sanguis circumcisionis infantis mei.

Et tetigit pedes ejus, et dixit : Sponsus sanguinum tu mihi.

26. Dimisit autem ipsum, quia dixit : Sponsus sanguinum circumcisionis.

26. Et recessit ab eo propterea quod dixit : Stetit sanguis circumcisionis infantis mei.

26: Et dimisit eum quia dixit : Sponsus sanguinum ad circumcisiones.

27.

27. Et osculati sunt se invicem. *Alius*, et osculatus est eum.

27.

28.

28. Verba. *Alius*, signa.

28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Exodi.

V. 18. Sic codex Basiliensis, *Οἱ λοιποὶ*, βιάδιζε ἐν εἰρήνῃ. — Coislin. : *Οἱ λοιποὶ*, εἰς εἰρήνῃν.

V. 21. Sic Editio Romana et Drusius.

V. 25. Ita Codex Basiliensis. — Coislin. : *Οἱ λοιποὶ*, υἱὸν μου.

Ibid., ex *Chronico Alexandrino*, p. 68, et ex edit. Rom.

V. 24. Coislin. habet : Ἄ., ὁ Θεός. Σ., Θ., Κύριος. Υ', ἄγγελος, cum hac nota in marg. : Θέλων ὁ ἄγγελος ἐζήτει ἀνελεῖν Μωϋσῆν. Εἰς κατά μὲν Ἄ., Θεὸς ἦν, κατὰ δὲ Σ., καὶ Θ. ΚΣ. κω. (sic).

V. 25. Ita Basiliensis codex. Editio Romana solum Aquilæ interpretationem habet, legiturque ibi *πέτρων*. Basiliens. *πέτρων*.

Ibidem. Hunc locum cujus aliquot ἀποσπασμάτια exstabant apud Drusium sine interpretum nomine, sic restitimus ex codice Basiliensi, qui interpretum nomina lectionibus singulis præmittit.

V. 26. Coislin. : *λοιποὶ*, ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι. Hæc tantum habet.

V. 27 et 28. Ex schedis Combefis. et editione Romana.

CAPUT V EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

Λοιμὸς ἢ μάχαιρα.

3. Προσκέκληται ἡμᾶς. Ἄλλος· ἐπικέκληται ἡμῖν. Θάνατος ἢ φόνος.

3.

4. Ἀποστρέφετε.

4. Διαστρέφετε.

4. Διασκοιδάζετε.

6.

6. Τοῖς ἐργοδιώκταις.

6.

7. Καθάπερ καὶ πρότερον αὐτοὶ ἐπεργόμενοι καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον.

7. Καθάπερ γῶδες καὶ τρίτην ἡμέραν· ἀλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα.

7. Καθάπερ ἐγθὲς καὶ τῆς τρίτης αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIC.

3.

Pestis aut gladius.

3. Vocavit nos. *Alius*, invocatus est nobis.

3.

Mors aut cædes.

4. Avertitis.

4. Pervertitis.

4. Dissipatis.

6.

6. Exactoribus.

6.

7. Sicut prius abeuntes, colligant sibi paleam.

7. Sicut heri et nudius tertius ; sed ipsi abeunt et colligant sibi paleas.

7. Sicut heri et nudius tertius ipsi profecti, colligant sibi paleam.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
15 הגשמים אצים	15.	15. Καὶ οἱ εἰσπράτται.
16 הגרו עבדיך מכים ומטארי עבך	16.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ δούλοι σου πε- πληγμένοι, καὶ ἁμαρτία λαφύ σου.
18 לכו	18.	18.
19 לא תגרעו הבאשה 21	19. 21.	19. Λέγοντες, Οὐχ ὠφελεῖτε. 21. Ἐσαπρῖσατε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Et exactores. Urgebant.	15. Præfecti quoque operum. Instabant.	15. Et exactores.
16. Et ecce servi tui cæsi, et peccat populus tuus.	16. En famuli tui flagellis cæ- dimur, et injuste agitur contra populum tuum.	16. Et ecce servi tui percussi, et peccatum populo tuo.
18. Ite.	18. Ite.	18.
19. Dicendo non diminuētis.	19. Eo quod diceretur eis: Non minuetur.	19. Dicentes, Non subtrahetis.
21. Fetere fecistis.	21. Fetere fecistis.	21. Putere fecistis,

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Exodii

V. 3. Ἐπιτέλεται ἡμῖν. Ita Basiliensis codex, non allato interpretis nomine.

Ibid. 'A, Σ., λοιμὸς ἢ μάχαιρα. Ita Coislinianus. Basiliensis codex, tacito, ut sæpe alias, interpretum nomine. Iidem interpretes etiam alibi דבר solent venire λοιμὸν, sic infra cap. ix, 3 et 15. Hanc lectionem secutus est Vulgatus interpres, *pestis aut gladius*.

V. 4. 'A., ἀποπετάξετε, etc., ita Basiliensis codex, in quo lectio Symmachii sic habetur, ἀποτρέπετε. Sed in *Chronico Alexandrino* melius, ni fallor, le-

gitur, ἀποστρέφετε. Hic notes velim vocem γρη alibi vertisse Aquilam, ἀποσκεδασθήσεται, *dissipabitur*. Sed nihilominus sincera hujus versus lectio ejusdem, ἀποπετάξετε, quæ bis etiam reperitur infra Exod. xxxii, 25, eodem Aquila interprete. — Coisl. habet: Σ., ἀποτρέπετε, quemadmodum et Basiliensis. *Chronicon Alex.*, ἀποστρέφετε: utram malis lectionem elige.

V. 7. Ita codex Basiliensis, melius ut videtur quam editio Rom. et Drusius, qui ad Aquilam habent, κατὰ ἐχθρὸς καὶ τρίτης. Ad Symmachium,

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 Samar., 'Iacobé. Ἐβρ., 'Aia. יהוה 2	2	2.
3 אל-יזעור אל-אברהם אל-יזעור ואל-עקב באל שדי	3	3. Καὶ ὠράθη πρὸς Ἀβραάμ, πρὸς Ἰσαάκ, πρὸς Ἰακώβ ἐν τῇ θεῷ ἰκανῶ.
6 מתחת סלה	6.	6.
8 אשר	8.	8.
9 מקצר רוח	9.	9. Ἀπὸ κολοβότητος πνεύματος.
12 ערל שפתים	12.	12. Ἀκρόβυστος χειλέσι.
13 לדעניא את-בני-ישראל מארץ מצרים	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Dominus, Samar. Iabe. Hebr. Aia.	2. Dominus.	2.
3. Et visus sum ad Abraham, ad Isaac et ad Jacob in Deo poten- tente.	3. Qui apparui Abraham, Isaac et Jacob, in Deo omnipotente.	3. Et visus sum ad Abraham, ad Isaac, ad Jacob in Deo sulti- ciente.
6. De sub oneribus.	6. De ergastulo.	6.
8. Quam.	8. Super quam.	8.
9. Propter angustiam spiritus.	9. Propter angustiam spiritus.	9. A defectione spiritus.
12. Incircumcisus labiis.	12. Incircumcisum labiis.	12. Præputiatius labiis.
13. Ad educendum filios Israel de terra Ægypti.	13. Ut educerent filios Israel de terra Ægypti.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Οἱ δὲ ἐργοδιώχται. Κατέσπευδον. Ἄλλος· ἐσπούδα- ζον.	15.
16. Καὶ οἱ δοῦλοι σου μεμαστι- γώμενοι, καὶ ἁμαρτίαν ἔχεις.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μεμα- στίγωνται· ἀδικήσεις οὖν τὸν λαὸν σου.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοι σου μεμα- στίγωνται, καὶ ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαὸν σου.
18.	18. Πορευθέντες. Ἄλλος· ἀπελ- θόντες.	18.
19.	19. Λέγοντες, οὐκ ἀπολείψετε.	19.
21. Ἐσαπρίσατέ.	21. Ἐδεδεύξατε.	21.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
13.	13. Exactores autem. Urgebant. <i>Alius</i> , sollicitabant.	13.
16. Et servi tui flagellati, et pec- catorum habes.	16. Et ecce pueri tui flagellati: facies igitur injuriam populo tuo.	16. Et ecce servi tui flagel- lantur, et peccatum in populum tuum.
18.	18. Euntes. <i>Alius</i> , profecti.	18.
19.	19. Dicentes, non omittetis.	19.
21. Putere fecistis.	21. Exsecrabilem fecistis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Exodi.

ἔχυρα pro ἄχυρον; ad Theodotionem, πορευθέντες, minus recte pro πορευέσθωσαν. *Alius* pro καθάπερ in LXX, legit καὶ, et alius pro καὶ τρίτην ἡμέραν, legit καὶ τῆς σήμερον, et hodie. — Coislin., Ἀ., Σ., Θ., καλαμάσθωσαν.

V. 15. Ἀ., καὶ οἱ εἰσπράχται. Ita Basiliensis codex; atque ita vertit ipse Aquila eandem vocem Job xxxvi, 7; at Job iii, 18, εἰσπράσσοντες.

Ibid. Ἄλλος, ἐσπούδαζον. Sic Basiliensis, non indicato interpretis nomine.

V. 16. Ita Basiliensis. Drusius Theodotionis lectionem non attulit, sed eam miscuit cum interpretatione Symmachi, quem solum memorat post Aquilam.

V. 18. Ἄλλος, ἀπελθόντες. Hanc lectionem, sine interpretis nomine, ex uno Basiliensi mutuamur.

V. 19. Sic lectionem Aquilæ effert Basiliensis; editio Romana, οὐχ ὑφελεῖτε, tantum.

V. 21. Ἀ., Σ., ἔσαπρίσατε. Editio Rom. et mss. Regii, qui nomen interpretum omittunt.

CAPUT VI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Κύριος.	2.
3.	3. Καὶ ὤφθην Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, Θεὸς ὧν αὐ- τῶν.	3.
6.	6. Ἀπὸ τῆς δυναστείας. Ἄλλος· ἐκ τῆς κακώσεως.	6.
8.	8. Εἰς ἦν. Ἄλλος· ἐφ' ἦν.	8.
9.	9. Ἀπὸ τῆς ὀλιγοφυχίας.	9.
12. Οὐκ εἰμι καθαρὸς τῷ φθέ- γματι.	12. Ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι. Ἄλλος· οὐκ εἰμι καθαρὸς χεῖλεσι.	12. Ἀπερίτμητος τοῖς χεῖλεσι.
13.	13. Ὅστε ἐξαποστελεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος· ἵνα ἐξαγάγῃ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Dominus.	2.
3.	3. Et apparui ad Abraham, et Isaac et Jacob, Deus existens eo- rum.	3.
6.	6. De dominatione. <i>Alius</i> , ex afflictione.	6.
8.	8. In quam. <i>Alius</i> , super quam.	8.
9.	9. A defectione animi.	9.
12. Non sum purus voce.	12. Ego autem sine sermone sum. <i>Alius</i> , non sum purus labiis.	12. Incircumcisus labiis.
13.	13. Ad emittendum filios Israel de terra Ægypti. <i>Alius</i> , ut educe- ret filios Israel de terra Ægypti.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
גרשן 16	16.	16.
ותלד 20	20.	20.
את בני ישראל מבצרים 27	27.	27.
הן אני ערל שפתים 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Gerson.	16. Gerson.	16.
20. Et peperit.	20. Quæ peperit.	20.
27. Ad educendum filios Israel ex Ægypto.	27. Ut educant filios Israel de Ægypto.	27.
30. Ecce ego incircumcisus la- biis.	30. En incircumcisus labiis sum.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Exodi.

V. 2. In hunc locum Theodoretus de תתן lo-
quens: Τοῦτο δὲ παρ' Ἑβραίοις ἀφραστον ὀνομάζε-
ται. Ἀπειρῆται γὰρ αὐτοῖς τοῦτο διὰ τῆς γλιώττης
προφέρειν. Γράφεται δὲ διὰ τεσσάρων στοιχείων.
Διὸ καὶ τετράγραμμον αὐτὸ λέγουσι. Τοῦτο καὶ τῷ
πετάλῳ ἐπεγέγραπτο τῷ χρυσῷ, ὃ τῷ μετώπῳ τοῦ
ἀρχιερέως ἐπετίθετο, τῇ ταινίᾳ τῆς κεφαλῆς προσ-
δεσμούμενον. Καλοῦσι δὲ αὐτὸ Σαμαρείται μὲν,
Ἰαβὲ, Ἰουδαῖοι δὲ, αἰά. Id est: *Hoc autem apud
Hebræos ineffabile vocatur: veilitum quippe ipsis est*

*illud lingua proferre. Scribitur autem quatuor ele-
mentis: quapropter tetragrammon nuncupant. In-
scriptum etiam fuit in lamina aurea quæ fronti
summi pontificis imponebatur, vittæ capitis alliga-
tum; Samaritani porro vocant illud, Jabe. Judæi vero,
aia. Hæc Theodoretus, alii vero Græci secundum He-
bræos legunt τὸ תתן sic, ταῶ, vel, ταοῦ; alii, ταοῦ.*

V. 5. Sic *Demonst. evang.* Eusebii, p. 240 et
editio Rom. Aquila, ἰχανῶ, *sufficienti.* Ἰχανῶς est
epitheton Dei. Hinc apud veteres auctores ecclesiæ-

CAPUT VII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ראה נתתך אלהים לפרעה 1	1.	1. Ἴδὲ, δέδωκά σε θεὸν τῷ Φα- ραῶ.
בדברם 7	7.	7.
לתנין 9	9.	9. Κήτος.
גסדהם חרסמי מצרים 11	11.	11. Καίγε αὐτοὶ οἱ κρυφαῖοι Αἰγύπτου ἐν ἡρμαίοις αὐτῶν εὐ- τως.
בלהמיהם כן 13	13.	13.
דבר 14	14.	14.
על מימי 19	19.	19. Ἐπὶ τὰ ρεῖθρα.
ועל אגמיהם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Vide, dedi te deum ipsi Pha- rao.	1. Ecce constitui te deum Pha- raonis.	1. Vide, dedi te deum Pharaoni.
7. Quando locuti sunt.	7. Quando locuti sunt.	7.
9. In draconem.	9. In colubrum.	9. Cetus.
11. Etiam ipsi genethliaci Ægy- pti in incantationibus suis sic.	11. Et fecerunt ipsi etiam per incantationes Ægyptiacas, et ar- cana quædam, similiter.	11. Atque ipsi occultorum in- terpretes Ægypti in incantationi- bus suis sic.
13. Roboravit se. Locutus est.	13. Induratumque est. Præceperat.	13. 15.
14. Grave est.	14. Ingravatum est.	14.
19. Super aquas. Et super paludes eorum.	19. Super aquas. Ac paludes.	19. Super fluenta.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16.	16. Γερσών. "Αλλος· Γεδσών. Bis.	16.
20.	20. Καὶ ἐγέννησεν. "Αλλος· καὶ ἔτεκεν.	20.
27.	27. Καὶ ἐξήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. "Αλλος· ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.	27.
30. Οὐκ εἰμι καθαρὸς φθέγματι.	30. Ἴδου ἐγὼ ἰσχνόφωνός εἰμι. "Αλλος, οὐκ εἰμι καθαρὸς χεῖλεσι.	30.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16.	16. Gerson. <i>Alius</i> , Gedson. Bis.	16.
20.	20. Et genuit. <i>Alius</i> , et peperit.	20.
27.	27. Et eduxerunt filios Israel de terra Ægypti. <i>Alius</i> , ut educe- rent filios Israel ex Ægypto.	27.
30. Non sum purus loquela.	30. Ecce ego gracili voce sum. <i>Alius</i> , non sum purus labiis.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Exodi.

sticos, Deus sæpe ἱκανός vocatur.

V. 6. "Αλλος, ἐκ τῆς κακώσεως. Ita Basil., non indicato interprete.

V. 8. "Αλλος, ἐφ' ἧν. Sic idem Basil.

V. 9. "Αλλος, ἀπὸ κολ. Sic Basil., ac Drusius etiam, sed hic postremus sine nomine interpretis.

V. 12. Sic Drusius et *Chronicon Alexandrinum*, in quo male ad Aquilam legitur, ἄλογος χεῖλεσι.

V. 13. "Αλλος, ἴνα etc. Sic quidam mss.

V. 16. "Αλλος, Γεδσών. Sic codex Basiliensis,

qui bis habet Γεδσών, et bis etiam Γηδσών pro Γερσών ob similitudinem γ et γ. Hæc commutatio frequens observatur.

V. 20. "Αλλος, καὶ ἔτεκεν. Ita codex Basiliensis, καὶ ἔτεκεν, non indicato interpretis nomine.

V. 27. "Αλλ., ὥστε etc. Hanc lectionem habent catenæ Reg. et schedæ Comb., non allato nomine interp.

V. 30. Cod. Coislin., Σ., οὐκ εἰμι καθαρὸς, quod habent catenæ Regiæ et schedæ Combelsianæ, non allato nomine interpretis.

CAPUT VII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἴδὲ, κατέστησά σε θεὸν Φαραώ.	1. Ἴδου δέδωκά σε θεὸν Φαραώ.	1. Θεὸν Φαραώ.
7.	7. Ἦνίκα ἐλάλησεν. "Αλλος· ἐλάλησαν.	7.
9.	9. Δράκων.	9.
11. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν ὡσαύτως.	11. Καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.	11. Καί γε αὐτοὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.
13. Ἀντέστη.	13. Κατίσχυσεν. Ἐνετείλατο. "Αλλος· ἐλάλησεν.	13.
14. Ἀνένευσε.	14. Βεβάρηται.	14.
19.	19. Ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ἐπὶ τὰ ἕλη αὐτῶν. "Αλλος· ἐπὶ τὰς λίμνας αὐτῶν.	19.
ISYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Vide, constitui te deum Pharaoni.	1. Ecce dedi te deum Pharaoni.	1. Deum Pharaoni.
7.	7. Quando locutus est. <i>Alius</i> , locuti sunt.	7.
9.	9. Draco.	9.
11. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per secreta sua similiter.	11. Et fecerunt etiam incantatores Ægyptiorum veneficiis suis similiter.	11. Atque ipsi incantatores Ægyptiorum in veneficiis suis similiter.
13. Restitit.	13. Invaluit. Præcepit. <i>Alius</i> , dixit.	15.
14. Renuit.	14. Aggravatum est.	14.
19.	19. Super aquas. Super paludes eorum. <i>Alius</i> , super stagna eorum.	19.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

22. ויעשרכן חרסמי מצרים
בלטיהם
ולאשמעו
24. ויחפרו כל מצרים מביבת
האר מים לשחות כי לא יכלו לשחות
מזימי היאר

22. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.
24.

22. Καὶ γε αὐτοὶ οἱ κρυφιστὰι Αἰγύπτου καὶ ἐν ἡμεραῖς οὕτως

24. Καὶ ὤρυξε πᾶσα ἡ Αἴγυπτος κυκλόθεν τοῦ βέθρου ὕδωρ τοῦ πιεῖν, ὅτι οὐκ ἔδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

22. Et fecerunt sic genethliaci Ægypti incantationibus suis.

22. Feceruntque similiter malefici Ægyptiorum incantationibus suis.

22. Atque ipsi occultorum interpretes Ægypti et in incantationibus suis sic.

Et non audivit.

Nec audivit.

24. Et foderunt omnes Ægyptii circuitibus fluminis aquas ut biberent, quia non poterant bibere ex aquis fluminis.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent: non enim poterant bibere de aqua fluminis.

24. Et fodit universa Ægyptus in circuitu alvei aquam ad bibendum, quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Exodi.

V. 1. Sic versionem Aquilæ habet codex Basiliensis. Alii omnes et Drusius, θεὸν Φαραώ. Præstat lectio Basiliensis. Quæ Theodotionis sunt, ex uno Basiliensi prodeunt.

V. 7. Ἄλλοι, ἐλάλησαν. Sic catenæ nostræ manuscriptoræ.

V. 9. Ἄ., κῆτος. Coislin.

V. 11. Sic omnes lectiones plenas habet Basi-

liensis cum nominibus interpretum. Codex quidam Colbertinus ad lectionem Symmachi habet ἐν ἀποκρύφοις. Regius 1888, ἐν ἀποκρύφοις: sed hi ἀποσπασμάτια tantum afferunt. Basiliensis vero lectiones integras exhibet, et διὰ τῶν ἀποκρύφων his habet; hoc scilicet versu et 22; editio item Romana διὰ τῶν ἀποκρύφων. Vocem κρυφιστῆς vertere solet Aquila. Sic Gen. xli, 8, et infra

CAPUT VIII EXODI.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

3. במשארותיך
7. וחרסמים בלטיהם
8. ואשלה אתהעם
14. ויצברו
הכורים חמרים
15. יחזה
לכנם
17. כל עפר הארץ היה כנים

3. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.
3.
7.
8.
14.
15.
16.
17.

3.
7. Οἱ κρυφιστῆται ἐν ἡμεραῖς αὐτῶν.
8.
14. Συνέχωσαν.
Κόρους, κόρους.
15. Ἀνάπνευσαις.
16.
17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. In conspersiones tuas.

3. Et in reliquias ciborum tuorum.

3.

7. Genethliaci incantationibus suis.

7. Malefici per incantationes suas.

7. Occultorum interpretes in incantationibus suis.

8. Et dimittam populum.

8. Et dimittam populum.

8.

14. Et congregaverunt.

14. Congregaveruntque.

14. Obruerunt.

Acervos, acervos.

In immensos aggeres.

Cunulos, cumulos.

15. Respiratio.

15. Requies.

15. Respiratio.

16. In pediculos.

16. Sciniphes.

16.

17. Omnis pulvis terræ fuit pediculi.

17. Omnis pulvis terræ versus est in sciniphes.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἑπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν ὡσαύτως.

Ὁὐ προσέσχεν.

24. Ὄρουξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ εἰς ὕδωρ ὥστε πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

SYMMACHUS.

22. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per secreta sua similiter.

Non attendit.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis propter aquam, ut biberent, quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

22. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

Ὁὐκ εἰσῆκουσεν.

24. Ὄρουξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ· καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

LXX INTERPRETES.

22. Et fecerunt similiter incantatores Ægyptiorum veneficiis suis.

Non exaudivit.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis, ut biberent aquam : et non poterant bibere de aqua fluminis.

22. Καίτε αὐτοὶ οἱ ἑπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.

24. Καὶ ὠρουξαν πάντες οἱ Αἰγύπτιοι οἱ κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ εἰς τὸ πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

THEODOTIO.

22. Atque ipsi incantatores Ægyptiorum in veneficiis suis similiter.

24. Et foderunt omnes Ægyptii, qui in circuitu fluminis, aquam ad bibendum; quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Exodi.

vers. 22.—Coi-lin. ad Aquilam habet χρυφιασταί, et ibid. ad Symmachum, ἀποκρύφω. Sed idem vers. 22, Σ., διὰ τῶν ἀποκρύφων.

V. 13. Σ., ἀντέστη. Ex Coistlin.

Ibid. Ἄλλος, ἐλάλησεν. Sic catenæ Regiæ et Combesianæ.

V. 19. Α., ἐπὶ τὰ βεῖθρα. Sic codex Regius 1871, qui sequentem etiam lectionem habet sine inter-

pretis nomine.

V. 22. Hic versus, similis proreus mædecimo habetur in edit. Rom. sine nominibus interpretum, uno excepto Aquila. Sed nomina feruntur in Basiliensi.

V. 24. Sic totas trium interpretum lectiones affert codex Basiliensis; editio autem Romana solius Aquilæ habet.

CAPUT VIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

7. Οἱ ἑπαῖδοι διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν.

8.

14.

Κύρους, κόρους.

15. Ἀλεισις.

16.

17.

SYMMACHUS.

3.

7. Incantatores per secreta sua.

8.

14. Cumulos, cumulos.

15. Remissio.

16.

17.

3. Ἐν τοῖς φυράμασι σου. Ἄλλος· ἐν τοῖς φρέασι σου.

7. Οἱ ἑπαῖδοι + τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἑπαοιδίαις; καὶ ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

8. Ἐξαποστελῶ αὐτούς. Ἄλλος· ἐξαποστελῶ τὸν λαόν.

14. Συνήγαγον. Θημωνίας, θημωνίας.

15. Ἀνάψυξις.

16. Σκνίφες. Ἄλλος· σκνίπες. Ἄλλος· φθεῖρες.

17. Καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίφες. Ἄλλος· καὶ ὁ χεὺς τῆς γῆς ἐγένετο εἰς σκνίφες.

LXX INTERPRETES.

3. In conspersis tuis. *Alius*, in puteis tuis.

7. Incantatores + Ægyptiorum in incantationibus; et in veneficiis suis.

8. Dimittam eos. *Alius*, dimittam populum.

14. Collegerunt. Acervos, acervos.

15. Refrigeratio.

16. Sciniphes. *Alius*, scinipes. *Alius*, pediculi.

17. Et in omni pulvere terræ facti sunt sciniphes. *Alius*, et pulvis terræ factus est in sciniphes.

3.

7. Οἱ ἑπαῖδοι ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

8.

14.

15.

16.

17.

THEODOTIO.

3.

7. Incantatores in veneficiis suis.

8.

14.

15.

16.

17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ
תַּבְּרַב תַּבְּרַב <i>Tò Samur., κόρακα.</i> 21	21.	21. Παμμυζαν.
הַאֲרָצָה		
גַּשׁ 22	22.	22.
לְבַלְתִּי הִיָּתָה		
הַשָּׁחַח 24	24.	24.
הַהָה 29	29.	29.
הַחַח		Παραλογίσασθαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Mixtionem. <i>Samar.</i> , corvum.	21. Omne genus muscarum.	21. Omnimodam muscam.
Terra.	Universa terra.	
22. Ghosen.	22. Gessen.	22.
Ut non sit.	Ut non sint.	
24. Corrumpebatur.	24. Corrupta est.	24.
29. Ecce.	29. <i>Deest.</i>	29.
Fallere.	Fallere.	Fallere.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Exodi.

V. 3. Ἄλλος, ἐν ταῖς φρέσσι σου. Sic Reg. 1874, sine nomine interpretis. Ille vero quisquis fuerit, legisse videtur בְּבִשְׁמִי תִּתֵּן.

V. 7. Aquilæ, Symm. et Theod. lectiones habet cod. Basiliensis. Tōν Ὁ interpretationem sic habet codex Reg. 1874, qui locum obelo notatum indicat, quia in Hebræo non exstat. Hæc autem obelo signantur, τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἐπαοιδίαις, f. ἐπαοιδίαις. Hoc postremum ἐν ταῖς ἐπαοιδίαις, non legitur in editione Romana.

Ibid. Φαρμακείαις. Coislin. ad marg., ἐπαοιδίαις. V. 8. Ἄλλος, ἐξαποστελῶ τὸν λαόν. Hæc lectio habetur in mss. nostris, et in edit. Rom. notatur ut varia lectio LXX Interpretum.

Ibid. Ὁ, περιελέτω. Coislin. ad marg., ἀφελέτω. V. 14. Ἄ., συνέχωσαν. Ita Basiliensis codex.

Ibid. codex Basiliensis lectionem, κόρους, κόρους uni Aquilæ tribuit; *Chronicum* autem *Alexandrinum* p. 71, Aquilæ et Symmacho, quæ lectio confirmatur ex cap. xlv Ezech., ubi ead. vox Hebr. κόρους

CAPUT IX EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מִן אֶתָּה 2	2.	2.
מִחֶמְקָה		Ἐπιλαμβάνη.
דְּבַר כַּבֵּד 3	3.	3. Λοιμὸς βαρῦς.
דְּבַר 4	4.	4.
מִבְּעֵתָה 9	9.	9. Φλυκτίδες πεταζόμεναι.
אֲנִי שְׁלַח אֶת־כָּל־מַגֵּפְתֵי אֶל־לְבָבְךָ 14	14.	14. Ἐγὼ ἀποστέλλων σὺν πάσας τὰς θραύσεις μου πρὸς καρδίαν σου.
בְּדַבָּר 15	15.	15. Ἐν λοιμῷ.
הַעֲמַדְתִּיךָ 16	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Renuis.	2. Renuis.	2.
Retinens.	Retines.	Coerces.
3. Pestis gravis.	3. Pestis gravis.	3. Pestis gravis.
4. Verbum.	4. Nihil omnino.	4.
9. Inflationes.	9. Vesicæ turgentes.	9. Vesicæ expansæ.
14. Ego mittens omnes plagas meas ad cor tuum.	14. Mittam omnes plagas meas super cor tuum.	14. Ego mittens omnes fractiones meas ad cor tuum.
15. In peste.	15. Peste.	15. In peste.
16. Stare feci te.	16. Posui te.	16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Κυνόμυϊαν. "Ἄλλος" κοινό- μυϊαν. Εἰς τὴν γῆν. "Ἄλλος;" ἐπὶ τῆς γῆς.	21.
22.	22. Γεσέμ. "Ἄλλος" εἰσαγωγή αὐτῶν. Οὐκ ἔσται.	22. "Ὅστε μὴ γενέσθαι.
24. Ἐφθάρη.	24. Ἐξωλοθρεύθη.	24.
29. Παραλογίσασθαι.	29. Ὁ δέ. "Ἄλλος" ἰδοῦ. Ἐξαπατήσαι.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. Cynomyiam. <i>Alius</i> , cœno- myiam. In terram. <i>Al.</i> , super terram.	21.
22.	22. Gesem. <i>Alius</i> , introductio coram. Non erit.	22. Ut non sit.
24. Corrupta est.	24. Destructa est.	24.
29. Fallere.	29. Ille vero. <i>Alius</i> , ecce. Decipere.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Exodi.

vertitur a tribus intt. Coislín. vero : 'A., σωροὺς, σωρούς.

V. 15. Ita codex Basiliensis lectionem Aquilæ et Symmachi exhibet. Coislín., 'A., ἀνάπνευσις. Sed melius ἀνάπνευσις aliorum.

V. 16. "Ἄλλος, σκνίπας etc. Ita catenæ Regiæ et edit. Rom. quæ habet φθίρες, nec indicat cujus sit hæc lectio.

V. 17. "Ἄλλος, καὶ ὁ χοῦς τῆς γῆς etc. Sic Reg. 1871, exciso interpretis nomine, ut sæpe diximus.

Videtur autem hæc lectio esse Aquilæ vel Symmachi, vel utriusque.

V. 21. Ita Drusius. Samaritanus habet κέρακα, *cornum*, ac si legeretur כרל.

Ibid. "Ἄλλος, ἐπὶ τῆς γῆς. Sic Basiliensis, non indicato interprete.

V. 29. "Ἄλλος, ἰδοῦ. Sic codices quidam.

Ibid. 'A., Σ., παραλογίσασθαι. Hanc lectionem habent Basiliensis, Reg. 1888 et Drusius.

CAPUT IX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἀπειθεῖς. Κατέχεις.	2. Μὴ βούλει. Ἐγκρατεῖς.	2.
3. Λοιμὸς βαρὺς.	3. Θάνατος μέγας.	3.
4.	4. Πρῶτόν. "Ἄλλος" οὐδὲν διτιοῦν.	4.
9. Φλυκτίδες ἐξανθοῦσαι.	9. Φλυκτίδες ἀναζέουσαι. "Ἄλλος" φλυκτίδες ζέουσαι.	9.
14. Ἀποστελῶ πάσας τὰς πλη- γὰς μου ἐπὶ καρδίαν σου.	14. Ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου.	14.
15. Ἐν λοιμῶ.	15. Θανατώσω.	15.
16.	16. Διετηρήθης. "Ἄλλος" διετή- ρησά σε.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Non obtemperas. Detines.	2. Non vis. Retines.	2.
3. Pestis gravis.	3. Mors magna.	3.
4.	4. Verbum. <i>Alius</i> , nihil omnino.	4.
9. Vesicæ efflorescentes.	9. Vesicæ effervescentes. <i>Alius</i> , vesicæ ferventes.	9.
14. Mittam omnes plagas meas super cor tuum.	14. Ego emittam omnes impe- tus meos ad cor tuum.	14.
15. In peste.	15. Morti tradam.	15.
16.	16. Conservatus es. <i>Alius</i> , con- servavi te.	16.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

שׁוּכִי			
מסחלל 17	17.		17. Ἀντιποῖη.
ברד נבד 18	18.		18. Χάλαξαν βαρεῖαν.
היסקה			Ἐθεμελιώθη.
הנים 20	20.		20.
בגל-ארץ 22	22.		22.
קלת 23	23.		23.
מהלקחת 24	24.		24. Συναλαμβανόμενοι.
את כל-אשר בשדה 25	25.		25.
הטאתי הפעם 27	27.		27.
והכסמת 32	32.		32. Ζεία.
מעם פרעה 33	33.		33.
ויפרש כפיו אל-יהודה			Καὶ ἐξεπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ
אל-יהודה 35	35.		πρὸς Κύριον.
			35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Nomen meum.	Nomen meum.	
17. Elevans te.	17. Retines.	17. Delines.
18. Grandinem gravem.	18. Grandinem multam.	18. Grandinem gravem.
Fundata est.	Fundata est.	Fundata est.
20. Fugere fecit.	20. Fecit confugere.	20.
22. In omni terra.	22. In universa terra.	22.
23. Voces.	23. Tonitrua.	25.
24. Immiscens se.	24. Grando et ignis mista.	24. Comprehensus.
25. Omnia quæ in agro.	25. Cuncta quæ fuerunt in agro.	25.
27. Peccavi hac vice.	27. Peccavi etiam nunc.	27.
32. Spelta.	32. Far.	32. Far.
33. A Pharao.	33. A Pharaone.	33.
Et expandit volas suas ad Dominum.	Tetendit manus.	Et expandit manus suas ad Dominum.
35. Filios Israel.	35. Filios Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

V. 2. Σ., ἀπειθείς. Hanc lectionem offert Reg. 1871.

Ibid. Ex Basiliensi unico lectionem Aquilæ et Symmachii mutuamur.

V. 5. Ἀ., Σ., λοιμὸς βαρὺς. Sic Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, οὐδὲν ὄτιον. Ex Coisl. in.

V. 9. Sic Basiliensis et editio Romana, ubi πεταζόμενοι verititer volaticæ; sed melius expansæ; nam πετάζω et πετάννυμι, semper expando et extendo significat. Easdem Aquilæ et Symmachi lectiones sine discrimine habent codex Reg. 1888 et Colbertinus unus. — Coisl. Σ., ἐξανθούνα. Basiliensis, Σ., ἐξανθοῦσαι. Id est φλοκτίδες, ut habetur in LXX. Crederem Coisl. lectionem sincerio-

rem esse, Symmachumque vocem πεταζόμενοι alio nomine quam LXX in neutro genere vertisse.

V. 14. Ἀ., ἐγὼ ἀποστέλλων etc. Sic Basil.

V. 15. Lectiones item omnes versuum 15, 16, 17, 18 et 22, ex eodem codice Basiliensi procedunt.

V. 16. Ubi LXX δύναμιν habent, Coisl. ad marg., ισχύον.

V. 17. Coisl. in textu habet ἐγκρατεῖς; et in marg. ἐμπροῆ, quæ postrema lectio est in edit. Rom. Aquilæ vero et Symm. lectiones exhibet, ut nos edidimus.

V. 20. Σ., διέπασεν. Ex Coisl. in.

V. 23. Ita codex Colbertinus, qui hæc habet ad

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	"Ονομά μου. "Αλλος· δύναμίν μου.	
17. Κατέχεις.	17. Ἐμποίη.	17.
18. Χάλαζαν βαρεῖαν Ἐθμελιώθη.	18. Χάλαζαν πολλήν. "Ἐκτισται.	18.
20. Διέσωσεν.	20. Συνήγαγεν.	20.
22.	22. Ἐπὶ τῆς γῆς. "Αλλος, ἐν τῇ γαλάζῃ.	22.
23.	23. Φωνάς. "Αλλος· ἀνέμων ἤχους. "Αλλος· βροντάς.	23.
24. Ἐνδιλούμενον.	24. Φλογίζον.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> "Αλλος· πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ.	25.
27.	27. Ἡμέρηται τὸ νῦν. "Αλλος· ἡμέρηται ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν.	27.
32.	32. Ὀλυρα.	32. Ὀλυρα.
33.	33. Ἀπὸ Φαραώ. "Αλλος· παρὰ προσώπου Φαραώ. Καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς Κύριον.	33.
35.	35. Τοὺς υἱούς Ἰσραήλ. "Αλλος· τὸν λαὸν Ἰσραήλ.	35.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Nomen meum. <i>Alius</i> , virtutem meam.	
17. Retines.	17. Insultas.	17.
18. Grandinem gravem. Fundata est.	18. Grandinem multam. Condita est.	18.
20. Conservavit.	20. Congregavit.	20.
22.	22. Super terram. <i>Alius</i> , in grandine.	22.
23.	23. Voces. <i>Alius</i> , ventorum sonitus. <i>Alius</i> , tonitrua.	23.
24. Obvolutus.	24. Flagrans.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , omnia quaecumque erant in campo.	25.
27.	27. Percavi nunc. <i>Alius</i> , peccavi in tempore usque nunc.	27.
32.	32. Far.	32. Far.
33.	33. A Pharaone. <i>Alius</i> , a conspectu Pharaonis. Et extendit manus ad Dominum.	33.
35.	35. Filios Israel. <i>Alius</i> , populum Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

marginem : Κύριος ἔδωκε φωνήν, ἄλλος φησὶν, ἀρέμων ἤχους· ἄλλος, βροντάς. Id est « Dominus dedit vocem ; alius ait, ventorum sonitus ; alius, tonitrua. »

V. 24. Has lectiones Aquilæ et Symmachi habent Basiliensis et Colbertinus supra memoratus.

V. 27. "Αλλος, ἡμέρηται ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν. Sic habent Regius 1825 et editio Romana, non alio interpretis nomine.

V. 32. Ἄ., ζέα. Sic editio Romana. In hunc locum hæc Drusius habet : « Ζέα vel ζεά, id est far. » Hieron. Is. xxviii, 25 : « Pro farre, quod Græci ζεάν vocant, quidam viciam intelligunt. Idem Ezech. iv. 9 : Quam nos viciam interpretati sumus, pro quo in He-

bræo dicitur עֵיבָבָה, LXX Theodotioque posuerunt ὄλυραν, quam alii avenam, alii secale putant : Aquilæ autem prima editio et Symmachus ζεάς sive ζειάς interpretati sunt, quas nos vel far, vel gentili Italiæ Pannoniæque sermone spicam spellamque dicimus. » Lexicon vetus, far, ζεά, σῖτος, ὄλυρα. Farina, ζεά. ὄλυρα. Hesychius quoque ζειάς exponit ὄλυρας. Aliter Plinius, quem vide, si placet. R. David in libro *Radicum* עֵיבָבָה *spelta*. Idem in Commentariis, quos in Ezechielem composuit, עֵיבָבָה « vulgo, inquit, עֵיבָבָה, (seigle) id est secale, si recte capio. » Hactenus Drusius.

V. 33 et 35. Lectiones horum versuum ex Basiliensi codice mutuamur.

CAPUT X EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הבדת 1	1.	1.
אדיתר 5	5.	5. Λεῖπον.
ויפן ויצא 6	6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.
Τὸ <i>Σαμαρ.</i> , εἰς ἄτας. לקרא 7	7.	7. Πρόσπταισμα.
ויעבד את יהוה אלהיהם		
<p>Τὸ <i>Σαμ.</i>, ἡμῶν χι ἀβדה מצרים πριν γνῶς ὅτι ἀπόλλυται Αἴγυπτος.</p>		
אלפרעה 8	8.	8.
ובבקרנו נקך 9	9.	9.
ואתמפנים 10	10.	0. Τὰ νήπια ὀμῶν.
לנו נא הגברים ועבד את יהוה 11	11.	11.
קדים 13	13.	13. Καύσωνα.
קדים		Ἵ καύσων.
וינח 14	14.	14. Ἀνέπαυσεν.
ויכס 15	15.	15. Ἐσκοτάσθη.
לקרא 16	16.	16.
קראתי		
השן אפלך 22	22	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Aggravare feci.	1. Induravi.	1.
5. Residuum.	5. Quod residuum fuerit.	5. Residuum.
6. Et avertit se, et egressus est.	6. Avertitque se, et egressus est.	6. Et avertens se exiit.
7. In scandalum. <i>Samar.</i> , in noxas.	7. Scandalum.	7. In scandalum.
Et servient Domino Deo suo.	Ut sacrificent Domino Deo suo.	
Num ante scies quod periiit Ægyptus? <i>Samar.</i> antequam noscas quod periiit Ægyptus.	Nonne vides quod perierit Ægyptus?	An nondum nosti...
8. Ad Pharaonem.	8. Ad Pharaonem.	8.
9. Et in bobus nostris ibimus.	9. Et armentis.	9.
10. Infantes vestros.	10. Parvulos vestros.	10. Infantes vestros.
11. Ite nunc, viri, et servite Domino.	11. Sed ite tantum, viri, et sacrificate Domino.	11.
13. Orientalem.	13. Ventum urentem.	13. Ventum urentem.
Orientalis.	Ventus urens.	Ventus urens.
14. Et requievit.	14. Et sederunt.	14. Et requievit.
15. Operuit.	15. Operueruntque.	15. Obscurata est.
16. Ad vocandum.	16. Vocavit.	16.
Peccavi.	Peccavi.	
22. Obscuritas caliginis.	22. Tenebræ horribiles.	22.

CAPUT X EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	1. Ἐσκήρυνα. "Ἄλλος· ἐδά- ρυνα.	1.
5.	5. Καταλειφθέν.	5.
6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.	6.
7. Πρόσπταισμα.	7. Σκῶλον.	7.
	"Ὅπως λατρεύσῃ τῷ Θεῷ αὐ- τῶν. "Ἄλλος" ὅπως θύσῃ τῷ Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν. "Ἡ εἰδέναι βούλει, ὅτι ἀπόλωλεν Ἄγυπτος;	
"Ἄρα οὐπω οἶδας;	8. Πρὸς Φαραῖώ. "Ἄλλος· εἰς πρόσωπον Φαραῖώ.	8.
8.	9. Καὶ βουσίη ἡμῶν ✕ πορευ- σόμεθα·	9.
9.	10. Τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν.	10.
10. Τὸν ὄχλον ὑμῶν.	11. Πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Θεῷ. "Ἄλ- λος· πορεύεσθε δὴ, οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Κυρίῳ.	11.
11.	13. Νότον.	13.
13. Καύσωνα.	Ἄ νότος.	
Ἄ καύσων.	14. Κατέπαυσεν.	14.
14.	15. Ἐκάλυψε.	15.
15. Ἐσκοτάσθη.	16. Καλέσαι. "Ἄλλος· καὶ ἐκάλε- σεν.	16.
16.	Ἡμάρτηχα.	
Ἐσφάλην.	22. Σκότος, γνόφος.	22.
22. Γνόφος.		

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Induravi. <i>Alius</i> , aggravavi.	1.
5.	5. Quod relictum est.	5.
6.	6. Et avertens se exiit.	6.
7. In scandalum.	7. Scandalum.	7.
An nondum nosti?	Ut serviant Deo suo. <i>Alius</i> , ut sacrificent Domino Deo suo. Numquid scire vis quod perit Ægyptus?	
8.	8. Ad Pharaonem. <i>Alius</i> , in fa- ciem Pharaonis,	8.
9.	9. Et bobus nostris ✕ ibimus·	9.
10. Turbam vestram.	10. Supellectilem vestram.	10.
11.	11. Eant autem viri, et serviant Deo. <i>Alius</i> , ite nunc, viri, et ser- vite Domino.	11.
13. Ventum urentem.	13. Notum.	13.
Ventus urens.	Notus.	
14.	14. Et requievit.	14.
15. Obscurata est.	15. Operuit.	15.
16.	16. Vocare. <i>Alius</i> , et vocavit.	16.
Erravi.	Peccavi.	
22. Caligo.	22. Tenebræ, caligo.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

V. 1. Ἄλλος, ἐδάρινα. Videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui כבד semper vertunt βαρύς. Hæc lectio prodit ex Basiliensi.

V. 5. Ἄ., λείπον, sic idem Basiliensis. — Ubi LXX habent τὸ περισσόν, Coisl. in marg., τὸ λοιπόν. Basiliensis vero, Ἄ., τὸ λείπον, quæ vox respondere potest etiam sequenti τὸν Ὁ, καταλειφθέν· ad utramque enim περισσόν et καταλειφθέν perinde quadrat.

V. 6. Ἄ., καὶ ἐκκλ. Ex eodem Basiliensi.

V. 7. Ἄ., Σ., πρόσπαισμα. In cod. Colbertino et in edit. Rom. uni Aquilæ tribuitur, ut in Coisl. uni Symmacho. Sed Basiliensis utrique adscribit, et utriusque esse non dubitamus. Lectio Samar. ex eod. cod. prodit.

Ibid. Ἄλλος, ὅπως θύσῃσι etc. Sic mss. quidam. Ibid. Ἄ., ἄρα etc. Ita Colb. et edit. Rom. quæ addit lectionem Samaritani, πρὶν etc. Σ., ἄρα etc. Ita Coisl.

CAPUT XI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עד נגע חיה 1 כשדך	1.	1. Ἐτι μίαν ἀψήν.
ואשה מאת רעותה 2	2.	2.
עד בכיר השפחה 5	5.	5.
כל 7	7.	7.
לא יחרץ-כלב		
10 מארצו	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adhuc plagam unam. Cum dimiserit.	1. Adhuc una plaga. Dimittet.	1. Adhuc unum ictum.
2. Et mulier a socia sua.	2. Et mulier a vicina.	2.
5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5.
7. Et ad omnes.	7. Apud omnes autem.	7.
Non movebit canis.	Non mutiet canis.	
10 Ex terra sua.	10. De terra sua.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

V. 1. Sic codex unus Reg. cum editione Romana. Basiliensis vero, ἀψήν solum, sine nomine interpretum.

Ibid. Ἄλλος, ἀποστειλη. Sic Basiliensis.

V. 2. Sic quidam codices etque editio Romana.

Hæc, καὶ γυνή παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς, asterisce notantur, quia decrant in Ὁ.

V. 5. Ἄλλος, ἕως etc. Ita Basiliensis et editio Romana.

V. 7. Ἄλλος, ἐν δὲ πᾶσι. Ex Basiliensi.

CAPUT XII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
5 תמים זכר	5.	5.
7 ובשקף	7.	7. Τὸ υπέρθυρον.
10 ולא-תנתיר	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Perfectus masculus.	5. Absque macula masculus.	5.
7. Superliminare.	7. In superliminaribus.	7. Superliminare.
10. Et non relinquetis.	10. Nec remanebit.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

- V. 8. Sic Regius cod. 1871.
- V. 9. Sic asterisco notatur in eodem Regio codice vox *πορευσόμεθα*, utpote quæ in LXX Interpretum versione non compareat, et tamen sit in Hebraico ךָּנָ .
- V. 10. Ex eodem Regio codice. Vocem Hebraicam הָרָב , *δχλον* vertit Symmachus etiam infra cap. 12.
- V. 11. *Ἄλλος*, *πορεύεσθε δὴ*, etc. Ita mss. quidam, cum Hebraico consonantes.
- V. 13. Hæ lectiones prodeunt ex Basiliensi.
- V. 14. Ex codice Regio 1871.— Coislin. in textu τῶν Ο', ἐσται· ad marg. γέγονεν.
- V. 15 et 16. Ex Basiliensi.
- Eodem vers. 16. Σ., ἐσφάλην. Sic Reg. 1871.
- V. 22. Sic idem codex Reg.

CAPUT XI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐτι μίαν ἀφήν.	1. Ἐτι μίαν πληγήν. Ἐξαποστέλλη. Ἄλλος· ἀποστέλλη.	1.
2.	2. ✕ Καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς·	2.
5.	5. Ἔως πρωτοτόκου τῆς θεραπείης. Ἄλλος· ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος.	5.
7.	7. Καὶ ἐν πᾶσι. Ἄλλος· ἐν δὲ πᾶσι. Οὐ γρύξει κύων. Ἄλλος· οὐκ ἀποθνήσκει κύων.	7.
10.	10. Ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Adhuc unum icōnim.	1. Adhuc unam plagam. Dimiserit, <i>Alius</i> , miserit.	1.
2.	2. ✕ Et mulier a vicina sua ;	2.
5.	5. Usque ad primogenitum ancillæ. <i>Alius</i> , usque ad primogenitum captivæ.	5.
7.	7. Et in omnibus. <i>Alius</i> , in omnibus autem. Non mutiet canis. <i>Alius</i> , non vociferabitur canis.	7.
10.	10. Ex terra Ægypti.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

- Ibid. *Ἄλλος*, οὐκ, etc. Hanc lectionem exhibent quidam codices et schedæ Combesianæ his verbis : *Ἄλλος· Οὐκ ἀποθνήσκει κύων, ὡς ἀλγῶν ἢ ἐνοχλοῦμενος*. Id est : *Alius : Non vociferabitur canis, ut dolens aut molestia affectus.*
- V. 10. *Ἄλλος*, ἐκ etc. Sic Basiliensis et editio Romana. Hæc porro lectio, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, videtur fuisse aliorum omnium interpretum, præter LXX, utpote quæ in Hebræo clare feratur.

CAPUT XII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Τέλειον ἄρσεν. Ἄλλοι, ἄμωμον ἄρσεν.	5.
7.	7. Τὴν φλιάν.	7.
10.	10. Οὐκ ἀπολείψεται Ἄλλ., οὐ καταλείψετε. Ἄλλ., οὐχ ὑπολείψετε.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Perfectum masculinum. <i>Alii</i> , inculpatum masculinum.	5.
7.	7. Limen.	7.
10.	10. Non remanebit. <i>Alii</i> , non relinquētis.	10.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

בחפזן פסח הוא 11	41.	41. Ἐν θάμβῳ ὑπέρβασίς ἐστίν.
נגף 13	13.	13. Θραῦσμα.
הקף 14	14.	14. Ἀκριβείαν.
השביתו 15	15.	15. Διαλείψετε.
לא ימצא 19	19.	19.
מעדת ישראל		
בגר		Ἰϕ̄ προσγλύτῃ.
בכל מושבתיכם 20	20.	20.
הוא ליהוה 27	27.	27.
כאשר צוה 28	28.	28.
בבית הבור 29	29.	29.
וכל בטר בהמה		
וינעלו 36	36.	36.
מרעמכם סתה 37	37.	37.
לבד מטרף 40	40.	Χωρὶς ἀπὸ νηπίου.
ומושב 40		40.
ישבו		
לא יצאו כל־גבאות יהודה מארץ 41	41.	41.
מצרים		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

11. In festinatione transitus ipse.	11. Festinanter : est enim Phasæ; id est, transitus.	11. In stupore transitio est.
13. Plaga.	13. Plaga.	13. Fractio.
14. Statutum.	14. Cultu sempiterno.	14. Accuratam consuetudinem.
15. Cessare facietis.	15. Non erit.	15. Relinquetis.
19. Non inuenietur.	19. Non inuenietur	19.
Et cœtu Israel.	De cœtu Israel.	
In peregrino.	De advenis.	Advenæ.
20. In omnibus habitaculis vestris.	20. In cunctis habitaculis vestris.	20.
27. Ipsum Domino.	27. Domini est.	27.
28. Quemadmodum præcepit.	28. Sicut præceperat.	28.
29. In domo foveæ.	29. Carcere.	29.
Et omne primogenitum animalis.	Et omne primogenitum jumentorum.	
36. Et spoliaverunt.	36. Et spoliaverunt.	36.
37. De Rahmeses in Succhoth.	37. De Ramesse in Socoth.	37.
Tantum præter familiam.	Absque parvulis.	Præter ab infante.
40. Et habitatio.	40. Habitatio.	40.
Habitaverunt.	Manserunt.	
41. Exierunt omnes exercitus Domini de terra Ægypti.	41. Egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.	41.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.
11. Ἐν ἐτείξει ὑπερμάχητις ἐστι.	11. Μετὰ σπουδῆς, πάσχα ἐστὶ.
13.	13. Πιηγῆ.
14. Πρόσταγμα.	14. Νόμιμον.
15. Παύσετε.	15. Ἄφανιείτε.
19.	19. Οὐχ εὐρεθήσεται. Ἄλλος· οὐκ ὀφθήσεται. Ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος· ἐκ γῆς υἱῶν Ἰσραήλ. Ἐν τοῖς γειώραις.
Τῷ προσηλύτῳ.	20. Ἐν παντί κατοικητηρίω ὕμῶν. Ἄλλος· ἐν παντί ὕμων οἰκήματι.
20.	27. Τοῦτο Κυρίῳ. Ἄλλος· τοῦτο Κυρίου.
27.	28. Καθὰ ἐνετελατο. Ἄλλος· καθὰ συνέταξεν.
28.	29. Λάκκῳ. Καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. Ἄλλος· καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήγους.
29. Δεσσωτηρίῳ.	36. Ἐσκόλευσαν.
36. Σκευάσασθαι.	37. Ἐκ Ῥαμεσσή εἰς Σοκχῶθ. Ἄλλος· ἱασις κρίσεως σκηναί.
37.	Πλὴν τῆς ἀποσκευῆς.
(Χωρὶς) τοῦ ἔχλου.	40. Κατοίκησις. Ἄλλος· παροί- κησις. Κατόκησαν. Ἄλλος· παρῶκη- σαν.
40.	41. Ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος· ἐξῆλθε πᾶσα ἡ στρατιὰ Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
41.	

11. Φασέχ.

15.

14.

15.

19.

20.

27.

28.

29.

29.

36.

37.

40.

41.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.
11. In festinatione propugnatio est.	11. Cum festinatione, pascha est.
13.	13. Plaga.
14. Præceptum.	14. Legitimum.
15. Cessare facietis.	15. Removebitis.
19.	19. Non inveniatur. <i>Alius</i> , non videbitur. Ex Synagoga Israel. <i>Alius</i> , ex terra filiorum Israel. In advenis.
Advenæ.	20. In omni habitaculo vestro. <i>Alius</i> , in omni domicilio vestro.
20.	27. Hoc Domino. <i>Alius</i> , hoc Domini.
27.	28. Sicut præcepit. <i>Alius</i> , sicut constituit.
28.	29. Fovea. Et usque ad primogenitum omnis pecoris. <i>Alius</i> , et omne primogenitum pecoris.
29. Carcere.	36. Prædati sunt.
36. Vasa diripere.	37. De Ramesse in Socchoth. <i>Alius</i> , medicina judicii, tabernacula. Præter apparatus.
37.	40. Habitatio. <i>Alius</i> , peregrinatio. Habitaverunt. <i>Alius</i> , peregrinati sunt.
Præter turbam.	41. Egressa est omnis virtus Domini de terra Ægypti. <i>Alius</i> , egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.
40.	
41.	

11. Phasech.

13.

14.

15.

19.

20.

27.

28.

29.

35.

37.

40.

41.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ליל שְׁמֹרִים הוּא לִיהוּה (נֹסֶף) פְּלִגְזִיּוֹס עֲסִי תֶּף קִרְיֶף.	42.	42. (Νύξ) παρατηρήσειον.
רִאֲחֶשְׁבִּי 46	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
42. Nox custodiarum ipsa Domino. Samar., (nox) custodiæ est Domino.	42. Nox ista est observabilis Domini.	42 Nox observationum.
46. Neque frangetis.	46. Nec contriagetis.	46

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi.

V. 5. Ἄλλ., ἄμωμον. Sic unus codex et ed. Rom.
 V. 7. Ἄ., τὸ ὑπέρβουρον. Ita codex Basiliensis.
 V. 8. Coislín. ad vocem τῶν ὄ, ἔδονται, in marg. πο'at. ἔσθωσι.
 V. 10. Ἄλλος, οὐ κατ-. Ita codex Basil. et alii. Ibid. Ἄλλος, οὐχ etc. Sic Basil. Hæc clausula, ὁσσοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ, os non comminuetis de eo, in Hebræo exstat vers. 46 tantum; in LXX vero bis adest, vers. scilicet 10, quo a librariis translata videtur; et vers. 46, qui est proprius ejus locus.
 V. 11. Hujus insignis loci lectiones apud Drusium mutilæ et permixtæ habentur. Legitur enim: Ἄ., ἐν θάμβῳ. Σ., ἐν ἐπιλείει, recte; sed postea Σ. ὑπέρβασις, contra quam habent mss. Basiliensis et Regius et 1889, qui ad Aquilam ὑπέρβασις, ad Symmachum ὑπερμάχησις habent. Lectiones Drusii et editionis Romanæ prodeunt ex Theodoretis quæst. 24 in Exodum, ubi sic legitur: Τὸ δὲ Πάσχα ὁ μὲν Φίλων ἠρμῆνευσε διαβατήρια· ὁ δὲ Ἰώσηπος ὑπέρβασιν [al. ὑπερβασία], ὁ δὲ Σύμμαχος, ὑπέρβασις [al. ὑπερβάσεις], ὁ δὲ Θεοδοτίων, Φασέχ, αὐτὴν τῶν Ἑβραίων τεθεικῶς φωνήν. Id est: « Pascha vero Philo interpretis est, διαβατήρια, id est sacrificia quæ in transitu fiunt; Josephus autem ὑπέρβασιν,

id est transgressionem; Symmachus vero ὑπερβάσεις, id est transgressiones; Theodotio Phasch, Hebraica posita voce. » Ego vero suspicor Theodoretii locum esse mutilum, atque Aquilam in enumeratione interpretationum excidisse. Non enim crediderim ipsum, dum omnes etiam extraneas interpretationes quæreret, Aquilam, qui præ manibus erat, prætermisisse. Opinor igitur ita legendum esse: Ἰώσηπος ὑπέρβασιν, Σύμμαχος ὑπερμάχησιν, Ἀκύλας ὑπέρβασιν. Ut vero fuerit, sic afferunt memorati duo mss.; sed Basiliensis pro ἐν θάμβῳ, ἐν θαμῶν habet; mendose; et pro ἐν ἐπιλείει, ἐν ἐπιδείξει, vitio librarii, ut videtur. — Coislín.: Ἄ., ἐν θάμβῳ ὑπέρβασις ἔστι. Σ., ἐν ἐπιδείξει Φασέχ ὑπερμάχησις ἔστι. Ubi ἐπιδείξει pro ἐν ἐπιλείει ponitur; Φασέχ autem irrepsit ex edit. Theodotiois.
 V. 13. Ἄ., θραῦσμα, sic Basiliensis. Idem Aquila supra ix. 14, תַּבְּרָה vertit θραύσεις.
 V. 14. Ἄ., ἀκρίβειαν. Σ., πρόσταγμα. Ex Basil. Sic etiam vertunt ambo Levit. xxiii, 40, ubi vide si vacat.
 V. 15. Sic idem Basiliensis.
 V. 19. Οὐκ ὁφθήσεται. Sic Basiliensis, non allato interpretis nomine.
 Ibid. Ex eodem Basiliensis.

CAPUT XIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וְלֹא יֵאָכַל חֶמֶד 3	3.	3.
בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב 4	4.	4.
כִּי 5	5.	5.
אֲדַחֲקָה 10	10.	10.
וְעֲרַפְתָּ 13 Samar., παραδώσεις.	13.	13. Τενοντώσεις, al. τεναντώσεις.
וְלִטְרוֹמְפִי 16	16.	16. Καὶ εἰσινανκτά [l. εἰς ἀτλινανκτά].
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et non comedetur fermentatum.	3. Non comedatis fermentatum panem.	3.
4. In mense novarum frugum.	4. Mense novarum frugum.	4.
5. Cum.	5. Cumque (introduxerit).	5.
10. Statutum.	10. Statuto tempore.	10.
13. Decervicabis. Samar., trades.	13. Interficiēs.	13. Decervicabis.
16. Et in frontalia.	16. Et quasi appensum.	16. Et in immota.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
42. (Νύξ) παρατετηρημένη.	42. Νυκτὶ προφυλακὴ ἔστι τῷ Κυρίῳ.	42.
46.	46. <i>Post hæc verba</i> : Οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ. Ἄλλος, οὐ καταλείψετε ἕως πρωῆ. Ἄλλος, ἀπὸ τῶν κρεῶν ἕως τὸ πρωῆ.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
42. Nox observata	42. Nocte custodia est Domino.	42.
46.	46. <i>Post hæc verba</i> : Non contectis de eo. <i>Alius</i> , non relinquetis usque mane. <i>Alius</i> , de carnis usque mane.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi

V. 19. Ἄ., Σ., τῷ προσήλυτῷ, ex eodem Basiliensi. Hic Theodoretus, Γειώραν τὸν προσήλυτον προσήγορευσεν, « Gioram proselytum appellavit. »

V. 20. Ἄλλ., ἐν παντί, etc. Ita ex Basiliensi.

V. 27. Idem Basiliensis, hanc pariterque sequentem versus 28 lectionem habet, nec non versus 29.

V. 36. Σ., σκευάσασθαι. Hanc lectionem afferunt quidam codices ex Theodoreto, cujus hæc sunt verba Q. 23 : Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προστεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκευὴ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτας, καὶ σκυλεῦσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος, τὸ σκευάσασθαι, ἠρμήνευσεν. Id est : « Quid conqueruntur nonnulli, Deum Hebræis præcepisse ut peterent ab Ægyptiis vasa aurea et argentea, et vestes, et eos spoliarent? Sic enim Symmachus interpretatus est, *vasa diripere*. »

V. 57. Ἄλλ., ἰασις, etc. Ita Basiliensis; est autem vel lectio cujusdam interpretis, vel glossema nominum propriorum qualia fuisse indicat Origenes

(*) In Alex. textu, et Aldina edit. post hæc verba, ἐν οἰκίᾳ μὴ βρωθήσεται, quæ sunt principium hujus nostri versus, additur : οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωῆ, ubi melius collocatur hæc additio quam in Basil. et in Coisl. codd.

DRACH.

CAPUT XIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Οὐ βρωθήσεται ζύμη. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ζύμη.	3.
4.	4. Ἐν μηνὶ τῶν νέων. Ἄλλος, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν.	4.
5.	5. Ἦνίκα. Ἄλλος, ὡς ἄν.	5.
10.	10. Νόμον. Ἄλλος, ἀκριβα-σμόν. Ἄλλος, πρόσταγμα.	10.
13. Ἀποκτενεῖς.	13. Λυτρώση.	13. Νωτοκοπήσεις.
16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Non manducabitur fermentum. <i>Alius</i> , non comedetis fermentum.	3.
4.	4. In mense novorum. <i>Alius</i> , in mense novarum frugum.	4.
5.	5. Cum. <i>Alius</i> , ut.	5.
10.	10. Legem. <i>Alius</i> , accuratum statutum. <i>Alius</i> , præceptum.	10.
13. Interficietis.	13. Redimes.	13. Decollabis.
16. Et immobile.	16. Et immobile.	16. Et immobile.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פִּי־שָׁחִים 17	17.	17.
וְהַמְשִׁיחַ עַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל 18	18.	18. Καὶ ἐνοπλισάμενοι, αὐτοπλισμένοι, ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם 18		
בְּאֶתְמֹתַי בְּקֶצֶת הַמִּדְבָּר 20	20.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημητάτην.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Philistim.	17. Philistim.	17.
18. Et quintati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Etham in fine deserti.	20. In Etham in extremis finibus solitudinis.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

V. 3. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ζύμην. Ita Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν. Sic idem Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, ὡς ἄν. Ex eodem Basiliensi.

V. 10. Ἄλλος, ἀκριδασμὸν εἰ πρόσταγμα. Prima lectio videtur haud dubie esse Aquilæ; secunda Symmachi: nam ita vertere solent vocem קָרַח. Ambæ exstant in editione Romana. — Coislín., 'A., ἀκριδάσματα. Σ., πρόσταγμα.

V. 13. 'A., τενοντώσεις, αὐ. τεναντώσεις. Primam lectionem habet Drusius, quæ quidem præstare videtur, nempe a τένων, τένοτος, «nervus colli.» Τοῦ τένοτος legitur infra, Job xvi, 12. Secundam habet cod. Reg. 1871. Atque infra, Exodi xxxiv, 20, in Basiliensi legitur τεναντοκοπήσεις, «decollabis.» Reliquorum lectiones, Symmachi nempe et Theodotionis, habent cod. Basiliensis et Drusius. Samarit. παραδώσεις. Sic Colbertinus unus et duo Regii. — Coislín., 'A., τενοντώσεις, Σ., ἀποχτενεῖς, Θ., νωτοκοπήσεις, cum hac nota: «Ἐτέρῳ διανοῖα χρωμένοι:

οὐ παρὰ τοῦς Ὁ. Ἐὰν γάρ, φησὶ, μὴ δυνηθῆς ἀλλοῦσαι, ἀρελεῖς αὐτὸ, ἵνα μὴ δουλεύσῃ ἄνθρωπος, τῷ Θεῷ ἀφωρισμένον· ὅμως κάλλιον οἱ Ὁ. ἐνόησαν τὸ, λυτρώσῃ αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ τιμῆν αὐτοῦ ὀφείσει, οὕτω γὰρ αὐτολεξεί κατὰ λέγει τὸ νὸ' κεφάλαιον, καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ Λευϊτικοῦ. » Id est, «Alia mente usi sunt cæteri interpretes. Nam aiunt: Si non potueris commutare, occides ipsum, ut quod Deo consecratum fuerat homini non scriberet. Attamen LXX pulchrius excoGITARUNT illud, redimes ipsum, ac si dicerent, pretium ejus dabis; sic enim ipsis verbis dicitur infra cap. lvn, necnon in fine Levitici.»

V. 16. Lectio Aquilæ varie fertur in libris mss. Editio Romana habet: 'A., καὶ εἰς ἐνεακά, quod sane nihil significat. Basiliensis hic καὶ εἰς ἐνεακά, unde non majorem notitiam expisceris. Idem Basiliensis infra Deut. vi, 8, ad vocem עֲשֵׂה לְךָ אֵיִקֹּן habet, 'A., ἀνακτά, quod perinde nihil significat. Has omnes lectiones vitiatas puto, legendumque opinor, καὶ εἰς

TO EBPAIKON.	CAPUT XIV EXODI. TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פִּי הַחַיִּית 2	2.	2. Φιεθρῶ (mel. Φιερωθ).
מִגְדֹּל 2		
וְאָמַר פִּיעָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל 3	3.	3.
וְשִׁשִּׁים 7	7.	7.
וְיַחֲזֹק 8	8.	8.
עַל־פִּי הַחַיִּית 9	9.	9. Ἐπὶ Φιεθρῶν.
לְמֹת 11	11.	11.
וַיִּסַּע 15	15.	15.
וַיִּסַּע 15	15.	15.
וַיִּסַּע 15	15.	15.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Phihahiroth.	2. Phiahiroth.	2. Phietro (mel. Phieroth).
Migdol.	Magdolum.	
3. Et dicit Pharao super filiis Israel.	3. Dicturusque est Pharao super filiis Israel.	3.
7. Duces.	7. Duces.	7.
8. Et roboravit.	8. Induravitque.	8.
9. Juxta Phihahiroth.	9. In Phihahiroth.	9. Juxta Phietro.
11. Ad moriendum.	11. Ut moreremur.	11.
15. Et proficiscantur. Samar., ut proficiscantur.	15. Ut proficiscantur.	15.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.	17. Φυλιστιείμ. Ἄλλος, πῶ σεως δισση.	17.
18. Καὶ καθωπλισμένοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου.	18. Πέμπτη δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	18. Περμπαζόντες δὲ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.	20. Ἐν Ὀθόμ παρὰ τὴν Ἐρημον.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17.	17. Phylistiim. <i>Alius</i> , ruinæ duplicis.	17.
18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quinta autem progenie ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quintati autem ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Ethan in extremo deserti.	20. In Othom juxta desertum.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

ἀνάκτα, « in immota, » ut quadret cum aliis interpretibus, καὶ ἀτάλευτον.—Coislin, εἰς γάκτα, duæ postremæ syllabæ lectionis quam veram putavimus, εἰς ἀνάκτα.

V. 17. Ἄλλος, πῶσεως δισση. Sic Basiliensis ad vocem ׀ַיִּשְׁטִיִּם.

V. 18. Prodeunt hæc ex cod. Basiliensi, Drusio et Hieronymo. In has porro lectiones hæc Drusius: « Ἐνοπλισμένοι, id est, ἔνοπλοι, sive ἐνόπλιοι, armati. Putavi aliquando legendum esse ἐνωπλισμένοι. Hieron. epist. 125, quæ ad Damasum scripta: *Aquila namque, qui non contentiosius, ut quidam putant, sed studiosius, verbum interpretatur ad verbum, in eo loco ubi LXX posuerunt « Quinta autem generatione ascenderunt filii Israel de terra Ægypti, » ita transtulit, καὶ ἐνοπλισμένοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου, id est, « et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti. » Licet pro eo quod nos « armati » diximus, secundum Græci*

sermonis ambiguitatem, « instructi » sive « muniti » propter supellectilem, qua Ægyptios spoliaverant, possit intelligi. Idem paulo post. Aquilam vero, ut in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Judæa conflatam, et Synagogarum universon consonant subsellia. Περμπαζόντες, numero quinario, verbum a περμπαζ deformatum. Jonathan, Quilibet cum quinque infantibus aut puerulis, » etc. Huc usque Drusius. Cætera Rabbiorum commenta omittenda ducimus. Ibi vide si vacat.

Notandum est Diodorum in catenis ad Aquilam legere ἐνωπλισμένοι, ad Symmachum vero ὀπλιται: editionem autem Romanorum perinde atque Basiliensem codicem, Ἄ., Σ., καθωπλισμένοι. Puto melius legi ad Aquilam, ἐνωπλισμένοι.—Coislin., Ἄ., ἐνωπλισμένοι. Σ., ὀπλιται. Θ., περμπαζόντες. Lectio Aquilæ ea est, quam nos cum Drusio putavimus restituendam. Symmachi, ὀπλιται. Cod. Basil. et alii, καθωπλισμένοι.

CAPUT XIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).	2. Τῆς ἐπαύλεως. Μαγδώλου.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
3.	3. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ πῶ λαῶ αὐτοῦ, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	3.
7. Ἄνὰ τρεῖς.	7. Τριστάτας.	7.
8.	8. Καὶ ἐσχλήρυνε. Ἄλλος, καὶ ἐθάρυνε.	8.
9. Ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Ἰερῶθ.	9. Ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
11.	11. Θανατώσαι. Ἄλλος, ἀπο- κτεῖναι.	11.
15.	15. Καὶ ἀναξευξάτωσαν.	15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Phietro (mel. Phieroth).	2. Suburbii. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3.	3. Et dicet Pharao populo suo: Filii Israel. <i>Alii</i> , et dicet Pharao de filiis Israel.	3.
7. Per ternos.	7. Tristatas.	7.
8.	8. Et induravit. <i>Alius</i> , et aggra- vavit.	8.
9. Juxta os Ieroth.	9. E regione suburbii.	9. Juxta Phietron.
11.	11. Ut morti traderes. <i>Alius</i> , ut occideres.	11.
15.	15. Et disjungant se.	15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ביבשה 16	16.	16. Εἰς χέρσον.
ואני הנני מוחזק 17	17.	17.
ויהי הענן הההך ויא- אהרן הלילה ולא-קרר בה אהרן כל-הלילה <i>Tò Σαμαρειτικόν, καὶ ἦν τὸ νέφος, καὶ τὸ σκότος, καὶ ἔφαινε τῆ νυκτί.</i>	20.	20. Καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη σκό- τος. καὶ ἐφώτισε σὺν τῆν νύκτα, καὶ οὐκ ἤγγισαν οὗτος πρὸς τοῦ- τον.
לחרבה 21	21.	21. Εἰς χέρσον.
ויסר 25	25.	25.
ויאמר		
ל'איתני 27	27.	27. Εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ. 'Ανέδρασαν.
וינער		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Per aridam.	16. Per siccum.	16. In continentem.
17. Et ego ecce ego roborans.	17. Ego autem indurabo.	17.
20. Et fuit nubes et obscuritas, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad istum tota nocte. <i>Samarit.</i> , et erat nubes et tenebræ, et lucebat nocte.	20. Et erat nubes tenebrosa, et illuminans noctem, ita ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent.	20. Et facta est nubes tenebræ, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad illum.
21. In siccitatem.	21. In siccum.	21. In continentem.
25. Et removit. Et dixit.	25. Et subvertit. Dixerunt ergo.	25.
27. Ad fortitudinem suam. Excussit.	27. Ad priorem locum. Involvit.	27. In antiquum locum suum. Vi æstus ejecit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

V. 2. Ἀ., Σ., Θ., φιερώ. Ita Coislin. Hanc lectionem prorsus corrumplam, et φιερώθ legendum crederem, nisi repeteretur cum v in line.

Ibid. Μαγδάλου. Ad hanc vocem in Basiliensi hæc nota habetur, quæ videtur Origenis esse: 'Εν τοῖς Ἀριθμοῖς κεῖται, Ἀπὸ Βουθάν ἐπί στόμα Εἰρώθ, ὃ ἐστὶν ἀπέναντι Βεελεσεφρών, παρεμβληθέναι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Hoc est: « In Numerorum libro jacet, A Buthan ad os Iroth, quod est e regione Beel-sepphon, castra posuisse filios Israel.

V. 3. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ, etc. Sic duo mss., tacito interpretum nomine, videturque esse interpretatio reliquorum.

V. 7. Σ., ἀνὰ τρεῖς. Coislin. Hanc lectionem habet Basiliensis sine nomine interpretis. In hunc vero locum hæc Origenis nota fertur in catenis omnibus mss.: Τοὺς πρὸς τρεῖς δυναμένους μάχεσθαι, ἢ τοὺς ἐν τῇ παρατάξει μετὰ τὸν πρωτοστάτην, καὶ τὸν δευτεροστάτην Ἰσταμένους ἐν τῇ τρίτῃ τάξει. Ἄλ-

λοι δὲ φασιν ὡς εἰς τὰς χρεῖας τῶν πολέμων ἄρματα ἐποιοῦν μεγάλα, ὥστε καὶ τρεῖς χωρεῖν, ἵνα ὁ μὲν εἰς ἡνιοχίῃ, οἱ δὲ δύο πολεμῶσιν: ἢ τοὺς ἐπὶ τριῶν ἵππων βεδηκότας. Οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἵππων ἐπωχοῦντο ἐξιόντες ἄρματη-λάται. Ἡ τριστάτην λέγει τὸν ἐν τῷ καθέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον Ἰσταμένον, ἦτοι τρίτην ἔχοντα καθέδραν· οἷον ἦν Δαυὶδ παρὰ Σαοὺλ, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλείων εὐρήσεις. Hoc est: « Eos qui cum tribus pugnare possent [supple τριστάτας vocat] vel eos qui in acie post antesignanum et secundum ab eo, tertio ordine stabant. Alii vero dicunt, ad bellorum usum ingentes olim currus fuisse, adeo ut tres caperent: quorum unus aurigæ officio fungeretur, alii duo pugnarent. Aut eos qui ternis equis veherentur. Antiqui enim in bellis bigis vel trigis utebantur, aurigantesque incedebant. Vel τριστάτην vocat eum qui sedente rege tertius staret, aut tertiam sedem occuparet: qualis erat David apud

CAPUT XV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וזמרת יה 2	2.	2.
שלישיו טבעו 4	4.	4.
קמץ 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et cantatio iah.	2. Laus mea Dominus.	2.
4. [Electio] ducum ejus submersi sunt.	4. Electi principes ejus submersi sunt.	4.
7. Insurgentes in te.	7. Adversarios tuos.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

16. Εἰς ξηράν.	16. Κατὰ τὸ ξηρόν.	16.
17.	17. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ.	17.
20. Καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐκείθεν, φαίνουσα δὲ ἐνταῦθεν.	20. Καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνό- φος· καὶ διήλθεν ἡ νύξ· καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν νύκτα.	20.
21. Εἰς ξηράν.	21. Ξηράν.	21.
25. Καὶ μετέστησεν.	25. Καὶ συνέδησεν. Καὶ εἶπαν. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν.	25.
27. Εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς.	27. Ἐπὶ χώρας. Ἐξετίναξε.	27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

16. In aridam.	16. Per siccum.	16.
17.	17. Et ecce ego indurabo. <i>Alius</i> , et ecce ego obfirmo.	17.
20. Et erat nubes tenebræ qui- dem hinc, lucens vero inde.	20. Et factæ sunt tenebræ et ca- ligo, et venit nox, et non commi- scuerunt se invicem totam noctem.	20.
21. In aridam.	21. Siccum.	21.
25. Et transtulit.	25. Et colligavit. Et dixerunt. <i>Alius</i> , et loquendo dixerunt.	25.
27. In pristinum locum suum.	27. Super locum. Excussit.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

Saulem ut in Regnorum primo invenies.) Drusius ad vers. 4, cap. seq. hujus notæ aliquot ἀποσπασμάτια affert. Hanc porro ex se conjecturam adjicit, trιστάτην fuisse tertium a rege; sed eam vocem latius sumptam, quemvis ducem ac principem significare. Symmachus autem cujus versionem affert Coisl. codex, nempe ἀνὰ τρεῖς, « per ternos, » significare videtur duces illos ternos incessisse, ideoque vocari □□□□.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐδάρυνε. Sic regius us.

V. 9. Ἄ., Θ., ἐπὶ Φιεθρών. etc. Sic Coisl.

V. 11. Ἄλλος, ἀποκτείναι. Ita Basiliensis, non indicato interprete.

V. 15. Τὸ Σαμαρ. Ita Drusius.

V. 16. Ἄ., εἰς χέρσον etc. Sic Basiliensis. Edit. hom. habet, Σ., ξηράν.

V. 17. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ. Sic Basiliensis sine nomine interpretis.

V. 20. Sic omnes mss. nostri et editio Romana. Unus Basiliensis habet, σὺν τὴν νύκτα, recte secundum consuetudinem Aquilæ. Ad lectionem Samaritani Colbertinus habet τὴν νύκτα. Reg. unus, ἐφαίνεν ἐν τῇ νύκτι. Duo codices Regii hoc scholion addunt : Παρῆλθεν ἡ νύξ διὰ μέσου τῶν δύο στρατοπέδων σκοτίζουσα μόνους Αἰγυπτίους. Id est : « Transit nox in medio duorum exercituum, quæ solis Ægyptiis tenebrosa erat. » — Ἄ., καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη καὶ τὸ σκότος. Sic Coisl., et quidem melius, ut ex Hebraicis arguitur. Cætera in Coisl. quadrant ad editum nostrum.

V. 25. Σ., καὶ μετέστησεν. Sic editio Romana. Ibid. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν. Sic editio Romana.

V. 27. Lectionem Aquilæ habet edit. Rom., Symmachi Basiliensis et unus Regius.

Ibid. Ἄ., ἀνέβρασεν. Sic Basiliensis et edit. Romana.

CAPUT XV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Σκεπαστής. Ἄλλος, ὑπερα- σπιστής.	2.
4.	4. Τριστάτας. κατεπόθησαν. Ἄ- λλος, τριστάτας κατεπόντισεν.	4.
7.	7. Ὑπεναντίους. Ἄλλος, ἐχ- θρούς σου.	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Protector. <i>Alius</i> , defensor.	2.
4.	4. Tristatas : submersi sunt. <i>Alius</i> , tristatas demersit.	4.
7.	7. Adversarios, <i>Alius</i> , inimicos tuos.	7.

TO EBPAIKON.

8 נעִימוּ	8.
11 מִדְּכַפְּתֵי בָּאֵלִים יוֹדָה מִדְּ	11.
כִּמְסֵה נֹאדָר בְּכֹשֶׁשׁ	
13 בַּחֶסֶדְךָ	13.
נִדְלָתְךָ	
14 יִרְגֹזְךָ	14.
15 בְּדַלְךָ	15.
16 קִנִּיתְךָ	16.
17 מִסֶּכֶן לְשִׁבְתְּךָ	17.
כֹּנְנֵי	
21 וְחָנַן לָהֶם	21.
23 לְשִׁתּוֹ מִיַּם מַמְרָה	23.
25 וַיִּזְרַח	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 8. Coacervatæ sunt.
- 11. Quis sicut tu in diis, Domine? quis sicut tu magnificus in sanctitate?
- 13. In misericordia tua. Duxisti.
- 14. Contremiscent.
- 15. Territi sunt.
- 16. Possedisti.
- 17. Loço ad sedendum te.
- Firmaverunt.
- 21. Et respondit eis.
- 23. Bibere aquas de Marah.
- 25. Et docuit eum.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

8.
11.
13.
14.
15.
16.
17.
21.
23.
25.

VULGATA LATINA.

- 8. Congregatæ sunt.
- 11. Quis similis tui in fortibus, Domine? quis similis tui, magnificus in sanctitate?
- 13. In misericordia tua. Portasti.
- 14. Irati sunt.
- 15. Conturbati sunt.
- 16. Possedisti.
- 17. Firmissimo habitaculo tuo.
- Quod firmaverunt.
- 21. Quibus præcinebat.
- 23. Bibere aquas de Mara.
- 25. Ostendit.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

- 8. Ἐσωρεύθη.
- 11.
- 13. Ἐν τῷ ἐλέει σου. *Al.*, ἐν τῇ ἐλεημοσίῳνῃ σου.
- 14. Ἐκλονήθησαν.
- 15.
- 16.
- 17. Ἐδρασμα εἰς καθέδραν σου.
- Ἦδρασαν.
- 21. Καὶ κατέλεγεν αὐταῖς
- 22.
- 25.

AQUILA.

- 8. Coacervatæ sunt.
- 11.
- 13. In misericordia tua. *Aliter*, in miseratione tua.
- 14. Commoti sunt.
- 15.
- 16.
- 17. Firmitatem ad sedem tuam.
- Firmaverunt.
- 21. Et recensuit eis.
- 23.
- 25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ὑπερασπιστής. Sic codex unus.
 V. 4. Ἄλλ., τριστάτας, etc. Sic Drusius et mss. quidam. Vide notas ad caput xiv, 4, supra.
 V. 8. Ἄ., ἐσωρεύθη, etc. Ita Basiliensis et Drusius.
 V. 11. Hunc Symmachi locum plenum mutuumur ex duobus Regis atque uno Colbertino. Apud Drusium mutilus erat legebaturque ἐν δυναστείᾳ. Alii omnes, melius, ἐν δυναστείας, nam vox He-

braica in plurali est.
 V. 13. Ἄ., ἐν τῷ etc. Sic codex unus Reg. Ibid. Σ., διεβάστασας. Sic codices omnes et Drusius. Hinc Vulgata, « portasti. »
 V. 14. Ἄ., ἐκλονήθησαν. Verbum κλονέω solum vertere Aquila, Symmachus vero, ταραττω. Hinc ἐταράχθησαν videtur Symmachi esse.
 V. 15. Ἄλλος, ἐθοροδύθησαν. Sic Drusius sine nomine interpretis.

CAPUT XVI EXODI.

TO EBPAIKON.

1 וַיִּכְנַע	1.
4 מִמְּבֹרֵי	4.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 1. Et profecti sunt.
- 4. Pluens.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

1.
4.

VULGATA LATINA.

- 1. Profectique sunt.
- 4. Fluam.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

- 1. . . . .
- 4.
- AQUILA.
- 1. Et inclinaverunt vel respexerunt.
- 4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἐσωρεύθη.
 11. Οὐτε ἐν δυναστείαις, οὐτε ἐν ἁγιασμῷ ἐξισωθῆναι τις δυνήσεται, ἢ κατὰ τι γούν ὠμοιωθῆναι.
 13.
 Διεβάστασας.
 14.
 15.
 16. Ἐκτίσω [Ἐκτήσω].
 17. Ἐδρασμα εἰς καθέδραν σου.

8. Διέστη.
 11. Τίς ὁμοίος σοι ἐν θεαῖς, Κύριε; τίς ὁμοίος σοι, δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις;
 13. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.
 Παρεκάλεσας.
 14. Ὀργίσθησαν. Ἄλλος, ἐφοβήθησαν. Ἄλλος, ἐπαράχθησαν.
 15. Ἐσπευσαν. Ἄλλος, ἐθοροβήθησαν.
 16. Ἐκτήσω. Ἄλλως, ἐλυτρώσω.
 17. Ἐτοιμον κατοικητήριόν σου.

8. Ἐσωρεύθη.
 11.
 13.
 14.
 15.
 16. Ἐλυτρώσω.
 17.

21.

Ὁ ἡτοίμασαν.
 21. Ἐξῆρχεν δὲ αὐταῖς.

21.

23.

23. Πιεῖν ἐκ Μερβῶς. Ἄλλος, πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερβῶς.

23.

25.

25. Ἐδειξεν. Ἄλλος, ἐφώτισεν.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8. Coacervatæ sunt.
 11. Neque in potentiis, neque in sanctificatione æquiparari quis poterit, aut in quopiam similis effici.
 13.
 Portasti.
 14.
 15.
 16. Possedisti.
 17. Firmitatem adsedem tuam.

8. Divisa est.
 11 Quis similis tibi in diis, Domine? quis similis tibi glorificatus in sanctis?
 13. In justitia tua.
 Advocasti.
 14. Irati sunt. *Alius*, timuerunt. *Alius*, turbati sunt.
 15. Festinaverunt. *Alius*, turbati sunt.
 16. Possedisti. *Aliter*, redemisti.
 17. Paratum habitaculum tuum.

8. Coacervatæ sunt.
 11.
 13.
 14.
 15.
 16. Redemisti.
 17.

21.

Quod paraverunt.
 21. Principium autem dedit illis.

21.

23.

23. Bibere de Merra. *Alius*, bibere aquam de Merra.

23.

25.

25. Ostendit. *Alius*, illuminavit.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Exodi.

V. 16. Σ., ἐκτίσω, etc. Lege ἐκτήσω. Hæc prodeunt ex altero Coislino ix vel x sæculi, n. 90, ubi Psalmi et Cantica Scripturæ cum scholiis.

Ibid. Ed. Rom., ἐκτήσω. Coisl. autem et Alex., ἐλυτρώσω.

V. 17. Α., Σ., ἔδρασμα εἰς καθέδραν σου. Coisl. Sine interpretum nomine id afferunt mss.

Ibid. Α., ἔδρασαν. Coisl. Sequens item lectio Aquilæ ex Coislino, sine interpretis nomine af-

fertur in aliis mss.

V. 23. Ἄλλος, πιεῖν etc. Sic unus codex et Drusius.

V. 25. Ἄλλος, ἐφώτισεν. Ita Basiliensis. Eamdem Hebraicam vocem ἐφώτισε item vertit Aquila Job xii, 7, et Exod. xiv, 20, et xxiv, 12. φωτίσαι. Quare certum videtur hic etiam Aquilæ esse.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT XVI EXODI.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Ἀπῆραν δέ.

1.

4.

4. Ἦω Ἄλλος, βρέχω.

4.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Promoverunt autem.

1.

4.

4. Pluo. *Alius, idem.*

4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ככפר 14	14.	14
איש לפי אכלו 16	16.	16.
עמור וירם 20	20.	20.
איש כפי אכלו 21	21.	21.
וילגוד 22	22.	22.
וחתיו 29	29.	29.
31 כזרע גד μα ὀρύζης. <i>Tὸ Σαμαρ., ὡς σπέρ-</i>	31.	31.
כעפוחת בדבש אליקצה ארץ כנען 35	35.	35.
עשרית האפה 36	36.	36.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Ut pruina.	14. Pruina.	14.
16. Vir secundum cibum suum.	16. Quantum sufficit ad vescendum.	16.
Homer.	Gomor.	
20. Et vermiculavit.	20. Scatere cœpit.	20.
21. Vir secundum cibum suum.	21. Quantum sufficere poterat ad vescendum.	21.
22. Et nuntiaverunt.	22. Narraverunt.	22.
29. Sub se.	29. Apud semetipsum.	29.
31. Tanquam semen coriandri. Samar., ut semen oryzae.	31. Quasi semen coriandri.	31.
Tanquam lagani cum melle.	Quasi similæ cum melle.	Placenta in oleo et favo mellis.
35. Ad extremum terræ Chanaan.	35. Usquequo tangerent fines terræ Chanaan.	35.
36. Decima ephah.	36. Decima pars est ephi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI EXODI.

V. 4. Procopius p. 266 : « Aquila, et inclinaverunt vel respexerunt. »

V. 4. Ἄλλος, βρέγω. Ex Coislin.

V. 14. Ἄλλος, πάχνη. Ex Basiliensi sine nomine.

V. 16. Symmachi lectionem ex Procopio mutatur p. 266 : « Symmachus habet, quoniam singulis competit dimensum. »

Ibid. Ο, γομόρ. In hunc vero locum duplex nota habetur in mss. Altera anonymi sic: Ο γομόρ, μόνιοι δεκάπεντε, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Id est : « Gomor, modii quindecim : decima pars trium mensurarum ; » altera Epiphaniî his verbis : Τὸ γομόρ, δέκατον τοῦ μεγάλου μέτρου, τουτέστι τῆς ἀρτάβης ἡ γίνεται ἑπτὰ ξέσται καὶ πέμπτον. Id est :

« Gomor decima pars magnæ mensuræ, artabæ scilicet, quæ septem sextarios et quintam partem continet. »

V. 20. Ἄλλος, ἀνέβρασεν. Hæc lectio habetur in Basiliensi et in edit. Romana, videturque Aquilæ esse, qui supra hac voce utitur, cap. xiv, 27.

V. 21. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρχοῦν. Sic Drusius. Videtur autem esse lectio Symmachi, qui magis sensum quam verba respicit.

V. 22. Ἄλλος, ἀνήγαγον. Sic codices aliquot et schedæ Combelsianæ.

V. 29. Ἄλλος, παρ' ἐαυτῶ. Sic Basiliensis. Videtur autem esse lectio Aquilæ vel Symmachi, quam sequitur vulgatus interpres, qui vertit, « apud semetipsum. »

CAPUT XVII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ואין מים לשתת העם 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et non aqua ut biberet populus.	1. Ubi non erat aqua ad bibendum populo.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Πάγος. Ἄλλος, πάχη.	14.
16. (Ὅσον ἑκάστος καθήκει με- μετρημένον.)	16. Ἐκαστος εἰς τοὺς καθήκον- τας. Γομόρ.	16.
20.	20. Ἐξέζεσε. Ἄλλος, ἀνέθρα- σεν.	20.
21.	21. Ἐκαστος τὸ καθήκον αὐτῶ. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρχοῦν.	21.
22.	22. Ἀνήγγειλαν. Ἄλλος, ἀνή- γαγον.	22.
29.	29. Εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν. Ἄλ- λος, παρ' ἑαυτῶ.	29.
31.	31. Ὡς σπέρμα κορίου.	31.
Ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι.	Ὡς ἔγκρις ἐν μέλιτι.	
35. Ἔως τὰ πέρατα τῆς γῆς Χαναάν.	35. Εἰς μέρος τῆς Φοινίκης.	35.
36.	36. Τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Ἄλλος, τὸ δέκατον τοῦ οἴφι.	36.

SYMMACHUS.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14.	14. Gelu. <i>Alius</i> , pruina.	14.
16. Quantum singulis competit cimensum.	16. Unusquisque in eos qui ad se pertinent. Gomor.	16.
20.	20. Et ebullivit. <i>Alius</i> , emisit.	20.
21.	21. Unusquisque quod pertine- bat ad se. <i>Alius</i> , unusquisque quod sufficiebat.	21.
22.	22. Nuntiauerunt. <i>Alius</i> , retu- lerunt.	22.
29.	29. In domibus vestris. <i>Alius</i> , apud se.	29.
31.	31. Tanquam semen coriandri.	31.
Ut placenta in melle.	Tanquam lagani cum melle.	
35. Usque ad fines terræ Cha- naan.	35. In partem Phœniciaë.	35.
36.	36. Decima pars trium mensura- rum. <i>Alius</i> , decimum œphi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Exodi.

V. 31. Τὸ Σαμαρ., etc. Sic Colbertinus et Drusus.

Ibid. Hic mire variant exemplaria. Editio Rom. habet: Ἄ., ἄμυλος ἐξ ἐλαίου. Σ., ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι. Incertus, μελιχρήριου. Regius unus, Ἄκ., φησὶν, ἄμυλος ἐξ ἐλαίου μελιχρήριου. R. 1888, ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ, atque ita legisse videtur Procopius, cuius interpretes vertit, « cum oleo. » Veram igitur lectionem Aquilæ esse existimo ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ μελιχρήριου. Neque enim crediderim, ubi שָׁמַר legitur in Hebræo, nullam mellis mentionem fecisse interpretem illum, qui litteram accurate sequitur. Procopii interpretes sic habet: « Aquila legit, *simila cum oleo*; Symmachus reddit, *ut mellis favus*. » Ubi videtur τὸ μελιχρήριου Symmachi esse existimasse. — Ἄ., ἄμυλος.

Σ., ἐξ ἐλαίου. Sic Coistin., verum hæc parum lucis afferunt.

V. 35. Σ., ἕως etc. Sic unus codex Symmachi lectionem præfert. Interpres autem Procopii p. 266: « Symmachus transtulit, *Usque ad fines terræ Chanaan*. »

Ibid. Ἄλλος, τὸ δέκατον τοῦ οἴφι. Sic mss. nostri et editio Romana sine interpretis nomine. Hic Drusus sic habet: « Hieron. *decima pars Ephæ*; LXX, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Noster alibi τῶν τριῶν *tres modios* reddit. Ergo μέτρον modius, nomine generis ad certam speciem restricto. Oncelos et Jonathan יָסַד סָלִים, *trium satorum*. Huc accommodanda modii vox, quam pro sato usurpant. Est autem satum mensura Hebraica, quam ter continebat Ephæ. »

CAPUT XVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῷ λαῷ πιστῆν. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ ὥστε πιστῆν τὸν λαόν.	1.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et non erat aqua populo ad bibendum. <i>Alius</i> , et non erat aqua ut biberet populus.	1.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וילן ה'עם עררששח 3	3.	3.
ומסך 5	5.	5.
הגבעה 9	9.	9. Τοῦ βουνοῦ.
ידד אמונה 12	12.	12. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ πίστις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et murmuravit populus contra Moseh.	3. Et murmuravit contra Mosen.	3.
5. Et virgam tuam.	5. Et virgam.	5.
9. Collis.	9. Collis.	9. Collis.
12. Manus ejus fidelitas.	12. Ut manus illius non lassarentur.	12. Manus ejus fides.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Exodi.

V. 1. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἔν ὕδωρ ὥστε πιεῖν τὸν λαόν. Sic duo mss.

V. 3. Ἄλλος, καὶ ἐγ-. Sic unus codex. Videtur autem lectio secunda esse Aquilæ.

V. 5. Ἄλλος, καὶ τὴν βακτηρίαν. Sic unus codex, tacito interprete. Sic vocem ;כפח vertit Aquila I Reg. xiv, 27.

V. 9. Ἄ., Σ., Θ., τοῦ βουνοῦ. Sic unus Reg.

CAPUT XVIII EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
חחן 1	1.	1. Νυμφευτής.
אודר שלחיה 2	2.	2.
ויבא יתרו חחן משה 5	5.	5. Καὶ ἦλθεν Ἰεθρῶ νυμφευτής Μωϋσῆ.
חחבו 7	7.	7.
ידד 11	11.	11.
מהדחבר האה 14	14.	14.
עערב		
חחורחה 20	20.	20. Διαστελῆ vel διασελλου.
יראי אלהים 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Socer.	1. Cognatus.	1. Pronubus.
2. Post dimissiones ejus.	2. Quam remiserat.	2.
5. Et venit lithro socer Moseh.	5. Venit ergo Jethro cognatus Moysi.	5. Et venit Iethro pronubus Moysi.
7 Socero suo.	7. Cognati sui.	7.
11. Superbe egerunt.	11. Superbe egerint.	11.
14. Quæ res hæc.	14. Quid est hoc quod facis?	14
Usque ad vesperam.	Usque ad vesperam.	
20. Et significabis.	20. Ostendasque.	20. Mandabis, vel manda.
21 Timentes Deum.	21. Timentes Deum.	21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Διεγόγγυσεν ἐκεῖ ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν. Ἄλλος, καὶ ἐγόγγυσεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆ.	3.
5.	5. Καὶ τὴν ῥάβδον. Ἄλλος, καὶ τὴν βακτηρίαν σου.	5.
9. Τοῦ βουνοῦ.	9. Τοῦ βουνοῦ.	9. Τοῦ βουνοῦ.
12.	12. Αἱ χεῖρες Μωϋσῆ ἐστριγγέ- ναι.	12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Et murmuravit ibi populus contra Moysem. <i>Alius</i> , et murmuravit populus super Moyse	3.
5.	5. Et virgam. <i>Alius</i> , et baculum tuum.	5.
9. Collis.	9. Collis.	9. Collis.
12.	12. Manus Moysi stabiles.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Exodi.

V. 12. 'A., αἱ χεῖρες etc. Ita Basiliensis lectionem Aquilæ affert, ubi πιστις, pro **ΠΙΣΤΙΣ** « manus ejus fides, » id est manus Moysi erectæ fideliter stabant nec demittebantur. — Coislin. 'A., ἐπεστη-

ριγγέναι. Sed puto sinceriores esse lectionem Basiliensis, nempe πιστις pro **ΠΙΣΤΙΣ**. Quæ ratio vertendi Aquilæ familiaris est. Posset forte ἐπεστηριγγέναι desumptum esse ex altera Aquilæ versione.

CAPUT XVIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Πενθερός.	1. Γαμβρός.	1.
2.	2. Μετὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς. Ἄλλος, ἐξ ἀποστολῆς αὐτῆς.	2.
5. Ἦλθεν οὖν Ἰοθὴρ ὁ πενθερός Μωϋσῆ.	5. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰοθὴρ ὁ γαμβρός Μωϋσῆ.	5.
7. Πενθερῶ αὐτοῦ.	7. Γαμβρῶ.	7.
11.	11. Ἐπέθαντο. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ὑπερηφανεύσαντο.	11.
14.	14. Τί τοῦτο; Ἄλλος, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο; Ἄλλος, τίς ὁ λόγος οὗτος ἔν.	14.
	Ἔως δελιῆς. Ἄλλος, ἕως ἐσπέρας.	
20.	20. Διαμαρτύρη.	20.
21.	21. Θεοσεβεῖς. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , φοβουμένους τὸν Θεόν.	21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Socer.	1. Socer.	1.
2.	2. Post dimissionem ejus. <i>Alius</i> , ex dimissione ejus.	2.
5. Venit igitur Iothor socer Moysi.	5. Et egressus est Iothor socer Moysi.	5.
7. Socero suo.	7. Socero.	7.
11.	11. Insectati sunt. <i>Reliqui</i> , superbierunt.	11.
14.	14. Quid hoc? <i>Alius</i> , quod hoc verbum? <i>Alius</i> , quis hic sermo, quem.	14.
	Usque ad crepusculum vespertinum. <i>Alius</i> , usque ad vesperam.	
20.	20. Testaberis.	20.
21.	21. Deum colentes. <i>Reliqui</i> , timentes Deum.	21.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
שׁוֹנֵי בָצַע		
הגדל 22	22.	22.
הקל מעליך וישבע 24	24.	24.
הקשה 26	26.	26. Σκληρόν.
אדחתו 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Orientes lucrum.	Qui oderint avaritiam.	
22. Rem magnam.	22. Quidquid majus.	22.
Et allevia desuper te.	Leviusque sit tibi, partito in alios onere.	
24. Et obedivit.	24. Quibus auditis.	24.
26. Durum.	26. Gravius.	26. Durum.
27. Socerum suum.	27. Cognatum suum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Exodi.

V. 1. 'A., συμφευτής etc. Sic Basiliensis. Drusus, 'A., συμφευτή, perperam. Vide quæ in hanc interpretationem diximus supra cap. iii. 1.

V. 2. Ἄλλος, ἐξ ἀποστολῆς αὐτῆς. Sic unus codex Regius atque Drusus; alter vero ἐξ ἀποστολῆν perperam.

V. 5. 'A., καὶ ἦλθεν etc. Sic Basiliensis, Regius unus et editio Romana, in qua ad lectionem Aquilæ perperam jacet, συμφευτή. Codex Regius ad

Aquilam habet Ἰοθόρ. Alii, melius, Ἰεθρῶ. Basiliensis ad Symmachum, ἦλθεν Ἰοθόρ, omisso οὖν.

V. 7. Σ., πενθερῶ αὐτοῦ. Sic duo mss.

V. 11. Οἱ λοιποὶ, ὑπερηφανεύσαντο. Sic Basiliensis. Id est, Aquil., Symmach. et Theodotion. Drusus non indicat cuius sit interpretatio.

V. 14. Ἄλλος τί τό etc. Sic Basiliensis, nec interpretum nomen affert. Sed prima interpretatio

CAPUT XIX EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
והייתם לי סלה מכל־העמים 5	5.	5.
ויוקרא לזקני העם 7	7.	7.
וקדשתם 10	10.	10.
והגבלת את־העם 12	12.	12.
ירח יירה 15	15.	15. Ῥοιζήσαι [ροιζήθησεται].
כעשך 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et eritis mihi peculium ab omnibus populis.	5. Eritis mihi in peculium, de cunctis populis.	5.
7. Vocavit seniores populi.	7. Convocatis majoribus natu populi.	7.
10. Et sanctificabis eos.	10. Sanctifica illos.	10.
12. Et terminabis populum.	12. Constituesque terminos populo.	12.
13. Jaeculando jaculis impietur.	13. Confodietur jaculis.	13. Cum stridore jaculorum confodietur.
18. Sicut fumus.	18. Fumus.	18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
	Μισούντας ὑπερηφανίαν. Ἄλλος, μισούντας πλεονεξίαν.	
22.	22. Τὸ ὑπέρογκον. <i>Οἱ λοιποὶ, τὸ μέγα.</i>	22.
Καὶ συμβαστάσουσί σοι.	Καὶ συναντιλήψονται σοι.	Καὶ συμβαστάσουσί σοι.
24.	24. Ἦκουσε δέ. Ἄλλος, καὶ ὑπήκουσε.	24.
26. Σκληρόν.	26. Τὸ ὑπέρογκον. Ἄλλος, τὸ μέγα.	26. Τὸ δυσχερές.
27. Τὸν πενθερὸν αὐτοῦ.	27. Τὸν ἑαυτοῦ γαμβρόν.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	Odientes superbiam. <i>Alius</i> , odientes avaritiam.	
22.	22. Verbum grave. <i>Reliqui</i> , (Verbum) magnum.	22.
Et una tecum portabunt.	Et suscipiet onus tecum.	Et una tecum portabunt.
24.	24. Audivit. <i>Alius</i> , et obedivit.	24.
26. Durum.	26. Grave. <i>Alius</i> , magnum.	26. Difficile.
27. Socerum suum.	27. Sui ipsius socerum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Exodi.

videtur esse Aquilæ, secunda Symmachi.

Ibid. Ἄλλος, ἕως ἐσπέρας. Sic Basiliensis. Videtur autem esse trium interpretum; non enim alio modo vertere potuisse putantur.

V. 20. Editio Romana, Ἄ., διαστῆλη. Basiliensis, Ἄ., διαστῆλου. Prior Hebraico magis consonat. — Coislini. habet, Ἄ., διαστῆλου.

V. 21. *Οἱ λοιπ.*, φοβ-. Ita Basiliens. et ed. Rom.

Ibid. Μισούντας πλεονεξίαν. Sic Drusius.

V. 22. *Οἱ λοιπ.*, τὸ μέγα. Ita Basiliensis solus.

Ibid. Σ., Θ., καὶ συμβαστάσουσί σοι. Ex editione Romana.

V. 24. Ἄλλος, καὶ ὑπήκουσε. Ex Basiliensi.

V. 26. Ἄ., σκληρόν etc. Sic Basiliensis et edit.

Romana.

V. 27. Σ., τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. Sic duo mss.

CAPUT XIX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Ἐσεσθέ μοι ἐξαίρετον ἐκ πάντων τῶν λαῶν.	5. Ἐσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν.	5.
7.	7. Ἐκάλεσε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ. Ἄλλος, ἐλάλησε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ.	7.
10.	10. Ἄγνισον αὐτούς. <i>Οἱ λοιποὶ, ἀγίασον αὐτούς.</i>	10.
12.	12. Ἄφοριεὶ τὸν λαόν. Ἄλλος, ὀροθητήσεις τῷ λαῷ.	12.
13. Βέλεσιν...	13. Βολίδι κατατοξευθήσεται.	13. Τοξευόμενος κατατοξευθήσεται.
18.	18. Ὡσεὶ καπνός. Ἄλλος, ὡσεὶ ἀτμίς.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. Eritis mihi selectum ex omnibus populis.	5. Eritis mihi populus peculiaris ab omnibus gentibus.	5.
7.	7. Vocavit seniores populi, locutus est ad seniores populi.	7.
10.	10. Purifica illos. <i>Reliqui</i> , sanctifica illos.	10.
12.	12. Terminabis populum. <i>Alius</i> , terminos pones populo.	12.
13. Telis...	13. Jaculo confodietur.	13. Sagittis confixus configetur.
18.	18. Sicut fumus. <i>Alius</i> , sicut vapor.	18.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
כְּדִי־יִרְץ נָהַם יְהוָה 22	22.	22. Μήποτε διακόψη ἐν αὐτοῖς Κύριος.
בַּם 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Ne forte dividat in illis Dominus.	22. Ne percussit eos.	22. Ne forte dirumpat in illis Dominus.
24. In eis.	24. Nlos.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Exodi.

V. 5. Σ., ἔσεσθέ μοι etc. Sic Colherlinus unus, Regius item et Theodoretus qui ad Symmachum ἐξαιρέτος habet. Hanc vero lectionem perperam Theodotioni tribuit editio Romana. Legerint fortasse editores, Θεοδ., ἐξαιρέτος, Θεοδοτίων, ἐξαιρέτος, cum l-gendum esset Θεοδώρητος, ἐξαιρέτος. Cæterum hanc lectionem Symmachi esse suadent tum mss. et Theodoretus, tum etiam locus psalmi cxxxiv, vers. 4, ubi Symmachus הָלַכְתִּי כְּעֶבֶר vertit ἐξαιρέτος. In hunc locum Drusus: « In fragmentis meis mss., λαός περιούσιος, *populus peculiaris*. Posset etiam reddi,

populus eximius. Sed Hebrææ voci magis quadrat, *peculiaris*. Sane quartum prædicabile כְּעֶבֶר vocant. Hieron. in *Comment. Malachiæ* III: *Aquila* περιούσιον, cæteri *περιπολήσιν* interpretati sunt. Cohel. II, 8 (id est Ecclesiastæ II, 8), Ἄ., οὐσίας. Symm. πεκούλια. Hieronymus hoc loco: *Eritis mihi peculiarium*. LXX, περιούσιον. » Hactenus Drusus. — Coislin. Σ., ἐξαιρέτος. Nos dedimus supra ἐξαιρέτον, quod idipsum valet hic.

V. 7. Ἄλλος, ἐλάλησε πρὸς τοῦς etc. Ita codex unus, tacito interpretis nomine.

CAPUT XX EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ 2	2.	2.
פֶּסֶל 4	4.	4.
לְשֵׁנָה 7	7.	7. Εἰς εἰκῆ.
הַעֲרַפֵּל 21	21.	21. Ἀραφὲλ.
כִּי דַבַּרְךָ הַנֶּפֶת עָלַיָּה 25	25.	25. Ὅτι μάχαιράν σου ἐξήραες ἐπ' αὐτό.
וְהִאֲדַרְתָּ		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Qui eduxi te.	2. Qui eduxi te.	2.
4. Sculptile.	4. Sculptile.	4.
7. In vanum.	7. In vanum, et frustra.	7. Temere.
21. Caliginem.	21. Caliginem.	21. Araphel.
25. Cum gladium tuum elevaveris super illud.	25. Si enim levaveris cultrum tuum super eo, polluetur.	25. Quia gladium tuum extulisti super illud.
Et pollues illud.	Polluetur.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ὁ ἐξαγαγὼν σε. Sic Basiliensis.

V. 4. Sic Basiliensis et editio Romana, οἱ λοιποὶ γλυπτὸν. LXX, εἰδωλόν. In hanc vocem Origenes in Catenis mss: Ἄλλο εἰδωλὸν καὶ ἕτερον ὁμοίωμα. Ὅμοίωμα μὲν γὰρ ἐστίν. ἢν ποιῆς ἰχθύος, ἢ τετραπόδου, ἢ θηρίου, ἢ εἰς τεχνουργίας, ἢ διὰ ζωγραφίας ὁμοίωμα· εἰδωλὸν δὲ ὅσα ἀνατυπῶσα ψυχὴ ποιεῖ, οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων πρωτοτύπων· οἷον

ἀναμεμιγμένον τὸ ζῶον ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ ἵππου. Id est: « Aliud est idolum, aliud simulacrum. Nam simulacrum est, cum piscis, aut quadrupedis, aut feræ similitudinem sive per fabrillem artem, sive per picturam representaveris; idolum vero quidquid mens ex non existentibus in rerum natura sibi comminiscitur, quale est animal ex homine et equo confictum. »

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
22. Μήποτε διαφθείρη...	22. Μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐ- τῶν Κύριος.	22.
24.	24. Ἄπ' αὐτῶν. Ἄλλος, ἐξ αὐ- τῶν.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
22. Ne forte corrumpat...	22. Ne forte avellaturab illis Do- minus.	22.
24.	24. Ab eis. <i>Alius</i> , ex eis.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Exodi.

V. 10. <i>Oi loux.</i> , ἀγ-. Sic edit. Rom. et Drusius.	streptu ac stridore occiditur. Verterit igitur
V. 12. Ἄλλος, ὄροθ-. Sic Basiliensis et editio Romana. Ὀροθετῆσαις. Quam lectionem auguratur Drusius esse reliquorum trium : cujus autem vel quorum sit, incertum. — Coislín. <i>oi loux.</i> , ὄρωθετῆσαις.	Aquila פִּרְיִי פִּרְיִי, ροιζῆσει ροιζῆθησεται, ut solet talem Hebraismum interpretari. Idem Aquil. I Reg. xxxi, 3, פִּרְיִי פִּרְיִי, ροιζοῦντες, vertit.
V. 13. Sic editio Romana et Basiliensis, qui habet, Ἄ., ροιζῆσει p̄rperam : ροιζῆσει autem hic est datus casus a ρολῆσαις, et jaculatio cum stridore, non autem futurum verbi ροιζῆτω, ut putasse videtur Drusius, qui τὸ ροιζῆσει vertit, et cum magno	Idem Coislín., Ἄ., ροιζῆσει σὺν βέλεσι, mendose pro ροιζῆσει. Σύμ., βέλεσι, ut ex aliis manuscriptis arguitur.
	V. 18. Basiliensis, ὡσεὶ ἀτμῆς, tacito interpretis nomine.
	V. 22. Has lectiones habent Basil. et alii mss.
	V. 24. Ἄλλος, ἐξ αὐτοῦ. Sic Basiliensis.

CAPUT XX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ὅστις ἐξήγαγέν σε. Ἄλλος, ὁ ἐξαγαγὼν σε.	2.
4.	4. Εἰδῶλον. <i>Oi louxoi</i> , γλυπτόν.	4.
7.	7. Ἐπὶ ματαίῳ.	7.
21. Ὁμίχλην.	21. Ἄραφελ. Ἄλλος, τὸν γνόφον.	21. Ἄραφελ.
25. Τὴν γὰρ μάχαιράν σου ἐκί- νησας ἐπ' αὐτό.	25. Τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπι- δέβληκας ἐπ' αὐτούς. Καὶ μεμλανται. Ἄλλος, καὶ ἐθε- βήλωσας αὐτό.	25. Ὅτι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπι- δέβληκας ἐπ' αὐτό.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Qui eduxit te. <i>Alius</i> , qui eduxi te.	2.
4.	4. Idolum. <i>Reliqui</i> , sculptile.	4.
7.	7. In vano.	7.
21. Caliginem.	21. <i>Araphel. Alius</i> , caliginem.	21. <i>Araphel</i> .
25. Nam gladium tuum movisti super illud.	25. Cultrum enim tuum injeci- sti super eos. Et inquinati sunt. <i>Alius</i> , et pro- fanasti ipsum.	25. Quia frameam tuam injeci- sti in illud.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Exodi.

V. 7. Ἄ., εἰς εἰκῆ. Sic Basiliensis et editio Romana. Psalm. cxxxviii Aquila eandem vocem vertit, εἰς εἰκῆ. Symm., ματαίως.

V. 21. Hæc Maximus Schol. in Dionysii lib. *De mystica theologia*, cap. 1 : Οἱ Ἑβδομήκοντα καὶ Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων τὸ Ἄραφελ ἐδωκαν. Σύμμαχος μέντοι ὀμίχλην. Id est : « LXX, Aquila et Theodotion *Araphel* ediderunt ; Symmachus, *caliginem*. »

Ubi notes LXX hodie γνόφον habere ; sed in hanc editionem infinitæ pene mutationes advectæ sunt, ut fuse narratur in Præliminaribus.

V. 25. Ἄ., ὅτι μάχαιράν σου etc. Sic catenæ nostræ et editio Romana. Unus Regius ad lectionem Theodotionis habet, ἐπ' αὐτόν.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐθεβήλωσας αὐτό, ex Basiliensi, qui interpretem non indicat.

CAPUT XXI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
2 יצא לחפשי	2.	2.
3 ויצאה אשתו עמו	3.	3.
6 והגישו אדניו אל-האלהים	6.	6. Καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς τοὺς θεοῦς.
7 וכי-ימכר איש את-בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים	7.	7. Καὶ ὅταν πωλήσῃ ἀνὴρ τὴν θυγατέρα εἰς οἰκέτιν· οὐκ ἐξελεύσεται ὡς ἐξόδος τῶν δούλων.
8 אסדרעה בעיני אדניה אשר-לא יעדה	8.	8. Ἐὰν κακισθῇ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς, ὅς οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν.
9 כבמשפט הבנות	9.	9.
11 שלש-אלה	11.	11.
12 מות יומת	12.	12.
13 ואשר לא צדה אנה	13.	13. Καὶ ὅς οὐ μεθώδευσεν. Ἄφῃσεν.
17 מות יומת	17.	17.
18 וכי יריבן הזהיר איש את-רעהו	18.	18. Ἐὰν δὲ διαμάχωνται.
22 הרה	22.	22.
32 שקלים	32.	32. Στατήρας.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Egredietur liber.	2. Egredietur liber.	2.
3 Et egredietur uxor ejus cum eo.	3. Et uxor egredietur simul.	3.
6. Et accedere faciet eum dominus suus ad deos.	6. Offeret eum dominus diis.	6. Et duces eum ad deos.
7. Et cum vendiderit vir filiam suam in ancillam, non egredietur, secundum egressionem servorum.	7. Si quis vendiderit filiam suam in famulam, non egredietur sicut ancillæ exire consueverunt.	7. Et cum vendiderit vir filiam suam in famulam, non egredietur, ut est exitus servorum.
8. Si mala in oculis domini sui, qui non desponsavit eam.	8. Si displicuerit oculis domini sui, cui tradita fuerat.	8. Si mala sit in oculis domini sui, qui non desponsavit eam.
9. Secundum judicium filiarum.	9. Juxta morem filiarum.	9.
11. Tria hæc.	11. Tria ista.	11.
12. Moriendo morietur.	12. Morte moriatur.	12.
13. Et qui non insidiatus est. Fecit occurrere.	13. Qui autem non est insidiatus. Tradidit.	13. Et qui non insidiatus fuerit. Dimisit.
17. Moriendo morietur.	17. Morte moriatur.	17.
18. Si rixati fuerint. Et percusserit vir socium suum.	18. Si rixati fuerint. Et percusserit alter proximum suum.	18. Si vero pugnaverint.
22. Prægnantem.	22. Prægnantem.	22.
32. Siclos.	32. Siclos.	32. Stateras.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἀπελεύσεται ἐλεύθερος. Ἄλλος, ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον.	2.
3.	3. Ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἡ γυνὴ συνεξελεύσεται μετ' αὐτοῦ.	3.
6. Καὶ ἀξίεις αὐτὸν πρὸς τοὺς θεοῦς.	6. Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ Θεοῦ.	6.
7. Οὐ προελεύσεται προέλευσιν δουλικήν.	7. Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν, οὐκ ἀπελεύσεται ὡσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δούλαι.	7. Οὐκ ἐξελεύσεται, ὡσπερ ἐκπορεύονται οἱ δούλοι.
8. Εἰ μὴ ἀρέσκη ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ κυρίῳ αὐτῆς, εἰ μὴ καθωμολογημένη.	8. Ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢ αὐτῷ καθωμολογήσατο.	8. Εἰ πονηρὰ ἐστὶν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου αὐτῆς, ἢν οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν.
9. (Κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν εὐγενῶν.)	9. Κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων.	9.
11.	11. Τὰ τρία ταῦτα. Ἄλλος, πάντα ταῦτα.	11.
12.	12. Θανάτῳ θανατούσθω. Ἄλλος, θανατωθήσεται. Ἄλλος, τελευτήσῃ θανάτῳ.	12.
13. Ἀφῆκεν.	13. Ὁ δὲ οὐχ ἐκὼν. Παρέδωκεν.	13.
17.	17. Θανάτῳ τελευτάτω. Ἄλλος, θανατούσθω.	17.
18. Ἐὰν δὲ διαμάχωνται.	18. Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται. Πατάξῃσι τὸν πλησίον. Ἄλλος, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον.	18.
22.	22. Ἐν γαστρὶ ἔχουσιν. Ἄλλος, ἐμβρυον ἔχουσιν.	22.
32. Στατήρας.	32. Δίδραχμα.	32.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Abibit liber. <i>Alius</i> , dimittes ipsum liberum.	2.
3.	3. Egredietur et uxor ejus. <i>Alius</i> , et uxor simul egredietur cum eo.	3.
6. Et duces cum ad deos.	6. Et adducet eum dominus ejus ad tribunal Dei.	6.
7. Non prodibit, ut prodeunt servi.	7. Si quis autem vendiderit filiam suam, famulam, non abibit ut recedunt ancillæ.	7. Non exhibit ut egrediuntur servi.
8. Si non placuerit in oculis domini sui, si non desponsata est.	8. Si non placuerit domino suo, quæ ipsi desponsata est.	8. Si mala est in oculis domini sui, qui non desponderit eam,
9. Secundum jus nobilium.	9. Secundum jus filiarum.	9.
11.	11. Tria hæc. <i>Alius</i> , omnia hæc.	11.
12.	12. Morte moriatur. <i>Alius</i> , occidetur. <i>Alius</i> , morietur morte.	12.
13.	13. Qui autem nolens.	13.
Dimisit.	Tradidit.	
17.	17. Morte moriatur. <i>Alius</i> , occidatur.	17.
18. Si vero pugnauerint.	18. Si autem jurgati fuerint. Et percusserint proximum. <i>Alius</i> , et percusserit quis proximum.	18.
22.	22. In utero habentem. <i>Alius</i> , fetum habentem.	22.
32. Stateras.	32. Didrachma.	32.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ἔξαποσταλεῖς αὐτόν. Sic Basiliensis et alii mss. nostri, tacito interpretis nomine; sed videtur esse versio Symmachi, qui liberiori more interpretatur.

V. 3. Ἄλλ., καὶ ἡ γυνή, etc. Sic duo mss.

V. 6. Sic omnes mss. nostri et edit. Rom. Ἀ., Σ., πρὸς τοὺς θεοὺς. Drusius in hunc locum: «Locus iste plenior exstat in fragm. meis mss. ܩܘܕܫܘܬܐ ܕܥܠܝܐ ܕܢܝܢܐ. A. S. καὶ ἄξει αὐτόν πρὸς τοὺς θεοὺς, et ducet illum ad deos.» Sic Drusius, qui hac ex Theodoro mutuatur quæst. 8 in Deut. ubi sic legitur: Θεοὺς τοὺς κριτὰς ὀνομάζει. Θεοὺς γὰρ, φησὶν, οὐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις κακῶς. Καὶ ἐνθα δὲ εἶπον οἱ Ἑβδομηκοντα, Ἄξεις αὐτόν εἰς τὸ κριτήριον· οἱ περὶ τὸν

Ἀκύλαν καὶ τὸν Σύμμαχον, Ἄξεις αὐτόν πρὸς τοὺς θεοὺς. Id est: «Judices deos vocat. «Diis enim, inquit, non detrahes, et principi populi tui non maledices.» Et ubi Septuaginta dixerunt: «Adduces eum in judicium;» Aquila et Symmachus interpretati sunt: «Adduces eum ad deos.» Unus codex et schedæ Combells. hoc scholion habent: Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος εἶπον, πρὸς τοὺς θεοὺς. Θεοὺς δὲ τοὺς κριτὰς ὀνομάζουσι· καὶ Θεοῦ κριτήριον, τὴν τούτων ψήφον. Id est, «Aquila et Symmachus dicunt, ad deos; deos autem vocant judices, et Dei tribunal, eorum judicium.»

V. 7 et 8. Hunc insignem locum plenum mutatur secundum omnes versiones ex codice Basiliensi. In editione Romana mutilus exstat, Aquilæ nomen non comparet, ejus versio mutila effertur;

- CAPUT XXII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYKAS.
אין ראה 10	10.	10.
אם-לא שלח יד 11	11.	11
לבעלי 12	12.	12.
כל-טוב עם בדבה מות יוסח 19	19.	19.
זבח לאלהים יחרם 20	20.	20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθεματισθήσεται αὐτός.
וגר לארתורה ולא תחצצו כרגלים הייהם בארץ מצרים 21	21.	21. Οὐ κακουχήσεται.
לא תקלל 28	28.	28. Οὐκ ἀτιμάσεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Nemine vidente.	10. Nullusque hoc viderit.	10.
11. Si non misit manum suam.	11. Quod non extenderit manum.	11.
12. Domino ejus.	12. Domino.	12.
19. Omnis cubans cum animali, morte morietur.	19. Qui coierit cum jumento, morte morietur.	19.
20. Immolans diis excindetur.	20. Qui immolat diis occidetur.	20. Qui immolat diis anathematizabitur.
21. Proselytum non humiliabis, et non opprimes eum, quia proselyti fuistis in terra Ægypti.	21. Advenam non contristabis, neque affliges eum: advenæ enim et ipsi fuistis in terra Ægypti.	21. Non affligetur.
28. Non maledices.	28. Non maledices.	28. Non inhonorabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Exodi.

V. 10. Ἄλλος, καὶ μηδεὶς ἴδῃ. Ita Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 11. Ἄλλος, μὴ μετεσχηχέναι αὐτῶν. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine

V. 12. Ita Basiliensis.

V. 19. Hanc Theodotionis lectionem affert idem Basiliensis.

V. 20. Ἀ., ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθεματισθήσεται

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Exodi.

Symmachi vitata est : nam ibi legitur οὐ προσελεύσεται προσέλευσιν δουλικήν, « non accedet quomodo servi accedunt ; » quod oppositam Scripturæ sententiam efficit ; non enim de accessu, sed de recessu hic agitur : quare præstat omnino lectio Basiliensis, οὐ προσελεύσεται προσέλευσιν. Unus Regius in lectione Aquilæ, illud πωλήσει ἀνὴρ, πωλήσει πατήρ exprimit.

V. 9. Σ., κατὰ τὸ δίκαιωμα τῶν εὐγενῶν. Græca concinnavimus secundum interpretem Procopii, qui sic habet : « Symmachus in sua versione posuit pro secundum jus filiarum, secundum jus nobilitatis. »

V. 11. Ἄλλ., πάντα ταῦτα, Sic Basiliensis, non indicato interprete.

V. 12. Ἄλλ., θανατ. Item ex Basiliensi et altero

codice Regio.

V. 15. Ἄ., καὶ ὁ; etc. Ita Basiliensis, Regius unus et editio Romana.

Ibidem. A., Σ., ἀφῆκεν. Hanc versionem uni Symmacho tribuit editio Romana ; Basiliensis vero uni Aquilæ. Utriusque crediderim esse.

V. 17. Ἄλλος, θανατούσθω. Ita Basiliensis.

V. 18. Ἄ., Σ., ἐὰν δὲ διαμάχωνται. Aquilæ tribuit editio Romana : Symmacho Basiliensis ; duo Regii nomen interpretis non afferunt.

Ibid. Ἄλλος, καὶ πατάξη τις τὸν πλησίον. Sic unus Reg. qui interpretem non indicat.

V. 22. Ἄλλος, ἐμβρυον ἔχουσα. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine.

V. 32. Coislin. Σ., στατήρας. Alii omnes habent Ἄ., Σ., στατήρας. Sic autem vertere solet uterque,

CAPUT XXII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο .	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ μηδεὶς γυνῶ. Ἄλλος, καὶ μηδεὶς ἴδη.	10.
11.	11. Μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι. Ἄλλος, μὴ μετεσχηκέναι αὐτῶν.	11
12.	12. Τῷ κυρίῳ ✕ αὐτοῦ ;	12.
19.	19. Πᾶν κοιμῶμενον μετὰ κτήνους θανάτῳ ἀποκτενεῖτε αὐτούς.	19. Πᾶν κοιμῶμενον μετὰ κτήνους ἀναθεματισθήσεται.
20.	20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς θανάτῳ ἐξολοθρευθήσεται.	20.
21.	21. Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψετε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Ἄλλος, προσήλυτον οὐ ταπεινώσεις, καὶ οὐ κακώσεις αὐτόν· ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ Αἰγύπτου.	21
28. Οὐκ ἀτιμάσεις.	28. Οὐ κακολογήσεις.	28. Οὐκ ἀτιμάσεις.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
10.	10. Et nemo noverit. <i>Alius</i> , Et nemo viderit.	10.
11.	11. Se non esse malignatum. <i>Alius</i> , se non illa accepisse.	11.
12.	12. Domino ✕ ejus ;	12.
19	19. Omne dormiens cum peccore, morte interficite eos.	19. Omne dormiens cum jumento anathematizabitur.
20.	20. Qui immolat diis morte exterminabitur.	20.
21.	21. Proselytum non vexabitis, nec affligetis eum : proselyti enim fuistis in terra Ægypto. <i>Alius</i> , proselytum non humiliabis, et non affliges eum : quia proselyti fuistis in terra Ægypti.	21.
28. Non inhonorabis.	28 Non maledices.	Non inhonorabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Exodi

ἀτόξ. Hanc lectionem ut scholion affert editio Romana. Alii codices pleniorum Aquilæ tribuunt. Et vere ille vocem Ⲡⲓⲛ ἀναθεματίζειν vertere solet. Sic Deut. iii, 6. — Coisl. οἱ λοιποὶ, ἀναθεματισθήσεται.

V. 21. Ἄ., οὐ κακοῦθήσεται. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, προσήλυτον οὐ ταπεινώσεις, οἶο. Sic codex unus.

V. 28. Sic codex Basiliensis.

TO EBPAIKON.	CAPUT XXIII EXODI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 להכח	2.	2.
3 לא תהדר ברים	3.	3.
4 השב השבנו	4.	4.
5 תנזב	5.	5.
7 מזבז	7.	7.
8 פקדים	8.	8. Σοφῶν.
10 ואספת	10.	10.
11 הית השדה	11.	11. Ζῶα τῆς χώρας
13 ריקם	15.	15.
16 האבך <i>Σαμαρ.</i> , συνεισφορᾶς.	16.	16. Συλλογῆς.
18 זבחי	18.	18.
19 לא-תחבשל גדי בחלב אמו	19.	19.
20 לכניך	20.	20.
21 אל-תחזר	21.	21. Μὴ προσερίσῃς.
22 וצרתו אד-צרוך	22.	22. Καὶ ἐνδῆσσω τοὺς ἐνδεσμοῦν- τάς σε.
23 והחזרתיו	23.	23.
26 משכלה	26.	26.
ימיך	27.	27. Τὴν κατάπληξιν
27 אד-אימתו	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ad pervertendum.	2. Ut a vero devies.	2.
3. Non decorabis in causa sua.	3. Non misereberis in iudicio.	3.
4. Reducendo reduces eum.	4. Reduc ad eum.	4.
5. Deseres.	5. Sublevabis.	5.
7. A verbo.	7. Mendacium fugies.	7.
8. Apertos.	8. Prudentes.	8. Sapientium.
10. Congregabis.	10. Congregabis.	10.
11. Animal agri.	11. Bestiæ agri.	11. Animalia agri.
15. Vacue.	15. Vacuus.	15.
16. Collectionis. <i>Samar.</i> , illationis.	16. Quando congregaveris.	16. Collectionis.
18. Victimæ meæ.	18. Victimæ meæ.	18.
19. Non coques hædum in lacte matris suæ.	19. Non coques hædum in lacte matris suæ.	19.
20. Coram te.	20. Qui præcedat te.	20.
21. Ne rebellis sis.	21. Nec contemnendum putes.	21. Ne contendas.
22. Et coarctabo coarctantes te.	22. Affigam affligentes te.	22. Alligabo alligantes te.
23. Et succidam eum.	23. Quos ego conteram.	23.
26. Abortiens.	26. Infecunda.	26.
Dierum tuorum.	Dierum tuorum.	
27. Terrorem meum.	27. Terrorem meum.	27. Terrorem.

CAPUT XXIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
2.	2. Ὡστε ἐκκλείσαι κρίσιν. Ἄλλος, ὥστε ἐγκλίνας κρίσιν.	2.
3. Οὐ τιμῆσαις ἐν δίκῃ αὐτοῦ.	3. Οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει.	3.
4.	4. Ἀποστρέψας ἀποδώσεις. Ἄλλος, ἀποστροφῇ ἀποτρέψεις.	4.
5.	5. Συναρσίς. Ἄλλος, συνεγερεῖς.	5.
7.	7. Ἀπὸ παντὸς ῥήματος. Ἄλλ., κρίματος.	7.
8.	8. Βλεπόντων.	8.
10.	10. Συνάξεις. Ἄλλος, εισάξεις.	10.
11.	11. Ἄγρια θηρία.	11.
15.	15. Κενός. Ἄλλος, κοῦφος	15.
16. Συγκομιδῆς.	16. Συντελείας.	16.
18.	18. Θυμιάματος. Ἄλλος, θυσιασματος. Ἄλλ., ἀγιάσματος. Ἄλλ., θυμιάματος.	18.
19. Οὐ σκευάσεις ἔριφον διὰ γάλακτος μητρὸς αὐτοῦ.	19. Οὐκ ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ.	19.
20. Προάγοντά σε.	20. Πρὸ προσώπου σου.	20.
21. Μὴ παραπικραίνης.	21. Μὴ ἀπέθου.	21.
22.	22. Καὶ ἀντικείμενοι τοῖς ἀντικειμένοις σοι.	22.
23.	23. Καὶ ἐκτρέψω αὐτούς. Ἄλλ., καὶ συντρέψω αὐτούς.	23.
26.	26. Ἄγονος. Ἄλλος, ἄτεκνος. Ἡμερῶν σου. Ἄλλος, ἐτῶν σου.	26.
27. Τὴν κατάπληξιν.	27. Τὸν φόβον. Ἄλλος, τὴν κατάπληξιν.	27.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIU.
2.	2. Ut excludas iudicium. <i>Alius</i> , ut declines iudicium.	2.
3. Non honorabis in litē ejus.	3. Non miseraberis in iudicio.	3.
4.	4. Reducens reddes. <i>Alius</i> , reducendo reduces.	4.
5.	5. Sublevabis. <i>Alius</i> , simul surgere facies.	5.
7.	7. Ab omni verbo. <i>Alius</i> , a iudicio.	7.
8.	8. Videntium.	8.
10.	10. Colliges. <i>Alius</i> , induces.	10.
11.	11. Bēstīæ agrestes.	11.
15.	15. Vacuus. <i>Alius</i> , levis.	15.
16. Comportationis.	16. Consummationis.	16.
18.	18. Thymiamatis. <i>Alius</i> , sacrificii. <i>Alius</i> , sanctificationis. <i>Alius</i> , iucens.	18.
19. Non apparabis hædum in lacte matris suæ.	19. Non coques agnum in lacte matris suæ.	19.
20. Præcedentem te.	20. Ante faciem tuam.	20.
21. Ne exacerbes	21. Non sis incredulus; <i>melius</i> , inobsequens.	21.
22.	22. Adversabor adversariis tuis.	22.
23.	23. Et atteram eos. <i>Alius</i> , et conteram eos.	23.
26.	26. Qui non generet. <i>Alius</i> , sine liberis.	26.
	Dierum tuorum. <i>Alius</i> , annorum tuorum.	
27. Terrorem.	27. Timorem. <i>Alius</i> , terrorem.	27.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
תַּשֵּׁב 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
28. Et expellet.	28. Fugabunt.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Exodi.

V. 2. Ἀλλ., ὥστε ἐγκλίνει κρῖσιν. Ita mss. Regii Combelesianæ.	V. 11. Ἀ., ζῶα τῆς χώρας. Ita Regii duo et editio Romana.
et edit. Rom.	V. 15. Ἀλλος, κούφος. Sic omnes mss. Regii et Colbertinus sine interpretis nomine.
V. 3. Σ., οὐ τιμήσεις etc. Sic Regii duo et editio Romana.	V. 16. Ἀ., συλλογῆς. Σ., συγκομιδῆς. Ita Basiliensis et editio Romana. Duo item Regii habent lectionem Samaritani, συνεισφορᾶς. — Οἱ, ἐκ τοῦ ἀγροῦ. Coislin. habet in margine, ἐν τῷ ἀγρῷ.
V. 4. Ἀλλ., ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις. Ex Basiliensi.	V. 18. Ἀλλ., θυσιάσματος etc. Has lectiones habent quidam mss. Regii et editio Romana. Eadem lectionum varietas reperitur infra, Exod. xxxiv, 25.
V. 5. Ἀλλ., συνεγερεῖς. Sic quidam mss. et editio Rom.	
V. 7. Ἀλλος, κρῖματος. Sic quidam mss. et edit. Complut.	
V. 8. Ἀ., σοφῶν etc. Ita Regii duo et editio Rom.	
V. 10. Ἀλλ., εἰσάξεις. Sic mss. Regii et schedæ	

CAPUT XXIV EXODI

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
וַיִּשֶׂם בְּאַבְנֹת	6.	6. Ἐθήκεν ἐν προθύμασιν.
דָּרְק		
9 מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל	9.	9.
וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	10.	10. Καὶ εἶδον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
וַתִּתֵּן לָהֶם אֶת-לִבְיָדָהֶם הָאֵלֶּה	12.	12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας.
לִבְיָדָהֶם		Φωτίσαι αὐτούς.
13 מִשְׁרֵת	13.	13. Λειτουργὸς αὐτοῦ.
14 שֶׁבֶר	14.	14. Καθίσατε.
16 וַיִּשְׁכַּן	16.	16. Ἐσκήνωσεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et posuit in crateribus.	6. Misit in crateras.	6. Posuit in pateris.
Sparsit.	Fudit.	
9. De senioribus Israel.	9. De senioribus Israel.	9.
10. Et viderunt Deum Israel.	10. Et viderunt Deum Israel.	10. Et viderunt Deum Israel.
12. Et dabo tibi tabulas lapidis.	12. Daboque tibi tabulas lapideas.	12. Et dabo tibi tabulas lapideas.
Ad docendum eos.	Ut doceas eos.	Ad illuminandum eos.
13. Minister ejus.	13. Minister ejus.	13. Minister ejus.
14. Sedete.	14. Expectate.	14. Sedete.
16. Habitavit.	16. Habitavit.	16. Habitavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Exodi.

V. 6. Ἀ., ἔθηκεν, etc. Ita Basiliensis. Illud autem, ἐν προθύμασιν, vertimus, « in pateris, » quia pateræ significant vasa excipiendo sanguini: ita Tullius <i>de claris Oratoribus</i> , « excipere sanguinem patera: » et lib. <i>De divinatione</i> : « Mercurius e patera sanguinem visus est fundere. »	Ibid. Ἀλλος, προσέχουσε. Sic unus codex et schedæ Combelesianæ.
	V. 9. Ἀλλ., τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ. Ita duo mss.
	V. 10. Ἀ., καὶ εἶδον, etc. Sic Basiliensis. Hic Aquilam sequitur Vulgatus interpres.
	V. 12. Ἀ., Σ., Θ., καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας λιθί-

CAPUT XXV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
תְּדַמָּה 2	2.	2. Ἀφαίρεμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Elevationem.	2. Primitias.	2. Separationem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
28.	28. Ἐκβαλεῖς. Ἄλλος, ἐκβαλῶ. Ἄλλ., ἐκβαλεῖς.	28.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
28.	28. Ejicies. <i>Alius</i> , ejiciam. <i>Al.</i> , ejicies.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Exodi.

Verisimile est θυμιάματος mendum esse pro θυμιάματος.
 V. 19. Σ., οὐ σκευάζεις etc. Sic Colbert. et Regius unus ex Cyrillo itemque editio Romana.
 V. 20. Σ., πρῶτοντά σε. Sic Basiliensis. Hanc vero lectionem Symmachi secutus est Vulgatus interpres, dum ait, « qui præcedat te. »
 V. 21. Ἄ., μὴ προσερίσῃς etc. Sic Basiliensis, qui ad Aquilam habet, μὴ προσαιρήσεις. Sed legendum est μὴ προσερίσῃς: nam idem verbum vertit Aquila προσερίσειν aliis in locis. — Coisl. Σ., μὴ παραπικραίνου.

V. 22. Ἄ., καὶ ἐνθήσω τοὺς ἐνδεσμοῦντάς σε, sic unus Basiliensis.
 V. 26. Ἄλλος, ἄτεκνος. Hæc versio videtur Aquilæ, qui alibi ἡρῶ vertit, ἀτέκνωσιν. Psal. xxxiv, 12.
 Ibid. Ἄλλ., ἐτῶν σου. Sic Basiliensis unus.
 V. 27. Ἄ., Σ., τὴν κατάπληξιν. Sic Coisl. Regius vero unus et ed. Rom. tacitis interpretum nominibus.
 V. 28. Ita quidam mss. Reg. et schedæ Combesiana. Ubi notes eos qui ἐκβαλεῖς verterunt, ἡρῶν legisse; qui ἐκβαλῶ, ἡρῶν: proclivis est mutatio.

CAPUT XXIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	6. Ἐνέχεσον εἰς κρατῆρας. Ἄλλ., κρατῆρα. Προσέχεε. Ἄλλος, προσέχουσε.	6.
	9. Τῆς γερουσίας Ἰσραήλ. Ἄλλος, τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ.	9.
10. Καὶ εἶδον ὄραματι τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.	10. Καὶ εἶδον τὸν τόπον, οὗ εἰστήκει ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.	10
12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας. Ἵποδείξαι αὐτοῖς.	12. Καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα. Νομοθετῆσαι αὐτοῖς.	12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας.
13. Λειτουργὸς αὐτοῦ.	13. Παρεστηκὸς αὐτοῦ.	13. Λειτουργὸς αὐτοῦ.
14. Προσμείνατε.	14. Ἦσυχάζετε.	14.
16. Ἐπανεπαύσατο.	16. Κατέβη.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Infudit in crateras. <i>Alius</i> , crabera. Effudit. <i>Alius</i> , profudit.	6.
9	9. Senatus Israel. <i>Alius</i> , seniorum Israel.	9.
10. Et viderunt visione Deum Israel.	10. Et viderunt locum ubi steterat Deus Israel.	10.
12. Et dabo tibi tabulas lapideas.	12. Et dabo tibi tabellas lapideas.	12. Et dabo tibi tabulas lapideas
Ad ostendendum eis.	Ad leges ponendas eis.	
13. Minister ejus.	13. Qui aderat ei.	13. Minister ejus.
14. Expectate.	14. Quiescite.	14.
16. Requievit.	16. Descendit.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Exodi.

ως. Sic Basiliensis. LXX etiam Interpretes ἡρῶ τὰς πλάκας fere semper vertunt.
 Ibidem. Ἄ., φωτίσαι αὐτούς. Sic Basiliensis, Vide supra notam ad Exod. xv, 25.
 V. 13. Ἄ., Σ., Θ., λειτουργὸς αὐτοῦ. Sic Basiliensis, unus Regius et edit. Rom. Vide Proverb. xxix, 12.

V. 14. Καθίστατε. Σ., προσμείνατε, etc. Lectionem Symmachi sequitur interpres Vulgatus. Hæc mutamur ex codice Basiliensi. — Coisl. ad Symmachum habet περιμείνατε.
 V. 16. Ἄ., ἐσκήνωσεν, etc. Sic Basiliensis. Versioni Aquilæ hæret Vulgata.

CAPUT XXV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϟ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἀπαρχάς.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2	2. Primitias.	2.

TO EBPAIKON.

4	הזלעת שני
5	וערת אילים מאדכיים
7	וערת תחשים אבני־שהם מלאים לאפד לחשן
8	ושכנתי
10	ארון
11	רהבו
12	ה
13	פעמתי
13	עצי שמים
17	זהב סהור
18	כעזת
20	פרשי
22	סכבים
22	וטעדתי
24	זהב
30	לחם פנים
31	ירטה
	גביעה
	ופרחה
33	משקדים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Vermiculum cocci.
5. Pelles arietum rubricatas.
Et pelles taxorum.
7. Lapidés onychis.
Plenitudinum.
Ephod.
Et pectorali.
8. Et habitabo.
10. Arcam.
Latitudo ejus.
11. Coronam.
12. Angulos ejus.
13. Lignorum Sittim.
17. Auri puri.
18. Extremitatibus.
20. Expandentes.
Tegentes.
22. Conveniam.
24. Coronam auri.
30. Panem facierum.
31. Femur ejus.
Calices ejus.
Et flores ejus.
33. Amygdalati.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

4.	
5.	
7.	
8.	
10.	
11.	
12.	
13.	
17.	
18.	
20.	
22.	
24.	
30.	
31.	
33.	

VULGATA LATINA.

4. Coccumque bis tinctum.
5. Pelles arietum rubricatas.
Pelles ianthinas
7. Lapidés onychinos.
Ad ornandum.
Ephod.
Rationale.
8. Habitabo.
10. Arcam.
Latitudo.
11. Coronam.
12. Angulos.
13. De lignis Setim.
17. De auro mundissimo.
18. Parte.
20. Expandentes.
Operientes.
22. Præcipiam.
24. Labium aureum.
30. Panes propositionis.
31. Hastile ejus.
Scyphos.
Lilia.
33. Quasi in nucis modum.

ΑΚΤΙΛΑΣ.

4.	Σκώληκος διάφορον.
5.	Δέρματα κριῶν πετυρωμένα
	Δέρματα ἰάνθινα.
7.	Αἰθούς θυσοχός.
	Πληρώσεως.
	Ἐπέन्दυμα.
	Εἰς τὸ λόγιον.
8.	Σκηνώσω.
10.	Γλωσσόκομον.
11.	
12.	
13.	
17.	
18.	
20.	Ἐκπετάζοντες.
	Σκεπάζοντες.
22.	Συντάξομαι.
24.	
30.	Ἄρτους προσώτων.
31.	Ὅ μῆρος αὐτῆς.
	Σκύφοι.
	Βλαστοί.
33.	Ἐξημυγδαλισμένοι.

AQUILA.

4. Vermiculi varium.
5. Pelles arietum ignei coloris.
Pelles ianthinas.
7. Lapidés onychis.
Plenitudinis.
Superindumentum.
In rationale.
8. Habitabo.
10. Scrinium.
11.
12.
13.
17.
18.
20. Expandentes.
Tegentes.
22. Constituam.
24.
30. Panes facierum.
31. Femur ejus.
Scyphi.
Ramuli.
33. Amygdalati.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.
 5. Δέρματα κριῶν πεπυρωμένα.
 Δέρματα λάνθινα.
 7. Λίθους δνυχος.
 Πληρώσεως.
 Ἐπένδυμα.
 Εἰς τὸ λόγιον.
 8. Σκηνώσω.
 10. Γλωσσόκομον.
 11. Στεφάνην.
 12. Πλεύρας.
 13.
 17.
 18. Τῶν ἄκρων.
 20.
 22. Συντάξομαι.
 24.
 30. Ἄρτους προθέσεως.
 31. Ὁ μῆρος αὐτῆς.
 Ἄνθη.
 33. Ἐντετορνευμένοι.

SYMMACHUS.

4.
 5. Pelles arietum ignei coloris
 Pelles ianthinas.
 7. Lapidés onychis.
 Plenitudinis.
 Superindumentum.
 In rationale.
 8. Habitabo.
 10. Scrinium.
 11. Coronam.
 12. Latera.
 13.
 17.
 18. Summitatibus.
 20.
 22. Constituan.
 24.
 30. Panes propositionis.
 31. Femur ejus.
 Flores.
 33. Tornati.

4. Κόκκινον διπλοῦν. Οἱ λοιποὶ, διδαφές.
 5. Δέρματα κριῶν ἠρυθρωδανωμένα.
 Δέρματα ὑακίνθινα.
 7. Λίθους Σαρδίου.
 Εἰς τὴν γλυφὴν.
 Ἐπωμίδα.
 Ποδήρη.
 8. Ὀφθήσομαι.
 10. Κιθωτόν.
 Πλάτος. Ἄλλος, εὖρος.
 11. Κυμάτια.
 12. Κλίτη.
 13. Εὖλα ἀσηπτα. Ἄλλος, ἐκ ξύλων ἀσηπτων.
 17. Χρυσίου καθαροῦ. Ἄλλος, χρυσίου χυτοῦ.
 18. Τῶν κλιτῶν.
 20. Ἐκτείνοντες.
 Συσκιάζοντες.
 22. Γνωσθήσομαι.
 24. Στρεπτά κυμάτια χρυσοῦ.
 Ἄλλος, στρεπτόν κυμάτιον χρυσοῦν.
 30. Ἄρτους ἐνωπίους.
 31. Ὁ καυλὸς αὐτῆς.
 Κρατῆρες.
 Κρίνα.
 33. Ἐκτετυπωμένοι καρυττοκούς.

LXX INTERPRETES.

4. Coccinum duplex. Reliqui, bis tinctum.
 5. Pelles arietum rubricatas.
 Pelles hyacinthinas.
 7. Lapidés Sardii.
 In sculpturam.
 Superhumeralé.
 Poderem.
 8. Apparebo.
 10. Arcam.
 Latitudo. Alius, amplitudo.
 11. Cymatia.
 12. Latera.
 13. Ligna incorruptibilia. Alius, ex lignis incorruptibilibus.
 17. Auri puri. Alius, auri fusi.
 18. Lateribus.
 20. Extendentes.
 Obumbrantes.
 22. Innotescam.
 24. Tortilia cymatia aurea. Al., tortile cymatium aureum.
 30. Panes presentes.
 31. Hastile ejus.
 Crateres.
 Lilia.
 33. Reddentes formam nucum.

4.
 5. Δέρματα κριῶν πεπυρωμένα.
 Δέρματα λάνθινα.
 7. Λίθους δνυχος.
 Πληρώσεως.
 Ἐπένδυμα.
 Ποδήρη.
 8. Σκηνώσω
 10. Γλωσσόκομον.
 11.
 12. Μέρη.
 13.
 17.
 18
 20
 22. Συντάξομαι.
 24
 30.
 31. Ὁ μῆρος αὐτῆς.

THEODOTIO.

4.
 5. Pelles arietum ignei coloris.
 Pelles ianthinas.
 7. Lapidés onychis.
 Plenitudinis.
 Superindumento.
 Poderem.
 8. Habitabo.
 10. Scrinium.
 11.
 12. Partes.
 13.
 17.
 18.
 20.
 22. Constituan.
 24.
 30
 31. Femur ejus.
 33.

TO EBPAIKON.

ופרחה 34
מקשה 36
ומלקחה 38

מחמתיה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

34. Et flores ejus.
36. Ductile.
38. Et forcipes ejus.

Et receptacula ejus.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.'

34.
36.
38.

VULGATA LATINA.

34. Lilia.
36. Ductilia.
38. Emunctoria.

Ubi quæ emuncta sunt exstinguantur.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

34. Βλαστοί.
36. Ἐξημυγδαλωμένης
38.

AQUILA

34. Ramuli.
36. Amygdalata.
38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 2. 'A., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis. Hac voce frequenter utuntur LXX, ut ופרחה expriment, quod Latine vertitur, exemptio, aut separatio. Verum nescio an melius elevationem dicamus. — Coislin. 'A., ἀφαίρεματα. Sed præstat lectio Basiliensis cod. ἀφαίρεμα, nam vox Hebraica est in singulari.

V. 4. 'A., σκώληχος διάφορον. Ol λοιποί, δισαφές. Ex Coislin. Horat. Carm. II, ode 16:

Te bis Afro

Murice tinctæ

Vestiunt lanæ.

V. 5. Ita Basiliensis et alii codices, 'A., Σ., Θ., δέρματα κριῶν πεπυρωμένα. — Coislin., ol λοιπ., πεπυρωμένα. Sic et ibid., ol λοιπ., λάνθινα.

Ibid., 'A., Σ., Θ., δέρματα λάνθινα. Sic Basiliensis et alii. Hauc autem versionem secutus est Vulgatus interpres.

V. 7. 'A., Σ., Θ., λίθους ονυχίους. Sic Basiliensis. Hinc Vulgatus interpres, ε lapides onychinos. Vide supra ad caput II Genesis.

Ibid., 'A., Σ., Θ., πληρώσεως, sic Basiliensis.

Ibid., 'A., Σ., Θ., ἐπέδυμα. Ex eodem Basiliensi. Sic Aquila et Symmachus vocem דמן interpretantur solent.

Ibid. 'A., Σ., εἰς τὸ λόγιον. Sic Coislin.

V. 8. 'A., Σ., σκηνώσω, sic Basiliensis. Illam versionem sequitur Vulgatus interpres.

V. 10. 'A., Σ., Θ., γλωσσόκομον. Ex Basiliensi. LXX etiam Interpretes in Paralipomenis γλωσσόκομον. — Coislin., 'A., γλωσσόκομον. Basil. vero, 'A., Σ., Θ., γλωσσόκομον.

Ibid., Ἄλλος, εὔρος. Coislin:

V. 11. Σ., στεφάνην. Id.

V. 12. Σ., πλευράς. Θ., μέρη. Sic Coislin.

CAPUT XXVI EXODI.

TO EBPAIKON.

ואת־הבשן הנשה 1

יריעת
הבשן

5 מקבילת הללאת אשה אל־אחת

Tò Σαμαρειτικόν, διαδεχόμενα συμβολαί μία πρὸς μίαν ἀντιπροσωπῶπως, κατὰ τὸ προσέχειν ἀλληλαίς.

6 קרסי

יה־ה־במשבן ארץ

7 יריעת עוים

15 הקרשים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et tabernaculum facies.

Cortinis.

Cogitantis.

5. Suscipientes ansuæ, quæque ad sororem suam. Samar., excipientes commissuræ; una ad unam e regione, secundum quod hærent mutuo.

6. Uncinos.

Et erit tabernaculum unum.

7. Cortinas caprarum.

15. Tabulas.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

1:

5.

6.

7.

15.

VULGATA LATINA.

1. Tabernaculum vero ita facies.

Cortinas.

Plumario.

5. Ita insertas, ut ansa contra ansam ventat, et altera alteri possit aptari.

6. Circulos.

Ut fiat tabernaculum unum.

7. Soga cilicina.

15. Tabulas.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

1.

Δέρβεις.

5.

6.

Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ ἐν τῇ σκηνῇ

7. Καλυπτῆρας τριχίνους.

15. Σανίδας.

AQUILA.

1.

Pelles.

5.

6.

Et erit tabernaculum in tabernaculo.

7. Operimenta capillacea.

15. Tabulas.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 34. Ἄνθη.
- 36. Ἐκτετορνευμένη.
- 38.

- 34. Κρίνα.
- 36. Τορευτή.
- 38. Ἐπαρυστήρα. *Οἱ λοιποὶ, λαβίδες.*
Ἵποθέματα. *Οἱ λοιποὶ, πυριατά.*

- 34.
- 36.
- 38.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 34. Flores.
- 36. Tornata.
- 38.

- 34. Lilia.
- 36. Tornatile.
- 38. Emunctorium. *Reliqui, forcipes.*
Suppositoria. Reliqui, pyriata.

- 34.
- 36.
- 38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 13. Ἄλλος, ἐκ φύλων etc. Ex Basil. codice.
 V. 17. Ἄλλος, χρυσίου χυτοῦ. Sic unus codex.
 V. 20. Ἐκπετάζοντες. Hanc lectionem ut scholion affert editio Romana; sed Basiliensis Aquilæ tribuit.
 Ibid. Σ., τῶν ἄκρων. Sic Coisl.
 Ibid., Ἄ., σχεπάζοντες. Sic edit. Romana.
 V. 22. Ἄ., Σ., Θ., συντάξομαι. Sic quidam mss. et edit. Rom. quæ habet: *Cæteri, συντάξομαι.* Codex unus Regius habet, *οἶον συντάξομαι.* — Coisl., *οἱ λοιποὶ, συντάξομαι.*
 V. 24. Ἄλλ., στρεπτόν, etc. Ita Basiliensis.
 V. 30. Ἄ., ἄρτους etc. Sic Basiliensis et editio Romana. Prior tamen et alius Regius habent, *ἄρτους προσώπου, ε panes faciei.* Σ., ἄρτους προθέσεως. Quem sequitur Vulgatus interpres, *panes propositionis.* — Coisl. Ἄ., Σ., προσ-

ώπου. Θ., προθέσεως, ubi Basil. Ἄ., προσώπου προθέσεως.
 V. 31. Ἄ., ὁ μῆρος αὐτῆς. Sic Basiliensis. Hic Vulg. interpres LXX sequitur. — Coisl. *οἱ λοιπ., μῆρος.*
 Ibid. Ἄ., σχύφοι. Quem sequitur Vulgatus interpres. Ex Basiliensi.
 Ibid., Ἄ., βλαστοί. Σ., ἄνθη. Similiterque versu 34 ex Basiliensi.
 V. 33. Ἄ., ἐξημυγδαλισμένοι. Ita Basiliensis. — Coisl. Ἄ., ἐξημυγδαλισμένοι. Σ., ἐκτετορνευμένοι ἀμύγδαλα, ε *tornati amygdalis;* vox postrema deest in Basiliensi.
 V. 36. Ἄ., ἐξημυγδαλωμένη, etc. Sic schedæ Combesianæ.
 V. 38. Coisl. *Οἱ λοιπ., πυριατά, καλούμενα τρύβλια, ε Pyriata quæ vocantur tryblia.* ε

CAPUT XXVI EXODI.

Ζ΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

- 1.
- 6.
- 7. Καλυπτῆρας τριχίνους.
- 15. Σανίδας.

- 1. Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις. 1.
Ἄλλος, καὶ τῆ σκηνῆ ποιήσεις.
Αὐλαίας.
Ἵφάντου. Ἄλλος, ποικιλοῦ.
- 5. Κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἑκάστην. 5.

1.

5.

6.

- 6. Κρίκους. Ἄλλος, δακτύλους. 6.
Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία.
- 7. Δέβρεις τριχίνας. 7.
15. Στόλους. 15. Σανίδας.

6.

7.

15. Σανίδας.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1.
- 5.
- 6.
- 7. Operimenta capillacea.
- 15. Tabulas.

- 1. Et tabernaculum facies. *Al., et tabernaculo facies.* 1.
Aulæa.
Textoris. *Alius, variantis.*
- 5. Ad commissuram secundi faciem contra faciem concurrentes ad invicem ad unamquamque. 5.
- 6. Circulos. *Alius, digitos.* 6.
Et erit tabernaculum unum.
- 7. Vela capillacea 7.
15. Columnas. 15. Tabulas.

1.

5.

6.

7.

15. Tabulas.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
שתי ידות 17	17.	17. Δύο χεῖρας.
נגבה תימנה 18	18.	18.
צפ 20	20.	20.
ראש 24	24.	24.
מסך לפתח האהל 36	36.	36. Παρατανυσμόν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Duæ manus.	17. Duæ incastraturæ.	17. Duas manus.
18. Meridiei ad austrum	18. Ad austrum.	18.
20. Aquilonis.	20. Ad aquilonem.	20.
24. Caput ejus.	24. Sursum.	24.
36. Operimentum ad ostium tabernaculi.	36. Tentorium in introitu tabernaculi.	36. Tentorium.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 1. Ἄλλ., καὶ τῆ σκητῆ ποιήσεις. Sic duo mss.
Ibid. Ἄ., δέξρεις. Ex Coislín.
Ibid. Ἄλλος, ποιητοῦ. Ex eod.
V. 5. Versionem Samaritani sic sine discrimine
afferunt Reg. unus, schedæ Combeffisianæ et editio
Romana.
V. 6. Ἄ., καὶ ἔσται etc. Ex Coislín.
Ibid., Ἄλλος, δακτύλους. Ex eod.
V. 7. Ἄ., Σ., καλυπτῆρας τριχίνους. Ex eod.
Aliam lectionem, scilicet, τριχίνοι καλυπτῆρας, af-
fert Basiliensis, item Regius unus et editio Romana,
tacito interpretum nomine.

V. 15. Α., Σ., Θ., σάνιδας. Sic Colbertinus cod.
V. 17. Σ., κατοχεις. Ita Basiliensis, Coislín., et
edit. Rom. Ἄ., Θ., δύο χεῖρας. Ex Coislín.
V. 18. et 20. Sic ex catenis nostris.
V. 24. Φιλᾶδων hanc singularem vocem sine in-
terpretis nomine affert Basiliensis solus. [Est autem
φιλᾶς, *compago*. Ita Bielius. Secundum Schleusne-
rum est vocabulum nihili, nec justa auctoritate
muniri potest. Inde pro lectione φιλᾶδων, censet
reponendum esse κεφαλῶν, neglecta prima syl-
laba, κε, et loco motis litteris ι et α. Sed vide ad
hunc locum Scharfenbergium. DRACH.]

CAPUT XXVII EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
ועשית לו מבצר 4	4.	4.
פרכב 5	5.	5.
אתדבדו 7	7.	7.
בשאת את		
נגב 9	9.	9.
לפאה		
תמכדו 10	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Et facies ei cribrum.	4. Craticulamque in modum retis.	4.
5. Ambitum.	5. Arulam.	5.
7. Vectes ejus. In ferendo illud. »	7. Vacat.	7.
9. Meridiei.	9. In australi plaga.	9.
Ad angulum.	Unum latus tenebit.	
10. Et columnæ ejus.	10. Et columnas.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Κατοχεῖς.	17. Δύο ἀγκωνίσκους.	17. Δύο χεῖρας.
18.	18. Πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος, πρὸς νότον.	18.
20.	20. Πρὸς νότον. Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν.	20.
24.	24. Ἐκ κεφαλῶν. Ἄλλος, φιλᾶδων.	24.
33	36. Ἐπίσπαστρον τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς. Ἄλλος, παρακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς.	36.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. Retinacula.	17. Duos anconiscos.	17. Duas manus.
18.	18. Ad aquilonem. <i>Alius</i> , ad austrum.	18.
20.	20. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad aquilonem.	20.
24.	24. De capitibus. <i>Alius</i> , compaginum.	24.
36.	36. Adductorium ostio tabernaculi. <i>Alius</i> , operculum ostii tabernaculi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 36. Ἄ., παρατανυσμόν. Ita Coislin.
Ibid. Ἄλλος, παρακάλυμμα. Sic unus Regius num. 1825. Capite seq., v. 16. eamdem vocem ἄλλο vertunt Aquila et Symmachus. παρατάνασμα. Eiusdem vocis hæc interpretationes habentur cap. xxxvi, v. 35. Ἄ., παραπέτασμα. Ο., καταπέτασμα. Ἄλλος, παρατάνασμα. Ἄλλος, κάλυμμα. In hunc locum habet quidam anonymus in catenis mss. : Τὸ καταπέτασμα ἦν εἶδος καλύμματος, εἰς ὃ εἰσῆι ἡ κιβωτός, ὡς ἐπίσπαστρον. Ἀμέλει τοῦτο αὐτὸ καὶ καταπέτασμα ἐκκλείτο. Ἄλλὰ τὸ κυρίως καταπέτασμα ἐν τάξει βήλου χαλᾶται· τὸ δὲ ἐπίσπαστρον ὡς σκηνή

παστοειδὴς γίνεται· ἅπερ ἀμφοτέρα σκέπousi πάντως τὸ ἔνδον. Ἡ ἐπίσπαστρον λέγεται τὸ καταπέτασμα τὸ ἔχον κρίκους, ὡς διὰ τούτων ἐλασθαι, καὶ διὰ τούτων συντελεῖσθαι. Id est : « Velum erat species operculi, in quod ingrediebatur arca, quasi tentorium. Revera hoc ipsum velum appellabatur. Sed velum proprie, secundum rationem veli deprimitur. Tentorium vero, ut tabernaculum thalami more concinnatum efficitur. Aut tentorium dicitur, velum habens annulos, ita ut horum ope trahi et componi possit. »

CAPUT XXVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν. <i>Oi λοιποί</i> , κοσκίνωμα δικτυωτόν.	4.
5.	5. Ἐσχάραν. Ἄλλος, σύνθεσιν.	5.
7.	7. Τοὺς ἀναφορεῖς. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Ἐν τῷ ἀφρην αὐτό. Ἄλλος, ἕως ἀφρην αὐτό.	7.
9	9. Πρὸς λίθα. Ἄλλος, πρὸς νότον. Κλίτει. Ἄλλος, γωνία.	9.
10.	10. Καὶ στύλοι. <i>Oi λοιποί</i> , σάνιδες.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	4. Et facies ei craticulam <i>Cæteri</i> , craticulam in modum retis.	4.
	5. Craticulam. <i>Alius</i> , synthesisin.	5.
7.	7. Vectes. <i>Alius</i> , vectes. In portando illud. <i>Alius</i> , donec gestent ipsum.	7.
9.	9. Ad africanam. <i>Alius</i> , ad notum. In latere. <i>Alius</i> , in angulo.	9.
10.	10. Et columnæ. <i>Cæt.</i> , tabulæ.	10.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
צפן 11 קלנים	11.	11.
מדרה 15	13.	13.
לכתף 14	14.	14. Ὀμίφ.
כסך 16 משזר	16.	16. Παρατάνοσμα.
שבן זית 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Aquilonis.	11. Aquilonis.	11.
Fundæ.	Tentoria.	
13. Ad orientem.	13. Ad orientem.	13
14. Humero.	14. Lateri.	14. Humero.
16. Operimentum.	16. Tentorium.	16. Tentorium.
Retorta.	Retorta.	
20. Oleum olcæ.	20. Oleum de arboribus olivarum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

V. 4. Καὶ ποιήσεις αὐτῶ ἐσχάραν. In hunc locum hæc habentur in catenis mss. ex anonymo : εἶδος καυκίου, ἐν αἷς ἀνέματτον σὺν τῷ ἐλαίῳ τὴν σεμιδάλιον. Κεῖται ἐν τῷ ἰς Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ φησι τρύβλιον ἀργυροῦν, καὶ φιάλην, ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐλαίῳ. Id est : « Species pateræ, in qua similam cum oleo commiscebant. In cap. xvi, Numerorum [est nunc cap. vii] legitur, *satellam argenteam, et phialam utramque*

plenam similæ refectæ oleo. » — Οἱ λοιποί, etc. Ex Coislin.

V. 5. Ἄλλος, σύνθεσιν. Ex Coislin.

V. 7. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Sic unus ms. et Al dina editio. — Ibid. Ἄλλ., ἕως ἀφρην αὐτό. Sic Basiliensis solus.

V. 9. Ἄλλος, πρὸς νότον. Sic quidam mss., tacito interprete.

Ibidem. Ἄλλος, γωνίᾳ. Sic edit. Rom., ubi ad

CAPUT XXVIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לכהנוד 1 קשן 4	1. 4.	1. Τοῦ ἱερατεῦειν αὐτὸν ἐμοί. 4.
ומשזר תשבץ מזנפת <i>Tò Samar., πῆλιον ἦτοι</i> <i>μίτραν.</i>		Ἐπένδυμα. Σύσφιγκτον.
ואת תולעת השני 5	5.	5.
ועש את המשזר והב תכלית ואנמו תולעת שני ושז משזר 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4. Pectorale.	4. Rationale.	4.
Superhumerales.	Superhumerales.	Superindumentum.
Oculatum.	Strictam.	Constrictam.
Cidarim. Samar., pileum, sive mitram.	Cidarim.	
5. Vermiculum cocci.	5. Coccumque bis tinctum.	5
6. Et facient superhumerales, auro, hyacintho et purpura, vermiculo cocci, et bysso retorta.	6. Facient autem superhumerales de auro et hyacintho et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Πρὸς ἀπηλιώτην. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Ἰστία. "Ἄλλος, πλεκτόν.	11.
13.	13. Πρὸς νότον. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς.	13.
14. Ὠμία.	14. Κλίτει.	14.
16. Παρατάνουσμα.	16. Κάλυμμα. Κεκλωσμένην. "Ἄλλος, διανεμισμένα (sic). "Ἄλλος, νενισμένης.	16.
20.	20. "Ἐλαιον ἐξ ἐλαίων. "Ἄλλος, ἔλαιον ἐκ σπερμάτων.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11.	11. Ad subsolanum. <i>Alius</i> , ad aquilonem. Tentoria. <i>Alius</i> , plexum.	11.
13.	13. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad orientem.	13.
14. Humero.	14. Lateri.	14.
16. Tentorium.	16. Tegimen. Torta. <i>Alius</i> , texta. <i>Alius</i> , neta.	16.
20.	20. Oleum ex olivis. <i>At.</i> , oleum ex seminibus.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

marginem scriptum erat calamo, inquit Drusius, ὦμία pro γωνία, videlicet in exemplari Drusii. Sed ὦμία pertinet ad versum 14, quod ignorabat Drusius, quia lectio illa ὦμία in hoc capite nondum observata fuerat.

V. 10. Οἱ λοιποὶ, σανίδες. Sic Drusius ex Theodoreto.

V. 11. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Sic mss. quidam.

V. 13. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς. In catenis.

V. 14. Ἄ., Σ., ὦμία. Sic Basiliensis.

V. 16. Ἄ., Σ., παρατάνουσμα. Ita Basiliensis. Vide quæ diximus cap. præcedenti ad versum 36. — Coisl. in textu. τῶν Ο΄ habet διανενησμένους in marg. vero κεκλωσμένου.

Ibid. "Ἄλλος, διανενησμένα. "Ἄλλος, νενισμένης. Ex Basiliensi. Lege: διανενησμένα et, νενησμένης.

V. 20. "Ἄλλος, ἔλαιον etc. Ita editio Rom.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT XXVIII EXODI.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἱερατεῦσαι αὐτὸν ἐμοί.	1. Ἱερατεῦειν μοι.	1. Εἰς τὸ Ἱερατεῦειν αὐτὸν μοι.
4. Σύσφιγκτον.	4. Τὸ περιστήθιον. "Ἄλλος, τὸ λόγιον. "Ἄλλος, περιδόλαιον. τὴν ἐπωμίδα. Κοσύμβωτον. Κίδαριν.	4.
5.	5. Καὶ τὸ κόκκινον. "Ἄλλος, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον. "Ἄλλος, σὺν σκώληκος τὸ διάφορον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ δίφαρον.	5.
6.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντῶν ποικιλιτοῦ.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενισμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ad sacerdotio fungendum ipsum mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4. Constrictam.	4. Pectorale. <i>Alius</i> , rationale. <i>Alius</i> , amictus. Superhumerales. Cosymbotam. Cidarim.	4.
5.	5. Et coccinum. <i>Alius</i> , coccinum retortum. <i>Alius</i> , coccinum varium. <i>Alius</i> , cum vermiculo varium. <i>Alius</i> , coccinum bis tinctum.	5.
6.	6. Et facient superhumerales de bysso torta, opus textum variorum.	6. Et facient superhumerales ex auro, et hyacintho et purpura, et coccino neto, et bysso torta.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 שתי כחפת	7.	7.
8 שני	8.	8. Διάφορον.
9 שהם	9.	9. Ὄνυχος.
11 את שתי האבנים על שמרת בני ישראל מסבת משבצות זהב תעשה אתם	11.	11.
מסבת		Μετεστραμμένους.
13 משבצת	13.	13. Σφιγκτηῖρας.
14 שרשרת	14.	14.
זהב טיהור כנגלות		
15 מעשה חשב	15.	15. Ἔργον βροχωτόν.
כמעשה		Κατὰ τὸ ποίημα.
17 ומלאת בו מדאת אבן	17.	17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πλη- ρώματα λίθων.
וברקת		
20 דורשיש	20.	20. Χρυσόλιθος.
22 שרשח	22.	22. Ἀλύσεις.
מעשה עבת		
23 ועשית על־החשן שתי טבעות זהב ונתת את־שתי הטבעות על־שני קצות החשן	23.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Duæ scapulæ.	7. Duas oras.	7.
8. Cocci.	8. Coccoque bis tincto.	8. Varium.
9. Onychis.	9. Onychinos.	9. Onychis.
11. Ambos lapides super nomi- nibus filiorum Israel circumdatos ocellaturis auri facies eos.	11. Sculpes eos nominibus fi- liorum Israel, inclusos auro atque circumdatos.	11.
Circumdatos.	Inclusos.	Transversos.
13. Ocellaturas.	13. Uncinos.	13. Uncinos.
14. Catenas.	14. Catenulas.	14.
Auro mundo conterminas.	Ex auro purissimo sibi invicem cohærentes.	
15. Opere cogitantis.	15. Opere polymito.	15. Opus laqueatum.
Sicut opus.	Juxta texturam.	Juxta opificium.
17. Et implebis in eo plenitudi- nem lapidis.	17. Ponesque in eo quatuor ordines lapidum.	17. Et implebis in eo plenitudi- nes lapidum.
Et smaragdus.	Smaragdus.	
20. Chrysolithus.	20. Chrysolithus.	20. Chrysolithus.
22. Catenas.	22. Catenas.	22. Catenas.
Opere complicationis.	Cohærentes.	
23. Et facies super pectorali duos annulos auri, et dabis ambos annulos super duabus extrema- tibus pectoralis.	23. Et duos annulos aureos, quos pones in u'traque rationalis summitate.	23.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 7.
- 8. Δίδαφον.
- 9. ὄνυχος.
- 11.
- 13.
- 14. Σύσφιγμα.
- 15. Ἔργον βροχωτόν.
- 17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πληρώματα λίθων.
Κεραύνιος.
- 20. Ὑάκινθος.
- 22. Ἀλύσεις.
Ἔργον βροχωτόν.
- 23.

- 7. Δύο ἐπωμίδες.
- 8. (Ἐκ κοκκίνου) διανενησμένου. Ἄλλος, κεκλωσμένου.
- 9. Σμαράγδου.
- 11. Τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλλος, τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, περικεκυκλωμένους, καὶ συνεσφραγισμένους χρυσίῳ ποιήσεις αὐτούς. Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὠμων τῆς ἐπωμίδος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, περικεκλωσμένους καὶ συνεσφριγμένους χρυσίῳ ποιήσεις αὐτούς.
- 13. Ἀσπίδισκας.
- 14. Κροσσωτά.
Ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ καταμιγμένα ἐν ἄνθεσιν.
- 15. Ἔργον ποικιλοῦ.
Κατὰ τὸν ῥυθμόν.
- 17. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον.
Σμάραγδος.
- 20. Χρυσόλιθος.
- 22. Κρωσσούς.
Ἔργον ἀλυσιδωτόν.
- 25. ✕ Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τοῦ λογιῦ δύο δακτυλοὺς χρυσοῦς· ✕ καὶ δύοσεις τοὺς δύο δακτυλοὺς ✕ ἐπὶ τῶν ἀκρων τοῦ λογιῦ·
Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον

- 9. ὄνυχος.
- 11.
- Καὶ συνεσφριγμένους.
- 13.
- 14.
- 15.
- 17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πληρώματα λίθων.
- 20.
- 22. Ἀλύσεις.
- 23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 7.
- 8. Bis tinctum.
- 9. Onychis.
- 11.
- 13.
- 14. Constrictionem.
- 15. Opus laqueatum.
- 17. Et implebis in eo plenitudines lapidum.
Ceraunius.
- 20. Hyacinthus.
- 22. Catenas.
Opus laqueatum.
- 23.

- 7. Duo superhumeralia.
- 8. (Ex cocco) neto. *Alius*, retorto.
- 9. Smaragdi.
- 11. Ambos lapides in nominibus filiorum Israel. *Alius*, ambos lapides super nominibus filiorum Israel, circumdatos et obsignatos auro facies eos. *Alius*, super humeris superhumeralis filiorum Israel, circumtortos, et constrictos auro facies eos.
- 13. Aspidiscas.
- 14. Catenulas.
Ex auro puro admistas in floribus.
- 15. Opus variatoris.
Juxta modum.
- 17. Et attexes in eo texturam lapidarem.
Smaragdus.
- 20. Chrysolithus.
- 22. Fimbrias.
Opus catenatum.
- 23. ✕ Et facies supra rationale duos annulos aureos : et dabis ✕ duos annulos supra summitatem rationalis·
Et facies super rationale fim-

- 7.
- 8.
- 9. Onychis.
- 11.
- Et constrictos.
- 13.
- 14.
- 15.
- 17. Et implebis in eo plenitudines lapidum.
- 20.
- 22. Catenas.
- 23.

TO EBPAIKON:

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

24 ונתתה את־שתי עברת הדיב
על־שתי המבערת אל־כצרת החשן

24.

24.

25 ואת שתי קצות שתי העברת
תתן על־שתי המשבצרת ונתתה
על־כצרת האפד אל־כול פניו

25.

25

26 ועשית שתי מבערות דיב ושבת
אתם על־שני קצות החשן על־שפת

26.

26

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

24. Et dabis duas complicationes
auri super duobus annulis in ex-
tremis pectoralis.24. Catenasque aureas junges
annulis, qui sunt in marginibus
ejus.

24.

25. Et duas extremitates dua-
rum complicationum dabis super
duabus ocellaturis, et dabis super
scapulis superhumeralis e regione
facierum ejus.25. Et ipsarum catenarum ex-
trema duobus copulabis uncinis
in utroque latere superhumeralis
quod rationale respicit.

25.

26. Et facies duos annulos auri,
et pones eos super duabus extre-
mitatibus pectoralis super labio26. Facies et duos annulos au-
reos: quos pones in summitatibus
rationalis, in oris, quæ e regione

26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

κρωσσούς συμπεπλεγμένους ἔργον ἀλυσιδωτὸν ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. Καὶ λήφεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ λογεῖου τῆς κρίσεως, ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον, μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Ἄλλος, καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφωτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογεῖου.

24.

24. ✕ Καὶ δώσεις τὰ δύο ἀλυσιδωτὰ τὰ χρυσᾶ ἐπὶ τοῖς δυοῖν δακτυλοῖς, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ λογεῖου :

24.

Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κρωσσούς· τὰ ἀλυσιδωτὰ ἐπ' ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου ἐπιθήσεις. Ἄλλος, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κρωσσούς, καὶ τὰ ἀλυσιδωτὰ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους, ἐπ' ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου.

25.

25. ✕ Καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἀλύσεων δώσεις ἐπὶ τῶν δύο σφιγκτῶν, καὶ δώσεις ἐπὶ τοὺς ὠμούς τῆς ἐπωμίδος, ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ προσώπου αὐτοῦ :

25.

Καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφωτέρου τοὺς ὠμούς τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. Ἄλλος, καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κρωσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὠμούς τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον.

26.

26. ✕ καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ θήσεις (Ο' Θ. δώσεις) αὐτοὺς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

brias complectentes opus catenatum ex auro puro. Et sumet Aaron nomina filiorum Israel super rationale iudicii, super pectus, introeunti in sanctum, memorie coram Deo. Alius, et facies super rationale duos annulos aureos super utraque initia rationalis.

24.

24. ✕ Et dabis duo catenata aurea super duobus annulis, supra summitatem rationalis :

24.

Et pones super rationale iudicii fimbrias : catenata super utraque latera rationalis impones. Alius, et impones fimbrias et catenata auri super duos annulos, super ambo latera rationalis.

25.

25. ✕ Et duas summitates duarum catenarum dabis super duos uncinos : et dabis super humeros superhumeralis, super frontem faciei eius :

25.

Et duas aspidiscas impones super ambos humeros superhumeralis, secundum faciem. Alius, et duo latera duarum fimbriarum impones supra duas implicationes : et impones super humeros superhumeralis ex opposito secundum faciem.

26.

26. ✕ Et facies duos annulos aureos, et pones (LXX, Th. dabis) eos super duas summi-

26.

TO EBPAIKON.

אשר אל־עבר האפוד ביהוה

27 ועשית שתי טבעות זהב ונתתה
אתם על־שתי כרפית האפוד מלכ־טה
ממול פניו לעמת מחברתו מבעל־
לחשב האפוד

לעמת מחברתו
לחשב

28 וירכסו את־החשו מטיבעתו
אל־טיבעת האפוד בפחיל תכלת להיות
על־חשב האפוד ולא־יחזק החשן מעל
האפוד

ולא־יחזק

VERSIO HEBRAICI TEXT.

ejus, quod ad latus superhumeralis
intus.

27. Et facies duos annulos auri,
et dabis eos super duabus scapulis
superhumeralis ab infra e regione
facierum ejus contra conjunctionem
ejus desuper artificium superhume-
ralis.

Contra conjunctionem ejus.
Artificium.

28. Et stringent pectorale ab
annulis ejus ad annulos superhu-
meralis in filo hyacinthi ad exsi-
stendum super artificium super-
humeralis, et non tollatur pecto-
rale desuper superhumerali.

Et non tollatur.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

27.

28.

VULGATA LATINA.

sunt superhumeralis, et posteriora
ejus aspiciunt.

27. Necnon et alios duos annu-
los aureos, qui ponendi sunt in
utroque latere superhumeralis de-
orsum, quod respicit juxta faciem
juncturæ inferioris, ut aptari pos-
sit cum superhumerali.

28. Et stringatur rationale an-
nulis suis cum annulis superhu-
meralis vitta hyacinthina, ut ma-
neat junctura fabrefacta, et a se
invicem rationale et superhume-
rale nequeant separari.

Ut nequeant separari,

ΑΚΥΤΑΑΣ.

Ἦ ἰσὸς πέραν τοῦ ἐπευδύματο;
οἰκονδε.

27.

28.

AQUILA.

Quod est ad oram superia-
dumentū intus.

27.

28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ὁ ἐστὶν εἰς τὸ ἄντικρυς τοῦ ἐπανδύματος. * ὁ ἐστὶν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν :

27.

* τοῦ λογιῶ ἐπὶ τοῦ χειλοῦς αὐτοῦ : Ἄλλος, καὶ ποιήσεις δύο δακτυλλοὺς χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια τοῦ λογιῶ ἐπὶ τὸ ἄκρον.

27. * Καὶ ποιήσεις δακτυλλοὺς χρυσοῦς καὶ δύο αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς δύο ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν ἐκ τοῦ κατὰ πρόσωπον, κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν, ἐπάνω τοῦ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος : Ἄλλος, καὶ ποιήσεις δύο δακτυλλοὺς χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον, κατὰ συμβολὴν ἀνωθεν τῆς συνουφῆς τῆς ἐπωμίδος.

Ἄλλος, συμφώνως.

Ἄλλος, κατασκευάσματος. Ἄλλος, διαζώσματος.

28.

28. * Καὶ συσφίξουσι τὸ ῥάγιον ἐκ τοῦ δακτυλίου αὐτοῦ εἰς τὸν δακτύλιον τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ, ἵνα ἐπὶ τοῦ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος καὶ οὐ μὴ ἀποσπάσῃ τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος, καὶ σφίξεις τὸ λογιῶν ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλλοὺς τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους, ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλάται τὸ λογιῶν ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

Ἄλλος, καὶ οὐ σαλευθῆ σεται. Ἄλλος, καὶ μὴ ἀποκλίνητε *.

SYMMACHUS.

Quod est e regione superindumenti. * Quod est in partem superhumeralis intrinsecus :

27.

* tates rationalis, super labium ejus : *Alius*, et facies duos annulos aureos, et impones super duas alas rationalis super summitatem.

27. * Et facies annulos aureos, et dabis eos supra duos humeros superhumeralis deorsum, ex eo quod est secundum faciem, juxta commissuram eorum, supra structuram superhumeralis : *Al.* et facies duos annulos aureos, et impones super duos humeros superhumeralis infra ipsum, secundum faciem, juxta commissuram superne texturæ superhumeralis.

Al., concorditer.

Alius, apparatus. *Alius*, subligaculi.

28.

28. * Et constringent rationale ex annulo ejus in annulum superhumeralis, in vitta hyacinthina, ut sit supra structuram superhumeralis, et ne abstrahas rationale a superhumerali : *Alius*, et stringes rationale ab angulis supra positus ad annulos superhumeralis hærentes, ex hyacintho contextos in texturam superhumeralis, ut non laxetur rationale a superhumerali.

Alius, et non commovebitur. *Alius*, et ne declinetis.

Ὁ ἐστὶν εἰς τὸ ἄντικρυς τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος, ἀπ' ἄκρου τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν.

27.

28.

THEODOTIO.

Quod est e regione superhumeralis. *Alius*, a summitate posterioris partis superhumeralis ab intus.

27.

28.

* Hactenus Basiliensis codex asteriscos notavit quia in exemplaribus usu tritis textus I. XX Interpretum hic deficiebat.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
30 אַתְּהֶאֱמַר וְאֶתְהַחֲבִיבִים	30.	30.
עַל־בִּי		
32 פִּירֵאֲשֶׁר בְּתִיכִי	32.	32.
כִּפִּי תִדְרֵא עַל־שִׁלְיָךְ 33 עַל־נֹרֵיךְ	33.	Προσπλοκήν. 35. Ἀπόληγμα.
עַל־אֶדְרֵךְ 35	35.	35. Ἐπὶ τοῦ Ἀαρῶν.
קִדְשׁ לַיהוָה 36	36.	36.
עַל־דְּמוּנֶיךָ 37	37.	37. Ἐπὶ τῆς κιδάριωσ.
וְשִׁבְחָךְ 39	39.	39. Αἱ συσφιγξεις.
מִצְנַפֶּת אֶת בְּגָדֶיךָ 43	43.	Κίδαριν. 43.
עַל־בִּי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
30. Urim et Tummim.	30. Doctrinam et veritatem.	30.
Super cor suum.	In pectore.	
32. Os capitis ejus in medio jus.	32. In cujus medio supra erit capitium.	32.
Sicut os loriceæ.	Sicut fieri solet in extremis vestium partibus.	Complexum.
33. Super fimbriis ejus. Super fimbriis ejus.	33. Ad pedes ejus.	33. (Ad) terminum.
35. Super Aaronem.	35. Aaron.	35. Super Aaronem.
36. Sanctitas Domino.	36. Sanctum Domino.	36.
37. Super cidarim.	37. Super tiaram.	37. Super cidarim.
39. Et stringes.	39. Stringesque.	39. Nodi.
Cidarim.	Tiaram.	Cidarim.
43. Aut in accedendo ipsos.	43. Vel quando appropinquant.	43.
Sæculi.	Sempiternum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Exodi.

V. 1. Versus primi lectiones omnium interpretatione prodeunt ex sæpius memorato codice Basiliensi.

V. 4. Ἄλλος, τὸ λόγιον. ita Basiliensis. Ἄλλος, περιβόλαιον. Sic quidam mss. et schedæ Combetianæ, ubi sic legitur: Ἄλλος φησι περιβόλαιον τὸ περιστήθιον. Id est: « Pectorale alius vocat amictum » Δόγιον est Aquilæ et Symmachi supra, Exod. xxv, 7. — וְשִׁבְחָךְ A., S., σύσφιγκτον. O., κοσµ-

ρωτόν. — *Hebr.* oculatam. A., S., constrictam. LXX, cosymbotam. *Vulg.*, strictam.

Ibid. sic habet editio Romana, κατὰ τὸ Σαμαρειτικόν, πῆλιον, ἤτοι καθ' ἑτέραν γραφήν, μίτραν. Id est: Secundum Samaritanum, « pileum, » sive secundum aliam scripturam, « mitram. » Fortasse legendum πῆλιον, nam hac voce utitur Plutarchus in « Solone » pro « pileo » sive « galero. » In hunc locum hæc notat Drusius: « Vel secundum aliam

Hæc porro desumpta fuisse videntur ab aliquo codice Hexaplorum. Qua de re, necnon de aliis quamplurimis in Præliminaribus pluribus agitur.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
30.	30. Τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλ- θειαν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. <i>Ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ. Ἄλ- λος</i> , ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ.	30.
32.	32. Τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέ- σον. <i>Ἄλλος</i> , τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον αὐτοῦ. <i>Ἄλλος</i> , τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ.	32.
Σειρωτόν.	Συμβολήν.	Σειρωτόν.
35. Πρὸς ποδῶν.	35. Ὑπὸ τὸ λῶμα. <i>Ἐπὶ τοῦ λώματος. Ἄλλος</i> , ἐπὶ τοῦ λώματος.	35.
35. Ἐπὶ τοῦ Ἀαρῶν.	35. Ἐπὶ Ἀαρῶν.	35. Ἐπὶ Ἀαρῶν.
36.	36. Ἁγίασμα Κυρίου. <i>Ἄλλος</i> , ἁγίασμα Κυρίου.	36.
37.	37. Ἐπὶ τῆς μίτρας.	37. Ἐπὶ τῆς κιδάρεως.
39. Αἱ συσφίγγεις.	39. Οἱ κοσμητικοί. <i>Ἄλλος</i> , οἱ κόσμητοι.	39. Αἱ συσφίγγεις.
Κιδάριν.	Κιδάριν.	Ἰψωμα.
45.	45. Ἡ ὅταν προσπορεύωνται. <i>Ἄλ- λος</i> , καὶ ὅταν προσπορεύωνται. <i>Αἰώνιον. Ἄλλος</i> , εἰς τὸν αἰῶνα.	45.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
30.	30. Demonstrationem et verita- tem. <i>Reliqui</i> , illuminationes et perfectiones. Super pectus suum. <i>Alius</i> , super cor suum.	30.
32.	32. Peristomium ex ea medium. <i>Alius</i> , peristomium ex ea medium ejus. <i>Alius</i> , capitis ejus in medio ejus.	32.
Catenatum.	Commissuram.	Catenatum.
33. Ad pedes.	33. Sub margine. Sub margine. <i>Alius</i> , super mar- ginem.	33.
35. Super Aaronem.	35. Super Aaronem.	35. Super Aaronem.
36.	36. Sanctificationem Domini. <i>Alius</i> , Sanctificationem Domino.	36.
37.	37. Super mitram.	37. Super cidarim.
39. Nodi.	39. Nodi. <i>Alius</i> , <i>idem alio verbo</i> .	39. Nodi.
Cidarim.	Cidarim.	Cacumen.
45.	45. Aut quando accedent. <i>Al.</i> et quando accedent. Sempiternum. <i>Alius</i> , in sempi- ternum.	45.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Exodi.

scripturam, ἢ καθ' ἑτέραν γραφήν. Utrum diversam lectionem, an aliam innuit editionem? sunt sane qui רַב־צַדִּיק mitram interpretantur. Idem קִדָּרִים significat. Hieron. in Comment. Zach. iii: קִדָּרִים cidaris, vel secundum alios, mitra. Idem in epistola quam Fabiola scripsit De veste sacerdotali: «Quartum genus, inquit, est vestimenti, rotundum pileolum, quale pictum in Ulysse conspicimus, quasi sphaera media sit divisa, et pars una ponatur in capite. Hoc Græci et nostri tiaram et nonnulli galeorum vocant, Hebræi רַב־צַדִּיק . Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comam caput legit, et tertiam partem a fronte inopertam relinquit:

atque ita in occipito vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite. Est autem byssinum, et sic fabre opertum linteolo, ut nulla acus vestigia extrinsecus appareant.» Hactenus Drusius.

Ibid. 'A., ἐπένδυμα. Supra cap. xxv, v. 7, eadem lectio habetur ad vocem קִדָּרִים , tribuiturque Aq., Symmacho et Theodotio. Hieronymus in epistola ad Fabiolam de veste sacerdotali, et in Oseam iii, 4, testificatur Aquilam vertisse ἐπένδυμα.

V. 5. Hic trium interpretum lectiones exhibebat codex Basiliensis, verum hoc exemplar, cum Romæ agerem, meque inscio, denuo compactum extremis foliorum mutilatum est; quo factum ut interpretum

nomina interciderent. Jam divinando solum cujus sint singulae interpretationes dicere possumus. Prima igitur, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον, videtur esse varia lectio LXX interpretum. Secunda, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον, Theodotionis esse putatur. Tertia, σὺν σκώληκος τὸ διάφορον, videtur omnino esse Aquilæ, qui litteram cum scrupulo sequitur, atque lisdem prorsus verbis easdem Hebraicas voces interpretatur infra, cap. xxxv, 23 et 55. Apud Drusium perperam legitur, διάφανον, infra, vers. 8. Quarta, τὸ κόκκινον τὸ δίδαφον, vel melius, δίδαφον, Symmachi est, ut infra, vers. 8. Cæterum observes velim codices mss. dum interpretationes afferunt nullum ordinem vulgo tenere; sed Aquilam modo primum, modo secundum, mox tertium afferre, et sic de reliquis.

V. 6. Θ., καὶ ποιήσουσι, etc. Hanc lectionem sine interpretis nomine affert edit. Rom.

V. 7. Δύο ἐπωμίδες, (« duo superhumeralia. ») In hæc verba hæ notæ leguntur in mss., et in schedis Combelsianis ex anonymo : Δύο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμενοι ἢ δύο ὄμοι συνημμένοι ἔσονται. Id est : « Duabus utroque humero impositis; vel duo humeri conjuncti erunt. » Alia item anonymi : Δύο ἐπωμίδες ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμεναι, καὶ ἔχουσαι τὰ ἄκρα αὐτῶν ἀσπίδισκας χρυσαῖς ὡς ζώνης λεπτάς· δι' ὧν τῶν ὤμων συνεστεγγμένα ἐκ μέρους, καὶ τῷ στήθει ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐξηρτῶντο συνδεσμούμεναι ἐνθεν τοῦ λογιῶν. Id est : « Duo superhumeralia ambobus humeris imposita, habentia in summitatibus suis aspidiscas aureas tenues in modum cinguli : quibus ex una parte humeris jungebantur; ex altera ante pectus pendebant, utrinque rationali colligata. »

V. 8. 'A., διάφορον. Σ., δίδαφον. Editio Romana perperam διάφανον habet ad Aquilam. Cæteræ lectiones ex Basiliensi.

V. 9. 'A., Σ., Θ., δνυχος. Sic Basiliensis; Hieronymus ad Fabiolam de veste sacerdotali : « In utroque humero habet singulos lapides clausos et astrictos auro, qui Hebraice dicuntur soom, ab Aquila Symmacho et Theodotione onychini, a Septuaginta smaragdi transferuntur, Josephus sardonychas vocat, cum Hebræo Aquilaque consentiens : ut vel colorem lapidum, vel patriam demonstraret. » Sic Hieronymus cum Basiliensi codice consentiens.

Unde arguitur Drusius, qui vult hæc verba Hieronymi, (« Symmacho et Theodotione, » spuria esse, ac lectionem uni Aquilæ ascribi. — Coislina., οἱ λοιποὶ, δνυχος, τὸ Σαμαρ., σαρθίου. In Basiliensi legitur. 'A., Σ., Θ., δνυχος, tantum.

V. 11. Prior lectio, Ἄλλος, τοὺς δύο λθους, etc. habetur in editione Romana; posterior, Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος, etc., ex codice Basiliensi.

Ibid. Θ., καὶ συνεσφιγμένους. 'A., μετεστραμμένους. Sic Basiliensis.

V. 13. 'A., σφιγκτήρας ex Basiliensi. — Coislina. 'A., Σ., σφιγκτήρας.

V. 14. Σ., σύσφιγμα. Sic Basiliensis. Ο., κροσωτά. In hanc vocem hæc nota anonymi fertur in catenis mss. et in schedis Combelsianis : Σειράς εἶναι φαμέν τὰ κροσωτά, ἐκπεποικιλμένην ἐχούσας τὴν ὡς ἐν χρώμασιν ἔψιν. Ἄνη γὰρ ἔφη τὰ χρώματα ταυτί· βύσσος δὲ ἦν ἀρα καὶ πορφύρα τὰ χρώματα. Id est : « Fimbriata dicimus esse catenas, varia colorum specie ornatas, nam flores hic colores nuncupat. Colores autem illi fuerint byssus et purpura. — Πρωτῶ Α., Σ., ἀλύσεις. Ο., κροσωτά. Θ., χαλαστά. Ἐν ἄλλῳ διλίῳ εὐρον, Α., Σ., σύσφιγκτα. » — Heb., A., S., calenas. LXX, Th., Vulg., catenulas. In alio libro reperi, A., S., constricta. Hæc lectiones germanæ sunt. עבב ישיב A., Σ., ἔργον βροχωτῶν. Ο., ἔργον πλοκῆς. — Heb. opere funis. A., S., opus laqueatum. LXX, opus plicaturæ. Vulg., sibi invicem coherentes.

Ibid. 'A., Σ., ἔργον βροχωτῶν. Ο., ἔργον πλοκῆς. Huc haud dubie pertinent versiones 'A., Σ., ut habet Coislina., nempe ad עבב ישיב, non autem ad עבב ישיב sequentem, ut habent Basiliensis et alii omnes mss.

Ibid. ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ καταμιγμένα ἐν ἀνθεσιν. Ibidem Anonymus : Ἄντι τοῦ, ἐκ χρυσοῦ ἡματος ὄφασμένα ἐν τῇ ὕψῃ. Ἄνη γὰρ οἶον ῥόδα, κρινα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Id est : « Ac si diceret, aureis filis texta : flores quippe aderant, cujusmodi sunt rosæ, lilia et similes. »

V. 15. 'A., Σ., βροχωτῶν ex Basiliensi, et ex aliis omnibus mss. nostris. Addit Colbertinus, Ὁ Ἑβραῖος, Ἔσσηβ.

V. 17. 'A., Σ., Θ., καὶ πληρώσεις, etc. Sic duo mss. Regii, quorum unus ita pergit, ἀντι τοῦ διά-

CAPUT XXIX EXODI.

TO EBPAIKON,	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ענת נקד 1	1.	1.
ענת נקד 2	2.	2. Κολλύρας ἀζύμους ἀναμιγμένας ἐν ἐλαίῳ.
ענת נקד 5	5.	5.
ענת נקד 6	6.	6. Τὸ πέταλον τὸ ἅγιον.
ענת נקד 9	9.	9. Διαζώνη Ἄαρῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad sanctificandum eos.	1. Ut mihi in sacerdotio consecretur.	1.
2. Lagana infermentata uncta in oleo.	2. Lagana quoque azyma oleo lita.	2. Gollyras infermentatas mixtas in oleo.
5. Tunicam et pallium superhumeralis.	5. Linea et tunica et superhumerali.	5.
6. Diadema sanctitatis.	6. Laminam sanctam.	6. Laminam sanctam.
9. Balteo Aaron.	9. Balteo. Aaron scilicet.	9. Zona Aaron.

λίθον καθαρικὸν ἔργον, «sive opus lapillis coagmentatum.»

Ibid. Σ., κεραύνιος. Hieronymus de veste sacerdotali ad Fabiolam : « Symmachus dissentit in smaragdo, ceraunium pro eo transferens. »

V. 20. Ἄ., Ο., χρυσόλιθος. Σ., ὄακινθος. Ex editione Romana.

V. 22. Basiliensis, οἱ λοιποὶ, ἀλύσεις, «catenas.» Ibid. Sic Drusius et editio Romana.

V. 23. Hic et vicesimus quartus versus in editione Romana habentur ; sed multum variant a Basiliensi, et ab alia horum interpretatione, quæ in Complutensi habetur : pars autem vicesimi quinti quæ sequitur abest ab illa editione ; sed in codice Basiliensi, quasi Septuaginta Interpretum legitur. Ab hinc autem usque ad tricesimum versum desiderantur in editione Romana versus numero quinque, qui in editione Complutensi habentur ut nos exhibemus post interpretationem Basiliensis, incipientes a vicesimo tertio, qui multum variat ab editione Romana, ut et vicesimus quartus. In codice Basiliensi versus a vicesimo tertio ad vicesimum octavum inclusive, ex alia nescio qua editione substituantur, et asteriscis notantur de more ut erant in Hexaplis, et ut nos representamus.

V. 26. Sic codex Basiliensis, qui versionem LXX Interpretum hic affert, etsi illa versio hic deficiat, quemadmodum et ipse testificatur, qua de re fuse in Præliminaribus agitur.

Ibid. Has Aquilæ et Symmachi interpretationes profert codex Basiliensis. Jam non semel vidimus supra, Aquilam et Symmachum ΤΞΝ passim vertere ἐπένδυμα.

V. 27. Ἄλλος, συμφώνως. — Coisl., Ἄ., διαζώματος. Sed videtur non posse pertinere ad hunc versum.

Ibid. Ἄλλος, κατασκευάσματος, etc. Hic dum Basiliensem codicem compingerent, nomina interpretum exciderunt ut supra.

V. 28. Ἄλλος, καὶ οὐ σαλευθήσεται, etc. Id ipsum accidit hoc loco. Hæ versiones sunt veterum interpretum, quorum excisa nomina sunt.

V. 30. Οἱ λοιποὶ, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. Ο', τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. Sic omnes mss. nostri, quorum aliquot hanc notam habent : Οἱ λοιποὶ τῶν ἐκ τῆς Ἑβραίας εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν καὶ γλῶτταν τὴν θεόπνευστον ἑρμηνεύ-

σάντων Γραφῆν, τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας ὠνόμασαν. Id est : Reliqui eorum qui ex Hebraica in Græcam linguam divinam Scripturam interpretati sunt, « demonstrationem » et « veritatem, » interpretati sunt « illuminationes » et « perfectiones. »

Ibid. ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ. Hanc versionem sine interpretis nomine affert Basiliensis ; sed videtur esse Aquilæ.

V. 32. Ita Basiliensis codex, quem unum hic habemus.

Ibid. Ἄ., προσπλοκὴν, etc. Sic Basiliensis. — Sed Coisl., Ἄ., Θ., προσπλοκὴν. Σ., σειρωτήν.

V. 33. Ἄ., ἀπόληγμα [Coisl. ἀπόπλεγμα]. Σ., πρὸς ποδῶν. Versionem Symmachi secutus est Vulgatus Interpres, « ad pedes. »

Ibid. ἐπὶ τοῦ λώματος, ita idem Basiliensis, tacito interprete.

V. 35. Ἄ., Σ., ἐπὶ τοῦ Ἀαρῶν, sic Basiliensis et edit. Rom.

V. 36. Ἁγίασμα Κυρίῳ. Basiliensis cod. — Coisl., Ἄ. Σ., ἀφόρισμα. Ο', πέταλον. Sed hæc Aquilæ et Symmachi lectio non videtur quadrare posse ad vocem Hebraicam פָּיִץ.

V. 37. Ἄ., Θ., ἐπὶ τῆς κιβάρως. Sic editio Romana.

V. 39. Ἄ., Σ., Θ., Αἱ συσφιγξεις. Ἄλλος, οἱ κόσμοι. Ex Basiliensi et edit. Rom.

Ibid. Ἄ., Σ., Ο', κιβάριν. Θ., ὕψωμα. Sic Regius codex unus. Quis credat Theodotionem qui supra, versu 39, κιβάριν vertit, hic vertisse ὕψωμα ? Certe libenter credam supra versu 39 Θ., pro Σ., substitutum fuisse. — Hæc notat Coisl. : Τὴν κιβάριν Ἄ. μίτραν καλεῖ Θ., ὕψωμα, δεικνύς ὅτι τὰς κιβάρεις ἀναντινομένας εἶχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Πίλος δὲ ἦν βύσσινος εἰς ὄξυ λήγων, ὅπερ οὐρανοῦ σχῆμα. Διὸ καὶ τοῦ Θεοῦ ὄνομα ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἱερέως διὰ τὴν τοῦ παντὸς κεφαλῆν. Id est : « Mitram vocat Aquila Cidarium ; Theodotio, cacumen, ostendens eos cidares habuisse supra caput acuminatas. Pileus autem erat byssinus, in acumen desinens, quæ est cæli figura. Quapropter nomen Dei supra sacerdotis caput eminebat propter caput univarsi. »

V. 43. Καὶ ὅταν. Sic Basil. Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν αἰῶνα, in eodem codice.

CAPUT XXIX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Ἀγιάσεις αὐτοῦς. Ἄλλος, ἀγιάσαι αὐτοῦς.	1.
2	2. Λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ.	2. Ἀναπεποιημένους.
5. Τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἐπένδυμα τοῦ ἐπενδυματος.	5. Τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη, καὶ τὴν ἐπωμίδα.	5. Τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ἐπενδύτην τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος, καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ποδήρη τοῦ ἐπενδυματος.
6. Ἀφόρισμα.	6. Τὸ πέταλον τὸ ἁγίασμα.	6.
9. Ζωνὴς Ἀαρῶν.	9. Ταῖς ζωναῖς Ἀαρῶν.	9. Ζωνὴ Ἀαρῶν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Sanctificabis eos. <i>Alius</i> , u. sanctifices eos.	1.
2.	2. Lagana infermentata uncta in oleo.	2. Confectos.
5. Tunicam et superindumentum superindumenti.	5. Tunicam talarem et superhumeralis.	5. Tunicam et superindumentum superhumeralis. <i>Alius</i> , tunicam et talarem superindumenti.
6. Separationem.	6. Laminam sanctificationem.	6.
9. Zonas Aaron,	9. Zonis Aaron.	9. Zona Aaron

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
היתרת 13	13.	13. Τὸ περιττόν.
חבאת דהא 14	14.	14. Περὶ ἁμαρτίας.
ריח ניתח אשה לידה הוא 18	18.	18. Ὁσμή εὐαρεστήσεως πύβρον Κυρίου αὐτό.
בהן ידם הימנית 20	20.	20. Τὸν ἀντιδάκτυλον.
ולקחת כפרהדם אשר דבובח 21	21.	21.
החלב והאליה 22	22.	22.
שדף אתם 24	24.	24.
על-הכפרים והטאת 36	36.	36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἁμαρτίας.
תכפר 37	37.	37.
קדש קדשים ההין 40	40.	40.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Reticulum.	13. Reticulum.	13. Superfluum.
14. Peccatum hoc.	14. Eo quod pro peccato sit.	14. Pro peccato.
8. Odor quietis ignitio Domino ipsum.	18. Odor suavissimus victimæ Domini.	18. Odor placibilitatis ignitum Domino ipsum.
20. Pollicem manus eorum dex- teræ.	20. Pollices manus.	20. Pollicem.
21. Et accipies de sanguine qui est super altare.	21. Cumque tuleris de sanguine, qui est super altare.	21.
22. Apidem et caudam. Coxam.	22. Adipem de ariete et cau- dam. Armum.	22.
24. Ea.	24. Quod positum est.	24.
36. Super expiationes et ex- piabis.	36. Ad expiandum, mundabis- que.	36. Expiationis pro peccato.
37. Expiabis. Sanctitas sanctitatum.	37. Expiabis. Sanctum sanctorum.	37.
40. Hin.	40. Hin.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Exodi.

V. 1. Sic codex Basiliensis.

V. 2. Lectionem Aquilæ mutuamur ex codicibus Regiis duobus et ex editione Rom. Sed ibi nomen interpretis tacetur: itemque ex Basiliensi qui Aquilam nominat. Theodotionis lectio, ἀναπεποιημένους, in uno Basiliensi habetur.

V. 5. Lectio Symmachi et Theodotionis exstat in Basiliensi et in editione Romana. LXX vero Interpretum lectionem sic effert Basiliensis, καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ποδήρη τοῦ ἐπενδύματος. Aquila item vocem שָׂמַח solet vertere ἐπένδυμα, ut jam sæpe memoravimus.

V. 6. 'A., τὸ πέταλον τὸ ἅγιον. Sic Basiliensis, qui eandem lectionem ibidem LXX Interpretibus tribuit. Σ., ἀφόρισμα. Sic etiam בָּרַךְ vertit Aquila

psal. cxxxı, 19, et LXX Exod. cap. xxxix, 50. Hieronymus ad Fabiolam De veste sacerdotali: « Tertium genus est vestimenti, quod illi appellant ABANET, nos *cingulum* vel *balteum*, vel *zonam* possumus dicere. Babylonii novo vocabulo ΠΕΜΙΑΣ vocant. »

V. 9. 'A., διαζωνή 'Ααρών. Sic Reg. unus et Basiliensis. Edit. Rom., minus recte, διὰ ζωνήν 'Ααρών. Symmachi lectionem sic habent Basiliensis et duo Regii, ζωνάς 'Ααρών. Theodotio, ζωνή 'Ααρών. Ita mss. nostri et edit. Rom.

V. 14. 'A., Θ., περὶ ἁμαρτίας. Sic Basiliensis, qui lectionem LXX Interpretum sic effert, ἁμαρτία γάρ ἐστιν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Τὸν λόβον.	13. Τὸ περιτόν.
14.	14. Ἀμαρτίας γάρ ἐστιν. Ἄλλος, ἀμαρτία γάρ ἐστιν.	14. Περὶ ἀμαρτίας.
18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως.	18. Εἰς ὄσμην εὐωδίας θυμιαμα Κυρίῳ ἐστίν.	18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως πύβρον Κυρίῳ αὐτό.
20.	20. Τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς.	20.
21.	21. Καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ θυσιαστηρίου. Ἄλλος, καὶ προσχεεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.	21.
22.	22. Τὸ στέαρ αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὸ στέαρ καὶ τὴν κέρχον. Βραχίονα. Οἱ λοιποὶ, τὴν κνήμην.	22.
24.	24. Αὐτά. Ἄλλος, αὐτούς.	24.
36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἀμαρτίας.	36. Καθαρισμοῦ, καὶ καθαριεῖς.	36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἀμαρτίας.
37.	37. Καθαριεῖς. Ἄλλοι, ἐξιλάσθη. Ἅγιον τοῦ ἁγίου. Ἄλλοι, ἅγιον τῶν ἁγίων.	37.
40.	40. Τοῦ εἶν. Ἄλλος, εἶν.	40.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Pennam.	13. Superfluum.
14.	14. Peccati enim est. <i>Alius</i> , peccatum enim est.	14. Pro peccato.
18. Odor placabilitatis.	18. In odorem suavitatis thymiamata Domino est.	18. Odor placabilitatis ignitum Domino ipsum.
20.	20. Summitatem dexteræ manus.	20.
21.	21. Et accipies de sanguine altaris. <i>Alius</i> , et effundes sanguinem super altare in circuitu.	21.
22.	22. Adipem ejus. <i>Alii</i> , adipem et caudam. Brachium. <i>Cateri</i> , coxam.	22.
24.	24. Ipsa. <i>Alius</i> , ipsos.	24.
36. Expiationis pro peccato.	36. Purificationis, et purificabis	36. Expiationis pro peccato.
37.	37. Purificabis. <i>Alii</i> , expiabis. Sanctum sancti. <i>Alii</i> , sancta sanctorum.	37.
	40. In. <i>Alius</i> , Ain.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Exodi.

V. 18. Ex uno Regio et ex editione Romana. Aquila et Theodotio $\pi\upsilon\beta\rho\nu\alpha$ solent vertere πύβρον, ut passim videas in Levitico.

V. 20. Ἄ., τὸν ἀντιδάκτυλον. Sic Basiliensis. Editio Romana id quasi scholion affert, sine nomine interpretis.

V. 21. Ἄλλος, καὶ πρόσχεεῖς τὸ αἷμα, etc. Sic Basiliensis. Verum videtur non ad hunc locum pertinere; sed aliunde translatum esse.

V. 22. Τὸ στέαρ καὶ τὴν κέρχον. Sic Basiliensis, non allato interpretum nomine.

Ibid. Τὴν κνήμην. Sic Regius unus, qui habet οἶον τὴν κνήμην. Editio Romana, τὴν κνήμην tantum, itemque Basiliensis.

V. 36. Ἄ., Σ., Θ., ἐξίλασμοῦ περὶ ἀμαρτίας. Sic locum pleniorē habet Regius unus. Editio Romana. ἐξίλασμοῦ tantum.

V. 37. Ἄλλοι, ἐξιλάσθη. Sic Basiliensis, unus Regius et editio Romana.

Ibid. Ἄλλοι, ἅγιον τῶν ἁγίων, ex Basiliensi.

V. 40. Sic quidam mss. et schedæ Combesianæ, cum hac nota: Ἄιν, μέτρον Ἑβραϊκὸν οἴνου καὶ ἐλαίου. Δέχεται δὲ, ὡς φησιν Ἰώσηπος, δύο χοῶς Ἄττικούς· πιστευτέον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ, ἀκριβῶς τοῦ ἔθνους τὰ μέτρα ἐπισταμένῳ. Il est: « Ain, mensura Hebraica vini et olei; capit autem, ut ait Josephus, duos choas Atticos: cui utpote, gentis suæ mensuras apprime scienti, credendum est. »

TO EBPAIKON.

- 3 אֲדִיגָו
4 וְהָיָה לְבָתִּים וּבָדִים
6 הַפְּרִיטָה

לפני הגפרת אשר עליהעדת

- 7 קְמִירַת סָמוִים
10 וּכְפָר אַהֲרֹן עַל־קִרְנֹתָיו אֲזָרָת
בְּשֵׁנָה מִדָּם חֲסֵאת וּבִפְרִים

- הַכִּפְרִים
12 כִּפָּר
13 וְהָיָה יָתֵנוּ מִלִּהְעֵבֶר עַל־הַפְּקָדִים

- הַשֶּׁטֶל
20 אֲשֶׁה

- 25 בְּשָׂמִים
32 וּבִמְחַנְנֵת

VERSIO HEBRAICI TEXT

3. Tectum ejus.
4. Et erit in domos vectibus.
6. Velum.
Ante expiatorium, quod super testimonium.
7. Suffimentum aromata.
10. Et expiabit Aaron super cornua ejus semel in anno de sanguine peccati expiationum.

Expiationum.
12. Expiationem.
13. Hoc dabunt omnis transiens ad visitatos.

Sicli.
20. Ignitionem.

23. Aromata.
32. In pondere ejus.

'CAPUT XXX EXODI.

TO EBPAIKON;
'Ελληνικοῖς γράμμασι.

3.
4.
6.

7.
10.

12.
13.

20.

25.
32.

VULGATA LATINA.

3. Craticulam.
4. Ut mittantur in eos vectes.
6. Velum.
Coram propitiatorio, quo tegitur testimonium.
7. Incensum suave fragrans.
10. Et deprecabitur Aaron super cornua ejus semel per annum, in sanguine qui oblatum est pro peccato.

Pro peccato.
12. Pretium.
13. Hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen.

Sicli.
20. Thymiana.

23. Aromata.
32. Compositionem.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

5.
4. Εἰς κρείκους τοῖς δωστήραι.
6.

7. Θυμίαμα ἡδυσμάτων.
10.

- Τοῦ ἐξίλασμοῦ.
12. Ἐξίλασμα.
13.

- Σκατήρος.
20. Πύβρον.

23. Ἀρώματα.
23.

AQUILA.

5.
4. In circulos vectibus.
6.
7. Incensum condimentorum.
10.

Propitiationis.
12. Propitiationem.
13.

Stateris.
20. Ignitum.

23. Aromata.
32.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Ἐσχάραν. Ἄλλος, ἐσχάριδα.

4. Ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις.

6.- Καταπετάσματος. Ἄλλος, βλήματος.

Τῶν μαρτυρίων : *Post hanc vocem addunt alii*, κατὰ πρόσωπον ἰλαστηρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων.

7. Θυμίαμα σύνθετον.

10. Καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτοῦ Ἄαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ καθαριεῖ αὐτό. Ἄλλος, καὶ ἐξιλιάσεται Ἄαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ αἵματος τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ἐξίλασμοῦ, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεῖς αὐτό. Ἄλλος, τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας καθαρισμοῦ.

Καθαρισμοῦ.

12. Λύτρα.

13. Καὶ τοῦτο ἐστὶν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἀν παοαπορεύωνται τὴν ἐπίσκεψιν.

Διδράχμου.

20. Ὀλοκαυτώματα. Ἄλλος, ὀλοκαρπώματα.

23. Ἡδύσματα.

32. Σύνθεσιν. Ἄλλος, συμμαερίαν.

7. Θυμίαμα ἡδυσμάτων.

10.

12. Ἐξίλασμα.

13. Τοῦτο δώσουσι πᾶς ὃ παρερχόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκέψεις.

Σατῆρος.

20.

23.

32.

3.

4. Εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι.

6.

7. Θυμίαμα ἀρωμάτων

10.

12. Ἐξίλασμα.

13. Καὶ τοῦτο δώσουσι πᾶς ὃ παραπορευόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκοπάς. Ἄλλος, πᾶς πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς.

20. Πύρρον.

23.

32.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Ingressus.

6.

7. Incensum condimentorum.

10.

12. Propitiationem.

13. Hoc dabunt omnis transiens ad inspectiones.

Stateris.

20.

23.

32.

3. Cratem. *Alius*, craticulam.

4. Circuli vectibus.

6. Veli. *Alius*, velaminis.Testimoniorum. *Alii addunt*, juxta faciem propitiatorii, quod super testimonium.

7. Incensum compositum.

10. Et depropitiabit super illud Aaron super cornua ejus semel in anno : de sanguine purificationis purificabit illud. *Alius*, et expiabit Aaron super cornua ejus semel in anno de sanguine purificationis peccatorum. *Alius*, de sanguine peccatorum purificationis et expiationis, semel in anno purificationis illud. *Alius*, purificationis pro peccato.

Purificationis.

12. Redemptiones.

13. Et hoc est quod dabunt quicunque transibunt ad inspectionem.

Didrachmatis.

20. Holocausta. *Alius*, oblationes.

23. Condimenta.

32. Compositionem. *Alius*, commensurationem.

3.

4. In tneas vectibus.

6.

7. Incensum aromatum.

10.

12. Propitiationem.

13. Et hoc dabunt omnis transiens ad visitationes. *Alius*, omnis qui transit ad numeros.

20. Ignitum.

23.

32.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁתֵּן לֵא 37	37.	3 .
שׁתֵּן לֵא 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
37. Non facietis.	37. Non facietis.	37.
38. Vir qui faciet.	38. Homo quicumque fecerit.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Exodi.

V. 1. מִזְבֵּחַ O', θυσιαστήριον. Coislin. ad marg. θυμιατήριον.

V. 3. Ex Basiliensi, ἐσχαρίδα. Sic interdum vertunt LXX Interpretes.

V. 4. Ex Colbertino, duobus Regiis et Basiliensi. Duo Regii hanc notam habent sine nomine auctoris: Ἀκύλας μᾶλλον ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἦτοι διωστήρας καλεῖ· ψαλίδας δὲ τοὺς κρίκους, οὓς καὶ εἰσόδους ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος. Id est: « Aquila hic vectes vocat διωστήρας, annulos vero, *circulos*, quos *ingressus* vocat Symmachus. — Coislin Hic multum differt ab omnibus aliis codicibus: nam primo habet: 'A., Σ., εἰσόδοι, et postea Σ., Θ., εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι. Deinde hanc notam subijcit: Σκυ-

τάλας μὲν ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἦτοι διωστήρας καλεῖ, ψαλίδας τοὺς κρίκους, οὓς καὶ εἰσόδους ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος, « Scyrtas hic vocat ἀναφορεῖς vel διωστήρας, id est *vecies*, » etc. Et quidem melius jacet hic scholion quam in aliis codicibus, ubi corrupte, ni fallor, legitur Ἀκύλας μᾶλλον ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἦτοι διωστήρας, etc. Lectiones tamen interpretum accuratius in aliis codicibus efferuntur quam in Coisliniano supra, ut etiam ex hac nota probatur.

V. 6. Sic Basiliensis, βλήματος, sine nomine interpretis.

Ibid. Κατὰ πρόσωπον Ἰλαστηρίου ὁ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων. Hæc videntur excidisse ex versione

CAPUT XXXI EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
קראתי 2	2.	2.
בְּאורי 4	4.	4.
ואת־מזבח הקטרת 8	8.	8.
ואת־מזבח העֹלָה ואת־נֹלֵכָיו 9	9.	9.
דבר 15	15.	15.
שבת וינפש 17	17.	17. Διέλειπεν καὶ ἀνέψυξεν.
ככלתו 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocavi.	2. Vocavi.	2.
Filium Uri.	Filium Uri.	
4.	4.	4.
8. Et altare suffimenti.	8. Et altaria thymiamatis.	8.
9. Et altare holocausti, et omnia vasa ejus.	9. Et holocausti et omnia vasa eorum.	9.
15. Loquere.	15. Loquere.	15.
17. Cessavit et respiravit.	17. Ab opere cessavit.	17. Cessavit et respiravit.
18. Cum complevisset.	18. Completis hujusmodi sermonibus.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Exodi.

V. 2. Ex Basiliensi, ut et aliæ pene omnes hujus capituli.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, vidē Oυρὶ. Sic quidam mss.

V. 4. Hæc verba, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν, et

alia quæ in Basiliensi codice adduntur, non exstant in Hebræo, et haud dubie obelo notata erant in Hexaplis.

V. 8. Hæc desunt in LXX et in Basiliensi sup-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
37.	37. Οὐ ποιήσετε. <i>Oi λοιποί, οὐ ποιηθήσεται.</i>	37.
38.	38. Ὅς ἂν ποιήσῃ. Ἄλλος, ἀνὴρ ὅς ἂν ποιήσῃ.	38.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
37.	37. Non facietis. <i>Alius, vir qui fecerit. Reliqui, non fiet.</i>	37.
38.	38. Quicumque fecerit. <i>Alius, Vir quicumque fecerit.</i>	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Exodi.

LXX Interpretum ὄβ ὄμοιοτέλευτον, quia nempe clausula præcedens desinebat per vocem μαρτυρίων.

V. 7. Has trium interpretum lectiones suppeditat codex Basiliensis.

V. 10. Prior lectio post LXX interpretationem, prodit ex editione Romana. Posteriores ex Basiliensi, qui interpretes non indicat. Ibid. Ἄ., τοῦ ἐξιλασμοῦ. Sic editio Rom.

V. 12. *Oi λοιποί*, scilicet, Ἄ., Σ., Θ., ἐξιλασμα. Sic Basiliensis.

V. 13. Has lectiones Symmachii et Theodotionis plenas mutuamur ex Basiliensi.

V. 20. Ὀλοκαρπώματα. Sic in textu Basiliensis, qui ὀλοκαυτώματα ad marginem ponit. Ἄ., Θ.,

πύργον. Ita solent ambo vertere vocem ΠΥΡ.

V. 23. Ἄ., ἀρώματα. Ex editione Romana. Unus Regius habet βρώματα sine interpretis nomine sed mendose, ut puto.

V. 32. Συμμετρῖαν. Ita Basiliensis, tacito interprete. — Coislin. Ἄ., συμμετρίαν, Ο΄, σύνθεσιν. Illud vero συμμετρίαν, sine interpretis nomine affertur suo loco. Coislin. etiam versu 37, Ο΄, σύνθεσιν et ad margin. συμμετρίαν, quod est Aquilæ, ut supra.

V. 37. *Oi λοιποί, οὐ ποιηθήσεται.* Ex editione Romana.

V. 38. Ex Basiliensi.

CAPUT XXXI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἀνακέκλημαι. Ἄλλος, ἀνακεκληχα. Οὐρείου. <i>Oi λοιποί, υἱὸν Οὐρί.</i>	2.
4.	4. Καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν. <i>Alius addit, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην.</i>	4.
8.	8 et 9. Deficit, sed ab alio additur, Καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς.	8.
9.		9.
13.	13. Σύνταξον. Ἄλλος, λάλησον.	13.
17.	17. Κατέπαυσε καὶ ἐπαύσατο.	17.
18.	18. Ἦνίχα κατέπαυσε.	18.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Revocavi. <i>Alius, revocavi. Uriæ.</i>	2.
4.	4. Et coccinum ætæni. <i>Alius addit, et byssum retortam.</i>	4.
8.	8 et 9 Deficit in LXX, sed ab alio additur, et altare thymiamatis, et altare holocausti, et omnia vasa ejus.	8.
9.		9.
13.	13. Præcipe. <i>Alius, loquere.</i>	13.
17.	17. Requievit et cessavit.	17.
18.	18. Ut cessavit.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Exodi.

plentur ad marginem ex alio interprete, cujus nomen tacetur.

V. 13. Ἀλάησον. Sic, ut videtur, cæteri interpretes. Ex Basiliensi.

V. 17. Sic Coislin., qui accurate lectionem Aquilæ refert ad hunc locum τῶν Ο΄, κατέπαυσε καὶ ἐπαύσατο. V. autem 18, ubi Ο΄, κατέπαυσεν, Coislin. in margine habet ἐπαύσατο.

CAPUT XXXII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויקהל 1	1.	1.
זה משה האיש		
4 בחרט	4.	4.
9 ויאמר יהוה אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף והוא	9.	9.
13 אתן לזרעכם	13.	13. Δώσω τῷ σπέρματι ὑμῶν.
18 אין קול ענות גבורה ואין קול ענות הלושה קול ענות אנכי שמע	18.	18.
Tὸ Σαμαρειτικόν, οὐκέτι φωνὴ ἀποκρίσεως ἀνδρείας, καὶ οὐκέτι φωνὴ ἀποκρίσεως ἡττητῆς, ἀλλὰ φωνὴς ἀμαρτιῶν ἐγὼ ἀκούω.		
25 וירא משה אתהעם כי פרע והוא כי פרעה אהרן לשמועה בסמיהם	25.	25. Εἶδεν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι ἀποπετασμένος αὐτός· ὅτι ἀπεπέτασεν αὐτὸν Ἄαρὼν εἰς θνομα βῆ που ἐν ἀνθεστηκάειν αὐτῶν.
31 וישב	31.	31.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et congregatus est.	1. Congregatus.	1.
Hic Moyses vir.	Moysi enim huic viro.	
4. In stylo.	4. Opere fusorio.	4.
9. Et dixit Dominus ad Moysen : vidi populum hunc, et ecce populus durus cervicis ipse.	9. Rursumque ait Dominus ad Moysen : cerno quod populus iste duræ cervicis sit.	9.
13. Dabo semini vestro.	13. Dabo semini vestro.	13. Dabo semini vestro.
18. Non vox clamandi fortitudinis, et non vox clamandi debilitatem : vocem canendi ego audiens. Samaritanum, non ultra vox responsionis fortitudinis ; et non ultra vox responsionis cladis ; sed vocem peccatorum ego audio.	18. Non est clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugam ; sed vocem cantantium ego audio.	18.
25. Et vidit Moseh populum, quod nudatus ipse, quia denudaverat eum Aharon ad infamiam in insurgentibus eorum.	25. Videns ergo Moyses populum, quod esset nudatus (spoliaverat enim eum Aaron propter ignominiam sordis, et inter hostes nudum constituerat).	25. Vidit Moyses populum quia discooperatus ipse : quia discooperaverat eum Aaron in nomen turpitudinis, in obsistentibus eorum.
31. Et reversus est.	31. Reversusque est.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Exodi.

V. 1. Ita tres mss. Regii et editio Romana. Videntur autem esse duæ interpretationes, quarum altera συνηθροσθη, altera ἐπανέστη, haberet. Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, οὗτος ὁ Μωϋσῆς ἀνήρ. Sic unus codex.

V. 4. Ita duo mss. Regii et schedæ Combesisianæ. In iis vero hæc nota legitur: Ἄλλος, ἐν τέχνη, φησι, τὸ χρυσίον ἐχώνευσε, διαπλάσας τὸν μόσχον καὶ τορρεύσας αὐτόν. Ἐπέπερ οἱ Αἰγύπτιοι τοῦτον ἐσθον,

ὄν καὶ Ἄπιν ἐκέλευον. Καὶ γὰρ καὶ Ἱεροβοάμ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου, τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσῆς δαμάλεις. Id est : « Alius ait, in arte aurum conflavit, efformato atque affabre elaborato vitulo : quoniam Ægyptii hunc adorabant et Apin vocabant. Etenim Jeroboam quoque, postquam ex Ægypto egressus est, eodem scopo vitulas aureas effecit. »

V. 9. Hic versus, a LXX interpretibus prætermisus in Basiliensi codice, ad marginem affertur

CAPUT XXXIII EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 לפניך 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2 Ante faciem tuam.	2.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 1. Συνέστη. Ἄλλος, συνθροσθη, ἢ ἐπανεστη.
Μωϋσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Οἱ λοιποὶ, οὗτος ὁ Μωϋσῆς ἀνὴρ.
4. 4. Γραφίδι. Ἄλλος, ἐν τέχνῃ.
9. 9. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· Ἐώρακα τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλος ἐστίν.
13. 13. Δοῦναι αὐτοῖς.
18. 18. Οὐκ ἐστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχύν, οὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν ἐξαρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω.

25. Εἶδεν δὲ Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι γεγύμνωται, προῖδωκεν γὰρ αὐτὸν Ἄαρὼν εἰς κακωνυμίαν τοῖς ἀνθεστηκόσιν αὐτοῖς.

25. Καὶ ἰδὼν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδαται, διεσκέδασε γὰρ αὐτοῖς Ἄαρὼν ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν.

25. Καὶ εἶδε Μωϋσῆς τὸν λαὸν, ὅτι διασκεδασμένοι ἐστίν· ὅτι διεσκέδασεν αὐτὸν Ἄαρὼν, ἐπίχαρμα τοῖς ἀνθεστηκόσιν αὐτῶν.

31.

31. Ὑπέστρεψε δέ. Ἄλλος, ἐπέστρεψε δέ. Ἄλλος, καὶ ἀπεστράφη.

31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. 1. Convenit. *Alius*, congregatus est, *aut*, insurrexit.
Moses hic homo.
Reliqui. Hic Moses vir.
4. 4. In stylo. *Alius*, in arte.
9. 9. In *LXX vacat.*
13. 13. Dare ipsis.
18. 18. Non est vox præcinentium secundum fortitudinem, neque vox præcinentium fugam : sed vocem præcinentium vinum ego audio.
25. Vidit autem *Moses* populum quia nudatus est : prodiderat enim eum *Aaron* in infamiam obsistentibus ipsis.
25. Et cum vidisset *Moses* populum, quia dissipatus est : dissipavit enim eos *Aaron*, gaudium adversariis eorum.
25. Et vidit *Moses* populum, quia dissipatus est : quia dissipavit ipsum *Aaron*, gaudium adversariis eorum.
31. 31. Revertit autem. *Alius*, conversus est autem. *Alius*, et aversus est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Exodi.

ex versione Symmachi et Theodotionis.

V. 13. Ἄ., δῶσω τῷ σπέρματι ὑμῶν. Ita codex unus.

V. 18. In hoc versu Samaritanæ versionis mss. codices multum variant. Colbertinus enim et duo Regii bis habent οὐκ ἐστι pro οὐκέτι, Colbertinus idem legit οὐκ ἐστι φωνῆς. Alius bis habet ἀπὸ κρίσεως, duplici voce pro ἀποκρίσεως. Colbertin.,

κρίσεως tantum. Editio Romana habet φωνὴν ἀμαρτιῶν, alii φωνῆς ἀμαρτιῶν, utrumque bene. Vocem ἀμαρτιῶν susp. clam. habet Drusius. Sed injuria, nam mss. omnes sic habent.

V. 25. Hunc insignem locum ex Basiliensi codice secundum tres interpretes mutuamur.

V. 31. Ita codex Basiliensis.

CAPUT XXXIII EXODI.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2. 2. Πρὸ προσώπου σου. Ἄλλος, πρότερόν σου.
2. 2. Ante faciem tuam. *Alius*, prius te.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3	3.	3.
4 תל־אִשְׁתּוֹ אִישׁ עֵדוּי עָלַי	4	4.
5 וּמִלִּיתִיךָ	5.	5.
15 הִדְעֵנִי נָא אֶת־דַּרְכְּךָ	15.	15.
18 הֲרֵאֵמִי נָא אֶת־נֶבֶךְךָ	18.	18.
19 אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל־פְּסוּדֵי עַל־פְּנֶיךָ	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3.	3. Intres.	3.
4. Et non posuerunt unusquisque ornamentum suum super se.	4. Et nullus ex more indutus est cultu suo.	4.
5. Et consumam te.	5. Et delebo te.	5.
13. Scire fac me nunc viam tuam.	13. Ostende mihi faciem tuam.	13.
18. Videre fac me nunc gloriam tuam.	18. Ostende mihi gloriam tuam.	18.
19. Ego transire faciam omne bonum meum super facies tuas.	19. Ego ostendam omnem bonum tibi.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Exodi.

V. 2. Neutra lectio exstat in Hebraico, utraq̄ue tamen cum serie quadrat. Prodit ex mss. in Hebraico, sed utramvis lectionem sensus admittit. Unus codex habet εἰσάξεις, male.

V. 3. LXX, εἰσάξω, Al., εἰσάξει. Hæc non exstat

V. 13. Δείξόν μοι σεαυτοῦ δόξαν. Sic editio Rom.

CAPUT XXXIV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
5 וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה	5.	5.
6 יְהוָה יְהוָה	6.	6.
7 נֹצֵר חֹסֵד	7.	7.
12 לְמִדְקָשׁ	12.	12.
16 בְּתוֹי	16.	16.
בִּנְיָךְ		
20 וְעַרְפֶּתָּ	20.	20. Τανατοκοπήσεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et vocavit in nomine Domini.	5. Invocans nomen Domini.	5.
6. Dominus Dominus.	6. Dominator Domine.	6.
7. Servans misericordiam.	7. Qui custodis misericordiam.	7.
12. In laqueum.	12. In ruinam.	12.
16. Filiæ ejus. Filios tuos.	16. Filios tuos.	16.
20. Excervicabis eum.	20. Occidetur.	20. Decollabis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Εισάξω. "Αλλος, εισάξει.	3.
4.	4. ✕ Καὶ οὐκ ἐπέθηκεν ἀνήρ ✕ κόσμον αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ :	4.
5.	5. Καὶ ἐξαναλώσω. "Αλλος, καὶ ἐξολοθρευῶ.	5.
13.	13. Ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν. "Αλλος, δείξόν μοι σεαυτοῦ ὄδόν.	13.
18.	18. Ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν. "Αλ- λοι, δείξόν μοι τὴν σεαυτοῦ ὁδόν.	18.
19.	19. Ἐγὼ παρελεύσομαι πρότε- ρός σου. "Αλλος, ἐγὼ προπορεύ- σομαι πρὸ προσώπου σου.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Introducam. <i>Alius</i> , introdu- cet.	3.
4.	4. ✕ Et non posuit vir orna- mentum suum super se :	4.
5.	5. Et consumam. <i>Alius</i> , et de- lebo.	5.
13.	13. Ostende mihi teipsum. <i>Alius</i> , ostende mihi tui ipsius viam.	13.
18.	18. Ostende mihi teipsum. <i>Alii</i> , ostende mihi tui ipsius gloriam.	18.
19.	19. Ego transibo prior te. <i>Alius</i> , ego præibo ante faciem tuam.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Exodi.

Est hand dubie lectio alterius interpretis.

V. 19. Προπορεύσομαι πρὸ προσώπου σου. Sic

V. 18. "Αλλοι, δείξόν μοι, etc. Sic quædam ca-
tenæ.

Basiliensis codex.

CAPUT XXXIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Καὶ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι Κυ- ρίου. "Αλλος, καὶ ἐκάλεσε ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου.	5.
6.	6. Κύριος ὁ Θεός. "Αλλος, Κύ- ριε, Κύριε.	6.
7.	7. Διατηρῶν καὶ ἔλεος. "Αλλος, καὶ ποιῶν ἔλεος.	7.
12.	12. Πρόσκομμα. "Αλλος, ἔγκομ- μα.	12.
16.	16. Αἱ θυγατέρες σου. "Αλλος, τάς θυγατέρας σου. Οἱ υἱοὶ σου. "Αλλος, τοὺς υἱούς σου.	16.
20. Τραχηλοκοπήσεις.	20. Τιμὴν δώσεις.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Et vocavit nomine Domini. <i>Al.</i> , et vocavit in nomine Domini.	5.
6.	6. Dominus Deus. <i>Al.</i> , Domine, Domine.	6.
7.	7. Servans et misericordiam. <i>Al.</i> , et faciens misericordiam.	7.
12.	12. Offendiculum. <i>Alius</i> , scan- dalum.	12.
16.	16. Filia tuæ. <i>Al.</i> , filias tuas. Filii tui. <i>Al.</i> , filios tuos.	16.
20. Collo truncabis.	20. Pretium dabis.	20.

TO EBPAIKON.

22 בכורי קציר חטים
24 שלש פעמים
25 דם־זבח

29 ושני לוח

וכשה לא־ידע כי קרז עוד פניו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

22. Primitias messis triticorum.
24. Tribus vicibus.
25. Sanguinem sacrificii mei.
29. Duæ tabulæ.

Et Moseh non cognovit quod promicuisset cutis facierum suarum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

22.
24.
25.

29.

VULGATA LATINA.

22. In primitiis frugum messis tuæ triticæ.
24. Ter in anno.
25. Sanguinem hostiæ meæ.
29. Tenebat duas tabulas.

Et ignorabat quod cornuta esset facies ejus.

ΑΚΥΛΑΣ.

22. Ἀρχὴ πρωτογενημάτων.
24. Τρεῖς καθόδους.
25.

29.

Græce abest.

AQUILA.

22. Initium primitiarum fructuum.
24. Tres descensus.
25.
29.

Et Moyses nesciebat, quia cornuta erat species vultus ejus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Exodi.

V. 5. Lectiones ad versus 5, 6 et 7 prodeunt partim ex editione Romana, partim ex catenis: atque ex aliis interpretibus in aliquot exemplaria editionis LXX interpretum irrepsisse prorsus videntur.

V. 12. Ἐγχομμα. Sic Basiliensis codex, tacito interprete.

V. 16. Ex Basiliensi.

V. 20. Ἀ., τεναντοκοπήσεις. Σ., τραχηλοκοπήσεις. Sic Basiliensis. Τεναντοκοπέω dicitur et τενοντοκοπέω, sed postrema forma sincerior videtur a τένων, τένοντος. — Coislin. Α., τενοντοκοπήσεις αὐτό. Σ., τραχηλοκοπήσεις αὐτό.

CAPUT XXXV EXODI.

TO EBPAIKON.

5 מדיב לב
7 ועצי שמים
8 ושמן למאור ובשמים לשמן
הבשמה ולקמחית המים

9 שהם
מלאים

לחשן
11 את־אודו

קריסין
בדיו

21 וכל אשר מדיב חזו אתו
הביא

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

5.
7.
8.

9.

11.

21.

ΑΚΥΛΑΣ.

5. Ἐχουσιαζόμενος.
7.
8.

9. Ὀνυχος.

Λόγιον.
11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ.
Κρίκους.

21.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Spontaneus corde.
7. Et ligna sittim,
8. Et oleum luminari, et aromata oleo unctionis, et suffimento aromaticum.
9. Onychis.
Plenitudinum.

Rationali.

11. Tentorium ejus.
Uncinos ejus.
Vectes ejus.

21. Et omnis quem spontaneum fecit spiritus ejus ipsum attulerunt.

VULGATA LATINA.

5. Voluntarius et prono animo.
7. Ligna setim,
8. Et oleum ad luminaria coninnanda, et ut conficiatur, unguentum, et thymiama suavissimum.
9. Onychinos.
Ad ornatum.

Rationalis.

11. Tectum ejus.
Annulos.
Cum vectibus.

21. Attulerunt mente promptissima atque devota.

AQUILA.

5. Libens.
7.
8.
9. Onychis.
Rationale.
11. Tegumentum ejus.
Circulos ejus.

21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 22. Ἀρχὴ πρωτογενημάτων.
- 24.
- 25.
- 29.

- 22. Ἀρχὴν θερισμοῦ πυρῶν.
- 24. Τρεῖς καιροῦς.
- 25. Αἷμα θυμιαμάτων. Ἄλλος, θυσιασμάτων. Ἄλλος, θυμάτων.
- 29. Αἱ δύο πλάκες. Καὶ οἱ λοιποί. Ἄλλος, αἱ πλάκες.

- 22. Ἀρχὴ πρωτογενημάτων.
- 24.
- 25.
- 29.

Μωϋσῆς οὐκ ᾔδει ὅτι δεδοξασται ἡ θύξις τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῦ χρωτὸς τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 22. Initium primitiarum fructuum.
- 24.
- 25.
- 29.

- 22. Principium messis triticorum.
- 24. Per tria tempora.
- 25. Sanguinem incensorum. Al. sacrificiorum. Alius, hostiarum.
- 29. Duæ tabulæ. Reliqui, idem. Alius, tabulæ.

- 22. Initium primitiarum fructuum.
- 24.
- 25.
- 29.

Moyses non sciebat, quia gloriatus est aspectus coloris faciei suæ. Alius, cutis faciei suæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Exodi.

V. 22. Ita tres codices Regii et Basiliensis, qui habent, *οἱ λοιποί*, ἀρχὴ πρωτογενημάτων.
 V. 24. Ἄ., τρεῖς καθόδους. Ita Basiliensis codex.
 V. 29. Ex Basiliensi.
 Ibid. Hic versionem Aquilæ Latine tantum habemus ex Hieronymo in *Amos*, cap. vi, circa finem,

ubi sic legitur : « Unde et in Exodo juxta Hebraicum et Aquilæ editionem legimus : *Et Moyses nesciebat quia cornuta erat species vultus ejus : qui vere dicere poterat, In te inimicos meos cornu ventilo.* »

CAPUT XXXV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 5. Αὐθαίρετος.
- 7. Καὶ ξύλα ἀκάνθινα,
- 8. Καὶ ἔλαιον εἰς φαῦσιν, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῶν ἡδυσμάτων.
- 9. Ὀνυχος.
- 11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ. Περώνας.
- 21.

- 5. Καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ.
- 7. Καὶ ξύλα ἄσηπτα,
- 8. *In Basiliensi codice*, Καὶ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ λίθους σαρδίου, etc.
- 9. Σαρδίου.
 Εἰς τὴν γλυφὴν. *Οἱ λοιποί*, πληρώσεως.
 Ποδῆρη.
- 11. Καὶ τὰ παραρύματα.
 Διατόνια.
 Τοὺς μοχλοῦς. Ἄλλοι, τὰς σάνιδας.
- 21. Καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ἀφαίρεμα. Ἄ., καὶ οἷς ἐνέκουσται τὸ πνεῦμα αὐτῶν.

- 5.
- 7. Καὶ ξύλα ἄσηπτα,
- 8. Καὶ ἔλαιον εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως.
- 9. Ὀνυχος.
- 11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ.
 Λόγιον.
- 21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 5. Sua sponte agens.
- 7. Et ligna acanthina,
- 8. Et oleum ad lucendum, et aromata ad oleum unctionis, et ad thymiamam condimentorum.
- 9. Onychis.
- 11. Tegumentum ejus. Fibulas.
- 21.

- 5. Suscipiens corde.
- 7. Et ligna imputribilia,
- 8. *In Basiliensi codice*, Et oleum unctionis, et thymiamam compositionis, et lapides Sardii.
- 9. Sardii.
 In sculpturam. *Reliqui*, plenitudinis.
 Poderem.
- 11. Et propugnacula.
 Circulos.
 Vectes. *Atii*, Tabulas.
- 21. Et quibus visum est animæ eorum, demptionem. *Al.*, et quibus in spontaneitate spiritus eorum.

- 5.
- 7. Et ligna imputribilia,
- 8. Et oleum ad lucem, et aromata ad oleum unctionis, et ad thymiamam compositionis.
- 9. Onychis.
- 11. Tegumentum ejus.
 Rationale.
- 21.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
כר ו נדיב לב 22	22.	22. Ὁ ἐκούσιος καρδία.
וכל איש אשר נמצא אתה 23	23.	23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ παρ' ᾧ εὐρέθη σὺν αὐτῷ ὑάκινθος καὶ πορφύρα καὶ σκώληκος διάφορον, καὶ βύσσος καὶ αἰγία καὶ δέρματα κριῶν.
תכלת וארנמן ותולעת עני ושש ועזים וערת אילם		
דגל אשר נמצא אתה 24	24.	24.
וליהודת 34	34.	34.
בתכלת ובארנמן בתולעת השני ובשש 35	35.	35. Ἐν ὑακίνθῳ καὶ πορφύρῃ, ἐν σκώληκος τῷ διαφόρῳ, καὶ ἐν βύσσῳ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Omnis spontaneus corde. 23. Et omnis vir qui inventus est cum eo hyacinthus, et purpura, et vermiculus cocci et byssus et capræ et pelles arietum.	22. <i>Deest.</i> 23. Si quis habebat hyacinthum, et purpuram, coccumque bis tinctum, byssum et pilos caprarum, pelles arietum rubricatas, et ianthinas,	22. Spontaneus corde. 23. Et omnis vir apud quem et cum quo inventus fuerit hyacinthus, et purpura, et vermiculi varium, et byssus et caprina et pelles arietum.
24. Et omnis qui inventum est cum eo.	24. <i>Deest.</i>	24.
34. Et ad docendum.	34. <i>Deest.</i>	34.
35. In hyacintho, et in purpura, in vermiculo cocci, et in bysso.	35. De hyacintho, ac purpura, coccoque bis tincto et bysso.	35. In hyacintho et purpura, in vermiculi vario, et in bysso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Exodi.

V. 5. Ex Basiliensi, ut et aliæ pene omnes hujus capituli lectiones. Aquila vertit alibi ἐκούσιος.

V. 7. Ita Basiliensis, ex quo etiam Græca versionis τῶν Ὁ excerpimus. In editis namque post, καὶ ξύλα ἀσηπτα, cætera deficiunt. Vocem םד ףדוּסמא vertunt Aquila et Symmachus supra, Exod. xxx. 7.

V. 9. 'A., Σ., Θ., ὄνυχος. Sic Basiliensis: vocem םתּוּ ita vertere solent tres interpretes; at tamen Genesis cap. 11, § 12, Aquila vertit σαρδόνυξ. Ibi videsis. Ibid. 'A., Θ., λόγιον. Sic Basiliensis: ita solent vertere omnes, atque etiam LXX.

V. 11. 'A., Σ., Θ., καὶ τὴν σκέπην αὐτῆς. Sic mss. Regii et editio Rom. Trium autem interpretum versionem hic sequitur vulgatus int. qui habet

tectum ejus. — Coislin. *Ol λοιπ.*, καὶ τὴν σκέπ. Alii omnes 'A., Σ., Θ., habent. Ibid. Coislin., habet Σ., περόνας, melius quam alii, περόνας.

Ibid. 'A., κρῖκος. Σ., περόνας. Ita Basiliensis.

Ibid. σανίδα ex Basiliensi.

V. 12. In Basiliensi codice post, τὸ θυσιαστήριον τῶν Ὁ, hæc adduntur ad marginem, τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ τὸ κοσμήγωμα (sic), τὴ χάλκου τὸ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτήρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ περισσὰ αὐτῶν. Ὁ καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς ἀγίας 'Ααρὼν τοῦ ἱερέως. ἰ Holocausti,

CAPUT XXXVI EXODI.

8. Et fecit omnis sapiens, etc. *In margine Basiliensis codicis hæc notantur.* Cum hæc adveneris, multam deprehendes dissonantiam inter hanc Scripturam et eam quæ in Hexaplis fertur ad Septuaginta Interpretum versionem; neque dico solum illam quoad ea quæ asteriscis notantur ab hæc differre, siquidem et in his illa sæpe ab hac dissonat; imo vero his (id est asteriscis) multo magis abundat quam alius Scripturæ textus; Sed etiam in his quæ asterisci non notant a LXX Interpretibus prætermissa fuisse, non minor differentia deprehenditur. Etenim hoc loco præsens editio de sacris vestimentis verba facit; illa vero, præsent

8. Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφός, etc., *in margine Basiliensis cod. hæc notantur:* Ἐνταῦθα σοι γενομένη, πάρεστιν ὄραν πολλὴν τὴν διαφωνίαν τῆς τε προκειμένης γραφῆς, καὶ τῆς ἐν Ἑξάπλοις ἀναφερομένης εἰς τοὺς Ὁ, καὶ οὐ τοῦτο φημι ὡς τοῖς κατηστερισμένοις ταύτης ἐκείνη διαφέρει: πολλοῦ γὰρ ταύτης τούτοις παραλλάσσει. Ἄλλ' ἔτι καὶ ἐν τούτοις, μάλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς γραφῆς ἕδαφος, ἐνταῦθα πλεονάζει. Καὶ ἂ μὴ οἱ ἀστερίσκοι ὅτι οὐ δηλοῦσι παρῖδειν τοὺς Ὁ, καὶ τούτοις οὐδὲν ἕλαττον τὸ τῆς παραλλαγῆς εἶδος οἰκείουται. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα ἔκδοσις μὲν ἡ παρούσα διήγησις ποιεῖται τῶν ἀγίων στολῶν ἐκείνη δὲ τῆς προκειμένης συνεχείας περιεχοῦσα,

ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22.
23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ παρ' ᾧ εὐρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον δίβαρον, καὶ βύσσος καὶ τρίχες καὶ δέρματα κριῶν.

24.

34.

33. Διὰ τῆς ὑακίνθου καὶ τῆς πορφύρας καὶ τοῦ κοκκίνου τοῦ δίβαρου, καὶ τῆς βύσσου.

22. Πᾶς ᾧ ἔδοξε.

23. Καὶ παρ' ᾧ εὐρέθη βύσσος, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν. Ἄλλος, καὶ πᾶς ᾧ εὐρέθη βύσσος παρ' αὐτῷ, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, ἤνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθινα.

24. Καὶ παρ' οἷς εὐρέθη. Ἄλλ., καὶ παντὶ ὅσοις εὐρέθη.

34. Προβιβάσαι. Ἄλλος, ὑποδείξει.

35. Καὶ ποικιλτὰ ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ.

22.

23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ᾧ εὐρέθη παρ' αὐτῷ, ὑάκινθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον ἀλλοιούμενον, καὶ βύσσος καὶ αἴγεια, καὶ δέρματα κριῶν.

24.

34.

35. Καὶ ποικιλτὰ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ τῷ ἀλλοιούμενῳ, καὶ τῇ βύσσῳ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.

23. Et omnis vir apud quem inventus fuerit apud eum hyacinthus et purpura, et coccinum bis tinctum, et byssus, et pili et pelles arietum.

24.

34.

35. Per hyacinthum et purpuram et coccinum bis tinctum, et byssum.

22. Omnis cui visum est.

23. Et apud quem inventa est byssus, et pelles hyacinthinæ, et pelles arietum rubricatæ (ipsa) attulerunt. *Alius*, et omnis cui inventa fuerit apud eum byssus, et pelles arietum rubricatæ, attulerunt, et pelles hyacinthinas.

24. Et apud quos inventa sunt. *Alius*, Et omni quibuscunque inventa sunt.

34. Proficere. *Alius*, Ostendere.

35. Et varia texere cocco et bysso.

22.

23. Et omnis vir cui inventus est apud eum hyacinthus et purpura, et coccinum variegatum, et byssus et caprina, et pelles arietum.

24.

34.

35. Et varia in hyacintho, et in purpura, et in cocco variegato, et bysso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Exodi.

et craticulam æream ejus, et vectes ejus, et omnia vasa ejus, et labrum, et basim ejus, et tentoria atrii, et columnas ejus, et velum portæ, et paxillos tabernaculi, et supervacanea eorum. LXX. et omnia vasa ejus et stolas sanctas Aaron sacerdotis. Hæc nomî habentur in Hebræo, ut neque ea quæ in edit. Romana eodem versu feruntur; sed aliunde et fortasse ex aliis versionibus consarcinata sunt. Ab hinc autem versio LXX usque ad finem libri Exodi, aut manca aut confusa est, ut infra monebitur.

V. 21. Ex Basiliensi codice. — Coislîn. 'A., οὗ ἂν ἐκούσιόσατο πνεῦμα αὐτοῦ. Ο', καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

V. 22. 'A., ὁ ἐκούσιος καρδίᾳ. Sic Basiliensis.

Editio Romana habet ἐκούσιον καρδίαν, sine nomine interpretis.

V. 23. Ita Basiliensis hunc versum secundum tres interpretes attulit; quartum etiam adjecit, quem non nominat. 'A., καὶ σκώληκος τὸ διάφορον. Sic solet vertere Aquila: nam sic infra V. 35, et supra cap. xxviii, v. 15. Vide notam ibi.

V. 24. Ex Basiliensi.

V. 54. Item ex Basiliensi. — Σ., ὑποδείξει. Coislîn. Ibi vero sine interpretis nomine affertur ex Basiliensi.

V. 35. Ita Basiliensis trium interpretationem attulit.

CAPUT XXXVI EXODI.

περὶ τῆς σκηνῆς διαλαμβάνει, καὶ περὶ τῶν αὐλαίων αὐτῆς, περὶ τε τῶν δέβρων, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ χειλούς τῆς δέβρων ἀγκυλῶν, καὶ περὶ τῶν συναπτῶντων κριῶν τὰς αὐλαίας εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς σκηνῆς, καὶ περὶ τῶν δερματινῶν αὐτῆς κατακαλυμμάτων, περὶ τε τῶν ἐξ ἀσήπτων ξύλων στύλων αὐτῆς, καὶ τῶν ἀγκωνίσκων, καὶ τῶν βάσεων καὶ τῶν μοχλῶν. Ὅν οὐδὲν ἐστὶν ὁρᾶν ἐνταῦθα. Εἶτα ταῦτα ἐξωθεν ἐπιεσαγαγοῦσα, ἐφεξῆς περὶ τοῦ καταπετάσματος ἀπαγγέλλει. Καὶ πρόεισι μὲν συμφῶνως τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ. Μέχρι γὰρ τοῦ· Καὶ τὰς κεφαλίδας καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν καταχρύσωσε χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν

serie prætermisssa, de tabernaculo edisserit, et de ejus aulæis, de pellibus et de ansulis, quæ ad oram pellium erant, ac de fibulis quæ aulæa copulabant ad Tabernaculi constructionem, de pelliceis ejus operimentis, de columnis ejus ex lignis impunitribilibus, de anconiscis, de basibus et de vectibus. De quibus nihil hic videre est. Deinde postquam hæc alio transtulit, sub hæc de velo sermonem habet: atque cum hac editione consentit, sed non diu: nãm usque ad illud: *Et capitella et circulos eorum inauravit auro, et bases eorum quinque æreæ coeuntes*. Deinde transgreditur, et narrat quomodo Beseleel construxerit arcam, et ea quæ ad eam

pertinebant, atque propitiatorium ex auro et cherubim in eo, et mensam vasaque ejus, itemque candelabrum atque oleum unctionis sanctæ, et compositionem thymiamatis, et altare æneum, phialas quoque, et carnarias fuscinas, thuribulum, labrum æneum et bases ejus. Hæc omnia, alia quidem præpostere posita, alia vero dictione diversa; sed tamen quodammodo in serie conveniunt. Ab hac vero clausula cum hac editione convenit, sed cum nonnullo discrimine; attamen convenit usque ad illud, *Et capitella earum deargentata circum*. Deinceps vero sine discrimine procedit usque ad illud, *qui fabricatus est textilia, polymita et variegata in hyacintho, et purpura, et coccino, et bysso*. Postea vero deflectit iterum ad ea, quæ hic habentur, de vestimentis sanctorum verba faciens, atque aliquantum eadem serie procedens usque ad illud: *Et intulerunt in ipsum marginem hyacinthinum, ita ut jaceret supra mitram a parte superiori, quemadmo-*

πέντε χαλκαῖ συμπροιοῦσαι Πάλιν ὑπερβαίνει καὶ διηγεῖται ὡς Βεσελεὴλ κατεσκεύασε τὴν κιβωτὸν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐκ χρυσοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ χειροῦμι, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὰ σκεῦη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιέματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὸ πυρεῖον, καὶ τὸν λουτήρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὰς βάσεις αὐτοῦ. Ταῦτα πάντα, τὰ μὲν ὑστερόπρωτα, τὰ δὲ τῇ φράσει παρηλλαγμένα, ὁμῶς τρόπῳ τινὶ συνδιέξουσιν. Ἐκ δὲ τῆς περικοπῆς ταύτης συνάπτεται πάλιν τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει, πλὴν ἐπ' ὀλίγον κἀνταῦθα παραλλάττουσα, συνδιέξουσιν ὁμῶς μέχρι τοῦ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ τὸ ἀπαράλλακτον φάσκει μέχρι τοῦ Ὅς ἀρχιτεκτόνησεν τὰ ὑφαντὰ, καὶ τὰ βαφιδευτικὰ, καὶ ποικιλικὰ, ἐν τῇ ὑακίνθῳ καὶ ἐν τῇ πορφύρῃ, καὶ τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ. Μετὰ ταῦτα ἀνακἀμ-

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYΛAΣ.

תבנית ארבע בסיס

35.

35. Παράπεταισμα.

תבנית ארבע בסיס

36.

36.

תבנית ארבע בסיס

38.

38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρα χαλκαῖ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

35. Velum.

35. Velum.

35. Velum.

36. Et fudit eis quatuor bases argenti.

36. Fuis basibus earum argenteis.

36.

38. Et bases earum quinque æneæ.

38. Basesque earum fudit æneas.

38. Et bases earum quinque æneæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Exodi.

V. 8. Hæc insignis adnotatio codicis Basiliensis docet quantum discriminis intercederet inter textum Septuaginta Interpretum, qualis in vulgatis exemplaribus ferebatur, et eum qui nomine LXX Interpretum in *Hexaplis* Origenianis locum habebat. Quia enim jam ante Origenis tempus, postrema Exodi capita a xxxvi hodierno ad finem (nam hæc capitum distinctiones non hujusmodi erant illo tempore), confusa omnino, præpostere posita, et non paucis in locis vitiosa erant; neque cum Hebraico quadrabant; is ipse Origenes talem LXX interpretum versionem concinnavit, ut Hebraico e

regione posito responderet: additis obelis et asteriscis sicubi opus esset. Qua autem ratione id egerit, tum in decursu operis quisque deprehendere valeat; tum maxime in Præliminaribus, ubi hac de re pluribus. Cæterum hanc Basiliensis codicis notam in textu reponendam duximus, quia tota textum ipsum respicit. Adjudicium autem fragmentum ex illa Hexapla LXX Interpretum versione, qualis habetur in codice Colbertino num. 3084, remotissimæ vetustatis, ante annos circiter 1200 exarato, characterem quadro et rotundo, sine accentibus et spiritibus; cujus exemplum dedimus in *Palæogra-*

CAPUT XXXVII EXODI.

Cum asteriscis et obelis ex cod. Colbert. 3084.

1. Et fecit Beseleel arcam ✕ de lignis imputribilibus, duorum cubitorum et dimidii longitududo ✕ ejus, et cubiti et dimidii latitudo ejus, et cubiti ac ✕ dimidii altitudo ejus: Et inauravit eam auro mundo intus et foris. 2. Et fecit ipsi cymatium aureum in circuitu. 3. Et conflavit ipsi quatuor annulos aureos in quatuor partes ejus: duos annulos in la-

1. Καὶ ἐποίησεν Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ✕ ἐκ ξύλων ἀσῆπτων, δύο πηγέων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος ✕ αὐτῆς, καὶ τῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆς, ✕ καὶ τῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς: καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσῷ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. 2. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυματίον χρυσοῦν κύκλιον. 3. Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς

πτει πάλιν πρὸς τὰ ἐνταῦθα, τὰς τῶν ἁγίων ὕψι-
 γουμένη στολὰς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν συμπροσελθοῦσα
 μέχρι τοῦ· *Καὶ εἰσήνεγκαν ἐπ' αὐτὸ λῶμι ὑακί-
 θιον, ὥστε ἐπιχεισθαι τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὃν*
μικροῦ φάναι μέχρι τέλους καὶ πολλαῖς πολλαῖς ῥημάτων προσθήκαις, καὶ * μηνῶν καὶ τῇ τούτων
ἀλλοιώσει τῆς τάξεως, παρηλλαγμένον ἔχουσα περιφανῶς ἐπιδείκνυται.

aurum præcepit Dominus Moysi. Hinc vero ferme usque
ad finem, multis interdum adjectis verbis, et eum
pari ordinis varietate, discrimen aperte exhibet.

τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Ἐκαίθεν δὲ

Ex versione LXX Interpretum cum asteriscis et obelis ex cod. Colb. 3084.

✱ 5. Ὑφαντοῦ ✱ ἐποίησεν αὐτό· Χερουβεὶμ. 6.
 Καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους
 καταχερυσωμένους χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν
 χρυσαῖ, καὶ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ. . . .
 37. Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς
 σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου· ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορ-
 φύρας καὶ κοκκίνου νέησιμῆς καὶ βύσσου κεκλω-
 σμένης, ἔργον ὕφαντοῦ + Χερουβεὶμ· 38. Καὶ τοὺς
 στύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν, καὶ
 κατεχρύσωσαν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ τὰς ψαλί-
 δας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

35. Καταπέτασμα. Ἄλλος, πα-
 ρατάνησμα, κάλυμμα
 36. Καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν πε-
 ριηργυρωμένοι ἀργυρίῳ. Ἄλλος,
 καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ.
 Ο' ἄλλως, καὶ αἱ τέσσαρες βάσεις
 αὐτῶν ἀργυραῖ.
 38. Καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε
 χαλκᾶς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35. Velum. *Alius*, tentorium,
 operculum.
 36. Et capitella earum inargen-
 tata argento. *Alius*, Et ansulæ
 eorum argentæ. LXX *aliter*, et
 quatuor bases eorum argentæ.
 38. Et bases earum quinque
 æneæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Exodi.

pria Græca, pag. 188. Hic autem codex sequentia
 capita exhibet ut paulo post videbis.

V. 55. Ita codex Basiliensis. 'A., παραπέτασμα.
 Ceteræ autem versiones quorum interpretum sint
 non indicat.

— Coislín. 'A., παρατάνησμα. Ο', καταπέ-
 τασμα. Al. ibid. Ο', κατακάλυμμα. Hic textus LXX
 mire confusus est, ut videas suo loco cap. xxxvi,
 Basiliensis ibid. habet 'A., παραπέτασμα.

Eodem capite Coislín. 'A., παραπέτασμα. Ο',
 αὐλαται, quod quo pertineat ignoro: nam vox αὐ-
 λατα in hac postrema Exodi parte sæpe occurrit ex

variis Hebraicis verbis expressa, et capita versus-
 que permista sunt.

V. 36. Sic Basiliensis. Ubi advertas versionem
 LXX, quæ prima fertur ex τῆς κοινῆς, sive ex vul-
 gari desumptam esse, et nullatenus quadrare cum
 Hebraico, ut supra diximus, imo etiam vitiatam vi-
 deri. Sequens item lectio, καὶ αἱ ἀγκύλαι, suspecta
 mihi videtur et aliunde huc translata. Tertia est
 versionis LXX quæ erat in *Hexaplis*, et cum He-
 braico consentit.

V. 38. Ex Basiliensi. Lectio τῶν Ο' affertur ut
 erat in *Hexaplis*.

CAPUT XXXVII EXODI.

Cum asteriscis et obelis ex cod. Colbert. 3084.

ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ
 κλίτος αὐτῆς τὸ δεύτερον + εὐρεῖς τοῖς ζωστήρσιν.
 4. ✱ Καὶ ἐποίησεν ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων,
 ✱ καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ· 5. Καὶ εἰ-
 σήνεγκαν τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους ἐπὶ τοῖς
 πλεύροις τῆς κιβωτοῦ ὥστε αἰρεῖν αὐτὴν + ἐν αὐ-
 τοῖς;

tere ejus uno, et duos annulos in latere ejus secundo
 + latos cingulis. 4. ✱ Et fecit vectes de lignis
 ✱ imputribilibus et inauravit eos auro; 5. Et in-
 tulit vectes in annulos in lateribus arcæ ad portan-
 dum eam + in ipsis;

6. Et fecit propitiatorium + super arcam : ex auro mundo ✕ duorum cubitorum et dimidii longitudo ejus, et cubiti et dimidii latitudo ejus : 7. Et fecit duo cherubim ✕ aurea : tornatilia fecit ea ex utraque parte propitiatorii 8. Cherub unum in summitate propitiatorii una, et cherub unum in summitate propitiatorii secunda. ✕ ex propitiatorio ✕ fecit Cherubim ex utraque parte (ad marg. summitate) ejus : 9. Et facti sunt cherubim extendentes alas, desuper obumbrantes alis suis super propitiatorium secundum faciem suam, vir ad fratrem suum supra propitiatorium erant facies cherubim.

στήριον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χειρουβείμ.

10. Et fecit mensam + propositam ex auro puro : + et conflavit ipsi quatuor annulos aureos : duos + ad latus unum, et duos ad latus secundum, latos + ad portandum cingulis ipsis. Et cingula arcæ et + mensæ fecit, et inauravit ea auro de lignis imputribilibus : ✕ duorum cubitorum longitudo ejus, et ✕ cubiti latitudo ejus, et cubiti ac dimidii altitudo ✕ ejus. 11. Et inauravit eam auro puro, et fecit ipsi ✕ cymatium aureum in circuitu. 12. Et fecit ipsi coronam palmi in circuitu : et fecit cymatium aureum coronæ ejus in circuitu. 13. Et fecit ipsi ✕ quatuor annulos aureos, et imposuit annulos ✕ super quatuor partes, quæ sunt quatuor pedum ✕ ejus sub corona : 14. Et facti sunt annuli in thecas vectibus ad portandum mensam. 15. Et fecit vectes ex lignis imputribilibus, et inauravit eos auro ad portandum mensam. 16. Et fecit vasa mensæ, ca-

6. Καὶ ἐποίησεν ἱλαστήριον + ἄνωθεν τῆς κιβωτοῦ : ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ ✕ δύο πηγέων καὶ ἡμί- ✕ σους μῆκος αὐτοῦ, καὶ πῆγος καὶ ἡμίσουσ τὸ ✕ πλάτος αὐτοῦ : 7. Καὶ ἐποίησεν δύο χειρουβείμ ✕ χρυσᾶ : τορευτὰ ἐποίησεν αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἱλαστηρίου. 8. Χεροῦβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ ἐν· καὶ Χεροῦβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ δευτέρον ✕ ἐκ τοῦ ἱλαστηρίου ✕ ἐποίησεν τοὺς χειρουβείμ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν με- ✕ ρῶν (ad marg. ἀκρων) αὐτοῦ : 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ χειρουβείμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας, ἐπάνωθεν συσκιάζοντες τὰς πτέρυξιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χειρουβείμ.

10. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν + τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ, καὶ ἐχώνευσε αὐτὴν τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦσ· δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους + τοῦ ἐνός, καὶ δύο ἐπὶ τοῦ δευτέρου, εὐρεῖσ ὡστε + αἰρεῖν τοῖσ ζωστήρσιν ἑαυτοῖσ, καὶ τοὺσ ζωστή- + ρασ τῆσ κιβωτοῦ καὶ τῆσ τραπέζησ ἐποίησεν καὶ + κατεχρῦσασεν αὐτοὺσ χρυσοῖω ἐκ ξύλων ἀσθήπων : ✕ δύο πηγέων τὸ μῆκος αὐτῆσ, καὶ πῆγος τὸ εὖρος ✕ αὐτῆσ, καὶ πῆγος καὶ ἡμίσουσ τὸ ὕψος αὐτῆσ. ✕ 11. Καὶ κατεχρῦσασεν αὐτὴν χρυσοῖω καθαροῖ, ✕ καὶ ἐποίησεν αὐτὴν κυμάτιον χρυσοῦν κύκλω. 12. ✕ Καὶ ἐποίησεν αὐτὴν στεφάνην παλαιστοῦ κύκλω, ✕ καὶ ἐποίησεν κυμάτιον χρυσοῦν τῇ στεφάνῃ αὐτῆσ ✕ κύκλω. 15. Καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τέσσαρας δακτυ- ✕ λίουσ χρυσοῦσ, καὶ ἐπέθηκεν τοὺσ δακτυλίουσ ἐπὶ ✕ τὰ τέσσαρα μέρη, ἃ ἐστὶν τῶν τεσσάρων ποδῶν ✕ αὐτῆσ ὑπὸ τὴν στεφάνην : 14. Καὶ ἐγένοντο αἱ

TO EBPAIKON.

יָרֵךְ 1
שָׁמַר. 2
סָבַר 6
מִצָּה 18

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Arcam.
2. Coronam. Samar. Id.
6. Propitiatorium.
18. Ex latere ipsius.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖσ γράμμασι.

1.
2.
6.
18.

VULGATA LATINA.

1. Arcam.
2. Coronam.
6. Propitiatorium.
18. Ex parte.

ΑΚΥΤΑΣ.

1. Γλωσσόκομον.
2.
6.
18. Ἐκ τοῦ μέρουσ αὐτοῦ.

AQUILA.

1. Arculam.
- 2.
- 6.
18. Ex parte ipsius.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Exodi.

Totum pene caput xxxvii ut in *Hexaplis* erat ex codice Colbertino supra memorato num. 3084 mutatur, cum obelis et astericis, quos ad fidem exemplaris hujus adnotavimus. Sic autem totum concinnatum fuerat ab Origene, ut, exceptis iis

quæ obelis notantur, Græca Hebraicis semper responderent, secus quam in illa alia τῶν Ὁ editione, quæ vocabatur κοινή, ubi omnia confusa et præpostere posita sunt, ut supra dictum est.

V. 1. Ἄ., γλωσσόκομον. Sic editio Romana. Ηεξ

CAPUT XXXVIII EXODI.

Fragmentum ex cod. Colbert. 3084.

24. Omne aurum, quod elaboratum est ad opera secundum omnem operationem sanctorum, fuit auri primitiarum, novem et viginti talenta, et triginta et septingenti sicli juxta siclum sanctum : et argenti + demptio : 25. A visitatis + viris : Synagogæ, centum talenta, et quinque et septuaginta, et mille et septingenti sicli ✕ in siclo sancto : dra-

24. Πᾶν τὸ χρύσιον ὃ κατεργάσθη εἰσ τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων ἐγένετο χρυσοῦ τοῦ τῆσ ἀπαρχῆσ ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ τριάκοντα καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· καὶ ἀργυρίου + ἀφαίρεμα : 25. Παρὰ τῶν ἐπισκευημένων + ἀνδρῶν : τῆσ συναγωγῆσ, ἑκατὸν τάλαντα, καὶ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ χίλιοι καὶ

δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἶρειν τὴν τράπεζαν. 15. Καὶ ἐποίησεν τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσηπτῶν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσῷ ὥστε αἶρειν τὴν τράπεζαν. 16. Καὶ ἐποίησεν τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρύβλια αὐτῆς, καὶ τὰς θύσκακας αὐτῆς, καὶ τοὺς κυάθους αὐτῆς, καὶ τὰ σπονδεῖα αὐτῆς, ἐν οἷς σπαίσει ἐν αὐτοῖς, χρυσοῦ καθαροῦ.

17. Καὶ ἐποίησεν τὴν λυχνεῖαν + ἡ φωτίζει, χρυ- + σῆν, στερεάν, τὸν καῦλον καὶ τοὺς καλαμίσκους + ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς, ἐκ τῶν καλα- + μίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τοῦ- + του, καὶ τρεῖς ἐκ τούτου, ἐξισοῦμενοι ἀλλήλοις, + καὶ τὰ λαμπάδεια αὐτῶν ἃ ἔστιν ἐπὶ τῶν ἄκρων + καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ ἀνθέμια ἐν αὐτοῖς, ἵνα + ὦσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ λύχνοι· καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ + ἰσόμοιον, τὸ ἐπ' ἄκρου τοῦ λαμπαδεῖου ἐπὶ τῆς + κορυφῆς ἀνωθεν στερεόν, ὅλον χρυσοῦν· καὶ ἑπτὰ + λύχνους αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς, χρυσοῦς, καὶ τὰς λα- + βίδας αὐτῆς χρυσαῖς, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς + χρυσαῖς ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ· ✕ τορευτὴν ἐποίησε ✕ τὴν λυχνεῖαν, τὸν καῦλον αὐτῆς καὶ τοὺς καλαμί- ✕ σκους αὐτῆς, καὶ τοὺς κρατῆρας αὐτῆς, καὶ τοὺς ✕ σφαιρωτῆρας αὐτῆς, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς ✕ ἦσαν. 18. Ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ ✕ πλαγίων αὐτῆς· τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνεῖας ✕ ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ἐνδῆς, καὶ τρεῖς καλα- ✕ μίσκοι τῆς λυχνεῖας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ✕ δευτέρου. 19. Τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρ- ✕ υσσῶν ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρ καὶ κρί- ✕ νον, καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυ- ✕ σκους· ἐν τῷ καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρ καὶ κρίνον· οὕτως τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ✕ ἐκ τῆς λυχνεῖας. 20. Καὶ ἐν τῇ λυχνεῖᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυσσῶν· οἱ σφαιρω- ✕ τῆρες αὐτῆς καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς· ὁ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τοὺς.....

tinus ejus, et thuribula ejus, et cyathos ejus, et li- batoria ejus, in quibus libabit, auri puri.

17. Et fecit candelabrum + quod illuminat, au- + reum, solidum, hastile et calamiscos ex utraque + parte ejus : ex calamiscis ejus rami exeuntes; tres + ex hoc, et tres ex hoc, æquales invicem, et lampa- + des ex ipsis, quæ sunt supra summitates : nuces + ex ipsis, et rosæ in ipsis, ut sint super illas lu- + cernæ : et rosa septima, quæ est supra summi- + tatem lampadis, supra cacumen sursum, solida, + tota aurea : et septem lucernas ejus supra illud, + aureas; et forcipes ejus aureos, et fusoria ejus + aurea ex auro puro : ✕ tornatile fecit cande- ✕ labrum, hastile ejus, et calamiscos ejus, et ✕ crateras ejus, et sphaerulas ejus; et lilia ejus ex ✕ ipso erant. 18. Sex autem calamisci exeuntes e ✕ lateribus ejus : tres calamisci candelabri ex late- ✕ re ejus uno, et tres calamisci candelabri ex latere ✕ ejus secundo. 19. Tres crateres reddentes formam ✕ nucum, in calamisco uno sphaerula et lilium; et ✕ tres crateres reddentes formam nucum, in cala- ✕ misco uno sphaerula et lilium : sic sex calami- ✕ scis exeuntibus ex candelabro. 20. Et in caudela- ✕ bro quatuor crateres reddentes formam nucum : ✕ sphaerulæ ejus, et lilia ejus. Sphaerula sub....

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Κιβωτόν.	1.
2.	2. Κυμάτιον. Ἄλλος, χειλωμα.	2.
6.	6. Ἰαστήριον. Ἄλλος, θυσια- στήριον.	6.
18.	18. Ἐκ τοῦ κλίτους αὐτοῦ.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Arcam.	1.
2.	2. Cymatium. Alius, labrum.	2.
6.	6. Propitiatorium. Alius, altare.	6.
18.	18. Ex latere ipsius.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Exodi.

autem Aquilæ versio supra etiam observatur, c. 25, v. 10. Significat autem γλωσσόχομον, *scrinium, ar- culam, capsulam*, vel etiam *marsupium*.

V. 2. Sic Colbertinus et tres Regii. Samaritanus hodiernus] habet 773, quod est corona.

V. 6. Ἄλλος, θυσιαστήριον. Sic Colbertinus et tres Regii.

V. 18. Ἄ., μέρος. Ita Colbertinus et Regius unus.

CAPUT XXXVIII EXODI.

Fragmentum ex cod. Colbert. 3084.

ἑπτακόσιοι σίκλοι ✕ ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ· ὀράχημῃ μία τῇ κεφαλῇ, τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκαψιν ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήχοντα μυριάδας, καὶ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ πενήχοντα. 26. Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλῶν τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς

chma una capitii, dimidium sicli secundum siclum sanctum. Omnis transiens visitationem a vicesimo anno et supra, ad sexaginta myriadas, et ter mille quingenti et quinquaginta. 26. Et facta sunt centum talenta argenti in conflationem capitellorum tabernaculi, et in capitella velaminis. 27. Centum capitella ad centum talenta, talentum capitello.

28. Et quinque et septuaginta mille et septingentos siclos, fecit in ansulas columnis: et inauravit capitella earum, et ornavit eas. 29. Et æs demptionis, septuaginta talenta et bis mille quadringenti sicli. 30. Et fecerunt ex eo bases ostii tabernaculi testimonii, ✠ et altare æneum: et additamentum æneum

τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετασματος. 27. Ἐκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι. 28. Καὶ τοὺς πέντε καὶ ἑβδομήκοντα χιλίους καὶ ἑπτακοσίους σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς στύλοις, καὶ κατεχρύσωσεν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ κατεχόσμησεν αὐτούς. 29. Καὶ ὁ χαλκὸς τοῦ ἀραιού-

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.]

אשר צבא 8
בשקל 24
בקע 25
וכתש ותנפה שבעים ככר 29
וארמים

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

8. Στρατευσαμένων.
24. Κατὰ τὸν στατήρα.
25.
29.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Quæ exercebant.
24. In siclo.
25. Beca.
29. Et æs elevationis, septuaginta talenta, et duo millia.

8. Quæ excubabant.
24. Ad mensuram.
25.
29. Æris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo millia, et quadringenti supra sicli.

8. Quæ excubabant.
24. Secundum staterem.
25.
29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Exodi

Postremam tantum hujus capituli partem præfert codex Colbertinus 3084 secundum versionem LXX hexaplarem. Cætera vero hujus capituli amissa sunt.

V. 8. 'A., στρατευσαμένων. Sic Basiliensis. Nos vertimus ut vulgatus interpret, « quæ excubabant. » — Coislin. 'A., Σ., στρατευσαμένων, ubi Basiliensis id uni Aquilæ ascribit.

CAPUT XXXIX EXODI.

Ex cod. Colbert. 3084.

✠ 1. Et reliquum hyacinthi et purpuræ, et coccinum ✠ netum fecerunt stolas ministeriales ad ministrandum in sancto: et fecit stolas sanctorum, quæ sunt Aaron + sacerdoti: sicut præcepit Dominus Moysi.

2. Et fecit superhumeralia ex auro, et hyacintho, et purpura, et coccino, et auro neto, et bysso torta. 3. Et sectæ sunt laminæ auri, capilli, ut contexterentur cum hyacintho et purpura, et cocco neto, et bysso + torta: opus textile. 4. Superhumeralia fecerunt illud continuantia ex utrisque partibus ejus, contexta: opus textile ad invicem. 5. Secundum seipsum effecerunt, secundum ipsius facturam, ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco neto, et bysso torta, sicut præcepit Dominus Moysi. 6. Et fecerunt utrosque lapides smaragdi, constrictos fibulis et conclusos auro, sculptos et excusos excusione sigilli ex nominibus filiorum Israel. 7. Imposuit eos super humeros superhumeralis, lapides memorialis filiorum Israel, sicut præcepit Dominus Moysi.

vous χρυσίῳ, γεγλυμμένους ἐκκόλλαμα σφραγίδος τοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.

8. Et fecit rationale, opus textile varietate, secundum opus superhumeralis: ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco neto, et bysso torta: 9. Quadrangulum ✠ erat: duplex fecit rationale: spithames longitudo ejus, et spithames latitudo ejus, duplex. 10. Et contexta est in eo + textura lapi-

✠ 1. Καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον καὶ πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νενησμένον ἐποίησαν ✠ στολὰς λειτουργικὰς ὥστε λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ: καὶ ἐποίησεν τὰς στολὰς τῶν ἁγίων, αἰεῖσιν Ἀαρὼν + τῷ ἱερεῖ: καθάπερ συνέταξεν ὁ Κύριος τῷ Μωσῆ.

2. Καὶ ἐποίησεν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ χρυσοῦ νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 3. Καὶ ἐτέμθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσοῦ, τρίχες, ὥστε συνυφάναι αὐτῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ + τῇ κεκλωσμένῃ: ἔργον ὕφαντόν. 4. Ἐπωμίδας ἐποίησαν αὐτὸ, συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ, συμπεπλεγμένα, ἔργον ὕφαντόν εἰς ἄλληλα. 5. Καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν καθὰ τὴν ποίησιν αὐτοῦ ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 6. Καὶ ἐποίησαν ἀμφοτέρους τοὺς λίθους σμαράγδου συμπεπορημένους, καὶ πεοισεσιαλωμένους

ἐκ τῶν ὀνομάτων υἱῶν Ἰσραὴλ. 7. Ἐπέθηκεν αὐτῷ

8. Καὶ ἐποίησεν ✠ τὸ: λογίον, ἔργον ὕφαντόν ποικιλίᾳ καθὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος, ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 9. Τετράγωνον ✠ ἦν: διπλοῦν ἐποίησεν τὸ λόγιον· σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτοῦ, διπλοῦν.

ματος ἑβδομήκοντα τάλαντα καὶ διαχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι. 30. Καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν· καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τοῦ θυσιαστηρίου. 31. Καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς καὶ πάντας τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς· καὶ πάντας τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ.

altaris, et omnia vasa altaris. 31. Et bases atrii et omnes paxillos tabernaculi; et omnes paxillos atrii in circuitu.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Νηστευσασῶν.	8.
24.	24. Κατὰ τὸν σίκλον.	24.
25.	25. Δράχμη. Ἄλλος, διδραχμον.	25.
29.	29. Χαλκὸς ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ διαχίλιοι. Ἄλλοι, τετρακόσια καὶ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ διαχίλιοι. Ἄλλος, τριακόσια.	29.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	8. Quæ jejunaverant.	8.
24.	24. Secundum siclum.	24.
25.	25. Drachma. Al. didrachmum.	25.
29.	29. Æs septuaginta talenta, et bis mille. Alii, quadringenta et septuaginta talenta, et bis mille. Alius, trecenta.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Exodi.

V. 24. Ἄ., κατὰ τὸν στατήρα. Sic Aquila vocem *χω* vertit. Ex Basiliensi.
V. 25. Hebraico autem textu V. 26. Ἄλλος, διδραχμον, ex Basiliensi. — Coislin. Ἄ., διδραχμον.

Ο', δράχμη. In Basiliensi διδραχμον, tacito interprete V. 29. Hasce varias supputationes præfert codex Basiliensis. Una vero LXX Interpretum *Hexaptaris* editio cum Hebraico consentit. Cæteræ dissonant.

CAPUT XXXIX EXODI.

Ex cod. Colbert. 3084.

10. Καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ + ὑφασμα κατὰ λίθον· τετράστιχον. Λίθων στίχος, σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἰς. 11. Καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἀνθραξ, καὶ σάπφειρος καὶ ἱασπιδίος· 12. Καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, λιγύριον, καὶ ἀχάτης, καὶ ἀμέθυστος. 13. Καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ ὄνυχιον, καὶ βηρύλλιον, περικεκλωσμένα καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ, ἐν τῷ χρυσίῳ αὐτῶν. 14. Καὶ οἱ λίθοι ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν οὐρανῶν Ἰσραὴλ ἦσαν, δώδεκα ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐγγεγραμμένοι εἰς σφραγίδας, ἕκαστος ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. 15. Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λόγιον κρυσσοῦς συμπλεγμένους, ἔργον ἐμπλοκίου, ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. 16. Καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπίδισκας χρυσοῦ καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους + τοὺς χρυσοῦς· ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου. 17. Καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογείου, καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια. 18. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας, καὶ ἐθηκαν αὐτὰς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. 19. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια + ἐπ' ἄκρου· τοῦ λογείου, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἑσθθεν. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦ, καὶ ἐθηκαν αὐτοὺς ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ ἑσθθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. Καὶ συνέσφιγγεν τὸ λογείου

daris; quatuor ordinum. Lapidum ordo; sardius et topazius et smaragdus, ordo unus: 11. Et ordo secundus, carbunculus et sapphirus, et jaspis: 12. Et ordo tertius, ligurius, et achates et amethystus: 13. Et ordo quartus, chrysolithus et onychinus, et beryllus, circumtorti et colligati auro, in auro ipsorum. 14. Et lapides ex nominibus filiorum Israel erant, duodecim ex nominibus eorum: exsculpta in sigillis, unusquisque ex suo nomine in duodecim tribus. 15. Et fecerunt supra rationale catenulas complicatas, opus complicationis, ex auro puro. 16. Et fecerunt duas aspidiscas aureas, et duos annulos aureos; ad utraque principia rationalis. 17. Et imposuerunt complicationes ex auro super duos annulos, super utrasque partes rationalis, et in duas commissuras duas complicationes. 18. Et imposuerunt super duas aspidiscas, et posuerunt eas in duos humeros superhumeralis ex adverso secundum faciem ejus. 19. Et fecerunt duos annulos aureos, et imposuerunt super duas alas + super summitatem; rationalis, super summitatem dorsi superhumeralis intus. Et fecerunt duos annulos aureos, et posuerunt eos ad utrosque humeros superhumeralis ab imo ejus, secundum faciem ejus, ad commissuram ejus desuper contexturæ superhumeralis. Et constrinxit rationale ab annulis, qui super ipsum, in annulos superhumeralis continentes ex hyacintho complicatos ad contexturam superhumeralis, ut non diffluat ra-

tionale a superhumerali, sicut præcepit Dominus Moysi. 36. Vasa ejus, et oleum lucis. 37. ✕ Et altare aureum, et oleum unctionis, et thymiama compositionis. 38. Et tentorium ostii ✕ tabernaculi. 39. Et altare æneum, et additamentum æneum, quod est

ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλάται τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 36. Σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ

TO EBPAIKON.

וַיַּעַשׂ אֶת-הַבַּיִת 2
וְהַמִּזְבֵּחַ 6
כֶּסֶב

מִשְׁכַּב

וְשֵׁי 8
וְהַבַּיִת 35
וְהַמִּזְבֵּחַ 36

וְהַבַּיִת 39

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et fecit superhumeralia.
6. Lapidēs onychis.
Circumdatos.

Ocellaturis.

8. Cocci.
35. Vectes ejus.
36. Panem facierum.

39. Et basim ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασιν.

2.
6.

8.

35.

36.

39.

VULGATA LATINA.

2. Et fecit superhumeralia.
6. Lapidēs onychinos.
Astrictos.

Inclusos.

8. Bis tincto.
35. Vectes.
36. Cum paubus propositionis.

39. Cum basi sua.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ ἐπέन्दυμα.
6. Τοὺς λίθους ὄνυχος.

8. Διάφορον.
35. Ἀναφορεῖς.
36.

39.

AQUILA.

2. Et fecit superindumentum.
6. Lapidēs onychis.

8. Varium.
35. Vectes.
36.

39.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Exodi.

Ex eodem Colbertino 3084 caput xxxix Exodi pene totum eruimus, ut erat in *Hexaplis* ab Origene ita concinnatum ut Hebraico e regione posito responderet, secus quam in illa κοινῇ, ubi omnia sus deque versa sunt, ut diximus. Hæ lectiones, ἐμπλόκια, λήμψη et similes, sic habentur in mss.

V. 2. Sic mss. nostri, ubi Aquila et Sym. וְשֵׁן

semper ἐπέन्दυμα vertunt. Martianæus tamen noster ad Symm. posuit, καὶ ἐποίησεν Ἐφῶδ.

V. 6. Ita 'A., Σ., Θ., ut sæpe vidimus supra. Martianæus tamen noster sic habet 'A., Θ., τοὺς λίθους ὄνυχίνους. Σ., τοὺς λίθους ὄνυχας.

Ibid. *Oi λοιποὶ*, συνεσφιγμένους, ita Basiliensis.

CAPUT XL EXODI.

Ex eodem codice.

... Domino in circuitu. 7. Et pones labrum inter tabernaculum testimonii, et inter altare, et dabis illic aquam. 8. Et pones atrium in circuitu. Et dabis velamen portæ atrii. 9. Et accipies oleum unctionis, et unges tabernaculum, et omnia quæ in eo sunt. Et sanctificabis illud et omnia vasa ejus, et erunt sancta. 10. Et portabis ad altare fructuum... 12. Et adduces Aaron et filios ejus ad portas tabernaculi testimonii, et lavabis eos aqua. 13. Et indues Aaron stolas sanctas, et unges eum, et sanctificabis eum, et sacerdotio fungetur mihi. 14. Et adduces filios ejus, et indues eos tunicas. 15. Et unges eos quemadmodum unxisti patrem eorum, et sacerdotio fungentur mihi. 16. Et erit ut sit ipsis Chrisma sacerdotii eorum in sæculum, in generationes eorum. Et fecit Moyses secundum omnia quæ præcepit ipsi Dominus, sic fecit.

17. Et factum est in mense primo, anno secundo et egredientibus ipsis ex Ægypto, in neomenia con-

... Κυρίῳ κύκλῳ. 7. Καὶ θήσεις τὸν λουτήρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ δώσεις ἐκεῖ ὕδωρ. 8. Καὶ θήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ. Καὶ δώσεις τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. 9. Καὶ λήμψη (sic) τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀγιάσεις αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἔσται ἅγια. 10. Καὶ ἀρεῖς εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων. . . . τον. 12. Καὶ προσάξεις ✕ τὸν : Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ λούσεις αὐτοὺς ὕδατι. 13. Καὶ ἐνδύσεις ✕ τὸν : Ἀαρὼν τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἀγιάσεις αὐτὸν καὶ ἱερατεύσει μοι. 14. Καὶ προσάξεις τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας. 15. Καὶ ἀλείψεις αὐτοὺς ὃν τρόπον ἠλείψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσουσίν μοι. 16. Καὶ ἔσται ὥστε εἶναι αὐτοῖς χρίσμα αὐτῶν ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν Μωσῆς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος, οὕτως ἐποίησεν.

17. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, ἔτει τῷ δευτέρῳ et ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου : νε-

Ελαιον τοῦ φωτός· ✠ 37. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ super vectes. Et omnia vasa ejus, labrum ✠ et basim χρυσοῦν· καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα ejus· et velamina atrii, et columnas ejus, et bases..... τῆς συνθέσεως. 38. Καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας ✠ τῆς σκηνῆς· 39. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τὸ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς. Καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, τὸν λουτήρα ✠ καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ· καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις τῆς....

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΟΨ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 2. Καὶ ἐποίησε τὸ ἐπέन्दυμα.
- 6. Τοὺς λίθους δυοχος.

- 2. Καὶ ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα.
- 6. Τοὺς λίθους σμαράγδου.
Συμπεπορημένους. *Οἱ λοιποὶ*,
συνεσφιγμένους.
Περισεσιαλωμένους. *Οἱ λοιπ.*,
συνεσφιγμένους.

- 2. Καὶ ἐποίησεν ἐφόδ.
- 6. Τοὺς λίθους δυοχος.

- 8. Δίδαφον.
- 35. Ἀναφορεῖς.
- 36.

- 8. Διανενησμένου.
- 35. Διωστήρας.
- 36. Ἄρτους τοὺς προκειμένους.
Ἄλλος, ἄρτους τῆς προθέσεως.
- 39. Βάσιν αὐτοῦ. Ἄλλος, γήσιον.

- 8.
- 35. Ἀναφορεῖς.
- 36.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 2. Et fecit superindumentum.
- 6. Lapidēs onychis.

- 2. Et fecit superhumeralē.
- 6. Lapidēs smaragdī.
Constrictos fibulis. *Cæteri*, con-
strictos.

- 2. Et fecit Ephod.
- 6. Lapidēs onychis.

- 8. Bis tinctum.
- 35. Vectes.
- 36.
- 39.

- 8. Neti.
- 35. Impulsoria. i. e. vectes.
- 36. Panes propositos. *Alius*, pa-
nes propositionis.
- 39. Basim ejus. *Alius*, gesium.

- 8.
- 35. Vectes.
- 36.
- 39.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Exodi.

V. 8. Ἄ., διάφορον. Σ., δίδαφον. Sic vertere so-
ent hi interpretes, ut sæpe vidimus.
V. 54. *Οἱ λοιποὶ*, ἀναφορεῖς. Ubi Basil. Ἄ., Σ.,
Θ., ἀναφορεῖς.
V. 36. Ex Basiliensi.
V. 39. Ἄλλος, γήσιον, ex Basiliensi.

Alia notat Coislīn., quæ ad quem locum perti-
neant non ita facile est assequi; Ἄ., Σ., σφιγκτή-
ρας. ΟΨ, ἀσπιδίσκας.
Ἄ., Σ., ἀλύσεις, ΟΨ, ἐμπλόκια. Θ., γαλαστά, ΟΨ,
ὕποδότην. In marg. πωδῆρη.

CAPUT XL EXODI.

Ex eodem codice.

μηνία ἐστάθη ἡ σκηνή. 18. Καὶ ἔστησεν Μωσῆς τὴν σκηνὴν ✠ καὶ ἔθηκεν τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ ἐπέθηκεν τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ ἐνέβαλεν τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ ἔστησεν τοὺς στύλους αὐτῆς. 19. Καὶ ἐξέ-
τεινεν τὰς ἀυλαίας ἐπὶ σκηνῆν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κα-
τακάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέ-
ταξε Κύριος τῷ Μωσῆϊ. 20. Καὶ λαβὼν ἐνέβαλεν τὰ μαρτύρια εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑπέθηκεν τοὺς διαζω-
στήρας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν, ✠ καὶ ἔθηκεν τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ ἐπάνωθεν· 21. Καὶ εἰσήνεγκεν τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνὴν· καὶ ἐπέθηκεν τὸ κατακά-
λυμμα τοῦ καταπετάσματος, καὶ ἐσκέπασεν τὴν κι-
βωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆϊ. 22. Καὶ ἔθηκεν τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς +
τοῦ μαρτυρίου· τὸ πρὸς βορρᾶν ἔξωθεν τοῦ καταπε-
τάσματος τῆς σκηνῆς. 23. Καὶ προσέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως, ἄρτους ἑναντι Κυρίου, ὃν τρό-
πον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆϊ. 24. Καὶ ἔθηκεν τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ✠ ἀπέναντι

stitutum est tabernaculum 18. Et statuit Moyses tabernaculum, ✠ et posuit bases ejus· et imposuit capitella ejus, et injecit vectes ejus, et statuit columnas ejus : 19. Et extendit aulæa super tabernaculum, et imposuit operimentum tabernaculi super illud desuper, sicut præcepit Dominus Moysi. 20. Et sumens injecit testimonia in arcam, et superposuit vectes sub arca, ✠ et posuit propitiatorium super arcam, desuper· 21. Et intulit arcam in tabernaculum : et imposuit operimentum velaminis, et textit arcam testimonii, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 22. Et posuit mensam in tabernaculo testimonii, ad latus tabernaculi + testimonii· ad aquilonem extra velameu tabernaculi. 23. Et apposuit in ea panes propositionis, panes ante Dominum, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 24. Et posuit candelabrum in tabernaculo testimonii ✠ e regione mense : ad latus tabernaculi, quod est ad austrum. 25. Et imposuit lucernas + ejus· ante Dominum, quemadmodum præcepe-

rat Dominus Moysi. 26. Et posuit altare aureum in tabernaculo testimonii e regione velaminis. 27. Et incensavit super illud incensum compositionis, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 28. ✕ Et posuit velamen portæ tabernaculi : et altare fructuum posuit ad januam tabernaculi ✕ testimonii : 29. Et imposuit super illud holocaustum, et sacrificium, sicut præceperat Dominus Moysi. 30. Et fecit labrum ✕ inter tabernaculum testimonii, et inter altare : 31. Et dedit ibi aquam, ut lavarent ex eo Moyses et Aaron et filii ejus manus suas et pedes, 32. ingredientibus ipsis in tabernaculum testimonii, aut cum accederent ad altare + ad ministrandum : lavabantur ex eo, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 33. Et statuit atrium in circuitu tabernaculi et altaris, ✕ et posuit velamen

τῆς τραπέζης : εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον. 25. Καὶ ἐπέθηκεν τοὺς λύχνους + αὐτῆς : ἕνα ἑκαστοῦ Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 26. Καὶ ἔθηκεν τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος. 27. Καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 28. ✕ Καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς : καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκεν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου : 29. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωσῆ. 30. Καὶ ἐποίησεν τὸν λουτήρα ✕ ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου : 31. Καὶ ἔδωκεν ἐκεῖ ὕδωρ ἵνα νίπωνται ἐξ αὐτοῦ Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας.

TO EBPAIKON.

עַשׂוּרָה 3
מִזְבֵּחַ 5

עֲשֵׂה
עֲשֵׂה 16

עָשָׂה 22

לַעֲשֵׂה 25

בְּאֵר 26

עָשָׂה 27

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Et pones ibi.
5. Altare aureum ad suffimentum.

Ostii.
16. Præcepit.
22. Ad aquilonem.
25. Ascendere fecit.
26. In tabernaculo.
27. Præcepit.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.
5.

16.

22.

25.

26.

27.

VULGATA LATINA.

3. Pones in eo.
5. Altare aureum, in quo adoletur incensum.

In introitu.
16. Præceperat.
22. In parte australi.
25. Vacat.
26. Sub tecto.
27. Jusserat.

ΑΚΥΛΑΣ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.
5.

16. Ἐνετείλατο.

22.

25.

26. Ἐν σκέπη.

27.

AQUILA.

5. Et pones ibi.
5.

16. Præcepit.

22.

25.

26. In tægumento.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Exodi.

Exodi caput ultimum ex eodem Colbertino 5084, aliquot tamen versibus mulctatum, edi curavimus cum obelis et asteriscis, ut exstat in illo exemplari.
V. 3. 'A., Σ., Θ., καὶ θήσεις ἐκεῖ. Sic Basiliensis.

V. 5. Ἄλλοι, θυμιατήριον τὸ χρυσοῦν, etc. Ibi θυμιατήριον sumitur pro altari incensi. Ita Basiliensis codex.

Ibid. Th., ἐπὶ παρὰ τὴν θύραν. Ex Basiliensi.

IN LEVITICUM ADMONITIO.

Lectiones Levitici multis partibus auctiores proferimus, quam a Drusio allatæ fuerant. His porro codicibus et libris editis usi sumus :

Cod. Regio 1825, xi vel xii sæculi, membranaceo.

Cod. Reg. 1871, eximix notæ, x sæculi, membranaceo.

Cod. Reg. 1888, bombycino, xii sæculi.

Cod. Basiliensi x sæculi, egregix notæ.

Cod. Colbertino 3084, quarti quintive sæculi, unde multa capita cum obelis et asteriscis decerpimus. Theodoreto edito an. 1642.

32. Εισπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον + λειτουργεῖν ὁ ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 33. Καὶ ἔστησεν τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου ✕ καὶ ὁ ἔθηκεν τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς.

34. Καὶ συνετέλεσεν Μωσῆς + πάντα ὁ ἔργα. Καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δόξης Κυρίου ἐπέπλησθη ἡ σκηνή. 35. Καὶ οὐκ ἐδυνάστη Μωσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης Κυρίου ἐπέπλησθη ἡ σκηνή. 36. Ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβῃ ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεξέγγυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. 37. Εἰ δὲ μὴ ἀνέβῃ ἡ νεφέλη, οὐκ ἀνεξέγγυσαν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβῃ. 38. Νεφέλη γὰρ Κυρίου ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν νυκτὸς ἐπ' αὐτῆς ἐνώπιον παντὸς οἴκου Ἰσραὴλ ἐν πάσαι, ἀναζυγίαις αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.

5.

16. Ἐνετεῖλατο

22.

25.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ.

27.

SYMMACHUS.

3. Et pones ibi.

5.

16. Præcepit.

22.

25.

26. In tabernaculo.

27.

Ο'.

3. Καὶ θήσεις.

5. Θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιᾶν. Ἄλλος, θυμιατήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὸ θυμίαμα.

Εἰς τὴν θύραν.

16. Ἐνετεῖλατο. Ἄλλος, συνέταξεν.

22. Τὸ πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος, ἀπὸ βορρᾶ.

25. Ἐπέθηκεν. Ἄλλοι, ἔθηκεν, ἐνετεῖλατο.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ. Ἄλλος, εἰς τὴν σκηνήν.

27. Συνέταξε. Ἄλλος, ἐνετεῖλατο.

LXX INTERPRETES.

3. Et pones.

5. Altare aureum ad incensandum. *Alius*, thymiaterium aureum ad thymiana.

In januam.

16. Præcepit. *Alius*, constituit.22. Ad aquilonem. *Alius*, ab aquilone.25. Imposuit. *Alii*, posuit, præcepit.26. In tabernaculo. *Alius*, in tabernaculum.27. Constituit. *Alius*, præcepit.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.

5.

Ἐπὶ παρὰ (sic) τὴν θύραν.

16. Ἐνετεῖλατο.

22.

25.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ.

27.

THEODOTIO.

3. Et pones ibi.

5.

Ad januam.

16. Præcepit.

22.

25.

26. In tabernaculo.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Exodi.

V. 16. Ex eodem Basiliensi.
V. 22. Ἀπὸ βορρᾶ. Ita Basiliensis, tacito interprete.

V. 25. Ex Basiliensi.
V. 26. Ἄ., ἐν σκέπη, etc., ex Basiliensi.
V. 27. Ex Basiliensi.

Hesychio in *Leviticum*.Procopio in *Heptateuchum*.

Editionis Romanæ et Drusii lectionibus.

Ex his autem magis subsidio fuerunt, cod. Basiliensis, unde ingentem lectionum copiam, nondum observatam, mutuati sumus (a), Hesychius in *Leviticum*, cod. Colbertinus 5084, qui multas Levitici partes, asteriscis et obelis notatas, nobis suppeditavit.

(a) Adde Coislinianum, cujus lectiones ex appendice huc revocamus. EDIT. PATR.

PATROL. GR. XV.

17

CAPUT I LEVITICI.

Ex cod. Colbert. 3084.

1. Et revocavit Mosem, et locutus est Dominus ipsi ex tabernaculo testimonii dicens : 2. Loquere filiis Israel, et dices ad eos : Homo ex vobis si offerat munera Domino de pecoribus, de bobus et de ovibus offeretis munera vestra. 3. Si holocaustoma munus ejus de bobus, masculum immaculatum adducet, ad ostium tabernaculi testimonii offeret illud, acceptabile ✕ ipsi : ante Dominum. 4. Et imponet manum ✕ suam : super caput holocausti : acceptabile ipsum ad depropitiandum pro ipso. 5. Et jugulabunt vitalum ante Dominum : et offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem, et effundent ad altare in circuitu, quod est super januas tabernaculi testimonii. 6. Et decoriantes holocaustoma, membratim dividunt illud per membra ✕ ejus : 7. Et imponent filii Aaron sacerdotes ignem super altare : et sternent ligna super ignem. 8. Et imponent filii Aaron sacerdotes membra divisa, et caput et adipem super ligna, quæ sunt super ignem, quæ sunt super altare. 9. Intestina vero ✕ ejus : et pedes ✕ ejus : lavabunt aqua. Et imponet sacerdos omnia super altare : holocaustum est sacrificii, odor suavitatis Domino.

τὸ θυσιαστήριον. Κάρπωμά ἐστιν θυσίας, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

10. Si autem de ovibus donum ejus + Domino :

1. Καὶ ἀνεκάλεσεν Μωσῆν, καὶ ἐλάλησεν Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων· 2. Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐὰν προσάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν· 3. Ἐὰν ὄλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐκ τῶν βοῶν, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει, πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου προσοίσει αὐτὸ, δεκτὸν ✕ αὐτῷ : ἔναντι Κυρίου. 4. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ✕ αὐτοῦ : ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κάρπωματος· δεκτὸν αὐτὸ ἐξειλάσασθαι περὶ αὐτοῦ. 5. Καὶ σφάζουσιν τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου. Καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεύουσιν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 6. Καὶ δειραντες τὸ ὄλοκαύτωμα, μελιοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ✕ αὐτοῦ· 7. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ στοιδιάσουσιν ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ. 8. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 9. Τὰ δὲ ἐγκοιλία ✕ αὐτοῦ· καὶ τοὺς πόδας ✕ αὐτοῦ· πλυνοῦσιν ὕδατι· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα ἐπὶ

10. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ +

TO EBPAIKON.

ויקרא 1
קרבן 2
עלה 3
אחד בן הבקר 5
זרקו
הפשית 6
וערט 7
וקרב 9
עלה
גיהוה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et vocavit. *Heb. lect.* Uicra.
2. Appropinquationem.
3. Ascensio.
5. Filium bovis.
Et spargent.
6. Et exspoliabit.
7. Et ordinabunt.
9. Intestinum ejus.
Ascensio.
Quietis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶ γράμμασι.

1. Ουικρα.
2.
3.
5.
6.
7.
9.

VULGATA LATINA.

1. Vocavit autem.
2. Hostiam.
3. Holocaustum.
5. Vitulum.
Fundentes.
6. Detractaque pelle.
7. Strue composita.
9. Intestinis.
Holocaustum.
Suavem odorem.

AKYAAΣ.

1.
2. Προσφορὰν.
3.
5.
6.
7.
9.

Δῶρον.
Ἀναπαύσεως.

AQUILA.

1.
2. Oblationem.
3.
5.
6.
7.
9.
Donum.
Requiei.

CAPUT I LEVITICI.

Ex cod. Colbert. 3084.

τῷ Κυρίῳ ἃ ἀπό τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὀλοκαύτωμα, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτό. 11. + Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἃ καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς βορρᾶν ἔναντι Κυρίου, καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἄαρων οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτοῦ, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. 12. Καὶ διελούσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ἃ αὐτοῦ ἃ καὶ τὴν κεφαλὴν ἃ αὐτοῦ ἃ καὶ τὸ στέαρ. Καὶ ἐπιστοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 13. Καὶ τὰ ἐγκοιλια καὶ τοὺς πόδας πλυνούσιν ὕδατι. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Κάρπωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας Κυρίου.

14. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν πετηνῶν κάρπωμα προσφέρῃ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστερίδειων τὸ δῶρον αὐτοῦ. 15. Καὶ προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγίσει τὸ αἷμα αὐτοῦ πρὸς τὴν βᾶσιν θυσιαστηρίου. 16. Καὶ ἀφελεῖ τὸν πρόλοβον αὐτοῦ σὺν τοῖς πτεροῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὸ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολᾶς εἰς τὸν τόπον τοῦ σποδοῦ. 17. Καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτερώγων, καὶ οὐ διελεί. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός. Κάρπωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

de agnis, et de hædis in holocaustum, masculum immaculatum adducet illud, 11. + Et imponet manum super caput ejus ἃ et jugulabunt illud a latere altaris ad Aquilonem ante Dominum : et effudent filii Aaron sacerdotes sanguinem ejus super altare in circuitu. 12. Et dividunt illud per membra ἃ ejus ἃ et caput ἃ ejus ἃ et adipem. Et constipabunt ea sacerdotes super ligna, quæ super ignem, quæ super altare. 13. Et intestina et pedes lavabunt aqua : et offeret sacerdos omnia, et imponet super altare : holocaustum est sacrificium, odor suavitatis Domino.

14. Si autem de volatilibus holocaustum offerat munus suum Domino, et offeret de turturibus vel de columbis munus suum. 15. Et offeret illud sacerdos ad altare; et retorquet caput ejus, et imponet super altare, et exstillabit sanguinem ejus ad basim altaris. 16. Et auferet vesiculam gutturis ejus, cum plumis ejus : et projiciet eam ad altare versus Orientem in locum cineris. 17. Et effringet eam ab alis, et non dividet : et imponet eam sacerdos super altare, super ligna, quæ super ignem : Holocaustum est sacrificium, odor suavitatis Domino.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἀνεκάλεσεν.	1.
2. Προσφοράν.	2. Δῶρα.	2.
3.	3. Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα.	3.
5.	5. Τὸν μόσχον. Ἄλλος, υἶόν τοῦ βουκόλιου. Προσχεοῦσι. Ἄλλος, ἀκοντιοῦσι.	5.
6.	6. Ἐκδείραντες. Ἄλλος, δείραντες. Ἄλλος, ἐκδύσει.	6.
7.	7. Ἐπιστοιβάσουσιν. Ἄλλος, ἐπιθήσουσιν. Ἄλλος, στοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς.	7.
9.	9. Τὰ ἐγκοιλια. Ἄλλος, τὰ κοιλίας. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Εὐωδίας.	9.

Δῶρον.

Ἄναπαύσεως.

Εὐαρεστήσεως.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et revocavit.	1.
2. Oblationem.	2. Dona.	2.
3.	3. Holocaustum. <i>Alius</i> , holocausta.	3.
5.	5. Vitulum. <i>Alius</i> , filium bucolii. Effudent. <i>Alius</i> , jaculabuntur.	5.
6.	6. Decoriantes. <i>Alius</i> , excoriantes. <i>Alius</i> , exuēt.	6.
7.	7. Constipabunt. <i>Alius</i> , imponēt. <i>Alius</i> , sternent sacerdotes.	7.
9.	9. Intestina. <i>Alius</i> , ventres.	9.
Donum.	Fructuum oblatio. <i>Alius</i> , holocaustum.	
Requiei.]	Suaveolentiæ.	Beneplaciti.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הצאן 10	40.	10.
11	41.	41.
על־יִרְד		
ונתח 12	42.	12.
ההרעים 13	43.	13.
עלה 14	44.	14.
מך־בני היונה		
ומרק 15 <i>Tò Σαμαρ. ανακλάσει.</i>	45.	15.
על קיר		
את־מזראתך בנצחה 16	46.	16. Σιτίζουσιν.
השלך		
וששע 17	47.	17.
עלה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
40. De pecore.	40. De pecoribus.	40.
41.	41.	41.
Ad femur.	Ad latus.	
42. Et concidet.	42. Divident.	42.
43. Crura.	43. Pedes.	43.
44. Ascensio.	44. Holocaustum.	44.
De filiis columbæ	De pullis columbæ.	
45. Et contorquebit. <i>Samar., reflectet.</i>	45. Retorto ad collum capite.	45.
Super parietem.	Super crepidinem.	
46. Vesiculam ejus cum pluma ipsius.	46. Vesiculam gutturis et plumas.	46. Vesicam.
Et projiciet.	Projiciet.	
47. Et scindet.	47. Confringetque.	47.
Ascensio.	Holocaustum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Levitici.

In hujus libri nomen hanc notam habet Origenes in *Catenis* Regiis mss. : Λευιτικὸν ὀνόμασται, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἱερωσύνης καὶ τὰ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξεν ὁ Θεὸς, ἐν τούτῳ φέρεται. Ἐχει μὲν οὖν καὶ ἡ ἔξοδος τοῦ Θεοῦ νομοθεσίας, ὅπως δὲ ἐτελέσθησαν οἱ ἱερεῖς χραισθέντες, καὶ ὅπως κατεσκευάσθη ἡ σκηνή, καὶ σύμπληξιν ἔλαβεν ἑναρμόνιον. Καὶ ἄλλα πλείονα ἱστορεῖ τὸ Λευιτικόν. Εἰ δὲ καὶ ἕτερα τίνα περιέχει, οὐ θαυμάσιον, ἐπιγραφὴ γὰρ ἐστὶν ἐκάστου βιβλίου τοῦ ἐν αὐτῷ καιριωτέρου δηλωτικῆ. Id est : « Leviticus ita dicitur, quia tum sacerdotii ritum, tum et quæ ad sacrificia et similia a Deo præscripta sunt, continet. Habet quidem et Exodus Dei leges. De modo autem initiandi sacerdotis uncti, de modo item quo adornatum fuit tabernaculum, atque congruentem sibi constructionem accepit, aliaque per multa, narrat Leviticus. Quod si etiam diversa quædam complectatur, nihil mirum : nam cujusque

libri titulus, quæ ipsi magis propria sunt indicat. » Idem Origenes in *Psalms*, ait hunc librum Hebraice vocari Οὐκίρα.

Hujus libri priora capita, et alia quædam fragmenta, ut in *Hexaplis* erant ex versione LXX interpretum cum asteriscis et obelis edi curavimus, prout habentur in sæpe memorato codice Colbertino num. 3084. Hic vero obeli et asterisci longe pauciores habentur quam in postremis Exodi capitibus, quia Levitici textus longe sincerior erat illa postrema Exodi parte.

V. 2. Ita Basiliensis codex, unde maximam lectionum partem hoc libro mutuamur. — Coislin. 'A., Σ., οἱ λοιποὶ, προσφορὰν. Sic et vers 4. Ο, καρπώματος. In marg. ὀλοκαυτώματος.

V. 3. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα. Ita Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, υἶν τοῦ βουκόλου, ex Basiliensi,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Προβάτων. <i>Alius addit</i> , τοῦ ποιμνίου.	10.
11.	11. + Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ : Ἐκ πλαγίων. Ἄλλος, ἐπὶ μηρόν.	11.
12.	12. Διελούσιν. Ἄλλος, μελιούσιν.	12.
13.	13. Τοὺς πόδας. Ἄλλος, τὰ σκέλη.	13.
14.	14. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Περιστερῶν. Ἄλλος, νεοσσῶν περιστερῶν.	14.
15.	15. Ἀποκνίσει. Ἄλλος, λεπίζει. Ἄλλος, μαδίσει. Πρὸς τὴν βάσιν. Ἄλλος, παρὰ τὸν τοίχον.	15.
16. Τὴν φύσιν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτελοῖς.	16. Τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πτεροῖς. Ἐκβαλεῖ. Ἄλλος, ἐμβαλεῖ.	16. Τὴν φύσιν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτελοῖς.
17.	17. Ἐκκλάσει. Ἄλλος, διχάσει. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.	10. De ovibus. <i>Alius addit</i> , ovibus.	10.
11.	11. + Et imponet manum super caput ejus : E lateribus. <i>Alius</i> , ad femur.	11.
12.	12. Divident. <i>Alius</i> , membratim concident.	12.
13.	13. Pedes. <i>Alius</i> , crura.	13.
14.	14. Oblatio fructuum. <i>Alius</i> , holocaustum. Columbarum. <i>Alius</i> , pullis columbarum.	14.
15.	15. Contorquebit. <i>Alius</i> , decorificabit. <i>Alius</i> , glabrum reddet. Ad basim. <i>Alius</i> , ad murum.	15.
16. Vesicam ejus cum pinnis.	16. Vesicam gutturis cum plumis. Ejiciet. <i>Alius</i> , injiciet.	16. Vesicam ejus cum pinnis.
17.	17. Effringet. <i>Alius</i> , dividet. Fructuum oblatio. <i>Alius</i> , holocaustum.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Levitici.

sine interpretis nomine.

V. 6. Ἄλλος, δειραντες, Ἄλλος, ἐκδύσει. Sic Basiliensis. Hæc vero postrema lectio videtur esse Aquilæ.

V. 7. Ἄλλος, ἐπιθήσουσιν, ex Basiliensi. Ἄλλος, στοιδάσουσιν, sic Basiliensis, item hanc ut variam lectionem habet Colb. 5084 ad marg.

V. 8. ὀπιπλη ὄ, διχοτομήματα. Coislin. in marg., μέλη. Et ibid. ὄ, στέαρ in marg. σώμα.

V. 9. Ἄλλος, τὰς κοιλίας. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Basil. Ἄ., Σ., δῶρον. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, ἀναπαύσεως. Basil. Sic etiam infra, cap. xxiii, 18. Ἄ., Σ., ἀναπαύσεως reposuimus ex Coislin.

V. 10. Ex Basiliensi.

V. 11. Hic locus obelo notatus in Coisertino 5084 non exstat in Hebræo. — Ἄ., ἐπὶ μηρόν. Quam le-

ctionem sine interpretis nomine affert Basiliensis.

V. 12. Ἄλλος, μελιούσιν. Ex Basil.

V. 13, 14. Ita Basil.

Ibid. Ἄλλος, νεοσσῶν περιστερῶν. Ita Basiliensis. Hinc vulgatus interpretis hausit.

V. 14. ὄ, περιστερῶν. In marg. Coislin., υἰῶν τῶν περιστερῶν, cum hac nota : Ἐδεῖ λέγειν, περιστεριδίων, δηλοῖ Σύμμαχος τῶν περιστερῶν τοὺς νεοσσούς. Hinc vero sequitur lectionem νεοσσῶν περιστερῶν, quam tacito interprete affert Basiliensis, esse Symmachi.

V. 15. Ita Regius unus et editio Romana. Samaritanus, ἀνακλάσει. Lectiones sequentes, λεπίζει, μαδίσει quorum interpretum sint non notatur. Animadvertas velim in editione Romana et in Regio uno codice, easdem interpretationes referri etiam

ad vocem **יבדיל**, quæ legitur versu 17, infra. Sed male, ut odoratur Drusius.

Ibid., **παρά τὸν τοίχον**. Ita Basil.

V. 16. Ita Basiliensis, optime, ex Symmacho et

Theodotione. In edit. Rom. legitur male, **τὴν φύσιν** pro **τὴν φύσιν**, sane hic de vesica gutturis agitur, non de natura. 'A., **τὴν στήθουςαν**, quasi dicas frumenti receptaculum, id est, vesicam ad grana fru-

CAPUT II LEVITICI.

1. Si vero anima offerat munus sacrificium Domino, similia erit munus ejus; et effundet super illud oleum, et imponet super illud thus. 2. Et afferet ✕ illud: ad filios Aaron sacerdotes: et sumens de ea plenum pugillum ✕ ejus: de similia ✕ ipsa: cum oleo ✕ ejus: et omne thus ejus: et imponet sacerdos memoriale ejus super altare: sacrificium odor suavitatis Domino. 3. Et reliquum de sacrificio est Aaron et filiis ejus, sanctum sanctorum de sacrificiis Domini.

4. Si autem offerat munus, sacrificium coctum in clibano, ex similia panes azymos conspersos in oleo, et lagana azyma peruncta in oleo.

5. Si autem sacrificium de sartagine munus tuum, similia conspersa in oleo, azyma erunt. 6. Et comminues ea in frusta, et effundes super ipsa oleum: sacrificium + est: Domino.

7. Si autem sacrificium de craticula munus tuum, similia in oleo fiet. 8. Et offeret sacrificium quodcumque fecerit de his Domino: et afferet ✕ illud: ad sacerdotem. 9. Et accedens ad altare, auferet sacerdos de sacrificio memoriale ejus: et imponet

1. Ἐν δὲ ψυχῇ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σιμιδάλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ ἐπιχειεῖ ἐπ' αὐτῷ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον. 2. Καὶ οἴσει ✕ αὐτὸ: πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς ἱερεῖς· καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα ✕ αὐτοῦ: ἀπὸ τῆς σιμιδάλεως ✕ αὐτῆς: σὺν τῷ ἔλαιῳ ✕ αὐτῆς: καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, θυσία ὁσμῆ εὐωδίας Κυρίῳ. 3. Καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίου.

4. Ἐν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμηνην ἐν κλειθάνῳ, ἐκ σιμιδάλεως ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἔλαιῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἔλαιῳ.

5. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σιμιδάλις πεφυραμένη ἐν ἔλαιῳ, ἄζυμα ἔσται. 6. Καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχειεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον, θυσία + ἐστίν: Κυρίῳ.

7. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρόν σου, σιμιδάλις ἐν ἔλαιῳ ποιηθήσεται. 8. Καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν ἣν ἂν ποιήσῃ ἐκ τούτων τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ✕ αὐτὸ: πρὸς τὸν ἱερέα. 9. Καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελεί ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυ-

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

AK' AAS.

קרבנו 1. 1.
 מלא קמח 2. 2.
 מאשי יהוה 3. 3.
 תנוח 4. 4.
 חלות מצת בלילה 3.
 ורקיקי 4.
 פתים 6. 6.
 אשה 9. 9.
 קלוי באש 14. 14.
 נרש כרמל 14.
 והקמח 16. 16.

1. 1.
 2. 2.
 3. Ἀπὸ τῶν πυρῶν Κυρίου.
 4.
 Καλλύρας ἀναπεφυραμένας.
 6. Ψωμούς.
 9. Πύρρον.
 14. Πεφυραμένα πυρρ.
 Ἀπαλὰ λάγανα ὀσπριώδη.
 16

VERSIO HEBRAICA TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Appropinquatio ejus.
 2. Plenum pugillum suum.
 3. De ignitionibus Domini.
 4. Clibani.
 Placentæ infermentatæ mistæ.
 Et lagana.
 6. Frusta.
 9. Ignitio.
 14. Tostam in igne.
 Triticum contusum spicæ viridis.
 16. Et suffire faciet.

1. Ejus oblatio.
 2. Pugillum plenum.
 3. De oblationibus Domini.
 4. In clibano.
 Panes absque fermento conspersos.
 Lagana.
 6. Minutatini.
 9. Vacat, sed subjungitur: in odorem suavitatis Domino.
 14. Igni.
 Et confringes in modum farris.
 16. Adolebit.

1.
 2.
 3. Ab ignibus Domini.
 4.
 Collyras respersas.
 6. Frustula.
 9. Ignitum.
 14. Torrefacta igni.
 Tenera olera legumini similia.
 16.

menti recipienda. Hesyebius in *Leviticum* habet sition, minus recte, ni fallor. — 'A., Σ., τὴν σιτί- ζουσαν. Θ., Ε', τὴν ὄσφυν ἦν ἡμεῖς καλοῦμεν φύσαν. Coislín. quæ suspicione mendii non vacant. Ibid. in

hæc verba τῶν Ο' σὺν τοῖς πτεροῖς, notatur in marg. ἄμα τῷ σώρῳ αὐτῆς, « cum congerie ejus. » Ibid., ἐμβάλει. Ex Basil. V. 17. Ex Basil.

CAPUT II LEVITICI.

σίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς· καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυ- σιαστήριον, (κάρπωμα) ὄσμη εὐωδίας Κυρίου. 10. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἄαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυ- ρίου.

11. Πᾶσαν θυσίαν ἣν ἂν προσφέρητε Κυρίῳ, οὐ ποιήσετε ζυμωτόν· πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι. οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ, καρπῶσαι Κυρίῳ δῶρον. 12. Ἄπ' ἀρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναθιβάσετε [αἰ. οὐκ ἀναθήσετε] εἰς ὄσμη εὐωδίας Κυρίου.

13. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἀλλ' ἀλισθήσε- ται· οὐ διαπαύσετε ἄλα διαθήκης Θεοῦ ἀπὸ θυσια- σμάτων ὑμῶν· ἐπὶ παντὸς δῶρου ὑμῶν προσοίσετε ἄλα.

14. Ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογενημάτων τῷ Κυρίῳ, νέα πεφρυγμένα χίβρα ἐρικτὰ τῷ Κυ- ρίῳ· καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογενημά- των σου. 15. Καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτῆς ἔλαιον, καὶ ἐπι- θήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον. Θυσία ἐστίν. 16. Καὶ ἀνοί- σει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χιθῶνων σὺν τῷ ἔλαιῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ.

super altare holocaustum, odor suavitatis Domino. 10. Quod autem reliquum erit de sacrificio, Aaron et filiis ejus, sancta sanctorum de holocaustis Do- mini.

11. Omne sacrificium quodcumque offeratis Do- mino, non facietis fermentatum; omne enim fer- mentum et omne mel non offeretis de eo, ad offe- rendum Domino munus. 12. De primitiis offeretis ea Domino, super altare autem non importabitis in odorem suavitatis Domino.

13. Et omne munus sacrificii vestri sale salietur. Non omittetis salem testamenti Dei a sacrificiis ve- stris: super omne munus vestrum offeretis salem.

14. Si autem offeras sacrificium primarum fru- gum Domino, novas torrefactas spicas vigentes, comminutas Domino: et offeres sacrificium prima- rum frugum tuarum. 15. Et effundes super illud oleum, et impones super illud thus: sacrificium est. 16. Et offeret sacerdos memoriale ejus de farribus cum oleo, et omne thus ejus: hostia Domino.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

- 1.
- 2.
- 3. Ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.
- 4.
- Κολλύρας ἀναπεφυρμένας.
- 6. Ψωμούς.
- 9.
- 14. Πεφρυγμένα πυρί.
- Ἄπαλά λάχανα ὄσπρωδη.
- 16.

- 1. Δῶρον αὐτοῦ.
- 2. Πλήρη τὴν δράκα. Ἄλλος, πλήσει. Ἄλλος, πληρώσει. Οἱ λοι- ποί, πλήρης τὴν δράκα.
- 3. Ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίου.
- 4. Ἐκ κλιθάνου. Ἄλλος, ἐν κλι- θάνῳ.
- Ἄρτους ἀζύμους πεφυρμένους.
- Λάγανα. Ἄλλος, ἀπαλά.
- 6. Κλάσματα.
- 9. Κάρπωμα.
- 14. Πεφρυγμένα.
- Χίβρα ἐρικτὰ.
- 16. Ἀνοίσει. Ἄλλος, ἐπιθήσει.

- 1.
- 2.
- 3. Ἀπὸ τῶν τοῦ πυρός Κυρίου.
- 4.
- Κολλύρας ἀναπεφυρμένας.
- 6. Ψωμούς.
- 9. Πύρρον.
- 14.
- Πιον.
- 16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1.
- 2.
- 3. De oblationibus Domini.
- 4.
- Collyras respersas.
- 6. Frustula.
- 9.
- 14. Torrefacta igni.
- Tenera olera legumini similia.
- 16.

- 1. Donum ejus.
- 2. Plenum pugillum. *Alius*, im- plebit. *Alius*, replebit. *Reliqui*, plen- us pugillo suo.
- 3. De sacrificiis Domini.
- 4. Ex clibano. *Alius*, in clibano.
- Panes azymos conspersos.
- Lagana. *Alius*, tenera,
- 6. Frusta.
- 9. Oblatio fructuum.
- 14. Torrefactas.
- Spicas virentes, comminutas.
- 16. Offeret. *Alius*, imponet.

- 1.
- 2.
- 3. Ab iis quæ sunt de igne Domini.
- 4.
- Collyras respersas.
- 6. Frustula.
- 9. Ignitum.
- 14.
- Pingue.
- 16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
	פחג	
	פחג	Πύρρον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
De frumento contuso ejus.	Partem farris fracti.	
Ignitio	Vacat.	Ignitum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Levitici.

In versione LXX Interpretum hexaplari cum obelis et asteriscis, qualem eruiimus ex cod. Colbertino num. 3084 semper legitur *σεμίδαλις*, ut videas supra. In editis vero *σεμίδαλις*. Ibid. vers 12 legitur in Colbertino, *ἀναθήσεται*, supra vero emendatur prima manu, *ἀναθιθάσεται*: editi hodierni, *ἀναθιθασθήσεται*.

V. 1. קרבן ו', δῶρον. Coislin. in marg. habet *προσφορά*.

V. 2 *Οἱ λοιποὶ*, πλήρης τὴν δράξα, « plenus manu. » Hanc lectionem cum sequentibus ex codice Basiliensi mutuamur.

V. 4. Ἄλλοσ, ἐν κλιθάνῳ. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur vulgatus interpres. —

Coislin. *οἱ λοιποὶ*, κολλυρίδας, ubi Basiliensis habet Ἄ. Σ. Θ. κολλύρας, etc.

Ibid. A., S., Th., κολλύρας ἀναπεφυρμένας, ex Basiliensi.

V. 6. Ἄ., Σ., Θ., ψωμούς. Ex Basiliensi.

V. 9. Ἄ., Θ. πύρρον. Sic solent interpretes isti vertere vocem פחג, ut sæpe videas infra. Ex eodem Basiliensi. — Coislin. Ἄ., Θ. πύρον. Sic.

V. 14. Ἄ. ἐν πυρί. Ex Basiliensi.

Ibidem, ita tres mss. Regii, quorum unus habet *λάγανα*. Totus locus Hebraice sic habet *קרבן פחג* *באשׁ*, i. e. « Teneram spicam tostiam in igne : triticum contusum viridis spicæ. » Hierony-

CAPUT III LEVITICI.

1. Si autem sacrificium salutaris munus ejus + Domino : si quidem ex bobus suis adduxerit, sive masculinum sive femininum, immaculatum adducet illud ante Dominum. 2. Et imponet manus suas super caput muneris ✕ sui : et jugulabit ✕ illud : ad januas tabernaculi testimonii : et effudent filii Aaron sacerdotes sanguinem super altare + holocaustorum : in circuitu. 3. Et offerent de sacrificio salutaris oblationem Domino, adipem qui cooperit ventrem, et omnem adipem qui est super ventrem. 4. Et duos renes, et adipem qui super ipsos, qui super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet. 5. Et offerent ea filii Aaron super altare, super holocaustata, super ligna, quæ super ignem : oblatio odor suavitatis Domino. *ματα*, ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός : *κάρπωμα* ὁσμῆ

6. Si autem de ovibus munus ejus sacrificium salutaris Domino, masculinum aut femininum immaculatum offeret illud. 7. Si agnum adduxerit munus suum, offeret illud ante Dominum. 8. Et imponet manus ✕ suam : super caput muneris sui : et jugulabit illud ad januas tabernaculi testimonii. 9. Et effudent filii Aaron + sacerdotes : sanguinem ✕ ejus : super altare in circuitu. Et offeret de sacrificio salutaris oblationem Domino, adipem et

1. Ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτοῦ + τῷ Κυρίῳ : ἐὰν μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτοῦ προσάγῃ, ἐὰν τε ἄρσεν, ἐὰν τε θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἐναντι Κυρίου. 2. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δῶρου ✕ αὐτοῦ : καὶ σφάξει ✕ αὐτό : παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου : καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον + τῶν ὀλοκαυτωμάτων : κύκλῳ. 3. Καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα Κυρίου, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τὴν κοιλίαν. 4. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. 5. Καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτω-

6. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτό. 7. Ἐὰν ἄρνα προσάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, προσοίσει αὐτὸ ἐναντι Κυρίου. 8. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ✕ αὐτοῦ : ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δῶρου αὐτοῦ : καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 9. Καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν + οἱ ἱερεῖς : τὸ αἷμα ✕ αὐτοῦ : ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σω-

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
	עמי 1	1. Εἰρηνικῶν.
	פחג 3	3.
	עמי 4	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pacificorum.	1. Pacificorum.	1. Pacificorum.
3. Ignitio.	3. In oblationem.	3.
4. Ilia.	4. Ilia.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ἰούρρον.

SYMMACHUS.

Τῶν χίδρων. Ἄλλος, τοῦ ἐρύγματος (φρύγματος) αὐτῆς.

Κάρπωμα.

Ἰούρρον.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

De farribus. *Alius*, de torrefactione ejus.

Ignitum.

Oblatio fructuum.

Ignitum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Levitici.

mus, «de spicis virentibus torrebis igni, et confringes in modum farris.» LXX Int., νέα πεφυγμένα χίδρα ἐρικτά, «novas torrefactas spicas virentes comminutas.» Ubi vox χίδρα, utramque vocem Hebraicam מִכְרִית et מִכְרִית videtur exprimere. In hæc verba locum Eusebii afferimus ex mss. Regiis pleniorum quam in editione Romana jacet: Χίδρα ἐστὶν ὅταν ἀπὸ τῶν ἀκμασάντων ἀσταχύων λαθῶν διαθρύψῃ τις χερσὶν, οἶονε! ἀλέσας· τοῦτο γάρ ἐστιν, ἐρικτά προσοίσει τῷ Θεῷ. Ἐρικτά δὲ τὰ ἐν μύλῳ πτισθέντα καὶ τὴν φλοῖον ἀποβαλόντα ὁσπριώδη λάχανα. Id est: «Χίδρα sunt, cum quispiam spicas quasdam virentes manibus atterit, ac si moleret. Id enim sibi vult illud: *Comminuta offeret Deo.* Ἐρικτά vero

dicuntur ea, quæ mola teruntur et glutam abjiciunt, olera leguminibus similia.»

Ibid. Basiliensis, tacito interprete, τοῦ ἐρύγματος αὐτῆς, mendose, ut puto, pro φρύγματος.

Ibid. ex Basiliensi.

Coislin. Ἄ., Σ., ἀπαλά. Θ., πῖον, et μοχ, Ἄ., Σ., πεφυγμένα πυρ. Quæ lectiones sinceriores sunt iis quas ex aliis mss. eruimus, quæ non consonant cum Hebræo.

V. 16. Ο΄, τῶν χίδρων. Coislin. in marg. habet, τοῦ ἐρύγματος αὐτῆς. Alii, ἐρύγματος. Forte φρύγματος. Ibid., ad illud χίδρων, notatur in marg. ἀλφίτων.

CAPUT III LEVITICI.

τηρίου κάρπωμα τῷ Κυρίῳ, τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφύν ἔμφωρον σὺν ταῖς ψάις περιελεῖ αὐτὸ, καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 10. Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον, τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖν. 11. Ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὀσμή εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

12. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ προσάξει ✕ αὐτὸ ἔναντι Κυρίου. 13. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἔναντι Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσκευθῶσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ✕ αὐτοῦ ἔπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. 14. Καὶ ἀνοίσει ἀπ' αὐτοῦ ✕ δῶρον αὐτοῦ ἔμφωρον Κυρίῳ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 15. Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. 16. Καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ✕ ἄρτον ἔμφωρον, ὀσμή εὐωδίας Κυρίῳ. 17. Πᾶν στέαρ τῷ Κυρίῳ, νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. Πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα οὐκ ἐδεσθε.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Εἰρηνικῶν.

5.

4.

SYMMACHUS.

1. Pacificorum.

5.

4.

1. Σωτηρίου.

3. Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύρρον.

4. Μηρίων. Ἄλλος, λαγόνων.

LXX INTERPRETES.

1. Salutaris.

3. Oblatio. *Alii*, ignitum.4. Femora. *Alius*, ilia.

1. Εἰρηνικῶν.

3

4

THEODOTIO.

1. Pacificorum.

5.

4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΞ.
לזבח שלמים 6	6.	6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.
כשב 7	7.	7. Ἄμνόν
לפני 8	8.	8.
מוזבח השלמים אשד 9	9.	9.
האליה		
שתי 10	10.	10.
הנסלים		
לחם אשה 11	11.	11.
לכני 12	12.	12.
והקריב 14	14.	14.
אשה		
לחם אשה 16	16.	16.
לריח		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. In nostiam pacificorum.	6. Pacificorum hostia.	6. In hostiam pacificorum.
7. Agnum.	7. Agnum.	7. Agnum.
8. Ad facies.	8. In vestibulo.	8.
9. De sacrificio pacificorum ignitionem.	9. De pacificorum hostiæ sacrificium.	9.
Caudam ejus.	Caudam.	
10. Duo.	10. Cum renibus.	10.
Ilia.	Ilia.	
11. Panem ignitionis.	11. In pabulum ignis.	11.
12. Ad facies.	12. Domino.	12.
14. Et appropinquare faciet. Ignitionem.	14. Tollent. Ignis.	14.
16. Panem ignitionis.	16. In alimoniam ignis.	16.
In odorem.	Et suavissimi odoris.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Levitici.

Textum LXX Interpretum ut erat in *Hexaplis* ex codice Colb. supra memorato num. 3084 desumpsimus.

V. 1. 'A., Σ., Θ., εἰρηνικῶν. Sic vocem שלמים vertere solent iidem Interpretes. Hanc porro lectionem, ut et alias omnes hujus capituli ex Basiliensi

codice mutuamur.

V. 3. Alii, πύργον, Aquila scilicet et Theodotus, ut his capite præcedenti. — Coislin. ad vocem σωτηρίου in margine habet τελειότητος. Tres interpretes, v. 4 eamdem vocem ἰσχυρόν vertunt, εἰρηνικῶν. V. similiter 9. Coislin. ad marg. τελειότητος, et τῶν.

CAPUT IV LEVITICI.

1. Et locutus est Dominus ad Mosem, dicens : 2. Loquere ad filios Israel dicens : Anima si peccaverit + ante Dominum ; non sponte, de omnibus præceptis Domini, quæ non oportet facere, et fecerit unum aliquid de eis 3. Si quidem princeps sacerdotum, qui unctus est, peccaverit, ✕ ut populus peccaret ; et adducet pro peccato suo quod peccavit, vitulum de bobus immaculatum Domino, pro peccato. 4. Et adducet vitulum ad ostium tabernaculi testimonii ante Dominum, et imponet manum

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων. 2. Λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων· ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη + ἐναντὶ Κυρίου ; ἀκουσίως ἀπὸ πάντων τῶν προσταγμάτων Κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἐν τῇ ἀπ' αὐτῶν. 3. Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἀμάρτη ✕ τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν ; καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἥμαρτεν, μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τῷ Κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας. 4. Καὶ προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐναντὶ Κυρίου, καὶ ἐπιθήσει

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.	6. Θυσία σωτηρίου.	6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.
7. Πρόβατον.	7. Ἄρνα.	7.
8.	8. Παρὰ τὰς θύρας. Ἄλλ., κατὰ πρόσωπον.	8.
9.	9. Ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν πύρρον.	9.
10.	10. Καὶ τὴν ὄσφυν. Ἄλλος, καὶ τὸ κέρκιον. Ἄμφοτέρους. Ἄλλος, τοὺς δύο. Μηρίων. Ἄλλος, ὄσφυν.	10.
11.	11. Κάρπωμα. Ἄλλοι, ἄρτον πύρρον.	11.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, κατὰ πρόσωπον.	12.
14.	14. Ἀνοίσει. Ἄλλ., προσάξει. Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύρρον.	14.
16.	16. Κάρπωμα. Ἄλλοι, ἄρτον πύρρον. Ὅσμή. Ἄλλ., ὄσμήν.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6 In hostiam pacificorum.	6. Sacrificium salutaris.	6. In hostiam pacificorum.
7. Ovem.	7. Agnum.	7.
8.	8. Apud januas. <i>Alius</i> , ad faciem.	8.
9.	9. De sacrificio salutaris oblationem. <i>Reliqui</i> , de sacrificio pacificorum ignitum. Et lumbum. <i>Alius</i> , et caudam.	9.
10.	10. Utrosque (renes). <i>Alius</i> , duos (renes). Femora. <i>Alius</i> , lumbos.	10.
11.	11. Oblationem. <i>Alii</i> , panem ignitum.	11.
12.	12. Ante. <i>Alii</i> , ad faciem.	12.
14.	14. Offeret. <i>Alius</i> , adducet. Oblationem. <i>Alii</i> , ignitum.	14.
16.	16. Oblationem. <i>Alii</i> , panem ignitum. Odor. <i>Alius</i> , odorem.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Levitici.

εἰρηνικῶν, nisi eadem vox Hebraica. Eodem versu 9, ubi LXX habent σὺν ταῖς ψαῖς, Coislin. in marg. habet, ἐν ἰσότητι τῶν ψαῶν.

V. 6. Ex Basiliensi.

V. 9. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλος, τὸ κέρκιον. Idem Basiliensis, tacito

interprete. Sed infra idem Basiliensis habet, *of λοπολ*, τὸ κέρκιον. Levit. vii, 3.

V. 10. Ex Basiliensi, ut et sequentes versiculi.

V. 16. Ο΄, κάρπωμα. Coislin. in margine, ἄρτον πύρον et ἄρτον προσφορᾶν. Idemque vers. 3, supra, legit πύρον, ubi alii πύρρον.

CAPUT IV LEVITICI.

τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου + ἔναντι Κυρίου ; καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐνώπιον Κυρίου. 5. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστός + ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ; ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ εἰσίοσει αὐτὸ εἰς τὴν σκητὴν τοῦ μαρτυρίου. 6. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ αἶμα, καὶ προσρᾶνεί ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπτάκις τῷ δακτύλῳ ἔναντι Κυρίου κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον. 7. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος + τοῦ μόσχου ; ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς

suam super caput vituli + ante Dominum ; et jugulabit vitulum coram Domino. 5. Et accipiens sacerdos, qui unctus est + qui initiatus est manibus ; de sanguine vituli, et inferet illum in tabernaculum testimonii. 6. Et intinget sacerdos digitum suum in sanguinem, et asperget de sanguine septies digito ante Dominum contra velum sanctum. 7. Et imponet sacerdos de sanguine + vituli ; super cornua altaris thymiamatis compositionis ante Dominum, quod est in tabernaculo testimonii. Et

omnem sanguinem vituli effundet ad basim altaris holocausti, quod est ad januas tabernaculi testimonii. 8. Et omnem adipem vituli pro peccato auferet ab eo, adipem operientem intestina, et omnem adipem, qui est super intestina : 9. Et duos renes, et adipem qui super ipsos, qui est super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet ipsam, 10. quemadmodum auferitur ipsa a vitulo sacrificii salutaris, et offeret ipsam sacerdos super altare holocausti. 11. Et pellem vituli et omnem ejus carnem cum capite ejus, et extremitatibus, et ventre, et fimo. 12. Et efferent totum vitulum extra castra in locum mundum, ubi effundunt cinerem, et comburent illum super ligna in igne : super effusione cineris cremabitur.

κόπρω. 12. Καὶ ἐξοίσουσιν ὄλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς σποδῆν, καὶ κατακύνουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρὶ·

13. Si autem omnis Synagoga Israel ignoraverit, et latuerit verbum ab oculis Synagogæ, et fecerit unum de omnibus mandatis Domini, quod non fiet, et deliquerint : 14. Et innotuerit eis peccatum, quod peccaverunt in eo : et adducet Synagoga vitulum ex bobus + immaculatum : pro peccato : et adducet eum ad ostium tabernaculi testimonii. 15. Et imponent seniores Synagogæ manus suas super caput vituli ante Dominum, et jugulabunt vitulum ante Dominum. 16. Et inferet sacerdos. . . . .

17. ... sanguine vituli : et asperget septies ante Dominum ad faciem velaminis + sancti : 18. Et de

συνθέσεως ἔναντι Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐν τῇ σκητῇ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὃ ἐστὶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκητῆς τοῦ μαρτυρίου. 8. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας, περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδοσθία, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, 9. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, 10. Ὅν τρόπον ἀπαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου. Καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως. 11. Καὶ τὸ δέσμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀκροτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, οὗ ἐκχεοῦσιν τὴν ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδῆς καυθήσεται.

13. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσῃσιν μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃσιν, 14. Καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἣν ἤμαρτον ἐν αὐτῇ. Καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν + ἁμωμον : περὶ τῆς ἁμαρτίας. Καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκητῆς τοῦ μαρτυρίου. 15. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι Κυρίου, καὶ σφάζουσι τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου. 16. Καὶ εἰσώσει ὁ ἱερεὺς. . . . .

17. ... αἵματος τοῦ μόσχου. Καὶ ῥανεῖ ἐπτάκις ἔναντι Κυρίου κατ' ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος +

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בשגב 2	2.	2. Ἐν ἀγνοίᾳ.
אשכול העם 3	3.	3. Εἰς πλημμέλειαν τοῦ λαοῦ.
תאבה		
אביבי 4	4.	4.
אתפני פני 6	6.	6.
מבום 7	7.	7.
הנה		
אל-תד		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In ignorantia.	2. Per ignorantiam.	2. In ignorantia.
3. Ad delictum populi. In peccatum.	3. Delinquere faciens populum. Pro peccato.	3. Ad delictum populū.
4. Et afferet.	4. Adducet.	4.
6. Cum faciebus veli.	6. Contra velum.	6.
7. Aromatum.	7. Thymiamatis gratissimi.	7.
Ascensionis.	Holocausti.	
Ad fundamentum.	In basim.	

τοῦ ἀγίου : 18. Καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει + ὁ ἱερεὺς : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων + τῆς συνθέσεως : ὃ ἐστὶν ἐνώπιον Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν καρπωμάτων, τὸ δὲ πρὸς τῆ ὀύρᾳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 19. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 20. Καὶ ποιήσει τὸν μόσχον. . . . . ✠ τῷ : καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς + ἡ ἁμαρτία : 21. Καὶ ἐξοίσουσιν τὸν μόσχον + ὄλον : ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ κατακαύσουσιν τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον ἁμαρτίας συναγωγῆς ἐστίν.

22. Ἐὰν δὲ ὁ ἀρχὼν ἁμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως, καὶ πλημμεληθῆ. 23. Καὶ γνωσθῆ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἤμαρτεν ἐν αὐτῇ καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον. . . . .

24. . . . τοῦ χιμάρου, καὶ σφάζουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου ἁμαρτίας ἐστίν. 25. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ + δώσει : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, 26. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ. . . . .

sanguine imponet + sacerdos : super cornua altaris thymiamatum + compositionis : quod est coram Domino, quod est in tabernaculo testimonii. Et omnem sanguinem effundet ad basim altaris holocaustorum, quod est apud ostium tabernaculi testimonii. 19. Et omnem adipem auferet ejus ab eo, et offeret super altare. 20. Et faciet vitulum. . . . . et depropiabit pro eis sacerdos et dimittetur eis + peccatum : 21. Et efferent vitulum + totum : extra castra. Et comburent vitulum, quemadmodum combusserunt vitulum priorem : peccati Synagogæ est.

22. Si autem princeps peccaverit, et fecerit unum de omnibus mandatis Domini Dei sui, quod non fiet, non sponte, et deliquerit, 23. Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, et offeret munus suum hircum. . . . .

24... hirci, et jugulabunt eum in loco, ubi jugulant holocaustomata coram Domino : peccati est. 25. Et imponet sacerdos de sanguine, qui peccati est, digito suo, et + dabit : super cornua altaris holocaustomatum : et omnem sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocaustomatum : 26. Et omnem adipem ejus offeret super altare, sicut adipem sacrificii salutaris. Et depropiabit pro. . . . .

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Ἐν ἀγνοίᾳ.	2. Ἀκουσίως.	2.
3.	3. Τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. "Ἄλλος, εἰς τὴν ἁμαρτίαν.	3.
4.	4. Προσάξει. "Ἄλλος, προσοίσει.	4.
6.	6. Κατὰ τὸ καταπέτασμα. "Ἄλλος, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπέτασματος.	6.
7.	7. Τῆς συνθέσεως. "Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων. Τῶν ὀλοκαυτωμάτων. "Ἄλλος, τῆς ὀλοκαυτώσεως. "Ἄλλος, τῆς καρπώσεως. Παρὰ τὴν βᾶσιν. "Ἄλλος, ἐπὶ τὸν θεμέλιον.	7.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

2. In ignorantia.	2. Non sponte.	2.
3.	3. Ut populus peccaret. Pro peccato. <i>Alius</i> , in peccatum.	3.
4.	4. Adducet. <i>Alius</i> , adferet.	4.
6.	6. Ad velum. <i>Alius</i> , cum facie veli.	6.
7.	7. Compositionis. <i>Alius</i> , aromatum. Holocaustorum. <i>Al.</i> , oblationis holocausti. <i>Alius</i> , oblationis. Ad basim. <i>Alius</i> , ad fundamentum.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαὶς γράμμασι	AKYAAΣ.
8 החצאת	8.	8.
ירימ		
על הקרב		
על הקרב		
9 הגסלים	9.	9.
10 השלמים	10.	10.
11 תעל-כרעתי	11.	11.
13 ונעלם דבר	13.	13.
14 הקדל	14.	14.
לחצאת		
הביא		
17 את פני	17.	17.
18	18.	18.
אליסד		
העלה		
20 לפי	20.	20.
החצאת		
21 הקדל	21.	21.
22 בשגה	22.	22. Ἐν ἀγνοίᾳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
8. Peccati. Lerabit. Intestinum. Super intestinum.	8. Pro peccato. Auferet. Vitalia. Quæ intrinsicus sunt.	8.
9. Ilia.	9. Ilia.	9.
10. Pacificorum	10. Pacificorum.	10.
11. Et cum cruribus ejus.	11. Pedibus.	11.
13. Et absconditum fuerit verbum.	13. Et per imperitiam.	13.
14. Congregatio. Ad peccatum.	14. Vacat. Pro peccato suo.	14.
Et adducent.	Adducet.	
17. Ad facies.	17. Contra.	17.
18.	18.	18.
Ad fundamentum. Ascensionis.	Juxta basim. Holocaustorum.	
20. Juuenco. Peccati.	20. De hoc vitulo. Vacat.	20.
21. Congregationis.	21. Multitudinis.	21.
22. In ignorantia.	22. Per ignorantiam.	22. In ignorantia.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

8	8. Τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, τοῦ ιλασμοῦ. Περιελεῖ. Ἄλλος, ὑψώσει. Τὰ ἐνδόσθια. Ἄλλος, τὴν κοι- λίαν. Τῶν ἐνδοσθίων. Ἄλλος, τῆς κοι- λίας.	8.
9.	9. Μηρίων. Ἄλλος, λαγόνων.	9.
10.	10. Τοῦ σωτηρίου. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	10.
11.	11. Τοῖς ἀκροτηρίοις. Ἄλλος, τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.	11.
13.	13. Καὶ λάθῃ βῆμα. Ἄλλως, καὶ παροράθῃ λόγος.	13.
14	14. Ἡ συναγωγή. Ἄλλος, ἡ ἐκκλησία. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλ., ἐξιλα- σμόν. Προσάξει. Ἄλλος, προσάξου- σιν.	14.
17.	17. Κατενώπιον. Ἄλλος, κατὰ ῥόσωπον.	17.
18.	18. Τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλ., τῶν ἀρωμάτων. Πρὸς τὴν βάσιν. Ἄλλ., εἰς τὸν θεμέλιον. Τῶν καρπώσεων. Ἄλλος, ὀλο- καυτώσεως.	18.
20.	20. Τὸν μόσχον. Ἄλλος, ὁ μό- σχος. Τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, ἐξιλα- σμοῦ.	20.
21.	21. Συναγωγῆς. Ἄλλος, ἐκκλη- σίας.	21.
22. Ἐν ἀγνοίᾳ.	22. Ἀκουσίως.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

8.	8. Peccati. <i>Alius</i> , propitiationis. Auferet. <i>Alius</i> , levabit. Intestina. <i>Alius</i> , ventrem. Intestina. <i>Alius</i> , ventrem.	8.
9.	9. Femora. <i>Alius</i> , ilia.	9.
10.	10. Salutaris. <i>Alit</i> , pacificorum	10.
11.	11. Extremitatibus. <i>Alius</i> , pe- dibus ejus.	11.
13.	13. Et latuerit verbum. <i>Aliter</i> , et neglectum fuerit verbum.	13.
14.	14. Synagoga. <i>Al.</i> , Ecclesia. Pro peccato. <i>Alius</i> , propitia- tionem. Adducet. <i>Alius</i> , adducent.	14.
17.	17. In conspectu. <i>Alius</i> , ad fa- ciem	17.
18.	18. Thymiamatum. <i>Alius</i> , aro- niatum. Ad basim. <i>Al.</i> , in fundamentum. Oblationum. <i>Alius</i> , oblationis holocaustorum.	18.
20.	20. Vitulum. <i>Alius</i> , vitulus. Peccati. <i>Alius</i> , propitiationis.	20.
21.	21. Synagogæ. <i>Al.</i> , Ecclesiæ.	21.
22. In ignorantia.	22. Non sponte.	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
זכר הבנים 23	23.	23.
השלמים 31	31.	31.
כבש 32	32.	32.
חלקה 34	34.	34.
העלה		
הכשב 35	35	35.
חבא		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Masculum integrum.	23. Immaculatum, <i>omissa voce</i> , masculum.	23.
31. Pacificorum.	31. Pacificorum.	31.
32. Agnum.	32. De pecoribus	32.
34. Et accipiet. Ascensionis.	34. Sumetque. Holocausti.	34
35. Agni. Peccavit.	35. Arietis. Pro peccato.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Levitici.

Caput IV Levitici secundum versionem LXX Interpretum, ut in *Hexaplis* erat, mutuamur ex Colbertino sæpe memorato num. 3084. Sed aliquot in locis lacerum et in fine mutilum.

V. 2. 'A., Σ., ἐν ἀγνοίᾳ. Sic duæ catenæ Regiæ. edit. Romana soli Aquilæ tribuit. Basiliensis vero, ἐν ἀγνοίᾳ, tacito interpretum nomine. — חַבְּאָהוּ, προσταγμάτων. Coisl. in marg. ἐντολῶν, et ibid., ubi LXX habent μόσχον ἐκ βοῶν, in marg., μοσχόταυρον.

V. 3. 'A., εἰς πλημμύτην τοῦ λαοῦ. Sic Eusebius in *Psalms*, p. 386. Basiliensis interpretem non indicat.

Ibid. Ἄλλος, εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Sic Basiliensis, acito interprete, quem puto esse Aquilam.

V. 4. Προσώσει. Ex Basiliensi.

V. 6. Ἄλλος, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπετάσματος. Sic Basiliensis sine interpretis nomine, quem puto Aquilam esse.

V. 7. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων, ex Basiliensi. Vocem כִּסְיִים ita vertit supra Aquila, Exod. xxx, 7; Symmachus, Exod. xxxv, 8, et Theodotio in utroque loco.

Ibid. Has lectiones ex Basiliensi mutuamur, tacitis interpretibus.

V. 8. Ἄλλος, ὑψώσει, forte Aquila, nam liucram e vestigio sequitur. Ex Basiliensi.

Ibid., duas lectiones sequentes, τὴν κοιλίαν et τῆς κοιλίας affert Basiliensis, tacito interprete.

V. 10. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν, « pacificorum; » id est, A. S. et Th., ut sæpe vidimus supra, quos sequitur vulgatus interpres. Ex Basiliensi. — O', τοῦ

CAPUT V LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אלה 1	1.	1.
עני		
ש-ש 2	2.	2. Ἐρπετοῦ.
ש-א 4	4.	4.
אשר חבא 5	5.	5.
על חבאתי 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adjurationis. Iniquitatem ejus.	1. Jurantis. Iniquitatem suam.	1.
2. Reptilis.	2. Reptile.	2. Reptilis.
4. Deliquit.	4. Delictum suum.	4.
5. Et confessa fuerit quod peccavit.	5. Agat pœnitentiam pro peccato.	5.
6. Super peccato suo.	6. Vacat.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
23.	23. Ἄρσεν ἁμωμον. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας.	23.
31.	31. Σωτηρίου. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	31.
32.	32. Πρέδατον. Ἄλλος, ἀμνόν.	32.
34.	34. Καὶ λαθῶν. Ἄλλος, καὶ λήψεται. Τῆς ὀλοκαυτώσεως. Ἄλλος, τῶν ὀλοκαυτωμάτων.	34.
35.	35. Προβάτου. Ἄλλος, τοῦ ἀμνοῦ. Ἥμαρτε. <i>Alius addit</i> , Κυρίη.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
23.	23. Masculum immaculatum. <i>Alius</i> , pro peccato.	23.
31.	31. Salutaris. <i>Alit</i> , pacificorum.	31.
32.	32. Ovem. <i>Alius</i> , agnum.	32.
34.	34. Et accipiens. <i>Al.</i> , et accipiet. Holocautorum oblationis. <i>Alius</i> , holocaustum.	34.
35.	35. Ovis. <i>Alius</i> , agni. Peccavit, <i>Alius addit</i> , Domino.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Levitici.

σωτηρίου. Coislin., marg., τῶν εἰρηνικῶν, et τελειότητος. vers. autem 26 et 35 ad marg., τελειώσεως.

V. 11. Ἄλλος, τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Sic Basiliensis, non nominato interprete, quem sequitur Hieronymus, seu vulgatus interpres.

V. 13. Ο΄, παροράθη λόγον. Est altera lectio LXX Interpretum, quam observant et edit. Rom. et Regii codices.

V. 14. Ἄλλος, ἡ ἐκκλησία. Ita Basiliensis. Vocem ἅπρ LXX Interpretes modo συναγωγῆν, modo ἐκκλησίαν vertunt.

Ibid. Ἄλλος, προσάξουσιν. Ex Basiliensi.

V. 15. Ο΄, πρεσβύτεροι. Coislin., in marg., σοφοί.

V. 17. Ex Basiliensi.

V. 18. Ο΄, τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλ., τῶν ἁρωμάτων.

των. Sic omnes codices mss., et editio Romana. Neutram vero lectionem habet Hebræus.

Ibid., εἰς τὸν θεμέλιον. Sic omnes codices et editio Rom.

Ibid., ὀλοκαυτώσεως. Ex Basiliensi.

V. 21. Ἄλλος, ἐκκλησίας. Ita Basiliensis.

V. 23. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας. Sic Basiliensis. Non est in Hebræo.

V. 24. Ο΄, ἁμαρτία ἐστίν. Coislin., ad marg., ἰλασμός ἐστίν, et v. 35. Ο΄, περὶ ἁμαρτίας. Coislin., ad marg., εἰς ἰλασμόν.

V. 31, 32. Ex Basiliensi, ut et sequentes, quarum pleræque jam supra leguntur.

V. 33. Post, ὀλοκαυτώματα LXX Interpretum, quæ respondet verbo פָּתַח Hebræici textus, *Alius addit*, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, in loco sancto.

CAPUT V LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ὁρκισμοῦ. Ἄλλος, συνθήκης. Τὴν ἁμαρτίαν. Ἄλλος, τὸ ἀνόμημα.	1.
2. Ἐρπετοῦ.	2. Κτηνῶν.	2.
4.	4. Ἄμαρτη. Ἄλλος, πλημμελήση.	4.
5.	5. Καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν. Ἄλλος, μετανοήσει ἐφ' ὧν ἤμαρτε.	5.
6.	6. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, λύτρον.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Jurationis. <i>Alius</i> , pacti. Peccatum. <i>Alius</i> , iniquitatem.	1.
2. Reptilis.	2. Pecorum.	2.
4.	4. Peccaverit. <i>Alius</i> , deliquerit.	4.
5.	5. Et confitebitur peccatum. <i>Alius</i> , pœnitentiam aget pro iis quæ peccavit.	5.
6.	6. Pro peccato. <i>Alius</i> , redemptionem.	6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
8 ומלך	8.	8.
ערפי 10 כבשפז	40.	10.
41 תשיג	41.	41.
האפה 12 דביאה	42.	42. Αὐτήν.
13 כמנח	43.	43.
15 נפש כיתמעל מעד חסאה בשגה	45.	45.
שקלים בשקל־הקדש		
17 עדנ	47.	47.
18 לאשם	48.	48.
19 אשם דא אשם אשם	49.	49.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
8. Contorquebit. Cervicis ejus.	8. Retorquebit. Ad pennulas.	8.
10. Juxta judicium.	10. Ut fieri solet.	40.
11. Attigerit.	11. Quiverit offerre.	41.
Epha.	Ephi.	
12. Et adducet eam.	12. Tradetque eam.	42. Eam.
13. Sicut munus.	13. In munere.	45.
15. Anima cum prævaricata fue- rit prævaricationem, et peccaverit in ignorantia.	45. Anima, si prævaricans cæ- remonias per errorem.	45.
Siclorum in siclo sanctitatis.	Duobus siclis juxta pondus sanctuarii.	
47. Perversitatem suam.	47. Iniquitatem suam.	47.
48. Ad delictum.	48. Juxta mensuram æstimatio- nemque peccati.	48.
49. Delictum illud delinquendo deliquit.	49. Quia per errorem deliquit.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Levitici.

V. 1. Ἄλλος, ἀνόμημα. Ita Basiliensis codex.

V. 2. Ἄ., Σ., ἔρπετου. Ex Isychio, qui sic habet :
« Vel quodlibet reptile, id est, quod super ventrem
suum trahitur, quæ nihilominus Symmachus et
Aquila *reptilia* ediderunt, LXX autem *abominatio-
nes*. » Sic ille, qui non genera et casus refert, ut
exstant in *Hexaplis*; sed ea ad seriem orationis
suz accommodat, ut liquet, quemadmodum et alii
Patres persæpe fecerunt. In hoc autem peccat,
quod vocem βδελυγμάτων, « abominationum, » quæ
in LXX legitur, putet respondere voci Synimachi
et Aquilæ ἔρπετου, « reptilis, » sive ךַּשׁ Hebraico.

Nam LXX hæc Hebraici textus verba ךַּשׁ כַּבֵּשׂ
כַּשׂ, sic expriment, ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν
τῶν ἀκαθάρτων, « aut morticinorum pecorum im-
mundorum. » Ubi ךַּשׁ per κτηνῶν exprimitur (*).

V. 4. Ἄλλος, πλεμμελήση. Ex Basiliensi. —
O, πρὸ ὀφθαλμῶν. Coislin., ad marg., ἐξ ὀφθαλ-
μῶν.

V. 9. O, περὶ τῆς ἀμαρτίας, Coislin., ad marg.,
Ἰλασμοῦ, et similiter v. 11.

V. 10. Ἄλλος, κατὰ τὴν χρίσιν, כַּשׂשׁ. Vide-
tur autem Aquilæ esse, qui litteram κατὰ πόδα se-

(* In hoc nostro versu κτηνῶν LXX Interpretum respondet voci כַּבֵּשׂ Hebraici textus; ךַּשׁ autem
reipsa reddunt βδελυγμάτων. Textus vero Græcus aliquam passus est transpositionem, quam auctor im-
prudenter non animadvertit. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Καὶ ἀποκνίσει. Ἄλλος, ἀνακλάσει. Σφονδύλου. Ἄλλος, τένοντος.	8.
10.	10. Ὡς καθήκει. Ἄλλος, κατὰ τὴν κρίσιν.	10.
11.	11. Εὕρισκη. Ἄλλος, καταλάβη. Οἰφί. Ἄλλος, σάτου.	11.
12. Αὐτήν.	12. Καὶ ὀσει αὐτό.	12. Αὐτήν.
13.	13. Ὡς θυσία σεμιδάλεως. Ἄλλος, ὡς θυσία αἰνέσεως.	13.
15.	15. Ἡ ἐν λάθῃ αὐτὸν λήθη, καὶ ἀμάρτη ἀκουσίως. Ἄλλος, ἀδικήση ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῆ παράβασιν. Σίκλων, τῷ σίκλω τῶν ἁγίων. Ἄλλος, σταθμὸν, ἐν σταθμῷ ἁγίων.	15.
17.	17. Ἄμαρτιαν. Ἄλλος, ἀνομιαν.	17.
18.	18. Εἰς πλημμέλειαν. Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν.	18.
19.	19. Ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα. Ἄλλος, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα πλημμέλησιν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	8. Et retorquebit. <i>Al.</i> , refringet. <i>Vertebræ. Alius, tendonis.</i>	8.
10.	10. Ut decet. <i>Alius, juxta judicium.</i>	10.
11.	11. Inveniat. <i>Alius, apprehendat.</i> <i>Œphi. Alius, sati.</i>	11.
12. Eam.	12. Et afferet illud.	12. Eam.
13.	13. Ut sacrificium similæ. <i>Al.</i> , ut sacrificium laudis.	13.
15.	15. Quæcunque latuerit eum oblivione, et peccaverit non sponte. <i>Al.</i> , si injuste fecerit injustitiam, vel si transgressa fuerit transgressionem. <i>Siclorum, siclo sanctorum. Al.</i> , pondus, in pondere sanctorum.	15.
17.	17. Peccatum. <i>Al.</i> , iniquitatem.	17.
18.	18. In delictum. <i>Al.</i> , in redemptionem.	18.
19.	19. Deliquit enim delicto. <i>Alius, deliquit enim delinquendo delictum.</i>	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Levitici.

quitor. Ex Basiliensi.

V. 11. Ex Basiliensi.

V. 12. Ex eodem. Hic autem LXX αὐτό in neutro habent, quia referunt ad τὸ δέκατον, A., S., Th., in feminino, quia σεμιδάλιν respiciunt. — Ο΄, ὀλοκαυτωμάτων. Coislín., in marg., προσφορῶν, vers. 13. Ο΄, ἀφ' ἐνός, Coislín., in marg., ἐφ' ἐνί. Ibid. Ο΄, θυσία, ad marg., κάρπωμα.

V. 13. Ο΄, σεμιδάλεως. *Alius, αἰνέσεως.* Neutrum exstat in Hebræo. Ex Basiliensi.

V. 15. Ἄλλος, ἀδικήση ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῆ παράβασιν. Sic mss. omnes et editio Romana. Puto autem Aquilæ esse.

Ibid. Ἄλλος, σταθμὸν, ἐν σταθμῷ ἁγίων. Sic duo mss. Regii et edit. Rom., Drusius legendum putat,

σταθμῶν ἐν σταθμῷ, sed nullum exemplar sic habet. — Coislín., in marg., σταθμῶν ἐν σταθμῷ ἁγίω, recte; alii omnes mss., σταθμὸν ἐν σταθμῷ ἁγίων, ubi jure suspicabatur Drusius legendum esse σταθμῶν. Addo ἁγίω, etiam legendum esse ut habet Coislínianus, non vero ἁγίων, ut alii.

V. 17. Ἄλλος, ἀνομιαν. Ita Basiliensis.

V. 18. Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν. Sic omnes mss. Regii et editio Romana. Drusius legendum putat, εἰς πλημμέλειαν. Sed reclamant omnia exemplaria. Et alioquin hæc interpretatio si non litteram, ὄρων, sensum tamen respicit, esseque potest Symmachii.

V. 19. Ἄλλος, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα πλημμέλησιν. Sic editio Romana; videtur autem esse Aquilæ versio.

TO EBPAIKON.

CAPUT VI LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

2 ומע'ה מעל ביהוה	2	2.
יחש תשומת יד		
בגל		
עשק את-עמיתו 4 את-העשק אשר עשם	4.	Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ. 4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντη- σεν. 5.
5 אטמות	5.	5.
10 מוד בד	10.	10.
ומכנסי בד		
על-בשרו		
את-הדש'		
אצל		
11 את בגדיו	11.	11.
בגדים אחרים		
12 השלמים	12.	12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Prævaricata fuerit prævari- cationem in Dominum.	2. Contempto Domino.	2.
Et mentitus fuerit.	Negaverit.	
In positione manus.	Quod fidei ejus creditum fuerit.	
In rapina. Vi occupavit proximum suum.	Vel vi aliquid extorsit. Aut calumniam fecerit.	Calumniatus est proximum suum.
4. Usurpationem quam usurpa- vit.	4. Quæ per fraudem voluit obti- nere.	4. Sycophantiam qua calomnia- tus est.
5. Delicti sui	5. Cui damnum intulerat.	5.
10. Indumento' suo lini.'	10. Tunica linea.	10.
Et feminalia suo lini.	Et feminalibus lineis.	
Super carnem suam.	Deest.	
Cinerem.	Favillam.	
Apud.	Juxta	
11. Vestes suas.	11. Prioribus vestimentis.	11.
Vestes alias.	Aliis (sc. vestimentis.)	
12. Pacificorum.	12. Pacificorum.	12.

CAPUT VI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

2.	2. Παριδὼν παριδῆ τὰς ἐντολάς Κυρίου. Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικήμα εἰς τὸν Κύριον. Ψεύσεται Ἄλλος, ἀρνήσεται. Περὶ κοιωνίας. Ἄλλος, ἐν θέματι χειρὸς. Ἄλλος, ἐν πιστώσει χειρὸς. Περὶ ἀρπαγῆς. Ἄλλ., ἐν ἀναγκασμῷ.	2.
Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ.	Ἐδίκησε τὸν πλησίον.	Ἐσυκοφάντησε τὴν πλησίον αὐτοῦ.
4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντησεν.	4. Ἀδικήμα δ' ἠδίκησε.	4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντησεν.
5.	5. Εἰς δ' ἐπλημμέλησε. Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν.	5.
10.	10. Χιτῶνα λινοῦν. Ἄλλος, ἐπενδύτην λευκόν. Ἄλλος, διπλοῦν. Περισκελὲς λινοῦν. Ἄλλος, σκέπας λευκάς. Ἐπὶ τὸ σῶμα. Ἄλλος, περὶ τὰς σάρκας. Κατακάρπωσιν. Ἄλλος, πίσυτητα. Ἐχόμενον. Ἄλλος, ἐκ πλαγίου.	10.
11.	11. Τὴν στολὴν αὐτοῦ. Ἄλλος, τὰ φάρεα. Στολὴν ἑλλην. Ἄλλος, φάρεα ἕτερα.	11.
12.	12. Τοῦ Σωτηρίου. Ἄλλος, εἰρηγικῶν.	12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Despiciens despexerit mandata Domini. <i>Alius</i> , injuste fecerit injustitiam in Dominum. Mentitus fuerit. <i>Alius</i> , negaverit. De societate. <i>Alius</i> , in positione manus. <i>Alius</i> , in probatione manus. De rapina. <i>Alius</i> , in coactione. Injuriam fecit proximo.	2.
Calumniatus est proximum suum.		Calumniatus est proximum suum.
4. Sycophantiam qua calumniatus est.	4. Injustitiam quam injuste fecit.	4. Sycophantiam qua calumniatus est.
5.	5. In quod deliquit. <i>Alius</i> , in redemptionem.	5.
10.	10. Tunicam lineum. <i>Alius</i> , superindumento albo. <i>Alius</i> , duplici. Feminale lineum. <i>Alius</i> , operimenta alba. Super corpus. <i>Alius</i> , circum carnes suas. Catacarposin. <i>Alius</i> , pinguedinem. Juxta. <i>Alius</i> , e latere.	10.
11.	11. Stolum suam. <i>Alius</i> , indumenta. Stolum aliam. <i>Alius</i> , vestimenta alia.	11.
12.	12. Salutaris. <i>Alius</i> , pacificorum.	12.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
הקרב 14	14.	14.
הבנחה 15	15.	15.
מאשז 17	17.	17.
יקדש 18	18.	18.
האפה 20	20.	20.
מנחה תמיד		
מרבכת 21	21.	21. Ζεστήν.
תפיני		
מנחת פתים		Δῶρον ψωμόν.
המשיח 22	22.	22.
יכל-מנחת 23	23.	23.
כליל תהיה		[Ὀλόκληρον ἔσται.]
החמאת 25	25.	25.
הבחמאת 26		26.
הכרז ושבח 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Admovere.	14. Offerent.	14.
15. Munus.	15. Vacat.	15.
17. Ex ignitionibus.	17. Incensum.	17.
18. Sanctificabitur.	18. Sanctificabitur.	18.
20. Epha. Munus juge.	20. Ephi. Sacrificio sempiterno.	20.
21. Frictam. Coctiones. Munus buccellarum.	21. Calidam. Deest. Offeret autem eam calidam.	21. Fervidam. Donum frustulum.
22. Unctus.	22. Vacat.	22.
23. Omne munus.	23. Omne sacrificium.	23.
• Totum erit.	igne consumetur.	Integrum erit.
25. Peccati.	25. Pro peccato.	25.
26. Qui expians.	26. Qui offert.	26.
28. Et tergetur et inundabitur.	28. Defricabitur et lavabitur.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Levitici.

(*) V. 2. Ἄλλος, ἀδικήση ἀδικημα. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem puto esse Aquilam. Vid. supra, Levit. v, 15. — Coislin. in marg. (V, ψεύσεται. 'A., ἀρνήσεται, quam lectionem sine interpretis nomine habet Basiliensis. Vers. autem 5, ubi LXX ἐλεγχθῆ, Coislin. ad marg., ὠφληθῆ.

Ibid. Ἄλλος, ἀρνήσεται. Ita Basiliensis, sine nomine interpretis, quem sequitur Vulgata.

Ibid. Ἄλλος, ἐν θέματι χειρός. Hic videtur Aquila esse, qui litteram sequitur. Ἄλλος, ἐν πιστώσει χειρός. Hic putatur esse Symmachus. Ex Basiliensi

primus; secundus vero ex editione Romana, et ex duabus Regiis Catenis.

Ibid. Ἐν ἀναγκασμῷ. Sic unus Regius et edit. Rom., non indicato interpretis nomine.

Ibid. 'A., Σ., Θ., ἐσυκοφάντησεν. Sic duo Regii codices et editio Rom. In hunc locum Isychius. « Cæteri interpretes, Aquila, Theodotio et Symmachus, ubi dixerunt LXX, Si nocuit aliquid proximum suum, isti verterunt, Si calumniatus est aliquid. » V. 4. 'A., Σ., Θ., συκοφαντήσαν. Ita Basiliensis et editio Romana.

(*) Sciendum cel. restauratorem Hexaplorum divisionem sequi, hic et ubique, non Bibliorum Hebraicorum, sed Vulgatæ seu Latinæ seu Græcæ: quod semel monuisse sufficiat.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Προσάξουσιν. Ἄλλος, προσέουσιν.	14.
15.	15. Θυσίας. Ἄλλος, καρπώσεως.	15.
17.	17. Τῶν καρπωμάτων Κυρίου. Ἄλλος, τοῦ πυρός μου.	17.
18.	18. Ἀγιασθήσεται. Ἄλλος, μολυνθήσεται.	18.
20.	20. Οἶφι. Ἄλλος, σάτου. Εἰς θυσίαν διαπαντός. Ἄλλος, καρπώματος διηνεκεύς.	20.
21. Πεπλατυμένην.	21. Πεφυραμένην. Ἐλικτά. Ἄλλος, ἐρεικτά. Θυσίαν ἐκ κλασμάτων.	21. Δῶρον κλασμάτων.
22.	22. Χριστός. Ἄλλος, ἀλειφθεῖς.	22.
23.	23. Πᾶσα θυσία. Ἄλλος, πᾶν μάννα. Ὀλόκαυτος ἔσται.	23.
25. Ἄμαρτίας.	25. Ἄμαρτίας.	25. Ἄμαρτίας.
26.	26. Ὁ ἀναφέρων. Ἄλλος, ὁ ἐλάζων.	26. [Ἰλασκόμενος.]
28.	28. Ἐκτρίψει αὐτὸ καὶ ἐκκλύσει. Ἄλλος, σμυχθήσεται, καὶ βαπτισθήσεται.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14.	14. Adducent. <i>Alius</i> , offerent.	14.
15.	15. Sacrificii. <i>Alius</i> , oblationis.	15.
17.	17. Ab hostiis Domini. <i>Alius</i> , ab igne meo.	17.
18.	18. Sanctificabitur. <i>Alius</i> , pollutetur.	18.
20.	20. Ophi. <i>Alius</i> , sati. In sacrificium semper. <i>Alius</i> , oblatione perpetua.	20.
21. Dilatatam.	21. Consersam. Circumvoluta. <i>Alius</i> , fresa. Sacrificium de fragmentis.	21. Donum fragmentorum.
22.	22. Unctus. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	22.
23.	23. Omne sacrificium. <i>Alius</i> , omne manna. Holocaustum erit.	23.
25. Peccati.	25. Peccati.	25. Peccati.
26.	26. Qui offert. <i>Alius</i> , qui expiat.	26. Expians.
28.	28. Defricabit illud, et diluet. <i>Alius</i> , et tergetur et inundabitur.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Levitici.

V. 10. Ἄλλος, διπλοῦν. Ex Basiliensi. Sic vocem πλ solet vertere interpres quidam, qui nuspiam nominatur. Vid. infra cap. xvi, passim.

Ibid. Ἄλλος, περι τὰς σάρκας. Sic Basiliensis, non indicans interpretem, qui videtur esse Aquila. Ibid. Ubi LXX τὸ σῶμα, Coislin. in margine, τὴν σάρκα.

Ibid. Ἄλλος, πίστητα. Ex Basiliensi. — Ο΄, τὴν κατακάρπωσιν. Coislin. ad marg., πίστητα. Addit postea Coislin. τὴν σποδόν, ut supra.

V. 12. Ἄλλοι, εἰρηνικῶν. Ex Basiliensi. Sic semper tres interpretes, quos sequitur Vulgata. — Ο΄, τοῦ σωτηρίου. Coislin. in marg., τῶν εἰρηνικῶν, et ibid., τῶν τελειώσεων, ut supra.

V. 14. Ἄλλος, προσέουσιν. Sic quidam mss.

V. 16. ἦρα, Ο΄, ἔδετα. Coislin. in marg., βρώσετα.

V. 17. Τοῦ πυρός μου. Ex Basiliensi. Viaetur omnino Aquilæ esse. — Ο΄, ὡσπερ τὸ τῆς ἀμαρτίας. Coislin. ad marg., ὡς ἱλασμός καὶ ὡς λύτρωσις.

V. 18. Ἄλλος, μολυνθήσεται. Hanc lectionem mutuamur ex loco Origenis in *Catenis* Regiis mss., ubi sic legitur: Τινὲς τὸ, ἀγιασθήσεται, μολυνθήσεται φασιν, οὐ διὰ τὴν θυσίαν οἶμαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τολμηρὸν τοῦ ἀπομένου. Ἀγγαῖος γάρ φησιν, Ὅς ἀνᾶψεται, μανθήσεται. Id est: « Quidam illud, sanctificabitur, sic exprimunt, pollutetur. Non propter sacrificium, ut arbitror, sed propter audaciam tangentis. Aggæus enim ait: *Quicumque tetigerit, pollutetur.* » — Ο΄, καρπωμάτων. Coislin. in margine,

προσφορῶν.

V. 21. Ἄ., ζεστήν, Σ., πεπλατυμένην. Ex Basiliensi et ex Hesychio, qui sic habet: « Addidit autem et, conspersam, quod LXX sic ediderunt, conspersam offeret eam buccellas, sacrificium boni odoris Domino; odorem conspersam eandem dicentes, buccellas. Et buccellas quidem dixisse intelliguntur, utpote multipliciter procedentem, propter passiones, per partes provenientes: Consersam autem, utpote in unum collectam, unde pro buccellis Symmachus, dilatata, edidit: quaedam autem

ἀντίγραφα, ἐλικτά habent, id est complexa, quia inviceni sibi cohærent passiones Domini. » Hactenus Isychius, qui existimat vocem buccellas, id est ἐλικτά, ut legitur in textu Græco LXX Interpretum, respondere voci Symmachi, πεπλατυμένην: sed perperam, ut cum ipsa ratio, tum Basiliensis codex commonstrant: nam ad vocem, πεφυραμένην, qua LXX vocem Hebræam כרביב exprimunt, Basiliensis applicat versionem Aquilæ ζεστήν, et Symmachi, πεπλατυμένην. Vox autem sequens Hebraica in plurali numero posita עֲשֵׂה, pluraliter effertur a

CAPUT VII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
אֲדִירְקֵב אֶת־אֵלֶיהָ וְאֶת־זֶבֶחַ הַבְּסֵסֶה	5.	5.
דְּבַסְיִם 4	4.	4.
אֶכֶל 6	6.	6.
אִישׁ 8	8. Vacat.	8.
הַקְּרִיב		
בְּשֵׁשׁ 9	9.	9.
בְּמִרְחָשָׁה		
אִישׁ כְּאֶדְוֶה 10	10.	10.
זֶבַח הַשְּׁלָמִים 11	11.	11.
עַל־תְּדָה 12	12.	12.
תֹּלֹת כֹּחַזֵּת		
וְסֹלֶת מִרְבֵּבֶת עַל־חֶלֶת לֶחֶם הַבֶּצֶק 13	13.	Σεμίδαλιν ζεστήν. 15.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Caudam et adipem operientem intestinum.	5. Caudam et adipem, qui operit vitalia.	5.
4. Ilia.	4. Ilia.	4.
6. Comedet.	6. Vescetur his carnibus	6.
8. Viri.	8. Vacat.	8.
Accedere fecit.	Offert.	
9. Quod fiet.	9. Coquitur.	9.
In sartagine.	In clibano.	
10. Vir secundum fratrem suum.	10. Mensura æqua per singulos dividetur.	10.
11. Sacrificii pacificorum.	11. Hostiæ pacificorum.	11.
12. Super confessione.	12. Pro gratiarum actione.	12.
Placentas infermentatas.	Panes absque fermento.	
Similam frictam.	Coctamque similam.	Similam fervidam.
15. Super placentis panis fermentati.	15. Panes quoque fermentatos.	15.

LXX Interpretibus, ἑλιχτά, quod Isychius, *buccellias*, alii, *circumvoluta*, vertunt.—Coislin. 'A., δῶρον ψωμόν. O', θυσίαν ἐκ κλασμάτων. Θ., δῶρον κλασμάτων.

Ibid. "Ἄλλος, ἑρειχτά, vel, ἑριχτά. Ex edit. Rom. Videtur varia lectio esse LXX Interpretum.

Vulg. *offeret autem eam calidam*. Hæc non clare referuntur ad voces Hebraicas.

V. 22. O', όταν ἐπιτελεσθήσεται. Coislin. in marg., ἀνάθεμα ἐπιτεθήσεται.

V. 23. "Ἄλλ., πᾶν μάννα. Sic Basiliensis. Vide-

tur autem Theodotionis esse.

Ibid. 'A., ὀλόκληρον ἔσται. Uncinis inclusimus, utpote ex Latino Isychii eformatum, qui ait Aquilam vertisse, *integrum erit*.—O', πᾶσα θυσία. Coislin. in marg., πᾶν μανά. Ibid., ἀνάθεμα.

V. 25. Ex Isychio.—O', ἀμαρτίας. Coislin. in marg., ἱλασμοῦ, ut frequenter supra.

V. 26. Theodotionis lectionem, ἱλασόμενος, uncinis inclusam ex Latina Isychii, *expians*, expressimus.

CAPUT VII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	O'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Τὴν ὀσφὺν καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια. Οἱ λοιποὶ, τὸ κέρκιον [καὶ τὸ στέαρ] τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν.	3
4.	4. Μηρίων. "Ἄλλος, λαγόνων.	4.
6.	6. "Ἐδεταί. "Ἄλλος, βρωθήσεται.	6.
8.	8. Ἀνθρώπου. "Ἄλλος, ἀνδρός. Προσφέρει. "Ἄλλος, φέρει. "Ἄλλος, προσάγει.	8.
9.	9. Ποιηθήσεται. "Ἄλλος, πεφθίσεται	9.
	"Ἐπ' ἐσχάρας. "Ἄλλος, καυστή.	
10.	10. Τὸ ἴσον. "Ἄλλος, ἀνὴρ ὡς ἀδελφῷ αὐτοῦ.	10.
11.	11. Θυσίας σωτηρίου. "Ἄλλοι, θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.	11.
12.	12. Περὶ αἰνέσεως. "Ἄλλοι, ἐπὶ εὐχαριστίας. Ἄρτους ἐκ σεμιδάλεως. "Ἄλλος, ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως. "Ἄλλος, κολλυρίδας. "Ἄλλος, κολλύρας. Σεμιδαλιν πεφυραμένην.	12.
13.	13. Ἐπ' ἄρτους ζυμηταίς. "Ἄλλος, ἐπὶ κολλύρων ἄρτων.	13.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Lumbum et omnem adipem operientem intestina. <i>Reliqui</i> , caudam [et adipem] qui operit ventrem.	3.
4.	4. Femora. <i>Alius</i> , ilia.	4.
6.	6. Edet. <i>Alius</i> , manducabit.	6.
8.	8. Hominis. <i>Alius</i> , viri. Offert. <i>Alius</i> , fert. <i>Alius</i> , adducit.	8.
9.	9. Fiet. <i>Alius</i> , coquetur. Super craticulam. <i>Alius</i> , combustum sacrificium.	9.
10.	10. Æquale. <i>Alius</i> , vir ut fratri suo.	10.
11.	11. Sacrificii salutaris. <i>Alii</i> , sacrificii pacificorum.	11.
12.	12. Pro laudatione. <i>Alii</i> , super gratiarum actione. Panes ex simila. <i>Alius</i> , panes azymos ex simila. <i>Alius</i> , collyridas. <i>Alius</i> , collyras. Similam conspersam.	12.
13.	13. Super panes fermentatos. <i>Alius</i> , super collytis panum.	13.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

שלמי 14 תרומה	14.	14.
לא ירנה 18 פגול יהיה	18.	18.
20 השלמים	20.	Ἀπόβλητον. 20.
25 אשה	25.	25. Πύργον.
30 את אשי להניף אותו תנופה	30.	30.
31 את־החלב דבובחה	31.	31.
32 ואת שוק	32.	32.
35 מאשי ירה	35.	35.
36 כשד	36.	36.
37 השלמים	37.	37.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Pacificorum suorum. 14. Oblationem.	Pro pacificis. 14. Offeretur Domino.	14.
18. Non acceptus erit.	18. Irrita fiet oblatio.	18.
Corruptum erit. 20. Pacificorum.	Nec proderit offerenti. 20. Pacificorum.	Abjectum erit. 20.
25. Ignitionem.	25. Incensum.	25. Ignitum.
30. Ignitiones.	30. Vacat.	30.
Ad elevandum ipsum elevatio- nem.	Oblata Domino consecrave- rit.	
31. Adipem super altare.	31. Adipem super altare.	31.
32. Et armum.	32. Armus quoque.	32.
35. De ignitionibus Dei.	35. In caeremoniis Domini.	35.
36. Ungendo ipsum.	36. Vacat.	36.
37. Pacificorum.	37. Pacificorum.	37.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Levitici.

V. 1. אֲשֶׁהוּ אֵשׁ, πλημμελεῖας. Coislin. in marg., λυτρώσεως, et similiter v. 5 et v. 32.

V. 3. *Οἱ λοιποὶ*, τὸ κέρκιον, τὸ κατακαλύπτον τῆν κοιλίαν. Sic mss. duo Regii et Basiliensis, qui postremus tantum habet, *οἱ λοιποὶ*, τὸ κέρκιον. Alii pleniorē locum habent, ut supra; sed ipsum haud dubie mutilum: nam legendum, τὸ κέρκιον καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον.

V. 6. Ἄλλος, βρωθήσεται. Sic Basiliensis. Hæc autem vox videtur active sumi.

V. 7. אֲשֶׁר יִכְרַבּוּ אֹתוֹ, ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλιάσεται. Coislin., τοῦ ἱερέως τοῦ ἰλάζοντος αὐτὸ, αὐτοῦ ἔσται, ἵνα ἵπ

V. 8. Ἄλλ., ἀνδρός. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλος, φέρει. Ἄλλος, προσάγει. Ex eodem Basiliensi.

V. 9. Ἄλλ., πεφθῆσεται. Ex Basiliensi.—Οἷ, ποιηθήσεται ἐπ' ἐσχ., Coislin. in marg., πεφθῆσεται ἐπ' ἐσχ., et ibid. Θ., καυστή. Vide suo loco, vers. 10. Οἷ, θυσία. Coislin. in marg., κάρπωσις. Ibid. Οἷ, μὴ ἀναπεποιημένη. Coislin. in marg., ξηρά.

Ibid. Ἄλλος, καυστή. Supple, θυσία. Ex Basiliensi.

V. 10. Ἄλλ., ἀνὴρ ὡς ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἵνα ἵπ. Videtur omnino Aquilæ esse. Ex Basiliensi.

V. 11. Ex Basiliensi, ut alibi passim.

V. 12. Ἄλλ., ἐπὶ εὐχαριστίας. In edit. Rom. legitur περὶ εὐχαριστίας, sed præstat lectio Basiliensis, meliusque quadrat cum Hebræo הַתְּהִלָּה. Videtur autem esse Aquilæ, qui psalmd cvi, 22, eandem vocem vertit, εὐχαριστίας. Hinc nomen Juda, εὐχαριστίαν interpretatur Joseph. Antiquit.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Σωτηρίου, "Ἄλλοι εἰρηνικῶν.	
14	14. Ἀφαίρεμα. Σχόλιον, ἀφάρισμα, ἐπίθεμα, καρτώματα.	14.
18.	18. Οὐ δεχθήσεται. "Ἄλλος, οὐκ εὐδοκῆσει.	18.
'Απόδλητον.	Μίασμα ἔστιν.	Φεγγῶλ ἔσται.
20.	20. Τοῦ Σωτηρίου. "Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	20.
25.	25. Κάρπωμα.	25. Πύρρον.
30.	30. Καρτώματα. "Ἄλλοι, τύρρα. Ὡστα ἐπιτιθέναί δόμα. "Ἄλλος, εἰς τὸ ἀφορίσαι αὐτὰ ἀφαίρεμα.	30.
31.	31. Τὸ στέαρ ἐπὶ τοῦ θυσιαστήριου. "Ἄλλος, τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυσίου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.	31.
32.	32. Τὸν βραχίονα. "Ἄλλος, τὴν κνήμην.	32.
35.	35. Ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τοῦ Κυρίου. "Ἄλλοι, τοῦ πυρὸς Θεοῦ.	35.
36.	36. Ἐχρισεν. "Ἄλλος, ἤλειψεν.	36.
37	37. Τοῦ σωτηρίου. "Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	37.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	
14.	14. Demptionem. <i>Scholium</i> , separationem, impositionem, fructuum oblationes.	14.
18. Abiectum erit.	18. Non erit acceptum. <i>Alius</i> , non placebit.	18.
	Inquinatio est.	Pheugol erit.
20.	20. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	20.
25.	25. Hostiam.	25. Ignitum.
30.	30. Hostias. <i>Alii</i> , ignita.	30.
	Ut imponatur donum. <i>Alius</i> , ad separanda ipsa separationem.	
31	31. Adipem super altare. <i>Alius</i> , adipem, qui super pectusculum est super altare.	31.
32.	32. Brachium. <i>Alius</i> , femur.	32.
35.	35. Ab hostiis Domini. <i>Alii</i> , ignis Dei.	35.
36.	36. Unxit. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	36.
37.	37. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	37.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Levitici.

Jud. lib. 1, cap. 19; Hieron. lib. *Quæst. Hebr.* « A confessione confessoris, id est *Judæ*, nomen est dictum. Verumtamen hic confessio pro gratiarum actione, seu pro laude accipitur, ut frequenter in Psalmis et in Evangelio. » Hæc adnotavit Drusius.

Ibid. "Ἀρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως. "Ἄλλ., κολλυρίδας. "Ἄλλ., κολλύρας. Priores duas ex editione Romana mutuamur; postremam ex Basiliensi. In hunc locum hæc habet Drusius. « A κολλύρα diminutivum est, κολλυρίς, unde, κολλυρίδες II Samuel xiiii, 6, בַּבְּרֵי יְהוָה דְּשׁוֹ כוֹלְלֵרִידָס; et II Samuel vi, כְּהָן הַלֵּה כוֹלְלֵרִידָס אֶרְטוּ, *collyridem panis*. Hieronymus hic vertit *panes*, ut LXX, ἄρτους; sed mox, כְּשֶׁבַע חֻלְתֵּי בַלְחָה יֵדֵם, *collyriae olei admistione conspersas*. Similiter cap. viii, 16, כְּשֶׁבַע חֻלְתֵּי

collyridam conspersam oleo. *Ælius Anton*, Nebrissensis male, *collycidam*, reponit. *Collyridæ* mentionem facit et *Ambrosius* epist. ad *Vercellenses*: « *Elias*, quem Dominus erudiebat ad protectionem virtutis, ad caput suum *collyridam* et vas aquæ reperit. » Pro quo I Reg. xix, 6, עָגַר רִצְפִּים, עָגַר. Est autem עָגַר panis subcinericius. *Augustinus De Genesi ad litteram*: « pro uno pace subcinericio, quem alio nomine *collyram* vocant. » — O', ἄρτους ἐκ σεμιδ. *Coislin*, ad marg., ἐπὶ κολλυρῶν ἄρτων ἀζυμιτῶν, quæ utpote erasa, dubia sunt.

Ibid. 'A., σεμιδαλιν ζεστήν. *Alii* mss. legunt ζεστήν. Jam supra vidimus, cap. vi, 21, Aquilam כְּשֶׁבַע חֻלְתֵּי בַלְחָה vertisse ζεστήν.

V. 13. "Ἄλλ., ἐπὶ κολλυρῶν ἄρτων, ex Basiliensi. — O' ἀ δῶρα. *Coislin*, in marg., *cl. λοιπ., εἰρηνικῶν*

αὐτοῦ, quæ referenda ad extremam versiculi voce
שלמיו ב.

Ibid. Ἰ.λλ., εἰρηγικῶν. Ita Basiliensis de more.

V. 14. Has omnes lectiones præfert scholion quoddam in mss. nostris et in edit. Rom., quod sic habet : Ταυτόν ἐστὶν ἀφαίρεμα καὶ ἀφόρισμα, καὶ ἐπίθεμα, καὶ καρπώματα, ἀπὸ τῶν θυσιῶν ἀφοριζόμενα Θεῷ, ἅπερ γίνεται μέρη τοῦ ἱερέως. Id est : « Idipsum est, demptio, separatio, impositio et fructuum oblationes, quæ ab hostiis Deo separantur, et sunt sacerdotis partes. » Quæ lectiones ex variis interpretibus sumptæ sunt.

V. 15. Ο', δωρεται. Coislin. in marg., προσφέρει.

V. 16. Ο', εὐχῆ. Coislin. in marg., ἐπὶ ὄρκω.

V. 18. Ἰ. Σ., ἀπόδλητον, Θ., φεγγῶλ ἔσται. Editio Romana omissa, A. S. interpretatione, Theodotionis versionem sic effert, φόγγους δέεται, splendore indiget. Drusius tali interpretatione stupefactus exclamat : « Quid vidit interpret ille, cum ita verteret? » Non animadvertit scilicet interpretationem illam Theodotionis, non hæc verba Hebraica מְלִיץ לְשַׁבֵּחַ spectare, ut putat ipse, sed mox sequentia מְלִיץ לְשַׁבֵּחַ. Ubi vocem מְלִיץ cum non intelligeret Theodotion, uti solet Græcis litteris expressit

CAPUT VIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לְקַח 3	3.	3.
לְתַכְתֵּם 7 תַּחַת בְּחֹשֶׁב הַאֵפֶד	7.	7. Τὸ ἔνδυμα. Τὸ ἐπέन्दυμα. Ἐν τῷ διαζώσματι τοῦ ἐπι- δύματος.
לְשַׂחֵם 8 וְאֶתְּחַבֵּם	8.	8. Τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώ- σεις.
וְאֶתְּחַבֵּם 9 Τὸ Samar. ἐπὶ τῆς χιδάρεως πῆλια.	9.	9.
וְיִשַׁח אֶתְּחַבֵּם 10 וְיִקְדַּשׁ אֹתָם	10.	10. Καὶ ἤλειψεν σὺν τῇ σκηνῇ, καὶ σὺν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἤγλασεν αὐτά.
וְיָמַן עַל-הַבֹּחַב 11	11.	11. Καὶ ἐβρᾶντισεν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ θυσιαστήριον.
כִּתְנֵם 15	15.	13. Ἰποδύτας. 15.
וְיָחַב 15 Τὸ Samar. καὶ ἰλά- τευσας.	15.	16.
עַל-הַקָּרֶב 16	16.	16.
וְאֶתְּעַד 17	17.	17.
שָׂרָה		Ἐνέπηρσεν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Congrega.	3. Congregabis.	3.
7. Pallium. Superhumeralē.	7. Tunica hyacinthina. Humeralē.	7. Indumentum. Superindumentum.
In artificio superhumeralis.	Et desuper humeralē.	In cinctura superindumenti.
8. Pectorale. Urim et thummim.	8. Rationali. In quo erat doctrina et veritas.	8. Illuminationes et perfectiones.
9. Et cidarim. Samar., super cidarim pileos.	9. Cidari quoque texit caput.	9.
10. Et unxit tabernaculum et omnia quæ in illo : et sanctificavit ea :	10 et 11. Quo linivit tabernacu- lum cum omni supellectili sua. Cumque sanctificans aspersisset altare.	10. Et unxit tabernaculum et omnia quæ in eo, et sanctificavit ea :
11. Et aspersit ex illo super al- tare.		11. Et aspersit ex eo in altare.
15. Tunicas.	15. Tunicis lineis	15. Subuculas.
15. Et expiavit. Samar., et pro- pitiauit.	15. Quo expiato.	15.
16. Super intestinum.	16. Super vitalia.	16.
17. Et pellem ejus.	17. Cum pelle.	17.
Combussit.	Cremans.	Incendit.

φεγγώλ, quam imperiti librarii non intelligentes, mutaverunt in φέγγους δέεται. Veram lectionem ex Basiliensi mutuamur.—Coislin. in marg., 'Α., ἀπόβλητον. Θ., φεγγούλ. *Οι λοιποί, ἄργον, et postea, ἐν ἄλλοις βιβλίοις ἀπόβολον εὔρον, ὁ μέντοι, Θ., φησὶ φεγγούλ ἔσται, ὁ δέ, 'Α., ἀπόβλητον.*

Versuum 20, 25 et 30 interpretationes jam sæpius repetitæ, ex Basiliensi prodeunt.—V. 24. Ο', θηριαλώτων. Coislin. in marg., ἀπερβιμμένον, et v. 29. Ο', σωτηρίου, in marg., τελειώσεως.—V. 30. Ο', καρπώματα, in marg., προσφοράς.

V. 31. 'Α.λ.λ., τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνοῦ ἐπὶ

τὸ θυσιαστήριον. Sic paraphrasticè interpres quædam V. 32. 'Α.λ.λ., τὴν κνήμην. Ex Basiliensi.

V. 33. Coislin. Ο'. βραχίων, in marg., κνήμη. Versuum 35 et 37 lectiones ex Basiliensi passim habentur supra.

V. 35. Coislin. Ο', χρίσις, in margine, ἡ μεγαλειότης.

V. 36. Coislin. Ο', νόμιμον, in marg., μερίδα.

V. 37. Coisl. Ο', ὀλοκαυμάτων, marg., καρπώσεων et θυσίας, in marg., ἰλασμοῦ et τελειώσεως. In margine, πληρώσεως, quæ omnia vel schoiia sunt vel variæ lectiones sæpius repetitæ.

CAPUT VIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἐκκλησιαστων. "Αλλος, συναθροίσον.	3.
7.	7. Τὸν ὑποδύτην. Τὴν ἐπωμίδα.	7.
Τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος.	Κατὰ τὴν ποιήσιν τῆς ἐπομίδος.	Τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος.
8. Τὸ δόχιον.	8. Τὸ λογεῖον. Τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀληθειαν.	8. Τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις.
9.	9. Μίτραν. "Α.λ.λ., μίτρας. "Α.λ.λ., κιδάρεως.	9.
10. Καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ	10 et 11. Καὶ ἔβρανεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπτάκις· καὶ ἔχρισεν τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἠγίασεν αὐτό.	10. Καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ
11. Καὶ ἔβρανεν.		11. Καὶ ἔβρανεν.
13. Ὑποδύτας.	13. Χιτῶνας.	13. Ὑποδύτας.
15.	15. Καὶ ἐκαθάρισεν. <i>Οι λοιποί, καὶ περιημάρτησεν.</i>	15.
16.	16. Ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων. "Α.λ.λ., ἐπὶ τῆς κοιλίας.	16.
17.	17. Καὶ τὴν βύρσαν. "Α.λ.λ., τὸ δέρμα. Ἐνέπρησεν. <i>Al. ed., κατέκαυσεν.</i>	17.

SYMMACHUS.	XX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Convoca. <i>Alius, congrega.</i>	5.
7.	7. Subuculam. Superhumeralis.	7. In artificio superhumeralis.
In artificio superhumalis.	Secundum structuram superhumeralis.	
8. Receptaculum.	8. Rationale. Manifestationem et veritatem.	8. Illuminationes et perfectiones.
9.	9. Mitram. <i>Alius, mitræ. Alius, cidaris.</i>	9.
10. Et linivit tabernaculum et omnia quæ in eo :	10 et 11. Et aspersit de eo super altare septies. Et unxit altare, et sanctificavit illud.	11. Et linivit tabernaculum et omnia quæ in eo :
11. Et aspersit.		11. Et aspersit.
13. Subuculas.	13. Tunicas.	15. Subuculas.
15.	15. Et mundavit. <i>Reliqui, et expiavit.</i>	15.
16.	16. Super intestina. <i>Alius, super ventrem.</i>	16.
17.	17. Et pellem. <i>Alius, id. alio verbo.</i>	17.
Incendit.	Combustit. <i>Aliter, incendit.</i>	

TO EBPAIK6N.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויכפר 20	20.	20.
אשה 21	21.	21.
תנך 23	23.	25.
ואתדאליה 25	25.	25. Τὴν κέρκον.
ואת יתרת הכבד		Τὴν περισσειαν τοῦ ἥπατος.
ואת שוק הימין		
לפני 26	26.	26.
חדת לחם שכר		
תנפה 27	27.	27.
עד יום מלאות ימי מלאותם 33	33.	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Suffire fecit.	20. Adolevit.	20.
21. Ignitio.	21. Vacat.	21.
23. Cartilaginem.	23. Extremum.	25.
25. Caudam.	25. Et caudam.	25. Caudam.
Fibram jecoris.	Reticulumque jecoris.	Superfluitatem jecoris.
Armum dextrum.	Armo dextro.	
26. Ad facies.	26. Coram.	26.
Et placentam panis olei.	Collyram.	
27. Agitatione.	27. Levaverunt ea.	27.
33. Usque ad diem implendi dies plenitudinum vestrarum.	33. Usque ad diem quo completur tempus consecrationis vestrae.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Levitici.

V. 2. ויבגדים O Στολάς. Coislin. in marg., φάρσα, ut supra non semel.

V. 7. Unus codex Reg. sic habet: 'A., τὸ ἐνδύμα, τὸ ἐπένδυμα, O, τὸν ὑποδύτην, τὴν ὑπωμίδα, mendose pro ἐπωμίδα. Aquila igitur qui פדא solet vertere ἐπένδυμα, hic בעעל ἐνδύμα vertit.

V. 8. 'A., O., τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις. Ita duo Regii et edit. Romana. Exodi vero xxviii, 30, ad easdem voces Hebraicas ורחמים ורחמים habent, OI λοιποὶ, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. Ibi videsis. Ad hunc locum hæc Drusius: «Ezræ ii, 63. ורחמים ורחמים LXX, τοὺς φωτίζουσιν καὶ τοὺς τελείους. Alibi reddunt, τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ut hic et Exodi xxviii, 30 et Num. xxvii, 21. Interpres noster hic habet, *doctrina et veritas*. Quod hausit, nisi fallor, partim ex Aquila (nam φωτισμός, reddi potest, *doctrina*. Sane φωτίζω idem usurpat pro, *doceo*, id est ודרר), partim ex editione LXX, in qua רחמים, ἀλήθεια, id est *veritas*, quæ potius רחמים dicitur: רחמים autem est *integritas* sive *perfectio*.» Hæc Drusius. Verum existimo interpretem vulgatum utrumque expressisse ex LXX versione, nam δῆλωσις magis ad doctrinam accedit quam φωτισμός. Notandum est Basiliensem codicem hic legere τοὺς φωτισμοὺς καὶ τοὺς τελείους.

V. 9. א.א.א., κιδάρεως. Sic supra. Samaritani vero lectionem sic efferunt duo Regii codices: Tò

Σαμαρειτικὸν ἐπὶ τῆς κιδάρεως, πῆλια. Ἐν δὲ τῷ λε' Ἀριθμῶ λινὰς λέγει τὰς κιδάρεις. Id est: «Samaritana editio pro *cidari*, pileos. In cap. autem xxxv Numerorum, *cidares lineas* dicit. » Suspicio legendum ἀντὶ τῆς κιδάρεως πῆλια. Jam vidimus non semel, Samaritanum, ut a Græcis scriptoribus citatur מצנפס πῆλιον aut *pileum* vertere. — O, ἐπὶ τῆς μίτρας. Coislin. ad marg., OI λοιποὶ, κιδάρεως. Ibid. O, πέταλον. Coislin. in marg., στέφανον. Ibid. O, τὸ καθηγιασμένον. Coislin. in marg., Σ., ἀθικτον: Ιερέων, quæ quo pertineant non satis capere possum.

V. 10 et 11. Has lectiones plenas mutuamur ex Basiliensi codice. Ubi sola Aquilæ versio Hebræum κατὰ πόδα sequitur. LXX vero interpretes, unctionem tabernaculi prætermittunt. Vulgata autem omnia exprimit.

V. 13. Ita omnes mss. nostri, quorum aliquot trium nomina plena exprimunt. In editione Romana Symmachus omititur. Legitur enim A. Th., ὑποδύτας, כתר. In hanc vocem Hieronymus *De veste sacerdotali ad Fabiolam*: «Secunda ex lino tunica est ποδήρης, id est, *talaris*, duplici sindone, quam ipsam Josephus byssinam vocat: appellaturque χοτοναθη, id est, *χιτών*, quod Hebræo sermone in *lineam* vertitur. Hæc adhaeret corpori, et tam arcta est et strictis manicis, ut nulla omnino in veste sit

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20.	20. <i>Vacat. Οι λοιποι, ἐθυμίασε.</i>	20.
21.	21. <i>Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύρρον.</i>	21.
23. Ἐλιχα.	23. <i>Λοβόν. Ἄλλος, ὕψος.</i>	23.
25. Τὸ κέρκιον.	25. <i>Τὴν ὄσφύν.</i>	25. Τὸ κέρκιον.
	<i>Τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος.</i>	
	<i>Τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Ἄλλ.,</i>	
	<i>κνήμην. Οι λοιποι, τὴν κνημίδα</i>	
	<i>τὴν δεξιάν.</i>	
26.	26. <i>Ἐναντι. Ἄλλος, ἀπέναντι.</i>	26.
	<i>Ἄρτον ἐξ ἐλαίου. Ἄλλος, κολ-</i>	
	<i>λύραν. Ἄλλος, λάγανον.</i>	
27.	27. <i>Ἀφαίρεμα. Ἄλλος, ἐπί-</i>	27.
	<i>θεμα.</i>	
33.	33. <i>Ἔως ἡμέρα πληρωθῆ ἡμέρα</i>	33.
	<i>τελειώσεως ὑμῶν. Ἄλλος, ἕως</i>	
	<i>ἡμέρα πληρωθῆ ἡμερῶν τελειώ-</i>	
	<i>σεως ὑμῶν.</i>	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20.	20. <i>Vacat. Reliqui, adolevit.</i>	20.
21.	21. <i>Hostia. Alii, ignitum.</i>	21.
23. Extremum.	23. <i>Pennam. Alius, cacumen.</i>	23.
25. Caudam.	25. <i>Lumbum.</i>	25. Caudam.
	<i>Pennam jecoris.</i>	
	<i>Brachium dextrum. Reliqui, crus</i>	
	<i>dextrum. Alius, femur.</i>	
26.	26. <i>Ante. Alius, e regione.</i>	26.
	<i>Panem ex oleo. Alius, collyram.</i>	
	<i>Alius, laganum.</i>	
27.	27. <i>Demptionem. Alius, im-</i>	27.
	<i>positionem.</i>	
33.	33. <i>Donec dies impleatur dies</i>	33.
	<i>consummationis vestrae. Alius,</i>	
	<i>usque ad diem impletionis dierum</i>	
	<i>consummationis vestrae.</i>	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Levitici.

ruga, et usque ad crura descendat. Volô pro legentis facilitate abuti sermone vulgato. Solent militantes habere lineas, quas *Camisias* vocant, sic aptas membris et astrictas corporibus, ut expediti sint vel ad cursum, vel ad prælia, dirigendo jaculo, tenendo clypeo, ense vibrando, et quocunque necessitas traxerit. Ergo et sacerdotes parati in ministerium Dei, utuntur hac tunica, ut habentes pulchritudinem vestimentorum, nudorum celeritate discurrant. — Ο, *κίδαρις*. Coislin. in margine, *πήλια*, quæ est lectio Samaritani v. 9, ubi vide.

V. 15. *Οι λοιποι, περιημάρτησεν*. Sic Basiliensis; mss. Regii non indicant interpretes, sed hanc notam habent: *Τὸ Σαμαρειτικὸν ἔχει, καὶ ἠλάτευσεν*. Ἄλλη δὲ *ἔκδοσις, περιημάρτησεν*, ἦτοι ἠγάσεν αὐτὸ διὰ τῆς κρίσεως τοῦ αἵματος, διὰ τὸ ἠλασθῆναι αὐτῶν, καὶ μὴ λογισασθαι τὰ παραπτώματα τῶν αἰτούντων. Id est: « Samaritanum habet, et propitiavit. Alia autem editio, *expiauit*, sive sanctificavit illud per unctionem sanguinis, ut propitius esset eis, et ut delicta potentium non reputarentur. »

V. 16. Ἄλλ., ἐπὶ τῆς κοιλίας. Sic Basiliensis, ut supra.

V. 17. Ἄ., Σ., Ο, ἐνέπρησεν. Ita Basiliensis, qui alteram τῶν Ο' editionem memorat. Qua de re vide supra et in Præliminaribus.

V. 19. *γιν Ο*, ἐκρεανόμησε. Coislin. ad marg.,

διεῖλεν κατὰ μέλη αὐτοῦ. Est forte scholion.

V. 21. Ἄλλοι, πύρρον. Ex Basiliensi, ut supra frequentissime.

V. 24. *γιν Ο*, τοὺς λοβούς. Coislin. ad marg., τὰ ὕψηλά.

V. 25. Ἄλλ., κνήμην. Basiliensis, ut supra, cap. vii, 32.

V. 26. Ἄλλ., ἀπέναντι. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., κολλύραν. Ἄλλ., λάγανον. Primam lectionem habet Basiliensis, utramque tres Regii codices.

Coislin. quædam habet in textu quæ non sunt in edit. Romana, vel transposita sunt; et varias lectiones adjicit in margine, v. g. in textu τῆς τελειώσεως, in marg., *οι λοιποι, τῶν ἀζύμων*. In textu, *ἄρτον, οι λοιποι, κολλύραν*. In textu, Ο, *ἄρτον ἐξ ἐλαίου*, in marg., *ψῶμον ἠλειμμένον*. In textu, *λάγανον*, in marg., *ἀπαλόν*.

V. 27. Ἄλλ., ἐπίθεμα. Vid. supra notam ad verbum 14 capitis septimi.

V. 28. *γιν Ο*, ἀνήνεγκεν. Coislin. ad marg., ἀφόρισεν et pro *κάρπωμα*, marg., *προσφορά*.

V. 33. Ἄλλ., ἕως ἡμέρα πληρωθῆ, etc. Ex Basiliensi, qui interpretem non nominat.

CAPUT IX LEVITICI.

ΓΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
2 לדבאת ואיל	2.	2.
3 תמימים	3.	3.
4 בזלה בשמן	4.	4.
10 ואת היותת הכבד	10.	10.
15 ויחבאה	15.	15.
17 הבקר	17.	17.
18 זבח השלמים	18.	18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνηκῶν.
19 ויתרת הכבד	19.	19.
21 ואת שוק הימין	21.	21.
24 וירע	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In peccatum, et arietem.	2. Vitulum pro peccato et arietem.	2.
3. Perfecta.	3. Sine macula.	3.
4. Confusam in oleo.	4. Consersam oleo.	4.
10. Fibram de jecore.	10. Reticulum jecoris.	10.
15. Expiavit.	15. Expiatoque altari.	15.
17. Matutini.	17. Matutini.	17.
18. Hostiæ pacificorum.	18. Hostias pacificas.	18. Hostiæ pacificorum
19. Fibram jecoris.	19. Reticulum jecoris	19.
21. Armum dextrum.	21. Armos dextros.	21.
24. Et ovarunt.	24. Laudaverunt.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Levitici.

V. 2. Hæc lectio, *περὶ ἀμαρτίας καὶ κριὸν καὶ μωσχάριον*, videtur prodiisse ex aliquo exemplari LXX Interpretum, vitiataque est, ut et alia quæ in textu editionis Romanæ fertur. Ἄλλ., δάμαλιν. Sic Basiliensis, tacito interprete.
 V. 3 et 4. Sic unus codex. — Ὁ, *θυσίαν*. Coisl. in marg., *κάρπωσιν*.
 V. 7. Ὁ, *τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας*. Coisl. in marg., *τὸν λασμόν*.
 V. 10. Ἄλλ., *τὸ περισσὸν ἀπὸ τοῦ ἥπατος*. Ex Basiliensi, sine interpretis nomine. Sed videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui supra Gen. xlix, 15, *τὸ περισσὸν* vertunt *περισσός*. — Ὁ, *τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος*. Coisl. ad marg., *τὸ περισσὸν τοῦ ἥπατος*, quæ videtur esse versio Aquilæ, ut supra.
 V. 14. Ὁ, *τὴν κοιλίαν*. Coisl. in marg., *τὰ ἐν*

CAPUT X LEVITICI

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 תורבול	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Thoribulum suum.	1. Thuribulis.	1.

CAPUT IX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας καὶ κριόν, καὶ μοσχάριον. Ἄλλος, δάμαλιν.	2.
3.	3. Ἄμωμα. Ἄλλος, τέλεια.	3.
4.	4. Πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ.	4.
10.	10. Τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος. Ἄλλος, τὸ περισσὸν ἀπὸ τοῦ ἥπατος.	10.
15.	15. Ἐκαθάρισεν αὐτόν. Ἄλλος, περιημάρτησεν αὐτόν.	15.
17.	17. Τοῦ πρωϊνοῦ. Ἄλλος, τοῦ πρώτου.	17.
18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.	18. Τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου.	18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.
19.	19. Καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. Ἄλλος, καὶ τὸ περισσὸν τοῦ ἥπατος.	19.
21.	21. Τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Ἄλλος, τὴν κνήμην τὴν δεξιάν.	21.
24.	24. Ἐξέστη. Ἄλλος, ἠλάλαξεν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Pro peccato, et vitulum. <i>Alius</i> , pro peccato, et arietem et vitulum. <i>Alius</i> , vitulam.	2.
3.	3. Inculcata. <i>Alius</i> , perfecta.	3.
4.	4. Consersam in oleo. <i>Alius</i> , respersam in oleo.	4.
10.	10. Pennam jecoris. <i>Alius</i> , superfluum a jecore.	10.
15.	15. Mundavit eum. <i>Al.</i> , expiavit.	15.
17.	17. Matutino. <i>Alius</i> , primo.	17.
18. Hostiæ pacificorum.	18. Hostiæ salutaris.	18. Hostiæ pacificorum.
19.	19. Et pennam quæ super jecur. <i>Alius</i> , et superfluum jecoris.	19.
21.	21. Brachium dextrum. <i>Alius</i> , femur dextrum.	21.
24.	24. Mente excessit. <i>Alius</i> , jubilavit.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Levitici.

δόστια.

V. 15. Περιημάρτησεν. Basiliensis habet ad marginem. περιημάρτησεν. solum. Videturque esse lectio reliquorum trium. Vid. cap. præcedenti, vers. 15, ad notas. — Ο', ἐκαθάρισεν. Coisl. ad marg., Ἄ., περιημάρτησεν, ἴασεν. Sic; ubi illud, ἴασεν, vel scholion vel altera versio est.

V. 17. Ἄλλ., τοῦ πρώτου. Ex Basiliensi.
 V. 18. Ἄ., Σ., Θ., τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. Ex Basiliensi. — Ο', προσήνεγκαν. Coisl. in marg., ἐπέδωκαν.
 V. 19. Vide notam ad versum 10.
 V. 21. Ex eodem, τὴν κνήμην, ut superius passim.
 V. 24. Ἄλλ., καὶ ἠλάλαξεν. Ex eodem Basiliensi.

CAPUT X LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. τὸ πυρεῖον αὐτοῦ. Ἄλλος, θυμιατήριον.	1.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Thuribulum suum. <i>Alius</i> , thymiaterium.	1.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
אבבד 3	3.	3.
וידם אדרן		
מישאל 4	4.	4.
שרף יהיה 6	6	6.
ושכר 9	9.	9.
להחרת 11	11.	11.
החקיב אתהמוטה הנוחרת מאשי 12	12.	12. Τὸ δῶρον τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ πύργου.
מדות 14 שלמי	14.	14.
הנה 16	16.	16. Ἰδοῦ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Glorificabor.	3. Glorificabor.	3.
Et tacuit Aaron.	Quod audiens tacuit Aaron.	
4. Misael.	4. Misaele.	4.
6. Combussit Dominus.	6. Incendium quod Dominus suscitavit.	6.
9. Siceram.	9. Omne quod inebriare potest.	9.
11. Et ad docendum. Statuta.	11. Doceatisque. Legitima.	11.
12. Munus relictum ex ignitionibus.	12. Sacrificium quod remansit de oblatione.	12. Donum relictum ab igni.
14. Mundo. Pacificorum.	14. Mundissimo. Salutaribus.	14.
16. Et ecce.	16. Vacat.	16. Ecce.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X LEVITICI.

V. 3. "Α.Λ.Λ., ἐνδοξασθήσομαι. Ex Basiliensi. — Ο', κατενώχθη. Coisl. ad marg., παρεμυθήθη, ἐσιώπησεν.

Ibid. "Α.Λ.Λ., καὶ ἐσιώπησεν Ἄαρών. Sic unus eodex.

V. 4. Hæ lectiones in Basiliensi exstant. Verum nomen est Μισαήλ, ut habet alius codex.

V. 6. "Α.Λ.Λ., ἐνεπύρισε Κύριος. Ex Basil. Gen. iv, 10, Theodotion, ἐνεπύρισεν ὁ Θεός. Ubi Hebræus sic habet וישע ידוה. — Ο', ἀποκιδάρωσατε. Coisl.

in marg., καλύψετε. forte, ἀποκαλύψετε. Ibid. (/, διαβρήξτε, marg., παραλύσατε.

V. 9. Hæc verba, ἢ προσπορευομένων, obelo, sive, ut ibidem dicitur, obelisco, signata esse docet Procopius in Levit., p. 341. Et vere non exstant in Hebræo.

V. 11. "Α.Λ.Λ., φωτίζεν. Sic Basiliensis, hæc interpretatio videtur omnino Aquilæ esse; sic enim Exodi cap. iv, 12, 15, ἡγίασεν φωτίζω — "Α.Λ.Λ., ἡκριδασμένα. Est, ut videtur, Aquilæ.

CAPUT XI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
אדהשפן 5	5.	5.
ובגבלחם רמ תגע 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Cuniculus.	5. Chærogyllus.	5.
8. Et in cadaver eorum non tangetis.	8. Nec cadavera contingetis.	8.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
5.	5. Δοξασθήσομαι. "Αλλος, ἐνδοξασθήσομαι. Και κατενύχθη Ἀαρών. "Αλλος, καὶ ἐσιώπησεν Ἀαρών.	3.
6.	6. Μισαδάη. "Αλλος, Μισαδαῖ. "Αλλος, Μισαδαήλ. "Αλλος, Μισατήλ.	4.
9.	9. Ἐνεπύρισε. "Αλλος, ἐνεπύρισε Κύριος.	6.
11.	9. Σίκερα. "Αλλος, μέθυσμα. + ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον.	9.
12.	11. Συμβιδάζειν. "Αλλος, φωτίζειν. Νόμιμα. "Αλλος, ἠκριθασμένα.	11.
14.	12. Τὴν θυσίαν τὴν καλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων.	12.
16.	14. Ἄγιω. "Αλλος, καθαρῷ. Τοῦ σωτηρίου. "Αλλος, τῶν σωτηρίων. "Αλλος, τῶν εἰρηγικίων.	14.
	16. Ὁδε.	16. Ἰδοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Glorificabor. <i>Alius</i> , gloria implebor. Et compunctus est Aaron. <i>Alius</i> , et siluit Aaron.	3.
4.	4. Misadae. <i>Alius</i> , Misadai. <i>Alius</i> , Misadael. <i>Alius</i> , Misael.	4.
6.	6. Incensi sunt a Domino. <i>Alius</i> , inflammavit Dominus.	6.
9.	9. Siceram. <i>Alius</i> , omne quod inebriare potest. + Aut cum accedatis ad altare :	9.
11.	11. Instruere. <i>Alius</i> , illuminare.	11.
12.	12. Legitima. <i>Alius</i> , accurate statuta.	12.
14.	12. Sacrificium residuum ab hostiis.	12.
14.	14. Sancto. <i>Alius</i> , mundo. Salutaris. <i>Alius</i> , salutarium. <i>Alius</i> , pacificorum.	14.
16.	16. Ille vero.	16. Ecce.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Levitici.

V. 12. Ἄ., τὸ δῶρον τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ πύργου. Hunc Aquilæ locum male legit et vertit Isychius, qui sic habet : « Aperte ergo Aquila edidit, dicens : *Donum quod reliquum est de frumento.* » Legit videlicet, ἀπὸ τοῦ πύργου, cum sit legendum, ἀπὸ τοῦ πύργου, ut supra legitur frequentissime ad vocem Hebraicam *תִּשְׁאֵר*.

V. 14. Ἄλλ., καθαρῷ. Ex Basiliensi.—*תְּרַחֵף* Ο', νόμιμόν σοι. Coislin. ad marg., μερίς γὰρ σου ἐστίν. Ibid. Τῶν εἰρηγικίων. Ita Basiliensis. Est autem

trium interpretatio, ut supra videas, Levit. iv, 1, 6, 9, atque alibi.

V. 15. Ο', καρπωμάτων. Coislin. in marg., προφορών. Non exstat in Hebræo.

V. 16. Ἄ., θ., ἰδοῦ. Ex Basiliensi.—Ο' ἐνεπεπύριστο. Coislin. in marg., ἐκέκαυτο.

V. 17. *תִּשְׁאֵר* Ο', ἵνα ἀφέλητε. Coislin. in marg., ἀναδέξασθαι.

V. 19. *בְּרִיחֵי* Ο', μὴ ἀρεστον. Coislin. ad marg., εἰ ἀρεστον.

CAPUT XI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
5.	5. Δασύποδα. "Αλλος, λαγών.	5.
8.	8. Τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἄψασθε. "Αλλος, τὰ θνησιμαία αὐτῶν βδελύξασθε.	8.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Leporem, <i>vel</i> , cuniculum. <i>Alius</i> , leporem.	5.
8.	8. Morticina eorum non tange-tis. <i>Alius</i> , morticina eorum detestabimini.	8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
וּקְשָׁשׁ 9	9.	9.
עֵרֵב כְּמוֹנֵי 15	15.	15.
הַכֹּס 17	17.	47. Νυκτικόρακα.
וּמַתְדִּירִים 18	18.	18.
וּמַתְדִּירִים 19	19.	19. Ἐρωδιόν.
מִכַּל שָׂדֶיךָ 21	21	21.
אֲתִדְאָרְבָּה 22	22.	22. Πολόν.
אֵינְנָה מַעֲלָה 26	26.	26.
בְּמֹתָם 31	31.	31.
כְּלִי 33	33.	33.
גִּזְרֵךְ 42	42.	42. Στῆθος.
הַמְדוּר 47	47.	47.
דָּוָה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Squama.	9. Squamas.	9.
15. Corvus in specie sua.	15. Et omne corvini generis in similitudinem suam.	15.
17. Falconem.	17. Bubonem.	17. Nycticoracem
18. Philostorgon.	18. Porphyrionem.	18.
19. Ciconiam.	19. Herodionem.	19. Erodium.
21. Ex omni reptili.	21. Vacat.	21.
22. Locustam.	22. Bruchus.	22. Multum.
26. Non ipsum ascendere facit.	26. Nec ruminat.	26.
31. In cadavere eorum.	31. Morticina.	31.
33. Vas.	33. Vas.	33.
42. Pectus.	42. Pectus.	42. Pectus.
47. Mundum.	47. Mundi.	47.
Viventem.	Vacat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Levitici.

In hoc Levitici caput de animalibus mundis et immundis, hæc habet Eusebius Emisenus in catenis Regii mss. : Ἀπαγορεύει τὰ μὲν ἐσθλῆιν, τὰ δὲ μὴ ἐσθλῆιν. Οὐχ ὅτι κοινόν τι, ἀλλὰ διὰ δύο αἰτίας· μίαν μὲν, ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ προσεκύνουν, ἐσθλῆσθαι προστάττει, ἵνα διὰ τούτων καταφρονῶσιν αὐτῶν, καὶ ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ ἦσθιον λαιμάργως, ἀπαγορεύει, ὡς τὸν ὕν. Δι' ἑτέραν δὲ πρόφασιν τοιαύτην· ἡ κοινή φύσις πολλάκις προλαβοῦσα ἐβδελύξατο, τὰ μὲν διὰ τὸ μέγεθος, τὰ δὲ διὰ τὸ δυσσεῖδες, τὰ δὲ διὰ τὸ νεκρῶν ἀπογεύσασθαι, τὰ δὲ κατὰ πρόληψιν μίσους. Ὅσα οὖν προέλαβεν ἡ συνήθεια, οὐκ ἀνέτρεψεν ὁ νόμος. Id est : « Jubeat alia quidem comedere, ab aliorum autem esu abstinere. Non quod commune quidpiam sit; sed duas ob causas : altera est, quod ea comedenda præcipiat quæ in Ægypto adorabantur; ut ea re eorum cultum despicerent : quæcumque item Ægyptii voraciter comederent, ea velat, ut porcum. Altera item causa hujusmodi præcepti ista fuit : communis omnium natura legem prævertens quædam detestabatur : alia quidem ob immanem proceritatem, alia ob deformitatem, alia,

quod cadavera comederent, alia ob præconceptum odium. Quæ igitur consuetudo præverterat, lex non evertit. »

V. 5. Ita Basiliensis. Λαγωῖ item legitur Prov. xxx, 26.

V. 8. Ἀλλ., τὰ θνησιματὰ αὐτῶν βδελύξασθε. Ex eodem Basiliensi.

V. 9. Ἀλλ., φολίς. Ex Basiliensi, tacito auctoris nomine, qui videtur esse Aquila. Nam is I Reg. xvii, 5, φῶρρον vertit φοιδστόν, squamatum.

V. 15. Ἀλλ., κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτοῦ. Ex Basiliensi.

V. 17. Ita Drusius, qui nomen ἐποψ ex conjectura Symmacho tribuit. Et quidem recte; nam ita vertit Symmachus τὸ ΔΨ psal. ci. 7. Hieronymus hic et in eodem psalmo bubonem interpretatur.

V. 19. A., LXX, Th., ἐρωδιόν. Ex eodem Drusio.

V. 21. Ex Basiliensi.

V. 22. Σ., Θ., πολόν. Ex Basiliensi. Hi interpre-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Λεπίδες. Ἄλλος, φολίς.	9.
15.	15. Κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. Ἄλλος, κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτοῦ.	15.
17. (Ἐποπα)	17. Νυκτικόραχα.	17. Νυκτικόραχα. Sic etiam Ε. Γ', γλαῦκα.
18.	18. Κύκνον. Ἄλλος, ταῦν.	18.
19.	19. Ἐρωδιόν.	19. Ἐρωδιόν.
21.	21. Ἀπὸ τῶν ἕρπετῶν. <i>Alius</i> <i>addit</i> , πάντων.	21.
22.	22. Βροῦχον.	22. Πολύν.
26.	26. Οὐ μηρυκᾶται. Ἄλλος, οὐ κατάγει.	26.
31.	31. Αὐτῶν τεθνηκότων. Ἄλλος, τῶν θνησιμαίων.	31. Αὐτῶν τεθνηκότων. Sic etiam Ε.
33.	33. Σκεῦος. Ἄλλος, ἔγγος.	33.
42.	42. Κοιλίας.	42.
47.	47. Τῶν καθαρῶν + καὶ συμβι- δάξειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ; Ζωογονούντων, <i>bis</i> . Ἄλλος, ζώντων.	47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. Squamæ. <i>Alius</i> , squama.	7.
15.	15. Corvum et similia ei. <i>Alius</i> , corvum in genus suum.	15.
17. Urupam.	17. Nycticoracem.	17. Nycticoracem. Sic etiam V <i>editio</i> ; VI <i>editio</i> , noctuam.
18.	18. Cygnum. <i>Alius</i> , pavonem.	18.
19.	19. Erodium.	19. Erodium.
21.	21. De reptilibus. <i>Alius addit</i> , omnium.	21.
22.	22. Bruchum.	22. Multum.
26.	26. Non ruminat. <i>Alius</i> , non reducit.	26.
31.	31. Ipsa mortua. <i>Alius</i> , morti- na.	31. Ipsa mortua. Sic etiam V <i>editio</i> .
33.	33. Vas. <i>Alius id. alio verbo</i> .	33.
42.	42. Ventrem.	42.
47.	47. Mundorum + et instruere filios Israel ; Vivificantia. <i>Alius</i> , viventia.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Levitici.

tes, Symmachus nempe et Theodotio, magis ad vocem Hebraicam קַרְבָּן, quam ad sensum respexisse videntur. Nam vox Hebraica quidem *multum* vulgo significat (*). Sed hic indicatur nomen insecti cujusdam.

V. 31. Sic idem Basiliensis.

Lectiones ex cod. Coislín. — Hæc animalium nomina confusa et permista sunt. Hic lectiones quæ ad marginem Coislíniani notantur confertim profertimus, iis solum omissis quæ jam exhibitæ sunt. V. 5. Ο', δασύποδα. Ἀ., λαγῶν, quod sine nomine interpretis abfertur in edito. V. 14. Ο', τὰ ὅμοια. In marg., εἰς τὸ γένος. V. 15. Στρουθόν, m. στρουθοκάμηλον. V. 17. Ο', καταράκτην, m. ΤΟΝ ΤΙΡΕΑ

(sic). V. 19. Ο', Ἐποπα, m. ἀγριτέκτονα. Ibid. Ο', νυκτερίδα, m. τὴν χειλιδόνα, καὶ τὸν ἀφάρπαγα. V. 22. Ο', βροῦχον, m. γόδα. Ο', ἀττάκην. Ἀ., θ., πολύν. Basiliensis ad eumd. versum, Σ., θ., πολύν. Potius Coislínianum sequor, quia tam scrupulosa versio Aquilæ potius quam Symmacho convenit. Ibid. Ο', ὀφιομάχη, m. ἀττακίδα.

V. 32. Ο', ὃ ἂν ποιηθῆ ἔργον. Coislín. ad marg., ἐν ᾧ γίνεται ἔργον. V. 35. Ο', καθαιρεθήσονται, m. ἐξαρθήσονται. V. 40. Ο', ὃ ἐσθίων, m. ὃ ἐκχυρσεύων. V. 44. Ο', κινουμένοις, m. ἔρπουσιν. V. 47. Ο', διαστεῖλαι, m. ἀφορίζαι. Ibid. Ο', τῶν ζωογονούντων, m. τῶν ζῶων τῶν βιβρωσκομένων.

(*) Mirum in modum cel. Benedictinus in manifestissimum incidit errorem. Siquidem *multum* dicitur Hebraice קַרְבָּן. Potius conjiendum Symmachum Theodotionemque קַרְבָּן legisse pro קַרְבָּה, et quidem per imprudentiam. DRACH.

CAPUT XII LEVITICI.

TO EBPAIKON.

בִּימֵי נִדָּה 2
 4 שֶׁבַע בְּדָמוֹ כִּדְרָה
 5 כִּדְרָה
 שֶׁבַע עַל־דָּמוֹ כִּדְרָה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Secundum dies separationis menstrui sui.
 4. Sedebit in sanguinibus purificationis suæ.
 5. Secundum separationem suam.
 Sedebit super sanguinibus purificationis ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

2.
 4.
 5.

VULGATA LATINA.

2. Juxta dies separationis menstruæ.
 4. Manebit in sanguine purificationis suæ.
 5. Juxta ritum fluxus menstrui.
 Manebit in sanguine purificationis suæ.

AKYΛAΣ.

2. [Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς τάλαιπωρίας.]
 4. Καθαρσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]
 5.

Καθαρσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

AQUILA.

2. Secundum dies separationis miseris.
 4. Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]
 5.
 Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Levitici.

V. 2. Hunc locum sic Latine effert Hesychius : *Secundum dies separationis menstruæ.* Vel sicut LXX, *secundum dies purgationis menstruæ immunda erit.* Quid autem hoc sit, alii interpretes planius ediderunt : Symmachus quidem dicens, *secundum dies separationis afflictionis*; Aquila, *separationis miseris*; Theodotion, *separationis doloris ejus.* Harum autem interpretationum Græca non habemus, uno excepto Theodotione, cujus lectionem,

ὀδύνης, in qua sola voce varii illi versionum auctores discrepant, attulit Basilianus.

V. 4. Ἄ., Σ., Θ., καθαρσεως καθαρισμοῦ. Sic Basiliensis. Tres vero Regiæ catenæ mss. sic habent : Ἀ., Συμ., Θεοδ., καθιεῖς ἕως καθαρισμοῦ, unus καθιεῖς. Forte melius legatur καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ, sedens usque ad purgationem : nam de lemnina agitur. Hebræa sic habent כִּדְרָה בְּדָמוֹ שֶׁבַע, *sedebit in sanguine purificationis*, quæ non ita qua-

EX CAPITE XIII LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLBERT. 5084.

49. . . . vel in vestimento, vel in pelle, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase + operario : pellis ; tactus lepræ est ; jet ostendet sacerdoti. 50. Et videbit sacerdos tactum, et segregabit + sacerdos : tactum septem dies. 51. Et videbit + sacerdos : tactum die septimo. Si autem diffusus fuerit tactus in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in pelle, secundum omnes quæcumque factæ fuerint pelles in operatione, lepra permanens est ipse tactus : immundus est. 52. Comburet vestimentum, vel stamen, vel subtegmen in laneis, vel in lineis, vel in omni vase pelliceo, in quocumque fuerit in eo tactus ; quoniam lepra permanens est, in igne comburetur. 53. Si autem viderit sacerdos et non diffundatur tactus in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase pelliceo ; 54. et constituet sacerdos, et lavabit in quocumque fuerit in eo tactus : et segre-

49. . . . ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει + ἐργασίῳ, δέρματος, ἀφ' ἧς λέπρας ἐστίν· καὶ δεῖξει τῷ ἱερεῖ. 50. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν, καὶ ἀφοριεῖ + ὁ ἱερεὺς : τὴν ἀφήν ἐπτά ἡμέρας. 51. Καὶ ὄψεται + ὁ ἱερεὺς : τὴν ἀφήν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. Ἐὰν δὲ διαχέηται ἡ ἀφή ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἀν ποιηθῆ δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ; λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἡ ἀφή, ἀκάθαρτός ἐστιν. 52. Κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν στήμονα, ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς ἑρείοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ἢ αὐτῷ ἡ ἀφή, ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 53. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέηται ἡ ἀφή ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ. 54. Καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς καὶ πλυνεῖ ἐφ' οὗ ἂν ἢ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀφή· καὶ ἀφοριεῖ + ὁ ἱερεὺς : αὐτὸ ἐπτά ἡμέρας

CAPUT XIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.

כִּדְרָה 2
 3 שֶׁבַע
 קָרַם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Adducetur.
 3. Carnis.
 Profundus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

2.
 3.

VULGATA LATINA.

2. Adducetur.
 3. Vacat.
 Humiliorem.

AKYΛAΣ.

2.
 5.
 Κοιλῆ.

AQUILA.

2.
 5.
 Cava.

CAPUT XII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. [Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς θλίψεως.]

4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθίεσα ἕως καθαρισμοῦ.]

5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθίεσα ἕως καθαρισμοῦ.]

SYMMACHUS.

2. Secundum dies separationis afflictionis.

4. Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

5.

Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

2. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς.

4. Καθίεσται ἐν αἵματι ἀκαθάρτου αὐτῆς.

5. Κατὰ τὴν ἀφεδρον αὐτῆς. "Ἄλλος, ὀδύνην.

Καθεσθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτου αὐτῆς. "Ἄλλος, καθάρψ.

LXX INTERPRETES.

2. Secundum dies secessionis purgationis ejus.

4. Sedebit in sanguine immundo suo.

5. Secundum purgationem suam. Alius, dolorem.

Sedebit in sanguine immundo suo. Alius, mundo.

2. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ὀδύνης αὐτῆς.

4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθίεσα ἕως καθαρισμοῦ.]

5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. (Aliter et melius,) Καθίεσα ἕως καθαρισμοῦ

THEODOTIO.

2. Secundum dies separationis doloris ejus.

4. Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

5.

Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Levitici.

drant cum illa trium versione. Basiliensis etiam codicis interpretatio non caret suspicione. Sed quia illa bis repetitur in eodem codice, ipsam, dubitando tamen, posuimus. — Ο', καθίεσται ἐν αἵματι ἀκαθάρτου αὐτῆς. Coislin. ad marg., 'Α., Σ., Θ., καθάρσεως καθαρισμοῦ. Basil. vero, καθαρίσεως καθαρισμοῦ. Alii, καθίεσα ἕως καθαρισμοῦ. Quam postremam propius ad veritatem accedere putamus, si legatur καθίεσ ἕως καθαρισμοῦ. Sedebit usque ad

EX CAPITE XIII LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLBERT. 3084.

τὸ δεύτερον. 55. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, μετὰ τὸ πλυθῆναι τὴν ἀφήν· καὶ ἦδε μὴ μετέβαλεν τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ ἡ ἀφή οὐ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐστήριστα· (sic) ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ. 56. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ ἦ ἀμαυρὰ ἡ ἀφή μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτὸ, ἀποβήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἔριματος, ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης. 57. Ἐὰν δὲ ὀφθῇ ἐτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, + λέπρα· ἐξανθοῦσά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἀφή. 58. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ στήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερματίνον ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἀφή, καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον, καὶ καθαρὸν ἔσται. 59. Οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱματίου ἐρέου, ἢ στιππύνου, ἢ στήμονος, ἢ κρόκης, ἢ παντὸς σκεύους δερματίνου εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

purificationem. Hæc tamen lectio sic restituta non prorsus convenit cum Hebræo, ubi legitur צוה ירדו בדם Sedebit in sanguine purificationis sue.

V. 5. "Ἄλλ., ὀδύνην. Sic Basiliensis. Videtur esse Theodotionis, ut supra.

Ibid. 'Α., Σ., Θ., καθαρίσεως καθαρισμοῦ. Sic Basiliensis. Vide quæ diximus ad versum 4.

V. 6. Ο', νεοσσόν. Coislin. in marg., υἰόν. Ibid. Ο', περὶ ἀμαρτίας. Coislin. in marg., εἰς Ἰασημόν.

gabit + sacerdos : ipsum septem diebus secundo.

55. Et aspiciet sacerdos, postquam lotus fuerit tactus : et ipse non mutavit aspectum suum, et tactus non diffunditur. immundum est, in igne comburetur : sicut se in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine. 56. Et si viderit sacerdos, et non fuerit obscurus tactus, postquam ipsum lotum fuerit, abrumpet illud a vestimento, vel a pelle, vel a stamine, vel a subtegmine. 57. Si autem apparuerit adhuc in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase pelliceo, + lepra : efflorescens est, in igne comburetur id, in quo est tactus. 58. Et vestimentum, vel stamen, vel subtegmēn, vel omne vas pelliceum, quod lavabitur, et abscedet ab eo tactus : et lavabitur secundo, et mundum erit. 59. Hæc est lex tactus lepræ vestimenti lanei, vel stupei, vel staminis, vel subtegmīnis, vel omnis vasis pellicei, ut mundetur ipsum, vel inquinetur ipsum.

CAPUT XIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

3.

Βαθύτερον.

SYMMACHUS.

2.

3.

Profundiorem.

2. Ἀχθήσεται. "Ἄλλος, ἀχθῆ. "Ἄλλος, ἐλεύσεται.

3. Τοῦ χρωτός. "Ἄλλος, τῆς σαρκός.

Ταπεινή.

LXX INTERPRETES.

2. Ducetur. Alius, ductus fuerit. Alius, veniet.

3. Pellis. Alius, carnis.

Humilis.

2.

3.

Κοιλῆ.

THEODOTIO.

2.

3.

Cava.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
4 בדרת לבנר	4.	4. Ἴηλαυγὲς λευκόν.
הסגיר		
5 פשה	5.	5.
6 מספחת	6.	6. Ἐξανάδοσις.
7 פשה תפשה	7.	7. Ἐπιδύσει ἐπιδῶ.
המספחת		
8 פשוה <i>Tò Samar., ἐπλατύνθη.</i>	8.	8. Ἐπέδωκεν.
11 לא יסגרנ	11.	11. Οὐκ ἀποκλείσει.
13 הפך	13.	13. Ἔστρεψεν.
15 הבשר החי	15.	15.
18 שחין	18.	18. Ἐξανάδοσις.
19 שאת	19.	19.
21 והסגיר	21.	21.
26 בדרת	26.	26.
הסגיר		Τηρήσει.
28 הברת	28.	28.
30 נתך	30.	30. Ἀπόσπασμα.
31 והסגיר	31.	31.
33 אתהנתך	33.	33. Ἀπόσπασμα.
36 יבקר	36.	36. Ζητήσει.
לשער העתב		Εἰς τρίγωνμα τὸ ξανθόν.
38 בשר	38.	38.
39 בוק	39.	39.
42 צרעת פרוח הוא בסרחו	42.	42.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Candor albus.
Claudere faciet.
5. Expandit se.
6. Inhærentia.
7. Diffundendo se diffuderit.
Inhærentia.
8. Diffudit se. *Sam. dilatata fuit.*
11. Non claudere faciet eum.
13. Versus est.
15. Caro viva.
18. Inflammatio.
19. Tumor.
21. Recludere faciet eum.
26. In candore.
Recludere faciet eum.
28. Candor.
30. Convulsio.
31. Recludere faciet.
33. Convulsionem.
36. Quæret.
In pilum flavum.
38. Carnis.
39. Splendor.
42. Lepra gemmescens ipsa in calvitie eius.

VULGATA LATINA.

4. Lucens candor.
Recludet.
5. Creverit.
6. Scabies.
7. Iterum lepra creverit.
Lepra.
8. Creverit.
11. Non recludet.
13. In candorem versa sit.
15. Caro viva.
18. Ulcus.
19. Cicatrix.
21. Recludet eum.
26. Vacat.
Recludet eum.
28. Candor.
30. Vacat.
31. Recludet.
33. Vacat.
36. Quæret.
Capillus in flavum colorem.
38. In cujus cute.
39. Maculam coloris candidi.
42. Calvus et mundus est.

AQUILA.

4. Lucidum album.
5.
6. Eruptio.
7. Accessione accreverit.
8. Accrevit.
11. Non claudet.
13. Vertit se.
15.
18. Accretio.
19.
21.
26.
Custodiet.
28.
30. Avulsio.
31.
33. Avulsionem.
36. Quæret.
In capillitium flavum.
38.
39.
42.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

4. Ἐκλαμπρον.
5.
6. Ἐκδρασμα.
7.
Τὸ ἔκφυμα.
8. Ὑπερέβη.
11. Οὐχ ὑπερθήσεται.
13. Μετεχρώσθη.
15.
18. Ἐκδρασμα.
19.
21.
26.
Συγκλείσει.
28. Τὸ τηλαύγημα.
30.
31.
33.
36.
Σπιλῶς.
38.
39.
42.

4. Τηλαυγῆς λευκῆ.
Ἄφοριεῖ.
5. Μετέπεσεν. Ἄλλος, ἐκκέχυται.
6. Σημασία.
7. Μεταβαλοῦσα μεταπέση.
Σημασία.
8. Μετέπεσεν.
11. Καὶ ἀφοριεῖ.
13. Μετέβαλε.
15. Τὸν χρώτα τὸν ὕγιη. Ἄλλος, τὴν σάρκα τὴν ζῶσαν.
18. Ἐλκος.
19. Οὐλή. Ἄλλος, σήθ.
21. Ἄφοριεῖ αὐτόν. Ἄλλος, χωρίσει.
26. Ἐν τῷ αὐγάζοντι. Ἄλλος, τῇ ἐκλάμψει.
Ἄφοριεῖ αὐτόν.
28. Τὸ αὐγάζον.
30. Θραῦσμα.
31. Ἄφοριεῖ. Ἄλλος, συγκλείσει.
33. Θραῦσμα.
36. Ἐπισκέπεται.
Περὶ τῆς τριχὸς ξανθῆς. Ἄλλος, ξανθίζούσης.
38. Τῆς σαρκός. Ἄλλος, τοῦ χρωτός.
39. Ἄφρός.
42. Λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι. Ἄλλος, λέπρα ἐξανθουσία ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι.

4.
Συγκλείσει.
5
6. Μασφάα.
7.
8. Διακέχυσται.
11.
13.
15.
18.
19.
21.
26.
28.
30.
31.
33.
36.
Περὶ τῆς τριχὸς ξανθῆς.
38.
39.
42.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Splendidum.
5.
6. Ejectamentum.
7.
Pustula.
8. Transcendit.
11. Non differet.
13. Cutem mutavit.
15.
18. Ejectamentum.
19.
21.
26.
Concludet.
28. Fulgor.
30.
31.
33.
36.
Splendoris.
38.
39.
42.

4. Lucida alba.
Segregabit.
5. Decidit. *Alius*, effusa est.
6. Significatio.
7. Conversa deciderit.
Significatio.
8. Decidit.
11. Et segregabit.
13. Mutavit.
15. Carnem sanam. *Alius*, carnem vivam.
18. Ulcus.
19. Cicatrix. *Alius*, Seth.
21. Segregabit eum. *Alius*, separabit.
26. In fulgido. *Alius*, in splendore.
Segregabit eum.
28. Fulgidum.
30. Vulnus.
31. Segregabit. *Alius*, concludet.
33. Vulnus.
36. Considerabit.
De pilo flavo. *Al.*, flavescente.
38. Carnis. *Alius*, cutis.
39. Impetigo.
42. Lepra est in calvitie. *Alius*, lepra efflorescens est in calvitie.

4.
Concludet.
5.
6. Masphaa.
7.
8. Diffusa est.
11.
13.
15.
18.
19.
21.
26.
28.
30.
31.
33.
36.
De pilo flavo.
38.
39.
42.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בבד ישב 46	46.	46.
לפשתים וצמר 48	48.	48.
מבאר 51 <i>Tò Σαμ., φιλόνηκος.</i>	51.	51.
מבאר 52	52.	52.
פתת 55	55.	55.
את אשרבו 57	57.	57.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
46. Solus habitabit.	46. Solus habitabit.	46.
48. Linis et lanæ.	48. <i>Vacat.</i>	48.
51. Corrodens. <i>Sam. contentiosa.</i>	51. Perseverans.	51.
52. Corrodens.	52. Perseverans.	52.
55. Fossio.	55. Infusa sit.	55.
57. Cum quo in eo.	57. <i>Vacat.</i>	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Levitici.

Partem hujus capituli damus, qualis erat in *Hexaplis* ex versione LXX Interpretum, ex Colbertino codice 3084 desumptam.

V. 2. Ἀλλ., ἀθή. Ἀλλ., ἐλεύσεται. Ex Basiliensi, tacito interpretum nomine. — Γνωσ' Ο', οὐλή. Coisl. ad marg., λεπὶς ἢ ἀγασμα.

V. 5. Ἀλλ., τῆς σαρκός. Ex Basiliensi. Ibid. Ἀ., Θ., κοιλῆ. Σ., βαθύτερον. Ita Basiliensis. In editione Romana hæc confusa sunt; nimirum: Ἀ., Σ., κοιλῆ, βαθυτέρα. Qui sic notavit, ambas voces femininas reddidit, ut simul quadrarent. Βαθύτερον edit Symmachus, quia vocem ΠΑΡΩ, substantivam, per masculinum aut neutrum nomen expresserat.

V. 4. Ἀ., τηλαυγὲς λευκόν. Σ., ἐκλαμπρον. Sic Basiliensis.—Coisl. Ἀ. καὶ οἱ λοιποὶ, ἀγασμα λευκόν. Ἀ. et reliqui, fulgor albus. Mox Coisl. in marg., Θ., συγκλείσει, quæ lectio tacito interprete in Basiliensi.

V. 5. Ἀλλ., ἐκκέχεται. Ex eodem Basiliensi.

V. 6. Ita Basiliensis. In editione Romana, quæ Symmachi edit versio, Theodotioni ascribitur, et vera Theodotionis, *μασφάα*, omittitur: nam Theodotioni solemne est, si vel tantillum difficultatis insit vocibus Hebræis, illas litteris Græcis describere. Ἐκθρασμα *ejectamentum* est vel *papula*, ut notat Drusius. In vocem *ἐκθρασμός*, hæc Hieronymus, *Comment. in Nahum.* 11: « Et postquam rursus

fuerit excussus, et superficies illius enundata, ne quid intrinsecus sordidum maneat, fit etiam ei ebullitio, quæ significantius in Græco dicitur *ἐκθρασμός*. Proprie siquidem *ἐκθρασμός* in istius modi rebus ponitur, cum quod latebat intrinsecus, erumpit in faciem. Unde *papula* quoque, quæ post ægrotationem nascuntur in labiis, vocantur *ἐκθρασματα*: et sanitatis videtur indicium, morbum in faciem prorupisse. — Ο', μετέπεσεν. Coisl. ad marg., μετέβλεν, Θ., διακέχεται. Hæc confer cum vers. 6, et præcipue vers. 8. Ibid. Coisl. in marg., Θ., μασφάε. Basil., Θ., *μασφάα*. In Coisl. in *μασφάα* legendum. Nihil enim frequentius quæ mutatio τὸ Ἀ in Λ, et τὸ Θ in Ε, ac vicissim, nimirum ob similitudinem harum litterarum in mss. unciali characteri; qua de re in Preliminaribus.

V. 7. Ἀ., ἐπιδώση ἐπίδομα. Ita Basiliensis. In editione autem Romana hæc perplexa sunt, nimirum: Ἀ., Σ., ἐπιδώση ἐπίδω τὸ ἐμφύσημα. Codices Regii, ut et Basiliensis, uni Aquilæ tribuunt. Cujus vere sunt duo verba ἐπιδώσει ἐπίδω. Illud autem ἐμφύσημα, corruptum est pro ἐφυμα, ut habet Basiliensis, qui id Symmacho tribuit. Id vero ad sequentem Hebraicam vocem ΠΑΡΩ pertinet.—Ο', μεταβαλοῦσα μεταπέση. Coisl. in marg., ἐπιδώσει ἐπίδω, recte. Hinc corrigendus Basiliensis qui habet, Ἀ., ἐπιδώση ἐπίδομα. Nam vera lectio Aquilæ est in Coisl. in, qui aliam sine interpretis

EX CAPITE XIV LEVITICI, UT EXSTAT IN COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: 2. Hæc erit lex leprosi, quacunque die mundatus fuerit, et adducetur ad sacerdotem. 3. Et exhibit sacerdos extra castra, et aspiciet sacerdos, et ecce sanatus tactus lepræ a leproso. 4. Et præcipiet sacerdos, et sumet ei qui mundatus est duas aviculas viventes mundas, et lignum cedrinum, et tor-

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσὴν λέγων· 2. Οὗτος ἔσται ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρισθῆ. Καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα. 3. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἕψεται ὁ λεπρεὺς, καὶ ἰδοὺ ἴσται ἡ ἀφῆ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ. 4. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήμψονται (') τῷ νεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθάρᾳ, καὶ ἕψ-

(') Sic, et frequenter in cod. Colbert. λήμψομαι pro λήψομαι, Notum est doctis futurum Doricum λήμψομαι; unde apud Herodot. 1, 199: λάμψεται.

Idem cod. non raro ponit ei pro i, ut *κρειόν*, *ἐσθειών*, *ἐξειλάττομαι*, *ὀρνειθιον*, quam *scriptionem*, amanuensi græculo attribuentiam, non dubitabamus corrigere. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

46.	46. Κεχωρισμένος καθήσεται.	46.
	"Α.Λ.Λ., καταμόνας οικήσει.	
48.	48. "Η ἐν τοῖς λίνοις, ἢ ἐν τοῖς ἐρίοις. "Αλλος, ἢ εἰς τὸ στίππουον, ἢ εἰς τὸ ἔριον.	48.
51.	51. "Εμμονος. "Αλλος, σπανίζουσα.	51.
52.	52. "Εμμονος. "Αλλος, σπανίζουσα.	52.
55.	55. "Εστήρικται. "Αλλος, σπανίζουσαν.	55.
57.	57. "Εν ᾧ ἐστίν. "Αλλος, ἐν ᾧ ἐστίν ἐν αὐτῷ.	57.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

46.	46. Separatus sedebit. <i>Alius</i> , solus habitabit.	46.
48.	48. Aut in lineis, aut in laneis <i>Alius</i> , aut in stuppam, aut in lanaam.	48.
51.	51. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	51.
52.	52. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	52.
55.	55. Fixit se. <i>Alius</i> , raram.	55.
57.	57. In quo est. <i>Alius</i> , in quo est in eo.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Levitici.

nomine adicit, nempe πλατύουσα πλατυνθή.
 V. 8. Sic mss. nostri et editio Romana. Unus ad Aquilam legit ἀπέδωκε, male. Alter versionem Samaritanæ, ἐπλατύνη, Symmacho perperam ascribit.
 V. 10. ΓΝΩ Ο', οὐλή. Coislin. in marg., σήθ. Ibid. τῆ ψα π'π'π' Ο', καὶ ἀπὸ τοῦ ὄγιους τῆς σαρκὸς τῆς ζωῆς. Idem in marg., ὡς ὠμοίωμα σαρκὸς ζωῆς.
 V. 11. Has lectiones mutuamur ex Basiliensi. — Coislin. ad Symmachum legit οὐχ ὑπερτεθήσεται.
 V. 13. Item ex Basiliensi. — ΠΠΩ Coislin., Σ., ἐκλαμπρον, ubi Ο', ἐκάλυφεν; sed hæc Symmachi lectio alio pertinere debet.
 V. 15. Τὴν σάρκα τὴν ζώσαν. In editione Romana.
 V. 19. "Α.Λ.Λ., σήθ. Hebr. ΓΝΩ. Videtur esse Theodotionis, qui, ut jam diximus, voces Hebraicas Græce sæpe describit, ut vertendi molestiam declinet.
 V. 20. ΞΩ Q, ταπεινωτέρα. Coislin. in marg., κοιλωτέρα.
 V. 21. "Α.Λ.Λ., χωρίσει. Ex Basiliensi.
 V. 22. ΠΩΠ ΠΩ Ο', διαχύσει διαχέθται. Coislin. m., πλατύουσα πλατυνθή. Ibid. Ο', ἔκει (quod non habet Hebræus), m., δέματι.
 V. 23. ΠΠΠΠ Ο', κατὰ χώραν. Coislin. m., ἐν τόπῳ.
 V. 26. "Α.Λ.Λ., τῆ ἐκλάμψει. Ex Basiliensi. — Coislin. Symmacho tribuit.
 Ibid. 'Α., τηρήσει. Σ., συγκλείσει. Ex Basiliensi.
 V. 28. Σ., τὸ τηλαύγημα. Ita Basiliensis.
 V. 30. 'Α., ἀπόσπασμα. Ita Basiliensis hic et

v. 33. — ΡΠΥ Ο', κοιλωτέρα. Coislin. m., βαθυτέρα. Ibid. ΡΠ Ο', λεπτή, m., λευκή.
 V. 51. "Α.Λ.Λ., συγκλείσει. Nempe Symmachus, ex Basiliensi.
 V. 53. Ο', τὸ δὲ θραῦσμα. Coislin. in marg., περίξ.
 V. 56. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi.
 V. 58. Ex Basiliensi.
 V. 59. Ο', 'Αλφός. In hac vocem hæc notant ex anonymo Catenæ Regiæ mss.: 'Αλφός καλεῖται ἡ ἐπίλουςις ἢ καλουμένη μελανία, ἢ περὶ τὰς παρείας γινομένη ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ καύσωνος. Id est: « Alphos vocatur, nigror ille qui melania dicitur, et ab æstu solis in genis procreatur. »
 V. 42. Λέπρα ἐξανθοῦσα, etc. Ex Basiliensi.
 V. 48. Ex Basiliensi.
 V. 51. Hæc nota habetur in mss. nostris: Τὸ Σαμαρειτικὸν φιλόνεικον, ὀπίσω δὲ παλαιουμένην αὐτήν, ἀντὶ τοῦ, συγγηρώσαν τῷ σώματι καὶ ἀνίατον. Hoc est: « Samaritanus, contentiosam, jam ante retro inveteratam, ac si dicat, consensentem corpori et insanabilem. » Lectio, σπανίζουσα, est Basiliensis, qui interpretem tacet. Pariterque in versu sequenti. — ΠΠΠ Ο', ἢ ἀφή, Coislin. m., πληγή.
 V. 55. "Α.Λ.Λ., σπανίζουσαν. Hanc editionis Romanæ lectionem, alio et extra locum proprium translatai puto.
 V. 57. Ex Basiliensi.

EX CAPITE XIV LEVITICI, UT EXSTAT IN COD. COLBERT. 3084.

λον κόκκινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὑσσωπον. 5. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσιν τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι. 6. Καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήμψεται αὐτὸ . . . . .
 33. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσὴν καὶ πρὸς Ἀαρὼν λέγων, 34. Ὡς ἀν εισέλθητε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναανῶν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κτήσει, καὶ δώσω ἀφὴν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐκτῆτου ὑμῖν. 35. Καὶ ἤξει τινὸς αὐτοῦ ἡ οἰκία, καὶ ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεὶ λέγων· Ὁσπερ ἀφὴ ἐώραται μοι ἐν τῇ

tum coccinum et hyssopum. 5. Et præcipiet sacerdos, et jugulabunt aviculam unam in vase testaceo super aquam viventem. 6. Et aviculam viventem sumet illam . . . . .
 33. Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron, dicens. 34. Cum ingressi fueritis in terram Chanæorum. suam do vobis in possessione, et dabo tactum lepræ in domibus terræ possessæ a vobis. 35. Et veniet cujus est domus, et annuntiabit sacerdoti, dicens: Quasi tactus visus est mihi in

domo. 36. Et præcipiet sacerdos vasis vacuare domum, priusquam ingressus sacerdos videat tactum, et non sint immunda quæcunq; fuerint in domo. Et post hæc ingredietur sacerdos ad cognoscendam domum. 37. Et aspiciet tactum : et ecce tactus in parietibus domus, cavitates viridantes vel rube-scentes, et aspectus eorum humilior parietibus. 38. Et egressus sacerdos e domo ad ostium domus, et segregabit sacerdos domum septem dies. 39. Et redibit sacerdos die septimo, et aspiciet + domum : et ecce diffusus est tactus in parietibus domus. 40. Et præcipiet sacerdos, et eruent lapides in quibus est tactus, et ejicient eos extra civitatem in locum immundum. 41. Et domum radent extrinsecus in circuitu, et effundent pulverem ✕ quem raserunt : extra civitatem in locum immundum. 42. Et sument lapides + rasos : alios, et ponent pro lapidibus ; et pulverem alium sument, et linient domum. 43. Si autem redierit rursus tactus, et repullularit in domo postquam eruti fuerunt lapides,

οικία. 36. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευασαὶ τὴν οἰκίαν πρὸ τοῦ εἰσελθόντα τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἀφήν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἐὰν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν. 37. Καὶ ὄψεται τὴν ἀφήν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλιάδας χλωριζούσας ἢ πυρριζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα τῶν τοίχων. 38. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεὶ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ἑπτὰ ἡμέρας. 39. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ὄψεται + τὴν οἰκίαν : καὶ ἰδοὺ διεχύθη ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας. 40. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ἀφή, καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον, 41. Καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσουσιν ἔξωθεν κύκλῳ. Καὶ ἐκχεοῦσι τὸν χοῦν ✕ ὃν ἀπέξυσαν : ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 42. Καὶ λήμψονται λίθους + ἀπεξυσμένους : ἐτέρους καὶ ἀντιθήσουσιν ἀντὶ τῶν λίθων, καὶ χοῦν ἕτερον λήμψονται καὶ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν. 43. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἀφή,

CAPUT XIV LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
נרפא 3	3.	3.
צפרים 4	4.	4.
ושני תולעת		Διάφορον σκώληκος.
החיה 6	6.	6.
על פני השדה 7	7.	7.
מנחה 10	10.	10.
לאשם 12	12.	12.
ואתלג		
היה 13	13.	13.
היהיה 24	24.	24.
תנפה		
ואלאהרן 33	33.	33.
לאחזה 34	34.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Sanatus est.	3. Esse mundatam.	3.
4. Passeres. Coccum vermiculi.	4. Passeres. Verniculumque.	4. Varium vermiculi.
6. Vivum.	6. Vivum.	6.
7. Super facies agri.	7. In agrum.	7.
10. Munus.	10. Sacrificium.	10.
12. In delictum. Log.	12. Pro delicto. Sextarium.	12.
13. Ipse.	13. Est.	13.
24. Motitabit. Motitationem.	24. Levabit. Vacat.	24.
33. Et Aaron.	33. Et Aaron.	35.
34. In possessionem.	34. In possessionem.	34.

καὶ ἀνατεταίη ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι, 44. Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακέχεται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἔμμοнос ἔστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἀκάθαρτός ἐστιν. 45. Καὶ καθελούσιν τὴν οἰκίαν κατὰ τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν τῆς οἰκίας ἐξοίσουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 46. Καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἅς ἀφωρισμένη ἐστίν, ἀκάθαρτός ἐστιν ἕως ἑσπέρας. 47. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ + καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας ; καὶ ὁ ἐσθίων ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ + καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας ; 48. Ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἴδῃ, καὶ ἴδῃ οὐ διαχύσει διαχεῖται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη ἡ ἀφή. 49. Καὶ λήμψεται ἀφαγνί . . . . .

et postquam domus fuerit rasa, et postquam linita fuerit. 44. Et ingreditur sacerdos, et aspiciet si diffusus est tactus in domo ; lepra permanens est in domo : immunda est. 45. Et destruent domum et lapides ejus, et ligna ejus, et omnem pulverem domus efferent extra civitatem in locum immundum. 46. Et qui ingreditur in domum omnibus diebus, quibus segregata est, immundus erit usque ad vesperam. 47. Et qui dormit in domo lavabit vestimenta sua + et immundus erit usque ad vesperam ; et qui manducat in domo, lavabit vestimenta sua + et immundus erit usque ad vesperam ; 48. Si autem accedens intraverit sacerdos, et viderit, et ecce diffusionem diffusus non est tactus in domo, postquam linita fuit domus : et mundabit sacerdos domum, quia sanatus est tactus. 49. Et sumet ad purif. . . . .

CAPUT XIV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ἰάται. "Ἄλλος, ἤρται.	3.
4.	4. Ὀρνίθια. "Ἄλλος, στρουθία.	4.
Διόσφορον κόκκινον.	Κεκλωσμένον κόκκινον.	Κόκκινον ἀλλοιοῦμενον.
6.	6. Τὸ ζῶν. "Ἄλλος, τὸ ἔξω.	6.
7.	7. Εἰς τὸ πεδίον. "Ἄλλος, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ.	ι.
10.	10. Θυσίαν. "Ἄλλος, κατάπαυσιν.	10.
12.	12. Τῆς πλημμελείας. "Ἄλλος, περὶ τῆς πλημμελείας. Κοτύλην. "Ἄλλος, λόγγην.	12.
13.	13. "Ἔστι τῷ. "Ἄλλος, καὶ ἔσται τῷ.	13.
24.	24. Ἐπιθήσει. "Ἄλλος, ἀφορίσει. Ἐπίθεμα. "Ἄλλος, ἀφόρισμα.	24.
33.	33. Καὶ Ἀαρών. Οὕτω καὶ οἱ λοιποί.	33.
34.	34. Ἐν κτήσει. "Ἄλλος, ἐν κληρῷ. "Ἄλλος, εἰς κατάσχεσιν.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sanatus est. <i>Alius</i> , sublatus est.	3.
4.	4. Aviculas. <i>Alius</i> , passeres. Tortum coccinum.	4. Coccinum variegatum.
6.	6. Viventem. <i>Al.</i> , extra positum.	6.
7.	7. In campum. <i>Alius</i> , super faciem agri.	7.
10.	10. Sacrificium. <i>Alius</i> , requiectionem.	10.
12.	12. Delicti. <i>Alius</i> , pro delicto. Cotylam. <i>Alius</i> , longen.	12.
13.	13. Est. <i>Alius</i> , erit.	13.
24.	24. Imponet. <i>Alius</i> , separabit. Impositionem. <i>Alius</i> , separationem.	24.
33.	33. Et Aaron. <i>Cæteri</i> , id.	33.
34.	34. In possessione. <i>Alius</i> , in sorte. <i>Alius</i> , in adeptionem.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
יִסְמָא 36	36.	36.
מִרְאִיָּה שֶׁפֶל 37	37.	37.
בְּקִדְהֵיבִית 38	38.	38.
מִמְאֵרֵת 44	44.	44.
וְלִכְחָ לְחֵמָא 49	49.	49.
וְשָׁנִי		
וּבִשְׁנֵי 52	52.	52
וְלִשְׁמָחַת וְלִסְפָּחַת וְלִבְדִּירֵת 56	56.	56.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Polluatur.	36. Immunda fiant.	36.
37. Et aspectus eorum humilior.	37. Et humiliores superficie reliqua.	37.
38. E domo.	38. Ostium oemus.	38.
44. Corrodens.	44. Perseverans.	44.
49. Et capiet ad purificandam.	49. Et in purificationem ejus sumet.	49.
Coccum.	Vermiculum.	
52. Et cocco.	52. Vermiculo.	52.
56. Et tumori, et inhaerentiæ, et candori.	56. Cicatricis et erumpentium papularum, lucentis maculæ.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

V. 3. "A. l. l., ἦραται. Ita Basiliensis, qui alias omnes hujus capituli lectiones nobis suppeditavit.

V. 4. Ex Basiliensi. *Vid.* supra, Exod. xxxv, 23, 35.

V. 6. "A. l. l., τὸ ἔξω. Sic Basiliensis. At nescio quis interpretis ἔξω vertere potuerit.

V. 10. "A. l. l., κατάπαυσιν. Ex eodem.

V. 12. "A. l. l., περὶ τῆς πλημμελείας. Ex eodem.

Ibid. "A. l. l., λόγγην. Videtur esse interpretatio Theodotionis, qui ἄνωγαν pro more suo λόγγην reddidit, ut quæ non intelligebat Hebraicam vocem Græcis litteris exprimeret.

V. 13. "A. l. l., ἔσται τῷ. Ex Basiliensi.

V. 24. "A. l. l., ἀφορίσει. Ex eodem, et sequens lectio pariter.

V. 33. Ex eodem Basiliensi, in margine.

V. 34. Ex Basiliensi.

V. 36. "A. l. l., ἀκαθαρτισθῆ, sine interpretis nomine.

V. 38. Ex Basiliensi.

V. 44. "A. l. l., σπανίζουσα. Hanc versionem sæpe vidimus supra, sine interpretis nominæ.

V. 49. "A. l. l., καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας. Ita Basil. tacito interprete.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

24. ... cubauerit super illum, immundus est. 25. Et mulier si fluat fluxum sanguinis sui dies plures, non in tempore purgationis suæ, si etiam fluat post purgationem suam, omnes dies fluxus immunditiæ ejus, sicut dies purgationis ejus, erit immunda. 26. Omnis lectus super quem cubuerit super illum; omnes dies fluxus, secundum lectum purgationis erit ei. Et omne vas super quod sederit super illud, immundum erit secundum immunditiam purgationis ejus. 27. Omnis tangens eam immundus erit: et lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus aqua, et immundus erit usque ad vesperam. 28. Si autem mundata fuerit a fluxu suo: et numerabit sibi septem dies, et post hæc mundabitur. 29. Et die octavo sumet sibi duos turtures, aut duos pullos

24. .... κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρτός ἐστιν. 25. Καὶ γυνὴ ἐὰν βέη βύσιν αἵματος αὐτῆς, ἡμέρας πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφόδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ βέη μετὰ τὴν ἀφόδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι βύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι ἀφόδρου αὐτῆς. ἔσται ἀκάθαρτος. 26. Πᾶσα ἡ κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς βύσεως αὐτῆς κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφόδρου αὐτῆς ἔσται αὐτῆ· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσται κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφόδρου αὐτῆς. 27. Πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. 28. Ἐὰν δὲ καθαρισθῆ ἀπὸ τῆς βύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμῆσεται αὐτῆ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθῆσεται. 29. Καὶ τῆ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

56.	56. Ἀκάθαρτα γένηται. Ἄλλος, ἀκαθαρτισθῆ.	56.
57.	57. Καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα. Ἄλλος, καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν κοιλοτέρα.	57.
58.	58. Ἐκ τῆς οἰκίας. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς οἰκίας.	58.
44.	44. Ἐμμονος. Ἄλλος, σπανίζουσα.	44.
49.	49. Λήψεται ἀφαγνίσαι. Ἄλλος, καὶ λήψεται περὶ ἁμαρτίας. Κεκλωσμένον. Ἄλλος, ἀλλοιούμενον.	49.
52.	52. Κεκλωσμένω. Ἄλλος, ἀλλοιούμενω.	52.
56.	56. Οὐλῆς, καὶ σμασσίας, καὶ τοῦ αὐγάζοντος. Ἄλλος, τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Ἄλλος, τοῦ αὐγάσματος.	56.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

36.	36. Immunda fiant. <i>Alius</i> , immunda facta fuerint.	36.
37.	37. Et aspectus eorum humilior. <i>Alius</i> , et conspectus eorum depressior.	37.
38.	38. E domo. <i>Alius</i> , a domo	38.
44.	44. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	44.
49.	49. Sumet ad purificandum <i>Alius</i> , et sumet ad expiandum. Tortum. <i>Alius</i> , variatum.	49.
52.	52. Torto. <i>Alius</i> , variato.	52.
56.	56. Cicatricis, et significationis, et splendentis. <i>Alius</i> , ipsius seth et influentis. <i>Alius</i> , splendoris.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

Ibid. Ἄλλ., ἀλλοιούμενον. Ex eodem.

V. 52. Ἄλλ., ἀλλοιούμενω. Ex eodem.

V. 56. Ἄλλ., τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Est lectio Theodotionis, qui capite præcedenti, vers. 19, ἄλλω verlit σῆθ.

Hæc notantur in margine Coislin. V. 4. ἴνα ὕψον, καὶ κέδρινον, marg. κυπάρισσος. Ibid. ἴνα ὕψον, καὶ ὕσσωπον, m. ὄργανον. Videitur scholion. V. 10. ἴνα ὕψον, καὶ κοτύλην, m. ξέστην. V. 12. ἴνα ὕψον, τῆς πλημμείας, m. περὶ λυτρώσεως. V. 14. ἴνα ὕψον, τῆς πλημμείας, m. τοῦ μίαςματος. Ibid. ἴνα ὕψον, λοβόν, m., ὕψος. V. 21. ἴνα ὕψον, ἀφαίρεμα, m.,

ἀφόρισμα. V. 22. ἴνα ὕψον, ὅσα εὔρεν, m., ὡς ἂν δυναθῆ. V. 32. ἴνα ὕψον, καὶ τοῦ μὴ εὐρίσκουτος, etc., m. ἐάν δυνατεῖ [1. ἀδυνατεῖ] ἡ χεὶρ αὐτοῦ.

V. 56. ἴνα ὕψον, καὶ προστάξει, m. καὶ ἐντελεῖται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐκφορήσουσι τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ibid. ἴνα ὕψον, οὐ μὴ ἀκάθαρτα, m., οὐ μιανθῆσεται.

V. 58. ἴνα ὕψον, ἀφοριεῖ, m., ἀποκλείσει. V. 42. ὕψον, ἐξαλείψουσι, m., χρίσουσι. V. 43. ἴνα ὕψον, ἐξαλειφθῆναι, m., χρισθῆναι. V. 44. ἴνα ὕψον, διακέχυται, m., σπανίζουσα. Ibid. ἴνα ὕψον, ἔμμονος, m., φιλόνηκος.

V. 57. ἴνα ὕψον, ἐξηγήσασθαι, m., φασίται.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμφεται ἑαυτῇ δύο τρύγωνα, ἢ δύο νοσσοὺς περιστερώων, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 30. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου ἀπὸ ρύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς. 31. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μαινεῖν αὐτοὺς τὴν σκηνὴν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. 32. Οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορροῦς, καὶ ἐάν τι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μιανθῆναι ἐν αὐτῇ. 33. Καὶ τῇ αἰμορροῦσιν ἐν τῇ ἀπέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορροῦς τῇ ῥύσει αὐτοῦ, τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, καὶ τῷ ἀνδρὶ, ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀποκαθιμένῳ.

columbarum, et feret ea ad sacerdotem ad ostium tabernaculi testimonii. 30. Et faciet sacerdos unum pro peccato, et unum in holocaustum : et expiabit pro ea sacerdos ante Dominum a fluxu immunditiæ ejus. 31. Et pius facietis filios Israel ab immunditiis suis, et non morientur propter immunditiam suam, in eo quod ipsi inquinent tabernaculum meum quod in eis. 32. Hæc est lex ejus qui patitur fluxum seminis, et si cui exeat ex eo concubitus seminis, ita ut inquinetur in illo. 33. Et ei quæ patitur fluxum sanguinis, in purgatione sua, et qui patitur fluxum seminis in fluore suo, maculo vel feminæ, et viro quicunque dormierit cum menstrua.

TO EBPAIKON.	CAPUT XV LEVITICI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	AKYAAΣ
2 דבר אל בני ישראל ואמרתם אלהם	2.	2.
כי יהיה זב		
5 הזדים	3.	3. Ἐσφραγίσθη.
6 et 4 הזב	4 et 6.	4 et 6.
7 בבשר	7.	7.
8 וכיזרק	8.	8. [Ἐάν ἐπαπτύσῃ.]
13 בשרד במים חיים	13	13.
19 בגדחה	19.	19.
20 בגדחה;	20.	20.
24 גדחה	24.	24.
25 גודד	25.	25.
27 במ	27.	27.
33 חזחה	33.	33.
זדחה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Loquimini ad filios Israel, et dicetis ad eos.	2. Loquimini filiis Israel, et dicetis eis.	2.
Cum fluens fuerit.	Fluxum seminis.	
3. Claudere fecit. 4 et 6. Fluens.	3. Concretus est. 4 et 6. <i>Vacat.</i>	3. Obsignatus est. 4 et 6.
7. In carnem.	7. Carnem.	7.
8. Et cum spuerit.	8. Si salivam jecerit.	8. Si superexpuerit.
13. Carnem suam in aquis vivis.	13. (Lotis vestibus,) et toto corpore in aquis viventibus.	13.
19. Separatione sua.	19. Separabitur.	19.
20. Separatione sua.	20. <i>Vacat.</i>	20.
24. Separatio ejus.	24. Tempore sanguinis menstrualis.	24.
25. Separationis suæ.	25. Menstruali.	25.
27. Ea.	27. Quicumque tetigerit ea.	27.
33. Dolentis.	33. Quæ menstruis temporibus separatur.	33.
Fluentis.	<i>Vacat.</i>	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Levitici.

Ex eodem codice Colbertino 5084 postremam capituli xv partem damus secundum versionem LXX Interpretum, prout in *Hexaplis* erat, ab hodierno τῶν Ὁ textu in multis discrepantem. Cætera vero a principio usque ad partem versus 24 desiderantur.

V. 2. *Οἱ Ὁ καὶ οἱ λοιποὶ, λαλήσατε, etc.* Sic Basilienensis, qui testificatur versionem LXX Interpretum, ut in *Hexaplis* erat, cum aliis interpretibus concordare: quia videlicet ex aliis versionibus emendata fuerat, ut cum Hebraico quadraret. Se-

CAPUT XV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Αλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς. <i>Aliter</i> , λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. <i>Oi λοιποὶ</i> , λαλήσατε κ. τ. λ. ὡς οἱ Ο'.	2.
3. Περιπήγνυται. 4 et 6.	Ἐάν γένηται ῥύσις. Ἄλλος, ὁ ῥέων. 3. Συνέστηκε. 4 et 6. Γονοῤῥύης. <i>Oi λοιποὶ</i> , ῥέων.	3. Ἐσφράγισται. 4 et 6.
7.	7. Τοῦ χρωτός. Ἄλλος, τῆς σαρκός.	7.
8.	8. Ἐάν δὲ προσσελίση.	8.
15.	15. Τὸ σῶμα ὕδατι. Ἄλλος, τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι.	15.
19.	19. Ἀφέδρω. Ἄλλος, μετακινήσει. [Ἄλλος, ἐν τῷ χωρισμῷ τῆς ἀδικίας.] [Ἄλλος, ταλαιπωρίας.]	19.
20.	20. Ἀφέδρω. Ἄλλ., τοῦ χωρισμοῦ.	20.
24.	24. Ἀκαθαρσία. Ἄλλος, ὁ χωρισμός.	24.
25.	25. Ἀφέδρου. Ἄλλος, τοῦ χωρισμοῦ.	25.
27.	27. Αὐτῆς. Ἄλλος, αὐτῶν.	27.
33.	33. Καὶ τῇ αἰμοῤῥούσῃ. Ἄλλ., ὄδυνηρᾶ. Καὶ ὁ γονοῤῥύης. Ἄλλος, τῷ γονοῤῥυῆ.	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Loquimini filiis Israel, et dicetis eis. <i>Alio modo</i> , loquere filiis Israel, et dices eis. <i>Reliqui</i> , loquimini, etc. ut <i>LXX</i> .	2.
3. Circumconcretus est. 4 et 6.	Cuicunque fuerit fluxus. <i>Alius</i> , fluens. 3. Constitit. 4 et 6. Qui fluxum seminis patitur. <i>Reliqui</i> , fluens.	3. Sigillatus est. 4 et 6.
7.	7. Cutis. <i>Alius</i> , carnis.	7.
8.	8. Si autem spuerit.	8.
13.	13. Corpus aqua. <i>Alius</i> , corpus suum aqua vivente.	13.
19.	19. Purgatione. <i>Alius</i> , transmotione. <i>Alius</i> , in separatione iniquitatis. <i>Alius</i> , miseriz.	19.
20.	20. Purgatione. <i>Alius</i> , separatione.	20.
24.	24. Immunditia. <i>Alius</i> , separatio.	24.
25.	25. Purgationis. <i>Alius</i> , separationis.	25.
27.	27. Illam. <i>Alius</i> , illa.	27.
33.	33. Et fluxum sanguinis patienti. <i>Alius</i> , dolenti. Et ei qui patitur fluxum seminis. <i>Al.</i> , et ei qui patitur fluxum seminis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Levitici.

cus autem ἡ κοινή, sive Vulgata Græca, quæ etiam hodie ab illis differt, ut vides.

Ibid. Ἄλλ., ὁ ῥέων. Ita Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 3. Basiliensis ita habet: Θ., ἐσφράγισται. Ἀ.,

ἐσφραγίσθη. Σ., περιπήγνυται. Symmachi versionem sequitur Vulgatus interpres, qui vertit, *concretus est*.

V. 4 et 6. *Oi λοιποὶ*, ῥέων. Sic Basiliensis, unde versionem similem, v. 2, supra, trium interpretum

esse inferatur.

V. 7. Ἀ.Λ.Λ., τῆς σαρκός. Ex Basiliensi.

V. 8. Ἀ. [ἐάν ἐπιπτύσῃ.] Hanc versionem expressimus ex Latina Aquilæ interpretatione, quam affert Isychius sic, *Aquila, si superspuerit.*

V. 13. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι. Ex editione Romana.

V. 19. Ἀ.Λ.Λ., μετακινήσει. Ex Basiliensi. Si-quentes vero lectiones Græce expressimus ex Isy- chio, qui sic habet : « Quid dixit : *Septem diebus separabitur?* quod alii, *Erit in purgatione sua.* Alii vero interpretes, *In separatione iniquitatis suæ.* Alii autem, *Miseriæ* ediderunt. »

V. 20-23. Lectiones, quæ eandem vocem ΠΥΤΩ

CAPUT XVI LEVITICI, EX EODEM CODICE COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen postquam defuncti sunt duo filii Aaron, cum offerrent ignem alienum ante Dominum, et mortui sunt. 2. Et dixit Dominus ad Moysen : Loquere ad Aaron fratrem tuum, et ne ingrediatur omni hora ad sanctum interius velaminis ad faciem propitiatorii, quod est super arcam + testimonii ; et non morietur. Nam in nube apparebo super propitiarium. 3. Sic ingreditur Aaron in sanctum in vitulo ex bobus pro peccato, et arietem in holocaustum : 4. Et tunicam lineam sanctificatam induet, et femorale lineum erit super corpus ejus, et zona lineæ cingetur, et cidarim lineam circumponet : vestimenta sancta sunt. Et lavabit aqua totum corpus suum, et induet ea : 5. Et a synagoga filiorum Israel accipiet duos hircos ex capris pro peccato, et arietem unum ad holocaustum. 6. Et offeret Aaron vitulum, qui pro peccato suo : et expiabit pro se et domo sua. 7. Et accipiet duos hircos, et statuet eos ante Dominum ad ostium tabernaculi testimonii. 8. Et imponet Aaron supra duos hircos sortes : sortem unam Domino, et sortem unam emissario. 9. Et offeret Aaron hircum super quem supervenit super eum sors Domino, et offeret pro peccato : 10. Et hircum super quem supervenit super eum sors emissarii, statuet viventem ante Dominum, ut propitietur super eo ; ita ut emittat eum in emissionem + dimittet eum : in desertum. 11. Et offeret Aaron vitulum suum, qui pro peccato, et expiabit pro se et pro domo sua. Et jugulabit vitulum suum, qui pro peccato. 12. Et sumet thuribulum plenum carbonum ignis ab altari, quod est coram Domino. Et implebit manus suas incenso compositionis subtilis, et inferet intra velamen. 13. Et imponet incensum super ignem ante Dominum : et operiet vapor incensi propitiarium, quod est super testimonia, et non morietur. 14. Et sumet de sanguine vituli : et asperget digito suo super propitiarium ad orientem, secundum faciem propitiatorii. Et asperget septies de sanguine digito suo. 15. Et jugulabit hircum pro peccato, eum qui a populo est + ante Dominum : et inferet de sanguine ejus intra velamen. Et faciet sanguinem ejus quemadmodum fecit sanguinem vituli : et asperget sanguinem ejus super propitiarium secundum faciem propitiatorii. 16. Et expiabit sanctum ab immunditiis filiorum Israel, et ab injustitiis eorum pro omnibus peccatis eorum : et sic faciet tabernaculo testimonii, quod ædificatum est in eis, in medio immunditiæ eorum. 17. Et omnis homo non erit in tabernaculo testimonii, ingrediente illo ad expiandum in sancto, donec exierit : et expiabit pro seipso, et pro

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσὴν μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς Ἀαρὼν ἐν τῷ προσαγαγεῖν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἐναντι Κυρίου, καὶ ἐτελεῦθησαν. 2. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωσὴν· Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱασηρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ + τοῦ μαρτυρίου : καὶ οὐκ ἀποθάνεται. Ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ἐπὶ τοῦ ἱασηρίου. 3. Οὕτως εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα. 4. Καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται, καὶ κίθαρην λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἁγιά ἐστι· καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται αὐτά· 5. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήμψεται δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. 6. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. 7. Καὶ λήμψεται τοὺς δύο χιμάρους, καὶ στήσει αὐτοὺς ἐναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 8. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλήρους· κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. 9. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χιμάρων ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας. 10. Καὶ τὸν χιμάρων, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει· ζῶντα ἐναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλιάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ· ὥστε ἐξαποστειλῆαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν + ἀφήσει αὐτὸν : εἰς τὴν ἔρημον. 11. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ σφάξει τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ. 12. Καὶ λήμψεται τὸν πυρεῖον πλῆρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἀπέναντι Κυρίου. Καὶ πλήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς, καὶ· εἰσοίσει ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. 13. Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμιάμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἐναντι Κυρίου, καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱασηρίον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθάνεται. 14. Καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ βανεῖ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱασηρίον κατὰ ἀνατολὰς, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱασηρίου· καὶ βανεῖ ἐπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ. 15. Καὶ σφάξει τὸν χιμάρων τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ + ἐναντι Κυρίου : καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. Καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὅν τρόπον ἐποίησεν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου καὶ βανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱασηρίον, κατὰ πρόσωπον τοῦ

spectant, mutuamur ex Basiliensi.

V. 27. Ex Basiliensi.

V. 53. Ἄλλ., ὄσυνηρ. Ex Basiliensi, qui interpretum tacet.

Ibid. Ex Basiliensi.

Hæc notantur in Coislín. ad marg: V. 1. Ο', καὶ ἑλάσσει, m. καὶ εἶπεν. V. autem 3 reliquorum qui-

dem interpretum lectiones ut in Basiliensi; sed in Coislín. adjicitur, Σαμαρ., ἐσπίλωσεν, maculavit; ad Theodotionem vero melius legitur, ἐσφράγικεν obsignavit, ubi Basiliensis, ἐσφράγισται. V. 8. Ο' προσσεύλησθ, m. τὸ σῶμα πύση. V. 9. Ο', ἐπίσαγμα, m. κάθισμα. V. 17. Ο', ἦν, m. γένηται. V. 20. Ο', κοιτάζεται, m. καθυδῆσει.

CAPUT XVI LEVITICI, EX EODEM CODICE COLBERT. 3084.

Δαστηρίου. 16. Καὶ ἐξιλιάσεται τὸ ἄγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Καὶ οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. 17. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσπορευομένου αὐτοῦ ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς τῆς Ἰσραὴλ. 18. Καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χιμάρου· καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλιον. 19. Καὶ βανεῖ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῶν δακτύλων αὐτοῦ ἐπτάκις· καὶ καθαριεῖ αὐτὸ καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. 20. Καὶ συντελέσει ἐξιλιασόμενος τὸ ἄγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον + καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαριεῖ· καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα. 21. Καὶ ἐπιθήσει Ἄαρὼν τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου + τοῦ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. 22. Καὶ λήμψεται ὁ χίμαρος ἐφ' αὐτῷ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβαντον· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον. 23. Καὶ εἰσελεύσεται Ἄαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λιτῆν ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἄγιον· καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ. 24. Καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ ὄλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄλοκαύτωμα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λαοῦ. 25. Καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν δισταλμένον εἰς ἀφῆσιν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι· μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν. 27. Καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν εἰσγέχθη τὸ αἶμα αὐτῶν ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσει αὐτὰ ἕξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακασύουσιν ἐν πυρὶ τὰ δέρματα αὐτῶν, καὶ τὰ κρέα αὐτῶν, καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν. 28. Ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν. 29. + Καὶ ἔσται τοῦτο ὁμὴν νόμιμον αἰώνιον· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιή-

domo sua, et pro omni synagoga Israel. 18. Et egredietur ad altare, quod est coram Domino: et expiabit super illud, et sumet de sanguine vituli, et de sanguine hirci, et imponet super cornua altaris in circuitu. 19. Et asperget super illud de sanguine digito suo septies, et mundabit illud, et sanctificabit illud ab immunditibus filiorum Israel. 20. Et perficiet expians sanctum, et tabernaculum testimonii et altare + et pro sacerdotibus mundabit: et offeret hircum viventem. 21. Et imponet Aaron duas manus suas super caput hirci viventis: et confitebitur super eo omnes iniquitates filiorum Israel, et omnes injustitias eorum, et imponet eas super caput hirci + viventis: et emittet in manu hominis parati in desertum. 22. Et tollet hircus super seipsum omnes injustitias eorum in inviam: et emittet hircum in desertum. 23. Et ingreditur Aaron in tabernaculum testimonii, et exuet stolum lineam, quam induerat ingrediente eo in sanctum: et deponet eam illic. 24. Et lavabit corpus suum aqua in loco sancto, et induet stolum suam: et exiens faciet holocaustum suum, et holocaustum populi: et expiabit pro se, et pro domo sua, et pro populo. 25. Et adipem, qui pro peccatis. offeret super altare. 26. Et qui emittit hircum segregatum in remissionem, lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum aqua: post hæc ingreditur in castra. 27. Et vitulum pro peccato, et hircum pro peccato, quorum sanguis illatus est ad expiandum in sancto, efferet ea extra castra: et comburent igne pelles eorum, et carnes eorum, et fimum eorum. 28. Qui autem combusserit ea, lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum aqua: et postea ingredietur in castra. 29. + Et erit hoc vobis legitimum sempiternum: in mense septimo, decima mensis, humiliabitis animas vestras, et omne opus non facietis, indigena, et proselytus, qui appositus est in vobis. 30. In hac enim die expiabit pro vobis, ad mundandum vos ab omnibus peccatis vestris, ante Dominum mundabimini. 31. Sabbata sabbatorum erunt vobis, et humiliabitis animas vestras, legitimum sempiternum. 32. Expiabit sacerdos, quem unxerint eum, et quem initiaverint manus ejus ad fungendum sacerdotio post patrem ejus. Et induet stolum lineam, stolum sanctam. 33. Et expiabit Sanctum sancti, et tabernaculum testimonii, et altare expiabit, et pro sacerdotibus, et pro omni synagoga expiabit. 34. Et erit hoc vobis legitimum sempiternum ad expiandum pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorum; semel in anno fiet, sicut præcepit Dominus Mosi.

σετε, ὁ αὐτόχθων καὶ ὁ προσήλυτος, ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν. 30. Ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλιάσεται περὶ ὑμῶν καθαρῆσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, ἔναντι Κυρίου καθαρισθήσεσθε. 31. Σάββατα σαββάτων ἔσται ὑμῖν, καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον. 32. Ἐξιλιάσεται ὁ Ἰσραὺς ὅν ἂν χρεῖσασιν αὐτόν, καὶ ὅν ἂν τελειώσῃσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἱερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ.

CAPUT XVI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בכֹּל־עֵת 2	2.	2.
וְאֵיל 3	5.	3.
בַּד 4	4.	4.
(tertium.) בַּד		
שְׁעִירֵי 5	5.	5.
הַשְּׁעִירִים 8 et 7	7 et 8.	7 et 8.
וְגֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאֵל 8	8.	8. Καὶ κλῆρον ἓνα εἰς τράγον ἀπολελυμένον εἰς τὴν ἔρημον.
גֹּרֵל אֶחָד לַיהוָה וְגֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאֵל		Κλῆρος εἰς κεκρατημένος, καὶ εἰς ἀπερχόμενος.
לְעֹזָאֵל 10	10.	10.
וְעֹזָאֵל לַפְּנֵי יְהוָה לְכַפֵּר וְיִשְׁלַח אֶת־לְעֹזָאֵל הַבְּדֹרָה		.....
עֵנָן 13	13.	13.
אֶת־שְׁעִיר 15	15.	15.
עַל־הַקֹּדֶשׁ 16	16.	16.
קֹדֶל 17	17.	17.
הַשְּׁעִיר 18	18.	18.
אֶת־הַשְּׁעִיר 20	20.	20.
גֹּדֶה 22	22.	22.
יִבְרַשְׁלָח אֶת־הַשְּׁעִיר לְעֹזָאֵל 26	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. In omni tempore.
3. Ariete.
4. Lini.
Lini.
5. Hircos.
7 et 8. Hircos.
8. Et sortem unam Azazel.

Sortem unam Domino, et sortem unam Azazel.
10. Ad Azazel.

Statuetur vivus ad facies Domini ad expiandum super illum, et mittendum eum ad Azazel in desertum.

13. Nubes.
15. Hircum.
16. Super sanctuarium.
17. Ecclesia.
18. Hirci.
20. Hircum.
22. Sejunctionis.
26. Et emittens hircum ad Azazel.

VULGATA LATINA.

2. Omni tempore.
3. Arietem.
4. Linca... lineis
Linea.
5. Hircos.
7 et 8. Hircos
8. Et alteram capro emissario.

Sortem unam Domino, et alteram capro emissario.
10. Et emittat eum.

Statuet eum vivum coram Domino et fundat preces super eo, et emittat eum in solitudinem.

13. Nebula et vapor.
15. Hircum.
16. Sanctuarium.
17. Cœtu.
18. Hirci.
20. Hircum.
22. Solitariam.
26. Ille vero qui dimiserit caprum emissarium.

AQUILA.

2.
5.
4.
5.
7 et 8.
8. Et sortem unam in caprum absolutum in desertum.
Surs una retenta, et una discendens.
10.

Accipies hircum vivum coram Domino, ut expiatio per eum fiat et relegetur in desertum.

13.
15.
16.
17.
18.
20.
22.
26.

Και ἐνδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν. 33. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σκηπὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καὶ περὶ πάσης τῆς συναγωγῆς ἐξιλάσεται. 34. Καὶ ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἰῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ ποιηθήσεται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆϊ.

CAPUT XVI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Πᾶσαν ὥραν. Ἄλλος, παντὶ καιρῷ.	2.
3.	3. Κριόν. Ἄλλος, κριῶ.	3.
4.	4. Λινοῦν, bis. Ἄλλος, διπλοῦν. Λινῆ. Ἄλλος, διπλῆ.	4.
5.	5. Χιμάρους. Ἄλλος, τράγους.	5.
7 et 8.	7 et 8. Χιμάρους. Ἄλλ., τράγους.	7 et 8.
8. Κλῆρον ἓνα εἰς τράγον ἀπερχόμενον.	8. Καὶ κλῆρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Κλῆρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλῆρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ.	8.
10.	10. Τοῦ ἀποπομπαίου. Ἄλλος, εἰς τράγον ἀφιέμενον. Στήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστελεῖται αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.	10.
13.	13. Ἄτμις. Ἄλλος, νεφέλη.	13.
15.	15. Χίμαρον. Ἄλλος, τράγον.	15.
16.	16. Τὸ ἅγιον. Ἄλλος, περὶ τῶν ἁγίων.	16.
17.	17. Συναγωγῆς. Ἄλλος, ἐκκλησίας.	17.
18.	18. Χιμάρου. Ἄλλος, τράγου.	18.
20.	20. Χίμαρον. Ἄλλος, τράγον.	20.
22.	22. Ἄβατον. Ἄλλος, συγκεκριμένην.	22.
26.	26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφρον. Ἄλλος, καὶ ὁ ἐξαποστελλόμενος ἅμα τῷ χιμάρῳ ἐν Ἄζαζήλ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Omni hora. <i>Al.</i> , omni tempore.	2.
3.	3. Arietem. <i>Alius</i> , ariete.	3.
4.	4. Lineam, bis. <i>Alius</i> , duplicem. Linea. <i>Alius</i> , duplici.	4.
5.	5. Hircos. <i>Alius</i> , capros.	5.
7 et 8.	7 et 8. Hircos. <i>Alius</i> , capros.	7 et 8.
8. Sortem unam in caprum discedentem.	8. Et sortem unam emissario.	8.
10.	Sortem unam Domino, et sortem unam emissario. 10. Emissarii. <i>Alius</i> , in hircum emissum. Statuet eum viventem ante Dominum, ad expiandum super eum, ut emittat eum in emissionem, et dimittet eum in desertum.	10.
13.	13. Vapor. <i>Alius</i> , nubes.	13.
15.	15. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	15.
16.	16. Sanctum. <i>Alius</i> , pro sanctis.	16.
17.	17. Synagoga. <i>Alius</i> , ecclesia.	17.
18.	18. Hirci. <i>Alius</i> , capri.	18.
20.	20. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	20.
22.	22. In viam. <i>Alius</i> , discretam.	22.
26.	26. Et qui emittit hircum segregatum in dimissionem. <i>Al.</i> , et qui emittitur simul cum hircum in Azazel.	26.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	AKYAAΣ.
וַתֵּי אֶת שַׁעֲרֵי	27.	27.
תַּעֲנֵה	29.	29.
וַהֲגֵר הֲגֵר בְּזַנְכֶם		
שַׁבַּת שַׁבְּתָן	31.	31.
תַּעֲנִיתֶם		
וַתֵּי אֶת מִבְּוֵי	32.	32.
הַבַּד		
וַתֵּי אֶת מִכְּוֵדֵי הַקֶּדֶשׁ	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. Hircum.	27. Hircum.	27.
29. Amigetis.	29. Amigetis.	29.
Et peregrinus peregrinans in medio vestri.	Sive advena, qui peregrinatur inter vos.	
31. Cessatio quietis.	31. Sabbatum requietionis.	31.
Amigetis.	Amigetis.	
32. Pro patre suo.	32. Pro patre suo.	32.
Lini.	Linea.	
33. Sanctuarium sanctitatis.	33. Sanctuarium.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Levitici.

V. 3. Ἄλλ., χρῖψ. Ex edit. Romana. Est alterius interpretis lectio.

V. 4 et 6. Διπλοῦν et διπλῆ. Ita Basiliensis, tacito interprete. Item v. 32. — Ὁ, λινοῦν. Coisl. in marg., διπλοῦν, λευκόν. Ibid. Ὁ, λινοῦν, m. διπλοῦν. Ibid. Ὁ, λινοῦν, m. διπλῆ, λευκῆ. Ibid. Ὁ, κίβραρον, m. μίτραρον.

V. 7, 8, 15, 18, 20, 27. תָּרָגוּשׁ et תָּרָגוּשׁ תָּרָגוּשׁ et תָּרָגוּשׁ. Ex Basiliensi, qui nonnisi semel, scilicet v. 8, interpretes nominat, scilicet Aquilam et Symmachum, quorum haud dubie sunt aliæ omnes hujusmodi interpretationes in hoc capite.

V. 8. Ἄ., κλήρος εἰς κεκρατημένους, καὶ εἰς ἀπερχόμενος. Sic Catenæ Regiæ et edit. Romana. Ubi duorum interpretatio in unum coaluisse videtur. Nam Basiliensis ita habet, Ἄ., εἰς κεκραταιωμένους. Σ., εἰς ἀπερχόμενον. Hæc tamen interpretatio sic distincta non concordat cum altera prius posita,

quam præferunt Theodoretus, editio Romana et Catenæ Regiæ, sicque habet: Ἄ., εἰς τράγον ἀπολαυόμενον εἰς τὴν ἔρημον. Σ.; εἰς τράγον ἀπερχόμενον. Pro hac vero posteriori Aquilæ lectione plures stant. Sed mallet Basiliensem sequi nisi solus esset. In hunc locum sic habet Procopius: *Symmachus sic præsentem locum transtulit: Sortem unam ad hircum abeuntem.*—Versiones Ἄ. et Σ., quas ex Basiliensi dedimus, sic effert Coisl. Σ., κλήρον ἕνα εἰς στρατηγὸν (sic mendose pro τράγον) ἀπερχόμενον. Ἄ., εἰς καικρατειωμένον, lege κεκραταιωμένον. Hæc melius et plenius in Basiliensi, ut vides.

V. 10. Ἄλλ., εἰς τράγον ἀφιέμενον. Ita Basiliensis, qui interpretem non nominat: sed posset esse Theodotion.—Coisl. Σ., εἰς ἀφιέμενον. Basiliensis vero sine interpretis nomine, εἰς τράγον ἀφιέμενον. Ibidem totum hunc versum sic habet Coisl., καὶ

EX CAPITE XVII LEVITICI, UT EST IN COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: 2. Loquere ad Aaron et filios ejus, et ad omnes filios Israel, et dices ad eos: Hoc est verbum, quod præcepit Dominus dicens: 3. Homo homo filiorum Israel, quicumque jugulaverit vitulum, aut ovem, aut capram in castris, et quicumque jugulaverit extra castra, 4. et ad ostium tabernaculi testimonii non attulerit illud + ut faciat illud in holocaustum + aut in salutare Domino, acceptabile in odorem + suavitatis: et quicumque jugulaverit extra, et ad + ostium tabernaculi testimonii non attulerit illud: ut offerat illud munus Domino ante tabernaculum Domini, sanguis imputabitur homini illi: sangui-

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Δάλησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τοῦτο τὸ ρῆμα ὃ ἐνετείλατο Κύριος λέγων· 3. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὅς ἂν σφάξῃ μόσχον ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, 4. καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ + ὥστε ποιῆσαι + αὐτὸ εἰς ὀλοκαύτωμα, καὶ ὅς ἂν σφάξῃ Κυρίως + δεκτὸν εἰς ὄσμην εὐωδίας· καὶ ὅς ἂν σφάξῃ ἔξω, + καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ + ἐνέγκῃ αὐτὸ: ὥστε προσενέγκαι αὐτὸ δῶρον τῷ Κυρίως ἀπέναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου, αἷμα λογισθή-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Χίμαρον. "Αλλος, τράγον.	27.
29.	29. Ταπεινώσετε. "Αλλος, κακώσετε. Και ὁ προσήλυτος ὁ προσκειμένος ἐν ὑμῖν. "Ἐνια δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν.	29.
31.	31. Σάββατα Σαββάτων. "Αλλος, ἀνάπαυσις αὐτῆ. Ταπεινώσετε. "Αλλος, κακώσετε.	31
32.	32. Μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ. "Αλλος, ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Λινῆν. "Αλλος, διπλῆν.	32.
33.	33. Ἅγιον τοῦ ἁγίου. "Αλλος, ἁγίασμα τὸ ἅγιον.	33.
SYMMIACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	27.
29.	29. Humiliabit. <i>Al.</i> , affigetis. Et proselytus, qui appositus est in vobis. <i>Quædam exemplaria</i> , aut proselytorum, qui appositi sunt in vobis.	29.
31.	31. Sabbata sabbatorum. <i>Alius</i> , requies hæc. Humiliabit. <i>Alius</i> , affigetis.	31.
32.	32. Post patrem suum. <i>Alius</i> , pro patre suo. Lineam. <i>Alius</i> , duplicem.	32.
33.	33. Sanctum sancti. <i>Alius</i> , sanctificatio sancta.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Levitici.

τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντι Κυρίου, ὥστε ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς Ἀζαζήλ εἰς τὴν ἔρημον ✕ τὴν ἀποπομπήν. Καὶ ✕ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ λήφεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀγομίας αὐτῶν ἐν γῆ ✕ ἀδάτω. Sic *ibid.*, verum hæc quæ cum asteriscis adduntur, non habentur hoc loco in Hebræo. Cætera autem discrepant ab edito.

Ibid. Aquilæ versionem Latine mutuamur ex Proprio, qui sic habet, p. 356: « Nam inquit: Accipies hircum vivum coram Domino, ut expiatio per eum fiat et relegetur in desertum. Quod quidem interpretatus est Aquilas in hunc modum. »

V. 13. "Α.Λ.Λ., νεφέλη. Ita Basiliensis. Est forte Aquilæ et Symmachi, qui sic ἴψυ interpretantur, Exod. xiv, 20.

V. 16. "Α.Λ.Λ., περὶ τῶν ἁγίων. Sic Basiliensis.

V. 17. "Α.Λ.Λ., ἐκκλησίας. Ex Basiliensi.

V. 21. Ο', καὶ ἐξαγορεύσει. Coislin. in marg., καὶ ἐπενεχθήσονται αὐτῷ πάσαι. *Ibid.* Ο', ἀμαρτίας, m. ἀποτίας. *Ibid.* Ο', ἐτοίμου, m. καιρίμου, πλανητεύντος.

V. 22. "Α.Λ.Λ., συγκεκριμένην. Ita Basiliensis. — Ο', ἄβατον. Coislin. in marg., γαζαρά πηγῆ.

V. 23. Ο', στολήν τὴν λινῆν. Coislin. in marg., τὰ φάρεα τὰ λευκά. Ο', ἀφεισιν, m. τὴν ἀποπομπήν.

V. 29 et 31. "Α.Λ.Λ., κακώσετε. Ex Basiliensi.

Ibid. Notam, *ἐνια τῶν ἀντιγράφων*, etc., hæbet Basiliensis.

V. 31. "Α.Λ.Λ., ἀνάπαυσις, αὐτῆ Basiliensis.

V. 32. "Α.Λ.Λ., ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 33. "Α.Λ.Λ., ἁγίασμα τὸ ἅγιον. Ita Basiliensis.

EX CAPITE XVII LEVITICI, UT EST IN COD. COLBERT. 3084.

σεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ· αἷμα ἐξέχεεν, ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 5. Ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ὅσας ἀν αὐτοὶ σφάζωσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ὀσσοῦσιν αὐτὰ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσουσιν θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ αὐτά. 6. Καὶ προσχεεὶ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον + κύκλῳ ἀπέναντι· Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. 7. Καὶ οὐ θύσουσιν ἐτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαλοῖς, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω αὐτῶν. Νόμιμον αἰώνιον τοῦτο ἔσται ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. 8. Καὶ πρὸς αὐτοῦς

nem effudit; exterminabitur anima illa de populo suo : 5. ut offerant filii Israel sacrificia sua quæcunque ipsi jugulaverint in campis : et ferent illa Domino ad portas tabernaculi testimonii ad sacerdotem : et sacrificabunt ipsa sacrificium salutis Domino. 6. Et effundet sacerdos sanguinem super altare + in circuitu coram : Domino ad januas tabernaculi testimonii : et offeret adipem in odoreni suavitatis Domino. 7. Et non sacrificabunt amplius sacrificia sua vanis, quibus exfornicantur ipsi post eos. Legitimum sempiternum hoc erit vobis in progenies vestras. 8. Et dices ad eos : homo, homo de filiis Israel, et de proselytis, qui appositi sunt in

vobis, quicumque fecerit holocaustum, aut sacrificia, 9. et ad ostium tabernaculi testimonii non utulerit, ut faciat illud Domino, disperdetur anima illa de populo suo. 10. Et homo homo de filiis

ἐρεῖς ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ ἀπὸ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν ποιήσῃ ὀλοκαύτωμα, ἢ θυσίαν, 9. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ποιῆσαι

CAPUT XVII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
זבחים 5	5.	5.
שלמים לשעירים 7	7.	7. Τοῖς τριχῶσιν
האיש ההוא מעמיו 9	9.	9.
ונתתי פני 10	10.	10.
כי נפש הבשר בדם הוא 11	11.	11.
בעפר 13	13.	13. Xol.
דמו 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Sacrificantes.	5. Occident.	5.
Pacificorum.	Pacificas.	
7. Pilosis.	7. Dæmonibus.	7. Pilosis.
9. Homo ille de populo suo.	9. De populo suo.	9.
10. Et dabo facies meas.	10. Obfirmabo faciem meam.	10.
11. Quia anima carnis in sanguine ipsa.	11. Quia anima carnis in sanguine est.	11.
13. In pulvere.	13. Terra.	13. Humo.
14. Sanguis ejus.	14. In sanguine est.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Levitici.

V. 5. Ἄλλ., θυσιάζωσιν. Ex Basiliensi. Ibid. Τῶν εἰρηνηκῶν. Est versio A., S. et Th., ut videas supra, cap. iv et alibi passim. V. 7. Ἀ., τοῖς τριχῶσιν, pilosis, scilicet dæmonibus, qui hirsuti apparebant. Vide Isaiax xiii, 14, et c. xxxiv. — Ἀ., Σ., τοῖς τριχῶσιν. Θ., τοῖς σεει-

ρεῖμ. Sic Coislin.; Basiliensis vero, Ἀ., τοῖς τριχῶσιν tantum. Addit Coislin.; hanc notam : Τριχῶσιν, δαίμονσιν εἶπεν Ἀκύλας, ἐπεὶ καὶ τοιαύτης εἶσι τινες φύσεως αὐτῶν. Id est, « Pilosis. Aquila dæmonibus dicit, quia quidam eorum ejus sunt naturæ. »

EX CAPITE XVIII LEVITICI.

28. ...Gentibus, quæ ante vos. 29. Quoniam omnis quicumque fecerit de omnibus abominationibus his, exterminabuntur animæ, quæ faciunt, de medio populi sui. 30. Et custodietis præcepta mea, ut non

28. . . . Ἐθνεσιν τοῖς πρὸ ὑμῶν. 29. Ὅτι πᾶς ὅς ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιούσαι, ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 30. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προσ-

CAPUT XVIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
ובקרתיהם 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. In statutis eorum.	5. In legitimis eorum.	3.

αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ Israel, aut de pros. . . . .
 τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 10. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐκ τῶν . . . . .
 υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσ. . . . .

CAPUT XVII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Σφάζουσιν. Ἄλλος, θυσιάζουσιν.	5.
7. Τοῖς τριχιδῶσιν.	7. Ματαίοις.	7. Τοῖς σεειραῖμ.
9.	9. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.	9.
10.	10. Καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου. Ἄλλος, καὶ στήσω τὴν ψυχὴν μου.	10.
11.	11. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκός, αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄλλος, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκός ἐν τῷ αἵματι ἐστίν.	11.
13. Χοῖ.	13. Γῆ.	15. Χώματι.
14.	14. Αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄλλος, τῷ αἵματι αὐτῆς ἦνωται.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Jugulaverint. <i>Alius</i> , sacrificaverint.	5.
7. Pilosis.	7. Vanis.	7. Seirim.
9.	9. Homo ille de populo suo. <i>Alius</i> , anima illa de populo suo.	9.
10.	10. Et statuam faciem meam. <i>Alius</i> , et statuam animam meam.	10.
11.	11. Anima enim omnis carnis, sanguis ejus est. <i>Alius</i> , quia anima omnis carnis in sanguine est.	11.
13. Humo.	13. Terra.	15. Cumulo terræ.
14.	14. Sanguis ejus est. <i>Alius</i> , sanguini ejus unita est.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Levitici.

V. 9. Ἄλλ., ἡ ψυχὴ ἐκείνη, etc., ex Basil.
 V. 10. Ἄλλ., καὶ στήσω τὴν ψυχὴν μου. Sic Basilienensis tacito interprete. — Ο΄, ἐπιστήσω. Coislín.
 ad marg., δώσω.
 V. 11. Ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκός ἐν τῷ αἵματι ἐστὶ. Ita Basilienensis.

V. 13. Ἀ., Σ., χοῖ. Θ., χώματι. Sic idem Basil.
 Ibid. πῆη, Coislín. in textu, ζῶων, in marg., θήρεσ
 μα, quæ postrema lectio est in editione Romana.
 V. 14. Ἄλλ., τῷ αἵματι αὐτῆς ἦνωται. Ita Basil.,
 non indicato interprete.

EX CAPITE XVIII LEVITICI.

Ἐγγατά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, ἃ γέγονεν πρὸ τοῦ ὕμᾶς, καὶ οὐ μανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

faciatis de legitimis abominatis, quæ facta sunt ante vos, et non iniquabimini in eis : quia ego Dominus Deus vester.

CAPUT XVIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν. Ἄλλος, ἡκριθωμένοις.	3.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. In legitimis eorum. <i>Alius</i> , accurate constitutis.	3.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ

ואת־חקתי	4.	4.
5 ואת־משפתי	5.	5.
6 איש איש אל־כֹּל־שאר	6.	6.
9 מולדת בית או מולדת דוד	9.	9.
12 שאר אבך דוא	12.	12.
15 אשת בך דוא	15.	15.
17 זמה דוא	17.	17. Μύσος λίμμα αὐτῆς ἐστιν.
19 בזות	19.	19.
21 להעביר למלך	21.	21. Παραβιάσαι τῷ Μολόχ.
23 לא־תעמד לפני בזמה	23.	23.
תבל	25.	Ἄπειρημένον.
25 ואפקד	25.	25.
ותביא הארץ, את־ישביה		
26 את־חקתי:	26.	26.
28 ולא־תקיא	28.	28.
קאה		Ἐξήρασεν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. Statuta mea.	4. Præcepta.	4.
5. Judicia mea.	5. Judicia mea.	5.
6. Vir, vir ad omnes reliquias.	6. Omnis homo ad proximam sanguinis sui.	6.
9. Genitæ domi vel genitæ foris.	9. Quæ domi vel foris genita est.	9.
12. Caro patris tui ipsa.	12. Quia caro est patris tui.	12.
15. Uxor filii tui ipsa.	15. Quia uxor filii tui est.	15.
17. Nefas ipsum.	17. Incestus est.	17. Abominatio, reliquum ejus est.
19. In separatione.	19. Quæ patitur menstrua.	19.
21. Ad transire faciendum Moloch.	21. Ut consecretur idolo Moloch.	21. Ad admovendum Moloch.
23. Non stabit ad facies animalia.	23. Non succumbet jumento.	23.
Confusio.	Scelus.	Prohibitum.
25. Visitavi.	25. Visitabo.	25.
Evomuit terra habitatores suos.	Ut evomat habitatores suos.	
26. Statuta mea.	26. Legitima.	26.
28. Et non evomat.	28. Ne evomat.	28.
Evomuit.	Evomuit.	Evomuit.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Προστάγματα. "Άλλος, ήκριθωμένα.	4.
5.	5. Κρίματα. "Άλλος, άγια. "Άλλος, δικαίωματα. "Άλλος, άκριθάσματα.	5.
6.	6. "Άνθρωπος άνθρωπος προς πάντα οικεία. "Άλλος, άνήρ άνήρ προς πών λιμμα (sic pro λείμμα).	6.
9.	9. "Ένδογενοϋς ή γεγεννημένης έξω. "Άλλος, γέννημα οίκου, ή γέννημα έξω.	9.
12.	12. Οικεία γάρ του πατρός σου. "Άλλος, αίμα του πατρός σου.	12.
15.	15. Γυνή νάρ υιού σου. "Άλλος, οικείον σαρκός σου.	15.
17. Ζέμμα έστιν.	17. "Ασέθημά έστιν.	17.
19.	19. "Έν χωρισμῶ. "Άλλος, εν μιάσμασι.	19.
21. Παραδιδάται τῷ Μολόχ.	21. Λατρεύειν άρχοντι.	21. Παραδιδάσαι τῷ Μολόχ
23.	23. Ού στήσεται προς πών τετράπουν. "Άλλος, ένώπιον κτήνους. Μυσαρών.	23. Θάβελ.
"Αρόρητον.	25. "Ανταπέδωκα. "Άλλος, έπισκεψάμην.	25.
25.	Προσώχθισεν ή γῆ τοίς έγκαθημένοις επ' αύτης.	"Ανάβαλεν ή γῆ τοϋς ένοικοϋντας.
26.	26. Νόμιμα. "Άλλος, ήκριθωμένα.	26.
28.	28. "Ινα μή προσοχθίση. "Άλλος, ού μή άποβάλῃ. Προσώχθισε.	28.
Έξήμεσεν.		"Ανάβαλεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Præcepta. <i>Alius</i> , accurate constituta.	4.
5.	5. <i>Judicia mea. Alius</i> , sancta. <i>Alius</i> , justificationes. <i>Alius</i> , accurate constituta.	5.
6.	6. Homo, homo ad omnia domestica. <i>Alius</i> , vir vir ad omne reliquum.	6.
9.	9. Quæ domi nata est, vel quæ foris nata est. <i>Alius</i> , genitura domus, vel genitura foris.	9.
12.	12. Domestica enim patris tui est. <i>Alius</i> , sanguis patris tui.	12.
15.	15. Uxor enim filii tui. <i>Alius</i> , proprium carnis tuæ.	15.
17. Ζεμμα, i. e. abominatio, est.	17. Impium est.	17.
19.	19. In segregatione. <i>Alius</i> , in pollutionibus.	19.
21. Αἰ ἀδμοβενδου Μολοχ.	21. Servire principi.	21. Ad admovendum Moloch.
23. Succumbet.	23. Non stabit ad omne quadru pes. <i>Alius</i> , in conspectu jumentum Scelestum.	23. Thabel.
Infandum.	25. Retribui. <i>Alius</i> , visitavi.	25. Rejecit terra inhabitantes.
25.	Et exhorruit terra eos qui insident super eam.	
26.	26. Legitima. <i>Alius</i> , accurate constituta.	26.
28.	28. Ut non exhorrescat. <i>Alius</i> , ne ejiciat.	28.
Evomuit.	Exhorruit.	Rejecit.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

תקחם בך 30

30.

30.

תקחם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

30. Custodiam mean.

30. Mandata.

30.

Statutis.

Vacat.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Levitici.

V. 3. "Α.λ.λ., ἡκριδωμένοις. Ex Basiliensi. Est, ut videtur, Aquilæ, qui vocem קח et ejus derivata per ἀκριδάζω, ἀκριδῶ, ἀκριδασμός, et ἀκριβεία, vertit. Ut Gen. XLVII, 22, et XLIX, 10; Exod. XII, 14, et XIII, 10.—Ibid. קחתיך בך ו', καὶ νομίμοις. Coislin. ad marg., ἡκριδασμένοις. Basil., ἡκριδωμένοις.

V. 4. "Α.λ.λ., ἡκριδωμένα. Ex Basil., ut versu præcedenti.

V. 5. "Α.λ.λ., ἄγια. "Α.λ.λ., δικαιοῦματα. "Α.λ.λ., ἀκριδασματα. Ex eodem Basil. Postrema lectio Aquilæ esse videtur.

V. 6. "Α.λ.λ., ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα. Sic Basiliensis, tacito interprete, qui videtur esse Aquila: nam infra, versu 17, ἄνθρωπος, λίμμα. —Ο, ἀνθρωπος ἀνθρωπος, etc. Coislin. in margine, ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα σύνεγγος γένους αὐτοῦ.

V. 9. "Α.λ.λ., γέννημα οἴκου, ἢ γέννημα ἕξω. Sic Basiliensis sine interpretis nomine. Videtur autem esse Aquilæ, qui litteram κατὰ πόδα sequitur.

V. 11. כִּי בָבֶן דְּתָבֶן ו', ὁμοπατρία. Coislin. in marg., ὁμοπατρία.

V. 12. "Α.λ.λ., αἷμα τοῦ πατρὸς σου. Ex Basi-

liensi, non notato interprete.

V. 14. Ο, συγγενής. Coislin. in marg., ὡς ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς σου ἐστίν. Videtur esse scholion ad vocem קחתי.

V. 15. "Α.λ.λ., οὐκ εἶναι σαρκὸς σου. Ita Basiliensis. Videtur autem hæc interpretatio ad alium locum pertinere.

V. 17. 'Α., μύσος λίμμα αὐτῆς ἐστίν. Σ., ζέμμα ἐστίν. Ita Basiliensis. Hic Symmachus Hebraicam vocem קחתי Græcis litteris expressit. Apud LXX, Judic. XX, 6, קחתי redditur, ζέμα.—Coislin. Σ., μύσος. Θ., ζέμμα.

V. 18. קחתי ו', ἀντιζηλον. Coislin. m., λίμμα αὐτῆς. Sed hæc alio pertinent.

V. 21. 'Α., Σ., Θ., παραβιάσαι τῷ Μολόχ. Ita Basiliensis. Mss. Regii, Isychius, et editio Romana dicunt tres interpretes, quos sequitur Vulgata, vertisse, Μολόχ. In hunc vero locum hæc nota legitur in catenis Regii: Τὸ Ἑβραϊκὸν τῷ Μολόχ ἔχει· καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἐρμηνευταὶ τοῦτο τεθείκασι. Εἰδῶλον δὲ τοῦτο ἦν· διὸ καὶ διὰ τοῦ προφήτου τοῦτο φησὶν ὁ Θεὸς· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηγάκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα, υἱοὶ Ἰσραὴλ,

LEVITICI CAP. XIX EX COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens : 2. Loquere omni synagogæ filiorum Israel, et dices ad eos : Sancti eritis, quoniam sanctus ego Dominus Deus vester. 3. Unusquisque matrem suam timeat, et Sabbata mea custodietis. Ego Dominus Deus vester. 4. Non sequemini idola, et deos fusiles non facietis vobis, ego Dominus Deus vester. 5. Et si sacrificetis sacrificium salutaris Domino; acceptum vestrum sacrificabitur. 6. Quacunque die sacrificaveritis comedetur, et crastina : et si residuum fuerit usque ad diem tertium, in igne comburetur. 7. Si autem manducatione manducatum fuerit die tertia, insacrificabile est, non acceptabitur. 8. Qui autem manducat illud, peccatum accipiet, quoniam sancta Domini profanavit : et disperdentur animæ, quæ comederint, de populo suc. 9. Et demetentibus vobis messem terræ vestræ, non perlicietis messem vestram agri tui demetere, et quæ de messe tua decidierint, non colliges : 10. et vincam tuam non revindemiabis, neque grana vineæ tuæ colliges : mendico et proselyto derelinques ea : ego Dominus Deus vester. 11. Non furtum facietis, et non mentiemini, neque calumniam faciet unusquisque proximo. 12. Et non jurabitis nomine meo super injusto, et non profanaabitis nomen Dei vestri. Ego + sum : Dominus Deus vester. 13. Non nocebis proximo tuo, et non rapies, et non dormiet merces mercenarii

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Ἀλάλησον πάση τῇ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 3. Ἐκαστος μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ Σάββατά μου φυλάσσετε, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 4. Οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσετε ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 5. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε. 6. Ἡ ἂν ἡμέρα θύσητε βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον, καὶ ἐὰν καταλειφθῆ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 7. Ἐὰν δὲ βρῆσαι βρωθῆ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἄθυστόν ἐστιν, οὐ δεχθήσεται. 8. Ὁ δὲ ἐσθων αὐτὴ, ἀμαρτίαν λήμψεται, ὅτι τὰ ἅγια Κυρίου ἐβεβήλωσεν, καὶ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχὰι αἱ ἐσθουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 9. Καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελήσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξετε. 10. Καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρογῆσεις, οὐδὲ τοὺς βῶγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 11. Οὐ κλέψετε, καὶ οὐ ψεύσεσθε, οὐδὲ συκοφαντήσετε ἕκαστος τὸν πλησίον, 12. Καὶ οὐκ ὀμείσετε τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδικίαν, καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Ἐγὼ + εἰμι : Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 13. Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐκ ἀρπάξεις, καὶ οὐ κοιμηθή-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

30.

30. Προστάγματα. Ἄλλος, φυλάγματα.

30.

Νομίμων. Ἄλλος, ἡκριθασμένων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

30.

30. Præcepta. *Alius*, Observationes.

30.

Legitimus. *Alius*, accurate constitutis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Levitici.

καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηπὴν τοῦ θεοῦ Μολόχ, καὶ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν· Ραφάν, τοὺς τύπους, οὐδὲ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς. Ἀπαγορεύει τοίνυν τὸ τοὺς παῖδας ἱεροδούλους τῶν εἰδώλων προσφέρειν. Ὡς δὲ τινὲς φασιν, τὸ τοῖς ἄλλοις ἀργουσιν μὴ δίδνασι τοὺς παῖδας ὥστε εἶναι αὐτῶν οἰκέτας, ἢ δορυφόρους, ἵνα μὴ τῆς ἐκείνων μετάσχων ἀσεβείας. Id est, « Hebraicum habet *Moloch*, ac reliqui interpretes sic posuerunt. Idolum autem erat : quare per prophetam ait Deus (Amos v. 25, 26) : *Num victimas et sacrificia obtulistis mihi annis quadraginta in deserto, filii Israel? Et accepistis tabernaculum Moloch, et astrum dei vestri Raphan, typos quos fecistis ad adorandum eos.* Vetat igitur filios idolorum ministros offerre. Ut vero dicunt nonnulli, prohibet ne aliis principibus dentur filii, in domesticos ipsorum, aut satellites, ne eorum impietatis participes sint. »

V. 25. Ἄλλ., ἐνώπιον κτήνους. Ex Basiliensi. Symmachi autem lectionem Græce non habemus. Sed exstat Latine apud Isychium sic : « Coire ergo, succumbere, edidit Symmachus, » ubi verbi modum ad seriæ orationis accommodat. Vulgatis interpres succumbet similiter edidit. — Ο΄, πρὸς πᾶν τε-

τράπου. Coislin. marg., ἐν παντὶ κτῆνει. Ibid. Θ., θάβελ. Σ., ἀρρήτων. Ἄ., ἀπειρημένον. Coisl. recte unde corrigas illud Θ., Βάβελ, in Basiliensi.

Ibid. Σ., ἀρρήτων. Θ., βαθέλ (lectio vitiosa, pro θάβελ). Sic Basiliensis. Isychius vero Aquilæ quæque lectionem affert sic : « Symmachus, *ineffabile*, Aquila, *infectum*. »

V. 25. Ἄλλ., ἐπεσχεψάμην. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἀνέβαλεν ἡ γῆ τοὺς ἐνοικοῦντας. Est Theodotionis, ut infra, vers. 28. Isychius ait Theodotionem pro *evomere* vertisse *respuere*. — Ο΄, προσώχθισεν. Coislin. in marg., ἀπέβαλεν ἡ γῆ τοὺς ἐνοικοῦντας, et ibid., ἐξώρισεν.

V. 26. Ἄλλ., ἡκριθασμένα. Ex Basiliensi. Videtur esse Aquilæ, ut supra diximus.

Ibid. Πῖτση Ο΄, ἐγχώριος. Coislin. marg., αὐτόχθων.

V. 28. Ἄλλ., οὐ μὴ ἀποβάλῃ. Hæc lectio et sequens, ἀνέβαλεν, Theodotionis sunt. — Ἄ., ἀπέβαλεν. Σ., ἐξήρασαν. Θ., ἐξήμεσαν. Ο΄, προσώχθισεν. Coislin. marg., ἐξορῆση. Sic. Sed sinceriores videntur lectiones Basiliensis.

V. 30. Ἄλλ., φυλάγματα. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἡκριθασμένων. Aquilæ, ut similes.

LEVITICI CAP. XIX EX COD. COLBERT. 5084.

σεται ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ παρὰ σοὶ ἕως πρωῆ. 14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου· ἐγὼ Κύριος + ὁ Θεὸς ὑμῶν : 15. Οὐ ποιήσετε ἀδικον ἐν κρίσει· οὐ λήψῃ πρόσωπον πτωχοῦ, οὐδὲ θαυμάσεις πρόσωπον δυνάστου, ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου. 16. Οὐ πορεύῃ δόλω ἐν τῷ ἔθναι σου, οὐκ ἐπισυστῆσῃ ἐφ' αἶμα τοῦ πλησίον σου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς + ὑμῶν : 17. Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανομίᾳ σου. Ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐ λήψῃ δι' αὐτὸν ἀμαρτίαν. 18. Καὶ οὐκ ἐκδικᾷται σου ἡ χεὶρ, καὶ οὐ μηνιεῖς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· ἐγὼ Κύριος. 19. Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε, τὰ κτήνη σου οὐ κατοχετεύσεις ἑτεροζύγω, καὶ τὸν ἀμπελώνά σου οὐ κατασπερεῖς διφορον, καὶ τὸ ἱμάτιον ἐκ δύο ὕφασμένων + κίβδηλον : οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ.

20. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς κούτην σπέρματος, καὶ αὐτῆ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπων, καὶ λύτροις οὐ λελύτρωται, ἡ ἐλευθερία οὐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπῆ ἔσται + αὐτοῖς : οὐκ ἀποθανούνηται, ὅτι οὐκ ἠλευθερώθη. 21. Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κρινὸν πλημμελείας. 22. Καὶ ἐξιλιάζεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῶ τῆς πλημμελείας ἐναντι Κυρίου περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ

apud te usque mane. 14. Non maledices surdum et coram cæco non appones scandalum : et timebis Deum tuum. Ego Dominus + Deus vester : 15. Non facietis injustum in iudicio : non accipies faciem mendici, neque miraberis faciem potentis, in justitia iudicabis proximum tuum. 16. Non ambulabis dolo in gente tua : non instabis in sanguinem proximi tui. Ego Dominus Deus + vester : 17. Non odio habebis fratrem tuum animo tuo : arguendo argues proximum tuum, et non accipies propter eum peccatum. 18. Et non vindicabitur manus tua, et non succensebis filiis populi tui, et diliges proximum tuum sicut teipsum. Ego Dominus. 19. Legem meam custodietis, iumenta tua non coire facies cum altero genere : et vineam tuam non seminabis differentem : et vestimentum ex duobus textum + adulteratum : non injicies tibi ipsi.

20. Et si quis dormierit cum muliere cubitu seminis, et hæc fuerit famula reservata homini, et redemptionibus redempta non sit, libertas non fuerit data ei, examen erit + eis : non morientur, quia liberata non est. 21. Et adducet delicti sui Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem delicti. 22. Et expiabit pro eo sacerdos, in ariete delicti coram Domino pro peccato ejus, quo peccavit : et dimittetur ei peccatum ejus quod peccavit.

23. Cum autem ingressi fueritis in terram + quam Dominus Deus dat vobis : et plantaveritis omne lignum manducabile, et circummundabitis immunditiam ejus; fructus ejus tres annos erit vobis immundus, non manducabitur. 24. Et anno quarto, erit omnis fructus ejus sanctus laudabilis Domino. 25. In anno autem quinto comedetis fructum ejus : adjectio est vobis genimina ejus : Ego Dominus Deus vester. 26. Non comedetis super montes, et non augurabimini, neque auspicabimini. 27. Non facietis sisoen ex coma capitis vestri, neque corrumpetis aspectum barbæ vestræ. 28. Et incisiones super anima non facietis in corpore vestro, et litteras impressas non facietis in vobis : ego Dominus Deus vester. 29. Non profanabis filiam

ἥς ἤμαρτεν, καὶ ἀφιεθήσεται· ἀντὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ ἦν ἡμαρτεν.

23. Ὅταν δὲ εἰσελθῆτε εἰς τὴν γῆν + ἣν Κύριος ὁ θεὸς διδώσιν ὑμῖν : καὶ καταφυτεύσῃτε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ. Ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικαθάρατος, οὐ βρωθήσεται. 24. Καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ, ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ. 25. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γενήματα αὐτοῦ· ἐγὼ Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 26. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὄρεων, καὶ οὐκ οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε. 27. Οὐ ποιήσετε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐδὲ φθερ... ἐ τὴν ὄψιν τοῦ πάργωνος ὑμῶν. 28. Καὶ ἐκτομίδας ἐπὶ τῆ ψυχῆ οὐ ποιήσετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ γράμματα στικτὰ οὐ ποιήσετε ἐν ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 29. Οὐ βεβηλώσετε τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι

CAPUT XIX LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
איש 3	3.	3.
האלילים 4	4.	4.
פנתל דמ לא ירעה 7	7.	7. Ἀπόδεικτον. . .
פנתל שדך 9	9.	9.
לא תעלל 10	10.	10.
לא תדעשקן 13	13.	13.
לא תדקלל 14	14.	14.
ולא תהדר פני גדל 15	15.	15.
תעבד 16	16.	16.
בלבך 17	17.	17.
תסד 18	18.	18.
אדחקתי 19	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Vir.	3. Unusquisque.	3.
4. Inutilia.	4. Idola.	4.
7. Corruptum illud, non acceptabitur.	7. Profanus erit, et impietatis reus.	7. Abjiciendum.
9. Angulum agri tui.	9. Usque ad solum superficiem terræ.	9.
10. Non racemabis.	10. Neque.... racemos et grana decidentia congregabis.	10.
13. Non opprimes.	13. Non facies calumniam.	13.
14. Non maledices.	14. Non maledices.	14.
15. Neque decorabis facies magni.	15. Nec honores vultum potentis.	15.
16. Stabis.	16. Stabis contra	16.
17. In corde tuo.	17. In corde tuo.	17.
18. Observabis.	18. Memor eris.	18.
19. Statuta mea.	19. Leges meas.	19.

αὐτὴν οὐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ πλησθήσεται ἡ γῆ ἀνομίας. 30. Τὰ Σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγὼ Κύριος. 31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαίοις οὐ προσκολληθήσεσθε ἐκμιαυθῆναι ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 32. Ἀπὸ προσώπου παλίου ἐξαναστήσῃ, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου· καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεὸν σου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 33. Ἐὰν δέ τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῆ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν. 34. Ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἀγαπήσεις αὐτὸν ὡς σεαυτὸν, ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῆ Αἰγύπτου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 35. Οὐ ποιήσετε ἀδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις, καὶ ἐν σταθμοῖς, καὶ ἐν ζυγαῖς. 36. Ζυγὰ δίκαια, καὶ στάθμια δίκαια ✕ καὶ οἱ [φι]. . . . .

tuam prostituendo eam; non fornicabitur terra, et implebitur terra iniquitate. 30. Sabbata mea cus: o dietis, et a sanctis meis timebitis: ego Dominus. 31. Non sequemini engastrimythos, et incantatoribus non adhærebis, ut inquinemini in eis. Ego Dominus Deus vester. 32. A facie cani exsurges, et honorabis faciem senioris: et timebis Deum tuum: ego Dominus Deus vester. 33. Si quis autem advenierit vobis proselytus in terra vestra, non affligetis eum. 34. Sicut indigena in vobis erit proselytus accedens ad vos. Et diliges eum sicut teipsum, quia proselyti fuistis in terra Ægypti. Ego Dominus Deus vester. 35. Non facietis injustum in iudicio, in mensuris, et in ponderibus, et in stateris. 36. Stateræ justæ, et pondera justa ✕ et Oephi. . . . .

CAPUT XIX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

3.	3. Ἐκαστος. Ἄλλος, ἀνὴρ.	3.
4.	4. Εἰδώλοις. Ἄλλος, ἐλελεῖμ.	4.
7.	7. Ἀργόν ἐστιν οὐκ εὐδοκηθήσεται.	7. Φεγγούλ. . .
9.	9. Θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ. Ἄλλος, τὸ φαθὸ τοῦ ἀγροῦ.	9.
10.	10. Οὐκ ἐπανατρογγήσεις. Ἄλλος, οὐκ ἐπιφυλλιεῖς.	10.
13.	13. Οὐκ ἀδικήσεις. Ἄλλος, οὐ συκοφαντήσεις.	13.
14.	14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς. Ἄλλος, οὐ καταράσῃ.	14.
15.	15. Οὐδὲ μὴ θαυμάσης πρόσωπον δυνάστου. Ἄλλος, οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλο.	15.
16.	16. Ἐπιστήσῃ. Ἄλλος, ἐπισυστήσῃ.	16.
17.	17. Τῇ διανοίᾳ σου. Ἄλλος, ἐν τῇ καρδίᾳ σου.	17.
18.	18. Μηνιεῖς. Ἄλλος, τηρήσεις.	18.
19.	19. Τὸν νόμον. Ἄλλος, τὰ ἡκριασμένα.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIU.

3.	3. Unusquisque. <i>Alius</i> , vir.	3.
4.	4. Idolis. <i>Alius</i> , eilim.	4.
7.	7. inutile est, non acceptabitur.	7. Phengul. . . .
9.	9. Messem vestram agri. <i>Alius</i> , phaath agri.	9.
10.	10. Non revindemiabis. <i>Alius</i> , non racemabis.	10.
13.	13. Non nocebis. <i>Alius</i> , non calumniaberis.	13.
14.	14. Non male dices. <i>Alius</i> , non maledices.	14.
15.	15. Neque miraberis faciem potentis. <i>Alius</i> , non honorabis faciem magni.	15.
16.	16. Instabis. <i>Alius</i> , superinsurges.	16.
17.	17. Animo tuo. <i>Al.</i> , in corde tuo.	17.
18.	18. Succensebis. <i>Alius</i> , observabis.	18.
19.	19. Legem. <i>Al.</i> , accurate constituta.	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כלאים		
20 שפחה בקרת וערתם ערלתי	20.	20.
23	23.	23.
26 לא תאכלו עליהם לא תחוש	26.	26.
27 לא תקפי פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך	27.	27. Οὐ περικυκλώσεις τὸ κλῆμα [αὐτὸ κλῆμα] τῆς κεφαλῆς σου. . . .
30 ומקדשי	30.	30.
31 אלהיכם אלהי אבות ואבות	31.	31.
33 לא תנו	33.	33.
36 אבני צדק איפת צדק	36.	36.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Intertexturarum.	Ex duobus texta.	
20. Ancilla. Animadversio.	20. Ancilla. Vapulabunt ambo.	20.
23. Præputiabit is præputium ejus.	23. Auferet is præputia eorum.	23.
26. Non comedet is super sanguinem.	26. Non comedet is cum sanguine.	26.
Non ominabimini.	Non augurabimini.	
27. Non circumdabitis angulum capitis vestri, et non corrumpet is angulum barbæ tuæ.	27. Neque in rotundum attondebit is comam : nec radet is barbam.	27. Non circumdabis latos capitis tui....
30. Sanctuarium meum.	30. Sanctuarium meum.	30.
31. Ne respiciatis ad pythones et ad sciolos.	31. Non declinet is ad magos, nec ab ariolis aliquid sciscitèmini.	31.
33. Non tribulabit is.	33. Non exprobet is.	33.
36. Lapides justitiæ.	36. Æqua sint pondera.	36.
Epha justitiæ.	Justus modius.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Levitici.

V. 3. "Α.Λ.Λ., ἀνὴρ. Ex Basil. Videtur Aquilæ.
 V. 4. "Α.Λ.Λ., ἐλείπει. Ex eodem. Hæc interpretatio est, ut puto, Theodotionis, qui in dubiis Hebraica Græcis litteris exprimere solet.
 V. 7. Ex Coislin. Basil. exhibet solum Aquilam 'A., ἀπόβλητον. Ita Catenæ Regiæ et editio Romana. Sic vocem פגול vertunt supra Aquila et Symmachus. C. vii, 18. Theod. φεγγῶλ.

V. 9. "Α.Λ.Λ., τὸ φαθὸ τοῦ ἀγροῦ. Ita Basiliensis, qui Symmachi aut Theodotionis, ut puto, lectionem profert. Vide infra ad versum 27.
 V. 13. "Α.Λ.Λ., οὐ συκοφαντήσεις. Ex Basiliensi. Videtur esse trium interpretum, qui ita vertunt supra, Levit. vi, 2.—רגולו, ἀρπάζεις, sic Coislin. Edit. vero Rom., ἀρπάζ. Coislin. in marg., ἀποστερήσεις.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐκ δύο ὑφασμένον. Ἄλλος, κύλυμα.	
20.	20. Οἰκέτις. Ἄλλος, δούλη.	20.
	Ἐπισκοπή. Ἄλλος, ἐπίσκοπος.	
23.	23. Περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυσστεῖτε ἀκροβυστίαν αὐτῶν.	23.
26.	26. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ δώματος. Οὐκ οἰωνεῖσθε. Ἄλλος, οὐ κληρονομήσεσθε.	26.
27.	27. Οὐ περιζυρήσετε κύκλῳ τῆς ἔφιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, τὸ φαλλὲ τοῦ πώγωνός σου.	27. Οὐ ποιήσετε τὸ φαλλὲ τῆς κεφαλῆς.
30.	30. Ἄπὸ τῶν ἁγίων μου. Ἄλλος, τὸ ἀκρίθασμά μου.	30.
31.	31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς. Ἄλλος, μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητάς καὶ πρὸς τοὺς γνώστας.	31.
33.	33. Οὐ θλίψετε. Ἄλλος, οὐ κακώσετε.	33.
36.	36. Μέτρα δίκαια. Ἄλλος, στάθμια δίκαια. Χοῦς δίκαιος. Ἄλλος, οἴφι δίκαιον.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex duobus textum. <i>Al.</i> , impedimentum.	
20.	20. Famula. <i>Alius</i> , serva.	20.
	Examen. <i>Alius</i> , consideratio.	
23.	23. Circumfundabitur immunditiam ejus. <i>Reliqui</i> , præputiate præputium eorum.	23.
26.	26. Ne comedite super montibus. <i>Alius</i> , non comedetis super sanguinem. <i>Alius</i> , super tecto. Non augurabimini. <i>Alius</i> , non hariolabimini.	26.
27.	27. Non radetis in circuitu aspectum capitis vestri, phale barbæ vestræ.	27. Non facietis phaath capitis.
30.	30. A sanctis meis. <i>Alius</i> , accuratum præceptum meum.	30.
31.	31. Non sequemini ventriloquos et incantatores. <i>Alius</i> , ne declinetis ad voluntarios et ad hariolos.	31.
33.	33. Non affligetis. <i>Alius</i> , non vexabit.	33.
36.	36. Mensuræ justæ. <i>Alius</i> , pondera justa. Congius justus. <i>Alius</i> , æphi justum.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Levitici.

V. 14. Ἄλλ., καταράση. Ex Basiliensi. Sic vocem τῆς vertunt Aquila et Theodotio, Isaia viii, 19. — Ὁ, οὐ κακῶς ἐρεῖς. Coisl. marg., οὐ καταράση, οὐ λαιδορήση.

V. 15. Ἄλλ., Οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλου. Sic omnes niss. Regii, Basiliensis et Drusiüs. Exod. xxiii, 3, eamdem vocem τῆς τιμῆς ver-

tit Symmachus.

V. 16. הַכִּיָּוֹ, δόλω. Coisl. marg., ὑπόδωλος.

Ibid. Ἄλλ., ἐπισυστήση. Sic quidam mss. et editio Romana.

V. 17. Ἄλλ., ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Est, ut putō, Aquilæ.

V. 18. Ἄλλ., τηρήσεις. Ex Basiliensi.

V. 19. "Α.Λ.Λ., τὰ ἡκριθασμένα. Videtur esse Aquilæ, ut supra dictum est. Ex Basiliensi. Ibid. "Α.Λ.Λ., κώλυμα. Ex Basiliensi qui interpretem tacet. Sed videtur esse Theodotionis, qui vocem כלאים ita vertit, Deut. xxii, 9.—Ο', δίφορον. Edit. Rom., διάφορον. Coislin. ad marg., κώλυμα στανή. Quo exprimuntur Græcis litteris voces Hebraicæ, כלאים שעפנו.

V. 20. "Α.Λ.Λ., δουλή. Basiliensis. Ibid. "Α.Λ.Λ., ἐπίσκαφίς. Basiliensis. Est forte Theodotionis, ut infra, Num. i, 20.

Ibid. נחרפתו, διαπεφυλαγμένη. Coislin. in marg., ἐπηγγελημένη ἀνδρί. Ibid. Ο', ἐπίσκοπη ἔσται αὐτοίς, m. θνειδος ἔσται αὐτῶ.

V. 25. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυστεῖτε ἀκροβυστίαν αὐτοῦ. Sic catenæ Regiæ et Drusius. Ibid. ירליץ, ἀπερικάθατος. Coislin. marg., ἀκρόβυστον.

V. 26. "Α.Λ.Λ., οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος. "Α.Λ.Λ., ἐπὶ τοῦ δώματος. Prior lectio est Basiliensis, altera editionis Romanæ. In hunc locum ita disserit Drusius. « Super domate, id est tecto דגג על. Hieron. in epistola ad Suniam. Δῶμα in orientalibus provinciis ipsum dicitur, quod apud Latinos, tectum. In Palæstina enim et Ægypto, vel ubi scripti sunt libri aut interpretati, non habent in tectis culmina, sed δώματα, quæ Romæ vel solaria vel me-

diana vocant, id est plana tecta, quæ transversis trabibus sustentantur. Eadem scribit in Comment. Dan. vi De domate satis. Quod hunc locum attinet, corruptus est et in LXX, qui legerunt על דהרים, ἐπὶ τῶν ὄρεων, hoc est Resch pro Daleth. Melius noster, cum sanguine. Et est sensus, non comedetis carnem cum sanguine. Jonathan, non comedetis de carne ullius victimæ, donec sanguis steterit in pelvibus. Sane Thalmudici notant non esse comedendam carnem sacram ante sanguinem. Si divinationi locus, putarem in editione Romana, unde hæc descripsi, αἵματος, legendum pro δώματος. Nam nihil affine habet דם, sanguis, cum דגג δώμα, sive tectum. Quo magis cogito, eo magis se probat mihi hæc emendatio. Hactenus Drusius: utut vero sit de conjectura ejus, constat varios interpretes varie legisse. Nempe LXX, דהרים, montes; vel potius nulla addita littera הרים, excelsum, scilicet montes. Alios דדם, sanguinem. Prior vero lectio non spernenda, quarum una eaque frequens erat, immolare in excelsis.

Ibid. "Α.Λ.Λ., οὐ κληδονισθήσεσθε. Ex Basiliensi. V. 27. Sic lectiones plenas mutuamur ex Basiliensi, cum Symmachi nomine, quod ex Drusio aberat. Lectionem Aquilæ varie efferunt Regii co-

CAPUT XX LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
למולך 2	2.	2.
למולך 3	3	3.
ואם העלם יעדימו עם הארץ 4	4.	4.
הזנים אחרי 5	5.	5.
אחרי הבולך		
הפנה מלדהאבת ואלהידענים 6	6.	6. Ἐκκλίνας πρὸς τοὺς θελητάς, καὶ πρὸς τοὺς γνώστας.
אתחוקתי 8	8.	8.
יקלל 9	9.	9.
דביו ב		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Moloch.	2. Idolo Moloch.	2.
3. Moloch.	3. Moloch.	3.
4. Et si absconsione absconderint populus terræ.	4. Quod si negligens populus terræ, et quasi parvipendens imperium meum.	4
5. Fornicantes post ipsum.	5. Qui consenserunt ei.	5.
Post Moloch.	Cum Moloch.	
6. Verterit se ad pythones, et ad divinos.	6. Quæ declinaverit ad magos et ariolos.	6. Declinat ad voluntarios, et ad hariolos.
8. Statuta mea.	8. Præcepta.	8.
9. Maledixerit.	9. Maledixerit.	9.
Sanguis ejus in ipso.	Sanguis ejus sit super eum.	-

dices : nam habent κλήμα pro κλίμα, proclivis mutatio ; κλήμα vero est *palmes*, κλίμα *latus*. Si priorem lectionem sequamur, sensus erit : Non circumpones capiti tuo palmites sive coronam palmittum ; si posteriorem : Non circumdabis latus capitis tui, id est, non tonsura circumdabis ; utram malis elige. In hunc autem Aquilæ locum hoc scholion addunt duo Regii mss. : Τριχῶν δὲ ἀφαίρεσις δόξης ἀφαίρεσις. Id est, *Capillorum autem jactura est gloria jactura*. Lectionem Symmachi pleniorē mutamur ex Basiliensi. Ibi vero ad hæc verba, τὴν πρόσψιν τῆς κεφαλῆς σου, hoc scholion affert codex unus Regius, μάλλον δὲ σισόην, ὃ ἐστὶν ὁ κρόβυλος. Id est, *Potius autem sisoen, quod est croblylus*. Κρόβυλος erant capilli certum in modum non ita notum concinnati. In Symmachi versionem sic Isychius, « Insuper nec comam in rotundum tondere, id est, non radere in rotundum aspectum capitis, sicut et Symmachus edidit, quemadmodum etiam hi facere consueverunt, qui barbaricas student comas. » In sequentibus Symmachi verbis, τὸ φαλέ τοῦ πάγων ὑμῶν, puto φαθά pro φαλέ legendum, ut cum Hebraico פנה consonet : in mss. enim unciali caractere, quales erant omnes antiquitus, λ in α et θ in ε facile commutantur. Vide *Palæographiam Græcam*, pag. 188, ubi harum litterarum formam

simillimam observabis. Theodotio item vertit φαθά, retenta Hebraica voce. — Coislin. sic habet, θ., οὐ κυκλώσετε τὸ φαθά τῆς κεφαλῆς. Σ., οὐ περιξυρήσετε κύκλω τὴν πρόσψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Hæc confer cum supra edito, ubi parva discrimina. V. 29. Ο', ἀνομίαις. Coislin. in margine, ζέμμα ἐστίν. V. 30. Ἄλλ., τὸ ἀκρίθασμά μου. Basiliensis. Videtur Aquilæ esse. V. 31. Ἄλλ., μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητάς καὶ τοὺς γνώστας. Sic omnes mss. Puto autem esse Aquilæ, nam sic ipse vertit cap. sequenti, v. 6. — Ο', ἐγγαστριμύθοις. Coislin. marg., μάνταις. V. 32. פניו Ο', πολιού. Coislin. marg., πρεσβυτέρου. Ibid. פניו Ο', πρεσβυτέρου, marg., σοφού. V. 33. Ἄλλ., οὐ κακώσετε. Sic Basiliensis. V. 34. רגליו Ο', προστροφεύμενος. Coislin. marg., προσηλυτεύων. Ibid. פניו Ο', προσήλυτοι, marg., γέωραι, πάροικοι. V. 36. פתח דין—Ο', ζυγά δίκαια, etc. Coislin. marg., λίθους δικαίους καὶ οἶφι δίκαιον. Ibid. Ἄλλ., στάθμα δίκαια. Sic Basiliensis. Ibid. Vocem פתח דין—στάθμια vertunt LXX et Theodotio Prov. xvi, 11. Ibid. Ἄλλ., οἶφι δίκαιον. Basiliensis. Hæc interpretatio in versionem LXX hexaplaem translata fuerat, ut supra videas.

CAPUT XX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἄρχοντι. Ἄλλοι, τοῦ Μολόχ.	2.
3.	3. Ἄρχοντι. Ἄλλοι, τοῦ Μολόχ.	3.
4.	4. Ἐὰν ὑπερῶφει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόθρονες τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐὰν ὑπερῶφει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐὰν κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς.	4.
5.	5. Ὁμοιοῦντας αὐτῷ. Ἄλλος, πορνεύοντας ὀπίσω αὐτοῦ. Εἰς τοὺς ἄρχοντας. Ἄλλος, ὀπίσω τοῦ Μολόχ. Ἄλλος, εἰς τὸν ἄρχοντα.	5.
6.	6. Ἐπακολουθήση ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαοιδοῖς.	6.
8.	8. Προσαγγατα. Ἄλλος, ἡχρισμασμένα.	8.
9.	9. Κακῶς εἶπη. Ἄλλος, καταράσσηται. Ἔνοχος ἐστὶ. Ἄλλος, αἷμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES	THEODOTIO.
2.	2. Principi. <i>Alii</i> , Moloch.	2.
3.	3. Principi. <i>Alii</i> , Moloch.	3.
.	4. Si autem despectione despexerint indigenæ terræ. <i>Alius</i> , si despectione absconderint populus terræ. <i>Al.</i> , si absconsione absconderint populus terræ.	4.
5.	5. Consentientes ei. <i>Alius</i> , fornicantes post ipsum. In principes. <i>Alius</i> , post Moloch. <i>Alius</i> , in principem.	5.
6.	6. Secuta fuerit ventriloxus et incantatores.	6.
8.	8. Præcepta. <i>Alius</i> , accurate constituta.	8.
9.	9. Male dixerit. <i>Alius</i> , maledixerit. Reus erit. <i>Alius</i> , Sanguis ejus in ipso.	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΚΑΣ.
11 ואיש אשר ישכב	11.	11.
<p>אתראשת אביו <i>To Samar., με-</i> <i>τά γυναικός ἀδελφού του πατρὸς</i> <i>αὐτοῦ.</i></p> <p style="text-align: center;">דמיהם במ</p>		
12 תבל עשו	12.	12
14 זמה	14.	14.
17 עונו ישא	17.	17.
18 דדה	18.	18.
<p>אתמקודה 19 כי אתרארו הערה עונם ישאו</p>	19.	19. Ὅτι τὴν σάρκα αὐτῶν ἥσχη- μόνησεν, ἀνομίαν αὐτῶν ἀρουσιν, <i>(Coislin. adjicit)</i> , ὅτι τὸ λείμμα αὐ- τοῦ.
20 אתדדתו	20.	20.
<p>עיריים ימותו 31 נדה</p>	21.	21.
<p>עיריים יהיו 22 משפטי</p>	22.	22.
<p>תקיא אתכם 23 בהקת הגוי</p>	23.	23.
25 אשר תרמש האדמה	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Vir qui cubuerit.	11. Qui dormierit.	11.
Cum uxore patris sui. <i>Samar.</i> cum uxore fratris patris sui.	Cum noverca sua.	
Sanguines eorum in ipsis.	Sanguis eorum super eos.	
12. Confusionem fecerunt.	12. Scelus operati sunt.	12.
14. Nefas.	14. Zelus.	14.
17. Perversitatem suam portabit.	17. Portabunt iniquitatem suam.	17.
18. Infirmi.	18. In fluxu menstruo	18.
Venam ejus.	Fontem.	
19. Quia carnem suam nudavit, perversitatem suam portabunt.	19. Ignominiam carnis suæ nu- davit; portabunt ambo iniquita- tem suam.	9. Quia carnem ipsorum dur- pavit, iniquitatem suam portabunt. <i>Coislin adjicit</i> , Quia reliquias suas.
20. Cum uxore patruī sui.	20. Cum uxore patruī.	20.
Sine filiis morientur.	Sine liberis morientur.	
21. Separatio.	21. Rem facit illicitam.	21.
Sine filiis erunt.	Absque liberis erunt.	
22. Judicia mea.	22. Judicia.	22.
Evomet vos.	Vos evomat.	
23. In statutis gentis.	23. In legitimis nationum.	23.
25. Quod reptabit humi.	25. Quæ moventur in terra.	25.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.	11. Ἐάν τις κοιμηθῆ. Ἄλλος, ὃς ἂν κοιμηθῆ. Μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἄλλος, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἄμφότεροι ἔνοχοί εἰσιν. Ἄλλος, αἵματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.	11.
12.	12. Ἦσεθήκασι. Ἄλλος, βαθελ ἐποίησαν.	12.
14.	14. Ἄνόμημα. Ἄλλος, ζέμμα.	14.
17.	17. Ἄμαρτίαν κοιμοῦνται. Ἄλλος, ἄμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται.	17.
	18. Ἀποκαθιμένης. Ἄλλος, ἐν αἰμοβροίῳ. Πηγῆν. Ἄλλος, ῥύσιν	18.
19.	19. Τὴν γὰρ οἰκειότητα ἀπεκάλυψεν, ἄμαρτίαν ἀποίσονται.	19.
20.	20. Συγγενοῦς αὐτοῦ. Ἄλλος, δωδαθῶ. Ἄτεκνοι ἀποθаноῦνται.	20.
Ἄτεκνοι ἔσονται.	21. Ἀκαθαρσία. Ἄλλος, νεδδά. Ἄτεκνοι ἀποθаноῦνται.	Ἄτεκνοι ἔσονται.
21.	22. Κρίματά μου. Ἄλλος, ἔκριτωμένα.	Ἄτεκνοι ἔσονται.
Ἄτεκνοι ἔσονται.	Προσωχθίση ὑμῖν.	22.
22.	23. Τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν. Ἄλλος, ἐν τοῖς ἔκριθασμένοις τοῦ ἔθνους.	Ἄποδᾶλη ὑμᾶς. 23.
Ἄποδᾶλη ὑμᾶς.	25. Ἐρπετοῖς τῆς γῆς. Ἄλλος, οἷς ἐξέρπει Ἄδαμά.	25.
23.		
25.		

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11.	11. Si quis dormierit. <i>Alius</i> , qui dormierit. Cum uxore patris sui. <i>Alius</i> , cum matre sua. Ambo rei sunt. <i>Alius</i> , Sanguines eorum in ipsis.	11.
12.	12. Impie egerunt. <i>Alius</i> , babel fecerunt.	12.
14.	14. Iniquitas. <i>Alius</i> , zemma.	14.
17.	17. Peccatum accipient. <i>Alius</i> , peccatum suum accipiet.	17.
18.	18. Menstruata. <i>Alius</i> , in fluxu sanguinis. Fontem. <i>Alius</i> , fluxum.	18.
19.	19. Consanguinitatem enim revelavit, peccatum reportabunt.	19.
20.	20. Cum cognata sua. <i>Alius</i> , dodatho. Sine filiis erunt	20.
21.	21. Immunditia. <i>Alius</i> , nedda. Sine filiis erunt.	21.
22.	22. Judicia mea. <i>Alius</i> , accurate constituta. Exhorrescat vos.	22.
Abjiciat vos.	23. Legitimis geatium. <i>Alius</i> , in accurate statutis gentis.	Abjiciat vos. 23.
23.	25. Reptilibus terræ. <i>Alius</i> , quæ reptare facit Adama.	25.
25.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
27. םבּה 27 אב אר ידעני	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. In eis. Pytho vel divinus.	27. In quibus. In quibus pythonicus vel di- vinationis fuerit spiritus.	27.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Levitici.		
<p>V. 2 et 3. Ex Basiliensi. Vide quæ diximus supra, cap. xviii, ad versum 21.— O', ἀρχοντι. Coisl. marg., τῷ Μολόχ. Ibid. וְיָרֵא עַם O', τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς· m., ὁ λαὸς τῆς γῆς. V. 4. Has lectiones mutuamur ex mss. Regiis et ex Basiliensi, qui sic habet καὶ ἐκκρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Ubi puto legendum, καὶ εἰ κρύψει, et sic quadrabit cum postrema interpretatione, quæ videtur Aquilæ, καὶ ἐὰν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς, ubi Hebraicum e vestigio sequitur. V. 5. Ἄλλ., ὀπίσω τοῦ Μολόχ. Ex Basiliensi. V. 6. Ἄ., ἐκκλίνει πρὸς τοὺς θελητάς καὶ πρὸς τοὺς γνώστας. Hanc lectionem jam vidimus cap. præcedenti. Ex Basiliensi. V. 8. Ἐκριθασμένα. Hæc lectio ex Basiliensi, Aquilæ esse videtur, ut sæpe diximus. V. 9. Ἄλλ., καταράσεται. Ita Basiliensis. Vide supra ad cap. xix, v. 14. Ibid. O', κακῶς εἴπη. Coisl. m., καθυδρίση. Ibid. Αἵμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. Basiliensis. Puto esse Aquilæ. V. 11. Ὅς ἂν κοιμηθῆ. Sic Basiliensis, sine inter- pretis nomine. Ibid. Samaritani lectionem mutuamur ex tribus Regiis, quorum unus alteram lectionem affert nempe, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ibid. Αἵματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. Hæc lectio ex Basiliensi sumpta, videtur Aquilæ esse. Ibid. Πῆρῃ O', ἀσχημοσύνην. Coisl. m., αἶω. V. 12. Βαβέλ ἐποίησαν. Hæc lectio Basiliensis codicis, videtur esse Theodotionis, ut diximus supra.</p>		
CAPUT XXI LEVITICI.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
6. כּי אִתְּאֵשׁ יְהוָה חֶלֶם אֱלֹהִים 6	6.	6.
7. זֶנֶה 7	7.	7.
10. לֹא יִפְרַע 10	10.	10.
11. יִפְרַם תַּעַל כַּרְנֵפֶשֶׁת בֹּת 11	11.	11.
12. וּמִן־הַבֹּקֶדֶשׁ 12	12.	12.
17. כִּי נֹרָה שָׂבַן מִשַּׁחַת אֱלֹהִיו עָלָיו חֶלֶם 17	17.	17. *Ὅτι ἀφόρισμα ἑλατον ἀλείμ- ματος Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Quia ignitiones Domini panem Dei sui.	6. Incensum enim Domini et panes Dei.	6.
7. Meretricem.	7. Scortum.	7.
10. Non nudabit.	10. Non discooperiet.	10.
Scindet.	Scindet.	
11. Super omnes animas mortui.	11. Ad omnem mortuum.	11.
12. Et de sanctuario.	12. De sanctis	12.
Quia corona olei unctionis Dei sui super eum.	Quia oleum sanctæ unctionis Dei sui super eum est.	Quia separatio oleum unctionis Dei sui super eum.
17. Panem.	17. Panes.	17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Αὐτῶν. Ἄλλος, ἐν αὐτῷ. Ἐγγαστρίμυθος, ἢ ἐπασιδός. Ἄλλος, θελητῆς ἢ γωσῆτης.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Eorum. <i>Alius</i> , in eo. Ventriloquus aut incantator. <i>Alius</i> , voluntarius aut hariolus.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Levitici.

pra cap. xviii, ad versum 23. Ubi, ut et hic, θαβέλ pro βαβέλ haud dubie legendum. — Ο΄, ἡσεθήχασιν. Coislín. marg., ἀπειρημένον θάβελ ἐποίησαν. Ubi illud ἀπειρημένον videtur Aquilæ esse, illud vero θάβελ Theodotionis, ut supra.

V. 14. Ἄλλ., ζέμμα. Hæc lectio Basiliensis videtur Symmachi esse, ut supra, cap. xviii, v. 17. — Ο΄, ἀνόμημα. Coislín. m., ζέμμα, πορνεία.

V. 17. Ἄλλ., ἀμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται. Ex Basiliensi. — Ο΄ Ὀνειδος. Coislín. marg., φασές. Sic videtur esse τῶν Græcis litteris expressum pro γασέδ.

V. 18. Ἄλλ., αἰμορροία. In hanc lectionem scholion habetur in uno Regio, ἄλλος, ἀκάθαρτον, λεπρώσαν, ἢ ἐν αἰμορροία, ἢ ἐθνικόν. Id est, « alius, immundam, leprosam, aut in fluxu sanguinis, aut gentilem.

V. 20. Ἄλλ., δεδαθῶ. Ex Basiliensi. Videtur esse Theodotionis (').

Ibid. Ha Basiliensis et Isychius.

V. 21. Ἄλλ., νεδδά. Basiliensis. Videtur Theodotionis. Ibid. Sic Basiliensis lectionem Symmachi et Theodotionis effert. — Ο΄, ἀκαθάρσια ἐστὶ. Coislín. m., ζέμμα ἐστὶ μίasma.

V. 22. Ἐκτριβόμενα. Aquilæ ut videtur, ut versu 23. Utraque ex Basiliensi.

Ibid. Σ., Θ., ἀποβάλη ὑμᾶς. Ex Basiliensi et Isychio.

V. 25. Οἷς ἐξέρπει ἀδαμά. Basiliensis. Est forte Symmachi et Theodotionis. Vide Gen. ii, 7.

Ibid. ὕρμη Ο΄, ἐδδελυξάμη. Coislín. m., ὠρρίσθην.

V. 27. Lectiones ex Basiliensi. Illud θελητῆς videtur esse Aquilæ, ut supra v. 6.

CAPUT XXI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Τὰς γὰρ θυσίας Κυρίου δῶρα τοῦ Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύρρα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν.	6
7.	7. Πόρνην. Ἄλλος, ἐνδιηλλαγμένην.	7.
10.	10. Οὐκ ἀποκιδάρῶσει. Ἄλλος, οὐκ ἀπομιτρώσει. Διαβράξει. Ἄλλος, παραλύσει.	10.
11.	11. Ἐπὶ πάση ψυχῇ τετελευτηκυία. Ἄλλος, πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς.	11.
12.	12. Καὶ ἐκ τῶν ἁγίων. Ἄλλος, ἐκ τοῦ ἁγιάσματος.	12.
Ἵτι δθικτον ἔλαιον τοῦ χρισμα τες τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ.	Ἵτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χριστόν τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτῷ.	Ἵτι τὸ ναζερ ἔλαιον τὸ χριστόν παρὰ Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ.
17.	17. Τὰ δῶρα. Οἱ λοιπ., τοὺς ἄρτους.	17.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Sacrificia enim Domini munera Dei sui. <i>Alius</i> , quia ignita Domini panes Dei sui.	6.
7.	7. Meretricem. <i>Alius</i> , immutata.	7.
10.	10. Non nudabit cidari. <i>Alius</i> , non nudabit mitra. Discindet. <i>Alius</i> , solvet.	10.
11.	11. Ad omnem animam mortuam. <i>Alius</i> , omnibus animabus mortuis.	11.
12.	12. De sanctis. <i>Alius</i> , de sanctuario.	12.
Quia intactum oleum unctionis Dei sui super eum.	Quia sanctum oleum christum Dei super eum.	Quia nazer oleum unctum Deo suo super ipso.
17.	17. Munera. <i>Reliqui</i> , panes.	17.

(') Est autem ipsa vox Hebraica ירתי, patri sui uxor, Græcis expressa litteris. Idem dicendum de νεδδά, τῶ, v. 21 sequentis ἀδαμά, ἡρμη v. 23, φαθή, ἡρη, xxiii, 22. De ζέμμα, ἡρη, supra cap. xviii, xx. Διακμ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תבול בעים 20	20.	20. [Ἰπόχυσις.]
חם 22	22.	22.
לא יגש 23	23.	23.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Albugo in oculo suo.	20. Albuginem habens in oculo.	20. Suffusio.
22. Panem.	22. Panibus.	22.
23. Non ingredietur.	23. Nec accedat.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Levitici.

V. 6. Ἄλλ., ὅτι τὰ πύρρα Κυρίου, etc. Ex Basiliensi. Hæc versio videtur prorsus Aquilæ esse, qui πῦρ semper vertit, πύρρον, ut sæpe vidimus initio hujus libri.

V. 10. Ἄλλ., οὐκ ἀπομιτρώσει. Sic omnes mss. et editio Romana. — Ὁ, οὐκ ἀποκιδάρωσει. Coislin. in marg., οὐκ ἀποκαλύψει.

Ibid. Ἄλλ., παρλύσει. Ex Basiliensi.

V. 11. Ἄλλ., πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς. Basiliensis. Sic etiam Coislin. ad m.

V. 12. Ἄλλ., ἐκ τοῦ ἀγιάσματος. Ex Basil. Ibid. Hic versiculus secundum interpretationem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis habetur in *Demonstratione evangelica* Eusebii, p. 349, ubi ad lectionem Theodotionis in mss. legitur τὸν χριστόν.

CAPUT XXII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וינור 2	2.	2.
איש איש מזרע 4	4.	4.
צדע או זב 6	6.	6.
ולא יאכל 10	10.	10.
יאכל 11	11.	11.
לא יאכל 13	13.	13.
אזת דקדש 14	14.	14.
יריבו 15	15.	15.
נדריהם 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Separentur.	2. Caveant.	2.
4. Vir vir e semine.	4. Homo de semine.	4.
Leprosus aut fluens.	Qui fuerit leprosus, aut patiens fluxum seminis.	
6. Non comedet.	6. Non vescetur.	6.
10. Extraneus.	10. Alienigena.	10.
11. Comedet.	11. Vescetur.	11.
13. Non comedet.	13. Comedendi ex eis non habet potestatem.	13.
14. Sanctitatem.	14. In sanctuarium.	14.
15. Elevabunt.	15. Offerunt.	15.
18. Vota sua.	18. Vota.	18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Πτελλος τούς ὀφθαλμούς. "Ἄλλος, στρεβλός. "Ἄλλος, νάνος. Οἱ λοιποί, λεύκωμα.	20
22.	22. Τὰ δῶρα. "Ἄλλος, τούς ἀρ- τους.	22.
25.	25. Οὐκ ἐγγιεῖ. "Ἄλλος, οὐ προσ- ελεύσεται.	23.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Maculosus oculos. <i>Alius</i> , strabo. <i>Al.</i> nanus. <i>Ceteri</i> , albugo.	20.
22.	22. Munera. <i>Alius</i> , panes.	22.
25.	25. Non appropinquabit. <i>Alius</i> , non ingrediatur.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Levitici.

V. 18. פספּ ם', γαλός. Coislin. in marg., βλέσος. Verum hoc sive scholion, sive interpretamentum, non potest spectare vocem פספּ, sed unam ex sequentibus םרף vel םרש. Similiterque v. 20, νάνος videtur alii voci respondere, quam לבלל.

V. 20. 'Α., ὑπόχυσις. Isychius habet: « *Suffusio* autem, quod Aquila edidit. » Nos Græce posuimus

ὑπόχυσις, unde, ut putamus, *suffusio*. Uncinis tamen inclusimus, ne quis aliunde sumptum putaret. οἱ λοιπ., λεύκωμα, *albugo*, quos secutus est vulgatus interpres. Prodit autem ex Coisliniano. — Ο', Μονόρ-χις. Coislin. marg., ὑστερῶν πνεῦμα, quod respicit vocem םרש.

V. 22. "Ἄλλ., τούς ἀρτους. Ex Basiliensi.

V. 25. Οὐ προσελεύσεται. Ex eodem.

CAPUT XXII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Προσεχέτωσαν. "Ἄλλος, φυ- λαστέσθωσαν.	2.
4.	4. "Ἀνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος. "Ἄλλος, ἀνὴρ ἀπὸ σπέρματος. Λεπρῶ ἢ γονορροεῖ. "Ἄλλος, λε- πρὸς ἢ βέων.	4.
6.	6. Οὐκ ἐδεταί. "Ἄλλος, οὐ φάγε- ται. "Ἄλλος, οὐχ ἄψεται.	6.
10.	10. "Ἀλλογενής. "Ἄλλος, ἀλλό- τριος.	10
11.	11. Φάγεται. "Ἄλλος, ἐδεταί.	11.
13.	13. Οὐ φάγεται. "Ἄλλος, οὐκ ἐδεταί.	13.
14.	14. "Ἄγιον. "Ἄλλος, ἀργύριον.	14.
15.	15. "Ἀφαιροῦσι. "Ἄλλος, ἀναφέ- ρουσιν. "Ἄλλος, προσφέρουσιν.	15.
18.	18. "Ὁμολογίαν αὐτῶν. "Ἄλλος, εὐχῶν αὐτῶν.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Attendant. <i>Alius</i> , custodian- tur.	2.
4.	4. Homo ex semine. <i>Alius</i> , vir a semine. Leprosus est, vel patitur fluxum seminis. <i>Alius</i> , leprosus aut fluens.	4.
6.	6. Non edet. <i>Alius</i> , non man- ducabit. <i>Alius</i> , non tanget.	6.
10.	10. Alienigena. <i>Alius</i> , alienus.	10.
11.	11. Manducabit. <i>Alius</i> , edet.	11.
13.	13. Non manducabit. <i>Alius</i> , non edet.	13.
14.	14. Sanctum. <i>Alius</i> , argentum.	14.
15.	15. Segregant. <i>Alius</i> , referunt. <i>Alius</i> , offerunt.	15.
18.	18. Confessionem suam. <i>Alius</i> , precum suarum.	18.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לפלארנדר 21	21.	21.
או נדבה		
לרצן		
נדבה 23	23.	23.
ונתת 24	24.	24. Συγκεκολαμμένον.
ונתוק		Κεκομμένον.
בדגנר 25	25.	25
את-לחם		
אשה 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Ad separandum votum. Vel ad devotionem.	21. (Vel) vota solvens.] Vel sponte offerens.	21.
Ad beneplacitum.	Ut acceptatione sit.	
23. Spontaneum.	23. Voluntarie.	23.
24. Contusum. Excisum.	24. Tuis testiculis. Sectis testiculis.	24. Contusum. Excisum.
25. Filii extranei.	25. Alienigenæ.	25.
Panem.	Panes.	
27. Ignitionis.	27. Offerri poterunt Domino.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Levitici.

Varias interpretationes omnes hujusce capituli ex codd. Basiliensi et Coislino mutuumur.

V. 2. "Αλλ., φυλαστέσθωσαν. Hæc interpretatio videtur esse Symmachi, qui verbum נזיר ita vertit Deut. xxxiii, 16, נזיר אהיו, φυλάξαντος τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, *custodientis fratres suos*.

V. 4. "Αλλ., ἀνήρ ἀπὸ σπέρματος. Videtur esse Aquilæ, qui vocem ἀνήρ haud dubie repetierat, ut est in Hebræo איש איש.

Ibid. Ἀεπρὸς ἡ βέων, trium interpretum videtur esse, qui τὸ βῆ ita vertunt, Levit. xv.

V. 6. "Αλλ., οὐχ ἀφεταί. Τὸ βῆ non video, quis possit, ἀφεταί, vertisse, nisi forte Symmachus, qui liberiore interdum interpretandi genere utitur.

V. 7. לרצן ו', ἀρτος. Coislin. ad marg., τροφή.

V. 8. נבלה Coislin. in textu, ἀπεβριμμένον, ad marg., θνησιμαῖον.

V. 14. "Αλλ., ἀργύριον. Sic forte Symmachus liberius verterit.

V. 18. "Αλλ., εὐχῶν αὐτῶν. Basiliensis. Forte Aquilæ, qui vocem נדרי ita vertit psal. lx, 6. Ibid. ו', ὁμολογίαν. Coislin. marg., ἐξωμοσίαν.

CAPUT XXIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
תאכל 6	6.	6.
אשה 8	8.	8.
עבדה		
והניף 11	11.	11.
השבת		
כבש 12	12.	12.
אשה 13	13.	13.
וכלי ותרמך 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Comeditis.	6. Comeditis.	6.
8. Ignitionem. Servitutis.	8. Sacrificium. Servile.	8.
11. Agitabit. Cessationis.	11. Elevabit. Sabbati.	11.
12. Agnum.	12. Agnus.	12.
13. Ignitionem.	13. Incensum.	13.
14. Et tostum et soicam teneram.	14. Polentam et pultes.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Διαστελλας εὐχὴν. "Αλλος, τοῦ θαυμαστῶσαι ὄρκον. "Ἡ κατὰ αἵρεσιν. "Αλλος, ἡ εἰς ἐκούσιον. Εἰς δεκτόν. "Αλλος, εἰς ἐκούσιον.	21.
23.	23. Σφάγια. "Αλλος, ἐκούσιον.	23.
24.	24. Ἐκτεθλιμμένον. Ἐκτομίαν.	24.
25.	25. Ἄλλογενοῦς. "Αλλος, υἱοῦ ἄλλοτρου.	25.
27.	Τὰ δῶρα. "Αλλος, τοὺς ἄρτους. 27. Κάρπωμα. "Αλλος, πύρρον.	27.
(SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. Distinguens votum. <i>Alius</i> , ad mirificandum jusjuraudum. Vel secundum electionem. <i>Alius</i> , aut in libitum. Ad placitum. <i>Alius</i> , in voluntarium.	21.
23.	23. Jugulata. <i>Al.</i> voluntarium.	23.
24.	24. Cui contriti testiculi. Cui exsecti testiculi.	24.
25.	25. Alienigenæ. <i>Alius</i> , filii alieni. Munera. <i>Alius</i> , pones.	25.
27.	27. Hostiam. <i>Alius</i> , ignitum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Levitici

Ibid. וְהָיָה בְּיָמֶיךָ Ο΄, αἵρεσιν αὐτῶν. Coislin. marg., θέλησιν. Ibid. εὐχὴν αὐτῶν.
 Coislin. hæc asteriscis notat : ✕ τὰ δῶρα αὐτοῦ ✕ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν δέησιν, quæ habentur in edit. Romana, ubi legitur αἵρεσιν pro δέησιν.
 V. 21 et 23. Ἐκούσιον. Hæc interpretatio videtur Aquilæ esse, qui Exod. xxxv, 22, ita vertit vocem וְהָיָה.
 V. 22, וְהָיָה Ο΄, συντετριμμένον. Coislin. m., ἄχρηστον
 V. 23. וְהָיָה Ο΄, κολοδόκερπον. Coislin. marg., κονδοκέρατον.
 V. 24. Ο΄, Ἐκτεθλιμμένον. Coislin. marg., σπάδοντα. Ibid. Coislin. Α., ἐκκεκομμένον, et mox, Α., κερυμμένον, mendose, ut putio, προ κεκομμένον, ut suo loco.
 V. 25. וְהָיָה Ο΄, δεχθήσεται. Coislin. m., εὐχαριστίαν.
 V. 29. וְהָיָה Ο΄, χαρμωσύνης. Coislin. marg., αινέσεως.
 Ibid. וְהָיָה Ο΄, εισδεκτόν ὑμῖν. Coislin. marg., τῇ θελήσει ὑμῶν.

CAPUT XXIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Ἔδεσθε. "Αλλος, φάγεσθε.	6.
8.	8. Ολοκαυτώματα. "Αλλ., πύρρα. Λατρευτών. "Αλλος, δουλευτόν.	8.
11.	11. Ἐνοίσει. "Αλλος, ἀναφέρει. Τῆς πρώτης. "Αλλος, τοῦ Σαββάτου.	11.
12.	12. Πρόβατον. "Αλλος, ἀμνόν.	12.
13.	13. Θυσία. "Αλλος, πύρρον.	13.
14.	14. Περφυγμένα χίδρα νέα. "Αλλος, ἀναλα. Οἱ λοιποί, ἀπαλά καὶ λεπιστά.	14.
(SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Comeditis. <i>Al.</i> manducabitis.	6.
8.	8. Holocausta. <i>Alia</i> , ignita. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	8.
11.	11. Offeret. <i>Alius</i> , afferet. Primæ. <i>Alius</i> , Sabbati.	11.
12.	12. Ovem. <i>Alius</i> , agnum.	12.
13.	13. Sacrificium. <i>Alius</i> , ignitum.	13.
14.	14. Fricta chidra nova. <i>Al.</i> non salita. <i>Cæteri</i> . tenera et decorticata.	14.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΣ.

15 התנופה	15.	15.
שבע שבתות תמימות		
16 השבת השביעית	16.	16.
17 תנופה	17.	17.
18 אשה	18.	18.
ניחוח		
21 עבדה	21.	21.
22 ובקצרכם	22.	22.
פאת		
ולקט		
24 שבתון	24.	24.
תרועה		
25 מלאכת עבודה	25.	25.
27 ועניתם	27.	27.
28 בעצם היום הזה	28.	28.
36 אשה	36.	36.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

15. Elevationis.	15. Primitiarum.	15.
Septem cessationes consummatae.	Septem hebdomadas plenas.	
16. Sabbatum septimi.	16. Hebdomadae septimae.	16.
17. Elevationis.	17. Primitiarum.	17.
18. Ignitio.	18. Vacat.	18.
Quietis.	Suavissimum.	
21. Servitutis.	21. Servile.	21.
22. In metendo vos.	22. Postquam messueritis.	22.
Angulum.	Usque ad solum.	
Spicilegium.	Remanentes spicas.	
24. Requies.	24. Sabbatum.	24.
Vociferationis.	Clangentibus tubis.	
25. Functionem servitutis.	25. Opus servile.	25.
27. Affligetis.	27. Affligetis.	27.
28. In corpore diei ipsius.	28. In tempore diei hujus.	28.
36 Ignitionem.	36. Holocausta.	36
Retentio.	Collectae.	
Servitutis	Servile.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.	15. Ἐπιθέματος. Ἄλλος, ἀφορίσματος. Ἐπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκληροῦς. Ἄλλος, ἑπτὰ Σάββατα ἁμῶμα.	15.
16.	16. Τῆς ἑσχάτης ἑβδομάδος. Ἄλλος, τοῦ Σαββάτου ἑβδομοῦ.	16.
17.	17. Ἐπίθεμα. Ἄλλος, ἀφαίρεμα.	17.
18.	18. Θυσία. Ἄλλος, πύρρον. Εὐωδίας. Ἄλλος, ἀναπαύσεως.	18.
21.	21. Λατρευτόν. Ἄλλος, δουλευτόν.	21.
22.	22. Ὅταν θερίζητε. Ἄλλος, ἐκθερίζόντων ὑμῶν. Τὸ λοιπόν. Ἄλλος, τὸ φαάθ. Ἀποπίπτοντα. Ἄλλος, συλλήγματα.	22.
24.	24. Ἀνάπαυσις. Ἄλλος, Σάββατον. Σαλπίγγων. Ἄλλος, σαλπισμός. Ἄλλος, ἡ τῆς σκηνοπηγίας.	24.
25.	25. Ἔργον λατρευτόν. Ἄλλος, ἔργον δουλευτόν.	25.
27.	27. Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κακώσετε.	27.
28.	28. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Ἄλλος, ἐν ἐγκρατεία τῆς ἡμέρας ταύτης.	28.
36.	36. Ὀλοκαυτώματα. Ἄλλος, πύρρον. Ἐξόδιον. Ἄλλος, ἐπισύσχεσις. Λατρευτόν. Ἄλλος, δουλευτόν.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Superpositionis. <i>Alius</i> , segregationis. Septem hebdomadas integras. <i>Alf.</i> , septem Sabbata immaculata.	15.
16.	16. Ultimæ hebdomadis. <i>Alius</i> , Sabbati septimi.	16.
17.	17. Superpositio. <i>Alius</i> , demptio.	17.
18.	18. Sacrificium. <i>Alius</i> , ignitum. Suavitatis. <i>Alius</i> , cessationis.	18.
21.	21. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	21.
22.	22. Cum messueritis. <i>Alius</i> , mentibus vobis. Residuum. <i>Alius</i> , phaath. Quæ decidunt. <i>Alius</i> , collectanea.	22.
24.	24. Requies. <i>Alius</i> , Sabbatum. Tubarum. <i>Alius</i> , tubæ clangor. <i>Alius</i> , vel scenopegiæ.	24.
25.	25. Opus servile. <i>Alius</i> , opus famulare.	25.
27.	27. Humiliabitis. <i>Alius</i> , affligitis.	27.
28.	28. In hac ipsa die. <i>Alius</i> , in robore diei ipsius.	28.
36.	36. Holocausta. <i>Alius</i> , ignitum. Exodium. <i>Alius</i> , retentio. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	36.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON.

ΑΚΥΤΑΑΣ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

אשה 37

37.

37.

באספכם 39

39.

39.

שבתך

הדר 40

40.

40.

נפת זכרים

וענף עץ-עבת

וערבי-גתל ושמהתם לפני יהה
אלהיכם שבעת ימים התגתם את
הג ליהה שבעת ימים בשנה

Καὶ ἰτέας χειμάρρου. Καὶ εὐ-
φρανθήσεσθε εἰς πρόσωπον Κυ-
ρίου Θεοῦ ὑμῶν, ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ
ἐορτάζετε αὐτήν, ἐορτὴν τῷ Κυρίῳ
ζ' ἡμέρας ἐνιαυτῷ

41 חקת עלם לדורותיכם

41.

41. Ἀκρίθεια αἰῶνος ταῖς γε-
νεαῖς ὑμῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Ignitionem.

37. Oblationes.

37.

39. In colligendo vos.

39. Congregaveritis.

39.

Cessatio.

Sabbatum.

40. Et decoris.

40. Pulcherrimæ.

40.

Curvitates palmarum.

Spatulasque palmarum.

Ramum ligni complicati.

Et ramos ligni densarum fron-
dium.

Et salices torrentis, et læta-
bimini ad facies Domini Dei vestri
septem diebus. Et tripudiatibus
festum illud Domino septem die-
bus in anno.

Et salices de torrente: et læ-
tabimini coram Domino Deo ves-
tro. Celebrabitisque solemnitatem
ejus septem diebus per annum.

Et salices torrentis: et læta-
bimini in faciem Domini Dei vestri
septem dies. Et celebrabitis illam,
festivitatem Domino septem dies
in anno.

41. Statutum sæculi in genera-
tionibus vestris.41. Legitimum sempiternum erit
in generationibus vestris.41. Statutum accuratum sæculi,
generationibus vestris.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIIII Levitici.

V. 6. Ἄλλος, φάγεσθε. Sic Basiliensis, tacito
interprete.

quam LXX vertunt ἐπιθέματος.

V. 8. Ἄλλ., πύργα. Sic Aquila et Theodotio ve-
tere solent, ut supra vidimus ad cap. II. Aliquando
autem ad hanc vocem, Ἄ., θ., ponit Basiliensis,
interdum et quidem frequentius nomina interpre-
tum tacet, ut hic et versibus 15, 18, 36 et 37.
Nonnunquam in eodem Basiliensi scribitur πύργον,
mendose.

Ibid. Ἄλλ., ἐπὶ τὰ Σάββατα ἄμωμα. Sic Basilien-
sis. In uno Regio codice legitur hæc nota: Κατ'
ἐτυμολογίαν τοῦ Σαββάτου ἐστὶν ἰδεῖν, ὅτι σάββαθα
(sic) καλεῖται ἡ ἀρεσίς. Ἀφῆσι δὲ αὐτὴν ἱερὰν τῷ
Κυρίῳ, ὅτι ἐβδόμη ἐστὶν· ὁ ἐστὶ σάβαά. Id est,
« Secundum etymologiam Sabbati, ut videre est;
quoniam sabactha vocatur dimissio. Dimittunt an-
tem illam sacram Domino, quia septima est, quod
significatur voce, sabaa. » (*)

Ibid. Ἄλλ., δουλευτόν. Sic Basiliensis, tacito in-
terprete, hic et versibus 21, 25, 36.

V. 16. Ἄλλ., τοῦ Σαββάτου ἐβδόμου. Sic Basil.
sine interpretis nomine.

V. 11. Ἄλλ., ἀναφέρει. Ita Basiliensis, tacito in-
terprete.

V. 17. Ἄλλ., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis, tacito
interprete.

Ibid. Ἄλλ., τοῦ Σαββάτου. Ita Basiliensis. Ne-
scio quid legerint LXX, qui verterunt τῆς πρώτης.

V. 18. Ἄλλ., ἀναπαύσεως. Basiliensis.

V. 12. Ἄλλ., ἀμνόν. Ita Basiliensis sine inter-
pretis nomine, ut et supra, Levit. IV, 32 et 35,
alibique.

V. 22. Ἄλλ., ἐκθειρομένων ὑμῶν. Ex Basiliensi.
Ibid. τὸ φαθθ. Ex Basiliensi. Videtur autem esse
Symmachi vel Theodotionis, ut supra, c. XIX, v. 27.
Ibid. Ἄλλ., συλλέγματα. Ex Basiliensi, tacito in-
terprete.

V. 14. Ἄλλ., ἀναλα. Ita Basiliensis. Forte me-
lius legatur ἀναλα, arefacta, sicca; quæ interpre-
tatio apprimè quadrat cum voce קלי.

V. 24. Ἄλλ., Σάββατον. Sic Basiliensis, tacito
interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 15. Ἄλλ., ἀφορισματα. Ita Basiliensis. Dru-
sius vero legit cum editione Romana ἀφορισματα,
et putat hanc vocem respondere Hebraicæ אָפּוּרִים,
sed perperam: nam respondet sequenti אָפּוּרִים,

Ibid. Ἄλλ., σαλπισμός. Ex Basiliensi. Duo au-
tem mss. Regii et editio Romana addunt ἢ τῆς σαρ-
νοπιγίας. In hunc verò locum hæc apposite nota:

(*) Sabactha, Syriace. Unde Sabacthani, Matth.
xxvii, 46; Marc. xv, 34. Sabaa, Hebraice, שבועה.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

37.	37. Ὁλοκαυτώματα. Ἄλλος πύρρον.	37.
39.	39. Ὅταν συντελέσητε. Ἄλλος συναγάγητε.	39
40.	Ἀνάπαυσις. Ἄλλος, Σάββατον. 40. Ὠραίων. Ἄλλος, ἔνδοξον. Κάλλυθρα φοινίκων. Ἄλλος, κάφω. Ἄλλος, βᾶτα φοινίκων. Καὶ κλάδους ξύλου δάσεις. Ἄλλος, οὐλόκομον.	40.
Καὶ ἰτέας χειμάρρου. Καὶ εὐφρανθήσεθε ἔμπροσθεν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ πανηγυρίσετε αὐτὴν πανήγυριν τῷ Κυρίῳ ζ' ἡμέρας τοῦ ἑνιαυτοῦ,		Καὶ ἰτέας ἐκ χειμάρρου. Καὶ εὐφρανθήσεθε ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ζ' ἡμέρας. Καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν τῷ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἑνιαυτοῦ. Ἄλλως, καὶ ἰτέας καὶ ἀγνοῦ κλάδους ἐκ χειμάρρου, εὐφρανθῆναι ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἑνιαυτοῦ.
41. Πρόσταγμα αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.	41. Νόμιμον αἰώνιον. Ἄλλως, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν	41. Νόμιμον αἰώνιον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETÈS.

THEODOTIO.

37.	37. Holocausta. <i>Alius</i> , ignitum.	37.
39.	39. Cum consummaveritis. <i>Alius</i> , congregaveritis. Requies. <i>Alius</i> , Sabbatum.	39.
40.	40. Speciosum. <i>Al.</i> gloriosum. Spatulas palmarum. <i>Alius</i> , caphpho. <i>Alius</i> , ramos palmarum. Et ramos ligni densos. <i>Alius</i> , densarum frondium.	40.
Et salicem torrentis: et lætabimini in conspectu Domini Dei vestri septem dies; et solemnem facietis ipsam solemnitatem Domino septem dies anni.		Et salices ex torrente: et lætabimini ante Dominum Deum vestrum septem dies. Et celebrabitis ipsam celebritatem Domino septem dies anni; <i>Aliter</i> . Et salices et agni (*) ramos ex torrente, ad lætandum ante Dominum Deum vestrum septem diebus anni.
41. Præceptum sempiternum in generationes vestras.	41. Legitimum sempiternum. <i>Aliter</i> , 'sempiternum in generationes vestras.	41. Legitimum sempiternum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Levitici.

Drusius: « *עֲוָרֹת יָרֹדִי*. LXX, *μνημόσυνον σαλπύγων*. Ad hunc locum notatum reperio in editione Romana, ἢ τῆς σκηνοπηγίας. Quod quid sibi velit nescio. Nam festum Tubarum sive clangoris diversum erat a festo Scenopiege, sive Tabernaculorum. Illud celebrabatur primo die mensis septimi, quem Thesri vocant, et est iuitium anni veteris: hoc incipiebat primum decima quinta ejusdem mensis, et durabat dies septem; videlicet usque ad vigesimam secundam Thesri exclusive. »

V. 25. Ἄλλ., ἔργον δουλευτόν. Sic Regiæ omnes catenæ et Drusius.

V. 27. Ἄλλ., καχώσετε. Ex Basiliensi, tacito interprete.

V. 36. Ἄλλ., ἐπισύσχεσις. Sic Basiliensis. Infra vero Num. xxix, 35. Samaritanus eadem vocem *קָרַח* vertit *τελειώσις ἐπισχέσεως*.

V. 39. Ἄλλ., συναγάγητε. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., Σάββατον. Ita Basiliensis.

V. 40. Ἄλλ., ἔνδοξον. Sic Basiliensis.

Ibid. Ἄλλ., κάφω. Ita Basiliensis. Videtur autem esse versio Theodotionis, qui de more vocem Hebraicam Græcis literis expresserit. Ἄλλ., βᾶτα φοινίκων. Sic tres mss. Regii et edit. Rom.

Ibid. Οὐλόκομον. Ex Basiliensi.

Ibid. Totum locum secundum trium interpretum versiones, mutuumur ex Basiliensi codice. Lectio LXX Interpretum bis affertur, primo ut in Hexaplis erat, ubi cum Theodotione quadrabat, quia quæ in Vulgata sive κοινή deerant, cum asteriscis ad fidem Theodotionis ibi addita fuerant; 2° ut in ipsa κοινή habebatur, ubi aliqua desunt, quæ in Hebræo exstant, ut quisque videre possit.

Lectiones cod. Coislín. — V. 3. Ο΄, Σάββατα ἀνάπαυσις. ad marg., Σαββάτων ἐτοιμάσια. V. 5. Ο΄, πάσχα, marg., ἐπίθασις. V. 11. Ο΄, ἀνοίσει, m., ἀφρησι. Ibid. Ο΄, δεκτόν, m. ἐκούσιον. V. 18. Ο΄, θυσίας, m., καρπώσεις. Ibid. Ο΄, σπονδαί, m., προσφοραί. V. 19. Ο΄, σωτηρίον, m., ειρηνικῶν. V. 21. Post κλητὴν in Ο΄ repetitur κλητὴ, et in marg. legitur, ἐν ἔγκρατεια. V. 22. Ὑπολείψεις αὐτά, m., ἀφήσεις αὐτά. V. 24. Ο΄, μᾶ, m., πρώτη. Ibid. Ο΄, ἀνάπαυσις, m., Σαββάτων. Ibid. Ἄ., σαλπύγων, m., σαλπισμός εἰς ἀκοάς. V. 25. Ο΄, ὀλοκαύτωμα, m., πύρον. V. 27. Ο΄, ταπεινώσετε, m., νηστεύσατε. V. 29. Ο΄, ταπεινωθήσεται, m., νηστεύση ἔγκρατῶς. V. 38. Ο΄, πλὴν, m., παρεκτός. Ibid. Ο΄, εὐχῶν, m., ἐξωμοσιῶν. V. 39. Ο΄, συντελέσητε, m., ἀγάγετε. V. 40. Ο΄, ὠραίων, m., ἔνδοξον, et deinde δένδρου κίτρινον.

(*) I. e. viticis, quæ vulgo *agnus castus* dicitur. DRACH.

CAPUT XXIV LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΞ.
6 מערכות	6.	6.
7 על־דמערכת זכה היותה ללחם לאזכרה	7.	7.
8 וערנג	8.	8
9 במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי יהיה הקדשולם	9.	9. Ἐν τόπῳ ἁγιασμένῳ, ὅτι ἁγιασμένον ἁγιασμένων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ πύργων Κυρίου.
10 ויצא	10.	10. Καὶ ἐξῆλθεν.
11 ויקל	11.	11.
12 לפרש להם ערפי יאמר	12.	12
15 איש איש כדוקלל אהויו וצמא חבאו	15.	15. [Ἀνὴρ ὃς ἂν βλασφημήσῃ τὸν Θεὸν αὐτοῦ, καὶ λήψεται ἑαυτῷ αἰομίαν.]
16 ונקב שם־יהוה מות יומר רגים יזבת	16.	16. [Καὶ ὁ ἐπονομάζων τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου θανάτῳ θανατούσθω].
18 ומכה	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Dispositiones.	6. Vacat.	6.
7. Super dispositionem.	7. Super eos (panes).	7.
Mundum.	Lucidissimum	
Et erit ad panem in memoriale.	Ut sit panis in monumentum.	
8. Disponet eum.	8. Mutabuntur.	8.
Fœdere.	Fœdere.	
9. In loco sancto, quia sanctitas sanctitatum hoc ei de ignitionibus Domini: statutum sæculi.	9. In loco sancto: quia sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo.	9. In loco sanctificato, quia sanctificatorum sanctificatorum est ipsi ab ignitis Domini.
10. Et egressus est.	10. Ecce autem egressus.	10. Et egressus est.
11. Maledixit.	11. Maledixisset.	11.
12. Ad exponendum eis super ore Domini.	12. Donec nossent quid juberet Dominus.	12.
15. Vir vir cum maledixerit Deo suo: et portabit peccatum suum:	15. Homo qui maledixerit Deo suo, portabit peccatum suum.	15. Vir qui blasphemaverit Deum suum, et accipiet sibi iniquitatem,
16. Et nuncupans nomen Domini, moriendo morietur.	16. Et qui blasphemaverit nomen Domini, morte moriatur.	16. Et denominans nomen Domini, morte moriatur.
Lapidando.	Lapidibus.	
Moriatur.	Moriatur.	
18. Percutiens.	18. Qui percusserit.	18.

CAPUT XXIV LEVITICI.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

6.	6. Θέματα. "Άλλος, στοιβάσεις.	6.
7.	7. Ἐπὶ τὸ θέμα. "Άλλος, ἐπὶ τὴν σύνθεσιν. Καθαρὸν. "Άλλος, διαφανῆ. Καὶ ἔσονται εἰς ἄρτους εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα. "Άλλος, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι.	7.
8.	8. Προσθήσεται. "Άλλος, προθήσετε. "Άλλος, στοιβάσεις. Διαθήκη. 9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ. Ἔστι γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων· τοῦτο αὐτῶν ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ Κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον. "Άλλος, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια γὰρ ἔστιν τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων.	8.
θήκη (mel. συνθήκη.)		9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια ἁγίων ἔστιν αὐτῷ ἀπὸ τῶν τοῦ πυρὸς Κυρίου, νόμιμον αἰώνιον.
9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὅτι ἅγιον ἰγίων ἔστιν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, σύνταξις αἰώνος.		
10. Καὶ ἐξῆλθεν.	10. Καὶ ἐξῆλθεν.	10.
11.	11. Κατηράσατο. "Άλλος, ἐδλασφήμησεν.	11.
12.	12. Διακρίναι αὐτὸν διὰ προστάγματος Κυρίου. "Άλλος, ἐπικρίναι αὐτοῖς ἐπίκρισιν Κυρίου. <i>Oi λοιποὶ</i> , διαστελεῖται αὐτὸν (f. αὐτοῖς) διὰ στόματος Κυρίου.	12.
15.	15. Ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσῃται τὸν Θεόν, ἁμαρτίαν λήψεται.	15.
16.	16. Ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατούσθω. Αἰθίς. "Άλλος, λιθοβολίη. Τελευτάτω. "Άλλος, τελευτήσῃ.	16.
18.	18. Καὶ ὃς ἂν πατάξῃ. "Άλ., τύπτων.	18.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Positiones. <i>Alius</i> , strues.	6.
7.	7. Super positionem. <i>Alius</i> , super struem. Mundum. <i>Alius</i> , pellucidum. Et erunt in panes ad rememorationem proposita. <i>Al.</i> , et erunt panes in rememorationem propositi.	7.
8.	8. Apponetur. <i>Alius</i> , proponetis. <i>Alius</i> , strues. Testamentum.	8.
Pactum.		
9. In loco sancto, quia sanctum sanctorum est ipsi de oblationibus Domini: constitutio sæculi.	9. In loco sancto: sunt enim sancta sanctorum: hoc erit eorum de iis quæ sacrificantur Domino: legitimum sempiternum. <i>Aliter</i> , in locosanto: sancta enim sanctorum sunt ipsius, de iis quæ offeruntur.	9. In loco sancto: sancta sanctorum sunt ipsi de igne Domini: legitimum sempiternum.
10. Et egressus est.	10. Et egressus est.	10.
11.	11. Maledixit. <i>Alius</i> , blasphemit.	11.
12.	12. Ut didjudicaretum per præceptum Domini. <i>Al.</i> , ut didjudicarent eis iudicium Domini. <i>Reliqui</i> , ad discernendum eis per os Domini.	12.
15. Homo qui detraxerit Deo suo.	15. Homo quicumque maledixerit Deum, peccatum accipiet.	15.
16.	16. Nominans autem nomen Domini, morte moriatur. Lapidibus. <i>Alius</i> , lapidatione. Moriatur. <i>Alius</i> , morietur.	16.
18.	18. Et quicumque percusserit. <i>Alius</i> , percutiens.	18.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ינתן 20	20.	20.
משפט 22	22.	22.
אבן 23	23.	23.
נאשר צה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Dabitur.	20. Cogetur sustinere.	20.
22. Judicium.	22. Judicium.	22.
23. Lapide.	23. Lapidibus.	23.
Quemadmodum præcepit.	Sicut præceperat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Levitici.

V. 2. תנין ו', ἐλάτινον. Coislin. in marg., ἐξ ἐλαίων.

Ibid. תן ו', καθαρὸν, id. m., διαφανές.

Ibid. למואר ו', εἰς φῶς, id. m., φαῖσιν.

V. 3. יערך ו', καύσουσι. id. m., στοιβάσουσιν.

Ibid. חמיד ו', ἐνδελεγῶς, id. m., διαπαντός.

V. 4. יערך ו', καύσετε. id. m., συνθήσει.

V. 5. ורן ו', ἄρτους. id. m., κολλυρίδας.

Ibid. ורן ו', ἄρτος, id. m., κολλύρα.

V. 6. א.ל.ל., στοιβάσεις. Ex Basiliensi, qui interpretem tacet.

V. 7. א.ל.ל., διαφανῆ. Ex eodem Basiliensi, sine nomine interpretis, quem sequitur Vulgata.

Ibid. א.ל.ל., καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκειμένοι. Ex eodem Basiliensi.

V. 8. א.ל.ל., προθήσετε. א.ל.ל., στοιβάσεις. Has interpretationes affert idem Basil.

V. 9 et 10. Totum locum, secundum versionem trium interpretum, ex eodem Basiliensi mutuamur. Versio autem prior LXX Interpretum ea est quæ in Bibliis hodiernis legitur: posterior in Basiliensi affertur ad marginem, mutila, ex veteri κοινή desumpta, ut putamus: quæ editio multis in locis ex aliis variorum interpretum versionibus restaurata fuit, ut fusius in Præliminaribus narramus.

V. 11. א.ל.ל., ἐδλασφήμησεν. Ex Basiliensi. Videtur autem esse Aquilæ, qui paulo post eadem versione utitur.

Ibid. ויקב ו', ἔπονομάσας. Coislin. m., κατηρά-

TO EBPAIKON.	CAPUT XXV LEVITICI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ושבתה הארץ שבת ליהוה 2	2.	2. Καὶ σαββατιεῖ ἡ γῆ σάββατον τῷ Κυρίῳ.
ורכבך 4	4.	4.
בדרך 5 Τὸ Σαμαρ. τῶν χειρῶν (sic) σου.	5	5.
שבתך		
לאכלה 6	6.	6.
שבתך 8	8.	8.
העברת שפר תרדעה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et sabbatizabit terra sabbatum Domino.	2. sabbatizes sabbata Domino.	2. Et sabbatizabit terra sabbatum Domino.
4. Et vineam tuam.	4. Et vineam tuam.	4.
5. Separationum tuarum. Samar., separatorum tuorum.	5. Primitiarum tuarum.	5.
Requiei.	Requieitionis.	
6. Ad vescendum.	6. In cibum.	6.
8. Sabbatorum.	8. Hebdomadas.	8.
9. Et transire facies tubam iubilationis.	9. Clanges buccina.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Δοθήσεται. Ἄλλος, δώσετε. Ἄλλος, ποιηθήσεται.	20.
22.	22. Δικαιώσεις. Ἄλλος, κρίσις.	22.
23.	23. Ἐν λίθοις. <i>In aliis additur,</i> πᾶσα ἡ συναγωγή, καὶ ἀπέθανεν. Καθάπερ συνέταξε. Ἄλλος, κα- θότι ἐνετέλιετο.	23.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Dabitur. <i>Alius, dabitur. Alius,</i> <i>det.</i>	20.
22.	22. Justificatio. <i>Alius, iudicium.</i>	22.
23.	23. <i>In lapidibus. In aliis addi-</i> <i>tur, omnis synagoga, et mortuus</i> <i>est.</i> Sicut constituerat. <i>Alius, sicut</i> <i>præceperat.</i>	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Levitici.

τατο. Ibid. Ο', κατηράσατο, m., ἐξύθρισεν.

V. 12. Ο' Ἄλλος *et ol λοιποὶ* ex Coisliniano. Basiliensis vero habet. Ἄλλ., διαστελεῖται αὐτοῖς ἐπὶ στόματος Κυρίου.

V. 14. ^{לרצח} Ο', καταρασάμενον. Coislin. m., καθυδρίσαντα.

V. 15. Versionem Aquilæ ex glossa interlineari attulit Drusius Latine tantum : paulo diversam interpretationem Latinam affert Isychius, nimirum : « Vir quando blasphemaverit Deum suum, et acceperit iniquitatem sibi, et denominans nomen Domini, morte moriatur. » Ex Symmacho autem idem Isychius, « Homo qui detraxerit Deo suo. » Græca Aquilæ ex Latinis nos restituere posse putavimus,

uncinisque inclusimus de more ; Symmachi vero non ausi sumus, cum non ita perspectum habemus ex qua voce Græca expressum sit illud, *detraxerit*.—Ο', καταράσεται. Coislin m., καθυδρίση. Ibid. Ο', λήψεται, id. m., ἐκδέξεται.

V. 16. Ο', ὀνομάζων. Coislin. m., καὶ δεῖ ἀν λοιδωρήσει.

Ibid. Ἄλλ., λιθοβολίᾳ. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., τελευτήσεται. Basiliensis.

V. 18. Ἄλλ., τύπτων. Ex Basiliensi, ut et sequentium versuum lectiones.

V. 20. ^{רצח} Ο', σύντριμμα. Coislin. m., κατέαγμα.

V. 23. ^{לרצח} Ο', καταρασάμενον. Coisl. Ο', καταράσαντα. m., καθυδρίσαντα.

CAPUT XXV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, σάββατα τῷ Κυρίῳ.	2.
4.	4. Καὶ τὴν ἀμπελὸν σου. Ἄλλος, τὸν ἀμπελωνά σου.	4.
5.	5. Τοῦ ἀγιάσματος σου. Ἄλλος, τῆς Ναζιραίας. Ἀναπαύσεως. Ἄλλος, σαββάτων.	5.
6.	6. Βρώματα. Ἄλλος, εἰς βρώσιν. Ἄλλος, βρωτά.	6.
8.	8. Ἀναπαύσεις. Ἄλλοι, σάββατα.	8.
9.	9. Διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῇ. Ἄλλος, παραβιάσεις κερατίνη.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et requiescet terra, quam ego do vobis, sabbata Domino.	2.
4.	4. Et vineam tuam. <i>Alius, id. alio verbo.</i>	4.
5.	5. Sanctificationis tuæ. <i>Alius, Nazirææ.</i> Requiei. <i>Alius, sabbatorum.</i>	5.
6.	6. Esce. <i>Alius, in comestionem. Alius, alimenta.</i>	6.
8.	8. Requiescet. <i>Alii, sabbata.</i>	8.
9.	9. Annuntiabitis tubæ voce. <i>Alius, transire facies cornea.</i>	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
10 וקראתם דודר יובל אל-אדעתו אל-משפחתו 11 יובל הוא אדנוריה 12 מן-העדה 13 היובל האת 14 אל-תינו איש 15 היובל ימנולך 19 פריה 25 כרימוך 28 היובל ביובל 30 שנת חמימה ביובל 31 וביובל	10. 11. 12. 13. 14. 15. 19. 25. 28. 30. 31.	10. Παραφύρων. 11. 12. 13. 14. 15. 19. 25. [Ἐάν δε ἐκπέση]. 28. 30. 31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et vocabitis libertatem.	10. Et vocabitis remissionem.	10. Insanorum.
Iobel.	Jubilæus.	
Ad possessionem suam.	Ad possessionem suam.	
Ad familiam suam.	Ad familiam.	
11. Iobel ipse.	11. Jubilæus est.	11.
Separationes ejus.	Primitias vindemiae.	
12. De agro.	12. Oblata.	12.
13. Iobel istius.	13. Jubilæi.	13.
14. Ne opprimatis vir.	14. Ne contristes.	14.
15. Iobel.	15. Jubilæi.	15.
Vendet tibi	Vendet tibi.	
19. Fructum suum.	19. Fructus suos.	19.
25. Cum attenuatus fuerit.	25. Si attenuatus.	25. Si exciderit.
Redimens. Samar., redemptor.	Propinquus.	
28. Iobel.	28. Jubilæum.	28.
In Iobel.	Vacat.	
30. Annum integrum	30. Anni circulus.	30.
In Iobel.	In jubilæo.	
31. Et in Iobel.	31. Et in jubilæo.	31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Διαδοήσετε ἀφ᾽εσιν. Ἄλλος, καλέσετε δαρῶν. Ἐνιαυτὸς ἀφέσεως. <i>Coisl.</i> Ἰωθὴλ. Ἄλλος, Ἰωθὴλ. Εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ. Ἄλλος, κατὰσχεσιν. Εἰς τὴν πατριάν. Ἄλλοι, εἰς τὴν πατρίδα.	10.
11.	11. Ἀφέσεως σημασία αὕτη. Ἄλλ., Ἰωθὴλ ἐστίν. Ἅγιασμένα αὐτῆς. Ἄλλος, Ναζιραία.	11.
12.	12. Ἀπὸ τῶν πεδίων. Ἄλλος, πετεινῶν.	12.
13.	13. Ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐστίν. Ἄλλος, τοῦ Ἰωθὴλ τούτου.	13.
14.	14. Μὴ θλιθέτω ἄνθρωπος. Ἄλλ., μὴ κακούτω ἀνήρ.	14.
5.	15. Τὴν σημασίαν. Ἄλλος, τὸν Ἰωθὴλ. Ἀποδώσεται σοι. Ἄλλος, ὁ ἀποδομένος.	15.
19.	19. Τὰ ἐκφόρια αὐτῆς. Ἄλλος, τὸν καρπὸν αὐτῆς.	19.
25. Ἐὰν δὲ ταπεινωθῆ.	25. Ἐὰν δὲ πένηται. Ὁ ἀγγιστεύων.	25.
28.	28. Ἀφέσεως. Ἄλλος, Ἰωθὴλ. Ἐν τῇ ἀφέσει. Ἄλλος, ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	28.
30.	30. Ἐνιαυτὸς ἔλος. Ἄλλος, ἐνιαυτὸς ἄμμωτος. Ἐν τῇ ἀφέσει. Ἄλλ., ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	30.
31.	31. Καὶ ἐν τῇ ἀφέσει. Ἄλλος, καὶ ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

40.	40. Acclamabitis remissionem. <i>Alius</i> , vocabitis Darror. Annus remissionis. <i>Coisl. et Al.</i> , lobel. In possessionem suam. <i>Alius, id. alio verbo.</i> In familiam. <i>Alii</i> , in patriam.	40.
11.	11. Remissionis significatio hæc. <i>Alius</i> , lobel est. Sanctificata ejus. <i>Al.</i> , Naziræa.	11.
12.	12. De campis. <i>Alius</i> , avibus.	12.
15.	13. Quia remissionis significatio est. <i>Alius</i> , lobel hujus.	13.
14.	14. Non tribulet homo. <i>Alius</i> , ne vexet vir.	14.
15.	15. Significationem. <i>Alius</i> , lobel. Tradet tibi. <i>Alius</i> , qui tradidit.	15.
19.	19. Proventus suos. <i>Alius</i> , fructum suum.	19.
25. Si humiliatus fuerit.	25. Si pauper sit. Propinquus.	25.
28.	28. Remissionis. <i>Alius</i> , lobel. In remissione. <i>Alius</i> , in lobel.	28.
30.	30. Annum totum. <i>Alius</i> , annus immaculatus. In remissione. <i>Alius</i> , in lobel.	30.
31.	31. Et in remissione. <i>Alius</i> , et in lobel.	31.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYAAΣ.
33 וְאִם רַ יִגָּאֵל בְּכִדְדֹהִים	33.	33. Καὶ ὅς ἂν ἐγγίξων ἐστὶν ἀπὸ τῶν Λευιτῶν.
35 וְכִי-יִמָּד אַחִיד וּמִסָּה יָדוֹ עִמָּךְ וַיַּחֲקֶת בּוֹ	35.	35. Καὶ ἐὰν ἐκπέσῃ ὁ ἀδελφός σου. . . . .
36 וְתִרְבִּית	36.	36.
42 עֶבֶד	42.	42.
43 לְאַתְרֵיהּ בּוֹ בַּפֶּךְ	43.	43.
45 מִבְּנֵי הַחוֹשְׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם	45.	45.
46 לְאַתְרֵיהּ בּוֹ בַּפֶּךְ	46.	46.
50 וְהִשָּׁב עִם כֶּנֶזוֹ	50.	50. . . . .
הִיבֵל		
כִּימֵי שָׁנָה		
33 אֲחִירֵיהּ בַּפֶּךְ	33.	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
33. Et qui redimet a Levitis.	33. Si redemptæ non fuerint.	33. Et quicumque affinis est de Levitis.
35. Et cum attenuatus fuerit frater tuus, et nutaverit manus ejus tecum, et corroborabis in eo.	35. Si attenuatus fuerit frater tuus, et infirmus manu et susceperis eum.	35. Et si exciderit frater tuus, et culpaverit manus ejus tecum, auxiliare ei.
36. Et incrementum,	36. Nec amplius quam dedisti.	36.
42. Servi.	42. Servorum.	42.
43. Non dominaberis in eum in duritia.	43. Ne affligas eum per potentiam.	43.
45. De filiis advenarum peregrinantium vobiscum.	45. Et de advenis, qui peregrinantur apud vos.	45.
46. Non dominaberis in eum in duritia.	46. Ne opprimatis per potentiam.	46.
50. Et computabit cum emptore suo.	50. Supputatis duntaxat annis.	50. Supputabit cum eo qui possedit eum.
Iobel.	Annum jubileum.	
Juxta dies mercenarii.	Juxta annorum numerum et rationem mercenarii.	
53. Non dominaberis ei in duritia.	53. Non affliges eum violenter.	53.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Levitici.

V. 2. 'A., Καὶ σαββατισεῖ ἡ γῆ, etc. Ex Basiliensi.
 V. 4. 'A.Λ., τὸν ἀμπελώνα σου. Sic Basiliensis.
 V. 5. Samar., τῶν χερσῶν σου, et quidem περι-
 σπῶμενον. Sic duo mss. Regii atque Drusius, qui hanc
 vocem nec injuria suspectam habet: « Χέρσοι τόποι,
 sit ille, loca sunt deserta et inculta: sed quid hoc ad
 rhombum? An υνε, τῶν χέρσων, quæ in locis asperis
 et incultis proveniunt? » Crediderim ego, vel vocem

fuisse vitiatam, ut multe aliæ, vel vocem χερσῶν,
 aliud significatum habere hactenus non observa-
 tum, nam de uris, quæ in desertis locis nascuntur
 hæc accipere non sinit Scripturæ series.
 Ibid. 'A.Λ., τῆς Ναζιραίας. Sic Basiliensis hic et
 ad versum 11; ita etiam editio Romana. Ad hunc
 vero locum Drusius: « Ναζιραίας, separationis. No-
 men Hebraicum: declinatio Græca, ναζιρ, ναζιρῶν

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

53. Καὶ ὅς ἂν ἐγγίζων ἔσται ἀπὸ τῶν Λευιτῶν.
 35. Ἐὰν ταπεινωθῇ ὁ ἀδελφός σου . . . . .
 36.
 42.
 45.
 45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ἐνοικούντων ἐν ὑμῖν.
 46.
 50.
 53.

33. Καὶ ὅς ἂν λυτρώσῃται παρὰ τῶν Λευιτῶν.
 35. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ. καὶ ἀδυνατήσῃ ταῖς χερσὶ παρὰ σοί, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ.
 36. Οὐδ' ἐπὶ πλήθει. Ἄλλος, πλεονασμόν. Οἱ λοιποὶ, οὐδὲ διπλασιασμα.
 42. Οἰκέτου. Ἄλλος, δούλου.
 43. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ.
 45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν.
 46. Οὐ κατατενεῖ αὐτὸν ἐν τοῖς μόχθοις. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ.
 50. Καὶ συλλογέεται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτόν.
 Τῆς ἀφέσεως. Ἄλλος, τοῦ Ἰωβήλ.
 Ὅς μισθίου ἔτος ἕξ ἔτους. Ἄλλος, καθάπερ ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. Ἄλλος, ὡς ἡμέρα μισθίου.
 53. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ.

55.
 35.
 36.
 42.
 45.
 45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ἐνοικούντων ἐν ὑμῖν.
 46.
 50. . . . .

SYMMAGHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33. Et quicumque affinis est de Levitis.
 35. Si humiliatus fuerit frater tuus. . . . .
 36.
 42.
 45.
 45. A filiis inquilinorum, qui habitant in vobis.
 46.
 50.
 53.

33. Et quicumque redemerit a Levitis.
 35. Si autem pauper fuerit frater tuus, qui tecum est, et non valeat manibus apud te, suscipe eum.
 36. Neque super multiplicationem. Alius, redundantiam. Reliqui, neque duplicationem.
 42. Famuli. Alius, servi.
 45. Non distendes eum in labore. Alius, non corriges eum in illusionem.
 45. De filiis inquilinorum, qui sunt in vobis.
 46. Non distendet eum in laboribus. Alius, non corriges eum in illusionem.
 50. Et computabit cum eo qui emit eum.
 Remissionis. Alius, Iobel.
 Ut mercenarii annus ex anno. Alius, sicut merces mercenarii. Alius, ut dies mercenarii.
 53. Non distendes eum in labore. Alius, non corriges eum in illusionem.

33.
 35.
 36.
 42.
 45.
 45. A filiis inquilinorum, qui habitant in vobis.
 46.
 50. Tractabit cum eo qui acquisivit eum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Levitici.

ναζιραία. Ab eo est, ναζιραίος, quod ita rectius scribitur, quam ναζηραίος, aut ναζαραίος. Nam Nazareus aliud est. LXX hic habent, τοῦ ἀγιάσματος. Uncelos קרבן, unas religionis tuæ, id est arte relictas in vinea.)

Ibid. Ἄλλ., σαββάτων. Ita Basiliensis. Verisimile autem est hanc vocem esse reliquorum interpretum, sive A., S., Th., ut indicat infra Isychius ad

vers. 8.

V. 6. Ἄλλ., εἰς βρωσιν, Ἄλλ., βρωτά, ex Basil.

V. 8. Ἄλλοι, σάββατα. Ex Basiliensi. Isychius vero ad hunc locum : « Sabbata autem pro requie, reliqui interpretum ediderunt. »

V. 9. Ἄλλ., παραβιάσεις κερατίνη. Ex Basil.

V. 10. Ἄλλ., καλέσετε δαρῶρ. Ita Coislin. in m. Quæ lectio cum voce Hebraica קררר convenit, se-

cus quam *δαδῶρ*, ut habet Basiliensis. Videtur autem esse interpretatio Theodotionis, qui vocem Hebraicam דדר, ut alibi solet, Græcis litteris expresserit.

Ibid. 'A., παραφόρων. Ex Coisl. Legerit ergo Aquila נבל aut נבל, et fortasse melius legatur vox Græca παράφορον.

Ibid. 'A. l., 'Iωθῆλ. Ex Basiliensi, ut etiam vers. 41, 13, 15, 28, 30, 34, 50. In duobus Regiis hoc scholion legitur: 'Iωθῆλ ἢ 'Iωθιλαῖος.

Ibid. 'A. l., κατάσχεσιν. Ita Basiliensis.

Ibid. 'A. l., εἰς τὴν πατριδα. Ex Drusio.

V. 12. 'A. l., πετεινῶν. Nescio, quid viderit, qui ita vertit vocem דדו, quæ ubique significat *agrum*; sed vel mendum subest; vel aliud legerit, qui ita transtulit.

V. 14. 'A. l., μὴ κακούτω ἀνὴρ. Ex Basiliensi.

V. 15. 'A. l., ὁ ἀποδοδομένος. Basiliensis.

V. 19. 'A. l., τὸν καρπὸν αὐτῆς. Basiliensis.

V. 25. 'A., ἐὰν δὲ ἐκπέσῃ. Σ., ἐὰν δὲ ταπεινωθῇ. Has lectiones mutuamur ex Basil., interpretationes

vero Latinas ex Isychio. Lectionem Aquilæ, *υποχε* dubiam, uncinis inclusimus.

Ibid. *Τὸ Συμαρ.*, λυτρωτής. Ex Drusio, qui hanc notam adjicit: « Interpretum vero Chaldaeorum alter habet פרקק, alter פריקק. Utrumque valet, *redemptor ejus*, λυτρωτής αὐτοῦ. LXX. maluerunt, ὁ ἀγγιστεύων, et eos sequendo Hieron., *propinquus ejus*. » Hæc Drusius.

V. 30. 'A. l., ἐναυτὸς ἄμωμος. Ex Basiliensi.

V. 35. 'A., Σ., καὶ ὃς ἂν ἐγγίζων ἐστὶν ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. Hanc versionem Græce mutuamur ex cod. Basiliensi, Latine vero ex Isychio.

V. 35. Lectiones Aquilæ et Symmachi imperfectas legimus in Basiliensi. Isychius vero Aquilæ locum plenum Latine affert, ut nos exhibemus.

V. 56. 'A. l., πλεονασμόν. Ex Basiliensi. Catenæ Regiæ hic habent, *Οἱ λοιποὶ οὐδὲ διπλασιασμα*.

V. 42. 'A. l., δούλου. Ex Basiliensi.

V. 43. 'A. l., οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ. Ita Basiliensis hic et versu 46. Videtur autem esse interpretatio Symmachi, qui vocem דדד *paideus* in-

CAPUT XXVI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אִלֹּם 1	1.	1.
בְּשׂוּמֵיכֶם 4	4.	4.
וְהִשְׁבַּחְתִּי וְהִדְבַר לֹא־תִעַבְדוּ בְּאִרְצֵם 6	6.	6.
לְהָרֵב 7	7.	7.
וּבְנֵיהֶי אֵלֵיכֶם 9	9.	9.
מִהֵם לָהֶם עֲבָדִים 13	13.	13.
מִסַּחַת וְאִם־בַּחֲתֵי הַמֶּאֱכָל 15	15.	15. Ἐὰν τὰς ἀκριβείας μου.....
וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם בְּגֵלָה אֶת־ הַשָּׁחַת וְאֶת־הַקְּחָח מִכֹּלֵי עֵינַיִם 16	16.	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Vana.	1. Idolum.	1.
4. Pluvias vestras.	4. Pluvias.	4.
6. Cessare faciam.	6. Auferam.	6.
Et gladius non transibit in terra vestra.	Et gladius non transibit terminos vestros.	
7. Ad gladium.	7. Vacat.	7.
9. Vertam me ad vos.	9. Respiciam vos.	9.
13. Ut non essetis ipsis servi.	13. Ne serviretis eis.	13.
Vectes.	Catenas.	
15. Et si in decretis meis reprobaveritis.	15. Si spreveritis leges meas.	15. Si subtilitates meas reprobaveritis.
16. Et visitare faciam super vos terrorem, phthisim et ardorem consumentes oculos.	16. Visitabo vos in eg-state et ardore, qui conficiat oculos vestros.	16.

interpretatur, psal. cix, 3, vocem ׀ִפְּאֵימָיָא, Exod. i, 12.

V. 45. Σ., Θ., ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων, etc. Ex Isychio, qui testificatur S. et Th. cum LXX convenire, excepta voce, qui habitant.

V. 50. 'A., supputabit, etc. Lectiones Aquilæ et Theodotionis Latine tantum mutuamur ex Isychio. Græca non reperimus.

Ibid. 'A.λ., καθάπερ ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. Ex notis editionis Romanæ, ubi ita pergitur. « Verum in aliis libris est, ὡς ἡμέρα μισθίου, seu μισθωτοῦ, sicut dies mercenarii. »

Lectiones codicis Coislini. — V. 3. ׀ִתְּוַבְּרִיתִּיךָ Ὁ, τὸν καρπὸν αὐτῆς. Ad marg., τὰ γενήματα, τὴν πρόσδοον. V. 5. Ὁ, τοῦ ἀγροῦ, m., ἀμητου. Ad versum 6. In marg., ΔΥΝ Διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις. Lege δύναται. Id est, potest, vel significat.

Ibid. ׀ִרְגַּל Ὁ, τῷ προσκειμένῳ, m., προσηλυτεύονται. V. 7. ׀ִרְגַּל Ὁ, καὶ τοῖς θηρίοις, m., ζώοις.

V. 11. Ὁ, ἡγιασμένα, m., Ναζιραία, ἐλευθερία. V. 14. ׀ִרְכַּשׁ Ὁ, ἀποδώ, m., πωλήσεις. V. 15. m., 'Iωθὴλ, et ἀφραση. Quæ vox desideratur in LXX.

V. 23. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, εἰς βεβαίωσιν, m., δῆλωσιν.

V. 24. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, λύτρα, m., τῇ λυτρώσει.

V. 25. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, ἐγγίξων, m., συγγενής.

V. 27. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, τὸ ὑπερέχον, m., τὸ περισσόν.

V. 28. In margine legitur ἐνιαυτὸς ἡμερῶν τῇ

πράσει αὐτῆς, ἡμερόδεκτον ἔσται ἡ λύπρωσις αὐτῆς.

V. 31. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, ἐν ἐπαύλεσιν, m., ἐποικίοις.

Ibid. Ὁ, ἐν τῇ ἀφέσει, m., τῷ 'Iωθὴλ ἐλευθερία.

Ibid. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Καὶ ἐν τῇ ἀφέσει, m., τῷ 'Iωθὴλ.

V. 39. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, ταπεινωθῆ, m., ἐν δέσει.

Ibid. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, οὐ δουλεύσει, m., οὐ κατεργάσεις αὐτὸν ἐργασίαν δουλικήν.

V. 42. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, οἰκείται μου, m., δοῦλοι.

V. 45. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, κτήσεσθε, m. πριάσθε.

V. 47. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, ἐάν δε εὔρη, m., ἐάν δε ἡ

πλοῦσιος.

Ibid. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ ׀ִרְגַּל Ὁ, ἡ ἐκ γενετῆς, m., ἡ βίχη

συγγενείας πρὸς αὐτούς, et postea, ἐν γένει φυλῆς.

V. 50. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, ἀπέδοτο, m., ἐπράθη.

V. 51. ׀ִתְּבַצְּרֵנּוּ Ὁ, τῆς πράσεως αὐτοῦ, m., κτήσεως.

V. 53. Ὁ, κατατενεῖς, in marg., παιδεύσεις, κατεργάσεις.

CAPUT XXVI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ὁ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Χειροποίητα. "Αλλος, ἐλειλειμ.	1.
4.	4. Τὸν ὑετόν. "Αλλος, τοὺς χειμῶνας.	4.
6.	6. 'Απολώ. "Αλλος, καταπαύσω. Γῆς ὑμῶν. <i>Alius addit</i> , καὶ πόλεμος (<i>al. ῥομφαία</i>) οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.	6.
7.	7. Φόνω. "Αλλος, εἰς ῥομφαίαν.	7.
9.	9. Καὶ ἐπιθλέψω ἐφ' ὑμᾶς. "Αλλος, καὶ εὐιλατεύσω ὑμῖν.	9.
13.	13. Ὅντων ὑμῶν δούλων. "Αλλος, τοῦ μὴ εἶναι αὐτοῖς δούλους. Δεσμὸν. "Αλλος, κλοιόν.	13.
15.	15. Ἐάν τὰ προστάγματά μου ἀποδοκιμάσητε.	15. Ἐάν τὰς ἀκριβείας μου.....
16.	16. Καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τὴν τε ψύραν, καὶ τὸν ἰκτερα σφακελίζοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν. "Αλλος, καὶ ἐπισκέψωμαι ὑμᾶς σπουδῆ τὴν ἀνεμοφθορίαν, καὶ τὸν συμφρυγμὸν συντελοῦντα ὀφθαλμοῦς. "Αλλος, ἐντυφλοῦντα.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Manu facta. <i>Alius</i> , elilim.	1.
4.	4. Pluviam. <i>Alius</i> , hyemes.	4.
6.	6. Perdam. <i>Alius</i> , cessare faciam. Terræ vestræ. <i>Alius addit</i> : et bellum (<i>al. gladius</i>) non transibit per terram vestram.	6.
7.	7. Cæde. <i>Alius</i> , in gladium.	7.
9.	9. Et respiciam super vos. <i>Alius</i> , et propitius ero vobis.	9.
13.	13. Cum essetis servi. <i>Alius</i> , ut non essetis ipsis servi. Vinculum. <i>Alius</i> , catenam.	13.
15.	15. Si constituta mea reproba-veritis.	15. Si subtilitates meas renuc-ritis.
16.	16. Et constituam super vos hæsitacionem, et scabiam et regium morbum consumentem ocu-	16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοί γράμμασι.'	ΑΚΥΛΑΣ.
17 ונפתם ורדד בכם קרי 23	17. 23.	17. 23.
24 בקרי <i>Tò Samar.</i> , ἐμφιλονε- κως.	24.	24.
26 לכם מזהלתם בשבריו	26.	26.
28 בהכותקרי	28.	28.
33 אורה	33.	33.
36 ברך נדך	36.	36.
37 ונס וכנח	37.	37.
39 והנשאים בכם ימקו בעונם בארצת איביכם ואף בענית אבתם אתם ימקו	39.	39. Καὶ περιλειπόμενοι ἐν ὑμῖν ταχῆσονται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, ἐν γαλαῖσι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καίπερ ἐν ἀνομίαις πατέρων αὐτῶν αὐτοὶ ταχῆσονται.
41 לבכם הערר <i>Tò Samar.</i> , ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀκρόβυστος.	41.	41.
43 ירצו <i>Tò Samar.</i> , ἠάσσονται.	43.	43.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

17. Cædemini. Dominabuntur in vos.	17. Corruetis. Subjiciemini his.	17.
23. Occursive.	23. Ex adverso militi.	23.
24. In occursu. <i>Samar.</i> , conten- tioso animo.	24. Adversus.	24.
26. In frangendo me vobis vir- gam panis.	26. Postquam confregero bacu- lum panis vestri.	26.
28. In fervore occursus.	28. In furore contrario.	28.
33. Dispergam.	33. Dispergam.	33.
36. Mollitiem. Impulsi. Fugient.	36. Pavorem. Volantis. Fugient.	36.
37. Et impingent.	37. Et corruent.	37.
39. Et reliqui in vobis contabe- scent in perversitate sua in terris inimicorum vestrorum : et etiam in iniquitatibus patrum suorum secum liquefient.	39. Quod si et de iis aliqui re- manserint, tabescent in iniquita- tibus suis in terra inimicorum suorum, et propter peccata patrum suorum et sua affligentur.	39. Et qui relinquentur in vobis tabescent in ignorantia sua, in terris inimicorum vestrorum : et quidem in iniquitatibus patrum suorum ipsi tabescent.
41. Cor eorum incircumcisum. <i>Samar.</i> , cor eorum præputiatum.	41. Incircumcisa mens eorum.	41.
43. Volent. <i>Samar.</i> , expiabunt.	43. Rogabunt.	43.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Levitici.

V. 1. "Αλλος, ἐλατλειμ. Ita Basil., videtur autem
ess. Theodotionis. Vide supra, cap. xix, v. 4.

V. 4. "Αλλ., τούς χειμῶνας. Ita Basiliensis.

V. 6. "Αλλ., κα. ἀπαύσω. Basiliensis.

Ibid. Post τῆς γῆς ὑμῶν, cætera deficiunt in LXX :

supplentur autem in Basiliensi ex duabus aliis edi-
tionibus, quarum altera habebat, καὶ πόλεμος οὐ
διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, altera vero, καὶ ῥομ-
φαία οὐ διελεύσεται, etc.

V. 7. "Αλλ., εἰς δουραταί. Ex Basiliensi.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. . . . . [Καταδουλεύονται ὑμᾶς].	17. Πεσεισθε. Διώξονται ὑμᾶς.	17. . . . .
23.	23. Πλάγιοι. Ἄλλος, ἐναντιοί.	23
24.	24. Θυμῷ πλαγίω. Ἄλλος, ἐναντιώσει.	24
26.	26. Ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς αἰτοβεία ἔρτων. Ἄλλος, ἐν τῷ συντριψαί με ὑμῖν στήριγμα ἄρτου.	26.
28.	28. Ἐν θυμῷ πλαγίω. Ἄλλος, ἐναντιώσει.	28
33.	33. Διασπερῶ. Ἄλλος, λικμήσω.	33.
36.	36. Δουλείαν. Ἄλλος, δειλίαν. Φερομένου. Ἄλλος, ἐξωθουμένου. Φεύξονται. Ἄλλος, ἔσονται.	36.
37.	37. Καὶ ὑπερόψεται. Ἄλλος, καὶ εὐφρανθήσεται.	37.
39. Οἱ δὲ περιλειφθέντες ὑμῶν τακῆσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν ταῖς γαίαις τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας πατέρων αὐτῶν ἐν ταῖς ἑαυτῶν τακῆσονται.	39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀφ' ὑμῶν, καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν τῇ γῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακῆσονται.	39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ὑμῖν τακῆσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν ταῖς γαῖς (sic) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις πατέρων αὐτῶν μετ' αὐτῶν τακῆσονται.
41.	41. Ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀπειρητῆτος.	41.
43.	43. Προσδέξονται.	43.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	los vestros. <i>Alius</i> , et prospiciam super vos studio ventum perniciosum, et ardorem consumentem oculos. <i>Alius</i> , excecantem.	
17. Offenditis, In servitutem religent vos.	17. Cadetis. Persequentur vos.	17. Erudiunt a vobis.
23.	23. Obliqui. <i>Alius</i> , adversi.	23.
24.	24. Animo adverso. <i>Alius</i> , contrarietate.	24.
26.	26. In tribulando vos penuria panum. <i>Alius</i> , in frangendo me vobis sulcimentum panis.	26.
28.	28. In furore obliquo. <i>Alius</i> , contrarietate.	28.
33.	33. Dispergam. <i>Alius</i> , ventilabo.	33.
36.	36. Servitutem. <i>Alius</i> , timorem. Volantis. <i>Alius</i> , expulsi. Fugient. <i>Alius</i> , erunt.	36.
37.	37. Et despiciet. <i>Alius</i> , et lactabitur.	37.
39. Qui autem relictī fuerint vestrum tabescent propter peccata vestra in terris inimicorum suorum; et propter peccata patrum suorum cum suis tabescent.	39. Et qui residui fuerint ex vobis, corrumpentur propter peccata sua, et propter peccata patrum suorum in terra inimicorum suorum tabescent.	39. Et qui relictī fuerint vobis tabescent propter peccata sua in terris inimicorum suorum, et in peccatis patrum suorum cum ipsis tabescent.
41.	41. Cor eorum incircumcisum.	41.
43.	43. Accipient.	43.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Levitici.

V. 13. Ἄλλ., τοῦ μὴ εἶναι αὐτοῖς δούλους. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., κλοῖόν. Ex Basiliensi.

V. 15. Hunc locum sic habet Isychius : « Planius ergo Aquila et Theodotion et Symmachus edidisse

inveniuntur. Nam ille quidem ait : *Si constituta mea reprobaveritis*; illi autem : *Si subtilitates meas*, id est agri viam, *renueritis*. » Ubi pro *agri viam*, legas *acri viam*, sive *ἀκρίβειαν*. Hæc autem postrema versio est Aquilæ et Theodotionis : nam Aquila, ut

sæpe adnotavimus, vocem קח solet vertere ἀκριβεια, ἀκριβασμὸς, ἀκριβασμα, etc. Altera est Symmachii, qui de more vertit πρόσταγμα, id est, *constitutum, præceptum.*

V. 16. Ἄλλ., καὶ ἐπισκέψομαι, etc. Hunc locum mutuamur ex Basiliensi.

V. 17. Symmachus, *offenditis.* Ex Isychio.

Ibid. S., *in servitute redigent vos.* Ita Isychius, nos Græce sic expressimus, καταδουλεύσονται ὑμῶς. Theodotio ex eodem Isychio, *erudiant a vobis;* lectio manifeste mendosa. Legas, *erudiant in vobis.* Quæ Græce sic posita fuisse videntur, παιδεύουσιν ἐν ὑμῖν.

V. 23. Ἄλλ., ἐναντοί. Ex Basiliensi.

V. 24. Τὸ Σαμαρ., ἐμφιλονείκως. Sic omnes mss. Regii et Drusius. Ibid. et v. 28, ἐναντιώσει. Ex Basiliensi.

V. 26. Ἄλλοι, ἐν τῷ συντριψαί με στήριγμα

δοτου. Ex Basiliensi.

V. 33. Ἄλλ., λικμήσω. Ex Basiliensi.

V. 36. Ἄλλ., δειλιαν. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἐξωθουμένου. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἔσονται. Ex eodem.

V. 37. Ἄλλ., καὶ εὐφρανθήσεται. Ita tres mss. Regii.

V. 39. Totum hunc locum secundum omnium interpretum versiones mutuamur ex Basiliensi.

V. 41. Τὸ Σαμαρ., ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀκρόδυστος. Sic catenæ Regiæ, et editio Romana.

V. 43. Τὸ Σαμαρ. ἴλάσσονται. Ex iisdem.

Lectiones codicis Coislîn. — V. 1. Ὁ, χειροποίητα. ad marg., ἀπάτας ἐλειλίμ. V. 4. ὦν Ὁ, ξύλα m., δένδρα. V. 9. ἰσθιῖ Ὁ, αὐξάνω, m., γονοποιήσω. Ibid. ἰσθιῖ Ὁ, διαθήκη, m., στρηξιν (sic).

V. 11. ἰσθιῖ Ὁ, οὐ βδελύξεται, m., οὐκ ἀπομηκυνεῖ. V. 13. ἰσθιῖ Ὁ, ζυγοῦ, m. ῥάβδους (sic). Ibid.

CAPUT XXVII LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΞ.

יבא 2	2.	2. Θαυμαστώση.
ואם־כך הוא כעריך 8	8.	8. Καὶ ἐὰν ἐκπέση.....
רע 10	10	10.
והעריכו הכהן בין סוב ובין רע 14	14.	14.
Τὸ Σαμαρ., καὶ διατριμῆσεται αὐτήν ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρά.		
ואם־הקדיש יגאל 15	15.	15. Καὶ ἐὰν ὁ ἀγιάζων ἐγγίση.
דבר שערים בחמשים שקל 16	16.	16.
היבל 17	17.	17.
כשדה הדרם 21	21.	21.
נתן 23	23.	23.
ישוב 24	24.	24.
אך בכור אשר יבקר ליהודא 26	26.	26. Πλὴν πρωτότοκον πρωτοτοκευθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν κτήνι, οὐκ ἀγιάσει ἀνήρ αὐτὸ, ἐὰν τε βοῦς, ἐὰν τε βόσκημα, τῷ Κυρίῳ ἔστί.
בבהמה לא־יִקְדִישׁ אִישׁ אֶת־אִם־שׁוֹד אִם־שׁוֹה ליהודא הוא		

33 לא יגאל

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

2. Separaverit.	2. Votum fecerit.	2. Admirabile fecerit.
8. Et si attenuatus est ipse ab ordinatione tua.	8. Sipauper fuerit, et æstimationem reddere non valebit.	8. Et si exciderit. ...
10. Malo.	10. Malo.	10.
14. Et ordinabit eam sacerdos inter bonam et inter malam. Samar., æstimabitque eam sacerdos, sive pulchra, sive putida.	14. Considerabit eam sacerdos, utrum bona an mala sit.	14.
15. Et si sanctificans redemerit.	15. Sin autem ille qui voverat, redimere voluerit.	15. Et si sanctificans affinem fecerit.
16. Chomer hordeorum in quinquaginta siclis.	16. Triginta modiis hordei quinquaginta siclis venundetur terra.	16.
17. Iobel.	17. Jubilæi	17.
21. Sicut ager anathematis.	21. Possessio consecrata.	21.
25. Et dabit.	25. Et dabit.	25.
24. Revertetur.	24. Revertetur.	24.
26. Verumtamen primogenitum, quod primitiabitur Domino in animali, non sanctificabit vir illud, sive bos, sive agnus, Domino ipse.	26. Primogenita, quæ ad Dominum pertinent, nemo sanctificare poterit, et vovere: sive bos, sive ovis fuerit, Domini sunt.	26. Verumtamen primogenitum primitiabitur Domino in animali: non sanctificabit vir ipsum, sive bos, sive pecus, Domino est.
33. Non redimetur.	33. Non redimetur.	33. Affinis non efficietur.

קַיִן וְחָבֶל עֹר, μετά παρβήσιας, m., ἀνισταμένους. V. 15. כַּכְּבֹּהֶהוּ, διασκεδάσαι, m., καταργῆσαι. V. 16. פֶּשַׁע יָנִקְ-תָּן, καὶ ἐγὼ ποιήσω, m., ὀργιζόμενος. V. 17. עֹר, διώζονται, m., παιδεύσωσι, ἐπικρατήσουσι. Prior lectio videtur esse Theodotionis, altera Symmachi. Confer cum edito supra. V. 18. עֲבֹשׁ, ἐπτάκις, m., ἐπταπλασίως. V. 19. כֶּסֶף יִנְיָ-תִּם, τὴν ὕβριν τῆς ὑπ-, m., τοὺς ὑπερφερεῖς τῆς ἰσχύος. V. 20. הַבְּרִי-תִּם, τὸν σπόρον, m., τὰς προσόδους. Ibid. צִיָּה, ξύλον, m., δένδρον. V. 21. יִבְרַח לְהִי, μὴ βούλεστε, m., πρὸς μὲ ἐμφιλονεϊκῶς. V. 22. כֶּסֶם הִלְכָּשִׁי, κατέδεται ὑμᾶς m., πανθοποιήσω ὑμᾶς. V. 30. שְׂתַכְּשֹׁתִי, ἐρημώσω, m., ἀπαρτήσω. Ibid.

כֹּיִתָבָה עֹר, στήλας, m., τὰ ὑψώματα ὑμῶν. Ibid. כֹּיִתָבָה עֹר, χειροποίητα, m., προηγούμενους. Ibid. כֹּיִתָבָה עֹר, κύλα, m., σώματα. Ibid. כֹּיִתָבָה עֹר, εἰδῶλων, m., μουσῶν. V. 31. כֹּכְרִינִי עֹר, τῶν θυσιῶν, m., εὐωδίας. V. 36. In textu, δειλῶν, in margine, ἀπαλότητα. V. 37. עֹר, ὑπερόφεται ὁ ἀδελφός, m., προσκόψουσιν ἕκαστος. Ibid. יָרַח שְׂתַכְּשֹׁתִי, οὐδενὸς κατατρέχοντος, m., καὶ διώκων οὐκ ἔστι. V. 40. נִחַ תְּרַחֵץ עֹר, ἐξαγορεύσουσι τὰς, m., μετανοήσουσιν ἐπὶ ταῖς. V. 41. עֲרִי עֹר, εὐδοκήσουσι, m., ἰλάσσονται. V. 43. עֹר, προσδέξονται, m., ἰλατεύσωσι. Ibid. יָרַח יָרַח עֹר, ἀνθ' ὧν, m., προφανῶς γάρ. Ibid. עֲשַׂנּוּ הִלְכָּשִׁי, προσώχθισαν τῇ ψυχῇ, m., ἀποσιώσατο (sic) ἡ ψυχῇ. V. 44. עֲרִי עֹר, διασκεδάσαι, m., καταργῆσαι.

CAPUT XXVII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ὁ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 2. . . . .
- 8.
- 10. [Χεῖροιν].
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Πλὴν πρωτότοκον δ' ἐάν πρωτότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς κτήνεσιν, οὐχ ἀγιάσει οὐδεὶς, ἐάν τε βούς, ἐάν τε βόσκημα, τῷ Κυρίῳ ἐστίν.
- 33.

- 2. Εὐξήται.
- 8. Ἐάν δὲ ταπεινὸς ἦ τῇ τιμῇ. Ἄλλος, ἐλάσσων ἢ τῆς διατιμήσεως.
- 10. Πονηρῶ.
- 14. Καὶ τιμῆσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς.
- 15. Ἐάν δὲ ἀγιάσας αὐτὴν λυτρωταί.
- 16. Κόρου κριθῶν πενήκοντα διδραχμα. Ἄλλος, γόμορ κριθῆς πενήκοντα σίκλων.
- 17. Τῆς ἀφέσεως. Ἄλ., τοῦ Ἰωβήλ.
- 21. Ἡ γῆ ἡ ἀφωρισμένη. Ἄλλος, ὁ ἀγρός τοῦ ἀναθέματος.
- 23. Ἀποδώσει. Ἄλλ., καθαγιάσει.
- 24. Ἀποδοθήσεται. Ἄλλος, λυτρωθήσεται.
- 26. Καὶ πᾶν πρωτότοκον, ὃ ἂν πρωτότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς κτήνεσιν, οὐ καθαγιάσει, (οὐχ ἀγιάσει) οὐδεὶς αὐτό· ἐάν τε μῶσχος, ἐάν τε πρόβατον τῷ Κυρίῳ ἐστίν.
- 33. Οὐ λυτρωθήσεται.

- 2. Θαυμαστώση.
- 8.
- 10.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Πλὴν πρωτότοκον καὶ ὃ ἂν πρωτότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς κτήνεσιν, οὐχ ἀγιάσει ὁ ἀνήρ αὐτοῦ, ἐάν μῶσχος, ἐάν ἐκ ποιμνίου ἐστίν.
- 33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 2. Superaverit.
- 8.
- 10. Deteriori.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Verumtamen primogenitum, quodcunque primogenitum factum fuerit Domino in animalibus, nemo sanctificabit, sive bos, sive pecus, Domino est.
- 33.

- 2. Voverit.
- 8. Si autem humilis fuerit pretio. Al., minor fuerit aestimatione.
- 10. Malo.
- 14. Et aestimabit eam sacerdos inter bonam et inter malam
- 15. Si autem qui sanctificavit eam redimat.
- 16. Pro coro hordei, quinquaginta didrachma. Alius, gomor hordei quinquaginta siclorum.
- 17. Remissionis. Alius, lobel.
- 21. Terra quæ segregata est. Alius, ager anathematis.
- 23. Reddet. Alius, sanctificabit.
- 24. Reddetur. Alius, redimetur.
- 26. Et omne primogenitum, quodcunque primogenitum factum fuerit Domino in pecoribus, nemo sanctificabit, sive vitulum, sive ovem, Domino est.
- 33. Non redimetur.

- 2. Admirabile fecerit.
- 8.
- 10.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Verumtamen primogenitum, et quodcunque primogenitum factum fuerit Domino in pecoribus, non sanctificabit vir ipsum, sive vitulus, sive ex ovili est.
- 33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Levitici.

V. 2. 'A., Θ., Θαυμαστώση. Ex Basiliensi: quæ lectio est Aquilæ et Theodotionis, ut indicat Isychius, cuius hæc sunt verba: « Propter quod Aquila et Theodotion, pro eo quod dictum est... Symmachus autem, si superaverit, ediderunt. Admirabile enim vere est, et valde beatitudini proximum totum semetipsum quempiam Deo offerre. » Locus in editis mutilus est, et versione Aquilæ et Theodotionis truncatus, ut liquet; nam ita legendum est: « Aquila et Theodotion, pro eo quod dictum est, votum fecerit, admirabile fecerit, Symmachus autem, superaverit, ediderunt. » Quod enim sequitur, Admirabile enim vere est, etc., suadet vocem illam, admirabile, in laudatis versionibus fuisse, ut etiam arguit τὸ θαυμαστώση, quod ex Basiliensi desumpsimus. Symmachi etiam lectionem vitiatam suspicor, ac forte melius legatur, separaverit pro superaverit.

Coislin. in margine, τὰς αὐθιγὰς ἐν διατιμήσει σου ψυχῶν.
 V. 3. ἡρω Ο', διδραχμα. Coislin. m., σίκλοι, σταθμια.
 V. 8. 'A., καὶ ἐν ἐκπέση. Sic supra ex Basil., cap. xxv, v. 35. Isychius: A. et si excessit, melius, extiderit; ut ibidem c. xxv, v. 35, legis apud Isyobium.
 V. 10. S., deteriori. Ita Isychius, unde nos χείρονι posuimus, et uncinis inclusimus.
 Ibid. וַיִּלְחֶץ אֹר, ἀλλάξει αὐτό. Coislin. m., ἐπὶ λέξηται.
 V. 13. ἡρω Ο', πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ. Coisl. m., ἐπὶ τῇ διατιμήσει.
 V. 14. Τὸ Σαμαρ, καὶ διατιμήσεται αὐτήν ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρᾶ. Sic editio Romana et Drusius.

Ibid. נפשות נפשות א', ὥστε τιμὴν τῆς ψυχῆς.

IN NUMERORUM LIBRUM

Lectiones libri Numerorum ex sequentibus manuscriptis librisque editis mutuati sumus.
 Ex cod. Regio 1825.
 Ex cod. Regio 1872.
 Ex cod. Regio 1888.
 Ex cod. Basiliensi x sæculi, egregiæ notæ.
 Ex cod. Colbertino 5084 unde fragmenta aliquot cum obelis et asteriscis decerpimus.

CAPUT I NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
עדה 2	2.	2. Συναγωγῆς.
ותולדו 18	18.	18.
כאשר צוה 19	19.	19.
ומעלה כל יצא צבא 20	20.	20. . . . ἐν τῇ δυνάμει.
פקדיהם למטה ראובן 21	21	21. Ἡ ἐπισκοπὴ αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ρουβὴν.
ויהיו כל-פקדי בני ישראל לבית אבתם 45	45.	45. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπισκευόμενοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν.
והלוים למטה אבתם לא נתפקדו בתוכם 47	47.	47. Οἱ δὲ Λευῖται εἰς ῥάβδον πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπισκέπησαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Cætus.	2. Congregationis.	2. Congregationis.
18. Adgenerarunt se.	18. Recensentes.	18.
19. Quemadmodum præcepit.	19. Sicut præcepit.	19.
20. Et supra, omnis egrediens exercitum.	20. Procedentium ad bellum.	20. . . . in virtute.
21. Visitati eorum virgæ Ruben.	21. Vacat.	21. Visitatio eorum ex tribu Ruben.
45. Et fuerunt omnes visitati filiorum Israel ad domum patrum suorum.	45. Fueruntque omnis numerus filiorum Israel per domos et familias suas.	45. Et facti sunt omnes visitati filii Israel in domum patrum suorum.
47. Et Levitæ ad virgam patrum suorum non visitati sunt in medio ipsorum.	47. Levitæ autem in tribu familiarum suarum non sunt numerati cum eis.	47. Levitæ autem in virgam patrum suorum non visitati sunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Levitici.

V. 15. 'A., καὶ ἐὰν ὁ ἀγιάζων ἐγγίση. Isychius, et si sancificans adlinem fecerit. » Ubi editi male, ad *finem fecerit*, habent.

V. 16. 'A.λ.λ., γόμορ, etc. Ex Coislín. Ibid. *אֶלְפָּא* Id. O', ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ. m. χῶρας. Ibid. *עַרְבֵי* Id. O', κατὰ τὸν σπόρον αὐτοῦ. m. πρόσδορον.

V. 17. 'A.λ.λ., τοῦ ἰωδὴλ. Ex Basiliensi. V. 21. 'A.λ.λ., ὁ ἀγρὸς τοῦ ἀναθέματος. Ex Basil. Videtur esse Aquilæ.

V. 23. 'A.λ.λ., καθαγιάσει. Ex Basiliensi. Ibid. *בַּשֶּׁמֶט* O', λογίζεται. Coislín. m., ψηφίσει. Ibid. *בְּרֵיבָרָה* O', τὸ τέλος, m., τὸ πλήρες. V. 24. 'A.λ.λ., λυτρωθήσεται. Ex Basiliensi. Ibid. *בְּרֵיבָרָה* O', ἀφέσεως. Coislín. m., ἐλευθερίας. V. 25. *בְּרֵיבָרָה* O', ἰὸ δίδραχμον. Id. m., σταθμῶν.

V. 26. Has omnium interpretum lectiones plenas mutuamur ex codice Basiliensi. Versionem quoque LXX Interpretum ex eodem exscriptimus; in hodiernis vero Bibliis sic habetur: Καὶ πᾶν πρωτότοκον, ὃ ἐὰν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσι σου, ἔσται τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐ καθαγιάσει αὐτὸ οὐδεὶς· ἐὰν τε μὸσχον, ἐὰν τε πρόβατον, τῷ Κυρίῳ ἔστί.

V. 27. *הַשֶּׁמֶט* O', ἀλλάξει. Coislín. m., λυτρώσεται. V. 28. *עַרְבֵי* O', ἀναθῆ. Id. m., ἀναθεματίση. V. 30. *בְּרֵיבָרָה* O', ξυλίνου. Id. m., δένδρου.

V. 33. Hujus Aquilæ loci Latina sic effert Isychius: « Affinis non efficietur. » Ibid. *בְּרֵיבָרָה* אֵל *בְּרֵיבָרָה* אֵל *בְּרֵיבָרָה* אֵל, οὐκ ἐπισκέφεται ἀνάμεσον καλοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ οὐκ ἀλλάξει αὐτό. Et m., παραζητήσεις ἀνάμεσον καλοῦ, καὶ σαπροῦ, οὐδὲ ἐκλέξεται αὐτό.

ADMONITIO.

Denique ex cod. Coislíniano Heptateuchi et Regum, antiquissimo, septimi circiter sæculi. Ex Hieronymi libro De locis Hebraicis. Ex Theodoretii edito anno 1642. Ex Procopio in Heptateuchum. Ex editione Romana et Drusio. Qui plura suppeditavit est codex Basiliensis de more.

CAPUT I NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 2.
- 18.
- 19.
- 20. Καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν.
- 21. Οἱ ἐπισκεμμένοι αὐτῶν τῆς φυλῆς 'Ρουβὴν.
- 45. Ἦσαν δὲ πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ κατ' οἶκον πατέρων αὐτῶν.
- 47. Οἱ δὲ Λευῖται κατὰ τὴν φυλὴν τῶν πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπισκέπησαν ἐν αὐτοῖς.

- 2. Συναγωγῆς.
- 18. Ἐπηξονούσαν. 'Αλλοι, ἐπεσκέπησαν. 'Αλλος, ἐπισκέψαντο.
- 19. Ὅν τρόπον συνέταξεν. 'Αλλος, καθὰ ἐνετείλατο.
- 20. Καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν. 'Αλλως, καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει.
- 21. Ἐπισκεμμένοι αὐτῶν τῆς ῥάβδου 'Ρουβὴν. 'Αλλως, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς 'Ρουβὴν.
- 45. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν.
- 47. Οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς φυλῆς πατρῴας αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

- 2. Συναγωγῆς.
- 18.
- 19.
- 20. Πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος δυνάμει.
- 21. Αἱ ἐπίσκεψις αὐτῶν τῆς φυλῆς 'Ρουβὴν.
- 45. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν.
- 47. Καὶ οἱ Λευῖται εἰς φυλὴν πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 2.
- 18.
- 19.
- 20. Et supra omnis egrediens in exercitum.
- 21. Visitati eorum ex tribu Ruben.
- 45. Erant autem omnes visitati filii Israel secundum domum patrum suorum.
- 47. Levitæ autem secundum tribum patrum suorum non visitati sunt in ipsis.

- 2. Congregationis.
- 18. Recensuerant. Alii, recogniti sunt. Alius, recognoverunt.
- 19. Quemadmodum constituit. Alius, sicut præcepit.
- 20. Et supra omnis egrediens in exercitum. Aliter, et supra omnis egrediens in virtute.
- 21. Visitati eorum virgæ Ruben. Aliter, recognitio eorum de tribu Ruben.
- 45. Et fuit omnis recognitio filiorum Israel cum virtute eorum.
- 47. Levitæ autem de tribu familiæ eorum, non recogniti sunt in filiis Israel.

- 2. Congregationis.
- 18.
- 19.
- 20. Omnis egrediens virtute.
- 21. Recensiones eorum tribus Ruben.
- 45. Et facti sunt omnes visitati filii Israel in domum patrum suorum.
- 47. Et Levitæ in tribum patrum suorum non visitati sunt in medio iusorum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Numerorum.

V. 4. Sic unus codex.

V. 18. Ἀλλος, ἐπεσκέπησαν. Edit. Romana. Hac voce utuntur infra tres interpretes v. 47. Ἀλλ., ἐπεσκέψαντο. In hunc autem locum hæc leguntur in notis edit. Rom. ε Ἐπηξονοῦσαν. Ἄξονες olim dicebantur tabulæ publicæ, unde factum videtur, ἐπαξονοῦν, atque idem valere ac, *censere*, et referre numerum censumque in publicas tabulas. Dictum est autem ἐπηξονοῦσαν, eodem modo quo *Gen.* vi ἐγενῶσαν. Alii codices partim habent ἐπεσκέψαντο,

recognoverunt, partim ἐπεσκέπησαν, *recogniti sunt*. —Cod. Coislin. habet in textu ἐξεκκλησίασαν, ut ms. Alex., in margine vero, συνήγαγον.

V. 19. Ἀλλ., καθὰ ἐνετείλατο. Ex Basiliensi. Hæc interpretatio videtur esse reliquorum interpretum, ut *Exod.* xi, 16 et 27.

V. 20. Hic locus secundum omnium interpretum versiones prodit ex codice Basiliensi. Suspicio autem in versione Aquilæ τὸ, ἐκ τῆς φυλῆς substitutum fuisse pro ἐκ τῆς ῥάβδου: nam ipse infra

CAPUT II NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
הַפְּקָדִים 9	9.	9.
יִסַּע		
תִּיבְנָה 10	10.	10.
הַפְּקָדִים 16	16.	16.
יִסַּע		
יִסַּע אִישׁ עַל-יָדוֹ לְדַגְלֵיהֶם 17	17.	17. Ἀπαροῦσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦν εἰς τὰγμα αὐτῶν.
הַפְּקָדִים 24	24.	24.
כָּל-פְּקָדָיו 32	32.	32.
לֹא הִתְפַּקְדוּ 33	33.	33.
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
כְּאִשֶּׁר צִוָּה		
נִסְעוּ 34	34.	34.
לְמִשְׁפַּחַתוֹ עַל-בֵּית אֲבוֹתָיו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
9. Visitati. Proficiscentur.	9. Annumerati. Egredientur.	9.
10. Ad Austrum.	10. Ad meridianam plagam.	10.
16. Visitati. Proficiscentur.	16. Recogniti. Proficiscentur.	16.
17. Proficiscentur vir super manu sua ad vexilla sua.	17. Singuli per loca et ordines suos proficiscentur	17. Proficiscentur vir super manum ipsorum, in ordinem ipsorum.
24. Visitati.	24. Numerati.	24.
32. Omnes visitati.	32. Hic numerus.	32.
33. Non visitati sunt.	33. Non sunt numerati.	33.
In medio filiorum Israel. Quemadmodum præcepit.	Inter filios Israel. Sic enim præceperat.	
34. Profecti sunt	34. Profecti.	34.
Secundum familias suas, super domum patrum suorum.	Per familias ac domos patrum suorum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Numerorum.

v. 47 vocem כַּד vertit ῥάβδος. Idipsum suadet locus LXX Interpretum, quem ut in Hexaplis erat affert Basiliensis codex. Ibi vero legitur ῥάβδου, quod videtur ex Aquila huc translatum, nam ἐν τῇ Κοινῇ legitur, ἐκ τῆς φυλῆς.

Ibid. In codice Basiliano hæc habentur ad marg. : Τὰ Ἑξαπλά τὴν συγγένειαν τοῦ Γὰδ εὐθὺς μετὰ τὴν συγγένειαν τοῦ Συμεὼν ὑποτάττει. Εἰθ' οὕτως τὴν τοῦ Γὰδ ὑποβάλλει. *Hexapla cognationem Gad statim post cognationem Symeon subjiciunt, et huic*

cognationem Gad subnectunt. Nota hæc monet, in Hexaplis versionem LXX eundem tribuum ordinem, qui in Hebraica exstabat, habuisse, secus quam in Vulgata sive Κοινῇ, ubi Gad post Benjamin ponitur: in Hebraico autem post Simeonem.

V. 45. Hunc locum secundum tres interpretes ex Basiliensi desumpsimus.

V. 47. Hunc pariter locum totum ex Basiliensi mutuamur.

CAPUT II NUMERORUM.

Ο'.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9.	9. Ἐπεσκεμμένοι. Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	9.
	Ἐξαροῦσι. Ἄλλος, ἀναζεῦξουσι.	
10.	10. Πρὸς νότον. <i>Τινές, πρὸς λίβα.</i>	10.
16.	16. Ἐπεσκεμμένοι. Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	16.
	Ἐξαροῦσι. Ἄλλος, ἀναζεῦξουσι.	
17. Ἀπαροῦσιν ἕκαστος ἀνά χεῖρα τοῦ ἰδίου κατὰ τάγμα (sic) αὐτῶν.	17. Ἐξαροῦσιν ἕκαστος ἐχόμενος καθ' ἡγεμονίας. Ἄλλως, ἐχόμενος αὐτοῦ καθ' ἡγεμονίαν αὐτοῦ.	17. Ἐξαροῦσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν.
24.	24. Ἐπεσκεμμένοι. Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	24.
32.	32. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις. Ἄλλος, πᾶς ὁ ἀριθμὸς.	32.
33.	33. Οὐ συνεπεσκέπησαν. Ἄλλος, οὐκ ἡριθμησαν.	33.
	Ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.	
	Καθὰ ἐνετείλατο. Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε.	
34.	34. Ἐξῆρον. Ἄλλος, ἀνεζεῦγνυσαν.	34.
	Κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. Ἄλλ., κατὰ συγ-	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	9.
	Promovebunt. <i>Alius</i> , profici-scentur.	
10.	10. Ad notum. <i>Quidam alii</i> , ad austrum.	10.
16.	16. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	16.
	Promovebunt. <i>Alius</i> , profici-scentur.	
17. Profici-scentur unusquisque per manum proprii secundum ordinem ipsorum.	17. Promovebunt unusquisque juxta secundum principatus. <i>Ali-ter</i> , adhærens secundum principatum suum.	17. Promovebunt vir super manum ipsorum in ordinem ipsorum.
24.	24. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	24.
32.	32. Omnis recognitio. <i>Alius</i> , omnis numerus.	32.
33.	33. Non simul recogniti sunt. <i>Alius</i> , non numerarunt.	33.
	In ipsis. <i>Alius</i> , in filiis Israel.	
	Sicut mandavit. <i>Alius</i> , secundum omnia quæ constituit.	
34.	34. Promoverunt. <i>Alius</i> , profecti sunt.	34.
	Secundum populos suos, secundum domos familiarum suarum.	

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Numerorum.

V. 9. Ἄλλος, ἡριθμημένοι. Ita Basiliensis hic a versu 16 et 24.

Ibid. Ἄλλ., ἀναζεύξουσιν. Ita Basiliensis, hic ac v. 16.

V. 10. Ο, πρὸς νότον. Τινές, πρὸς λίβα. Ita Basiliensis, qui in textu habet πρὸς τὸν νότον. In editione vero Romana LXX Interpretum legitur, πρὸς

τὸν λίβα.

V. 17. Has trium interpretum lectiones suppeditat codex Basiliensis, ubi Symmachi versio videtur in aliquo redundare. — Coislin. in textu, κατὰ τάγμα, ut et ms. Alex.; in marg. vero, καθ' ἡγεμονίαν. Illud κατὰ τάγμα, est in versione Symmachi, ut vides.

CAPUT III NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 וְאֵת-מִשְׁמֶרֶת כָּל-הָעֵדָה לְשֵׁנִי אֵת לְעֵדָה לְעַבְדֵי אֹתֵי-עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן	7.	7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς εἰς πρόσωπον σκέπης συνταγῆς, τοῦ δουλεύειν τὴν δουλείαν τῆς σκητῆς.
10 וְהָזִיז הַקָּרֵב יָמָת	10.	10.
16 16 עַל-פִּי יְהוָה כִּאֲשֶׁר צִוָּה	16.	16.
22 פְּקֻדֵיהֶם	22.	22.
23 מִשְׁפַּחַת הַגֵּרָשִׁי אַחֲרָי	23.	23.
38 וְהָזִיז הַקָּרֵב יָמָת	38.	38.
39 כָּל-פֶּסֶדִי	39.	39.
47 47 הַכֹּחַ עֲשִׂימִים גֵּרֵה הַשְּׂקֵל	47.	47. Αἰψὴν εἴκοσι ὀβολῶν τὸν στατήρα.
48 וְנִתְּחָה	48.	48. Καὶ δώσεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Et custodiam omnis cœtus ad faciem tentorii conventus, ad serviendum servitutem tabernaculi.	7. Et observent quidquid ad cultum pertinet multitudinis coram tabernaculo testimonii.	7. Et custodiam omnis synagoga ad faciem tecti constitutionis, ad serviendum servitutem tabernaculi.
10. Et extraneus propinquans morietur.	10. Externus, qui ad ministrandum accesserit, morietur.	10.
16. Super os Domini quemadmodum præcepit.	16. Ut præceperat Dominus.	16.
22. Visitati eorum.	22. Quarum numeratus est populus.	22.
23. Familiæ Gersoni post.	23. Hi post tabernaculum.	23.
38. Et extraneus propinquans morietur.	38. Quisquis alienus accesserit morietur.	38.
39. Omnes visitati.	39. Omnes Levitæ quos numeraverunt.	39.
47. Accipies viginti gerah sekel.	47. Siclus habet viginti obolos.	47. Accipies viginti obolorum pondus.
48. Et dabis.	48. Dabisque.	48. Et dabis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

γένειαν αὐτῶν, κατ' οἶκον πατρι-
κῶν αὐτῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

*Alius, secundum cognationem
suam, secundum domum paternam
suam.*

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.

V. 32. "Αλλ., πᾶς ὁ ἀριθμός. Ex Basiliensi.

V. 33. "Αλλ., ἤριθμησαν. Ita Basiliensis, forte
pro ἤριθμήθησαν.

Ibid. "Αλλ., ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ex eodem.

Ibid. "Αλλος, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξεν. Ex eo-
dem.

V. 34. "Αλλ., ἀνυζεύγυσαν. Ex eodem.

Ibid. "Αλλ., κατὰ συγγένειαν αὐτῶν, κατ' οἶκον
πατρικῶν αὐτῶν. Ex Basiliensi.

*Lectiones ex cod. Coislin. — V. 4, 6. Ο', ἐπεσκεμ-
μένοι, m., ἤριθμημένοι.*

V. 21. Ἰσραὴλ. Ο', ἐξαρούσι, m., ἀναζεύξουσι.

V. 32. ἡτρεπῆν. Ο', αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψις, m., οὗτος
ὁ ἀριθμός.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT III NUMERORUM.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς
συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς
σκηνῆς τῆς συναγωγῆς, λατρεύειν
ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς σκηνῆς.

10

16.

22.

23.

38.

39.

47. Ἀθήνη· εἴκοσι νομισμάτων ὁ
στατήρ.

48. Καὶ δώσεις.

SYMMACHUS.

7. Et custodiam omnis syna-
gogæ ad faciem tabernaculi syna-
gogæ, ad ministrandum ministe-
rium tabernaculi.

10.

16.

22.

23.

38.

39.

47. Accipies : viginti nomisma-
tum stater.

48. Et dabis.

7. Καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ἐναντὶ τῆς σκηνῆς τοῦ
μαρτυρίου, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς
σκηνῆς.

10. Καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμε-
νος ἀποθάνεται. "Αλλος, ὁ δὲ ἄλ-
λότριος, ὅς ἐάν προσέλθῃ, ἀποθα-
νέτω.

16. "Ὁν τρίπον συνέταξεν αὐτοῖς
Κύριος. "Αλλος, κατὰ τὸ ῥῆμα
Κυρίου, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος
τῷ Μωϋσῆϊ.

22. Ἡ ἐπίσκεψις. "Αλλος, ὁ
αριθμός.

23. Καὶ οἱ υἱοὶ Γερσῶν ὀπίσω.
"Αλλος, καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι Γηρσῶν
ὀπίσω.

38. Καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμε-
νος ἀποθάνεται. "Αλλος, καὶ ὁ
ἄλλότριος ὁ προσερχόμενος θανα-
τωθήσεται.

39. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις. "Αλλος,
πᾶς ὁ ἀριθμός.

47. Καὶ λήψη εἴκοσι ὀβολοῦς τοῦ
σίκλου.

48. Καὶ δώσεις.

LXX INTERPRETES.

7. Et custodiam filiorum Israel
ante tabernaculum testimonii, ad
operandum opera tabernaculi.

10. Et alienigena, qui tetigerit,
moriatur. *Alius, alienus autem,
qui accesserit, moriatur.*

16. Quemadmodum constituit
eis Dominus. *Alius, secundum
verbum Domini, quemadmodum
præcepit Dominus Moysi.*

22. Recognitio. *Alius, numerus.*

23. Et filii Gerson post. *Alius,
et hi populi Gerson post.*

38. Et alienigena qui tetigerit,
moriatur. *Alius, et alienus acce-
dens, moriatur.*

39. Omnis recognitio. *Alius,
omnis numerus.*

47. Et accipies viginti obolos
sicli.

48. Et dabis.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς
συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, δουλεύειν
τὴν δουλείαν τῆς σκηνῆς.

10.

16.

22.

23.

38.

39.

47. Ἀθήνη· εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος.

48. Καὶ δώσεις.

THEODOTIO.

7. Et custodiam omnis synago-
gæ secundum faciem tabernaculi
testimonii, ad serviendum se-
vitutem tabernaculi.

10.

16.

22.

23.

38.

39.

47. Accipies : viginti oboli si-
clus.

48. Et dabis.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תְּבַרְכֶם 51	51.	51.
צה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
51. Argentum.	51. Pecuniam.	51.
Præcepit.	Præceperat.	
Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.		
<p>V. 7. Hunc versum secundum omnes omnium interpretum versiones mutuamur ex Basiliensi. 'A., συνταγῆς, מצעד. Sic Aquila pariter et Symmachus cap. sequenti v. 26.</p> <p>V. 10. "Ἄλλος, ὃ δὲ ἀλλότριος, ὃς ἐὰν προσέλθῃ ἀποθανέτω. Ex Basiliensi, itemque versu 38.</p> <p>V. 22 et 39. "Ἄλλ., ὃ ἀριθμός. Ex Basiliensi. Sic</p>	<p>sæpe capite præcedenti.</p> <p>V. 25. "Ἄλλ., καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι Γερσῶν ὄπισθ. Ex Basiliensi.</p> <p>V. 47. Trium interpretum versionem mutuamur ex Basiliensi. In hunc locum hæc nota legitur in cætenis Regiis, Severi et Cyrilli nomine: Ἰστέον ὅτι δίδραχμον καὶ ὁ σίκλος ταυτὸν ἐστίν. Ὡσπερ γάρ</p>	

CAPUT IV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
זאת עבדת בני-קדת באהל 4 מועד	4.	4.
המסך 5	5.	5.
את-שבט משפחת 18	18.	18.
ומכסה התהש 25. <i>Tò Samar., ἐπίσπαστρον, καὶ δέρματα θακίνθινα.</i>	25.	25.
ואת-מסך פתח אהל מועד		Καὶ τὸ παρατόνυσμα ἀνοίγματος σκέπης συνταγῆς.
פתח ושער החצר אשר על-המשכן 26 ואת קרעי החצר ואת-מסך	26.	26. Καὶ τοὺς ἰστούς τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ παρατόνυσμα ἀνοίγματος πύλης τῆς αὐλῆς.
<i>Samar., ἐπίσπαστρον.</i> אלה פקדוי 37	37.	37.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Hoc servitium filiorum Caath in tentorio conventus.	4. Hic est cultus filiorum Caath: tabernaculum foederis.	4.
5. Operimenti.	5. Quod pendet ante fores.	5.
18. Virgam familiarum.	18. Populum.	18.
25. Et operimentum taxi. <i>Samar., tentorium et pelles hyacinthinæ.</i>	25. Velamen iauthinum.	25.
Et tegumentum ad ostium tentorii conventus.	Tentoriumque quod pendet in introitu tabernaculi foederis.	Et tentorium apertionis tecti constitutionis.
26. Et fundas atrii. et tegumentum ostii portæ atrii, quod super tabernaculum.	26. Cortinas atrii, et velum in introitu, quod est ante tabernaculum.	26. Et vela atrii, et tentorium apertionis portæ atrii.
Operimentum. <i>Samar., tentorium.</i>	Tentorium.	
37. Isti visitati.	37. Hic est numerus.	37.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

51. Τὰ λύτρα. "Αλλος, τὸ ἀργύριον. 51.

Συνέταξε. "Αλλος, ἐνετελιατο.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

(THEODOTIO.

51. Redemptiones. *Alius*, argentum. 51.

Constituit. *Alius*, præcepit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.

εἶπεν ἐνταῦθα εἴκοσι ὀβολοὺς εἶναι τοῦ σίκλου· οὕτως ἐν τῇ Ἐξόδῳ εἴκοσι ὀβολῶν εἶναι τὸ διδραχμον διωρίσατο.

interpretum, qui sic vertunt vocem **יָצַב**, Exod. xl, 16, 27, et Levit. xxiv, 23.

Lectiones ex cod. Coislin. — V. 15. **תָּרַב**. Ο', ἐπισκέψαι. In marg., ἀριθμῆσον. V. 29. **הַנִּזְכָּר**. In textu, νότον, in marg., λίβα. V. 38. Ο', προσπορευόμενος, in marg., ὁ ἀπτόμενος.

V. 51. "Αλλ., τὸ ἀργύριον. Videtur esse reliquorum interpretum. Ex Basiliensi.

Ibid. "Αλλ., ἐνετελιατο. Videtur esse reliquorum

CAPUT IV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καθθ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. 4.

"Αλλοι, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καθθ, ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατρῶν αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

5. Τὸ σκιάζον. *Aliter*, συσκιάζον. 5.

"Αλλος, τοῦ παρατανυσμοῦ.

18. Τῆς φυλῆς τὸν δῆμον. "Αλλος, τῆ φυλῆ τοῦ δήμου. 18.

25. Τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑακίνθινον. 25.

Καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. "Αλλως, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

Καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς συναγωγῆς.

26. Καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον. "Αλλως, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 26.

Κάλυμμα.

37. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις. "Αλλος, οὗτος ὁ ἀριθμὸς. 37.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

4. Et hæc sunt opera filiorum Caath in tabernaculo testimonii. 4.

Alii, et hæc sunt opera filiorum Caath, ex medio filiorum Levi secundum populos suos, secundum domos familiarum suarum in tabernaculo testimonii.

5. Obumbrans. *Alius*, tentorii. 5.

18. Tribus populum. *Alius*, tribui populi. 18.

25. Cooperimentum hyacinthinum. 25.

Et velamen januæ tabernaculi constitutionis.

Et operimentum ostii tabernaculi testimonii. *Aliter*, et operimentum ostii tabernaculi testimonii.

26. Et vela tabernaculi, et velamen januæ atrii, quod est super tabernaculum. 26.

Et tentoria atrii et tentorium. *Aliter*, et tentoria atrii, quæcumque super tabernaculum testimonii.

Operimentum.

37. Hæc est recognitio. *Alius*, hic est numerus. 37.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
דְּרִי אִנְה 41	41.	41.
אִנְה אִנְה 44	44.	44.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
41. Isti visitati.	41. Hic est populus.	41.
44. Ad familias eorum.	44. Vacat.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν, etc. Sic quædam exemplaria, ex notis edit. Rom.

V. 5. Ἄλλ., τοῦ παραταγασμοῦ. Sic Basiliensis.

V. 18. Ἄλλ., τῆ φυλῆ τοῦ δήμου. Ex Basiliensi.

V. 25. Συμαρ., ἐπίπαστρον καὶ δέρματα ὑακί-
θινα. Hæc lectio Samaritani ut scholion affertur

a Drusio : sed omnes catenæ Regiæ Samaritano tri-
buum, et hanc notam habent : Τὸ Σαμαρειτικόν, ἐπι-
παστρον καὶ δέρματα ὑακίθινα, ἅτινα καλεῖ τὸ
ξ κεφάλαιον Ἐξόδου, διφθέρα. Id est, « Samaritanum
habet, tentorium et pelles hyacinthinas, quæ capite LX
Exodi vocantur diphtheræ. » Hæc vox διφθέρα se-
cundum hodiernum capitum ordinem habetur

CAPUT V NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
בְּנֵי צִוִּי 2 וּבְנֵי זָבֻן	2.	2.
עֵשׂ 7	7.	7.
אֲמֵן אֲמֵן 22	22.	22. Πεπιστωμένως, πεπιστωμέ- ως.
דְּבַר מֵי 23	23.	23.
זִנְיָה 28	28.	28.
הַנְּחֵת 29	29.	29.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Omnem leprosum. Et omnem fluentem.	2. Omnem leprosum. Et qui semine fluit.	2.
7. Fecerunt.	7. Vacat	7.
22. Amen, amen.	22. Amen, amen.	22. Fideliter, fideliter.
23. Amaras.	23. Amarissimis, in quas male- dicta conjecit.	23.
28. Innocens erit.	28. Erit innoxia.	28.
29. Zelotypiarum.	29. Zelotypiæ.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Numerorum.

V. 2. Sic unus codex, hic et in sequenti, *Οἱ λοι-
ποὶ, καὶ πάντα βέοντα.* Ita quoque supra, Levit.
14, 6.

V. 7. Ἄλλ., ἤμαρτεν. Ex Basiliensi.

V. 22. Ἄ., πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. Σ.,
ἀμήν, ἀμήν. Sic Basiliensis. Eodemque modo effe-

CAPUT VI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
וּבְנֵי מִשְׁרַת עֲנָבִים 3	3.	3. Πᾶσαν ἀπόθρεξιν σταφυλῆς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et omnem madefactionem uvæ.	3. Et quidquid de uva exprimi- tur.	3. Omnem infusionem uvæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
41.	41. Αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψις. "Ἄλλος, οὗτος ὁ ἀριθμὸς.	41.
44.	44. Κατὰ δῆμους αὐτῶν. "Ἄλλος, τῆς συγγενείας αὐτῶν.	44.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
41.	41. Hæc est recognitio. <i>Alius</i> , hic est numerus.	41.
44.	44. Secundum populos eorum. <i>Alius</i> , cognationis eorum.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Numerorum.

Exodi xxxix, 34, respondetque voci פְּרָסָה, ut etiam hoc loco, secus quam opinatur Drusius, qui voci פְּרָסָה applicat.

Ibid. et V. 26. Hi versus secundum Aquilæ et Symmachi interpretationem, prodeunt ex Basiliensi codice. Versionis LXX Interpretum priorem lectionem ex Basiliensi mutuamur, posteriorem ex edit.

Rom.

V. 37 et 41. "Ἄλλ., οὗτος ὁ ἀριθμὸς. Ita Basiliensis sine nomine interpretis, ut passim in præcedentibus.

V. 44. "Ἄλλ., τῆς συγγενείας αὐτῶν. Hanc incerti lectionem affert Basiliensis.

CAPUT V NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Πάντα λεπρόν.	2. Πάντα λεπρόν. Καὶ πάντα γονοῦρη. <i>Oi λοιποὶ, καὶ πάντα βέοντα.</i>	2.
7	7. Ἐποίησεν. "Ἄλλος, ἤμαρτεν.	7.
22. Ἄμην, ἀμην.	22. Γένοιτο, γένοιτο.	22.
25.	25. Τοῦ ἐλεγμοῦ ἐπικαταρωμένου. <i>Oi λοιποὶ, πικροῦ.</i>	25.
28.	28. Ἄθωα ἔσται. "Ἄλλος, ἀθωωθήσεται.	28.
29.	29. Ζηλοτυπίας. "Ἄλλος, ζηλοτυπουμένης.	29.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Omnem leprosum.	2. Omnem leprosum. Et omnem qui patitur fluorem seminis. <i>Reliqui</i> , et omnem fluentem.	2.
7	7. Fecit. <i>Alius</i> , peccavit.	7.
22. Amen, amen.	22. Fiat, fiat.	22.
25.	25. Argutionis, quæ maledicitur. <i>Reliqui</i> , amari.	25.
28.	28. Innocens erit. <i>Alius</i> , innocens declarabitur.	28.
29.	29. Zelotypiæ. <i>Alius</i> , zelotypiam passæ.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Numerorum.

untur hæ lectiones in psalmis non semel.

V. 25. *Oi λοιποὶ, πικροῦ.* Ita Basiliensis.

V. 28. "Ἄλλ., ἀθωωθήσεται. Ex eodem.

V. 29. "Ἄλλ., ζηλοτυπουμένης. Ex eodem.

CAPUT VI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3. Πᾶσαν ἀπόθρεξιν σταφυλῆς.	3. Καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σταφυλῆς.	3.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3. Omnem infusionem uvæ.	3. Et quæcumque conficiuntur ex uva.	3.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
גוד 5	5.	5. Μεγεθύνων.
בת 6	6	6.
הנויר 18	18.	18. Ὁ ἀφωρισμένος.
על-כפי הנויר 19	19.	19. Ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς τοῦ ἀφωρισμένου
התגלו את-נויר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Magnificando.	5. Crescente caesarie.	5. Magnificans.
6. Mortui.	6. Super mortuum.	6.
18. Nazaræus.	18. Nazaræus.	18. Segregatus.
19. Super volas separati.	19. In manus Nazaræi.	19. Super volas separati.
Rasus fuerit.	Rasum fuerit.	
Nazaræatus ejus.	Caput ejus.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Numerorum.

V. 3. 'A. et Σ., πλῆσαν ἀπόδρεξιν σταφυλῆς. Ita Coislin. Eadem interpretationem sine auctorum nomine affert Basiliensis.

V. 5. 'A., μεγεθύνων. Σ., αὔξων. Ex Basil.
V. 6. 'A. ἄλλ., τεθνηκυῖα. Ex Basiliensi.
V. 18. 'A., ὁ ἀφωρισμένος. Σ., Ναζαρηταῖος. Ex Basil.

CAPUT VII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
על-פיהם 2	2.	2.
בש 3. תבניתם 3. Τὸ Σαμαρ. (ἔφ ἀμάξιας) δυνάμειως.	3.	3. (Ἐξ ἀμάξιας) κατασκευαστάς.
85 ראות כסף בשקל	85.	85.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Super visitatos.	2. Eorum qui numerati fuerant.	2.
3. Sex plaustra operimenti. Sa- mar. sex vehicula virtutis.	3. Sex plaustra tecta.	3. Sex vehicula cooperta.
85. Una argenti. In sicko.	85. Vacat. Pondere.	85.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Numerorum.

V. 2. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ἀριθμῆσεως τοῦ λαοῦ. Sic duo mss. Regii et edit. Romana. Hæc lectio videtur esse Symmachii et Theodotionis, qui עקפ ita vertunt alibi.

V. 3. 'A., κατασκευαστάς. Sic Basiliensis. Duo Regii habent σκεπαστάς, atque ita legit Drusius. Alius item κατασκευαστάς. Hæc porro nota legiuntur in tribus Regiis: Ἄλλος, κατασκευαστάς ἀμάξιοι-

δεις· ἦτοι ὡς βερβῖδια, ὡς κεῖται ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. Τὸ δὲ Σαμαρ. δυνάμειως ἔχει. Id est: « Alius, concinnatos (supp. currus) plaustris forma, videlicet sicut veredia, ut jacet in libro 1 Regum. Samaritanus autem habet, virtutis. » Omittendum non est eosdem ipsos codices, qui in nota habent κατασκευαστάς, in alia nota ad marginem σκεπαστάς habere. Σ., ὑπουργιάς. Ita Basiliensis. Ad

CAPUT VIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
13 תניפה ליהוה	13.	13.
19 נגף בגשת בני-ישראל ל- שקד	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Agitationem Domino.	13. Oblatos Domino.	13.
19. Plaga in accedendo filiis Israel ad sanctuarium.	19. Plaga si rasi fuerint acce- dere ad sanctuarium.	19.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Αὐξων.	5. Τρέφων.	5.
6	6. Τετελευτηκὺζ. Ἄλλος, τε- θνηκὺζ.	6.
18. Ναζηραῖος. (<i>Coistin.</i> ναζω- ραῖος.)	18. Ἡὐγμένος.	18.
19. Ἐπὶ τὰς παλάμας τοῦ Να- ζηραῖου.	19. Ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ ἠὐγμέ- νου. Ἐυρήσασθαι. Ἄλλος, ξυρηθῆναι. Εὐχὴν αὐτοῦ. Ἄλλος, κεφαλὴν.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. Augens.	5. Nutriens.	5.
6.	6. Mortua. <i>Alius</i> , defuncta.	6.
18. Naziræus.	18. Qui vomit.	18.
19. Super palmas Naziræi.	19. Super manus ejus qui vomit. Raserit. <i>Alius</i> , rasmus fuerit. Votum suum. <i>Alius</i> , caput.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Numerorum.

Forte melius Ναζηραῖος.

V. 19. Ἄ., ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς, etc. Sic duo mss.

Ibid. Ἄλλ., ξυρηθῆναι. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., κεφαλὴν. Sic Basiliensis, tacito in-
terprete, quem sequitur Vulgata.

CAPUT VII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ λαοῦ.	2.
7. (Ἐξ ἀμάξας) ὑπουργίας.	3. Ἐξ ἀμάξας λαμπηνικάς.	3.
85.	85. Τὸ ἔν. Ἐν τῷ σίκλῳ. Ἄλλος, διδράχμῳ	85.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Super recognitione. <i>Alius</i> , super numeratione populi.	2.
3. Sex vehicula ministerii.	3. Sex vehicula lampenica.	3.
85.	85. Una (i. e. patella). In siclo. <i>Alius</i> , didrachmo.	85.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Numerorum.

singulos autem supplevimus ἐξ ἀμάξας, quia mss. ea notant in quibus interpretes differunt, non autem ea vocabula quæ apud omnes eadem sunt. ζῶν et πῆλ, vertere solent, ἀμάξα. Ο΄, ἀμάξας λαμπηνικάς. Eusebius Emisenus, τὰς διατρόχους λέγει ἄς τινες βηρώτια καλοῦσιν. Sic omnes mss. Drusius male ζηρώτια. Sensus est : « Plaustra

lampenica, illa dicit, quæ rotis instructa sunt, quæque nonnulli *berotia* vocant. »

V. 85. Τὸ ἔν. Addit Basiliensis ad marg., ἀργυροῦν, *argentea* (scil., patella).

Ibid. Ἄλλ., διδράχμῳ. Sic idem Basil. Severus et Cyrillus supra in nota ad cap. III, v. 47, dicunt idipsum esse διδραχμον et σίκλος.

CAPUT VIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	13. Ἀπόδομα ἔναντι Κυρίου Ἄλλος, ἀπόδομα Κυρίῳ.	15.
	19. ✕ Πληγή : προσεγγιζόντων ἠτῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Donum ante Dominum. <i>Alius</i> , donum Domino.	15.
19.	19. ✕ Plaga : accedentibus filiis Israël ad sancta.	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
24. יבוא לצבא צבא בעבדה אהל בועד .	24.	24. Τοῦ στρατεύεσθαι στρατειῶν δουλείας.
26. אַתְּחַזֵּק	26.	26. Σὺν ἀδελφοῖς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
24. Ingredietur ad militandum militiam in ministerio tentorii contentus.	24. Ingredientur ut ministrent in tabernaculo foederis.	24. Ad militandum militiam servitutis.
26. Cum fratribus suis.	26. Ministri fratrum suorum.	26. Cum fratribus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Numerorum.

V. 13. Ἄλλοις, ἀπόδομα Κυρίω. Basiliensis. στασθαι παράστασις εἰς λατρείαν. Vocem λατρεία supra, c. iii, 7, usurpat idem pro Πάγ. Præter versionis LXX locum, ut habetur in hodiernis exemplaribus, qui aliquot vocibus mutilus est, alterum

V. 19. Sic D. Ernestus Grabe cum asterisco.

V. 24. Ἄ., τοῦ στρατεύεσθαι στρατειῶν δουλείας. Ex Basiliensi. Symmachus autem ex eodem, παρ-

CAPUT IX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1. לְצִנְתָּם	1.	1.
2. אֶתְחַזֵּק	2.	2.
14. וְכִי יִגִּיד אֲתֶכֶם גַּר	14.	14. Ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος.
21. אִם יוֹם וְלַיְלָה	21.	21.
22. וְהֵעֲלֹתוֹ יִסַּע	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Egrediendo eos.	1. Postquam egressi sunt.	1.
2. Transitum.	2. Phase.	2.
14. Et cum peregrinatus fuerit vobiscum peregrinus.	14. Peregrinus quoque et advena si fuerint apud vos.	14. Si autem accesserit ad vos proselytus.
21. Vel die et nocte.	21. Si post diem et noctem.	21.
22. Et in ascendendo ipsam proficiscentur.	22. Statim autem ut recessisset, movebant castra.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Numerorum.

V. 1. Ἄλλοις, ἐκπορευομένων. Est Theodotionis, ut putatur, qui supra, Num. i, 20, eandem vocem Hebraicam ita vertit.

V. 2. Σ., φασέκ. Ita tres mss. Regii, ubi hæc nota legitur: Ὁ Σύμμαχος φασέκ, ὁ δὲ Φίλων διαβατήριον. Id est, Symmachus *phases*, Philo autem, διαβατήριον, id est, sacrificium quod in transitu fieri solet. Supra, Exod. xii, 11, eandem vocem φασέκ Theodotio vertit φασέχ, Symmachus autem, ὑπερμάχης, *propugnatio*. Ibi vide. Hoc autem loco

CAPUT X; NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
4. באחת יתקע	4.	4.
הנשיאים ראשי אלפי ישראל		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. In una clangerint.	4. Si semel clangueris.	4.
Principes capita millium Israel.	Principes et capita multitudinis Israel.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
24. Παρίστασθαι παράστασιν εἰς λατρείαν.	24. Εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλως, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.	24.
26. Τοῖς ἀδελφοῖς.	26. Ὁ ἀδελφός.	26. Μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Ad assistendum assistentiam ad ministerium.	24. Ingredientur operari in tabernaculo testimonii. <i>Aliter</i> , ingredientur ministrare ministerium in operibus in tabernaculo testimonii.	24.
26. Fratibus.	26. Frater.	26. Cum fratribus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Numerorum.

affert Basiliensis, ut erat in editione τῶν Ὁ hexaplati, ubi ea quæ deerant restituta sunt ex Theodotionis, ut putatur, versione.

V. 26. Trium lectionem mutuamur ex eodem Basiliensi.

CAPUT IX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐξελεθόντων. Ἄλλος, ἐκπορευομένων.	1.
2. Φασέκ.	2. Τὸ πάσχα.	2.
14.	14. Ἐάν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος.	14.
21.	21. Ἡμέρας ἢ νυκτός. Ἄλλοι, ἡμέρας, ἢ μηνός.	21.
22.	22. ✕ Καὶ ἐν τῷ ἀπαχθῆναι αὐτὴν, ἀπῆραν.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Egressis illis. <i>Alius</i> , exeuntibus.	1.
2 Phasec.	2. Pascha.	2.
14.	14. Si autem accesserit ad vos proselytus.	14.
21.	21. Die, vel nocte. <i>Alii</i> , die vel mense.	21.
22.	22. ✕ Et cum assumeretur ipsa, proficiscebantur.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Numerorum.

melius legatur φασέκ quam φασέκ. Nam π per χ nunquam exprimebatur, sed per χ.

V. 14. Sic unus codex. Ita solet Aquila vertere ⲛⲓ προσήλυτος.

V. 21. Ἄλλ., ἡμέρας ἢ μηνός. Sic quædam

exemplaria, videtur autem esse transpositum ex versu sequenti, ubi Hebraice legitur שׁבֹּתֵי יִשְׂרָאֵל.

V. 22. Hunc locum cum asterisco, quia in editione τῶν Ὁ deficit, ab Ernesto Grabe mutuamur.

CAPUT X NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	4. Ἐν μιᾷ σαλπίσωσι. Ἄλλος, μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσωσιν.	4.
	Ἄρχοντες ἀρχηγοὶ Ἰσραὴλ. Ἄλλος, οἱ ἔρχοντες καὶ χιλιαρχοὶ Ἰσραὴλ.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	4. In una clangent. <i>Alius</i> , una tuba clangent.	
	Principes duces Israel. <i>Alius</i> , principes et millenarii Israel.	

TO EBPAIKON.	TC EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תדע 6	6.	6. Ἀλαλαγμόν.
הקנה 10	10.	10.
בן אליוס 20	20.	20.
בן אחיעזר 25	25.	25.
עבושדי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Ovationem.	6. Ululatu tubæ.	6. Jubilationem.
10. Clangetis.	10. Canetis tubis.	10.
20. Elisaph filius.	20. Elisaph filius.	20.
25. Achiezer filius.	25. Achiezer filius.	25.
Mammisaddai.	Ammisaddai.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, ἐν μιᾷ σάλπιγγι σαλπύσωσι. Sic quædam exemplaria, ut testatur edit. Rom.

Ibid. Ἄλλ., οἱ ἄρχοντες καὶ χιλιάρχοι. Ex Basil. — Coislin. Ο', ἄρχοντες, m. χιλιάρχοι.

V. 6. Ἀ., ἀλαλαγμόν. Ex eodem Coislin. Quam

lectionem sine interpretis nomine habet Basiliensis.

Ibid. תדע. Coislin. in textu, νότον, in marg., λίβα.

V. 9. עתקת. Coislin. Ο', σαλπύετε. marg., σημα-

CAPUT XI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הבדל 7	7.	7.
לש השבן 8	8.	8. Τοῦ μαστοῦ ἐλαίου.
מש 11	11.	1. Ἄρμα.
לר 20	20.	20.
ויא 25	25.	25. Περιεῖλεν.
בעם 33	33.	33.
קברות התאווה 34	34. Καθρωθαδᾶ.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Edellii	7. Bdelii.	7.
6. Viroris olei.	8. Panis oleati.	8. Mammæ olei.
11. Onus.	11. Pondus.	11. Onus.
20. In dispersionem.	20. In nauseam.	20.
25. Reservavit.	25. Auferens.	25. Abstulit.
33. In populum.	33. In populum.	33.
34. Chibroth Hattaavah.	34. Sepulcra concupiscentiæ.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Numerorum.

V. 7. Οἱ λοιποὶ, βδελλίου. Ex Basiliensi et uno Regio. In priore autem respondet voci κρυστάλλου, recte : secus quam in editione Romana, ubi perpetram applicatur voci χορίου, ut notavit Drusius. Sic vocem בדל vertunt reliqui interpretes, Gen. 11, 12, ubi LXX ἀνθραξ transferunt. Ibi vide.

V. 8. Sic versiones Aquilæ et Symmachi probe distinguit codex Basiliensis, quæ in aliis codicibus et apud Drusium sic permistim referuntur. A., S.,

μαστοῦ ἐλαίου, μαστοῦ εἰς λίπος. Alius, ἐκ μέλιτος. Sed illud, ἐκ μέλιτος, Symmachi interpretationi adiungit Basiliensis : licet in Hebræo nulla sit mellis mentio hoc loco. Sed melli simile sapore manna dicitur supra, Exod. xvi, ubi vide in notis. — Coislin. in lectione Symmachi sic habet. Σ., μαστοῦ, et postea spatio vacuo relicto, sic a linea resumit, εἰς λίπος ἐκ μέλιτος. Unde suspicio oriatur, hæc postrema verba ad Symmachi versionem nec perti-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	6. Σημασίαν. Ἄλλος, ἀλαλα- γμόν.	6
10.	10. Σαλπιεῖτε. Ἄλλος, σημα- νεῖτε.	10.
20.	20. Ἐλισάφ ὁ τοῦ. <i>Alius addit,</i> υἱός.	20.
25.	25. Ἀχιέζερ ὁ τοῦ. <i>Alius addit,</i> υἱός.	25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Significationem. <i>Alius,</i> jubi- lationem.	6.
10.	10. Clangetis. <i>Alius,</i> significabi- tis.	10
20.	20. Elisaph., filius. <i>Alius addit,</i> filius.	20.
25.	25. Achiezer, filius. <i>Alius addit,</i> filius.	25.

Amisadai. *Atius,* Misadai.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Numerorum.

νῆτε.
V. 10. Ἄλλ., σημανεῖτε. Ex Basiliensi.
V. 20, 25. Ex eodem. [Ut probe intelligas addi-
tionem alius, quæ Latine versa nihil differt a LXX
virorum interpretatione, sciendum tibi est senes
illos reddere per ὁ τοῦ, more Græcorum, vocem he-
braici textus, יָד, quæ valet, *filius*. Alius autem ex-
plicitè reddit vocem subintellectam ὁ υἱός: nempe,
ὁ υἱός τοῦ. Sequitur nomen patris casu genitivo.
DRACH.]

CAPUT XI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Κρυστάλλου. Οἱ λοιποὶ, βδελ- λίου.	7.
8. Μαστοῦν (sic) εἰς λίπος ἐκ μέ- λιτος.	8. Ἐγκρίς ἐξ ἐλαίου.	8.
11. Τὸ βάρος.	11. Τὴν ὀργὴν.	11. Τὴν ὀρμήν.
20. Εἰς ἀπεψίαν.	20. Εἰς χολέραν.	20.
25. Ἀπεσπάτο.	25. Παρεΐλατο.	25. Ἐπεσχίασεν.
33.	33. Εἰς τὸν λαόν. Ἄλλος, τῷ λαφ.	33.
34.	34. Μνήματα τῆς ἐπιθυμίας.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Crystalli. <i>Reliqui,</i> bdellii.	7.
8. Mamma in pinguedinem ex melle.	8. Laganum ex oleo.	8.
11. Pondus.	11. Iram.	11. Impetum.
20. In cruditatem.	20. In choleram.	20.
25. Abstraxit.	25. Assumpsit.	25. Obumbravit.
33.	33. In populum. <i>Alius,</i> populo.	33.
34.	34. Sepulchra concupiscentiæ.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Numerorum

neræ, sed esse scholion.

V. 11. Ἄ., τὸ ἄρμα. Σ., τὸ βάρος. Ο΄, τὴν ὀργὴν.
Θ., τὴν ὀρμήν. Sic etiam infra Deut. i, 12, in nota.
Vocem מַשְׂתָּו solet Symmachus vertere λῆμμα. Ο΄,
τὴν ὀργὴν. Sic etiam habet ms. Alex. Edit. vero
Rom., τὴν ὀρμήν, quæ hic Theodotionis lectio esse
fertur.

V. 15. Ἰπ. Ο΄, ἔλαος. Coislin. in margine, χάριν καὶ
δ.ε.ο.ν.

V. 20. Sic duo Regii codices et Drusius ex Theo-
doreto: cujus hæc nota adjicitur, Ἡ γὰρ ἀδηφα-
γία τὴν νόσον ἐπήγαγε, καὶ πολλοὺς τὸν θάνατον ἢ
θεήλατος πληγὴ. Id est, « Nimia enim satiætas mor-
bum, immissaque a Deo plaga plurimis mortem
adduxit. »

V. 25. Trium lectiones affert Basiliensis.

V. 33. Ἄλλος, τῷ λαφ. Ex Basiliensi.

V. 34. Καθρωθαῶ. Ex eodem.

CAPUT XII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
עני כמד 3	5.	3.
ל-א-ן עבדי 7	7.	7.
בשר 12	12.	12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Mansuetus valde.	3. Mitissimus.	3.
7. Non sic servus meus.	7. Non talis servus meus.	7.
12. Carnis ejus.	12. Carnis ejus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Numerorum.

V. 3. Καὶ οὕτως οἱ Λοιποὶ. Ita codex unus.

CAPUT XIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וידבר יהוה 1	1.	1.
לבא חמת 22	22.	22. Εἰσόδος Ἐμάθ.
דבת הארץ 33 <i>Tò Samar. δνει-</i> δος κατὰ τῆς γῆς.	53.	33
עברנו בה לתור אתה		
אתהנפילים 34	34.	34.
בני ענק מןהנפילים וננו בעיניהם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et locutus est Dominus.	1. Ibiq̄ue locutus est Dominus.	1.
22. Ingrediendo Chamath.	22. Intransibus Emath.	22. Ingressus Emath.
33. Infamiam terræ. Samar. op- probrium contra terram. Transivimus in eam ad explo- randum eam.	33. Detraxeruntque terræ. Lustravimus.	53.
54. Perterrefacientes. Filios Enac ex perterrefacienti bus. Fuimus. In oculis eorum.	54. Proceræ staturæ. Filiorum Enac de genere gigan- tum. Videbamur. Quibus comparati.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Numerorum.

V. 1. *Ad marg. Basiliensis.* Καὶ τούτων μνημονεύει Μωϋσῆς ἐν τοῖς πρώτοις τοῦ Δευτερονομίου· ἃ καὶ αὐτὰ ἐκ τοῦ τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραϊκοῦ μετεβάλομεν καταλλήλως τῇ τῶν Ὁ, ἐρμηνείᾳ τῇ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ φερομένῃ. Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Ἦλθετε ἕως ἡρῶν τοῦ Ἀμορράου, ὅπερ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. Εἶδετε ὅτι ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς σου ἔμπροσθέν σου τὴν γῆν. Ἀναθὰς κληρονόμησον καθὰ ἐλάλησεν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου· Σὺ μὴ φοβοῦ μηδὲ ἀκνήσης. Καὶ προ-

σῆλθον Μωϋσῆ καὶ εἶπαν· Ἀποστελωμεν ἄνδρας ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ κατασκοπήσωμεν τὴν γῆν, καὶ ὑποστρέψουσιν ἡμῖν λόγον περὶ τῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἀναλευσώμεθα. Καὶ ἤρσεν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Μωϋσῆ. i. e. « Horum meminit Moyses in principio Deuteronomii : quæ ex Hebraico Samaritanorum transtulimus congruenter ad versionem LXX interpretum, quæ in Deuteronomio fertur (1, 20). Et dixit Moyses filiis Israel : Venistis usque ad montem Amorrhæi, quem Dominus Deus noster

CAPUT XII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3	3. Πραῦς σφόδρα. Καὶ οὕτως οἱ λοιποί.	3.
7	7. Οὐχ οὕτως ὁ θεράπων μου. Ἄλλος, οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων.	7.
12.	12. Τῶν σαρκῶν αὐτῆς. Ἄλλος, τῆς σαρκὸς αὐτῆς.	12.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Mansuetus valde. Sic etiam reliqui.	3.
7	7. Non sic servus meus. Alius, non sic sicut servus meus.	7.
12.	12. Carnium ejus. Alius, carnis ejus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Numerorum.

V. 7. Ἄλλος, οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων. Ita duo mss., unde sequentem etiam lectionem mutuamur.

CAPUT XIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος.	1.
22.	22. Εἰσπορευομένων Αἰμάθ.	22.
33.	33. Ἐκστασιν τῆς γῆς. Ἄλλος, κατάκρισιν. Παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι. Ἄλλος, παρήλθομεν ἐν αὐτῇ κατασκέψασθαι αὐτὴν.	33.
34. Τεραστίους.	34. Γιγαντας. ✕ Υἱὸς Ἐνάκ ἐκ τῶν γιγάντων. Ἦμεν. Ἄλλος, ἐγενήθημεν. Ἐνώπιον αὐτῶν. Ἄλλος, ἐναντίον αὐτῶν.	34.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et locutus est Dominus.	1.
22.	22. Intransibus Emath.	22.
33.	33. Pavorem terræ. Alius, condemnationem. Transivimus eam explorare. Alius, transivimus in ea ad explorandum ipsam.	33.
34. Portentosos.	34. Gigantes. ✕ Filios Enac ex gigantibus. Eramus. Alius, facti sumus. In conspectu eorum. Alius, in comparatione eorum.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Numerorum.

dat nobis. Videte quia dedit Dominus Deus tuus in conspectu tuo terram. Ascendens hæreditate accipe, quemadmodum locutus est Dominus Deus patrum tuorum: Tu ne timeas, neque segnis esto. Et accesserunt ad Moysen et dixerunt: Mittamus viros ante nos, et exploremus terram, et referent nobis sermonem de via, per quam ascendamus. Et placuit sermo in oculis Moysis.

Hæc nota Origenis esse videtur, etsi codex Basiliensis, unde illam mutuamur, id non indicet. Monet

autem, ea quæ sequuntur, in Samaritano haberi, ex Deuteronomio, cap. 1, v. 20, desumpta. Et sane exstant quoque in Samaritano hodierno textu, et in versione Samaritana, neque ullatenus ab hac Græca versione discrepant. Cum iis autem quæ in Deuteronomio leguntur, ea solum in re differunt, quod hic Moyses in tertia persona loquitur: *Et dixit Moyses filiis Israel*, etc., illic autem in prima: *Dixi vobis*, etc., Origenes autem ait, se hæc traustulisse congruenter ad versionem LXX

Interpretum, quæ in Deuteronomio fertur. Verum nonnihil est inter utramque discriminis, ut quisque videre possit. De Samaritano textu vide in Præliminaribus.

V. 3. למכפה. O', κατά δήμους. Coislin. ad marg., οίκους.

V. 22. 'A., εισόδος 'Εμάθ. Hieron. *De locis Hebraicis* : « *Laboemath*, pro quo Aquila interpretatur, *ingressus Emath*. » Ibid. Græca Eusebii sic habent Λαβωεμάθ. 'A., εισόδος 'Εμάθ. Drusius legit : 'A., εισόδους 'Εμάθ. Male, ni fallor, pro εισόδος.— רחב. O', 'Ροδδ. Coislin. marg., 'Ραδδ.

V. 35. Τὸ Σαμυρ., δνειδος, etc. Hanc Samaritan

CAPUT XIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לרמתו 2	2.	2. Ὅφελον ἀπεθάνομεν.
מן התרים 6	6.	6. Ἐκ τῶν κατασκόπων.
עברנו בה לתור 7	7.	7.
כִּי־אָתָּה יְהוָה בִּקְרַב הַעַם הַזֶּה אֲשֶׁר־עֵינִי בְעֵינֵי נְרָאָה אַתָּה יְהוָה 14	14.	14. Ὅτι σὺ εἶ, Κύριε, ἐν ἐγγύτητι τοῦ λαοῦ τούτου, ὅς ἐστι ὀφθαλμὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρα σὺ, Κύριε.
וַיִּמְלֵא כְבוֹד יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ 21	21.	21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.
כִּי אִם־כָּלֵב 30	30.	30.
וּנְשָׂאוֹ 33	33.	33.
עֲדָתָם פְּגָרִים. 36		
עַל־הָאָרֶץ 36	36.	36.
מִנְצְאֵי דָבָר 37	37.	37. Οἱ ἐξενέγκαντες διαβολήν.
עִמָּכֶם 43	43.	43.
וַיִּטְּסוּ וַיִּטְּסוּ עַד־הַחֲדִיבָה 45	45.	45.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Utinam mortui essemus.

6. De exploratoribus.

7. Transivimus in ea ad explorandum.

14. Quod tu, Domine, in interiore populi istius, quod oculo in oculo visus tu, Domine.

21. Et implebitur gloria Domini omnis terra.

30. Nisi Chaleb.

33. Et portabunt.

Donec consumantur cadavera vestra.

36. Super terram.

37. Educentes famam.

43. Vobiscum.

45. Et percusserunt eos, et contriverunt usque ad Chormah.

VULGATA LATINA.

2. Utinam mortui essemus.

6. Qui et ipsi lustraverant.

7. Quam circuitivimus.

14. Quod tu, Domine, in populo isto sis, et facie videaris ad faciem.

21. Et implebitur gloria Domini omnis terra.

30. Præter Caleb.

33. Et portabunt.

Donec consumantur cadavera patrum.

36. Terræ.

37. Vacat.

43. Vobiscum.

45. Et persecutus est eos usque Horma.

AQUILA.

2. Utinam mortui essemus.

6. De exploratoribus.

7.

14. Quoniam tu es, Domine, in viscere populi hujus, quibus oculum in oculo videris tu, Domine.

21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.

30.

33.

36.

37. Qui extulere calumniam.

43.

45.

745 NUMERORUM CAP. XIV. 746
 lectionem habent duo mss. Regii et Drusius. Aliam vero, nempe κατάχρισιν, incerti interpretis, iidem duo mss. tantum.
 Ibid. Ἄλλος, παρήλθομεν ἐν αὐτῇ κατασκέψασθαι αὐτήν. Ex Basil.
 V. 34. Σ., τεραστίους. Basil. Videtur Symmachus vocem οὐρανίου τεραστίους vertere quasi ex ἡλίου. Nam

ἡλίου τεραστία vertit psal. xxxix, 6. Vide etiam psal. lxxvi, 42, et lxxxvii, 11.
 Ibid. Sic Ern. Grabe cum asterisco, quia in versione τῶν Ὁ' deerat.
 Ibid. Ἄλλος, ἐγενήθημεν. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἐναντίον αὐτῶν. Basil.

CAPUT XIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
2.	2. Εἰ ἀπεθάνομεν. Οἱ λοιποὶ, ὄφελον ἀπεθάνομεν.	2.
6. Ἐκ τῶν κατασκόπων.	6. Τῶν κατασχεψαμένων.	6.
7.	7. Κατασχεψάμεθα. Ἄλλ., παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι.	7.
14. Ὅτι σὺ εἶ, Κύριε.	14. Ὅτι σὺ εἶ Κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμούς ὀπτάζη, Κύριε.	14.
21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.	21. Καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν.	21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσιν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.
30.	50. Ἄλλ' ἢ Χαλέβ. Ἄλλος, πλὴν Χαλέβ.	30.
33.	33. Καὶ ἀνοίσουσι. Ἄλλος, βαστάζοντες. Ἔως ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὑμῶν. Ἄλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτώματα ὑμῶν.	33.
36.	36. Περὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, κατὰ τῆς γῆς.	36.
37.	37. Οἱ κατείπαντες πονηρά.	37.
43.	43. Ἐν ὑμῖν. Ἄλλος, μεθ' ὑμῶν.	43.
45.	45. Καὶ ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως Ἑρμᾶν. Καὶ ἀπεστράφησαν εἰς παρεμβολὴν. Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, κατεδίωξαν αὐτοὺς, ὥσπερ ποιήσαν αἱ μέλισσαι.	45.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Si mortui essemus. Reliqui, ultimam mortui essemus.	2.
6. De exploratoribus.	6. De iis qui exploraverant.	6.
7.	7. Exploravimus. Alius, transivimus ut exploraremus.	7.
4. Quoniam tu es, Domine	14. Quoniam tu es Dominus in populo hoc : qui oculis ad oculos aspiciaris, Domine.	14.
21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.	21. Et implebit gloria Domini omnem terram.	21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.
30.	30. Nisi Chaleb. Alius, verum tamen Chaleb.	30.
33.	33. Et portabunt. Alius, gestantes. Quoadusque consumpta fuerint membra vestra. Alius, donec consumpta fuerint cadavera vestra.	33.
36.	36. Circa terram. Alius, contra terram.	36.
37.	37. Qui locuti sunt mala.	37.
43.	43. In vobis. Alius, vobiscum.	43.
45.	45. Et fugaverunt eos, et considerunt eos usque Herman. Et reversi sunt in castra. Alius, in occursum eorum, et persecuti sunt eos, ut fecerint apes.	45.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

V. 2. Sic Basiliensis, qui in textu habet *εὶ ἀπεθά-
νομεν*, quasi lectionem LXX. In editione autem Ro-
mana πῶν Ὁ habetur *ὄφελον ἀπεθάνομεν*.

V. 7. "Α.Λ.Ι., *παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι*.
Hanc incerti lectionem affert Basiliensis, quæ opti-
me cum Hebraico consonat.

V. 14. Hanc Aquilæ et Symmachi lectionem mu-

tuamur ex Eusebii *Demonstratione evangelica*,
pag. 244. 'Α. ἐν ἐγκάτω. Ita quoque vertit Aquila
vocem קרב Exod. iii, 18.

V. 21. 'Α., Σ., Θ., ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν
γῆν, etc. Ex Drusio.

V. 30. "Α.Λ.Ι.ος, πλὴν Χαλέβ. Ita Basiliensis,

CAPUT XV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΞ.
רוח צידח 3	3.	3.
בלולה בשמו 6	6.	6.
האודח 13	13.	13.
לכפר עליו ו.ס.לח לו 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Odorem quietis.	3. Odorem suavitatis.	3.
6. Confusæ in oleo.	6. Quæ conspersa sit oleo.	6.
13. Indigena.	13. Indigenæ.	13.
28. Ad expiandum super eum, et remittetur ei.	28. Impetrabitque ei veniam, et dimittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

V. 3. "Α.Λ.Ι.ος, ὁσμὴν ἀναπύσεως. Sic unus co-
dex. Vide supra, Levit. i, 9, et xxiii, 18.

V. 6. Ex duobus exemplaribus mss. Videtur esse
Aq., Sym. et Theodotionis, ut supra, Levit. ii, 4.

V. 13. "Α.Λ.Ι.ος, ὁ ἐγγώριος. Sic Basiliensis al-
teram πῶν Ὁ lectionem affert. In edit. Rom. le-
gitur ἀυτόχθων. Alterutra autem lectio ex alio inter-
prete desumpta videtur. Qua de re consule ea quæ

CAPUT XVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΞ.
קראי כותד 2	2.	2.
ויאמרו 3	3.	3.
רב לכם 6	6.	Πολὺ ὄμην.
זאת 6	6.	6.
רב לכם 7	7.	7.
כארט זבת 13	13.	13.
כרתשתיר עלינו חבור 15	15.	15. Δῶσον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocati conventus.	2. Qui tempore consilii per no- mina vocabantur.	2.
3. Et dixerunt.	3. Dixerunt.	3.
Multum vobis.	Sufficiat vobis.	Multum vobis.
6. Hoc.	6. Hoc.	6.
7. Multum vobis.	7. Multum erigimini.	7.
13. E terra fluente.	13. De terra, quæ (lacte et melle) manabat.	13.
Quia principem te facis super nos.	Nisi et dominatus fueris in nobis.	
15. Asellum.	15. Asellum.	15. Donum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

tacito interpretis vel interpretum nomine.

V. 35. Ἄλλος, βαστάζοντες. Sic Regiæ catenæ et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτόματα ὑμῶν. Sic Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 36. Ἄλλος, κατὰ τῆς γῆς. Ex Basil.

Ibid. וְהָיָה. Ὁ, βήματα πονηρά. Coisl. in marg.,

φοβερὰ.

V. 43. Ἄλλος, μεθ' ὑμῶν. Ex Basil.

V. 45. Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, καὶ καταδύσαν αὐτοῦς, ὥστε ποιήσαισαν αὐτὸ μέλισσαι. Sic Basiliensis. Hæc vero lectio cum Hebraico non consonat, sed huc translata est ex Deuteronomii c. 1, v. 44.—Ὁ, ἐστρέψαντο. Coisl. marg., ἀπώσαντο.

CAPUT XV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὅσμήν εὐωδίας. Ἄλλος, ὁ σμήν ἀναπαύσεως.	3.
6.	6. Ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ.	6.
13.	13. Αὐτόχθων. Ἄλλως, ὁ ἐγγώριος.	13.
28.	28. Ἐξιλιάσασθαι περὶ αὐτοῦ. <i>Alii addunt</i> , καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Odorem suavitatis. <i>Alius</i> . odorem requiei.	3.
6.	6. Refectæ in oleo. <i>Alius</i> , respersæ in oleo.	6.
13.	13. Indigena. <i>Aliter</i> , inquilinus.	13.
28.	28. Exorare pro eo. <i>Alii addunt</i> , et remittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

dicimus in Præliminaribus.

V. 28. Additamentum illud, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ, quod Hebraico respondet וְהָיָה ἔχουσιν

exemplaria, ut fertur in edit. Rom., verisimileque est fuisse asterisco notatum in Hexaplis.

CAPUT XVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συγκλητοὶ βουλῆς. Ἄλλος, αλούμενοι εἰς καιρὸν.	2.
3.	3. Εἶπαν. Ἄλλοι, λέγουσιν.	3.
Ἄρχειτω.	Ἐχέτω ὑμῖν.	Ποῦ ὑμῖν.
6.	6. Τοῦτο. Ἄλλος, οὕτως.	6.
7.	7. Ἰκανούσθω. Ἄλλος, ἀρχείτω.	7.
13.	13. Εἰς γῆν ρέουσιν. Ἄλλος, ἐκ γῆς ρεούσης.	13.
Κατατυραννεῖς γὰρ ἡμῶν βιαίως.	Ὅτι κατάρχεις ἡμῶν.	
15. Δῶρον.	15. Ἐπιθύμημα.	15. Δῶρον.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Senatores consilii. <i>Alius</i> , vocati ad tempus.	2.
3.	3. Dixerunt. <i>Alii</i> , dicunt.	3.
Sufficiat	Sufficiat vobis.	Multum vobis.
6.	6. Hoc. <i>Alius</i> , sic.	6.
7.	7. Sufficiat. <i>Alius</i> , satis sit.	7.
13.	13. In terram fluentem. <i>Alius</i> , e terra fluente.	13.
Tyrannidem enim exerces in nos violenter.	Quoniam præes nobis.	
15. Donum.	15. Desiderium.	15. Donum.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι	AKYAAΣ.
ויקחו איש כחהת ויחבו עליהם אש 18	18.	18.
30 ואם-בריאה	30.	30.
31 תחתיים	31.	31.
38 צפוי	38.	38.
39 השרפים	39.	39.
46 אלהעדה	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
18. Et ceperunt unusquisque acerram suam : et dederunt super eis ignem.	18. Quod cum fecissent.	18.
30. Et si creationem.	30. Sin autem novam rem.	30.
31. Sub eis.	31. Sub pedibus eorum.	31.
38. Oportorium.	38. Et affigat.	38.
39. Combusti.	9. Quos incendium devoravit.	39.
46. Ad cœtum.	6. Ad populum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Numerorum.

V. 2. Ἄλλος, καλούμενοι εἰς καιρὸν. Sic Regius codex unus.

V. 3. Ἄλλος, λέγουσιν. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄ., Θ., πολὺ ὑμῖν. Σ., ἀρξέτω. Ex Basil. Drusius illud, ἀρξέτω, quasi scholion affert, sed suspicatur esse Symmachi, ut Basiliensis confirmat.

V. 6. Ἄλλος, οὕτως. Ex Basil.

V. 7. Ἄλλος, ἀρξέτω. Videtur haud dubie esse Symmachi, ut supra. Ex Basil.

V. 15. Ἄλλος, ἐκ γῆς βεούσης. Ex Basil.

Ibid. Σ., κατατορνανεὶς γὰρ ἡμῶν βιαίως. Sic Coisl. Hanc lectionem Basiliensis habet absque interpretis nomine.

V. 15. Ἄ. Σ., δῶρον. Ex Coisl. Hanc lectionem sine interpretum nomine exhibet Basiliensis. Omnes autem isti interpretes vocem דָּבָר, asinus derivatam putabant a דָּבַר, desideravit, mutato ד in 7. Hæc porro interpretum nota suspecta mihi est.

CAPUT XVII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
5 מעלי	5.	5.
8 שקדים	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Desuper me.	5. A me.	5.
8. Amygdalas.	8. Amygdalas.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Numerorum.

V. 5. Ἄλλος, ἀπὸ σοῦ. Sic quædam exemplaria.

V. 8. Οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα. Ita Regius, Basiliensis et Drusius sine nomine : atque ita vertunt A.,

S., Gen. κλιν, 11. In hunc locum hæc habet Drusius. « Sic etiam Hieron. Ante in LXX erat κάρυνα, id est, nuces. Nam in censu nucum amygdala. Dici-

CAPUT XVIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 וישתן	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et ministrent tibi.	2. Et ministrent tibi.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκον ἐπ' αὐτὰ πῦρ. Ἄλλος, λαβόντες δὲ ἕκαστος πυρεῖον ἴδιον, καὶ ἐπιθέντες εἰς αὐτὰ πῦρ.	18.
30	30. Ἐν φάσματι. Ἄλλος, ἐν χίσματι. Ἄλλος, φαντάσματι.	30.
31	31. Ὑποκάτω αὐτῶν. Ἄλλος, υποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν.	31.
38	38. Περιθέμα. Ἄλλος, περιθεῖναι.	38.
39	39. Κατακεκαυμένοι. Ἄλλος, καυθέντες.	39.
46.	46. Εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν.	46.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
18.	18. Et sumpsit unusquisque thuribulum suum, et imposuerunt super ea ignem. <i>Alius</i> , accipientes autem unusquisque thuribulum proprium, et imponentes super ea ignem.	18.
30	30. In visione. <i>Alius</i> , in hiatu. <i>Alius</i> , in phantasmate.	30.
31	31. De sub eis. <i>Alius</i> , sub pedibus eorum.	31.
38.	38. Circumpositionem. <i>Alius</i> , ad circumponendum.	38.
39.	39. Combusti. <i>Alius</i> , <i>id. alio verbo</i> .	39.
46.	46. Ad castra. <i>Alius</i> , ad synagogam.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Numerorum

Nam sive קָרַב legas, ut hodie legitur; sive קָרַבָּ, ut legerunt LXX, vix putaverim Aquilam vertisse δῶρον. Rectius Vulgata, *asellum*.

V. 18. Ἄλλος, λαβόντες δέ, etc. Ex Basil.

V. 30. Ἄλλος, ἐν χίσματι. Sic edit. Rom. ex Augustino. Ο', ἐν φάσματι, ex verbo קָרַב derivatum putantes præmissa propositione בְּ, כִּי, קָרַבָּ: qui autem ἐν χίσματι vertit, videtur respexisse ad ea quæ postea gesta sunt, cum hiatu terræ absorptus

est Core.

V. 31. Ἄλλος, ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν. Sic Basil., tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 38. Ἄλλος, περιθεῖναι. Basil.

V. 39. Ἄλλος, καυθέντες. Basil.

V. 46. Ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν. Ex Basil. Videtur esse reliquorum interpretum, qui vocem קָרַב vertunt συναγωγὴν, Levit. iii, 7.

CAPUT XVII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Ἄπ' ἐμοῦ. Ἄλλος, ἀπὸ σοῦ.	5.
8.	8. Κάρυα. Οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα.	8.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. A me. <i>Alius</i> , a te.	5.
8.	8. Nuces. <i>Reliqui</i> , amygdala.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Numerorum.

mus autem ἀμύγδαλον et ἀμυγδάλη. Heracleon Ephesius, κάρυα ἐκάλουν καὶ τὰς ἀμυγδάλας, καὶ τὰ νῦν καστανεία. Ab hoc nomine verbum est apud inter-

pretēs, ἐξαμυγδαλῶ, *instar amygdalæ torno*; de quo alias.

CAPUT XVIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ λειτουργεῖτωσάν σοι. Ἄλλος, καὶ ὑπουργεῖτωσάν σοι.	2
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et ministrent tibi. <i>Alius</i> , et administrent tibi.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
על־בני ישראל 5	5.	5.
עבדת מתנה 7	7.	7.
מתנה אתן אדמת־מתנות. τὸ Σα- μαρ. καὶ δόματα δώσω τῆς ἱερα- τείας ὑμῶν.		
מקדש הקדשים 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Super filios Israel.	5. Super filios Israel.	5
7. Servitium doni.	7. Per sacerdotes administra- buntur.	7
Servitium doni dabo sacerdo- tium vestrum. Samar., dona dabo sacerdotia vestra.	Per sacerdotes administrabun- tur.	
9. De sanctitate sanctitatum.	9. De iis qui sanctificantur.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Numerorum.

V. 1. אָדָמָה. Ubi edit. Rom. habet ἀμαρτίας, Coisl. ἀπαρχάς in textu, ἀμαρτίας in margine exhibet cum hac nota, Τουτέστι τὰ APENATA, ἐκ τῶν ἱερέων καταγόμενα, ὡς τὸ ἰσ' κεφάλαιον τοῦ Λευιτικοῦ. Quid sibi velint ἀρέματα prorsus ignoro.

V. 2. Ἄλλος, καὶ ὑπουργεῖτωσάν σοι. Ex Basil
V. 5. Ἄλλος, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Ex Basil
V. 7. Ἄλλος, λειτουργίαν δόματος. Idem.
Ibid. τὸ Σαμαρ., καὶ δόματα δώσω τῆς ἱερατείας
ὑμῶν. Sic tres Regii, quorum unus habet δώματι

TO EBPAIKON.	CAPUT XIX NUMERORUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
והגר הגר בדכמ 10	10.	10.
לֹא יבדר 12	12.	12.
הזה 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et peregrino peregrinanti in medio vestrum.	10. Et advenæ, qui habitant in- ter eos.	10.
12. Non mundus erit.	12. Non poterit emundari.	12.
18. Et sparget.	18. Sparget.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Numerorum.

V. 10. Ex duobus mss.

V. 12. Ita Basiliensis.

TO EBPAIKON.	CAPUT XX NUMERORUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
והו גיעני 3	3.	3.
ובעירני 4	4.	4.
ויבא 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Utinam obiissemus.	3. Utinam periissemus.	3.
4. Et jumenta nostra.	4. Et nostra jumenta.	4.
6. Venit.	6. Ingressus est.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	5. Ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.	5.
7.	7. Τὰς λειτουργίας δόμα. Ἄλλος, λειτουργίαν δόματος. Δόμα τῆς ἱερατείας ὑμῶν.	7.
9. Ἀπὸ ἡγιασμένου τῶν ἁγίων.	9. Ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων. Ἄλλος, ἀπὸ πάντων ἡγιασμένων.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. In filiis Israel. <i>Alius</i> , super filios Israel.	5.
7.	7. Ministeria dationem. <i>Alius</i> , ministerium doni. Dationem sacerdotii vestri.	7.
9. De sanctificato sanctorum.	9. De sanctificatis. <i>Alius</i> , a Sancto sanctorum. <i>Alius</i> , ab omnibus sanctificatis.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Numerorum.

ἑσσεῖς. Omnes autem hanc notam adjiciunt, Ἄντι τοῦ ὀφείλετε φυλάσσειν τὰς λειτουργίας ὑμῶν ἐπειδὴ ὡς κατὰ δωρεῖάν, καὶ κατ' ἐξάρετον ἐδόθη ὑμῖν ἱερατεία. Id est, « Ac si diceret, Custodire debetis ministeria vestra, quandoquidem vobis sacerdotium doni ac prerogativæ loco datum est. »
 V. 8. ^{πρωτῶν}. Ο', γέρας. Coislin. in marg., τιμή.
 V. 9. Σ., ἀπὸ ἡγιασμένου, etc. Has omnes lectiones ex Basiliensi mutuamur.

CAPUT XIX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ προσηλύτοις προσκειμένοις. Ἄλλος, καὶ τοῖς προσηλύτοις προσκειμένοις ἐν μέσῳ ὑμῶν.	10.
12.	12. Οὐ καθαρὸς ἔσται. Ἄλλος, οὐ καθαρισθήσεται.	12.
18.	18. Περιρῥανεῖ. Ἄλλος, ἐπιρῥανεῖ. Ἄλλος, περιρῥαντιεῖ.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Et proselytis appositis. <i>Alius</i> , et proselytis appositis in medio vestrum.	10.
12.	12. Non mundus erit. <i>Alius</i> , non mundabitur.	12.
18.	18. Circumperfundet <i>Al.</i> , asperget. <i>Alius</i> , circumasperget.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Numerorum.

V. 18. Ἄλλος, ἐπιρῥανεῖ. Ἄλλος, περιρῥαντιεῖ. Sic quædam exemplaria.

CAPUT XX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὅφελον ἀπεθάνομεν. Ἄλλος, ὄφελον ἀπωλόμεθα.	3.
4.	4. Κτήνη ἡμῶν. Ἄλλος, τέκνα.	4.
6.	6. Ἦλθε. Ἄλλος, εἰσῆλθε.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Utinam mortui essemus. <i>Alius</i> , utinam periissemus.	3.
4.	4. Jumenta nostra. <i>Alius</i> , filii.	4.
6.	6. Venit. <i>Alius</i> , ingressus est.	6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אלפני הלע 10	40.	10
רמה מי מריבה 13	43.	43.
ויכאן 21	21.	21.
למי 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Ad facies petrae.	10. Ante petram.	10.
13. Istæ aquæ jurgii.	13. Hæc est aqua contradictio- nis.	13.
21. Et renuit.	21. Nec voluit.	21.
24. In aquis.	24. Ad aquas.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Numerorum.

V. 3. Ἄλλος, ὄφελον ἀπωλόμεθα. Sic quædam exemplaria. Videtur esse versio alterius interpretis, quem sequitur Vulga a.

V. 6. Ἄλλος, εἰσήλας. Ex eodem.

V. 10. Ἄλλος, ἐναντι Κυρίου. Ex Basil.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
דרך היתרים 1	4.	1. Ὅσον τῶν κατασκόπων.
נצה 5	5.	5. Σιχαίνας.
הקלקל על-ם 8	8.	6.
בעיי העברים 11	11.	11.
משם נסעו 12	12.	12.
משם נסעו ויהנו מעבד 13	13.	15.
עירלו 17	17.	17. Καταλέξατε.
הפסגה 20	20.	20. Ἡ λαξευτή.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Viam exploratorum.	1. Exploratorum viam.	1. Viam exploratorum.
5. Abhorret. Levissimo.	5. Nauseat. Levissimo.	5. Tædio afficitur.
8. Super vexillum.	8. Pro signo.	8.
11. In cumulis Abarim.	11. In leabarim.	11.
12. Inde profecti sunt.	12. Et inde moventes.	12.
13. Inde profecti sunt et castra- metati sunt trans.	13. Quem relinquentes castra- metati sunt contra.	13.
17. Respondete ei.	17. Concinebant.	17. Enumerate.
20. Collia.	20. Phasga.	20. Excisum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

V. 1. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, pag. 590, ubi locus corruptus est : nam sic legitur, Ἀθθαριμάκ, σύνοδος τῶν κατασκόπων, etc. Verum ex levi mutatione, et germana syllabarum divisione, totum restituas sic : Ἀθηθαρίμ. Ἄ., Σ., ὁδὸς τῶν κατασκόπων. In Latino autem Hieronymi legitur *Abetharim*; haud dubie pro *Athetharim* : *Locus Latine sic habet : Abetharim : pro quo Aquila et Symmachus, exploratorum viam interpretati sunt.*

[Ita in nota ad hunc Eusebii locum. Consule S. Hier. ed. Migne. Sed potius restituendum *Hætharim*; sic enim habet textus Hebraicus. *DRACH.*]

V. 5. Ἄ., σιχαίνας, Σ., ἐνεχάησεν. Sic omnes mss. atque ita vertunt ambo, Gen. xxvii, 46. — Coisl. in marg., ματαίω, ξηρῶ, οἱ λοιποὶ, κούρω.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, κούρω.* Ita Basiliensis et Coisl.

V. 8. Ἄλλος, ἐφ' ὕψους. Ex Basiliensi. Sed

Coisl. in marg., Σ., τοῦ ὕψους. Utramque lectionem edimus.

V. 11. Ἐν Ἀχελγαί. Sic Basil. ad marg. ἐν Ἀχελγαί ἐκ τοῦ πέραν, ὃ ἐστὶν ἐν ἐποικίαις Ἑβραίων. i. e., in Achelgai ex transitu, quod est in habitationibus Hebræorum.

Ibid. Hieronym. *De locis Hebraicis*, pag. 589, ubi Græca Eusebii sic habent : Ἀθή, ἢ καὶ Ἀχελυγαί, ἐν τοῖς βουνοῖς. Supple Σ., ἐν τοῖς βουνοῖς, nam in Latinis Hieronymi sic legitur : « Athie quæ et Achalgai, pro hac Symmachus interpretatur, in collibus. » — Pro Ἀχελγαί, Coisl. in marg., Ἀχελυσεῖν.

V. 12. Basil. ad marg. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν : Μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις, καὶ μὴ συνάψετε πρὸς αὐτούς : οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ. Τοῖς γὰρ υἱοῖς Ἀὐτὸς δέδωκε τὸ μέρος ἐν κλήρῳ., i. e., Et dixit Dominus ad Moysen : Ne inimicitias habeatis cum Moabitibus, et ne con-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἀπέναντι τῆς πέτρας. Ἄλλος, ἔναντι Κυρίου.	10.
15.	15. Τοῦτο τῆ ὕδωρ ἀντιλογίας. Ἄλλος, τοῦτο τὸ ὕδωρ λοιδορίας.	15.
21.	21. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν. Ἄλλος καὶ οὐκ ἠθουλήθη.	21.
24.	24. Ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ἄλλος, ἐν τῷ ὕδατι.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Ante petram. <i>Alius</i> , coram Domino.	10.
15.	15. Hæc aqua contradictionis. <i>Alius</i> , hæc aqua contumeliæ.	15.
21.	21. Et noluit. <i>Alius</i> , nec voluit.	21.
24.	24. Super aqua. <i>Alius</i> , in aqua.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Numerorum.

V. 15. Ἄλλος, τοῦτο τὸ ὕδωρ λοιδορίας. Sic quædam exemplaria.

V. 21. Ἄλλος, οὐκ ἠθουλήθη. Ex eodem Basil. V. 24. Ἄλλος, ἐν τῷ ὕδατι. Ex eodem.

CAPUT XXI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ὅδον τῶν κατασκόπων.	1. Ὅδον Ἀθαρείν.	1.
5. Ἐνεκάκησεν.	5. Προσώχτισεν. Διακένω. Οἱ λοιποὶ, κούφω.	5.
8. Τοῦ ὕψους.	8. Ἐπὶ σημείου. Ἄλλος, ἐφ' ὕψους.	8.
11. Ἐν τοῖς βουνοῖς.	11. Ἐν Ἀχελγαί.	11.
12.	12. Ἐκείθεν ἀπῆραν.	12.
13.	13. Καὶ ἐκεῖθεν ἀπάραντες παρένέβαλον εἰς τὸ πέραν.	13.
17. Καταλέξατε.	17. Ἐξάρχετε.	17.
20.	20. Τοῦ λελαξευμένου.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Viam exploratorum.	1. Viam Atharin.	1.
5. Defecit.	5. Exhorruit. Inani. <i>Reliqui</i> , levi.	5.
8. Excelsi.	8. Super signum. <i>Alius</i> , super excelsum.	8.
11. In collibus.	11. In Achelgai.	11.
12.	12. Inde promoverunt.	12.
13.	13. Et inde promoventes castra metati sunt trans.	13.
17. Enumerate.	17. Præcinite.	17.
20.	20. Excisi.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

jungamini cum illis : non enim dabo vobis de terra eorum in sorte. Nam filiis Lot dedi montem in sorte. *Deut.* 11, 9.

V. 15. *Basil.* Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Σὺ παραπορεύῃ σήμερον τὰ ὄρια Μωάβ τὴν Ἀροῆρ, καὶ προσάξετε ἐγγὺς ὑμῶν Ἀμμάν. Μὴ ἐθθραίνετε αὐτοῖς καὶ μὴ συνάψετε πρὸς αὐτούς· οὐ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν Ἀμμάν τοῖς ἐν κλήρῳ ὅτι τοῖς υἱοῖς Λώτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς φάραγγος Ζαρεθ, καὶ παρένέβαλον. Καὶ τούτων μέμνηται Μωϋσῆς ἐν Δευτερονομίῳ ἃ ἐν μόνοις τῶν Σαμαρειτῶν εὐρομεν. i. e.. Et dixit Dominus ad Moysen dicens : Tu pertuisilibi hodie terminos Moab Aroer : et adducetis prope vos Amman : ne inimicitias geratis cum eis, et ne jungamini cum illis. Non enim dabo de terra filiorum Amman iis qui sunt in sorte : quia filiis Lot dedi eam in sorte. Et profecti sunt ex valle Zareth, et castrametati sunt. *Deut.* 11,

19. Horum etiam meminit Moyses, in Deuteronomio : quæ in solis Samaritanorum libris reperimus.

Hos tres versus ex Basiliensi desumpsimus prout erant in Hebraico texto Samaritano, quos Origenes secundum LXX Interpretum versionem huic loco adaptavit : sunt autem excerpta ex Deuteronomii libro, quæ Samaritani in libri Numerorum seriem invexerant, prout reperitur etiam in hodierno Samaritano, ubi multa alia quæ in Basiliensi non observantur, ex eodem Deuteronomio in Numerorum librum translata deprehenduntur. Vide in Præliminaribus.

V. 17. Ἀ., Σ., καταλέξατε. Ita Coislin. Quam lectionem tacito interprete affert Basiliensis.

V. 20. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, ad vocem *Phasga*, Græce Φασγά. LXX quoque Interpretes $\pi\lambda\delta\delta$ λαξευτῶν interpretantur. *Deuter.* 11, 49.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΙΑΚΥΤΑΑΣ.
בערבות מואב 1	1.	1. Πρὸς ὀμαλά Μωάβ.
מואב משני 3	3.	3.
עצום הוא ממני 6	6.	6.
הגהם 11	11.	11.
לשנן 22	22.	22. Σατάν.
את-האתן להכותה הדרך 23	23.	23. Τὴν ὁνάδα αὐτοῦ ἐκκλῖνας αὐτὴν τὴν ὁδόν.
ויעמד 24	24.	24. Καὶ ἔστη.
יהה 31	31.	31.
לשנן 32	32.	32.
אסדרע בעניני 34	34.	34.
אזע תדבר 35	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In campestribus Moab.	1. In campestribus Moab.	1. Ad plana Moab.
3. Moab a faciebus.	3. <i>Vacat.</i>	3.
6. Osseus iste præ me.	6. Fortior me est.	6.
11. Pugnare.	11. Fugnans abigere.	11.
22. In adversarium.	22. Contra Balaam.	22. Satan.
23. Asinam ad declinare faciendum eam viam.	23. Et vellet eam ad semitam reducere.	23. Asinam ejus ad declinare faciendum eam viam.
24. Et stetit.	24. Stetit.	24. Et stetit.
31. Domini.	31. <i>Vacat.</i>	31.
32. In adversarium.	32. Ut adversarer.	32.
34. Si malum in oculis tuis.	34. <i>Vacat.</i>	34.
{35. Illud loqueris.	35. Cave ne aliud, quam præcepero tibi, loquaris.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Numerorum.

V. 1. Eusebius *De locis Hebraicis* in editione Hieronymiana, pag. 392, sic habet Ἀραβὼθ Μωάβ, ἔνθα δεύτερον ἠριθμήθη ὁ λαὸς πρὸς ὀμαλά Μωάβ ἐπὶ τὴν περιάδα τῆς Μωάβ. Quæ vitio certe laborant, et sic haud dubie restituenda : Ἀραβὼθ Μωάβ, ἔνθα δεύτερον ἠριθμήθη ὁ λαός. Ἀ., πρὸς ὀμαλά Μωάβ. Σ., ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. Sic autem legendum esse patet ex versione Hieronymi, quæ sic habet : « Araboth Moab, ubi secundo numeratus est populus : quod Aquila interpretatur *humilia*,

sive æqualia Moab : hanc habens consuetudinem, ut eremum propter planitiem, ὀμαλήν, id est, *æqualem* interpretetur et *planam*. Denique Symmachius, pro *Araboth Moab*, « *campestris Moab* » transtulit. » Asseritur item hæc lectio ex iis quæ infra dicimus ad cap. 1, v. 7 Deuteronomii.

V. 3. Ἀλλ., Βαλάχ ἀπὸ προσώπου. Sic Basil.

V. 6. Ἀλλ., ἰσχύει οὗτος ἡ ἡμεῖς. Ex eodem.

V. 11. Ἀλλ., ἐκπολεμήσαι. Ex Basil.

V. 22. Lectio Aquilæ, Σατάν, Latine effortur apud

CAPUT XXIII NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
מנה 10	10.	10.
אין 12	12.	12.
הפנה 14	14.	14. Λαξευτήν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Numeravit.	10. Dinumerare possit.	10.
12. Hud.	12. <i>Vacat.</i>	12.
14. Collis.	14. Phasga.	14. Excisam.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
3.	3. Μωάβ ἀπὸ προσώπου. Ἄλλος, Βαλάκ ἀπὸ προσώπου.	3.
6.	6. Ἰσχυρότερός μου ἐστὶ. Ἄλλος, ἰσχύει οὗτος ἢ ἡμεῖς.	6.
11.	11. Πατάξαι. Ἄλλος, ἐκπολεμήσαι.	11.
22.	22. Διαβάλλειν.	22. Ἀντικεῖσθαι.
23.	23. Ἐν τῇ βάρβω τοῦ ἐκκλίνας αὐτὴν. Ἄλλως, ἐν τῇ βάρβω αὐτοῦ τοῦ εὐθῦναι αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ.	23.
24.	24. Καὶ ἐστη.	24.
31.	31. Κυρίου. Ἄλλος, Θεοῦ.	31.
32. Ἐναντιοῦσθαι.	32. Εἰς διαβολὴν σου.	32. Ἀντικεῖσθαι.
34.	34. Εἰ μὴ σοι ἀρέσκει. Ἄλλος, εἰ μὴ σοι ἀρέσκει. Ἄλλος, εἰ μὴ σοι δοκεῖ.	34.
35.	35. Τοῦτο φυλάξῃ λαλῆσαι. Ἄλλος, αὐτὸ ποιήσεις.	35.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In campestri Moab.	1. Ad occidentem Moab.	1. Ad occidentem Moab.
3	3. Moab a facie. <i>Alius</i> , Balac a facie.	3.
6.	6. Fortior me est. <i>Alius</i> , fortior est hic nobis.	6.
11	11. Percutere. <i>Alius</i> , debellare.	11.
22.	22. Differre.	22. Obstare.
23.	23. In virga ad declinare faciendum eam. <i>Alius</i> , in virga sua ad dirigendum eam in via.	23.
24.	24. Et stetit.	24.
31.	31. Domini. <i>Alius</i> , Dei.	31.
32. Adversari.	32. In dilationem tuam.	32. Obstare.
34.	34. Si tibi non satisfaciat. <i>Alius</i> , si tibi non placet. <i>Alius</i> , si tibi non videtur.	34.
35.	35. Hoc observabis loqui. <i>Alius</i> , ipsum facies.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Numerorum.

Procopium, qui sic habet: « Hebraismus quidem, impedire: Aquilas vero, *Satan*, habet: Theodotion, *obstare*. » Basiliensis ad Theodotionem, ἀντικεῖσθαι.

V. 23. Ἄ., τὴν ὁνάδα, etc. Ex Basiliensi.

Prima lectio LXX Interpretum sic habetur in eodem codice. Sequens vero est editionis Romanæ.

Ibid. 77. Coislin. in' textu, καὶ ἐπάταξεν. Edit. Rom. καὶ ἐτοπτε. Coislin. in marg., ἐπαίσε Βαλαάμ.

V. 31. Ἄλλ., Θεοῦ. Ex Basiliensi.

Ibid. 77. Ο΄, μάχα:ραν, marg., βρομφαίαν.

V. 32. Coislin. Σ., ἐναντιοῦσθαι. Θ., ἀντικεῖσθαι. Ο΄, εἰς διαβολὴν σου. Lectionem Symmachi in textu τῶν Ο΄ collocat Basil.

V. 34. Ἄλλ., εἰ μὴ σοι ἀρέσκει. Ἄλλ., εἰ μὴ σοι δοκεῖ. Ex Basiliensi. Εἰ μὴ σοι ἀρέσκει, videtur esse Symmachi, qui simile dictum Hebraicum ita vertit supra, Exod. xxi, 8.

V. 35. Ἄλλ., αὐτὸ ποιήσεις. Ex Basiliensi.

V. 38. 77. Ο΄, λαλῆσω, marg., φυλάξομαι λαλῆσαι.

CAPUT XXIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἐξηκριβάσατο. Ἄλλος, ἐξ-ιχνιάσατο.	10.
12.	12. Τοῦτο. Ἄλλος, ταῦτα.	12.
14.	14. Λελαξευμένου.	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Accurate computavit. <i>Alius</i> , vestigavit.	10.
12.	12. Hoc. <i>Alius</i> , hæc.	12.
14.	14. Excisi.	14.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
19 ויכזב ויהגח	19.	19. Καὶ διαψεύσεται.
21 ותודעת כלך	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
19. Ut mentiatur.	19. Ut mentiatur.	19. Et mentiatur.
Ut poeniteat eum.	Ut mutetur.	
21. Et triumphus regis.	21. Clangor victoriae regis.	21.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Numerorum.		
V. 10. Ἄλλος, ἐξιγινάσατο. Ex Basiliensi.	V. 14. Ex Hieronymo. Vide supra c. XXI, v. 20.	
V. 12. Ἄλλ., ταῦτα. Ex eodem.	V. 19. Sic Coislilianus. In Basiliensi vero hæc sine	

CAPUT XXIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 פניו	1.	1.
7 יתלכמו כחליו ורעו	7.	7.
וירם כואג כלטו		Ἵπερ Γώγ.
17 אראנו ו'א עתה אשרנו ולא קרוב וקם שבט ובחץ פאתי כואב ויקרא	17.	17. Ὀψομαι αὐτὸν καὶ οὐ νῦν, προσκοπῶ αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ ἐγγύς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Facies ejus.	1. Vultum suum.	1.
7. Fluet aqua de situlis ejus, et semen ejus.	7. Fluet aqua de situla ejus.	7.
Et exaltabitur præ Agag rex ejus.	Tolletur propter Agag rex ejus.	Super Gog.
17. Videbo eum, et non nunc; intuebor eum, et non prope.	17. Videbo eum, sed non modo; intuebor illum, sed non prope.	17. Videbo illum, et non nunc, prospiciam illum, sed non prope.
Et surget virga.	Consurget virga.	
Et configet angulos Moab.	Et percutiet duces Moab.	
Et destruet.	Vastabitque.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Numerorum.

V. 1. Τὴν ὄψιν αὐτοῦ. Ex Basiliensi.
 V. 7. Procopius pag. 420 hæc notat: «Ejus loco quod dicitur, *Et prodibit homo, posuit Symmachus, aquas rigantes, et incrementum adjuvantes.* » Quid legerint LXX qui ita verterunt, non in promptu est divinare. Sed neque Symmachi versio, cujus Græca non habemus, ita facile percipitur. Ibid. Ἄ., Σ. ὑπερ Γώγ. Ita Coislin. Basil. id ascribit uni Symmacho, cujus lectionem plenam habet. Καὶ ὑψοθήσεται ὑπερ Γώγ βασιλεὺς αὐτοῦ. Sic ex mss. nostris recte. Drusius legerat, καὶ ὑψοθήσεται ὑπερ Ἰσραήλ βασιλέως αὐτοῦ.

Cap. XXV Numerorum. Ex cod. Colb. 3084.

2. + Eorum; et adoraverunt idola eorum. 3. Et initiatus est Israel Beelphegor, et iratus est furore Dominus in Israel. 4. Et dixit Dominus Mosi: Accipe omnes principes populi, et ostenta eos Domino contra solem, et avertetur ira furoris Domini ab Israel. 5. Et dixit Moses tribubus Israel: Occidite unusquisque proximum suum initiatum Beelphegor. 6. Et ecce homo filiorum Israel veniens adduxit fratrem suum ad Madianitidem in conspectu Mosi, et in conspectu omnis synagogæ filiorum Israel: ipsi autem stebant ad ostium tabernaculi testimonii. 7. Et videns Phinees filius Eleazar, filii Aaron sacerdotis, exsurrexit de medio synagogæ, et accipiens sromasten in manu ✕ sua: 8. ingressus est post hominem Israelitam in caminum, et transfodit utros-

2. + Αὐτῶν; καὶ προσεκύνησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. 3. Καὶ ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ Βεελφεγὼρ, καὶ ὤργισθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραὴλ. 4. Καὶ εἶπεν Κύριος τῷ Μωσῆ, λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ, καὶ παραδειγμάτισον αὐτοὺς ✕ τῷ: Κυρῆν ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ἡ ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ. 5. Καὶ εἶπεν Μωσῆς ταῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ: Ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν οἰκτεῖον αὐτοῦ τὸν τετελεσμένον τῷ Βεελφεγὼρ. 6. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐλθὼν προσήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μαδιανεῖτιν ἐναντίον Μωσῆ καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ: αὐτοὶ δὲ ἔκλειον παρὰ τῆν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 7. Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ, υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, ἐξάνεστη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, καὶ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

19. Ἴνα διαφεύσῃται.	19. Διαρτηθῆναι. 'Απειληθῆναι. Ἄλλοι, ἵνα μετανοήσῃ.	19.
21. Σημεῖν.	21. Τὰ ἐνδοξα ἀρχόντων.	21. Σάλπιγγ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
19. Ut mentiatur.	19. Ut suspendatur. Minas patiat. <i>Alius</i> , ut poeniteat eum.	19.
21. Signum.	21. Præclara principum.	21. Tuba.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Numerorum.

interpretum nominibus jacent.

V. 21. Σ., σημεῖον. Θ., σάλπιγγ. Procopius, p. 420: « Symm., signum, Theodot., tuba. »

Ibid. Ἄλλοι, ἵνα μετανοήσῃ. Ex Basil.

CAPUT XXIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὴν ὄψιν αὐτοῦ.	1.
7. Ὑδατα.	7. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ.	7.
Καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ Γῶγ βασιλεὺς αὐτοῦ.	Καὶ ὑψωθήσεται ἡ Γῶγ βασίλεια.	
17. Ὅρῳ αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ ἐγγύς.	17. Δεῖξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν, μακαρίζω, καὶ οὐκ ἐγγίξει.	17.
'Αναστήσεται σκῆπτρον.	'Αναστήσεται ἄνθρωπος.	
Καὶ παῖσι κλίματα Μωάβ.	Καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγούς Μωάβ.	
'Ἐξερευνήσει.	Προνομεύσει.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Faciem suam. <i>Alius</i> , vultum suum.	1.
7. Aquas rigantes, et incrementum adjuvantes.	7. Egredietur homo de semine ejus.	7.
Et exaltabitur super Gog rex ejus.	Et exaltabitur Gog regnum.	
17. Video ipsum, sed non prope.	17. Ostendam ei, et non modo; beatifico, et non appropinquat.	17.
Exsurget sceptrum.	Exsurget homo.	
Et percutiet climata Moab.	Et percutiet duces Moab.	
Investigabit.	Prædabitur.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Numerorum.

V. 13. πῦρ ἦν πῦρ. Ο', καλὸν ἢ πονηρόν. Coisl. ad marg., μικρὸν ἢ μέγα.

dem σκῆπτρον. Ibid. Σ., καὶ παῖσι κλίματα Μωάβ; Sic omnes mss. Regii. Drusius legerat τὸ κλίμα.

V. 17. 'Α., ὄψομαι αὐτὸν etc. Ex *Demonstratione evang. Eusebii*. Ibid. Σ., ἀναστήσεται σκῆπτρον. Sic mss. Regii et Drusius. Eandem vocem וַיַּבֵּן ἐξουσία vertit Symmachus, Gen. κλιχ, 10, et Aquila ibi-

Ibid. Σ., ἐξερευνήσει. Sic omnes mss. Drusius, ἐρευνήσει.

V. 24. וַיִּבְרַח. Coisl., Ο', Κιτιέων. marg. ✕ Χε-τεεῖν cum asterisco.

Cap. XXV Numerorum. Ex cod. Colb. 3084.

λαβὼν σειρομάστιγν ἐν τῇ χειρὶ ✕ αὐτοῦ : 8. Εἰσηλθεν ὀπίσω τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλῆτου εἰς τὴν κάμεινον, καὶ ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους τὸν τε ἄνθρωπον τὸν Ἰσραηλῆτιγν καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς Ἰσραήλ. 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ ὅ' καὶ κ' χιλιάδες. 10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 11. Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως κατέπαυσεν τὸν θυμὸν μου ἀπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ζηλώσαι + αὐτὸν : τὸν ζηλὸν μου ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐξανάλωσα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλω μου. 12. Οὕτως εἰπὼν· Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ ✕ διαθήκην εἰρήνης μου : 13. Καὶ ἔσται αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατίας αἰωνίας, ἀνθ' ὧν ἐζήλωσεν τῷ Θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξιλιάσατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

que, hominem Israelitam et mulierem per vulvam ejus. Et cessavit plaga a filiis Israel. 9. Et fuerunt mortui in plaga quatuor et viginti millia.

μήτρας αὐτῆς. Καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν ὅ' καὶ κ' χιλιάδες.

10. Et locutus est Dominus ad Mosen, dicens·

11. Phinees filius Eleazar filii Aaron sacerdotis sedavit furorem meum ab Israelitis, zelando + eum : zelum meum in eis, et non consumpsi filios Israel in zelo meo. 12. Sic dicit : Ecce ego do illi ✕ testamentum pacis meæ : 13. Et erit ei et semini ejus post eum testamentum sacerdotii sempiterni pro eo quod zelavit Deo suo, et depropitiavit pro filiis Israel. 14. Nomen autem hominis Israelitæ percussi, qui percussus est cum Madianitide, Zambri filius Salom,

princeps domus familiæ Symeon. 15. Et nomen mulieri, quæ percussa est, Madianitidi, Chasbi filia Sur principis gentis Isommoth domus familiæ filiorum Madian est. 16. Et locutus est Dominus ad Mosen, dicens + Loquere filiis Israel, dicens: 17. Hostes estote Madianitis, et percutite eos: 18. quoniam hostes

14. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλιτοῦ τοῦ πεπληγότος, ὅς ἐπληγή μετὰ τῆς Μεδιανίτιδος, Ζαμβρι υἱὸς Σαλώμ ἀρχῶν οἴκου πατριᾶς Συμεών. 15. Καὶ ὄνομα τῆς γυναίκε τῆς πεπληγυῖα τῆς Μεδιανίτιδος Χασβὶ θυγατὴρ Σούρ ἀρχόντος ἔθνους Ἰσομμόθ οἴκου πατριᾶς τῶν υἱῶν Μεδιάν ἐστίν. 16. Καὶ ἔλα-

CAPUT XXV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תצוה 3	3.	3. Ἐξευγίσθησαν.
עשה 4	4.	4. Καὶ ἀνάπηξον.
הנצמדם 5	5.	5.
רמח 7	7.	7. Κόντον.
הקבה 8	8.	8. Τὸ τέγος.
הכנה 18	18.	18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et conjunxit se.	3. Initiatusque est.	3. Jugati sunt.
4. Et suspendere fac.	4. Et suspende.	4. Et confige.
5. Conjugantes se.	5. Qui initiati sunt.	5.
7. Lanceam.	7. Arrepto pugione.	7. Contum.
8. Lupanar.	8. Lupanar.	8. Tectum.
18. Percussam.	18. Quæ percussa fuera..	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Numerorum.

V. 1. Sic Coislin. Basiliensis vero sine interpretis nomine, ἐξευγίσθη. Editio item Rom. in singulari habet ἐτελέσθη.

V. 4. 'A., καὶ ἀνάπηξον. Σ., καὶ χρέμασον. Sic Basiliensis et Drusius. Alii codices habent ad Aquilam, ἀνάπηξον, minus recte.

Ex Numerorum cap. XXVI desumpta ex eodem cod. Colb. 3084.

Et factum est post plagam, et locutus est Dominus ad Mosen et ad Eleazar filium Aaron sacerdotem dicens: Accipe principium totius synagogæ a

V. 5. Coislin. Σ., μνηθέντας, quam lectionem Aquilæ tribuit Basiliensis, habet enim ἀμνηθέντας, mendose, ut liquet, pro 'A., μνηθέντας.

V. 7. 'A., κόντον. Σ., δόρυ. Sic omnes mss. et Drusius. In ms. Oxoniensi, teste Briano Waltono,

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ υἱὸν Ἀαρὼν τὸν ἱερέα λέγων Ἄβε τὴν ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς

CAPUT XXVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תקח הכהן 3	3.	3.
בערבת מואב היציאם 4	4.	Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ. 4.
הפקיהם 22	22.	22.
ואלה פקדי דלוי 57	57.	57.
בני בתך בני 62	62.	62.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Sacerdos cum eis.	3. Sacerdos.	3.
In caespitibus Moab.	In caespitibus Moab.	Ad plana Moab.
4. Egredientibus.	4. Vacat.	4.
22. Ad visitatos suos.	22. Numerus.	22.
57. Et isti visitati Levi.	57. Hic quoque est numerus filiorum Levi.	57.
62. In medio filiorum.	62. Inter filios	62.

sunt vobis in dolo ✕ suo ; quæcunque decipiunt vos per Phogor et per Chasbi filiam principis Madian, sororem eorum, quæ percussa est in die plagæ propter Phogor.

ἡμᾶς διὰ Φογῶρ, καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἀρχοντος

λησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων + Ἀλάησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λέγων : 17. Ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιηναίοις καὶ πατάξατε αὐτούς. 18. Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι ✕ αὐτῶν ; ὅσα δολιοῦσιν Μαδιάμ, ἀδελφὴν αὐτῶν, τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ

ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογῶρ.

CAPUT XXV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ ἐτελέσθη. Ἄλλος, ἐξευγίσθη.	3.
4. Καὶ κρέμασον.	4. Καὶ παραδειγμάτισον.	4.
5.	5. Τὸν τετελεσμένον.	5.
7. Δόρυ.	7. Σειρομάστιγην.	7.
8. Τὸ πορνεῖον.	8. Κάμινον.	8.
18.	18. Πεπληγυῖαν. Ἄλλος, πληγείσαν.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Et initiatus est. <i>Alius</i> , jugatus est.	3.
4. Et suspende.	4. Et ostenta.	4.
5.	5. Initiatum.	5.
7. Hastam.	7. Pugionem.	7.
8. Fornicem.	8. Caminum.	8.
18.	18. Quæ percussa fuerat. <i>Alius</i> , percussam.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Numerorum.

legitur σειροκοντοδορυμάστιγην, ubi tres versiones Ἄ., Σ., Ο' in una voce concluduntur. — Coislín. Ἄ., κόντον, δόρυ, ῥομφαίαν, sic consequenter. Secunda autem lectio est Symmachi.

V. 8. Ἄ., τὸ τέγος. Σ., τὸ πορνεῖον. Sic Basil. et alii. Nobilius legit ad Symmachium πυρίνιον, per-

Ex Numerorum cap. XXVI desumpta ex eodem cod. Colb. 3084.

ἀπὸ χ' ἔτους καὶ ἐπάνω, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐλάλησε. . . . .

peram. Aliquot codices habent πορνείον, male. Aliteri lectioni favet etiam Procopius, pag. 423 : « Καμινεῖον enim, ait, Aquilas quidem, *lectum*; Symmachus vero, *prostibulum*, exposuit. — Coislín. Σ., πορνεῖον.

V. 18. Ἄλλος, πληγείσαν. Ex Basil.

viginti annis et supra, per domos familiarum suorum : omnis qui procedit ad standum in acie in Israel. Et locutus est . . . . .

CAPUT XXVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὁ ἱερεὺς. <i>Alius</i> addit, αὐτοῖς. <i>Alius</i> , μετ' αὐτῶν.	3.
Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	Ἐν Ἀραβῶθ Μωάβ.	Ἐν δυσμαῖς Μωάβ.
4.	4. Ἐξελεθόντες. Ἄλλος, ἐκπορευόμενοι.	4.
22.	22. Κατ' ἐπίσκεψιν. Ἄλλος, κατὰ σκοπὴν. Ἄλλος, κατ' ἐπίσκοπὴν.	22.
57.	57. Καὶ υἱοὶ Λευί. Ἄλλος, καὶ οἱ ἐπισκευμμένοι Λευί.	57.
62.	62. Ἐν τοῖς υἱοῖς. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν.	62.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sacerdos. <i>Alius</i> addit, eis. <i>Alius</i> , cum eis.	3.
In campes tri Moab.	In Araboth Moab.	In occidente Moab.
4.	4. Qui exierunt. <i>Alius</i> , qui egressi sunt.	4.
22.	22. Secundum recognitionem. <i>Alius</i> , secundum lustrationem. <i>Alius</i> , secundum visitationem.	22.
57.	57. Et filii Levi. <i>Alius</i> , et lustrati Levi.	57.
62.	62. In filiis. <i>Alius</i> in medio filiorum.	62.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
63. בערבות כואב	63.	63. Πρὸς ὀμαλά Μωάβ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
63. In campestribus Moab.	63. In campestribus Moab.	65. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Numerorum.

V. 3. *Al. addit, αὐτοῖς. Al., μετ' αὐτῶν.* Ex Basiliensi. Ibid. et v. 63. Eusebius *De locis Hebraicis*, ad vocem Ἀραβῶθ Μωάβ. Vide supra notam ad cap. xxii, v. 1.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
8. וּבֶן אֵין דָּ	8.	8.
אחד-בן-לחָד		
11. וירש אותה	11.	11.
14. במריבת	14.	14.
21. במשפט הארים	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Et filius non ei.	8. Absque filio.	8.
Hæreditatem ejus.	Ad filiam ejus transibit hæreditas.	
11. Et hæreditabit eam.	11. Dabitur hæreditas.	11.
14. In jurgio.	14. In contradictione.	14.
21. In judicio Urim.	21. Consulet Dominum.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Numerorum.

V. 8. Ἄλλος, υἱὸς μὴ ἕχη. Basil.
Ibid. Ἄλλος, τὸν κληρον.

V. 11. Ἄλλος, κληρονομήσεται αὐτόν. Ita Basil.
V. 14. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀνταπεινῶν. Basil.

CAPUT XXVIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1. וְדַבֵּר	1.	1.
5. הַהִין		5.
8. תעשה	8.	8.
11. תְּקַרְבֵּוּ	11.	11.
27. וְתִקְרַבְתֶּם	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Locutus est.	1. Dixit quoque.	1.
5. Hin.	5. Hin.	5.
8. Facies.	8. Offeretis.	8.
11. Accedere facietis.	11. Offeretis.	11.
27. Et accedere facietis.	27. Offeretisque.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Numerorum.

V. 1. *Basiliensis ad marg.* Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἴδον ὅσα ἐποίησεν τοῖς δυὸ βασιλευσίν· οὕτως ποιήσει Κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, εἰς ἃ· σὺ παρελεύσῃ ἐκεῖ· οὐ φοβηθήσῃ, Κύριος ὁ Θεὸς σου αὐτὸς πολεμήσει αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν. Καὶ ταῦτα καίεται ἐν τῷ Δευτερονόμιῳ. i. e. Et dixit ad eum : « Oculi tui viderunt quæcumque fecit duo-

bus regibus; sic faciet Dominus omnibus regnis, in quæ tu transibis illuc : ne timueris, Dominus Deus tuus ipse debellabit eos vobiscum. Hæc etiam jacent in Deuteronomio. » (iii, 21.)

Hunc locum ex Deuteronomio huc translatum mutuumur ex codice Basiliensi, cum nota Origenis subjuncta. Etsi vero hic non moneat quare hunc locum

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

63. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.
SYMMACHUS.

63. Ἐν Ἀραβῶθ Μωάβ.
LXX INTERPRETES.

63. Ἐν δυσμαῖς Μωάβ.
THEODOTIO.

63. In campestri Moab.

63. In Araboth Moab.

63. In occidente Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, ἐκπορευόμενοι. Ex Basil.

V. 57. Ἄλλος, καὶ οἱ ἐπισκευασμένοι Λευί. Basil.

V. 22. Ἄλλος, κατὰ σκοπὴν. Basil.

V. 62. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῶν οὐν. Basil.

CAPUT XXVII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Καὶ υἱὸς μὴ ἦ αὐτοῦ. Ἄλλος, υἱοὺς μὴ ἔχη.

11. Κληρονομήσαι τὰ αὐτοῦ. Ἄλλος, κληρονομήσεται αὐτόν.

14. Ἐν τῷ ἀντιπίπτειν. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀντειπεῖν.

21. Τὴν κρίσιν τῶν δῆλων. Οἱ λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν φωτισμῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8. Et filius non fuerit ei. *Alius*, filios non habuerit.

11. Ad hæreditandum ea quæ ipsius sunt. *Alius*, hæreditabit illum.

14. Cum obsisteret. *Alius*, cum contradiceret.

21. Judicium manifestorum. *Reliqui*, iudicium illuminationum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Numerorum.

V. 21. Οἱ λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν φωτισμῶν. Ita Drusus. Vide quæ diximus ad Levit. viii, 8.

CAPUT XXVIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Καὶ ἐλάλησεν.

5. Εἶν. Ἄλλος, εἶν οἴνου. Ἄλλος, εἶν μέτρου τοῦ οἴνου.

8. Ποιήσεις. Ἄλλος, ποιήσετε.

11. Προσάξετε. Ἄλλος, προσάξετε.

27. Καὶ προσάξετε. Ἄλλος, καὶ ποιήσετε.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

1. Et locutus est.

5. In. *Alius*, in vini. *Alius*, in mensuræ vini.

8. Facies. *Alius*, facietis.

11. Offeretis. *Alius*, offeres.

27. Et offeretis. *Alius*, et facietis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Numerorum.

descripsent, id ex præcedentibus liquet, ut supra monuimus, cap. xiiii, v. 1. Nimirum hæc et similia loca ex Deuteronomio in librum Numerorum translata in Samaritano legebantur. Origenes autem secundum versionem LXX Interpretum in libro Numerorum suo loco, ut erant in Samaritano, descripsit: et quidem, ut videtur, ad

marginem Hexaplorum. Hic tamen locus non habetur in hodierna Samaritana Numerorum scriptura.

V. 2. וַיִּלָּאֵם, in tempore suo. Ο΄, ταῖς ἑρταῖς μου. Coislin. marg., ταῖς καρδίαις μου.

V. 5. Ἄλλος, εἶν οἴνου. Hæc lectio, ut et sequentes hujus capituli ex Basiliensi codice prodeunt.

Ex cap. Numerorum XXIX, ut habetur in cod. Colb. 3084.

12... Celebrabit is eam solemnitate[m] Domino, septem diebus. 13. Et offeretis holocausta, oblationem in odorem suavitatis Domino. Die prima vitulos ex bobus tres et decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim, sine macula erunt. 14. Sacrificia eorum similia resecta in oleo, tres decimas vitulo uni, tribus et decem vitulis, et duas decimas arieti uni, in duos arietes. 15. Decimam, decimam agno uni, in quatuordecim agnos. 16. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge, sacrificia eorum et libamina eorum.

17. Et die secunda vitulos ~~ex~~ bobus ^{duodecim}, et arietes duos, agnos anniculos quatuordecim immaculatos : 18. Sacrificium eorum, et libamen eorum, vitulis et arietibus, et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 19. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge : sacrificia eorum et libamina eorum.

20. Die tertia vitulos undecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula. 21. Sacrificium eorum et libamen eorum, vitulis + et : arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 22. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge : sacrificia eorum et libamina eorum.

12. . . . Ἐορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν Κυρίου ζ' ἡμέρας. 13. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα κάρπωμα εἰς ὄσμην εὐωδίας ✕ τῶ : Κυρίῳ. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ πρώτῃ μόσχους ἕκ βοῶν γ' καὶ ι', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἄμωμοι ἔσονται. 14. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, γ' δέκατα τῶ μόσχῳ τῶ ἐνὶ, τοῖς τρισὶν καὶ ι' μόχοις, καὶ β' δέκατα τῶ κριῶ τῶ ἐνὶ, ἐπὶ τοὺς β' κριοῦς. 15. Δέκατον δέκατον τῶ ἀμνῶ τῶ ἐνὶ, ἐπὶ τοὺς δ' καὶ ι' ἀμνοὺς. 16. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

17. Καὶ τῆ ἡμέρᾳ τῆ δευτέρᾳ μόσχους ✕ ἕκ βοῶν : ιβ', καὶ κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 18. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν, τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 19. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

20. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ γ', μόσχους ια', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 21. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν, τοῖς μόχοις + καὶ : τοῖς κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 22. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

CAPUT XXIX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֶחָד יוֹם 1 Τὸ <i>Σαμαρ.</i> , ἡμέραν ἀκουστήν.	1.	1.
אֶחָד יוֹם 8	8	8.
אֶחָד יוֹם 35 Τὸ <i>Σαμαρ.</i> , τελείως ἐπισχέσεως.	35.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Dies clangoris. <i>Samar.</i> , diem audibilem.	1. Dies clangoris	1.
8. Appropinquare facietis. Ascensionem.	8. Offeretis. Holocaustum.	8.
35. Retentio. <i>Samar.</i> , perfectio retentionis.	35. Qui est celeberrimus.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Numerorum.

Partem hujus capituli, prout in Hexaplis erat, mutuamur ex codice Colbertino 3084, ut est ibidem cum obelis et asteriscis.

V. 1. Τὸ *Σαμαρ.*, ἡμέραν ἀκουστήν. Sic omnes mss. Regii et editi. Rom. Mss. vero Regii hanc notam habent, Τὸ *Σαμαρειτικὸν, ἡμέραν ἀκουστήν, σημασία* δὲ ἐν πολλοῖς τὸν σαλπιστὸν εὐρίσκαμεν. ἢ est, « Samaritanus, diem audibilem, significatio-

nem autem in multis locis pro *clangore tubarum* usurpatam reperimus. Interpres Origenis hom. 23 vocat, *festivitatem memoriæ tubarum*. Drusius ponendum censuit, ἡμέρα ἀκουστή, quia *textus hebraicus* nominativum casum expetere videtur. Nos malimus ut in manuscriptis omnibus exstabat exprimere.

V. 8. Ἄλλοις, προσάξετε. Basil.

Ex cap. Numerorum XXIX, ut habetur in cod. Colb. 3084.

23. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ δ', μόσχους ι', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 24. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 25. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

26. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ πέμπτῃ, μόσχους θ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους β' ἀμώμους. 27. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 28. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

29. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ ς', μόσχους ι', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 30. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 31. Καὶ χίμαρρον + ἐξ αἰγῶν : περὶ ἁμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

32. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ ζ', μόσχους ζ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 33. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. . . . .

23. Die quarta, vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 24. Sacrificia eorum, et libamina eorum, vitulis et hircis et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 25. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum juge, sacrificia eorum et libamina eorum.

26. Die quinta, vitulos novem, arietes duos, agnos anniculos duos immaculatos. 27. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et hircis et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 28. Et hircum ex capris pro peccato unum, præter holocaustum juge, sacrificia eorum et libamina eorum.

29. Die sexta, vitulos octo, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 30. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 31. Et hircum + ex capris : pro peccato unum, præter holocaustum juge, sacrificia eorum et libamina eorum.

32. Die septima, vitulos septem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 33. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum. . . . .

CAPUT XXIX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡμέρα σημασίας.	1.
8.	8. Προσποιεῖτε. Ἄλλος, ποσάξετε. Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, κάρπωμα.	8
35.	35. Ἐξόδιον.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
1.	1. Dies significationis.	1.
8.	8. Offeretis. <i>Alius</i> , adducetis. Holocaustum. <i>Alius</i> , oblationem.	8.
35.	35. Exodium.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Numerorum

Ibid. Ἄλλος, κάρπωμα. Basil.
V. 35. Samar., τελείωσις ἐπιστήσεως. Sic omnes mss. Regii cum notis edit. Romanæ. Mss. vero Cyrillo ascribunt. In hunc locum ita Drusius edisserit : « Τελείωσις ἐπιστήσεως, perfectio retentionis aut inhibitionis, id est, perfecta retentio aut inhibitio. πxy, cohibuit, πxy, cohibitio. Festum significat quo populus cohibetur ab opere. Sic dico πxy est

dies cessationis ab opere, cum homines vacant orationi et rebus divinis. Sic ἐορτή, a cohibendo. Proprie et ἀντρονομαστικῶς πxy dicitur xxi Theori, quæ est octava Succoth, id est, Fesli tabernaculorum. Pentecoste tamen sic etiam vocatur. Ab eadem mente prisca Ecclesia Græcæ dicitur συναξιν, id est coactionem, et Latina, collectam. »

CAPUT XXX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

15. וְאִם־דָּבַר יִפְרֹא אֶת־אִשְׁתּוֹ

15.

15. Ἐὰν ἀκυρῶν ἀκυρώσῃ αὐτὴ ὁ ἀνήρ αὐτῆς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

15. Et si infringendo infregerit ea vir ejus.

15. Sin autem extemplo contradixerit.

15. Si abrogando abrogaverit ea vir ejus.

Nota ad cap. XXX Numerorum.

V. 15. Hic Aquilæ locus ex Basiliensi prodit.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

12. מִלְּעֵיבָת מוֹאָב
16. תֹּד סַמָּר.,
διὰ λόγου Φογώρ.

12.

16.

12. Προς οὐαλὰ Μωάβ.
16.

17. זָכָר

17.

17.

18. יָדַעַ

18.

18.

21. רִאֲמוֹר אֶמְצֵא

21.

21.

26. שָׁמַח מְנַחֵם רַחֵם
26. Tò Samar.,
λίβε τὸ τέλος.

26.

26.

47. מִשְׁכַּן יְהוָה

47.

47.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

12. In solitudinibus Moab.
16. Super verbo Pehor. Samar.,
per verbum Phogor.

12. In campestribus Moab.
16. Super peccato Phogor.

2. Ad plana Moab.
6.

17. Masculum.
18. Cognoverunt.
21. Et dixit Elazar.

17. Generis masculini.
18. Virgines.
21. Eleazar quoque sic locutus est.

7.
18.
21.

26. Tolle caput. Samar., sume
impensam.

26. Tollite summam.

26.

47. Tabernaculi Domini.

47. In tabernaculo Domini.

47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Numerorum.

V. 12. Ex Eusebio et Hieronymo. Vide supra, cap. xvii, v. 1, et Deut. i, 7.

Hujusmodi autem notæ ignorance Anesperum nobis illum commentitium invexerunt.

V. 16. Samar., διὰ λόγου Φογώρ. Sic duo mss. Regii, qui hanc notam habent: Tò Σαμαρειτικὸν σαφέστερόν φησι· διὰ λόγου Φογώρ. Id est, «Samar. clarius dicit, per verbum Phogor.» Scholiastes Romanus ac post eum Drusius hanc notam ascribunt Anespero cuidam. Videlicet Romani editores, ut arbitror, præfixam huic scholio notulam abbrevia-

V. 17. Ἄλλος, σπέρματος. Sic Basiliensis sine interpretis nomine.

V. 18. Ἄλλος, ἔγνωσεν. Ex Basiliensi.

ω
tam, an significare putarunt Ἀνέσπερος, quæ haud dubie sibi vult ἀνεπιγράφου, id est, *anonymi*, sive ad litteram, *sine auctoris epigraphe*, qualia multa hujusmodi scholia habentur in catenis omnibus.

V. 21. Basil. ad marg. Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα· Εἶπον πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ τοῦ πολέμου. Τζυτο τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου ὃ συνέταξε Κύριος, πλὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ σιδήρου, καὶ κασσιτέρου, καὶ μολίβου πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρὶ. διὰξετε ἐν πυρὶ, καὶ καθαρισθήσεται· ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τοῦ ἁγνισμοῦ ἁγνισθή-

CAPUT XXXII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

12. תְּרֵיבֵן 12. Tò Samar., ὁ Κε-
vezaï.ç.

12.

12.

14. תְּרֵיבֵן

14.

14.

15. תְּשֵׁבֵן

15.

15.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

12. Cenisæi. Samar., Genezæus.

12. Genezæum.

12.

14. Multiplicatio.

14. Incrementa et alumni.

14.

15. Aversi fueritis.

15. Quod si nolueritis sequi.

15.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13. Ἐάν δὲ περιελῶν περιέλη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. 13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13. Si autem circumuferens circumuferat vir ejus. 13.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12. Εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. 12. Εἰς Ἀραβῶθ Μωάβ. 12.

16. Ἐνεκεν Φογώρ. 16. Ἐνεκεν Φογώρ. 16.

17. Ἄρσενος. Ἄλλος, σπέρματος. 17.

18. Οἶδε. Ἄλλος, ἔγνωσεν. 18.

21. Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ. 21.

26. Λάβε τὸ κεφάλαιον. 26.

47. Τῆς σκηνῆς Κυρίου 47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12. In campestri Moab. 12. In Araboth Moab. 12.

16. Propter Phogor. 16. Propter Phogor. 16.

17. Masculi. *Alius*, seminis. 17.

18. Novit. *Alius*, cognovit. 18.

21. Et dixit Eleazar. 21.

26. Accipe caput. 26.

47. Tabernaculi Domini 47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Numerorum.

σεται. Καὶ πάντα ὅσα ἂν μὴ διαπορεύηται διὰ πυρός, διελεύσεται δι' ὕδατος, καὶ πλυνεῖτε τὰ ἱμάτια ὑμῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ', καὶ καθαρισθήσεται, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. i. e. Et dixit Moyses ad Eleazar sacerdotem: Dic ad viros virtutis qui veniunt ex bello. Hæc est justificatio legis quam præcepit Dominus. Præter aurum et argentum et æs, et ferrum, et stannum, et plumbum, omne opus quod transibit in igne, deducetis in igne, et mundabitur; sed et aqua purificationis purificabitur. Et omnia quæcumque non transierint per ignem, transibunt per aquam. Et lavabis vestimenta vestra die septima, et mundabuntur, et postea ingredientur in castra.

Hanc lectionem, quæ in paucis differt a LXX Interpretum versione, affert ad marginem codex Basiliensis, et ad Samaritanum textum concinnavit Origenes, ut supra non semel observavimus, ac in Hexaplorum margine descripsit, ut quidem opinamur.

V. 26. *Samar.*, λάβε τὸ τέλος. Sic duo mss. Regii et edit. Rom.

Ibid. *Additur in Basil.* Καὶ ἐποίησαν Μοϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ὃν τρόπον, etc. i. e. Et fecerunt Moyses et Eleazar quemadmodum, etc.

Additamentum hoc ex Basiliensi prodit. non est in Hebræo.

CAPUT XXXII NUMERORUM.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12. Διαχωρισμένος. 12.

14. Σύτριμμα. Ἄλλοι, σύσπριμμα. 14.

15. Ἀποστράφησθε. Ἄλλος, ἀποστήσθε. 15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12. Segregatus. 12.

14. Contritio. *Alius*, convolutio. 14.

15. Avertetis vos. *Alius*, deficietis. 15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
נחל השׁ 17	17.	17.
שׁ כסכת 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Accingemur properantes.	17. Armati et acciucti pergemus ad prælium.	17.
38. Versas nomine.	38. Versis nominibus.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Numerorum.

V. 12. Τὸ Σαμαρ., Κεναζατος. Sic omnes Regii codices et edit. Rom., qui hanc notam habent: Ἦτοι ὁ ἀποχωρισας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς βουλῆς τοῦ Ἰσραὴλ λέγοντος, Ὁδὸν πορευομένην εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Id est, « Nimirum, segregans se a consilio Israel dicentis: *Non ibimus in terram promissionis.* » Unus Regius habet Κεναζέ.

V. 14. Ἄλλος, σύστρεμμα. Sic edit. Rom. Incertum est utrum sit varia lectio, an alterius interpretatio.

V. 15. Ἄλλος, ἀποστήσεσθε. Sic Basiliensis.

V. 17. Ἄλλος, ἰνοπλισμένοι παρελευσόμεθα προφυλακῆ. Ex edit. Rom. Incertum autem an va-

CAPUT XXXIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
כרשפר 23	23.	23.
בבני יעקן 31	31.	31.
בנגב 40	40.	40.
בעיי 44	44.	44.
מעיים 45	45.	45.
בערבת מואב 48	48.	48. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
מבית הישמת 49	49.	49
אבל השטים בערבת מואב 50	50.	50. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. In monte Sepher.	23. In monte Sepher.	23.
31. In Bene Isaac.	31. In Bene Isaac.	31.
40. In meridie.	40. Ad meridiem.	40.
44. In Hie.	44. In Hieabarim.	44.
45. Ex Hijim.	45. De Hieabarim.	45.
48. In campestribus Moab.	48. In campestribus Moab.	48. Ad plana Moab.
49. A Beth Iesimoth.	49. De Bethsimoth.	49.
Abel Sittim.	Abelsatim.	
50. In campestribus Moab.	50. In planioribus locis Moabitarum.	50. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Numerorum.

V. 23. Ἄλλος, Ἀρσαφάρ. Οἱ λοιποὶ, ἐν βρει Σαφάρ. Ex Basil. qui habet Ἀρσαφάρ, mendose.

V. 31. Ἄλλος, Βανιακάν. Ἄλλος, υἱὸς Ἰακάν. Ex eodem. Forte melius legatur εἰς υἱὸς Ἰακάν, vel ἐν υἱοῖς Ἰακάν.

V. 40. Sic Ern. Grabe.

V. 44 et 45. Σ., ἐν βουνοῖς. Σ., ἐκ βουνοῖς. Eusebius *De nominibus Hebraicis*. Ἀτή, ἡ καὶ Ἀγελογαί. Σ., ἐν τοῖς βουνοῖς. In editis deest Σ. Sed excidisse certum est. Nam Hieronymus sic vertit: « *Ahie*, quæ et *Achalgai*, pro hac Symmachus interpretatur, in collibus. » Ἄλλος, ἐν τοῖς ὄρησι.

CAPUT XXXIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תחת הארץ 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ea terra.	2. Vacat.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΨ	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Ἐνοπλισάμενοι προφυλακῆν. "Ἄλλος, ἐνοπλισάμενοι παρελευσόμεθα προφυλακῆ.	17.
38. Περιτετειχισμένας.	38. Περιτετειχισμένας. "Ἄλλος, περικεκαλυμμένας. "Ἄλλος, περικεκυλωμένας.	38.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Armati in prima acie. <i>Alius</i> , armati pertransibimus prima acie.	17.
38. Muris circummunitas.	38. Muris circummunitas <i>Alius</i> , circumnectas. <i>Alius</i> , circumdatas.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Numerorum.

ria lectio LXX Interpretum sit.

V. 38. Περιτετειχισμένας. "Ἄλλος, περικεκαλυμμένας. "Ἄλλος, περικεκυλωμένας. Basiliensis in textu habet περιτετειχισμένας. Ad marginem vero περικεκαλυμμένας, quasi variam lectionem affert. Editio Rom. habet in textu περικεκυλωμένας. Ultra

vero sit germana LXX Interpretum versio, incertum. Sed certum videtur tres illas interpretes pertinere. — Coislin. Σ., περιτετειχισμένας, Ο', in textu Coislin., περικεκυλωμένας, ut edit. Rom.

CAPUT XXXIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
25.	25. Σαφάρ. "Ἄλλος, Ἄρσαφάρ. <i>Oi λοιποί, ἐν ὕρει Σαφάρ.</i>	25.
31.	31. Εἰς Βαναία. "Ἄλλος, Βανιακάν. "Ἄλλος, υἱὸν Ἰακᾶν.	31.
40.	40. Ἐν τῷ νότῳ.	40.
44. Ἐν βουνοῖς.	44. Ἐν Γαί. "Ἄλλος, ἐν τοῖς ὕψηλοῖς.	44.
45. Ἐκ βουνοῖς.	45. Ἐκ Γαί.	45.
48. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	48. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	48. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
49.	49. Ἀναμέσον Ἀσιμῶθ "Ἄλλος, τῆς ἀοικήτου. Βεσᾶ. "Ἄλλος, Βεσατταίμ.	49.
50. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	50. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	50. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
25.	25. Saphar. <i>Alius</i> , Arsaphar. <i>Reliqui</i> , in monte Saphar.	25.
31.	31. In Banæa. <i>Alius</i> , Baniacan. <i>Alius</i> , filii Iacan.	31.
40.	40. In austro.	40.
44. In collibus.	44. In Gai. <i>Alius</i> , in excelsis.	44.
45. Ex collibus.	45. Ex Gai.	45.
48. In campestri Moab.	48. Ad occasum Moab	48. Ad occasum Moab.
49.	49. Inter Asimoth. <i>Alius</i> , inhabitabilis. Belsa. <i>Alius</i> , Belsattim.	49.
50. In campestri Moab.	50. Ad occidentem Moab.	50. Ad occidentem Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Numerorum.

Ex Basiliensi. — Coislin., Σ., ἐν τοῖς ὕψηλοῖς. Verum Eusebius *De locis Hebraicis* testificatur Symmachum vertisse ἐν βουνοῖς, uti solet iste ad vocem ἡ. Ilud, ἐν τοῖς ὕψηλοῖς, sine interpretis nomine habet Basil.

V. 48. Ἄ., πρὸς ὀμαλά, etc. Vide quæ diximus

supra, ad cap. xxi, v. 1.

V. 49. "Ἄλλος, τῆς ἀοικήτου. Ex Basil. LXX Interpretes legerunt אֲשִׁימֹת הַבְּרָבָה, qui vertunt ἀναμέσον Ἀσιμῶθ.

Ibid. "Ἄλλος, βεσατταίμ. Ex Basil.

V. 50. Vide quæ diximus Num. xii, v. 1.

CAPUT XXXIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Αὕτη ἔσται. "Ἄλλος, ἡ γῆ ἥτις ἔσται.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Ilæc crit. <i>Alius</i> , terra quæ crit.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פאדענג 3	3.	3.
לביית אבותם 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Angulus meridiei.	3. Pars meridiana.	3.
14. Ad domum patrum suorum.	14. Per familias suas.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Numerorum. (

- V. 2. Ἄλλος, ἡ γῆ ἥτις ἔσται. Ex Basil. esse, κατὰ κληρῶς πατριῶν αὐτῶν, quod incertum
 V. 3. Οἱ λοιποὶ, τὸ πρὸς νότον. Basil. an ex alia editione LXX Interpretum, an ex altero
 V. 14. Post Ῥουθῆν Basil. monet adjiciendum interprete desumptum sit. Alii, κατ' οἴκους πατριῶν

CAPUT XXXV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בערבת מואב 1	1.	1. Πρὸς ὄμαλά Μωάβ
וכוחתם 5	5.	5.
פאדענג		
כרמסא 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In campestribus Moab.	1. In campestribus Moab.	1. Ad plana Moab.
5. Et metiemini.	5. Vacat.	5.
Angulum meridiei.	Contra meridiem.	
30. Omnis percutiens.	30. Homicida.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Numerorum.

- V. 1. Ἄ., πρὸς ὄμαλά, etc. Vide cap. xxii, v. 1. Ibid. Ἄλλος, τὸ πρὸς νότον. Ex eodem. Videtur
 V. 5. Ἄλλος, καταμετρήσεις. Ex Basiliensi. esse versio reliquorum interpretum, ut cap. pra-

CAPUT XXXVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אבותי 7	7.	7.
במדת בני ישראל 9	9.	9.
אביון 12	12.	12
בערבת מואב 13	13.	13. Πρὸς ὄμαλά Μωάβ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Patrum suorum.	7. De cognatione sua.	7.
9. Tribus filiorum Israel.	9. Vacat.	9.
12. Patris earum.	12. Patris earum.	12.
13. In campestribus Moab.	13. In campestribus Moab.	13. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Numerorum.

- V. 7. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ex Basiliensi. V. 12. Τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Alius addit. εἰς γυναῖ-
 V. 9. Ἄλλος, αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Basil. καὶ ἐκ τοῦ δήμου υἱῶν Μανασσῆ υἱοῦ Ἰωσήφ. i. e.

IN DEUTERONOMIUM ADMONITIO.

Deuteronomii paucissimas lectiones dederat Drusius, quas hic multis partibus auctiores proferimus, uti maxime codd. Basiliensi et Coislino, qui longe plura, quam alii, suppeditarunt: etsi in Pentateucho, ubi scilicet eadem plerumque repetuntur, ac sæpe longa series nominum propriorum tribuum, et familiarum contextitur, multo pauciores interpretationes observent mss. nostri, quam in aliis Scripturæ libris. Præter Basiliensem, adhibuimus item codices et libros editos qui sequuntur.

Codicem Regium 1825

Cod. Req. 1872.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Τὸ πρὸς λίβα. <i>Oi λοιποί, τὸ πρὸς νότον.</i>	3.
14.	14. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, κατὰ κληρῶν πατριῶν αὐτῶν. Ἄλλος, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.	14.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3	3. <i>Quod ad africanum. Reliqui, quod ad austrum.</i>	3.
14.	14. <i>Vacat. Al., secundum sortes familiarum suarum. Alius, secundum domos familiarum suarum.</i>	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Numerorum.

αὐτῶν, quæ interpretatio cum Hebraico convenit.

V. 29. *לחל*. Ο., καταμερῖσαι. Coislin. marg., κληρονομήσαι.

CAPUT XXXV NUMERORUM

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
5.	5. Καὶ μετρήσεις. Ἄλλος, καταμετρήσεις. Τὸ πρὸς λίβα. Ἄλλος, τὸ πρὸς νότον.	5.
30.	30. Πᾶς πατάξας. Ἄλλος, πάντα πατάξαντα.	30.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In campestri Moab.	1. Ad occasum Moab.	Ad occasum Moab.
5.	5. Et metieris. <i>Alius, dimetieris.</i> <i>Quod ad africanum. Alius, quod ad austrum.</i>	5.
30.	30. Omnis qui percusserit. <i>Alius, omnem percutientem.</i>	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Numerorum.

cedenti v. 3.

V. 7. *לחל*. Ο., προάστεια αὐτῶν. Coislin. marg., ὁμορῶντα. V. 30. Ἄλλος, πάντα πατάξαντα. Ex eodem

CAPUT XXXVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τῆς πατριᾶς αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	7.
9.	9. Οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Ἄλλος, αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	9.
12.	12. Τοῦ πατρὸς αὐτῶν.	12.
13. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	13. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	13. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Familiae suæ. <i>Alius, patris sui.</i>	7.
9.	9. Filii Israel. <i>Alius, tribus filiorum Israel.</i>	9.
12.	12. Patris eorum.	12.
15. In campestri Moab.	15. Ad occasum Moab.	15. Ad occasum Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Numerorum.

in uxores ex populo filiorum Manasse filii Joseph. Hoc additamentum affertur e Basiliensi codice.

quod in Hebræo non reperitur.

V. 13. Α., πρὸς ὀμαλά, etc. Vide ad cap. xxii, v. 1.

Cod. Reg. 1888.

Cod. Coislin. de quo jam supra, admonitione in librum Numerorum.

Eusebium et Hieronymum De locis Hebraicis.

Theodoretum, editum anno 1642.

Procopium in Heptateuchum.

Agellium in Canticum Deuteronomii.

Editionis Romanæ et Drusii lectiones.

TO EBPAIKON.

1 בערבה מול סוף	1.
חזי זהב	
3 אל-בני ישראל	3.
7 הר	7.
שכני	
בערבה	
8 באו	8.
9 שאת	9.
10 כנוכבי	10.
12 ומשאכם	12.
וריבכם	
14 דברת	14.
17 מכס	17.
21 עלה	21.
22 נבא	22.
24 נאל	24.
27 ותרנגו	27.
31 נשאק	31.
כאשר ישא איש את-בנו	
33 לתור	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. In planitie contra Suph.
Et Di Zahab.
3. Ad filios Israel.
7. Montem.
Vicinos ejus.
In solitudine.
8. Ingreddimini.
9. Ferre.
10. Sicut stellæ.
12. Et onus vestrum
Et contentionem vestram.
14. Locutus es.
17. A vobis.
21. Ascende.
22. Veniemus.
24. Torrentem.
27. Murmurastis.
31. Portavit te.
Quemadmodum portat vir puerum suum.
33. Ad explorandum.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

1.
3.
7.
8.
9.
10.
12.
14.
17.
21.
22.
24.
27.
31.
33.

VULGATA LATINA.

4. In solitudine campestri contra mare rubrum.
Ubi auri est plurimum.
3. Ad filios Israel.
7. Ad montem.
Quæ ei proxima sunt.
Campestria.
8. Ingreddimini.
9. Sustinere.
10. Sicut stellæ.
12. Et pondus.
Ac jurgia.
14. Quam vis facere.
17. Vobis.
21. Ascende.
22. Ad quas pergere.
24. Vallem.
27. Murmurastis.
31. Portavit te.
Ut solet homo gestare parvulum filium suum.
33. Et metatus est.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἐν τῇ ὀμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.
Ἰκανόν.
3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.
Γείτονας αὐτοῦ.
Ἐν ὀμαλῇ.
8.
9. Ἀἴρσιν.
10.
12. Τὸ ἄρμα ὑμῶν.
Καὶ τὴν δικασίαν ὑμῶν.
14.
17.
21.
22.
24. Χαιμάβρου.
27. Προσηρίσατε.
31. Ἦρεν.
Ὡσεὶ ἄραι τροφὸς τὸν υἱόν.
33. Κατασκοπήσαι.

AQUILA.

4. In planitie rubri maris.
Sufficiens.
3. Ad omnes filios Israel.
7.
Vicinos ejus.
In planitie.
8.
9. Tollere.
10.
12. Molem vestram.
Et litigationem vestram.
14.
17.
21.
22.
24. Torrentem.
27. Disceptastis.
31. Sustulit.
Sicut tollit nutritor filium.
33. Ad explorandum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐν τῇ ὁμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.	1. Πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Καὶ καταχρύσεια.	
3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.	3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.	3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.	7. Εἰς ἕρος. Ἄλλος, εἰς τὴν γῆν. Περιοίχους. Ἄλλος, οἰκοῦντας.	7.
Ἐν τῇ πεδιάδι.	Ἄραβά.	Ἐν δυσμαῖς.
8.	8. Εἰσπορευθέντες. Ἄλλος, εἰσθόντες. Ἄλλος, πορευθέντες.	8.
9.	9. Φέρειν.	9.
10.	10. Ὡσεὶ τὰ ἄστρα. Ἄλλος, καθὼς τὰ ἄστρα.	10.
12. Τὸ βάρος ὑμῶν.	12. Τὴν ὑπόστασιν ὑμῶν. Καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν.	12.
14.	14. Ἐλάλησας. Ἄλλος, εἶπας.	14.
17.	17. Ἀφ' ὑμῶν. Ἄλλος, ὑπὲρ ὑμᾶς.	17.
21.	21. Ἀναβάντες. Ἄλλος, διαβάντες.	21.
22.	22. Εἰσπορευσόμεθα. Ἄλλος, εἰσελευσόμεθα.	22.
24.	24. Φάραγος.	24.
27.	27. Διεγογγύσατε.	27. Παρεπιχράνατε τὸ στόμα ἱεροῦ.
31. Ἐβάστασεν.	31. Ἐτροφοφόρησε. Ὡς εἴτις τροφοφορῆσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ.	31.
33.	33. Ἐκλέγεσθαι.	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In planitie rubri maris.	1. Ad occidentem prope rubrum mare. Et auri fodinas.	1.
3. Ad omnes filios Israel.	3. Ad omnes filios Israel.	3. Ad omnes filios Israel.
7.	7. In montem. <i>Alius</i> , in terram. <i>Accolas. Alius</i> , habitantes Araba.	7.
In campestri.	8. Ingressi. <i>Alius</i> , intrantes. <i>Alius</i> , euntes.	Ad occidentem.
8.	9. Ferre.	8.
9.	10. Velut sidera. <i>Alius</i> , quem admodum sidera.	9.
10.	12. Pondus vestrum. Et contradictiones vestras.	10.
12. Pondus vestrum.	14. Locutus es. <i>Alius</i> , dixisti.	12.
14.	17. A vobis. <i>Alius</i> , super vos.	14.
17.	21. Ascendentes. <i>Alius</i> , trans-euntes.	17.
21.	22. Ingrediemur. <i>Alius</i> , intrabimus.	21.
22.	24. Vallem.	22.
24.	27. Obmurmurastis.	24.
27.	31. Gestavit. Sicuti si quis homo gestet filium suum.	27. Exacerbastis os Domini.
31. Gestavit.	33. Ad eligendum.	31.
33.		33.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
זולתי 36	56.	36. Παρεκτός.
יגולתי 38	58.	38.
יהושע		Ἰησοῦα.
יהיה וטפנס אשר אכרתם לבו יהיה יבניכ 59	59.	59. * Καὶ τὰ παιδᾶ ὑμῶν, ἃ * εἶπετε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι.
אתם פני לכם וסעי המדברה 40	40.	40. Καὶ ὑμεῖς νεύσατε αὐτοῖς, καὶ ἐπάρατε τὴν ἔρημον.
ותגרו 41	41.	41. Ἐξώσασθε.
ותחינו לעלת		Ὁμολοῦσαντες.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
56. Præter.	36. Præter.	36. Præter.
38. Hæreditare faciet eam.	38. Sorte terram dividet.	38
Jehosua.	Josue.	Jesua.
59. Et parvulus vester, quem dixistis in prædam erit, et filii ves- tri.	59. Parvuli vestri de quibus di- xistis, quod captivi ducerentur, et filii.	59. * Et parvuli vestri, quos * dixistis in prædam fore
40. Et vos respicite vobis, et proficiscimini in desertum.	40. Vos autem revertimini et abite in solitudinem.	40. Et vos annuite vobis, et proficiscimini in desertum.
41. Et accinxistis. Et sategistis. Ad ascendendum.	41. Cumque instructi armis. Vacat. Cum pergeretis.	41. Et accinxistis. Una consentientes.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Deuteronomii.

V. 1. 'A. Σ., ἐν τῇ ὁμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Sic omnes mss. Regii atque Drusius. Σ. forte melius, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Symmachus alibi ערבה semper vertit, πεδιάς, aut ἀοίκητος. Unde suspicio oriatur hic Symmachum lapsu graphico cum Aquila conjungi. Vide ad versum 7, infra. Lectioni Aquilæ et Symmachi ad hunc primum Deuteronomii versum hoc scholion adjicitur in omnibus Regii mss.: Οὕτως καλεῖται τὰ μεταξὺ πεδία τῶν τῆς Ἀραβίας καὶ Ἰουδαίας ὄρεων. « Sic vocantur campi inter montes Arabiæ et Judææ positi. » — Coislin. habet 'A., ἐν ὁμάλει pro ὁμαλῇ.

V. 3. 'A. Σ., Θ., πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ. Sic Basiliensis. Legerunt ergo, אֶל-כָּל-בְּנֵי.

Ibid. בארץ. O, miæ. Coislin. ad marg., πρώτη.

Ibid. 'A., ἰκανόν. Hebraicum habet דְּבַר דְּבַר. Di putant quidam esse nomen proprium loci. O' vertunt καὶ καταχρύσα, illud vero Aquilæ ἰκανόν, solum vocem דְּבַר respicit. Puto autem totum vertisse, καὶ ἰκανόν χρυσόν.

V. 6. רב-לכם. O', ἰκανούσθω ἑμίν. Coislin. in marg., πολὺ ὑμίν.

V. 7. Ἄλλος, εἰς τὴν γῆν. Ex Basiliensi.

Ibid. 'A., γέτονας αὐτοῦ. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, οἰκοῦντας. Ex Basiliensi.

Ibid. Eusebius *De locis Hebraicis* in editione Hieronymiana, p. 395, sic habet. Ἀραβὰ, Ἀκενομαλεῖον ἐν τῇ πεδιάδι. Αἰδῆ ἐν δυσμαῖς πάλιν ἐν ἀοικήτῳ. Miram depravationem vides: sed facilis nec dubia restitutio, si syllabas apte conjungas, ac divulsas suis vocibus reddas. Sic itaque legendum certum esse videtur: Ἀραβὰ. Ἀκ., ἐν ὁμάλει. Σύ., ἐν τῇ πεδιάδι. Θεοδ., ἐν δυσμαῖς. Σ., πάλιν, ἐν ἀοικήτῳ. Ubi advertas in voce corrupta, ὁμαλεῖον, diphthongum ou, ex CY, id est, Σύμμαχος, factam esse, ob similitudinem litterarum C et O, in mss. Græcis unciali caractere conscriptis, quales erant omnes ante nonum sæculum, ut diximus in *Palæographia Græca*. Lectionem nostram confirmat versio Hieronymi, quæ sic habet: « Araba: hanc ut supra, Aquila transtulit planam; Symmachus, interdum *campestrem*, interdum *inhabitabilem*, Theodotion, *occidentalem*. » Sic solent autem vocem דְּבַר vertere iidem interpretes, Aquila nimirum, ὁμαλῇ, ut supra v. 4, item infra cap. 111, v. 17; Josue xi, 2; Job xxxix, 6, et alibi, Symmachus: πεδιάς, vel πε-

CAPUT II DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ
הערבה 8	8.	8. Τῆς ὁμαλῆς.
מדבר		
ויבדו 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Planitiei. Deserti.	8. Campestrem. Ad desertum.	8. Planitiei.
13. Et transite.	13. Ut transiremus.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Πλήν.	36.
38.	38. Κατακληρονομήσει αὐτήν. "Ἄλλος, κατακληροδοτήσει αὐτήν. Ἰησοῦς.	38.
39.	39. Καὶ πᾶν παιδίον. "Ἄλλος, καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ἃ εἶπατε εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παι- δίον.	39.
40. Ἀνατρέψαντες ἐπάρατε εἰς τὴν ἔρημον.	40. Καὶ ὑμεῖς ἐπιστραφέντες ἐστρατοπεδεύσατε εἰς τὴν ἔρημον.	40.
41.	41. Ἀναλαβόντες. Συναθροίσθεντες. Ἀναβαίνετε. "Ἄλλος, ἀνέθητε.	41.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

36.	36. Præter.	36.
38.	38. In hæreditatem sortietur eam. <i>Alius</i> , in hæreditatem dabit eam. Jesus.	38.
39.	39. Et omnis parvulus. <i>Alius</i> , et parvuli vestri, quos dixistis in di- reptionem fore, et omnis parvulus.	39.
40. Conversi proficiscimini in desertum.	40. Et vos conversi castra mo- vistis in desertum.	40.
41.	41. Sumentes. Congregati. Ascenditis. <i>Alius</i> , ascendistis.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Deuteronomii.

δίνη, vel δόικητος, πεδιάς, Num. xxii, 1, et xxvi, 5, ἀόικητος, infra Deut. iii, 17, et Josue iv, 13; Theo dotio, δυσμαί.

V. 8. "Ἄλλος, εἰσελθόντες. "Ἄλλος, πορευθέντες. Basiliensis.

V. 10. Καθώς. Basiliensis.

V. 12. Ἄ., τὸ ἄρμα. ὑμῶν Σ., τὸ βάρος ὑμῶν. Basiliensis, non currum, sed pondus significat, ut respondeat voci מִשָׁנָה quam sic solet Aquila vertere, ut videre est frequenter in Isaia, et alibi.

Ibid. Coislin. Ἄ., τὸ ἄρμα. Σ., τὸ βάρος. Ο', τὴν ὑπόστασιν, recte. Basiliensis vero cætera ut Coislin. Sed ad vocem τὸν κόπον ὑμῶν, quæ est in LXX, Aquilæ et Symmachi lectiones refert; minus bene, ni fallor.

V. 14. "Ἄλλος, εἶπας. Basiliensis.

V. 17. "Ἄλλος, ὑπὲρ ὑμᾶς. Ex Basiliensi. Rectius quam LXX ἀφ' ὑμῶν. Nam כִּכְּסֵי est comparatio hic, et alibi frequenter.

V. 21. "Ἄλλος, διαβάντες. Sic Basiliensis.

V. 22. "Ἄλλος, εἰσελευσάμεθα. Basiliensis.

V. 27. Ἄ., προσήρατε. Θ., παρεπιχράνατε τὸ

στόμα Κυρίου. Ex Basiliensi.

V. 31. Ἄ., ὡσεὶ ἄραι τροφῆς τὸν υἱόν. Σ., ἐθάσταισεν. Sic tres mss. Regii. Drusius et edit. Rom. ad Symmachum, βαρτάσαι duo; alii, ἐθάσταισεν.

V. 32. וְיָבֹרְךָ. Ο', Καὶ ἐν τῷ λόγῳ, Coislin. marg., ῥήματι.

V. 38. וְנָ. Ο', Ναυή. Coislin. marg., Νουή.

Ibid. "Ἄλλος, κατακληροδοτήσει. Basiliensis.

V. 39. Ο', καὶ πᾶν παιδίον. Hic prætermittitur a LXX Interpretibus hæc clausula textus Hebraici, הִנֵּה לְבָרְכֶם אֶשְׂרָם מִפִּי, quæ in Basiliensi ex altero interprete supplentur.—Coislin. ✕ Ἄ., καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν, etc., quæ incerto tribuit Basil.

V. 40. Hujus versiculi secundum Aquilam et Symmachum interpretationem ex Basiliensi mutamur. Vocem הַנֶּשֶׁב, νεῦω, vertere solet Aquila, ut I Reg. xiii, 18; Psal. xlv, 6; Isai. xiii, 14.

Ibid., Ἐστρατοπεδεύσατε. *Alius* legit, ἀνέθητε.

V. 41. Aquilæ utraque lectio prodit ex Coislin.

Ibid. "Ἄλλος, ἀνέθητε. Ex Basiliensi.

V. 45. וְיִתְנֶה. Ο', προσέσχεν. Coisl. marg., ἐνωτίσατο.

CAPUT II DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Τὴν Ἄραβα. Ἐρημον. "Ἄλλος, ἔρους.	8.
13.	13. Καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς. "Ἄλλος, ἀνάθητε.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	8. Araba. Desertum. <i>Alius</i> , montis.	8.
13.	13. Et promoveje vos. <i>Alius</i> , ascendite.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תם 14	14.	14. Ἐτελειώθη.
מקרב 16	16.	16. Ἀπὸ ἐγκάτου.
אדער 18	18	18.
וקרבת מול 19	19	19.
עזה כפתרים 23	23.	23. Ἄζα Χαφθωρσίμ.
מכפתר 25	25.	Χαφθώρ.
אחל 25	25.	25. Ἄρξαι.
אעמדה 27	27.	27.
ב 30	30.	50.
ונדרם 34	34.	34. Καὶ ἀνεθεματίσαμεν.
שריד 34		Λεῖμμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Consumeretur.	14. Consumeretur.	14. Consumeretur.
16. Ab interiori.	16. Vacat.	16. Ab interiori.
18. Har.	18. Urbem nomine Ar.	18.
19. Et accedes e regione.	19. Et accedens in vicina.	19.
23. Haza, Caphthorim. De Caphthor.	23. Gazam, Cappadoce. Cappadocia.	23. Aza Chaphthorim. Chaphthor.
25. Incipiam.	25. Incipiam.	25. Incipe.
27. Transibo.	27. Transibimus.	27
30. In eo.	30. Vacat.	30.
34. Et anathematizavimus. Superstitem.	34. Interfectis habitatoribus. Quidquam.	34. Et anathematizavimus. Residuum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

V. 4. עשו. Coisl. ad marg., Ὁ, τριχῶτος. Ἄ.,

τριχῶτος.

V. 6. תשובד. Id., Ὁ, ἀγοράσατε; in marg., Ἄ.,

αργυρίου.

V. 7. הגוד. Id., Ὁ, μεγάλην; marg., πολλήν.

V. 8. Vide cap. præcedenti v. 1 et 7.

Ibid. Ἄλλος, θρους. Ex Basiliensi.

V. 13. Ἄλλος, ἀνάθετε. Ex eodem. — בל. Coisl. Id., Ὁ, φάραγγα; marg., χεῖμαρρον. Videtur esse Aquilæ ut supra.

CAPUT III DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ונסד 3	3	3. Ἀνεθεματίσαμεν αὐτόν
שריד 4	4.	Λεῖμμα.
ארגב 4		4. Σχοινίσματα.
מבולט 5	5	5. Διηρμέναι.
בצרת 5		Ἄτειχίστων.
הפרזי 6	6.	6. Ἀνεθεματίσαμεν.
ונדרם 6	7.	7. Διηρπάσαμεν.
בדוני 7		AQUILA.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et percussimus eum Superstitem.	3. Percussimusque eos. Internecionem.	3. Exterminavimus eum. Residuum.
4. Funem. Argob. Regni.	4. Regione Argob. Regni.	4. Funiculos.
5. Munitæ. Non muralis.	5. Munitæ. Quæ non habebant muros.	5. Elevatæ, vel, elatæ. Non muralis.
6. Et desolavimus.	6. Delevimus.	6. Anathematizavimus.
7. Prædati sumus.	7. Disperdentes.	7. Prædati sumus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	14.
14.	14. Διέπεσε.	14.
16.	16. Ἐκ μέσου.	16.
18.	18. Τὴν Ἀροήρ. Ἄλλος, τὴν γῆν Σηείρ.	18.
19.	19. Καὶ προσάξετε ἐγγύς. Ἄλλος, καὶ ἐγγίσεις ἐναντίον.	19.
23.	23. Γάζης, καὶ οἱ Καππάδοκες. Ἐκ Καππαδοκίας.	23.
25.	25. Ἐνάρχου.	25.
27.	27. Παρλεύσομαι. Ἄλλος, πο- ρεύσομαι.	27.
30.	30. Δι' αὐτοῦ. Ἄλλος, διὰ τῶν ὄρων αὐτοῦ.	30.
34.	34. Καὶ ἐξωλοθρεύσαμεν. Ζωγρίαν.	34.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	
14.	14. Decidit.	14.
16.	16. De medio.	16.
18.	18. Ipsam Aroer. <i>Alius</i> , terram Seir.	18.
19.	19. Et accedetis prope. <i>Alius</i> , et accedes e regione.	19.
23.	23. Gazam, et Cappadoceas. E Cappadocia.	23.
25.	25. Incipe.	25.
27.	27. Præteribo. <i>Alius</i> , ibo.	27.
30.	30. Per ipsum. <i>Alius</i> , per ter- minos ejus.	30.
34.	34. Et disperdidimus. Vivum.	34.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

V. 18. Ἄλλος, τὴν γῆν Σηείρ. Ex Basil. Legerit
fortasse γῆν, qui ita vertit.

V. 23. Coislin. Ἄ., Ἄζα Χαφθωροίμ.

V. 27. Ἄλλος, πορεύσομαι. Ex Basiliensi.

V. 30. □ Coislin. marg., διὰ τῶν ὄρων αὐτοῦ.
Sic etiam παραφραστικῶς quidam in Basiliensi, ta-
cito nomine.

V. 35. ὕλη Coisl., Ο΄, καὶ τὰ σχῦλα, marg., λάφυρα.

CAPUT III DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	3.
3.	3. Καὶ ἐπατάξαμεν αὐτόν. Σπέρμα.	3.
4.	4. Περίχωρα. Ἀργόβ. Βασιλέως. Ἄλλος, βασιλείας.	4.
5.	5. Ὀχυρά. Φερεζαίων.	5.
6.	6. Ἐξωλοθρεύσαμεν.	6.
7.	7. Ἐπρονομεύσαμεν.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	
3.	3. Et percussimus eum. (<i>Non reliquerimus ipsius</i>) semen.	3.
4.	4. Adjacentia. Argob. Regis. <i>Alius</i> , regni.	4.
5.	5. Munitæ. Pherezæorum.	5.
6.	6. Exterminavimus.	6.
7.	7. Prædati sumus.	7.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

THEODOTIO.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι

ΑΚΥΤΑΑΣ.

מגל 8	8.	8.
צידנים יקרא 9	9.	9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.
המזרח 10	10.	10. Τῆς εὐθείας.
יקרא 13	13.	13. Κληθήσεται.
ארגב 14	14.	14.
והמעכתו		
חת		Ἐπαύλεις.
והערבה ההירדן 17	17.	17. Καὶ ὀμαλή καὶ Ἰορδάνης.
מנרת		
אשדת		Κατάχυσις.
חלצים 18	18.	18. Ἐξηρημένοι.
ויתעבר 26	26	26. Ὑπερέθετο.
רב		Πολύ.
הפסג 27	27.	27. Φάσα.
והימנה		
והזקק 28	28	28. Καὶ κραταίωσον αὐτόν.
יעבר לפני		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. A torrente.	8. A torrente.	8.
9. Sidonii vocant.	9. Sidonii vocant.	9. Sidonii nominant.
10. Planities.	10. (Quæ sitæ sunt) in planities.	10. Rectæ.
13. Vocabitur.	13. Vocatur.	13. Vocabitur.
14. Argob.	14. Argob.	14.
Et Maachathi.	Machati.	
Villæ.	Havoth.	Villæ.
17. Et planitiem et Jordanem.	17. Et planitiem solitudinis et Jordanem.	17. Et planities et Jordania.
A Chinnereth.	Cenereth.	
Effusionibus.	Radices.	Effusio.
18. Expediti.	18. Expediti.	18. Expediti.
26. Et transiit extra se.	26. Iratus est.	26. Distulit.
Multum.	Sufficit.	Multum.
27. Collis.	27. Phasgæ.	27. Phasga.
Et austrum.	Astrum.	
28. Et corrobora eum.	28. Et corrobora eum.	28. Et corrobora eum.
Transibit ad facies.	Præcedet.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Deuteronomii.

V. 3. Ἄ., ἀνεθεματίσαμεν. Sic edit. Rom. et Drusus. Verum hanc lectionem suspectam habeo, opinorque translata huc ex versu 6, ubi in Hebraico legitur ונתקדם, quam vocem ἀνεθεματίσειν vertere solet Aquila. Causa dubitandi hinc suboritur, quod omnes Regii codices tres numero, qui ad versum 6 habent: Ἄ., ἀνεθεματίσαμεν, ad hunc versum 3, nihil habeant. Nam illi codices, ut in præcedentibus videre est, cum illis fere semper conveniunt, quibus usi sunt editores Romani.

V. 4. Σ., περίμετρον. Ex Eusebio, *De locis He-*

braicis: Καλεῖται δὲ νῦν Ἐργά, inquit ille, ἐρημνεύει δὲ αὐτὴν ὁ Σύμμαχος περίμετρον. Hieronym., « qui *Arga* appellatur, quod interpretatur *Synmachus, mensuram.* »

Ibid. Ἄλλος, βασιλείας. Ex codice Basiliensi, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 5. In Coislin. legitur, Ἄ., διηρημῆ (sic).

V. 6. Ἄ., ἀνεθεματίσαμεν. Sic mss. nostri et edit. Rom.

V. 8. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ δρους. Ex Basiliensi.

V. 9. Σ., Θ., Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν. Omnes inter-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
8.	8. Ἀπὸ τοῦ χειμάρρου. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ὄρους.	8.
9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.	9. Οἱ Φοίνικες ἐπονομάζουσι. Ἄλλος, Σιδόνιοι ἐκάλουν. Ἄλλ., ἐπονομάσαντο.	9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.
10.	10. Μισώρ.	10.
15.	15. Λογισθήσεται.	13.
14. Περίμετρον.	14. Ἄργόβ. Καὶ Μαχαθί. Οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ Μαχασί. Θαυώθ.	14.
17. Καὶ πεδίνη, καὶ ἀοίκητος, καὶ Ἰορδάνης.	17. Καὶ ἡ Ἄραβα καὶ ὁ Ἰορδάνης. Μαχενερέδ. Ἄλλως, Μαχαναρέθ. Ἄλλος, Μαχαναράδ. Ἄσηδώθ.	17. Καὶ ἐν δυσμαῖς καὶ ὁ Ἰορδάνης.
18.	18. Ἐνοπλισάμενοι.	18.
26.	26. Ὑπερέθεν. Ἰκανούσθω.	26. Ὑπερέθετο.
27.	27. Λελαξευμένου. Λίδα. Ἄλλος, νότον.	27.
28.	28. Καὶ κατίσχυσον αὐτόν. Διαθήσεται πρὸ προσώπου. Ἄλλος, προπορεύσεται.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. A torrente. <i>Alius</i> , a monte.	8.
9. Sidonii nominant.	9. Phœnices cognominant. <i>Alius</i> , Sidonii vocabant. <i>Alius</i> , denominabant.	9. Sidonii nominant.
10.	10. Misor.	10.
15.	15. Reputabitur.	13.
14. Mensura.	14. Argob. Et Machathi. <i>Reliqui</i> , et Machai. Thavoth.	
17. Et campestris et inhabitabilis, et Jordanis.	17. Et Araba et Jordanis. Machenered. <i>Aliter</i> , Machanareth. <i>Alius</i> , Machanarad. Asedoth.	17. Et in occidente et Jordanis.
18.	18. Armati.	18.
26.	26. Despexit. Sufficiat.	26. Distulit.
27.	27. Excisi. Africum. <i>Alius</i> , notum.	27.
28.	28. Et conforta eum. Transibit ante faciem. <i>Alius</i> , præibit.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Deuteronomii.

pretationes mutuamur ex codice Basiliensi. LXX interpretes, Φοίνικες.

V. 10. Coisl. Ἄ., τῆς εὐθείας.

V. 14. Vide supra ad v. 4.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ Μαχασί. Ex Basiliensi. Mendose, ut videtur, pro Μαχαθί, ob similitudinem litterarum Θ et Ε, in manuscriptis codicibus unciali characterē, quales erant omnes ante octavum et nonum sæculum.—Coisl. Οἱ λοιποὶ, τοῦ Μαχαθί.

Ibid., Θαυώθ. Al., Αὐώθ.

V. 17. Ἄ., καὶ ὀμαλή καὶ Ἰορδάνης, etc. Has

omnes lectiones affert Martianæus, tom. II Oper. Hieronymi, p. 842.

Ibid. Ο΄, Μαχενερέδ. Ἄλλος, Μαχαναράδ. Ex Basiliensi. Tertia lectio Μαχαναρέθ habetur in ed. Rom.

V. 18. Ἐνοπλισάμενοι. Coisl., ἐνοπλισμένοι.

V. 26. Ἄ., ὑπερέθετο. Ex Basiliensi.

V. 27. Ἄ., Φάσα. Ex Basiliensi. Vocem Hebraicam פָּסָא vertit supra Aquila, λαφευτή, Num. xxi, 20. Vide ad notam.

Ibid., Ἄλλος, νότον. Ex Basiliensi.

V. 28. Ἄλλος, προπορεύσεται. Basiliensis.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 ולא תגרעו	2.	2
3 מקרבך	3.	3. Ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου.
4 הדבקים	4.	4. Κολλώμενοι.
5 בקרב הארץ	5.	5. Ἐν ἐγκάτῳ τῆς γῆς.
6 חכם	6.	6. Συνετός.
8 חקים	8.	8.
11 ערל'ב השמים	11.	11.
עק		Ὅμιγλη.
12 וחבונה	12.	12.
16 תמונת	16.	16. Εἰδώλου.
17 תבנית	17	17. Ὑπόδειγμα.
19 צבא	19.	19. Στρατιάν.
20 נחלה	20.	20. Κληροδοσίας.
אשר חלק יהיה אלהיך אתם (כל) הנשים תחת כל-השמים		Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ Θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω παν- τός τοῦ οὐρανοῦ.
23 השמור	23.	23. Φυλάξασθε.
24 אכלה	24.	24. Κατεσθίων.
27 הפיץ	27.	27. Σχορπίσει.
28 יאכלוך	28.	28.
34 מקרב נפודה	34.	34. Ἀπὸ ἐγκάτου. Ἐκτεταμένῳ.
ובמוראים		Φοβήμασι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et non diminuetis.	2. Nec auferetis.	2
3. Ex interiori tuo.	3. De medio vestri.	3. A visceribus tuis.
4. Adhærentes.	4. Qui adhæretis.	4. Conglutinati.
5. In interiori terræ.	5. In terra.	5. In interiori terræ.
6. Sapiens.	6. Sapiens.	6. Prudens.
8. Statuta.	8. Cæremonias.	8.
11. Usque ad cor cœlorum.	11. Usque ad cœlum.	11
Nubes.	Nubes.	Nebula.
12. Et imaginem.	12. Et formam.	12.
16. Imaginem.	16. Similitudinem.	16. Idoli.
17. Formam.	17. Similitudinem.	17. Repræsentationem.
19. Militiam.	19. Astra.	19. Militiam.
20. Hæreditatis.	20. Hæreditarium.	20. Hæreditatis.
Quas partitus est Dominus Deus tuus eas omnibus populis sub cœnibus cœlis.	Quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cœlo sunt.	Quæ distribuit Dominus Dei tuus omnibus populis sub omni cœlo.
23. Observamini.	23. Cave.	23. Custodite.
24. Comedens.	24. Consumens.	24. Devorans.
27. Disperget.	27. Disperget.	27. Disperget.
28. Comedent.	28. Comedunt.	28.
34. Ex interiori.	34. De medio.	34. Ex interiori
Extento	Extentum.	Extento.
Et in terroribus.	Horribiles visiones.	Terroribus.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	σ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Οὐκ ἀφελείτε. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείψετε.	2.
3. Ἐκ μέσου σου.	3. Ἐκ μέσου ὑμῶν. Ἄλλως, ἐξ ὑμῶν.	3. Ἐκ μεσου ὑμῶν.
4.	4. Προσκέιμενοι.	4.
5.	5. Ἐν τῇ γῆ.	5.
6.	6. Σοφός.	6.
8.	8. Δικαιώματα. Ἄλλος, ἐντολαί.	8.
11.	11. Ἔως ✕ καρδίας : τοῦ οὐρανοῦ. Γνώφος. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη.	11.
12.	12. Καὶ ὁμοίωμα. Ἄλλος, μορφήν.	12.
16.	16. Ὅμοίωμα.	16.
17.	17. Ὅμοίωμα.	17.
19.	19. Κόσμον.	19.
20.	20. Ἐγκληρον.	20.
Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ θεός σου εἰς τοὺς λαοὺς ὑπὸ ὅλον τὸν οὐρανόν.	Ἄ ἀπένειμε Κύριος ὁ θεός σου αὐτὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ.	Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω παρὰ τοῦ οὐρανοῦ.
23.	23. Προσέχετε.	23.
24.	24. Καταναλίσκον.	24.
27.	27. Διασπερεί.	27.
28.	28. Φάγωσιν. Ἄλλος, λαλήσωσιν.	28.
34.	34. Ἐκ μέσου. Ἵψηλῶ. Καὶ ἐν ὄραμασι.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Nec auferetis. <i>Alius</i> , non relinquetis.	2.
3. De medio tui.	3. De medio vestri. <i>Aliter</i> , de vobis.	3. De medio vestri.
4.	4. Appositi.	4.
5.	5. In terra.	5.
6.	6. Sapiens.	6.
8.	8. Justificationes. <i>Alius</i> , præcepta.	8.
11.	11. Usque ad ✕ cor : cæli. Caligo. <i>Reliqui</i> , nubes.	11.
12.	12. Similitudinem. <i>Alius</i> , formam.	12.
16.	16. Similitudinem.	16.
17.	17. Similitudinem.	17.
19.	19. Ornatum.	19.
20.	20. Hæreditarium.	20.
Quæ distribuit Dominus Deus tuus in populos sub universo cælo.	Quæ dispensavit Dominus Deus tuus ea omnibus gentibus, quæ sunt sub cælo.	Quæ distribuit Dominus Deus tuus omnibus populis sub omni cælo.
23.	23. Attendite.	23.
24.	24. Consumens.	24.
27.	27. Disperget.	27.
28.	28. Comedent. <i>Alius</i> , loquentur.	28.
34.	34. De medio. Excelso. Et in visionibus.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תשמיע 36	36.	36.
ועד ים הערבה תחת אשח הפסה 49	49.	49.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Audire fecit te.	36. Te fecit audire.	36.
49. Et usque ad mare solitudi- nis sub declivitatibus collis.	49. Usque ad mare solitudinis, et usque ad radices montis Phasga.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

- V. 2. Ἄλλοι, οὐκ ἀπολείψετε. Ex Basiliensi. σεῖς.
 V. 3. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt. Ἄ., ἀπὸ τῶν ἐγκατάων σου. Sic etiam Aquila, Exod. iii, 18, et Num. xiv, 14. Σ., ἐκ μέσου σου. Θ', Θ., ἐκ μέσου ὑμῶν. In Romana τῶν Ὁ' editione, ἐξ ὑμῶν legitur. — בבועל פעור. Coislin., Ὁ, τῷ Βεελφεγὼρ. in marg., οἱ λοιποὶ, ἐπὶ τῷ.
 V. 8. Ἄλλοι, ἐντολαί. Ex Basiliensi.
 V. 9. Coislin., Ὁ, συμβιδάσεις, in marg, γνωρίσεις.
 V. 11. Ἄ., ὁμίχλη. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη. נַעַן, νεφέλη, vertit Aquila, Exod. xiv, 20.
 V. 12. Ἄλλοι, μορφήν. Sic Basiliensis, tacito interprete.
 V. 16. Ἰππῶν. Coislin., Ὁ, ἀνομήσητε. in marg., διαφθεθήσητε.
 V. 19. Sic in Basiliensi, omnium accuratissimo,

CAPUT V DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פסל 8	8.	8.
אשׁל 11	11.	11.
ינקח		Ἄθωώση.
שׁבח 12	12.	12.
תעבד	13.	13. Δουλεύσεις.
אשר תצרך 14	14.	14. Ὁ θνος σου.
אשר בשערך		
כבד 16	16.	16. Δόξασαι.
ראשי 23	23.	23. Κεφαλαί.
הקנינים		Οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν.
בשׁ 26	26.	26. Κρέας.
פה 31	31.	31. Ἐνταῦθα.
הארכתם 33	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Sculptile.	8. Sculptile.	8.
11. In vanum.	11. Frustra.	11.
Purgabit.	Erit impunitus.	Innocentem faciet.
12. Observa.	12. Observa.	12.
13. Servies.	13. Operaberis.	13. Servies.
14. Et asinus tuus.	14. Et asinus tuus.	14. Asinus tuus.
Qui in portis tuis.	Qui est intra portas tuas.	
16. Honora.	16. Honora.	16. Honora.
23. Capita.	23. Principes.	23. Capita.
Et seniores vestri.	Et majores natu.	Seniores vestri.
26. Caro.	26. Caro.	26. Caro.
31. Hic.	31. Hic.	31. Hic.
33. Et prolongetis.	33. Et protelentur dies.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

- V. 7. על־פני Ὁ, πρὸ προσώπου μου. Coislin. m., Supra Exodi ix, 4. A., S., Th. : γλυπτόν. Ὁ πλῆγ ἐμού.
 V. 8. Ἄλλοι, γλυπτόν. Sic Basiliensis qui hanc vocem in textu habet. Ad marginem vero, εἰδωλον.
 V. 11. Ἄλλοι, εἰς εἰκῆ. Ex Basiliensi. Est a Aquilæ qui sic habet, εἰς εἰκῆ, ad eandem v

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Ἀκουστὴ ἐγένετο. Ἄλλος, ἀκουστὴν σοι ἐποίησαν.	36.
49.	49. ✕ Καὶ ἕως θαλάσσης τῶν δυσμῶν ἡλίου : ὑπὸ Ἀσηδὼθ τὴν λαξευτὴν.	49.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Audita facta est. <i>Alius</i> , auditam tibi fecerunt.	36.
49.	49. ✕ Et usque ad mare occasus solis : sub Asedoth excisam.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

distinguuntur lectiones trium interpretum. In editione Romana et Drusio : A., S., Th., ἅτινα διεκόσμησεν Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα τοὺς λαοὺς ὑφ' ὅλον τὸν οὐρανόν. Nimirum quia inter versionem Aquilæ et Theodotionis et interpretationem Symmachi parum intercedebat discriminis, omnes simul miscuerunt, itidemque Regii codices. Unus ex iis habet, & διεμέρισεν, sipe interpretis nomine. Idem alio loco, Ἄκυλ., πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑποκάτω παν-

τὸς τοῦ οὐρανοῦ.— ΠΠΠΠ. Ἄ., ἐξωσθῆς. Coislin. ubi LXX, πλανηθεῖς.

Ibid. ΠΠΠ. Coislin. Ἄ., Θ., ὑποκάτω, cætera ut in edito supra.

V. 28. Ἄλλος, λαλήσωσιν. Nescio quid legerit qui ita vertit : ἀν ἱπρῶν?

V. 36. Ἄλλος, ἀκουστὴν σοι ἐποίησαν. Ex Basil.

V. 45. רבד. Coisl., Ο', ἐλάλησε ; marg., ἐνετείλασα.

V. 49. Sic Ern. Grabe.

CAPUT V DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Ἐβῶλον. Ἄλλοι, γλυπτόν.	8.
11.	11. Ἐπὶ ματαίῳ. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ. Καθαρίση.	11.
12.	12. Φύλαξαι. Ἄλλος, μνήσθητι.	12. 1
13.	13. Ἐργᾶ.	13.
14.	14. Τὸ ὑποζύγιόν σου. Ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἄλλος, ἐντὸς τῶν πυλῶν σου.	14.
16.	16. Τίμα.	16.
23.	23. Ἡγούμενοι. Ἡ γερούσια ὑμῶν.	23.
26.	26. Σάρξ.	26.
31.	31. Αὐτοῦ.	31.
33.	33. Μακροήμερεύσητε. Ἄλλος, μακροήμεροι ἔσεσθε.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Idolum. <i>Alti</i> , sculptile.	8.
11.	11. In vano. <i>Alius</i> , temere. Mundabit.	11.
12.	12. Custodi. <i>Alius</i> , memento.	12.
13.	13. Operaberis.	13.
14.	14. Subjugale tuum. Qui incolit in te. <i>Alius</i> , qui est intra portas tuas.	14.
16.	16. Honora.	16.
23.	23. Duces. Senectus vestra.	23.
26.	26. Caro.	26.
31.	31. Hic.	31.
33.	33. Longævi sitis. <i>Alius</i> , longævi eritis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

Hebraicam, נפול, Exod. c. xx, v. 7, et sic Coislin. :

V. 12. Ἄλλος, μνήσθητι. Ex Basiliensi (').

(') Quæ est lectio textus Hebraici, Exod. xx, 8, רבד, memento. DRACH.

V. 14. Ἄλλος, ὁ ἐντὸς τῶν πυλῶν σου. Ita Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 33. Ἄλλος, μακροήμεροι ἔσεσθε. Ex Basil.

CAPUT VI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

לבבך 5	5.	5.
ושנעתם 7 בשנתך בביתך ובלתך סדך ובשנתך ובקדמך	7.	7. Δευτερώσεις.
וקשרתם 8 לכופות	8.	8. Συνδήσεις. Ἄνακτα.
ותתבם 9	9.	9.
ובשעריך		
השמר 13 פך השמך	13.	13. Φυλαξαι.
חקיך 17 אשר צך	17.	17. Ἀκριδάσματα.
החקים 20	20.	20. Ἀκριδάσματα.
את כל הדברים 24	24.	24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

5. Corde tuo.	5. Corde tuo.	5.
7. Repetes ea.	7. Narrabis ea.	7. Repetes.
In sedendo te in domo tua, et in eundo te in via, et in accumbendo te, et in surgendo te.	Sedens in domo tua, et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens.	
8. Et ligabis ea.	8. Et ligabis.	8. Colligabis.
In frontalia.	Et movebuntur.	Immota.
9. Et scribes ea.	9. Scribetisque ea.	9.
Et in portis tuis.	Et januas domus tuæ.	
13. Observa.	13. Cave diligenter.	13. Observa.
Ne obliviscaris.	Ne obliviscaris.	
17. Et statuta ejus.	17. Et cæremonias.	17. Accurate statuta.
Quæ præcepit tibi.	Quas præcepit tibi.	
20. Et statuta.	20. Et cæremoniarum.	20. Accurate statuta.
24. Omnia statuta.	24. Omnia legitima.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλοις, τῆς καρδίας. Basil. Verisimile est esse reliquorum omnium interpretum. — וְשָׁנַעְתָּ. O', ψυχῆς. Coislin. ad marg., διαβολας. וְשָׁנַעְתָּ. O'. δυνάμειως. Coislin. marg., ισχύος.
V. 7. Ἄ., δευτερώσεις. Coislin.
Ibid. Ἄλλοις, ἐν τῷ καθῆσθαι, etc. Videtur esse

Aquilæ, qui Hebraica, κατὰ πόδα, sequitur. Ex Basiliensi. — O', καθήμενος ἐν οἴκῳ. Coislin. marg., ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν οἴκῳ, etc., et hæc notantur asteriscis.
V. 8. Ἄ., ἀνακτα, melius, ἀτίνακτα. Σ., διεσταλμένα. Ex Basil. Vide quæ diximus Exod. xiii, 16. — O', ἀσάλευτα. Coislin. marg., Ἄ., ΗΑΚΤΑ, cor-

CAPUT VI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Τῆς διανοίας. Ἄλλος, τῆς καρδίας.	5.
7.	7. Προβιβάσεις. Καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι σε ἐν οἰκίᾳ σου, καὶ ἐν τῷ πορευέσθαι σε ἐν ὁδῷ, καὶ ἐν τῷ καθεῦδειν σε, καὶ ἐν τῷ ἀνίστασθαι σε.	7.
8. Δισταλμένα.	8. Ἀφάψεις. Ἄσάλευτον. Ἄλλος, ἀσάλευτα.	8.
9.	9. Καὶ γράψετε αὐτά. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	9.
15.	15. Πρόσεχε. Μὴ ἐπιλάβῃ. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ.	15.
17. Προστάγματα.	17. Δικαιώματα. Ὅσα ἐνετέλλομαι σοι. Ἄλλος, & ἐντέλλομαι σοι.	17.
20. Προστάγματα.	20. Δικαιώματα.	20.
24.	24. Πάντα τὰ δικαιώματα. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. <i>Mente. Alius, corde.</i>	5.
7.	7. <i>Præscribes.</i> <i>Sedens in domo, et ambulans in via, et dormiens, et exurgens. Alius, in sedendo te in domo tua, et in ambulando te in via, et in dormiendo te, et in surgendo te.</i>	7.
8. <i>Distincta.</i>	8. <i>Alligabis.</i> <i>Immobile. Alius, immobilia.</i>	8.
9.	9. <i>Et scribetis ea. Alius, et scribes ea.</i> <i>Et portarum tuarum. Alius, et in portis tuis.</i>	9.
15.	15. <i>Attende.</i> <i>Ne obliviscaris. Alius, ne dilatetur cor tuum et obliviscaris.</i>	15.
17. <i>Præcepta.</i>	17. <i>Justificationes.</i> <i>Quæcumque præcepit tibi. Alius, quæ præcipio tibi.</i>	17.
20. <i>Præcepta.</i>	20. <i>Justificationes.</i>	20.
24.	24. <i>Omnes justificationes. Alius, omnia præcepta et iudicia.</i>	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

ruple pro ἀτίνακτα, ut conjectamus.

V. 9. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος ἐν ταῖς etc. vide infra, xi, 20.

V. 15. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ. Basiliensis.

V. 17. Ἄ., ἀκριβάσματα. Basiliensis. De hac Aquilæ interpretatione sæpissime actum est.

Ibid. Δικαιώματα. Coislín., κρίματα, iudicia.

Ibid. Ἄλλος, & ἐντέλλομαι σοι. Basiliensis.

V. 20. Ἄ., ἀκριβάσματα. Σ., προστάγματα. Sic uterque vertere solet.

V. 24. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα. Basiliensis.—Coislín., Ὁ, εὐ ἡμῖν ἦ, marg.-πολύμεροι ὦμεν.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

1 כִּי יבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

1.

1.

רבים

2 וְעֲצוּמִים מִמֶּךָ
2 תַּחֲרִים

2.

Καὶ ὀστέδινά σου.
2.

תחנם

Δωρήση.

5 מִזִּבְחֹתֵיהֶם 5.

5. Τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν.

7 מִשֶּׁקֶט 7.

7. Προσεκλήθη.

9 וַיִּדְעַת 9.

9.

15 פִּרְי־בִטְנֶךָ 13.

13. Καρπὸν γαστροῦ σου.

דגך

Χεῦμά σου.

ותירשך

Ὀπωρισμὸν σου.

ויצהרך

Στιλπνότητά σου.

14 עֵקֶר 14.

14. Στείρος.

15 מִמֶּךָ 15.

15.

מִצִּירִים הַרְעִים אֲשֶׁר יִדְעַת לֹא
יִשִּׁימם בָּךְ

Αἰγύπτου τὰ πονηρὰ ὄσα
ἔγνωσ, οὐ θήσει αὐτὰ ἐν σοί.

16 מִקְשָׁ 16.

16.

19 רֹאוּ 19.

19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus.

1.

Multas.

Multas.

Et osseas præ te.

Robustiores te.

Et osseas præ te.

2. Perdes.

2. (Percuties) usque ad inter-
necionem.

2.

Gratiam præstabis eis.

Misereberis earum.

Condonabis.

5. Altaria eorum.

5. Aras eorum.

5. Altaria eorum.

7. Amavit.

7. Junctus est.

7. Conglutinatus est.

9. Et scias.

9. Et scies.

9.

13. Fructum ventris tui.

13. Fructui ventris tui.

13. Fructum ventris tui.

Frumentum tuum.

Frumento tuo.

Effusionem tuam.

Et mustum tuum.

Atque vindemiæ.

Fructum autumnalem tuum.

Et oleum tuum.

Oleo.

Splendorem tuum.

14. Infœcundas.

14. Sterilis.

14. Sterilis.

15. A te.

15. A te.

15.

(Ægritudines) Ægypti malas, quas
nosti, non ponet eas in te.

(Et infirmitates) Ægypti pessi-
mas, quas novisti, non inferet tibi.

Ægypti mala, quæcumque nosti,
non ponet ea in te.

16. Laqueus.

16. Ruinam.

16.

19. Viderunt.

19. Viderunt.

19.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου. Ἄλλως, ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου.	1.
	Μεγάλα. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά.	
	Καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν.	
2.	2. Ἄφανιεις. Ἄλλος, ἀναθεματιεῖς.	2.
	Ἐλετήσητε αὐτούς.	
5.	5. Τοὺς βωμοὺς αὐτῶν.	.
7.	7. Προεῖλετο.	7.
9.	9. Γνώση. Ἄλλος, γνώσεσθε.	9.
13.	13. Τὰ ἔγγραμμα τῆς κοιλίας σου. Στόν σου. Οἶνον σου. Ἐλαίον σου.	13
14.	14. Ἄγονος.	14.
15.	15. Ἀπό σου. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ προσώπου σου.	15.
	Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς ἄς οἶδας ὡς ποιήσεις ἐν σοί.	
	Αἰγύπτου τὰ πονηρὰ, ἃ ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπάξει ἐπὶ σέ. Ἄλλως, Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ἄς ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ.	
16.	16. Σκῶλον. Ἄλλος, σκάνδαλον.	16.
19.	19. Ἴδωσαν. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐώρακασιν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et erit in introducendo te Dominum Deum tuum. <i>Aliter</i> , si autem introduxerit te Dominus Deus tuus.	1.
	Magnas. <i>Alius</i> , multas. <i>Alius</i> , robustas.	
	Et fortiores vobis.	
2.	2. Delebis. <i>Alius</i> , anathematizabis.	2.
	Miserti fueritis eorum.	
5.	5. Aras eorum.	5.
7.	7. Prælegit.	7.
9.	9. Noveris. <i>Alius</i> , cognoscetis.	9.
13.	13. Fœtus ventris tui. Frumentum tuum. Vinum tuum. Oleum tuum.	13.
14.	14. Infœcundus.	14.
15.	15. A te. <i>Reliqui</i> , a facie tua.	15.
	Ægypti malas, quæ vidisti, et quæcumque nosti, non inducet super te. <i>Aliter</i> , (morbos) Ægypti malos, quos vidisti, et quæcumque nosti, non imponet super te.	
16.	16. Offendiculum. <i>Alius</i> , scandalum.	16.
19.	19. Viderunt. <i>Alius</i> , inspexerunt. <i>Alius</i> , idem alio verbo	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
23. והמם מהומה גדלה עד השבסם	23.	23. Καὶ φαγεδαινώσει αὐτοὺς φαγεδαίνῃ μεγάλῃ.
25. וזרב עליהם ולקחת לך פן ב וקון	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Et conteret eas contritione magna, usque ad disperdi eas.	23. Et interficiet eos, donec penitus deleantur.	23. Et edaces faciet eos morbo edacitatis magno.
25. Et aurum super eis, et capias tibi, ne forte te illaquees in eo.	25. Et aurum de quibus facta sunt, neque assumes ex eis tibi quidquam, ne offendas.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

V. 1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν, etc. Hæc prior lectio in codice Basiliensi habetur in textu. Altera vero quæ nunc legitur in editione Romana, ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ, scribitur ad marginem ejusdem codicis. In editione Romana habetur εἰσαγάγῃ.

Ibid. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά. Basil.

V. 2. Οὐ, εἰς τὰς χεῖράς σου. Coisl. marg., ἐν χειρὶ σου (*).

Ibid. Ἄλλος, ἀναθεματισίς. Est, ut videtur, lectio Aquilæ, qui vocem חרם, ἀναθεματίζειν, vertit

(*) Scil. legerunt בידך, vel, sec. lectionem marginalem, בידך, pro בניך, quod habet textus nostre Hebraicus. DRACH.

Exod. xxii, 20, et Deut. xxxvi.

Ibid. Ἐλεήσητε αὐτούς. Coisl. marg., ἐλεήσητε αὐτούς, miserius fueris eorum.

V. 9. Ἄλλος, γνώσεσθε. Ex Basil.

V. 15. Ἄ., χεῦμά σου, et post, ὀπωρισμόν, ac deinde, στυλπνότητα. Hunc haud dubie locum respicit Hieronymus cum ait in Epist. ad Pammachium de optimo genere interpretandi: « Aquila autem proselytus et contentiosus interpres, qui non soium verba, sed etymologias quoque verborum transferre

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
3. מנדומי	3.	3.
9. תחצב	9.	9. Λατομήσεις.
14. ורם לבך	14.	14. Καὶ ὑψωθείς τῇ καρδίᾳ σου.
15. שרף	15.	15. Ἐμπροσθήτης.
17. החלמיש	17.	Στερεοῦ.
17. ואמרת	17.	17.
18. חיל	18.	18. Εὐπορίαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
3. Man.	3. Manna.	3.
9. Excides.	9. Æris metalla fodiuntur.	9. Excides.
14. Et elevetur cor tuum.	14. Elevetur cor tuum.	14. Et elevatus corde tuo.
15. Adurens.	15. Flatu adurens.	15. Adurens.
Silicis.	Durissima.	Solido.
17. Et dices.	17. Ne dices.	17.
18. Virtutem.	18. Vacat.	18. Abundantiæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

V. 3. Τὸ μόννα ἐν τῇ ἐρῆμῳ. Hæc lectio quasi LXX Interpretum habetur in codice Basiliensi, sequens vero ad marginem. In editione Romana, τὸ

μάννα, tantum legitur: nam cætera non sunt in Hebræo. Illud autem, ἐν τῇ ἐρῆμῳ, non pertinet ad hunc versum, sed ad sextum decimum, ubi legitur

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

23. Καὶ ταραξεί αὐτοὺς ταραχὴν μεγάλην.

23. Καὶ ἀπολείς αὐτοὺς ἀπολεία μεγάλη, ἕως ἀνέξλοθραύσητε αὐτοὺς.

23. Καὶ ἐκστήσει αὐτοὺς ἐκστασιν μεγάλην, ἕως ἐκτριφεί αὐτοὺς.

25.

25. Οὐδὲ χρυσίον ἀπ' αὐτῶν οὐ λήψη σεαυτῷ, μὴ πταίσης δι' αὐτό. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐ λήψη σεαυτῷ, μήποτε σχολωθῆς ἐν αὐτῷ. Ἄλλος, λαθεῖν σεαυτῷ.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

23. Et turbabit eos turbatione magna.

23. Et perdes eos perditione magna, quo ad usque exterminaveritis eos.

23. Et mente excedere faciet eos excessu magno, donec atterat eos.

25.

25. Neque aurum ab eis sumes tibi, ne cadas propter ipsum. Alius, aurum super ipsis, et non capias tibi, ne forte offendas in eo. Alius, sumere, tibimetipsi.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo, possit vel legere vel intelligere, χεῦμα, ὀπωρισμόν, στιλπνότητα, quod nos possumus dicere, fusionem, pomationemque, et splendendam, etc., quæ in Præliminaribus allata sunt.

V. 15. *Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ προσώπου σου.* Basil.

Ibid. Hæ lectiones Aquilæ et Symmachi ex eodem Basiliensi pro leunt. Prior lectio, τῶν Ο' in eodem codice ponitur ad marginem, præfixa littera O, ut notet LXX Interpretum esse. Altera habetur in textu, ut in Romana editione. Ea de re in Præ-

liminaribus disserimus. — ἤη. Ο', νόσους. Coislina marg., τλαιτωρῖαν. Ibid. Ο', ἐπιθήσει, m., ἐπάξει.

V. 16. Ἄλλος, σκάνδαλον. Ex Basil. — οπητη. Ο', οὐ φείσεται, Coislina marg., οὐκ ἀφέζεται.

V. 19. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐωράκασιν. Ex Basiliensi.

V. 23. Ἀ, καὶ φαγεδαινῶσει αὐτοὺς φαγεδαίνη μεγάλη, etc. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Φαγεδαίνα est morbus edacitatis. Sic infra ex Aquila, c. xxviii, v. 20, et I Reg. v, 11.

V. 25. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, etc. Ex Basiliensi.

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

3. Τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄλλως, τὸ μάννα. Ἄλλος, τὸ μάννα, χωρὶς τοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3.

9.

9. Μεταλλεύσεις.

9.

14.

14. Ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ.

14. Καὶ ὑψωθῆ ἡ καρδία σου.

15.

15. Δάκνων.

15.

17.

17. Ἀκροτόμου.

17. Μὴ εἴπης. Ἄλλος, καὶ οὐκ εἶς.

17.

18.

18. Δύναμιν.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.

3. Manna in deserto. *Aliter*, manna. *Alius*, manna, *absque illo*, in deserto.

3.

9.

9. Effodies.

9.

14.

14. Exalteris corde.

14. Et elatum fuerit cor tuum.

15.

15. Mordens.

15.

Prærupta.

17.

17. Ne dixeris. *Alius*, et non dices.

17.

18.

18. Virtutem.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

in Hebræo, מַן בַּמִּדְבָּר, *manna in deserto.*

V. 14. Ἀ, καὶ ὑψωθείς, etc. Has lectiones A. et

Th. ex Basiliensi mutuamur.

V. 17. Ἄλλος, καὶ οὐκ εἶς. Ex Basiliensi.

CAPUT IX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

גדלים ועצמים כמדק 1

1.

1.

5 רבושר
ברשעת ו דגוים האלה

5.

5. Διὰ τὴν εὐθύτητα.

6 ערף

6.

6. Τένων.

12 כחח

12.

12. Διέφθειραν.

15 הברית

15.

15. Τῆς συνθήκης.

17 ואשברם

17.

17. Κατέαξα.

19 בפעם דהיא

19.

19. Καθόδω.

25 ואחנפל

25.

25. Συνέπιπτον.

26 אדני יהוה

26.

26.

נחלקך

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Magnas et firmas ossibus præ
te.

1. Maximas et fortiores te.

1.

5. Et rectitudine.
In impietate gentium istarum.5. Æquitatem.
Quia illæ egerunt inique.

5. Propter rectitudinem.

6. Cervicis.
12. Corrupti.
15. Pacti.
17. Confregi.
19. In vice ista.6. Cervicis.
12. Vacat.
15. Fœderis.
17. Confregi.
19. Hac vice.6. Tendon.
12. Cõrrupit.
15. Pacti.
17. Confregi.
19. Descensu.25. Procubui.
26. Domine Domine.25. Jacui.
26. Domine Deus.25. Procubui.
26.

Hæreditatem tuam.

Hæreditatem tuam.

Notæ et variæ lectiones ad cæp. IX Deuteronomii.

V. 1. Ὁ, μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα σου. Sic Basiliensis lectionem LXX Interpretum habet: ἄλλος, μεγάλα καὶ ὀστοῖνά ὑπὲρ σέ. Hæc lectio omnino videtur Aquilæ esse, qui vocem עצם vertere solet, ὀστοῖνόν, vel, ὀστέινόν. Sic Gen. xviii, 18, et Exod.

1, 9. Tertia lectio est LXX Romanæ edit.

V. 5. Διὰ τὴν ἀνομιαν αὐτῶν. Sic lectionem LXX Interpretum effert Basiliensis: alteram vero, quæ est Romanæ editionis, ad marginem locat. Ibid. Ἀ., διὰ τὴν εὐθύτητα. Ex Coislin.

CAPUT X DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

2 ואתב על־הלחך

2.

2.

3 שטים

3.

3. Σεττιμ.

4 כמתב

4.

4. Τὸ γράφιον.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et scribam super tabulis.

2. Et scribam in tabulis.

2.

3. Sittim.

3. Sittim.

3. Sittim.

4. Juxta scripturam.

4. Juxta id quod prius scripserat.

4. Stylum.

CAPUT IX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα σου. "Ἄλλως, μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς. "Ἄλλος, μεγάλα καὶ ὀστοῖνά ὑπὲρ σέ.	1
5.	5. Διὰ τὴν ὀσιότητα. Διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. "Ἄλλως, διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἔθνῶν τούτων.	5.
6.	6. Σκληροσπράχηνος.	6.
12.	12. Ἠνόμησεν.	12.
15.	15. Τῶν μαρτυριῶν.	15.
17.	17. Συνέτριψα.	17.
19.	19. Ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. "Ἄλ- λος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ.	19.
25.	25. Ἐδεήθην.	25.
26.	26. Κύριε, βασιλεῦ τῶν θεῶν. "Ἄλ- λος, Κύριε, βασιλεῦ τῶν ἔθνῶν. Κληρονομίαν σου. "Ἄλλος, με- ρίδα σου.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Magnas et fortiores te. <i>Aliter</i> , magnas et fortiores magis quam vos. <i>Alius</i> , magnas et osseas su- per te.	1.
5.	5. Propter sanctitatem. <i>Ob</i> iniquitatem eorum. <i>Aliter</i> , propter impietatem gentium ista- rum.	5.
6.	6. Dura cervice.	6.
12.	12. Inique egit.	12.
15.	15. Testimoniorum.	15.
17.	17. Contrivi.	17.
19.	19. In tempore hoc. <i>Alius</i> , in tempore illo.	19.
25.	25. Oravi.	25.
26.	26. Domine, rex deorum. <i>Alius</i> , Domine, rex gentium. Hæreditatem tuam. <i>Alius</i> , por- tionem tuam.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Deuteronomii.

*Lectiones Aquilæ versuum 6, 12, 15, 17, 19, 25,
ex Coislin. prodeunt.

V. 19. "Ἄλλος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ. Ex Basiliensi.

V. 26. Κύριε, βασιλεῦ τῶν θεῶν. "Ἄλλος, Κύριε,
βασιλεῦ τῶν ἔθνῶν. Ex Basiliensi : uterque sane inso-

lens est modus vertendi vocem ΠΠΠ.

Ibid. Κληρονομίαν σου. Sic in textu Basiliensi.

"Ἄλλος, μερίδα σου. Hanc lectionem Romanæ edit.
ad marginem locat Basiliensis.

CAPUT X DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ γράψεις ἐπὶ τὰς πλάκας. "Ἄλλος, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς δύο πλάκας.	2
3.	3. Ἀσήπτων.	3.
4.	4. Κατὰ τὴν γραφὴν.	4.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et scribes in tabulis. <i>Alius</i> , et scribam in duabus tabulis.	2.
3.	3. Imputribilibus.	3.
4.	4. Juxta scripturam.	4.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

ביום הכהן

8 הבדיל	8.
ולברך	
10 השחיתך	10.
11 קום לך ומסע לפני העם	11.
16 את ערלת לבבכם	16.
17 ישא	17.
שח	
21 תהתך	21.
ואתהגוראת	

8.
10.
11.
16.
17.
21.

8. Ἐχώρισε.
Εὐλογεῖν.
10
11. Ἀνάστηθι σουτῶ εἰς ἀπαρ-
σιν ἔναντι τοῦ λαοῦ.
16. Ἀκροθυσίαν καρδίας.
17. Ἄρεξ.
Δωροκοπίαν.
21. Ὑμνησις.
Ἐπίφοβα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

In die congregationis.

Quando populus congregatus
est

8. Separavit.	8. Separavit.	8. Separavit.
Et ad benedicendum.	Ut benediceret.	Benedicere.
10. Corruptere te.	10. Te perdere.	10.
11. Surge, vade, proficiscendo ad facies populi.	11. Vade, et præcede populum.	11. Surge tibimetipsi in profe- ctionem ante populum.
16. Præputium cordis vestri.	16. Præputium cordis vestri.	16. Præputium cordis.
17. Tollet.	17. Accipit.	17. Tollet.
Munus.	Munera.	Dona.
21. Laus tua.	21. Laus tua.	21. Laudatio.
Et terribilia.	Et terribilia.	Terribilia.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλος, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς δύο πλάκας. Hanc lectionem in textu habet Basiliensis, ut et alia quædam exemplaria. Prior est editionis Romanæ.

Aquilæ lectiones versuum 3, 4, 8, 16, 17, 21, ex

cod. Coislin. predeunt.

V. 4. Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς, etc. Sic quædam exemplaria. Hæc vero desunt in edi-

CAPUT XI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

4 הציה	4.
ים סוה	
11 והארץ אשר אתם עברי	11.
שבה לרשתה	
12 דרש	12.
חביד	
14 ואספת	14.
בעת	

4.
11.
12.
14.

4.
11. Καὶ ἡ γῆ, ἣν ὑμεῖς διερχεσθε
ἐκεῖσε.
12. Ἐκζητεῖ.
Ἐνδελεχῶς.
14. Ἐν καιρῷ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. Emergere fecit.	4. Operuerint eos.	4.
Maris Suph.	Maris Rubri.	
11. At terra, quam vos trans- euntes illuc, ad possidendum eam.	11. Terra enim ad quam ingre- dieris possidendam.	11. Et terra, quam vos per- transitis illuc.
12. Quærens.	12. Visitat.	12. Exquirat.
Semper.	Semper.	Perpetuo.
14. Et colliges.	14. Ut colligas.	14. In tempore.
In tempore suo.	Vacat.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Vacat. Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς. Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας.

8.	8. Διέστειλε. Coislin. ἐνέστειλε. Ἐπεύχεσθαι.	8
10	10. Ἐξολοθρεῦσαι. Ἄλλος, ἐξαναλώσαι.	10.
11. Πορεύου εἰς τὸ ἀπαίρειν ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ τούτου.	11. Βάδιζε, ἄπαρον ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου.	11. Ἄναστῆς πορεύου εἰς ἄπαρσιν ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου.
16.	16. Σκληροκαρδίαν.	16.
17.	17. Θαυμάζει. Δῶρον.	17.
21.	21. Καύχημα. Ἐνδοξα.	21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Vacat. Alius, in die synagogæ. Alius, in die ecclesiæ, sive, concionis.

8.	8. Distinxit. Coislin. id. alio verbo. Orare.	8.
10.	10. Exterminare. Alius, consumere.	10.
11. Vade ad proficiscendum in conspectu populi hujus.	11. Vade, promove ante populum hunc.	11. Surgens, vade in protectionem ante populum hunc.
16.	16. Duritiam cordis.	16.
17.	17. Admiratur. Munus.	17.
21.	21. Gloriatio. Gloriosa.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Deuteronomii.

ἰσιονε Romana τῶν Ο'.

V. 10. Ἄλλος, ἐξαναλώσαι. Ex Basil.

V. 11. Ἄ., ἀνάστηθι σουτῶ, etc. Has trium le-

ctiones mutuamur ex Basil. Vocem Hebraicam ךָ putavit Aquila esse pronomen *tibi*. Alii pro imperativo verbi קָם habuerunt.

CAPUT XI DEUTERONOMII.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

4.	4. Ἐπέκλυσε. Ἄλλος, ἐκάλυψεν. Τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς.	4
11. Ἡ δὲ γῆ, ἣν διαβαίνεις κληρονομησάται αὐτήν.	11. Ἡ δὲ γῆ, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομησάται αὐτήν.	11.
12.	12. Ἐπισκοπεῖται. Διγπαντός.	12.
14.	14. Εἰσοίσεις. Ἄλλος, συνάξεις. Καθ' ὤραν. Οἱ λοιποὶ, κατὰ καιρὸν.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

4.	4. Inundavit. Alius, operuit. Maris Rubri.	4.
11. Terra autem ad quam pertransis ad possidendum eam.	11. Terra autem ad quam ingredieris illuc ad possidendum eam.	11.
12.	12. Invisit. Semper.	12.
14.	14. Inferes. Alius, congregabis. Tempore sub. Reliqui, per tempus.	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
עשב 15	15.	15. Χλόην.
לבבכם 16	16.	1 .
לדבר במ 19	19.	19.
בשבת בביתך ובמכתך בדרך ובשכרך ובקייך		Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πε- ρευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμε- νου, καὶ διανισταμένου.
מיוחדת 20 ובשעריך	20.	20. Σταθμούς.
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על-האדמה 21	21.	21.
האחרון 24	24.	24.
מבוא בערבה אלוני מרה 30	30.	30. Εἰσόδου. Ἐν ὁμαλῇ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Herbam.	15. Fœnum.	15. Herbam.
16. Cor vestrum.	16. Cor vestrum.	16.
19. Ad loquendum in eis.	19. Ad meditandum ea.	19.
בן sedendo te in domo tua, et in ambulando te in via, et in accu- m-bendo te, et in surgendo te.	Quando sederis in domo tua, et ambulaveris in via, et accu- bueris, atque surrexeris.	Sedente te in domo tua, et am- bulante in via, et accumbente, et surgente.
20. Postes. Et in portis tuis.	20. Postes. Et januas domus tuæ.	20. Stationes.
21. Ut multiplicentur dies ve- stri, et dies filiorum vestrorum super terram.	21. Ut multiplicentur dies tui, et filiorum tuorum in terra.	21.
24. Novissimum.	24. Occidentale.	24.
30. Ingressus. In solitudine. Elone Moreh.	30. Quæ vergit ad solis occubi- tum. In campestri. Juxta vallem tendentem et in- trantem procul.	30. Ingressus. In planitie.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Denterononii.

- V. 2. מוסר. Ὁ, παιδείαν. Coislin. ad marg.,
φρονήν.
V. 4. Ἐγάλυψεν. Ex Basiliensi.
Ibid. Σ., Ὁ, τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Ex eodem.
V. 8. וירשחום. Ὁ, εἰσέλθητε, Coislin. marg., κλη-
ρονομήσητε.
V. 11. 'A., καὶ ἡ γῆ, ἦν, etc. Has lectiones
Aquilæ et Symmachii mutuamur ex Basiliensi.
Aquilæ lectiones versuum 12, 14, 15, 20, 30, e
cod. Coislin. mutuamur.
V. 14. Ἄλλος, συνάξειτε. Basiliensis.
Ibid. Ὁ λοιποὶ, κατὰ καιρόν. Sic Coislin.
V. 16. Ἄλλος, ἡ καρδία ὑμῶν. Ex eodem.
V. 19. Ἄλλος, λέγειν αὐτά. Basiliensis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Χορτάσματα.	15.
16.	16. Ἡ καρδία σου. Ἄλλος, ἡ καρδία ὑμῶν.	16.
19.	19. Λαλεῖν ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, λέγειν αὐτά.	19.
Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου.	Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου. Ἄλλως, καθημένου σου ἐν οἴκῳ, καὶ πορευομένου σου ἐν ὁδῷ, καὶ καθεύδοντός σου, καὶ διανισταμένου σου.	Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου.
20.	20. Φιλίας. Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	20.
21.	21. Ἴνα μακροημερεύσητε, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν υἱῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἵνα πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν τέκνων ὑμῶν.	21.
24.	24. Ἐπὶ δυσμῶν. Οἱ λοιποὶ, ἐσχάτης.	24
30.	30. Δυσμῶν. Ἐπὶ δυσμῶν Τῆς ὄρου τῆς ὑψηλῆς. Οἱ λοιποὶ, αὐλώνας καταφανούς.	30. Ἐν δυσμαῖς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Pabula.	15.
16.	16. Cor tuum. <i>Alius</i> , cor vestrum.	16.
19.	19. Loqui in eis. <i>Alius</i> , dicere illa.	19.
Sedente in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.	Sedente te in domo tua, et ambulante in via, et accumbente et surgente. <i>Alius</i> , sedente te in domo, et ambulante te in via, et dormiente te, et exsurgente te.	Sedente in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.
20.	20. Limina. Et portarum tuarum. <i>Alius</i> , et in portis tuis.	20.
21.	21. Ut longævi sitis, et dies filiorum vestrorum super terram. <i>Alius</i> , ut multiplicentur dies vestri, et dies filiorum vestrorum.	21.
24.	24. Ad occidentem. <i>Reliqui</i> , novissimum.	24.
30.	30. Occasus.	30.
In campestri.	Ad occidentem. Quercum excelsam. <i>Reliqui</i> , canalis conspicui.	In occidente.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Deuteronomii.

Ibid. Ἀ., Σ., Ο΄, Θ., καθημένου, etc. Basiliensis. Versio LXX Interpretum in editione Romana, in quibusdam differt ab ea, quam Basiliensis præfert in textu, ubi legitur καθημένους ἐν οἴκῳ καὶ πορευομένους, etc., qualis etiam habetur in quibusdam exemplaribus editis. Vide varias lectiones Waltoni. V. 20. Ἄλλος, ἐν ταῖς πύλαις σου, etc. Basil. Hæc versio videtur esse reliquorum interpretum.

V. 24. Οἶδιπ., ἐσχάτης. Ita Coislin., sed Basil. Ἄλλ., τῆς ἐσχάτης.

V. 30. Ἀ., ἐν ὄμ. etc. Ex Eusebio, *De locis Hebraicis*, et Hieronymo, qui dicunt sic vocem דבדג verti ab interpretibus in libris Numerorum et Deuteronomii. Vide supra notam ad versum 7, cap. 1.

Ibid., οἱ λοιποὶ, αὐλώνας, etc. Ita Coislin.

ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
2 הנבעז	2.	2. Βουνῶν.
רענן		Εὐθαλοῦς.
5 מכל שבמיכם	5.	5.
7 בכל משלח ידכם	7.	7. Ἐν πάσῃ ἀποστολῇ χειρὸς θμῶν.
8 ככל אשר אנהנו עשים	8.	8.
10 במסח	10.	10. Πεποιθότως.
11 ותרכוח	11.	11.
12 בשעריכם	12.	12.
18 בשעריך	18.	18. Ἐν ταῖς πόλει.
בכל		
19 כדומיך	19.	19.
20 ואמרח	20.	20.
21 כדירחק ממך הבקום	21.	21.
23 חזק	23.	23.
כי הדם		
26 קדשי	26.	26. Ἱγιασμένα.
28 הישר	28.	28. Εὐθέως.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Colles. Viridi.	2. Colles. Frondosum.	2. Colles. Frondosus.
5. Ex omnibus tribubus vestris.	5. De cunctis tribubus vestris.	5.
7. In omni missione manus vestrae.	7. In cunctis, ad quæ miseritis manum.	7. In omni missione manus vestrae.
8. Secundum omnia quæ nos facientes.	8. Quæ nos hic fecimus	8.
10. Confidenter.	10. Absque ullo timore.	10. Confidenter.
11. Et elevationem	11. Et primitias.	11.
12. In portis vestris.	12. In urbibus.	12.
18. In portis tuis. In omni.	18. In urbibus. In loco, quem elegerit.	18. In portis.
19. Omnibus diebus tuis.	19. Omni tempore, quo versaris.	19.
20. Et dixeris.	20. Et volæris.	20.
21. Cum longinquus fuerit a te locus.	21. Locus... si procul fuerit	21.
23. Confortare. Quia sanguis.	23. Cave. Sanguis enim.	23.
26. Sanctificata.	26. Quæ autem sanctificaveris.	26. Sanctificata.
28. Rectum.	28. Placitum.	28. Rectum.

Notæ et variorum lectiones ad cap. XII Deuteronomii.

V. 2. Ἄ., Σ., Θ., βουνῶν. Basil. Sic vocem בעבז venit Aquila, Deut. xii, 2 et alibi. Aliæ Aquilæ lectiones, hujusce capituli e Coislin. cod. emergunt.
V. 5. Ἄλλος, ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν. Edit. Romana habet ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. S. d. aliquot mss. et editi libri habent τῶν φυλῶν : quæ versio cum Hebraico

consonat.
V. 8. Ἄλλ., πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε. Basiliensis.
V. 11. Οἱ λοιποὶ, καὶ τὰ ἐκούσια. Sic Regii codices et Drusius.
V. 12. Ἄλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων. Sic quidam mss. et editi, quos sequitur Vulgata. Hi videntur legisse

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Βουνῶν.	2. θινῶν Δασέως.	2. Βουνῶν.
5.	5. Ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. Ἄλλος, ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν.	5.
7.	7. Ἐπὶ πᾶσιν οὐ ἐάν ἐπιβάλητε τὴν χεῖρα.	7.
8.	8. Πάντα ὅσα ἡμεῖς ποιούμεν. Ἄλλος, πάντα ἃ ὁμοίως ποιεῖτε.	8.
10.	10. Μετὰ ἀσφαλείας.	10.
11.	11. Καὶ τὰς ἀπαρχάς. Οἱ λοιποὶ, καὶ τὰ ἐνούσια.	11.
12.	12. Ἐπὶ τῶν πολλῶν ὁμῶν. Ἄλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων.	12.
18.	18. Ἐν ταῖς πόλεσι. Οὐ ἐάν. Ἄλλος, ὅσα ἄν.	18.
19.	19. Πάντα τὸν χρόνον ὅσον ἄν ζῆς. Ἄλλος, ὅν ἄν ζῆς.	19.
20.	20. Καὶ ἐρεῖς. Ἄλλος, καὶ εἴ- πης.	20.
21.	21. Ἐάν δὲ μακρὰν ἀπέχη σου ὁ τόπος. Ἄλλος, ἀπόσχη ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος.	21.
25. Ἀσφαλίζου.	25. Πρόσεχε ἰσχυρῶς. Τὸ γὰρ αἷμα. Ἄλλος, ὅτι τὸ αἷμα.	25.
26.	26. Ἅγια.	26.
28.	28. Ἀρεστόν.	28.

SYMMACHUS.

LYX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Colles.	2 Cumulos. Froncosa.	2. Colles.
5.	5. In una civitatum. <i>Alius</i> , in una tribuum.	5.
7.	7. In omnibus, quocumque mi- seritis manum.	7.
8.	8. Omnia quæcumque nos faci- mus. <i>Alius</i> , omnia quæ vos facitis.	8.
10.	10. Cum securitate.	10.
11.	11. Et primitias. <i>Reliqui</i> , et vo- luntaria.	11.
12.	12. In portis vestris. <i>Alii</i> , in urbibus.	12.
18.	18. In urbibus. Ubicumque. <i>Alius</i> , quæcumque.	18.
19.	19. Omni tempore, quocumque vixeris. <i>Alius</i> , quo vixeris.	19.
20.	20. Et dices. <i>Alius</i> , et dixeris	20.
21.	21. Si autem longe abfuerit a te locus. <i>Alius</i> , distet a te locus.	21.
25. Cave.	25. Attende valde. Sanguis enim. <i>Alius</i> , quia san- guis.	25.
26.	26. Sancta.	26.
28.	28. Placitum.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Deuteronomii.

בְּעַדְיָב, in urbibus vestris.

V. 18. Ἄλλ., ὅσα ἄν. Basil. In edit. Romana
regitur ᾧ ἐάν.

V. 19. Ἄλλ., ὅν ἄν ζῆς. Basil.

V. 20. Ἄλλ., καὶ εἴπης. Basil.

V. 21. Ἄλλ., ἀπόσχη ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος. Basil.

V. 25. Σ., ἀσφαλίζου. Coislin. Idem cod., Ο΄,
πρόσεχε absque ἰσχυρῶς.

Ibid. Τὸ γὰρ αἷμα. Sic Basil. in textu : ad
marg. vero, ὅτι τὸ αἷμα. Edit. Rom., ὅτι αἷμα.

CAPUT XIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
5 מביית עבדים	5.	5.
6 יסיתך גלגה	6.	6. Ἀναπαίσθη σε.
8 ולא תחבל	8.	8.
13 עירם	13.	13.
15 העיר הדא	15.	15.
16 כליל הל	16.	16. Ὀλοτελῶς. Χῶμα.
17 כאשר נשבע	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. De domo servorum.	5. De domo servitutis.	5.
6. Seduxerit te. Eamus.	6. Tibi voluerit persuadere. Eamus.	6. Persuaserit tibi.
8. Neque ignoscet.	8. Ut miserearis.	8.
13. Urbis suæ.	13. Urbis suæ.	13.
15. Urbis illius.	15. Urbis illius.	15.
16. Totum. Tumulus.	16. Ita ut universa consumas. Tumulus.	16. Penitus. Tumulus.
17. Quemadmodum juravit.	17. Sicut juravit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, ἐξ οἴκου δουλείας. Basil. editio Romana habet in textu, cod. Basiliensis ut
 V. 6. Ἄ., ἀναπαίσθη σε. Ex Coislín., ut et duæ variam interpretationem exhibet ad marginem : hic
 ejusdem interpretis lectiones versus 16. autem in textu habet παρέλθωμεν, βαδίσωμεν, vi-
 Ibid. Ἄλλος, βαδίσωμεν. Hanc lectionem quam detur esse trium interpretum, ut Exod. iv, 18.

CAPUT XIV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 תנגוד	1.	1. Περιτεμεῖσθε.
2 בחר	2.	2.
להית כגלה		
5 ויחבור	5.	5.
6 ושסעת שסע	6.	6. Δεδιχασμένον διχασμῶ.
פרסת		Ὀπλῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Incidētis.	1. Incidētis.	1. Circumcidemini.
2. Elegit.	2. Elegit.	2.
Ut sit.	Ut sit.	
Peculii.	Peculiarem.	
5. Bubalum.	5. Bubalum.	5.
6. Findens fissuram.	6. Quod in duas partes findit ungulam.	6. Diffissum diffissione. Ungularum.
Ungularum.	Ungulam.	

CAPUT XIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Ἐκ τῆς δουλείας. Ἄλλος, ἐξ οἴκου δουλείας.	5.
6.	6. Παρακαλέσθη σε. Παρέλθωμεν. Ἄλλος, βαδίσωμεν.	6.
8. Οὐκ ἐπισπλαγχνισθήσῃ.	8. Οὐκ ἐπιποθήσεις. Ἄλλος, οὐκ ἐκσπλαγχνισθήσῃ.	8.
13.	13. Τὴν γῆν. Ἄλλος, τὴν πόλιν.	13.
15.	15. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ. Ἄλλος, ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.	15.
16.	16. Πανδημεί. Ἄοικητος.	16.
17.	17. Ὅν τρόπον ὠμώσε. Ἄλλος, καθὼς ἐλάλησεν. Ἄλλος, ὃν τρόπον εἶπεν.	17.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. De servitute. <i>Alius</i> , de domo servitutis.	5.
6.	6. Hortatus te iuer. Transeamus. <i>Alius</i> , camus.	6.
8. Ne miserearis.	8. Non desiderabis. <i>Alius</i> , ne miserearis.	8.
13.	13. Terram. <i>Alius</i> , urbem.	13.
15.	15. In terra illa. <i>Alius</i> , in urbe illa.	15.
16.	16. Penitus. Inhabitabilis.	16.
17.	17. Quemadmodum juravit. <i>Alius</i> , sicut locutus est. <i>Alius</i> quemadmodum dixit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Deuteronomii.

V. 8. Ἄλλος, οὐκ ἐκσπλαγχνισθήσῃ. Basil. Editio Complut. habet ἐλεήσεις. (*)

V. 15. Ἄλλος, τὴν πόλιν. Sic editio Romana, et in 15 versu pariter.

V. 14. ἡ ἑστία. Ο΄, ἐτάσεις. Coislin. m., ἐκζητήσεις.

V. 17. Ἄλλος, καθὼς ἐλάλησεν. Ἄλλος, ὃν τρόπον εἶπεν. Has interpretationes affert Basiliensis.

(*) Ἐκσπλαγχνίζομαι, verbum notandum. Nusquam enim alibi, quod sciam, inveniri potest. DRACH.

CAPUT XIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Vacat.	1.
2.	2. Ἐξελέξατο. Ἄλλος, προσέλατο. Γενέσθαι. Ἄλλος, εἶναι. Περιούσιον. Ἄλλος, ἐξαιρετον.	2.
5.	5. Καὶ πύγαργον. Ἄλλος, αἰγαγρον.	5.
6.	6. Ὀνυχιστήρας ὄνυχίζον.	6.

SYMMACHUS.

Σηλῶν.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Vacat.	1.
2.	2. Elegit. <i>Alius</i> , praelegit. Ut fiat. <i>Alius</i> , ut sit. Peculiaris. <i>Alius</i> , delectum.	2.
5.	5. Et pygargum. <i>Alius</i> , caprum agrestem.	5.
6.	6. Findens fissuram.	6.

Ungularum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

7 הפרסה	7.
ואת הארנבת	8.
8 ובגלותם	9.
9 וקשקשת	12.
12 והפרס	13.
13 והראה	14.
14 ואת כל ערב	15.
15 היענה	21.
21 לגר	
לנבר	
אבו	
24 ירבה כמך הודך	24.
26 ובשבר	26.
29 ושבעו	29.

7.	Λσγῶδον.
8.	Νεκρῖματων.
9.	Φολίδες.
12.	Ἴξον.
13.	
14.	Καὶ σύμπαντα κόραχα.
15.	Στρουθοκάμηλον
21.	Τῷ προσηλύτῳ.
	Ξείνῳ.
24.	
26.	Μεθύσµατι.'
29.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Ungulam.

7. Ungulam.

7.

Et leporem.

Leporem.

Leporem.

9. Et cadaver eorum.

8. Cadavera.

8. Morticina.

9. Et squama.

9. Squamas.

9. Squamæ.

12. Et asturem.

12. Gryphem.

12. Ixum.

13. Et ixion.

15. Ixion.

13.

14. Et omnem corvum.

14. Et omne corvini generis.

14. Et omnem corvum.

15. Ululam.

15. Struthionem

15. Struthocamelum.

21. Peregrino.

21. Peregrino.

21. Advænæ.

Alienigenæ.

Ei.

Hospiti.

Matris suæ.

Matris suæ.

24. Multa fuerit præ te via.

24. Longior fuerit via.

24.

26. Et sechar.

26. Sicera.

26. Ebrietate.

29. Et saturabuntur.

29. Et saturabuntur.

29

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Deuteronomii.

Aquilæ lectiones versuum 1, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 21, 26, præfert cod. Coislinianus.

V. 2. Ἄλλος, προσλατο. Basil. Est forte Symmachi, qui vocem אבדר προειδµην vertit Job xix. 25.

Ibid. Ἄλλος, εἶνατ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐξάρετον. Basil. tacito interprete, id affert. Coislin. autem : Σ., ἐξάρετον. Sic etiam

vocem כנלח vertit Symmachus, Exod. xix. 5.

V. 5. Ἄλλος, ἀγαγρον. Coislin.

V. 7. Ἄλλος, τὰς δύο χήλας. Ex Basil.

V. 12. Ἄ., Ἴξον. Coislin. Sed Basil. id ad vocem

יראך versu sequente videtur referre, præmisso asterisco sine interpretis nomine : et eo referendum suadet etiam Vulgata, quæ יראך reddit ixion.

V. 13. Sic Ern. Grab. יראך, alii milvum, alii

CAPUT XV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1 שכוסה	1.
3 אדדגברי	5.
7 האבץ	7.

1.	Υποσπασµόν.
5.	
7.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Remissionem.

1. Remissionem.

1. Subtractionem.

3. Alienigenam.

3. A peregrino et advæna.

3.

7. Roborabis.

7. Obdurabis.

7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τὰς ὀπλάς. Ἄλλος, τὰς δύο χήλας. Δασύποδα.	7.
8.	8. Θνησιμαίων.	8.
9.	9. Λεπίδες.	9.
12.	12. Γρύπα.	12.
13.	13. ✕ Καὶ τὸν ἴξον.	13.
14.	14. Καὶ πάντα κόρακα	14.
15.	15. Στραυθόν.	15.
21.	21. Τῷ παροίκῳ. Ἄλλοτριῷ. Μητρὸς αὐτοῦ.	21.
24.	24. Μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ. Ἄλλ., ἀπέχη ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός.	24.
26.	26. Ἐπὶ σίκερα.	26.
29.	29. Ἐμπλησθήσονται, Ἄλλος, εὐφρανθήσονται.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Ungulas. <i>Alius</i> , duas ungu- las. Leporem.	7.
8.	8. Morticina.	8.
9.	9. Squamæ.	9.
12.	12. Gryphem.	12.
13.	13. ✕ Et ixum.	13.
14.	14. Et omnem corvum.	14.
15.	15. Struthionem.	15.
21.	21. Advenzæ. Alieno. Matris suæ.	21.
24.	24. Longe fuerit via a te. <i>Alius</i> , abfuerit a te via.	24.
26.	26. In sicera.	26.
29.	29. Implebuntur. <i>Alius</i> , læta- buntur.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Deuteronomii.

vulturem dicunt; sed conjectura omnes.

V. 14. Ἄ., καὶ σύμπαντα κόρακα. Ο΄, πάντα κόρακα, Coisl. Id vero deest in edit. Rom.

V. 21. Μητρὸς αὐτοῦ.

Basil. addit, Ὅς γὰρ ποιεῖ τοῦτο, ὡσεὶ ἀσπάλακα θύσει, ὅτι μίασμά ἐστι (Ἄλ. μήνιμα) τῷ Θεῷ Ἰακώβ. i. e. Qui enim hoc facit, ac si talpam im-

molet, quia profanatio est (*al.* irritamentum) Deo Jacob.

Hæc clausula quæ nec in Hebraico, nec in aliquo exemplari aut versione exstat, in Basiliensi codice legitur in ipso textu.

V. 24. Ἄλλος, ἀπέχη ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. Ex Basil.
V. 29. Ἄλλος, εὐφρανθήσονται. Ex eodem.

CAPUT XV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄφρασιν.	1.
3.	3. Ἄλλοτριον. Ἄλλος, ἀλλογενῆ.	3.
7.	7. Ἀποστέρξεις. Ἄλλος, ἀποστρέψεις.	7.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Remissionem.	1.
3.	3. Ab alieno (<i>exiges</i>). <i>Alius</i> , alienigenam.	3.
7.	7. Indurabis. <i>Alius</i> , avertes.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
9 בלעל ראמר	9.	9. Ἀποστασίας τῷ λέγειν.
18 משנה	18.	18. Δευτεροῦμενον.
20 תאכלט	20.	20.
בשנה		
22 בשערך	22.	22. Ἐν ταῖς πύλαις σου.
תח		Ὀμοῦ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Belial, dicendo.	9. Impia cogitatio, et dicas.	9. Defectionis, dicendo.
18. Duplex.	18. Vacat.	18. Iteratum.
20. Comedes eum.	20. Comedes ea.	20.
In anno.	Per annos singulos.	
22. In portis tuis.	22. Intra portas.	22. In portis tuis.
Pariter.	Similiter.	Pariter.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Deuteronomii.

V. 1. Aquilæ lectiones versuum 1, 9, 18, 22, præfert Coislin.
 V. 3. Ἄλλος, ἀλλογενῆ. Ex Basiliensi.
 V. 7. Ἄλλος, ἀποστρέψεις. Basil. Est forte variis

CAPUT XVI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
1 פסח	1.	1. Φεσέ.
דוציאתך ידוה אלהך ממצרים לילה		
3 דבץ	3.	3. Ζυμωτόν.
עני		Κακουχίας.
בדחון		Ἐν θαμβήσει.
8 עצרת	8.	8. Ἐπίσχεσις.
10 מסת נדבח	10	19. Ἐπαρσιν ἐκουσίτων.
16 פעמים	16	16. Καθόδους.
17 כמתנת	17.	17. Κατὰ δόσιν.
18 ושטרם	18.	18. Ἀκριβαστάς Coisl. ἐκδιδα- τάς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pesah.	1. Phase.	1. Phese.
Eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.	Eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.	
3. Fermentatum.	3. Panem fermentatum.	3. Fermentatum.
Afflictionis.	Afflictionis.	Afflictionis.
In festinatione.	In pavore.	In pavore.
8. Retentio.	8. Collecta.	8. Retentio.
10. SuffICIENTIAM spontaneitatis.	10. Oblationem spontaneam.	10. Elevationem spontaneorum.
16. Vicibus.	16. Vicibus.	16. Descensibus, seu vicibus.
17. Secundum donum.	17. Quod habuerit.	17. Secundum donum.
18. Et præfectos.	18. Magistros.	18. Legislatores. Coisl., eductores.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Deuteronomii.

V. 1. Ἄλλοι, ἐξήγαγέ σε, etc. Sic quædam exemplaria. Videtur autem esse versio reliquorum interpretum. Non enim alio modo Hebraïca verti posse videntur.
 Aquilæ lectiones versuum 1, 3, 8, 10, 16, 17 habet cod. Coislinianus.
 V. 18. Ἄ., ἀκριβαστάς. Sic Basil. Omnia derivata ab ἀκριβάω, vel ἀκριβάζω, Aquilæ passim in usu

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Ἀνόμημα, λέγων.	9.
18.	18. Ἐπέτειον.	18.
20.	20. Φάγη αὐτό. Ἄλλος, βρωθή- σεται. Ἐξ ἐνιαυτοῦ. Ἄλλος, κατ ἐνι- αυτόν.	20.
22.	22. Ἐν ταῖς πόλεσί σου. Ἵσαύτως.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Iniquitas, dicens.	9.
18.	18. Annuam.	18.
20.	20. Comedes illud. <i>Alius</i> , co- medetur. Ex anno. <i>Alius</i> , per annum.	20.
22.	22. In civitatibus tuis. Similiter.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Deuteronomii.

lectio vitio libræriorum inducta.

V. 20. Ἄλλος, βρωθήσεται. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος, κατ' ἐνιαυτόν. Sic quædam
plaria.

CAPUT XVI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Πάσχα. Ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου νοκτός. Ἄλλοι, ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐξ Αἰγύπτου νοκτός.	1.
3.	3. Ζύμην. Κακώσεως. Ἐν σπουδῇ.	3.
8.	8. Ἐξόδιον.	8.
10.	10. Καθὼς ἡ χεὶρ σου ἰσχύει.	10.
16.	16. Καιρούς.	16.
17.	17. Κατὰ δύναμιν.	17.
18. Παιδευτάς.	18. Γραμματοεισαγωγεῖς.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Pascha. Existi de Ægypto nocte. <i>Alii</i> , eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.	1.
3.	3. Fermentum. Afflictionis. In festinatione.	3.
8.	8. Exodium.	8.
10.	10. Prout valet manus tua.	10.
16.	16. Temporibus.	16.
17.	17. Secundum facultatem.	17.
18. Institutores.	18. Magistros.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Deuteronomii.

habentur. Sic ἀκριβαζόμενος, legislator, Gen. xlii, δευτάς. Ex eodem Basil. Sic etiam vertit Symma-
10. Vide notam ad Levitici cap. xviii, v. 5. Σ., πα- chus I Paral. xxvi, 29. (*)

(*) Montf. reddit ἐκβιβαστής, exactor; sed potius est, exactor rei judicatæ, apparitor qui in jus vocat. DRACH.

CAPUT XVII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

- 1 לא תזבח
- 2 בעיני
- 3 צבא
- 4 נעשתה התועבה
- 5 אידדאיש
- 6 על־פי ו שנים עדים
- 8 יפלא
- 10 על־פי הדבר
- יודוך
- 11 על־פי התורה אשר יודוך
- 13 יודוך
- 16 רק
- 17 ולא יסדר
- 20 ממלכתו

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 8.
- 10.
- 11.
- 13.
- 16.
- 17.
- 20.

- 1.
- 2.
- 3. Στρατιάν.
- 4.
- 5.
- 6. Ἐπὶ στοματος δύο μαρτυρων.
- 8. Ἐθαυμαστῶθη.
- 10.
- Φωτίσωσί σε.
- 11.
- 13. Ὑπερηφανεύσονται.
- 16.
- 17.
- 20. Βασιλείας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 1. Non sacrificabis.
- 2. In oculis.
- 3. Militiæ.
- 4. Facta est abominatio.
- 5. Virum.
- 6. Super ore duorum testium.
- 8. Mirabile fuerit.
- 10. Super os verbi.
- Docebunt te.
- 11. Secundum legem, quam docebunt te.
- 13. Superbe agent.
- 16. Tantum.
- 17. Neque declinabit.
- 20. Regni sui.

- 1. Non immolabis.
- 2. In conspectu.
- 3. Militiam.
- 4. Facta est abominatio.
- 5. Virum.
- 6. In ore duorum.... testium.
- 8. Difficile et ambiguum.
- 10. Quodcumque dixerint.
- Docuerint te.
- 11. Juxta legem ejus.
- 13. Intumescat superbia.
- 16. Vacat.
- 17. Quæ alliciunt animum ejus.
- 20. Regnet.

- 1.
- 2.
- 3. Militiam.
- 4.
- 5.
- 6. Super ore duorum testium.
- 8. Mirabile fuerit.
- 10.
- Illuminaverint te.
- 11.
- 13. Superbe agent.
- 16.
- 17.
- 20. Regnum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Deuteronomii.

V. 1. Ἄλλος, οὐ προσοίσεις. Ex Basiliensi.
V. 2. Ἄλλ., ἐνώπιον. Basiliensis.
Aquilæ lectiones versuum 3, 6, 8, 10, 13, 20,

mutuamur ex Coislín.
V. 4. Ἄλλ., ἐγενήθη τοῦτο. Ex eodem.
V. 5. Ἄλλ., ἀνδρα. Ex eodem.

CAPUT XVIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

- 1 אש
- 3 הזבח
- 8 ממכריו עֲדָהֶבֶת

- 1.
- 3.
- 8

- 1. Πύρα
- 3.
- 8. Τῶν πράσεων αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς πατέρας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 1. Ignitiones.
- 3. Sacrificium.
- 8. Venditiones ejus super patribus.

- 1. Sacrificia.
- 3. Victimæ.
- 8. Excepto eo, quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur.

- 1. Ignitiones.
- 5.
- 8. Venditionum ejus super patres.

CAPUT XVII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Οὐ θύσεις. "Αλλος, οὐ προσοίσεις.	1.
2.	2. Ἐναντίον. "Αλλος, ἐνώπιον.	2.
3.	3. Κόσμου	3.
4.	4. Γεγένηται τὸ βδέλυγμα. "Αλλος, ἐγενήθη τοῦτο.	4.
5.	5. Ἀνθρώπων. "Αλλος, ἀνδρα.	5.
6.	6. Ἐπὶ δυοῖ μάρτυσιν.	6.
8.	8. Ἀδυνατήση.	8.
10.	10. Κατὰ τὸ ῥῆμα. "Αλλος, κατὰ τὸ πρᾶγμα. Νομοθετηθῆ σοι.	10.
11.	11. Κατὰ τὸν νόμον ~~ἧ~~ ὃν ἂν φωτισοῖ σοι.	11.
15.	13. Ἀσεβήσει.	13.
16.	16. Διότι. "Αλλος, πλήν.	16.
17.	17. Ἴνα μὴ μεταστῆ. "Αλλος, οὐδὲ μεταστήσεται.	17.
20.	20. Ἀρχῆς.	20.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Non immolabis. <i>Alius</i> , non offeres.	
2.	2. Ante. <i>Alius</i> , in conspectu.	2.
3.	3. Ornato.	3.
4.	4. Facta est abominatio. <i>Alius</i> factum est hoc.	4.
5.	5. Hominem. <i>Alius</i> , virum.	5.
6.	6. In duobus testibus.	6.
8.	8. Impossibile fuerit.	8.
10.	10. Secundum verbum. <i>Alius</i> , secundum rem. Sancita fuerint tibi.	10.
11.	11. Secundum legem ~~ἧ~~ qua illuminabunt te.	11.
13.	13. Impie aget.	13.
16.	16. Quare. <i>Alius</i> , cæterum.	16.
17.	17. Ut non discedat. <i>Alius</i> , neque transferetur.	17.
20.	20. Principatum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Deuteronomii.

V. 10. "Αλλ., κατὰ τὸ πρᾶγμα. Basiliensis. Symmachus, Gen. ix, 40, $\square$ $\square$ $\square$ vertit πρᾶγμα, itemque Theodotio, Jud. vi, 29.

V. 11. Ex Ernesto Grabe.
V. 16. "Αλλ., πλήν. Basiliensis.
V. 17. "Αλλ., οὐδὲ μεταστήσεται. Basiliensis.

CAPUT XVIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καρπώματα.	1.
3.	3. Θύματα. "Αλλος, θυσίας.	3.
8. Τῆς κτήσεως ἑκαστος τῆς κατὰ τὰς πατρίδας.	8. Πλήν τῆς πράσεως τῆς κατὰ πατρίαν.	8.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Oblationes.	1.
3.	3. Sacrificia. <i>Alius</i> , hostias	3.
8. Possessionis unusquisque secundum familias.	8. Præter venditionem, quæ est secundum familiam.	8.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מעביר 10	10.	10. Διάγων.
מענין ומנחש		Ἐπερωτῶν μάγον.
ושאל ארוב 11	11.	11. Ἐπερωτῶν μάγον. Γνωσίστης.
וידעני		
יד 20	20.	20. Ὑπερηφανεύσεται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Transire faciens. Præstigator. Et augur.	10. Qui lustret. Observet somnia. Observet auguria.	10. Traducens. Interrogans magum.
11. Et interrogans pythonem. Et divinus.	11. Qui pythonem consulat. Nec divinos.	11. Interrogans magum. Divinus.
20. Superbe egerit.	20. Arrogantia depravatus vo uerit.	20. Superbe egerit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Deuteronomii.

Lectiones Aquilæ versuum 1, 10, 11, 20 ex Coisl. prodeunt.

V. 3. Ἄλλος, θυσίας. Sic Basiliensis. Ita etiam habent editiones Aldina et Complutensis.

V. 8. Ἄ., τῶν πράξεων, etc. Has Aquilæ et Synmachi lectiones ex Basiliensi mutuamur. Πλήν videtur subaudiendum ad singulos.

V. 10. Σ., σημειοσκοπούμενος. Θ., θελητής. Coisl.

CAPUT XIX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אשר יודע 1	1.	1.
יִרְשָׁתֶם		
ישבת		
תבדיל 2	2.	2. Χωρίσεις.
תכין 3	3.	3. Ἐτοιμάσεις.
דבר 4	4.	4.
לחטב 5	5.	5. Ἐκκόψαι. Ἐξώσθη.
ונודה		Ἐν πέλυκι τοῦ κόψαι.
בנרוץ לנרת		10. Ἄθων.
נקי 10	10.	14. Ὀρισθέτησαν.
גבלי 14	14.	15. Ἀναστήσεται.
יכום 15	15.	19. Ἐνενοήθη.
זום 19	19.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Quarum Dominus.	1. Quarum tibi traditurus est.	1.
Possederis eas.	Possederis eam.	
Et habitaveris.	Habitaverisque.	
2. Separabis.	2. Separabis.	2. Separabis.
3. Parabis.	3. Sternens diligenter.	3. Parabis.
4. Verbum.	4. Lex.	4.
5. Ad cædendum.	5. Ad cædenda.	5. Ad cædendum.
Et impulerit.	Fugerit.	Expulsa fuerit.
In securi ad cædendum.	In succisione lignorum securis fugerit.	In securi ad cædendum.
10. Innocens.	10. Innoxius.	10. Innocens.
14. Terminaverunt.	14. Fixerunt.	14. Terminaverunt.
15. Surget.	15. Stabit.	15. Surget.
19. Præsumpsit.	19. Cogitavit.	19. Cogitavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Deuteronomii.

V. 1. Lectiones ex Basiliensi mutuamur, præter illas Aquilæ versuum 2, 3, 5, 10, 14, 15, 19, quam Coisl. deprompsimus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10. Σημειοσκοπούμενος. Σημειοσκοπούμενος.	10. Περικαθαίρων. Κληδονιζόμενος. Κληδονιζόμενος.	10. Θελητής.
11. Γνώστης.	11. Ἐπαιδων ἐπαιδῆν. Τερατοσκόπος. Ἄλλ., γνωρί στης. Οἱ λοιποὶ, γνώστης.	11. Θεατής.
20.	20. Ἄσεβηση.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10. Hariolus. Hariolaus.	10. Lustrans. Divinationes observans. Divinationes observans.	10. Voluntarius.
11. Divinus.	11. Incantans incantationem. Portentorum inspector. <i>al. et</i> <i>reliqui</i> , divinus.	11. Soeculator.
20.	20. Impie egerit.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Deuteronomii.

Ibid. Ἄ., ἐπερωτῶν μάγον. Σ., σημειοσκοπού-
μενος. Ex Basiliensi.

V. 11. Ἄ., γνωρίστης. Σ., γνώστης. Θ., θεατής.
Ex Basiliensi. Eadem Hebraicam vocem Aquila

vertit γνώστης, Levit. xx. 6.

Ibid. Ἄλλος, γνωρίστης. Οἱ λοιποὶ, γνώστης.
Ex Coisliniau.

CAPUT XIX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄ ὁ Θεός. Ἄλλος, ὢν Κύριος. Καὶ κατακληρονομήσετε αὐτούς. Ἄλλος, κατακληρονομήσεις. Κατοικήσετε. Ἄλλος, κατοική- σεις.	1.
2.	2. Διαστελεῖς.	2.
3.	3. Στόχασαι.	3.
4.	4. Πρόσταγμα. Ἄλλος, πρᾶγμα.	4.
5.	5. Συναγαγεῖν. Ἐκκρουσθῆ Τῇ ἀξίῃ κόπτοντος.	5.
10.	10. Ἀνάτιον.	10.
11.	11. Ἔστησαν.	11.
13.	13. Ἐμμενεῖ.	13.
19.	19. Ἐπονηρεύσατο.	19.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Quæ Deus. <i>Alius</i> , quarum Dominus. Et possidebitis eos. <i>Alius</i> , possi- debis. Habitatebitis. <i>Alius</i> , habitabis.	1.
2.	2. Secernes.	2.
3.	3. Conjecta.	3.
4.	4. Præceptum. <i>Alius</i> , res.	4.
5.	5. Ad colligenda. Excussa fuerit. Securim cædentis.	5.
10.	10. Innoxius.	10.
11.	11. Statuerunt.	11.
13.	13. Stabit.	13.
19.	19. Malignatus est.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, πρᾶγμα, res, ut supra, cap. xvii, v. 10. Vide notam ibi.

CAPUT XX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּקִרְבְּכֶם אֶל־מִלְחָמָה 2	2.	2.
וְהָא הָלַל 6	6.	6.
וְהָלַל		
הַלְבַב 8	8.	8.
וְעִבְדֶּךָ 11	11.	11. Δουλεύσουσί σοι.
וְצִרְתָּ 12	12.	12. Ἔξεις.
וְהִבִּיךָ 14	14.	14. Νηπίων.
הַבּו אֶת־שָׁלֹ		Διαρπάσεις. Λάφυρα.
אֲשֶׁר לֹא־מִעֲרִי הַגּוֹיִם־הָאֵלֶּה 15	15.	15.
הֵנָּה רַק מִעֲרִי הַעַמִּים הָאֵלֶּה		
וְגִרְךָ 19	19.	19. Ἐν πελέκει.
הַשֵּׁחַ		
בְּמִצּוֹר		Ἐν τῇ περιοχῇ.
וְכִעֲזָר 20	20.	20. Περιοχῆν.
VERSIO HEBRAICA TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Circa appropinquare vos ad bellum	2. Appropinquante autem jam prælio.	2.
6. Et non profanavit eam.	6. Necdum fecit eam esse communem.	6.
Profanet eam.	Ejus fungatur officio.	
8. Corde.	8. Corde.	8.
11. Et servient tibi.	11. Serviet (populus).	11. Servient tibi.
12. Arctabis.	12. Oppugnabis.	12. Obtinebis.
14. Et pubem.	14. Infantibus.	14. Infantes.
Prædaberis	Exercitui divides.	Prædaberis.
Spolium.	De spoliis.	Manubias.
15. Quæ non de civitatibus gentium istarum ipsæ. Tantum de civitatibus populorum istorum.	15. Et non sunt de his urbibus, quas in possessionem accepturæ est. De his autem civitatibus.	15.
19. Securim.	19. Securibus.	19. In securi.
Agri.	Vacat.	
In coarctationem.	Vacat.	In munitione.
20. Munitionem.	20. Machinas.	20. Munitionem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλοι, ἐν τῷ ἐγγίξειν σε, etc. Ex Basil.
 V. 6. Ἄλλ., οὐκ ἐλαίωσεν αὐτόν. Ex Basil. bis.
 Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem לָלַךְ vertit
 λαικώσουσι, Ezech. vii, 21, et לָלַךְ לַיִס, 1 Reg.

xxi, 4. Coislin. οἱ λοιποὶ, pro ἄλλ. Basiliensis.
 V. 8. Ἄλλ., ὡςπερ ἡ καρδιά. Sic Basiliensis.
 Versuum 11, 12, 14, 19, 20, Aquilæ lectiones
 præfert Coislin. cod

CAPUT XX DEUTERONOMII.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

2.	2. Ὅταν ἐγγίσης τῷ πολέμῳ. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐγγίσειν σε ποδὸς πόλεμον.	2.
6.	6. Καὶ οὐκ ἠὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐλατῶσεν αὐτόν. Ἐὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ. Ἄλλος, λαϊκῶσει αὐτόν.	6.
8.	8. Τῇ καρδίᾳ. Ἄλλος, ὡσπερ ἡ καρδία.	8.
11.	11. Ὑπήκοοί σοι.	11.
12.	12. Περικαθιείς.	12.
14.	14. Τῆς ἀποσκευῆς. Προνομήσεις. Προνομήν.	14.
15.	15. Οὐχὶ ἔξ τῶν πόλεων των ἐθνῶν τούτων. Ἄλλος, αἱ οὐχὶ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν πόλεων τούτων· ἰδοὺ δὴ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων.	15.
19.	19. Σίδηρον.] Ἐν τῷ δρυμῷ. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀγρῷ.	19.
20.	Εἰς τὸν χάρακα. 20. Χαράσσουσιν	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Quando appropinquabis præ- lio. <i>Alius</i> , in appropinquando te ad bellum.	2.
6.	6. Et non lætatus est ex ea. <i>Alius</i> , et non profanavit eam. Lætabitur ex ea. <i>Alius</i> profanet eam.	6.
8.	8. Corde. <i>Alius</i> , sicut cor.	8.
11.	11. Obedientes tibi.	11.
12.	12. Obsidebis.	12.
14.	14. Apparatu. Prædaberis. Prædam.	14.
15.	15. Non de civitatibus gentium harum. <i>Alius</i> , quæ non de gentibus civitatium harum: ecce certe de civitatibus gentium harum.	15.
19.	19. Ferrum. In sylva. <i>Alius</i> , in agro. In vallum.	19.
20.	20. Vallum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Deuteronomii.

V. 15. Ἄλλ., αἱ οὐχὶ ἀπὸ τῶν, etc. In edit. LXX desiderantur hæc, ἰδοὺ δὴ, etc., quæ in Hebræo habentur

V. 19. Ἄλλ., ἐν τῷ ἀγρῷ. Basil. Et sic alia quædam exemplaria. Videtur autem esse lectio reliquorum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
אֶלְדָּהָלָל 3	3.	3. Ἀνηρημένωφ.
דְּעַרְפֵּי 4	4.	4. Τενοντώσουσιν.
בָּדָר 5	5.	5.
לְשֵׁרֵתוֹ		Λειτουργεῖν.
עֵינֵיהָ 14	14.	14. Ἐκακούχησας.
אֵנָּה 17	17.	17.
מִשְׁשֵׁט הַבְּכֵרָה		
סִרְדָּה 20	20.	20. Ἀφίσταται.
וּזְכֵרָה		Καὶ προσερχέσει.
וּמִבְּנָה		Συμποσιάζει.
וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ 21	21.	21.
22 et 23	22. 23.	22 et 23. (Καὶ ὅταν ᾖ ἐν ἀνῶρι ἀμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃς αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ αὐλισθήσεται τὸ νεκροῦματόν αὐτοῦ ἐπὶ ξύλου· ἀλλὰ θάπτων θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ὅτι κατὰρα Θεοῦ ἐστὶν ὁ κρεμάμενος, καὶ οὐ μὴ μανεῖς τὴν γῆν σου, ἦν Κύριος ὁ Θεὸς δώσει σοὶ κληρονομίαν.)

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Ad occisum.
4. Et auferent cervices.
5. Elegit.
Ad ministrandum ei.
14. Compressisti eam.
17. Fortitudinis ejus.
Jus primogenituræ.
20. Declinans.
Et rebellis.
Et potator.
21. Et omnis Israel audient et timebunt.

22. et 23. Et cum fuerit in viro peccatum judicii mortis : et interficiendus fuerit , et suspenderit eum super ligno , non pernoctabit cadaver ejus super ligno , sed sepelies eum in die ipsa , quia maledictio Dei suspensus : et non contaminabis humum tuam , quam Dominus Deus tuus dat tibi hæreditatem.

VULGATA LATINA.

3. Vacat.
4. Cædent cervices,
5. Elegerit.
Ut ministrent.
14. Humiliasti.
17. Liberorum ejus.
Primogenita.
20. Protervus.
Et contumax est.
Luxuriæ atque conviviis (vacat).
21. Et universus Israel audiens pertimescat

22. et 23. Quando peccaverit homo quod morte plectendum est, et adjudicatus morti appensus fuerit in patibulo, non permanebit cadaver ejus in ligno, sed in eadem die sepelietur, quia maledictus a Deo est qui pendet in ligno : et nequaquam contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem.

AQUILA.

3. Interfecto.
4. Decervicabunt.
5.
Ad ministrandum.
14. Amixisti.
17.
20. Rebellat.
Et litigat.
Compotat.
21.

22. et 23. Et cum fuerit in viro peccatum in iudicium mortis, et occisus fuerit, et suspenderit eum super lignum : non commorabitur morticinum ipsius super lignum : sed sepeliens sepelies eum in die illa : quia maledictio Dei est qui suspensus est : et non contaminabis humum tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi hæreditatem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Deuteronomii.

V. 3. 'A., ἀνηρημένωφ. Coislinianus. Codex insignis, unciali characterē vi vel vii sæculi, quadro scilicet et rotundo, cum accentibus et spiritibus, sed non ubique positus : nam sæpissime omittuntur : ita ut aliquando paginas ferme integras iis destitutas reperias, et in notis marginalibus primæ manus nunquam reperiantur.

V. 4. 'A., τενοντώσουσιν. Idem Coislin. Alibi legit Aquila, τεναντώσω.

V. 5. Hic variant exemplaria, nam alia, ἐπελέξατο, alia ἐξελέξατο habent. Edit. Rom., ἐπέλεξεν.

Ibid. 'A., λειτουργεῖν. Coislin.

V. 14. 'A., ἐκακούχησας. Hæc et reliquæ pariter lectiones usque ad versum 21, ex eodem Coisliniano prodeunt.

V. 21. Ἄλλος, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται. Ex Basilienſi.

V. 22. Has omnes lectiones plenas Latine tantum excerptimus ex Hieronymi Comment. in Epist. ad Galatas, c. 3, ubi etiam LXX Interpretum versionem Latinam, qualem damus, attulit. Ne porro spatium nimium vacuum relinqueretur, Græca ex Latinis concinnavimus secundum morem vertendi

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	3. Τραυματία.	5.
4.	4. Νευροκοπήσουσιν.	4.
5.	5. Ἐπέλεξεν. Ἄλλ., ἐπελέξατο. Ἄλλ., ἐξελέξατο.	5.
	Παρεστηκέναι.	
14.	14. Ἐταπεινώσας.	14.
17. Τεχύος αὐτοῦ.	17. Τέκνων αὐτοῦ. Τὰ πρωτότοκεία. Ἄλλ., κρίσις τῆς πρωτοτοκίας.	17.
20.	20. Ἄπειθει. Καὶ ἐρεθίζει. Οἰνοφυγεῖ.	20.
21.	21. Καὶ οἱ ἐπιλοιποὶ ἀκούοντες φοβηθήσονται. Ἄλλος, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται.	21.

22 et 23. (Ἐάν δὲ γένηται ἀνθρώπου ἁμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ αὐλισθήσεται τὸ θνησιμαῖον αὐτοῦ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ· ὅτι διὰ τὴν βλασφημίαν τοῦ Θεοῦ ἐκρεμάσθη, καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν γῆν σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δώσει σοι εἰς κληρονομίαν.)

22 et 23. Ἐάν δὲ γένηται ἐν τινι ἁμαρτία, κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐ κοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψετε αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· καὶ οὐ μὴ μιανεῖτε τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσι σοι ἐν κλήρῳ.

22 et 23. (Καὶ ὅτι ἔσται ἐν ἀνδρὶ ἁμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθανεῖται, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐν ξύλῳ, οὐ κοιμηθήσεται τὸ νεκριμαῖον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὅτι ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ· ὅτι κατὰ Θεοῦ ἔστιν ὁ κρεμάμενος· καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν ἀδαμὰ σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός δώσει σοι κληρονομίαν.)

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Occiso.	3.
4.	4. Cædent cervicem	4.
5.	5. Elegit. <i>Alius</i> , elegit (<i>bis</i>). Adstare.	5.
14.	14. Humiliasti.	14.
17. Fortitudinis ejus.	17. Liberorum ejus. Primogenita. <i>Alius</i> , jus primogenituræ.	17.
20.	20. Contumaciter se gerit. Et protervus est. Vino inebriatur.	20.
21.	21. Et reliqui audientes timebunt. <i>Alius</i> , et omnis Israel audiens timebit.	21.

22. et 23. Si autem fuerit homini peccatum ad iudicium mortis, et occisus fuerit, et suspendis eum super lignum, non dormiet cadaver ipsius super lignum, sed sepultura sepelies eum in die ipsa : quia propter blasphemiam Dei suspensus est, et non contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi ad hæreditatem.

22. et 23. Si autem fuerit in aliquo peccatum ad iudicium mortis, et mortuus fuerit : et suspendis eum in ligno, non dormiet corpus illius super lignum, sed sepelientes sepelietis eum in die illa : quia maledictus a Deo omnis qui pendet in ligno : et non contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in hæreditatem.

22. et 23. Et quia erit in viro peccatum in iudicium mortis, et morietur, et suspendes eum in ligno, non dormiet morticinum ejus super lignum : quia sepultura sepelies eum in die ipsa, quia maledictio Dei est suspensus : et non contaminabis adamam tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in hæreditatem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Deuteronomii.

trium interpretum, uncinisque inclusimus, ne quis putaret aliunde desumpta. Pergit autem Hieronymus post allatam quatuor interpretum versionem : « Porro ADAMA, terra sive humus, lingua Hebræa appellatur. In eo autem loco ubi Aquila et Theodotio similiter transtulerunt, dicentes : « Quia maledictio Dei est suspensus, » in Hebræo ita ponitur. CHI CALALATH ELOIM THALUI. Hæc verba Ebion ille Hæresiarches semi-Christianus, semi-Judæus ita interpretatus est, ὅτι ὕβρις Θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, quia injuria Dei est suspensus. Memini me in altercatione Jasonis et Papisci. quæ Græco sermone

conscripta est, ita reperisse : λοιδορία Θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, « maledictio Dei qui appensus est. » Dicebat mihi Hebræus, qui me in Scripturis aliqua ex parte instituit, quod possit et ita legi : « Quia contumeliose Deus suspensus est. » Hæc idcirco congressimus quia famosissima quæstio est, et nobis solet a Judæis pro insaniam objici, quod Salvator noster et Dominus sub Dei fuerit maledicto. Primum igitur intuendum est, quod non quicumque in ligno pependerit, maledictus sit apud Deum, sed qui peccaverit, et propter scelus mortis fuerit ad iudicatus, sublatusque in crucem, etc. »

CAPUT XXII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
לֹא תִרְאֶה 4	4.	4.
שְׂמֹלֶךְ 5	5.	5. Ἴματισμόν.
וְהֵאָרַכְתָּ יָמִים 7	7.	7.
כְּלָאִים 9	9.	9. Ἀνομοιογενές.
יָחַד 10	10.	10. Ὁμοῦ.
שְׂעִיבָנוּ 11	11.	11. Ἀντιδιακείμενον.
עֲלִילֹת דְּבָרִים 14	14.	14. Ἐνάλλακτα ῥήματα.
נְבִילָה 21	21.	21. Ἀπέβρευσιν.
בְּתֵלָה 23	23.	23. Νεάνις.
אֲתִיָּה־נֶעַר 24	24.	24. Τὴν παῖδα.
דְּבָר 26	26.	26.
כִּפָּה 30	30.	30. Πτερόγιον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Non videbis.	4. Non videbis.	4.
5. Vestimentum.	5. Veste.	5. Vestimentum.
7. Et prolongare facias dies.	7. Et longo vivas tempore.	7.
9. Mixturis.	9. Altero semine.	9. Genere dissimile.
10. Pariter.	10. Simul.	10. Pariter.
11. Contextura.	11. Quod ex lana et lino contextum est.	11. Contra dispositum.
14. Causationes verborum.	14. Occasiones.	14. Commutatoria verba.
21. Stultitiam.	21. Nefas.	21. Effluxionem.
23. Virgo.	23. Virgo.	23. Puella.
24. Puellam.	24. Puella.	24. Puellam.
26. Verbum.	26. Vacat.	26.
30. Alam.	30. Operimentum.	30. Alam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, οὐχ ὑπερόψει. Basiliensis.

V. 7. Ἄλλος, καὶ μακροχρόνιος ἢ. Α.λ., ἔση. Sic quædam exemplaria.

V. 9. Ἄ., ἀνομοιογενές, etc. Hæ omnes interpretationes ex Basiliensi prodeunt : Σ., εἰργμόν, id est detentionem, coarctationem, quasi illa varii generis

semina sibi mutuo officiant, ne fructum emittant. Eodem sensu Theodotio, κώλυμα, id est impedimentum.

V. 11. Ἄ., ἀντιδιακείμενον. Σ., ἐταρογενές. Ex Basiliensi. Procopius vero ita habet : ε Aquylas, κίβδηλα (sic) illud, ἀντικείμενον exposuit, Symma-

CAPUT XXIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
פְּצוּעֵ-דָמָא 1	1.	1. Τραυματίας ἐπιτρέμμω.
מִפְזוֹר 2	2.	2. Μαμζήρ.
מִפְתוֹר אֲרָם נְהָרִים 4	4.	4. Ἀπὸ Φαθῶρ Συρίας ποταμῶν.
כִּי-תֵצֵא מִחַנֶּה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Læsus attritione.	1. Eunuchus, atritis vel amputatis testiculis.	1. Vulneratus attritione.
2. Spurius.	2. Mamzer, hoc est, de scorto.	2. Mamzer.
4. De Phathor Aram duorum fluminum.	4. De Mesopotamia Syriæ.	4. De Phathor Syriæ fluminum.
9. Si egressa fuerit castrametatio.	9. Quando egressus fueris ad versus hostes tuos.	9.

CAPUT XXII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Οὐκ ἐψη. "Αλλος, οὐχ ὑπερ- ώψει.	4.
5.	5. Στολήν.	5.
7.	7. Καὶ πολυήμερος γίνη. "Αλλος, καὶ μακροχρόνιος ἤ. "Αλ., ἔση.	7.
9. Εἰργμόν. (Coisl. ἀνομοιογε- νός.)	9. Διάφορον. "Αλλος, Δίφορον.	9. Κώλυμα.
10.	10. Ἐπὶ τὸ αὐτό.	10.
11. Ἐτερογενές:	11. Κίβδηλον.	11.
14.	14. Προφασιστικούς λόγους.	14.
21.	21. Ἀφροσύνην.	21.
23.	23. Παρθένος.	23.
24.	24. Τὴν νεάνιν.	24.
26.	26. Τὸ πρᾶγμα. "Αλλος, τὸ ῥῆμα.	26.
30.	30. Συγκάλυμμα.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	4. Non videbis. <i>Alius</i> , non ne- gliges.	4.
5.	5. Stulam.	5.
7.	7. Et multorum dierum sis. <i>A- lius</i> , et longævus sis. <i>Al.</i> , eris.	7.
9. Detentionem. (Coisl. genere cissimile.)	9. Variam. <i>Alius</i> , duplicem se- mentem.	9. Impedimentum.
10.	10. In idipsum.	10.
11. Alterius generis.	11. Adulteratum.	11.
14.	14. Occasionis verba.	14.
21.	21. Stultitiam.	21.
23.	23. Virgo.	23.
24.	24. Adolescentulam.	24.
26.	26. Res. <i>Alius</i> , verbum.	26.
30.	30. Operimentum.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

chus vero, ἑτερογενές. »

V. 14. "Α., ἐνάλλακτα ῥήματα. In Coisl. legitur
ΕΝΑΛΛΑΚΚΑ ΡΙΤΙΜΑ, mendose. Id vero non potest
aliud esse quam ἐνάλλακτα ῥήματα, et sic vocem
ῥήμα vertit alibi Aquila.

V. 19. ϜΩΔ. Ο, σίκλους. In marg. Coisl. ad-

ditur ἀργυρίου.

V. 25. "Α., νεάνις. Omnes Regii codices hanc
notam habent: καὶ ἀντὶ τοῦ παρθένος, νεάνις φησι,
καθὼς καὶ Ἀκύλας ἐξέδωκεν.

V. 26. "Αλλ., τὸ ῥῆμα. Ex Basiliensi.

CAPUT XXIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Θαλασας.	1.
2.	2. Ἐκ πόρνης.	2.
4.	4. Ἐκ τῆς Μεσοποταμίας. "Αλ- λος, ἀπὸ Βαθούρ Συρίας ποταμῶν.	4.
9.	9. Ἐάν δὲ ἐξέλθης παρεμβαλεῖν. "Αλλος, ἐάν ἐξέλθης εἰς πόλεμον.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Attritus.	1.
2.	2. De scorto.	2.
4.	4. De Mesopotamia. <i>Alius</i> , a Bathur Syriæ fluviorum.	4.
9.	9. Si autem egressus fueris ad castra ponenda. <i>Alius</i> , si egressus fueris in bellum.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
מקרה 10	10.	40. Ἐκ συναντήματος.
את צאתך 13	13.	13. Τὸ ἐξελθόν σου.
ולתת איביך לפניך הויה 14	14.	14. Καὶ τοῦ δοῦναι ἐχθρούς σου εἰς πρόσωπόν σου. Καὶ ἔσται.
קדשה 17	17.	17. Ἐνδιηλλαγμένη.
נדבה 23	23.	23.
כליך 24	24.	24. Σκεύη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. De accidente.	10. Qui nocturno pollutus sit somnio.	10. De accidente.
13. Excrementum tuum.	13. <i>Vacat.</i>	13. Excrementum tuum.
14. Et ad dandum inimicos tuos ad facies tuas : et erit.	14. Et tradat tibi inimicos tuos : et sint castra.	14. Et ad dandum inimicos tuos in faciem tuam. Et erit.
17. Prostituta.	17. Meretrix.	17. Immutata.
23. Spontaneeum.	23. Propria voluntate.	23.
24. Vas tuum.	24. Tecum.	24. Vasa.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Deuteronomii.

Aquilæ lectiones versuum 1, 2, 4, 10, 13, 17, 24, ex Coislin. prodeunt
V. 4. Ἄλλος, ἀπὸ Βαθοῦρ Συρίας ποταμῶν. Ex

Basiliensi, absque interpretis nomine : illud דרפ non exprimitur in LXX interpretibus, neque in Vulgata : estque nomen loci vel regionis. Videtur

CAPUT XXIV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ספר כריחה 1	1.	1. Βιβλίον κοπής. (Coisl. ἀποκοπής.)
חדשה 5	5.	5. Καινήν.
ובערד 7	7.	7.
מבצרים 9	9.	9.
את העבוס 11	11.	11. Χρεοδοσίαν.
בעבוס 12	12.	12.
את העבוס בשלמות 13	13.	13.
צדקה לאדועשק 14	14.	Δίκαιον. 14. Οὐ συκοφαντήσεις
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Libellum excisionis.	1. Libellum repudiî.	1. Libellum scissionis. (Coisl. abscissionis.)
5. Novam.	5. Nuper.	5. Novam
7. Et auferes.	7. Auferes.	7.
9. Ex Ægypto.	9. De Ægypto.	9.
11. Pignus.	11. Pignus.	11. Pignus.
12. In pignore ejus.	12. Non pernoctabit apud te pignus	12.
13. Pignus. In vestimento suo.	13. <i>Vacat.</i> In vestimento suo.	13.
Justitia.	Justitiam.	Justum.
14. Non opprimes.	14. Non negabis.	14. Non calumniaberis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἐκ ῥύσεως.	10.
13.	13. Τὴν ἀσχημοσύνην σου.	13.
14. Καὶ δοῦναι τὸν ἐχθρὸν σου εἰς πρόσωπόν σου. Ἔσται οὖν.	14. Καὶ παραδοῦναι τὸν ἐχθρὸν σου πρὸ προσώπου σου. Καὶ ἔσται.	14. Τοῦ δοῦναι ἐχθρούς σου κατὰ πρόσωπόν σου.
17.	17. Πόρνη.	17.
23.	23. Δόμα. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐκούσιον.	23.
24.	24. Ἄγγος.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. A luore.	10.
13.	13. Turpitudinem tuam.	13.
14. Et dare inimicum tuum in faciem tuam. Erit igitur.	14. Et tradat inimicum tuum ante faciem tuam. Et erunt castra.	14. Ad dandum inimicos tuos contra faciem tuam.
17.	17. Meretrix.	17.
23.	23. Donum. <i>Reliqui</i> , voluntarium.	23.
24.	24. Vas.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Deuteronomii.

mendum esse in Basiliensi Βαθούρ pro φαθούρ; V. 14. Ἄ., καὶ τοῦ δοῦναι, etc. Hasce trium lectiones exhibet Basil.
 nisi fortasse interpretes legerit γηρ. V. 23. *Οἱ λοιποὶ*, ἐκούσιον. Basil.

CAPUT XXIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Βιβλίον διακοπῆς.	1. Βιβλίον ἀποστασίου.	1. Βιβλίον ἐξολοθρεύσεως.
5.	5. Προσφάτως.	5.
7. Καὶ ἐπιλέξεις.	7. Καὶ ἐξαρείς. Ἄλλος, καὶ ἐξαρείτε.	7. Καὶ ἐπιλέξεις.
9.	9. Ἐξ Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	9.
11.	11. Ἐνέχυρον.	11.
12.	12. Ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἱματίῳ.	12.
13.	13. Ἐνέχυρον. Ἄλλος, ἱμάτιον. Ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἐν χρεωδοσίᾳ αὐτοῦ. Ἐλεημοσύνη.	13.
14.	14. Οὐκ ἀπαδικήσεις. (Coisl. οὐκ ἀποστερήσεις.)	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Libellum discissionis.	1. Libellum repudii.	1. Libellum exterminationis.
5.	5. Nuper.	5.
7. Et colliges.	7. Et auferes. Et auferetis.	7. Et colliges.
9.	9. Ex Ægypto. <i>Alius</i> , ex terra Ægypti.	9.
11.	11. Pignus.	11.
12.	12. In pignore ejus. <i>Alius</i> , in vestimento.	12.
13.	13. Pignus. <i>Alius</i> , vestimentum. In vestimento suo. <i>Alius</i> , in sua redditione debiti. Misericordia.	13.
14.	14. Non fraudabis. (Coisl. non privabis.)	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
כִּימוֹ 15	15.	15. Ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
תְּקַצֵּר קְצִירָךְ 19	19.	19. Θερσίσης θερισμόν. Οὔλον.
עֵמֶר		20. Παθδίσης.
תְּחַבֵּב 20	20.	
וַיִּתֵּן לֹא תִפְאֵר אֶחָדֶיךָ		
לֹא תַעֲלֵל 21	21.	21. Οὐκ ἐπιφυλλίσσεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. In die ejus.	15. Eadem die.	15. In die ejus.
19. Messueris messem tuam.	19. Messueris segetem.	19. Messueris messem.
Manipulum.	Manipulum.	Teneram spicam.
20. Excusseris.	20. Collegeris.	20. Virga excusseris.
Olivam tuam, non ramos requi- res post te.	(Si fruges collegeris) olivarum, quidquid remanserit in arboribus, non reverteris ut colligas.	
21. Non racemabis.	21. Non colliges remanentes ra- cemos.	21. Non racemabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Deuteronomii.

V. 1. 'A., βιβλίον κοπῆς, etc. Trium lectiones exhibet Basiliensis.
Cæteras Aquilæ lectiones, nempe, versuum, 5, 11, 14, 15, 19, 20, mutuamur ex Coislin.
V. 7. Σ., Θ., καὶ ἐπιλέξεις. Basiliensis.
V. 9. Ἄλλ., ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Basiliensis.
V. 12. Ἄλλ., ἰματίῳ, et sequenti, ἰμάτιον. Basiliensis, tacito interprete.

V. 13. Ἄλλος, ἐν χρεωδοσίᾳ αὐτοῦ. Ex Basiliensi.
V. 20. Ἄλλ., ἐλαίαν σου οὐ στεφανώσεις. Ἄλλ., τὴν ἐλαίαν σου οὐ τρυγήσεις. Basiliensis: nec monet cujus sint hæ versiones; quæ sane ad alios interpretes pertinent.
V. 21. 'A., οὐκ ἐπιφυλλίσσεις. Basiliensis et codices Regii, qui hanc notam habent: Ἄκυλας φησίν.

CAPUT XXV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּפֹּל 2	2.	2. Πτωματίσεις.
כִּד		Ἡρὸς ἀρκετόν.
וַיִּשְׁאֵל 5	5.	5.
וַיִּבְכֶּה		Ἐπιγαμβρεύσει.
וַיִּתֵּן 6	6.	6.
וַיִּבְכֶּה 7	7.	7. Ἐπιγαμβρευτῆς μου.
וַיִּתֵּן 10	10.	10. Ἐξαιρεθέντος.
וַיִּשְׁאֵל 11	11.	11.
בְּמִבְשָׁיו		Ἐν αἰσχύνῃ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Cadero facient.	2. Prosterment.	2. Cadere facies.
Secundum sufficientiam.	Pro mensura.	Secundum sufficientiam.
5. Viro extraneo.	5. Alteri.	5.
Et associabit eam.	Suscitabit semen fratris sui.	Ducet ut uxorem fratris.
6. Pariet.	6. Vacat.	6.
7. Associare me.	7. Me in conjugem sumere.	7. Qui me ducturus erat.
10. Soluti	10. Discalceati.	10. Sublati.
11. Homines.	11. Viri duo.	11.
Verenda ejus.	Verenda ejus.	In turpitudine.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Αὐθήμερον.	15.
19.	19. Ἀμῆσης ἀμητόν. Δράγμα.	19.
20.	20. Ἐλαιολογῆς. Οὐκ ἐπαναστρέφεις καλαμῆσαι τὰ ὀπίσω σου. Ἄλλος, ἐλαίαν σου, οὐ στεφανώσεις. Ἄλλος, τὴν ἐλαίαν σου, οὐ τρυγήσεις.	20.
21.	21. Οὐκ ἐπανατρυγήσεις.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Eadem die.	15.
19.	19. Messueris messem. Manipulum.	19.
20.	20. Olivas colligas. Non redibis ad colligendum, quæ post te. <i>Alius</i> , olivam tuam, non coronabis. <i>Alius</i> , olivam tuam, non vindemiabis.	20.
21.	21. Non revindemiabis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Deuteronomii.

οὐκ ἐπιφυλλίσαις, φυλλίς γὰρ ὁ μικρὸς βότρυς, ἢ οἱ ἀποκίπτοντες βώγες, καὶ ὑπὸ τὰ φύλλα εὐρισκόμενοι. Id est: « Aquila ait, non racemabis. Φυλλίς enim est parvus racemus, aut decedentes acini, qui sub foliis inveniuntur. » Hic Drusius notat: « Ἐπιφυλλίς, racemulus, qui sub foliis latet, aut magno racemo subjacet: item racematio Abd. v. Hinc

verbum ἐπιφυλλίζειν, racemationem facere: quo usi sunt et LXX Thren. 1, 22, ἐπιφύλλισον αὐτοῖς, racemare illis. Lexicon vetus, ἐπιφυλλίς, racemus. Abd. v, pro ἐπιφυλλίδα, quod racemationem reddunt, vide num legendum sit, ἐπιφυλλίδας, id est racemos: quomodo et Hieronymus vertit, et Ebræa veritas habet תִּפְּלִי. »

CAPUT XXV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καθιείς. <i>Vacat.</i>	2.
5.	5. Μὴ ἐγγίζοντι. Ἄλλ., ἄλλο- τριψ. Κατοικήσει.	5.
6.	6. Τέκη. Ἄλλος, τεχθῆ. Ἄλλος, τέξεται.	6.
7.	7. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου.	7.
10.	10. Ὑπολυθέντος.	10.
11.	11. Ἀνθρώποι. Ἄλλος, ἀνθρώ- ποι δύο. Ἄλλος, ἄνδρες δύο. Τῶν διδύμων αὐτοῦ.	11.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Constitues. <i>Vacat.</i>	2.
5.	5. Non approprianti. <i>Alius</i> , alie- no. Cohabitabit.	5.
6.	6. Pariat. <i>Alius</i> , natus fuerit. <i>Alius</i> , pariet.	6.
7.	7. Frater viri mei.	7.
10.	10. Discalceati.	10.
11.	11. Homines. <i>Alius</i> , homines duo. <i>Alius</i> , viri duo. Testes ejus.	11.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אבן 13	13.	13. Λίθος.
איפה ואיפה 14	14.	14. Ἡφά και ἡφά.
שלמה 15	15.	15. Ἀπηρτισμένον.
בצאהכם 17	17.	17.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Lapis.	13. Pondera.	13. Lapis.
14. Ephah et ephah.	14. Modius major et minor.	14. Ephah et epha.
15. Perfectus.	15. Verum.	15. Perfectum.
17. In exeundo vos.	17. Quando egrediebaris.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, ἀλλοτριῶν. Sic Basil. Vocem Hebraicam וְאֵלֶּיךָ אֲלֹתָיִם, vertit Aquila, Psal. lxxx, 10, et Theodotio, Jud. 6, 6.

lectiones exhibet cod. Coislín.

V. 6. Ἄλλος, τεχθῆ. Ἄλλος, τέξεται. Ex coem.

Versuum 2, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 15, Aquilæ

CAPUT XXVI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אשר תביא מארצך אשר יהיה אלהיך נתן לך 2	2.	2. Ὅσα ὄσεις ἀπό γῆς σου.
בטנא ארמי אבד 5	5.	Ἄγγειον. 5.
את־ענינו 7 ושבעו 12	7. 12.	7. Πενίαν ἡμῶν. 12.
בערתי 13 באני 14 ולא־בערתי בשמי 17	13. 14. 17.	13. Ἐξέλεξα. 14. Ἐν λύπῃ μου. Ὅχι ἐπέλεξα. Ἐν μiasμῶ. 17. Ἀντιλλάξου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Quem venire facies de terra tua, quam Dominus Deus tuus dat tibi.	2. Vacat.	2. Quæcumque feres a terra tua.
Canistro.	Cartallo.	Cartallum.
5. Syrus periens.	5. Syrus persequatur.	5.
7. Afflictionem nostram.	7. Humilitatem nostram.	7. Paupertatem nostram.
12. Et saturabuntur.	12. Et saturentur.	12.
13. Abstuli.	13. Abstuli.	13. Elegi.
14. In tristitia mea, Et non abstuli.	14. In luctu meo. Nec separavi.	14. In tristitia mea. Non selegi.
In immundo.	In qualibet immunditia.	In immunditia.
17. Condidisti.	17. Elegisti.	17. Elegisti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Deuteronomii.

V. 2. Ἄ., ὅσα ὄσεις ἀπό γῆς σου, etc. Has interpretationes mutuamur ex Basil.
Ibid. Ἄ., ἀγγεῖον. Ex Coislín., ut et cæteræ quæ hoc in capite sequuntur omnes Aquilæ interpretationes.

V. 5. Ἄλλος, Συρίαν ἀπέλιπεν. Ex Basil.
V. 12. Ἄλλος, ἐμπλησθήσονται. Basil. Est forte Aquilæ qui ושבעו vertit ἐμπλησθήσονται, Psal. xvi, 14, et A., S., Isai. i, 11.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13.	13. Στάθμιον.	5.
14.	14. Μέτρον καὶ μέτρον.	14.
15.	15. Ἀληθινόν.	15.
17.	17. Ἐκπορευομένου σου. Ἄλλ., ἐκπορευομένων ὑμῶν.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Pondus.	13.
14.	14. Mensura et mensura.	14.
15.	15. Verum.	15.
17.	17. Exeunte te. <i>Alius</i> , exeunti- bus vobis.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Deuteronomii.

V. 11. Ἄλλος, ἄνθρωποι δύο. Ἄλλος, ἄνδρες V. 17. Ἄλλος, ἐκπορευομένων ὑμῶν. Basil.
δύο. Ex Basil.

CAPUL XXVI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Οὐ ἐὰν εἰσενέγκῃς ἀπὸ τῆς γῆς σου.	2. Τῆς γῆς σου ὅσα ἐν ἐνέγκῃς. Ἄλλως, τῆς γῆς σου, ἧς Κύριος ἐ- θεὸς δίδωσί σοι. Κάρταλλον.	2.
5.	5. Συρίαν ἀπέβαλεν. Ἄλλος, Συρίαν ἀπέλιπεν.	5.
7.	7. Τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν.	7.
12.	12. Εὐφρανθήσονται. Ἄλλος, ἐμπλησθήσονται.	12.
13.	13. Ἐξεκάθαρα.	13.
14. Ἐν πένθει μου.	14. Ἐν ὀδύνη μου. Οὐκ ἐκάρπωσα. Εἰς ἀκάθαρτον.	14.
17.	17. Εἴλου.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Quocumque inferas a terra tua.	2. Terræ tuæ quæcumque tuleris. <i>Aliter</i> , terræ tuæ, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Cartallum.	2.
5.	5. Syriam rejecit. <i>Alius</i> , Syriam eliquit.	5.
7.	7. Humilitatem nostram.	7.
12.	12. Lætabuntur. <i>Alius</i> , imple- buntur.	12.
13.	13. Abstuli.	13.
14. In luctu meo.	14. In dolore meo. Non abstuli. In immundum.	14.
17.	17. Elegisti.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Deuteronomii.

V. 13. Ἄ., ἐξέλεξα. Symmachus et Theodotio
voceμ πρῶτην vertierunt καὶ ἐπιλέξεις, supra, xxiv, 7.
V. 14. Ἄ., ἐν λύπῃ μου. Ex Coislin. Idem interpres
Gen. κεν, 3, ἵνα πρῶτην vertit, ἀρχὴ λύπης.
Ibid. Σ., ἐν πένθει μου. Coislin., quam versionem
sequitur Vulgata, in luctu.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שָׁמַרְתָּ אֶת כָּל דְּבָרֵי הַבְּרִית	1.	1. Φύλασσε σύμπασαν τὴν ἰσχυρίαν.
שְׁמַרְתָּ 6	6.	6. Ἀπηρητισμένους.
אָמֵן 15	15.	15. Πειπιστωμένως.
וַיֹּאמֶר 16	16.	16.
בְּחָפְזִי 20	20.	20.
וְעַתָּה 23	23.	{23. Μετὰ νόμφης αὐτοῦ.
בְּסֵתֶר 24	24.	24. Ἐν ἀποκρύφῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Custodi omne mandatum.	1. Custodite omne mandatum.	1. Custodi omne mandatum.
6. Perfectis.	6. Informibus.	6. Perfectos.
15. Amen.	15. Amen.	15. Fideliter.
16. Et dicet.	16. Et dicet.	16.
20. Alam.	20. Operimentum.	20.
23. Cum socru sua.	23. Cum socru sua.	23. Cum nuru sua.
24. In abscondito.	24. Clam.	24. In abscondito.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Deuteronomii.

V. 1. 'A., φύλασσε σύμπασαν etc. Hasce trium interpretationes ex Basil. desumpsimus.
Lectiones Aquilæ versuum 6, 23, 24, prodeunt

ex Coislin.

V. 15. 'A., πεπιστωμένως. Σ., Θ., ἀμην. Ex Basil. Sic passim vertunt tres interpretes. Vide supra

CAPUT XXVIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שָׁמַר 4	1.	1.
פְּרִי 4	4.	4. Καρπός.
בְּרַךְ 6	6.	6.
תִּשְׁמַע 15	15.	15.
וְעַתָּה עָלֶיךָ וְעַתָּה אֶתְדַבְּרָה אֵלֶיךָ 20	20.	20. Σπάνιν καὶ φαγέδαιναν.
וְאֶתְדַבְּרָה עִלְיָיךָ 21	21.	Ἐπιτίμησιν. 21. Λοιμὸν.
וְעַתָּה 22	22.	22. Περιφλευσμῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad custodiendum.	1. Atque custodias.	1.
4. Fructus.	4. Fructus.	4. Fructus.
6. Benedictus.	6. Benedictus.	6.
15. Obedieris.	15. Audire nolueris	15.
Et statuta ejus. Super te.	Et cæremonias. Super te.	
20. Maledictionem, conturbationem.	20. Famem et esuriem.	20. Penuriam et edacitatem.
Et increpationem.	Increpationem.	Increpationem.
21. Pestilentiam.	21. Pestilentiam.	21. Pestilentiam.
22. Et ardore.	{22. Ardore.	22. Ambustione.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Φυλάσσετε πᾶσαν τὴν ἐντολὴν.	1. Φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς.	1. Φυλάσσου τὴν πᾶσαν ἐντολὴν.
6.	6. Ὁλοκλήρους.	6.
15. Ἀμήν.	15. Γένοιτο.	15. Ἀμήν.
16.	16. Ἐροῦσι. <i>Basil.</i> ἐρεῖ.	16.
20.	20. Συγκάλυμμα. Ἄλλος, ἀσχημοσύνην.	20.
23.	23. Μετὰ νύμφης αὐτοῦ. Ἄλλος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ.	23.
24.	24. Δόλο.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Custodite omne mandatum.	1. Custodite omnia mandata.	1. Custodi omne mandatum.
6.	6. Integros.	6.
15. Amen.	15. Fiat.	15. Amen.
16.	16. Dicent. <i>Basil.</i> dicet.	16.
20.	20. Cooperimentum. <i>Alius</i> , turpitudinem.	20.
23.	23. Cum nuru sua. <i>Alius</i> , cum socru sua.	23.
24.	24. Dolo.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Deuteronomii.

um. v. 22.
V. 16. *Basil.*, ἐρεῖ. Sic decies habet in hoc capite idem codex, ubi LXX habent ἐροῦσι.

V. 20. Ἄλλ., ἀσχημοσύνην. Sic quædam exemplaria.
V. 23. Ἄλλος, μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ. Alex. Sic etiam Coislin., quam versionem sequitur Vulgata.

CAPUT XXVIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Φυλάσσειν. Ἄλλος, φυλάσσεσθε.	1.
4.	4. Ἐκγόνα.	4.
6.	6. Εὐλογημένος. Ἄλλος, εὐλογητός, bis.	6.
15.	15. Εἰσακούσης. Ἄλλος, ἀκοῆ ἀκούσητε. ✕ Καὶ τὰ ἠκριβασμένα αὐτοῦ. Ἐπὶ σέ. Ἄλλος, πρὸς σέ.	15.
20. Τὴν ἀγορτάσιαν.	20. Τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν. Ἄνάλωσιν.	20.
21.	21. Θάνατον.	21.
22. Περιφλογισμῶ.	22. Ἐρεθισμῶ.	22. Περιφλογισμῶ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Ad custodiendum. <i>Alius</i> , custodite.	1.
4.	4. Fœtus.	4.
6.	6. Benedictus. <i>Alius</i> , idem.	6.
15.	15. Exaudieris. <i>Alius</i> , audition audieritis. ✕ Et accurata statuta ejus. Super te. <i>Alius</i> , ad te.	15.
20. Insatiabilitatem.	20. Egestatem et famem.	20.
21.	Consumptionem.	21.
22. Circumadustione.	22. Mortem.	22. Circumadustione.
	22. Impetigine.	

TO EBPAIKON.

ובירקן	
נגף 25	25.
מחרוד 26	26.
ובעפלים 27	27.
ובחרם	
ובעירון 28	28.
ובחבתון	
ישגלטה 30	30.
וחללנו	
ראת 32	32.
ונלות	
פרי 33	33.
משגע 34	34.
להרפא 35	35.
לשבוה 37	37.
ולשנינה	
ועבדת אדאמיך 48	48
על	
לשנו 49	49
ונער לא יחך 50	50.
הוצר לך 52	52.
בבעור 53	53.
יעזיק	
האיש הדיך 54	54.
תרע	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Et aurugine.
25. Cæsum.
26. Qui exterreat.
47. Et in hæmorrhoidibus ani.
Et prurigine.
28. Et cæcitate.
Et stupore.
30. Concumbet cum ea.
Profanabis eam.
32. Videntes.
Et deficientes.
33. Fructum.
34. Vesanus.
35. Curari.
37. In desolationem.
Et in dicterium.
49. Et servies inimicis tuis.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Et pueri non miserebitur.
52. Et angustię tibi.
53. In obsidione.
Coaretabit.
54. Vir tener.
Malignabitur.

TO EBPAIKON
'Ελληνικοῖς γράμμασι.

25.
26.
27.
28.
30.
32.
33.
34.
35.
37.
48
49
50.
52.
53.
54.

VULGATA LATINA.

Rubigine.
25. Corruentem.
26. Qui abigat.
27. Et partem corpōris, per quam stercora egeruntur.
Prurigine.
28. Cæcitate.
Furore.
30. Dormiat cum ea.
Vindemies eam.
32. Videntibus oculis tuis.
Et deficientibus.
33. Fructus.
34. Stupens.
35. Sanari.
37. Perditus.
Fabulam.
48. Et servies inimico tuo.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Nec misereatur parvuli.
52. Et conterat.
53. In angustia.
Opprimet.
54. Delicatus.
Invidebit.

ΑΚΥΛΛΑΣ.

ικτερω.
25. Θραυόμενον.
26.
27.
28. 'Εν παρωώσει.
30. Συγκοιτασθήσεται.
Λαϊκώσεις αὐτόν.
32.
Τελούμενοι.
33. Καρπόν.
34.
35. Ὑγιάσαι.
37. Εἰς ἀφανισμόν.
'Εν δευτερώσει.
48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.

Ζυγόν

49. Γλώσσης αὐτοῦ.
50. Παιδι οὐ δωρήσεται
52.

53. 'Εν τῇ περιοχῇ.

'Επιχύση.

54. Τρυφήτης

Πονηρεύσεται.

AQUILA.

Aurugine.
25. Fractum.
26.
27.
28. In cæcitate.
30. Concumbet.
Profanabis eam.
32.
Consumpti.
33. Fructum.
34.
35. Sanari.
37. In desolationem.
In deuterosi, id est, in exemplum.
48. Et servies inimico tuo.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Pueri non condonabit
52.
53. In obsidione.
Infundet.
54. Voluptuarius.
Malignabitur.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

25. Τροπούμενον.	Ἵχρφα.	25.
26.	25. Ἐπὶ κοπήν.	26.
27. Εἰς τὰ κρυπτά.	26. Ἐκφοβῶν. Ἄλλος, ἀποσοβῶν.	27.
Ἐλεφαντιάσει.	27. Ἐν ταῖς ἑδραῖς. Ἄλλως, εἰς τὴν ἑδραν. Ἄλλως, εἰς τὰς ἑδρας.	28.
28.	Κνήφη.	28.
30.	28. Ἄρασις.	30.
32.	Ἐκστάσει. Ἄλλος, θάμβω.	32.
Ἐκλείποντες ἴσονται.	30. Ἐξει.	30.
33.	Τρυγήσεις αὐτόν.	32.
34. Παράφορος.	32. Βλέψονται. Ἄλλος, βφονται.	32.
35.	Σφακελίζοντες.	33.
37.	33. Ἐκφόρια.	33.
48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἔχθρῳ σου.	34. Παράπληκτος.	34.
	35. Ἰαθῆναι.	35.
	37. Ἐν αἰνίγματι.	37.
	Διηγῆματι.	
49.	48. Καὶ λατρεύσεις τοῖς ἔχθοις σου. Ἄλλως, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ τοῖς ἔχθοις σου.	48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἔχθρῳ σου.
50.	Κλοῖόν.	
52.	49. Φωνῆς αὐτοῦ.	49.
53.	50. Νέον οὐκ ἐλεήσει.	50.
54. Σπάταλος.	52. Καὶ ἐκτρέψῃ σε. Ἄλλος, καὶ ἕως ἂν ἐκτρέψῃ σε.	52.
	53. Ἐν τῇ στενοχωρίᾳ.	53.
	Θλίψει.	
	54. Ὁ ἀπαλός.	54.
	Βασκανεῖ.	
	LXX INTERPRETES.	THEODOTI.
25. In fugam versum.	Rubigine.	25.
26.	25. In occisionem.	25.
27. In abscondita.	26. Qui exterreat. <i>Alius</i> , qui abigat.	26.
Elephantiasi.	27. In sedibus (sive in ano). <i>Aliter</i> , in sedem. <i>Aliter</i> , in sedes.	27.
28.	Prurigine.	28.
30.	28. Cæcitate.	28.
32.	Excessu mentis. <i>Alius</i> , stupore.	32.
Deficientes erunt.	30. Habebit.	30.
33.	Vindemiabis eam.	32.
34. Vecors.	32. Aspicient. <i>Alius</i> , videbunt.	32.
35.	Tabescentes.	Deficientes erunt.
37.	33. Proventus.	33.
48. Et servies inimico tuo.	34. Stupidus.	34.
	35. Curari.	35.
	37. In ænigmate.	37.
	Fabulam.	
49.	48. Et servies inimicis tuis. <i>aliter</i> , et servies ibi inimicis tuis.	48. Et servies inimico tuo.
50.	Vectem.	
52.	49. Vocem ejus.	49.
53.	50. Juvenis non miserebitur.	50.
54. Delicatus.	52. Et attriverit te. <i>Alius</i> , et donec attriverit te.	52.
	53. In angustia.	53.
	Tribulabit.	
	54. Mollis.	54.
	Invidebit.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
לֹא־נִסְחָה כִּי־רִגְלָה הָעֵץ עָלֶיךָ אֲרָץ כְּהִתְעַנֶּה וּבִמְדָר תִּרְעַ	56.	56. Οὐκ ἐπέειρασε τάρσος ποδὸς αὐτῆς ὑφίστασθαι ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῆς τρυφῆς καὶ ἀπαλότῆτος, ποιη- ρεῦσεται.
וּבְשִׁלּוּחֶיהָ 57	57.	57. Δευτέριον.
וְנֶאֱמָרִים 59	59.	59. Θαυμαστώσει.
וּנְאֻמֵּיכֶם 60	60.	60. Τάλαιπωρίαν.
מִזְדָּה 61	61.	61. Ἀρρώστιαν.
וְהִלִּי 62	62.	62.
וְהִפְצִיךָ 64	64.	64.
וְלֵב רִגְוֹ 65	65.	65. Καοδίαν κλονουμένην.
וְכִלְיוֹךְ וְדַאֲבָךְ בְּחִיךְךָ 66	66.	Τελουμένους. Ἐκλιμώσσουσαν. 66.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

56. Non tentavit planta pedis ejus inniti super terram præ voluptate et mollitie, malignabitur.

57. Et in parvulam suam. *Vel*, secundinas suas.

59. Mirificabit.

Et stabiles.

60. Ægritudinem.

61. Infirmitatem.

62. In multitudinem.

64. Disperget te.

65. Cor pavidum.

Et deficientium.

Et mœstitiam.

66. In vita tua.

VULGATA LATINA.

56. Quæ super terram ingredi non valebat, nec pedis vestigium figere, propter molliem et terneritudinem nimiam, invadebit.

57. Illuvie secundarum.

59. Augebit.

Perpetuas.

60. Afflictiones.

61. Languores.

62. Præ multitudine.

64. Disperget te.

65. Cor pavidum.

Deficientes.

Consumptam mœrore.

66. Vitæ tuæ.

AQUILA

56. Non tentavit planta pedis ejus inniti super terram præ voluptate et mollitie, malignabitur.

57. Deuterium. *Vel*, secundinz.

59. Mirificabit.

60. Miseriam.

61. Infirmitatem.

61.

64.

65. Cor agitatum.

Consumptos.

Esurientem.

66.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Deuteronomii

V. 4. Ἄλλος, φυλάσσεσθε. Basil.
Aquilæ interpretationes versuum 4, 20, 21, 22, 30, 32, 33, 35, 37, 48, 49, 50, 53, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 65, omnes ex Coislin. cod. desumpsimus.

V. 6. Εὐλογητός, bis, ex Basil.

V. 15. Ἄλλος, ἀκοῆ ἀκούσητε. Ex eodem.

Ibid. Καὶ τὰ, etc. Ex Ern. Grabe.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς σέ. Basil.

V. 20. Coislin. habet, Ἄ., σπάνιν καὶ φαγέδαιναν, melius quam Basil., Ἄ., σπάνη καὶ φαγέδαινα. Σ., τὴν ἀγορτάσταν. Sic omnes mss. Regii, Basil. et Drusius, qui solius Symmachi lectionem habet. — O', ἐκλιμῶσαν. Coislin. ad marg., ἐκθλιψίν.

V. 21. Ἄ., λοιμόν. Idem interpretes vocem כָּדִי לא-μός vertit, Exod. ix, 5 et 15.

V. 22. Ἄ., περιφλευσμή. Σ., Θ., περιφλογισμή. Ex Basil.

V. 25. Ἄ., θραυόμενον. Σ., τροπούμενον. Ex eodem Basil. Vide Exod. ix, 14. Sic vertit Symmachus, II Reg. ii, 17. — Coislin. habet, Σ. Θ., τροπούμενον.

V. 26. Ἄλλος, ἀποσοδῶν. Sic edit. Rom., tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 27. Σ., εἰς τὰ χρυστά. Ex Basil., ut et lectiones sequentes exceptis iis quas hausimus ex Coislin. Editio Romana habet εἰς τὴν ἔδραν. — Coislin. Σ., ἐκ-

CAPUT XXIX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
עֵינֵיכֶם 2	2.	2. Eius ὀφθαλμοὺς ὑμῶν.
רָאוּ 3	3.	3.
לֹא־בָלוּ 5	5.	5.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In oculis vestris.	2. Coram vobis.	2. In oculis vestris.
3. Viderunt.	3. Viderunt.	3.
5. Non inveteraverunt.	5. Non attrita sunt.	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΟΨ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

56.	56. Οὐ γὰρ πείραν ἔλαβεν ὁ ποῦς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα, καὶ διὰ τὴν ἀπαλότητα, βασκανεῖ.	56.
57.	57. Χόριον.	57.
59.	59. Παραδοξάσει.	59.
Ἐπιμονους.	Πιστάς.	
60.	60. Ὀδύνην.	60.
61.	61. Μαλακίαν.	61.
62.	62. Τῷ πλήθει. Ἄλλος, εἰς πλήθος.	62.
64. Σχορπίσει σε.	64. Διασπερεῖ σε.	64.
65.	65. Καρδίαν ἑτέραν ἀπειθοῦσαν. Ἄλλος, καρδίαν ἀθυμοῦσαν.	65.
	Ἐκλείποντας.	
	Τηχομένην.	
66. Περὶ τῆς ζωῆς σου.	66. Τῇ ζωῇ σου.	66.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIΟ.

56.	56. Non cepit experientiam pes ejus incedere super terram propter teneritudinem et propter molitiem, invadebit.	56.
57.	57. Chorium.	57.
59.	59. Incredibiles faciet.	59.
Stabiles.	Fideles.	
60.	60. Dolorem.	60.
61.	61. Languorem.	61.
62.	62. Multitudine. <i>Alius</i> , in multitudine.	62.
64. Disperget te.	64. Disseminabit te.	64.
65.	65. Cor aliud incredulum. <i>Alius</i> , cor desperans.	65.
	Deficientes.	
	Tabescentem.	
66. Circa vitam tuam.	66. Vitæ tuæ.	66.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Deuteronomii.

φαντάσει, quam lectionem sine interpretis nomine attulit Basiliensis. Ἐλεφαντίας est genus lepræ, quæ vocatur etiam ἑλέφας. Vide Job II, 7.

V. 28. Ἄ., ἐν πωρώσει. Σύ. Sic Coislin., nec adjicit interpretationem Symmachi. Melius, ἐν πηρώσει, ut habet Basiliensis, sine interpretis nomine.

Ibid. Ἄλλος, θάμβω. Ex Basil.

V. 32. Ἄλλος, ἔφονται. Sic Basil.

Ibid. Ἄ., τελοῦμενοι, Σ., ἐκλείποντες ἔσονται. Ex Coislin.

V. 34. Σ. παράφορος. Sic Coislin. Basiliensis vero sine interpretis nomine.

V. 48. Ἄ., Σ., Θ., καὶ δουλεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου. Hasce trium lectiones exhibet idem Basil.

V. 52. Ἄλλος, καὶ ἕως ἀν ἐκτρίψῃ σε. Ex eodem Basil.

V. 54. Ἄ., τρυφερῆς. Σ., σπάταλος. Ex eodem Basil.

V. 59. Σ., ἐπιμόνους. Coislin.

V. 62. Ἄλλος, εἰς πλήθος. Basil.

V. 64. Σ., σκορπίσει σε. Coislin.

V. 65. Ἄλλ., καρδίαν ἀθυμοῦσαν. Basil.— Ἄ., ἐκλιμώσουςαν, Coislin., ac si legerit Aquila ἰργγ.

V. 66. Σ., περὶ τῆς ζωῆς σου. Ex Basil.

CAPUT XXIX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΟΨ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Ἐνώπιον ὑμῶν.	2.
3.	3. Ἐωράκασιν. Ἄλλοι, εἶδον.	3.
5.	5. Οὐ κατετρίβη. Ἄλλος, οὐκ ἐπαλαιώθη.	5.
	LXX INTERPRETES.	
2.	2. Coram vobis.	2.
3.	3. Viderunt. <i>Alii</i> , conspexerunt.	3.
5.	5. Non attrita sunt. <i>Alius</i> , non inveteraverunt.	5.

SYMMACHUS.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
6 ושכר	6.	6. Μίθυσμα.
8 ותצני	8.	8.
10 ראשיכם	10.	10. Ἡ κεφαλὴ ὑμῶν.
11 כפכם	11.	11.
מחטב עניך		
17 אדתקציהם	17	17. Προσοχθίσματα αὐτῶν.
ואת גלליהם		Καθάρματα.
18 משפחה	18.	18. Συγγένεια.
פרה ראש		Αὐξάνουσα κεφαλὴν.
19 שלום	19.	19. Εἰρήγη.
הרה אדתהצמאה		
26 תא וגק רהם	26.	26. Οὐδ' ἐμέρισεν αὐτοῖς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et siceram.	6. Siceram.	6. Inebriamentum.
8. Et dimidiæ.	8. Et dimidiæ.	8.
10. Capita vestra.	10. Principes vestri.	10. Caput vestrum.
11. Parvuli vestri.	11. Liberi.	11.
A cæsore lignorum tuo.	Exceptis lignorum cæsoribus.	
17. Abominaciones eorum.	17. Abominaciones eorum.	17. Offendicula eorum.
Et tornatilia eorum.	Sordes, id est, idola.	Purgamenta.
18. Familia.	18. Familia.	18. Cognatio.
Fructificans venenum.	Germinans fel.	Augens caput.
19. Pax.	19. Pax.	19. Pax.
Ebriam cum sitiente.	Ebria sitientem.	
26. Et non impartitus est eis.	26. Et quibus non fuerant at- tributi.	26. Neque partitus est eis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Deuteronomii.

Lectiones Aquilæ versuum 2, 6, 10, 17, 18, 19, V. 5. Ἄλλος, οὐκ ἐπαλαιώθη. Sic Basil., τῷ
26, exhibet cod. Coislin. interprete. Est forte Symmachi, qui ita vertit ἄλ.
V. 3. Ἄλλος, εἶδον. Ex Basil. Gen. xviii, 12.

CAPUT XXX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
6 ומל	6.	6. Καὶ περιτεμεῖται.
9 והתירך	9.	9. Περισσεύσει σε.
11 נפלאה	11.	11. Τεθαυμαστωμένη.
12 וישמענו אתה	12.	12. Καὶ ἀκουσθὴν αὐτὴν ἡμεῖς ποιήσει.
13 ארעבר	13.	13. Ἀντιπέραν.
19 ובחרת בהיים	19.	19.
20 ולדבקה בו	20.	20. Καὶ κολλᾶσθαι ἐν αὐτῷ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA.	AQUILA.
6. Et circumcidet.	6. Et circumcidet.	6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet.	9. Abundare te faciet.	9. Abundare te faciet
11. Mirabile.	11. Supra te.	11. Admirandum.
12. Et audire faciet nos illud.	12. Et audiamus.	12. Et auditum illud nobis faciet.
13. Ad transitum.	13. Trans.	13. Ex opposita ora.
19. Et eliges in vitis.	19. Elige ergo vitam.	19.
20. Et ad adhærendum in eo.	20. Et illi adhærens.	20. Et ad conglutinandum se ei.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Σίκερα.	6.
8.	8. Τῷ ἡμῖσι. "Αλλος, τοῖς ἡμί- σεσι.	8.
10.	10. Οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν.	10.
11.	11. Ἐκγονα ὑμῶν. "Αλλος, τέ- κνα ὑμῶν. Ἄπὸ ξυλοκόπου. "Αλλος, ἀπὸ ξυλοφόρου.	11.
17.	17. Βδελύγματα αὐτῶν. Τὰ εἰδωλα.	17.
18.	18. Πατριά. Ἄνω φύουσα.	18.
19.	19. Ὅσια. Ὁ ἀμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον. Οἱ λοιποὶ, ἡ μεθύουσα τὴν διψῶσαν.	19.
26. Οὐδὲ προσῆχον αὐτοῖς. SYMMACHUS.	26. Οὐδὲ διένειμεν αὐτοῖς. LXX INTERPRETES.	26.
6.	6. Siceram.	6.
8.	8. Dimidiæ. <i>Alius</i> , dimidiis.	8.
10.	10. Principes tribuum vestri.	10.
11.	11. Proles vestra. <i>Alius</i> , parvuli vestri. A cæsore lignorum. <i>Al.</i> , a li- gnorum bajulo.	11.
17.	17. Abominationes eorum. Idola.	17.
18.	18. Familia. Sursum germinans.	18.
19.	19. Sancta. Peccator eum qui sine peccato est. <i>Reliqui</i> , ebria sitientem.	19.
26. Neque conveniebant eis.	26. Neque distribuit eis.	26.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Deuteronomii.

V. 8. "Αλλος, τοῖς ἡμίσεσι. Ex Basil.

V. 11. "Αλλος, τέκνα ὑμῶν. Basil.

Ibid. "Αλλος, ἀπὸ ξυλοφόρου. Basil.

V. 19. Οἱ λοιπ., ἡ μεθύουσα τὴν διψῶσαν. Ex Basil

Eam interpretationem sequitur Vulgatus interpres.

V. 26. Σ., οὐδὲ προσῆχον αὐτοῖς. Ex Coislin.

CAPUT XXX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Καὶ περικαθαριεῖ.	6.
9. Δύξῃσει σε.	9. Εὐλόγησει σε. "Αλλος, πολυ- ρήσει σε.	9.
11.	11. Ὑπέρογκος.	11.
12.	12. Καὶ ἀκούσαντες αὐτήν.	12.
13. Ἐξεναντίας.	13. Πέραν.	13.
19.	19. Ἐκλεξαι τὴν ζωὴν. "Αλλος, ἐκλεξαι τὴν εὐλογίαν.	19.
20.	20. Καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ. LXX INTERPRETES.	20.
6.	6. Et circumpurgabit.	6.
9. Augebit te.	9. Benedicet te. <i>Alius</i> , sollicitus erit tui.	9.
11.	11. Supra modum.	11.
12.	12. Et audientes illud.	12.
13. E regione.	13. Trans.	13.
19.	19. Elige vitam. <i>Alius</i> , elige be- nedictionem.	19.
20.	20. Et adhærere ei.	20.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Deuteronomii.

V. 9. 'Α., περισσεύσει σε. Σ., ἀξήσει σε. Ex Basil. Ἄλλος, πολυωρήσει σε. Sic multa exemplaria. Estque haud dubie varia interpretatio, forte Theodotionis.

CAPUT XXXI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
השמיד 4	4.	4.
עמך 6	6.	6.
ירפך		Παρήσει.
המסח 10	10.	10.
הסתר אסתר 18	18	18. Ἀποκρύβων ἀποκρύψα.
לעד 19	19.	19.
ושן 20	20.	20. Πιανθήσονται.
ונאצני		Και διασυροῦσί με.
ודפר		'Ακυρώσουσι.
והיה כדכתוב את רעת רבות וצרות לעד	21.	21.
את יצוד		Εἰς μαρτύριον.
חם 24	24.	Τὸ πλάσμα αὐτοῦ.
ממרים 27	27.	24. Τελεώσεως αὐτῶν
אתי מותי 29	29.	27. Προσερίζοντες.
השחת תשחתן ומדום וקראת		29. Μετὰ τὸν θάνατόν μου.
		Διαφθορᾷ διαφθερεῖτε καὶ ἀποστήσεσθε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Disperdidit.	4. Delebitque.	4.
6. Tecum. Dimittet te.	6. Ductor tuus. Dimittet.	6. Dimittet.
10. Tabernaculorum.	10. Tabernaculorum.	10.
18. Abscondens abscondam.	18. Abscondam.	18. Abscondens abscondam.
19. In testem.	19. Pro testimonio.	19.
20. Impinguabit se. Exacerbabunt me. Irritum faciet.	20. Crassique fuerint. Detrahentque mihi. Et irritum facient.	20. Impinguabuntur. Et detrahentque mihi. Irritum facient.
21. Et erit cum invenerint eum mala multa et angustiae. In testem. Figmentum ejus.	21. Postquam invenerint eum mala multa et afflictiones. Pro testimonio. Cogitationes ejus.	21. In testimonium. Figmentum ejus.
24. Perficere ea.	24. Complavit.	24. Consummationem eorum.
27. Rebelles.	27. Contentiose egistis.	27. Contententes.
29. Post mortem meam. Corruptione corrupemini et recedetis. Et eveniet.	29. Cum mortuus fuero Inique agetis, et declinabitis. Occurrent.	29. Post mortem meam. Corruptione corrupemini et recedetis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, ἐξωλοθρευσαμεν. Basil.

V. 6. Ἄλλος, ἐν ὑμῖν. Ex eodem.

Ibid. 'Α., παρήσει. Ex Coislín., ut cæteræ hujus capituli omnes Aquilæ lectiones.

V. 10. Ἄλλος, σκηνοποιίας. Ex eodem.

V. 19. Ἄλλος, εἰς μαρτύριον. Sic multa exemplaria.

V. 21. Καὶ ἔστα: ὅταν, etc. Nihil adnotat hic cæl.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Deuteronomii.

V. 13. 'Α., ἀντιπέραν. Σ., ἐξεναντίας. Ex Drusio. V. 19. "Αλλος, ἐκλεξαι τὴν εὐλογίαν. Basil.

CAPUT XXXI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Ἐξωλόθθρευσεν. "Αλλος, ἐξω- λοθρεύσαμεν.	4.
6.	6. Μεθ' ὑμῶν. "Αλλος, ἐν ὑμῖν. 'Ανῆ.	6.
10.	10. Σκηνοπηγίας. "Αλλος, σκη- νοποιίας.	10.
18.	18. Ἀποστροφῆ ἀποστρέψω.	18.
19.	19. Μαρτυρούσα. "Αλλος, εἰς μαρτύριον.	19.
20.	20. Κορήσουσι. Παροξυνούσι με. Διασκεδάσουσι.	20.
21.	21. ✕ Καὶ ἔσται ὅταν εὐρωσιν ✕ αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις. Μαρτυρούσα. Τὴν πονηρίαν αὐτῶν.	21.
24.	24. Εἰς τέλος.	24.
27.	27. Παραπικραίνοντες.	27.
29.	29. Ἐσχάτον τῆς τελευτῆς μου. 'Ανομίξ ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλι- νεῖτε. Συναντήσεται. "Αλλος, ἀπαντή- σει σοί.	29.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
4.	4. Exterminavit. <i>Alius</i> , Exter- minavimus.	4.
6.	6. Vobiscum. <i>Alius</i> , in vobis. Dimittet.	6.
10.	10. Scenopegia. <i>Alius</i> , taber- naculorum effectiois.	10.
18.	18. Avertendo avertam.	18.
19.	19. Testificans. <i>Alius</i> , in testi- monium.	19.
20.	20. Fastidient. Exacerbabunt me. Dissipabunt.	20.
21.	21. ✕ Et erit cum invenerint eum ✕ mala multa et angustia. Testificans. Malitiam eorum.	21.
24.	24. In sinem.	24.
27.	27. Exacerbantes.	27.
29.	29. Post mortem meam. Iniquitate inique agetis, et de- clinabitis. Occurrent. <i>Alius</i> , prævenient te.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Deuteronomii.

Benedictinus. Attamen monendus est lector hunc textum asterisco signatum abesse ab edit. Rom. Extat autem in cod. Coisl. et in textu Alex. ab Ern. Grabe edito. DRACB.

Ibid. πππγ. Coisl. in textu, ἀντικαταστήσεται, in marg., ἀποκρίθῃσεται.
V. 29. "Αλλος, ἀπαντήσεται. Idem Basil.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
כשערים 2	2.	2. Ὡς τριχιῶντα.
וכרביבים		Καὶ ὡς ψεκάδες.
ואין עץ 4	4.	4.
שחח לו לא בניו כחם 5	5.	5. Διέφθειραν αὐτῷ οὐχ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.
ויכנק 6	6.	6. Ἦτοίμασέ σε.
בהנהל 8	8.	8. Ὅτε ἐκληροδοῦται.
בהפרידו בני אדם		Ἐν τῷ διορίζειν αὐτὸν υἱὸς ἀνθρώπου.
תּוֹ סַמָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.		Εἰς ψῆφον υἱῶν Ἰσραήλ.
ימנאדו בארץ מדבר 10	10.	10. Ἡῦρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐρῆμῳ.
ובתהו ילל ישמען		Ἐν κενώματι ὀλολυγμοῦ ἡφανισμένης.
יהיה 11	11.	11.
יפרש		Ἐκπετάσας.
בדד 12	12.	12. Ἐξαιρέτως.
ירכבוהו על-במותי ארץ 13	13.	13. Ἐπὶ τὸ ὕψωμα τῆς γῆς αὐτὸς ἀνεβίβασε.
בשן 14	14.	14. Βασάν.
ועתידים		Καὶ κερεινῶν.
חכור		Αὐστηρόν.
יקנאדו 16	16.	16. Ἐζήλωσαν αὐτόν.
יכעיסו		Παρώργισαν αὐτόν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Sicut imbres. Et quasi stillæ.	2. Quasi imber. Et quasi stillæ.	2. Ut pilosum. Et quasi stillæ.
4. Et non iniquitas.	4. Absque ulla iniquitate.	4.
5. Corrupti sibi, non filii ejus macula eorum.	5. Peccaverunt ei, et non filii ejus in sordibus.	5. Corruerunt ipsi, non filii ejus.
6. Firmavit te.	6. Creavit te.	6. Præparavit te.
8. Cum hæreditare faceret.	8. Quando dividebat.	8. Cum hæreditare faceret.
In separando ipsum filios Adam.	Quando separabat filios Adam.	In distermiando ipsum filios hominis.
Ad numerum filiorum Israel. Samar. Juxta numerum filiorum Israel.	Juxta numerum filiorum Israel.	Ad calculum filiorum Israel.
10. Inveniet eum in terra deserti.	10. Inveniet eum in terra deserti.	10. Inveniet eum sicut uvam in deserto.
Et in vastitate ululatus solitudinis.	In loco horroris et vastæ solitudinis.	In inanitate ululatus dissipatæ.
11. Motitabit se.	11. Volitans.	11.
Expandet.	Expandit.	Expandens.
12. Solus.	12. Solus.	12. Eximie.
13. Equitare fecit eum super excelsam terræ.	13. Constituit eum super excelsam terram.	13. Super altitudinem terræ ipsos ascendere fecit.
14. Basan.	14. Basan.	14. Basan.
Et hircos.	Et hircos.	Et corneorum.
Merum.	Meracissimum.	Austerum.
16. Zelare fecerunt eum.	16. Provocaverunt.	16. Zelare fecerunt eum.
Irritaverunt eum.	Ad iracundiam concitaverunt.	Irritaverunt eum.

CAPUT XXXII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ὡσεὶ δμβρος. Καὶ ὡσεὶ νεφετὸς.	2.
4.	4. Καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία. Ἄλλος, οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.	4.
5. Διέφθειραν πρὸς αὐτὸν οὐχ υἱοὶ τὸ σύνολον.	5. Ἠμάρτοσαν, οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά.	5.
6.	6. Ἐπλασέ σε. <i>Coisl.</i> ἔκτισέ σε.	6.
8.	8. Ὅτε διεμέριζεν. Ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ.	8.
Κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.	Κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεοῦ.	Κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.
10.	10. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἐν δίψει καύματος ἐν γῆ ἀν- ύδρῳ.	10. Εὗρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ.
11.	11. Ἐπεπόθησε. Ἄλλ., ἐπιφε- ρόμενος. Διείς.	11.
12.	12. Μόνος.	12.
13.	13. Ἀνεθίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ισχὺν τῆς γῆς.	13.
14.	14. Ταύρων. Καὶ τράγων. Οἶνον.	14.
16.	16. Παρώξυναν. Παρεπίκρανάν με. Ἄλλως, ἐξε- πίκραναν. Ἄλλος, ἐξεπείρασαν.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Quas. imber. Et tanquam nebula.	2.
4.	4. Et non est iniquitas. <i>Alius</i> , non est iniquitas in eo.	4.
5. Corruerunt ad illum, non filii omnino.	5. Peccaverunt non ei filii vitu- perabiles.	5.
6.	6. Formavit te. <i>Coisl.</i> creavit te.	6.
8.	8. Quando dividebat. Quando disseminabat filios Adam.	8.
Juxta numerum filiorum Israel.	Secundum numerum angelorum Dei.	Juxta numerum filiorum Israel.
10.	10. Necessaria tribuit ei in de- serto. In siti æstus, in terra inaquosa.	10. Invenit eum sicut uvam in deserto.
11.	11. Desideravit. <i>Alius</i> , involi- tans. Expandens.	11.
12.	12. Solus.	12.
13.	13. Ascendere fecit eos super fortitudinem terræ.	13.
14.	14. Taurorum. Et hircorum. Vinum.	14.
16.	16. Irritaverunt. Exacerbaverunt me. <i>Aliter, eod.</i> <i>significatu.</i> <i>Alius.</i> tentaverunt.	16.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

לֹא שִׂנְדוּם	17
לֹא יִלְדוּ	18
כִּנְסוּנִי	21
צָבַל	
עָפִי	24
אִישׁ שִׁיבָה	25
וְאִין בְּהֵם תְּבוֹסָה לֹא	28 et 29
וְהַכְּבוֹד יִשְׁבִּילוּ זֹאת יִבְיַע לְאַחֲרֵיהֶם	
יָנִיחַ	30
כִּי לֹא כִעֲדוּ עֲדָם	31
זָרָאֵשׁ בְּתַנִּים אִכּוֹר	33
וְהַלְאֵהוּא כְּמוֹ עֲסוֹי	34
עֲתוּחַ	35
כִּי־אֹלֶת יָד	36
דִּי	40
שְׁנֹתַי	41
פְּרַעוֹת	42
אֵיב	
הַרְגִינִי גַיִם עֲבוֹד	43
יָקָם	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

17 Non exhorruerunt eos.
18. Te genuit.
21. Concitaverunt me.
Ingrata.
24. Terra.
25. Viro caniciei.
28. 29. Et non in illis prudentia: utinam sapientes essent, intelligent hoc, intelligent novissimo suo.
30. Fugassent.
31. Quia non sicut petra nostra petra eorum.
33. Et caput aspidum crudele.
34. Nonne ipsum reconditum apud me?
35. Tempestive.
36. Quod abierit manus.
40. Manum meam.
41. Acui.
42. Nudationum. Inimici.
43. Personate gentes populum ejus. Vindicabit.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικαῖς γράμμασι.

17.
18.
21.
24.
25.
28. 29.
30.
31.
33.
34.
35.
36
46.
41.
42.
43.

VULGATA LATINA.

17. Quos non coluerunt.
18. Qui te genuit.
21. Irritaverunt.
Stulta.
24. Super terram.
25. Homine sene.
28. 29. Et sine prudentia. Utinam saperent et intelligerent, ac novissima providerent.
30. Fugent.
31. Non enim est Deus noster ut dii eorum.
33. Et venenum aspidum insanabile.
34. Nonne hæc condita sunt apud me?
35. Tempora.
36. Quod infirmata sit manus.
40. Manum meam.
41. Acuero.
42. Nudati. Inimicorum.
43. Laudate gentes populum ejus. Ulciscetur.

ΑΚΥΛΑΣ.

17. Οὐκ ἐτριχίλων αὐτούς.
18. Ὀδίνοντός σε.
21.
Ἀποβρέοντι.
24. Χοῦν.
25. Ἀνδρὸς πολιᾶ.
28. 29. Οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις· (Coisl. οὐκ ἐνόησαν) βραίων ἐσοφίσθησαν ἐπίστασθαι αὐτήν. Συνετίσθησαν εἰς ἐσχάτην αὐτῶν.
30. Φυγαδεύσουσι.
31. Οὐχ ὡς στερεὸς ἱμῶν, στερεὸς αὐτῶν.
33. Καὶ κεφαλὴ βασιλείων ἀπλαγχνός.
34.
35. Καιρίως.
36.
40.
41. Ἀκονήσω.
42. Ἀποτρετασμένων.
43. Αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς ἀβτοῦ.

AQEILA.

17. Non depilaverunt eos vel non horruerunt eos.
18. Parturientem te.
21.
Effluente.
24. Pulverem.
25. Viro caniciei.
28. 29. Non est in illis prudentia (Coisl. non cognoverunt): utinam prudentes facti essent ad sciendum hanc: intelligentes rediti essent ad extremum eorum.
30. Fugabunt.
31. Non sicut solidus noster solidus eorum.
33. Et caput basiliscorum immisericors.
34.
35. Tempestive.
36.
40.
41. Acuam.
42. Expansorum.
43. Laudate gentes populus ejus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Οὐς οὐκ ἤδεισαν.	17.
18.	18. Τὸν γεννήσαντά σε. Ἄλλος, ποιήσαντα.	18.
21.	21. Παρώξυνάν με. Ἄλλος, παρωργισάν με.	21.
	Ἄσυνέτη.	
24.	24. Ἐπὶ γῆν.	24.
25.	25. Καθεστηκότος πρεσβύτου.	25.
28. 29.	28. 29. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη· οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι ταῦτα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον.	28. 29.
30.	30. Μετακινήσουσι.	30.
31. Οὐ γὰρ ὡς ὁ φύλαξ ἡμῶν, ὁ φύλαξ αὐτῶν.	31. Ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὡς οἱ θεοὶ αὐτῶν. Ἄλλως, οὐ γὰρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν.	31. Ὅτι οὐκ ὡς φύλαξ ἡμῶν φύλαξ αὐτῶν.
33.	33. Καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.	33.
34. Μὴ οὐχὶ ταῦτα ἀποκείται παρ' ἐμοί;	34. Οὐκ ἰδοὺ ταῦτα συνήχται παρ' ἐμοί;	34.
35.	35. Ἔτοιμα.	35.
36.	36. Παραλελυμένους. Ἄλλος, πρρειμένους.	36.
40.	40. Τὴν δεξιάν μου. Ἄλλος, τῆ δεξιᾶ.	40.
41.	41. Παροξυνῶ.	41.
42.	42. Ἀρχόντων.	42.
	Ἐχθρῶν. Ἄλλος, ἔθνων.	
43.	43. Εὐφράνυτῃ ἐθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.	43. Ἀγαλλισθε ἐθνη λαὸς αὐτοῦ.
	Ἐδικεῖται. (Αἰ. ἐδικάται.) Ἄλλος, ἐκζητεῖται.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
17.	17. Quos non noverunt.	17.
18.	18. Qui te genuit. <i>Alius</i> , qui te fecit.	18.
21.	21. Exacerbaverunt me. <i>Alius</i> , irritaverunt me.	21.
	Stulta.	
24.	24. Super terram.	24.
25.	25. Sene .constante.	25.
28. 29.	28. 29. Et non est in eis scientia: non sapuerunt intelligere: hæc suscipiant in sequens tempus.	28. 29.
30.	30. Transmovebunt.	30.
31. Non enim sicut custos noster custos eorum.	31. Quoniam non est Deus noster sicut dii eorum. <i>Aliiter</i> , non enim sunt dii eorum sicut Deus noster.	31. Quia non sicut custos noster custodes eorum.
33.	33. Et furor aspidum insana-bilis.	33.
34. Nonne hæc reposita sunt apud me?	34. Nonne ecce hæc congregata sunt apud me?	34.
35.	35. Parata.	35.
36.	36. Dissolutos. <i>Alius</i> , remissos.	36.
40.	40. Dexteram meam. <i>Alius</i> , dextera.	40.
41.	41. Actuam.	41.
42.	42. Principum.	42.
	Inimicorum. <i>Alius</i> , gentium.	
43.	43. Lætamini gentes cum populo ejus.	43. Exultate gentes populus ejus
	Vindicabit. <i>Alius</i> , exquirat.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
כפר		Ἐξίλεται.
49 העברים	49.	49. Τῶν πέρας.
50 רבאך	50.	50. Καὶ συλλέγηθι.
51 מעלתם	51.	51. Παρέδγτε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Propitiabitur.	Propitius erit.	Propitiabitur.
49. Habarim.	49. Abarim.	49. Eorum quæ trans.
50. Et colligeris.	50. Jungeris.	50. Et colligare.
51. Prævaricati estis.	51. Prævaricati estis.	51. Transgressi estis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Deuteronomii.

V. 1. וְסוּמָם. Coislín. habet, 'A., ὄψωμα, optime: nam vox Hebraica est pluralis. Alii, ὄψωμα. Aquilæ lectiones versuum 2, 4, 6, 8 (primam et secundam), 10 (alteram), 11, 12, 14, 16, 17, 18, 21, 24, 25, 30, 33, 35, 41, 42, 43 (alteram), 50, 51, mutuati sumus ex Coislín.

V. 4. Ἄλλος, οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ. In Basiliensi. In editis τῶν O deest ἐν αὐτῷ. Sed in veteri Itala legebatur: non est in eo iniquitas.

V. 5. 'A., διέφθειραν αὐτῷ, etc. Hasce Aquilæ et Symmachi lectiones post editionem Romanam affert Drusius: O, ἡμάρτησαν οὐκ αὐτῷ τέχνα μωμητά. Vetus Itala: peccaverunt non ei filii maculati.

V. 8. 'A., εἰς ψῆρον υἱῶν Ἰσραὴλ. Ita Basiliensis qui tamen mendose habet, 'A., εἰς ψῆρον υἱῶν Θεοῦ υἱοῦ Ἰσραὴλ. Mss. Regii et Drusius, A., S., Th., κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Θεοῦ. Scholiastes Romanus: οὕτως οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύονται ἐκδεῶχασιν, κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραὴλ. Sic reliqui interpretes ediderunt, secundum numerum filiorum Israel. Nam sic solent scholiastæ hujusmodi, quando parum interest discriminis, omnes simul referre, neglecta parva lectionum varietate. Omnes Regii codices addunt Samaritanum ut tres reliquos edidisse. — Coislín.

adjicit, Σ., υἱοὺς Ἰσραὴλ.

V. 10. 'A., Θ., εὔρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ. Sic tamen Regius unus decimi sæculi habet, LXX, αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Vetus Itala vertit: sufficientem eum sibi fecit in terra deserta. Theodotio vero legis videtur בְּבַדְבַר כַּעֲבֹדָה עֲבָדָה εὔρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ. Nisi forte dicatur hanc versionem huc translata esse ex Oseei, 10, ubi sic legitur in Hebræo וַתִּבְרַח בְּבַדְבַר כַּעֲבֹדָה לְהַרְשֵׁי, ubi LXX sic vertunt, ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ εὔρεν τὸν Ἰσραὴλ: Sicut uvam in deserto inveni Israel. [Aquilæ scriptio n̄m ἤρπεν exhibet cod. Coislín. De tali forma consule Stephani Thesaurum nuper a Dom. Didot editum. DUALCH.]

Ibid. 'A., ἐν κενώματι ὀλολυγμοῦ ἠφανισμένης. Sic Coislín. melius quam editio Romana, 'A., ἐν ἀτάκτῳ, ἀουχίτῳ, ἠφανισμένη: quæ versio vel est alterius interpretis, vel ex aliis translationibus consarcinata, ut quidem existimo. Certe Aquila ἠτη vertere solet κένωμα.

V. 11. Διείς. Coislín. διείστας.

V. 15. 'A., ἐπὶ τὸ ὄψωμα τῆς γῆς αὐτοῦ ἀνετίθασε. Ita tres Regii codices. Vocem וַתִּבְרַח Aquila sæpe vertit ὄψωμα. Sic I Reg. 15, 22.

CAPUT XXXIII DEUMERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 דחה	2.	2. Καὶ ἀνεφάνη.
3 כרבתת כדש מימיני		Ἀπὸ μυριάδων ἁγιασμοῦ, ἀπὸ δεξιᾶς αὐτοῦ.
5 ברתתתקראש	5.	5.
6 יהי מתו כספר	6.	6.
7 מתו ואלעמו תביאו	7.	Ἄνδράσιν. 7. Εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εισέλθουσιν.
7 ב		Διτάσσονται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et ortus est.	2. Apparuit.	2. Et alluxit.
Decem millibus sanctitatis, a dextera ejus.	Et cum eo sanctorum millia. In dextera ejus.	A myriadibus sanctificationis, a dextera ejus.
5. In colligendo se capita.	5. Congregatis principibus.	5.
6. Et sint viri ejus numerus.	6. Et sit parvus in numero.	6.
Viri ejus.	Parvus.	Viris.
7. Ad populum suum introduces eum.	7. Ad populum suum introduces eum.	7. In populum Juda ingrediantur.
Contendit.	Pugnabunt pro eo.	Litigabunt.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
49. Τῶν διαβάσεων.	Ἐκαθαριεῖ.	
50.	49. Ἀδαρείμ.	49.
51.	50. Καὶ προστέθητι.	50.
	51. Ἥπειθήσατε.	51.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIC
	Expurgabit.	
49. Transituum.	49. Abarim.	49.
50.	50. Et apponere.	50.
51.	51. Immorigeri fuistis.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

V. 14. Coislin. habet, Ἀ., ῥιμῶν, mendose, pro κερεινῶν, ut solet Aquila vertere.
 V. 16. Ἀλλ., ἐξεπίκρασαν. Ex Basiliensi, qui in textu habet, ἐξεπίκραναν. Editio Romana, παρεπίκραναν.
 V. 17. Alter Coislinianus habet, Ἀ., οὐκ ἐνετρεχίων αὐτούς. Male Aquila qui ἰνιγγῶ solet vertere τριχιῶντες *pilosi*. Hic ἰνιγγῶ vertit ἐτριχιῶν, magis ad nominis etymon, quam ad sensum respiciens. Hic forte melius vertatur οὐκ ἐτριχιῶν αὐτούς, non timerunt eos ita ut pili exhorrescerent.
 V. 18. Ἀλλ., ποιήσαντα. Basiliensis.
 V. 21. Ἀλλος, παρώργισάν με. Sic alius, quem sequitur Vulgata. Est forte Symmachi, qui Ὀργισί vertit παροργίσει, Eccles. vii, 10.
 V. 28, 29. Ἀ., οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις, etc. Ex editione Romana. Ἡ. Π. Π. φρόνησις, prudentia. Sic etiam vertunt A., S., Th. Prov. ii, 11.
 V. 31. Trium interpretum lectiones mutuamur ex Basiliensi. Ἦν στερεός, solidus. Sic etiam A., S. II Reg. ii, 16. A., S. Psal. lx, 4.
 V. 33. Coislinian. Ἀ., καὶ κεφαλὴ βασιλικῶν ἀσπλαγγνος, et sic etiam alius Coislinianus: quam lectionem sine interpretis nomine habet Basil.
 V. 34. Σ., μὴ οὐχὶ ταῦτα ἀπόκειται παρ' ἐμοῖ. Sic omnes Regii. Editio vero Romana, μὴ οὐχὶ τοῦτο.
 V. 36. Ἀλλ., παρειμένους. Sic quædam exemplaria.
 V. 40. Ἀλλος, τῇ δεξιᾷ. Basiliensis.
 V. 42. Ἀλλ., ἔθνων. Ex Basiliensi.
 V. 45. Ο', υἱὸς Θεοῦ. Coislin. ad marg., ἄγγελοι (*). Ibid. Ἀ., αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ. Sic Euseb. *Demonstr. evang.*, qui habet ἐνοπήσατε mendose, αἰνοποιήσατε melius. Theodotio, ἀγαλλιάσθε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ. Sic Euseb. ibidem.
 Ibid. Ἀλλος, ἐκζητεῖται. Basiliensis.
 V. 49. Ἀ., τῶν πέρας, forte πέραν. Σ., τῶν διαβάσεων. Basiliensis.

(*) Scil. initio versus 43 addunt LXX Interpr., Εὐφράνθητε οὐρανὸν ἅμα αὐτῷ, καὶ προσκυνήσατωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι (Alex. υἱὸς) Θεοῦ. Et post eos vetus Italica: *Latamini celi cum eo* (Breviar. Moz. et nonnulla alia, simul cum eo), et adorent eum omnes angeli Dei. Quæ autem omnia desiderantur in Hebraico textu. DRACH.

CAPUT XXXIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἐπεφάνη.	2. Καὶ κατέσπευσεν.	2.
Ἄπὸ μυριάδος ἁγίας.	Σὺν μυριάσι Κάδης, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.	
5.	5. Συναχθέντων ἀρχόντων. Ἀλλος, συναχθέντες ἀρχόντες.	5.
6.	6. Καὶ ἔστω πολὺς ἐν ἀριθμῷ. Ἀλλος, καὶ ἔσται.	6.
	Πολύς.	
7. Ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσάξεις αὐτόν.	7. Εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἔλθοις ἄν.	7.
Ἐπερμαχήσουσιν.	Διακρινούσιν.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
2. Illuxit.	2. Et festinavit.	2.
A myriade sancta.	Cum decem millibus Cades, a dextera ejus.	
5.	5. Congregatis principibus. <i>Alius, congregati principes.</i>	5.
6.	6. Et sit multus in numero. <i>Alius, et erit.</i>	6.
	Multus.	
7. Super populum suum induces eum.	7. Ad populum ejus venias utique.	7.
Ἐπορμαχούσιν.	Dijudicabunt.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYTAAS.
8 המיך ואוריך לאיש חסידך אשר נכיתו במכה תריבדו עלימי מריבה	8.	8.
10 יורר משפטיך ישימו	10.	10. Φωτίσουσι. Κρίματά σου.
11 תרצה מתנים	11.	11. Εὐδοκῆσης. Νῶτον.
12 חפף	12.	12. Παστώσει.
14 ירחים	14.	14.
15 קדם	15.	15. Ἀρχῆθεν.
וממגד גבעות 16 נזיר אחיו	16.	16. Τραγημάτων τῶν βουκῶν. 16. Ἀφορισμένου ἀδελφῶν.
19 שבע ושפני מכהני חלל	19.	19. Πλήμμυρα. Ἀποθέτους κεκρυμμένους ἄμ- μου.
23 שבע רצון	23.	23. Πλησμονῆ; εὐδοκίας.
27 אלהי קדם	27.	27.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Perfectiones tuæ et illuminationes tuæ viro pio tuo, quem tentasti eum in tentatione, contendisti cum eo super aquas contentionis.

10. Docebunt.

Judicia tua.

Ponent.

11. Velis.

Lumbos.

12. Tegens.

14. Lunarum.

15. Orientis.

Et a deliciis collium.

16. Nazaræi fratrum ejus.

19. Affluentiam.

Tecta abscondita arenæ.

25. Satur voluntate.

27. Deus orientis.

VULGATA LATINA.

8. Perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo, quem probasti in tentatione, et judicasti ad aquas contradictionis.

10. Vacat.

Judicia tua.

Ponent.

11. Suscipe.

Dorsa.

12. Quasi in thalamo tota die morabitur.

14. Lunæ.

15. Antiquorum.

Pomis collium.

16. Nazaræi inter fratres suos.

19. Inundationem.

Et thesauros absconditos arenarum.

25. Abundantia perfruatur.

27. Habitaculum ejus sursum.

AQUILA.

8.

10. Illuminabunt.

Judicia tua.

11. Accepta habeas.

Dorsum.

12. Thalamum ponet.

14.

15. A principio.

Bellariis collium.

16. Segregati a fratribus.

19. Inundatio.

Deposita abscondita arenæ.

25. Satietas beneplaciti.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Deuteronomii.

V. 2. 'A., και ἀνεφάνη. Σ., επεφάνη. Sic Basiliensis. Ibid. 'A., ἀπὸ μυριάδων ἁγιασμοῦ, ἀπὸ δεξιᾶς αὐτοῦ. Sic editio Romana. Σ., ἀπὸ μυριάδος ἁγίας. Ex Basiliensi. Ο', σὺν μυριάσι Κάδης. In hæc verba hanc notam afferunt catenæ Regiæ ex Origine: Νῦν Κάδης, οὐ τὸν τόπον λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἁγίους. Κάδης γὰρ τὸ ἅγιον λέγεται τῇ Ἑβραϊδι γλώττει. Il est, nunc Cades, non locum dicit sed sanctos. Cades enim sanctum dicitur Hebraica lingua.

V. 5. 'A. l., συναγθέντες ἀρχοντες. Sic Basiliensis habet in textu LXX Interpretum.

V. 6. 'A., ἀνδράσιν. Aquilæ interpretationes versuum 6, 10, 11, 19, 25, e Coisl. n. desumpsimus. 'A. l., ἔσται. Sic Basiliensis.

V. 7. 'A., εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εἰσέλθοισαν (?). Hic variant codices: duo Regii sic habent, 'A., ἀνδράσι τινές εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εἰσέλθοισαν. Alius Reg., 'A., ἄνδρες τινές εἰς τὸν, etc. Σ., ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσάξει αὐτόν. Basiliensis habet, εἰσάξει αὐτό. Procopius vero, super populum tuum educes eum, quem admodum habet Symmachus. Videturque interpretes Procopii legisse ἐξάξει. Sed melius εἰσάξει, ut

(?) Ne mireris formam εἰσέλθοισαν; Bæoti enim dicunt ἔλθοισαν pro ἔλθοισαν. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8. Ἡ τελειότης σου, καὶ ἡ διδασκαλία ἀνδρὶ ἀγίῳ. . . .	8. Δήλους αὐτοῦ καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπειράσαν αὐτὸν ἐν πείρᾳ, ἐλοιθόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας.	8.
10.	10. Δηλώσουσι. Τὰ δικαιώματά σου. Ἐπιθήσουσι. Ἄλλος, ἐπιθήσει.	10.
11.	11. Δέξαι. Ἄσφύν. Ἄλλος, ἰσχύον.	11.
12.	12. Σκιασει.	12. Σκεπάσει.
14.	14. Μηῶν. Οἱ λοιποί, σελήνης.	14.
15. Ἀρχαίων. Ἐπίωρας τῶν βουνῶν.	15. Ἀρχῆς. Καὶ ἀπὸ κορυφῆς βουνῶν.	15.
16. Φυλάξαντος τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ	16. Δοξασθεὶς ἐπ' ἀδελφοῖς. [Al., δοξασθέντος.]	16.
19.	19. Πλοῦτος. Καὶ ἐμπόρια πασάλιον κατοικούντων.	19.
23. Πλητμονὴ εὐδοκία .	23. Πλητμονὴ δεκτῶν.	23.
27.	27. Θεοῦ ἀρχῆ. Ἄλλος, Θεοῦ ἀπὸ ἀρχῆς.	27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

8. Perfectio tua, et doctrina viro sancto, quem omnigenis modis explorasti: probasti eum juxta aquas rebellionis.	8. Manifestationes ejus, et veritatem ejus viro sancto, quem tentaverunt eum in tentatione: jurgati sunt in eum super aquam contradictionis.	8.
10.	10. Manifestabunt. Justificationes tuas. Imponent. <i>Alius</i> , imponet.	10.
11.	11. Suscipe. Lumbum. <i>Alius</i> , fortitudinem.	11.
12.	12. Obumbrabit.	12. Tegeret.
14.	14. Mensium. <i>Reliqui</i> , lunæ.	14.
15. Antiquorum. Pomis collium.	15. Principii. Et a vertice collium.	15.
16. Custodientis fratres suos.	16. Glorificatus super fratribus suis. [Al. glorificati.]	16.
19.	19. Divitiæ. Et emporia maritimum habitantium.	19.
23. Satietas beneplaciti.	23. Satietas acceptabilium.	23.
27.	27. Dei principatus. <i>Alius</i> , Dei a principio.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Deuteronomii.

vox Hebraica מִצְוָה postulat.

Ibid. 'A., δικάσονται. Σ., ὑπερμαχήσουσιν. Sic Basiliensis. Hic Vulgata sequitur Symmachum.

V. 8. Σ., ἡ τελειότης σου, etc. Ex Latinis Procopii, qui versionem Symmachii in hunc versum exhibet, ut nos protulimus.

V. 10. Ἄλλ., ἐπιθήσει. Basiliensis.

V. 11. Ἄλλ., ἰσχύον. Sic Basiliensis. Coislin. autem, 'A., νῶτον. Et vero Aquila vocem Hebraicam מִצְוָה vertere solet νῶτον. Sic Job xl, 11, Psal. lxxv, 11, Psal. lxxviii, 4.

V. 12. 'A., παστώσει. Θ., σκεπάσει. Sic Basil.

V. 14. Οἱ λοιποί, σελήνης. Ita Coislin. Hos sequitur Vulgata.

V. 15. 'A., ἀρχῆθεν. Σ., ἀρχαίων. Basiliensis.

Ibid. 'A., τραχημάτων τῶν βουνῶν. Σ., ἐπίωρας τῶν βουνῶν. Ex Basiliensi.

V. 16. 'A., ἀφορισμένου ἀδ. etc. Has Aquilæ et Symmachii lectiones profert Basiliensis.

V. 23. Σ., πλητμονὴ εὐδοκίας. Sic codices Regii. — Coislin. Ο΄, δεκτῶν. 'A., εὐδοκίας.

V. 27. Ἄλλ., Θεοῦ ἀπὸ ἀρχῆς. Basiliensis.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
1 מערבב מואב הסנה על-פני	1.	1. [Ἐξ ὀμαλῆς Μωάδ.] λαξευτή.
7 וְהָיָה 7 'O δὲ Ἑβρ., τὰ γλωρὰ αὐτοῦ.	7.	7.
8 בערבות מואב 12 לעיני	8. 12.	8. Πρὸς ὀμαλά Μωάδ. 12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ex planitiibus Moab. Collis. Super facies.	1. De campestribus Moab. Phasga. Contra Jericho.	1. Ex planitie Moab. Excisa.
7. Viror ejus. <i>Heb. int.</i> , viridia ejus.	7. Dentes illius.	7.
8. In campestribus Moab. 12. In oculis.	8. In campestribus Moab. 12. Coram.	8. Ad plana Moab. 12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Deuteronomi.

V. 1. 'A., ἐξ ὀμαλῆς Μωάδ. Σ., ἐκ πεδιάδος
Μωάδ. Vide Num. xxi, 4, ad notam. Ibid. 'A., λαξευτή. Vide Num. xxi, 20. Ibid. 'A.Λ., κατὰ πρόσωπον. Sic Basiliensis.
V. 7. 'O δὲ Ἑβραῖος, τὰ γλωρὰ αὐτοῦ. Sic Regius
codex 2240. Aliquot exemplaria habent γελύνια, pro

N LIBRUM JOSUE ADMONTITIO.

Lectiones Libri Josue magno numero nobis suppestant Codex Basiliensis ille, de quo frequenter supra illius item ope plerumque ediscitur ex quo vel ex quibus interpretibus prodirent ea quæ in editione LXI interpretum hexapluri asteriscis notabantur. Num etsi ea ut plurimum ex Theodotione desumerentur, ah quando tamen ex aliis quoque, Aquila scilicet, vel Symmacho, vel ex omnibus simul excepta adhibebantur. Præter Basiliensem, subsidio etiam fuerunt sequentes libri manuscripti, ac etiam editi :

*Codex Regius 1825.
Cod. Reg. 1872.
Cod. Reg. 1888.
Eusebius et Hieronymus de locis Hebraicis.
Theodoretus, editus anno 1642.*

CAPUT PRIMUM JOSUE

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
1 ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה משרת	1.	1.
2 אתה-הירדן הוה	2.	2.
4 כל ארץ החתים	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et fuit post mortem Moysi servi Domini, et dixit Dominus. Ministrum.	1. Et factum est post mortem Moysi servi Domini, ut loqueretur Dominus. Ministrum.	1.
2. Jordanem hunc.	2. Jordanem istum.	2.
4. Omnis terra Chethæorum.	4. Omnis terra Hethæorum.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. { 'Εκ πεδιάδος Μωάβ. }	1. 'Από 'Αραβῶθ Μωάβ. Φασγά. 'Επὶ προσώπου. Ἄλλος, κατὰ πρόσωπον.	
7.	7. Χελώνια αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ, σιαγὼν αὐτοῦ.	7
8. 'Επὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	8. 'Επὶ δυσμῶν Μωάβ.	8. 'Επὶ δυσμῶν Μωάβ.
12.	12. 'Εναντι. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ex campestri Moab.	1. Ab Araboth Moab. Phasga. Super faciem. <i>Alius, secundum faciem.</i>	1.
7.	7. Labia ejus. <i>Reliqui, maxilla ejus.</i>	7.
8. In campestri Moab.	8. Ad occidentem Moab.	8. Ad occidentem Moab.
12.	12. Ante. <i>Alius, coram.</i>	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Deuteronomii.

χελώνια.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, σιαγὼν αὐτοῦ. Ita Basiliensis.
V. 8. Vide Num. xxii, 1.

V. 9. ΠΑΡΗ. Ο, συνέσεως. Coislin. marg., σοφίας
V. 12. Ἄλλ., ἐνώπιον. Basiliensis.

Procopius in Heptateuchum.

Andreas Masius in Josue.

Jo. Ernesti Grabe editio.

Notæ editionis Romanæ et Drusii (*).

Porro non modicum discriminis observabit plerumque eruditus lector inter ea quæ Masius et Grabe asteriscis notant, et ea quæ in Basiliensi feruntur. Quæ vero sit varietatis hujusmodi causa in Præliminaribus indagatum.

(*) Quas deprompsit posterius Montfauconius notas et varias lectiones e codice Coisliniano, reposulimus unamquamque in locum suum. Editor.

CAPUT PRIMUM JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ δούλου Κυρίου εἶπε Κύριος.	1. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ εἶπε Κύριος. 'Υπουργῶ. Ἄλλ., λειτουργῶ.	1.
2.	2. Τὸν Ἰορδάνην. Οἱ λοιποὶ, τὸν Ἰορδάνην τούτον.	2.
4.	4. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Post mortem autem Moysis servi Domini dixit Dominus.	1. Et factum est post mortem Moysis, dixit Dominus. Administro. <i>Alii, ministro.</i>	1.
2.	2. Jordanem. <i>Reliqui, Jordanem hunc.</i>	2.
4.	4. <i>Vacat. Alius, omnem terram Chettæi.</i>	4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	AKYAAΣ.
איש לפניך 5	5.	5.
תנחיל 6	6	6.
מאד 7	7.	7.
ככל־התורה אשר צוך		
תלך		
למען תשמור לעשות ככל 8	8.	8.
הכתוב בו כי		
9 ואל־תחת	9.	9.
את־שטרתי 10	10.	10. . . . .
עברתי 11	11.	11.
נתן לכם לרשתה		
14 טפכם	14.	14.
נתן לכם משה בעבר הירדן		
15 וירשתם אותה	15.	15.
משה עבד יהוה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Vir ad facies tuas.	5. Nullus poterit vobis resistere.	5.
6. Hæreditare facies.	6. Sorte divides.	6.
7. Valde.	7. Valde.	7.
Secundum omnem legem quam præcepit tibi.	Omnem legem quam præcepit tibi.	
Iveris.	Agis.	
8. Ut custodias facere secundum omne.	8. Ut custodias et facias omnia.	8.
Quod scriptum in eo quia.	Quæ scripta sunt in eo.	
9. Et ne frangaris.	9. Et noli timere.	9.
10. Præfectis.	10. Principibus.	10. Exactoribus.
11. Transeutes.	11. Transibitis.	11.
Dans vobis ad possidendum eam.	Daturus est vobis.	
14. Familia vestra.	14. Filii.	14.
Dedit vobis Moses in transitu Jarden.	Tradidit vobis Moyses trans Jordanem.	
15. Et possidebitis eam.	15. Et habitabitis in ea.	15.
Moyses servus Domini.	Moyses famulus Domini.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Josue.

Ἔ. 1. Σ., μετά δὲ etc. Ita Drusius Symmachi locum effert. Illud autem, δούλου Κυρίου, cum asterisco ponunt Masius et Grabe.

Ibid. Ἄλλοις, λειτουργῶν. Ita quædam exemplaria Vocem כְּשֵׂרִית sic vertunt A., S., Th. Exod. xxiv. 13, et Prov. xxix, 12, quorum videtur esse præsens

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΥΤΩΝ.
5.	5. Ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν. Ἄλλος, οὐθεις κατὰ πρόσωπόν σου.	5.
6.	6. Ἀποδιελείς. Ἄλλος, διελείς. Ἄλλος, ἀποδιαστελείς.	6.
7.	7. Ἀνδρίζου. Καθότι ἐνετείλατο. Οἱ λοιποί, κατὰ πάντα τὸν νόμον. Πράσσης. Ἄλλος, πορεύη.	7.
8.	8. Ἴνα εἰδῆς ποιεῖν πάντα. Ἄλλος, Ἴνα συνῆς ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν πράσσης. Ἄλλος, οἷς ἐὰν ποιῆς. Ἄλλος, ὅπως φυλάσσης ποιεῖν πάντα.	8.
9.	9. Μηδὲ φοβηθῆς. Ἄλλος, μηδὲ πτοηθῆς.	9.
10.	10. Τοῖς γραμματεῦσι.	10.
11.	11. Διαθαίνετε. Ἄλλος, Διαθή- σεσθε. Δίδωσιν ὑμῖν. Ἄλλος, δίδωσιν ὑμῖν κληρονομῆσαι.	11.
14. Φορτίον.	14. Παιδιά ὑμῶν. Ἔδωκεν ὑμῖν. Ἄλλος, ἔδωκεν ὑμῖν Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου.	14.
15.	15. <i>Deest.</i> Ἄλλος, καὶ κληρο- νομήσετε αὐτήν. Μωϋσῆς. Ἄλλος, Μωϋσῆς ὁ δοῦ- λος Κυρίου.	15. Μωϋσῆς ὁ παῖς Κυρίου.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Homo in conspectu vestro <i>Alius</i> , nemo juxta faciem tuam.	5.
6.	6. Distribues. <i>Alius</i> , divides. <i>Alius</i> , divides.	6.
7.	7. Viriliter age. Sicut mandavit. <i>Reliqui</i> , secun- dum omnem legem. Feceris. <i>Alius</i> , iveris.	7.
8.	8. Ut scias facere omnia. <i>Alius</i> , ut intelligas in omnibus quæcum- que feceris. <i>Alius</i> , quæcumque egeris. <i>Alius</i> , ut custodias agere omnia. Scripta.	8.
9.	9. Neque timueris. <i>Alius</i> , ne- que terrearis.	9.
10. Praefectis.	10. Scribis.	10.
11.	11. Transit. <i>Alius</i> , transibitis Dat vobis. <i>Alius</i> , dat vobis pos- sidendam.	11.
14. Sarcina.	14. Parvuli vestri. Dedit vobis. <i>Alius</i> , dedit vobis Moyses trans Jordanem.	14.
15.	15. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , et possidebitis eam. Moyses. <i>Alius</i> , Moyses servus Domini.	15. Moyses puer Domini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Josue.

interpretatio. — Ο΄, ὁπουργῶ. Coislín. in margine,
λεεπουργῶ, additur ibid., ol' O', γω, cujus notæ sig-
nificativum vide Jud. 1, 14. in nota, et in Prælimi-

naribus, cap. x, num. 1, ad litt. π. Hæ porro mar-
ginales notæ Coislín., ut plurimum in textu ms.
Alex. reperiuntur.

V. 2. *Οι λοιποί*, τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. Sic Basiliensis : illud, τοῦτον, cum asterisco ponit Masius.

V. 3. *כֹּלם ו' ,* ποδῶν ὑμῶν. Coislin. marg., Θ., ἐπ' αὐτόν.

V. 4. *Ἄλλ.*, πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου. Ita Basiliensis. Masius vero cum asterisco ponit, πᾶσαν γῆν Ἰσταλῶν. Nescio unde expiscatus : nam interpretes Græci, *οἱ* solent exprimere præmisso *χ*, Χετταίων. — Coislin. *Ο'*, τὸν ἀντιλίθανον, m., *οι λοιπ.*, τοῦτον.

Ibid. Id. *οι λοιπ.*, πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου. Sæpe monuimus notam illam *οι λοιπ.* quæ passim occurrit, non esse semper de reliquis omnibus interpretibus accipiendam, sed etiam usurpari ubi aut duo, aut etiam unus interpretes eam, quæ proponitur, lectionem efferunt.

V. 5. *Ἄλλ.*, οὐθεὶς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν. Sic Basiliensis.

V. 6. *Ἄλλ.*, διελεῖς. *Ἄλλ.*, ἀποδιασταλεῖς. Basiliensis. In editione Romana hæ lectiones annotantur. Codex Alexandrinus habet, ἀποδιασταλεῖς.

V. 7. Ἀνδρίζου. Basiliensis *ad marg.* addit, σφόδρα, *valde.* Masius item et Grabe cum asterisco habent.

Ibid. *Οι λοιποί*, κατὰ πάντα τὸν νόμον. Ita Basil. Masius autem et Grabe cum asterisco ponunt. Verisimile est LXX senes, verba omnia Hebraica quæ attulimus his expressisse, καθότι ἐνετέλιατο : sed Origenem alia ex tribus interpretibus supplēvisse cum asterisco : nam in his omnibus quæ asterisco notantur, magis verba quam sensum spectare videtur.

Ibid. *Ἄλλ.*, πορεύη. Basiliensis.

Ibid. Coislin. *Ο'*, ἀνδρίζου, m., Θ., *οι λοιπ.*, σφόδρα. Ibid. in textu, ἦ εἰς ἀριστερά, m., Θ., *οὐδέ.*

Ibid. Id. *Ο'*, πορεύη. Θ., πράσσης.

V. 8. *Ἄλλ.*, ἵνα συνῆς ἐν πάσιν. Hæ omnes le-

CAPUT II JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אנשים 1 מרגלים חרש	1.	1.
וישכבו		
הנה אנשים באו הנה דלילה 2	2.	2.
האנשים 3 הבאים אליך אשר באו לביתך	3.	3.
ולא ידעתי מאין הבאו 4	4.	4.
רדפו מהר 5	5.	5.
בפשתי העץ 6	6.	6.
והשער סגור אחרי כאשר יצאו 7 הרדפים אחריהם	7.	7. Καὶ τὴν πύλιν ἐκλείσαν ὀπίσω αὐτῶν, ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω αὐτῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Viros. Explorantes silentio. <i>Deest.</i> Et cubuerunt.	1. Viros. Explorantes in abscondito. Viri. Quieverunt.	1.
2. Ecce viri venerunt huc nocte.	2. Ecce viri ingressi sunt huc per noctem.	2.
3. Viros. Venientes ad te, qui venerunt ad domum tuam.	3. Viros. Qui venerunt ad te, et ingressi sunt domum tuam.	3.
4. Et non cognovi unde ipsi.	4. Sed nesciebam unde erant.	4.
5. Sequimini cito.	5. Persequimini cito.	5.
6. In linis ligni.	6. Stipula lini.	6.
7. Portamque clauerunt postquam egressi sunt insequentes post eos.	7. Illisque egressis, statim porta clausa est.	7. Et portam clauerunt post se, ut egressi sunt insequentes post eos.

etiones habentur in Basiliensi et in annotationibus edit. Romanæ.

Ibid. Basiliensis in margine addit, ἐν αὐτῷ ὅτι, in eo quia. Masius, ἐν αὐτῷ tantum sub asterisco ponit.

Ibid. Coisl. O', τότε, m., οἱ λοιπ., ἐν αὐτῷ ὅτι.

V. 9. "Α.Λ.Λ., μηδὲ πτοηθῆς. Ex Basiliensi. — O', εἰς πάντα. Coisl. m., οἱ O', τόπον, οἱ λοιπ., χῶρον.

V. 10. Græca non habemus. Supra, Deuter. xvi, 18. 'Α., ἀκριβαστάς. Σ., παιδευτάς.

Procop. p. 480. Hæc per scriptores nota fecit populo, quos Aquylas, quidem exactores nominat, Symmachus vero præfectos.

V. 11. "Α.Λ.Λ., διαβήσεσθε. Basiliensis. Sic item Alex.

Ibid. "Α.Λ.Λ., δίδωσιν ὑμῖν κληρονομηῆσαι. Basil. Masius cum asterisco habet κληρονομεῖν αὐτήν.

Ibid. Coisl. O', ἐτοιμάζεσθε, m., οἱ λοιπ., ταυτοῖς. Ibid. in textu, διαβήσεσθε, m., οἱ λοιπ., διαβαίνετε.

V. 12. Id. O', Ἰησοῦς, m., οἱ λοιπ., λέγων.

V. 14. Σ., φορτίον. Ita Drusius.

Ibid. Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Hoc additamentum habent Basiliensis et Masius cum asterisco.

Ibid. Coisl. O', ἔδωκεν ὑμῖν, m., οἱ λοιπ., Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V. 15. "Α.Λ.Λ., καὶ κληρονομήσετε αὐτήν. Sic Basiliensis et Masius cum asterisco.

Ibid. "Α.Λ.Λ., ὁ δοῦλος Κυρίου. Hæc versio est forte Symmachi. ut supra v. 1. Masius et Grabe cum asterisco habent, ὁ παῖς Κυρίου.

Ibid. Coisl. O', Μωϋσῆς, m., οἱ λοιπ., δοῦλος Κυρίου.

V. 17. O', ἤκούσαμεν Μωϋσῆ. Coisl. m., οἱ λοιπ., οὕτως.

CAPUT II JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	O'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Νεανίσκους. "Αλλος, ἄνδρας. Κατασκοπεῦσαι. "Αλλος, κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν κρυβῆ. † Νεανίσκοι. "Αλλος, ἄνδρες. Κατέλυσαν. "Αλλος, κατέπλυσαν.	1. Κατασκοπεῦσαι κρυφῆ.
2.	2. Εἰσπεπόμενται ὧδε ἄνδρες. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόμενται ὧδε τὴν νύκτα.	2.
3.	3. "Ανδρας. "Αλλος, ἀνθρώπους. Εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου. "Αλλος, εἰσπορευμένους πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου.	3.
4.	4. Vacat.	4. Καὶ οὐκ ἔγνω πόθεν εἰσίν.
5.	5. Καταδιώξατε. <i>Alius addit</i> , ταχέως.	5.
6.	6. Ἐν τῇ λινοκαλάμῃ. "Αλλος, ἐν τοῖς ξύλοις τῆς λινοκαλάμης.	6.
7.	7. Καὶ ἡ πύλη ἐκλείσθη.	7.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Juvenes. <i>Alius</i> , viros. Ad explorandum. <i>Alius</i> , ad explorandum terram clanculum. Juvenes. <i>Alius</i> , viri. Divterunt. <i>Alius</i> , quieverunt.	1. Ad explorandum clanculum.
2.	2. Ingressi sunt huc viri. <i>Reliqui</i> , ecce viri ingressi sunt huc nocte.	2.
3.	3. Viros. <i>Alius</i> , homines. Qui ingressi sunt in domum tuam. <i>Alius</i> , ingressos ad te, qui ingressi sunt in domum tuam.	3.
4.	4. Vacat.	4. Et non cognovi unde aiant.
5.	5. Persequimini. <i>Alius addit</i> , cito.	5.
6.	6. In lini stipula. <i>Alius</i> , in lignis culmorum lineorum.	6.
7.	7. Et porta clausa est.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
9 וכי נבנו כל־ישיבי הארץ בפניכם	9.	9. Ὅτι ἐκτετήκασι πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ὀμῶν.
12 עִדְבִית	12.	12.
ונתתם לי את אמת 13 אִתְּנִפְשֶׁתֵינוּ	13.	13.
14 אִם לֹא תִגִּידוּ אֶת־דְּבַר־יְהוָה	14.	14.
והיה בתת ידך לנו אֶת־דְּבַר־יְהוָה לעשינו עִמָּךְ הַסֵּד וְאִמְתָּ		
15 בַּחֲבֵל	15.	15.
כי ביתה בקיר החומה ובחמה היא יושבת		
17 אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ	17.	17.
21 וְהִקְטַר אֶת־חֻקֹּת הַשָּׁנִי בַחֲלוֹן יְלִיכֵי	21.	21.
22 עַד־שֶׁבַע הַדְּבָרִים	22.	22.
23 הַאֲנָשִׁים	23.	23.
ויעברו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
h 9. Et quia liquefacti sunt omnes habitatores terræ a faciebus veritris.	9 Et elanguerunt omnes habitatores terræ.	9. Quia liquefacti sunt omnes habitantes terram a facie vestra.
12. Cum domo. Et dabitis mihi signum veritatis.	12. Cum domo. Detisque mihi verum signum.	12.
13. Animas nostras.	13. Animas nostras.	13.
14. Si non indicaveritis verbum nostrum hoc. Et erit cum dabit Dominus nobis terram, et faciemus tecum misericordiam et veritatem.	14. Si tamen non prodideris nos. Cumque tradiderit Dominus nobis terram, faciemus in te misericordiam et veritatem.	14.
15. In fune. Quia domus ejus in pariete muri, et in muro ipsa sedens.	15. In fune. Domus enim ejus hærebat muro.	15.
17. Quo jurare fecisti nos.	17. Quo adjurasti nos.	17.
21. Et ligavit lineam cocci in fenestra. Et abierunt.	21. Appendit funiculum coccineum in fenestra. Illi vero ambulantes.	21.
22. Donec reversi sunt insecutores.	22. Donec reverterentur qui fuerant persecuti.	22.
23. Viri.	23. Exploratores.	23.
Et transierunt.	Transmisso Jordane.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Josue

V. 4 bis. Ἄλλος, ἀνδρας, et post, ἀνδρας. Ex Basiliensi.

Ibid. Lectionem Theodotionis et alterius anonymi affert Basiliensis. Masius legit κρυφή : utroque

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9. Ὅτι ἐκτετήχασιν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ὄμων.

12.

13.

14.

15.

17.

21.

22.

23.

9. *Vacat.*

12. Ἐν τῷ οἴκῳ. Ἄλλος, μετὰ τοῦ οἴκου.

Vacat.

13. Τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλος, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

14. *Vacat.* Ἄλλος, ἐὰν μὴ ἀπαγγελίης τὸ ῥῆμα τοῦτο.*Vacat.* Ἄλλος, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῷ Κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν, ποιήσομεν μετὰ σου [ἔλεος καὶ ἀλήθειαν].15. *Vacat.* Ἄλλος, ἐν σχοινίῳ.*Vacat.*17. *Vacat.* Οἱ λοιποὶ, ᾧ ὤρκιας ἡμεῖς.21. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἔδησαν τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι, καὶ ἐπορεύθησαν.22. *Vacat.* Ἄλλος, ἕως ἐπέστρεψαν οἱ καταδιώκοντες.23. Νεανίσκοι. *Alius addit,* τέλος τριῶν ἡμερῶν.Καὶ διέβησαν. *Alius addit,* τὸν Ἰορδάνην.

9. Καὶ ὅτι κατέπησον πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ γῇ ἀπὸ προσώπου ὄμων.

12.

Καὶ δότε μοι σημεῖον ἀληθινόν.

13.

14.

15. Ἐν σχοινίῳ.

Ἅτις οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῆ ἐκάθητο.

17.

21.

22.

23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9. Quia liquefacti sunt omnes habitantes terram a facie vestra.

12.

15.

14.

15.

17.

21.

22.

23.

9. *Vacat.*12. In domo. *Alius,* cum domo.*Vacat.*15. Animam meam. *Alius,* animas nostras.14. *Vacat.* *Alius,* nisi renuntiaveris verbum hoc.*Vacat.* *Alius,* et erit, ut tradiderit Dominus nobis urbem, faciemus tecum misericordiam et veritatem.15. *Vacat.* *Alius,* in fune.*Vacat.*17. *Vacat.* *Reliqui,* quo adjurasti nos21. *Vacat.* *Alii,* et ligaverunt signum coccineum in fenestra. Et profecti sunt.22. *Vacat.* *Alius,* donec reversi essent insequentes.23. Juvenes. *Alius addit,* terminus trium dierum.Et transierunt. *Alius addit,* Jordanem.

9. Et quia consternati sunt omnes, qui habitant terram, a facie vestra.

12.

Et date mihi signum verum.

13.

14.

15. In funiculo.

Quia domus ejus in muro, et in muro ipsa sedebat.

17.

21.

22.

23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Josue.

modo dicitur, κρυβῆ et κρυφῆ, *clanculum.*
Ibid. Ἄλλ., κατέκασαν. Ita Basiliensis.

V. 2. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόμενται ὑμῶν τὴν νύκτα. Ex Basiliensi. Masius sic habet cūa

asteriscis. — Ibid. Coislin. O', κατασκοπεῦσαι, m., 'A., Θ., χρυθῆ.

Ibid. Id. O', Ἰεριχώ, m., οἱ λοιπ., λέγοντες, quæ vox deest iu textu.

V. 3. "Αλλ., ἀνθρώπους. Basiliensis.

Ibid. "Αλλ., εἰσπεπορευμένους πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου. Ita Basiliensis, et sic item Grabe cum asterisco. Masius vero legit, εἰσπεπορευμένους πρὸς σέ, τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου. — Coislin. οἱ λοιπ., πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον.

Ibid. כּי. Coislin. O', γάρ, 'A., Θ., πᾶσαν.

V. 4. Θ., καὶ οὐκ ἔγνω πότεν εἰσίν. Ex eodem Basil. Masius cum asterisco legit, καὶ οὐκ οἶδα πόθεν ἦσαν.

V. 5. Alius addit, ταχέως. Ita Basil. eodemque modo Masius cum asterisco. — Coislin. O', καταδύσατε, m., οἱ λοιπ., ταχέως.

V. 6. "Αλλ., ἐν τοῖς ξύλοις τῆς λινοκαλάμης. Sic

Basiliensis.

Ibid. Coislin. m., Θ., τοῖς ξύλοις, tantum.

V. 7. 'A., καὶ τὴν πύλην ἐκλείσαν, etc. Hæc Drusius, quæ cum Hebræo ad litteram quadrant.

V. 9. Lectionem Aquilæ et Symmachi mutamur ex Basiliensi, Theodotionis ex Drusio, quam postremam exhibet item Masius, cum asterisco.

Ibid. קָדַם. Coislin. O', Κύριος, m., ὁ Θεὸς ὑμῶν. Id. ibid. οἱ λοιπ., καὶ ὅτι τετήκασι, ut supra.

V. 11. Id. O', ὁ Θεὸς ὑμῶν, m., οἱ λοιπ., αὐτός.

V. 12. "Αλλ., μετὰ τοῦ οἴκου. Basiliensis.

Ibid. Θ., καὶ ὅτε μοι σημεῖον ἀληθινόν. Sic Basiliensis. Masius etiam cum asterisco ponit. Grabe legit, καὶ δώσατέ μοι.

Ibid. Coislin. O', ἐν τῷ οἴκῳ, m., 'A., Θ., μετὰ τοῦ οἴκου. Id. ibid. οἱ λοιπ., δώσατέ μοι σημεῖον ἀληθινόν.

V. 13. "Αλλ., τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Basil.

CAPUT III JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
הוא וכר־בני ישראל 1	1.	1.
מתחיל שלשם 4	4.	4.
ועברו לפני העם 6	6.	6.
וילכו לפני העם		
עד קצה 8	8.	8.
ויאמר יהושע 10	10.	10.
בואת אתך 11	11.	11. Κυριεύοντος.
עבר לפניכם בירח		
ועתה 12	12.	12.
ישראל איש־אחד איש־אחד לשבט		Ἰσραὴλ ἄνδρα ἓνα τοῦ παιροῦ.
מלמעלה 13	13.	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Ipse et omnes filii Israel.	1. Ipse et omnes filii Israel.	1.
4. Ab heri et nudius tertius.	4. Prius.	4.
6. Et transite ad facies populi.	6. Præcedite populum.	6.
Et ambulaverunt ad facies populi.	Et ambulaverunt ante eos.	
8. Usque ad finem.	8. Partem.	8.
10. Et dixit Jehosua.	10. Dixitque Josue.	10.
In hoc.	,n noc.	
11. Dominatoris.	11. Domlni.	11. Dominantis.
Transiens ad facies vestras in Jordane	Antecedit vos per Jordanem.	
12. Et nunc.	12. Vacat.	12.
Israel virum unum virum unum tribui.	Singulos per singulas tribus.	Israel virum unum accepti.
13. Desuper.	13. Desuper.	13.

V. 14. "Αλλ., ἐὰν μὴ ἀπαγγελῆς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Basiliensis. Hujus loci versio in LXX desideratur. Sic autem Masius cum asterisco supplevit, ἐὰν μὴ γνωρίσῃτε ὑμεῖς τὸ ῥῆμα ὑμῶν τοῦτο. Grabe autem, ἐὰν μὴ ἀπαγγεῖλητε τὸ ῥῆμα ὑμῶν τοῦτο.

Ibid. Καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν, etc. Ex Basiliensi. Hæc item in LXX desiderantur, eorumque loco ponitur: Καὶ αὐτὴ εἶπεν. Ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. I. e. « Et ipsa dixit, ut tradiderit Dominus vobis urbem, facite mecum misericordiam et veritatem. »

Ibid. Coislin. m., *οἱ λοιπ.*, ἐὰν μὴ ἀναγγεῖλης τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν ποιήθε (sic) μετὰ σοῦ, quæ tacito interprete in Basiliensi.

V. 15. Θ., ἐν σχοινίσματι. "Αλλ., ἐν σχοινίῳ. Ita Basil. Masius item legit, σχοινίσματι, cum asterisco.

Nam in U vacat.—Coislin. m., *οἱ λοιπ.*, ἐν σχοινίῳ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῇ ἐκάθητο.

Ibid. Θ., ὅτι οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῇ ἐκάθητο. Basil. Masius, pro ἐκάθητο, ponit κατόκει.

V. 17. *Οἱ λοιποὶ*, ᾧ ὠρκισας ἡμᾶς. Basiliensis.

V. 21. "Αλλ., καὶ ἔδησαν τὸ σημεῖον τὸ κόκκινων ἐν τῇ θυρίδι. Ex Basil. Masius et Grabe melius, καὶ ἔδησαν.

V. 22. "Αλλ., ἕως ἐπέστρεψαν οἱ καταδιώκοντες. Basil. Masius et Grabe, οἱ διώκοντες.

V. 25. Τέλος τριῶν ἡμερῶν, et postea, τὸν Ἰορδάνην. Hæc quæ in Basiliensi afferuntur in Hebræo non exstant.—Coislin. m., *οἱ λοιπ.*, τὸν Ἰορδάνην καὶ ἤλθοσαν.

V. 24. Ο', Κύριος. Coislin. m., *οἱ λοιπ.*, ὁ Θεὸς ἡμῶν.

CAPUT III JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	1. Vacat. "Αλλος, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραὴλ.	1.
4.	4. Ἐπὶ ἑχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας.	4. Ἐπὶ ἑχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας.
6.	6. Προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ. "Αλλος, προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. "Αλλος, καὶ ἀπῆλθον πρὸ τοῦ λαοῦ.	6.
8.	8. Ἐπὶ μέρους. "Αλλος, εἰς μέρος.	8.
10.	10. Vacat. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , καὶ εἶπεν Ἰησοῦς. Ἐν τούτῳ. "Αλλοι, ἐν τῷ νῦν.	10.
11. Δεσπότου.	11. Κυρίου. Διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην. "Αλλος, διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην.	11.
12.	12. Vacat. "Αλλος, καὶ νῦν. Ἰσραὴλ, ἕνα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς.	12.
13.	13. Vacat.	13. Ἄνωθεν.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Vacat. <i>Alius</i> , ipse et filii omnes Israel.	1.
4.	4. Ab heri et nudius tertius.	4. Ab heri et nudius tertius.
6.	6. Præcedite populum. <i>Alius</i> , præcedite in conspectu populi. Et ibant ante populum. <i>Alius</i> , et abscedebant ante populum.	6.
8.	8. Super partem. <i>Alius</i> , in partem.	8.
10.	10. Vacat. <i>Reliqui</i> , et dixit Jesus. In hoc. <i>Alius</i> , in hoc nunc.	10.
11. Dominatoris.	11. Domini. Transit Jordanem. <i>Alius</i> , transit ante vos Jordanem.	11.
12.	12. Vacat. <i>Alius</i> , et nunc. Israel, unum ab unaquaque tribu.	12.
13.	13. Vacat.	13. Desuper.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
נד אד הערה 16	16.	Εἰς σωρός. 16. Ἀραβα.
הלל הק 17	17.	17. Ἐτοιμοί.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Acervo uno. 16. Solitudinis. Salis. 17. Præparando.	In una mole. 16. Solitudinis. Quod nunc vocatur mortuum. 17. Accincti.	Unus acervus. 16. Araba. 17. Parati.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Josue.

V. 1. Ἀλλ., αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραήλ. Ex Basil. qui habet αὐτοί, male.
 V. 4. Ο., Θ., ἀπὸ ἐχθρῶν καὶ τρίτης ἡμέρας. Ita Drusius. Masius et Grabe, ἡμέρας, cum obelo ponunt.
 V. 6. Ἀλλ., προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Basil.
 Ibid. Ἀλλ., καὶ ἀπῆλθον πρὸ τοῦ λαοῦ. Ex Basil.
 V. 8. Ἀλλ., εἰς μέρος. Basil.
 V. 9. אלהים. Ο., τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Coisl. m., καὶ εἶπεν Ἰησοῦς.
 V. 10. Οἱ λοιποί, καὶ εἶπεν Ἰησοῦς. Basil.
 Ibid. Ἀλλ., ἐν τῷ νῦν. Basil.
 V. 11. Ἀ., κυριεύοντος. Σ., δεσπότου. Ita Drus.

Ibid. Ἀλλ., διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην. Basil. — Coisl. marg., οἱ λοιπ., ἔμπροσθεν ὑμῶν.
 V. 12. Ἀλλ., καὶ νῦν. Basil.
 Ibid. Ἀ., Ἰσραήλ ἄγδρα ἓνα τοῦ σκήπτρου. Ita Basil., ubi legitur, σκήπτου, mendose, ut videtur. Nam idem Aquila, Gen. xlix, 10, שבט verit., σκήπτρον.
 V. 13. Θ., ἄνωθεν. Sic Drusius. — Coisl. m., ἄνωθεν.
 Ibid. Ἀ., Θ., εἰς σωρός. Basiliensis Aquilæ tribuit, Drusius Theodoiioni. Σ., ἀσχωμα ἓν. Sic omnes mss. nostri et Drusius, qui hanc notam ad-

CAPUT IV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שארלכם 3	3.	3.
במצב רגלי הכהנים נכרתו מיכני הירדן 7	7.	7.
בתוך הירדן 10	10.	10.
כגל אשר עשה משה את יהושע		
הכהנים לפני העם 11	11.	11.
המשים 12	12.	12.
כארבעים אלף 13	13.	13.
ערבות יריחו מך הירדן 17	17.	Ἀραβῶθ Ἰεριχώ. 17.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Tollite vobis. A statione pedum sacerdotum. 7. Excisæ sunt aquæ Jordanis. 10. In medio Jordanis.	3. Ut tollant. Ubi steterunt pedes sacerdotum. 7. Defecerunt aquæ Jordanis. 10. In Jordanis medio.	3. 7. 10.
Juxta omnia quæ præcepit Mose Jehosua.	Et dixerat ei Moyses.	
11. Et sacerdotes ad facies populi. 12. Quintati. 13. Circiter quadraginta mille.	11. Sacerdotesque pergebant ante populum. 12. Armati. 13. Quâdraginta milia.	11. 12. 13.
Campestria Jericho. 17. Ex Jordane.	Campestria urbis Jericho. 17. De Jordane.	Araboth Jericho. 17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
Ἄσκωμα ἔν.	<i>Vacat.</i>	Εἰς σωρός.
16. Ἄοικήτου.	16. Ἄραβα. Ἄλος. Ἄλλος, τῶν ἄλῶν.	16.
17. Ἐτοιμοί.	17. <i>Vacat.</i>	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
Uter unus.	<i>Vacat.</i>	Unus acervus.
16. Inhabitabilis.	16. Araba. Salis. <i>Alius</i> , salium.	16.
17. Parati.	17. <i>Vacat.</i>	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Josue.

jicit. *Quod Theodoretus explicans*, ἐπεχομένη, inquit, τῶν ὑδάτων ἡ ῥύμη, οἷον ἤσκούτο καὶ ἔχορυφούτο. *Psal.* xxxiii, 7, כַּבֵּן *idem Symmachus*, ὡς ἐν ἄσπῳ : *ut in utre. LXX*, ὡσεὶ ἄσπῳ, nisi legatur, ὡς εἰς ἄσπῳ, quasi in utrem : confundunt כַּבֵּן et כַּבֵּן, quorum hoc utrem, illud potius acervum aut cumulum denotat. Si divinare licet, ἄσκωμα est acervus nris in morem assurgens. — Coislin. Ἄ., Θ., σωρός εἰς. Σ., ἄσκωμα ἔν.

V. 14. וְהָיָה. Coislin. m. Ἄ., Θ., ἐγένετο.

Ibid. וְהָיָה. Id. Ο΄, γιβωτόν, m., Ἄ., Θ., εἰς (sic).

V. 15. וְהָיָה וְאָשַׁב. Coislin. Ο΄, τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτόν, m., πάντες χω. τῆς διαθήκης. Recte igitur

conjecimus illud π quod in Basiliensi sæpe occurrit, significare πάντες. Vide notam ad Judicium 1, 14.

V. 16. Ἄ., Ο΄, Ἄραβα. Σ., ἀοικήτου. Sic Drusius. Aquila alibi vertit ὁμαλή. Σ., modo πεδιάς, modo ἀοικήτος, teste Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis* in voce Ἄραβα. Vide cap. xxii Num.

Ibid. Ἄλλ., τῶν ἄλῶν. Basiliensis.

V. 17. Ἄ., Σ., ἔτοιμοί. Ita Drusius. Inde Vulgatus interpres, *accincti*. Basil., ἐτοίμως, atque ita cum asterisco ponit Masius.

Ibid. in Coislin., post Ἰορδάνου, m., οἱ λοιπ., ἐτοίμως.

CAPUT IV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἀνέλεσθε. Ἄλλος, ἀνέλεσθε ἑαυτοῖς. <i>Vacat.</i>	3. Ἄπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων.
7.	7. Ἐξέλιπεν ὁ Ἰορδάνης.	7. Ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου.
10.	10. Ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῷ Ἰορδάνῃ. Πάντα δ' ἐνετείλατο Κύριος. Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ.	10.
11.	11. Καὶ οἱ λίθοι ἐμπροσθεν αὐτῶν.	11. Καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι.
12.	12. Διεσκευασμένοι. Ἄλλος, ἐνωπλισμένοι.	12.
15.	15. Τετρακισμύριοι. Ἄλλος, τετρακισχίλιοι. Πρὸς τὴν Ἰεριχώ πόλιν.	15. Πρὸς πόλιν Ἰεριχώ.
Ἄοικήτον Ἰεριχώ.	17. Ἐκ τοῦ Ἰορδάνου. Ἄλλος, ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Tollite. <i>Alius</i> , tollite vobis. <i>Vacat.</i>	3. A statione pedum sacerdotum.
7.	7. Defecit Jordanis.	7. Defecit aqua Jordanis.
10.	10. In Jordane. <i>Alius</i> , in medio Jordane. Omnia quæ mandavit Dominus. <i>Alius</i> , juxta omnia quæcumque præcepit Moyses Jesu.	10.
11.	11. Et lapides ante eos.	11. Et sacerdotes primi.
12.	12. Parati. <i>Alius</i> , armati.	12.
15.	15. Quadraginta mille. <i>Alius</i> , quater mille. Ad Jericho civitatem.	15. Ad civitatem Jericho.
Inhabitabile Jericho.	17. Ex Jordane. <i>Alius</i> , ex medio Jordane.	17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אל החרב 18	18.	18.
ויאמר אל־בני ישראל 21	21.	21.
כל־הימים 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
18. Ad siccum.	18. Siccam humum.	18.
21. Et dixit ad filios Israel.	21. Et dixit ad filios Israel.	21.
25. Omnibus diebus.	25. Omni tempore.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Josue.

V. 3. וַיֹּדַע. Coislin., post σύνταξον, m., *ol λοιπ.*, κανὺν, sic pro καὶ νῦν.
 Ibid. Ἄλλ., ἀνέλεσθε ἑαυτοῖς. Basil., sed Masius et Grabe habent ἑαυτοῖς cum asterisco. — Coislin. m., *ol λοιπ.*, ἑαυτοῖς.
 Ibid. Θ., ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων. Sic Drusus. Basil. itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. m., *ol λοιπ.*, ἀπὸ στάσεως ποδῶν ἱερέων.
 V. 4. וְאָדָם. Coislin. O', ἕνα, m., ἀνδρας, l., ἀνδρα.
 V. 5. וַיֹּדֶה. Id. O', Κυρίου, m., τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
 V. 7. Θ., ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου. Ita Dru-

sus, et sic etiam Masius et Grabe cum asterisco.
 Ibid. ἦταν. Coislin. O', κιδώτου, m., O', χω. τίς.
 Vide notam Judic. cap. 1, v. 14.
 Ibid. Id. Ἰσραήλ, m., *ol λοιπ.*, τοῦ.
 V. 8. Id. Κύριος, m., πάντες χω. ὁ Θεός.
 V. 10. Ἄλλ., ἐν μέσῳ τῶ Ἰορδάνῃ. Sic Basil. et cum asterisco Masius et Grabe ad vocem μέσῳ — Coislin. m., A., Θ., EMMESω (sic).
 Ibid. Ἄλλ., κατὰ πάντα ὅσα ἐνετεβλατο Μωϋσῆς τῶ Ἰησοῦ. Sic Basil., et cum asterisco Masius et Grabe. — Pro ἄλλος, Coislin. habet *ol λοιπ.*

CAPUT V JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ימה 1	1.	1.
4-6 וזה הדבר אשרם יהושע כל־העם היצא ממצרים הזכרים כל אנשי המלחמה מותו במדבר בדרך בצאתם ממצרים כדמלים היו כל־העם היצאים וכל־העם הזכרים במדבר בדרך בצאתם ממצרים לארצ־ל	4-6.	4-6.
7 כִּי־עָרְלִים הָיוּ כִּי לֹא־דָמוּ אֹתָם בְּדֶרֶךְ	7.	7.
9 עַד הַיּוֹם הַזֶּה	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad mare.	1. Ad occidentalem plagam.	1.
4-6. Et hoc verbum, quo circumcidit Jehosuah omnem populum egressum ex Ægypto, masculi omnes viri belli mortui erant in deserto, in via in egrediendo eos ex Ægypto: quia circumcisi fuerunt omnis populus egredientes, et omnis populus natus in deserto, in via in egrediendo eos ex Ægypto, non circumcisi sunt.	4-6. Hæc autem causa est secundæ circumcisionis: omnis populus, qui egressus est de Ægypto generis masculini, universi bellatores viri, mortui sunt in deserto per longissimos viæ circuitus, qui omnes circumcisi erant. Populus autem qui natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis incircumcisus fuit.	4-6.
7 Quia præputiati erant, quia non circumciderant eos in via.	7. Quia sicut nati fuerant in præputio erant: nec eos in via aliquis circumciderat.	7.
9. Usque ad diem hunc.	9. Usque in præsentem diem.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΑΝ.
18.	18. Ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.	18.
21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.	21.
25.	25. Ἐν παντὶ ἔργῳ. Ἄλλος, ἐν παντὶ χρόνῳ.	25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

18.	18. Super terram. <i>Alius</i> , super aridam.	18.
21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et dixit ad filios Israel.	21.
25.	25. In omni opere. <i>Alius</i> , in omni tempore.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Josue.

V. 11. Θ., καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι. Ex Basil. LXX interpretes qui vertunt ἀθιοί, legisse videntur **אֲשֶׁר** pro **אֲשֶׁר**. — Coislín., οἱ λοιπ., καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι.

V. 12. Ἄλλ., ἐνωπλισμένοι. Sic Basiliensis, sine nomine interpretis quem sequitur Vulgata. Est autem, ut testatur Coislín., Aquilæ qui Exod. xiii, 18, **אֲשֶׁר** vertit ἐνωπλισμένοι, vel fortasse melius ἐνωπλισμένοι, ut hic.

V. 13. Α., Ἀραβῶθ Ἰεριχώ, etc. Has lectiones profert Drusius. V. supra, cap. iii, v. 16.

V. 17. Ἄλλ., ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου. Basil.

V. 18. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Ex Basil.

V. 21. Ἄλλ., καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. Ex Basil. Itemque Masius et Grahe cum asterisco. — Coislín. in m. pro ἄλλος ponit οἱ λοιπ.

V. 22. **אֲשֶׁר** **אֲשֶׁר**. Coislín. τὸν Ἰορδάνην, m., οἱ λοιπ., τοῦτον.

V. 25. Ἄλλ., ἐν παντὶ χρόνῳ. Basil. Sic etiam legunt Masius et Grahe. Editio Romana, ἔργῳ. — Coislín. in textu, ἐν παντὶ χρόνῳ, et ad marv., οἱ λοιπ., πάντες, quo significat alios omnes interpretes χρόνῳ habere.

CAPUT V JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΑΝ.

1.	1. <i>Vacat.</i> Ἄλλοι, παρὰ τὴν θάλασσαν.	1.
4-6.	4-6. Πάντας τούτους περιέτεμεν ὁ Ἰησοῦς. <i>Reliqua omnia desiderantur.</i> Ἄλλος, καὶ οὗτος ὁ λαὸς ὃν περιέτεμεν Ἰησοῦς, πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ Αἰγύπτου, τὸ ἄρσενικόν, πάντες ἄνδρες πολέμου, οἳ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξεληθὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐ περιτετμήθησαν.	4-6.
7.	7. Διὰ τὸ αὐτοὺς γεγενῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτεμήτους.	7. Ὅτι ἀκρῖβυστοὶ ἦσαν.
9.	9. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.	9.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. <i>Vacat.</i> <i>Alii</i> , ad mare.	1.
4-6.	4-6. Hos omnes circumcidit Jesus. <i>Alius</i> , et hic populus, quem circumcidit Jesus, omnis populus qui egressi erant ex Ægypto masculini generis, omnes viri belli qui mortui erant in deserto in via, cum egressi fuissent ipsi de terra Ægypti: quia circumcisi erant omnis populus qui egressus fuerat: et omnis populus qui geniti sunt in deserto, in via, egressis ipsis de terra Ægypti, non fuerant circumcisi.	4-6.
7.	7. Eo quod nati fuissent in itinere incircumcisi.	7. Quia præputiati erant.
9.	9. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , usque ad diem hunc.	9.

TO EBPAIKON. •	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
10 ויחזו בני ישראל בגלגל	10.	10.
11 ממחרת הפסח	11.	11.
12 וקלדו וישבת	12.	12.
15 ויאכלו מתבואת ארץ כנען וישחזד	15.	Καὶ ἔφαγον ἀπὸ γενήματος τῆς γῆς Χαναάν. 15.
16 ויעש יהושע כן	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et castrametati sunt filii Israel in Ghilgal.	10. Manseruntque filii Israel in Galgalis.	10.
11. Crastino Phasch.	11. Die altero.	11.
Et tostum.	Polentam.	
12. Et cessavit.	12. Defecit.	12.
Et comederunt de proventu terræ Chanaan.	Sed comederunt de frugibus præsentis anni terræ Chanaan.	Et comederunt de fructu terræ Chanaan.
15. Et incurvavit se.	15. Et adorans.	15.
16. Et fecit Jehosua sic.	16. Fecitque Josue ut sibi fuerat imperatum.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Josue.

V. 4. Ἄλλ., παρὰ τὴν θάλασσαν. Sic Basil. Itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. *ol. λοιποῖ* pro ἄλλοις.

V. 4-6. Totum hunc locum, ubi LXX deficient ex Basiliensi codice mutuamur. Affert item Dru-sius, sed in quibusdam diversum et non semel mutilum, ut erat in notis editionis Romanæ. Masius Complutensem sequitur, appositis asteriscis, ut et Grabe.

V. 5. Coislin. ad marg., καὶ οὗτος ὁ λόγος. Mid. Id. Ὁ, ἀνέστραπται, m., ἐνδιέτριψεν.

V. 6. Ὁ, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν, etc. In hæc verba notatur ad marg. Coislin., ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις: ὡς τῶν λοιπῶν ἐρμηνευτῶν ἐκδεδικασμένων φέρεται ταῦτα.

V. 7. Θ., ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν. Ita Basil. et Dru-sius. Hæc autem Theodotionis versio respondet his tantum Hebraicis verbis כִּי עָרְלִים הָיוּ. Hæc cum asterisco Masius et Grabe.

V. 9 et 10. Hic deficient LXX in editione Romana. Monet autem Basiliensis hæc in editione

CAPUT VI JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
1 מפני בני ישראל	1.	1.
3 et 4 ומבתי אתהעיר כל אנשי המלחמה הקיף אתהעיר פעם אחת נה תעשה ששת ימים : ושבעה כהנים ישאו שבעה שיפדות היובלים לפני הארץ וביום השביעי תסבו אתהעיר שבע פעמים	5 et 4.	3 et 4. Μία ἑδῶ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. A faciebus filiorum Israel.	1. Timore filiorum Israel.	1.
3. et 4. Et circuibitis civitatem omnes viri belli gyrando civitatem vice una. Sic facies sex diebus. Et septem sacerdotes tollent septem tribas arietum ad facies arcæ. Et in die septima circuibitis civitatem septem vicibus.	3 et 4. Circuite urbem cuncti bellatores semel per diem. Sic facietis sex diebus. Septimo autem die sacerdotes tollant septem buccinas, quarum usus est in jubileo, et præcedant arcam foederis : septiesque circuibitis civitatem.	3 et 4. Una via.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ παρέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, τῇ ἐπαύριον τοῦ Πάσχα. Νέα. Ἄλλος, φρυκτόν.	11.
12.	12. Ἐξέλιπεν. Ἄλλος, ἐπαύσατο.	12.
Καὶ ἔφαγον ἀπὸ γενήματος τῆς γῆς Χαναάν.	Ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων.	Καὶ ἔφαγον ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τῆς γῆς Χαναάν.
15.	15. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως.	16.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et castrametati sunt filii Israel in Galgalis.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , postridie Paschæ. Nova. <i>Alius</i> , tostum.	11.
12.	12. Defecit. <i>Alius</i> , cessavit.	12.
Et comederunt de fructu terræ Chanaan.	Et perceperunt fructum terræ Phœnicum.	Et comederunt de fructibus terræ Chanaan.
15.	15. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , et adoravit eum.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et fecit Jesus sic.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Josue.

τῶν Ο΄ fuisse his verbis : ταῦτα φέρεται ἐν τοῖς Ο΄. In versione scilicet Hexaplatari. Masius et Grabe cum asterisco afferunt.

V. 11. Hæc item desunt in LXX quæ ex reliquorum interpretum versione supplentur in Basil. Habenturque cum asterisco in editionibus Masii et Grabe.

Ibid. Ἄλλ., φρυκτόν. Basil. Videtur esse Aquilæ, qui vocem ἰγρῖ ita vertit II Reg. vii, 28.

V. 12. Ἄλλ., ἐπαύσατο. Sic Basiliensis.

Ibid. Hasce trium interpretum lectiones suppeditat idem Basiliensis.

Ibid. Coislin. m. Θ., ἀπὸ τὸν καρπὸν, sic, male. Vera lectio est supra.

V. 15. ἰγρῖ. Coislin. Ο΄, καὶ ἡ ἄρομαλα, m., οἱ λοιπ., αὐτοῦ.

V. 15. Οἱ λοιποὶ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Sic Basiliensis.

Ibid. ἰγρῖ. Coislin. Ο΄, ὑπόδημα, m. Ἄ., σοῦ.

V. 16. Ἄλλ., καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως. Basiliensis. — Coislin. pro ἄλλος habet οἱ λοιπ.

CAPUT VI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	1.
3 et 4. Μιᾶ περιόδῳ.	3 et 4. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλω τῆς πόλεως ἅπαξ. Οὕτως ποιήσατε ἕξ ἡμέρας. Καὶ ἐπτὰ ἱερεῖς λήφονται ἐπτὰ κερατίνας σάλπιγγας τῷ Ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιθωτοῦ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἐπτάκις.	3 et 4.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , a facie filiorum Israel.	1.
3 et 4. Uno circuitu.	3 et 4. <i>Vacat.</i> Et circuite civitatem omnes viri belli circum civitatem semel. Sic facite sex diebus. Et septem sacerdotes sument septem corneas tubas jobel, coram arca : et die septima circuite urbem septies.	3 et 4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שופרות יובלים 5 היובל בשבעים את קול השופר	5.	Σάλπιγγας ἀπέσσεως. 5.
תחזיה		
6 ויאמר אליהם שאו את ארון הברית ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות יובלים לפני ארון יהוה	6.	6.
9 תקעו השופרות	9.	9.
10 ולא יצא מפיכם דבר	10.	10.
11 אתה העיר הקף	11.	11.
13 נשאים	15.	15.
15 אתה העיר כמשפט הזה שבע פעמים רק ביום ההוא סבבו את העיר שבע פעמים	15.	15.
16 בשופרות	16.	16.
אלהעם		
17 ליהוה	17.	17.
כי החבאתה את המלאכים אשר שלחתי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Tubas arietum.

5. Arietino, in audiendo vos vocem tubæ.

Sub se.

6. Et dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem sacerdotes tollant septem tubas arietum, ad facies arcæ Domini.

9. Clangentes tubis.

10. Et non egredietur de ore vestro verbum.

11. Civitatem gyrando.

13. Tollentes.

15. Civitatem secundum iudicium hoc septem vicibus: tantum in die ipsa circuierunt civitatem septem vicibus.

16. In tubis.

Ad populum.

17. Domino.

Quia abscondit legatos quos misimus.

VULGATA LATINA.

Buccinas, quarum usus est in jubileo.

5. Vox tubæ longior atque concisior, et in auribus vestris increpauerit.

Funditus.

6. Et dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem alii sacerdotes tollant septem jubileorum buccinas, et incedant ante arcam Domini.

9. Buccinis omnia concrepabant.

10. Neque ullus sermo ex ore vestro egredietur.

11. Civitatem.

13. Vacat.

15. Circuierunt urbem, sicut dispositum erat, septies.

16. Buccinis.

Ad omnem Israel.

17. Domino.

Abscondit enim nuntios, quos direximus.

AQUILA.

Tubas remissionis.

5.

6.

9.

10.

11.

13.

15.

16.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	<i>Vacat.</i>	
5.	5. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, τοῦ Ἰωθὴλ, ἐν τῷ ἀκούσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης.	5.
	Ἀυτόματα. Ἄλλος, ὑποκάτω αὐτῶν.	
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου· ἐπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἐπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωθὴλ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ Κυρίου.	6.
9.	9. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις.	9.
10.	10. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, καὶ οὐ διελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν λόγος.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, τὴν πόλιν κύκλῳ.	11.
13.	13. Φέροντες. Ἄλλος, αἶροντες. Ἄλλος, ἔχοντες.	13.
15.	15. Τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπτάκις. Ἄλλος, τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρίμα τοῦτο, πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐπτάκις.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Ἄλλοι, ταῖς σάλπιγξι ταῖς κερατίναις.	16.
	Τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, πρὸς τὸν λαόν.	
17.	17. Κυρίῳ Σαβαώθ. Ἄλλος, Κυρίῳ τῶν δυνάμεων.	17.
	<i>Vacat.</i> Ἄλλος, ὅτι ἔκρυψε τοὺς χητασκόπους, οὓς ἀπεστείλαμεν Ἄλλος, τοὺς ἀγγέλους τοὺς ἀπεσταλμένους.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Tubas corneas.

Vacat.

5.	5. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , jubilei, cum audieritis vocem corneæ.	5.
	Sponte. <i>Alius</i> , sub ipsis.	
6.	6. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et dixit ad eos : sumite arcam fœderis Domini : septem sacerdotes sument septem corneas jobel in conspectu arcæ Domini.	6.
9.	9. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , clangentes corneis.	9.
10.	10. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , et non pertransibit de ore vestro verbum.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , civitatem in circuitu.	11.
13.	13. Portantes. <i>Alius</i> , tollentes. <i>Alius</i> , habentes.	13.
15.	15. Civitatem in die illa septies. <i>Alius</i> , civitatem secundum judicium hoc. Cæterum in die illa circuierunt civitatem septies.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> <i>Alii</i> , tubis corneis.	16.
	Filiis Israel. <i>Alius</i> , ad populum.	
17.	17. Domino Sabaoth. <i>Alius</i> , Domino virtutum.	17.
	<i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , quia abscondit exploratores, quos misimus. <i>Alius</i> , nuntios missos.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויהקע 20	20.	20.
האשה הודנה 22	22.	22.
כאשר נשבעתם לה וישב 26	26.	26.
יקים VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et clanxerunt.	20. Et clangentibus tubis.	20.
22. Mulieris meretricis.	22. Mulieris meretricis.	22.
Sicut jurastis ei.	Sicut illi juramento firmastis.	
26. Et adjuravit. Surrexerit.	26. Imprecatus est. Suscitaverit.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Josue.

V. 1. "Αλλ., ἀπὸ προσώπου, etc. Basil. Grabe item cum asterisco. Masius legit πρὸ προσώπου. — Coislin. ad marg., *oi loiπ.* pro ἄλλος.

V. 2. גבורי. Coislin. O', δυνατούς, m., Θ., δυνατ.

V. 3. 'A., μιὰ ὁδὸν. Σ., μιὰ περιόδον. Ita Drusius. Masius autem, ἀπαξ, ut est in sequenti lectione.

Ibid. "Αλλ., καὶ κυκλώσατε, etc. Ex Basil. Eadem affert Masius cum asterisco; sed cum aliquo discrimine. In editione Ern. Grabe aliqua hic deesse videntur.

Ibid. 'A., σάλπιγγας ἀφέσεως. Σ., σάλπιγγας κερατίνας. Drusius Latine: A., tubas remissionis. S., tubas arietinas.

Ibid. המרחיב ומשיב. Coislin. in textu, μαχητάς, m., μαχιμούς.

V. 5. "Αλλ., τοῦ Ἰωβὴλ, etc. Ex Basiliensi. Sic item Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. m., τοῦ Ἰωβὴλ, etc.

Ibid. "Αλλ., ὑποκάτω αὐτῶν. Basiliensis. Hanc lectionem cum asterisco habent Masius et Grabe. Lectio autem αὐτόματα, quæ est LXX Interpretum

videtur esse altera vocis ἰητιη interpretatio: non raro enim contingit rei jam translatae, alteram interpretationem cum asterisco afferri.

V. 6. "Αλλ., καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, etc. Ex Basil. Hæc cum asterisco habent Drusius et Grabe. — Coislin. m., *oi loiπ.*, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβὴλ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ Κυρίου, καὶ ἀναλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλῳ τῆς πόλεως ἀπαξ. Οὕτω ποιήσετε ἐξ ἡμέρας, καὶ τῇ ἑβδόμῃ οἱ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῇ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ἐν ταῖς κερατίταις.

V. 8. מעהו עשהו עשהו. Coislin. m., *oi loiπ.*, καὶ ἐγένετο, ὡς εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν.

Ibid. עהו עשהו. Id. O', επακολουθεῖτω, m., *oi loiπ.*, αὐτοῖς.

V. 9. "Αλλ., σαλπίζοντες ταῖς κερατίταις. Basil. Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. O', σελ-

CAPUT VII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וימעל 1	1.	1.
מיריחו העי 2	2.	2.
בית ארן מקדם לבית אל ויאמר	Βηθουν.	Οἶκον ἀνωφελοῦς.
ויכס 5	5.	5.
יקים VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Prævaricati sunt.	1. Prævaricati sunt.	1.
2. De Jericho in Hai.	2. De Jericho viros contra Hai.	2.
Bethaven.	Bethaven.	Domum inutilis.
Ad orientem Bethel, dixitque.	Ad orientalem plagam oppidi Bethel, dixit eis.	
5. Et percusserunt eos.	5. Ceciderunt,	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Καὶ ἐσάλπισαν. "Αλλος, ἠλάλαξαν.	20.
22.	22. Τῆς γυναικός. "Αλλος, τῆς γυναικός τῆς πόρνης. <i>Vacat.</i> "Αλλος, ὡς ὠμώσατε αὐτῇ.	22.
26.	26. Καὶ ὤρκισεν. "Αλλος, κατηράσατο. <i>Vacat.</i>	26. 'Αναστήσε
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Et clamaverunt. <i>Alius</i> , jubilarunt.	20.
22.	22. Mulieris. <i>Alius</i> , mulieris meretricis. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , sicut jurastis ei.	22.
26.	26. Et juravit. <i>Alius</i> , maledixit. <i>Vacat.</i>	26. Excitabit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Josue.

πίζοντες, m., ταῖς κερατίαις.

V. 10. *Oi Loiπoi*, καὶ οὐ διελεύσεται, etc. Basil. et *idem cum asterisco.*

V. 11. "Αλλ., τὴν πόλιν κύκλω. Basil.

V. 13. "Αλλ., αἶροντες. "Αλλ. (Coislin. *oi Loiπ.*), ἐγοντες. Basil. Edit. Romana, φέροντες. Grabe, αἶροντες.

Ibid. Coislin. Ο', τῆς κιθωτοῦ, m., πάντες χω. τῆς δευτέρας.

V. 15. *יְבִישׁוֹן בְּיַבִּישׁוֹן*. Id. Ο', καὶ τῇ ἡμέρᾳ, m., ἐγένετο.

Ibid. *יָרַשׁוּהָ בְּיָרַשׁוּהָ*. Id. Ο', ἀνέστησαν δρθρου, m., ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ δρθρου.

Ibid. "Αλλ., τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρῖμα, etc. Basil. Itemque Masius et Grabe cum asterisco.

V. 16. "Αλλ., ταῖς σάλπιγγι ταῖς κερατίαις. Basiliensis.

Ibid. "Αλλ., πρὸς τὸν λαόν. Basiliensis.

V. 17. Ο', Κυρίῳ Σαβαώθ. "Αλλ., Κυρίῳ τῶν θυμάτων. In Hebræo est tantum *יהוה*, *Domino*.

Ibid. "Αλλ., ὅτι ἐκρυψε τοὺς κατασχ., etc. Ex Basiliensi.

Ibid. Coislin. in textu, ✕ ὅτι ἐκρυψεν τοὺς ἀγγέλους, οὓς ἀπεστείλαμεν. Quæ desunt in edit. Rom. et respondent Hebraicis verbis quæ datus in textu.

V. 18. Coislin. Ο', ἐνθυμηθέντες, m., ἐν ἐπιθυμίᾳ γενόμενοι.

V. 20. "Αλλ., ἠλάλαξαν. Ex Basil. Grabe, ✕ καὶ ἠλάλαξαν ὁ λαός; καὶ ἐσάλπισαν, quæ cum Hebraico consonant.—Coislin. m., καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαός.

V. 22. "Αλλ., τῆς γυναικός τῆς πόρνης. Basil.

Ibid. "Αλλ., ὡς ὠμώσατε αὐτῇ. Basil. Grabe, καθὼς ὠμώσατε αὐτῇ, cum asterisco.

V. 25. Coislin. Ο', Ἰσραῆλ, m., οἱ Ο', χω. τῶν υἱῶν.

V. 25. Id. Ο', τὸν οἶκον, m., οἱ Ο', χω. πάντα.

V. 26. "Αλλ., κατηράσατο. Basil.

Ibid. Θ., ἀναστήσει. Drusius.

Ibid. Coislin. Ο', ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, m., πάντες χω. ἐναντίου Κυρίου.

CAPUT VII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Κατεφρόνησαν.	1. Ἐπλημμέλησαν.	
2.	2. Εἰς Γαί. "Αλλος, ἀπὸ Ἰεριχὼ εἰς Γαί. <i>Vacat.</i> Κατὰ Βαιθὴλ λέγων. "Αλλος, κατὰ ἀνατολὰς Βαιθὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.	2. Οἶκον τῆς ἀδικίας.
5.	5. <i>Vacat.</i> "Αλλος, καὶ ἐπάταξαν αὐτούς. "Αλλ., καὶ ἐπληξαν αὐτούς.	5.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Despererunt.	1. Prævaricati sunt.	1.
2.	2. In Gai. <i>Alius</i> , a Jericho in Gai. <i>Vacat.</i> Contra Bæthel, dicens. <i>Alius</i> , ad orientem Bæthel, et dixit ad eos.	2. Domum injustitiæ.
5.	5. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et percusserunt eos. <i>Alius</i> , et conciderunt eos.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
6 על-פניו ארצה לפני ארון יהוה	6.	6
7 אדה ונשב	7.	7. Ᾱ, ἀ, ἄ.
8 בי אדני מה אכור	8.	8.
11 וגם לקחו מן-החרם	11.	11.
12 לפני	12.	12.
13 קדש	13.	13.
17 וילכד זבדי	17.	17.
18 ויקרב את-ביתו לגברים	18.	18.
21 אהת שנער שקלים משקלו	21.	21. Στολὴν Βαβυλωνιακὴν Στατηρας.
24 ואת-כסף ואת-האזרת ואת- לשון הזהב	24.	24.
עמק עכור		
25 עכרתנו וישרפו את-באש וינקדו את-ב באבנים	25.	25. Συνταράσσεις.
26 עד היום הזה	26.	26.
עמק עכור		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Super facies suas in terram ad facies arcæ Domini.	6. In terram coram arca Do- mini.	6.
7. Ahah. Mansissemus.	7. Heu. Mansissemus.	7. Ἄ, ἀ, ἄ.
8. In me, Domine, quid dicam ?	8. Mi Domine Deus, quid dicam ?	8.
11. Et etiam ceperunt de ana- themate.	11. Tuleruntque de anathemate, et furati sunt.	11.
12. Ad facies.	12. Ante.	12.
13. Sanctifica.	13. Sanctifica.	13.
17. Et deprehensus est Zabdi.	17. Reperit Zabdi.	7.
18. Et applicuit domum ejus ad viros.	18. Cujus domum in singulos dividens viros.	18.
21. Pallium Senaar. Siclorum. Pondus ejus.	21. Pallium coccineum. Siclorum. Vacat.	21. Stolum Babylicam. Stateras.
24. Et argentum, et pallium, et linguam auri. Vallem perturbationis.	24. Argentumque et pallium, et auream regulam. Vallem Achor.	24.
25. Turbasti nos. Et combusserunt eos in igne, et lapidaverunt eos in lapidibus.	25. Turbasti nos. Lapidavitque eum omnis Israel : et cuncta, quæ illius erant, igne consumpta sunt.	25. Conturbas.
26. Usque ad diem hanc. Vallem turbationis.	26. Qui permanet usque in præ- sentem diem. Vallis Achor.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

6.	6. Ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίως Κυρίου. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντι τῆς κιβωτοῦ Κυρίου.	6.
7.	7. Δέομαι. Καὶ κατηπίσθημεν. Ἄλλος, καὶ παρωκῆσμεν.	7.
8.	8. Καὶ τί ἐρῶ; Ἄλλος, ἐν ἐμοί, Κύριε, τί ἐρῶ;	8.
11.	11. Κλέψαντες ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. Ἄλλος, καὶ γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος.	11.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.
13.	13. Ἄγασον. Ἄλλος, ἄγνισον.	13.
17.	17. ✕ Καὶ ἐνεδείχθη ὁ οἶκος ✕ Ζαμβρί.	17.
18.	18. ✕ Καὶ προσήχθη ὁ οἶκος ✕ αὐτοῦ κατ' ἀνδρα.	18.
21. Ἐνδυμα Συναρ. Στατήρας.	21. Ψιλὴν ποικίλην. Διδράχμων. Vacat. Ἄλλος, ὀλκὴ αὐτῆς.	21.
24.	24. Vacat. Ἄλλος, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὴν στολὴν, καὶ τὴν γλώσσαν τὴν χρυσοῦν. Ἐμεκαχώρ. Ἄλλος, κοιλὰδα Ἄχώρ.	24.
25. Συνταράσσεις.	25. Ὠλόθρευσας. Vacat. Ἄλλος, καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθεβόλησαν αὐτὰ ἐν λίθοις.	25. Συνταράσσεις.
26.	26. Vacat. Ἄλλος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ἐμεκαχώρ. Ἄλλ., κοιλὰς Ἄχώρ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Super terram in faciem suam ante Dominum. <i>Alius</i> , super terram in faciem suam ante arcam Domini.	6.
7.	7. Precor. Et habitassemus. <i>Alius</i> , et mansionem habuissemus.	7.
8.	8. Et quid dicam? <i>Alius</i> , in me, Domine, quid dicam?	8.
11.	11. Furati de anathemate. <i>Alius</i> , et quidem ceperunt de anathemate.	11.
12.	12. Ante. <i>Alius</i> , in conspectu.	12.
13.	13. Sanctifica. <i>Alius</i> , purifica.	13.
17.	17. ✕ Et ostensa est domus ✕ Zambri.	17.
18.	18. ✕ Et adducta est domus ✕ ejus viritim.	18.
21. Indumentum Synar. Stateras.	21. Vestem variam. Didrachmorum. Vacat. <i>Alius</i> , pondus ejus.	21.
24.	24. Vacat. <i>Alius</i> , et argentum, et stolam, et linguam auream. Emecachor. <i>Alius</i> , vallem Achor.	24.
25. Conturbas.	25. Perdidisti. Vacat. <i>Alius</i> , et combusserunt eos in igne, et lapidaverunt eos in lapidibus.	25. Conturbas.
26.	26. Vacat. <i>Alius</i> , usque ad diem hanc. Emecachor. <i>Alius</i> , vallis Achor.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Josue.

ais vero Βαβυλωνίαν habet. Σ., ένδυμα Συναρ. Drusus, qui hanc notam adjicit :

Consentit cum Int. Chaldæo, qui Jonathan vocatur. Hieron., pallium coccineum. LXX, στολήν ποικίλην. Sic Plutarchus, επίθλημα τῶν ποικίλων Βαβυλωνίων. — *Babyloniam. Zachar.* v, 10, צַבָּתָא וְצַבָּתָא, εν γῆ Βαβυλώνας. *Dan.* 1, εις γῆν Σενναάρ. *Schol.*, Βαβυλώνας. — Συναρ. *Malim*, Σεννάρ, vel Σενναάρ. *Quonquam in fonte Sinar. Gen.* xiv, 1, Amraphel rex Sennaar. *Oncelos*, rex Babylonis. — *Stolam. Theodoretus*, τὴν δὲ ψιλὴν ὁ Ἀκύλας στολήν ἠρμήνευσεν, ὁ δὲ Ἰώσηπος χλανίδα. *Cyriillus*, ψιλὴν ποικίλην οἰονται εἶναι στρατιωτικὴν καὶ πλεονεξίας σύμβολον· παραπέφυκε γὰρ αἰεὶ πῶς τῷ στρατευσίμῳ γένοιε τὸ ὡς ἥδιστα πλεονεκτεῖν. *Haciennus Drusius.*

Ibid. Ἄ., Σ., στατήρας. Drusius.

Ibid. Ἄ.λ.λ., ὀλή κὴ αὐτῆς. Basil. Cum asterisco ponunt Masius et Grabe.

Ibid. □ΠΩΠΚΗ. Coislín. Ο', ένθυμηθεῖς, m., ἐρασθεῖς.

V. 24. Ἄ.λ.λ., καὶ τὸ ἀργύριον etc. Basil. Masius item habet cum asterisco.

Ibid. Ἄ.λ.λ., κοιλάδα Ἀχώρ. et 26, κοιλὰς Ἀχώρ. Basil. Euseb. *De locis Hebraicis* in Ἀχώρ, p. 396 Edit. Hieron. — Coislín. m., Σ., Θ., κοιλάδα. V. autem 26. Σ., κοιλὰς Ἀχώρ.

V. 25. Id. Post Ἰησοῦς, m., πάντες χω. τῷ Ἀχώρ.

Ibid. Ἄ., Σ., Θ., συνταράσσει. Drusius, qui legi συνταράσσειν.

Ibid. Ἄ.λ.λ., κατέκρουσαν etc. Basil. Sic et Masius et Grabe cum asterisco.

V. 26. Ἄ.λ.λ., ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Basil.

CAPUT VIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. ✕ Καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ.	1.
2.	2. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς.	2.
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.	6.
7.	7. ✕ Καὶ ἐκτρίψεται (sic) τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν Κύριος ✕ ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν χειρὶ ὑμῶν. Ἄλλος, καὶ ἐκτρίψατε τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν χερσὶν ὑμῶν.	7.
8.	8. ✕ Καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν. ✕ Καὶ ἐμπυρίσατε αὐτὴν ἐν πυρὶ.	8.
9.	9. ✕ Καὶ ἠύλλισθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκεῖνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.	9.
11.	11. ✕ Καὶ παρενέβαλον ἀπὸ Βορρᾶ τῆς Γαί, καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς Γαί.	11.
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.		
1.	1. ✕ Et terram ejus et populum ejus. <i>Alius</i> , et populum ejus, et civitatem ejus.	1.
2.	2. <i>Vacat. Alius</i> , et regi ejus.	2.
6.	6. <i>Vacat. Alius</i> , et fugiemus a facie ipsorum.	6.
7.	7. ✕ Et atteretur (sic) civitatem, et dabit eam Dominus Deus vester in manu vestra. <i>Alius</i> , et atterite civitatem: et dabit eam Dominus Deus vester in manibus vestris.	7.
8.	8. ✕ Et erit cum comprehenderit civitatem. ✕ Et comburetis eam in igne.	8.
9.	9. ✕ Et pernoctavit Jesus nocte illa in medio populi.	9.
11.	11. ✕ Et castrametati sunt ab austro Gai: Et vallis inter eum et Gai.	11.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYAAΣ.
12 ויקח כחמשת אלפים איש ושם אותם אורב בין בית-אל ובין העי מים לעיר	12	12.
13 וישמו העם את-לחמניה אשר כעפק לעיר ואת-עקב מים לעיר וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק	13.	13.
14 למדעו לפני הערבה	14.	14.
15 וינסי דרך המדבר	15.	15.
16 ויועקו כל-העם אשר בעיר לרדף אחריהם	16.	16.
17 ובית אל	17.	17.
18 בכיחך	18.	18. Σὺν τῷ γακῶ.
20 והעם הנס במדבר נהפך אל-הירדף	20.	20.
22 לקראתם	22.	22.
השאירו-להם		
24 ויהי ככלות	24.	24.
ויפלו כלם לפי-דורב		
לפי-דורב		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

12. Et accepit circiter quinque millia virorum, et posuit eos insidias inter Bethel et inter Hai a mari ipsi civitati.

13. Et posuerunt populus omnem castrametationem, quæ ab aquilone ipsi civitati et calcem ejus a mari ipsi civitati. Et ivit Jehosua in nocte illa in medium vallis.

14. Ad constitutum ad facies planitiei.

15. Et fugerunt via deserti.

16. Et vociferati sunt omnis populus, qui in civitate persequendo post eos.

17. Et Bethel.

18. In hasta.

20. Et populus fugiens in desertum conversus est ad persequentem.

22. In occursum eorum.

Remansit eis.

24. Et fait cum complevisset.

Et cecidissent ipsi ad os gladii.

In ore gladii.

VULGATA LATINA.

12. Quinque autem millia viros elegerat, et posuerat in insidiis inter Bethel et Hai: ex occidentali parte ejusdem civitatis.

13. Omnis vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat, ita ut novissimi illius multitudinis occidentalem plagam urbis attingerent. Abiit ergo Josue in die illa, et stetit in vallis medio.

14. Contra desertum.

15. Et fugientes per solitudinis viam.

16. At illi vociferantes pariter, et se mutuo cohortantes, persecuti sunt eos.

17. Et Bethel.

18. Clypeum.

20. Cum ii qui simulaverant fugam, et tendebant ad solitudinem, contra persequentes fortissime restitissent.

22. Contra suos.

Ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur.

24. Igitur omnibus interfectis.

Et in eodem loco gladio corruentibus

Vacat.

AQUILA

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18. Cum geso.

20.

22.

24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12.	12. * Καὶ ἔλαβεν ὡς ε' χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν ἔδρῳ ἀναμέσον τῆς Βαιθαύη καὶ τῆς Γαί, θάλασσαν τῆς Γαί.	12.
13.	15. * Καὶ ἔθηκον ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολήν, ἣ ἦν ἀπὸ Βοβρᾶ τῆ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτοῦ θάλασσα τῆς πόλεως. Καὶ ἐπορεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτω ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος.	15.
14.	14. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον Ῥαβά.	14.
15.	15. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐφυγεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοῦ διώξαι ὀπίσω αὐτῶν.	16.
17.	17. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐν Βαιθήλ.	17.
18. Ἐν τῇ ἀσπίδι.	18. Ἐν τῷ γαισῷ.	18.
20.	20. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἐρημον, ἐστράφησαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας.	20.
22.	22. Εἰς συνάντησιν. Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν.	22.
24.	Καταλειφθῆναι αὐτῶν. Ἄλλος, καταλειφθῆναι ἐξ αὐτῶν. 24. Καὶ ὡς ἐπαύσαντο. Ἄλλος, καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἔπεσον πάντες ἐν στόματι βομφαίας. Ἐν στόματι βομφαίας. Ἄλλος, μαχαίρας.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12.	12. * Et accepit quasi quinque millia virorum, et posuit eos insidias inter Bethave et Gai, versus mare Gai.	12.
13.	13. * Et posuit populus omnem castrametationem, quæ erat ab austro civitati, et extrema ejus mare civitatis. Et abiit Jesus nocte illa in medio vallis.	13.
14.	14. <i>Vacat.</i> Alius, in tempus ad faciem Raba.	14.
15.	15. <i>Vacat.</i> Alius, et fugit viam deserti.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Alius, et corroboratus est populus terræ ad persequendum post eos.	16.
17.	17. <i>Vacat.</i> Alius, et in Bethel.	17.
18. Cum clypeo.	18. In gæso.	18.
20.	20. <i>Vacat.</i> Alius, et populus fugiens in desertum conversi sunt ad persequentes.	20.
22.	22. In occursum. Alius, in occursum eorum. Remanere eorum. Alius, remanere ex eis.	22.
24.	24. Et postquam cessaverunt. Alius, et factum est, cum cessaverunt. <i>Vacat.</i> Alius, et ceciderunt omnes in ore gladii. In ore gladii. Alius, machæræ.	24.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֲשֶׁר יְהוֹשֻׁעַ לֹא־הִשְׁבִּיב יְדוֹ אֶשֶׁר נָבַח בְּכִיזָן עַד אֲשֶׁר וַיִּדְרִימוּ אֹתוֹ כָּל־יֹשְׁבֵי הָעִיר	26.	26.
עַד־עַתָּה הָעִיר	29.	29.
אֶרְפֹּחַ שַׁעַר הָעִיר		
כִּי לֹא־הִנִּיף עֲלֵיהֶם	31.	31.
בַּסֵּפֶר הַתּוֹרָה	34.	34.
מֹשֶׁה	35.	35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA
26. Et Jehosua non convertit manum suam, quam extenderat in hasta, donec interficeret omnes habitatores Hai.	26. Josue vero non contraxit manum, quam sublimem porrexit tenens clypeum, donec interficerentur omnes inhabitatores Hai.	26.
29. Usque ad tempus vespere.	29. Usque ad vesperam.	29.
Ad ostium portæ civitatis.	31. In ipso introitu civitatis.	
31. Non elevare fecit super eos.	31. Quos ferrum non tetigit.	31.
34. In libro legis.	34. In legis volumine.	34.
35. Moseh.	35. Moyses.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Josue.

V. 1. Καὶ τὴν γῆν. etc. Ex Coislin.
Ibid. Ἀλλ., καὶ τὸν λαόν, etc. Basil., sic Masius et Grabe cum asterisco.
V. 2. Ἀλλ., καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. Basil. et Grabe cum asterisco.
V. 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13. Hæc omnia apud Coislinianum et Basiliensem codices ex altero interprete, ac ut plurimum, ex Theodotione supplentur, ut et alibi per totum Josue librum, ubi LXX passim deficiunt. Masius, Grabe et Coislin. cum asteriscis. Ad versum 7, Grabe legit ἐκτρέψετε. Et ad vers. 8, Masius et Grabe, ἐμπρήσατε. Basil., ἐμπυρίσατε. Ad vers. 12, Basil., Βηθαύη. Masius, Βηθαύν. Grabe, Βαιθῆλ.
V. 14. Ἀλλ., εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον Παδά. Masius, κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραδά, legit, itemque

Grabe.
V. 15, 16 et 17. Defectus LXX Interpretum suppleantur ex Basiliensi.
V. 18. Ἀ., σὺν τῷ γαστῷ. Σ., σὺν τῇ ἀσπίδι. Sic tres Regii, qui hanc notam habent ex Didymo: Ὁ δὲ λεξογράφος Διογενιανὸς, ἐμβόλιον εἶναι ὀλοσίδηρον ἄλλοι δὲ ἀκόντιον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ὕσσόν. Id est, *Lexicographus autem Diogenianus, ait esse embolium totum ferreum; alii telum; Romani vero hyssum.* Hesychius item, ἐμβόλιον ὀλοσίδηρον. Pollux, δόρυ ὀλοσίδηρον. Et Appianus *De Celtis*, c. 1. τὰ δὲ δόρατα ἦν οὐκ ἔοικότα ἀκόντιοις, ἃ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὕσσους... Procopius in hunc locum: *Symmachus cum scuto dicit, alius, cum baculo. Alii vero, cum amento ferreo. Lingua vero Iberica, acontium, quod Romani gæsum vocant.* Nec prætermittenda sunt ea

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שְׁעָרָיו 3	3.	3.
מַחְסֵי הָעִיר 4	4.	4.
מַחְסֵי הָעִיר 5	5.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
3. Jehosua.	3. Josue.	3.
4. Asinis suis.	4. Asinis.	4.
5. Et maculosa.	5. rittacius consuta.	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

26.	26. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ Ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαίῳ ἕως ἀνεθεμάτισα πάντας τοὺς κατοικοῦντας Γαί.	26.
29.	29. Ἔως ἐσπέρας. Ἄλλος, ἕως καιροῦ τῆς ἐσπέρας. Εἰς τὸν βόθρον. Ἄλλος, ✕ πρὸς ✕ τὴν πύλην τῆς πόλεως.	29.
31.	31. Οὐκ ἐπεβλήθη. Ἄλλος, οὐκ ἐβλήθη ἐπ' αὐτούς.	31.
34.	34. Ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσῆ. Ἄλλος, ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Μωϋσῆ.	34.
35.	35. Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῖ. Ἄλλος, Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ. Ἄλλος, Κύριος τῷ Ἰησοῦ.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.	26. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et Jesus non reduxit manum suam, quam extenderat in gæso. donec anathematizaverit omnes habitatores Gai.	26.
29.	29. Usque ad vesperam. <i>Alius</i> , usque ad tempus vespere. In foveam. <i>Alius adjicit</i> , ✕ ad ✕ portam civitatis.	29.
31.	31. Non injectum est. <i>Alius</i> , non jactum est super eos.	31.
34.	34. In lege Moysis. <i>Alius</i> , in libro legis Moysis.	34.
35.	35. Moyses Jesu. <i>Alius</i> , idem aliter. <i>Alius</i> , Dominus Jesu.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Josue.

quæ Drusius habet in hunc locum.

Symm., ἀσπίδα. *Similiter et Josephus.* 1. *Sam.* xvii, 6, חַד, LXX, ἀσπίς. *Hieron.*, Clypeus. *Glossarium nominum propriorum*, Chidon, jaculum. *Hic LXX reddunt*, ἐν γαίῳ. *Theodoretus*, τὸν μὲν δὴ γαιῶν, ἀσπίδα ἠρμήνευσεν Ἰώσηπος, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Σύμμαχος. *De γαίῳ alias.* חַד *Interpres Chaldæus* חַדִּוּר *convertit*, id est hastam, sive lanceam. *Latinus*, quem *Vulgatum* dicimus, clypeum. *Jesus Sirach*, ῥομφαίαν, *frameam.* *Lxx vetus*, ῥομφαία, *framea*, *gladius.* *Sunt qui ῥομφαίαν, gladium interpretentur*: esique *usus hoc vocabulo Ennius.* *Hesychius*, ῥομφαία, μάχα:ρα, ξίφος, ἢ ἀκόντιον μακρόν: « Machæra, gladius, aut jaculum longum. » *Livius lib. 1*, Thracas quoque romphææ impediabant, *Hinc firmantur qui scribunt esse telum Thra-*

cicæ nationis. Ut ut sit, non dubito quin Jesus ille (Sirach xxi, 4) gladium significare voluerit, sane ῥομφαία δίσταμος, eidem est gladius anceps.

V. 20, usque ad 26, omnia ex Basiliensi. Ad verum vero 26, notat Drusius, illa, ἕως ἀνεθεμάτισα, esse alterius interpretis, et suspicatur Aquilæ, qui ita vertit alibi. Verum potest esse etiam Theodotianis, qui hac interpretatione utitur, Exod. xxii, 12. Lectiones versus 29 ex eodem Basiliensi prodeunt. A 29 autem ad finem usque hujus capituli LXX, varia in Basiliensi suppleunt, etiamque in aliis manuscriptis et in Polyglotto Anglicano, exque Theodotianis editione adjecta videntur. Sequentes autem variæ lectiones a v. 29 in Basiliensi habentur in margine, sine interpretum nomine.

V. 31. Coislin. Ο', οὐκ ἐπεβλήθη, m., ἐπ' αὐτούς

CAPUT IX JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Κύριος. Ἄλλος, Ἰησοῦς.	3.
4.	4. Ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὄνων αὐτῶν.	4.
5.	5. Ἐπιβλήματα ἔχοντα.	5.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Dominus. <i>Alius</i> , Josue.	3.
4.	4. Super humeros suos. <i>Alius</i> , super asinos suos.	4.
5.	5. Pituaciis consuta.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וכל לחם צידם יבש היה נקדים		Καὶ πᾶς ὁ ἄρτος ὁ ἐπισιτισμὸς αὐτῶν ξηρὸς ἐγενήθη, καὶ ἐψαθωμένους.
8 תבוא	8.	8.
12 מבתינו	12.	12.
17 ויבאו אל עריהם ביום השלישי	17.	17.
18 ביהדה אלהי ישראל	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et omnis panis viatici eorum siccus erat punctis.	Panes quoque, quos portabant ob viaticum duri erant, et in frusta comminuti.	Et omnis panis viaticum eorum siccus factus est et arefactus.
8. Venistis.	8. Venistis.	8.
12. De domibus nostris.	12. De domibus nostris.	12.
17. Et venerunt ad civitates eorum die tertio.	17. Et venerunt in civitates eorum die tertio.	17.
18. In Domino Deo Israel.	18. In nomine Domini Dei Israel.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Josue.

V. 3. Ἀλλ., Ἰησοῦς. Ex Basil. Basiliensis autem tacito interprete.
 V. 4. Ἀλλ., ἐπὶ τῶν ὄνων. Basil. Et hæc est vera lectio. Ἐπὶ τῶν ὄνων, videtur mendose iavectum ob nominum similitudinem. Utramque vero lectionem agnoscit Augustinus. Ibid. Hasce trium interpretum lectiones mutamur ex Basil. Ἀ., ἐπισιτισμὸς. Vocem ΠΙΣ sic vertere solet Aquila. Vide Gen. xlv, 2, et Psal. cxxxi, 15 (*).
 V. 5. Σ., ἐπιδελήματα ἔχοντα. Ex Coislino. Ibid. ἐψαθωμένους. Eadem voce utitur

TO EBPAIKON.	CAPUT X JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
f אדני-צדק	1.	1. Ἀδωνισεδέκ.
את-ישראל ויהיו בקרבם		
3 דביר	3.	3.
5 ויאספו ויעלו	5.	5.
האמורי עגלון 8 לא יעמד	8.	Tῶν Ἀμορραίων. Ἐγλώμ. 8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1 Adonisedec. Cum Israel, et essent in in- feriore eorum.	1. Adonisedec. Ad Israel, et essent fœderati eorum.	1. Adonisedec.
3. Debir.	3. Dabir.	3.
5. Et coacti sunt et ascenderunt.	5. Congregati igitur ascende- runt.	5.
Amorrhæi. Heglon.	Amorrhæorum. Eglon.	Amorrhæorum. Eglom.
8. Non stabit.	8. Nullus ex eis resistere tibi poterit.	8.

(* Edit. hexapl., Montf. exhibet Symmachi lectionem absque καὶ ante καυρός, nec ausi sumus

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΘΟΔΟΤΙΩΝ.

Και πᾶς ὁ ἄρτος τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηρὸς ἐγένετο καπυρός.

Και ὁ ἄρτος αὐτῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρωμένους.

Καὶ οἱ ἄρτοι τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηροὶ καὶ βεβρωμένοι.

- 8. 8. Παραγεγόνατε. 8.
- 12. 12. *Vacat.* Ἄλλος, ἀπὸ οἴκου ἡμῶν. 12.
- 17. 17. Καὶ ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. 17.
- 18. 18. Κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ. 18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Et omnis panis viatici eorum siccus erat et adustus.

Et panis eorum viatici aridus et cariem passus et corrosus.

Et panes viatici eorum aridi et corrosi.

- 8. 8. Advenistis. 8.
- 12. 12. *Vacat.* *Alius*, a domo nostra. 12.
- 17. 17. Et venerunt ad civitates eorum. *Alius*, et egressi sunt die tertia in civitates eorum. 17.
- 18. 18. Dominum Deum Israel. *Alius*, in Domino Deo Israel. 18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Josue.

Aquila, Psal. ci. 4.

V. 8. Παραγεγόνατε. Ex Coisliniano, et m., ἦχατε.

V. 12. Ἄλλ., ἀπὸ οἴκου ἡμῶν. Masius et Grabe habent, ἀπὸ οἴκων ἡμῶν, cum asterisco. — Coislin. m., ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἡμῶν.

V. 15. Coislin. Ο΄, ὠμῶσαι αὐτοῖς, m., ὄρκον.

V. 17. Ἄλλ., καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ etc. Basil. atque ita Grabe cum asterisco.

V. 21. Ante ζήσονται, Coislin. m., καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες.

V. 24. Id. Post λέγοντες, m., ὅτι ἀγγελά.

CAPUT X JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΘΟΔΟΤΙΩΝ.

- Ἄδωνισεδέκ. 1. Ἄδωνισεδέκ. Ἄλλως, Ἄδωνιβεζέκ. 1. Ἀδωνισεδέκ.
- 3. 3. Δαβίν. Ἄλλος, Δαβεῖρ. Ἄλλος, Δαιβάν. Ἄλλος, Δαμίν. 3.
- 5. 5. Καὶ ἀνέβησαν. Ἄλλος, καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν. 5.
- Τῶν Ἀμορραίων. Τῶν Ἰεθουσαίων. Τῶν Ἀμορραίων.
- Ἐγλώμ. Ὀδολλάμ. Ἐγλώμ.
- 8. 8. Οὐχ ὑπολειφθήσεται. Ἄλλος, οὐ στήσεται. 8.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1. Adonisedec. 1. Adonisedec. *Aliter*, Adonibesece 1. Adonisedec.
- 3. 3. Dabin. *Alius*, Dabir. *Alius*, Dæban. *Alius*, Damin. 3.
- 5. 5. Et ascenderunt. *Alius*, et coacti sunt et ascenderunt. 5.
- Amorrhæorum. Jebusæorum. Amorrhæorum.
- Eglom. Odollam. Eglom.
- 8. 8. Non remanebit. *Alius*, non stabit. 8.

non addere particulam, quam tamen exprimit launa versio. Drach.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
10 ביהרותן	10.	10.
11 אבנים גדולות	11.	11. Λίθους μεγάλους.
12 דם	12.	12. Σιώπα.
בצבוס אילון		
13 הלא היא סדובה על-ספי הישר	13.	13.
14 לשבע ידו בקול איש	14.	14.
15 וישב יהושע ומל-ישראל עמו אל הכהנה הגלגלה	15.	15.
18 אבנים גדולות	18.	18.
19 אחם אל-העמוד רדפו אחרי	19.	19. και υμεις μη-στήκατε, εώ- ξατε οπίσω.
20 שרדו מהם ויבאו אל-ערמ	20.	20.
21 אל-הכהנה	21.	21.
26 וימיהם ויתלם	26.	26.
27 אבנים גדולות	27.	27.
28 חרב ואת-מלטה	28.	28.

VERSIO HEBRAICÆ TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Bethoron.	10. Bethoron.	10.
11. Lapidēs magnos.	11. Lapidēs magnos.	11. Lapidēs magnos.
12. Sile. In valle Aialon.	12. Ne movearis. In valle Aialon.	12. Sile.
13. An non hoc scriptum in li- bro recti ?	13. Nonne scriptum est hoc in libro justorum ?	13.
14. Ad audiendum Dominum in voce viri.	14. Obediente Domino voci ho- minis.	14.
15. Et reversus est Josue, et omnis Israel cum eo ad castrame- tationem in Galgal.	15. Reversusque est Josue cum omni Israel in castra Galgalæ.	15.
18. Lapidēs magnos.	18. Saxa ingentia.	18.
19. Et vos ne stetis, persequi- mini post.	19. Vos autem nolite stare, sed persequimini.	19. Et vos ne stetis, persequi- mini post.
20. Superfuerunt ex eis, et in- gressi sunt ad civitates.	20. Effugere potuerant, ingressi sunt civitates.	20.
21. Ad castrametationem.	21. Ubi tunc erant castra.	21.
26. Et occidit eos, et suspendit eos.	26. Et interfecit eos atque sus- pendit.	26.
27. Lapidēs magnos.	27. Saxa ingentia.	27.
28. Gladii, et regem ejus.	28. Gladii, regemque illius.	28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ,	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ὀρωνίν. Ἄλλος, Ὀρωνεῖν. Ἄλλος, Βαιθωρών.	10.
11.	11. Λίθους χαλάτης.	11.
12. Παῦσον,	12. Στήτω.	12.
	Κατὰ φάραγγα Αἰλὸν. Ἄλλος, κατὰ φάραγγα Αἰλὸν, ἕως ἐκπολεμήσω τὸν λαὸν τοῦτον.	
13.	13. Vacat. Ἄλλος, οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθούς;	13.
14.	14. Ἐπακοῦσαι Θεὸν ἀνθρώπου. Ἄλλος, ἐπακοῦσαι Θεὸς [1. Θεὸν] φωνῆς ἀνθρώπου.	14.
15.	15. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γαλγαλά.	15.
18.	18. Λίθους. Ἄλλος, λίθους μεγάλους.	18.
19. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἀποστῆτε, δώξατε κατόπιν.	19. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἐστήκατε καταδιώκοντες ὀπίσω.	19. Καὶ ὑμεῖς μὴ στήκατε, δώξατε ὀπίσω.
20.	20. Διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις. Ἄλλος, διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις.	20.
21.	21. Vacat. Ἄλλος, εἰς τὴν παρεμβολήν.	21.
26.	26. Καὶ ἐκρέμασεν. Ἄλλος, καὶ μετὰ τὸ θανάτωσαι αὐτοὺς ἐκρέμασεν.	26.
27.	27. Λίθους. Ἄλλος, λίθους μεγάλους.	27.
28.	28. Σίφους. Ἄλλος, μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλεῖα αὐτῆς.	28.

SYMMACHUS,

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.	10. Oronin. <i>Alius</i> , Oronim. <i>A-nius</i> , Bathoron.	10.
11.	11. Lapidēs grandinis.	11.
12. Quiesce.	12. Stet.	12.
	Ad vallem Ælon. <i>Alius</i> , ad vallem Ælon, donec debellaverim populum hunc.	
13.	13. Vacat. <i>Alius</i> , An non hoc scriptum in libro recti?	13.
14.	14. Ut obediret Deus homini. <i>Alius</i> , ut obediret Deus voci hominis.	14.
15.	15. Vacat. <i>Alius</i> , et reversus est Jesus et omnis Israel cum eo in castra in Galgala.	15.
18.	18. Lapidēs. <i>Alius</i> , lapidēs magnos.	18.
19. Vos autem ne abscedatis, persequimini retro.	19. Vos autem ne stetis persequentes post.	19. Et vos ne stetis, persequimini post.
20.	20. Salvi evaserunt in civitates. <i>Alius</i> , salvi evaserunt ab eis, et ingressi sunt in civitates.	20.
21.	21. Vacat. <i>Alius</i> , ad castra.	21.
26.	26. Et suspendit. <i>Alius</i> , et postquam interfecisset eos, suspendit.	26.
27.	27. Lapidēs. <i>Alius</i> , lapidēs magnos.	27.
28.	28. Gladii. <i>Alius</i> , machæræ. et cetera ejus.	28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
33. אז עיה הים כולך גור לנד אדלכיש	33.	33. Τότε ἀνέβη Ὀράμ, βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχεὶς.
34. עגלנה	34.	34. Αἰγλώμ.
37. לא השאיר שרד	37.	37.
40. והגב	40.	40.
41. ויכם יהשנ	41.	41.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
33. Tunc ascendit Horam rex Ghezer ad auxiliandum Lachis.	33. Eo tempore ascendit Horam rex Gazer, ut auxiliaretur Lachis.	33. Tunc ascendit Oram, rex Ga- zer auxilium laturus ipsi Lachis.
34. In Heglon.	34. In Eglon.	34. Æglom.
37. Non reliquit superstitem.	37. Non reliquit in ea ullas re- liquias.	37.
40. Et meridiei.	40. Et meridianam.	40.
41. Et percussit eos Josue.	41. Vacat.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Josue.

V. 4. 'A., Σ., Ο., Θ., 'Αδωνισεδέx. Sic Basiliensis, qui notat sine dubio hanc lectionem in Hexaplis haberi, etiam apud LXX secus quam ἐν τῇ κοινῇ, ubi legebatur, et hactenus legitur, 'Αδωνισεδέx. Ibid. 'A.λ.λ., πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν. Sic Basil. λ.α habent Masius et Grabe, cum obelo ad πρὸς Ἰησοῦν καὶ, et cum asterisco ad illud, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν.

V. 2. Post μητροπόλεων, ערוי רבמולכה, Coislin. m., δτι αὐτῇ μεγάλη ὑπὲρ τῆς Γατ, quæ desunt in O'.

V. 3. 'A.λ.λ., Δαβείρ etc. Ex Basil

V. 5. 'A.λ.λ., καὶ συήχθησαν etc. Sic Basil. Ibid. 'A., Σ., Θ., τῶν Ἀμοῦράτων: Sic Drusius. Verisimile autem est hanc item lectionem in editione τῶν O' Hexaplarum fuisse, non vero Ἰεθουσαίτων. Nam ibi manifesta illa errata expuncta fuerant.

Ibid. 'A., Σ., Θ., Ἐγλώμ. Ex Basil.

V. 8. 'A.λ.λ., οὐ στήσεται. Basil.

V. 10. 'A.λ.λ., Ἰρωνεμ. 'A.λ.λ., Βαιθωρών. Basil. Postrema lectio cum Hebræo quadrat. — In cod. Coisliniano desunt folia multa, nempe a cap. x, v. 6, usque ad ultimum versum capitis xii.

V. 11. 'A., λίθους μεγάλους. Drusius.

TO EBPAIKON.	CAPUT XI JOSUE. ΤΟ EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1. יובב שמרון	1.	1. Ἰωβάδ.
2. ובערבה ובנפת דור מים	2.	2. Τὴν ὀμαλήν.
3. בארץ המנפה	3.	3.
6. תלים	6.	6.
לפני ישראל		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Jobab. Simron.	1. Jobab. Semeron.	1. Jobab.
2. Et in planitie. Et in tractibus Dor a mari.	2. In campestribus. In regionibus Dor juxta mare.	2. Planitiem.
3. In terra Maspha.	3. In terra Maspha.	3.
6. Occisos. Ad facies Israel.	6. Vulnerandos. In conspectu Israel.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
33. Τότε ἀνέβη Ὁράμ, βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχείς.	33. Τότε ἀνέβη Ὁράμ [Ἄλλος, Ἐλάμ] βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχείς.	33. Ἀγαζερ βασιλεὺς Λαχείς.
34.	34. Αἰγλώμ. Ἄλλως, εἰς Ὀδολάμ.	34.
37.	37. Οὐκ ἦν διαπεσασμένος. Ἄλιος, οὐ κατέλειπεν σεσασμένον.	37.
40.	40. Καὶ τὸν Ναγέβ. Ἄλλος, καὶ τὸν νότον. Ἄλλος, Nabai.	40.
41.	41. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.	41.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33. Tunc ascendit Oram, rex Gazer auxilium laturus ipsi Lachis.	33. Tunc ascendit Oram (Aliter Elam) rex Gazer auxilium laturus ipsi Lachis.	33. Agazir rex Lachis.
34.	34. Æglom. Aliter, in Odollam.	34.
37.	37. Non fuit superstes. Alius, non reliquit superstitem.	37.
40.	40. Et Nageb. Alius, et austrum. Alius, Nabai.	40.
41.	41. Vacat. Alius, et occidit eos Jesus.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Josue.

V. 12. Ἄ., σῶπα. Σ., παῦσον. Drusius.	V. 21. Ἄλλ., εἰς τὴν παρεμβολήν. Basil.
Ibid. Ἄλλος, ἕως ἐκπολεμήσω τὸν λαὸν τοῦτον.	V. 26. Ἄλλ., καὶ μετὰ τὸ θανατῶσαι etc. Basil.
Hæc, quæ in Hebræo non exstant, ex alio interprete afferuntur a Basiliensi.	V. 28. Ἄλλ., μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. Basil.
V. 13. Ἄλλ., οὐχὶ τοῦτο γέγραμμ. Ex Basil. Masius item et Grabe cum asterisco habent.	V. 33. Ἄ., Σ., Ο', τότε ἀνέβη Ὁράμ etc. In LXX Romanæ editionis legitur, Ἐλάμ. Lectio Theodotionis vitiosa fuit.
V. 14. Ἄλλ., ἐπακοῦσαι Θεὸς φωνῆς ἀνθρώπου. Basil.	V. 34. Ἄ., Ο', Αἰγλώμ. Sic Basil.
V. 15. Ἄλλ., καὶ ἐπέτρεψεν Ἰησοῦς etc. Ex Basil.	V. 37. Ἄλλ., οὐ κατέλειπεν σεσασμένον. Basil.
V. 18 et 27. Ἄλλ., λίθους μεγάλους. Basil.	V. 40. Ἄλλ., καὶ τὸν νότον. Basil.
V. 19. Ἄ., Θ., καὶ ὁμεῖς μὴ στήκετε etc. Hasce trium lectiones affert Basil.	V. 41. Ἄλλ., καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Basil.
V. 20. Ἄλλ., διεσῶθησαν ἀπ' αὐτῶν etc. Basil.	

CAPUT XI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἰωδάβ.	1. Ἰωδάβ. Ἄλλος, Ἰωάβ Συμοών. Ἄλλος, Ὑμερών. Ἄλλος, Συμερών. Ἄλλος, Σομερών.	1. Ἰωδάβ.
2. Πεδινήν. Ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά.	2. Ἀραβά. Φεναεδδώρ. Ἄλλος, Ναφεθδώρ. Ἄλλος, Ναφенаεδδώρ.	2.
3.	3. Εἰς γῆν Μασσύμα. Ἄλλος, εἰς τὴν Μασσεμάθ.	3.
6.	6. Τετροπωμένους. Ἄλλος, τετρομένους. Ἐναντίον τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐνώπιον τῶν οἰῶν Ἰσραήλ.	6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Jobab.	1. Jobab. Alius, Joab. Symoon. Alius, Hymeron. Alius, Symeron. Alius, Someron.	1. Jobab.
2. Campestem. In maritima Dora.	2. Araba. Phenaeddor. Alius, Naphethdor. Al., Naphenaeddor.	2.
3.	3. In terram Massyma. Alius, in ipsam Massemath.	3.
6. Occisos.	6. Fugatos. Alius, vulneratos. Ante Israel. Alius, in conspectu filiorum Israel.	6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בשרפת מים 8	8.	8. Μαστραποθ ὕδατος.
כאשר 9	9.	9.
וישב יהושע 10	10.	10.
הנחית עליו 13	13.	13. Ἐστηχίας ἐπὶ χύματος.
מן הרר האק 17	17.	17. Ἀπὸ ὄρους μεριζομένου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Combustiones aquarum.	8. Aquas Maserephoth.	8. Mastraphoth aquæ.
9. Quemadmodum.	9. Sicut.	9.
10. Et reversus est Josue.	10. Reversusque statim.	10.
13. Stantes super tumulum eorum.	13. In collibus et in tumulis sitæ.	13. Stantes super aggerem.
17. A monte leni.	17. Et partem montis.	17. A monte diviso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Josue.

V. 1. 'A., Σ., Ο., Θ., Ἰωθάδ. Ex Basil.
 Ibid. 'Aλλ., Ἰμερών. 'Aλλ., Συμερών. Basil. fertia lectio, Σομέρων, habetur inter variantes Romanæ editionis.
 V. 2. 'A., τὴν ὀμαλὴν. Σ., πεδινην. Sic Drusius. Mallet, ἐν ὀμαλῇ, ἐν πεδινην.
 Ibid. Σ., ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά. Drusius Symmachi lectionem sic effert, τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης Δώρ, *littus maris Dor*, nescio unde expiscatus. Puto veram eam lectionem quæ apud Eusebium et Hieronymum *De locis Hebraicis* habetur. Prior habet, *Ναρεθδώρ*, ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά, ubi illud, ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά, interpretationem Symmachi esse docet Hieronymus in versione Latina, *Nepheodor, quod Symmachus interpretatur maritimam*. Nomen Symmachi excidisse videtur ex Eusebio.

CAPUT XII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ארנון 1	1.	1.
הפסגה 3	3.	3. Λαξευτιν.
היותשב 4	4.	4.
הגשורי 5	5.	5.
עגלון 12	12.	12.
ערד 14	14.	14.
מלך שרון אחד מלך מרון אחד 18	18.	18.
19-24 מלך הצור אחד מלך שמוון מרון אחד מלך אחספ אחד מלך תענך אחד מלך כגדה אחד מלך	19-24.	19-24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Arnon.	1. Arnon.	1.
3. Collis.	3. Phasga.	3. Excisam.
4. Habitantis.	4. Qui habitavit.	4.
5. Ghesuri.	5. Gessuri.	5.
12. Heglon.	12. Eglon.	12.
14. Harad.	14. Hered.	14.
18. Rex Lassaron unus, rex Madon unus.	18. Rex Saron unus, rex Madon unus.	18.
19-24. Rex Chasor unus; rex Simron Meropn unus; rex Achsaph unus; rex Tahanach, unus; rex Meghiddo, unus; rex Kedes, unus;	19-24. Rex Asor unus, rex Sameron unus, rex Achsaph unus, rex Thenac unus, rex Mageddo unus, rex Cades unus, rex Jacha-	19-24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8. Μαστραϊφῶθ θαλάσσης.	8. Μασσαιρεφῶθ Μαίμ. Ἄλλως, Μασερῶν.	8.
9.	9. Ὅν τρόπον. Ἄλλος, καθότι.	9.
10.	10. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς. Ἄλλος, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.	10.
13. Ἰδρυμένας ἐκάστην ἐπὶ ὕψους.	13. Κεχωματισμένας.	13. Ὅχυρα.
17. Ἄπὸ θρους λείου.	17. Ἄπὸ θρους Χελγά.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8. Mastræphoth maris.	8. Mussarephoth Maim. <i>Aliter</i> , Maseron.	8.
9.	9. Quemadmodum. <i>Alius</i> , sicut.	9.
10.	10. Et reversus est Jesus. <i>Alius</i> , et reversus est Jesus, et omnis Israel cum eo.	10.
13. Constitutas unamquamque super cacumen.	13. Aggeratas.	13. Munitas.
17. A monte lævi.	17. A monte Chelcha.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Josue.

V. 3. Ἄλλ., εἰς τὴν Μασσεμάθ. Basil. Romana, Μασερῶν.
 V. 6. Ἄλλ., τετρωμένους, in notis Romanæ editionis. Est forte Symmachi qui vertit *occisos*, teste Drusio.
 Ibid. Ἄλλ., ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Basil.
 V. 8. Ἄ., Μαστραϊφῶθ ὕδατος etc. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*. Drusius habet, Ἄ., Μασρεφῶθ τῶν ὑδάτων. Σ., Μασρεφῶθ ἀπὸ θαλάσσης. Editio
 V. 9. Ἄλλ., καθότι. Basil.
 V. 10. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς etc. Basil.
 V. 13. Ἄ., ἐστηκυίας ἐπὶ γώματος etc. Basil.
 V. 17. Ἄ., ἀπὸ θρους μεριζομένου. Σ., ἀπὸ θρους λείου. Drusius. At Eusebius apud Hieronymum ad vocem Alan, p. 397, vitiatu est.

CAPUT XII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄρνῶν. Ἄλλ., Ἀροήρ. Ἄλλ., Ἀρήρ.	1.
3.	3. Φασγά.	3.
4.	4. Κατοικῶν. Ἄλλος, ἐξουσιάζων.	4.
5.	5. Γεργεσί. Ἄλλος, Γεσουρί.	5.
12.	12. Αἰλάμ. Ἄλλος, Αἰγλώμ.	12.
14.	14. Ἀδέρ. Ἄλλος, Ἀράδ.	14.
18.	18. Οἱ λοιποὶ, βασιλέα Λεπαρῶν, βασιλέα Μαδῶν. Ἄλλος, Μαβρῶν.	18.
19-24.	19-24. Ἄλλος, βασιλέα Ἀσῶρ, βασιλέα Σαμβρῶν, βασιλέα Μαβρῶμ, βασιλέα Ἀχσάφ, βασιλέα Θανάχ, βασιλέα Μαγεδδῶν, βασιλέα Κέδες.	19-24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Arnon. <i>Alius</i> , Aroer. <i>Alius</i> , Arier.	1.
3.	3. Phasga.	3.
4.	4. Habitans. <i>Alius</i> , principatum gerens.	4.
5.	5. Gergesi. <i>Alius</i> , Gesuri.	5.
12.	12. Ælam. <i>Alius</i> , Æglom.	12.
14.	14. Ader. <i>Alius</i> , Arad.	14.
18.	18. <i>Reliqui</i> , regem Leparon, regem Madon. <i>Alius</i> , Marron.	18.
19-24.	19-24. <i>Alius</i> , regem Asor, regem Sambron, regem Marrhôm, regem Achsaph, regem Thanach, regem Mageddon, regem Kedes, regem Je-	19-24.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON <i>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</i>	ΑΚΥΛΑΣ. <i>Ἐθνῶν τῆς Γεργῆ.</i>
קדש אחד מלך־קנעם לכרמל אחד מלך דור לנפת דור אחד מלך גוים לגלגל אחד מלך הרצה אחד		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
rex Jochneham Charmelo, unus; rex Dor ipsi tractui Dor, unus; rex Gentium ad Galgal, unus; rex Thersa, unus.	nam Carmeli unus, rex Dor et provinciae Dor unus, rex Gentium Galgal unus, rex Thersa unus.	Gentium Gelgel.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Josue.

- V. 1. Basil. legit, Ἀριθρ. Ἀλλ., Ἀροθρ.
- V. 4. Ἀλλ., ἔξουσιάζων. Basil.
- V. 5. Ἀλλ., Γεσουρῆ. Basil. et sic legit Grabe.
- V. 12. Ἀλλ., Αἰγλώμ. Ex eodem Basil. Grabe, Ἐγλών.
- V. 14. Ἀλλ., Ἀράδ. Ex Basil.
- V. 18. Οἱ λοιποὶ, βασιλέα Λεπαρῶν, βασιλέα Μαδῶν. Basil. Masius melius legit, Λεσαρῶν.
- V. 19. Hæc omnia nomina, quæ apud LXX In-

terpretes mire perturbata et corrupta erant, ut etiam hodie habentur in editione Romana, in codice Basiliensi ex aliis, ut videtur, interpretibus secundum veritatem Hebraicam restituuntur ad marginein, ut nos referimus. Masius aliquantam variat, et lectionem Hebraicam e vestigio sequitur, ad singulos autem reges adjicit ἕνα, ut est in Hebræo.

Ecce nunc nomina secundum edit. Rom. : Βασιλέα Ἀσώμ, βασιλέα Συμοῶν, βασιλέα Μαμβρόδ, βα-

CAPUT XIII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON <i>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</i>	ΑΚΥΛΑΣ.
3 והעוים	3.	3.
5 הגבלי	5.	5.
מבעל גד		Βαεγγά.
9 המישר	9.	9. Τὴν ὀμαλήν.
מידבא		
11 הגשורי	11.	11.
12 מותר הרפאי	12.	12.
16 המישר	16.	16. Τὴν ὀμαλήν.
19 העבק	19.	19.
20 הפסגה	20.	20. Λαξευτήν.
21 ואתרבע נסיכי סיוח	21.	21.
22 אלה־וליהם	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et Hevæi.	3. Hevæi.	3.
5. Ghibli.	5. Confinia.	5.
A Bahalgad.	Baalgad.	Baenga.
9. Planitiem.	9. Campestria.	9. Planitiem.
Medeba.	Medaba.	
11. Ghesuri.	11. Gessuri.	11.
12. Ex residuo Rephaim.	12. De reliquiis Raphaim.	12.
16. Planities.	16. Planitiem.	16. Planitiem.
19. Vallis.	19. Convallis.	19.
20. Pigsaw.	20. Phasga.	20. Excisam.
21. Rebah præfectos Sichon.	21. Rebe duces Schon.	21.
22. Ad interfectos eorum.	22. Cum cæteris interfectis.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Δὴρ τῆς παραλίας.
Ἐθνῶν τῆς Γεργέλ.

Βασιλέα Ἰεκονάμ τοῦ Χερμέρ, βασιλέα Βαθηλ, βασιλέα Ἀδδώρ τοῦ Ναφνεαδδώρ, βασιλέα Γοῖν τῆς Γεργέλ (*al.* Γαγγάλ), βασιλέα Θερσά.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Dor maritima.
Gentium Gelgel.

comnam ipsius Chermmer, regem Bethel, regem Addor ipsius Naphe-naeddor, regem Goin ipsius Gelgel (*al.* Galgal), regem Thersa.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Josue.

σιλέα Ἀζίφ, βασιλέα Κάδης, βασιλέα Ζαχάχ, βασιλέα Μαρεδώθ, βασιλέα Ἰεκὸμ τοῦ Χερμέλ, βασιλέα Ὀδολλίμ τοῦ Φεννεαδδώρ, βασιλέα Γελ τῆς Γαλιλαίας, βασιλέα Θερσά. Regem Asom, regem Symoon, regem Manibroth, regem Aziph, regem Cades, regem Zachac, regem Mareloth, regem Jecom ipsius Chermmel, regem Odollam ipsius Phennealdor, regem Gei Galilææ, regem Thersa.

Ibid. Σ., Δὴρ τῆς παραλίας. Vide quæ diximus

in notis ad v. 2 capitis præcedentis.

Ibid. Ἀ., Σ., ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Eusebius *De locis Hebraicis*, Γωσὶν τῆς Γεργέλ. Ἀ., εἰσὶν ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Quæ postrema verba corrupta sunt : sed facile restituuntur ex interpretatione Hieronymi, qui sic habet : *Goin in Gelgel : quod Aquila et Symmachus interpretantur, gentes in Gelgel.* *Legas igitur, Ἀ., Σ., ἔθνῶν τῆς Γεργέλ.* Hieron. *De locis Hebraicis*, p. 447.

CAPUT XIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.
5.
Βααλγά.
9. Τὴν ὀμαλήν.

3. Εὐαίφ. Ἄλλος, Ἰεῦεῖν.
5. Γαλιάθ. Ἄλλος, Γαλιάθ. Ἄλλος, Γαθλί.
Βααλγά. Ἄλλος, Γαγγάλ.
9. Τὴν Μισώρ.
Μαδπιθά. Ἄλλος, Μαδαβάν.

3.
5.
Βααλγά.
9.

11.
12.
16. Τὴν ὀμαλήν.
19.

11. Γεσιρί. Ἄλλος, Γεσουρίτου.
12. Ἀπὸ τῶν γιγάντων. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων.
16. Τὴν Μισώρ. Ἄλλος, τὴν γῆν ὀμαλήν Μεισώρ.
19. Ἐνάχ. Ἄλλος, Ἐνάβ. Ἄλλος, Αἰνάχ. Ἄλλος, Αἰμάχ. Ἄλλος, Ἐνέχ. *Οἱ Λοιποὶ*, τῆς κοιλάδος.

11.
12.
16.
19.

20.
21.
22.

20. Φασγά.
21. Ῥοβὲ ἄρχοντα ἑναρα Σιών. Ἄλλος, Ῥοβὲ ἄρχοντας παρὰ Σιών. Ἄλλος, Ῥοβὲ ἄρχοντα Σιών.
22. Ἐν τῇ βροπῇ. Ἄλλος, ἐν τῇ τροπῇ. Ἄλλος, ἐν τῇ προνομῇ.

20.
21.
22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.
5.
Βααλγά.
9. Planitiem.

3. Εναφ. *Alius*, Evin.
5. Galiath. *Alius*, Galilath. *Alius*, Gabli.
Βααλγά. *Aliter*, Galgal.
9. Ipsam Misor.
Madæba. *Aliter*, Mædaban.

3.
5.
Βααλγά.
9.

11.
12.
16. Planitiem.
19.

11. Gesiri. *Alius*, Gesurite.
12. Ex gigantibus. *Alius*, ex residuo gigantum.
16. Ipsam Misor. *Alius*, terram planam Misor.
19. Enac. *Alius*, Enab. *Alius*, Enac. *Alius*, Enmac. *Alius*, Enec. *Reliqui*, vallis.

11.
12.
16.
19.

20.
21.
22.

20. Phasga.
21. Robe principem spolia Sion. *Alius*, Robe principes a Seon. *Alius*, Robe principem Sion.
22. In impetu. *Alius*, in fuga. *Alius*, in vastatione.

20.
21.
22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
חצריהן 23	23.	23.
עודעו 25	25.	25.
רבה		26.
ומכחנים 26	26.	
דבר		27. Ἐν τῇ κοιλάδι.
ובעמק 27	27.	
בית הרם		
ובית נמרה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Et villæ earum.	23. Viculos.	23.
25. Haroer.	25. Aroer.	25.
Rabba.	Rabba.	
26. Et a castris.	26. Manaim.	26.
Debir.	Dabir.	
27. Et in valle.	27. In valle.	27. In valle.
Betharam.	Betharan.	
Et Bethnemra.	Bethnemra.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Josue.

- V. 3. "A.11., Εὐεῖν. Basil.
 V. 5. "A.11., Γαλιλάθ. "A.11., Γαβλί. Basil. Postrema lectio cum Hebræo consonat.
 Ibid. 'A., Βαγγά. Σ., Ο', Θ., Βααγγά. Basil. qui de editione τῶν Ο' Hexaplari intelligendus est, ubi vetusta lectio secundum Symmachum, et Theodotionem emendata fuerat. In Romana editione legitur, Γαγγά. Masius et Grabe posuerunt Βαγγάδ.
 V. 9. 'A., Σ., τὴν ὀμαλήν. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*, Μισώρ. 'A., Σ., τὴν ὀμαλήν. Ubi Hieron., ὀμαλήν, vertit, *humilem*.
 Ibid. "A.11., Μαυδαβάν. Basil.
 V. 11. "A.11., Γεσουρίτου. Idem.
 V. 12. "A.11., ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων. Basil.
 V. 16. 'A., Σ., τὴν ὀμαλήν. Vide supra, v. 9.
 "A.11., τὴν γῆν ὀμαλήν Μεισώρ. Basiliensis in textu. Hæc autem interpretatio ex duabus facta videtur.
 V. 19. Οἱ λοιποὶ, τῆς κοιλάδος. Basil. Ο', Ἐνάχ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ומגרשהן 4	4.	4.
בגלגל 6	6.	6.
ואשב אתי דבר 7	7.	7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.
את לב 8	8.	8.
בל אחי		
ולבנתך 9	9.	9.
יהושע 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Et suburbana earum.	4. Suburbana earum.	4
6. In Galgal.	6. In Galgala.	6.
7. Et retuli ei verbum.	7. Nuntiavi que ei.	7. Respondi ei verbum.
8. Cor.	8. Cor.	8.
Complevi.	Secutus sum.	
9. Et filiis tuis.	9. Filiorum tuorum.	9.
13. Jehosua.	13. Josue.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
25. Ἄγροι αὐτῶν.	25. Ἐπαύλεις αὐτῶν.	25.
25.	25. Ἀραβα. Ἄλλος, Ἀροήρ. Ἀράδ. Ἄλλος, Ραββά.	25.
26.	26. Μαάν. Ἄλλος, Μανάν. Ἄλλος, Μααναΐμ. Δαϊβών. Ἄλλος, Δαβείρ.	26.
27. Ἐν τῇ κοιλάδι.	27. Ἐναδόμ. Μειθαρτάν. Ἄλλως, Ὀθαργαί. Ἄλλος, Βηθαραν. Βαιθαναβρά. Ἄλλος, Βηθναβρά. Ἄλλος, Θαναβαρά.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
23. Agri earum.	25. Pagi eorum.	25.
25.	25. Araba. <i>Alius</i> , Aroer. Arad. <i>Alius</i> , Rhabba.	25.
26.	26. Maan. <i>Alius</i> , Manan. <i>Alius</i> , Maanaim. Dæbon. <i>Alius</i> , Dabir.	26.
27. In valle.	27. Enadom. Mithartan. <i>Aliter</i> , Othargai. <i>Alius</i> , Betharan. Benthanabra. <i>Alius</i> , Bethnabra. <i>Alius</i> , Thanabara.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Josue.

Græbe legit Ἐμάκ.

Ibid. Ἄλλος etc. Quæ omnes lectiones apud Lambertum Bos. DRACH.

V. 20. Ἄ., λαξευτήν. Vide quæ diximus supra, Num. xxi, 20.

V. 21. Ἄλλ., Ῥοβὲ ἀρχοντας παρὰ Σηῶν etc. Hæ variæ lectiones in notis edit. Romanæ habentur.

V. 22. Ἄλλ., ἐν τῇ τροπῇ. Ἄλλ., ἐν τῇ προνομῇ. Basil.

V. 23. Σ., ἄγροι αὐτῶν. Drusius.

V. 25. Ἄλλ., Ἀροήρ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Ραββά. Basil.

V. 26. Ἄλλ., Μανάν. Ἄλλ., Μααναΐμ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Δαβείρ. Basil.

V. 27. Ἄ., Σ., ἐν τῇ κοιλάδι. Drusius. Eusebius apud Hieron. *De locis Hebraicis*, p. 455, Ἐνεμέκ.

Ibid. Ο΄, Μειθαρτάν. Sic habet in textu Basil.

Ἄλλως, Ὀθαργαί, lectio editionis Romanæ.

Ἄλλ., Βηθαραν, Basiliensis ex altero interprete.

Ibid. Ἄλλ., Βηθναβρά. Ἄλλ., Θαναβαρά. Basil.

CAPUT XIV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
4. Προάστεια αὐτῶν.	4. Ἀφωρισμένα αὐτῶν.	4.
6.	6. Ἐν Γαγγάλ. Ἄλλος, Γαγγάλ. λοις. Ἄλλος, Γαγγάδ.	6.
7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.	7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.	7.
8.	8. Καρδίαν. Ἄλλος, διάνοιαν. Προσετέθην. Ἄλλος, προσεθέμην.	8.
9.	9. Τέκνοις σου. Ἄλλος, υἱοῖς σου.	9.
13.	13. Ἰησοῦς. Ἄλλος, Ἰηροῦς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, καλῶς.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4. Suburbana earum.	4. Segregata earum.	4.
6.	6. In Galgal. <i>Alius</i> , Galgalis. <i>Alius</i> , Galgad.	6.
7. Respondi ei verbum.	7. Respondi ei verbum.	7.
8.	8. Cor. <i>Alius</i> , mentem. Appositus sui. <i>Alius</i> , apposui.	8.
9.	9. Proli tuæ. <i>Alius</i> , filiis tuis.	9.
13.	13. Jesus. <i>Alius</i> , Jesus, et dixit ad eum, bene.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Josue.

V. 4. Σ., πρόστατα αὐτῶν. Ita Drusius.

V. 7. 'Α., Ο', ἀπεκρίθη αὐτῷ λόγον. Ita Drusius.

V. 6. Ἄλλος, Γαλγάλοις. Ἄλλος, Γαλγάδ. Basil.

V. 8. Ἄλλος, διάνοιαν. Basil.

CAPUT XV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
נבב 1	1.	1.
ועלה אדרה ונסב הקרקע 3	3.	3.
ועבר עצמונה 4	4.	4.
נבב עד קצה הירדן 5	5.	5.
לבית הערבה 6	6.	6.
בין אלמי עיןשמש 7	7.	Boén. 7. Πηγὴ ἡλίου.
בקהנם 8	8.	8.
ויצא אלערי הרענפיה 9	9.	9. Καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κόμας ὄρους Ἐφρών.
אלנתף הרענרים 10	10.	10.
חמנה למה 11	11.	11.
ארבע 13	13.	13.
אודשש 14	14.	14.
הנב 19	19.	19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Ad meridiem.	1. Contra meridiem.	1.
3. Et ascendet in Adar, et circuibit in Carcaba.	3. Ascendebat ad Addam, et circuiens Carcaa.	3.
4. Et transibit in Asmon.	4. Atque inde pertransiens in Asemona.	4.
Meridiei.	Meridianae plagæ.	
5. Usque ad extremum Jordanis.	5. Usque ad extrema Jordanis.	5.
6. Betharaba.	6. In Beth Araba.	6.
Bohan.	Boen.	Boen.
7. Ad aquas Hensemes.	7. Aquas quæ vocantur fons solis.	7. Fons solis.
8. Filii Hennom.	8. Filii Ennom.	8.
9. Et egredietur ad urbes montis Hephron.	9. Et pervenit usque ad vicos montis Ephron.	9. Et transit ad vicos montis Ephron.
10. Ad humerum montis Jearim.	10. Juxta latus montis Jariin.	10.
Thimna.	Thamna.	
11. Ad mare.	11. Vacat.	11.
13. Arba.	13. Arbe.	13.
14. Sesai.	14. Sesai.	14.
19. Meridiei.	19. Australem.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Josue.

Ibid. Ἄλλος, προσθεμένη. Ex eodem Basil.
V. 9. Ἄλλος, υἱοῖς σου. Basil.

V. 13. Ἄλλος, Ἰησοῦς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, καλῶς.
Hæc afferuntur a Basiliensi nec exstant in Hebræo.

CAPUT XV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	V.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Πρὸς λίβα. Ἄλλος, πρὸς νότον.	1.
3. Τὸ ἔδαφος.	3. Καὶ προσαναβαίνει εἰς Σάραδα, καὶ ἐκπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς Κάδης. Ἄλλος, προσαναβαίνει εἰς Ἀραβὰ, (Al. Ἀβδηρα) καὶ περιπορεύεται τὴν Γαλααδίτιν.	3.
4.	4. Καὶ ἐκπορεύεται ἐπὶ Σελμωνῶν. Ἄλλος, καὶ πορεύεται ἐπὶ Ἀσελμῶνα. Λιθός. Ἄλλος, νότου.	4.
5.	5. Ἔως τοῦ Ἰορδάνου. Ἄλλος, ἐπὶ μέρους τοῦ Ἰορδάνου.	5.
6. [Ἐν τόποις κατὰ δόικητον.]	6. Βαιθάραβα. Βαιών.	6. Βοέν.
7. Πηγὴ ἡλίου.	7. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς τοῦ ἡλίου.	7. Πηγὴ ἡλίου.
8.	8. Ἐννόμ. Ἄλλος, υἱοῦ Ἐννόμ.	8.
9. Καὶ ἐξῆλθεν εἰν πόλεις ἑβρουσ Ἐφρών.	9. Καὶ διεκθάλλει ἐπὶ κώμας ἑβρουσ Ἐφρών. Ἄλλος, καὶ διεκθάλλει εἰς τὸ ἑβρος Ἐφρών.	9. Καὶ διεκθάλλει εἰς Γαί ἑβρουσ Ἐφρών.
10.	10. Ἐπὶ νότου πόλιν Ἰαρίμ. Ἄλλος, ἐπὶ Εἰσαρες. Λίβα. Ἄλλος, νότον.	10.
11.	11. Ἐπὶ θάλασσαν. Ἄλλος, παρὰ θάλασσαν.	11.
13.	13. Ἀρβόχ. Ἄλλος, Ἀρβέ.	13.
14.	14. Σουσί, Ἄλλος, τριχιῶτα.	14.
19.	19. Ναγέβ. Ἄλλος, νότου.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIQ.

1.	1. Ad africanum. <i>Alius</i> , ad austrum.	1.
3. Pavimentum.	3. Et ascendunt in Sarada, et obeunt eam quæ ad occidentem Cades. <i>Alius</i> , ascendit in Araba, (Al. Abdera) et circumit Galaaditum.	3.
4.	4. Et egrediuntur in Selmonan. <i>Alius</i> , et vadit in Aselmona. Africi. <i>Aliter</i> , austri.	4.
5.	5. Usque ad Jordanem. <i>Alius</i> , super partem Jordanis.	5.
6. In locis juxta inhabitabilem.	6. Betharaba. Bæon.	6. Boen.
7. Fons solis.	7. Aqua fontis solis.	7. Fons solis.
8.	8. Ennom. <i>Alius</i> , filii Ennom.	8.
9. Et exiit in urbes montis Ephron.	9. Et transit ad vicus montis Ephron. <i>Aliter</i> , et transit in montem Ephron.	9. Et pertransit in Cai mors Ephron.
10.	10. Supra dorsum civitatem Jarim. <i>Alius</i> , supra Issares. Africanum. <i>Alius</i> , austrum.	10.
11.	11. Ad mare. <i>Alius</i> , juxta mare.	11.
13.	13. Arboc. <i>Alius</i> , Arbe.	13.
14.	14. Susi. <i>Alius</i> , pilosum.	14.
19.	19. Nageb. <i>Alius</i> , austri.	19.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

[AKYAAΣ.

ותחתה לי גלת מיים

את גלת עליית

21 הירים במקצה למטה

21.

21. Αἱ πόλεις ἀπὸ τελευταίου τῆς φυλῆς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Dabis mihi revolutiones aquarum.

auge et irriguam.

Revolutiones superiores.

Irriguam superius.

21. Urbes ab extremo tribui.

21. Civitates ab extremis partibus.

21. Urbes ab ultimo tribus.

21 בנגבה קבצאל ועדר ויגור 22 וקינה חימונה ועדעדה 23 וקדש חצור ויתגן 24 זיף וטלם ובעלות 25 והצור ו החתה וקריות חצרון היא הצור 26 אמם ושכמו ומלחה 27 והצר גדה השבוק ובת פלם 28 והצר שועל ובאר שבע ובזיחיה 29 בעלה ועינים ועצם 30 ואלתולד וכסיל חזרמה 31 ועקלב וכחמנה וכסמנה 32 ולבאות ושלחים ועין ורמון כל ערים עשרים ותשע החצרות 33 בשפלה אשתאל וצרעה ואשנה 34 והצר תעין נגים תפוח העינים 35 ירבות ועדם שוכה ועזקה 36 ושערים ועדיתים והגדה וגדרתים ערים ארבע עשרה החצרות 37 צנן החשה ומגולגד 38 ודלען והבצפה ויקחאל 39 לניש ובצקת ועגלון 40 וכבון ולהמם וכחליש 41 וגדרת ביתדגון ונעמה ומקדה ערים שש עשרה החצרות 42 לבנה ועתר ועשן 43 ויפתח ואשנה ונציב 44 וקעילה ואכויב ומראשה :

Versio hebr. text. 21. A meridie Gabseel et Heled et Jagur, 22. et Cina et Dimona, et Adada, 23. et Ceddes, et Chasor, et Ithnan, 24. Ziph, et Telem, et Bealoth, 25. et Chasor Chadatha, et Cerioth, Chesron, ipsa Chasor, 26. Amam, et Sema, et Molada, 27. et Chasar Gadda, et Chesmon, et Beth-Phaloth, 28. et Chasar Sual, et Beerseba, et Beziothia. 29. Baala et Hiim, et Hasem, 30. et Eltholad, et Chesil, et Chorma, 31. et Siclag, et Madmanna, et Sansanna, 32. et Lebaath, et Silchim, et Hain, et Rimmon : omnes urbes viginti et novem, et villæ earum. 33. In planitie Esthaol et Soro, et Asna, 34. et Zanoa, et Hengannim, Taphua, et Henam. 35. Jarmuth et Adullam, Socho, et Hazeca, 36. et Saaraim, et Hadithaim, et Ghedera, et Ghederothaim, urbes quatuordecim et villæ earum. 37. Senan, et Chadasa, et Migdal-Gad, 38. et Dilan, et Misphe, et Jocteel. 39. Lachis et Basecath, et Heglon, 40. et Chabbon, et Lachamas, et Chithlis, 41. et Ghederoth, Bethdagon, et Naama, et Maceda, civitates sexdecim, et villæ earum. 42. Libna, et Hether, et Hasan, 43. et Jiphtha, et Asna, et Nesib, 44. et Ceila, et Achzib, et Maresa.

LXX. 21. In deserto, et Bæseleel, et Ara, et Asor, 22. et Jcam, et Regma, et Aruel, 23. et Caddes, et Asorionain, et Mænam, 24. et Baalmænan, et vici earum. 25. Et civitates Aseron, hæc Asor, 26. et Sen, et Salmsa, et Molada, 27. et Seri, et Bæphalath, 28. et Cholaseola, et Bersabee, et vici earum, et villæ earum. 29. Bala, et Bacoc, et Asom, 30. et Elboydad, et Bæthel, et Herma, 31. et Secelac, et Macharim, et Sethennac, 32. et Labos, et Sale, et Eromoth, urbes viginti novem, et vici earum. 33. In planitie Astaol, et Raa, et Assa, 34. et Rhamen, et Tano, et Iluthoth, et Mæani, 35. et Jermuth, et Odollam, et Membra, et Saocho, et Jazeca, 36. et Sacarim, et Gadera, et villæ ejus, civitates quatuordecim, et vici earum. 37. Senna, et Adasan, et Magadalgad, 38. et Dalad, et Maspha, et Iachareel, 9. et Basedoth, et Idealealea, 40. et Chabra, et Maches, et Maachos, 41. et Geddor, et Bagadiel, et Noman, et Machedan, urbes sexdecim, et vici earum. 42. Lebna, et Ithac, et Anoch, 43. et Jana,

Ο'. 21. Ἐπὶ τῆς ἐρήμου, καὶ Βαισελεήλ, καὶ Ἀρά, καὶ Ἀσώρ, 22. καὶ Ἰκάμ, καὶ Ῥεγμά, καὶ Ἀρουήλ, 23. καὶ Καδῆς, καὶ Ἀσοριωναιν, καὶ Μαϊνάμ, 24. καὶ Βααλμαϊνάμ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 25. Καὶ αἱ πόλεις Ἀσερών, αὕτη Ἀσώρ, 26. καὶ Σήν, καὶ Σαίμα, καὶ Μωλαδά, 27. καὶ Σερι, καὶ Βαιφαλάθ, 28. καὶ Χολασσεωλά, καὶ Βηρσαβέ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαλά, καὶ Βακίω, καὶ Ἀσώμ, 30. καὶ Ἐλβωδῶδ, καὶ Βαιθήλ, καὶ Ἐρμά, 31. καὶ Σεκελάκ, καὶ Μαχαρίμ, καὶ Σεθεννάκ, 32. καὶ Λαδώς, καὶ Σαλή, καὶ Ἐρωμώθ, πόλεις εἴκοσι ἑννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. Ἐν τῇ πεδινῇ Ἀσταὼλ, καὶ Ῥαά, καὶ Ἀσσα, 34. καὶ Ῥάμεν, καὶ Τανώ, καὶ Ἰλουθώθ, καὶ Μαϊανί, 35. καὶ Ἰερμοῦθ, καὶ Ὀδωλάμ, καὶ Μεμβρά, καὶ Σαωχώ, καὶ Ἰαζηκά, 36. καὶ Σαχαρίμ, καὶ Γάδθηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, πῶμαι δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σεννά, καὶ Ἀδασάν, καὶ Μαγαδαλάδ, 38. καὶ Δαλάδ, καὶ Μασφά, καὶ Ἰαχαρήλ, 39. καὶ Βασθηδῶθ, καὶ Ἰδαδαλίε, 40. καὶ Χαθρά, καὶ Μαχές, καὶ Μααχώς, 41. καὶ Γεβ-ΑΚΥΑΑΣ.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

33 בשפלה

33.

33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

33. In planitie.

33. In campestribus.

33.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Δός μοι τὴν Βορθανίς. Ἄλλος,
δός μοι Γωλαθμαίμ.

Τὴν Γοναίθλαν τὴν ἄνω. Ἄλλος,
τὴν Γωλάθ τὴν ἄνω.

21. Αἱ πόλεις ἀπ' ἄκρου τῆς φυ-
λῆς.

SYMMACHUS.

21. Πόλις πρώτη φυλῆ. Ἄλλως,
πόλις πρὸς τῇ φυλῇ.

21. Πόλεις αὐτῶν ἀπὸ τέλους φυ-
λῆς.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Da mihi Botthanis. *Alius*, da
mihi Golathmaim.

Gonathlan superiorem. *Alius*,
Golath superiorem.

21. Urbes a summo tribus.

21. Urbs prima tribus. *Aliter*,

21. Civitates eorum a fine tri-
bus.

ἑώρα, καὶ Βαγαδιήλ, καὶ Νωμάν, καὶ Μαχηδάν, πόλεις
ἑκαδέκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβνά, καὶ Ἰθάκ,
καὶ Ἀνώχ, 43. καὶ Ἰανὰ, καὶ Νασίθ, 44. καὶ Κεῖλάμ, καὶ
Ἄλλος, 21. ἐπὶ τῆς ἐρήμου Καθσεὲλ, καὶ Ἐδραῖ,
καὶ Ἰαγούρ, 22. καὶ Κινά, καὶ Διμωνά, καὶ Ἀδαδά,
23. καὶ Κεδές, καὶ Ἀσώρ, καὶ Ἰεθνά, 24. Ζιφ, καὶ
Τελέμ, καὶ Βαλώθ, 25. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ πό-
λις Ἀγερών, αὕτη Ἀσώρ, 26. καὶ Ἀμάμ, καὶ Σα-
μαά, καὶ Μωλαδά, 27. καὶ Ἀσεργαδδά, καὶ Βαιθφα-
λέθ, 28. καὶ Χορλάλ, καὶ Ἀσαρσουλά, καὶ Βηθσαβεε,
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαα-
λά, καὶ Ἀδελμ, καὶ Ἀσέμ, 30. καὶ Ἐθωδάμ, καὶ
Χεήλ, καὶ Ἐρμά, 31. καὶ Σικελέγ, καὶ Μελεμνά, καὶ
Σανσαννά, 32. καὶ Λαβώθ, καὶ Σελεείμ, καὶ Ῥεμμών,
πόλεις εἴκοσι ἑννέα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. Ἐν τῇ
πεδινῇ Ἐσθαὶλ, καὶ Σαρά, καὶ Ἀσνά, καὶ Ῥαμεύν,
34. καὶ Ζανώ, καὶ Ἀδιαθαίμ, καὶ Ἥναίμ, 35. καὶ
Ἰερεμούθ, καὶ Ὀδολλάμ, καὶ Νεμδρά, καὶ Σωχώ,
καὶ Ἀζηκά, 36. καὶ Σαργαρέιμ, καὶ Γαθηρά, πόλεις
ἰθ', καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σευννάν, καὶ Ἀδασά,
καὶ Μαγδαλαγὰλ, 38. καὶ Δαλαάν, καὶ Μασφά, καὶ
Εἰκαρεήλ, 39. καὶ Λαχεῖς, καὶ Βασκίθ, καὶ Ἀγλών,
40. καὶ Χαββά, καὶ Χαμάς, καὶ Χαθλώς, 41. καὶ
Γαθηρώθ, καὶ Βηθδαγώθ, καὶ Νωσμά, καὶ Μακρηδά,
πόλις ις', καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβμνά, καὶ
Ἀθήρ, 43. καὶ Ἰεφθά, καὶ Ἀσσεννά, καὶ Νασείμ, 44.
καὶ Κεῖλά, καὶ Ἀμεσαι, καὶ Ζέν [*ad marg.* Ἀχζείθ]
καὶ Μαρρησά, καὶ Ἐδώμ.

et Nasib, 44. et Ceilam, et Aciezi, et Cezib, et Ba-
thesar, et Ælom.

καὶ Ἀκιεζί, καὶ Κεζίθ, καὶ Βαθησάρ, καὶ Αἰλώμ.

Alius, 21. in deserto Cabseel : et Edrai, et Jagur,
22. et Cina, et Dimona, et Adada, 23. et Cedes, et
Asor, et Jethna. 24. Ziph, et Telem, et Baloth,
25. et vici earum. Et civitas Ageron, hæc Asor.
26. et Amam, et Samaa, et Molada, 27. et Aser-
gadda, et Bethphaleth, 28. et Chorial, et Asarsula,
et Bethsabee, et vici earum, et villæ earum. 29.
Baala, et Avim, et Asem, 30. et Ethodam, et Cheel,
et Herma, 31. et Siceleg, et Melemon, et Sansanna,
32. et Laboth, et Seieim, et Remmon : urbes vi-
gintinovem, et villæ earum. 33. In planitie Esthaol
et Sara, et Asna, et Rameun, 34. et Zano, et
Adiathaim, et Enaim, 35. et Jeremuth, et Odollam,
et Nembra, et Socho, et Azeca, 36. et Sargarim,
et Gadera, urbes quatuordecim, et vici earum. 37.
Seunnan, et Adasa, et Magdalgai, 38. et Dalaan.
et Maspha, et Icareel, 39. et Lachis, et Bascath, et
Aglon, 40. et Chabba, et Chamas, et Chathlos, 41.
et Gaderoth, et Bethdagoth, et Nosma, et Maceda,
urbes sexdecim et vici earum. 42. Lebmana, et
Aither, 43. et Jephtha, et Assenna, et Nasim, 44.
et Ceila, et Amesai, et Zen, (*ad marg.* Achzib) et
Maresa, et Edom.

21. Vulg. A meridie: Cabseel, et Eder, et Jagur,
22. et Cina, et Dimona, et Adada, 23. et Cades, et
Asor, et Jethnam, 24. Ziph et Telem, et Baloth,
25. Asor nova et Carioth, Hesron, hæc est Asor,
26. Amam, Sama et Molata, 27. et Asergadda, et
Hassemon, et Bethphélet, 28. et Hasersual, et Ber-
sabee, et Baziothia, 29. et Baala, et Jim, et Esem,
30. et Eltholad, et Cesil, et Harma, 31. et Siceleg,
et Medemena, et Sensenna, 32. Lebath, et Selim,
et Aën, et Remon. Omnes civitates viginti novem,
et villæ earum. 33. In campestribus vero: Estaol, et

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

53.

SYMMACHUS.

55.

53. Ἐν πεδινῇ. Ἄλλως, ἐν ὑπερ-
ωρίτῃ.

LXX INTERPRETES.

33. In campestri. *Alius*, in ex-
tremo fine.

33.

THEODOTIO.

33.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תַּעֲשֶׂה 46	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT. 46. Asdod.	VULGATA LATINA. 46. Ad Azotum.	AQUILA.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Josue.

V. 1. Ἄλλος, πρὸς νότον. Ex Basil.
 V. 5. Ἄλλος, προαναβαίνει εἰς Ἀραβά etc. Ex Basil., sine interpretis nomine.
 Ibid. Σ., τὸ ἔδαφος. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*, Ἀραρά. Σ., τὸ ἔδαφος, ubi Hieronymus vertit *pavimentum*. Drusius legerat, εἰς γῆν, perperam. ut etiam ipse subodoratur.
 V. 4. Ἄλλος, νότου. Ex Basil.
 V. 5. Ἄλλος, ἐπὶ μέρους τοῦ Ἰορδάνου. Basil.
 V. 6. Σ. (ἐν τόποις κατὰ ἀοικήτων). Illic deliciunt Græca Eusebii *De locis Hebraicis*. Hieronymus vero vertit, *Betharaba, pro qua Symmachus transtulit, in locis quæ juxta inhabitalem sunt*. Drusius, Sym., ἐν

τοῖς πεδινοῖς ἢ ἀοικήτοις, estque duplex versio qua solet Symmachus vocem תַּעֲשֶׂה interpretari, ut supra vidimus, modo unam, modo alteram usurpando.
 Ibid. Ἄ., Θ., Βοτύ. Sic Basiliensis codex.
 V. 7. Ἄ., Σ., Θ., πηγή ἡλίου, ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis* ad vocem *Sames*.
 V. 8. Ἄλλος, οὐτοῦ Ἐννόμ. Basil.
 V. 9. Hasce trium interpretationes ex Basiliensi mutuamur. Ἄ., Ὁ, καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κώμας ὄρους Ἐφρών. Hæc LXX Interpretum lectio in Hexaplis erat ex Aquila desumpta. Postrema vero est editionis Romanæ. Qua de re vide in Preliminaribus.
 V. 10. Ἄλλος, ἐπὶ Εἰσσαρες. Basil., quæ lectio

CAPUT XVI JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יִפְלֵת 3	3.	3.
מִיִּמֵיךָ 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT. 3. Japhleti.	VULGATA LATINA. 3. Jephleti.	AQUILA.
6. Michmethath	6. Machmethath.	6.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Josue.

V. 3. Ἄλλος, Ἰεφαθθί, ἦ, Νεφθαλεῖμ. Basil. Prior lectio germana est: altera mendose irrepsit.

CAPUT XVII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אֲבִיעֶזֶר 2	2.	2.
תֵּלֶךְ תְּלַבִּי אֲשֵׁרִיאֵל		
שִׁמְדָּה		
הַבְּשָׁן 5	5.	5.
כֹּחַשׁ הַמִּיִּמֵיךָ 7	7.	7.
שִׁחֵם		
VERSIO HEBRAICI TEXT. 2. Abiezer.	VULGATA LATINA. 2. Abiezer.	AQUILA.
Chelec, et filiis Asriel.	Helech et filiis Esriel.	
Semida.	Semida.	
5. Et Basan.	5. Et Basan.	5.
7. Ab Aser Michmethath.	7. Ab Aser Machmethath.	7.
*echem.	Sichem.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
46.	46. Ἀσθδὶθ. Ἄλλος, Ἀζώτου. Ἄλλος, Ἀσδών.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
46.	46. Asedoth. <i>Alius</i> , Azcti. <i>Alius</i> , Asdon.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Josue.

videtur mendose posita.

Ibid. Ἄλλος, νότον. Ex Basil.

V. 11. Ἄλλος, παρά θάλασσαν. Basil.

V. 13. Ἄλλος, Ἀρδέ. Basil.

V. 14. Ἄλλος, τριχιώτα. Sic Basiliensis. Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem Hebraicam רְשֵׁי־תַיִם sic legerit רְשֵׁי־תַיִם . Is enim Levit. xvii, 7, רְשֵׁי־תַיִם vertit τριχιούσι, *philosis*.

V. 19. Ἄλλος, νότου. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὄς μοι Γωλαθμαίμ. Sic Basil.,

quod in textu legit Γωθλαμεκά.

Ibid. Ἄλλος, τὴν Γωλάθ τὴν ἄνω. Ita Basil. in textu. In margine autem, Γονεθλέμ.

V. 21. Hæ trium lectiones ex Basiliensi procedunt. LXX sic habent in textu Basiliensis, πόλις πρώτη φυλή. Ad marginem vero, πόλις πρὸς τὴ φυλή.

V. 21 et sequentibus usque ad 44. Hæc nomina propria in editione τῶν Υ' Romana mire deformata sunt. Basiliensis vero codex, unde eorundem nominum restitutionem ad litteram mutuamur, eadem ipsa ex aliis interpretibus secundum Hebraicam fidem refert.

V. 53. Ἄλλος, ἐν ὑπερωρία, Basil. Melius legatur, ὑπερορία.

V. 46. Ἄλλος, Ἀζώτου. Ἄλλος, Ἀσδών. Basil

CAPUT XVI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἀπταλίμ. Ἄλλος, Ἰεφαλθί, ἦ, Νεφθαλείμ.	3.
6.	6. Ἰκασμών. Ἄλλος, Ὀκλομών. Ἄλλος, Μαχθώθ.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Aptalim. <i>Alius</i> , Jephalthi, aut, Nephthalim.	3.
6.	6. Icasmon. <i>Alius</i> , Occlomon. <i>Alius</i> , Machthoth.	6.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Josue.

V. 6. Ἄλλος, Ὀκλομών. Ἄλλος, Μαχθώθ. Basil.

CAPUT XVII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἰεζι. Ἄλλος, Ἰεζροῦ. Ἄλλ., Ἀχιεζέρ. Κελέξ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰεζι:ήλ. Ἄλλος, Χαλέχ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀ- ρήλ. Συμαρίμ. Ἄλλος, Μααρειν. Ἄλλ- λος, Σεμιραί.	2.
5.	5. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ τῆς Βα- σάν.	5.
7.	7. Δηλανάθ. Ἄλλος, Δηλανωθέκ. Ἄλλος, ἀπὸ Ἀσθρ Μαχθώθ. Ἀνάθ. Ἄλλος, Ναέθ. Ἄλλος. Συχέμ.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Jezi. <i>Alius</i> , Jezru. <i>Alius</i> , A- chiezer. Celez et filiis Jeziel. <i>Alius</i> , Cha- lech, et filiis Ariel. Symarim. <i>Alius</i> , Maarin. <i>Alius</i> , Semiraë.	2.
5.	5. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et ipsius Basan.	5.
7.	7. Delanath. <i>Alius</i> , Delanothec. <i>Alius</i> , ab Aser Machthoth. Anath. <i>Alius</i> , Naeth. <i>Alius</i> , Sy- chem.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ. Τοὺς κατοικοῦντας.
ישבי		
חפה 9 בתוך ערי	9.	9.
לא ימצא 16.	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Habitatores.	Habitatores.	Habitautes.
Tappua.	Taphua.	
9. In medio civitatum.	9. Quæ in medio sunt urbium.	9.
16. Non inveniatur.	16. Non poterimus.	16.

Notæ et variæ lectiones, ad cap. XVII Josue.

V. 2. Ἄλλος, Ἰεζροῦ. Ἄλλος, Ἀχ:εζέρ. Basil.
Prior lectio corrupta. Altera quadrabit legendo
מביקור quæ mutatio τοῦ ב in כ ob formæ similitu-
dinem interdum accidit, teste Eusebio in Psal.

Ibid. Ἄλλος, Χαλὲξ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀριήλ. Basil.
Ibid. Ἄλλος, Μααρεῖν. Ἄλλος, Σεμραέ. Basil.

Postrema lectio quadrat, si Resch, loco Daleth le-
gatur, ut etiam legerunt LXX, nam hæ litteræ ob
formæ similitudinem non raro confunduntur.

V. 5. Ἄλλος, καὶ τῆς Βασάν. Basil.

V. 7. Ἄλλος, Δηλανωθέξ. Basil., vox mire cor-
rupta, ut et illa quæ apud LXX fertur. Meliss

CAPUT XVIII JOSUE

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
1 נכבשה לפניהם	1.	1.
5 מננב	5.	5.
8 לכתב	8.	8.
12 בית און	12.	12.
13 הגבל עטרות אדר	13.	13.
15 ימה	15.	15.
16 עין רגל	16.	16.
17 עיר שבש	17.	17. (Πηγὴν ἤλεu.)
אדמים		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Subacta est ad facies eorum.	1. Et fuit eis terra subjecta.	1.
5. A meridie.	5. Ab australi plaga.	5.
8. Ad describendum.	8. Ad describendum.	8.
12. Bethaven.	12. Bethaven.	12.
13. Terminus Hateroth Adar.	13. Descenditque in Ataroth- Addar.	13.
15. Ad mare.	15. Contra mare.	15.
16. Henrogel.	16. Fontem Rogel.	16.
17. Hensemes.	17. Ensemes, id est, fontem solis.	17. Fontem solis.
Adammin.	Adommim.	
Bohan.	Boen.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
Τοὺς κατοικοῦντας.	Ἰασιβ. Ἄλλος, Ἰασήφ. Ἄλλ., Ἰασβήδ. Θαφθώθ. Ἄλλ., Σαφέθ.	
9.	9. Ἀνάμεσον πόλεως. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς πόλεως.	9.
16.	16. Οὐκ ἀρέσκει. Ἄλλος, οὐκ ἀρκέσει.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Habitantes.	Jassib. <i>Alius</i> , Jaseph. <i>Alius</i> , Jassibed.	Thaphthoth. <i>Alius</i> , Sapheth.
9.	9. In medio civitatis. <i>Alius</i> , a civitate.	9.
16.	16. Non placet. <i>Aliter</i> , non sufficit.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Josue.

quadrat altera Basiliensis lectio, ἀπὸ Ἰασήφ Μαχθώθ. Ἰασβήδ, ex Basiliensi.
Ibid. Ἄλλος, Συγέμ. Basil. Hæc sola cum Hebræo convenit. Cæteræ, Ἀνάθ et Ναέθ, admodum corruptæ sunt, aut aliunde huc translate. V. 9. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς πόλεως. Basil.
Ibid. Eusebius *De locis Hebraicis*, Ἰασήφ, Ἄ., V. 16. Ἄλλος, οὐκ ἀρκέσει. Sic Drusius et notæ edit. Rom.

Σ., τοὺς κατοικοῦντας. Cæteræ lectiones, Ἰασήφ, et

CAPUT XVIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐκρατήθη ὑπ' αὐτῶν. Ἄλλος, κατεργάσθη. Ἄλλος, ὑπετάγη εἰς πρόσωπον αὐτῶν.	1.
5.	5. Ἀπὸ λιβός. Ἄλλος, ἀπὸ νότου.	5.
8.	8. Χωροβατήσαι. Ἄλλ., χωρογραφήσαι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διαγράψαι.	8.
12.	12. Βαιθών. Ἄλλος, Βαιθουήλ. Ἄλλος, Βαιθαῦν.	12.
13.	13. Τὰ ὄρια Μααταρὼδ Ὀρέχ. Ἄλλος, τὰ ὄρια ἀπὸ Ἄταρὼθ Κορέχ.	13.
15. Εἰς θάλασσαν.	15. Εἰς Γαζίν. Ἄλλος, Γαίν.	15.
16.	16. Πηγὴν Ῥωγήλ. Ἄλλος, γῆν Ῥωγήλ.	16.
17. (Πηγὴν ἤλιου.)	17. Ἐπὶ πηγὴν Βαιθσαμύς. Ἄλλος, ἐπὶ πηγὴν Σαμύς. Αἰθαμίν. Ἄλλος, Ναθαμεῖθ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , Ἐδωμεῖν. Βαιών. Ἄλλοι, Βαάν.	17. (Πηγὴν ἤλιου.)

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Subacta est ab eis. <i>Alius</i> , elaborata est. <i>Alius</i> , subacta est in faciem eorum.	1.
5.	5. Ab africo. <i>Alius</i> , ab austro.	5.
8.	8. Ad dimentendam. <i>Alius</i> , ad chorographiam paravlam. <i>Reliqui</i> , ad describendum.	8.
12.	12. Bethon. <i>Alius</i> , Bæthuel. <i>Alius</i> , Bæthaun.	12.
13.	13. Fines Maatarob Orech. <i>Alius</i> , fines ab Ataroth Corec.	13.
15. In mare.	15. In Gazin. <i>Alius</i> , Gain.	15.
16.	16. Fontem Rogel. <i>Alius</i> , terram Rogel.	16.
17. Fontem solis.	17. Ad fontem Bæthsamys. <i>Alius</i> , ad fontem Samys. Αἰθαμίν. <i>Alius</i> , Nathamith. <i>Reliqui</i> , Edomin. Bæon. <i>Alii</i> , Baan.	17. Fontem solis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Josue.

- V. 1. "Αλλος, καταργάσθη. "Αλλος, υπετάγη εις πόσωπον αὐτῶν. Basil.
 V. 5. "Αλλος, ἀπὸ νότου. Basil.
 V. 8. "Αλλος, χωρογραφῆσαι. *Oi λοιποί, διαγράψαι. Ex eodem Basiliensi.*
 V. 12. "Αλλος, Βα:θουήλ. "Αλλος, Βαθαῦν. Dubium an huc referendum sit, quod habet Hieronymus *De locis Hebraicis, p. 418: Bethalon in tribu Benjamin, pro qua Symmachus interpretatur, in campestribus.*
 V. 13. "Αλλος, τὰ ὄρια ἀπὸ Ἀταρώθ Κορέκ. Basil.
 V. 15. Σ., εἰς θάλασσαν. Ex Drusio.
 V. 16. "Αλλος, γῆν Ῥωγῆλ. Sic Basil. Videtur.

CAPUT XIX JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בארשבוע 2	2.	2.
רמח 8	8.	8.
מהבל 9	9.	9.
עדר-סריד ויגלה 10	10.	10.
מנרדס 12	12.	12.
קדמה מזרח השבש		
ויצא רמון המהאר 13	13.	13.
הנתק 14	14.	14.
והצריח 23	23.	23.
חלקת 25	25.	25. Χελκάθ.
בית הנביק 27	27.	27.
ועד-עיר מנע-צ- 29	29.	29. Καὶ ἕως πύλεως ἐχυρώματος Τύρου.
אזנת 34	34.	34.
לשמ 47	47.	47.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Beerseba.	2. Bersabee.	2.
8. Ramath.	8. Ramath.	8.
9. A fune.	9. In possessione et funiculo.	9.
10. Usque ad Sarid : et ascendet.	10. Usque Sarid : ascenditque.	10.
12. A Sarid.	12. Sared.	12.
Ad orientem ortum solis.	Contra Orientem.	
13. Et exhibit Remmon figurans.	13. Et egreditur in Remmon Amthar.	13.
14. Hanathon.	14. Hanathon.	14.
23. Et atria earum.	23. Viculi earum.	23.
25. Chelcath.	25. Halcath.	25. Chelcath.
27. Bethemec.	27. Bethemec.	27.
29. Et usque ad civitatem munitam Sor.	29. Usque ad civitatem munitissimam Tyrum.	29. Et usque ad urbem munitam Tyrum.
34. Azanoth.	34. Azanoth.	34.
47. Lesem.	47. Lesem.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Josue.

- V. 2. "Αλλος, Βῆρ Σαβά. Basil.
 V. 8. "Αλλος, Ἰαμέθ. "Αλλος, Ἰεθεῖν. Basil.
 V. 9. "Αλλος, ἀπὸ τοῦ δήμου. Basil.
 V. 10. Ο', Ἐσεδεκωλά. Hic LXX Interpretes, illud ועלה (a quo incipit v. 11, Hebræi textus) cum præcedenti voce jungunt, et ex toto nomen proprium efficiunt. Sequentes vero lectiones ex Basiliensi procedunt.
 V. 12. "Αλλος, Σεδοῦά. "Αλλος, Σαρίδ. Basil. Ibid. *Oi λοιποί, ἀνατολῶν ἡλίου. Basil.*
 V. 13. Σ., ἐξήρχετο εἰς Ῥεμμών. Drusius Latine sic habet : Σ., *Exibat in Remmon inclytam.*
 V. 14. "Αλλος, ἐπὶ Μόθ. "Αλλος, Ἐνναθών. Basil.
 V. 23. "Αλλος, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. Basil.
 V. 25. Ἄ., Χελκάθ. Sic Martianæus ex mss. Huc referunt quidam illud, Ἄ., ἕρος ὀρίζον. Σ., ἕρος

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Josue.

endum.

V. 17. 'Α., Σ., Θ., πηγὴν ἡλίου. Sic Martianæus, Basiliensis ad marginem habet, ἐπὶ πηγὴν Σαμύς. Quæ forte videatur esse lectio Theodotionis. Eusebius *De locis Hebraicis*: Σάμ, πηγὴ Σάμ φυλλῆς Βενιαμίν. 'Α., πηγὴ ἡλίου. Ubi Hieronymus sic vertit: *Sames, id est, fons Sames, in tribu Benja-*

min: pro quo Aquila interpretatur, fontem solis.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, Ἐδωμείν.* Sic Basil. qui in textu habet, *Ναθαμείθ.*

Ibid. *Ἄλλοι, Βάβν.* Basil. Eandem vocem ἦν Α., Th. reddunt Boen, supra, cap. xv, 6, unde Vulgata Boen etiam hoc loco.

CAPUT XIX JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Βηρσαβεέ. Ἄλλος, Βῆρ Σαβά.	2.
8.	8. Βαμέθ. Ἄλλος, Ἰαμέθ. Ἄλλος, Ἰεθθεῖν.	8.
9.	9. Ἀπὸ τοῦ κλήρου. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ δήμου.	9.
10.	10. Ἐσεδεχωλά. Ἄλλος, εἰς Ὀδογολλά. Ἄλλος, ἕως Σαρβεῖθ.	10.
12.	12. Σεδδούκ. Ἄλλος, Σεδουά. Ἄλλος, Σαρίδ.	12.
	Ἀπὸ ἀνατολῶν Βαιθσαμύς. <i>Οἱ λοιποὶ, ἀνατολῶν ἡλίου.</i>	
15. (Ἐξέρχεται εἰς Ῥεμμῶν)....	15. Καὶ διελεύσεται ἐπὶ Ῥεμμωνὰ Μαθαραοζά.	15.
14.	14. Ἐπὶ Ἀμόθ. Ἄλλος, ἐπὶ Μώθ. Ἄλλος, Ἐνναθῶν.	14.
23.	23. Καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.	23.
25.	25. Ἐξελεκέθ.	25.
27. Τόπον κοιλάδος.	27. Βαιθμέ. Ἄλλ., Βηθαμέκ.	27.
29. Καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος Τύρου.	29. Καὶ ἕως πηγῆς Μασφασάτ, καὶ τῶν Τυρίων. Ἄλλος, καὶ ἕως πηγῆς Μασφάν τῶν Τυρίων.	29.
34.	34. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, Ἀζανῶθ.	34.
47.	47. Λαχίς. Ἄλλος, Λεσέμ.	47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Bersabee. <i>Alius</i> , Ber Saba.	2.
8.	8. Bameth. <i>Alius</i> , Jameth. <i>Alius</i> , Jeththin.	8.
9.]	9. De sorte. <i>Alius</i> , de populo.	9.
10.	10. Esedecgola. <i>Alius</i> , in Odogolla. <i>Alius</i> , usque ad Sardith.	10.
12.	12. Sedduc. <i>Al.</i> , Sedua. <i>Al.</i> , Sarid. Ab oriente Bæthsamys. <i>Reliqui</i> , ortus solis.	12.
15. Exibat in Remmon inclutam.	15. Et pertransibunt in Remmonaa Matharaoza.	15.
14.	14. Ad Amoth. <i>Alius</i> , ad Moth. <i>Alius</i> , Ennathon.	14.
23.	23. Et pagi earum. <i>Alius</i> , et villæ earum.	23.
25.	25. Exeleceth.	25.
27. Locum vallis.	27. Bæthme <i>Al.</i> Bethamec.	27.
29. Et usque ad urbem munitam Tyrum.	29. Et usque ad fontem Masphasat et Tyriorum. <i>Aliter</i> , et usque ad fontem Masphan Tyriorum.	29.
34.	34. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , Azanoth.	34.
47.	47. Lachis. <i>Alius</i> , Lesem.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Josue.

ἄλιον. Verum hæc pertinent ad cap. xi, versu 17, ubi ex Drusio legitur, ἀπὸ βρους μεριζομένου. Hic vero nihil de monte in Hebraico textu.

V. 27. Σ., τόπον κοιλάδος. Apud Eusebium *De locis Hebraicis*, ubi Græcum deficit. Hieronymus sic vertit, *Bethemec, quod interpretatur Symmachus locum vallis.*

V. 29. 'Α., Σ., καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος Τύρου. Sic Basiliensis, sine interpretum nomina. Sed Drusius interpretes indicat cum hac versione Latina. A., S., *usque ad urbem munitam Tyrum.* LXX, ἦν προ ἦν sine dubio legerunt, qui vertunt πηγῆς.

V. 34. Ἄλλος, Ἀζανῶθ. Basil.

V. 47. Ἄλλος, Λεσέμ. Basil.

CAPUT XX JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

3 בשגגה בבלי, עת 4 ונס אל אחת ו מהערים האלה
 ועמד פתח שער העיר ודבר באזני זקני העיר והיה את
 דבריו ואספו אתו העירה אליהם ונתגדלו מקום וישב
 עמם 5 וכי ירדף נאל הדם אחריו ולא יסגרו אתהרצח
 בידו כי בבלידעת הבה אתרעהו ולא שנא הוא לו
 כתבול שלשים 6 וישב ו בעיר ההיא עדעמד לפני
 העדה למשפט עדמות הסן הגדול אשר יהיה בימים
 ההם אז ו ישב הרצח ובא אלעיר ואלביתו אר
 העיר אשרנס משם

Versio hebr. text. 3. In ignorantia, absque scien-
 tia. 4. Et fugiet ad unam ex civitatibus istis: sta-
 bitque ad ostium portæ civitatis, et loquetur in au-
 ribus seniorum urbis ipsius verba sua : et recollig-
 ent eum in urbem ad se : dabuntque ei locum et
 habitabit cum eis. 5. Et cum insecutus fuerit re-
 demptor sanguinis post eum, et non concludent
 homicidam in manu ejus, quia in non scientia per-
 cussit proximum suum, et non odiebat ipse eum
 ipsa, usque dum stabit ad facies cæus ad judicium,
 usque ad mortem sacerdotis magni, qui erit in diebus illis : tunc revertetur homicida, et veniet ad civi-
 tatem suam, et ad domum suam, ad civitatem a qua fugerat inde.

LXX. 3. Involuntarie ✕ absque deliberatione. B
 4. Et fugiet in unam civitatum istarum, et sta-
 bit ad portam civitatis; et loquetur in auribus
 seniorum civitatis illius hos sermones. Et de-
 ducent eum synagoga ad se, et dabunt ei locum,
 et habitabit cum eis. 5. Et cum persequetur vin-

*O'. 3. ἄκουσῶς ✕ ἀνευ προνοίας. 4. Καὶ φεύ-
 γει εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ
 τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὤσι τῶν
 πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἢ συναγωγή πρὸς
 αὐτοὺς, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει

8 ומעבר לירדן ירדו בחדש
 נתנו אתבצר

8.

8.

ואתגרן
 9 מכה

9.

9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Et de trans Jordanem Jeri-
 cho ad Orientem dederunt Beser.

8. Et trans Jordanem contra
 orientalem plagam Jericho, sta-
 tuerunt Bosor.

8.

Et Golan.

Gaulon.

9. Percutiens.

9. Qui percussisset.

9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Josue.

V. 3. ✕ ἀνευ προνοίας : ita cum asterisco Ma-
 sius et Grabe. LXX vero una voce ἀκουσῶς, is-
 tum satis expresserunt, ut etiam Vulgata, voce
 unica, nescius.

in Basil. notatur ad marginem : Ταῦτα ἐφέρεται ἐν
 τοῖς O' ἀπόλυτα. I. e. : Hæc ferebantur in LXX ab-
 soluta. Quid autem sibi velit Basiliensis cum ait,
 hæc ferri in LXX Interpretibus absoluta, non
 dillicile est augurari; nimirum in Hexaplari τῶν

V. 6. Τῆς συναγωγῆς εἰς χριστιν. Post hæc verba

CAPUT XXI JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

2 ובגרשיהן

2.

2.

4 בגורל

4.

4.

16 ואתעין ואתכגרשה ואתיפה

16.

16.

20 עני גורלם

20.

20. Πόλεις κλήρου αὐτῶν.

23 אתאלתקא

23.

23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et suburbana earum.

2. Et suburbana earum.

2.

4. In sorte.

4. Vacat.

4.

16. Et Hain et suburbana ejus,
 et Jutta.

16. Et Ain et Jetha.

16.

20. Civitates sortis eorum.

20. Hæc data est possessio.

20. Civitates sortis eorum.

23. Eltheche.

23. Elthecho.

23.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

μετ' αὐτῶν. 5. Καὶ ὅτι (i. ὅτε) διώξει ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ οὐ συγκλείσους τὸν φονεύσαντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸν αὐτὸς ἀπ' ἐχθῆς, καὶ τῆς τρίτης. 6. Καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη ἕως στή κατα πρόσωπον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις. Τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ πρὸς πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν.

dex sanguinem post eum : et non concludent homicidam in manu ejus, quia non sciens percussit proximum suum, et non odio habens eum ipse ab heri et nudiustertius. 6. Et habitabit in civitate illa usque dum steterit ad faciem synagogæ ad judicium, donec moriatur sacerdos magnus, qui erit in diebus illis. Tunc revertetur homicida, et veniet in civitatem suam, et ad domum suam, et ad urbem unde effugerat.

Vulg. 3. Nescius. 4. Cum ad unam harum confugerit civitatum : stabit ante portam civitatis, et loquetur senioribus urbis illius ea quæ se compromittent innocentem : sicque suscipient eum, et dabunt ei locum ad habitandum. 5. Cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus, non tradent in manus ejus : quia ignorans percussit proximum

ejus, nec ante biduum, triduumve, ejus probatur inimicus. 6. Et habitabit in civitate illa, donec stet ante judicium causam reddens facti sui, et moriatur sacerdos magnus, qui fuerit in illo tempore : tunc revertetur homicida, et ingreditur civitatem et domum suam de qua fugerat.

9

SYMMACHUS.

8

8. Πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἔδωκε Βοσὸρ. Ἄλλ., πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἰεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν ἔδωκαν τὴν Βοσὸρ.

Γαυλῶν. Ἄλλος, Γωλάν.

9. Παίοντι. Ἄλλος, πατάξαντι.

LXX INTERPRETES.

8. Trans Jordanem dedit Bosor. *Alius*, trans Jordanem Jericho ab Oriente dederunt Bosor.

Gaulon. *Alius*, Golan.

9. Percutienti. *Alius*, qui percussisset.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Josue.

Ο' editione adjecta fuerant, nec obelis, asteriscis, aliisque notulis distincta fuerant; sed iis absoluta erant.

V. 8. Ἄλλος, πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἰεριχὼ etc. Sic quædam exemplaria.

Ibid. Ἄλλος, Γωλάν. Basil.

V. 9. Ἄλλος, πατάξαντι. Basil., vocem ΠΩΩ sic vertit Aquila, Gen. xxxvi, 35.

CAPUT XXI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

2. Περισπόρια αὐτῶν. Ἄλλος, προάστεια αὐτῶν.

4.

4. Κληρωτί. Ἄλλος, διὰ κλήρου.

16.

16. Καὶ Ἀσά, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῆ, καὶ Τανύ. Ἄλλος, καὶ Ἄιν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα πρὸς τὰ αὐτῆ, καὶ τὴν Ἰέττα. Ἄλλ., Ἀτγάν.

20. Πόλεις κλήρου αὐτῶν.

20. Ἡ πόλις τῶν ἱερέων αὐτῶν.

23.

23. Ἐλκωθαίμ. Ἄλλος, Ἐλθοκάμ. Ἄλλος, Ἐλθεκωθέμ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.

2. Circumsitæ urbes earum. *Alius*, suburbana earum.

4.

4. Sortito. *Alius*, per sortem.

16.

16. Et Asa, et segregata ei, et Tany. *Alius*, et Ain et segregata ei, et Jetta. *Alius*. Atgan.

20. Civitates sortis eorum.

20. Civitas sacerdotum eorum.

23.

23. Elcothaim. *Al.* Elthocam. *Al.* Elthecothem.

20. Civitas sacerdotum eorum.

23.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON <i>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</i>	ΑΚΥΛΑΣ.
פְּלִגָּתָא 27	27.	27.
אֶתְדַבְּרָתָא 28	28.	28.
תַּחֲרִיטָתָא 29	29.	29.
אֶתְדַעֵן גִּימ		
לֶאֱשַׁרְשָׁא 50	50.	30.
חֲרִיבָא 32	32.	32.
עֲנִיקִיטָא 34	34.	34.
תַּחֲרִיטָא 36	36.	36. (Ὅμαλήν.)
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. Golan.	27. Gaulon.	27.
28. Dabrath.	28. Dabereth.	28.
29. Jarmuth.	29. Jaramoth.	29.
Engannim.	Engannim.	
30. Misal.	30. Masal.	30.
32. Homicidæ.	32. Vacat.	32.
34. Jocnaam.	34. Jecnam.	34.
Cartha.	Cartha.	
36.	36. Misor.	36. Planitiem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Josue.

V. 2. Ἄλλος, προάστεια αὐτῶν. Basil. Hæc interpretatio videtur esse Symmachi, ut supra, c. xiv, *ἱερῶν αὐτῶν.*
 V. 4. Ἄλλος, διὰ κλήρου. Basil.
 V. 16. Ἄλλος, καὶ Ἄιν etc. Sic Basil. in textu, qui hodiernam τῶν Ὁ lectionem ad marginem refert.
 V. 20. Ἄ., Σ., πόλεις κλήρου αὐτῶν. Ex Basil. et Drusio. Q' et Θ. videntur legisse *ἰερῶν αὐτῶν.*
 V. 23. Ἄλλ, Ἐλθοκάμ etc. Ex Basil.
 V. 27. Ἄλλος, Γωύλάν. Basil.
 V. 28. Ἄλλος, Δαθράθ. Basil.
 V. 29. Ἄλλος, Γομαά. Ἄλλος, Εἰρμῶθ. Basil. Ibid. *Οἱ λοιποὶ, Πηγανίμ, lapsu scilicet graphico pro πηγῆν Γαννίμ. Basil.*

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON <i>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</i>	ΑΚΥΛΑΣ.
אֶתְרִבְנִי 1	1.	1.
עֲבַד יְהוָה 4	4.	4.
לִבְכֶם 5	5.	5.
שׁוּבוּ 8	8.	8.
חֲלֶקֶת		
עֲשִׂי 9	9.	9.
אֶשׁ-אֶתְרִבְנִי		
אֶתְגִּלְיִתָּא 10	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Rubenitas.	1. Rubenitas.	1.
4. Servus Domini.	4. Servus Domini.	4.
5. Corde vestro.	5. Corde	5.
8. Revertimini.	8. Revertimini.	8.
Partimini.	Dividite.	
9. Reversi sunt.	9. Reversi sunt.	9.
Qua apprehensi sunt in ea.	Quam obtinuerant.	
10. Ad confinia.	10. Ad tumulos.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Γαυλών. Ἄλλος, Γωϋλάν.	27.
28.	28. Δεββά. Ἄλλος, Δαθράθ.	28.
29.	29. Ῥεμμάθ. Ἄλλος, Γομμά. Ἄλλος, Εἰρμώθ. Πηγὴν γραμμάτων. <i>Οἱ λοιποὶ,</i> <i>Πηγανίμ (ἰ. πηγὴν Γαννίμ).</i>	29.
30.	30. Βασελλάν. Ἄλλος, Μασαάλ.	30.
32.	32. Φονεύσαντι. Ἄλλ., φονευτῆ.	32.
34.	34. Τὴν Μάαν. Ἄλλ., Ἴεκναάμ. Καδῆς. Ἄλλος, Καρθά.	34.
36. (Ὁμαλήν.)	36. Μισώ. Ἄλλ., Μισώρ.	36.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Gaulon. <i>Al.</i> Goylan.	27.
28.	28. Debba. <i>Alius,</i> Dabrath.	28.
29.	29. Remmath. <i>Al.</i> Gomma. <i>Al.</i> Irmoth. <i>Fontem litterarum. Reliqui, Pe-</i> <i>gannim (lege fontem Gannim.)</i>	29.
30.	30. Basellan. <i>Alius,</i> Masaal.	30.
32.	32. <i>Ei qui occidit. Alius,</i> homi- cidæ.	32.
34.	34. Maan. <i>Alius,</i> Jecnaam. Cades. <i>Alius,</i> Cartha.	34.
36. Planitiem.	36. Miso. <i>Al.,</i> Misor.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Josue.

V. 30. Ἄλλος, Μασαάλ. Basil.

V. 32. Ἄλλος, φονευτῆ. Basil.

V. 34. Ἄλλος, Ἴεκναάμ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, Καρθά. Basil.

V. 36. Hæc nomina quæ spectant ad tribum Ru-

ben desunt in Hebræo : et jam tempore Hieronymi deerant : nam is interpretationem LXX hic ad litteram sequitur (*). Quare illud, Ἄ., Σ., ὁμαλήν, quod quidem hoc loco posuit pertinere creditur ad c. XIII, v. 9 et 16.

(*) Vide quæ de hoc loco hebraicorum Bibliorum docte disserit J. B. De Rossi in opere : *Variæ lectiones Veteris Testamenti.* DRACH.

CAPUT XXII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Υἱὸς Ῥουβήν. Ἄλλος, Ῥου- θνήτας.	1.
4.	4. <i>Vacat.</i> Ἄλλ., δούλος Κυρίου.	4.
5.	5. Διανοίας. Ἄλλος, καρδίας.	5.
8.	8. Ἀπήλθοσαν. Ἄλλος, ἀνα- λύετε. Διτίλαντο. Ἄλλος, περιετλαντο.	8.
9.	9. Ἐπορεύθησαν. Ἄλλος, ἐπ- έστρεψαν. Ἦν ἐκληρονόμησαν αὐτήν. Ἄλ- λος, ἐν ἧ ἐκληρονομήθησαν ἐν αὐτῇ.	9.
10. Ὅρια.	10. Γαλαάδ. Ἄλλος, Γαλιλώθ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Filios Ruben <i>Alius,</i> Rubeni- tas.	1.
4.	4. <i>Vacat. Alius,</i> servus Domini.	4.
5.	5. <i>Mente. Alius,</i> corde.	5.
8.	8. Abierunt. <i>Alius,</i> proficisci- mini. Diviserunt. <i>Alius,</i> circumtulere- runt.	8.
9.	9. Abierunt. <i>Alius,</i> reversi sunt. Quam hæreditaverunt eam. <i>A-</i> <i>lius,</i> in qua hæreditatem accepe- runt in ea.	9.
10. Terminos.	10. Galaad. <i>Al.,</i> Galiloth.	10.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
מזבח גדול		
16 היום מאחורי ידה	16.	16.
19 סמאה	19.	19. Ἀκάθαρτος.
20 זרח	20.	20.
28 הבינים	28.	28.
30 ונשיאי	30.	30
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Altare magnum.	Altare infinitæ magnitudinis.	
16. Hodie de post Dominum.	16. Cur reliquistis Dominum ?	16.
19. Immunda.	19. Immundam.	19. Immunda.
20. Zerah.	20. Zara.	20.
28. Et inter vos.	28. In testimonium nostrum ac vestrum.	28.
30. Et prælati.	30. Principes.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Josue.

V. 1. Ἄλλος, Ρουθηνίτας. Basil.
 V. 4. Ἄλλος, δούλος Κυρίου. Basil.
 V. 5. Ἄλλος, καρδίας. Basil.
 V. 8. Ἄλλος, ἀγαλύετε. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, περιειλαντο. Basil.
 V. 9. Ἄλλος, ἐπέστρεψαν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐν ἧ ἔκληρονομήθησαν ἐν αὐτῇ. Basil.
 V. 10. Σ., ὄρια. Sic Drusius, qui hanc notam addit: « Joel III, 4, Πύλιν, Ἄ., θίνας, id est, arenas tumulos. S., terminos. Sic et Hieronymus hic vertit, tumulos, Santes, limites, Arias, confinia

TO EBPAIKON.	CAPUT XXIII JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
4 הפלתי	4.	4.
6 לבלתי סדר מסע	6.	6.
7 ולא תעבדום	7.	7.
10 הנלחם לכם	10.	10.
13 בצדִיכם	13.	13.
14 המדבִים	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Cadere feci.	4. Sorte divisit.	4.
6. Ad non recedendum ab eo.	6. Ut non declinetis ab eis.	6.
7. Neque serviatis eis.	7. Et serviatis eis.	7.
10. pugnans vobis.	10. Pro vobis ipse pugnabit.	10.
13. In lateribus vestris.	13. Ex latere vestro.	13.
14. Bonis.	14. Vacat.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Josue.

V. 4. Σ., ὑπέβαλον. Θ., ἔβαλα. Basil.
 V. 6. Ἄλλος, ἵνα μὴ ἐκκλίνητε ἀπ' αὐτοῦ. Basil.

V. 7. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ κομμείσθε. Basil.
 V. 10. Ἄλλος, ἐξεπολέμηι μεθ' ὑμῶν. Basil.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Βωμὸν μέγαν. Ἄλλος, θυσιαστήριον.	
16.	16. Σήμερον ἀπὸ Κυρίου. Ἄλλος, σήμερον ἀπὸ ἐπισθεν Κυρίου.	16.
19. Βεθήλη.	19. Μικρά.	19.
20.	20. Ζαρά. Ἄλλος, Χαρμί.	20.
28.	28. Καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν (lege ὑμῶν). Ἄλλος, τέκνων. Ἄλλος, γενεῶν.	28.
30.	30. Οἱ ἄρχοντες. Ἄλλος, οἱ χιλιάρχοι.	30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Aram magnam. <i>Alius</i> , altare.	
16.	16. Hodie a Domino. <i>Alius</i> , hodie de post Dominum.	16.
19. Profana.	19. Parva.	19.
20.	20. Zara. <i>Alius</i> , Charmi.	20.
28.	28. Et inter filios nostros (lege vestros). <i>Alius</i> , liberos. <i>Alius</i> , generationes.	28.
30.	30. Principes. <i>Alius</i> , Millenarii. <i>sive</i> , Duces millium.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Josue.

Jonathan (Joel iii, 4), יְצִיטָה, terminos, fines. »

Ibid. Ἄλλος, θυσιαστήριον. Basil.

V. 16. Ἄλλος, σήμερον ἀπὸ ἐπισθεν Κυρίου. Basil.

V. 19. Ἄ., ἀκάθαρτος. Σ., βεθήλη. Drusius.

V. 20. Ἄλλος, Χαρμί. Basil. In Hebræo legitur, צֶרֶחַ Zerach.

V. 28. Ἄλλος, τέκνων. Ἄλλος, γενεῶν. Basil. LXX Interpretes hic legerunt יְצִיטָה, sine jod inter ך et ך, nam vertunt, τῶν υἱῶν ἡμῶν, mendose pro ὑμῶν.

V. 30. Ἄλλος, οἱ χιλιάρχοι. Basil.

CAPUT XXIII JOSUE.

Ω.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

4. Ὑπέβαλον.	4. Ἐπέβριφα.	4. Ἐβαλα.
6.	6. Ἴνα μὴ ἐκκλίνητε. Ἄλλος, Ἴνα μὴ ἐκκλίνητε ἀπ' αὐτοῦ.	6.
7.	7. Οὐδὲ μὴ λατρεύσητε. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ κομιεῖσθε.	7.
10.	10. Ἐξεπολέμει ὑμῖν. Ἄλλος, ἐξεπολέμει μεθ' ὑμῶν.	10.
13.	13. Ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν. Ἄλλος, εἰς τὰς πτέρνας ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ταῖς πλεύραις ὑμῶν.	13.
14.	14. Vacat. Ἄλλος, τῶν ἀγαθῶν.	14.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Subieci.	4. Injeci.	4. Jeci.
6.	6. Ut non declinetis. <i>Alius</i> , ut non declinetis ab eo.	6.
7.	7. Neque serviatis. <i>Alius</i> , neque deferetis.	7.
10.	10. Debellabat vobis. <i>Alius</i> , debellabat vobiscum.	10.
13.	13. In calcaneis vestris. <i>Alius</i> , in calcaneos vestros. <i>Alius</i> , in lateribus vestris.	13.
14.	14. Vacat. <i>Alius</i> , bonis.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Josue.

V. 13. Ἄλλος, εἰς τὰς πτέρνας ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ταῖς πλεύραις ὑμῶν. Basil.

V. 14. Ἄλλος, τῶν ἀγαθῶν. Masius et Grabé legunt τῶν καλῶν.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 שכמה	1.	1.
3 בכל־ארץ כ.ען	3.	3.
9 בְּבֵעוֹר	9.	9.
10 וַיְבַרֵךְ בְּרֹךְ	10.	10.
12 וַתְּגַרְשׁ אִתָּם	12.	12.
15 בָּחֲרוּ	15.	15.
17 מִבֵּית עֲבָדִים וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינַי אֶת־הָאֵתָה הַגְּדוּלַת הָאֱלֹהִים	17.	17.
19 אֶל־קִטָּא הוּא	19.	19.
22 וַיֹּאמְרוּ עֲדִים	22.	22.
23 אֶת־אֱלֹהֵי הַנֹּכֵר אֲשֶׁר בְּקִרְבָּנָם	23.	23.
24 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	24.	24.
25 בַּשָּׂמַיִם	25.	25.
26 תַּחַת הָאֲרֶזִים	26.	26. Ἰνὸς ὑποκάτω τῆς δρυῶς.
27 לְעֵדָה	27.	27.
28 לְנִלְוָתוֹ	28.	28.
30 נִלְוָתוֹ	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Sechem.	1. Sichem.	1.
3. In omni terra Chanaan.	3. In terram Chanaan.	3.
9. Filium Beor.	9. Filium Beor.	9.
10. Et benedixit benedicendo.	10. Per illum benedixi vobis.	10.
12. Et expulit eos.	12. Et ejeci eos.	12.
15. Eligite.	15. Eligite.	15.
17. E domo servorum, et qui fecit in oculis nostris signa magna ista.	17. De domo servitutis, fecitque videntibus nobis signa ingentia.	17.
19. Deus æmulator ipse.	19. Et fortis æmulator est.	19.
22. Et dixerunt, Testes.	22. Responderuntque, Testes.	22.
23. Deos alienigenæ, qui in interiori vestro.	23. Deos alienos de medio vestri.	23.
24. Domino Deo nostro.	24. Domino Deo nostro.	24.
25. In Sechem.	25. Sichem.	25.
26. Subter quercum.	26. Subter quercum.	26. Sub quercu.
27. In testimonium.	27. In testimonium.	27.
28. In hæreditatem suam.	28. In possessionem suam.	28.
30. Hæreditatis ejus.	30. Possessionis suæ.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Josue.

V. 1 et 25. Ἄλλος, Συχέμ. Basil., et sic Hebræus.

V. 3. Ἄλλος, ἐν πάσῃ τῇ γῆ Χαναάν. Basil.

V. 9. Ἄλλος, υἱὸν Βαιώρ. Basil.

V. 10. Ἄλλος, εὐλογῶν εὐλόγησεν. Basil.

V. 12. Ἄλλος, καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς. Sic quædam

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.
3.
9.
10.
12.
15.
17.

19. Καὶ Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶν οὗ-
τος.
22.
23.
24.
25.
26. Ὑπὸ τὴν δρυῖν.
27.
28.
30.

1. Σηλώ. Ἄλλος, Συχέμ.
3. Ἐν πάσῃ τῇ γῆ. Ἄλλος, ἐν
πάσῃ τῇ γῆ Χαναάν.
9. *Vacat.* Ἄλλος, υἱὸν Βαιώρ.
10. Εὐλογίαις εὐλόγησεν. Ἄλ-
λος, εὐλογῶν εὐλόγησεν.
12. Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.
Ἄλλος, καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς.
15. Ἐκλέξασθε. Ἄλλος, ἔλε-
σθε.
17. *Vacat.*

19. Καὶ ζηλώσας οὗτος.
22. *Vacat.*
23. Θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς
ἐν ὑμῖν. Ἄλλος, θεοὺς τῶν ἀλλο-
θῶλων τῶν ἐν ὑμῖν.
24. Κυρίῳ. Ἄλλος, Κυρίῳ τῷ
Θεῷ ἡμῶν.
25. Σηλώ. Ἄλλος, Συχέμ.
26. Ὑπὸ τὴν τέρμινθον. Ἄλλως,
ὕπὸ τὴν τερέβινθον.
27. Εἰς μαρτύριον. Ἄλλος, μαρ-
τυρῶν.
28. Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ἄλλος,
εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.
30. Τοῦ κλήρου αὐτοῦ. Ἄλλος,
τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.

1.
3.
9.
10.
12.
15.
17. Ἐξ οἴκου δούλων, καὶ ὅσα
ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγά-
λα ταῦτα.
19.
22. Καὶ εἶπαν, μάρτυρες.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.
3.
9.
10.
12.
15.
17.

19. Et Deus æmulator est iste.
22.
23.
24.
25.
26. Subter quercum.
27.
28.
30.

1. Selo. *Alius*, Sychem.
3. In omni terra. *Alius*, in omni
terra Chanaan.
9. *Vacat.* *Alius*, filium Bæor.
10. Benedictionibus benedixit.
Alius, benedicens benedixit.
12. Et emisit eos. *Alius*, et eje-
cit eos.
15. Elegite. *Alius*, sumite.
17. *Vacat.*

19. Et zelans hic.
22. *Vacat.*
23. Deos alienos, qui in vobis.
Alius, deos alienigenarum qui in
vobis.
24. Domino. *Alius*, Domino Deo
nostro.
25. Selo. *Alius*, Sychem.
26. Sub terebintho.
27. In testimonium. *Alius*, testi-
ficans.
28. In locum suum. *Alius*, in
civi atem suam.
30. Sortis suæ. *Alius*, hæredi-
tatis ejus.

1.
3.
9.
10.
12.
15.
17. E domo servorum, et quæ-
cumque fecit nobis signa magna
hæc.
19.
22. Et dixerunt, Testes.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Josue.

exemplaria.
V. 15. Ἄλλος, ἔλεσθε. Basil.
V. 17. Θ., ἐξ οἴκου δούλων, καὶ ὅσα etc. Basil.
V. 19. Σ., καὶ Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶν οὗτος. Fx
Drusio.
V. 22. Θ., καὶ εἶπαν, μάρτυρες. Basil. et

Drusius.

V. 23. Ἄλλος, θεοὺς τῶν ἀλλοφύλων, τῶν ἐν ἑμίν. Sic Basil. in textu, ad marginem vero, ut edit. Rom. τῶν Ὁ.

V. 24. Ἄλλος, Κυριε τῷ Θεῷ ἡμῶν. Sic Basil.

LXX desiciunt.

V. 26. Ἄ., ὑποκάτω τῆς δρυός. Σ., ὑπὸ τὴν δρύν. Ita Basil. Apud Drusium, Ἄ., Σ., τῆς δρυός.

V. 27. Ἄλλος, μαρτυρῶν. Basil.

V. 28. Ἄλλος, εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Basil.

IN LIBRUM JUDICUM ADMONITIO.

Magnam lectionum sylvam nobis suppeditavit codex Basiliensis, qui desinit in caput XIX Judicum, ac plerumque concordat cum ms. Alexandrino. Alii libri tum mss. tum editi, quibus sum usus, hi sunt.

Variae lectiones codicis Alexandrini in Polyglotto Anglicano editæ.

Folium vetustissimi codicis unciali caractere annorum plus quam 1100, sine accentibus et spiritalibus, cum obelis et asteriscis, qui dono olim mihi oblatus est a Dom. Desmarezio. Codex Regius 1825.

CAPUT PRIMUM JUDICUM.

TO EKPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בִּידָה 1	1.	1.
ב יַעֲלֶה 2	2.	2.
וַיִּחַסְבָּה בַּכְּנַעֲנִי 3	3.	3.
בִּידָם 4	4.	4.
וַיִּכִּים		
וַיִּבְרָאוּ 5	5.	5.
וַיִּלְחָבוּ בּוֹ		
וַיִּכּוּ		
וַיִּבְרָאוּ 7	7.	7.
בִּירִדְשָׁם 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Domino.	1. Dominum.	1.
In eo.	Vacat.	
2. Ascendet.	2. Ascendet.	2.
3. Et propugnabimus in Chananeum.	3. Pugna contra Chananæum.	3.
4. In manu eorum.	4. In manu eorum.	4.
Et percusserunt eos.	Et percusserunt eos.	
5. Et invenerunt.	5. Inveneruntque.	5.
Et pugnauerunt in eum.	Et pugnauerunt contra eum.	
Et percusserunt.	Et percusserunt.	
7. Et adduxerunt eum.	7. Adduxeruntque eum.	7.
8. In Jerusalem.	8. Jerusalem.	8.

V. 30. Ἄλλος, τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. Basil.
 V. 33. Post ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραΐμ, in monte
 Ephraim. Basil., ἕως ὧδε τὸ Ἑβραϊκόν, hucusque
 Hebraicum.

Hæc nota codicis Basiliensis monet, ea quæ in
 LXX feruntur, nimirum, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λα-
 βόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν κλωτῶν etc., adjecta
 fuisse, nec in Hebræo haberi.

Cod. Reg. 1872.
 Cod. Reg. 1888.
 Eusebius et Hieronymus De locis Hebraicis.
 Theodoretus editus anno 1642.
 Procopius in Heptateuchum.
 Jo. Ernesti Græbe editio.
 Notæ edit. Romanæ et Drusii.

CAPUT PRIMUM JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Διὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, πα- ρὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ. Πρὸς αὐτούς. Ἄλλος, ἐν αὐτῷ.	1.
2.	2. Ἀναβήσεται. Ἄλλος, ἠγήσε- ται.	2.
3.	3. Παραταξώμεθα πρὸς τοὺς Χα- ναναίους. Ἄλλος, πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαναναίῳ.	3.
4.	4. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἄλλως, εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἐπάταξαν αὐτούς. Ἄλλως, ἔκο- ψαν αὐτούς.	4. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἐπάταξαν αὐτούς.
5.	5. Καὶ κατελάβοσαν. Ἄλλως, καὶ εὔρον. Παρετάξαντο πρὸς αὐτόν. Ἄλ- λως, ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Ἐκοψαν. Ἄλλως, ἐπάταξαν.	5. Καὶ εὔρον. Ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Ἐπάταξαν.
7.	7. Καὶ ἔγρυσεν αὐτόν. Ἄλλος, καὶ ἤγαγον αὐτόν.	7.
8.	8. Τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἄλλως, ἐν Ἱερουσαλήμ.	8. Ἐν Ἱερουσαλήμ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Per Dominum. <i>Alius</i> , a Do- mino. <i>Alius</i> , in Domino. Adversus eos. <i>Alius</i> , in eo.	1.
2.	2. Ascendet. <i>Alius</i> , ducet.	2.
3.	3. Instruamus exercitum contra Chananæos. <i>Alius</i> , pugnemus in Chananæum.	3.
4.	4. In manu eorum. <i>Aliter</i> , in manus eorum. Percusserunt eos. <i>Aliter</i> , con- ciderunt eos.	4. In manu eorum. Percusserunt eos.
5.	5. Et assecuti sunt. <i>Aliter</i> , et invenerunt. Aciem struxerunt adversus eum. <i>Aliter</i> , pugnaverunt in eo. Conciderunt. <i>Aliter</i> , percusse- runt.	5. Et ivenerunt. Pugnaverunt in eo. Percusserunt.
7.	7. Et adducunt eum. <i>Alius</i> , et adduxerunt eum.	7.
8.	8. Jerusalem. <i>Aliter</i> , in Jerusa- lem.	8. In Jerusalem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לפנים 10	10.	10.
וילך 11	11.	11.
קריית־ספר		
ממנו 13	13.	13.
בבואה 14	14.	14.
מעל החמור		
גלת מים 15 את גלת עליה ואת גלת תחתיה	15.	15. Τὴν Γολγῶθ ἄνω, καὶ τὴν Γολ- γῶθ κάτω.
16 חתן את־בני יודיה	16.	16.
וילך		
ויהרסו איתה 17	17	17. Καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν.
חרמה		
ואת־גבולה 18	18.	18.
כי לא להוריש 19	19.	19.

כִּי־רַכַּב בְּרוֹד לָהֶם

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Ante.	10. Antiquitus.	10.
11. Et ivit.	11. Atque inde profectus abiit.	11.
Cariath Sepher.	Cariath Sepher.	
13. Ab eo.	13. Vacat.	13.
14. In intrando ipsam.	14. Pergentem in itinere.	14.
Desuper asino.	In asino.	
15. Scaturigines aquarum. Scaturigines superioris partis, et scaturigines inferioris partis.	15. Irriguam aquis. Irriguum superius, et irriguum inferius.	15. Golgoth superiorem, et Golgoth inferiorem.
16. Soceri. Cum filiis Juda.	16. Cognati. Cum filiis Juda.	16
Et ivit.	Vacat.	
17. Et deleverunt eam.	17. Et interfecerunt eum.	17. Et deleverunt eam.
Horma.	Horma, id est, anathema.	
18. Et terminum ejus.	18. Cum finibus suis.	18
19. Quia non ad expellendum.	19. Nec potuit delere.	19.
Quia currus ferrei ipsis.	Quia falcatis curribus abunda- bant.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Ἐμπροσθεν. Ἄλλος, τὸ πρότερον.	10.
11.	11. Καὶ ἀνέβησαν. Ἄλλος, καὶ ἐνεπορεύθησαν. Καριαθασφέρ. Ἄλλος, Καριασσοφάρ. Ἄλλος, πόλις γραμμάτων.	11.
13.	13. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ὑπὲρ αὐτόν.	13.
14.	14. Ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. Ἄλλος, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Ἄπὸ τοῦ ὑπόζυγιου. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ ὑπόζυγιου.	14.
15.	15. Ἄρδειαν ὕδατος. ....ἀρδειαν πεδινῶν. Συμ ἄλλως, κτῆσιν ἐν ὑψηλοτέροις, καὶ κτῆσιν ἐν κοιλοτέροις.	15.
16.	15. Λύτρωσιν ὕδατος. Δύτρωσιν μετεώρων καὶ λύτρωσιν ταπεινῶν.	15.
17.	16. Ἰόθορ. Ἄλλος, Ἰοβάδ. Γαμβροῦ. Ἄλλος, πενθεροῦ. Μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα. Ἄλλος, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπορεύθησαν.	16.
17.	17. Καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς. Ἄλλος, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν. Ἀνάθεμα. Ἄλλος, ἐξολέθρευσις.	17.
18.	18. Τὰ ὄρια αὐτῆς. Ἄλλ., ὄριον.	18.
19.	19. Ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν ἐξολοθρεῦσαι. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐκληρονόμησαν. Ἄλλος, ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν κληρονομήσαι. Ὅτι Ῥηγάδ διεστέλατο αὐτοῖς. Ἄλλοι, καὶ ἄρματα σιδηρὰ αὐτοῖς.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.	10. Ante. <i>Alius</i> , prius.	10.
11.	11. Et ascenderunt. <i>Alius</i> , et profecti sunt. Cariatsepher. <i>Alius</i> , Cariassophar. <i>Alius</i> , civitas litterarum.	11.
13.	13. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , præ eo.	13.
14.	14. In ingressu ejus. <i>Alius</i> , in intrando ipsam. De subjugali. <i>Alius</i> , super subjugali.	14.
15.	15. Irrigationem aquæ. [... irrigationem campestrium.] <i>Sym. aliter</i> , possessionem in sublimioribus, et possessionem in inferioribus.	15.
16.	15. Redemptionem aquæ. Redemptionem sublimium, et redemptionem humilium.	15.
17.	16. Jothor. <i>Alius</i> , Jobad. Affinis. <i>Alius</i> , soceri. Cum filiis Juda. <i>Alius</i> , ad filios Juda. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et profecti sunt.	16.
17.	17. Et exterminaverunt eos. <i>Alius</i> , et deleverunt eam, et exterminaverunt. Anathema. <i>Alius</i> , exterminatio.	17.
18.	18. Termini ejus. <i>Al.</i> , terminus.	18.
19.	19. Quoniam non potuerunt exterminare. <i>Alius</i> , et non possederunt. <i>Alius</i> , quia non potuerunt possidere. Quia Rechab diviserat eis. <i>Alii</i> , quia currus ferrei ipsi.	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
20 וְיֹרֵשׁ	20.	20.
וְיֹרֵשׁ כִּשְׁם אֲדָשֶׁשׁה בְּנֵי הָעֵנָק		
21 לֹא הִרְשִׁי	21.	21.
22 וַיַּעֲלוּ בֵית־יוֹסֵף גְּבֻהָם בֵּית־אֵל	22.	22.
23 וַיִּתְּיֹדוּ בֵּית־יוֹסֵף בְּבֵית־אֵל	23.	23.
24 אִישׁ יָרָא	24.	24.
26 וַיֵּלֶךְ	26.	26.
27 וְכֹאֲדֹרִישׁ	27.	27.
וְאֲת־בְּנֹתֶיךָ		
28 וַיִּשֶׂם	28.	28.
30 נָהַל	30.	30.
31 עָבָה	31.	31.
רֶחֶב		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA,	AQUILA.
20. Et expulit.	20. Delevit.	20.
Et expulit inde tres filios Enac.	Qui delevit ex ea tres filios Enac.	
21. Non expulerunt.	21. Non deleverunt,	21.
22. Et ascenderunt domus Joseph etiam ipsi Bethel.	22. Domus quoque Joseph ascendit in Bæthel.	22.
23. Et explorari fecerunt domus Joseph in Bethel.	23. Nam cum obsiderent urbem.	23.
24. Virum egredientem.	24. Virum egredientem.	24.
26. Et ivit.	26. Et abiit.	26.
27. Et non expulit.	27. Non delevit.	27.
Et filias eius.	Cum viculis suis.	
28. Et posuit.	28. Fecit.	28.
30. Nahalol.	30. Naalol.	30.
31. Acco.	31. Accho.	31.
Rehob.]	Rehob.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 20. 20. Ἐκληρονόμησε. Ἄλλος, ψ-
κοδόμησε. 20.
Καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς
τρεις πόλεις τῶν υἱῶν Ἐνάκ. Ἄλ-
λος, καὶ ἐξῆραν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς
υἱοὺς Ἐνάκ.
- 21. 21. Οὐκ ἐκληρονόμησαν. Ἄλλος,
οὐκ ἐξῆραν. 21.
- 22. 22. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ
καὶ γε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ. Ἄλλος,
καὶ περιεσώθησαν οἶκος Ἰωσήφ
Βαιθήλ. Ἄλλος, καὶ κατεσκέψαντο
οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ. Ἄλλος,
καὶ κατεσκόπησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ
τὴν Βαιθήλ.
- 23. 23. Καὶ παρενέβαλον καὶ κατ-
εσκέψαντο Βαιθήλ. Ἄλλος, καὶ
παρανέβαλον οἶκος Ἰωσήφ κατὰ
Βαιθήλ. Ἄλλος, κατέκοψαν οἱ υἱοὶ
Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ.
- 24. 24. Ἄνθρωπος ἐξεπορεύετο. Ἄλλος,
ἄνθρωπος ἐκπορευόμενος.
- 26. 26. Καὶ ἐπορεύθη. Ἄλλος, καὶ
ἀπῆλθεν.
- 27. 27. Οὐκ ἐξῆρε. Ἄλλος, οὐκ
ἐκληρονόμησε.
Καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ
τὰ περιόικα. Ἄλλος, καὶ τὰ περι-
σπόρια.
- 28. 28. Καὶ ἔθετο. Ἄλλως, καὶ
ἔποίησε.
- 30. 30. Δωμανά. Ἄλλως, Ἐναμμάν.
- 31. 31. Ἀκχώ. Ἄλλος, Πτολεμαῖδα.
Ἐρεώ. Ἄλλος, Ἐρεώρ. Ἄλλος,
Ρούθ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 20. 20. Hæreditavit. *Alius*, ædifica-
vit.
Et hæreditavit inde tres civitates
filiorum Enac. *Alius*, et extulit
inde tres filios Enac.
- 21. 21. Non hæreditaverunt. *Alius*,
non extulerunt.
- 22. 22. Et ascenderunt filii Joseph,
et utique ipsi in Bæthel. *Alius*,
et se receperunt [domus Joseph
Bæthel. *Alius*, et inspexerunt filii
Joseph Bæthel. *Alius*, et explora-
verunt filii Joseph Bæthel.
- 23. 23. Et castrametati sunt, et ex-
ploraverunt Bæthel. *Alius*, et ca-
strametati sunt domus Joseph con-
tra Bæthel. *Alius*, conciderunt filii
Joseph Bæthel.
- 24. 24. Vir egrediebatur. *Alius*, vi-
rum egredientem.
- 26. 26. Et profectus est. *Alius*, et
abiit.
- 27. 27. Non abstulit. *Alius*, non hæ-
reditavit.
Et filias ejus, et adjacentia ejus.
Alius, et circumsitas urbes ejus.
- 28. 28. Et posuit. *Aliter*, et fecit.
- 30. 30. Domana. *Aliter*, Enamman.
- 31. 31. Accho. *Alius*, Ptolemaidem.
Ereo. *Alius*, Ereor. *Alius*, Ruth.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

סרס 35

55.

35.

באילון ובשעלבים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

35. Cheres.

35. Hares.

35.

Abest hoc loco.

Abest hoc loco.

In Ajalon, et in Sahalhim.

In Aialon et Salehim.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Judicum.

V. 1. Ἄλλος, παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ. Ita Basiliensis codex. Monendum autem, illas Basiliensis lectiones frequentissime cum ms. Alexandrino concordare.

Ibid. Basiliensis in textu habet, ἐν αὐτῷ. Ad marg. vero, πρὸς αὐτούς, ut alterius interpretis lectionem.

V. 3. Ἄλλ., πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαναναίῳ. Sic Basil. Videtur autem esse lectio Theodotionis, qui litteram e vestigio sequitur hic, ut infra, v. 5.

V. 4. Ο', Θ., ἐν χειρὶ αὐτῶν. Hæc lectio, ut putamus, ad Hebraicam veritatem secundum Theodotionem correctâ fuerat ab Origene in editione τῶν Ο' hexaplarum. Vetus autem lectio LXX Interpretum erat, εἰς τὴν χεῖρα αὐτῶν.

Ibid. Ο', Θ., ἐπάταξαν αὐτούς. Ο' ἄλλως, ἐκοίλαν αὐτούς. Sic Basil. Prior secundum Theodotionem in LXX emendata fuerat.

V. 5. Ο', καὶ κατελάδοσαν. Θ., Ο' ἄλλως, καὶ εὔρον. Basil.

Ibid. Θ., Ο' ἄλλως, ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Vide supra, v. 2.

Ibid. Θ., Ο' ἄλλως, ἐπάταξαν. Basil.

V. 7. Ἄλλ., καὶ ἤγαγον αὐτόν. Basil.

V. 8. Ο' ἄλλως, Θ., ἐν Ἱερουσαλήμ. Basil.

V. 9. In hæc verba, καὶ τὴν πεδινὴν, Basil. hæc notat, οὐδεὶς τῶν τεσσάρων, τὰ παρατείνοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπληρώτην, quo significatur ex quatuor interpretibus, Ἄ., Σ., Ο', Θ., neminem habere, τὰ παρατείνοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπληρώτην, quæ videlicet lectio ferebatur in aliqua editione.

V. 10. Basil. habet, τὸ πρότερον, in textu, ad marg. vero, ἐμπροσθεν.

V. 11. Ἄλλ., καὶ ἐνεπορεύθησαν. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Καριασοφάρ. Ἄλλ., πόλις γραμμάτων. Basil., tacitis interpretibus.

V. 13. Ἄλλ., ὑπὲρ αὐτόν. Basil.

V. 14. Ἄλλ., ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου. Ita Basiliensis, qui in hæc verba hanc notam sæpius infra repetitam

adjicit hac forma, διωρθ' ου παν χω διωρθ' ου,

quæ quomodo legi et intelligi debeant nondum satis compertum habemus. Nam huiusmodi notæ nunquam explicantur in codice Basiliensi, ubi solum observatæ nobis fuerunt: Quod de illis conjectura assequi potuimus, hic breviter explanabimus: διωρθ, id est, διώρθωσα, *correxi, emendari*. Sic legitur apud Scholiasten ms. RR. PP. Jesuitarum, Ezech. cap. xlv, v. 12. Ου, est, οὕτως, sic,

παν, id est, πάντες, χω, χωρίς. Ita ut nota integra sic legatur, διώρθωσα οὕτως, πάντες χωρίς, id est, *emendavi sic. Omnes seorsim.* Illud vero significat, Scholiasten ipsum sic emendasse, omnesque editiones sic habere separatim, id est, seorsim positas, non vero eas quæ in Hexaplis collectæ erant, ubi aliquæ mutationes invecatæ fuisse videntur, ut lusus diximus in Præliminaribus (a).

V. 15. Σ., ἀρδείαν ὕδατος. V. notam sequentem.

Ibid. Ἄ., τὴν Γολγῶθ ἄνω etc. Hic in utroque, Aquila videlicet atque Symmacho lectionum varietas occurrit. Nam lectionem Aquilæ sic tacito nomine profert Basiliensis, τὴν Γολγῶθ ἄνω, καὶ τὴν Γολγῶθ κάτω. Apud Procopium vero, pag. 497: *Aquylas (sic) vero ait, Gollath superiorem, et Gollath inferiorem.* Legerit ergo Procopius, Γολλάθ, vel, Γωλλάθ, quæ lectio magis quadrat cum Hebraico גִּלְגַּל quam Γολγῶθ. Lectionem vero Symmachi sic effert Theodoretus, οἱ περὶ τὸν Σύμμαχον, ἀρδείαν ὕδατος. καὶ ἀντὶ τῶν ταπεινῶν, πεδινῶν ἤρμηνευσαν. Hinc Drusius illud, ηἰρηνη ηἰρη, secundum Symmachum sic interpretandum putat, ἀρδείαν πεδινῶν. Basiliensis autem codex, longe diversam et pleniorē Symmachi interpretationem exhibet, nempe, Σ., κτήσιν ἐν ὑψηλοτέροις, καὶ κτήσιν ἐν κοιλοτέροις. Quæ lectio a Procopio confirmatur, cuius interpres ita vertit: *Symmachus exposuit, possessionem in superioribus, et possessionem in inferioribus.* Hæc lectio magis arripet.

Coislin. ad marg. Σ., κτήσιν· τὸ δὲ Ἑβραϊκῶν

(a) Cap. 10, num. 1, da. litt. II, ubi nonnihil variat auctoris sententia. Edit.

CAPUT II JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

סרס 1

1.

1.

רטר 2

2.

2.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Patribus vestris.

1. Patribus vestris.

1.

2. Biruetis.

2. Subverteretis.

2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

35. 35. Τῷ ὄστρακῶδει. Ἄλλος, τοῦ μυσρινῶνος. 35.
 Ἐν ᾧ αἱ ἄρκοι, καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες. Ἄλλος, οὗ οἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες.
 Ἐν τῷ μυσρινῶνι καὶ ἐν Θαλαβείν. Οἱ λοιποὶ, ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλαβείν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35. 35. Testaceo. *Alius*, myrteti. 35.
 In quo ursi et in quo vulpes. *Alius*, ubi ursi et vulpes.
 In myrteto et in Thalabin. *Reliqui*, in Ælon, et in Salæthin.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Judicum.

Γολάθ ἔχει, ὃ ἐρμηνεύεται λύτρωσις. *Hebraicum habet Golath, quod significat, redemptio.*

Ibid. Σ., ἄλλως, κτήσιν ἐν ὑψηλοτέροις, καὶ κτήσιν ἐν κοιλοτέροις. His confirmantur lectiones a nobis assertæ.

V. 16. Ο΄, Ἰόθορ. Ἄλλος, Ἰοβάδ. Basil. Neutrum in Hebræo legitur.

Ibid. Ἄλλος, πενθεροῦ. Basil. Vocem *Ἰῆ* ita vertit Symmachus, Exod. iii, 1 et xviii, 1 et 5.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. Basil.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐπορεύθησαν. Basil.

V. 17. Ἀ., καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν. Sic Drusius, qui hanc notam habet: *Hoc legitur in nonnullis editionibus τῶν Ο΄. Nempe ex Aquila desumptum librarius textui Vulgato inseruerat. Vide notus ad Frag. Deut. iii, 6.* Ἄλλος, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν. Hæc lectio est codicis Alexandrini.

Ibid. Ἄλλος, ἐξολόθρευσις. Sic Basil. ad marg. et Alexandrinus codex.

V. 18. Basil. τὸ ὄριον, cum hac nota, παν χω διωρθ' ου, de qua supra ad vers. 14.

V. 19. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐκληρονόμησαν etc. Has lectiones habet Basiliensis. Postrema cum codice Alexandr. quadrat.

Ibid. Ἄλλοι, καὶ ἀρματα σιδηρὰ αὐτοῖς. Sic quidam mss.

V. 20. Ἄλλος, ὠκοδόμησε. Sic Basil. qui hanc notam adjicit, διωρθ' ου, id est, ut videtur, διώρθωσα οὕτως. V. supra, v. 14.

V. 21. Ἄλλος, οὐκ ἐξήραν. Sic Basil. cum hac nota, παν.

V. 22. Trium lectiones tacitis interpretum nominibus affert Basiliensis.

V. 25. Ἄλλος, καὶ παρενέβαλον etc. Basil.

V. 24. Ἄλλος, ἄνδρα ἐκπορευόμενον. Basil.

hac cum nota, διωρθ' ου παν χω. Vide supra, v. 14.

V. 26. Ἄλλος, καὶ ἀπῆλθεν. Basil. cum eadem nota, et Alexandrinus.

V. 27. Ἄλλος, οὐκ ἐκληρονόμησε. Alex. et Basil. cum hac nota, παν χω. Vide supra, v. 14.

Ibid. Ἄλλος, καὶ τὰ περισπῶρια. Sic cum codice Alexand. Basiliensis, qui in eodem versu ter notat, καὶ legi ab aliis pro οὐδέ, hac addita nota ad singulos, παν χω. V. supra, v. 14.

V. 28. Ο΄, Θ., καὶ ἔθετο. Sic Basil. cum hac nota ad marg., Ο΄, Θ., παν χω διωρθ' ου. Vide supra, v. 14.

V. 30. Θ., Νααλά. Ο΄ ἄλλως, Ἐναμμάν. Basil. Ibid. Ο΄, Δωμανά. Coisl. in textu, Ἐναμμάμ, ad marg., οἱ Γ' καὶ τὸ Ἐβρ. Νααλά. Hebraicum est *נָחַל*.

V. 31. Ἄλλος, Πτολεμαῖδα. Basil. Ibid. Ἄλλος, Ἐρεώρ. Sic Basil. in textu, ad marg. vero, Ρουθ. Cod. Alexandr., Ρουθ. Grabe, Ρουθ. θ et β, frequentè confunduntur apud Græcos.

Ibid. Ο΄, Δαλάφ. Coisl. ad marg., οἱ Γ' Ἀαλάδ καὶ τὸ Ἐβρ. Ἀαλάδ, *אֲלָד*.

V. 33. Basil. ad marg., οὐδὲ τοὺς, cum hac nota sic posita,

παν χω.
θ
διωρ ου.

Vide supra, v. 14.

V. 35. Ἄλλος, τοῦ μυσρινῶνος. Basil. Hic duplicem versionem exhibent LXX.

Ibid. Ἄλλος, οὗ οἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες. Basil.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐν Αἰλῶν, καὶ ἐν Σαλαβείν. Sic Basiliensis cum hac nota, παν χω διωρθ' ου. Vide supra, v. 14.

Ibid. Coisl. in textu, μυσρινῶνος, in marg., δρυμῶνος. Οἱ Γ' τῷ ὄστρακῶδει, sic pro ὄστρακῶδει.

Ibid. in marg., οἱ Γ' καὶ τὸ Ἐβρ. ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλαβείν.

CAPUT II JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 1. Πατράσιν ὑμῶν. *Aliqui addunt*, τοῦ δοῦναι ὑμῖν. 1.
 2. 2. Καθελεῖτε. Ἄλλος, κατασχάφατε. 2.
 SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.
 1. 1. Patribus vestris. *Aliqui addunt*, dare vobis. 1.
 2. 2. Destruetis. *Alius*, suffodite. 2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
3 לאֲגַרְשׁ אֲחֵם	3.	3.
4.5 וַיִּבְנוּ וַיִּקְרְאוּ שֵׁם הַמְּקוֹם הַזֶּה בָּנִים	4.5.	4.5.
7 אַחֲרֵי יִרְשָׁע	7.	7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9 בַּתְּמַנְתְּחָרִם	9.	9. Ἐν Θαμναθάρεις.
10 נֶאֱסַף	10.	10.
11 בְּעֵינַי	11.	11.
12 הָעַמִּים	12.	12.
13 לְבַעַל	13.	13.
14 בְּיַד	14.	14.
עַד לְעַמֹּד		
15 יֵצֵאוּ	15.	15.
16 וַיִּוְשְׁעֵם	16.	16.
17 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	17.	17.
מִצֹּחַ		
18 זָכִי	18.	18.
19 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	19.	19.
22 בָּם	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Non expellam eos.	3. Nolui delere eos.	3.
4 et 5. Et fleverunt, vocaverunt- que nomen loci ipsius, Bochim.	4 et 5. Et fleverunt. Et vocatum est nomen loci illius, locus flen- tium, sive lacrymarum.	4.5.
7. Post Josue.	7. Post eum.	7. Post Jesum, vel, cum Jesu.
9. In Tamnath Heres.	9. In Thamnathsare.	9. In Thamnathares.
10. Collecti sunt.	10. Generatio congregata est.	10.
11. In oculis.	11. In conspectu.	11.
12. Populorum.	12. Populorum.	12.
13. Bahal.	13. Baal.	13.
14. In manu.	14. In manus.	14.
Ultra stare.	Ultra resistere.	
15 Egrediebantur.	15. Quocumque pergere voluis- sent.	15.
16. Et salvaverunt eos.	16. Qui liberarent eos.	16.
17. Post deos alienos.	17. Cum diis alienis.	17.
Præcepta.	Mandata.	
18. Et cum.	18. Cumque.	18.
19. Post deos alienos.	19. Sequentes deos alienos.	19.
22. In eis.	22. In ipsis.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. 3. Οὐ μὴ ἐξαρῶ αὐτούς. Ἄλλως, οὐ προσθήσω μετοικῆσαι τὸν λαὸν ἐν ἵππα τοῦ ἐξώσαι.
- 4, 5. Καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐπώνομασαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθμῶνες. 4, 5. Καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐπώνομασαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθμῶνες. Ἄλλος, διὰ τοῦτο ἐκλήθη.
7. Μετὰ Ἰησοῦ. 7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9. Ἐν Θαμναθαρές. 9. Ἐν Θαμναθαρές.
10. 10. Προσετέθησαν. Ἄλλος, συνήχθησαν.
11. 11. Ἐνώπιον. Ἄλλος, ἐναντίον.
12. Ἐθνῶν. 12. Λαῶν.
13. 13. Τῆ Βαάλ.
14. Ἐν χειρῖ. 14. Εἰς τὰς χεῖρας.
Ἔτι ἀντιστῆναι. Ἄλλος, ἔτι στῆναι.
15. 15. Ἐπορεύοντο. Ἄλλος, ἐξεπορεύοντο. Ἄλλος, ἐξεπόρνευσαν. Ἄλλος, ἐπόρνευσον.
16. 16. Καὶ ἔσωσεν αὐτούς.
17. 17. Ὀπίσω θεῶν ἐτέρων. Ἄλλος, ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων.
Τῶν λόγων. Οἱ λοιποὶ, τὰς ἐντολάς.
18. 18. Καὶ ὅτι. Ἄλλος, καὶ ὅτε. Ἄλλος, εἴποτε.
19. 19. Ὀπίσω θεῶν ἐτέρων. Ἄλλος, ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων.
22. 22. Ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, δι' αὐτῶν.

3. 3. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν.
7. Μετὰ Ἰησοῦ. 7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9. Ἐν Θαμναθαρές. 9. Ἐν Θαμναθαρές.
10. 10.
11. 11.
12. Λαῶν. 12. Λαῶν.
13. Τῷ Βαάλ. 13. Τῷ Βαάλ.
14. Ἐν χειρῖ. 14. Ἐν χειρῖ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3. 3. Non auferam eos. *Aliter*, non adjiciam transferre populum, quem dixi me expulsurum.
- 4, 5. Et fleverunt, et vocaverunt nomen loci illius, planctus. 4, 5. Propter hoc vocaverunt. *Alius*, propter hoc vocatum est.
7. Post Jesum, *vel*, cum Jesu. 7. Post Jesum, *vel*, cum Jesu.
9. In Thamnathares. 9. In Thamnathares.
10. 10. Appositi sunt. *Alius*, congregati sunt.
11. 11. Coram. *Alius*, in conspectu.
12. Gentium. 12. Populorum.
15. 15. Baal, *fem*.
14. In manu. 14. In manu.
Ultra resistere. *Alius*, ultra stare.
15. 15. Ibant. *Alius*, exhibant. *Alii duo*, *diverse*, fornicabantur.
16. 16. Et salvavit eos.
17. 17. Post deos alios. *Alius*, post deos alienos.
Verba. *Reliqui*, praecepta.
18. 18. Et quia. *Alius*, et cum. *Alius*, si quando.
19. 19. Post deos alios. *Alius*, post deos alienos.
22. 22. In eis. *Alius*, per eas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Judicum.

V. 1. Τοῦ δοῦναί ὑμῖν. Hæc in Hebraico non exstant, sed habentur in cod. Alex. et in Basiliensi

παν χω. Vide supra, cap. I, v. 14.

cum hac nota, παν χω. Vide cap. I, v. 14.

V. 2. Ἄλλος, κατασάψατε. Basil.

V. 7. Basil., παν, id est, πάντες, μετὰ Ἰησοῦ.

V. 3. Ὁ ἄλλως, οὐ προσθήσω μετοιχῆσαι etc. Sic Basil. et cod. Alex. qui legit μετοιχίσαι.

V. 9. Basil., παν ου, id est, ut putamus, πάντες οὕτως, ἐν Θαμναθαρές. Sic item cod. Alex.

V. 4. 5. Σ., Ὁ, καὶ ἔκλαυσαν etc. Basil. Θ., διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν etc. Sic idem cum hac nota,

V. 10. Basil. in textu, συνήχθησαν, ad marg., προσετέθησαν.

CAPUT III JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYΛAΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

לנסח 1	1.	1.
רק אשורלפנים לא ידעם 2	2.	2.
פלושתים 3	3.	3.
לבוא חזח ביד 8	8.	Εἰσοδος Ἐμάθ. 8.
ארים נהרים		
בעינו 12	12.	12.
וישלוהו 15	15.	15. Ἐξαπέστειλαν.
גבד ארכה 16	16.	16. Γρόνθου παλαιστιναίου.
סחזח לכדיו		
בריא 17	17.	17. Πιμελής.
נשאי 18	18.	18.
מךהפסולים 19	19.	19.
אשר אודהנגל ויאמר הם ויצאו מעליך כל- העמדים עליו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

1. Ad tentandum.	1. Ut erudiret.	1.
2. Tantum qui antea non cognoverant ea.	2. Et haberent consuetudinem præliandi.	2.
3. Pelistim.	3. Philistinorum.	3.
Ad ingrediendum Chamath.	Ad introitum Emath.	Ingressus Emath.
8. In manu.	8. In manus.	8.
Aram Naharaim.	Mesopotamiæ.	
12. In oculis.	12. In conspectu.	12.
15. Et miserunt.	15. Miserunt.	15. Miserunt.
16. Cubitus longitudo ejus.	16. Longitudinis palmæ manus.	16. Pugni palmaris.
De sub vestibus ejus.	Subter sagum.	
17. Pinguis.	17. Crassus.	17. Pinguis.
18. Ferentes.	18. Vacat.	18.
19. A sculptilibus.	19. Ubi erant idola.	19.
Quæ cum Galgal.	De Galgalis.	
Et dixit, Sile. Et egressi sunt desuper eo omnes stantes super eum.	Et ille imperavit silentium : egressisque omnibus, qui circa eum erant,	

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Judicum.

- V. 11. Basil., ἐνώπιον, in textu, ἐναντίον, ad marg.
 V. 12. Basil., ἐθνῶν. Σ., ου, id est, ut videtur, Σ., οὕτως. Ο', Θ., λαῶν.
 V. 13. Basil. in textu, τῷ Βαάλ, ad marg. vero sic, Θ., τῷ. Ο', τῆ. Ο', γω. Θ., ου.
 Vide supra, cap. I, v. 14.
 V. 14. Σ., Θ., ἐν χειρὶ. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἔτι στήναι. Basil.
 V. 15. Ἄλλος, ἐξεπορεύοντο. Sic Basil. in textu. Reliquas vero lectiones ad marginem habet, et duabus lineis infra, Ο', Θ., γω. V. supra, cap. I, v. 14.
 V. 16. Ad ἔσωσεν αὐτούς, Basiliensis notat: Ο', μόνοι, sic.
 V. 17 et 19. Ἄλλος, ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων. Basil.
 V. 22. Ἄλλος, δι' αὐτῶν. Basil.

CAPUT III JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἀσκήσαι.	1. Ὡστε πειρᾶσαι.	1.
2.	2. Πλὴν οἱ ἐμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά. Ἄλλος, παντελῶς γὰρ οἱ ἐμπροσθεν αὐτῶν ἀνεπιστήμονες ἦσαν τῶν τοιούτων.	2.
3.	3. Φυλιστιεῖμ. Ἄλλως, ἀλλοφύλων. Λαβωεμάθ.	3. Φυλιστιεῖμ.
8.	8. Ἐν χειρὶ. Ἄλλος, εἰς χειρας. Ποταμῶν Συρίας. Ἄλλος, Μεσοποταμίας.	8.
12.	12. Ἐναντίον. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.
15. Ἐξαπέστειλαν.	15. Ἐξαπέστειλαν.	15. Ἐξαπέστειλαν.
16. Γρόνθου παλαιστιαίου.	16. Σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς. Ἄλλος, δρακὸς τὸ μῆκος αὐτῆς. Ἰπὸ τὸν μανδύαν. Ἄλλος, ἐνδυμα.	16. Σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς.
17. Παχύς.	17. Ἄστειος.	17.
18.	18. Τοὺς φέροντας. Ἄλλος, τοὺς ἀΐροντας.	18.
19.	19. Ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν. Τῶν ἐν Γαλγάλ.	19. Ἀπὸ τῶν γλυπτῶν. Τῶν μετὰ τῆς Γαλγάλ.
Ἔθ' δὲ εἶπεν, σίγα. Ἀπεπεμφμένου δὲ αὐτοῦ πάντας τοὺς παρῆστώτας αὐτῷ,	Καὶ εἶπεν Ἐγλὼμ πρὸς αὐτόν, σιώπα. Καὶ ἐξαπέστειλεν ἀφ' αὐτοῦ πάντας τοὺς ἐφεστώτας ἐπ' αὐτόν.	...πᾶσιν, ἐκ μέσου. Καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ . . . . οἱ παρεστηκότες αὐτῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ut exerceat.	1. Ut tentaret.	1.
2.	2. Verum qui ante illos nescierunt illas. <i>Alius</i> , omnino enim qui ante illos erant, ignari erant talium.	2.
3.	3. Phylistiim. <i>Aliter</i> , alienigenarum. Labocmath.	3. Phylistiim.
8.	8. In manu. <i>Alius</i> , in manus. Syriae suviorum. <i>Alius</i> , Mesopotamiæ.	8.
12.	12. Coram. <i>Alius</i> , in conspectu.	12.
15. Miserunt.	15. Miserunt.	15. Miserunt.
16. Pugni palmaris.	16. Palmi longitudo ejus. <i>Alius</i> , pugni longitudo ejus. Sub sago. <i>Alius</i> , indumento.	16. Palmi longitudo ejus.
17. Crassus.	17. Urbanus.	17.
18.	18. Ferentes. <i>Alius</i> , gestantes.	18.
19.	19. A viris. Quæ in Galgal. Et dixit Eglom ad eum, Tace. Et dimisit a se omnes qui astabant sibi. <i>Aliter</i> , et dixit Eglom omni-	19. A sculptilibus. Quæ cum Galgal. . . . . omnibus, De medio. Et emisit a se. . . qui astabant ipsi.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

20 ואהוד בא אליו הווא ישב בעלית	20.	20.
21 בבטנו	21.	21.
22 ויבא	22.	22.
הלהב		
23 אהוד	25.	23.
המסדרונה		Παραστάδα.
24 נעלות	24.	24.
אך מסיך הווא את-דגליו		
25 ויחילו עד-ביש	25.	25.
29 בעת הווא	29.	29.
30 ותבנע	30.	30.
31 ענת	31.	31.
במלמד הבקר		Ἐν διδακτῆρι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

20. Et Ehud ingressus est ad eum, et ipse sedebat in cœnaculo.	20. ingressus est Aod ad eum : sedebat autem in æstivo cœnaculo.	20.
21. In ventrem ejus.	21. In ventre eius.	21.
22. Et ingressus est.	22. Vacat.	22.
Laminam.	Ferrum.	
23. Ehud.	23. Aod.	23.
Per vestibulum.	Per porticum.	Per porticum.
24. Obseratæ.	24. Clausas.	24.
Certe tegens ipse pedes suos.	Forsitan purgat alvum.	
25. Et exspectaverunt donec puer deficerent.	25. Exspectantesque diu donec erubescerent.	25.
29. In tempore illo.	29. In tempore illo.	29.
30. Et humiliatus est.	30. Et humiliatus est.	30.
31. Anath.	31. Anath.	31.
In documento bovis.	Vomere.	In stimulo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Judicium.

V. 1. Σ., ἀσγήσαι. Drusius.
V. 2. Ἄλλος, παντελῶς γὰρ etc. Sic Basil.,
sine interpretis nomine.
V. 5. Ο', Θ., Φυλιστιεῖμ. Sic Basil.

Ibid. Ἀ., εἰσόδος Ἐμαῦ. Sic Eusebius *De locis
Hebraicis* apud Hieronymum, in *Λαδωεμάθ*, p. 459.
—Coislin. ad marg. A., Σ., εἰσόδου. Sed Eusebius,
l. c., uni tribuit Aquilæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	τόν. Ἄλλως, καὶ εἶπεν Ἐγλώμ πᾶσιν, ἐκ μέσου. Καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκότες αὐ- τῷ.	
20. εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἄαώδ καθήμενου κατὰ μόνας.	20. Καὶ Ἄωδ εἰσῆλθε πρὸς αὐ- τῶν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπεράφῳ.	20.
21.	21. Ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ. Ἄλλος, εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ.	21.
22.	22. Καὶ ἐπεισθήνεγκεν. Ἄλλος, καὶ ἐπεισθήγαγεν.	22.
23.	Φλογός. Ἄλλος, αἰχμῆς. 23. Ἄωδ. Ἄλλος, Ἄαώδ.	23
Εἰς τὰ πρόθυρα.	Τὴν προστάδα.	
24.	24. Ἐσφηνωμένοι. Ἄλλος, ἀπο- κεκλεισμένοι.	24.
	Μήποτε ἀποκενοὶ τοὺς πόδας αὐ- τοῦ. Ἄλλος, μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται.	
25.	25. Καὶ ὑπέμειναν ἕως ἡσχύνον- το. Ἄλλος, καὶ προσέμειναν αἰ- σχυνόμενοι.	25.
29.	29. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ἄλ- λος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.	29.
30.	30. Καὶ ἐνετράπη. Ἄλλος, καὶ ἐπαπεινώθη.	30.
31.	31. Δινάχ. Ἄλλος, Δινάθ. Ἄλ- λος, Ἄνάθ.	31.
Ἐτέλη τῶν βοῶν.	Ἐν τῷ ἀροτρόποδι τῶν βοῶν. Ἄλλος, ἐκτὸς μόσχων τῶν βοῶν.	Ἐν ἀροτρόποδι τῶν βοῶν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	bus, De medio. Et egressi sunt ab eo omnes, qui astabant ipsi.	
20. ingressus est ad eum Aaod, ipso sedente seorsum.	20. Et Aod ingressus est ad ip- sum, et ipse sedebat in cœnaculo.	20.
21.	21. In ventre ejus. <i>Alius</i> , in ventrem Eglom.	21.
22.	22. Et superimmisit. <i>Alius</i> , et induxit.	22.
	Flammam, <i>vel</i> mucronem. <i>Alius</i> , cuspidem.	
23.	23. Aod. <i>Alius</i> , Aaod.	23.
Per vestibula.	Vestibulum.	
24.	24. Coarctatæ. <i>Alius</i> , clausæ.	24.
	Nunquid forte evacuat pedes suos. <i>Alius</i> , num forte ad sellas sedet.	
25.	25. Et sustinuerunt quoadusque erubuerunt. <i>Alius</i> , et exspectave- runt pudefacti.	25.
29.	29. In die illo. <i>Alius</i> , in tempore illo.	29.
30.	30. Et confusus est. <i>Alius</i> , et humiliatus est.	30.
31.	31. Dinach. <i>Alius</i> , Linath. <i>Alius</i> , Anath.	31.
Stiva boum.	In vomere boum. <i>Alius</i> , extra vitulos boum.	In vomere boum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Judicum.

V. 8. Ἄλλος, εἰς χειρας. Basil.

Ibid. Ἄλλος, Μεσοποναμίας. Idem.

V. 12. Ἄλλος, ἐνώπιον. Basil.

V. 15. Ἐξαπέστειλαν. Basiliensis sic habet : Ο',

Θ., καὶ οἱ λοιποὶ, Ου, id est, οὕτως.

V. 16. Ἄ., Σ., γρόνθου παλασσιαίου etc. Has

lectiones ex Basiliensi mutuamur.

Ibid. Ἄλλος, ἐνδυμα. Basil.

V. 17. 'A., *πιμελής*. Σ., *παχύς*. Basil.
 V. 18. "Αλλος, *τούς αβροντας*. Basil.
 V. 19. Θ., *ἀπὸ τῶν γλυπτικῶν*. Basil. Hanc lectionem habet edit. Romana.
 Ibid. Θ., *τῶν μετὰ τῆς Γαλαγάλ*. Idem codex.
 Ibid. et V. 20. Omnes utriusque versus lectiones ex Basiliensi desumpsimus.
 V. 21. "Αλλος, *εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ*. Basil.

V. 22. "Αλλος, *καὶ ἐπεισήγαγεν*. Basiliensis et ibid. *αἰχμῆς*.
 V. 25. "Αλλος, *Ἀαώδ*. Basil. et sic semper ad vocem, *Ἀώδ*.
 Ibid. 'A., *παραστάδα*. Σ., *εἰς τὰ πρόθυρα*. Basil.
 V. 24. "Αλλος, *ἀποκεκλεισμένοι*. Basil.
 Ibid. "Αλλος, *μήποτε πρὸς δίφρους κάθεται*. Sic Basil. et cod. Alex.

CAPUT IV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בעיני 1	1.	1.
בחרשת 2	2.	2.
למשפט 5	5.	5.
מבני נפתלי 6	6.	6.
בידך 7	7.	7.
תפארתך 9	9.	9. Καύχημά σου.
קדשה		
קדוועך 10	10.	10.
והבר הקיני נפרד 11	11.	11.
עזאלך בעענים		
בידך הלא יהיה יצא לפניך 14	14.	14. Μητι οὐ Κύριος ἐξελεύσεται εἰς πρόσωπόν σου;
חרשת 16	16.	16.
לא נשאר		
נם 17	17.	17.
לקראת 18	18.	18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In oculis.	1. In conspectu.	1.
2. In Haroseth.	2. Haroseth.	2.
5. Ad iudicium.	5. In omne iudicium.	5.
6. De filiis Nephthali.	6. De filiis Nephthali.	6.
7. In manu tua.	7. In manu tua.	7.
9. Decor tuus.	9. Victoria.	9. Gloriatio tua.
In Cedus.	In Cedus.	
10. Et conclamavit.	10. Qui accitis.	10.
11. Et Heber Cinæus separavit se.	11. Haber autem Cinæus recesserat.	11.
Usque ad quercum in Sahanaim.	Usque ad vallem quæ vocatur Sennim.	
14. In manu tua, nonne Dominus egressus est ad facies tuas?	14. In manus tuas; en ipse ductor est tuus.	14. Nonne Dominus egredietur in faciem tuam?
16. Haroseth.	16. Haroseth.	16.
Non remansit.	Usque ad internecionem.	
17. Fugit.	17. Fugiens.	17.
18. In occursum.	18. In occursum.	18.

V. 25. Ἄλλος, καὶ προσέμειναν ἀσχυρόμενοι. Sic Basil. cum hac nota;

παν χω
διωρθ' ου.

Vide supra, cap. 1, v. 14.

V. 29. Ἄλλος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Basil.

V. 30. Ἄλλος, ἐταπεινώθη. Basil.

V. 31. Ἄλλος, Ἀνάθ. Ἄλλος, Ἀνάθ. Basil. Jam sæpe diximus litteras, A, Δ, Λ, frequenter commutari, ob similitudinem quam in mss. vetustioribus præferebant.

Ibid. Ἄ., ἐν διδακτῆρι. Σ., ἐχέτλη τῶν βοῶν etc. Ita Coislin.

[Διδακτῆρ, quasi dicas, instrumentum ad docendum boves. Quod respondet Hebraicæ voci דַבְרֵי. DRACH. l

CAPUT IV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΥΔΟΤΙΩΝ.

2.	1. Ἐνώπιον. Ἄλλος, ἐναντίον.	1.
5.	2. Ἀρισώθ. Ἄλλος, Ἀβεσώθ.	2.
6.	5. Εἰς κρίσιν. Ἄλλος, τοῦ κρινεσθαι.	5.
7.	6. Ἐκ τῶν υἰῶν Νεφθαλί.	6.
9. Ἀρίστειά σου.	7. Ἐν τῇ χειρὶ σου. Ἄλλως, εἰς χεῖράς σου.	7. Ἐν τῇ χειρὶ σου.
10.	9. Πρωτέρημα σου. Ἐκ Καδής. Ἄλλος, εἰς Κεδές.	9.
11.	10. Καὶ ἐδόθησεν. Ἄλλος, παρεγγεῖλεν.	10.
14. Εἰς χεῖρας σου, δρα Κύριος πρόρρηται σου.	11. Καὶ Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρίσθη. Ἄλλος, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναῖου ἐχωρίσθησαν. Ἔως δρυὸς πλεονεκτούντων. Ἄλλος, πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων.	11. Ἔως δρυὸς πλεονεκτούντων.
16.]	14. Ἐν χειρὶ σου. Οὐκ ἰδοὺ Κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; Ἄλλως, ἐν τῇ χειρὶ σου, ὅτι Κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου.	14. Οὐχὶ Κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου;
17.	16. Ἀρισώθ. Ἄλλος, δρυμοῦ. Οὐ κατελείφθη. Ἄλλος, οὐχ ὑπελείφθη.	16.
18.	17. Ἐφυγε. Ἄλλος, ἀνεχώρησεν.	17.
	18. Εἰς ἀπάντησιν. Ἄλλως, εἰς συνάντησιν.	18. Εἰς ἀπάντησιν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In conspectu. <i>Alius</i> , ante.	1.
2.	2. Arisoth. <i>Alius</i> , Abesothe.	2.
5.	5. In judicium. <i>Alius</i> , ut judicarentur.	5.
6.	6. Ex filiis Nephthali.	6.
7.	7. In manu tua. <i>Aliter</i> , in manus tuas.	7. In manu tua.
9. Præmia tua.	9. Primatus tuus. Ex Cades. <i>Alius</i> , in Cedes.	9.
10.	10. Et clamavit. <i>Alius</i> , præcepit.	10.
11.	11. Et Chaber Cinæus separatus erat. <i>Alius</i> , et qui prope Cinæum separati sunt. Usque ad quercum rapacium. <i>Alius</i> , usque ad quereum quiescentium.	11. Usque ad quercum rapacium.
14. In manus tuas. Vide Dominus præit tibi.	14. In manu tua. Nonne ecce Dominus ibit in conspectu tuo? <i>Aliter</i> , in manu tua; quia Dominus egredietur in conspectu tuo.	14. Nonne Dominus egredietur in conspectu tuo?
16.	16. Arisoth. <i>Alius</i> , querceti. Non relictus est. <i>Alius</i> , non re siduus fuit.	16.
17.	17. Fugit. <i>Alius</i> , recessit.	17.
18.	18. In occursum. <i>Aliter</i> , obviam.	18. In occursum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

ותאמר אליו		
פודה		
ותנסוד		
בשמיטה		
19 ותנסוד	19.	19.
פתח	20.	20.
פה		
21 בלאט	21.	21.
ותחקע		
ברקתו		
חוצנו		
והוארנדום ויעף וימת		
22 והנה ברק	22.	22.
נפל		
23 ויכנע	23.	23.
לפני		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Dixit ad eum.	Dixit ad eum.	
Declina.	Intra.	
Et operuit eum.	Et opertus ab ea.	
In tegumento crasso.	Pallio.	
19. Et operuit eum.	19. Et operuit eum.	19.
20. Ostium.	20. Ante ostium.	20.
Hic.	Hic.	
21. In silentio.	21. Abscondite.	21.
Et infixit.	Et posuit.	
In tempus ejus.	Supra tempus.	
Et fixit se.	Defixit.	
Et ipse soporatus erat, et lassatus, et mortuus est.	Qui soporem morti consocians defecit et mortuus est.	
22. Et ecce Barac.	22. Et ecce Barac.	22.
Cadens.	Jacentem.	
23. Et humiliavit.	23. Humiliavit ergo.	23.
Ad facies.	Coram.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Judicum,

V. 1. Ἄλλος, ἐναντίον. Basil.
 V. 2. Ἄλλος, Ἀθεσώθ. Basil.
 V. 5. Ad vocem, τῆς Βαρθήλ, in Basiliensi legitur ad marginem,
 O O ου
 O Θ χω
 il est, O, O. Hic notare videtur duas ignotas nobis τῶν O editiones, quæ οὕτως, sic, habebant. Postea vero, O, Θ., χωρίς, editionem quamdam O, Θ notare videtur, sive LXX Interpretum, et Theodotionis, quam frequenter memorat infra. Sed hæc admodum obscura sunt.

Ibid. Ἄλλος, τοῦ κρίνεσθαι. Basil.
 V. 6. Ἐκ τῶν υἱῶν Νεφθ. Basil. ad marg., ἀπὸ ἀπάξω πρὸς σέ, ad marg., Ἄ., ἐλκύσω πρὸς σέ. Σ., ἀθροῦσατε, dubium. Hebraicum est לִּיךְ אֶתְּמַתְּ. Ibid. O, Θ., ἐν τῇ χειρὶ σου. Basil. licet autem versu sequenti in hæc verba τῶν O, μετ' ἐμοῦ, hæc notat, O, χω, Θ., ου.
 Et v. 5. ad eorundem vocem, πορευομένη,
 τ
 παν χω
 διωρθ' ου

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Εἶπεν αὐτῷ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , εἶπε πρὸς αὐτόν.	
	Ἐκκλίνον. Ἄλλος, ἐκνευσον.	
	Περιέβαλεν. Ἄλλος, συνεκάλυψεν.	
Ἐν κοιμήτρῳ.	Ἐπιβολαίῳ. Ἄλλως, ἐν τῷ (ΑΙ. τῇ) δέρβει αὐτῆς.	Ἐν τῷ σάγῳ.
19. Καὶ συνεκάλυψεν αὐτόν.	19. Καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ περιέβαλεν αὐτόν.	19.
20.	20. Ἐν τῇ θύρᾳ. Ἄλλως, ἐπὶ τὴν θύραν.	20. Ἐν τῇ θύρᾳ.
	Ἦδε. Ἄλλως, ἐνταῦθα.	Ἐνταῦθα.
21.	21. Ἐν κρυφῇ. Ἄλλος, ἡσυχῇ. Καὶ ἐνέκρουσεν. Ἄλλως, καὶ ἐπηξεν.	21. Καὶ ἐνέκρουσεν.
	Ἐν τῇ γνάθῳ. Ἄλλως, ἐν τῷ κροταφῷ.	Ἐν τῇ γνάθῳ.
	Καὶ διεξήλθεν. Ἄλλως, καὶ ἤλασεν.	
Κεκαρωμένου αὐτοῦ ὃ δὲ ἐλειποθύμησεν. Ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ,	Ἐσκοτώθη, καὶ ἀπέθανε. Ἄλλως, ἀπεσκάρισεν καὶ ἐξέψυξεν.	
22. ἐφάνη Βαράκ.	22. Καὶ Ἰδοῦ Βαράκ.	22.
	Πεπτωκώς. Ἄλλως, ἐβριμμένος.	Πεπτωκώς.
23.	23. Καὶ ἐταπεινώσεν. Ἄλλως, καὶ ἐτρόπωσε.	23. Καὶ συνέτριψεν.
	Ἐνώπιον. Ἄλλως, ἐμπροσθεν.	Ἐνώπιον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Dixit ei. <i>Reliqui</i> , dixit ad eum.	
	Declina. <i>Alius</i> , deflecte.	
	Circumvolvit. <i>Alius</i> , cooperuit.	
In lecto.	Indumento. <i>Aliter</i> , in pelle sua.	In sago.
19. Et cooperuit eum.	19. Et cooperuit vultum ejus. <i>Aliter</i> , et circumvolvit eum.	19.
20.	20. In porta. <i>Aliter</i> , super porta.	20. In porta.
	Hic. <i>Aliter</i> , id. <i>alio verbo</i> .	Hic.
21.	21. In occulto. <i>Alius</i> , quiete.	21.
	Et impulit. <i>Aliter</i> , et fixit.	Et impulit.
	In gena. <i>Aliter</i> , in tempore.	In gena.
	Et pertransiit. <i>Aliter</i> , et penetravit.	
Soporato illo: ipse animo defecit. Eo autem defuncto,	Obtenebratus est, et mortuus est. <i>Aliter</i> , palpitavit et expiravit.	
22. apparuit Barac.	22. Et ecce Barac.	22.
	Prostratus. <i>Aliter</i> , projectus.	Prostratus.
23.	23. Et humiliavit. <i>Aliter</i> , et pro fligavit.	23. Et contrivit.
	In conspectu. <i>Aliter</i> , ante.	In conspectu.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Judicum.

Vide supra, cap. i, v. 14.

V. 9. Ἄ., καύχημά σου. Σ., ἀρίστετά σου. Basil.

Ibid. Ἄλλος, εἰς Κεδές. Basil.

V. 10. Ἄλλος, παρήγγειλεν. Basil.

V. 11. Ἄλλος, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐχωρίσθησαν. Basil. — Coislin. ad marg., οἱ Γ' καὶ Χάβερ δὲ Κεϊναίος ἐχωρίσθη. In textu vero, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου εἰς.

Ibid. Θ., ἕως etc. Ita Coislin. ad marg.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων. Basil.

V. 14. Has omnes versus decimi-quarti lectiones affert Basil.

V. 16. Ἄλλος, δρυμοῦ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, οὐχ ὑπελείφθη. Basil.

V. 17. Ἄλλος, ἀνεχώρησεν. Idem.

V. 18. Ο', Θ., εἰς ἀπάντησιν. Idem.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, εἶπε πρὸς αὐτόν. Basil. Itemque aliæ subsequentes hujusce versus lectiones.

Ibid. כַּחֲבַשׁ. Coislin. in textu, ἐν δέρβει, ad marg., ἐν περιβολαίῳ.

V. 19. Σ., καὶ συνεκάλυψεν etc. Ex Basil.

V. 20. Ο' ἄλλως, Θ., ἐνταῦθα. Ibid.

V. 21. Ἄλλος, ἡσυχῇ. Basil.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἐνέκρουσεν. Et Ο', Θ., ἐν τῇ γνά-

810. Ex eodem Basil. Ibid. Ο' ἄλλως, καὶ ἤλασεν.

vero lectio, ἀπεσάρτισεν καὶ ἐξέψυξεν, habetur in cod. Alex. ut et in Basil.

Ibid. Σ., κεκαρωμένου etc. Ex Basil. Postrema

V. 22. Ο', Θ., πεπτωκώς. Basil. Editio Romana,

CAPUT V JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
'Ελληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1 חֲשֵׁר	1.	1.
2 בִּפְרַע פְּרַעוֹת	2.	2.
בְּחֲנֹבֵד עַם		'Εν ἐκουσιασμῶ λαοῦ.
3 רֹדְנִים	3.	3.
4 גַּם שְׁבִימִים נִטְפֵי	4.	4.
5 זֶה סִינַי	5.	5.
6 חֲדָלוּ אֲרֻצֹּת	6.	6.
נְתִיבוֹת		
7 פְּרוּחַ בְּיִשְׂרָאֵל	7.	7.
8 יִבְחַר	8.	8.
אוֹ לֶחֶם שְׁעִירִים		
כֹּגֶן		
יִרְאֶה		'Οραθῆ.
וְרַמַּח		
בְּאַרְבַּעִים אֵלֶף בְּיִשְׂרָאֵל		
9 לְחַקְקֵי	9.	9. Τοῖς ἀκριβαζομένοις.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et cecinit.	1. Cecineruntque.	1.
2. In ulciscendo ultiones.	2. Vacat.	2.
In offerendo se spontaneum populus.	Qui sponte obtulistis.	In soontanea oblatione populi.
3. Principes.	3. Principes.	3.
4. Etiam cœli stillaverunt.	4. Cœli ac nubes distillaverunt aquis.	4.
5. Iste Sinai.	5. Et Sinai.	5.
6. Cessaverunt semitæ. Semitas.	6. Quieverunt semitæ. Semitas.	6.
7. Pagi in Israel.	7. Fortes in Israel.	7.
8. Elegit.	8. Elegit.	8.
Tunc bellum portis.	Nova bella elegit Dominus, et portas hostium ipse subvertit.	
Clypeus. Conspicietur. Et lancea.	Clypeus. Apparuerint. Hasta.	Visus sit.
In quadraginta millibus in Israel.	In quadraginta millibus Israel.	
9. Ad scribas.	9. Principes.	9. Legislatoribus.

ἐρέμιμνος.

V. 23. Καὶ ἐταπεινώσεν. Sic Alex. in textu, et Basil. ad marg. Θ., καὶ συνέτριψεν. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἐνώπιον. Basil., atque ita habet cod. Alex. Hujus versus lectiones posteriores sunt edit. Rom.

CAPUT V JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
- 2. Ἐν τῷ ἀποκαλύψεσθαι κεφαλάς.

- 1. Καὶ ἦσαν. Ἄλλος, καὶ ἦσεν.
- 2. Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγούς. Ἄλλως, ἀπεκαλύφθη ἀποκάλυμμα.

- 1. Καὶ ἦσαν.
- 2. Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγούς.

Ἐν προαιρέσει λαοῦ.

- 3.
- 4.
- 5. Τουτέστι τὸ Σινά.
- 6. Ἐπαύθησαν ὁδοί.

Ἐν προαιρέσει λαοῦ. Ἄλλως, ἐν τῷ ἐκουσιασθῆναι λαόν.

- 3. Σατράπαι. Ἄλλος, ὑπαρχοί.
- 4. Καὶ ὁ οὐρανὸς ἐστήξε. Ἄλλος, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐταράχθη.

- 3.
- 4.

- 7.
- 8.
- 9. Εἰς τὰ προστάγματα.

- 5. Τοῦτο Σινά.
- 6. Ἐξέλιπον ὁδοί. Τρίβους. Ἄλλως, ἀτραπούς.
- 7. Δυνατοὶ Ἰσραήλ. Ἄλλος, κατακοιῶντες ἐν Ἰσραήλ.

- 5.
- 6. Τρίβους.
- 7.

- 8. Ἡρετίσαντο. Ἄλλως, ἐξελέξαντο. Τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων. Ἄλλος, ὡς ἄρτον κριθίνων. Θυρεός. Ἄλλος, ἀσπίς. Ὑφθῆ. Λόγχη. Ἄλλος, σκέπη σανίδων σειρομαστῶν.

- 8. Ἡρετίσαντο.

Ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. Ἄλλος, μετὰ τεσσαράκοντα χιλιάδων ἐν Ἰσραήλ.

- 9. Τοῖς ἀκριθαζομένοις. Ἄλλως, εἰς τὰ διατεταγμένα.

- 9. Τοῖς ἀκριθαζομένοις.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1.
- 2. In revelando capita.
- 3.
- 4.
- 5. Hoc est Sina.
- 6. Cessaverunt viæ.

- 1. Et cecinerunt. *Alius*, et cecinit.
- 2. In imperando duces. *Aliter*, revelata est revelatio. In proposito populi. *Aliter*, dum sponte se offerret populus.

- 1. Et cecinerunt.
- 2. In imperando duces. In proposito populi.

- 7.
- 8.

- 3. Satrapæ. *Alius*, principes.
- 4. Et cœlum stillavit. *Alius*, et cœlum turbatum est.

- 3.
- 4.

- 9. In mandata.

- 5. Hoc Sina.
- 6. Reliquerunt vias. *Semitas. Aliter*, calles.
- 7. Potentes Israel. *Alius*, habitantes in Israel.
- 8. Cooptarunt. *Aliter*, elegerunt. Tunc pugnaverunt civitates principum. *Alius*, quasi panem hordeaceum. Clypeus. *Alius*, aspis. Apparuerit. Lancea. *Alius*, tegumentum asserum hastarum. In quadraginta millibus in Israel. *Alius*, cum quadraginta millibus in Israel.
- 9. Legislatoribus. *Aliter*, ad ea quæ disposita sunt.

- 5.
- 6. *Semitas.*
- 7.
- 8. Cooptarunt.

- 9. Legislatoribus.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΣ.

המנדחבים בעם

10 אתנת
צתרח 10.שיח
11 משאבים 11.פרדו
12 קם 12.
13 אז ירד שרד 13.לאדיריכ
ירדלי בגבורים

14 מני אשרים שרשם בעמלק 14.

אחריק בנימין בעמסיך

בחקקים
משנים בשבט ספ

15 תשרי 15.

שלח ברגליו

בפלגת ראיבן גדלים חקקילב

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

Spontanei in populo.

Qui propria voluntate obtulistis vos.

10. Asinas.
Candidas.10. Asinos.
Nitentes.

10.

Meditemini.

Loquimini.

Colloquamini.

11. Loca ubi hauritur aqua.

11. Et hostium suffocatus est exercitus.

11. Connumerantium.

Villæ ejus.

In fortes.

Loquens.

12. Surge.

12. Surge.

12.

13. Tunc dominabitur superstes.

13. Salvatæ sunt reliquiæ populi.

13.

Illustribus.

Vacat.

Salvatis.

Dominabitur mihi in fortibus.

In fortibus dimicavit.

14. De Ephraim radix eorum in Amalec.

14. Ex Ephraim delevit eos in Amalec.

14.

Post te Benjamin in populis tuis.

Et post eum ex Benjamin in populos tuos.

Legislatores.

Principes.

Legislatores.

Trahentes in virga scribæ.

Qui exercitum ducerent ad belaudum.

15. Et principes.

15. Duces.

15.

Missus est in pedibus suis.

Vestigia sunt secuti.

In divisionibus Ruben magni præceptores cordis.

Diviso contra se Ruben, magnanimorum reperta est contentio.

Cogitationes.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

10. Ὀνάδων.
Στιλβουσῶν.
Φθέγγασθε.
11. Συμπινόντων.
Ἀτείχιστοι.
12.
13. Λεΐψανον.
14.
Ἀκολουθήσω σοι Βενιαμὴν μετὰ πῶν λαῶν τῶν περὶ σέ.
Ἐπιτάσσοντες.
Διδάσκοντες μετὰ ράβδου γράμ-
μα.
15.
Ἀπέλυσεν τοὺς πόδας αὐτοῦ.
Ἀκρίθειαι.
10. Ὀνου θηλείας.
Λαμπήνων. Ἄλλως, λαμπουσῶν.
Ἄλλως, μεσημβρίας.
Διηγείσθε.
11. Ὑδρευομένων.
Φράζων. Ἄλλως, αὖξησον.
12. Ἀνάστα.
13. Τότε κατέβη κατάλειμμα.
Ἄλλος, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχύς αὐτοῦ.
Τοὺς ἰσχυροῖς.
Κατέβη αὐτῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς ἐξ ἐμοῦ. Ἄλλος, ἐπικατέβη αὐτοῖς ταπεινώσόν μοι τοὺς ἰσχυρότερος μου.
14. Ὁ λαὸς Ἐφραΐμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι. Ἄλλως, Ἐφραΐμ ἐξεβρίζωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Ἀμαλήκ.
Ἐξερουνῶντες.
Ἐλκοντες ἐν ράβδῳ διηγήσεως γραμματέως. Ἄλλως, ἐνισχύοντες ἐν σκήπτρῳ.
15. Καὶ ἀρχηγοί. Ἄλλος, καὶ ἀρχοντες.
Ἐξέτεινεν. Ἄλλως, ἀπέστειλεν ἐν ποσὶν αὐτοῦ.
Εἰς τὰς μερίδας Ῥουβὴν, μεγάλοι ἐξικνούμενοι καρδίαν. Ἄλλος,
10. Ὑποζυγίων.
11.
Ἐνίσχυσον.
12. Ἐξανίστατο.
13.
14. Ὁ λαὸς Ἐφραΐμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι.
15.
Ἐπισπῶμενοι ἐν ράβδῳ διηγήσεως.
15.
Ἐξέτεινεν.
Διαλογισμοί.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10. Asinarum.
Splendentium.
Loquimini.
11. Compotantium.
Non muris cincti.
12.
13. Reliquum.
14.
Sequar te Benjamin cum populis tuis circa te.
Præcipientes.
Docentes cum virga scripturam.
15
Dissolvit pedes suos.
Accurationes.
- Qui sponte agitis in populo.
Alius, potentes populi.
10. Asinæ femellæ.
Lampenarum. *Aliter*, fulgentium. *Aliter*, meridiei.
Narrate.
11. Haurientium aquam.
Loquens. *Aliter*, auge.
12. Surge.
13. Tunc descendit residuum.
Alius, tunc magnificata est fortitudo ejus.
Fortibus.
Descendit ei in potentibus ex me. *Alius*, descendit in ipsis: humilia mihi fortiores me.
14. Populus Ephraim ultus est eos in valle. *Aliter*, Ephraim eradicavit eos in Amalec.
Post te Benjamin in populis tuis.
Perscrutantes.
Trahentes in virga narrationis scribæ. *Aliter*, prævalentes in sceptro.
15. Et duces. *Alius*, et principes.
Extendit. *Aliter*, misit in pedibus suis.
In portionibus Ruben magni pervestigantes cor. *Alius*, in divi-
10. Subjugalium.]
11.
Robora.
12. Exsurrexit.
13.
14. Populus Ephraim ultus est eos in valle.
Attrahentes in virga narrationis.
15.
Extendit.
Cogitationes.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

16. למה ישבת בין המשפטים

16.

16. Ἴνατί μοι κάθησαι ἀνάμεσσι
τῶν κλήρων.

לשמע שרקות עזרים

לפלות ראוּבן גדלים חקרי לב

Διαιρέσεις τοῦ Ῥουβὴν μεγάλαι
ἀκριβολογίαι καρδίας.

17. אשר ישב

17.

17.

העל־מפרציו

18. חרף

18.

18.

19. מרדמי שדה
בצע כסף

19.

Ἵψη χώρας.
19.

20. ממסלותם

20.

20.

נלחמו

21. גרשם

21.

21.

נחל קדומים

Καυσῶνων.

22. אז הלכו

22.

22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

16. Ut quid sedisti inter ordines
duos.

Ad audiendum sibilos gregum.

16. Quare habitas inter duos
terminos.

Ut audias sibilos gregum.

16. Ut quid mihi sedes inter
sortes.In divisionibus Ruben, magna
scrutationes cordis.Diviso contra se Ruben, magno-
rum reperta est contentio.Divisiones Ruben magni accu-
rati sermones cordis.17. Aser sedit.
Et super fracturas suas.17. Aser habitabat.
In portubus.

17.

18. Repudiavit.

18. Obtulerunt.

18.

Altitudines agri.

In regione Merome.

Excelsa regionis.

19. Cupiditatem argenti.

19. Et tamen nihil tulere præ-
dantes.

19.

20. De exaltationibus suis.

20. Manentes in ordine et cursu
suo.

20.

Pugnaverunt.

Pugnaverunt.

21. Devolvit eos.
Torrens Cadumim.21. Traxit cadavera eorum.
Torrens Cadumim.21.
Æstuum.

22. Tunc contusi sunt.

22. Ceciderunt.

22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ἐν διαιρέσει Ῥουβὴν μεγάλοι ἀκρι-
βασμοὶ καρδίας.

16. Διὰ τί ἐγκάθισαι ἀναμέσον
τῶν μετεχομένων. (Αἱ μετα-
χμίων.)

16. Εἰς τί ἐκάθισαν ἀναμέσον τῆς
διγομίας.

16. Εἰς τί ἐκάθισαν ἀναμέσον
τῶν Μωσφεθαίμ.

Τοῦ εἰσακούειν συρισμοῦ ἀγελῶν.
"Ἄλλος, τοῦ εἰσακούειν συρισμοῦ
ἐξεγειρόντων. "Ἄλλος, συρισμοῦς
ποιμνίων. "Ἄλλος, σύριγγος ποι-
μένων.

Ἐξιγνιασμοὶ καρδίας.

Τοῦ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ῥουβὴν.
"Ἄλλως, εἰς διαιρέσεις Ῥουβὴν
μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρδίας.

Τοῦ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ῥουβὴν.

17.

17. Ἄσῆρ ἐκάθισεν. "Ἄλλως,
παρῶκησεν.

17. Κατῶκησεν.

Ἐπὶ διεξόδοις. "Ἄλλος, ἐπὶ τὰς
διακοπάς. "Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διαλύ-
σεις.

18.

18. Ὠνείδισας. "Ἄλλως, ὠνε-
δισε.

18. Ὠνείδισας.

Ἵψηλῶν χωρῶν.

"Ἵψη ἀγροῦ.

19.

19. Δῶρον ἀργυρίου. "Ἄλλος,
πλεονεξίαν.

19

20.

20. Ἐκ τριῶν αὐτῶν. "Ἄλλος,
ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν.

20.

Παρετάξαντο. Οἱ λοιποὶ, ἐπολέ-
μησαν.

21.

21. Ἐξέσυρεν. "Ἄλλος, ἐξέβα-
λον.

21. Ἐξέσυρον.

Αἰγίων φάραγξ.

Χειμάρβρους ἀρχαίων. "Ἄλλως,
Καθημείμ.

Καθησίμ.

22.

22. Ὅτε ἐνεποδίσθησαν. "Ἄλλος,
τότε ἐνευροχοπήθησαν.

22. Ἀνεκόπησαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

16. Quare sedes inter vicinias.

sione Ruben magna statuta cordis.

16. Ad quid sederunt inter me-
dium digomiaæ.

16. Ad quid sederunt inter Mo-
sphethaim.

Ad audiendum sibilum gregum.
Alius, ad audiendum sibilum ex-
pergeficientium. Alius, sibilos o-
villum. Alius, fistulam pastorum.

Ἐρvestigationes cordis.

Ad pertranseundum ad ea quæ
sunt Ruben. Aliter, in divisionibus
Ruben magnæ perscrutationes cor-
dis.

Ad pertranseundum ad ea quæ
sunt Ruben.

17.

17. Aser sedit. Aliter, habitavit.
Super exitus. Alius, super di-
scissiones. Alius, super diremption-
es.

17. Habitavit.

18.

18. Improperasti. Aliter, im-
properavit.

18. Improperasti.

Excelsas regiones.

Excelsa agri.

19.

19. Donum argenti. Alius, ava-
ritiam.

19.

20.

20. F semitis suis. Alius, ex
ordine suo.

20.

Castrametati sunt. Reliqui, pu-
gnaverunt.

21

Caprarum vallis.

21. Devolvit. Alius, cjecerunt.
Torrens antiquorum. Aliter, Ca-
cemim.

21. Devolverunt.
Cadesim.

22.

22. Quando impediti sunt. Alius,
tunc nervi præcisi sunt.

22. Recisi sunt.

עקב־יסוס מחדרת דדרות אביריז

23 ארז ארזר ישביה

לעזרת יהוה בגברים

25 אדירים

26 להלכות עמלים

והלכות

מחקה ראשו ומוחצה ודלפה רקח

27 בין רגליה כרע נפל

כרע
שם נפל

שחד

28 בעד האשנב

לבוא
מדוע אחרד פעמי

29 תשיב אבריה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Calcantes equi a calcitratibus, calcitratibus fortium ejus.

23. Maledicite maledicendo habitatores ejus.

Ad auxilium Domini in fortibus.

25. Illustum.

26. In malleum laborantium.

Contudit.

Amovit caput ejus, et transfixit et penetravit tempus ejus.

27. Inter pedes ejus incurvatus est, cecidit.

Curvavit se.

Ibi cecidit.

Vastatus.

28. Per cancellum.

Ad veniendum.

Cur tardaverunt incessus.

29. Convertēbat dicta sua.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

....

23.

25.

26.

27.

28.

29.

VULGATA LATINA.

Ungula equorum ceciderunt fugientibus impetu.

23. Maledicite habitatoribus ejus.

In adjutorium fortissimorum ejus.

25. Principum.

26. Ad fabrorum malleos.

Percussitque.

Quærens in capite vulneri locum, et tempus valide perforans.

27. Inter pedes ejus ruit.

Volvehatur.

Jacebat.

Exanimis et miserabilis.

28. De cœnaculo.

Regredi.

Quare tardaverunt pedes.

29. Hæc verba respondit.

23.

25.

26.

27.

Ἐξαμψε.
Ἐξαμψε.

28.

29.

AQUILA.

...decus irruentium.

23.

25.

26.

27.

Curvavit se.

Curvavit se.

28.

29.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

Πτέρναι ἴππου, σπουδῇ ἔσπουσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ὀμαλιεὶ αὐτοῦς ἢ σπέρνα μου, τὰς ὕθρεις ἐκστάσεως αὐτῶν. Ἄλλως, Ἄμμαδαρωθὸν δυνατῶν αὐτοῦ.

23.

23. Καταράσθε· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κατοικῶν αὐτήν.

23. Καταράσει καταράσθε τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτήν.

25.

Εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς. Ἄλλος, βοηθὸς Κύριος ἐν μαχηταῖς.

Ἐν δυνάστατις.
25. Ἰσχυρῶν.

26.

25. Ὑπερεχόντων. Ἄλλος, ὑπερεκχόντων. Ἄλλος, δυναστῶν. Ἄλλος, ἐκχόντων.

26.

26. Εἰς σφύραν κοπιόντων. Ἄλλος, τοῦ εἰς τέλος ἀχρειώσαι.

Ἐσφυροκόπησεν. Ἄλλος, συνετέλεσεν.

Διήλασε διὰ τοῦ κροτάφου αὐτοῦ τὴν πᾶσσαλον, καὶ ἔθλασε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Διήλωσε κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε, διήλωσε κροτάφον αὐτοῦ.

Ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔθλασε, καὶ διήλασε τὴν γνάθον αὐτοῦ.

27.

27. Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατεκυλίσθη, ἔπεσε. Ἄλλος, βαρυνθεὶς ἔπεσε.

27.

Κατακλιθεὶς.

Ἐν ᾧ ἔκαμψεν. Ἄλλως, ἐκεῖ ἔπεσεν. Ἄλλος, ἀφύπνωσεν.

Συγκάμψας.
Ἐν ᾧ ἔκαμψεν.

Ταλαίπωρος. Ἄλλως, ἐξοδευθεὶς.

Ταλαίπωρος.

28.

28. Διὰ τῆς δικτυωτῆς. Ἄλλως, ἐκτὸς τοῦ τοξικοῦ.

28. Διὰ τῆς δικτυωτῆς.

Παραγενέσθαι. Ἄλλος, ἐλθεῖν.

Διότι πόδες. Ἄλλως, διότι ἐχρόνισαν πόδες. Ἄλλος, διότι ἡσχάτησεν.

Παραγενέσθαι.
Διότι πόδες.

29.

29. Ἀπεκρίνατο. Ἄλλως, ἀπέτρεψε λόγους αὐτῆς.

29. Ἀπεκρίνατο.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Calcanei equi, festinatione festinaverunt fortes ejus. *Alius*, et complanabit eos calcaneus meus, contumelias excessus eorum. *Aliter*, Ammadaroth potentium ejus.

23. Maledictione maledicite edis qui inhabitant eam.

23. Maledicite. Maledictus omnis qui inhabitat eam.

In dynastis.

In auxilium in potentibus. *Alius*, adjutor Dominus in bellatoribus.

25. Fortium.

25. Præstantium. *Alius*, super-effundentium. *Alius*, potentium. *Alius*, effundentium.

26.

26. In malleum laborantium. *Alius*, ut in fine inutile reddat.

Malleo terebravit. *Al.*, confecit.

Perforavit caput ejus et percussit: perforavit tempus ejus.

Abscidit caput ejus, et confregit, et perforavit maxillam ejus.

27. Inter pedes ejus involutus est, cecidit. *Alius*, aggravatus cecidit.

27.

Procumbens.

In quo curvavit se. *Aliter*, ibi cecidit. *Alius*, obdormivit.

Convolutus.
In quo curvavit se.

Miserabilis. *Aliter*, expirans.

Miserabilis.
28. Per cancellum.

28. Per cancellum. *Aliter*, extra fenestellam.

Accedere. *Alius*, venire.

Accedere.
Cur pedes.

Cur pedes. *Aliter*, cur tardaverunt pedes. *Alius*, cur tardavit.

29. Respondit.

29. Respondit. *Aliter*, avertit verba sua.

Trajecit per tempus ejus paxillum, et confregit caput ejus.

27.

28.

29.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
םח ךחמ ךח 30	30.	30.
שכשה תאש 31	31.	31.
בגבר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
30. Amasia, amasiæ duæ.	30. Et pulcherrima feminarum eligitur ei.	30.
31. Secundum exitum solis.	31. Sicut sol in ortu suo.	31.
In fortitudine sua.	Splendet.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Judicum.

V. 1. Basiliensis ut et codex Alexandrinus in textu habet, καὶ ἦσαν. Basil. ad marg., Ο', Θ., καὶ ἦσαν, quam lectionem in textu habet edit. Rom.
 V. 2. Lectionem Symmachi effert Basil. Ο', Θ., ἐν τῷ ἀρξασθαι ἀρχηγούς. Basil., et ita quoque Alex. Alexandrinus itaque codex τῶν Ο', ubique fere Θ. sequitur. Si secus accidat admonebimus.
 Ibid. 'A., ἐν ἔκουσισαμῶ λαοῦ. Ο', Θ., ἐν προαιρέσει λαοῦ. Basil.
 V. 3. Ἄλλος, ὑπερχοι. Basil. Sequentis item versus lectiones ex Basil.
 V. 5. Σ., τούτέστι τὸ Σινά. Basil.
 V. 6. Σ., ἐπαύθησαν ὁδοί. Basil. Ibid. Ο', Θ., τρέβους. Basil.
 V. 7. Ἄλλος, κατοικοῦντες ἐν Ἰσραήλ. Idem.
 V. 8. Ο', Θ., ἤρετισαντο. Sic Basil. Alex. vero, ἤρετισαν.
 Ibid. Ἄλλος, ὡς ἄρτον χρίθινον. Sic Basil. Mira interpretationum varietas. Verum hic interpretis ὀρή pro pane, םיךעו pro hordeo habuit.
 Ibid. 'A., ὄραθη. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, σκέπη σανίδων σειρομαστῶν. Sic Basil. Codex vero Alex., σκέπη νεανίδων σειρομαστῶν.
 Ibid. Ἄλλος, μετὰ τεσσαράκοντα etc. Basil.
 V. 9. 'A., Ο', Θ., τοὶς ἀκριθαζομένοις. Σ., εἰς τὰ προστάγματα. Vide quæ diximus ad Gen. xlii, 10.
 Ibid. Ἄλλος, οἱ δυνατοὶ τοῦ λαοῦ. Sic Basil. et ita legitur in cod. Alex.
 V. 10. Σ., ὀνάδων. Θ., ὑποσυγίων. Basil. Lectionem Theodotionis habet codex Alex.
 Ibid. Σ., στιλοβουσῶν. Ἄλλως, λαμπουσῶν. Hæc Basil. Ἄλλως, μεσημβρίως. Pro hac una Hebraica voce ןתדבש editio Romana habet, μεσημ-

βρας. Basil. in textu, et cod. Alex., λαμπηῶν.
 Ibid. 'A., ὀμιλεῖτε. Σ., φθέξασθε. Basil. Codex autem Alex., φθέγξασθαι, mendose, ut videtur, pro φθέγξασθε.
 V. 11. 'A., καταλεγόντων. Σ., συμπινόντων. Basil. Ο', ὑδρευομένων., Alex., εὐφφραινομένων.
 Ibid. 'A., Ο', φράζων. Σ., ἀτείχιστοι. Θ., ἐνίσχυσον. Basil. Cod. Alex. item habet, ἐνίσχυσον. Aquila vocem Hebraicam ןתדבש expressit Græcis litteris, quare melius forte scribatur etiam Latine Phrazon.
 V. 12. Θ., ἐξανίστατο. Basil.
 V. 13. Ἄλλος, τότε ἐμεγάλυνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. Σ., λείψανον. Basil. Codex Alex., τότε ἐμεγάλυνεν ἡ ἰσχὺς.
 Ibid. 'A., τοὶς σωζομένοις. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἐπικατέθη αὐτοῖς etc. Basil.
 V. 14. Ο', Θ., ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοῦ ἐν κοιλάδι. Basil. Sic item Alex. Theodotio verit̄ ac si legisset ןתעו.
 Ibid. Σ., ἀκολουθήσω σοι etc. Basil.
 Ibid. 'A., ἀκριθασταί. Σ., ἐπιτάσσοντες. Basil.
 Ibid. Σ., διδάσκοντες μετὰ ῥάβδου γράμμα etc. Basil.
 Postrema lectio, ἐνίσχυνοντες ἐν σκήπτρῳ, est fortassis Aquilæ, qui ןתעו verit̄ sceptrum, Gen. xlii, 10, et Jos. 1, 12.
 V. 15. Ἄλλος, καὶ ἄργοντες. Basil.
 Ibid. Σ., ἀπέλυσεν τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ο', Θ., ἐξέτεινεν. Basil. Hic Alex. non sequitur Ο', Θ., si fides edito Waltoniano.
 Ibid. Ἄλλος, ἐν διαιρέσει ῥουθὴν μεγάλοι ἀκριθασμοὶ καρδίας. Basil.
 Ibid. 'A., διαλογισμοί. Σ., ἀκριθεται, Sic Basil. qui eod. loco habet, Ο', ἀκριθασμοί. Verum existimo hic interpretum nomina commutata fuisse, et lectionem allatam, nempe ἐν διαιρέσει ῥουθὴν

CAPUT VI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בני 1	1.	1.
תתדמרת 2	2.	2.
ותדמרת		
א 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In oculis.	1. In conspectu.	1.
2. Antra.	2. Antra.	2.
Et munitiones.	Et munitissima ad repugnandum loca.	
3. Si.	3. Cumque.	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
30.	30. Οικτιρῶν οικτειρήσει. "Αλλος, φιλιάζοντα φίλοις.	30.
31.	31. Καθὼς ἡ ἀνατολή τοῦ ἡλίου. "Αλλως, ὡς ἐξοδος ἡλίου. Ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ. "Αλλως, ἐν δυνάμει.	31. Καθὼς ἡ ἀνατολή τοῦ ἡλίου. Ἐν δυναστεία αὐτοῦ.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
30.	30. Misericors miserebitur. <i>Alius</i> , amicitias habentem amicis.	30.
31.	31. Sicut ortus solis. <i>Aliter</i> , sicut exitus solis. In potentia sua. <i>Aliter</i> , in virtute.	31. Sicut ortus solis. In potentia sua.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Judicum.

μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας, esse Aquilæ, qui p̄ semper vertit, ἀκίβρασμα, vel, ἀκίβρασμός.

V. 16. Ἄ., ἰνατί μοι etc. Has omnium interpretationem lectiones affert Basiliensis, cui patrocinatur Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum, ubi sic legitur, Μοσφεθάμ, Ἀκύλας, τῶν κλήρων. Σύμμαχος, τῶν μετεχομένων: ubi Basiliensis habet, μετεχμίων pro μεταχιμίων. — Coislin. ad marg., Ἄ., κλήρων. Σ., μετεχμίων pro μεταχιμίων.

Ibid. Ἄλλος, τοῦ εἰσακούειν etc. Hæ omnes lectiones ex Basiliensi. In edit. Rom. legitur, τοῦ ἀκούσαι.

Ibid. Ἄ., διαίρεσις τοῦ Ῥουθὴν etc. Has lectiones habet Basiliensis.

V. 17. Ἄλλως, παρῴκησεν. Sic Basil. atque ita habet Alex. Θ., κατόκησεν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διακοπὰς. Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διαλύσεις. Basil.

V. 18. Ο, Θ., ὠνείδισας. Basil.

Ibid. Ἄ., ὕψη χώρας. Σ., ὕψηλῶν χωρῶν. Basil.

V. 19. Ἄλλος, πλεονεξίαν. Alex. habet, πλεονεξίαν ἀργυρίου.

V. 20. Ἄλλος, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν. Basil. Sic etiam Alex.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐπολέμησαν. Basil. Sic etiam effert Alex.

V. 21. Ἄλλος, ἐξέβαλον. Θ., ἐξέσυρον. Basil. Alex. autem habet, ἐξέβαλεν.

Ibid. Ἄ., καυσῶνων. Ita Coislin. in marg., et in textu, Καδημείν.

Ibid. Σ., αἰγίων φάραξ etc. Basil., forte αἰγῶν.

V. 22. Ἄλλος, τότε ἀπεκόπησαν. Θ., ἀνεκόπησαν. Alex., τότε ἀπεκόπησαν.

Ibid. Interpretationem Aquilæ Græce non habemus, sed interpres Procopii sic, *Madoroth Aquylas*

(sic) *exposuit, decus irruentium*. Reliquæ interpretationes ex Basil.

V. 23. Θ., καταράσει etc. Sic Basil. Ita legitur quoque in Alex. qui tamen habet αὐτῆς pro αὐτῆν.

Ibid. Ἄλλος, βοηθὸς Κύριος ἐν μαχηταῖς. Θ., ἐν δυνάσταις. Basil. Alexandr. habet ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς.

V. 25. Has omnes lectiones ex Basil. mutuamur. Alex. ut Θ. habet ἰσχυρῶν.

V. 26. Ἄλλος, τοῦ εἰς τέλος ἀγρειῶσαι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, συνετέλεσεν. Basil. Cod. Alex., συνέθλασεν. Forte melius.

Ibid. Θ., ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν etc. Hanc interpretationem Theodotioni adscribit Basiliensis codex: eaque est vere Theodotionis. Sequentem etiam eidem attribuit, lapsu graphico ut videtur; nam est, ni fallor, Symmachi.

V. 27. Ἄλλος, βαρυνθεὶς ἐπεσε. Basil.

Ibid. Ἄ., ἐκχμψε. Θ., συγκάμφας. Basil. Codex Alex. habet, συγκάμφας.

Ibid. Ἄ., ἐκχμψε. Ο, Θ., ἐν ᾧ ἐκχμψεν. Basil. qui

addit, παν χω. Vide ad cap. i, v. 14. Reliquæ lectiones ex Basiliensi.

Ibid. Ο, Θ., τάλαιπωρος. Basil.

V. 28. Ο, Θ., διὰ τῆς δικτυωτῆς. Basil., sic etiam cod. Alex.

Ibid. Ο, Θ., παραγενέσθαι etc. Basil.

Ibid. Ο, Θ., διότι πόδες etc. Basil. Codex autem Alex., διατί ἐχρόνισαν ἰχνη.

V. 29. Ο, Θ., ἀπεκρίνατο etc. Basil.

V. 30. Ἄλλος, φιλιάζοντα φίλοις. Sic Basil. Sed Alex., φιλιάζων φίλοις.

V. 31. Ἄλλος, ὡς ἐξοδος ἡλίου. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἐν δυναστεία αὐτοῦ. Basil. Alex. vero, ἐν δυναστείαις αὐτοῦ.

CAPUT VI. JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐνώπιον. Ἄλλως, ἐναντιον.	1. Ἐναντίον.
2.	2. Μάνδρας. Ἄλλως, τρυμαλιάς.	2. Μάνδρας.
Καὶ τὰ φρούριτζ.	Καὶ τὰ κρεμαστὰ. Ἄλλος, τοῖς δορυρώμασιν.	
3.	3. Ἐάν. Ἄλλος, ὄτε.	3.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. In conspectu. <i>Aliter</i> , ante.	1. Ante.
2.	2. Speluncas. <i>Aliter</i> , foramina. Et pensilia. <i>Alius</i> , munimentis	2. Speluncas.
3.	3. Si. <i>Alius</i> , cum.	3.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
זרע		
4 וישחיתו ארביסו הארץ	4.	4.
ולא ישאירו		
ושה ושור		
5 ומקניהם יעלו	5.	5.
יבאו בארץ לשוחה		
7 ויהי כידועקו	7.	7.
8 העליתי	8.	8. Ἀνήγαγον.
10 ויטבים	10.	10.
11 תחת האלה אשר בעפרה	11.	11.
חבטו חטים		
12 גבר החיל	12.	12. Ἰσχυρὸς ἦν εὐπορία.
13 נמשע	13.	13.
ויהנו		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Serebat.	Sevisset.	
4. Et corrumpabant productionem terræ.	4. Sicut erant in herbis cuncta vastabant.	4.
Et non relinquebant.	Nihilque omnino . . . relinquebant.	
Et agnum et bovem.	Non oves non boves.	
5. Et greges eorum ascendebant.	5. Et universi greges eorum veniebant.	5.
Veniebant in terram ad corrumpendum eam.	Quidquid tetigerant devastantes.	
7. Et fuit cum clamassent.	7. Et clamavit.	7.
8. Ascendere feci.	8. Vos feci conscendere.	8. Reduxi.
10. Habitantes.	10. Habitatis.	10.
11. Sub quercu, quæ in Hophra.	11. Sub quercu quæ erat in Ephra.	11.
Excutiens frumenta.	Excuteret atque purgaret frumenta.	
12. Potens virtute.	12. Virorum fortissime.	12. Fortis abundantia.
13. Dereliquit nos. Et dedit nos.	13. Dereliquit nos. Tradidit.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- Ἔσπειραν. Ἄλλως, ἔσπειραν ἀνὴρ.
4. Κατέφθειραν τοὺς καρποὺς αὐτῶν. Ἄλλως, διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς.
Καὶ οὐ κατελείποντο. Ἄλλως, οὐχ ὑπελείποντο.
Οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταῦρον. Ἄλλως, καὶ ποιμνιον καὶ ταῦρον.
5. Καὶ αἱ κτήσεις αὐτῶν ἀνεβαινον. Ἄλλως, καὶ τὰ κτήνη. Ἄλλως, καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν παρέφερον.
Καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειρον αὐτήν. Ἄλλως, παρεγένοντο ἐν τῇ γῇ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.
7. Καὶ ἐδόησαν. Ἄλλως, καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκέκραζαν.
8. Ἀνήγαγον. Ἄλλως, ἐξειλάμην. Ἄλλως, ἀναδιθάσας.
10. Κάθησθε. Ἄλλως, καθήστε. Ἄλλως, κατοικεῖτε.
11. Ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν Ἀφρα. Ἄλλως, Ἐφραθά. Ἄλλως, ὑπὸ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθά. Ῥαβδίζων σίτον. Ἄλλως, ἐράβδιζεν πυρούς.
12. Ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων. Ἄλλως, δυνατὸς τῇ ἰσχυί.
13. Ἐξέβρωψεν. Ἄλλως, ἀπόωσατο.
Ἔδωκεν. Ἄλλως, παρέδωκεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- Seminaverunt. *Aliter*, semina-verunt vir.
4. Corrumpebant fructus eorum. *Alius*, corruperunt proventus terræ.
Et non relinquebant. *Alius*, non residuum faciebant.
Neque in ovilibus taurum. *Alius*, et ovile et taurum.
5. Et possessiones eorum ascendebant. *Alius*, et pecora. *Alius*, et possessiones eorum devastabant.
Et veniebant in terram Israel, et corrumpebant eam. *Aliter*, accedebant ad terram ad corrumpendum eam.
7. Et clamaverunt. *Alius*, et factum est cum clamassent.
8. Reduxi. *Aliter*, erui. *Aliter*, reducens.
10. Sedetis. *Alius*, sedebitis. *Alius*, habitatis.
11. Sub terebintho, quæ in Aphra. *Alius*, Ephratha. *Alius*, sub quercu quæ est in Ephratha.
Excutiens frumenta. *Alius*, excutiebat frumenta.
12. Fortis virtutum. *Alius*, potens fortitudine.
13. Ejecit. *Aliter*, repulit. Dedit. *Aliter*, tradidit.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
14 לר בחך	14.	14.
15 חזר	15.	15.
16 יהוה כי אהיה	16.	16.
17 אסדנא מנארה חן	17.	17.
שאתה מדבר		
18 אשנב	18.	18.
19 בסל	19.	19.
שם בפרו		
אלתחת האלה		
ויגש		
20 ואודדמינות	20.	20.
21 ותעל	21.	21.
הלך		
22 אהיה אדני יהוה	22.	22.
25 ויהי	25.	25.
את פר השור		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Vade in fortitudine tua.	14. Vade in hac fortitudine tua.	14.
15. Tenuis.	15. Infirma.	15.
16. Dominus, quia ero.	16. Dominus : Ego ero.	16.
17. Si nunc inveni gratiam	17. Si inveni, inquit, gratiam.	17.
Quod tu loquens.	Quod tu sis qui loqueris.	
18. Manebo.	18. Præstolabor.	18.
19. In canistro.	19. In canistro.	19.
Posuit in olla.	Mittens in ollam.	
Ad sub quercu.	Sub quercu.	
Et obtulit.	Et obtulit ei.	
20. Et infermentata.	20. Azymos panes.	20.
21. Et ascendit.	21. Ascenditque.	21.
Abiit.	Evanuit.	
22. Heu Domine Deus.	22. Heu mi Domine Deus.	22.
25. Et fuit.	25. Vacat	25.
Juvenum bovis.	Taurum.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14. Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. "Αλλ., οὐκ ἰδοὺ ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. 14.
15. Ἦσθέντησεν. "Αλλως, ταπεινωτέρα. 15. Ταπεινωτέρα.
16. Ὁ ἄγγελος Κυρίου, Κύριος ἔσται. "Αλλος, ὁ Κύριος, ὅτι ἔσομαι. 16.
17. Εἰ δὴ εὖρον ἔλεος. "Αλλος, καὶ εἰ εὖρον χάριν. 17.
- Πᾶν εἶπε (*al.* ὅτι) ἐλάλησας. "Αλλος, ὅτι σὺ λαλεῖς.
18. Καθιούμαι. "Αλλος, καθήσομαι. 18.
19. Ἐν τῷ κοφίνῳ. "Αλλος, ἐπὶ τὸν κανοῦν. 19.
- "Ἐβαλεν ἐν τῇ χύτρᾳ. "Αλλος, ἐνέχεεν εἰς χύτραν.
- "Υπὸ τὴν τερέμινθον. "Αλλως, ὑπὸ τὴν δρυῖν. Ὑπὸ τὴν δρυῖν.
- Προσῆγγισεν. "Αλλος, προσεκύνησεν.
20. Τὰ ἀζύμα. "Αλλως, τοὺς ἀζύμους. 20. Τοὺς ἀζύμους.
21. Καὶ ἀνέβη. "Αλλος, καὶ ἀνήφθη. 21.
- "Ἐπορεύθη. "Αλλως, ἀπῆλθεν. Ἀπῆλθεν.
22. Κύριέ μου, Κύριε. "Αλλως, ἄ, ἄ, ἄ, Κύριε. "Αλλος, Κύριε, Κύριε, ὅμοι. 22. Ἄ, ἄ, ἄ, Κύριε.
25. Καὶ ἐγένετο. "Αλλως, καὶ ἐγενήθη. 25. Καὶ ἐγενήθη.
- Τὸν μόσχον τὸν ταῦρον. "Αλλος, τὸν μόσχον τὸν σιταυτόν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Vade in fortitudine tua. *Alius*, nonne ecce in fortitudine tua. 14.
15. Infirmata est. *Aliter*, humilior. 15. Humilior.
16. Angelus Domini : Dominus erit. *Alius*, Dominus, quia ero. 16.
17. Si utique inveni misericordiam. *Alius*, et si inveni gratiam. 17.
- Omne si quid (*al.* quodcumque) locutus es. *Alius*, quoniam tu loqueris.
18. Sedebo. *Alius*, *id.* 18.
19. In cophino. *Alius*, super canistrum. 19.
- Injectis in ollam. *Alius*, infudit in ollam.
- Sub terebintho. *Aliter*, sub quercu. Sub quercu.
- Appropinquavit. *Alius*, adoravit.
20. Azyma. *Aliter*, azymos. 20. Azymos.
21. Et ascendit. *Alius*, et accensus est. 21.
- Ivit. *Aliter*, abscessit. Abscessit.
22. Domine mi, Domine. *Aliter*, a, a, a, Domine. *Alius*, Domine, Domine, vix mihi. 22. A, a, a, Domine.
25. Et accidit. *Aliter*, et factum est. 25. Et factum est.
- Vitulum taurum. *Alius*, vitulum saginatum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΤΑΛΑΣ

לאביך		
חכרת		
26 אל ראש דבועז הזה	26.	26. Ἰσχυός.
חכרת		
27 אליך	27.	27.
28 נתץ	28.	28.
כרתה		
את דבר השני העלה		
29 הדבר	29.	29.
וידרשו ויבקשו ויאמרו		
הדבר		
30 נתץ	30.	30.
31 לכל אשר עמדו עליו	31.	31.
יריב		
יתבות		
ירב לו		

נתץ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Patri tuo.	Patris tui.	
Succides.	Succide.	
26. Super caput fortitudinis hujus.	26. In summitate petræ hujus	26. Fortitudinis.
Succides.	Succideris.	
27. Ad eum.	27. Ei.	27.
28. Destructum.	28. Destructam aram.	28.
Succisus.	Succisum.	
Juvenum secundum ascendere factum.	Et taurum alterum impositum super altare.	
29. Verbum.	29. Hoc.	29.
Et quæsierunt, et investigave- runt, et dixerunt.	Cumque perquirerent auctorem facti, dictum est.	
Verbum.	Hæc omnia.	
30. Diruit.	30. Destruxit.	30.
31. In omnibus qui stabant su- per se.	31. Quibus ille respondit.	31.
Litigaverit.	Qui adversarius est ejus.	
Moriatur.	Moriatur.	
Litiget sibi.	Vindictet se.	
Diruit.	Suffodit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	Τῷ πατρὶ σου. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς σου.	
26. Ἰσχυροῦ.	Ὀλοθρεύσεις. Ἄλλος, ἐκκόψεις. 26. Ἐπὶ κορυφὴν Μανώζι τούτου. Ἄλλως, Μανώζι τοῦ ὄρους. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Μανού ἐκ τούτου.	26. Μανώζι τοῦ ὄρους.
27.	Ἐξολοθρεύσεις. Ἄλλως, ἐκκόψεις.	Ἐκκόψεις.
28.	27. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλος, αὐτῷ. 28. Καθῆρητο. Ἄλλος, κατασκαμμένον.	27. 28.
29.	Ἰλόθρευτο. Ἄλλως, ἐκκεκομμένον. Τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, ὃν ἀνήνεγκεν. Ἄλλος, ὁ μόσχος ὁ σιτευτὸς ἀνηνεγμένος.	Ἐκκεκομμένον.
30.	29. Ρῆμα. Ἄλλως, πρᾶγμα. Καὶ ἐπεζήτησαν, καὶ ἠρεύνησαν, καὶ ἔγνωσαν. Ἄλλος, καὶ ἀνέταζον καὶ εἶπαν.	29. Πρᾶγμα.
31.	Τὸ ῥῆμα. Ἄλλως, τὸ πρᾶγμα. 30. Καθεῖλεν. Ἄλλος, κατέτκαψεν.	Τὸ πρᾶγμα. 30.
	31. Τοῖς ἀνδράσι πᾶσιν, οἳ ἐπανεστήσαν αὐτῷ. Ἄλλως, πρὸς τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν. Δικάσεται. Ἄλλως, ἀντιδικάση. Θανατωθήτω. Ἄδικαζέσθω αὐτῷ. Ἄλλως, ἐδικήσει ἑαυτόν. Καθεῖλεν. Ἄλλως, κατέσκαψεν.	31. Ἄποθανεύεται.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Patri tuo. <i>Alius</i> , patris tui. Exterminabis. <i>Alius</i> , excides.	
26. Fortis.	26. Super cacumen Maozi hujus. <i>Aliter</i> , Manoz montis. <i>Alius</i> , super cacumen Manu ex hoc. Exterminabis. <i>Aliter</i> , excides.	26. Manoz montis.
27.	27. Ad eum. <i>Al.</i> , ei.	Excides 27.
28.	28. Destructum erat. <i>A. ius</i> , suffossum. Erat exterminatus. <i>Aliter</i> , excisum.	28. Excisum.
29.	Vitulum secundum, quem obtulerat. <i>Alius</i> , vitulus saginatus oblatulus. 29. Verbum. <i>Aliter</i> , rem. Et inquisierunt, et investigarunt, et cognoverunt. <i>Alius</i> , et examinerunt et dixerunt.	29. Rem.
30.	Verbum. <i>Aliter</i> , rem. 30. Destruxit. <i>Alius</i> , suffodit.	Rem. 30.
31.	31. Viris omnibus qui insurrexerunt ei. <i>Aliter</i> , ad viros qui insurrexerant super eum. Judicium fecerit. <i>Aliter</i> , contraligaverit. Occidatur. Judicium faciat sibi. <i>Aliter</i> , vindicabit semetipsum. Destruxit. <i>Aliter</i> , suffodit.	31. Morietur.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
ויעברו 33	33.	33.
וכבשה 34	34.	34.
וידעם אביעזר אחיה		
וימלאים שלח 35	35.	35.
כאש 36	36.	36.
כציג 37	37.	37.
וידר 38	38.	38.
ויכץ		Ἐστραγγισε
אנסדנא 39	39.	39.
יהי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
35. Et transierunt.	35. Et transeuntes.	35.
34. Induit. Et accitus est Abihezzer post eum.	34. Induit. Convocavit domum Abiezer ut sequeretur se.	34.
35. Et legatos misit.	35. Misitque nuntios.	35.
36. Quemadmodum.	36. Sicut.	36.
37. Statuens.	37. Ponam.	37.
38. Et constrinxit.	38. Expresso vellere.	38.
Et expressit.	Expresso vellere.	Erstillare fecit.
39. Tentabo nunc.	39. Si adhuc semel tentavero.	39.
Sit.	Sit.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Judicum.

V. 1. Ὁ ἄλλως, Θ., ἐναντιον. Basil. Alex. vero, ἐναντι. Edit. Rom., ἐνώπιον.

V. 2. Ὁ, Θ., μάνδρας. Basil. Alex., ἄνδρας, mendose. Edit. Rom., τρυμαλιάς.

Ibid. Σ., καὶ τὰ φρούρια. Ἄλλως, τοῖς ὄχρωμασιν. Basil. Hanc postremam lectionem habet codex Alex.

V. 3. Ἄλλως, ὅτε. Basil. Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ἔσπειραν ἄνθρωπος. Idem.

V. 4. Ἄλλως, διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ἄλλ., οὐχ ὑπελείποντο. Sic Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ποιμνιον καὶ ταῦρον. Basil. habet καὶ ποιμνιον καὶ μόσχον.

V. 5. Ἄλλως, καὶ τὰ etc. Has lectiones habet Basil. Ibid. Ὁ, Θ., παρεγένοντο ἐν τῇ γῇ etc. Basil.

V. 7. Ἄλλως, καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκέκραξαν. Basil.

V. 8. Sic Basil. Hic vero tres τῶν Ὁ variæ lectiones feruntur, quarum prior est in edit. Rom. Illud vero qua ratione factum sit, fuse in Prælimin.

V. 10. Ἄλλως κατοικεῖτε. Item ex Basil. Cod. Alex., ἐνοικεῖτε.

V. 11. Ἄλλως, ὑπὸ τὴν δρυῖν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθά. Sic Basil. et Alex. הָיָה δְרִיבֵּן vertunt A., S., Th.,

Gen. xxxv. 4, et Jos. xxiv. 26. Aid. et Compl., Ἐφρά. Ibid. Ἄλλως, ἐράβδιζεν πυρούς. Sic Basil. et Alex.

V. 12. Ἄ., ἰσχυρός etc. Has lectiones mutuaurex Basiliensi: postrema vero est etiam codicis Alexandrini.

V. 13. Ὁ ἄλλως, Θ., ἀπόσατο. Basil. et ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., παρέδωκεν. Lectiones quæ his præmittuntur sunt editionis Romanæ.

V. 14. Ἄλλως, οὐκ ἴδου ἐν τῇ ἰσχυῖ σου. Basil.

V. 15. Ὁ ἄλλως, Θ., ταπεινωτέρα. Basil.

V. 16. Ἄλλως, ὁ Κύριος. ὅτι ἔσομαι. Basil.

V. 17. Ἄλλως, καὶ εἰ εὖρον χάριν. Basil. atque ita cod. Alex.

Ibid. Ἄλλως, ὅτι σὺ λαλεῖς. Sic Basil. et Alex.

V. 18. Ἄλλως, καθήσομαι. Basil. et Alex. Et vero Rom., καθίσσομαι.

V. 19. Ἄλλως, ἐπὶ τὸν καινοῦν. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἐνέχεεν εἰς χύτραν. Basil. et Alex.

Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ὑπὸ τὴν δρυῖν. Basil. et Alex.

V. supra ad verbum 11.

Ibid. Ἄλλως, προσεκύνησεν. Basil. et Alex.

V. 20. Ὁ ἄλλως, Θ., τοὺς ἀζύμους. Basil.

V. 21. Ἄλλως, καὶ ἀνέφθη. Basil. et Alex.

(*) Mendosa lectio ἀπερίδομαι, quam Montf. non reddidit latine, nos supplevimus, habetur etiam in Alex. codice, si fides Waltoni, cui tamen ea in re plerumque diffidendum, ut recte monet Ern. Grabe. Enim vero nostro in loco Alex. effert ἀπερίδομαι; et ita legendum. Notum est Græcos librarios haud raro ponere

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
33.	33. Καὶ παρήλθον. (<i>Al.</i> παρενόθαλον.) Ἄλλος, καὶ διέβησαν.	33.
34.	34. Ἐνέδυσσε. Ἄλλος, ἐνεδυνάμωσσε. Καὶ ἐδόρησεν Ἀβιέζερ ὀπίσω αὐτοῦ. Ἄλλος, ἐν παντί καὶ ἐδόρησεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ.	34.
35.	35. Καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν.	35.
36.	36. Καθώς. Ἄλλως, ὄν τρόπον.	36. Ὅν τρόπον.
37.	37. Τίθημι. Ἄλλοσ. ἀπεριδομαι (<i>sic</i>).	37.
38.	38. Καὶ ἐξεπίασε. Ἄλλος, ἀπεπίασεν.	38.
Ἐστράγγισε.	Ἐσταξε. Ἄλλος, ἀπερῆρύη.	Ἐστράγγισε.
39.	39. Πειράσω δὴ. Ἄλλως, καὶ πειράσω. Γενέσθω. Ἄλλως, γενηθήτω.	39. Γενηθήτω.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
33.	33. Et pertransierunt. (<i>Al.</i> castrametati sunt.) <i>Al.</i> , et transierunt.	33.
34.	34. Induit. <i>Alius</i> , roboravit. Et clamavit Abiezer post se. <i>Alius</i> , in omni et clamavit et ipse nost eum.	34.
35.	35. Et nuncios misit.	35.
36.	35. Quemadmodum. <i>Aliter</i> , sicut.	36. Quemadmodum.
37.	37. Pono. <i>Alius</i> , depono.	37.
38.	38. Et expressit. <i>Alius</i> , compressit.	38.
Exstillare fecit.	Stillavit. <i>Al.</i> , effluxit.	Exstillare fecit.
39.	39. Tentabo nunc. <i>Aliter</i> , et tentabo. Fiat. <i>Aliter</i> , factum sit.	39. Factum sit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Judicum.

Ibid. Ο ἄλλως, Θ., ἀπῆλθεν. Basil.
V. 22. Ο, Κύριέ μου etc. Hæ lectiones sic habentur in Basil. Editio autem Romana sic, ἄ, ἄ, Κύριέ μου Κύριε.
V. 25. Ο ἄλλως, Θ., καὶ ἐγενήθη. Basil.
Ibid. Ἄλλος, τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Basil. et sic legitur in Alex.
Ibid. Ἄλλος, τοῦ πατρός σου. Basil. Sic item Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐκκόψεις. Basil.
V. 26. Lectiones A., S., et cæteras ex Basiliensi. Alexandrinus vero habet, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἔρους Μαώχ. Procop. in hunc locum: *Illud vero Maos Aquylas exposuit, fortitudinis, Symmachus vero, fortes, lege fortis.* Theod. legit *ππ* pro *πππ*.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., ἐκκόψεις. Basil.
V. 27. Ἄλλος, αὐτῷ. Basil. qui addit, Ο, χω, id est, Ο, χωρίς. Vide notam ad cap. 1, v. 14.
V. 28. Basil. in textu habet καθήρητο, ad marg., Ο, κατεσχαμμένον.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., ἐκκεκομμένον. Basil.
Ibid. Ἄλλος, ὁ μόσχος ὁ σιτευτός etc. Basil.
V. 29. Ο ἄλλως, Θ., πρᾶγμα. Basil. Ut fusius

diximus in Preliminaribus, lectiones quæ notantur Ο, Θ., ex Theodotione in LXX investæ fuerant.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἀνέταξον καὶ εἶπαν. Basil.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., τὸ πρᾶγμα. Basil.
V. 30. Ἄλλος, κατέσκαψεν. Basil.
V. 31. Ο ἄλλως, πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν. Basil. Alex., ἑσταμένους.
Ibid. Ο ἄλλως, ἀντιδικάση. Basil. Alex. habet ἀντεδίχυσεν.—Coislin. m., δικασάτω ἐαυτῷ ὁ Βαάλ.
Ibid. Θ., ἀποθανεῖται. Basil. et sic Alex.
Ibid. Ο ἄλλως, κατέσκαψεν. Basil. et sic Alex.
V. 33. Ἄλλος, καὶ διέβησαν. Basil. ita quoque Alex.
V. 34. Ἄλλος, ἐνεδυνάμωσσε. Sic Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐν παντί etc. Basil.
V. 36. Ο ἄλλως, Θ., ὄν τρόπον. Basil.
V. 37. Ἄλλος, ἀπεριδομαι. Lectio ut videtur, mendosa, quæ tamen habetur etiam in Alex. (').
V. 38. Ἄλλος, ἀπεπίασεν. Basil. et Alex.
Ibid. Α., Σ., Θ., ἐστράγγισε. Ἄλλος, ἀπερῆρύη. Basil.
V. 39. Ἄλλως, καὶ πειράσω. Basil. et Alex.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., γενηθήτω. Basil.

pro ei, eque contrario ei pro i. Est autem ἀπεριδομαι medii modus verbi ἀπερίδω, et idem valet ac ἀποτίθημι. Διαχ.

TO EBPAIKON.	CAPUT VII JUDICUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
דוד 1 מגבעת	1..	1. Ἀρωῆδ. Ἀπὸ τοῦ ὕψηλου.
באזני 3	δ..	3.
וישב		Ἀπεστράφησαν.
דוד 4	δ..	4.
אצרפנו לך		Πυρωσω σοι αὐτόν.
ויווד 5	5.	5.
ילק יכרע המלקקים 6	6.	Κάμψθη 6.
ארפייהם		
וכל יתר		
כרעו המלקקים 7 ילם	7:	7.
כאדלי 8	8.	8.
ובשלש מאות האיש העוזיק		
קדם 9	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Harod. A colle.	1. Harad. Collis excelsi.	1. Aroed. Ab excelso.
3. In auribus. Et reversus est.	3. Audientibus. Reversi sunt.	3. Aversi sunt.
4. Fac descendere. Probabo eum tibi.	4. Duc. Probabo illos.	4. Igne examinabo tibi eum.
5. Et descendere fecit.	5. Cumque descendisset.	5.
Lambuerit. Incurvaverit se.	Lambuerint. Curvatis genibus liberint	Incurvaverit se.
6. Lambentium. Ad os suum. Et totum reliquum.	6. Qui... lambuerant. Ad os. Omnis reliqua.	6
Incurvaverunt se.	Flexo poplite.	
7. Lambentibus.	7. Qui lambuerunt.	7
Ibunt.	Revertatur.	
8. In tentoria sua.	8. Ad tabernacula sua.	8.
Et in trecentos viros apprehendit.	Cum trecentis viris se certamini dedit.	
9. Surge.	9. Surge.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἀρωῆδ. Ἄλλως, Ἀράδ. Ἀπὸ Γαβαάθ. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τοῦ βουνοῦ.	1. Ἀρωῆδ.
3.	3. Ἐν ὠσίν. Ἄλλως, εἰς τὰ ὠτα. Ἐπέστρεψαν. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. Οἱ λοιποὶ, ἐξώρησαν.	3.
4.	4. Κατένεγκον. Ἄλλος, κατέγαγε. Ἐκαθαρωῖ σοι αὐτόν. Ἄλλος, δοκιμιῶ.	4. Ἐρωῶ σοι αὐτόν.
5.	5. Καὶ κατήνεγκεν. Ἄλλος, κατέβιδασεν. Λείξη. Ἄλλως, λάψη. Κάμψη. Ἄλλως, κλίση.	5. Κάμψη.
6.	6. Λειξάντων. Ἄλλως, λαψάντων. Πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν. Ἄλλος, τῆ γλώσση. Καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον. Ἄλλος, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος. Ἐκλιναν. Ἄλλος, ἔκαμψαν.	6.
7.	7. Λάψασι. Ἄλλος, λελεγχόσι. Πορεύσονται. Ἄλλος, ἀποτρέχέτω.	7.
8.	8. Εἰς σκηνήν. Ἄλλος, εἰς τὸ σκηνώμα. Καὶ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν. Ἄλλος, τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν.	8.
9.	9. Ἀνάστα. Ἄλλως, ἀναστάς.	9.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Aroed. <i>Aliter</i> , Arad. A Gabaath. <i>Reliqui</i> , a colle.	1. Aroed
3.	3. In auribus. <i>Aliter</i> , in aures. Reversi sunt. <i>Al.</i> reversus est. <i>Reliqui</i> , recesserunt.	3.
4.	4. Fac descendere. <i>Alius</i> , deduc. Emundabo tibi eum. <i>Alius</i> , probabo.	4. Igne examinabo tibi eum
5.	5. Et descendere fecit. <i>Alius</i> , deduxit. Lambuerit. Incurvaverit sc. <i>Aliter</i> , inclinaverit.	5. Incurvaverit se.
6.	6. Qui lambuerunt. Ad os suum. <i>Alius</i> , lingua. Et omne residuum. <i>Alius</i> , et omnis reliquus. Inclinaverunt. <i>Alius</i> , incurvaverunt se.	6.
7.	7. Qui lambuerunt. <i>Alius</i> , id. Ibunt. <i>Alius</i> , recurrat.	7.
8.	8. In tabernaculum. <i>Alius</i> , in tentorium. Et trecentos viros confortavit. <i>Alius</i> , trecentos autem viros tenuit.	8.
9.	9. Surge. <i>Aliter</i> , surgens.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
11 אל־קנה הדוכשים אישר בביתנה	11.	11.
12 נ־לים	12.	12.
13 לרעהו המום ויאמר הנה חרום הלמתי	13.	13.
16 עלול בחהפק בתך הכדים	16.	16 Ἐγκρυφίας
17 בקצה	17.	17.
19 אך הקם הקיבו	19.	19.
20 ויהיוקו בידשמאלם בלפום ויבדיומינם השמרתה	20.	20.
21 איש ויריעו	21.	21.
22 שדשמאנת השמרתה	22.	22.
23 אתחרב בית השמה	23.	23. Ὀξου Ἀσεται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Ad extremum quintanorum qui in castrametatione.	11. In partem castrorum, ubi erant armatorum vigiliæ	11.
12. Cadentes.	12. Fusi jacebant.	12.
13. Proximo suo somnium : et dixit, ecce somnium somniavi.	13. Proximo suo, et in hunc mo- dum referebat quod viderat : Vidi somniaum.	13.
Torta.	Subcinericius panis.	Subcinericius panis.
Se volvens.	Volvi.	
16. In medio hydriarum.	16. In medio lagenarum.	16.
17. In extremum.	17. Partem.	17.
19. Tantum suscitando suscita- verunt.	19. Et custodibus suscitatis,	19.
20. Et apprehenderunt in manu sinistra sua tiliones, et in manu dextera sua corneas.	20. tenuerunt sinistris manibus lampades, et dextris sonantes tu- bas.	20.
21. Vir.	21. Singuli.	21.
Et vociferati sunt.	Vociferantes ululantesque.	
22. Trecenti tubis.	22. Trecenti viri buccinis per- sonantes.	22.
Gladium.	Gladium.	
23. Domum Sitta.	23. Bethsetta.	23. Domum Asetta.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11. Πρὸς ἀρχὴν τῶν πενήκοντα, οἱ ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ἄλλως, εἰς μέρος πρὸς τὸ ἄκρον τῆς λαξευτῆς. Ἄλλος, εἰς μέρος τῶν πενήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ.
12. Παραβελήκεσαν. Ἄλλως, βεβλημένοι.
13. Τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐνούπιον, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐνουπνιασάμην ἐνούπιον. Ἄλλος, ἐνούπιον, καὶ εἶπε τὸ ἐνούπιον ὃ ἐνουπνιασθη.
- Ἐγκρυφίας. Ἄλλως, μαγίς. Στρεφομένη. Ἄλλος, κυλιόμενη.
16. Ἐν ταῖς ὕδριας. *Οἱ λοιποὶ*, αἱ ὕδριας.
17. Ἐν ἀρχῇ. Ἄλλος, ἐν μέσῳ.
19. Καὶ ἐγείροντες. Ἄλλος, πλὴν ἐγέρσαι ἐγείροντες.
20. Καὶ ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς αὐτῶν τὰς κερατίνας. Ἄλλως, καὶ ἐλάβονο ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν τῇ ἀριστερᾷ τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίνας.

21. Ἄνθρωπος. Ἄλλως, ἕκαστος. Ἐσήμαναν. *Οἱ λοιποὶ*, ἡλάλαξαν.
22. Ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίνας. *Οἱ λοιποὶ*, αἱ τριακόσαι κερατίνας.

23. Ῥομφαίαν. *Οἱ λοιποὶ*, μάχαιραν.
23. Βηθσεέδ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11. Ad principium ipsorum quinquaginta, qui erant in castris. *Aliter*, in partem ad summitatem excisæ. *Alius*, in partem ipsorum quinquaginta, qui erant in castris.
12. Projecti erant. *Aliter*, jacentes.
13. Proximo suo somnium : et dixit, ecce somniavi somnium. *Alius*, somnium, et dixit somnium quod somniatum est.
- Subcinericius panis. *Aliter*, magis.
- Se volvens. *Alius*, se volutans.
16. In hydriis. *Reliqui*, hydriis.
17. In principium. *Alius*, in medium.
19. Et excitantes. *Alius*, cæterum suscitatione suscitantes.
20. Et tenuerunt in manibus sinistris suis lampadas, et in manibus dextris suis corneas. *Aliter*, et acceperunt in manu sua sinistra lampadas : et in manu dextera sua corneæ.
21. Vir. *Aliter*, unusquisque. Significaverunt. *Reliqui*, ululaverunt.
22. In trecentis corneis. *Reliqui*, trecentæ corneæ.
- Frameam. *Reliqui*, machæram.
23. Bethseed.

Collyra.

16.

17.

19.

20.

21.

22.

23.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΞ.
יִרְדְּפֵי יִרְדְּפֵי 25 בִּקְרֵב־מֵוֹ מֵעַבֵּר	25.	25. Ἐν πετρᾷ.
VERSIO HEBRAICI TEXT. Et persecuti sunt.	VULGATA LATINA. Persequabantur.	AQUILA.
25. In petra. In torculari Zeeb. A transitu.	25. in petra. In torculari Zeeb. Trans fluenta.	25. In petra.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Judicum.

- V. 1. 'A., O', Θ., Ἀρωῆδ. Basil. In edit. Rom. legitur, Ἀράδ.
Ibid. 'A., ἀπὸ τοῦ ὕψηλοῦ. *Oi λοιποὶ*, ἀπὸ τοῦ θουνοῦ. Basil.
V. 3. Ἄλλως, εἰς τὰ ὄτα. Sic Basil. et Alex. Edit. vero Romana, ἐν ὡσί. Sequentes autem lectiones, 'A., ἀπεστράφησαν etc. ex Basiliensi.
V. 4. Ἄλλος, κατάγαγε. Sic Basil. et Alex.
Ibid. 'A., Θ., πυρώσω etc. Basil. Ἄλλος, δοκιμῶ. Basil. et Alex. Grabe legit δοκιμῶ.
V. 5. Ἄλλος, κατεβίβασεν. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, λάψη. Basil. ad marg. et sic edit. Rom. Basil. in textu, λείψη. Alex. vero, λήψη, et mox, λήμψη.
Ibid. 'A., O', Θ., κάμψη. Basil. et sic etiam Alex. Edit. Rom., κλίνη.
V. 6. Ἄλλως, λαψάντων. Basil. Edit. Rom., Ἄλλος, λειζάντων. Alex., λαμψάντων.
Ibid. Ἄλλος, τῇ γλώσση. Basil. Alex. vero, ἐν τῇ γλώσση.
Ibid. Ἄλλος, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐκαμψαν. Basil. et Alex.
V. 7. Ἄλλος, λειλιχόσι. Basil.
Ibid. Ἄλλος, ἀποτρεχέτω. Basil. et Alex.
V. 8. Ἄλλος, εἰς τὸ στήνωμα. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, τῶν δὲ τριακοσίων etc. Basil. et Alex.
V. 9. Ἄλλως, ἀναστάς. Basil. ad marg. Edit.

CAPUT VIII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΞ.
אִנִּי 1 וַיִּרְבֵּן יָדוֹ בַּחֶפֶז׃	1.	1.
רַפְּחָה 3 עֵיפִים וְרַדְּפִים 4	3. 4.	3. 4.
אֲשֶׁר בְּגַלִּי 5 עֵיפִים הֵם וְאֲנִי רַדְּף	5.	5.
לְעִבָרָךְ 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT. 1. Ad eum. Et jurgaverunt cum eo in fortitudine.	VULGATA LATINA. 1. Ad eum. Jurgantes fortiter.	AQUILA.
3. Se remisit.	3. Requievit	3.
4. Lassi et persequentes	4. Præ lassitudine fugientes persequi non poterant.	4.
5. Qui in pedibus meis Lassi ipsi. Et ego persequens.	5. Qui mecum est. Quia valde defecerunt. Ut possimus persequi.	5.
6. Exercitui tuo.	6. Exercitui tuo.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25. Ἐν πέτρῃ.	Κατεδίωξεν. Ἄλλως, ἐδίωξαν. 25. Ἐν Σούρ. Ἐν Ἰακὲβ Ζήβ. Ἀπὸ πέραν. Ἄλλος, ἐκ τοῦ πέραν.	Κατεδίωξεν. 25. Ἐν Ἰακὲβ τῆ κοιλάδι.
---------------	---	--

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. In petra.	Insecutus est. <i>Aliter</i> , persecuti sunt. 25. In Sur. In Jacob Zeh. De trans. <i>Alius</i> , a trans.	Insecutus est. 25. In Jacob valle.
---------------	---	--

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Judicum.

vero Rom. et Basil. in textu, ἀνάστα.
V. 11. Ἄλλος, εἰς μέρος τῶν etc. Sic Basil. et Alex. Ὁ ἄλλος, Θ., εἰς μέρος πρὸς τὸ etc. Basil.
V. 12. Ὁ, Θ., παραβεβλήκεσαν. Basil. Alex., παραβεβλήκεσαν. Edit. Rom., βεβλημένοι.
V. 13. Ἄλλος, ἐνύπνιον, καὶ εἶπε etc Basil.
Ibid. Ἀ., Ο, ἐγκρυφίας. Σ., κολλύρα. Basil. ad marg. in textu vero ut edit. Rom., μαγίς.
Ibid. Ἄλλος, κλωιομένη. Sic Basil. cum hac nota,
τ
παν χω
θ
διωρ ου

V. 17. Ἄλλος, ἐν μέσῳ. Basil. et Alex.
V. 19. Ἄλλος, πλὴν ἐγέρσει etc. Basil.
V. 20. Ἄλλως, καὶ ἐλάβοντο etc. Basil.
V. 21. Ὁ ἄλλος, Θ., ἕκαστος. Basil.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἠλάλαξαν. Basil.
V. 22. Οἱ λοιποὶ, αὶ τριακόσται etc. Basil.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, μάγαιραν. Basil.
V. 23. Ἀ., οἴκου etc. Coislin. in textu, Βηθα-
σεπά, ἢ Βηθασεττά, m., Ἀ., οἴκου Ἄσεττά.
Ibid. Ο, Θ., κατεδίωξεν. Basil.
V. 25. Ἀ., Σ., ἐν πέτρα. Basil.
Ibid. Θ., ἐν Ἰακὲβ τῆ κοιλάδι. Basil. Edit. vero Rom., ἐν Ἰακεφζήφ.
Ibid. Ἄλλος, ἐκ τοῦ πέραν. Basil. et Alex.

Vide notam ad cap. 1, v. 14.

CAPUT VIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Πρὸς Γεδεὼν. Ἄλλως, πρὸς αὐτόν. Καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτόν ἰσχυρῶς. Ἄλλος, καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς.	1.
3.	3. Ἀνέθη. Ἄλλος, ἀνῆκεν.	3.
4.	4. Πεινῶντες καὶ διώκοντες. Ἄλλος, ὀλιγοφυχούντες καὶ πεινῶντες. Καὶ διώκοντες. Ἄλλος, καὶ διψῶντες.	4.
5.	5. Τῷ ἐν κοσί μου. Ἄλλος, τοῦ μετ' ἐμοῦ. Πεινῶσιν. Ἄλλως, ἐκλείπουσιν. Ἰδοὺ ἐγὼ εἶμι διώκων. Ἄλλος, ἐγὼ δὲ διώκω.	5.
6.	6. Τῆ δυνάμει σου. Ἄλλος, τῆ στρατιᾶ σου.	6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Ad Gedeon. <i>Aliter</i> , ad eum. Et jurgabant adversus eum fortiter. <i>Alius</i> , et disceptabant cum eo vehementer.	1.
3.	3. Remissus est. <i>Alius</i> , remisit.	3.
4.	4. Esurientes et persequentes. <i>Alius</i> , animo deficientes et esurientes. Et persequentes. <i>Alius</i> , et sicientes.	4.
5.	5. Qui in pedibus meis. <i>Alius</i> , qui mecum est. Esuriunt. <i>Aliter</i> , deliciunt. Ecce ego sum persequens. <i>Alius</i> , ego autem persequor.	5.
6.	6. Virtuti tuæ. <i>Alius</i> , exercitui tuo.	6.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΣ.

7 גִּדְעָן לֶבֶן	7.	7.
דַּשְׁתִּי וְאֶת־הַבְּרִקְנִים		Ἐν ταῖς ἑραγακάνθαις.
8 כּוֹאֵת	8.	8.
9 לְאִנְשֵׁי	9.	9.
בְּשׁוּבִי		
10 הַנְּתָרִים מִכֹּל מַחֲנֶה	10.	10.
בְּנִי־קֶדֶם		
11 הַשְּׂכֵנִי	11.	11.
לִנְבַח וְיִגְבַּהּ		
13 מִקְדֹּמְלוּמָהּ	13.	13.
מִלְמַעְלֵה הַדָּרִים		Ἀναβάσσεως [ἀλσῶν].
14 וַיִּכְתֹּב אֵלָיו	14.	14.
אֶת־שְׂרֵי סִבָּת וְאֶת־זִקְנֵיהָ		
15 הַיְעֵפִים	15.	15.
16 וְאֶת־קִרְצֵי	16.	16.
וַיִּדַע		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Gedeon, idcirco.	7. Quibus ille ait, cum ergo.	7.
Triturabo. Et cum tribulis.	Conteram. Tribulisque.	In sentibus.
8. Secundum hoc.	8. Similia.	8.
9. Hominibus. In revertendo me.	9. Eis. Cum reversus fuero.	9.
10. Residui ex omni castramentatione.	10 Remanserunt ex omnibus turmis.	10.
Filiorum Orientis,	Orientalium populorum.	
11. Habitantium.	11. Qui in tabernaculis morantur.	11.
Ipsius Nohah, et Jogbaa.	Nobe et Jegbaa.	
13. De bello. Desuper sole.	15. De oeno. Ante solis ortum.	15. Ascensus saltuum.
14. Et scripsit ei. Principes Soccoth et seniores.	14. Et descripsit. Principum Soccoth et seniorum.	14.
15. Lassis.	15. Qui lassi sunt et defecerunt.	15.
16. Et spinas. Et erudivit.	16. Et spinas. Contrivit.	16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Γεδεών, διὰ τοῦτο. Ἄλλος, Γεδεών, οὐχ οὕτως, διὰ τοῦτο. Καταξανῶ. Ἄλλως, ἀλόησω. Ἐν ταῖς βαρκενίμ. Ἄλλ., βαρ- κοννείμ.	7. Καταξανῶ. Ἐν ταῖς βαρκενίμ.
8.	8. Ὡσαύτως. Ἄλλος, κατὰ πάντα.	8.
9.	9. Πρὸς ἄνδρας. Ἄλλως, τοῖς ἀνδράσι. Ἐν ἐπιστροφῇ μου. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με.	9.
10.	10. Καταλελειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς. Ἄλλος, λειψθέντες ἐν πάσῃ παρεμβολῇ. Ἄλλοφύλων. Ἄλλος, υἱῶν ἀνατολιῶν.	10.
11.	11. Σκηγούντων. Ἄλλος, κατοικούντων. Τῆς Ναβαὶ καὶ Ἰεγεβάλ. Ἄλλος, ἐξ ἐναντίας Ἠλβεέ.	11.
15.	15. Ἐκ τοῦ πολέμου. Ἄλλως, ἀπὸ τῆς παρατάξεως. Ἀναβάσειω Ἀρές. Ἄλλως, ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές.	15. Ἐκ τοῦ πολέμου. Ἀναβάσειω Ἀρές.
14.	14. Καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτόν. Τῶν ἀρχόντων Σοκῶθ καὶ τῶν πρεσβυτέρων.	14. Καὶ ἀντεγράψατο τὰ ὀνόματα. Τοὺς ἀρχοντας Σοκῶθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους.
15.	15. Ἐκλείπουσιν. Ἄλλως, λελυμένοις.	15. Λελυμένοις.
16.	16. Καὶ τὰς ἀκάνθας. Ἄλλως, ἐν ταῖς ἀκάνθαις. Ἠλόησεν. Ἄλλος, κατέξανεν.	16. Καὶ τὰς ἀκάνθας.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Gedeon, propterea. <i>Alius</i> , Gedeon, non sic, ideo. Dilaniabo. <i>Aliter</i> , trituro. In ipsis barcenim. <i>Al.</i> barconim.	7.
In tribulis.	8. Similiter. <i>Alius</i> , secundum omnia.	
8.	9. Ad viros. <i>Aliter</i> , viris. In reditu meo. <i>Alius</i> , in revertendo me.	8.
9.	10. Qui residui fuerant de universis castris. <i>Alius</i> , relictis in totis castris. Alienigenarum. <i>Alius</i> , filiorum Orientis.	9.
10.	11. Tabernacula habentium. <i>Alius</i> , habitantium. Ipsius Nabæ, et Jegebal. <i>Alius</i> , ex adverso Elbec.	10.
11.	13. De bello. <i>Aliter</i> , a prælio. Ascensus Ares. <i>Aliter</i> , desuper acie Ares.	11.
13. Ascensus montium.	14. Et scripsit apud se. Principum Soccoth et seniorum.	13. De bello. Ascensus Ares.
14.	15. Deficientibus. <i>Aliter</i> , solutis.	14. Et descripsit nomina. Principes Soccoth et seniores.
15.	16. Et spinas. <i>Aliter</i> , in spinis. Trituravit. <i>Alius</i> , laceravit.	15. Solutis.
16.		16. Et spinas.

TO EBPAIKON.	[TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מכות 18 כמדך כמהם	18.	18.
כתאר בני		
20 חרבו	20.	20.
21 ופגע	21.	21.
ויהרג		
אתהשהרנים		
22 משג בני גם אתה גם בנדך גם בדבדך	22.	22. Ἐξουσίασον ἡμῖν καὶ γε εὖ, καὶ γε οἱ υἱοὶ σου, καὶ γε ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου.
25 וישליכו נדם	25.	25.
26 לבד מןהשהרנים והנטיפות	26.	26. Μητίσων.
ובגדי ולבד מןהענקות		
27 לאפד למוקש	27.	27. Ἐπένδυμα.
28 ויכנע	28.	28.
29 וישב	29.	29.
31 בשנח	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Succhoth.	Socchoth.	
18. Sicut tu.	18. Similes tui.	18.
Sicut ipsi.	Vacat.	
Secundum formam filiorum.	Quasi filius.	
20. Gladium suum.	20. Gladium suum.	20.
21. Et irruito.	21. Et irrue.	21.
Et interfecit.	Et interfecit.	
Lunulas.	Ornamenta ac bullas.	
22. Dominare in nos etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filii tui.	22. Dominare nostri tu, et filius tuus, et filius filii tui.	22. Dominare nobis utique tu, utique filii tui, utique filius filii tui.
25. Et projecerunt.	25. Projecerunt.	25.
Inaurem.	Inaures.	
26. Solum præ lunulis et colla- ribus.	26. Absque ornamentis et mo- nilibus.	26. Lunulis.
Et vestibus.	Veste.	
Et solum præ torquibus.	Præter torques.	
27. In ephod.	27. Ephod.	27. Superindumentum
In laqueum.	Ruinam.	
28. Et humiliatus est.	28. Humiliatus est autem.	28.
29. Et mansit.	29. Habitavit.	29.
31. In Sechem.	31. Sichein.	31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.	Τῆς πόλεως. Ἄλλως, Σοκχῶθ. 18. Ὡς σύ. Ἄλλως, ὁμοίος σοι. Ὡς αὐτοί. Ἄλλος, ὁμοιος αὐ- τοῖς. Εἰς ὁμοίωμα υἱοῦ. Ἄλλος, ὡς εἶδος υἱῶν.	18. Ὅμοιός σοι.
20.	20. Ῥομφαίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, μάχαιραν.	20.
21.	21. Καὶ συνάντησον. Ἄλλος, ἀπάντησον. Καὶ ἀπέκτεινεν. Ἄλλος, ἀνεί- λεν.	21.
Τὰ κόσμια.	Τοὺς μηνίσκους. Ἄλλος, τοὺς μηνιακοὺς.	
22. Ἐξουσίαζε ἡμῶν σύ, καὶ ὁ ὅς σου, καὶ ὁ ἐγγονός σου.	22. Ἄρξον ἡμῶν καὶ σύ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱός τοῦ υἱοῦ σου.	22.
25.	25. Ἐβαλεν. Ἄλλως, ἔρριψεν. Ἐνώτιον. Ἄλλος, ἐνώτια.	25. Ἐρρίψεν.
26. Κοσμίω.	26. Παρὲς τῶν μηνίσκων (Coisl. σιρώνων) καὶ τῶν στραγγαλίδων. Ἄλλος, πλὴν τῶν σιρώνων καὶ τῶν ὀρμίσκων. Ἴματιών. Ἄλλος, περιδολαίων. Ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων. Ἄλ- λος, πλὴν τῶν κλοιῶν.	26.
27.	27. Εἰς ἐφῶδ. Ἄλλος, εἰς ἐφοῦδ. Εἰς σκῶλον. Ἄλλ., εἰς σκάνδαλον	27.
28.	28. Καὶ συνεστάλη. Ἄλλως, καὶ ἐνετράπη.	28. Καὶ ἐνετράπη.
29.	29. Ἐκάθισεν. Ἄλλος, κατ- ῶκησεν.	29.
31.	31. Συχέμ. Οἱ λοιποὶ, Σικίμοις.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

18.	Civitatis. <i>Aliter</i> , Socchoth. 18. Sicut tu. <i>Aliter</i> , similis tibi. Sicut ipsi. <i>Alius</i> , similis ipsis. In similitudinem filii. <i>Alius</i> , sic- ut species filiorum.	18. Similis tibi.
20.	20. Gladium suum. <i>Alius</i> , ma- chæram.	20.
21.	21. Et occurre. <i>Alius</i> , invade. Et interfecit. <i>Alius</i> , occidit. Lunulas. <i>Alius</i> , meniacos.	21.
Ornamenta.	22. Principatum habe nostri et tui, et filius tuus, et filius filii tui.	22.
22. Dominare nostri tu et filius tuus, et nepos tuus.	25. Misit. <i>Aliter</i> , jecit. Inaurem. <i>Alius</i> , inaures.	25. Jécit.
25.	26. Præter lunulas et monilia. <i>Alius</i> , præter sirona et monilia. Vestimentis. <i>Alius</i> , palliis. Extra torques. <i>Alius</i> , præter torques.	26.
26. Ornamentis.	27. In ephod. <i>Alius</i> , in ephud. In offendiculum. <i>Alius</i> , in scan- dalum.	27.
27.	28. Et compressus est. <i>Aliter</i> , et confusus est.	28. Et confusus est.
28.	29. Sedit. <i>Alius</i> , habitavit.	29.
29.	31. Sychem. <i>Reliqui</i> , Sicimis.	31.
31.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
בְּשִׁיבָה טוֹבָה 32	32.	52.
אבֵי הָעוֹרֵי		
וַיָּשִׁיבוּ לָהֶם בְּעַל בְּרִית		
וַיָּשִׁיבוּ לָהֶם בְּעַל בְּרִית 34	34.	34.
כִּכְלֵה־הַמַּדְבָּה 35	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
52. In canitie bona.	32. In senectute bona.	52.
Patris Hezri.	De familia Ezri.	
53. Et fuit.	33. Postquam autem.	53.
Et reversi sunt.	Aversi sunt.	
Et posuerunt sibi Baalberith.	Percusseruntque cum Baal ser- dus.	
34. Inimicorum suorum.	34. Inimicorum suorum.	34.
55. Juxta omne bonum.	35. Juxta omnia bona.	55.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Judicum.

V. 1. Ὁ ἄλλος, πρὸς αὐτόν. Basil. ad marg. et Alex. Sed in edit. Rom. et Basil. in textu, πρὸς Γεδεών.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς. Basil. et Alex.
V. 3. Basil. in textu habet ἀνέθη, et ad marg., ἀνήκεν, ut Alex. Ed. Rom., ἀνέθη.
V. 4. Ἄλλος, ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, διψῶντες. Basil.
V. 5. Ἄλλος, τοῦ μετ' ἐμοῦ. Basil. Alex. vero, τῷ μετ' ἐμοῦ.
Ibid. Ὁ, Θ., πεινῶσιν. Basil. ad marg. In textu vero, ἐκλείπουσι, ut editio Rom.
Ibid. Ἄλλος, ἐγὼ δὲ διώκω. Basil. et Alex.
V. 6. Ἄλλος, τῇ στρατιᾷ σου. Basil. et Alex.
V. 7. Ἄλλος, Γεδεών, οὐχ οὕτως, διὰ τοῦτο. Basil.
Ibid. Ὁ, Θ., καταξανῶ. Basil. ad marg. In textu autem, ἀλοήσω, ut editio Rom.
Ibid. Ἄ., ἐν ταῖς τραγακάνθαις. Σ., ἐν τοῖς τριβόλοις. Θ., ἐν ταῖς βαρχονεῖμ. Al., βαρχονεῖμ. Lectionem Aquilæ sic effert Basiliensis codex. Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum sic habet: Βαρχονεῖμ, Ἀκύλας, τρέπει ἀκάνθας, Σύμμαχος, τριβόλους. Sic restituerunt editores. At existimo

legendum, Ἀκύλας, τραγακάνθαις, ut Basil. melius quam, τετρακάνθαις, ut Rexii codices duo, qui sic habent, Βαρχονεῖμ εἰσιν αἱ τριβόλοι· οὕτως γὰρ ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσε, τετρακάνθης. Sic illi: forte, Ἄ., τετρακάνθαις. Sed τραγακάνθαις legendum. [Βαρχονεῖμ vel Βαρχονεῖμ vox Hebraica Græcis expressa litteris; ut et infra. v. 26, σιρώνων. DRACH.]
V. 8. Ἄλλος, κατὰ πάντα. Sic Basil. Alex. vero, κατ' αὐτά. Grabe, κατὰ ταῦτα.
V. 9. Ὁ ἄλλ., τοῖς ἀνδράσι. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με. Basil. et sic Alex.
V. 10. Ἄλλος, λειψθέντες ἐν πάσῃ παρ. Basil. Ibid. Ἄλλος, υἰὸν ἀνατολῶν. Basil.
V. 11. Ἄλλος, κατοικοῦντων. Basil. et sic Alex. Ibid. Ἄλλος, ἐς ἐναντίας Ἥλαε. Basil. Qui sic vertit, כַּדָּן pro כַּדָּן legit.
V. 13. Ὁ, Θ., ἐκ τοῦ πολέμου. Basil. ad marg. In textu vero, ut edit. Rom., ἀπὸ τῆς παρατάξεως. Ibid. Ἄ., ἀναβάσεως etc. Has lectiones partim ex Basiliensi partim ex Hieronymo *De locis Hebraicis* decerpimus. Edit. Rom., ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἄρες.
V. 14. Θ., καὶ ἀνεγράφατο τὰ ὀνόματα. Basil.

Ex capite IX Judicum, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis.

48... Ipse et omnis populus qui cum eo. Et sumpsit Abimelech ✕ cum: securem in manu sua, et succidit fascem lignorum, et accepit illum et imposuit super humeros suos. Et dixit ad populum qui eum eo: Quod vidistis me facientem cito facite ut et ego. 49. Et succiderunt etiam ✕ omnes: ipsi unusquisque facem, et sumpserunt, et abierunt retro Abimelech. Et imposuerunt super præsidium, et incenderunt super ipsos ✕ cum: præsidium in igne. Et mortui sunt omnes viri turris Sicimorum,

48. . . . αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ ✕ σὺν: τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψεν φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπέθηκον ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ· Ὁ εἶδατέ με ποιοῦντα ταχέως ποιήσατε ὡς καὶ ἐγώ. 49. Καὶ ἔκοψαν καί γε ✕ πάντες: αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, καὶ ἤσαν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἔθηκον ἐπὶ τὸ ὄχυρωμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτοὺς ✕ σὺν: τὸ ὄχυρωμα ἐν πυρὶ. Καὶ ἀπέθανον πάντες ἄνδρες πύργου

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

32.	32. Ἐν πόλει αὐτοῦ. <i>Οἱ λοιποί</i> , ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Ἄβι Ἐσδρί. Ἄλλως, πατὴρ τοῦ Ἐζρί.	32. Πατὴρ τοῦ Ἐζρί.
33.	33. Ἐγενήθη. Ἄλλ., ἐγένετο. Ἐπέστρεψαν. Ἄλλος, ἀπεστράφησαν. Ἔθηκαν ἑαυτοῖς τῷ Βαλὶ διαθήκην. Ἄλλος, ἔθεντο τὸν Βααλ-θερεῖθ.	33. Ἐγενήθη.
34.	34. Θλιβόντων. Ἄλλος, ἐχθρῶν.	34.
35.	35. Κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ. Ἄλλος, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

32.	32. In civitate sua. <i>Reliqui</i> , in canitie bona. Abi Esdri. <i>Aliter</i> , Patris Ezri.	32. Patris Ezri.
33.	33. Factum est. <i>Al.</i> , accidit. Reversi sunt. <i>Alius</i> , aversi sunt. Posuerunt sibi ipsi Baal testamentum. <i>Alius</i> , posuerunt Baalberith.	33. Factum est.
34.	34. Tribulantium. <i>Alius</i> , inimicorum.	34.
35.	35. Secundum omnia bona. <i>Alius</i> , secundum omnem bonitatem.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Judicum.

Ibid. Θ. τοὺς ἄρχοντας Σοκχώθ και τοὺς πρῶτους-τέρους. Basil.

V. 15. Ο' ἄλλως, Θ., λελυμένοις. Basil. Alex. vero, ἐκλελυμένοις.

V. 16. Ο', Θ., και τὰς ἀκάνθας. Basil. Edit. Rom., ἐν ταῖς ἀκάνθαις, et sic Basil. in textu.

Ibid. Ἄλλος, κατέξανεν. Basil. et Alex.

Ibid. Basil. ad marg., Σοκχώθ, διωρ ου, id est, διώρθωσα οὕτως, emendavi sic. Vide notam ad cap. 1, v. 14.

V. 18. Ο' ἄλλως, Θ., ὁμοίως σοι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὁμοίως αὐτοῖς. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὡς εἶδος υἱῶν. Basil.

V. 20. Ἄλλος, μάχαιραν. Basil. et Alex.

V. 21. Ἄλλος, ἀπάντησον. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἀνέλεν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., τὰ κόσμια. Ἄλλος, τοὺς μηνιακοὺς. Basil.

V. 22. Ἄ., ἐξουσίασον etc. Hæ interpretationes ex Basil. prodeunt.

V. 25. Ο' ἄλλως, Θ., ἐρρίψεν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐνώτια. Basil.

V. 26. Ἄλλος, πλὴν τῶν σιρώνων etc. Basil. Vox ex Hebræo facta. Alex., σιώνων, male.

Ibid. Ἄλλος, περιβολαίων. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, πλὴν τῶν κλοιῶν. Basil. et Alex.

V. 27. Ἄ...ἐπένδυμα. Ex Theodoræto quæst. ad hunc locum, Ἀκύλας, ἐπένδυμα κέκληκεν. Ἄλλος, εἰς ἐφοῦδ. Basil. et Alex. — תרענב. Coislin., Ο', Ἐφραθά, οἱ Γ', ἐν Ἐφρά.

Ibid. Ἄλλος, εἰς σκάνδαλον. Sic Basil. et Alex.

V. 28. Ἄλλως, και ἐνετράπη. Sic Basil. et Alex.

V. 29. Ἄλλος, κατώκησεν. Basil. et Alex.

V. 31. Basil. Ο', Θ., οἱ λοιποί, Σικίμοις : atque ita legit Alex.

V. 32. *Οἱ λοιποί*, ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Basil. Ita quoque legit Alex. V. supra Gen. xv, 15, et xxv, 8.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., πατὴρ τοῦ Ἐζρί. Basil. Alex. habet, πατὴρ Ἀβιεζρί.

V. 33. Ο', Θ., ἐγενήθη. Ἄλλος, ἐγένετο. Basil.

In edit. Rom. legitur, ἐγενήθη.

Ibid. Ἄλλος, ἀπεστράφησαν. Sic in textu Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἔθεντο τὸν Βααλθερεῖθ. Basil. Notes autem ubicunque dicimus Basil., sine addito, intelligi lectiones, quas ad marginem affert, diversas ab iis quæ in textu ejusdem leguntur.

V. 34. Ἄλλος, ἐχθρῶν. Basil. et Alex.

V. 35. Ἄλλος, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην. Basil. et Alex.

Ex capite IX Judicum, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis.

Σικίμων ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες και γυναῖκες. 50. Καὶ ἐπορεύθη Ἄβιμέλεχ εἰς Θήβης, και περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὴν, και προκατελάβετο αὐτὴν. 51. Καὶ πύργος ἦν ὀχυρὸς ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, και ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες, και αἱ γυναῖκες, και πάντες οἱ ἠγούμενοι τῆς πόλεως· και ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ πύργου. 52. ✕ Καὶ προσήγγισεν : και ἦλθεν Ἄβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, και ἐξέπολέμησαν αὐτόν. Καὶ ἤγγισεν Ἄβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου ἐνηρῆσαι (sic) αὐτὴν ἐν πυρὶ. 53. Καὶ

quasi mille viri et mulieres. 50. Et abiit Abimelech in Thebes, et circumsedit super eam, et præoccupavit eam. 51. Et turris erat munita in medio urbis : et fugerant illuc omnes viri et mulieres et omnes duces civitatis, et clauserunt super se ipsos : et ascenderunt super tectum turris. 52. ✕ Et appropinquavit : et venit Abimelech usque ad turrim, et bellarunt contra eum. Et accessit Abimelech usque ad portam turris incendere ipsam igne. 53. Et jecit mulier una fragmentum molæ super caput

Abimelech, et confregit cranium ejus. 54. Et clamavit cito ad puerum ferentem arma ipsius, et dixit ei, stringe gladium tuum, et occide me : ne forte dicant ✕ quod : mulier occidit eum ; et confodit eum puer ejus, et mortuus est :- Abimelech : 55. Et vidit vir Israel quia mortuus est Abimelech, et abierunt vir in locum suum. 56. Et retulit Deus

ἔρριψε γυνή μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀβιμέλεχ, καὶ συνέθλασεν τὸ κράνιον αὐτοῦ. 54. Καὶ ἔθοήσεν τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸν ἀφροντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου, καὶ θανάτωσόν με, μήποτε εἴπωσιν ✕ ὅτι : γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν :- Ἀβιμέλεχ : 55.

CAPUT IX JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ἸΑΚΥΛΛΑΣ.

שכמה 1	1.	1.
שכם 2	2.	2.
מה-סדב		
שכם 3	3.	3.
מבית 4	4.	4.
בעל ברית		
בהם		
ריקים ופחים		
עב-אלך מצב 6	6.	6. Ἐπὶ πεοῦ στῆλῶματο.
בראש 7	7.	7.
החולתי אה-דשני 9	9.	9.
הלכתי		
החולתי 11	11.	11.
לנוע על-העצים		
החולתי 13	13.	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT,

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In Sechem,	1. In Sichem.	1.
2. Sechem,	2. Sichem.	2.
Quid bonum,	Quid vobis est melius.	
3. Sechem.	3. Sichem.	3.
4. E domo.	4. De fano.	4.
Baalberith,	Baalberith,	
In eis.	Ex eo.	
Vacuus et leves,	Inopes et vagos.	
6. Cum planitie sita,	6. Juxta quercum quæ stabat.	6. In campo cippi.
7. In capite.	7. In vertice.	7.
9. Numquid cessare faciam pinguedinem meam ?	9. Numquid possum deserere pinguedinem meam ?	9.
Et vadam.	Et venire.	
11. Numquid cessare faciam ?	11. Numquid possum deserere ?	11.
Promoveri super ligna.	Ut inter cætera ligna promover.	
13. Num cessare faciam ?	13. Numquid deserere possum ?	13.

Και ειδεν ανηρ Ἰσραηλ οτι ἀπέθανεν Ἀδιμέλεχ, και ἀπῆλθον ανηρ εις τον τόπον αὐτου. 56. Και ἀπέστρεψεν ὁ Θεος την κακίαν Ἀδιμέλεχ, ην ἐποίησεν τῷ πατρι, ἀποκτείνας τοὺς ὁ ἀδελφοὺς αὐτου. 57. Και πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέστρεψεν ὁ Θεος εις την κεφαλὴν αὐτῶν. Και ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρτα Ἰωαθάμ του Ἰεροβαάλ

malignitatem Aomesech, quam fecit patri, occidens LXX. fratres suos. 57. Et omnem malignitatem virorum Sicimorum retulit Deus in caput ipsorum. Et supervenit super eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

CAPUT IX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Εἰς Συχέμ. Ἄλλως, Σίκιμα.	1. Σίκιμα.
2.	2. Συχέμ. Ἄλλοι, Σικίμων. Τί τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, ὅποιον βέλτιον.	2.
3.	3. Συχέμ. Ἄλλος, Σικίμων.	3.
4.	4. Ἐκ τοῦ οἴκου. Βααλθεριθ. Ἄλλος, Βαάλ διαθήκης. Ἐαυτῷ. Ἄλλος, ἐν αὐτοῖς.	4. Ἐκ τοῦ οἴκου.
Ἄπραγους, και ἀπονενοημένους.	Κενούς και δειλοὺς. Ἄλλ., θαμβομένους.	
6. Παρὰ την δρῦν την ἐστῶσαν.	6. Πρὸς τῇ βαλάνῃ τῇ εὐρετῇ τῆς στάσεως.	6.
7.	7. Ἐπὶ κορυφῆν. Ἄλλος, ἐν τῇ κορυφῇ.	7.
9. Ἄρα παύσομαι του λίπου μου;	9. Μὴ ἀπολείψασα την πίστητά μου; Ἄλλως, μὴ ἀφείσα; Πορεύσομαι. Ἄλλως, πορευθῶ.	9. Μὴ ἀφείσα; Πορευθῶ.
11.	11. Ἀπολείψασα. Ἄλλως, ἀφείσα. Ἄρχειν τῶν ξύλων. Ἄλλως, ἡγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. Ἄλλως, κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων.	11. Ἀφείσα. Ἠγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων.
13.	13. Ἀπολείψασα. Ἄλλως, ἀφείσα.	13. Ἀφείσα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In Sychem. <i>Aliter</i> , Sicima	1. Sicima.
2.	2. Sychem. <i>Alit</i> , Sicimorum. Quid bonum. <i>Alit</i> , quale melius.	2.
3.	3. Sychem. <i>Alit</i> , Sicimorum.	3.
4.	4. E domo. Baalberith. <i>Alit</i> , Baal testamenti. Sibi. <i>Alit</i> , in eis.	4. E domo.
Otiosos et desperatos.	Inanes et miseros. <i>Alit</i> , attonitos.	
6. Ad quercum stantem.	6. Juxta quercum inventam stationis.	6.
7.	7. Super cacumen. <i>Alit</i> , in cacumine.	7.
9. Num cessabo a pinguedine mea?	9. Num derelinquens pinguedinem meam? <i>Aliter</i> , num dimittens? Iho. <i>Aliter</i> , eam.	9. Num dimittens? Eam.
11.	11. Derelinquens. <i>Aliter</i> , dimittens. Dominari lignis. <i>Aliter</i> , principatum habere super ligna. <i>Aliter</i> , moveri super ligna.	11. Dimittens. Principatum habere super ligna.
13.	13. Derelinquens. <i>Aliter</i> , dimittens.	13. Dimittens.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

דְּבַשְׁמַח אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים

לְנוֹעַ עַל־הַעֲצִים

14 אֱלֹהֵי־הָאֵדָם

15 לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם

חֹסֵד

מִן־הָאֵדָם

16 כְּגַבְלוֹ

17 נֶלְחָם

20 וְאִם־אֵין

25 וַיִּשְׁמַר

כְּאֲרִבִּים

אֵת כְּלֵי־אֲשֵׁר־יַעֲבֹד

26 וַיִּבְטְחוּ

27 הַלְלוּיִם

וַיִּקְלְלוּ

30 וַיְהִר אִפְסֵי

31 בַּת־מִוָּה

בָּאִים שְׂבַחָה וְהִנֵּם צָרִים אֶת־הָעִיר
עַל־יָד

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Lætificans Deum et homines.

Promoveri super ligna.

14. Ad rhamnum.

15. In regem super vos.

Confidite.

De rhamno.

16. Juxta retributionem.

17. Pugnavit.

20. Et si non.

25. Et posuerunt.

Insidias.

Omnem qui transibat.

26. Et speraverunt.

27. Laudes.

Et maledixerunt.

30. Et iratus est nasus ejus.

31. In dolo.

Venientes in Sechem, et ecce ipsi angustiantes civitatem super te.

VULGATA LATINA.

Quod lætificat Deum et homines.

Inter ligna cætera promoveri.

14. Ad rhamnum.

15. Regem vobis.

Requiescite.

De Rhamno,

16. Vicem.

17. Pugnavit.

20. Sin autem.

25. Posueruntque.

Insidias.

Prætereuntibus.

26. Erecti.

27. Cantantium choris

Maledicebant.

30. Iratus est valde.

31. Clam.

Et oppugnat adversum te civitatem.

AQUILA.

14. Προς την βάμνον.

15.

Ἐπιζῆτα.

16.

17.

20. Καὶ εἰ μὴ.

25.

26.

27.

Κα-ηράσαντα.

30.

31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων.
"Ἄλλως, τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ
ἀνθρώπους.

Κλονεῖσθαι περὶ τὰ ξύλα.

Κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. "Ἄλ-
λως, ἀρχειν τῶν ξύλων.

14.

14. Πρὸς τὴν βάρμνον. "Ἄλλως,
τῇ βάρμνῳ.

14. Πρὸς τὴν βάρμνον.

15.

15. Τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς.
"Ἄλλος, εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν.

15.

Πεποιθατε. "Ἄλλως, ὑπόστητε.
Ἄπ' ἐμοῦ. "Ἄλλος, ἐκ τῆς βάρ-
μνου.

Πεποιθατε.

16.

16. Κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. "Ἄλ-
λως, ὡς ἀνταπόδοσις.

16. Κατὰ τὸ ἀνταπόδομα.

17.

17. Ἐπολέμησεν. "Ἄλλως, παρ-
ετάξατο.

17. Ἐπολέμησεν.

20.

20. Καὶ εἰ μή. "Ἄλλως, εἰ δὲ οὐ.

20. Καὶ εἰ μή.

25.

25. Καὶ ἔθεντο. "Ἄλλως, ἔθηκαν.
Ἐνεδρεύοντας. "Ἄλλος, ἐνεδρα.

25. Καὶ ἔθεντο.

Πάντα δὲ παρεπορεύετο. "Ἄλλος,
πάντας τοὺς διαπορευομένους.

26.

26. Ἦλπισαν. "Ἄλλος, ἐπεποι-
θησαν.

26.

27.

27. Ἐλλουλεῖμ. "Ἄλλως, χόρους.
Κατηρῶντο.

27. Αὐλοῦς.

30.

30. Ὀργίσθη θυμῷ. "Ἄλλως,
ἐθυμώθη ὄργῃ.

30. Ὀργίσθη θυμῷ.

31.

31. Ἐν κρυφῇ. "Ἄλλος, μετὰ δώ-
ρων.

31.

Ἐρχονται εἰς Συχέμ, καὶ ἰδοὺ
αὐτοὶ περικάθηται τὴν πόλιν ἐπὶ
σέ. "Ἄλλως, παραγεγόνασιν εἰς
Σίκιμα, καὶ οἶδε πολιορκούσιν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Lætitiam hominum.

Lætitiam hominum. *Aliter*, quod
iustificat Deum et homines.

Moveri circa ligna.

Moveri super ligna. *Aliter*, do-
minari lignis.

14.

14. Ad rhamnum. *Aliter*, rha-
mno.

14. Ad rhamnum.

15.

15. Regnare super vos. *Alius*,
in regem super vos.

15.

Confidite. *Aliter*, subsistite.

Confidite.

A me. *Alius*, de rhamno.

16.

16. Secundum retributionem.
Aliter, ut retributio.

16. Secundum retributionem.

17.

17. Pugnavit. *Aliter*, præliatus
est.

17. Pugnavit.

20.

20. Et si non. *Aliter*, si autem
non.

20. Et si non.

25.

25. Et posuerunt.

25. Et posuerunt.

Insidiantes. *Alius*, insidias.

Omnem qui transibat. *Alius*,
omnes prætereuntes.

26.

26. Speraverunt. *Alius*, confisi
sunt.

26.

27.

27. Ellulim. *Aliter*, choros.

27. Tibias.

Maledicebant.

30.

30. Iratus est animo. *Aliter*,
iratus est furore.

30. Iratus est animo.

31.

31. Clam. *Alius*, cum donis.

31.

Veniunt in Sychem: et ecce
ipsi obsident civitatem super te.
Aliter, advenerunt in Sicima: et
ipsi quidem obsident.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שכם 34	34.	34
ארבעה ראשים		
מךדמארב 35	35.	35.
מראשי 36	36.	36.
וראש אחד בא מדרך אלון מיעוננים	37.	37. Ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ δοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων.
גלגל 38	38.	38.
והלהם בו		
לפני בעלי שכם 39	39.	39.
וישב	41.	41.
בשכם		
השדה 42	42.	42.
הראשים 44	44.	44.
פשמך		
פשמך		
נלהם 45	45.	45.
מגדל שכם 46	46.	46.
אל-צריח בית אל בית		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
34. Sechem. Quatuor capita.	34. Sichem. In quatuor locis.	34.
35. De insidiis.	35. De insidiarum loco.	35.
36. De capitibus.	36. De montibus.	36.
37. Et caput unum veniens de via quercus Mehonenim.	37. Et unus cuneus venit per viam quæ respicit quercum.	37. Principium unum advenit de via quercus respicientium.
38. Nonne. Et pugna in eum.	38. Nonne. Et pugna contra eum.	38.
39. Ad facies dominorum Se- chem.	39. Spectante Sichimorum po- pulo.	39.
41. Et mansit. In Sechem.	41. Sedit. In ea.	41.
42. In agrum.	42. In campum.	42.
44. Et capita. Vastaverunt. Vastaverunt.	44. Cum cuneo suo. Oppugnans. Palantes.	44.
45. Pugnavit.	45. Oppugnabat.	45.
46. Turris Sechem.	46. In turre Sichimorum.	46.
Ad arcem Bethelberith.	Fanum Dei sui Berith.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

34.	34. Συγέμ. "Αλλος, Σίκιμα. Τέσσαρες ἀρχαί. "Αλλως, τέτρα- σιν ἀρχαίς.	34. Τέσσαρες ἀρχαί.
35.	35. Ἐκ τῶν ἐνέδρων. "Αλλως, ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου.	35. Ἐκ τῶν ἐνέδρων.
36.	36. Ἀπὸ τῶν κεφαλῶν. "Αλλως, ἀπὸ τῶν κορυφῶν.	36.
37.	37. Καὶ ἀρχὴ ἐτέρα ἐρχεται δι' ὁδοῦ Ἑλῶν Μαωνενίμ.	37.
38.	38. Μὴ οὐχί. "Αλλος, οὐκ ἰδοῦ. Παρατάξαι αὐτῷ. "Αλλος, πολέ- μησον αὐτόν.	38.
39.	39. Ἐνώπιον ἀνδρῶν Συγέμ. "Αλλος, πρὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σικίμων.	39.
41.	41. Εἰσηλθεν. "Αλλος, ἐκάθισεν. Ἐν Σικίμοις. "Αλλως, ἐν Συ- γέμ.	41. Ἐν Σικίμοις.
42.	42. Εἰς τὸν ἀγρόν. "Αλλος, εἰς τὸ πεδίον.	42.
44.	44. Αἱ ἀρχαί. "Αλλως, οἱ ἀρχη- γοί. Ἐξέτειναν. "Αλλος, ἐξετάθησαν. Ἐξέτειναν. "Αλλως, ἐξεχύθη- σαν.	44. Αἱ ἀρχαί. Ἐξεχύθησαν.
45.	45. Παρετάσσετο. "Αλλος, ἐπο- λέμει.	45.
46.	46. Πύργου Σικίμων. "Αλλως, πύργου Συγέμ. Εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερίθ. "Αλ- λος, τὸ ὄχυρωμα οἴκου Ἡθηλβε- ρείθ	46. Πύργου Σικίμων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

34.	34. Sychem. <i>Alius</i> , Sicima. Quatuor principia. <i>Aliter</i> , qua- tuor principii.	34. Quatuor principia.
35.	35. De insidiis. <i>Aliter</i> , de insi- diarum loco.	35. De insidiis.
36.	36. De capitibus. <i>Alius</i> , de ver- ticibus.	36.
37.	37. Et principium aliud venit per viam Helon Maonenim.	37.
38.	38. Nonne. <i>Alius</i> , annon ecce. Congredere cum eo. <i>Alius</i> , op- pugna eum.	38.
39.	39. In conspectu virorum Sy- chem. <i>Alius</i> , ante faciem virorum Sicimorum.	39.
41.	41. Intravit. <i>Alius</i> , sedit. In Sicimis. <i>Aliter</i> , in Sychem.	41. In Sicimis.
42.	42. In agrum. <i>Alius</i> , in cam- pum.	42.
44.	44. Principia. <i>Aliter</i> , duces. Extenderunt. <i>Alius</i> , extensi sunt. Tetenderunt. <i>Aliter</i> , effusi sunt.	44. Principia. Effusi sunt.
45.	45. Præliabatur. <i>Alius</i> , pugna- bat.	45.
46.	46. Turris Sicimorum. <i>Aliter</i> , turris Sychem. In conventum Bethelberith. <i>A- lius</i> , munimentum domus Bethel- berith.	46. Turris Sicimorum.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῦ γραμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.Ι
אתה־הרדמות 48	48.	48.
שרת וישאה וישם על־שכמו		
אלהעם כלהעם איש שונה וילכו	49.	49.
הצריח		
וילכדה 50	50.	50.
ויסגרו בעדם 51	51.	51.
וילחם בו 52	52.	52.
רכב 53	53.	53.
והרץ		
מהרה 54	54.	54.
וילכו 55	55.	55.
את רעה 56	56.	56.
רעת 57	57.	57.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
48. Secures. Ramum. Et portavit eum et posuit super humerum suum.	48. Arrepta securi. Ramum. Impositumque ferens humero.	48.
Ad populum. 49. Omnis populus vir ramum suum et iverunt.	Ad socios. 49. Ramos de arboribus præci- dentes, sequebantur.	49.
Arcem.	Præsidium.	
50. Et cepit eam.	50. Obsidebat.	50.
51. Et clauserunt de foris se.	51. Clausa firmissime janua.	51.
52. Et pugnavit in ea.	52. Pugnabat fortiter.	52.
53. Molaris. Et quassavit.	53. Molæ. Et confregit.	53.
54. Cito.	54. Cito.	54.
55. Et iverunt.	55. Reversi sunt.	55.
56. Malum.	56. Malum.	56.
57. Malum.	57. Vacat.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Judicum.

Hoc fragmentum prodit ex folio nostro, unciali caractere sine accentibus et spiritibus, cum obelis et asteriscis, videturque excerptum ex eodem codice, cujus folia quædam habentur in Bibliotheca Colbertina, de quo in libris Exodi, Levitici, et Numerorum frequenter actum est: et omnia quæ in istis Colbertinis foliis habentur, supra locis suis

edita fuerunt. Hoc porro folium dono mihi oblatum fuit a Domino Desmarezio.

V. 1. Ὁ ἄλλως, Θ., Σίχιμα. Basil. Et sic frequenter hoc capite. Aliquando cum nota Θ, Θ., interdum sine nota.

V. 2. Ἄλλος, ὁποῖον βέλτιον. Basil.

V. 4. Ἄλλος, Βαλ διαθήκη. Basil. et Alex

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

48.	48. Τὰς ἀξίνας. Ἄλλως, τὴν ἀξίνην. Κλάδον. Ἄλλος, φορτίον. Καὶ ἦρε καὶ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ. Ἄλλος, ἔλαβεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. Τῷ λαῷ. Ἄλλος, πρὸς τὸν λαόν.	48.
49.	49. Κλάδον πᾶς ἀνὴρ, καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, πάντας αὐτοὺς ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦραν. Τὴν συνέλευσιν. Ἄλλος, τὸ ὄχρωμα. Ἄλλος, ἄντρον.	49.
50.	50. Κατέλαβεν. Ἄλλος, προκατῆλθετο.	50.
51.	51. Καὶ ἀπέκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς.	51.
52.	52. Ἐξεπολέμησαν αὐτόν. Ἄλλως, παρετάξαντο αὐτῷ.	52. Ἐξεπολέμησαν αὐτόν.
53.	53. Ἐπιμυλίου. Οἱ λοιποὶ, μύλου. Καὶ ἔκλασε. Ἄλλος, καὶ συνέθλασε.	53.
54.	54. Ταχύ. Ἄλλος, τὸ τάχος.	54.
55.	55. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, ἀπῆλθον.	55. Ἀπῆλθον.
56.	56. Τὴν πονηρίαν. Ἄλλος, τὴν κακίαν.	56.
57.	57. Τὴν πονηρίαν. Ἄλλος, τὴν κακίαν.	57.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

48.	48. Secures. <i>Aliter</i> , securem. Rarum. <i>Alius</i> , fascem. Et assumpsit et posuit super humeros suos. <i>Alius</i> , accepit eum super humeros suos. Populo. <i>Alius</i> , ad populum.	48.
49.	49. Ramum omnis vir: et iverunt. <i>Aliter</i> , omnes ipsi unusquisque fascem, et sumpserunt. Conventum. <i>Alius</i> , munimentum. <i>Alius</i> , antrum.	49
50.	50. Cepit. <i>Alius</i> , præoccupavit.	50.
51.	51. Et clauserunt deforis se. <i>Alius</i> , et clauserunt super se.	51.
52.	52. Impugnaverunt eum. <i>Aliter</i> , præliabantur cum eo.	52. Impugnaverunt eum.
53.	53. Supermolaris. <i>Reliqui</i> , molæ. Et fregit. <i>Alius</i> , et confregit.	53.
54.	54. Cito. <i>Alius</i> , festinanter.	54.
55.	55. Et iverunt. <i>Aliter</i> , abierunt.	55. Abierunt.
56.	56. Malignitatem. <i>Alius</i> , malitiam.	56.
57.	57. Malignitatem. <i>Alius</i> , malitiam.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Judicium.

Ibid. Ἄλλος, ἐν αὐτοῖς. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., ἀπράγους καὶ ἀπον. Sic Basil. Interpres Procopii p. 505 aliter legerat: vertit enim, *Symmachus, rapaces et timidos*, scilicet, ἀρπαγας. Ἄλλ., θαμβομένους. Basil. et Alex.
V. 6. Has A. et S. lectiones habet Basil.
V. 7. Ἄλλος, ἐν τῇ κορυφῇ. Basil. Sed Alex.,

ἐπὶ τῆς κορυφῆς.
V. 9. Hæ lectiones, Σ., Ο', Θ., ex Basil. Ἀφείσα. Alex., ἀφείσα.
Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., πορευθῶ. Basil.
V. 11 et 13. Ο' ἄλλως, Θ., ἀφείσα. Basil. Ἀφείσα. Alex.
Ibid. Ἀρχεῖν τῶν ξύλων. Sic Basil. et Alex. in

textu. Ο, Θ, ἡγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. Basil. Editio Romana, κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων, quæ lectio videtur esse Aquilæ, quæ postea in editionem τῶν Ο' irrepsit hic et v. 15.

V. 15. Ο' ἄλλως, Θ., Ἀφεῖσα, Basil. Ἀφεῖσα. Alex. Ibid. Τὴν εὐφροσύνην etc. Ex Basil. Editio autem Rom. τὴν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους.

Ibid. Hæ lectiones ex Basil. V. notam versus 11. V. 14. Α., Ο', Θ., πρὸς τὴν ῥάμνον. Basil. et sic Alex. In edit. Rom. legitur, τῇ ῥάμνω.

V. 15. Basil., εἰς βασιλέα ἐφ' ὕμων, et sic Alex. Ibid. Α., ἐλπίζετε etc. Hæ lectiones ex Basil. Edit. vero Rom., ὑπόστητε.

Ibid. Ἄλλος, ἐκ τῆς ῥάμνου. Basil. et Alex. Edit. Rom., ἀπ' ἐμοῦ.

V. 16. Ο', Θ., κατὰ τὸ ἀναπόδομα. Basil. Edit. autem Rom., ὡς ἀναπόδοσις.

V. 17. Ο', Θ., ἐπολέμησεν. Basil. ad marginem, et sic intelligendum, ubi non aliter notatur. In textu vero ut LXX, ὡς παρατάξατο.

V. 20. Α., Ο', Θ., καὶ εἰ μὴ. Basil. ad marg., et sic Alex. Altera lectio quam in textu habet Basil. est edit. Rom.

V. 25. Ο', Θ., καὶ ἔθεντο. Basil. Edit. vero Rom., ἔθηκαν.

Ibid. Ἄλλος, ἐνεδρα. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, πάντας τοὺς διαπορευομένους. Basil. et Alex.

V. 26. Ἄλλος, ἐπεποθήσαν. Basil. et Alex.

V. 27. Θ., αὐλοῦς. Basil. Idem ad marg., Ο', χορούς, et sic Alex.

Ibid. Κατηρώντο. Sic in textu habet Basil., ut Alex., in margine vero, κατηράσαντο, quæ est lectio edit. Rom.

V. 30. Basil., Ο', Θ., ὠρίσθη θυμῷ, ad marg., ut in edit. Rom. In textu vero, ἐθυμώθη ὀργῇ.

V. 31. Ἄλλος, μετὰ δώρων. Basil. et Alex.

Ibid. Basil. Ἄλλως, παραγενόνσιν etc. Sic et Alex.

V. 34. Ο', Θ., τέσσαρες ἀρχαί. Basil. Τέσσαρες ἀρχάς. Alex. Edit. Rom. et Basil. in textu, τέσσασιν ἀρχαίς.

V. 35. Ο', Θ., ἐκ τῶν ἐνέδρων. Basil. Edit. vero Rom., ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου.

V. 36. Ἄλλως, ἀπὸ τῶν κορυφῶν. Basil. et Alex.

Ex capite X.

Et surrexit post Abimelech ad salvandum Israel Thola filius Phua, filius patris ejus, vir Isachar; et ipse habitabat in Samaria in monte Ephraim. 2. Et judicavit Israel tres et viginti annos, et mortuus est, et sepultus est in Samaria. 3. Et surrexit Jair post eum, Galaadites, et judicavit Israel duos et viginti annos. 4. Et erant ei duo et triginta filii, ascendentes super duos et triginta pullos, et duæ

1. Καὶ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ Θωλά υἱὸς Φουά, υἱὸς πατρὸς αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσαχάρ· καὶ αὐτὸς κατώκει ἐν Σαμαρίᾳ ἐν ὄρει Ἐφραΐμ. 2. Καὶ ἔκριεν τὸν Ἰσραὴλ γ' καὶ κ' ἔτη, καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρίᾳ. 3. Καὶ ἀνέστη Ἰαεὶρ μετ' αὐτοῦ ὁ Γαλααδιεῖτης· καὶ ἔκριεν τὸν Ἰσραὴλ β' καὶ κ' ἔτη. 4. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ β' καὶ λ' υἱοί, ἐπιδεθῆκότες ἐπὶ β' καὶ λ' πώλους, καὶ β' καὶ

CAPUT X JUDICUM.

TO EBPAIKON.

בשמיר 1 1.
בשמיר 2 2.
ויהי לו 4 4.

להם | יקראו חוות

בסמון 5 5.

בעיני 6 6.
ויעבדו

פלשתים

ויהיו ראיה 7 7.

TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.

1.
2.
4.

5.

6.

7.

AKYAAΣ.

VERSIJ HEBRAICI TEXT.

1. In Samir.
2. In Samir.
4. Et fuit illi.

Ipsis vocabant Chavoth.

5. In Chamon.
  6. In oculis.
- Et servierunt.

Pelistim.

7. Etiratusque est nasus domini.

VULGATA LATINA.

1. In Samir.
2. In Samir.
4. Habens.

Sunt appellatae Havot Jair, id est, oppida Jair.

5. Camon.
  6. In conspectu.
- Et servierunt.

Philistim.

7. Contra quos Dominus iratus.

AQUILA.

1.
2.
4.

5.

6.

7.

V. 57. 'Α., ἀρχὴ μία παραγ. Basil., et sic etiam Alex.

V. 58. "Αλλος, οὐκ ἰδού. Basil. et Alex.

V. 59. "Αλλος, πρὸ προσώπου etc. Basil. In Alex. vero legitur, ἀπὸ προσώπου etc.

V. 44. "Αλλος, ἐκάθισεν. Basil., et sic Alex.

Ibid. 'Εν Σικίμοις. Ex Basil. Edit. Rom., ἐν Συχέμ. Et infra.

V. 42. "Αλλος, εἰς τὸ πεδίον. Basil. et Alex.

V. 44. Ο', Θ., αἱ ἀρχαί. Basil. Edit. Rom. et Basil. in textu, οἱ ἀρχηγοί.

Ibid. "Αλλος, ἐξετάθησαν. Basil. et Alex.

Ibid. Ο' ἄλλος. Θ., ἐξεγύθησαν. Basil.

V. 45. "Αλλος, ἐπολέμει. Basil. et Alex.

V. 46. Ο', Θ., πύργου Σικίμων. Basil. ad marg.

Ibid. "Αλλος, τὸ ὄχρῳμα etc. Basil. In Alex. vero sic, τὸ ὄχρῳμα οἴκου τοῦ Βαβλ διαθήκης.

V. 48. "Αλλος, τὴν ἀξίην. Basil. Itemque Alex. et folium nostrum, ubi eadem fere lectiones habentur quæ in Basil. et Alex., ut quisque videre possit, et semel monuisse satis sit. Sequens lectio item ex Basil.

Ibid. "Αλλος, ἔλαβεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. Basil.

Ibid. "Αλλος, πρὸς τὸν λαόν. Basil. et Alex.

V. 49. "Αλλος, πάντες αὐτοὶ ἕκαστος etc. Basil. et Alex.

Ibid. Post ἐνέπρησεν (Rom. edit., ἐνεπύρισαν), Ο', Θ., τὴν συνέλευσιν. Basil., et sic in textu habet edit. Rom.

Ibid. "Αλλος, τὸ ὄχρῳμα. Sic Basil. ad marg. et Alex. in textu. "Αλλος, ἄντρον. Basil.

V. 50. "Αλλος, προκατελάβετο. Basil. Προκατελάβοντο Alex.

V. 51. "Αλλος, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς. Basil. et Alex.

V. 52. Ο', Θ., ἐξεπολέμησαν αὐτόν. Basil.

V. 53. Basil. Οἱ λοιποί, μύλου. Et sic Alex. Edit. Rom. habet ἐπιμύλιον.

Ibid. Basil. "Αλλος, καὶ συνέθλασε. Et Alex.

V. 54. Basil. "Αλλος, τὸ τάχος. Et Alex.

V. 55. "Αλλος, Θ., ἀπήλθον, cum hac nota, παν, id est, πάντες, omnes.

V. 56 et 57. "Αλλος, τὴν κακίαν. Basil. et Alex.

Basil. vero ad primum notat παν.

Ex capite X.

Ἰ πόλεις αὐτοῖς, καὶ αὐτὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις Ἰαεὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· αἱ εἰσιν ἐν τῇ γῆ Γαλαὰδ.

5. Καὶ ἀπέθανεν Ἰαεὶρ, καὶ ἐτάφη ἐν Καμῷ.

6. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι Κυρίου, καὶ ἐλάτρευσαν ἄσιν : ταῖς Βααλεῖμ, καὶ ἄσιν : ταῖς Ἀσταρῶθ ἄσιν καὶ ἄσιν τοῖς . . . .

et triginta civitates ipsis, et ipsas vocavit villas Jair, usque ad diem hanc : quæ sunt in terra Galaad. 5. Et mortuus est Jair, et sepultus est in Camo.

6. Et addiderunt filii Israel facere malum ante Dominum, et servierunt ἄσιν : Baalim, et ἄσιν cum : Astaroth ἄσιν et cum.....

CAPUT X JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1.	1. 'Εν Σαμίρ. "Αλλος, Σαμαρία.	1.
2.	2. 'Εν Σαμίρ. "Αλλος, Σαμαρία.	2.
4.	4. Καὶ ἦσαν αὐτῷ. "Αλλος, ἐγένοντο. Καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις. "Αλλος, καὶ ἐκάλουν αὐτὰς ἐπαύλεις.	4. Καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις.
5.	5. 'Εν Ῥαμῶν. "Αλλος, Καμών.	5.
6.	6. 'Ενώπιον. Οἱ λοιποὶ, ἐναντίον. Καὶ ἐδούλευσαν. "Αλλος, καὶ ἐλάτρευσαν. Τῶν ἀλλοτρίων. "Αλλος, Φυλιστιεὶμ.	6. Τῶν ἀλλοτρίων.
7.	7. 'Εθυμώθη ὀργῇ Κύριος. "Αλλος, ὠργίσθη θυμῷ Κύριος.	7. 'Εθυμώθη ὀργῇ κυριος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In Samir. <i>Alius</i> , Samaria.	1.
2.	2. In Samir. <i>Alius</i> , Samaria.	2.
4.	4. Et erant illi. <i>Alius</i> , facti sunt. Et ipsas vocaverunt urbes. <i>Aliter</i> , et vocabant eas villas.	4. Et ipsas vocaverunt urbes.
5.	5. In Rhamnon. <i>Alius</i> , Camon.	5.
6.	6. In conspectu. <i>Reliqui</i> , ante. Et servierunt. <i>Alius</i> , et couerunt.	6.
7.	Alienorum. <i>Aliter</i> , Phynistim. 7. Animatus est ira Dominus. <i>Aliter</i> , iratus est furore Dominus.	Alienorum. 7. Animatus est ira Dominus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
פּלשתיים 8 וירעצו	8.	8.
וירצו בגלעד		
9 להלחם גם־ביוחזרה ובבנימין ובבית אפרים	9.	9.
10 ויועקו	10.	10.
ונעבד		
11. 12 הלא סמצרים וסדהאמרי סדבני עמון וסדפּלשתיים וסדיוחזים ועמלק וסעון לחצו אחכם וסעעקו אלי	11. 12.	11. 12.
14 לס וועקו	14.	14.
15 ככל־הסודב בעיניך	15.	15.
16 ויעבדו	16.	16.
וסקצו		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
pelistim. 8. Et detriviverunt.	Philistiim. 8. Afflictique sunt.	8.
Et perfregerunt. In Galaad.	Vehementer oppressi. In Galaad.	
9. Ad pugnandum etiam in Juda, et in Benjamin, et in domo Ephraim.	9. Vastarunt Judam, et Benja- min, et Ephraim.	9.
10. Et clamaverunt.	10. Clamaverunt.	10.
Et servivimus. 11. 12. Nonne ab Ægyptiis, et ab Amorrhæo, a filiis Ammon, et a Pelistim; et Sidonii, et Amalec, et Mahon oppresserunt vos, et clamastis ad me?	Servivimus. 11. 12. Numquid non Ægyptil. et Amorrhæi, filiique Ammon, et Philistiim, Sidonii quoque et A- malec et Chanaan oppresserunt vos, et clamastis ad me?	11. 12.
14. Ite et clamate.	14. Ite et invocate.	14.
15. Juxta omne bonum in ocu- lis tuis.	15. Quidquid tibi placet	15.
16. Et servierunt.	16. Servierunt.	16.
Et abbreviata est.	Doluit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	Φυλιστιειμ. "Αλλος, άλλοφύλων. 8. Έθλιψαν. "Αλλος, εσαθρωσαν. "Εθλασαν. "Εν Γαλαάδ. "Αλλος, εν τῇ Γαλααδίτιδι.	8.
Κατεδυνάστευσαν.		
9.	9. Έκπολεμησαι εν τῷ Ιούδα, και Βενιαμιν, και εν τῷ οίκῳ Έφραϊμ. "Αλλως, παρατάξασθαι προς Ιούδαν, και Βενιαμιν, και προς Έφραϊμ.	9. Έκπολεμησαι εν τῷ Ιούδα, και Βενιαμιν, και εν τῷ οίκῳ Έφραϊμ.
10.	10. Έκέκραξαν. "Αλλως, εδόησαν. "Εδουλεύσαμεν. "Αλλος, ελατρεύσαμεν.	10. Έκέκραξαν.
11. 12. Μῆ οὐχὶ ἀπὸ Αἰγύπτου, και ἀπὸ τῶν Ἀμορραίων, και ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών, και ἀπὸ τῶν Φυλιστιαίων, και ἀπὸ Σιδωνίων, και ἀπὸ τοῦ Ἀμαλήκ, και Χαναάν, και τῶν ἀποθλιθόντων ὑμᾶς, ὅποτε ἰδοῦσατε πρὸς μέ;	11. 12. Μῆ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου, και ἀπὸ τοῦ Ἀμορραίου, και ἀπὸ υἱῶν Ἀμμών, και ἀπὸ Φυλιστιειμ, και Σιδωνίων, και Ἀμαλήκ, και Μωαβ, οἱ ἔθλιψαν ὑμᾶς; "Αλλως, οὐχὶ οἱ Αἰγύπτιοι, και οἱ Ἀμορραῖοι, και οἱ υἱοὶ Ἀμμών, και Μωαβ, και οἱ ἀλλόφυλοι, και Σιδωνιοι, και Ἀμαλήκ, και Χαναάν, και ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, και ἐκεκράξατε πρὸς μέ;	11. 12.
14.	14. Πορεύεσθε και βοήσατε. "Αλλος, βαδίσατε και βοάτε.	14.
15.	15. Πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. "Αλλος, πάντα ὅσα ἀρέσκει ἐνώπιόν σου.	15.
16.	16. Έλατρεύσαμεν. "Αλλως, ἰδούλευσαν. "Ὀλιγώθη. "Αλλως, ὀλιγοψύχησαν.	16. Έλατρεύσαμεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	Phylistiim. <i>Al.</i> , alienigenarum. 8. Tribulaverunt. <i>Aliter</i> , labefactorunt. Frergerunt. In Galaad. <i>Aliter</i> , in Galaaditide.	8.
Oppresserunt.		
9.	9. Ad pugnandum in Juda, et Benjamin, et in domo Ephraim. <i>Aliter</i> , ad præliandum contra Judam, et Benjamin, et contra Ephraim.	9. Ad pugnandum in Juda, et Benjamin, et in domo Ephraim.
10.	10. Clamaverunt. <i>Aliter</i> , idem <i>aliter</i> . Servivimus. <i>Aliter</i> , coluimus.	10. Clamaverunt.
11. 12. Annon ab Ægypto, et ab Amorrhæis, et a filiis Ammon, et a Phylistiæis, et a Sidoniis, et ab Amalec, et Chanaan, et opprimen- tibus vos, quando clamastis ad me?	11. 12. Nonne ab Ægypto, et ab Amorrhæo, et a filiis Ammon, et a Phylistiim, et Sidoniis, et Amalec, et Madiam, qui tribulaverunt vos? <i>Aliter</i> , nonne Ægyptii, et Amorrhæi, et filii Ammon, et Moab, et alienigenæ, et Sidonii, et Amalec, et Chanaan, et tribulaverunt vos, et clamastis ad me?	11. 12.
14.	14. Ite et clamate. <i>Aliter</i> , incedite, et clamate.	14.
15.	15. Omne bonum in oculis tuis. <i>Aliter</i> , quæcunque placent in conspectu tuo.	15.
16.	16. Coluimus. <i>Aliter</i> , servierunt. Diminuta est. <i>Aliter</i> , defecit	16. Coluimus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
שׂוֹדֵי יִזְ	17.	17.
בְּצַפְּהָ 18 אֲשֶׁר לִתְּלֹהֶם בְּבִנֵי	18.	Ἐν τῇ Μασσηφά. 18.
שׂוֹדֵי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Et coacti sunt.	17. Congregati.	17.
In Maspah.	In Maspha.	In Massepha.
18. Qui cœperit pugnare in filios.	18. Qui primus ex vobis contra filios Ammon cœperit dimicare.	18.
In caput.	Dux.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Judicum.

V. 1 et 2. Ἄλλος, Σαμαρία. Sic Basil. et folium nostrum. Alex., Σαμαρεία.

V. 4. Ἄλλος, ἐγένοντο. Ita quoque Basil. et folium nostrum.

Ibid. Ο, Θ., καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις. Basil. ad marg. In textu vero, καὶ ἐκάλουν etc., ut edit. Rom.

V. 5. Ἄλλος, Καμών. Basil. Folium nostrum, Καμό. Alex., Παμμώ.

V. 6. Basil. Οἱ Λοιποὶ, ἐναντίον. Folium nostrum et Alex., ἐναντι.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐλάτρευσαν. Basil. Ita quoque

folium nostrum et Alex.

Ibid. Ο, Θ., τῶν ἀλλοτρῶν. Basil. Alex. vero, ἀλλοφύλων. Edit. Rom., Φυλιστιεὶμ, ut Basil. in textu, et infra similiter.

V. 7. Ο, Θ., ἐθυμώθη ὄργῃ Κύριος. Basil. In Alex. vero, ἐθυμώθη Κύριος. Edit. Rom. et Basil. in textu, ὄργισθη etc.

Ibid. Ἄλλος, ἀλλοφύλων. Basil. et Alex.

V. 8. Ἄλλος, ἐσάθρωσαν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., κατεδυνάστευσαν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῇ Γαλααδίτιδι. Basil. et Alex.

CAPUT XI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
גִּבּוֹר חַיִּי 1	1	1.
וְהָיָה		
3 וַיִּבְרַח	3.	3.
וַיִּתְקַבֵּץ		
וַיִּצְאֵם וַיִּקְרָאוּ		
4 וַיִּהְיֶה בַּיּוֹמִים וַיִּלָּחֶם	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Potens virtute.	1. Vir fortissimus.	1.
Genueritque.	Qui natus est.	
3. Et fugit.	3. Fugiens.	3.
Et collecti sunt.	Congregatique sunt.	
Vacui.	Inopes.	
Et egressi sunt.	• Et quasi principem sequebantur.	
4. Et fuit a diebus et pugnauerunt.	4. In illis diebus pugnabant.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἐν Μασφά.	17. Συνήχθησαν. Ἄλλος, ἐξήλθον. Ἐν σκοπιᾷ.	17. Ἐν τῇ Μασσηφά.
18.	18. Ἄν ἄρξεται παρατάξασθαι πρὸς υἱούς. Ἄλλος, ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς. Κεφαλὴν. Ἄλλως, ἄρχοντα.	18. Κεφαλὴν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. In Maspha.	17. Congregati sunt. <i>Alius</i> , exierunt. In specula.	17. In Massepha.
18.	18. Incipiet præliari contra filios. <i>Alius</i> , cœperit pugnare in filios. Caput. <i>Aliter</i> , ducem.	18. Caput.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Judicum.

V. 9. Ο', Θ., ἐκπολεμῆσαι etc. Basil. et Alex. Edit. Rom. et Basil. in textu, παρατάξασθαι etc.

V. 10. Ο', Θ., ἐκέκραξαν. Basil. Alex. vero habet ἐβόησαν, ut Basil. in textu, et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἐλατρεύσαμεν. Sic Basil. et Alex.

V. 11 et 12. Symmachi lectio et sequentes ex Basil. Postremam sequitur Alex.

V. 14. Ἄλλος, βαδίζετε καὶ βοᾶτε. Basil. Alex. vero, βαδίζετε καὶ βοᾶται (sic).

V. 15. Ἄλλος, πάντα ὅσα ἀρέσκει ἐνώπιόν σου. Basil. et Alex. qui habet ὅσα ἄν.

V. 16. Ο', Θ., ἐλατρεύσαμεν, mendose, ut videtur, Basil. Alex. vero, ἐλάτρευσαν, melius. Edit. Rom., ἐδούλευσαν.

Ibid. Basil., ὠλιγοψύχησεν. Et sic Alex.

V. 17. Ἄλλος, ἐξήλθον Basil. et Alex.

Ibid. Ἄ., Θ., ἐν τῇ Μασσηφά. Basil. Et sic habet Alex. Σ., ἐν Μασφά. Basil.

V. 18. Ἄλλος, ἄρξεται πολεμῆσαι etc. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ο', Θ., κεφαλὴν. Basil. ad marg. In textu vero, ἄρχοντα, ut edit. Rom.

CAPUT XI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐπληρμένος δυνάμει. Ἄλλος, ἦν δυνατός ἐν ἰσχυί. Ἡ ἐγέννησε. Ἄλλος, καὶ ἔτεκεν.	1
3.	3. Καὶ ἀπέδρα. Ἄλλως, καὶ ἐφυγεν. Καὶ συνεστράφησαν. Ἄλλος, καὶ συνελέγοντο. Κενοί. Ἄλλος, λιτοί. Καὶ ἐξήλθον. Ἄλλος, καὶ συνεπορεύοντο.	3. Καὶ ἀπέδρα.
4.	4. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα παρετάξαντο. Ἄλλος, καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Elevatus potentia. <i>Alius</i> , erat potens in fortitudine. Quæ genuit. <i>Alius</i> , et peperit.	1.
3.	3. Et fugit. <i>Aliter</i> , et aufugiebat. Et conglobati sunt. <i>Alius</i> , et collecti sunt. Vacui. <i>Alius</i> , tenues. Et egressi sunt. <i>Alius</i> , et ibant cum eo.	3. Et fugit.
4.	4. Et factum est quando præliabantur. <i>Alius</i> , et factum est post dies, et bellaverunt.	4.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6	רקעין ונלחמה בבני עמון	6.	6.
7	7 וכוזע	7.	7.
8	8 צר לכם לכן עתה שבנו אליך הלכתי עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל ישבי גלעד	8.	8.
11	11 וישבו	11.	11.
12	עליהם רראש ולקעין 12 באת אלי להדחם	12.	12.
13	13 בעלותו	13.	13.
15	15 השיבה אתהן בשלום	15.	15.
15	15 כה אמר	15.	15.
16	16 בעלותם	16.	16.

סר

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

6.	In ducem, et pugnabimus in filios Ammon.	6.	6. Esto princeps noster, et pugna contra filios Ammon.
7.	7. Et cur.	7.	7. Et nunc.
	Angustia vobis.		Necessitate compulsi.
8.	8. Idcirco nunc reversi sumus ad te, et ibis nobiscum et pugnabis in filios Ammon, et eris nobis in caput, omnibus habitantibus Galaad.	8.	8. Ob hanc igitur causam nunc ad te venimus, ut profisciscaris nobiscum et pugnes contra filios Ammon, sisque dux omnium qui habitant in Galaad.
11.	11. Et posuerunt.	11.	11. Fecit.
	Super se in caput et in ducem.		Principem sui.
12.	12. Venisti ad me ad pugnandum.	12.	12. Venisti contra me ut vastares terram meam.
13.	13. In ascendendo eum.	13.	13. Quando ascendit.
	Redde eas in pace.		Cum pace redde mihi eam.
15.	15. Sic dicit.	15.	15. Hæc dicit.
16.	16. In ascendendo eos.	16.	16. Quando conscenderunt.
	Suph.		Rubrum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

6. Εἰς ἀρχηγόν, καὶ παρατάξομεθα πρὸς υἱοὺς Ἀμμών. Ἄλλος, εἰς ἡγούμενον, καὶ πολεμήσομεν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών.
7. Καὶ διὰ τί. Ἄλλος, τί ὄτε. Χρηζετε. Ἄλλος, ἐθλίθητε.
8. Διὰ τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν πρὸς σέ, καὶ πορεύση μεθ' ἡμῶν, καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἀρχοντα πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι Γαλαὰδ. Ἄλλος, οὐχ οὕτως· νῦν ἤλθομεν πρὸς σέ, καὶ συμπορεύση ἡμῖν, καὶ συμπολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών, καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν, πᾶσι τοῖς οἰκοῦσι Γαλαὰδ.
11. Ἔθηκαν. Ἄλλος, κατέστησαν.
- Ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφαλὴν, καὶ εἰς ἀρχηγόν. Ἄλλος, αὐτῶν ἡγούμενον.
12. Ἦλθες πρὸς ἐμέ τοῦ παρατάξασθαι. Ἄλλος, ἦκες πρὸς με πολεμῆσαι.
13. Ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτόν. Ἄλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει.
- Ἀπόστρεψον αὐτὰς ἐν εἰρήνῃ. Ἄλλος, ἐπίστρεψον αὐτὴν ἐν εἰρήνῃ.
15. Οὕτως λέγει. Ἄλλος, τὰδε λέγει.
16. Ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτούς. Ἄλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν.
- Σίφ. Ἄλλος, ἐρυθρὰς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6. In principem, et pugnabimus adversus filios Ammon. *Alius*, in ducem, et bellabimus cum filiis Ammon.
7. Et propter quid. *Alius*, quid quod.
- Egetis. *Alius*, afflicti estis.
8. Propter hoc nunc revertimus ad te : et ibis nobiscum, et pugnabis adversus filios Ammon, et eris nobis in principem, omnibus inhabitantibus Galaad. *Alius*, non sic : nunc venimus ad te, et ibis nobiscum, et simul bellabimus in filios Ammon : et eris nobis in caput, omnibus habitantibus Galaad.
11. Posuerunt. *Alius*, constituerunt.
- Super se in caput, et in principem. *Alius*, sui ducem.
12. Venisti ad me ad pugnandum. *Alius*, venisti ad me bellare.
13. In ascendendo eum. *Alius*, in ascensu.
- Restitue eas in pace. *Alius*, restitue eam in pace.
15. Sic dicit. *Alius*, hæc dicit.
16. In ascendendo eos. *Alius* in ascensu eorum.
- Siph *Alius*, Rubri.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKTAAΣ.
17 בארץ	17.	17.
ולא אבה		
18 וילך	18.	18.
ויבא ממזרח		
בגבול		
19 נעברדהנא בארץ	19.	19.
20 ולא האמין סיוחן את־ישראל	20.	20.
עבר בגבול		
וילחם עם־ישראל		
21 הארץ ההיא	21.	21.
22 ויירש את כל־גבול האמורי	22.	22.
24 הלא את־אשר יודישך	24.	24.
ואת כל־אשר הדישך		
25 המזב טוב אתה מבגלך בך	25.	25.
צפור מלך		
26 ובבנותיה	26.	26.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. In terra tua.	17. Per terram tuam.	17.
Et noluit.	Noluit.	
18. Et ambulavit.	18. Circuivit.	18.
Venitque ab ortu.	Venitque contra orientalem plagam.	
In terminum.	Terminos.	
19. Transeipus nunc in terra tua.	19. Ut transeam per terram tuam.	19.
20. Et non credidit Seon Israel transire in terminum suum.	20. Qui et ipse Israel verba despiciens, non dimisit eum transire per terminos suos.	20.
Et pugnavit cum Israel.	Et fortiter resistebat.	
21. Terræ ipsius.	21. Regionis illius.	21.
22. Et possederunt omnem terminum Amorrhæi.	22. Et universos fines ejus.	22.
24. Nonne quod possidere faciet te.	24. Nonne ea quæ possidet.	24.
Et omne quod possidere fecit.	Quæ autem Dominus Deus noster victor obtinuit.	
25. Num bonus bonus es tu præ Balac filio Seppor rege ?	25. Nisi forte melior es Balac filio Sepphor rege.	25.
26. Et in filiabus ejus.	26. In viculis ejus.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17. Ἐν τῇ γῆ σου. Ἄλλος, διὰ τῆς γῆς σου. Οὐκ ἠδόκησε. *Οἱ λοιποὶ*, οὐκ ἠθέλησεν.
18. Ἐπορεύθη. Ἄλλος, διήλθε. Καὶ ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν. Ἄλλος, παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. Ἐν ὄρειοις. Ἄλλος, εἰς τὸ ὄριον.
19. Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου. Ἄλλως, παρέλθωμεν δὴ ἐν τῇ γῆ σου.
20. Καὶ οὐκ ἐνεπίστευσε Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὄρειῳ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠθέλησε Σηὼν τὸν Ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ τῶν ὄρειων.
- Καὶ παρετάξατο πρὸς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, κατέπολέμησε μετὰ Ἰσραὴλ.
21. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ. Ἄλλως, τὴν γῆν ἐκείνην.
22. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ ὄριον τοῦ Ἀμορραίου.
24. Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Ἄλλως, οὐχὶ ἂ ἐὰν κληρονομήσει σε.
- Καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν. Ἄλλως, καὶ τοὺς πάντας οὓς ἐξῆρεν.
25. Μὴ κρείσσων εἶ σὺ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως; Ἄλλως, μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος εἶ σὺ ὑπὲρ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως;
26. Ἐν τοῖς ὄρειοις αὐτῆς. *Οἱ λοιποὶ*, ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17. In terra tua. *Alius*, per terram tuam.
18. Non bene sensit. *Reliqui*, noluit.
18. Ivit. *Alius*, pertransiuit.
- Venitque ab Ortu. *Alius*, accessit ad Ortum.
- In terminos. *Alius*, in terminum.
19. Transibo per terram tuam. *Aliter*, transeamus in terra tua.
20. Et non credidit Seon Israeli transire in termino suo. *Alius*, et noluit Seon Israellem transire per terminos.
- Et pugnavit adversus Israel. *Alius*, et pugnavit cum Israel.
21. In terra illa. *Aliter*, terram illam.
22. *Vacat.* *Alius*, et hæreditavit omnem terminum Amorrhæi.
24. Nonne quæcumque possidere fecit te. *Aliter*, nonne quæcumque hæreditare faciet te.
- Et omnia quæcumque possidere fecit. *Aliter*, et omnes quos abstulit.
25. Meliorne es tu Balac filio Sepphor rege? *Aliter*, numquid in bono melior es tu super Balac filium Sepphor regem?
26. In finibus ejus. *Reliqui*, in filiabus ejus.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΔΣ.

מסודע לא־הוצלתם			
27 להלחם	27.		
29 והחי ויעבר אוד־מצפה	29.		29. Ἐγενήθη.
30 אס־נתון נתון	30.		30.
31 מזלתי	31.		31.
32 ויעבר להלחם	32.		32.
33 ויכנע	33.		33. Ἐνετράπησαν.
34 יחידה	34.		34.
35 הכרע הכרע־הני וארז היורה בעכרו	35.		35. Κάμψασα Ἐκαμψάς με.
36 אחרי אשר עשה לך יחה	36.		36.
37 ינשה לי הדבר הזה	37.		37.
39 מקץ וחשב	39.		39.
40 ויעש לה ימים	40.		40.

YERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et quare non eruistis?	Quare tanto tempore nihil super hac repetitione tentastis?	
27. Pugnando.	27. Indicens mihi bella.	27.
29. Et fuit. Et transivit Mispeh.	29. Factus est. Maspha quoque.	29. Factus est.
30. Si dando dederis.	30. Si tradideris.	30.
31. E foribus.	31. De foribus.	31.
32. Et transivit. Ad pugnandum.	32. Transivitque. Ut pugnaret.	32.
33. Humiliatique sunt.	33. Humiliatique sunt.	33. Confusi sunt.
34. Unica.	34. Unigenita.	34.
35. Incurvando incurvare feci- sti me, et tu fuisti in turbantibus me.	35. Decepisti me, et ipsa dece- pta es.	35. Incurvando incurvare fecisti me.
36. Postquam fecit tibi Domi- nus.	36. Concessa tibi ultione.	36.
37. Fiat mihi verbum hoc.	37. Hoc solum mihi præsta quod deprecor.	37.
39. A fine.	39. Expletisque duobus mensi- bus.	39.
Et reversa est. Et fecit ei.	Reversa est. Et fecit ei.	
40. Diebus.	40. Diebus.	40.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Καὶ διατί οὐκ ἐρρύσω ; Ἄλλως, τί ὅτι οὐκ ἐρρύσατο ;	
27.	27. Παρατάξασθαι. Ἄλλως, πολεμῆσαι.	27.
29.	29. Ἐγενήθη. Ἄλλως, ἐγένετο. Καὶ παρήλθε τὴν σκοπιάν. Ἄλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν.	29. Ἐγενήθη.
30.	30. Ἐάν διδοῦς ὄψι μοι. Ἄλλως, ἐν παραδόσει παραδῶς.	30.
31.	31. Ἀπὸ τῆς θύρας. Ἄλλως, ἐκ τῶν θυρῶν.	31.
32.	32. Διέβη. Ἄλλως, παρήλθεν. Παρατάξασθαι. Οἱ λοιποὶ, πολεμῆσαι.	32. Διέβη.
33.	33. Ἐνετράπησαν. Ἄλλως, συνεστάλησαν.	33. Ἐνετράπησαν.
34.	34. Μονογενῆς. Ἄλλως, ἀγαπητή. Ἄλλως, παθητή.	34.
35. Ὀκλασάς με, ἐμπεποδοστίακάς με, εἰς σκόλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου.	35. Ταραχῆ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῳ μου.	35. Καταχουσα κατηγξάς με.
36.	36. Ἐν τῷ ποιῆσαι σοι Κύριον. Ἄλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος.	36.
37.	37. Καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ἄλλως, ποιήσατέω δὴ ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον.	37. Καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο.
39.	39. Μετὰ τέλος. Ἄλλως, ἐν τέλει. Ἐπέστρεψε. Ἄλλως, ἀνέκαμψεν.	39. Μετὰ τέλος.
40.	Καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ. 40. Ἡμέρας. Ἄλλως, μῆνας.	Καὶ ἐπετέλεσεν Ἰερζαά. 40.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Et cur non eruisti? <i>Aliter</i> , quid quod non eruit?	
27.	27. Pugnando. <i>Aliter</i> , præliando.	27.
29.	29. Factus est.	29. Factus est.
30.	Et præterivit speculam. <i>Aliter</i> , et transivit speculam.	
30.	30. Si dans dederis mihi. <i>Alius</i> , si traditione tradideris.	30.
31.	31. De janua. <i>Alius</i> , de januis.	31.
32.	32. Transivit. <i>Aliter</i> , præterivit. Præliari. <i>Reliqui</i> , pugnare.	32. Transivit.
33.	33. Confusi sunt. <i>Aliter</i> , coangustati sunt.	33. Confusi sunt.
34.	34. Unigenita. <i>Alius</i> , dilecta. <i>Alius</i> , desiderata.	34.
35. Procumbere fecisti me, impedimento mihi fuisti, in offendiculum facta es in oculis meis.	35. Perturbatione perturbasti me, et tu fuisti in perturbatione mea.	35. Strangulans strangulasti me.
36.	36. In faciendo tibi Dominus. <i>Aliter</i> , quia fecit tibi Dominus.	36.
37.	37. Et fac mihi verbum hoc. <i>Aliter</i> , faciat nunc pater meus verbum hoc.	37. Et fac mihi verbum hoc.
39.	39. Post finem. <i>Aliter</i> , in fine.	39. Post finem.
	Reversa est. <i>Aliter</i> , rediit. Et fecit in ea.	Et complevit Jephthae.
40.	40. Dies <i>Alius</i> , menses.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Judicum.

- V. 1. "Αλλος, ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ. Basil. Alex. vero, δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ αὐτὸς ἦν.
- Ibid. "Αλλος, καὶ ἔτεκεν. Basil. et Alex.
- V. 3. Ο', Θ., καὶ ἀπέδρα. Basil. Edit. Rom., ἔφυγεν.
- Ibid. "Αλλος, καὶ συνελέγοντο. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, λιτοί. Basil. et Alex. — Coislin. in textu, λιτοί, in marg., κενοί.
- Ibid. Καὶ ἐξῆλθον. Basil., καὶ συνεπορεύοντο. Alex., καὶ συνεξεπορεύοντο.
- V. 4. "Αλλος, καὶ ἐγένετο etc. Basil. et Alex.
- V. 6. "Αλλος, εἰς ἡγούμενον etc. Basil. et Alex.
- V. 7. "Αλλος, τί ὄτι. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, ἐθλίθητε. Alex. Basil. vero, ἐθλίθηται.
- V. 8. "Αλλος, οὐχ οὕτως· νῦν etc. Basil., et ita quoque Alex. qui habet, καὶ πολεμήσωμεν.
- V. 11. "Αλλος, κατέστησαν. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, αὐτῶν ἡγούμενον. Basil.
- V. 12. "Αλλος, ἕως πρὸς μὲ πολεμήσαι. Basil.
- V. 13. "Αλλος, ἐν τῇ ἀναθάσει. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, ἐπίστρεψον αὐτήν etc. Basil.
- V. 15. "Αλλος, τὰδε λέγει. Basil. et Alex.

- V. 16. "Αλλος, ἐν τῇ ἀναθάσει αὐτῶν. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, ἐρυθρὰς. Basil.
- V. 17. "Αλλος, διὰ τῆς γῆς σου. Basil. et Alex.
- Ibid. Οἱ λοιποὶ, οὐκ ἠθέλησεν. Basil. Sic quoque habet Basil.
- V. 18. "Αλλος, διῆλθε. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, εἰς τὸ ὄριον. Ibidem.
- V. 19. Ο', Θ., παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου. Basil. et Alex. Edit. Rom., παρέλθωμεν.
- V. 20. "Αλλος, καὶ οὐκ ἠθέλησε etc. Basil. In Alex. omittitur Σηών.
- Ibid. "Αλλος, ἐπολέμησε μετ' Ἰσραήλ. Basil. et Alex.
- V. 21. Ο', Θ., ἐν τῇ γῇ ἐκαίνη. Basil. Edit. Rom., τὴν γῆν etc.
- V. 22. "Αλλος, καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ etc. Basil. et Alex. Hæc desiderantur in edit. Rom.
- V. 24. Ο', Θ., οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Basil. et Alex.
- Ibid. Ο', Θ., καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησαν.

CAPUT XII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
<p style="text-align: right;">1 ויצעק איש אפרים</p> <p style="text-align: right;">צפונה</p> <p style="text-align: right;">מדוע עברת ! להלם</p> <p style="text-align: right;">2 ריב הייתי אני ונמי ובני-עממי</p> <p style="text-align: right;">מואב</p> <p style="text-align: right;">ריב</p> <p style="text-align: right;">3 ואעברה</p> <p style="text-align: right;">בדיו</p> <p style="text-align: right;">להלם</p> <p style="text-align: right;">4 וילחם</p> <p style="text-align: right;">5 והיה כי יאמר פליטי אפרים</p> <p style="text-align: right;">אעברה. ויאמרו לו אנשי-גלעד</p> <p style="text-align: right;">האפרתי אתה ויאמר לא</p>	<p>1</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>	<p>1.</p> <p>Βορβάν.</p> <p>2.</p> <p>Δικασίας.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
<p>1. Et accitus est vir Ephraim.</p> <p>In Aquilonem.</p> <p>Quare transisti ad pugnandum?</p> <p>2. Rixæ fui ego et populus meus et filii Ammon valde.</p> <p>Rixæ.</p> <p>3. Et transivi.</p> <p>In manu mea.</p> <p>Ad pugnandum.</p> <p>4. Et pugnavit.</p> <p>5. Et fuit quando dicebant reliquæ Ephraim, Transibo. Et dicebant ei viri Galaad : Num Ephraim tuus es ? et dicebat, Non.</p>	<p>1. Ecce autem in Ephraim orta est seditio.</p> <p>Contra Aquilonem.</p> <p>Quare vadens ad pugnam?</p> <p>2. Disceptatio erat mihi et populo meo contra filios Ammon vehemens.</p> <p>3. Transivi.</p> <p>In manus meas.</p> <p>In prælium.</p> <p>4. Pugnabat.</p> <p>5. Cumque venisset ad ea de Ephraim numero, fugiens, atque dixisset : Obsecro ut me transire permittatis· dicebant ei Galaaditæ:</p>	<p>1.</p> <p>Aquilonem.</p> <p>2.</p> <p>Litis.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Judicum.

Basil. Sic item Alex.

V. 25. Ο, Θ., μὴ κρείσσων εἶ σὺ etc. Basil. et sic etiam Alex. Edit. Rom. μὴ ἐν ἀγαθῷ etc.

V. 26. Οἱ λοιποὶ, ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. Basil., atque ita Alex.

Ibid. Ἄλλως, τί ὅτι οὐκ ἐρρύσατο. Basil., et sic Alex.

V. 27. Ἄλλως, πολεμῆσαι. Sic Basil. et Alex.

V. 29. Α, Ο, Θ., ἐγενήθη. Basil. et sic item Alex.

Ibid. Ἄλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν. Basil. et Alex. similiter.

V. 30. Ἄλλως, ἐὰν παραδόσει παραδῶς. Basil., atque Alex. similiter.

V. 31. Ἄλλως, ἐκ τῶν θυρῶν. Basil. ac etiam Alex.

V. 32. Ο, Θ., διέβη. Basil. atque Alex.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, πολεμῆσαι. Basil. Ita quoque legitur in Alex.

V. 33. Α, Ο, Θ., ἐνετράπησαν. Basil., atque ita legitur in Alex.

V. 34. Hic Basiliensis in textu habet μονογενῆς, ut edit. Rom. Ad marginem vero, ἀγαπητῆ, cum τ

hac nota, παν. Codex item Alex., ἀγαπητῆ. Scholiastes vero, ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει, τὸ ποθητῆ, ἀπὸ δὲ συνηθείας, ἢ ἰδιώματος, τὴν ποθητὴν οὕτως ὀνομάζει.

V. 35. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Alexandrinus vero Symmachum sequitur (*).

V. 36. Ἄλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος. Basil. et Alex.

V. 37. Ο, Θ., καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. Basil.

V. 39. Ο, Θ., μετὰ τέλος. Basil., et sic Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἀνέκαμψεν. Basil. et Alex.

Ibid. Θ., καὶ ἐπετέλεσεν Ἰεφθαί. Basil., et sic Alex.

V. 40. Ἄλλως, μῆνας. Basil.

(*) Vitiose edidit Montf. ἐμπεδοστατήρας, et mire hallucinatur in lexico suo græco, frustra indagans sensum verbi ἐμπεδοστατέω. Quod si verbum hoc inquirere tentes apud omnes græcos scriptores, quotquot sunt, Hylam vocas. DRACH.

CAPUT XII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

Βορβάν.

1. Καὶ ἐδόθησεν ἀνὴρ Ἐφραῖμ. Ἄλλως, καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἐφραῖμ.

Εἰς Βορβάν. Ἄλλ., Σεφινά.

Διατὶ παρῆλθες παρατάξασθαι; Ἄλλως, τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν;

2. Ἀνὴρ μαχητῆς ἤμην ἐγὼ, καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμών σφόδρα.

Μαχητῆς. Ἄλλως, ἀντιδικῶν. Ἄλλ., ἐπολέμουν.

3.

4.

5.

2. Ἐν μάχῃ ἤμην Ἀμμών, ἐταπείνουν με σφόδρα.

Ἐταπείνουν,

3. Παρῆλθον. Ἄλλως, διέβην. Ἐν χειρὶ μου. Ἄλλως, ἐνώπιόν μου.

Παρατάξασθαι. Οἱ λοιποὶ, πολεμεῖν.

4. Καὶ παρετάξατο. Ἄλλως, ἐπολέμει.

5. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ διασωζόμενοι Ἐφραῖμ, διαβῶμεν. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄνδρες Γαλαὰδ, Μὴ Ἐφραθίτης εἶ; καὶ εἶπαν, οὐ. Ἄλλ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIΩ.

1.

Aquilonem.

2. In pugna eram Ammon, humiliabant me valde.

Humiliabant.

3.

4.

5. Superstites, ita ut dicerent residui Ephraim : Vos Galaad in is qui sunt Ephraim et Manasse.

1. Et clamavit vir Ephraim. Aliter, et congregati sunt filii Ephraim.

In Aquilonem. Al. Sephina.

Propter quid transisti pugnare? Aliter, quid quod ivisti bellare?

2. Vir pugnator eram ego, et populus meus, et filii Ammon valde.

Pugnator. Aliter, adversarius. Aliter, oppugnabant.

3. Transivi. Aliter, trajeci.

In manu mea. Aliter, in conspectu meo.

Præliari. Reliqui, pugnare.

4. Et pugnavit. Aliter, pugnabat.

5. Et dixerunt eis ii qui evaserant de Ephraim, Transeamus. Et dixerunt eis viri Galaad : Numquid Ephratites es? Et dixit : Non.

1.

Βορβάν.

Τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν.

2.

3.

4.

5.

1.

Aquilonem.

Quid quod ivisti bellare.

2.

3.

4.

5.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ

6 ויאמר לו אמרנא שבת	6	6.
ויאמר סבת ולא יכין לדבר ק		
ויאחזו אותו		

שבת

ויאחזו

8 אבצן	8.	8.
14 ויהיה	14	14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

6. Et dicebant ei: Dic nunc Scibboleth: et dicebat Sibbolet: et non dirigebat loqui sic, et apprehendebant eum.

Numquid Ephratæus es? quo dicente: Non sum.

6. Et interrogabant eum, Dic ergo Scibboleth, quod interpretatur spica, qui respondebat, Sibboleth: eadem littera spicam exprimere non valens. Statimque apprehensum.

Scibboleth.

Scibboleth.

Et jugulabant eum.

Jugulabant.

8. Absan.

8. Abesan.

8.

14. Et fuit ei.

14. Qui habuit.

14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Judicum.

V. 1. Ἄλλος, καὶ συνήχθησαν etc. Basil., et sic Alex. Sequens lectio ex Hieron., *De locis Hebraicis*. Ibid. Ἄλλ., Σεφινά. Coislin., Ο, εἰς Σεφινά, m., or Γ, Σεφινά.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμαῖν. Basil. et sic Alex.

Symmachi vitiosa videtur.

Ibid. Ἄλλ., ἀντιδικῶν, m., μάχης. in textu, ἀντιδικῶν, m., μάχης.

Ibid. Σ., ἐπαπεινουν. Ἄλλ., ἐπολέμων. Basil. Sed neutrum est in Hebræo.

V. 3. Ἄλλως, διέβην. Basil. et Alex.

V. 2. Ἄ., δικασίας, Σ. etc. Basil. Lectio autem

TO EBPAIKON.

CAPUT XIII JUDICUM.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ

1 בעיני	1.	1.
פלשתים		
2 ויהי	2.	2.
כמשפחת הדני		
3 הדרית וילדת	3.	3.
5 ומורה לארבעלה	5.	5. Καὶ φόβος οὐκ ἐπιβήσεται.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In oculis.

1. In conspectu.

1.

Pelistorum.

Philistinorum.

1.

2. Et fuit.

2. Erat.

2.

De familia Danitarum.

De stirpe Dan.

3. Et concipies et paries.

3. Concipies et paries.

3.

5. Et novacula non ascendet.

5. Cujus non tanget caput novacula.

5. Et timor non superveniet.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. *λος, μή ἐκ τοῦ Ἐφραϊμ ὑμεῖς; καὶ εἶπαν, οὐκ ἐσμέν.*
6. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, εἶπον δὲ στάχυς· καὶ οὐ κατηύθυνε τοῦ λαλῆσαι οὕτως· καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἶπατε δὲ σύνθημα, καὶ εἶπαν, στάχυς, καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως, εἶτα καὶ ἐπελάβοντο αὐτῶν.
Στάχυς. Ἄλλ., σύνθημα. Ἄλλος, σεβελῶ.
Ἔθυσαν. Ἄλλος. ἔσφαξαν.
8. Ἄβεσσάν. Ἄλλως, Ἐσεβών.
14. Ἐγένοντο αὐτῷ. Ἄλλως, καὶ ἦσαν αὐτῷ.

- 6.
8. Ἐβσών.
14. Ἐγένοντο αὐτῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6. *Alius, num ex Ephraim vos? Et dixerunt: Non sumus.*
6. Et dixerunt ei, Dic nunc: spica: et non dirigebat loqui sic: et apprehendebant eum. *Alius*, et dicebant eis, dicite nunc, constitutum: et dicebant, spica, et non dirigebant loqui sic. Deinde apprehendebant eos.
Spica. *Al.*, constitutum. *Alius*, sebelo.
Immolabant. *Alius*, jugulabant.
8. Abessan. *Aliter*, Esehon.
14. Facti sunt ei. *Aliter*, et erant ei.

- 6.
8. Ebson.
14. Facti sunt ei.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Judicium.

- Ibid. Ἄλλως, ἐνώπιόν μου. Basil.
Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, πολεμεῖν. Basil. et sic Alex.
V. 4. Ἄλλ., ἐπολέμη. Basil. et Alex.
V. 5. Σ., οἱ σεσωσμένοι etc. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt.
V. 6. Hanc item lectionem mutuamur ex Basi-

- liensi, quæ cum Drusio et cod. Alex. convenit.
Ibid. Ἄλλ., σεβελῶ. Basil.
Ibid. Ἄλλ., ἔσφαξαν. Basil.
V. 8. Ἄλλως, Ἐσεβών. Basil. et Alex. Θ., Ἐβσών. Basil.
V. 14. Ο', Θ., ἐγένοντο αὐτῷ. Basil. et sic Alex.

CAPUT XIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐναντίον. Ἄλλως, ἐνώπιον. Φυλιστιείμ. Ἄλλος, ἀλλοφύλων.
2. Καὶ ἦν.
Ἄπο δῆμου συγγενείας τοῦ Δανί. Ἄλλος, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν.
3. Ἐν γαστρὶ ἔξεις, καὶ τέξῃ. Ἄλλως, καὶ συλλήψῃ υἱόν.
5. Καὶ σίδηρος (*Al.* ξύρον) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οὐκ ἀναθήσεται.

1. Ἐναντίον.
2. Ἐγένετο.
3. Ἐν γαστρὶ ἔξεις, καὶ τέξῃ.
- 5.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ante. *Aliter*, in conspectu. Philistiim. *Alius*, alienigenarum.
2. Et erat.
De populo cognationis Dani. *Alius*, ex tribu Dan.
3. In utero habebis, et paries. *Aliter*, et concipies filium.
5. Et ferrum (*Al.* novacula) super caput ejus non ascendet.

1. Ante.
2. Factum est.
3. In utero habebis, et paries.
- 5.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικῶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
כְּדַהֲבָן		Ἐκ τῆς γαστροῦς
6 ומראה כמראה	6.	6.
7 ושכר	7.	7.
כל-מבואה		
נזיר אלהים		Ἀφωρισμένον.
8 ויעתר מטה אל-יהוה	8.	8.
ויורנו		
9 ויבא	9.	9.
והיא יושבת בשדה		
12 עתה יבא דברך מזה-היום משפט	12.	12.
ומעשהו		
14 ושכר	14.	14.
השכר		
15 נעצה-הנא	15.	15.
16 העצרני	16.	16.
17 כריבא	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Ab utero.	Ex utero.	Ex utero.
6. Et aspectus ejus tanquam aspectus.	6. Habens vultum.	6.
7. Et sechar.	7. Siceram	7.
Omne immundum.	Ne aliquo vescaris immundo	
Nazaræus Dei.	Nazaræus Dei.	Segregatum.
8. Et oravit Manoah ad Dominum.	8. Oravit itaque Manoe Dominum.	8.
Et doceat nos.	Et doceat nos.	
9. Et venit.	9. Apparuit.	9.
Et ipsa sedens in agro.	Sedenti in agro.	
12. Nunc veniant verba tua, quod erit judicium?	12. Quando, inquit, sermo tuus fuerit expletus, quid vis ut faciat?	12.
Et opus ejus.	Aut a quo se observare debet?	
14. Et sechar.	14. Siceram.	14.
Custodiat.	Custodiat.	
15. Retineamus nunc.	15. Acquiescas precibus nostris	15.
16. Retineas me.	16. Si me cogis.	16.
17. Cum venerit.	17. Ut si sermo tuus fuerit expletus.	17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐκ τῆς γαστροῦ. Ἄλλως, ἀπο τῆς κοιλίας.	
6.	6. Ἡ δρασις αὐτοῦ ὡς δρασις. Ἄλλως, τὸ εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος.	6. Ἡ δρασις αὐτοῦ ὡς δρασις.
	7. Μέθυσμα. Ἄλλος, σίκερα.	7.
	Πᾶν ἀκάθαρτον. Ἄλλος, πᾶσαν ἀκαθαρσίαν.	
Ἄφωρισμένον.	Θεοῦ ἁγιον. Ἄλλος, Ναζιραῖον Θεοῦ.	
8.	8. Προσηύξατο Μανωὲ πρὸς Κύριον. Ἄλλος, ἐδεήθη Μανωὲ τοῦ Κυρίου.	9.
	Φωτισάτω ἡμᾶς. Ἄλλως, συμβιβασάτω ἡμᾶς.	Φωτισάτω ἡμᾶς.
9.	9. Ἦλθεν. Ἄλλος, παρεγένετο.	9.
	Καὶ αὕτη ἐκάθητο ἐν ἀγρῷ. Ἄλλος, αὐτῆς καθήμενης ἐν τῷ ἀγρῷ.	
12.	12. Νῦν ἐλεύσεται ὁ λόγος σου, τίς ἔσται κρίσις; Ἄλλως, διελθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα;	12. Διελθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα;
	Ποιήματα. Ἄλλος, ἔργα.	
14.	14. Μέθυσμα. Ἄλλος, σίκερα.	14.
	Φυλάξεται. Ἄλλος, φυλαξάσθω.	
15.	15. Βιασώμεθα δὴ. Ἄλλως, κατάσχωμεν ὧδε.	15. Βιασώμεθα δὴ.
16.	16. Κατάσχησ. Ἄλλος, βιάση με.	16.
17.	17. Ὅτι ἔλθοι. Ἄλλος, ἵνα ὅταν ἔλθῃ.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex utero. <i>Aliter</i> , de ventre.	
6.	6. Visio ejus sicut visio. <i>Aliter</i> , species ejus sicut species.	6. Visio ejus sicut visio.
7.	7. Inebriamentum. <i>Alius</i> , siccera.	7.
	Omne immundum. <i>Alius</i> , omnem immunditiam.	
Segregatum.	Sanctum Dei. <i>Alius</i> , Naziræum Dei.	
8.	8. Deprecatus est Manoe ad Dominum. <i>Alius</i> , supplicavit Manoe Domino.	8.
	Illuminet nos. <i>Aliter</i> , instruat nos.	Illuminet nos.
9.	9. Venit. <i>Alius</i> , accessit.	9.
	Et ipsa sedebat in agro. <i>Alius</i> , ipsa sedente in agro.	
12.	12. Nunc veniet verbum tuum, quod erit judicium? <i>Aliter</i> , pertranseunte verbo tuo, quod erit judicium?	12. Pertranseunte verbo εἰς, quod erit judicium?
	Gesta. <i>Alius</i> , opera.	
14.	14. Inebriamentum. <i>Alius</i> , siccera.	14.
	Custodiet. <i>Alius</i> , custodiat.	
15.	15. Vim faciamus utique. <i>Aliter</i> , detineamus nunc.	15. Vim faciamus utique.
16.	16. Detineas. <i>Alius</i> , vim facias mihi.	16.
17.	17. Quoniam veniat. <i>Alius</i> , ut cum venerit.	17.

TO EBPAIKON.	FO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
רַאִים 19	19.	19.
הַשְׁמִיכָה 20	20.	20.
רַאִינוּ 22	22.	22.
לֹא חָפֵץ 23	23.	23.
לֹא-לִפְנֵי מִידָנוּ וְלֹא הִרְאֵנוּ לֹא הַשְׁמִיעֵנוּ		
וְהִגְדֵל 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
19. Videntes.	19. Intuebantur.	19.
20. In cælum.	20. In cælum.	20.
22. Vidimus.	22. Vidimus.	22.
23. Si voluisset.	23. Si vellet.	25.
Non suscepisset de manu nostra.	De manibus nostris..... non suscepisset.	
Et non ostendisset nobis.]	Non ostendisset nobis.	
Non iudicare fecisset nobis.	Neque ea quæ sunt ventura dixisset.	
24. Et grands evasit.	24. Crevitque.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Judicum.

V. 1. Ο, Θ., ἐναντίον Basil., et sic Alex.
Ibid. Ἄλιος, ἀλλοφύλων. Basil. et Alex.
V. 2. Θ., ἐγένετο. Basil. Sic quoque legitur in Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν. Sic Basil. et Alex.
V. 3. Ο, Θ., ἐν γαστρὶ ἔξεις καὶ τέξῃ. Basil. In Alex. vero, ἐν γαστρὶ ἔξεις.
V. 5. Ἀ., καὶ φόβος οὐκ ἐπιθήσεται. Basil. Legerit ergo Aquila, תְּבוּרָה.
Ibid. Ἀ., Ο, ἐκ τῆς γαστρός. Sic item habet Alex.
V. 6. Ο, Θ., ἡ ὄρασις αὐτοῦ ὡς ὄρασις. Basil. Sic etiam legitur in Alex.

V. 7. Ἄλλος, σίκερα. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, πᾶσαν ἀκαθαρσίαν. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, Ναζιραίου Θεοῦ. Basil. et Alex. — Coislin. in textu, Ναζιραίων τῷ Θεῷ, m., Ἀ., Σ., ἀφωρισμένον.
V. 8. Ἄλλος, ἐδέθηθῃ Μανωὲ τοῦ Κυρίου. Basil. et Alex.
Ibid. Ο, Θ., φωτισάτω ἡμᾶς. Basil., et ita legit Alex.
V. 9. Ἄλλος, παρεγένετο. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, αὐτῆς καθήμενῆς ἐν τῷ ἀγρῷ. Basil. et Alex.

CAPUT XIV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פְּלִשְׁתִּים 1	1.	1.
הַאִין בְּבֵת 3	3.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pelistinorum.	1. Philistiim.	1.
3. Annon de filiabus.	3. Numquid non est mulier in	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Βλέποντες. "Αλλος, θεώρου, <i>ei infra</i> .	19.
20.	20. Έως του ούρανοῦ. "Αλλως, εις τὸν οὐρανόν.	20.
22.	22. Έωράκαμεν. "Αλλως, ειδόμεν.	22. Έωράκαμεν.
23.	23. Εἰ ἤθελεν. "Αλλος, εἰ ἐβούλετο. Οὐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. "Αλλως, οὐκ ἂν ἔλαθεν ἐκ χειρὸς. Οὐκ ἂν ἔδειξεν ἡμῖν. "Αλλος, οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. Οὐκ ἂν ἤκούτισεν ἡμᾶς. "Αλλος, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν.	23. Οὐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν.
24.	24. Καὶ ἠδρόνθη. "Αλλος, καὶ ἠβήτησεν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

19.	19. Videntes. <i>Alius</i> , intueban tur.	19.
20.	20. Usque ad cœlum. <i>Aliter</i> , usque in cœlum.	20.
22.	22. Vidimus.	22. Vidimus.
23.	23. Si voluisset. <i>Alius</i> , si optaret. Non suscepisset de manu nostra. <i>Aliter</i> , non accepisset ex manu. Non ostendisset nobis. <i>Alius</i> , non illuminasset nos. Non audire fecisset nobis. <i>Alius</i> , non audita fecisset nobis.	23. Non suscepisset de manu nostra.
24.	24. Et adolevit. <i>Alius</i> , crevitque.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Judicum.

V. 12. Ο' ἄλλως, Θ., διελθόντος τοῦ βήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα. Basil, et sic item Alex. qui habet, νῦν δὲ ἐλθόντος etc.

Ibid. "Αλλος, ἔργα. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, σίκερα. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, φυλαξάσθω. Basil. et Alex.

V. 15. Ο', Θ., βιασώμεθα δὴ. Basil., et sic etiam legitur in Alex.

V. 16. "Αλλος, βιάση με. Basil. et Alex.

V. 17. "Αλλος, ἵνα ὄταν ἔλθῃ. Basil., et sic Alex.

V. 19. "Αλλος, θεώρου. Basil. et Alex., hic et infra.

V. 20. "Αλλως, εις τὸν οὐρανόν. Ibidem.

V. 22. Ο', Θ., εωράκαμεν. Basil. Alex. vero, εωράκοιμεν.

V. 23. "Αλλος, εἰ ἐβούλετο. Basil. In Alex. autem, εἰ οὖν βούλετε.

Ibid. Ο', Θ., οὐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. Basil.

Ibid. "Αλλος, οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν. Basil. et Alex.

V. 24. "Αλλος, καὶ ἠβήτησεν. Basil. Alex. autem καὶ ἠβήτηθ.

CAPUT XIV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἀλλοφύλων. "Αλλος, Φυλιστιείμ.	1.
3.	3. Μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων; "Αλλως, μὴ οὐκ εἰσὶ θυγατέρες;	3. Μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων;

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Alienigenarum. <i>Alius</i> , Phylistim	1.
3.	3. Annon sunt de filiabus? <i>Aliter</i> , nonne sunt filiae? -	3. Annon sunt de filiabus?

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

ובכל־עמו			
ישרה			
4 תאנה	4.		4. Πρόφασιν.
משלים בישואל			
5 ויבאו עד־רכמי	5.		5.
6 ותצלה	6.		6.
וישסעדה כשסע הגז			
7 ותישר בעיני	7.		7.
8 עדת	8.		8.
9 וירדה אל־במע	9.		9.
מגית			
רדה הדבי			
10 יעשו	10.		10.
11 ויהי כראותם אותו ויקחו שלשים מרעים	11.		11.
12 תלפת בגדים	12.		12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et in omni populo meo.	Et in omni populo meo.	
Recta.	Placuit.	
4. Occasionem.	4. Occasionem.	4. Occasionem.
Dominantes in Israel.	Dominabantur Israeli.	
5. Et venerunt usque ad vineas.	5. Cumque venissent ad vineas.	5.
6. Et prospere egit.	6. Irruit.	6.
Et fidit eum ac si fidisset hœdum.	Et dilaceravit leonem quasi hœdum in frusta discerpens.	
7. Et recta fuit in oculis.	7. Quæ placuerat oculis ejus.	7.
8. Conventus.	8. Examen.	8
9. Et accepit ipsum ad volas suas.	9. Quem cum sumpsisset in manibus.	9.
De corpore.	De corpore.	
Accepisset mel.	Mel... assumpserrat.	
10. Facient.	10. Facere consueverant.	10. \
11. Et fuit cum viderent ipsi eum, et acceperunt triginta socios.	11. Cum ergo cives loci illius vidissent eum, dederunt ei sodales triginta.	11.
12. Mutatorias vestas	12. Tunicas.	12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

<p>Ἦρεσεν. .. 5. 6. Ἐφώρμησεν 7. 8. 9. Ἐκ τοῦ στόματος. 10. 11. 12.</p>	<p>Ἐκ παντός τοῦ λαοῦ μου. Ἄλλως, καὶ ἐν παντί τῷ λαῷ μου. Ἦρεσεν. Ἄλλως, εὐθεία. 4. Ἐκδίκησιν. Ἄλλως, ἀνταπόδομα. Κυριεύοντες ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ἄλλως, ἐκυριεύον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 5. Καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος. Ἄλλως, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα. 6. Ἥλατο. Ἄλλως, κατηύθυνεν. Καὶ συνέτριψεν αὐτὸν ὥστε συντρίψει ἔριφον αἰγῶν. Ἄλλως, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡς ἔριφον αἰγῶν. 7. Ἦρεσεν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Ἄλλως, ἠϋθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς. 8. Συναγωγῆ. Ἄλλως, συστρωφῆ. 9. Καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λέοντος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἄπο τοῦ στόματος. Ἄλλως, ἐκ τῆς ἔξεως. Ἐξεῖλε τὸ μέλι. Ἄλλ., ἀφεῖλεν αὐτό. 10. Ἐποίησαν. Ἄλλως, ποιῶσιν. 11. Ὅτε εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητούς. Ἄλλως, ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτὸν προκατέστησαν αὐτῷ ἑταίρους τριάκοντα. 12. Στολὰς ἱματίων. Ἄλλως, ἀλλαγὰς στολῶν.</p>	<p>Ἦρεσεν. 4. 5. 6. 7. Ἦρεσεν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. 8. 9. 10. Ἐποίησαν. 11. 12.</p>
---	--	---

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

<p>Placuit. 4. 5. 6. Iruit. 7. 8. 9. Ex ore. 10. 11. 12.</p>	<p>Ex omni populo meo. <i>Aliter</i>, et in omni populo meo. Placuit. <i>Aliter</i>, recta. 4. Ultionem. <i>Alius</i>, retributionem. Dominantes in Israel. <i>Alius</i>, dominabantur filiis Israel. 5. Et venit usque ad vineam. <i>Alius</i>, et declinavit ad vineam. 6. Insiliit. <i>Alius</i>, direxit. Et contrivit eum sicut conteret hœdum caprarum. <i>Alius</i>, et discerpsit eum sicut hœdum caprarum. 7. Placuit in conspectu oculorum. <i>Aliter</i>, recta fuit in oculis. 8. Congregatio. <i>Alius</i>, examen. 9. Eī abstulit illud in manus suas. <i>Alius</i>, et abstulit ipsum ex ore leonis in manus suas. Ab ore. <i>Alius</i>, ex habitu. Abstulit mel. <i>Alius</i>, abstulit ipsum. 10. Faciebant. <i>Aliter</i>, faciunt. 11. Quando viderunt eum, et acceperunt triginta vocatos. <i>Alius</i>, cum timerent eum, præconstituerunt ei amicos triginta. 12. Stolas vestimentorum. <i>Alius</i>, mutationes stolarum.</p>	<p>Placuit. 4. 5. 6. 7. Placuit in conspectu oculorum. 8. 9. 10. Faciebant. 11. 12.</p>
--	--	---

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
13 סדינים חליפות בגדים	13.	13.
14 כדאכל יצא מאכל וכו' וצא מתוק	14.	14.
יכל		
15 נשרף אהרן הלירשני קראתם לנו	15.	15.
16 הגה נאבי	16.	16.
17 עליו	17.	17.
18 במרם יבא החרס ללא חרשתם בעגלתו	18.	18.
מזאתם 19 ותצלה ויך כדם	19.	19. Ἐνηλλίσθη.
אתהליצותם ויחד אפי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Sindones. Mutatorias vestes.	13. Sindones. Tunicas.	13.
14. De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.	14. De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.	14.
Potuerunt. 15. Comburamus te.	Potuerunt. 15. Incendemus te.	15.
Num ad possidendum nos voca- stis ad nos ?	An idcirco vocastis nos ad nu- ptias, ut spoliaretis ?	
16. Ecce patri meo.	16. Patri meo.	16.
17. Super eum.	17. Ante eum.	17.
18. Antequam ingrediatur sol.	18. Ante solis occubitum.	18.
Si non arassetis in vitula mea.	Si non arassetis in vitula mea.	
Invenissetis.	Invenissetis.	
19. Et prospere egit. Et percussit ex eis.	19. Irruit. Percussit ibi.	19. Inhabitavit.
Vestes novas eorum.	Vestes.	
Et iratus est nasus ejus.	Irratusque nimis.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13. Ὁθόνια. Ἄλλος, σινδόνας. Ἄλλασσομένης στολάς. Ἄλλος, ἱμάτια.
14. Ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξῆλθε βρω- σις, ἐξῆλθε γλυκὺ ἐξ ἰσχυροῦ. Ἄλ- λως, τι βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώ- σκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλύκυ.
- Ἡδυνήθησαν. Ἄλλως, ἰδύ- ναντο.
15. Κατακαύσωμέν σε. Ἄλλος, ἐμπυρίσωμέν σε.
- Ἡ πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς; Ἄλλος, ἐκ βίας ἐκεκλήκατε (sic) ἡμᾶς; Ἄλλως, ἢ ἐκιδιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε;
16. Εἰ τῷ πατρὶ μου. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ τῷ πατρὶ μου.
17. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλος, ἐπ' αὐ- τῷ.
18. Πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον. Ἄλλος, πρὶν ἢ δῦναι τὸν ἥλιον.
- Εἰ μὴ ἤροτριάσατε ἐν τῇ δαμά- λει μου. Ἄλλος, εἰ μὴ κατεδαμά- σατε τὴν δάμαλιν μου.
- Εὔρητε. Ἄλλως, ἔγνωτε.
19. Κατεύθυνεν. Ἄλλως, ἤλατο.
- Ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν. Ἄλλως, ἔπαισεν ἐκεῖθεν.
- Τὰ ἱμάτια αὐτῶν. Ἄλλως, τὰς στολάς αὐτῶν.
- Ὀργίσθη θυμῷ. Ἄλλως, ἐθυ- μώθη ὀργῇ.

Ἐνίσθη θυμῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIU.

13. Lintea. *Alius*, sindones. Mutatorias stolas. *Alius*, vestimenta.
14. Ex comedente exivit esca, exivit dulce ex forti. *Aliter*, manducabile quid exiit de manducante, et de forti dulce.
- Potuerunt. *Aliter*, poterant.
15. Comburamus te, *Alius*, incendamus te.
- Numquid ad mendicandum vocastis nos? *Alius*, ex vi vocastis nos? *Aliter*, numquid ad extorquendum nos vocastis?
16. Si patri meo. *Reliqui*, ecce patri meo.
17. Ad eum. *Alius*, super eo.
18. Antequam oriretur sol. *Alius*, antequam occideret sol.
- Si non arassetis in vitula mea. *Alius*, nisi domuissetis vitulam meam.
- Invenissetis. *Aliter*, intellexissetis.
19. Direxit. *Aliter*, insiliit.
- Percussit ex eis. *Aliter*, percussit inde.
- Vestimenta eorum. *Alius*, stolas eorum.
- Iratus est furore. *Aliter*, correptus est ira.

Iratus est furore.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
יְהִי 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et fuit.	20. Accepit.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Judicum.

- V. 1. Ἄλλος, Φυλιστιεῖμ. Basil.
 V. 3. Ο', Θ., μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων. Basil. In Alex., οὐκ ἔστιν.
 Ibid. Ἄλλως, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου. Basil. et Alex.
 Ibid. Σ., Ο', Θ., ἤρασαν. Basil. Sic item habet Alex.
 V. 4. Ἄ., πρόφασιν. Basil. Ἄλλος, ἀνταπόδομα, sic Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, ἐχυρίευσον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Basil. et Alex.
 V. 5. Ἄλλος, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα. Basil. et Alex.
 V. 6. Σ., ἐφώρμησεν. Basil. Ἄλλως, κατηύθυνεν.

Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡς ἐριφοναίγων. Basil. At Alex., καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ διασπάσαι ἐριφον.

V. 7. Ο', Θ., ἤρασαν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Basil. In Alex. sic, ἤρασαν ἐνώπιον, sive ὀφθαλμῶν.

V. 8. Ἄλλος, συστροφή. Basil. et Alex.

V. 9. Ἄλλος, καὶ ἐξέβλεν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος etc. Basil.

Ibid. Σ., ἐκ τοῦ στόματος. Coislin. in textu, ἐκ τῆς ἔξεως, m., Σ., ἐκ τοῦ στόματος. Edit. Rom., ἀπὸ στόματος.

Ibid. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἔξεως. Basil. et Alex. Hanc item lectionem affert Drusius.

CAPUT XV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
בגדי עדים 1	1.	1.
התורה		
ולא תלה		
למורע 2	2.	2.
הלה		
סודה ממנה		
בקית 3	3.	3.
רעה		
ויפן 4	4	4.
ויבער 5	5.	5.
בקמח		
מגדיש ועדקמה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Cum hædo caprarum.	1. Et attulit ei hædum de capris.	1.
In cubiculum.	Cubiculum.	
Et non dedit eum.	Prohibuit eum.	
2. Sodali tuo.	2. Amico tuo.	2.
Annon.	Sed.	
Bona præ illa.	Pulchrior illa est.	
3. Innocens sum.	3. Non erit culpa in me.	3.
Malum.	Mala.	
4. Et vertit.	4. Junxit.	4.
5. Et succendit.	5. Succendens.	5.
In segetes.	In segetes.	
Ab acervo et usque ad segetem.	Et comportatæ jam fruges, et adhuc stantes in stipula.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Καὶ ἐγένετο. Ἄλλος, συν- ώκησεν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Et facta est. <i>Alius</i> , cohabi- tavit.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap XIV Judicium.

Ibid. Ἄλλ., ἀφεῖλεν αὐτό. Basil.	V. 16. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ τῷ πατρὶ μου. Basil., et sic legit Alex.
V. 10. Ο΄, Θ., ἐποίησαν. Basil. Sic item legit Alex.	V. 17. Ἄλλ., ἐπ’ αὐτῷ. Basil. Alex. autem ἐπ’ αὐτόν.
V. 11. Ἄλλος, ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτόν etc. Basil. Sic etiam Alex.	V. 18. Basil., πρὶν ἢ δύναι τὸν φίλον. Alex., πρὶν δύναι.
V. 12. Ἄλλος, ἀλλαγὰς στολῶν. Basil.	Ibid. Ο΄, Θ., εἰ μὴ ἡροτριάσατε etc. Basil.
V. 13. Ἄλλος, ἀνδύνας. Basil. et Alex.	Ibid. Ο΄, Θ., εὐρηγε. Basil. Alex. vero, εὐρετε.
Ibid. Ἄλλος, ἱμάτια. Basil.	V. 19. Ἄ., ἐνηυλίσθη. Basil. Ο΄, Θ., κατεύθυνεν. Basil., et ita legit Alex.
V. 14. Ο΄, Θ., ἐκ τοῦ ἐσθόντος etc. Basil. Sic item Alex.	Ibid. Ο΄ ἄλλως, Θ., ἐπατσεν ἐκεῖθεν. et Basil.
Ibid. Ο΄, Θ., ἱδυνήθησαν. Basil.	Ibid. Basil., τὰς στολὰς, ad marg. In textu vero, τὰ ἱμάτια, ut edit. Rom.
V. 15. Ἄλλος, ἐμπυρίσωμέν σε. Basil. et Alex.	Ibid. Σ., Ο΄, ὠργίσθη θυμῷ. Basil.
Ibid. Basil. in textu, ut et Alex., ἡ πτωγεύ- σαι etc. Basil. ad marg., ἐκ βίας ἐκεκλήκατε ἡμᾶς. Edit. Rom., ἡ ἐκδιᾶσαι ἡμᾶς κεκλήκατε.	V. 20. Ἄλλος, συνώκησεν. Basil. et Alex.

CAPUT XV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐν ἐρίφῳ αἰγῶν. Ἄλλος, φέρων ἐριφον αἰγῶν. Εἰς ἐδ ταμεῖον. Ἄλλος, εἰς τὸν κοιτῶνα. Οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Ἄλλως, οὐκ ἔδωκεν αὐτόν.	1. Οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν.
2.	2. Ἐνὶ τῶν ἐκ τῶν φίλων σου. Ἄλλος, ἐνὶ τῶν συνεταίρων σου. Μὴ οὐχί. Ἄλλος, οὐκ ἰδοῦ. Ἄγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτήν. Ἄλλως, κρείσσων αὐτῆς ἐστίν.	2. Κρείσσων αὐτῆς ἐστίν.
3.	3. Ἀθῶός εἰμι. Ἄλλως, ἡθώωμαι. Πονηρίαν. Ἄλλος, κακά.	3 Ἀθῶός εἰμι.
4.	4. Ἐπέστρεψε. Ἄλλος, συνέδρα- σεν.	4.
5.	5. Ἐξέκαυσε. Ἄλλος, ἐξῆψεν. Ἐν τοῖς στάχυσι. Ἄλλος, εἰς τὰ διδράχματα (<i>lege</i> , <i>δράγματα</i>). Ἀπὸ ἄλωνος καὶ ἔως σταχύων ὀρθῶν. Ἄλλως, ἀπὸ στοιβῆς καὶ ἔως ἐστῶτος.	5. Ἀπὸ στοιβῆς καὶ ἔως ἐστῶτος.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. In hœdo caprarum. <i>Alius</i> , ferens hœdum caprarum. In cellam. <i>Alius</i> , in cubiculum. Non dimisit eum. <i>Aliter</i> , non dedit eum.	1. Non dimisit eum.
2.	2. Uni ex amicis tuis. <i>Alius</i> , uni sodalium tuorum. Nonne. <i>Alius</i> , annon ecce. Melior super eam. <i>Aliter</i> , melior illa est.	2. Melior illa est.
3.	3. Innocens sum. <i>Aliter</i> , innocens factus sum. Damnum. <i>Alius</i> , mala.	3. Innocens sum.
4.	4. Convertit. <i>Alius</i> , colligavit.	4.
5.	5. Accendit. <i>Alius</i> , succendit. In spicas. <i>Alius</i> , in manipulos. Ab area et usque ad spicas rectas. <i>Aliter</i> , a strue et usque ad stantem.	5. A strue et usque ad stantem.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικὸς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6 חתן תמני למרה	6.	6.
7 נראם-נקמתו בכם ואחר אחל	7.	7.
8 וישב בסעף	8.	8.
9 ביהודה	9.	9.
בלחי		Ἐν τῇ σιαγόμῃ.
10 למה	10.	10.
11 מיהודה אל-סעף	11.	11.
משלים		
12 לחתך ביד	12.	12.
13 בידם	13.	13.
עבתיך ויעלדו		
14 ותצלח	14.	14.
אשר בעדך באש		
ויכסו ידיו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

6. Gener Thamini.	6. Gener Thamnatæi.	6.
Sodali ejus.	Alteri.	
7. Quinimo vindicavi me in vobis, et postea cessabo.	7. Tamen adhuc ex vobis expectam ultionem, et tunc quiescam.	7.
8. Et mansit in cacumine.	8. Habitavit in spelunca.	8.
9. In Juda. In maxilla.	9. In terram Juda. In loco qui postea vocatus est Lechi, id est, maxilla.	9. In maxilla.
10. Ut quid.	10. Cur.	10.
11. De Juda ad summitatem.	11. De Juda ad specum.	11.
Dominantes.	Imperent.	
12. Ad dandum te in manu.	12. Et tradere in manus.	12.
13. In manu eorum.	13. Vacat.	13.
Funibus. Et ascendere fecerunt.	Funibus. Tulerunt.	
14. Et prospere egit. Quæ combusta sunt in igne. Et dissoluta sunt.	14. Irruit. Sicut solent ad odorem ignis ligna consumi. Dissipata sunt et soluta.	14.
Manuum ejus.	Vacat.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

6. 6. Νυμφίος τοῦ Θαμνί. *Οἱ λοιπ.*,
ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου.
7. Τῷ ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ἄλ-
λωρ, συνεταίρω αὐτοῦ.
7. Οὐκ ἐδικήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδι-
κησίν μου ἐξ ἑνὸς ἐκάστου ὁμῶν
ποιήσομαι. Ἄλλωρ, ὅτι ἤ μὴν ἐκ-
δικήσω ἐν ὁμίῳ, καὶ ἔσχατον κο-
πάσω.
8. Κατῶκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
Ἄλλωρ, ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ.
8. Κατῶκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
9. Ἐν Ἰούδα. Ἄλλωρ, ἐπὶ τὸν
Ἰούδα.
9. Ἐν τῇ σιαγόνι.
- Ἐν τῇ σιαγόνι
10. Ἐν Λεχί.
10. Εἰς τί; Ἄλλωρ, ἵνα τί;
11. Ἀπὸ Ἰούδα εἰς τρυμαλιάν.
Ἄλλωρ, ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὄπην.
Κυριεύουσιν. Ἄλλωρ, ἀρχουσιν
11. Ἐν τῇ σιαγόνι.
12. Τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ. Ἄλ-
λωρ, παραδούναί σε εἰς χεῖρας.
12. Βραχιόνων αὐτοῦ.
13. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἄλλωρ,
εἰς χεῖρας.
Καλωδίους. Ἄλλωρ, βρόχοις.
Ἄνηγεγκαν αὐτόν. Ἄλλωρ, ἀνή-
γαγον.
13. Βραχιόνων αὐτοῦ.
14. Κατηύθυνεν. Ἄλλωρ, ἤλατο.
Ἦνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός.
Ἄλλωρ, ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρὶ.
Ἐτάκθησαν. Ἄλλωρ, διελύθησαν.
14. Κατηύθυνεν.
Ἦνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός.

Βραχιόνων αὐτοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6. 6. Gener ipsius Thamni. *Reli-*
qui, gener Thamnathæi.
Ex amicis ejus. *Aliter*, sodali
ejus.
6. 6. Sodali ejus.
7. 7. Non vindicabo, sed vindictam
meam ex unoquoque vestrum fa-
ciam. *Aliter*, quinimo ulciscar in
vobis, et tandem quiescam.
7. 7. Non vindicabo, sed vindictam
meam ex unoquoque vestrum fa-
ciam.
8. 8. Habitabat juxta torrentem.
Aliter, sedit in spelunca.
8. 8. Habitabat juxta torrentem.
9. 9. In Juda. *Alius*, super Judam.
In Lechi.
9. 9. In maxilla.
10. 10. Ad quid? *Alius*, ut quid?
10. 10. Ad quid? *Alius*, ut quid?
11. 11. De Juda in speluncam. *Alius*
ex Juda ad foveam.
Dominantur. *Alius*, imperant.
11. 11. De Juda in speluncam. *Alius*
ex Juda ad foveam.
12. 12. Ad dandum te in manu. *A-*
lius, ad tradendum te in manus.
12. 12. Ad dandum te in manu. *A-*
lius, ad tradendum te in manus.
13. 13. In manu eorum. *Alius*, in
manus.
Funibus. *Alius*, laqueis.
Detulerunt eum. *Alius*, deduxe-
runt.
13. 13. In manu eorum. *Alius*, in
manus.
14. 14. Direxit. *Aliter*, insiliit.
Cum olfecerit ignem. *Aliter*,
quæ succensa est igni
Resoluta sunt. *Alius*, dissoluta
sunt.
14. 14. Direxit.
Cum olfecerit ignem.
- Brachiorum ejus.
- Brachiorum ejus. *Aliter*, ma-
num ejus.
- Brachiorum ejus

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
כנלת 17	17.	17.
ויקרא 18	18.	18.
נתת		
אתדבמתש 19 ויבקע אלהים אשר בלחי	19.	19.
יהי הכורה אשר בלחי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Cum consummaret.	17. Cum complisset.	17.
18. Et clamavit.	18. Clamavit.	18.
Dedisti.	Dedisti.	
19. Et rupit Deus mortarium quod in maxilla.	19. Aperuit itaque Dominus mo- larem dentem in maxilla.	19.
Et vixit. Haccore aser Ballechi.	Refocillavit spiritum. Invocantis de maxilla.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Judicum.

V. 1. Ἄλλ., φέρων ἐπιφον αἰγῶν. Sic Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν κοιτῶνα. Basil. et Alex.
Ibid. Ὁ, Θ., οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Basil., et ita legit Alex.
V. 2. Ἄλλος, ἐνὶ τῶν συνεταίρων σου. Basil. In
Alex. vero, τῷ συνεταίρῳ σου.
Ibid. Ἄλλος, οὐκ ἰδοῦ. Basil. et Alex.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., κρείσσων αὐτῆς ἐστίν. Basil.
Alex. vero, κρείσσων αὐτῆ ἐστίν.
V. 3. Ὁ, Θ., ἀθῶός εἰμι. Basil. Sic item legitur
in Alex.
Ibid. Ἄλλος, κακά. Basil. et Alex.
V. 4. Ἄλλος, συνέδησαν. Basil. et Alex.
V. 5. Ἄλλος, ἐξῆψεν. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. ad marg., εἰς τὰ διδράγματα. Sed
Alex. melius, εἰς τὰ δράγματα.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ἀπὸ στοιβῆς etc. Basil. Alex.
autem, ἀπὸ στοιβῆς, mendose.

V. 6. Οἱ λοιποὶ, ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου. Ba-
sil., et sic item Alex.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., συνεταίρῳ αὐτοῦ. Basil. Sic
item Alex.
V. 7. Ὁ, Θ., οὐκ ἐδικήσω, ἀλλὰ etc. Basil., et
ita legit Alex.
V. 8. Ὁ, Θ., κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ. Basil.
Alex. vero, κατέβη παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
V. 9. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν Ἰούδαν. Basil.
Ibid. Ἀ., Σ., Θ., ἐν τῇ σιαγόνι. Eusebius *De locis
Hebraicis*: Λέγει, ἐν Λέγει. Ἀ., Σ., ἐν σιαγόνι, sive
Hieronymus: *Lechi, pro quo Aquila et Theodoto
interpretantur, maxillam.* Et paulo supra, in *Lechi,
pro quo Aquila interpretatur, in maxilla.* Ex Euse-
bio cum Aquila et Theodotione reponendus est
Symmachus. Codex Basiliensis in textu habet, ἐν
Λέγει. ad marg. vero, Οἱ λοιποὶ, ἐν σιαγόνι. —

CAPUT XVI JUDICUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
הנה 2 בשער ויתחשו עדאחד הבקר והרגתו	2.	Παρεισώπων.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Huc. In porta. Et siluerunt. Usque ad lucem matutinam, et occidemus eum.	2. <i>Vacat.</i> In porta. Cum silentio. Ut facto mane, exeuntem occi- derent.	2. Tacebant.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
17.	17. Ως ἐπαύσατο. Ἄλλος, ἡνίκα συνετέλεσεν.	17.
18.	18. Καὶ ἐκλαυσεν. Ἄλλος, καὶ ἐδόθησεν. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσεν. Εὐώδισας. Ἄλλως, εὐδόκησας. Ἄλλος, ἔδωκας.	18.
19. Τὴν μύλην.	19. Καὶ ἐρρήξεν ὁ Θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι. Ἄλλος, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὄλμυν τῆς σιαγόνος.	19.
Ἄνέψυξεν.	Ἄνέψυξεν. Ἄλλως, ἔζησεν. Τοῦ ἐπικαλουμένου, ἧ ἔστιν ἐν σιαγόνι. Ἄλλος, ἐπικλήτος σιαγόνος.	Ἄνέψυξεν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Ut cessavit. <i>Alius</i> , cum com- plessset.	17.
18.	18. Et ploravit. <i>Alius</i> , et clama- vit. <i>Alius</i> , et vocavit. Prosperare fecisti. <i>Aliter</i> , bene- dixisti <i>Alius</i> dedisti.	18.
19. Molam.	19. Et rupit Deus lacum qui in maxilla. <i>Alius</i> , et aperuit Deus vulnus quod in maxilla. <i>Reliqui</i> , mortarium maxillæ.	19.
Respiravit.	Respiravit. <i>Aliter</i> , vixit. Invocantis, qui est in maxilla. <i>Alius</i> , cognominatus maxillæ.	Respiravit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Judicium.

Coislin. ad marg., οἱ Γ, ἐν σιαγόνι.

V. 10. Ἄλλος, ἕνα τί. Basil. et Alex.

V. 11. Ἄλλος, ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὀπήν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἄρχουσιν. Basil. et Alex.

V. 12. Ἄλλος, παραδοῦναι σε εἰς χεῖρας. Basil. et Alex.

V. 13. Ἄλλος, εἰς χεῖρας. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, βρόγος. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἀτήγαγον. Basil. et Alex.

V. 14. Θ, θ., κατηύθυνεν. Basil.

Ibid. Θ, θ., ἡνίκα ἂν ἀσφραγῆ πύργος. Basil. Sic

item Alex. Sequens item lectio ex Basil.

Ibid. Σ., Θ, θ., βραχιόνων αὐτοῦ. Basil. Ita quo-

que legit Alex.

V. 17. Ἄλλος, ἡνίκα συνετέλεσεν. Basil. et Alex.

V. 18. Ἄλλος, καὶ ἐδόθησεν. Basil. et Alex.

Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσεν. Basil.

Ibid. Ἄλλως, εὐδόκησας. Basil. (*)

Ibid. Ἄλλος, ἔδωκας. Basil. et Alex.

V. 19. Ἄλλος, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι. Basil. et sic Alex. qui tamen habet, τὸ

τραῦμα τῆς σιαγόνος. Lege notam versus 9 supra.

Ibid. Σ., τὴν μύλην. Basil. Sic vertit Symmachus

vocem ΠΥΛΗ. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὄλμυν etc. Basil.

Ibid. Σ., Θ, θ., ἀνέψυξεν. Basil., et sic habet Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐπικλήτος σιαγόνος. Basil.

(*) Editio Rom. item habet εὐδόκησας, quod Nobilius reddidit, *benedixisti*, eumque secutus est Montf. Sed parum recte, ut facile patet omni linguæ græcæ haud ignaro. Apposite Schleusner : « Εὐ εὐδόκησας, sec. Vatic, ubi supplendum erit δοῦναι, hoc sensu : *pro benevolentia tua concessisti.* » DRACH.

CAPUT XVI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	2. Ἐνταῦθα. Ἄλλως, ὧδε. Ἐν τῇ πύλῃ. Ἐκώφευσαν. Ἔως διαφύση ὁ ἄρρορος, καὶ φνεύσωμεν αὐτόν. Ἄλλος, ἕως φωτός πρῶτῃ μείνωμεν, καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν.	2 Ἐνταῦθα. Ἐπὶ τῆς πύλης.
Ἡσύχαζον.		
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Huc. In porta. Mutiverunt.	2. Huc. Super porta.
Quiescebant.	Donec illuxerit mane, et interficiamus eum. <i>Alius</i> , usque ad lucem mane maneamus, et interficiamus eum.	

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
3 בחצי הלילה:	3.	3.
זבשתי המוחות		
וישם על־כתפיו		
4 בנחל שורק	4.	4.
5 סרני	5.	5.
7 אשר לא־חדבו	7.	7. Ἀλιωτοῖς.
8 סרני	8.	8.
9 אליו	9.	9. Πρὸς αὐτόν. Διέβρηξεν.
וינתק נאשר ינתק פתילה:ערת		
10 התרת	10.	10.
11 אסדר יאסדני	11.	11.
לא־נעשה		Οὐκ ἐγενήθη.
12 הארב ישב בחדר	12.	12.
כהוּ 13 עדרהגה התלת	13.	13.
אדשבע מהלפודת ראשי עם רבוסת		Τὸς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διαζματός.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. In dimidio noctis.	5. <i>Vacat.</i>	3.
Et in duos postes.	Cum postibus suis.	
Posuitque super humeros suos.	Impositasque humeris suis.	
4. In torrente Sorec.	4. In valle Sorech.	4.
5. Satrapæ.	5. Principes.	5.
7. Quæ non aruerint.	7. Necdum siccis.	7. . . . .
8. Satrapæ.	8. Satrapæ.	8.
9. Ad eum.	9. Ad eum.	9. Ad eum.
Et rupit.	Rupit.	Dirupit.
Quemadmodum rumpitur filum stuppæ.	Quomodo si rumpat quis filum de stuppæ tortum putamine.	
10. Delusisti.	10. Illusisti.	10.
11. Ligando ligaverint me.	11. Ligatus fuero.	11.
Non factum est.	Qui nunquam fuerunt in opere.	Non factum est.
12. Insidiatorque sedens in cubiculo.	12. In cubiculo insidiis præparatis.	12.
Sicut filum.	Quasi fila telarum.	
13. Usquequo delusisti.	13. Usquequo decipis.	13.
Septem cincinnos capitis mei cum licio.	Si septem crines capitis mei cum licio plexueris.	Septem cincinnos capitis mei cum licio.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	. Ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός. Ἄλλος, περὶ τὸ μεσονύκτιον. Σὺν τοῖς δύο σταθμοῖς. Ἄλλος, καὶ τῶν δύο σταθμῶν. Ἔθηκεν ἐπ' ὤμων αὐτοῦ. Ἄλλως, τοὺς ὤμους. Ἄλλος, ἐπέθηκεν τῶ ὤμῳ.	3.
4.	4. Ἐν Ἀλωρήχ. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωρέχ	4.
5.	5. Οἱ ἄρχοντες. Ἄλλος, οἱ σατράπαι.	5.
7. Μὴ ξηρανθεῖσαις.	7. Μὴ ἥρημωμέναις. Ἄλλως, μὴ διεσφαρμέναις.	7. Μὴ ἥρημωμέναις.
8.	8. Ἀρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι.	8.
9.	9. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλως, αὐτῷ. Διέβρηξεν. Ἄλλως, διέσπασεν. Ὅν τρόπον διασπᾶται κλώσμα τοῦ ἀποτινάγματος. Ἄλλως, ὡς εἰ τις ἀποσπάσοι στρέμμα στυπίου.	9. Πρὸς αὐτόν. Ὅν τρόπον διασπᾶται κλώσμα τοῦ ἀποτινάγματος.
10.	10. Ἐπλάνησας. Ἄλλος, παρελογίσω.	10.
11.	11. Δεσμεύοντες δῆσωσι. Ἄλλ., δεσμῶ δῆσωσι. Οὐκ ἐγένετο.	11.
12.	12. Καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ. Ἄλλως, καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ταμείου.	12. Καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ.
Ὅσαι κρόκη.	Ὅσαι σπαρτίον. Ἄλλος, βράμμα.	
13.	13. Ἴδου ἐπλάνησας. Ἄλλος, ἕως νῦν παρελογίσω. Τὰς ἐπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς μου σὺν τῷ διάσματι.	13.
Τοὺς ἐπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διασματος.		

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. In dimidio noctis. <i>Alius</i> , circa mediam noctem. Cum duobus postibus. <i>Alius</i> , et duorum postium. Posuitque super humeros suos. <i>Alius</i> , imposuit humero.	3.
4.	4. In Alsorech. <i>Alius</i> , super torrentem Sorech.	4.
5.	5. Principes. <i>Alius</i> , satrapæ.	5.
7. Non siccatis.	7. Non desertis. <i>Aliter</i> , non corruptis.	7. Non desertis.
8.	8. Principes. <i>Alius</i> , satrapæ.	8.
9.	9. Ad eum. <i>Aliter</i> , ei. Dirupit. <i>Aliter</i> , discerpit. Quemadmodum discerpitur flum stuppæ excussæ. <i>Aliter</i> , ac si quis rumperet globulum stuppæ.	9. Ad eum. Quemadmodum discerpitur flum stuppæ excussæ.
10.	10. Decepisti. <i>Alius</i> , fefellisti.	10.
11.	11. Ligantes ligaverint. <i>Alius</i> , vinculo ligaverint. Non factum est.	11.
12.	12. Et insidiæ sedebant in cubiculo. <i>Aliter</i> , et insidiæ exierunt de cubiculo.	12. Et insidiæ sedebant in cubiculo.
Sicut subtegmen.	Sicut flum. <i>Alius</i> , suturam.	
13.	13. Ecce decepisti. <i>Alius</i> , huc usque fefellisti.	13.
Septem cincinnos capitis mei cum licio.	Septem cincinnos capitis mei cum licio.	

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΑΣ.

ותתקע ביהד 14

14.

14.

ויוקץ בשנתו ויסע את היתד הארז
ואת־המסגת15 תאמר
התלת

15.

15. Ἐρεῖς.

16 הציקה

16.

16.

כרה־ימים ותאלצה

ותקצר נפשו

למות

17 את־כל־לבו

17.

17.

מורה

נזיר אלהים

ככל־האדם

18 את־לילת

18.

18.

VERSIO HEBRAICÆ TEXT.

14. Et fixeris in clavo.

VULGATA LATINA.

14. Quod cum fecisset Dalila.

14.

AQUILA

Et experrectus est de somno
suo, et extraxit clavum texturæ et
licium.Qui consurgens de somno ex-
traxit clavum cum crinibus et licio.

15. Dices.

Delusisti.

16. Coarctationem præbuit.

Omnibus diebus, et molestavit
eum.

Et abbreviata est anima ejus.

Ad moriendum

17. Totum cor suum.

Novacula.

Nazaræus Dei.

Sicut omnis homo.

18. Totum cor suum.

15. Dicis.

Mentitus es.

16. Cumque molesta esset.

Per multos dies jugiter adhæ-
reret, spatium ad quietem non tri-
buens.

Defecit anima ejus.

Et ad mortem usque lassata est.

17. Veritatem rei.

Ferrum.

Nazaræus, id est, consecratus
Deo.

Sicut cæteri homines.

18. Omnem animum suum.

15. Dices.

16.

Totam noctem, et molestiam
intulit.

Attenuata est anima ejus.

17.

18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσματι, καὶ ἔπηξε τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοίχον. Ἄλλος, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν Δαλιδὰ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑπτὰ βυστρούχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ (αί. κατὰ) τῆς ἐκστάσεως, καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοίχον.

14.

Καὶ ἐξυπνίσθη ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τοῦ ὑφάσματος ἐκ τοῦ τοίχου. Ἄλλος, καὶ ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασε, τοὺς πασσάλους ἐν τῷ ὑφάσματι, καὶ τὸ διάσμα.

15. Ἐρεῖς. Ἄλλως, λέγεις.

15. Ἐρεῖς.

Ἐπλάνησας. Ἄλλος, παρελογήσω.

16. Ἐξέθλιψεν. Ἄλλος, κατηράσατο.

16.

Πύσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐστενοχώρησεν.

Ὀλιγοψύχησεν. Ἄλλος, ἐκολοθώθη.

Εἰς θάνατον. Ἔως τοῦ ἀποθανεῖν.

17. Πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας.

17.

Σίδηρος. Ἄλλως, ξυρόν.

Σιδηρός.

Ἄγιος Θεοῦ. Ἄλλος, Ναζιραῖος τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλως, ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι.

Κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

18. Πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Et factum est, cum ille dormiret, et sumpsit Dalida septem circinnos capitis ejus, et intexit in licio, et infixit paxillo in pariete. Alius, et dormire fecit cum Dalida, et accepit septem circinnos capitis ejus in extasi, et compulit paxillis in parietem.

14.

Et expergefactus est e somno suo, et abstulit paxillum texture de pariete. Alius, et evigilavit de somno suo, et extraxit paxillos in texture, et licium.

15. Dices. Aliter, dicis.

15. Dices.

Fefellisti. Alius, decepisti.

16. Vexavit. Alius, maledixit.

16.

Omnes dies, et angustiavit.

In mortem. Defecit animo. Alius, decurtata est.

Usque ad moriendum.

17. Totum cor suum. Alius, omnia quæ ex corde.

17.

Ferrum. Aliter, novacula.

Ferrum.

Sanctus Dei. Alius, Naziræus Dei.

Secundum omnes homines. Aliter, sicut omnes homines.

Secundum omnes homines.

18. Totum cor suum. Alius, omnia quæ ex corde suo.

18.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

AKYAAΣ.

לסרני סרני		
19 על־ברכיה	19.	19.
ותקרא לאיש את־שבע מחלפות		
20 אצא כפעם בפעם	20.	20.
ואנער		
21 ויאחזרהו	21.	21.
וינקר ויזיח		
האסירים		
22 לעצמה כאשר גלח	22.	22.
23 וסרני	23.	23.
בין 24 ויהללו את־אלהיהם	24.	24.
25 ויצחק לפניהם	25.	25.
העמודים		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Satrapas. Sa.rapæ.	Principes. Vacat.	
19. Super genua sua.	19. Super genua sua.	19.
Vocavitque ad virum.	Vocavitque tonsorem.	
Septem cincinnos.	Septem crines.	
20. Egrediar sicut vice in vice.	20. Egrediar sicut ante feci.	20.
Et excutiam.	Excutiam.	
21. Et apprehenderunt eum.	21. Quem cum apprehendis- sent.	21.
Et effoderunt Et descendere fecerunt.	Eruerunt. Duxerunt.	
Vincitorum.	In carcere.	
22. Germinare quando rasmus est.	22. Jamque capilli ejus renasci cœperant.	22.
23. Et satrapæ. Dedit.	23. Principes Tradidit.	23.
24. Laudaveruntque deum suum.	24. Laudabat deum suum.	24.
25. Et lusst ad facies eorum.	25. Ludebat ante eos.	25.
Columnas.	Duas columnas.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

19. Ἀρχοντας. Ἄλλος, σατράπας.
Ἀρχοντες. Ἄλλος, πᾶσαι αἱ
σατραπείαι.
19. Αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονά-
των αὐτῆς. Ἄλλως, Σαμφῶν ἐπὶ
τὰ γόνατα αὐτῆς.
19. Αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονά-
των αὐτῆς.
- Καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα. Ἄλλος, καὶ
ἐκάλεσε τὸν κουρέα.
- Καὶ ἐπέτα σειράς. Ἄλλος, τοὺς
ἐπέτα βοστρύχους.
20. Ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ
ἄπαξ. Ἄλλος, καὶ ποιήσω καθὼς
ἄσι.
20. Καὶ ἀποτινάξομαι. Ἄλλως, καὶ
ἐκτιναχθήσομαι.
20. Καὶ ἀποτινάξομαι.
21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν. Ἄλ-
λως, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν.
- Καὶ ἐξέκοψαν. Ἄλλως, καὶ ὤρυ-
ξαν.
- Ἀνήγαγον. Ἄλλως, κατήνεγ-
καν.
- Ἄνήγαγον.
- Τῆς φυλακῆς. Ἄλλως, τοῦ δε-
σμωτηρίου.
- Τῆς φυλακῆς.
22. Βλαστάνειν καθὼς ἐξυρῆσατο.
Ἄλλος, ἀνατεῖλαι ἡνίκα ἐξυρῆθη.
22. Βλαστάνειν καθὼς ἐξυρῆσατο.
23. Ἀρχοντες. Ἄλλος, σατρά-
παι.
23. Ἄλλος, σατράπαι.
- Ἔδωκεν. Ἄλλος, παρέδωκεν.
- Ἔδωκεν.
24. Ὑμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν.
Ἄλλος, ἤνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν.
24. Ὑμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν.
25. Ἐπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν.
Ἄλλως, ἐνέπαιζον αὐτῶν.
25. Ἐπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν.
- Κιόνων. Ἄλλος, δύο στύλων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- Principes. *Alius*, satrapas.
Principes. *Alius*, omnes satrapia.
19. Eum in medio genuum suo-
rum. *Aliter*, Sampson super genua
sua.
19. Eum in medio genuum suo-
rum.
- Et vocavit virum. *Alius*, voca-
vitque tonsorem.
- Septem cincinnos. *Alius*, se-
ptem crines.
20. Egrediar sicut semel et se-
mel. *Alius*, et faciam sicut semper.
20. Et excutiam. *Aliter*, et excutiam
me.
21. Et apprehenderunt eum. *A-
litter*, et tenuerunt eum.
21. Et apprehenderunt eum.
- Et effoderunt. *Aliter*, et excide-
runt.
- Deduxerunt. *Aliter*, deposuerunt.
- Custodia. *Aliter*, carceris.
22. Germinare sicut rasmus fue-
rat. *Alius*, oriri cum rasmus est.
22. Custodia.
23. Principes. *Alius*, satrapæ.
23. Dedit. *Alius*, tradidit.
24. Celebrarunt deum suum.
Alius, laudaverunt deos suos.
24. 24. Ludebat coram eis. *Aliter*,
illudebant ei.
25. Columnas. *Alius*, duas colu-
mnas.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
26 ויאמר שמשון אל - הנעדר הבחזיק ביד הניחה אתי והיבשני את העמודים	26.	26.
אשר הבית נבון עליהם		
27 סרני	27.	27.
הראים 28 ויקרן	28.	28.
אדני יהוה.		
ואנקמה נקם 29 את שני עמודי התורן	29.	
ויסמך עליהם		
בימיני		
30 ויט	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26 Et dixit Samson ad puerum apprehendentem in manum ejus : Dimitte me, et fac palpare me columnas.

26. Qui dixit puero regenti gressus suos : Dimitte me, ut tangam columnas.

26.

Quas domus firmatur super eas.

Quibus omnis imminet domus.

27. Satrapæ.
Videntium.
28. Clamavitque.
Domine, Domine.

27. Principes.
Spectantes.
28. Invocato Domino.
Domine Deus.

27.

28.

Et ulciscar ultionem.

Ut ulciscar me de hostibus meis.

29. Duas columnas medii.

29. Ambas columnas.

29.

Et innixus est super eis.

Quibus innitebatur domus.

In dextera sua.

Dextera.

30. Et inclinavit.

30. Concussisque fortiter columnas.

30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Judicum.

V. 2. O', Θ., ἐνταῦθα. Basil. et Alex.
Ibid. Θ., ἐπὶ τῆς πύλης. Basil. Sic quoque Alex.
Ibid. Ἀ., παρεσιώπων. Σ., ἡσύχαζον. Basil.
Ibid. Ἀλλος, ἕως φωτὸς πρωῆ etc. Basil. et Alex.
V. 3. Ἀλλος, περὶ τὸ μεσονύκτιον. Basil. et Alex.
Ibid. Ἀλλος, καὶ τῶν δύο σταθμῶν. Basil. et Alex.
Ibid. Ἀλλος, ἐπέθηκεν τῷ ὤμφ. Basil. Alex.

vero, ἐπὶ τῷ ὤμφ. Basil. ibid., O', τοὺς ὤμους.
V. 4. Ἀλλος, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωρέχ. Basil.
et Alex. In LXX videtur legendum, ἐν Νααλωρηχ.
V. 5. Ἀλλος, οἱ σατράπαι. Basil. et Alex., et sic
v. 8, infra.
V. 7. Ἀ., ἀλιωτοῖς, vox dubia. (*) Σ., μὴ ξηρανθεῖσαι.
O', Θ., μὴ ἡρημωμέναις. Basil. Alex. vero ha-

(*) Ἀλιωτοῖς, ita hic; sed in lexico suo Græco scribit Montf. cum spiritu aspero : ἀλιωτοῖς. Vox Græca incognita, vel potius ἀμάρτημα γραφικόν, pro, ut suspicor, ἀκλώστοις, non tortis. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

26. Καὶ εἶπε Σαμφὼν πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατοῦντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ· Ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τοὺς κίονας. Ἄλλος, καὶ εἶπε Σαμφὼν πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα (sic) αὐτόν· Ἐπανάπαυσόν με δὴ, καὶ ποιήσόν με ψηλαφήσαι τοὺς στύλους.
- Ἐφ' οὗς ὁ οἶκος εἰστήκει. Ἄλλως, ἐφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτούς. Ἄλλως, ἐφ' οὗς ὁ οἶκος ἐπεστήριχται.
27. Ἄρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι. Ἐμβλέποντες. Ἄλλως, θεωροῦντες.
28. Ἐκλαυσε. Ἄλλως, ἐκάλεσεν. Κύριε, Κύριε τῶν δυνάμεων. Ἄλλως, Ἄδωναί Κύριε. Ἄνταποδώσω ἀνταπόδοσιν. Ἄλλως, ἐκδικήσω ἐκδίκησιν.
29. Τοὺς δύο κίονας. *Οἱ λοιποὶ*, δύο στύλους τοὺς μέσους. Ἐστήριχτο ἐπ' αὐτούς. Ἄλλως, ἐπεστηρίχθη ἐπ' αὐτούς. Δεξιᾷ αὐτοῦ. Ἄλλως, δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ.
30. Ἐβάσταξεν. Ἄλλος, καὶ ἐκλίεν.

26. Ἐφ' οὗς ὁ οἶκος ἐπεστήριχται.
27. Ἐμβλέποντες.
28. Ἐβόησεν. Κύριε, Κύριε τῶν δυνάμεων.
29. Ἐστήριχτο ἐπ' αὐτούς.
- 30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

26. Et dixit Sampson ad puerum qui tenebat manum ejus : Dimitte me, et palpabo columnas. *Alius*, et dixit Sampson ad puerum manu ducentem ipsum : Quiescere me fac jam, et fac me palpate columnas.
- Super quas domus stabat. *Aliter*, super quas domus super eas. *Aliter*, super quas domus sustentabatur.
27. Principes. *Alius*, satrapæ. Inspicientes. *Aliter*, spectantes.
28. Ploravit. *Aliter*, vocavit. Domine, Domine virtutum. *Aliter*, Adonai Domine. Retribuam retributionem. *Alius*, ulciscar ultionem.
29. Duas columnas. *Reliqui*, duas columnas medias. Innixus fuerat super eas. *Aliter*, innixus est super eas. Dextera sua. *Alius*, dextera sua manu.
30. Sustulit. *Alius*, et inclinavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Judicum.

bet ut Θ. (')

V. 9. Ἄ., Ο΄, Θ., πρὸς αὐτόν. Basil. Ita quoque habet Alex.

Ibid. Ἄ., Ο΄, διέρρηξεν. Basil. et Alex.

Ibid. Ο΄, Θ., ὃν τρόπον etc. Basil. Sic quoque Alex.

V. 10. Basil., παρελογήσω. Alex., παρελογίσω.

V. 11. Ἄλλος, δεσμῶ δήσωσι. Basil. Alex. vero, δεσμῶ δήσουσι.

(*) Μὴ ἡρημωμένας (scil., νευραῖς, nervis, vel potius, funibus). Latine reddidit Montf., non desertis. Quid autem sunt funes deserti, aut non deserti? Ego Davus sum, non Œdipus. Attamen non ignoro verbum ἡρημῶ significare hoc in loco, exsiccato, et quidem, siccitate corrumpo. Non enim aliud est ἡρημῶ nisi locus desertus præ nimia siccitate ariditateque. ΔΡΑΧΗ.

Ibid. 'A., οὐκ ἐγενήθη. Basil., atque sic legitur in Alex.

V. 12. Ο', Θ., καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο etc. Basil., et sic Alex.

Ibid. Σ., ὡσεὶ κρόκη. Basil. "Ἄλλος, ῥάμμα. Basil. et Alex.

V. 13. Basil., "Ἄλλος, ἕως νῦν παρελογήσω. Alex., ὡς νῦν παρελογίσω.

Ibid. 'A., Σ., τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους etc. Basil.

V. 14. "Ἄλλος, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν Δαλιδᾶ etc. Sic Basil. Ab hac vero lectione parum deflectit Alex.

Ibid. "Ἄλλος, καὶ ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου etc. Basil., et sic fere Alex. parvo discrimine.

V. 15. 'A., Ο', Θ., ἐρεῖς. Basil. Et ita quoque Alex.

Ibid. "Ἄλλος, παρελογήσω. Basil. Melius, παρελογίσω, ut habet Alex.

V. 16. "Ἄλλος, κατηράσατο. Sic Basil. qui huic lectioni præfert notam, Ο'. Alex. melius, κατειργάσατο.

Ibid. 'A., ὄλην τὴν νύκτα καὶ παρενόχησεν. Basil. Et ita legitur in Alex.

Ibid. 'A., ἐσμικρύνθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Basil. "Ἄλλ., ἐκολοβώθη. Basil.

Ibid. Σ., εἰς θάνατον. Basil. Atque ita legitur in Alex.

V. 17. "Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., σίδηρος. Basil. Et sic edit. Rom.

Ibid. "Ἄλλος, Ναζιραῖος τοῦ Θεοῦ. Basil. et Alex.

Ibid. Basil. in textu, ὡς περ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ad marg., κατὰ πάντα τοὺς ἀνθρώπους, et ita legitur in Alex.

V. 18. "Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. Basil. et Alex.

Ibid. "Ἄλλος, σατράπας, et mox, πᾶσαι αἱ σατραπείαι. Basil. et Alex.

V. 19. Ο', Θ., αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς. Basil., et ita Alex.

CAPUT XVII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
מִיכָיָהוּ 1	1.	1.
אֲלֵף 2	2.	2.
אֲשֶׁר לְקַדְדֹּךָ		
וְאֵתִי אֵלֶיךָ וְגַם אֲמַרְתָּ		
הַקֹּדֶשׁ הַקְדַּשְׁתִּי 3	3.	3.
אֲשִׁיבֶנּוּ		
לְצִוְרֶךָ 4	4.	4.
אֲפַד 5	5.	5 Ἐπωμίδα.
וְתַרְפִּים		Μορφώματα.
וַיְהִי־נֶעַר 7	7.	7.
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה מִכְּשֶׁפַחַת יְהוּדָה		
בְּאֲשֶׁר יִמְצָא 8	8.	8.
בְּאֵר		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Michaiu.

2. Mille.

Quod captum est tibi.

Et tu adjurasti, et etiam dixisti.

3. Sanctificando sanctificavi.

Restituam illud.

4. Argentario.

5. Superhumerales.

Et theraphim.

7. Et fuit puer.

De Bethlehem Juda, de familia Juda.

8. Ubi cumque invenisset.

Venitque montem.

VULGATA LATINA.

1. Michas.

2. Mille.

Quos separaveras tibi.

Et super quibus me audiente juraveras.

3. Consecravi et vovi.

Trado.

4. Argentario.

5. Ephod.

Et theraphim.

7. Fuit quoque... alter adolescens.

De Bethlehem Juda, ex cognatione ejus.

8. Ubi cumque sibi commodum reperisset.

Cumque venisset in montem.

AQUILA.

1.

2.

3.

4.

5. Superhumerales.

Figuras.

7.

8.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσε τὸν κουρέα. Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους. Basil. et Alex.
 V. 20. Ἄλλος, καὶ ποιήσω καθὼς ἄει. Basil.
 Ibid. Ὁ, Θ., καὶ ἀποτινάξομαι. Basil. Et sic Alex.
 V. 21. Ὁ, Θ., καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν. Basil. Ita quoque Alex. qui legit αὐτοῦ.
 Ibid. Ἄλλως, καὶ ὠρυξαν. Basil. Alex. vero, ἐξώρυξαν.
 Ibid. Ὁ, Θ., ἀνήγαγον. Basil. Alex., κατήγαγον.
 Ibid. Ὁ, Θ., τῆς φυλακῆς. Basil. Sic etiam Alex.
 V. 22. Ἄλλος, ἀνατεῖλαι ἡνίκα etc. Sic Basil. et Alex.
 V. 23. Ἄλλος, σατράπαι. Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, παρέδωκεν. Basil. et Alex.
 V. 24. Ἄλλος, ἤνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Basil. et Alex.
 V. 25. Basil., Ὁ, ἐνέπαιζον αὐτῶ. Sic item Alex.
 Ibid. Ἄλλος, δύο στύλων. Basil. et Alex.

V. 26. Ἄλλος, καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸ παιδάριον etc. Basil. et Alex. qui postremus habet, ἐπὶ τοὺς στύλους.
 Ibid. Prior lectio est Basil., secunda, edit. Rom., tertia, Theodotionis ex Basil. Alex. vero sic habet, ἐφ' ὃν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν.
 V. 27. Ἄλλος, σατράπαι. Basil. et Alex.
 Ibid. Ὁ, Θ., ἐμβλέποντες. Sic item habet Alex.
 V. 28. Basil. ad marg., Ὁ ἄλλως, ἐκάλεσεν. Θ., ἐδόησεν. Alex. item habet, ἐδόησεν.
 Ibid. Ὁ, Θ., Κύριε, Κύριε, τῶν δυνάμεων. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἐκδικήσω ἐκδίκησιν. Basil. Alex. vero, ἐκδικήσταν, male.
 V. 29. Οἱ λοιποὶ, δύο στύλους τοὺς μέσους. Basil., et ita Alex.
 Ibid. Ὁ, Θ., ἐστήρικτο etc. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, δεξιᾶ αὐτοῦ χειρὶ. Basil.
 V. 30. Basil., καὶ ἐκλινεν, in textu, ἐδάσταξεν, ad marg.

CAPUT XVII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
  - 2.
- Οὓς ἐξαίρετους εἶχες.

- 1. Μιχαίας. Ἄλλος, Μιχά.
  - 2. Οἱ χιλιτοὶ. Ἄλλος, χιλίους.
- Οὓς ἔλαβες. Ἄλλος, τοὺς ληφθέντας σοι.

- 1.
- 2.

- 3.

Καὶ με ἠράσω, καὶ προσεῖπας. Ἄλλος, καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶπας.
 3. Ἁγιάζουσα ἡγίασα. Ἄλλως, ἁγιασμῶ ἡγίασα.
 Ἀποδώσω. Ἄλλος, ἐπιστρέψω.

- 3.

- 4.

4. Τῷ ἀργυροκόπῳ. Ἄλλος, τῷ χωνευτῇ.

- 4.

- 5. Ἐνδυμα ἱερατικόν.

5. Ἐφώδ. Ἄλλος, ἔνδυμα. Θεραφεῖν.

- 5.

- 7.

7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον. Ἄλλως, καὶ ἐγενήθη νεανίας.

- 7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον.

- 8.

Ἐκ Βηθλεὲμ δήμου Ἰούδα. Ἄλλως, ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας.

- Ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας.

8. Ἐν ᾧ ἔάν εὐρη. Ἄλλος, οὐ ἔάν εὐρη.

- 8.

Καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους. Ἄλλος, παρεγενήθη εἰς ὄρος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1.
  - 2.
- Quos selectos habebas.

- 1. Michæas. *Alius*, Micha.
  - 2. Milleni. *Alius*, millenos.
- Quos accepisti. *Alius*, acceptos tibi.

- 1.
- 2.

Et me maledictis adjurasti, et etiam dixisti. *Alius*, et adjurasti et dixisti.

- 3.

3. Sanctificans sanctificavi. *Aliter*, sanctificatione sanctificavi.

- 3.

Reddam. *Alius*, reverti faciam.

- 4.

4. Argentario. *Alius*, conflatori.

- 4.

- 5. Indumentum sacerdotale.

5. Ephod. *Alius*, indumentum. Theraphin.

- 5.

- 7.

7. Et fuit puerulus. *Aliter*, et fuit adolescens.

- 7. Et fuit puerulus.

De Bethleem de populo Juda. *Aliter*, ex urbe Bethleem Juda, de cognatione.

Ex urbe Bethleem Juda, de cognatione.

- 8.

8. In quocumque invenisset. *Alius*, ubicumque invenisset.

- 8.

Et venit usque ad montem. *Alius*, accessit ad montem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
9 לָגַד בְּאֶשֶׁר אֲמַצָּא	9.	9.
10 וְעַרְךָ	10.	10. Ζεῦχος.
11 הַנֶּעַר	11.	11.
12 וַיְבֹלֵא מִיְכָה	12.	12.
וַיְהִי בְּבֵית מִיְכָה		
13 וַיְבִיב יְהוָה לִי	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. AQUILA.		
9. Ad peregrinandum ubicum- que invenero.	9. Ut habitem ubi potuero, et utile mihi esse perspexero.	9.
10. Et ordinem.	10. Vestem duplicem.	10. Jugum.
11. Puer.	11. <i>Vacat.</i>	11.
12. Et implevit Michas.	12. Implevitque Michas.	12.
Et fuit in domo Michas.	Apud se.	
13. Faciet bene Dominus mihi.	13. Benefaciet mihi Deus.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Judicum.

V. 1. Ἄλλος, Μιχά. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄλλος, ἐπιστρέψω. Basil. et Alex.
V. 2. Ἄλλος, γίλιος. Basil. et Alex.	V. 4. Ἄλλος, τῷ χωνευτῆ. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., οὗς ἐξαιρέτους εἶχες. Basil. Ἄλλ., τοὺς ληφθέντας σοι. Basil.	V. 5. Ἄ., ἐπωμίδα etc. Ex Basil.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐξώρμισας καὶ εἶπας. Basil.	Ibid. Ἄ., μορφώματα etc. Basil.
V. 3. Ἄλλως, ἀγιασμῶ ἤγασσα. Basil. et Alex.	V. 7. Ὁ, Θ., καὶ ἐγένετο παιδάριον. Basil.
	Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ἐκ τῆς πόλεως etc. Basil.

CAPUT XVIII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
2 מִמִּשְׁפַּחָתָם	2.	2.
מִקְצוֹתָם		
חֲקָרָם		
דִּיבְאוֹ הָרַ		
עַד־בֵּית מִיְכָה וַיִּלְיָנוּ שָׁם		
3 הַנֶּעַר	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. AQUILA.		
2. De familia sua.	2. Stirpis et familiae suæ.	2.
De finibus suis.	<i>Vacat.</i>	
Explorete.	Considerate.	
Et venerunt in montem.	Qui cum pergentes venissent in montem.	
Usque ad domum Michas: et pernoctaverunt ibi.	Et intrassent domum Michæ, requieverunt ibi.	
3. Pueri.	3. Adolescentis.	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9.	9. Παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω. Ἄλλως, παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐάν εὐρω τότῳ.	9. Παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω.
10. Ζεῦγος.	10. Ζεῦγος. Ἄλλως, στολήν	10. Ζεῦγος
11.	11. Νεανίας. Ἄλλος, παιδάριον.	11.
12. Ἐτελείωσε.	12. Ἐπλήρωσε Μιχαίας. Ἄλλος, ἐνέπλησε Μιχά. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχαία. Ἄλλος, καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά.	12.
13.	13. Ἀγαθουεῖ μοι Κύριος. Ἄλλος, ἡγάθουνεν Κύριος ἐμός. Ἄλλος, ἀγαθοποίησεν.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. Ad incolendum ubicumque invenero. <i>Aliter</i> , ad habitandum in quocumque loco invenero.	9. Ad incolendum ubicumque invenero.
10. Jugum.	10. Jugum. <i>Aliter</i> , stolam.	10. Jugum.
11.	11. Adolescens. <i>Alius</i> , puerulus.	11.
12. Initiavit.	12. Implevit Michæas. <i>Alius</i> , implevit Micha. Et fuit in domo Michææ. <i>Alius</i> , et erat in domo Micha.	12.
13.	13. Benefaciet mihi Dominus. <i>Alius</i> , benefecit Dominus meus. <i>Alius</i> , bonum fecit.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Judicum.

V. 8. Ἄλλος, οὐ ἐάν εὐρη. Basil. et Alex.	V. 12. Σ., ἐτελείωσε. Ita Coislin. ad marg.
Ibid. Ἄλλος, παρεγενήθη εἰς ὄρος. Basil.	Ibid. Ἄλλος, ἐνέπλησε Μιχά. Basil., Alex. et Coislin. in textu.
V. 9. Ο, Θ., παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω. Basil. Et sic Alex.	Ibid. Ἄλλος, καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Basil.
V. 10. Ἀ., Σ., Ο, Θ., ζεῦγος. Basil. Sic item legit Alex.	V. 13. Ἄλλος, ἡγάθουνεν Κύριος ἐμός. Ἄλλος, ἀγαθοποίησεν. Basil.
V. 11. Ἄλλος, παιδάριον. Basil.	

CAPUT XVIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Ἀπὸ δῆμων αὐτῶν. Ἄλλος, ἐκ τῶν συγγενειῶν. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἀπὸ μέρους αὐτῶν. Ἐξιχνιάσατε. Ἄλλος, ἐρευνήσατε. Ἦλθον ἕως ὄρους. Ἄλλος, παρεγένοντο εἰς ὄρος. Ἔως οἴκου Μιχαία καὶ ἠόλισθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ ἐν οἴκῳ Μιχαία. Ἄλλος, κατέπαυσαν ἐκεῖ αὐτῶν ὄντων ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά.	2.
3.	3. Νεανίσκου. Ἄλλος, παιδάριου.	3.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. De populis suis. <i>Alius</i> , de cognationibus. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , ex parte sua. Investigate. <i>Alius</i> , examine. Venerunt usque ad montem. <i>Alius</i> , accesserunt in montem. Usque ad domum Michææ, et manserunt ipsi illic in domo Michææ. <i>Alius</i> , quieverunt illic, ipsis existentibus in domo Micha.	2.
3.	3. Adolescentis, <i>Alius</i> , pueruli.	3.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
פה		
5 התצלח דרכנו	5.	5.
6 לשלום	6.	6:
אשר תלכרבה		
7 וילכו	7.	7.
אשר בקרבה יושבת		
לבסח		
כמשפט		
ובסח ואיקמכלים דבר בארץ		
יורש עזר ורחוקים הבה מצידנים		
ודבר איקלהם עם אדם		
8 ויאמרו	8.	8.
9 ראינו	9.	9.
מחשים		
10 תבאו	10.	10.

בסח
רחבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Hic.	Huc.	
5. An prosperabitur via nostra	5. An prospero itinere pergerent.	5.
6. In pace.	6. In pace.	6.
Qua ambulatis in ea.	Viam vestram, et iter quo pergitis.	
7. Et abierunt.	7. Euntes igitur.	7.
Qui in interiori ejus, manentem.	Habitantem in ea.	
Ad fiduciam.	Absque ullo timore.	
Juxta judicium.	Juxta consuetudinem.	
Et confidentem, et non calumnians verbum in terra possidens retentionem : et longinqui ipsi a Sidoniis, et verbum non erat eis cum homine.	Securum et quietum, nullo ei penitus resistente, magnarumque opum : et procul a Sidone, atque a cunctis hominibus separatum.	
8. Dixeruntque.	8. Responderunt.	8.
9. Vidimus.	9. Vidimus.	9.
Tacentes.	Nolite negligere.	
10. Intrabitis.	10. Intrabimus.	10.
Confidentem.	Ad securos.	
Lata.	Latissimam.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ἄλλος, ἐνταῦθα.	
5.	5. Εἰ εὐδοθήσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν. Ἄλλ., εἰ κατεσοδοί τὴν ὁδὸν ἡμῶν.	5.
6.	6. Ἐν εἰρήνῃ. Ἄλλος, εἰς εἰρήνην.	6.
	Ἐν ἣ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Ἄλλος, καθ' ἣν πορεύεσθε.	
7.	7. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλος, καὶ παρεγένοντο.	7.
	Ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον. Ἄλλος, ἐν αὐτῇ κατοικοῦντα.	
	Ἐπ' ἐλπίδι.	
	Ὡς κρίσις. Ἄλλος, κατὰ τὴν σύγκρισιν. Ἄλλος, κατὰ τὸ ἔθος.	
	Ἠσυχάζουσα, καὶ οὐκ ἔστι διατρέπων ἢ καταισχύων λόγον ἐν τῇ γῆ, κληρονομός ἐλπίζων θησαύρους, καὶ μακρὰν εἰσι Σιδωνίων, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἀνθρώπων. Ἄλλως, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῆ, ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ Σιδωνός, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας.	
8.	8. Καὶ εἶπον. Ἄλλος, ἔλεγον.	8.
9.	9. Εἶδομεν. Ἄλλος, ἐώρακαμεν.	9.
	Ἠσυχάζετε. Ἄλλος, σιωπᾶτε.	
10.	10. Ἦξετε. Ἄλλως, εἰσελεύσεσθε.	10. Ἦξετε.
	Πεποιθότα. Ἄλλως, ἐπ' ἐλπίδι.	Πεποιθότα.
	Εὐρύχωρος. Ἄλλως, πλατεία.	Εὐρύχωρος.

Ἀμερίμως.

Ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἀφοβίᾳ, μηδενὸς ἐνοχλοῦντος ἐν μηδενὶ ἐν τῇ γῆ, ὅτι μακρὰν εἰσι Σιδωνίοι, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς σὺν ἀνθρώπων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	In hoc loco. <i>Alius</i> , hic.	
5.	5. Si prosperabitur via nostra. <i>Alius</i> , si prosperare faciat viam nostram.	5.
6.	6. In pace. <i>Alius</i> , in pacem.	6.
	In qua pergitis in ea. <i>Alius</i> , ad quam ambulatis.	
7.	7. Et perrexerunt. <i>Alius</i> , et advenērunt.	7.
	In medio ejus sedentem. <i>Alius</i> , in ipsa habitantem.	
	In spe.	
	Sicut est judicium. <i>Alius</i> , secundum judicium. <i>Alius</i> , juxta consuetudinem.	
	Quiescens, et non est deterrens, vel confundens verbum in terra, hæres expectans thesauros, et procul sunt a Sidoniis, et verbum non habent ad hominem. <i>Aliter</i> , quiescentes in spe, et non valentes loqui verbum in terra, quia procul sunt a Sidone: et verbum non erat eis cum Syria.	
8.	8. Et dixerunt. <i>Alius</i> , dicebant.	8.
9.	9. Vidimus. <i>Alius</i> , id.	9.
	Quiescitis. <i>Alius</i> , tacetis.	
10.	10. Venietis. <i>Aliter</i> , intrabit. Confidentem. <i>Aliter</i> , in spe. Spatiosa. <i>Aliter</i> , lata.	10. Venietis. Confidentem. Spatiosa.

8.

9.

Negligitis.

10

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כמִצַּחַת 11	11.	11.
אֲדָרִי 12	12.	12.
וַיַּעֲבְדוּ מִשָּׁם הַר־אֶפְרַיִם 13	13.	13.
הַדְּעָנִים 14 בְּבָתִּים הָאֵלֹהִים	14.	14.
הַנְּעָרִים 15	15.	15.
אִישׁ חֲגֹרִים כְּלֵי מִלְחָמָתָם 16	16.	16.
נְצֻבִים		
פֶּתַח הַשַּׁעַר		
וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַחֲרֹשׁ 19	19.	19.
לֶךְ הַיּוֹבֵב וּלְמִשְׁפַּחַת בְּיִשְׂרָאֵל		Μη βέλτιον;
וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־הַסֶּפֶר וְאֶת־הַבְּקִינָה וְאֶת־הַכְּבוֹדָה 21	21.	21.
הֲמָה הֲרָחִיקוּ מִבַּיִת מִיכָה 22	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. De familia.	11. De cognatione.	11.
12. Post.	12. Post tergum.	12.
13. Et transierunt inde montem Ephraim.	13. Inde transierunt in montem Ephraim.	13.
14. Num nostis? In domibus illis.	14. Nostis In domibus istis.	14.
15. Adolescentis.	15. Adolescentis.	15.
16. Viri accincti vasis belli sui.	16. Viri ita ut erant armati.	16.
Stantes. Ad ostium portæ.	Stabant. Ante ostium.	
19. Et dixerunt ei, Tace.	19. Cui responderunt, Tace.	19.
Et ito. Numquid melius? Et familie in Israel.	Et veni. Quid melius? Et familia in Israel.	Numquid melius?
21. Posueruntque pubem, et jumenta, et pretiosum.	21. Et ante se ire fecissent parvulos ac jumenta et omne quod erat pretiosum.	21.
22. Ipsi longe erant a domo Michæ.	22. Et jam a domo Michæ essent procul.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11. 11. Ἀπὸ δῆμων. Ἄλλος, εἰς συγγενείας. 11.
12. 12. Ὑπίσω. Ἄλλος, κατόπισθεν. 12.
13. 13. Καὶ παρήλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραΐμ. Ἄλλως, ἀπήλθον ἐκεῖθεν ἕως τοῦ ὄρους Ἐφραΐμ. 13.
14. 14. Οἴδατε. Ἄλλως, ἔγνωτε. 14. Οἴδατε.
15. 15. Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ. Ἄλλος, ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις. 15. Τοῦ παιδαρίου. Ἄλλως, τοῦ νεανίσκου. 15. Τοῦ παιδαρίου.
16. 16. Ἄνδρες οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκευὴ τῆς παρατάξεως αὐτῶν. Ἄλλως, περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικά. 16.
19. 19. Ἐπῶτες. Ἄλλως, ἐστηλωμένοι. 19. Παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος.
19. 19. Παρὰ τὰς θύρας τῆς πύλης. Ἄλλως, παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος. 19.
21. 21. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κώφευσον. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα. 21. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κώφευσον. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα.
21. 21. Καὶ ἔλθε. Ἄλλως, δεῦρο. 21. Καὶ ἔλθε.
21. 21. Μὴ βέλτιον; Ἄλλως, ἀγαθόν. 21. Μὴ βέλτιον;
21. 21. Καὶ συγγενείας Ἰσραήλ. Ἄλλως, καὶ οἴκου εἰς δῆμον Ἰσραήλ. 21. Καὶ συγγενείας Ἰσραήλ.
21. 21. Ἐταξαν τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἐνδοξον. Ἄλλως, ἔθηκαν τὰ τέκνα, καὶ τὴν κτῆσιν, καὶ τὸ βάρος. 21. Ἐταξαν τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἐνδοξον.
22. 22. Αὐτοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαῖα. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ μακρυνόντων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μιχαῖα. 22.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11. 11. A populis. *Alius*, in cognationibus. 11.
12. 12. Post. *Alius*, post tergum. 12.
13. 13. Et transierunt inde montem Ephraim. *Aliter*, abscesserunt inde usque ad montem Ephraim. 13.
14. 14. Scitis. *Aliter*, nostis. 14. Scitis.
15. 15. In ista domo. *Alius*, in domibus istis. 15. Pueruli.
16. 16. 15. Pueruli. 16.
19. 19. Stantes. *Aliter*, erecti. 19. Ad januam ostii.
19. 19. Apud januas portæ. *Aliter*, ad januam ostii. 19.
19. 19. Et dixerunt ei, Tace. *Alius*, et dixerunt ad eum, Sile. 19. Et veni.
21. 21. Et veni. *Aliter*, huc. 21. Numquid melius?
21. 21. Numquid melius? *Aliter*, bonum. 21. Et cognationis Israel.
21. 21. Et cognationis Israel. *Aliter*, et domus in populum Israel. 21. Constituerunt totam supellectilem domus et possessionem ejus pretiosam. *Aliter*, posuerunt filios, et possessionem, et sarcinam. 21. Constituerunt totam supellectilem domus et possessionem ejus pretiosam.
22. 22. Ipsi elongaverant se a domo Michææ. *Alius*, ipsis autem elongantibus se a domo Michææ. 22.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

בבתים אשר עִבְדִּית מִיִּנְה נֹעֵקָ
וַיִּדְבְּקוּ אֹתָבְנִי־דָן

נֹעֵקָ 23	23.	25.
אֹד־אֱלֹהֵי אֲשֶׁר־עֲשִׂיתִי 24	24.	24.
וְתִלְכוּ מִרִי 25	25.	25.
חֻקִּים דְּמֵה מִמֶּנּוּ 26	26.	26.
וַיִּפֶן וַאֲיִן מִצִּוִּל 28	28.	28.
רְחֹב בְּשֵׁחַ 29	29.	29.
אֲשֶׁר יוֹלֵד גְּלוֹת 30	30.	30.
וַיִּשְׁמְרוּ 31	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

In domibus, qui cum domo Mi-
cha acciti sunt, et insecti sunt filios Dan.

VULGATA LATINA.

Qui habitabant in ædibus Mi-
chæ, conclamantes secuti sunt.

AQUILA.

23. Accitus es.	23. Clamas.	25.
24. Deos meos quos feci.	24. Deos meos quos mihi feci.	24.
Et abiistis.	Vacat.	
25. Amari.	25. Animo concitati.	25.
26. Fortes ipsi præ se.	26. Fortiores se essent.	26.
Et vertit se.	Reversus est.	
28. Et non eruens.	28. Nullo penitus ferente præ- sidium.	28.
Rehob.	Rehob.	
29. In nomine.	29. Juxta vocabulum.	29.
Qui natus est.	Quem genuerat.	
30. Transmigrationis.	30. Captivitatis.	30.
31. Et posuerunt.	31. Mansitque apud eos.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Judicum.

V. 2. "Ἄλλος, ἐκ τῶν συγγενεῶν. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἀπὸ μέρους αὐτῶν. Basil. et Alex.
Ibid. Basil., ἐρρηνήσατε. Alex., ἐξερρηνήσατε.
Ibid. "Ἄλλος, παρεγένοντο εἰς ὄρος. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, κατέπαυσαν ἐκεῖ etc. Basil. et Alex.
qui postremus habet, παρὰ τῷ οἴκῳ.
V. 3. "Ἄλλος, παιδαρίου. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἐνταῦθα. Basil. et Alex.
V. 5. "Ἄλλος, εἰ κατεσοῦσ' τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Basil.
et Alex. Sed hic habet, ἡ ὁδὸς ἡμῶν.

V. 6. "Ἄλλος, εἰς εἰρήνην. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. et Alex., καθ' ἣν πορεύεσθε. Postre-
mus, καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθε.
V. 7. "Ἄλλος, καὶ παρεγένοντο. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἐν αὐτῇ κατοικοῦντα. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., ἀμπερίμνωσι. Basil.
Ibid. "Ἄλλος, κατὰ τὴν σύγκρισιν. Basil. et Alex.
"Ἄλλος, κατὰ τὸ εἶδος. Basil.
Ibid. Σ., ἐν ἡμεῖς etc. Has lectiones Symma-
chi et editionis τῶν Ὁ' a Romana diversas, mutua-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οὐ-
κου Μιχαῖα ἐβόησαν, καὶ κατελά-
θοντο τοὺς υἱοὺς Δάν. Ἄλλος, σὺν
τῷ οἴκῳ μετὰ Μιχαῖ ἐκέκραξαν κατ-
οπίσω υἱῶν Δάν.

23.	23. Ἐβόησας. Ἄλλος, ἐλάλησας. Ἄλλος, ἐκέκραξας.	23. Ἐβόησας.
24.	24. Τοὺς Θεοὺς μου, οὓς ἐποίησα ἐμαυτῷ. Ἄλλως, τὸ γλυπτὸν μου δ' ἐποίησα.	24. Τοὺς Θεοὺς μου, οὓς ἐποίησα ἐμαυτῷ.
25.	Ἐπορεύθητε. Ἄλλος, ἀπῆλθετε. 25. Κατώδουνοι. (Al. κατόδουνοι.) Ἄλλως, πιχροί.	25. Κατώδουνοι. (Al. κατόδουνοι.)
26.	26. Ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν. Ἄλλως, δυνατώτεροι εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν.	26. Ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν.
28.	Καὶ ἐπέστρεψεν. Ἄλλος, ἐξ- ένευτεν. 28. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμε- νος. Ἄλλως, οὐκ ἦν ὁ βυόμενος. Ῥαβ. Οἰλοιοί, Ῥεώδ.	28. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος.
29.	29. Κατὰ τὸ ὄνομα. Ἄλλως, ἐν ὄνοματι. Ὅς ἐτέχθη. Ἄλλος, ὅς ἐγεν- νήθη.	29. Κατὰ τὸ ὄνομα
30.	30. Ἀποικίας. Ἄλλως, μετοι- χεσίας.	30.
31.	31. Καὶ ἔταξαν. Ἄλλως, καὶ ἐθήκαν.	31. Καὶ ἔταξαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Qui in domibus quæ cum domo
Micha, clamaverunt, et asaccuti
sunt filios Dan. *Alius*, cum domo
cum Micha clamaverunt a tergo
filiorum Dan.

23.	23. Clamasti. <i>Alius</i> , locutus es. <i>Alius</i> , clamorem sustulisti.	23. Clamasti.
24.	24. Deos meos quos mihi feci. <i>Aliter</i> , sculptile meum quod feci. Ivistis. <i>Alius</i> , abiistis.	24. Deos meos quos mihi feci.
25.	25. Tristes. <i>Aliter</i> , amari.	25. Tristes.
26.	26. Fortiores eo sunt. <i>Aliter</i> , potentiores sunt super ipsum.	26. Fortiores eo sunt.
28.	Et revertit. <i>Alius</i> , convertit se. 28. Et non est qui eximat. <i>Ali- ter</i> , et non erat qui erueret. Raab. <i>Reliqui</i> , Reob.	28. Et non est qui eximat.
29.	29. Secundum nomen. <i>Aliter</i> , in nomine. Qui natus est. <i>Alius</i> , qui geni- tus est.	29. Secundum nomen.
30.	30. Emigrationis. <i>Aliter</i> , Trans- migrationis.	30.
31.	31. Et constituerunt. <i>Aliter</i> , et posuerunt.	31. Et constituerunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Judicum.

mur ex Basiliensi. Editio Romana, ἐκπιέζων pro
ἐλπίζων.

Coislin. in textu, καὶ μὴ δυναμένους λαῆσαι
ῥῆμα, marg., Ἄ., καὶ οὐκ ἐνῆν καταισχύων οὐδὲ
διατρέπων, quæ corrupta haud dubie sunt.

V. 8. Ἄλλος, ἔλεγον. Basil. et Alex.

V. 9. Ἄλλος, ἐωράκαμεν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., ἀμελεῖτε. Basil. Ἄλλ., σιωπᾶτε. Basil.
et Alex.

V. 10. Ὁ, Θ., ἤξετε, et mox, πεποιθότα, et ibid.,

εὐρύχωρος. Basil., et sic etiam legitur in Alex.

V. 11. Ἄλλος, εἰς συγγενείας. Basil. Alex. vero,
ἐκ συγγενείας.

V. 12. Ἄλλος, κατόπισθεν. Basil. et Alex.

V. 13. Ἄλλως, ἀπῆλθον etc. Basil.

V. 14. Ὁ, Θ., οἶδατε. Basil. Et ita legit Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις. Basil. et Alex.

V. 15. Ὁ, Θ., τοῦ πατῆρος. Basil. et Alex.

V. 16. Ἄλλως, περιεζωσμένοι σκευῆ πολεμικά.
Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἐστηλωμένοι. Basil. et Alex.
 Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., παρὰ τὴν θύραν τοῦ πω-
 λῶνος. Basil. Sic item Alex.
 V. 19. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα. Basil.
 Ibid. Ο', Θ., καὶ ἔλθε. Basil. Sic etiam Alex.
 Ibid. Ἀ., Ο', Θ., μὴ βέλτιον. Basil., atque ita
 legitur in Alex.
 Ibid. Ο', Θ., καὶ συγγενείας Ἰσραήλ. Basil. In Alex.

συγγενείας ἐν Ἰσραήλ.
 V. 21. Ο', Θ., ἔταξαν τὴν πανοικίαν etc. Basil. Et
 sic Alex.
 V. 22. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ μακρυνόντων etc. Basil.
 et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, σὺν τῷ οὐκω etc. Basil. Et ita fere
 Alex. parvo discrimine.
 V. 23. Ο', Θ., ἐδόξασ. Basil. Ita quoque legitur

CAPUT XIX JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וַחֲדָן מֵאֵתוֹ 2	2.	2.
וְהָיָה אַרְבַּעַת חֳדָשִׁים		
5 אַחֲרָיָהוּ 5.	5.	3.
לְהָשִׁיבוּ וְנִעְרַר וְתִבְיֵאֵת בֵּיתוֹ		
וַיִּשְׁמָע לְקִרְאוֹתָיו		
4 וַיִּחַקְרְבוּ חֲתָנָיו 4.	4.	4.
וַיְלִינֵהוּ 5 לְלֵכֶת 5.	5.	5.
וַתֵּבֵן פֶּתֶחָהּ 6 שְׁנֵי יָמִים 6.	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et abiit ab eo.	2. Reversa est.	2
Et fuit. Quatuor mensium.	Mansitque. Quatuor mensibus.	
5. Post eam.	3. Secutusque est eam.	3.
Ad reducendam eam	Et secum reducere.	
Et puer ejus. Et introduxit eum in domum.	Puerum. Et introduxit in domum.	
Et lætatus est in occursum ejus.	Occurrit ei lætus.	
4. Et apprehendit in eum socer ejus.	4. Et amplexatus est hominem.	4.
Et pernoctarunt.	Vacat.	
5. Ad eundum.	5. Proficisci.	5.
Generum suum.	Generum suum.	
Bucella.	Pauxillum.	
6. Ipsi ambo.	6. Simul.	6.

in Alex. Ἄλλος, ἐλάλησας. Basil. Idem ad marg., Ὁ, ἐκέκραξας.
 V. 24. Ὁ, Θ., τοὺς θεοὺς μου οὐς ἐποίησα ἐμαυτῷ.
 Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἀπῆλθετε. Basil. et Alex.
 V. 25. Ὁ, Θ., κατώδουνοι. Basil.
 V. 26. Ὁ, Θ., ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν. Basil. Ita quoque Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐξένευσαν. Basil. et Alex.
 V. 28. Ὁ, Θ., οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος. Basil. Ita legitur etiam in Alex.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, ῥεῶθ. Basil.
 V. 29. Ὁ, Θ., κατὰ τὸ ὄνομα. Basil. Sic item Al.
 Ibid. Ἄλλος, ὅς ἐγενήθη. Basil. et Alex.
 V. 30. Ἄλλως, μετοικεσίας. Basil. et Alex.
 V. 31. Ὁ, Θ., καὶ ἔταξαν. Basil., et sic etiam Alex.

CAPUT XIX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 2. 2. Καὶ ἀπῆλθε παρ' αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ ὠργίσθη αὐτῷ.
 Καὶ ἐγένετο. Ἄλλως, καὶ ἦν.
 Μηνῶν τεσσάρων. Ἄλλως, τετράμηνον.
- 3. 3. Κατόπισθεν αὐτῆς. Ἄλλως, ὀπίσω αὐτήν.
 Ἐπιστρέψαι αὐτήν. Ἄλλως, διαλάξαι αὐτήν.
 Τὸ παιδάριον. Ἄλλως, νεανίας.
 Ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον.
 Ἄλλως, καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου.
 Καὶ ἠύφρανήθη εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Ἄλλος, παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
- 4. 4. Καὶ κατέσγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ.
 Ἰπνωσαν. Ἄλλως, ἠύλισθησαν.
- 5. 5. Ἀπελθεῖν. Ἄλλως, πορευθῆναι.
- 6. 6. Ἀμφότεροι. Ἄλλως, οἱ δύο.

- 2. Καὶ ἐγένετο.
- 3. Κατόπισθεν αὐτῆς
 Τὸ παιδάριον.
- 4. Ἰπνωσαν.
 5. Ἀπελθεῖν.
 Γαμβρόν.
 Κλάσματι.
- 6. Ἀμφότεροι.

ΣΥΜΜΑΧΙΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIQ.

- 2. 2. Et abiit ab eo. *Aliter*, et irata est ei.
 Et facta est. *Aliter*, et erat.
 Quatuor mensium. *Aliter*, quadrimensem.
- 3. 3. Post tergum ejus. *Aliter*, post eam.
 Ad reducendam eam. *Aliter*, ad reconciliandam eam.
 Puerulus. *Aliter*, puer.
 Illa vero introduxit eum in domum. *Aliter*, et venit usque ad domum.
 Et lætatus est in occursum ejus. *Aliter*, aderat in occursum ejus.
- 4. 4. Et retinuit eum socer ejus. *Aliter*, et introduxit eum socer ejus.
 Dormierunt. *Aliter*, manserunt.
- 5. 5. Ad discedendum. *Aliter*, ad eundem.
 Generum. *Aliter*, alio verbo.
 Frusto. *Aliter*, buccella.
- 6. 6. Ambo. *Aliter*, ipsi duo.

- 2. Et facta est.
- 3. Post tergum ejus.
 Puerulus.
- 4. Dormierunt.
- 5. Ad discedendum.
- 6. Ambo.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
היאל ללכת 7	7.	7.
8 והתחמזהו עד-נפדת היום	8.	8. Καὶ καθρεύθητι.
ויאכלו שניהם		
9 ללכת	9.	9.
וי-יעד רשה לין ודלכת		
10 ולא-אבה	10.	10.
ויבא		
חמורים 11 רד	11.	11.
הנער 12 מבני	12.	12.
13 לנער	13.	13.
ולנו		
14 וילכו	14.	14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
Velis. 7. Ad eundum.	Quæso te. 7. Cœpit velle proficisci.	7.
8. Et tardaverunt usque dum declinaret dies.	8. Donec increseat dies.	8. Et tarda.
Et comederunt ipsi duo.	Comederunt ergo simul.	
9. Ad eundum.	9. Ut pergeret.	9.
Et puer ejus. Remisit se. Pernocta. Et ibis.	Et puero. Ad occasum declivior sit. Mane. Proficisceris.	
10. Et noluit.	10. Et noluit.	10.
Et venit.	Et venit.	
Asinorum. 11. Descenderat.	Asinos. 11. Mutabatur in noctem.	11.
Puer. 12. De filiis. 13. Puero ejus. Et pernoctabimus.	Puer. 12. De filiis. 13. Vacat. Manebimus.	12. 13.
14. Et abierunt.	14. Et cœptum carpebant iter.	14

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

7.	Ἀρξάμενος. Ἄλλως, ἄγε. 7. Ἀπελθεῖν. Ἄλλως, πορευέσθαι.	Ἀρξάμενος. 7. Ἀπελθεῖν.
8. Διάτριψον.	8. Καὶ στρατεύσον ἕως κλίνει τὴν ἡμέραν. Ἄλλως, στρατεύθητι ἕως κλίνη ἢ ἡμέρα. Καὶ ἔφαγον οἱ δύο. Ἄλλως, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον οἱ δύο. Ἄλλως, ἀμφοτέροι.	8.
9.	9. Πορευθῆναι. Ἄλλως, ἀπελθεῖν. Καὶ ὁ νεανίας αὐτοῦ. Ἄλλως, τὸ παιδάριον. Ἡσθένησεν. Ἄλλως, κέκλικεν. Αὐλίσθητι. Ἄλλως, κατάλυσον. Καὶ ἀπελεύση. Ἄλλως, καὶ πορεύση.	9. Καὶ ἀπελεύση.
10.	10. Καὶ οὐκ εὐδόκησεν. Ἄλλως, καὶ οὐκ ἠθέλησεν. Καὶ παρεγένοντο. Ἄλλως, ἤλθον. Ἄλλ., ἤλθεν.	10. Καὶ παρεγένοντο.
11.	Ἵποζυγίων. Ἄλλως, ἑνων. 11. Προβεβήχει. Ἄλλως, κεκλιχυῖα.	Ἵποζυγίων. 11.
12.	Νεανίας. Ἄλλως, παιδάριον. 12. Ἐκ τῶν υἱῶν. Ἄλλως, ἀπὸ υἱῶν.	12. Ἐκ τῶν υἱῶν.
13.	13. Νεανία. Οἱ λοιποὶ, παιδάριον. Αὐλισθῶμεν. Ἄλλως, αὐλισθῶσόμεθα.	13. Αὐλισθῶμεν.
14.	14. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, καὶ ἀπήλθον.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	Incipiens. <i>Aliter</i> , age. 7. Ad discendum. <i>Aliter</i> , ad eundum.	Incipiens. 7. Ad discendum.
8. Morare.	8. Et instrue donec declinet dies. <i>Alius</i> , instrue usquequo declinet dies. Et comederunt ipsi duo. <i>Alius</i> , et comederunt et biberunt ipsi duo. <i>Alius</i> , ambo.	8.
9.	9. Ad eundum. <i>Aliter</i> , ad discendum. Et puer ejus. <i>Alius</i> , puerulus. Infirmata est. <i>Alius</i> , declinavit. Maneto. <i>Alius</i> , diversare. Et proficisceris. <i>Aliter</i> , et ibis.	9. Et proficisceris.
10.	10. Et non probavit. <i>Alius</i> , et noluit. Et advenerunt. <i>Aliter</i> , venerunt. <i>Alius</i> , venit.	10. Et advenerunt.
11.	Subjugalium. <i>Aliter</i> , asinorum. 11. Processerat. <i>Alius</i> , declinans.	Subjugalium. 11.
12.	Puer. <i>Alius</i> , puerulus.	12. De filiis.
13.	12. De filiis. <i>Aliter</i> , a filiis. 13. Puero. <i>Reliqui</i> , puerulo. Maneamus. <i>Aliter</i> , manebimus.	13. Maneamus.
14.	14. Et iverunt. <i>Alius</i> , et abierunt.	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ללך 15	15.	15.
הביתה ללך		
16 בא כך מעשהו כך השדה בערב	16.	16.
17 וישא עיניו וירא את דאיש הארץ	17.	17.
18 עברים	18.	18.
19 ושליו ולא מתקן ולנער עם עבדיך	19.	19.
20 הזקן	20.	20.
21 תלן ויבל לחמרים	21.	21.
22 המה מיטיבים	22.	22.
בליעל מחזפקים		Ἀποστασίας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Ad pernoctandum.	15. Ut manerent.	15.
In domum ad pernoctandum.†	Hospitio.	
16. Venit ab opera sua ex agro in vespera.	16. Revertens de agro et de opere suo vesperi.	16.
17. Levavitque oculos suos. et vidit virum facientem iter.	17. Elevatisque oculis vidit senex sedentem hominem.	17.
18. Transeuntes.	18. Profecti sumus.	18.
Vadens.	Vadimus.	
19. Est mihi et ancillæ tuæ, et puero cum servis tuis.	19. In meos et ancillæ tuæ usus, et pueri qui mecum est.	19.
20. Senex.	20. Senex.	20.
Pernoctes.	Maneas.	
21. Et miscuit asinis.	21. Asinis præbuit.	21.
22. Ipsis bonum facientibus (cor אונאע).	22. Illis epulantibus, et post laborem itineris, cibo et potu reficientibus corpora	22.
Absque profectu. Pulsantes.	Belial (id est, absque jugo). Pulsare cœperunt.	Defectionis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

15.	15. Καταλῦσαι. Ἄλλως, αὐλισθῆναι. Εἰς οἰκίαν αὐλισθῆναι. Ἄλλος, εἰς τὸν οἶκον καταλῦσαι.	15. Καταλῦσαι.
16.	16. Ἦρχετο ἐξ ἔργων αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἐν ἑσπέρας. Ἄλλως, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας.	16.
17.	17. Καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον. Ἄλλως, καὶ ἤρε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ὁδοιπόρον ἄνδρα.	17. Καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον.
18.	18. Παραπορευόμεθα. Ἄλλος, διαβαίνομεν. Πορεύομαι. Ἄλλος, ἀποτρέγω.	18.
19.	19. Ἔστιν ἐμοὶ καὶ τῇ παιδίσκη, καὶ τῷ νεανίσκῳ μετὰ τῶν παίδων σου. Ἄλλως, ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ, καὶ τῷ παιδαρίῳ μετὰ τῶν παίδων σου. Ἄλλος, παρὰ τῶν δούλων σου.	19.
20.	20. Πρεσβύτης. Ἄλλος, πρεσβύτερος. Αὐλισθήση. Ἄλλος, καταλύσης.	20.
21.	21. Ἐποίησε τοῖς θνοῖς. Ἄλλως, παρέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις.	21.
22.	22. Αὐτοὶ δὲ ἀγαθόνοντες. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ ἀγαθονόντων. Ἄλλος, ἀγαθονθέντων. Ἄλλος, εὐδουμένων. Παρανόμων. Κροῦοντες. Ἄλλος, καὶ ἔκρουσαν.	22. Βελιάλ.

Ἄπαθρευτος.

SYMMAGHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Ad diversandum. <i>Aliter</i> , ad manendum. In domum ad manendum. <i>Alius</i> , in domum ad diversandum.	15. Ad diversandum.
16.	16. Veniebat ex operibus suis ex agro in vespera. <i>Aliter</i> , ingrediebatur in domum suam ex agro vespere.	16.
17.	17. Et respiciens oculis suis vidit virum viatorem. <i>Aliter</i> , et levavit oculos suos, et vidit viatorem virum.	17. Et respiciens oculis suis vidit virum viatorem.
18.	18. Transimus. <i>Alius</i> , pertransimus. Vado. <i>Alius</i> , revertor.	18.
19.	19. Est mihi et ancillæ, et adolescenti cum pueris tuis. <i>Aliter</i> , suppetit mihi et famulæ, et puerulo cum pueris tuis. <i>Alius</i> , apud servos tuos.	19.
20.	20. Senex. <i>Alius</i> , senior. Maneas. <i>Alius</i> , diverseris.	20.
21.	21. Fecit asinis. <i>Aliter</i> , projecit subjugalibus.	21.
22.	22. Ipsi autem bonum reddentes. <i>Alius</i> , ipsis autem bonum facientibus. <i>Alius</i> , bene habentibus. <i>Alius</i> , bene et læte agentibus. Iniquorum. Pulsantes. <i>Alius</i> , et pulsaverunt.	22. Belial.

Immorigerati.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אצח לן 23	23.	23.
רע באןל 25	25.	25.
דבר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Educ.	Educ.	
23. Ne.	23. Nolite.	23.
Male faciatis.	Facere malum hoc.	
25. Et noluerunt.	25. Nolebant.	25.
Mand.	Manc.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Judicum.

V. 2. Ἄλλως, καὶ ὠργίσθη αὐτῷ. Basil. ad marg. et Alex. in textu.
 Ibid. Ὁ, θ., καὶ ἐγένετο. Basil. Sic item Alex.
 Ibid. Ἄλλως, τετράμηνον. Basil. ad marg. et Alex. in textu.
 V. 3. Ὁ, θ., κατόπισθεν αὐτῆς. Basil. Sic etiam Alex.
 Ibid. Basil. ad marg., διαλλάξαι αὐτήν. Sic et Alex. in textu.
 Ibid. Ὁ, θ., τὸ παιδάριον. Basil. Sic etiam Alex.
 Ibid. Basil. ad marg., καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου. Et Alex. in textu.
 Ibid. Ἄλλ., παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Sic Basil. et Alex.
 V. 4. Ὁ, θ., ὑπνωσαν. Basil. Sic etiam legitur in Alex.
 V. 5. Ὁ, θ., ἀπελθεῖν. Basil. Et sic Alex. habet in textu.

Ibid. Ὁ, θ., γαμβρόν. Basil. Sic etiam Alex. Lectio sequens hujus versus Ἄλλως et θ., similiterque sequentes versus 6 et 7, quæ in Basil. habentur cum hac nota Ὁ, θ., in Alexandrino etiam codice exstant, sed in textu, et sine nota interpretis ulla, quod semper intelligendum.
 V. 8. Ἄ., καὶ νωθρεύθητι. Σ., διάτρυψον. Ita Coislín.
 Ibid. Ἄλλ., στρατεύθητι etc. Sic Basil. et Alex. et Coislín.
 Ibid. Ἄλλ., καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον οἱ δύο. Ἄλλ., ἀμφοτέροι. Basil.
 V. 9. Basil. ad marg., Ὁ ἄλλως, ἀπελθεῖν. Et sic Alex. in textu.
 Ibid. Ἄλλ., τὸ παιδάριον. Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλ., κέλικεν. Basil. et Al x.
 Ibid. Ἄλλ., κατάλυσον. Basil. et Alex.
 Ibid. Ὁ, θ., καὶ ἀπελεύση. Basil. et sic item Alex.

CAPUT XX JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
עש זמה ובלה 6	6.	6.
עשרים ושה 15	15.	15.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Fecerunt abominationem et fœditatem.	6. Numquam tantum nefas et tam grande piaculum factum est.	6.
15. Viginti et sex.	15. Viginti quinque.	15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Judicum.

V. 6. Ἐποίησαν ζέμα. Jam supra vidimus Levit. xviii, 17, vocem Hebraicam זמה a Symmacho litteris Græcis redditam. Theodotio item ζέμα vertit Ezech. xvi, 28. Item incertus, Levit. xx, 14.

Codex Alexandrinus ἀφροσύνην habet : qui cum Theodotionem sequi soleat, indicare videtur hanc lectionem esse Theodotionis.
 V. 15. Mira lectionum varietas. Codex Alexandr.

CAPUT XXI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
כעת תאשמו 22	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Juxta tempus delinquetis.	22. Et a vestra parte peccatum est.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

23. Ἐξάγαγε. Ἄλλως, ἐξένεγκε. Ἐξάγαγε.
 23. Μή. Ἄλλος, μηδαμῶς. 25.
 Πονηρεύεσθε. Ἄλλως, κακοποι- Πονηρεύεσθε.
 ήσητε.
 25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν. Ἄλλως, 25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν.
 οὐκ εὐδόκησαν.
 Τὸ πρῶτ. Ἄλλος, τὸ πρῶτ. πρῶτ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- Educ. *Aliter*, effer. Educ.
 25. Ne. *Alius*, nequaquam. 25.
 Malignemini. *Aliter*, male facia- Malignemini.
 tis.
 25. Et noluerunt. *Aliter*, non 25. Et noluerunt.
 placuit eis.
 Mane. *Alius*, mane, mane.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Judicum.

- V. 10. Ἄλλ. οὐκ ἠθέλησεν. Basil. et Alex. Alex. parvo discrimine.
 Ibid. Ο΄, Θ., καὶ παρεγένοντο. Basil., et sic Alex. V. 20. Ἄλλ. πρεσβύτερος. Basil.
 Ibid. Ο΄, Θ., ὑποζυγίων. Basil. Ita quoque Alex. Ibid. Ἄλλ. καταλύσης. Basil. et Alex.
 V. 11. Ἄλλ. κελικυῖα. Basil. et Alex. V. 21. Ἄλλως, παρεβάλε τοῖς ὑποζυγίοις. Basil.
 Ibid. Ἄλλ. παιδάριον. Basil. et Alex. Alex. vero, παρενέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις.
 V. 12. Ο΄, Θ., ἐκ τῶν υἰῶν. Basil. Ita etiam Alex. V. 22. Ἄλλ. αὐτῶν δὲ ἀγαθονόντων. Basil.
 V. 13. Οἱ λοιποὶ, παιδαρίῳ. Basil. Sic etiam ἀγαθονόντων. Basil., et sic item Alex.
 legitur in Alex. Ἄλλ. εὐδοουμένων. Basil.
 Ibid. Ο΄, Θ., ἀγλισθῶμεν. Basil. Sic etiam Alex. Ibid. Ἄ. ἀποστασίας. Σ., ἀπαίδευτοι. Θ., Βελιάλ.
 V. 14. Ἄλλ. καὶ ἀπήλθον. Basil. et Alex. Basil.
 V. 15. Ο΄, Θ., καταλύσαι. Bas J. Sic etiam in textu Ibid. Ἄλλ. καὶ ἐκρουσαν. Basil. et Alex.
 Alex. Ibid. Ο΄, Θ., ἐξάγαγε. Basil. Sic item in textu
 Ibid. Ἄλλ. εἰς τὸν οἶκον καταλύσαι. Basil. et Alex. habet Alex.
 V. 16. Ἄλλως, εἰσῆλθεν εἰς τὸν etc. Basil. V. 23. Ἄλλ. μηδαμῶς. Basil. et Alex.
 V. 17. Ο΄, Θ., καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς etc. Ibid. Ο΄, Θ., πονηρεύεσθε. Basil. Sic etiam Alex.
 Basil. Sic etiam Alex. V. 25. Ο΄, Θ., καὶ οὐκ ἠθέλησαν. Basil., et ita le-
 V. 18. Ἄλλ. διαβαίνομεν. Basil. et Alex. gitur in Alex.
 Ibid. Ἄλλ. ἀποτρέχω. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλ. τὸ πρῶτ, πρῶτ. Basil.
 V. 19. Ἄλλως, ὑπάρχει μοι etc. Basil. ac etiam Hic desinit Basiliensis.

CAPUT XX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. 6. Ἐποίησαν ζέμα καὶ ἀπόπτω- 6.
 μα. Ἄλλος, ἐποίησαν ἀφροσύνην. Ἄλλος, εἰκοσι 15.
 15. Εἰκοσι τρεῖς. Ἄλλος, εἰκοσι 15.
 καὶ πέντε.
 SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.
 6. 6. Fecerunt zema et ruinam. *Al-* 6.
ius, fecerunt insipientiam.
 15. 15. Viginti tres. *Alius*, viginti et 15.
 quinque.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Judicum.

- ἡλίχι εἰκοσι καὶ πέντε. φθάνει.
 V. 33. פגמ. Coislin. in textu, ἐπάλαμεν, m., V. 41. הגנה הגג הגמג. Edit. Rom., ὅτι συν-
 ἀπήραστο. ἦν γνησεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ πονηρία. Coislin. in textu, ὅτι
 V. 34. הגמ. Coislin. in textu, ἀφῆπται, m., ἦπται αὐτοῦ ἡ κακία, m., ἐπέστρεψεν.

CAPUT XXI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. 22. Ἦς κληρὸς ἐπλημμελήσατε. 22.
 Ἄλλως, ὅτι οὐκ ἐπλημμελήσατε.
 Ἄλλος, κατὰ τὸν καιρὸν πλημμε-
 λήσατε.
 SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.
 22. 22. Sicut sors deliquistis. *Ali-* 22.
ter, quia non deliquistis. *Alius*,
 secundum tempus deliquistis.

Nota ad cap. XXI Judicum.

V. 22. Sic variant exemplaria. Incertum autem est lectionumne, an interpretationum sit varietas.

IN LIBRUM RUTH MONITUM.

Admodum paucas in hunc librum lectionum varietates excerptimus ex duobus codicibus Regiis, quorum

TO EBPAIKON.	CAPUT I RUTH. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	AKYΛAΣ.
וְהָאֲמָרָה לֵאמֹר לֵךְ כִּי־אָמַרְתְּ 10	10.	10.
מָרָא 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et dixerunt ei, quia tecum.	10. Et dicere: Tecum.	10.
20. Mara (id est amaram).	20. Mara (id est amaram).	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Ruth.

V. 10. Ex uno Regio codice, ubi illud, οὐχί. V. 12. וְהָאֲמָרָה. Post ὑπόστασις, Coislín., καὶ ἐστὶν asterisco notatur.

TO EBPAIKON.	CAPUT III RUTH. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	AKYΛAΣ.
כִּי־גָמַל עָלָיו וְהָשָׁב 7	7.	7.
כִּי גָמַל 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Pedes ejus, et occubuit.	7. A pedibus ejus, se projecit.	7.
9. Quia redemptor.	9. Quia propinquus.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Ruth.

V. 7. Ἄλλ., τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη. Sic Reg. Illud vero, וְהָשָׁב, καὶ ἐκοιμήθη, non est.

TO EBPAIKON.	CAPUT IV RUTH. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	AKYΛAΣ.
כִּי־בָּעָרָה נָעֲמִי 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Vendidit Noemi.	3. Vendet Noemi.	3.

Nota ad cap. IV Ruth.

V. 3. Ἄλλ., ἣ ἀπέδοτο Νοεμί. Ex eodem codice Regio.

IN LIBROS REGUM ET PARALIPOMENON ADMONITIO.

In libros Regum et Paralipomenon varias interpretationes et lectiones suppeditarunt, Codex Regius 2433, bombycinus, XII circiter sæculi: unde multa excerptimus in libros 1. et 2. Regum, qui in Hebraico 1. et 2. Samuelis inscribuntur. Pauca vero in 3. et 4. et in libros Paralipomenon.

Alter cod. Reg. ubi catena in psalmos et in Cantica Scripturæ.

Codex Coislinianus egregius, VII ut minimum sæculi, unciali caractere.

Codex alter Coislinianus X sæculi, egregiæ notæ, unde multa excerptimus. Ibi liber 1. Regum multus est usque ad finem pene capituli XIV.

Nota ad cap. XXI Judicum.

Alex. habet, ὡς κληρος πλημμελήσατε.

unus est num. 1825, alter vero 2240. Alius bombycinus 1888.

CAPUT I RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ εἶπαν αὐτῇ· Μετὰ σοῦ. "Ἄλλος, καὶ εἶπον αὐτῇ· Οὐχί, μετὰ σοῦ.	10.
20.	20. Πικράν. "Ἄλλος, πικρίαν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Et dixerunt ei : Tecum. A- lius, Et dixerunt ei : Non, tecum.	10.
20.	20. Amaram. Al., amaritudinem.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Ruth.

νόμην λαλακκωμένη ἀνδρὶ, m., 'A., βεβήλω. Σ., συλ- V. 20. "Ἄλλος, πικρίαν, sic Reg. unus.
λαβεῖν.

CAPUT III RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ. "Ἄλλος, τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη.	7.
9.	9. "Ὅτι ἀγγιστεὺς. "Ἄλλος, ὅτι ἀγγιστευτής.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Quæ ad pedes ejus. Alius, quæ ad pedes ejus, et obdormivit.	7.
9.	9. Quia propinquus. Alius, idem aliter.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Ruth.

primitur in LXX. Codex Alex. habet, καὶ ἐκάθευδεν. V. 9. "Ἄλλ., ἀγγιστευτής. Sic idem Regius.

CAPUT IV RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. "Ἡ δέδοται. Noemín. "Ἄλλος, ἡ ἀπέδοτο Noemín.	3.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Quæ data est Noemin. Al., quæ tradita fuerat Noemin.	3.

Eusebius et Hieronymus de locis Hebraicis.

Eusebius de Demonstr. Evang.

Jo. Chrysostomus Homil. de Anna.

Theodoretus editus anno 1642.

Procopius Gazæus in libros Regum et Paralipomenon editus a Jo. Meursio Lugd. Batavorum anno
1620.

Notæ edit. Romanæ et Drusii.

Schedæ Nic. Toinardi τοῦ μαχαρίτου, quarum mihi copiam fecit illustrissimus vir D. Logé, in suprema,
curia patronus.

TO EBPAIKON.	CAPUT I LIB. I REGUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
3 צבאות	3.	3.
4 בניה ובנותיה	4.	4.
6 וכעסה צדעה גסדכעס בעבד דרעמה	6.	6.
8 ידע לבק	8.	8.
10 מרת	10.	10.
11 בעני	11.	11.
12 שמר ארפיה	12.	12.
13 לשכרה	13.	13.
16 לפני חדבליעל מרב שיחי וכעסי דבתוי עזרשה	16.	16. Ἐκ πλήθους ἀδελσεχίας μου ἐπέτηκα ἕως νῦν.
24 בפרים שלשה ונבל יין	24.	24. Καὶ ἀμφορεῖ οἴνου.
26 בי אדמי חי גפשך	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Exercituum.	3. Exercituum.	3.
4. Filiis ejus et filiabus ejus.	4. Filiis ejus et filiabus.	4.
6. Et irritabat eam æmula ejus etiam ira, ut fremere faceret eam.	6. Affligebat quoque eam æmula ejus, et vehementer angebat, in tantum, ut exprobraret.	6.
8. Male habet cor tuum.	8. Affligitur cor tuum,	8.
10. Amara.	10. Amaro animo.	10.
11. In afflictionem.	11. Afflictionem.	11.
12. Observans os ejus.	12. Observaret os ejus.	12.
13. In ebriam.	13. Temulentam.	13.
16. Ad facies filię sine jugo, sire, ut filiam sine jugo.	16. Quasi unam de filiabus Belial.	16.
Ex multitudine meditationis meę et indignationis meę locuta sum usque nunc.	Ex multitudine doloris et męroris mei locuta sum usque in pręsens.	Ex multitudine meditationis meę extabui usque nunc
24. In juvenis tribus. Et nebel vini.	24. In vitulis tribus. Amphora vini.	24. Et amphora vini.
26. In me, domine, vivit anima tua.	26. Obsecro, mi domine, vivit anima tua.	26.

Notę et varię lectiones ad cap. I lib. I Regum.

V. 3. Ita cod. Reg. 2433, tacitis interpretibus. Aquila et Symmachus, modo στρατιῶν, modo δυνάμεων vertunt צבאות.
V. 4. Ἄλλ., τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι. Reg. In LXX illud ובנותיה non exponitur.
V. 6. Hęc habentur in Complutensi, desiderantur vero in edit. Rom. Eadem ipsa habet et Chrysost. homil. de Anna, ubi legit, παροργισμῶ, ἐξουθενοῦσα αὐτήν. Videtur autem hęc lectiō esse Aquila.

læ. qui cap. sequenti צר vertit ἀντίζηλος.
V. 8. Ἄλλ., κακοῦται etc. Sic idem Reg.
V. 10. Ἄλλ., πικρά. Reg., tacito interprete. Sed est forte Aquilæ, qui sic vertit infra I Reg. xxii, 2.
V. 11. Ἄλλ., ἐπὶ κάκωσιν. Idem Reg.
V. 12. Σ., παρατηρῶν etc. Reg.
V. 13. Ἄλλος, ὡς μεθύουσιν. Ex eodem.
V. 16. Θ., ὡς μίαν τῶν ἀπαιδεύτων. Sic Drusius

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Σαβαώθ. Ἄλλος, στρατιῶν. Ἄλλος, δυνάμεων.	3.
4.	4. Τοῖς υἱοῖς αὐτῆς. Ἄλλος, τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι.	4.
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ παρῴργισεν αὐτὴν ἢ ἀντίζηλος αὐτῆς, καί γε παροργισμῶ διὰ τὸ ἐξουθενεῖν αὐτὴν.	6.
8.	8. Τύπτει σε ἡ καρδία σου. Ἄλλος, κακοῦται ἡ καρδία σου.	8.
10.	10. Κατώδυνος. Ἄλλ., πικρά.	10.
11.	11. Ἐπὶ ταπεινώσιν. Ἄλλ., ἐπὶ κάκωσιν.	11.
12. Παρατηρῶν τὸ στόμα αὐτῆς.	12. Ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς.	12.
13.	13. Εἰς μεθύουσιν, Ἄλλος, ὡς μεθύουσιν.	13.
16.	16. Εἰς θυγατέρα λοιμῆν. Ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου ἐκτέτακα ἕως νῦν.	16. Ὡς μίαν τῶν ἀπαιδευτῶν.
24. Μετὰ ταύρων τριῶν. Νέβελ οἴνου.	24. Ἐν μόσχῳ τριετίζοντι. Νέβελ οἴνου.	24.
26.	26. Ἐν ἐμοί, κύριε, ζῆ ἡ ψυχὴ σου. Ἄλλος, νῆ τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σου.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sabaoth. <i>Alius</i> , exercituum. <i>Alius</i> , virtutum.	3.
4.	4. Filiis ejus. <i>Alius</i> , filii et filabus.	4.
6.	6. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et irritabat eam æmula ejus, etiam irritatione, eo quod vilipenderet eam.	6.
8.	8. Verberat te cor tuum. <i>Alius</i> , affligitur cor tuum.	8.
10.	10. Mæsta. <i>Alius</i> , amara.	10.
11.	11. Super humiliationem. <i>Alius</i> , super afflictionem.	11.
12. Observans os ejus.	12. Observabat os ejus.	12.
13.	13. In ebriam. <i>Alius</i> , ut ebriam.	13.
16.	16. In filiam pestilentem.	16. Ut unam ex immorigeratis.
Ex multitudine meditationis meæ extendi usque nunc.		
24. Cum tauris tribus. Nebel vini.	24. In vitulo trienni. Nebel vini.	24.
26.	26. In me, domine, vivit anima tua. <i>Alius</i> , per animam vitæ tuæ.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Regum.

ex editionis Romanæ notis. Sed suspicor esse Symmachi, qui supra, Judic. xix, 22, ἄπαιδευτος, vertit, ἀπαιδευτός. Theodotion autem ibidem vocem Hebraicam pro more suo Græcè exprimit Βασιλά. Ibid. Ἄ., ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου ἐκτέτηχα ἕως νῦν. Sic codex unus Regius ubi catena in psalmos. Suspicio aliud legisse Aquilam; nam quomodo tantæ ἀκριβείας interpres ἡ ἑβραϊστῆς vertisset

ἐκτέτηχα? [Deduxit, ut videtur a radice דבר (deber), pestis, tabes. DRACH.]

V. 24. Σ., μετὰ ταύρων τριῶν. Regius codex.

Ibid. Ἄ., καὶ ἀμφορεύ οἴνου. Ita Reg. cum hac nota, τὸ οἶφι μέτρον τριῶν ξεστῶν. Τὸ δὲ νέβελ ξέσται ρν. Id est, «Œphi est mensura trium sextariorum. Nebel autem sextaria centum quinquaginta.»

V. 26. Ἄλλ., νῆ τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σου. Ita Reg.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
3. אלה-תרבו תדברו גבוה גבוה ולא נתכנו עללות	3.	3.
5. שבעים בשכר חדלו	5.	5.
12. בני בליעל	12.	12. Υἱοὶ ἀποστασίας.
14. ודכה	14.	14. Ἐπλησσαν.
בכיר		Ἐν τῷ λουτρῷ.
15. בטרם יקטרון	15.	15.
16. בחוקה	16.	16.
17. נאצו	17.	17. Διέσυρον.
18. אפדו בד	18.	18. Ἐπένδυμα ἐξείρεσαν.
19. ומעיל קטן	19.	19.
20. ישם יהיה לך זרע מן-האמה הואת	20.	20.
22. זאת אשר-ישבן את-הנשים הצבאות פתח אהל בויעד	22.	22.
26. הלך וגדל	26.	26.
28. מכל-שבטי ישראל	28.	28.
VERSIŌ HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Ne multiplicetis, (ne) loqua- mini altum altum. Et ipsi directa sunt opera.	5. Nolite multiplicare loqui su- blimia gloriantes. Et ipsi præparantur cogitatio- nes.	5.
5. Saturi. Se locaverunt. Desierunt.	5. Repleti. Se locaverunt. Saturati sunt.	5.
12. Filii absque jugo.	12. Filii Belial.	Contriti sunt. 12. Filii defectionis.
14. Et percussit. In concha.	14. Et mittebat. In lebetem.	14. Percussit. In labro.
15. Antequam suffire facerent.	15. Antequam adolerent.	15.
16. In fortitudine.	16. Vi.	16.
17. Contemnebant.	17. Retrahebant.	17. Detrahebant.
18. Ephod lini.	18. Ephod lineo.	18. Superindumentum eximium.
19. Et pallium parvum.	19. Et tunicam parvam.	19.
20. Ponat tibi Dominus semen de muliere hac.	20. Reddat tibi Dominus semen de muliere hac.	20.
22. Et quod cubarent cum mu- lieribus militantibus ostium ta- bernaculi conventus.	22. Et quomodo dormiebant cum mulieribus quæ observabant ad ostium tabernaculi.	22.
26. Ambulans et grandescens.	26. Proficiebat atque crescebat.	26.
28. Ex omnibus tribubus Is- rael.	28. Ex omnibus tribubus Is- rael.	28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΟΝ.

3.
Καὶ οὐκ εἰσὶ παρ' αὐτῷ προφά-
σεις.
5. Κεχορτασμένοι.
Ἄνευδεις ἐγένοντο.
12. Υἱοὶ ἀνυπότακτοι.
14.
15.
16.
17.
18. Ἐφοῦδ λινοῦν.
19. Καὶ ἐφαστρίδα μικρὰν.
20.

3. Μὴ λαλεῖτε ὑψηλά. Ἄλλος,
μὴ λαλεῖτε ὑψηλά εἰς ὑπεροχὴν.
Ὁ Θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα
αὐτοῦ.
5. Πλήρεις.
Ἠλαττώθησαν. Ἄλ., ἐμισθάρνησαν.
Παρήκαν γῆν.
12. Υἱοὶ λοιμοί.
14. Ἐπάταξεν. Ἄλλος, καθῆκεν.
Εἰς τὸν λέδητα.
15. Πρὶν θυμιαθῆναι. Ἄλλος,
πρὶν καθῆναι.
16. Βία. Ἄλλος, κραταιῶς.
17. Ἡθέτου.
18. Ἐφοῦδ βᾶδ.
19. Καὶ διπλοῖδα μικρὰν.

3.
5. Κεχορτασμένοι.
12.
14.
15.
16.
17.
18. Ἐφῶδ βάρ.
19. Καὶ ἐπενδύτην μικρὰν.
20.

22.

20. Ἀποτίσαι σοι Κύριος σπέρμα
ἐκ τῆς γυναίκος ταύτης. Ἄλλος,
ἀνταποδῶ σοι Κύριος σπέρμα ἐπὶ
τῆς γυναίκος ταύτης.

22. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ὡς ἐκοι-
μῶντο μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν
παρεστηκυῶν παρὰ τὴν θύραν τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλος,
καὶ ὡς ἐκοίμιζον τὰς γυναῖκας τὰς
παρεστῶσας παρὰ τὴν θύραν τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλος, ὅτι
συνεκοιμῶντο υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν
γυναικῶν τῶν παρεστηκυῶν *etc.*

22.

26.

26. Ἐπορεύετο. Ἄλλος, ἐπο-
ρεύετο καὶ ἐμεγαλύετο.

26.

28.

28. Ἐκ πάντων τῶν σκήπτρων
Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐκ πασῶν τῶν
φυλῶν Ἰσραὴλ.

28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.
Et non sunt apud eum præ-
textus.
5. Saturati.

Non egentes facti sunt.

12. Filii immorigeri.

14.

15.

16.

17.

18. Ephud lineum.

19. Et sagulum parvum.

20.

22.

26.

28.

3. Nolite loqui excelsa. *Al.*, ne
loquimini excelsa in excellentiam.
Deus prævarans adinventiones
suas.

5. Pleni.
Minorati sunt. *Al.*, se locaverunt.
Transierunt terram.

12. Filii pestilentes.

14. Percussit. *Alius*, demisit.

In lebetes.

15. Antequam adoleretur. *Alius*,
antequam ureretur.16. Vi. *Alius*, violenter.

17. Aspernabantur.

18. Ephud bad.

19. Et diploidem parvam.

20. Reddat tibi Dominus semen ex
muliere hac. *Alius*, retribuatur tibi Do-
minus semen super mulierem hanc.

22. *Vacat.* *Alius*, et quomodo dor-
miebant cum mulieribus adstanti-
bus ad januam tabernaculi testimo-
nii. *Alius*, et quomodo vitiabant
mulieres adstantes *etc.* *Al.*, quia
concumbebant filii ejus cum mulie-
ribus adstantibus *etc.*

26. Ibat. *Alius*, ibat et crescebat.28. Ex omnibus sceptris Israel
Alius, ex omnibus tribubus Israel

3.

5. Saturati.

12.

14.

15.

16.

17.

18. Ephod bar.

19. Et superindumentum parvum.

20.

22.

26.

28.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΣ.

29. תנעטו בזבחי

29. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

29.

הנבד
להבריאים.

32. יהבסת צר כוען בכל : שר
יביב את־ישראל

32.

32. Καὶ ἐπιθλέψεις ἀντίζηλον.
κατοικητηρίου . . .

33. לא־אכרית

33.

35.

35. והתהיך לפני־בשׁוֹחֵי

35.

55. Καὶ ἐμπεριπατήσει εἰς πρόσωπον
ῥλειμμένου αὐτοῦ.

36. הבותר

36.

36.

להשתוות לו לאורה נקר וכנר
הח

. . . εἰς συλλογὴν ἀργυρίου . . .

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

29. Calcitrabitis in sacrificium meum.

29. Calce abjecistis victimam meam.

29.

Et honorasti.
Ad impinguandum vos.

Magis honorasti.
Ut comederetis.

32. Et contempleris angustiatorem tabernaculi in cunctis quibus benefaciet Israel.

32. Et videbis æmulum tuum in templo, in universis prosperis Israel.

32. Et aspicias æmulum habitaculi . . .

35. Non excidam.

35. Non auferam.

35.

35. Et ambulabit ad facies christi mei.

35. Et ambulabit coram christo meo.

35. Et inambulabit in faciem uncti ejus.

36. Residuus.

36. Quicumque remanserit.

36.

Ad incurvandum se ei minuto argenti et torta panis.

Et offerat numinum argenteum, et tortam panis.

. . . in collectionem argenti . . .

Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. I Regum.

V. 5. "A. l., μή λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχὴν. Reg. Ibid. Σ., καὶ οὐκ εἶσι παρ' αὐτῶ προφάσεις. Ita Reg. et Drusius.

τῶ λουτήρι. Idem.

V. 15. "A. l., καῖναι. Idem Reg.

V. 5. Σ., Θ., κεχορτασμένοι. Drusius.

V. 17. 'A., δέξυρον. Idem Reg. Sic solet Aquila verbum פָּנָה interpretari.

Ibid. 'A., συνετριβήσαν. Drusius. Legit haud dubie Aquila בָּרַךְ שִׁבְרָךְ cum ב. Ἐμισθάρνησαν est alia interpretatio quam affert Regius codex. Drusius autem pro scholio illam habet : sed est forte Symmachii, ut infra, v. 56.

V. 18. Omnes hujus et sequentis versus lectiones ex eodem Regio mutuamur. Drusius imperfectas attulerat. A. et Th. בָּר legerunt, id est, Resch pro Baeth. In hunc vero locum hujusmodi notam habet Reg. "Ἄλλος οὕτως ἠρμάνευσε τὸ ἐφοῦδ, ὅτι ἱερατικὸν ἐστὶ σκαῦος. Ἦν δὲ ἐλατὸν ὡς ζώνη, ἦτοι περὶ τὴν ζώνην ἀπηρητημένον τῶν ἱερέων, καὶ γὰρ ἐν τοῖς Κριταῖς ὁ Μιχὰς τοὺς ἄργυρούς κλάσας καὶ χωνεύσας, ἐποίησεν ἐφοῦδ· εἰ μὴ ἄρα εἰπωμεν ὅτι τὴν χρυσὴν ἐποίησε νῆμα, καὶ ἐξ αὐτοῦ στολὴν. Αἱ γὰρ τῶν ἱερέων στολαὶ ἐξ ὑακίνθου καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἦσαν. Βὰρ δὲ σημαίνει τὸ ἐξάϊρετον. Διπλοῖς δὲ οἷα νῦν ἐστὶ τὰ λεγόμενα ὠμοφόρια. Id est : c Alius ephud ita interpretatur, ut esse dicat vas seu ornamentum sacerdotale, quod ductile esset in formam zonæ, et circa ipsam sacerdotum zonam penderet : siquidem in libro Judicum Michas ex

Ibid. Σ., ἀνευδεῖς ἐγένοντο. Ita Drusius. Regius habet, ἐνεδεῖς ἐγένοντο. Hanc porro lectionem Coislinianus quidam codex Aquilæ tribuit, et Symmachi lectionem sic effert, παρηλθον ἀπολαύοντες. Sed hæc postrema lectio scholion esse videtur.— Coislinianus alter ix vel x sæculi, ubi Cantica Scripturæ, 'A., ἀνευδεῖς ἐγένοντο. Σ., παρηλθον ἀπολαύοντες.

V. 12. 'A., υἱὸ ἀποστασίας. Reg. Ita vocem בְּרִיעִי solet interpretari Aquila. Σ., υἱὸ ἀνοπέτατοι. Reg. Supra vertit idem, ἀπαίδευτοι. Theodotion autem hæc hic non memoretur, vertisse videtur υἱὸ Βελαῖλ, ut supra, Judic. xix, 22.

V. 14. 'A., ἐπλήσεν. "A. l., καθῆκεν. Ibid. 'A., ἐν

CAPUT III LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΣ.

1. יקר

1.

1.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Pretiosus.

1. Pretiosus.

1.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 כחה 2	2.	2.
5 יכה 5	5.	3. [Πρὶν ἢ σβεσθῆναι.
7 בורם ידע את־יהוה ובורם יגלה 7	7.	Οὐ κατέστη.
8 חִבֵּן 8	8.	8.
10 כפעס־בפעם 10	10.	10. Κάθολον ἐν καθόλου.
15 מקללים 15	15.	15.
18 ולא כחה בם הטוב 18	18.	Καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Caligare.	2. Caligaverant.	2.
3. Exstingueretur.	3. Exstingneretur.	5. Priusquam exstingueretur.
In quo.	Ubi erat.	Ubi consistebat.
7. Nondum cognoverat Dominum, et nondum revelatus fuerat.	7. Necdum sciebat Dominum, neque revelatus fuerat ei.	7.
8. Et intellexit.	8. Intellexit ergo.	8.
10. Sicut vice in vice.	10. Secundo.	10. Progressum in progressu (id est ordine).
15. Maledicentes.	15. Indigne agere.	15.
Et non vetuit in eos.	Et non corripuerit eos.	Et non obscuravit in eis.
18. Bonum.	18. Bonum.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. I Regum.

- V. 1. Coislin. in textu, διαστέλλουσα, m., προερχομένη.
 V. 2. Ἄλλ., ἀμαυροῦσθαι. Reg. Est ut videtur Aquilæ et Theodotionis, ut infra, v. 15.
 V. 3. Ἄ., πρὶν ἢ σβεσθῆναι. Sic in edit. Rom. ubi ex conjectura videtur afferri, quare uncinis clauditur. Σ., οὐπω ἐσβέσθη. Reg.—Coislin. in textu. πρὶν ἐπισκευασθῆναι, Ἄ., πρὶν σβεσθῆναι, m., οὐκ ἐσβέσθη.
 Ibid. Ἄ., οὐ κατέστη. Ο', οὐ ἦν. Ita Reg. In edit.

CAPUT IV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3 למה נגפתי 3	3.	3. Διατί ἐθραυσεν ἄρα ἡμᾶς;
4 ישב הכרובים 4	4.	4.
7 בא אלהים ארצה־מחנה 7	7.	7.
8 הם האלהים הכנים את־מצרים 8	8.	8.
12 וירץ איש־בנימן 12	12.	12.
13 וכדיו חד 13	13.	Καὶ αἱ μανδύαι αὐτοῦ. 13. Ἐκπεπηγμένη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Ut quid percussit nos?	3. Quare percussit nos?	3. Quare confregit ergo nos?
4. Residentis Cherubim.	4. Sedentis super Cherubim.	4.
7. Venit Deus in castra.	7. Venit Deus in castra.	7.
8. Hi dii qui percusserunt Ægyptum.	8. Hi sunt dii, qui percusserunt Ægyptum.	8.
12. Et cucurrit vir Benjamin.	12. Currens autem vir de Benjamin.	12.
Et vestes ejus.	Scissa veste.	Et mandyæ, sive, penulæ ejus.
13. Pavens.	13. Pavens.	13. Perculsum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Βαρύνεσθαι. Ἄλλος, ἀμαυροῦσθαι.	2.
3. Οὕτω ἐσδέσθη	3. Πρὶν ἢ ἐπισκευασθῆναι. Οὕ ἦν.	3.
7. Οὕτω ἐγνώκει, οὐδὲ ἀπεκαλύφθη.	7. Πρὶν γνῶναι Θεὸν, καὶ ἀποκαλυφθῆναι.	7.
8. Καὶ συνῆκε.	8. Καὶ ἐσφίσατο.	8.
10.	10. Ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.	10.
13.	13. Κακολογῶντες. Ἄλλος, καταρῶμενοι. Καὶ οὐκ ἐνουθέτετε αὐτούς.	13. Καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς.
18.	18. Ἄγαθόν. Ἄλλος, ἀρεστόν. LXX INTERPRETES.	18. THEODOTIO.
2.	2. Gr̄vari. <i>Alius</i> , obscurari.	2.
3. Nondum exstincta erat.	3. Priusquam esset instructa. Ubi erat.	3.
7.*Nondum cognoverat, neque revelatum fuerat.	7. Antequam cognosceret Deum, et revelaretur.	7.
8. Et intellexit.	8. Et conjectavit.	8.
10.	10. Sicut semel et semel.	10.
13.	13. Obtrectantes. <i>Alius</i> , maledicentes. Et non monebat eos.	13. Et non obscuravit in eis.
18.	18. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. I Regum.

Rom. legitur tantum οὕ.

V. 7. Σ., οὕτω ἐγνώκει, οὐδὲ ἀπεκαλύφθη. Ita Reg. qui pro ἐγνώκει subiicit etiam συνῆκε.

V. 10. Ἀ., καθόδον ἐν καθόδῳ. Reg. Ita etiam Exod. xxxiv, 24, οὕτως, Ἀ., καθόδος.

V. 13. Ἄλλ., καταρῶμενοι. Sic vocem ἤρ̄ vertere solent A. et Th.

Ibid. Ἀ., Θ., καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς. Reg.

V. 18. Ἄλλ., ἀρεστόν. Reg.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Κατὰ τί ἐπταίσειν ἡμᾶς;	3.
4.	4. Καθημένους Χερουβίμ. Ἄλλος, οὐ ἐπεκλήθητο τὰ Χερουβίμ.	4.
7.	7. Οὗτοι οἱ θεοὶ ἤκασιν πρὸς αὐτούς. Ἄλλος, οὗτος ὁ θεὸς ἦκε πρὸς αὐτούς.	7.
8.	8. Οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον. Ἄλλος, οὗτος ὁ θεὸς ὁ πατάξας τὴν Αἴγυπτον.	8.
12.	12. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ Ἰεμιναιός. Ἄλλος, καὶ ἐφυγεν ἀνὴρ ἀπὸ Βενιαμίν. Τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.	12.
13. Ἐθαμβός.	13. Ἐξεστηκυῖα. Ἄλλος, ἀγωνίωσα.	13.
	LXX INTERPRETES.	
3.	3. Ad quid ruerē nos fecit?	3.
4.	4. Insidentis Cherubim. <i>Alius</i> , ubi insidebant Cherubim.	4.
7.	7. Hi dii venerunt ad ipsos. <i>Alius</i> , hic Deus venit ad ipsos.	7.
8.	8. Hi dii qui percusserunt Ægyptum. <i>Alius</i> , hic Deus qui percussit Ægyptum.	8.
12.	12. Et cucurrit vir Jeminæus. <i>Alius</i> , et fugit vir de Benjamin. Vestimenta ejus.	12.
13. Attonitum.	13. Consternatum. <i>Alius</i> , angustiatum.	13.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
קמה 15	15.	15.
מפרקת 18	18.	18. Τένων αὐτοῦ.
ארבעים	Ἀρβαεῖμ.	
הרה ללת 19	19.	19.
וחכרע		Ἑκαμψεν.
גזפנט		
וכעת מודה 20	20.	20.
איכבד 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Stetit.	15. Caligaverant.	15.
18. Os colli ejus.	18. Cervicibus.	18. Tendon ejus.
Quadraginta.	Quadraginta.	
19. Prægnans ad pariendum.	19. Vicina partui.	19.
Et incurvavit se.	Incurvavit se.	Inclinavit se.
Versæ erant.	Irruerant.	
20. Et circa tempus mortis ejus.	20. In ipso autem momento mortis ejus.	20.
21. Ichabod.	21. Ichabod.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. I Regum.

V. 1. האבן העזר. O, Ἀθενέζερ. Coislin. m., of Γ, λίθον τῆς βοηθείας.
 V. 3. 'A., διατί ἔθραυσεν ἀρα ἡμᾶς. Ex Coislin. Reg. autem tacito interpretis nomine. Indubitate autem est Aquilæ, qui vocem בגך θραύειν perpetuo vertit.
 V. 4. 'A. λ., οὐ ἐπεκλήθητο Χερουβίμ. Reg., et sic habet Complut.
 V. 7. 'A. λ., οὗτος ὁ Θεός etc. Reg.
 V. 8. Οὗτος ὁ Θεὸς ὁ πατάξας, etc. Reg.

V. 12. 'A. λ., καὶ ἔφυγεν ἀνήρ etc. Reg.
 Ibid. 'A., αἱ μανδύαι, plurale feminini, μανδύη, vel, μανδύα. Infra masculino genere, 'A., τὸν μανδύαν, I Reg. xviii, 4. Et Procopius in hunc locum vult legi, τὸν μανδύαν. Vide notam infra ad cap. xvii, v. 38.
 V. 15. 'A., ἐκπεληγμένη etc. Reg.
 V. 15. 'A. λ., ἐδαρύνθησαν. Reg., et sic Complut.
 V. 18. 'A., τένων αὐτοῦ. Σ., σπόνδυλον. Idem.
 Ibid. Procopius, τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει μ', ἔχει γάρ

CAPUT V LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
את ארון 1	1.	1. Γλωσσόκομον.
מאבן העזר		Ἀπὸ λίθου τῆς βοηθείας.
המפתח 4	4.	4.
6 ויך אתם בעשלים	6.	6. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν τριῖ; ἔδραις.
9 מהמה גדולה	9.	9.
וישגדו להם עפלים		Καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἔδραι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Arcam.	1. Arcam.	1. Scrinium.
A lapide adjutorii.	A lapide adjutorii.	A lapide adjutorii.
4. Limen.	4. Limen.	4.
6. Et percussit eos in altis locis.	6. Et percussit in secretiori parte natium.	6. Et percussit eos in sedibus.
9. Contritione magna.	9. Interfectionis magnæ.	9.
Et absconditi erant eis loci alti.	Et computrescebant prominentes extales eorum.	Et circumsolutæ sunt eorum sedes.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Ἐπανεστήσαν. Ἄλλος, ἐθα- ρύνθησαν.	15.
18. Σπόνδυλον.	18. Νῶτος. Εἴκοσι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τεσσαράκοντα.	18.
19. Ἐπίτοκος ἦν. Ἔκλασεν.	19. Συνειληφύα τοῦ τεκεῖν. Ἔκλαυσε. Ἄλλος, ἐστέναζε. Ἐπεστράφησαν. Ἄλλος, ἐπέ- έπεσον.	19.
20. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ἀπο- θνήσκειν αὐτήν.	20. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀπο- θνήσκει.	20.
21.	21. Οὐαίβαρχαβῶθ. Ἄλλος, Βα- ριοχαβήθ.	21.
	LXX INTERPRETES.	
15.	15. Siterant. <i>Alius</i> , aggravati erant.	15.
18. Vertebra.	18. Dorsum.	18.
19. Vicina partui erat.	Viginti. <i>Reliqui</i> , quadraginta. 19. Prægnans ad pariendum. Flevit. <i>Alius</i> , gemuit.	19.
Incurvavit se.	Versæ erant. <i>Alius</i> , inciderant.	
20. In tempore autem moriendi ipsam.	20. Et in tempore suo moritur.	20.
21.	21. Vabarchaboth. <i>Alius</i> , Ba- riochabel.	21.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. I Regum.

ἀρθαεῖμ. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ πάντες οὕτως ἐξέδωκαν.
Id est, Hebraicus textus habet, *quadraginta*; scilicet, *Arbaim*. Reliqui autem omnes sic ediderunt.
V. 19. Σ., ἐπίτοκος ἦν. Reg.
Ibid. Ἄ., ἐκαμψεν. Σ., ἔκλασεν. Ἄλλ., ἐστέναζε.
Reg. Sic vocem שׁוֹ vertere solent Aquila et Symmachus.
Ibid. Ἄλλ., ἐπέπεσον. Reg.
Desunt in Coislin. a versu 19, cap. iv, ad ver-

sum 19, cap. viii.

V. 20. Σ., ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ἀποθνήσκειν αὐτήν. Reg.

V. 21. Ἄλλ., βαριοχαβήθ. Idem. In utraque autem lectione, βαρ, superabundat, nec habetur in Hebraico. [Est autem βαρ chaldaicum ܒܪ, quod valet, *filius*; quasi diceret, *filius inglorius*, vel, *filius dedecoris*. ܒܪܒܝܢ enim significat, *non gloria*. Drach.]

CAPUT V LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Κιθωτῶν Ἐξ Ἄβενέζερ.	4.
4.	4. Ἀμαφέθ. Ἄλλος, Μαφεθάμ Ἄλλος, τῶν σταθμῶν.	4.
6. Καὶ ἐπληξεν αὐτοὺς κατὰ τῶν κρυπτῶν.	6. Καὶ ἐξέχευεν (sic) αὐτοὺς εἰς τάς ναῦς. Ἄλλος, ἐξέβρασαν.	6.
9.	9. Τάραχος μέγας. Ἄλλος, ἐν πληγῇ μεγάλῃ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐδρας αὐτῶν.	9.
Εἰς τὰ κρυπτὰ.		
	LXX INTERPRETES.	
4.	4. Arcam. Ex Abenezzer.	4.
4.	4. Amapheth. <i>Alius</i> , Maphetham. <i>Alius</i> , stationum.	4.
6. Et percussit eos in occultis.	6. Et efferbuit eis in navibus. <i>Alius</i> , ebullierunt.	6.
9.	9. Turbatio magna. <i>Alius</i> , in plaga magna.	9.
In abscondita.	Et percussit eos in sedes eorum.	

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בשׁו 11	11.	11.
מחמת הכ בעשׁים 12	12.	Φαγέδαινα. 12. Τὸ τῆς φαγεδαίνης ἐσχίκα- σιν ἔλκος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Et revertetur.	11. Et revertatur.	11.
Contritio.	Pavor.	Morbus edacitatis.
12. Percussi sunt in altis locis.	12. Percutiebantur in secretiori parte natium.	12. Edacitatis ulcus habue- runt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. I Regum.

V. 4. 'A., γλωσσόχομον. Reg. Sic vocem קרא ver-
tunt nonnunquam Aquila solus, aliquando omnes
interpr.

Ibid. 'A., ἀπὸ λίθου τῆς βοηθείας. Reg. Eusevius
De locis Hebraicis, p. 405. 'Αβενεζέρ. Coislinianus
cod. cap. iv, ubi vox 'Αβενεζέρ occurrit, notat in
marg. οἱ Γ, λίθον τῆς βοηθείας.

V. 4. 'Αλλος, Μαφεθάμ. 'Αλλος, τῶν σταθμῶν.

Reg.
V. 6. 'A., καὶ ἐπάταξεν etc. Has Aquilæ et Sym-
machi lectiones affert Drusius. In editione τῶν O
hæc confusa sunt. In codice Reg. hæc nota legitur:
'Ακύλας ἐξέδωκε, καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἔδραι·
αὐνίττεται δ' ἐτι δυσεντερίας ὑπέπεσον νοσήματι
λύοντι γαστέρα ὥστε ἀκατασχέτως ἔχειν. Id est:
Aquila edidit, et resolutæ sunt eorum sedes. Sub-
indicat autem ipsos in dysenterię morbum inci-

CAPUT VI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1	1.	1.
כׁ כׁי־השב תשיב לו אשׁם אד תרפא 3	3	3.
עלח 7	7.	7. Λοχευομένης.
השׁמח בארז מצד 8	8.	8. . . ἐν ὕφει κούρῳ.
מקרה 9	9.	9.
וגע 12	12.	12.
ידשׁע 14	14.	14.
מעיר מבצר 18	18.	18. Ἐκ πόλεως ἰσχυρῶ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1.	1. Vacat.	1.
3. Sed restituendo restituetis ei pro culpa, tunc curabimini.	3. Sed quod debetis reddite ei pro peccato, et tunc curabimini.	3.
7 Lactantes.	7. Fœtas.	7. Fœtas.
8. Ponetis in capsula a latere ejus.	8. Ponetis in capsellam ad latus ejus.	8. . . in textura tonsuræ.
9. Accidens.	9. Casu accidit.	9.
12. Mugiendo.	12. Mugientes.	12.
14. Josue.	14. Josue.	14.
18. Ab urbe munitionis.	18. Ab urbe murata.	18. Ex urbe fortis.
Et usque ad villam absque muro, et usque ad Abel magnam, super	Usque ad villam quæ erat abs- que muro, et usque ad Abel ma-	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Καὶ καθίσάτω. Ἄλλος, καὶ ἀποκαταστή. Σύχουσις.	11.
12. Περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἕδραι.	12. Ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας.	12.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Et residcat. <i>Alius</i> , et restituitur. Confusio.	11
12. Circumsolutæ sunt eorum sedes.	12. Percussi sunt in sedibus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. I Regum.

disse, alvum resolventem, ita ut continere non possent. Et paulo infra : Σύμμαχος δὲ εἰς τὰ κρυπτά ἠρμήνευσε, καὶ αὐτὸς τὰ ἔγκρατα σημαίνων. Id est, Symmachus vero vertit, in abscondita, et ipse quoque *intestinalia* designans.

V. 6. Καὶ ἐξέζεσεν etc. Ἄλλος, ἐξέθρασαν. *Neutra lectio consentit cum Hebraico.*

V. 9. Ἄλλος, ἐν πληγῇ μεγάλῃ. *Reg.*

Ibid. 'A., καὶ περιελύθησαν etc. *Aquilæ et Symm. lectiones sic habet Reg.*

V. 11. Ἄλλος, καὶ ἀποκαταστή. *Reg.*

Ibid. 'A., φαγέδαινα. *Reg.*

V. 12. 'A., τὸ τῆς φαγεδάινης etc. *In hunc locum Theodoretus : ὁ δὲ γε Ἰωσήπος, τὸ τῆς δυσεντερίας αὐτοῖς ἐγγένεσθαι πάθος ἐδίδαξεν. Id est, Josephus ait dysenterię morbum ipsis accidisse.*

CAPUT VI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐξέζεσεν. Ἄλλος, ἐξέθρασαν.	1.
3.	3. Ἄλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε λιθήσασθε, καὶ ἐξίλασθήσεται. Ἄλλος, καὶ ἀπόδοτε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα, καὶ τότε ἐξίλασθήσεται. Ἄλλος, τῆς πλημμελείας.	3.
7. Γαλουχοῦσας.	7. Πρωτοτοκούσας.	7.
8. Θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ ἀπὸ πλαγίου αὐτοῦ.	8. Καὶ θήσατε ἐν θέματι Βερσεχθάν ἐκ μέρους αὐτῆς. Ἄλλος, καὶ θήσατε αὐτὰ ἐν θέματι Βαεργάζ ἐκ πλαγίων μέρους αὐτῆς.	8.
9. Συγκυφίον.	9. Σύμπτωμα.	9.
12.	12. Ἐκοπίων. Ἄλλος, μυκώμεναι.	12.
14.	14. Ὡσέ. Ἄλλος, Ἰησοῦ.	14.
18. Ἐκ πόλεως τετειχισμένης.	18. Ἐκ πόλεως ἐστερωωμένης.	18.
Ἔως κώμης ἀτειχίστου, καὶ ἔως Ἀβὶλ τῆς μεγάλης, δι' ἧς ἀφῆκαν	Καὶ ἔως κώμης τοῦ Φερεζαίου, καὶ ἔως λίθου τοῦ μεγάλου, οὗ ἐπ-	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Efferbuit. <i>Alius</i> , ebullivit.	1.
3.	3. Sed reddendo reddetis ei pro cruciatu, et tunc curabimini, et depropitiabitur. <i>Alius</i> , et reddite ei pro cruciatu dona, et tunc depropitiabitur. <i>Alius</i> , pro iniquitate.	3
7. Lactantes.	7. Primo enixas.	7.
8. Ponite in capsula a latere ejus.	8. Et ponetis in capsula Bersechthan ex parte ejus. <i>Alius</i> , et ponetis ea in situ Baergaz, ex obliquis lateris ejus.	8.
9. Casus.	9. Accidens.	9.
12.	12. Laborabant. <i>Alius</i> , mugientes.	12.
14.	14. Osee. <i>Alius</i> , Jesu.	14.
18. Ex urbe murata.	18. Ex civitate confirmata.	18.
Usque ad vicum absque muro, et usque ad Abel magnam, per	Et usque ad pagum Pherezri, et usque ad lapideum magnum, ubi	

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΣ.

עָרַשׁ 20 מי ויכל לעמד לפני יהוה	20.	20.
-------------------------------------	-----	-----

VERSIO HEBRAICI TEXT.
quem posuerunt arcam Domini.

VULGATA LATINA.
gnum, super quem posuerunt ar-
cam Domini.

AQUILA.

Josue.
20. Quis poterit stare ad facies
Domini?

Josue.
20. Quis poterit stare in con-
spectu Domini? 20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Regum.

V. 1. Ἐξέζεσεν. Ἄλλος, ἐξέθρασεν. Reg. Neutra
vox exprimitur in Hebræo : sed hæc aliunde huc
translata videntur.

V. 5. Ἄλλος, καὶ ἀπόδοτε αὐτῇ etc. Ἄλλος,
τῆς πλημμελείας. Reg.

V. 7. Ἄ., λογευόμενας, i. e. sætas, emixas. Σ.,
γαλουγούσας, lactantes. Reg.

V. 8. Ἄ., ἐν ὕψει κουράς. Drusius. Reg. autem,

ἐν ὕψῃ κουρίας (sic). Prior lectio suspecta est Dra-
sio : utraque mihi. Σ., θέτε ἐν τῷ λαργακίῳ etc.
Reg. et Drusius. Ἄλλος, καὶ θήσετε αὐτά etc. Sic
Reg. Est forte Theodotionis, licet non nomineur.
Procop. Σύμμαχος, θέτε etc., ut supra. Pergri
idem, ὁ δὲ Ἰωσήπος Ἀργοζέκ φησι τὸ γλωσσόκομον.
Drusius hæc adjicit : « Vocabulum Ebraicum זרם
quidam ab זרן deducunt, quod ex cedro communi-

CAPUT VII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΣ.

2 ויטר	2.	2.
3 הסיר	3.	3.
4 ויסיר	4.	4.
10 ואת העשתרות ויהבם	10.	Καὶ τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα. 10.
12 ובז השן	12.	12.
14 מעקרת	14.	14.
15 וישפמו	15.	15.
16 את כל־המקומות האלה	16.	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et lamentati sunt.

2. Et requievit.

2.

3. Removete.

3. Auferte.

3.

4. Et removerunt.

4. Abstulerunt.

4.

Et Astaroth.

Astaroth.

Et Astarites statuas.

10. Et contrivit eos.

10. Exterruit eos.

10.

12. Et inter Sen.

12. Et inter Sen.

12.

14. Ab Accaron.

14. Ab Accaron.

14.

15. Et judicavit.

15. Et judicavit.

15.

16. Cum omnibus locis illis.

16. In supradictis locis.

16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
ἐπὶν κιβωτῶν Κυρίου.	ἐθήκαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου.	
	ᾠσηέ. Ἄλλος, Ἰησοῦ.	
20.	20. Τίς δυνήσεται διελεῖν ἐνώπιον Κυρίου; Ἄλλως, τίς δυνήσεται παραστήναι; <i>Oi λοιποί</i> , τίς δυνήσεται στήναι καὶ ὑποστήναι ἔμπροσθεν Κυρίου;	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
quam remis(er)unt arcam Domini.	imposuerunt super eum arcam testamenti Domini.	
	Osee. <i>Alius</i> , Jesu.	
20.	20. Quis poterit transire coram Domino? <i>Aliter</i> , quis poterit adstare? <i>Reliqui</i> , quis poterit stare et subsistere ante Dominum?	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Regum

ter feret. Nugæ. Corruptum autem est in libris editis LXX, ubi βερσεχθάν, ex variante scriptura, βερραζάξ legitur. Sunt qui scribant esse πλεκτὸν ὄσανεὶ κόφινον: alii, ἐκ τριγῶν οἷα τὰ λεγόμενα σακχία. Sed vide sis editionem Romanam.

V. 9. Σ., συγκύφιον. Reg. a συγκύπτω, inclino, declino, cado.

V. 12. Ἄλλος, μυκώμεναι. Reg.

V. 14. Ἄλλος, Ἰησοῦ. Reg.

V. 18. Ἄ., ἐκ πολ. ἰσχ. Σύμ., ἐκ πολ. τετειχ. Ita Reg., Drus. et Procop.

Ibid. Σ., ἕως κώμης etc. Ibidem. LXX legerunt רמ qui vertunt ἰθου. Ibid. Ἄλλος, Ἰησοῦ. Reg.

V. 20. *Oi λοιποί*, τίς δυνήσεται etc. Reg., atque sic Procopius.

CAPUT VII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ ἐπέβλεψεν. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν.	2.
3.	3. Περιέλετε. Ἄλλος, ἐξάρατε.	3.
4.	4. Περιεῖλον. Ἄλλος, ἐξήραν. Καὶ τὰ ἄλλα Ἄσταρώθ.	4.
10.	10. Συνεχύθησαν. Ἄλλος, ἐφαγεδαίνυσαν. Ἄλλος, ἐξέστησαν.	10.
12.	12. Καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς. Ἄλλος, καὶ ἀναμέσον ἀκρωτηρίου.	12.
14.	14. Ἀπὸ Ἀσκαλῶνος. Ἄλλος, Ἀκχαρῶν.	14.
15.	15. Καὶ ἐδίκαξε. Ἄλλος, καὶ ἔκρινε.	15.
16.	16. Ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τούτοις. Ἄλλος, εἰς πάντας τοὺς τόπους τούτους οἷς ἦσαν οἱ ἅγιοι.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et respexit. <i>Alius</i> , conversus est.	2.
3.	3. Circumauferte. <i>Alius</i> , auferte.	3.
4.	4. Circumabstulerunt. <i>Alius</i> , abstulerunt. Et lucos Astaroth.	4.
10.	10. Confusi sunt. <i>Alius</i> , edacitatis morbo laborarunt. <i>Alius</i> , consternati sunt.	10.
12.	12. Et inter veterem. <i>Alius</i> , et inter summitatem.	12.
14.	14. Ab Ascalone. <i>Alius</i> , Accaron.	14.
15.	15. Et judicabat. <i>Alius</i> , id.	15.
16.	16. In omnibus sanctificatis istis. <i>Alius</i> , in omnibus locis istis, in quibus erant sancti.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. Reg.
 V. 3. Ἄλλος, ἐξάρσατε. Idem.
 V. 4. Ἄλλος, ἐξήραν. Idem.
 Ibid. Ἀ., καὶ τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα. Reg.,
 Procop. et Drusius. Hic vero postremus hæc no-
 tam adjicit: « Hieron. quoque habet, et Astaroth.
 Simul leguntur hæc nomina in additamento quo-
 dam edit. LXX, quod ex Syra Masius deprompsit,
 τὴν Ἀστάρτην καὶ τὴν Ἀσταρώθ. Sunt qui Juno-

nem, plures Venerem esse tradunt. Eucherius in
 Geusimi, *Astarte Juno. Sic Pœni eam vocant.* Vide
 sis Augustinum, *Quæst. lib. vii, quæst. 16.* Schol.,
 Ἀκύλας, τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα, φησὶν.
 Ἀστάρτην δὲ καλοῦσι τὴν Ἀφροδίτην, ἐκ τοῦ ἀστέ-
 ρος παρονομάζοντες... αὐτῆς γὰρ εἶναι τὸ ἀστὴρ
 τὸν ἑωσφῆρον μυθολογοῦσι. Scholion representamus
 ut est in codice Regio emendatus Drusiano: hic
 autem sensus: « Aquila, *Astartes statuas* dicit,

CAPUT VIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

3 ויכור אחרי הבצ
 13 ולאשה
 18 בהרהם

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.
 13.
 18.

ἈΚΥΛΑΣ.

3. Καὶ ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλε-
 νεξίας.
 13.
 18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Et declinaverunt post avari-
 tiam.
 13. Et in pistrices.
 18. Elegistis.

VULGATA LATINA.

3. Sed declinaverunt post avari-
 tiam.
 13. Panificas.
 18. Elegistis.
 Petistis.

AQUILA.

3. Et declinaverunt post avari-
 ritiam.
 13.
 18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. I Regum.

V. 3. Ἀ., Θ., κα. ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας. Σ.,
 ἀλλὰ μετέκλινον etc. Drus. In cod. Reg. in textu τῶν
 Ὁ legitur τῆς πλεονεξίας. Verum hæc nota adjici-
 tur: ἀντὶ τοῦ, τῆς πλεονεξίας, καίται, συντελεσται

τῆς εἰς τέλος ἀχρειοῦσης τὸν νοῦν. Ῥίζα γὰρ πάντα
 κακῶν ἡ φιλαργυρία. Id est, pro illo, *avaritiæ*, le-
 gitur, *consummationis*, quæ usque in finem mentem
 vacuum inutilemque reddit. Nam radix omnium

CAPUT IX LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

2 בשכמו
 5 יחל
 7 ותשורה אין
 9 כי לנביא היום יקרא לבנים
 הראה
 12 בבמה
 13 הבמות
 15 הקראים
 15 ויום אחד
 18 ויגש

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.
 5.
 7.
 9.
 12.
 13.
 15.
 15.
 18.

ἈΚΥΛΑΣ.

2.
 5. Κοπώσας.
 7.
 9.
 12. Ἐν ὑψώματι.
 13. Εἰς ὑψηλόν.
 Οἱ κεκλημένοι.
 15.
 18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Ab humero suo.
 5. Cessaverit.
 7. Et munus non est.
 9. Quia propheta hodie, voca-
 batur antea videns.
 12. In bama.
 13. In bama.
 Invitati.
 15. Die una.
 18. Et accessit.

VULGATA LATINA.

2. Ab humero.
 5. Dimiserit.
 7. Sportulam non naemus.
 9. Qui enim propheta dicitur
 hodie, vocabatur olim, videns.
 12. In excelso.
 13. Excelsum.
 Qui vocati sunt.
 15. Ante unam diem.
 18. Accessit autem.

AQUILA.

2.
 5. Laborans.
 7.
 9.
 12. In excelso.
 13. In excelsum.
 Vocati.
 15.
 18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. I Regum.

Astarten vero appellant *Venerem*, accepta a sidere denominatione. Fabulantur enim sidus *Luciferum* ejus esse. Pergit *Drusius*: « *Astartes* mentio apud *Eusebium* in libro *Προπαρασχ.* Hanc *Phœnices*, inquit, *Venerem* esse dicunt. *Syræ* *Astartes* meminit et *Tertull.* in *Apologetico*. Appellata creditur a victimarum multitudine. Nam *Astaroth*, *greges*, καὶ τὰ μῆλα. »
 V. 10. Ἄλλος, ἐξέστησαν. Reg. Videtur esse

Theodotionis, qui ita vertit *Deut.* vii, 23; antecedens lectio ἐφαγεδαίνυσαν, quam habet idem *Regius*, videtur esse *Aquilæ*. Vide supra, cap. v, v. 11 et 12.
 V. 12. Ἄλλος, καὶ ἀναμέσον ἀκρωτηρίου. Reg. Sic infra, xiv, 4.
 V. 14. Ἄλλος, Ἀκκαρῶν. Reg.
 V. 15. Ἄλλος, καὶ ἔκρινε. Idem.
 V. 16. Ἄλλος, εἰς πάντας τοὺς τόπους etc. Reg.

CAPUT VIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Ἄλλὰ μετέκλινον ἀκολουθοῦντες τῇ πλεονεξίᾳ.
 13.
 18.

3. Καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας.
 13. Εἰς πεσσοῦσας. Ἄλλος, εἰς μαγκιπίσας.
 18. Ἐξελέξαθε. Ἄλλος, ἤρετίσαθε.
 Ἐξελέξαθε. Ἄλλος, ἠγήσαθε.

3. Καὶ ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας.
 13.
 18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3. Sed declinabant sequentes avaritiam.
 13.
 18.

3. Et declinaverunt post summationem.
 13. In panificas. *Alius*, in pistri-ces.
 18. Elegistis. *Alius*, cooptastis.
 Elegistis. *Alius*, duxistis.

3. Et declinaverunt post avaritiam.
 13.
 18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. I Regum.

malorum est avaritia.

V. 13. Ἄλλος, εἰς μαγκιπίσας. Reg.
 V. 18. Ἄλλος, ἤρετίσαθε. Reg. Videtur esse *Theodotionis*, qui ita vertit *Judic.* v, 8.

ibid. Ἐξελέξαθε. Ἄλλος, ἠγήσαθε. Neutrum exstat in *Hebraico*. Sed *Vulgatus Int.* ex *LXX* dempsit, vertitque, *petistis*.

CAPUT IX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
 5.
 7.
 9. Τὸν γὰρ προφήτην τότε ἐκάλουν κατὰ τὸ ἀοχαῖον, τὸν ὀρώντα.
 12.
 13.
 15. Πρὸ μιᾶς ἡμέρας.
 18.

2. Ὑπερωμίαν. Ἄλλος, ἀπὸ ὤμου.
 5. Ἀνεῖς.
 7. Πλεῖον οὐκ ἔστι μεθ' ἡμῶν. Ἄλλος, ὑπόστασιν οὐκ ἔχωμεν.
 9. Ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν, τὸν βλέποντα. Ἄλλος, τὸ πάλαι (πρὸ ἔμπροσθεν).
 12. Ἐν βαμᾶ.
 13. Εἰς βαμᾶ.
 Οἱ ξένοι.
 15. Ἡμέρη μιᾶ.
 18. Προσήγαγε. Ἄλλος, προσῆλθεν.

2.
 5.
 7.
 9.
 12.
 13.
 15.
 18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.
 5.
 7.
 9. Prophetam enim tunc vocabant antiquitus, videntem.
 12.
 13.
 15. Ante unam diem.
 18.

2. Supra humerum. *Alius*, ab humero.
 5. Omittens.
 7. Plus non est nobiscum. *Alius*, substantiam non habemus.
 9. Quia prophetam vocabat populus antea, videntem. *Al.*, antiquitus (pro antea).
 12. In bama.
 13. In bama.
 Hospites.
 15. Die una.
 18. Admovit se. *Alius*, accessit.

2.
 5.
 7.
 9.
 12.
 13.
 15.
 18.

TO EBPAIKON.	'TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
20 כֹּל שֶׁת הַיּוֹמִים תִּבְחַת	20.	20.
21 מִסֵּבְנוּ שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל	21.	21.
22 וַיְבִיאוּם	22.	22.
24 וַיִּרְם לְשַׁחֵת אֶת־הָאָרֶץ	24.	Εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. 24. Τὴν κνήμην.
<p>הַנָּה הַנְּשֵׂאָר שֶׁיֹּלְבַנְךָ אִכַּל כִּי לִבְדֵּעַ שְׂמוֹרֶתְךָ לְאִמְרַת הָעַם קָרָאתָ הַנְּשֵׂאָר</p>		
26 אֶרְבָּתָּי	26.	26.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Tertio dierum. Desiderabile.	20. Nudiustertius. Optima.	20.
21. De minoribus tribubus Israel.	21. De minima tribu Israel.	21.
22. Et introduxit eos.	22. Introduxit eos.	22.
In cubiculum.	In triclinium.	In gazophylacium.
24. Et levavit. Armum.	24. Levavit autem. Armum.	24. Crus.
Ecce residuum, pone ad facies tuas, comede : quia in tempus statutum servatum tibi, dicendo, populum vocavi.	Ecce quod remansit, pone ante te, et comede : quia de industria servatum est tibi, quando populum vocavi.	Ecce quod reliquum est, pone ante te, comede : quia in tempore reservatum tibi, dicendo, populum vocavi.
Residuum,	Quod remansit.	
	Vacat.	
26. Foras.	26, Vacat.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Regum.

V. 2. "Α.Ι.Ι.ο.ς, ἀπὸ ὤμου. Sic Regius, sine interpretis nomine, quem sequitur Vulg.

V. 5. 'Α., κοπώσας. Reg.

V. 7. "Α.Ι.Ι.ο.ς, ὑπόστασιν οὐκ ἔχομεν. Reg.

V. 9. Σ., τὸν γὰρ προφήτην etc. Drus. Paulo aliter habet Reg., Σύμμ., ἔμπροσθεν, (supra adscribitur, τὸ πάλαι) ἐν Ἰσραὴλ ἐκκληῖτο ὁ προφήτης, ἔμπροσθεν ὁ βλέπων, (supra ascribitur ὁ ὄρων). Καθ' ὃ μὲν ἐπιβλέποντες τοῦ μέλλοντος ἦσαν, ἔμπροσθεν ὄρωντες ἐχρημάτιζον· καθ' ὃ δὲ θεωρητικοὶ τοῦ θεοῦ λήμματος ἦσαν, βλέποντες προσηγορεύοντο.

V. 12. 'Α., ἐν ὑψώματι. Eusebius et Hieronymus *De locis Hebraicis* in voce *Bama*

V. 13. 'Α., εἰς ὑψηλόν. Drusius. Vide Theodoret. *Quæst.* in libros Regum, p. 240, qui habet ὑψηλῆν.

Ibid. 'Α., οἱ κεκλημένοι. Drusius.

V. 15. Σ., πρὸ μιᾶς ἡμέρας. Reg.

V. 18. "Α.Ι.Ι.ο.ς, προσῆθεν. Reg.

V. 20. Σ., τριημέρων. Reg.

Ibid. "Α.Ι.Ι.ο.ς, τὰ ἐπιθυμητά. Reg.

V. 21. "Α.Ι.Ι.ο.ς, ἐκ τῆς ἐλαχίστης φυλῆς Ἰσραὴλ. Drusius.

V. 22. "Α.Ι.Ι.ο.ς, καὶ ἔταξεν. Reg.

CAPUT X LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON	'TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 תָּשִׁיבֵנִי אֵלָּה 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Nonne quia unxit te ?	1. Ecce unxit te.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
20. Τριημέρων.	20. Σήμερον τριταίων. Τὰ ὠραία. Ἄλλος, τὰ ἐπιθυμητά.	20.
21.	21. Τοῦ μικροῦ σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἐλαχίστης φυλῆς Ἰσραήλ.	21.
22.	22. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτούς. Ἄλλος, καὶ ἔταξεν.	22.
Εἰς τὴν ἐξέδραν.	Εἰς τὸ κατάλυμα.	Εἰς τὴν σκηνήν.
24.	24. Καὶ ἤψησεν. Ἄλλος, ἤρεν. Τὴν κωλέαν. Οἱ λοιποὶ, τὴν κνήμην.	24.
Τὸ ὑπολειφθὲν . . . ὅτι ἐπίτηδες τετήρηται σοι.	Ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθεσ αὐτὸ ἐνώπιόν σου, καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι παρὰ τοὺς ἄλλους.	. . . ὅτι ἐλέχθη. Τὸν λαὸν ἐκάλεσα.
26.	Ἰπόλειμμα. Ἄλλ., τὸ ἀφωρισμένον μέρος. Παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἄλλος, παρὰ τοῦ λαοῦ.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20. Tridui.	20. Hodie tres dies. Speciosa. <i>Alius</i> , desiderabilia.	20.
21.	21. Pusilli sceptri tribus Israel <i>Alius</i> , de minima tribu Israel.	21.
22.	22. Et introduxit eos. <i>Alius</i> , et ordinavit.	22.
In exhedram.	In diversorium.	In tabernaculum.
24.	24. Et coxerat. <i>Alius</i> , tulit. Armum. <i>Reliqui</i> , crus.	24.
Residuum... quia de industria servatum est tibi.	Ecce quod remansit, appone illud coram te, et comede, quoniam in testimonium est positum tibi præter alios. Quod remansit. <i>Alius</i> , segregatam partem. Præter alios. <i>Alius</i> , a populo.	...quia dictum est : Populum vocavi.
26.	26. Usque foras. <i>Alius</i> , in agrum.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Regum

Ibid. Ἄ, εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Σ., εἰς τὴν ἐξέδραν. Θ., εἰς τὴν σκηνήν. Reg. Vide Ezuch. xl, 17, et Lxi, 10. V. 24. Ἄλλος, ἤρεν. Reg.

Ibid. Has trium interpretum lectiones mutuamur partim ex Drusio, partim ex codice Reg. qui hanc notam adjicit : Οἱ λοιποὶ τὴν κωλέαν κνήμην εἶπον, ὃ ἐστὶν ἀγκύλη. Ταύτην δὲ αὐτῷ παρατέθεικεν ὡς μέλλοντι βασιλεύειν, καὶ τοῦ λαοῦ προκινδυνεύειν, διὸ μαρτύριον ταύτην καλεῖ. Ὁ δὲ Σύμμ. ἀντὶ τοῦ μαρτύριον, τὸ ὑπολειφθὲν ἐξέδωκεν, καὶ ἀντὶ τοῦ, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι, ὅτι ἐπίτηδες τετήρηται σοι. Τὸ δὲ παρὰ τοῦ λαοῦ Θεοδοτίων ἐξέδωκεν, ὅτι ἐλέχθη, τὸν λαὸν ἐκάλεσα. Ἄκ. δὲ, τοῦ λέγειν, τὸν λαὸν ἐκκλησα. Id est : Armum. Reliqui,

crus dixerunt, quod est, *poplex*. Hanc autem ipsi partem apposuit quod regnaturus, et ante populum pericula subiturus esset; quapropter illam vocat testimonium. Symmachus autem loco hujus vocis, *testimonium*, edidit, *residuum*. Et pro illo, *quoniam in testimonium positum est tibi*, sic habet, *quia de industria servatum est tibi*. Illud autem, *a populo*, Theodotio edidit, *Quia dictum est, Populum vocavi*. Aquila vero, *dicendo, Populum vocavi*. Ubi advertas apud Procopium etiam, ubi in LXX legitur, ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθεσ, legi, ἰδοὺ μαρτύριον παράθεσ.

V. 26. Ἄλλος, εἰς ἀγρόν. Reg.

CAPUT X LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1.	1. Οὐχὶ κέχρικέ σε ; Ἄλλος, ὅσα ὅτι κέχρικέ σε.	1.
SYMMACHIUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Nonne unxit te ? <i>Alius</i> , Vide quia unxit te.	1.

TO EBPAIKON.

2 בנימי' בנימין

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

2.

ΑΚΥΛΑΣ.

הנה נמש' אביך את דברי האחתות
 ודאג לכם לאמר מה אעשה לבני

3 תדאל' תבור

5.

3.

גדיים

ככרות

נבל

4 שתיל'חם

4.

Περίκαρτα.

Ἄμφορα.

4. Δύο ἄρτους.

5 גבעת האלהים

5.

5.

חבל

9 סופתו שכמד

9.

9.

10 הגבעה

10.

10.

11 הגם שאר'

11.

11.

12 למשל

12.

12.

14 דוד

14.

14. Πατράδελφος

17 ויצעק שבואל אודהים

17.

17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Biniamin in Selsah.

VULGATA LATINA.

2. Benjamin in meridie.

2.

AQUILA.

Et ecce dimisit pater tuus verba
 asinarum, et sollicitus est vobis,
 dicendo : Quid faciam filio meo ?

Et intermissis pater tuus asinis,
 sollicitus est pro vobis, et dicit :
 Quid faciam de filio meo ?

3. Usque ad Elon Thabor.

3. Ad quercum Thabor.

3.

Hædos.

Hædos.

Tortas.

Tortas.

Tortas.

Utrem.

Lagenam.

Amphoram.

4. Duos panes.

4. Duos panes.

4. Duos panes.

5. Collem Dei.

5. Collem Dei.

5.

Funiculo.

Gregem.

9.

9. In vertendo humerum suum.

9. Cum avertisset humerum suum.

10. Ad collem.

10. Ad prædictum collem.

10.

11. Num etiam Saul ?

11. Num et Saul ?

11.

12. In parabolam.

12. In proverbium.

12.

14. Patruus.

14. Patruus.

14. Patruus.

17. Et accivit Samuel populum.

17. Et convocavit Samuel populum.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Βενιαμίν, άλλομένους μεγάλα. "Αλλος, Βενιαμίν ἐν Σηλώ ἐν Βα- καλάθ άλλομένους μεγάλα. "Αλλος, ἐν σκιώδει τὸ σῶμα.	2.
	Ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίνακται τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδπίλειύ- σατο δι' ὑμᾶς, λέγων· Τί ποιήσω ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου; "Αλλος, Ἰδοὺ ὁ πατήρ σου τετίνακται φροντίδος τῶν ὄνων, καὶ μερ:μνᾶ περὶ σοῦ λέγων· Τί ποιήσω περὶ τοῦ υἱοῦ μοῦ;	
5.	5. Ἔως τῆς δρυὸς Θαβώρ. "Αλ- λος, τῆς δρυὸς τῆς ἐκλεκτῆς.	5.
Νεθρούς. Κολύρας. Νέβελ.	Αἰγίδια. "Αλλος, ἐρίφους. Ἄγγεϊα. Ἄσχόν.	
4.	4. Ἄπαρχάς ἀρτων.	4.
5. Τόπον ὑψηλόν. Σχοινίσματι.	5. Τὸν βουνὸν τοῦ Θεοῦ. Χορῶ. "Αλλος, συνόδω.	5.
9.	9. Ὡστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὄμω αὐτοῦ. "Αλλος, ὡς ἐκλίνε τὸν ὄμον αὐτοῦ.	9.
10.	10. Εἰς τὸν βουνόν. "Αλλος, εἰς τὸν βαμᾶ βουνόν.	10.
11. Μή ἐτι καὶ Σαούλ;	11. Ἢ καὶ Σαούλ;	11.
12.	12. Εἰς παραβολήν. "Αλλος, εἰς παροιμίαν.	12.
14.	14. Οἰκείος.	14.
17.	17. Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ παντὶ τῷ λαῷ. "Αλλος, καὶ συνήγα- γε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαόν.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Benjamin salientes granditer. <i>Alius</i> , Benjamin in Selo in Ba- calath salientes granditer. <i>Alius</i> , in umbroso corpus.	2.
	Ecce pater tuus excussit verbum asinorum, et profundebat propter vos, dicens: Quid faciam pro filio meo? <i>Alius</i> , Ecce pater tuus ex- cussit curam asinarum, et sollici- tus est circa te dicens: Quid fa- ciam de filio meo?	
5.	5. Usque ad quercum Thabor. <i>Alius</i> , ad quercum electam.	5.
Hinnulos. Collyras. Nebel.	Hædos. <i>Alius</i> , id. Vasa. Utrem.	
4.	4. Primitias panum.	4.
5. Locum altum. Funiculo.	5. Collem Dei. Choro. <i>Alius</i> , cætui.	5.
9.	9. Ut convertit se humero suo. <i>Alius</i> , ut declinavit humerum suum.	9.
10.	10. Ad collem. <i>Alius</i> , in bama collem.	10.
11. An adhuc et Saul?	11. Num et Saul?	11.
12.	12. In parabolam. <i>Alius</i> , in pro- verbium.	12.
14.	14. Propinquus.	14.
17.	17. Et condixit Samuel universo populo. <i>Alius</i> , et congregavit Sa- muel universum populum.	17.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΤΑΑΣ.
ל שבטכם 1	19.	19.
ויקרב את שבט בנימין למשפחתו ותלכד משפחת דומטרי	21.	21.
אלה אלה הכלים 22	22.	Καὶ κατελήφθη· 22.
משכבו 23	23.	23.
לביתו 25	23.	23.
גבעתה (חל) 26	26.	26. Εἰς τὸν βουνόν. Ἡ εὐπορία.
ויבדדו 27	27.	27. Καὶ ἐξουθένησαν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

19. Ad tribus vestras.	19. Per tribus vestras.	19.
21. Et applicuit tribum Benjamin ad familias suas: et capta est familia Matari.	21. Et applicuit tribum Benjamin et cognationes ejus, et cecidit cognatio Metri.	21.
Et captus est.	Et pervenit usque ad Saul.	Et deprehensus est.
22. Ad vasa.	22. Domi.	22.
23. Ab humero suo.	23. Ab humero et sursum.	23.
25. In domum suam.	25. In domum suam.	23.
26. In Gabaa. Exercitus.	26. In Gabaa. Pars exercitus.	26. In collem. Abundantia.
27. Et despexerunt eum.	27. Et despexerunt eum.	27. Et vilipenderunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. I Regum.

V. 1. "Αλλος, ὅρα ὅτι χέρι·κέ σε. Reg. V. 2. "Αλλος, Βενιαμὴν ἐν Σηλῶ etc. Sic Regius. Ibidem Βακαλάθ, corruptum est pro Βασαλασά, quod quidam interpres vertit, ἐν σκιῶδει τὸ σῶμα, ut notatur in eodem cod. Et quidem בצל ἐν σκιᾶ, in umbra, vel, in umbroso significat. Cur autem alteram syllabam פצ תῶ σῶμα verterit, frustra, ni fallor, exquiratur. Ibid. "Αλλ., ἰδοὺ ὁ πατήρ σου τετινάχται etc. Hanc versionem affert Reg. cod., tacito interprete,	qui videtur esse Symmachus. V. 3. "Αλλ., τῆς δρυὸς τῆς ἐκλεντῆς. Ita Reg. Ibid. Σ., νεθρούς. "Αλλ., ἐρίφους. Reg. Ibid. 'Α., περιχαρπα. Σ., κολλύρας. Reg. Ibid. 'Α., ἀμφορέα. Σ., Νέβελ. Reg. V. 4. 'Α., δύο ἄρτους. Reg. V. 5. Σ., τόπον ὑψιλόν. Reg. Ibid. Σ., σχοινίσματα. "Αλλ., συνόδω. Reg. V. 9. "Αλλ., ὡς ἐκλινε τὸν ὤμον αὐτοῦ. Reg. V. 10. "Αλλ., εἰς τὸν βαμᾶ βουνόν. Idem

CAPUT XI LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
הרף 3	3.	3.
גבעת 4	4.	4. Εἰς βουνόν.
חבל 6	6.	6.
כאיש אחד 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Remitte.	3. Concede.	3.
4. In Gabaa.	4. In Gabaa.	4. In collem.
6. Et prosperavit.	6. Et insilivit.	6.
7. Tanquam vir unus.	7. Quasi vir unus.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Κατὰ τα σκῆπτρα. Ἄλλος, κατὰ τὰς φυλάς.	19.
21.	21. Καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμὶν εἰς φυλάς, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Ματταρί. Ἄλλος, καὶ προσήγαγε φυλὴν Βενιαμὶν κατὰ πατριάς, καὶ προσήγαγε πατρίαν Ἀμοτταρί κατὰ ἀνδρᾶ ἓνα. Καὶ κατακληροῦται.	21.
22.	22. Ἐν τοῖς σκεύεσι. Ἄλλος, ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι.	22.
23.	23. Ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω. Ἄλλος, ἀπὸ ὤμου ἑαυτοῦ.	23.
25.	25. Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ἄλλος, εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.	25.
26.	26. Εἰς Γαβαά.	26.
Ἡ δύναμις.	Ἰσὶ δυνάμενοι. Ἄλλος, υἱοὶ δυνάμεων.	
27.	27. Καὶ ἤτίμασαν.	27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

19.	19. Secundum sceptrā. <i>Alius</i> , secundum tribus.	19.
21.	21. Et applicat sceptrum Benjamin in tribus: et sorte capitur tribus Mattari. <i>Alius</i> , et applicuit tribum Benjamin secundum familias, et applicuit familiam Amottari per viros singulos. Et sorte capitur.	21.
22.	22. In vasis. <i>Alius</i> , hic in vasis.	22.
23.	23. Ab humero et supra. <i>Alius</i> , ab humero suo.	23.
25.	25. In locum suum. <i>Alius</i> , in domum suam.	25.
26.	26. In Gabaa.	26.
Virtus.	Filii potentes. <i>Al.</i> , filii virtutum.	
27.	27. Et contempserunt.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. I Regum.

V. 11. Σ., μὴ ἔτι καὶ Σαούλ. Reg. et Drusius.
 V. 12. Ἄλλ., εἰς παροιμίαν. Reg.
 V. 14. Ἀ., πατράδελφος. Drusius. Id est patruus, ut Hieronymus etiam vertit. Josephus, θεῖος, id est, vel patruus, vel avunculus.
 V. 17. Ἄλλ., καὶ συνήγαγε Σαμουὴλ etc. Reg.
 V. 19. Ἄλλ., κατὰ τὰς φυλάς. Reg., sine interpretis nomine.
 V. 21. Ἄλλ., καὶ προσήγαγε φυλὴν etc. Sic Regius, interpretem non indicans.
 Ibid. Ἀ., καὶ κατελήφθη. Reg.

V. 22. Ἄλλ., ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι. Idem.
 V. 23. Ἄλλ., ἀπὸ ὤμου ἑαυτοῦ. Idem.
 V. 25. Ἄλλ., εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Idem.
 V. 26. Ἀ., εἰς τὸν βουνόν. Sic vertere Aquilam monet Theodoretus, *Quæst.* in libros Reg.
 Ibid. Ἀ., ἡ εὐπορία. Σ., ἡ δύναμις. Reg. Ο', οἱ υἱοὶ δυνάμενοι. Sic in textu habet Reg., ad marg. vero, υἱοὶ δυνάμεων, quæ postrema lectio est editionis Romanæ.
 V. 27. Ἀ., καὶ ἐξουθένησαν. Reg.

CAPUT XI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ἄνεσ. Ἄλλος, ἕνδος.	3.
4.	4. Εἰς Γαβαά.	4.
6.	6. Ἐπῆλθεν. Ἄλλος, ἐπέπεσεν.	6.
7.	7. Ὡς ἀνὴρ εἷς. Ἄλλος, ὁμοθυμαδόν.	7.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Remitte. <i>Alius</i> , concede.	3.
4.	4. In Gabaa.	4.
6.	6. Insilivit. <i>Alius</i> , irrult.	6.
7.	7. Tanquam vir unus. <i>Alius</i> , unanimiter.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΙΑΚΥΛΑΑΣ.
11 וישם	11.	11.
ראשים יכו יחד		Κεφαλὰς.
VERSIO HEBRAICI TEXT. 11. Disposuit.	VULGATA LATINA. 11. Constituit.	AQUILA. 11.
Capita. Et percusserunt.	Partes. Et percussit.	Capita.
Pariter.	Pariter.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Regum.

V. 3. Ἄλλ., ἕνδος. Reg. V. 6. Ἄλλ., ἐπέπεσεν. Reg. Edit. Rom., ἐφῆλατο.
 V. 4. Ἀ., εἰς βουνόν. Ex Theodoretō, et ita habet Complut. V. 7. Ἄλλ., ὁμοθυμαδόν. Reg.

CAPUT XII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
2 זכנתי ושבת	2.	2. [Γεγήρακα καὶ πεκόλλωμαι.
התהלכתי		
7 ועתה התיצב ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל-עדוכות יהוה אשר- עשה	7.	7.
14 אהר יהוה	14.	14.
21 יהוה לא-יועיל	21.	21. Κενων.
23 כחול לדתפל	23.	23.
25 הרע תרע	25.	25.
הספ		Συνσυρῆσασθε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Senui et incanui Ambulavi.	2. Senui et incanui. Conversatus.	2. [Senui et incanui.]
7. Et nunc state, et dijudicet vobiscum ad facies Domini cum omnibus justitiis Domini, quas fecit.	7. Nunc ergo state, ut iudicio contendam adversum vos coram Domino, de omnibus misericordiis Domini quas fecit.	7.
14. Post Dominum.	14. Sequentes Dominum Deum vestrum.	14.
21. Vana. Non proderunt.	21. Vana. Non proderunt.	21. Vanorum.
23. A cessando orare.	23. Ut cessem orare.	23.
25. Malefaciendo malefeceritis.	25. Perseveraveritis in malitia.	25.
Peribitis.	Peribitis.	Simul trahemini.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Καὶ ἔθετο. Ἄλλος, διέθετο. Ἄλλος, διέταξεν. Ἄρχας. Καὶ ἔτυπον. Ἄλλος, καὶ ἐπληξεν. Κατὰ τὸ αὐτό. Ἄλλ., ὁμοῦ.	11.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Et posuit. <i>Alius</i> , constituit. <i>Alius</i> , disposuit. Principia. Et percutiebant. <i>Alius</i> , et percussit. Secundum idipsum. <i>Alius</i> , pariter.	11.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Regum.

V. 11. Ἄλλ., διέθετο. Ἄλλ., διέταξεν. Reg.
Ibid. Ἄ., κεφαλᾶς. Reg.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ἐπληξεν. Reg.
Ibid. Ἄλλ., ὁμοῦ. Reg.

CAPUT XII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. [Γεγήρακα καὶ πεπολίωμαι.]	2. Γεγήρακα καὶ καθήσομαι. Ἄλλος, πεπολίωμαι καὶ καθήσομαι ἕως τοῦ νῦν. Διελήλυθα. Ἄλλος, ἀνέστραμμαί.	2.
7. Καὶ νῦν παραστήτε, ἵνα διακριθῶ πρὸς ὑμᾶς ἔμπροσθεν Κυρίου περὶ πασῶν ἐλεημοσυῶν τοῦ Κυρίου ὧν ἐποίησεν.	7. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπαγγελώ ὑμῖν τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην Κυρίου, ἃ ἐποίησεν.	7.
14.	14. Ὅπισω Κυρίου πορευόμενοι. Ἄλλος, πορευόμενοι ὀπίσω Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς.	14.
21.	21. Μηθὲν ὄντων. Οὐ περανοῦσιν οὐθέν. Ἄλλος, οὐκ ὠφελήσουσιν.	21.
23.	23. Ἄνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι. Ἄλλος, τοῦ διαλιπεῖν προσευχόμενον.	23.
25. Ἄπολεῖσθε.	25. Κακίξ κακοποιήσητε. Ἄλλος, κακοποιούντες κακοποιήσητε. Προσθεθήσεσθε.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. [Senni et incanui.]	2. Senni et sedebo. <i>Alius</i> , incanui et sedebo usque nunc. Pertransivi. <i>Alius</i> , conversatus sum.	2.
7. Et nunc adstate, ut iudicio contendam vobiscum coram Domino de omnibus misericordiis Domini quas fecit.	7. Et nunc state, et iudicabo vos coram Domino, et annuntiabo vobis omnem justitiam Domini, quæ fecit.	7.
14.	14. Post Dominum ambulantes. <i>Alius</i> , ambulantes post Dominum Deum vestrum, et eruet vos.	14.
21.	21. Qui nihil sunt. Non perficient quidquam. <i>Alius</i> , non proderunt.	21.
23.	23. Omittendo orare. <i>Alius</i> , ut deficiam orans.	23.
25. Peribitis.	25. Maleficio malefeceritis. <i>Alius</i> , malefacientes malefeceritis. Apponemini.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII lib. I Regum.

V. 2. "Α.Λ., πεπολλωμαι και καθήσομαι etc. Sic Reg. Prorsus existimo πεπολλωμαι, esse versionem Aquilæ et Symmachi, vocis רשכתי. Nam ipsi semper τὸ שיבה vertunt πολλα.
Ibid. "Α.Λ., ἀνέστραμμαι. Sic Reg., tacito in-

terprete, quem sequitur Vulgata. Ita legit etiam Complut.

V. 7. Σ., καὶ νῦν παρστήτε etc. Sic Reg., Drus. et Procop. Sed duo posteriores lectionem plenioram

CAPUT XIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	ΓΟ EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
בְּשֵׁשׁתָּה שָׂאֵל בַּבַּלְם 1	1.	1.
וְשָׁנִים שְׁנַיִם מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל		
3 אַחַת נָצִיב פִּלְשֶׁתִּים	5.	5. Τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων.
יִשְׁבְּעוּ הָעִבְרִים		Ἄκουσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι.
4 וְגַם־נִבְאָה יִשְׂרָאֵל בַּפִּשְׁתִּים	4.	4.
6 כִּי צָרְדּוּ כִי נָגַשׁ הָעַם וַיַּחֲדָבּוּ	6.	6.
7 וְעִבְרִים	7.	7.
חֲדָד		Ἐξελάγη.
8 וַיַּחֲלֵל שִׁבְעַת יָמִים לְכַדֵּד אִשָּׁר	8.	8. Καὶ περιέμεινεν ἑπτὰ ἡμέρας,
שְׂמוּאֵל		εἰς συνταγὴν τοῦ Σαμουὴλ.
12 וּפְנֵי יְהוָה רָא הָיִיתִי וְאֶתְפַּקֵּן	12.	12.
וְאֶעֱלֶה הָעֵלָה		
13 נִסְכֹּת	13.	13. Ἡγνωμόνησας.
17 וַיִּצְא הַמִּשְׁחָה מִמְּכַתֵּה פִּשְׁתִּים	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA

AQUILA.

1. Filius anni Saul in regnando ipsum.	1. Filius unius anni erat Saul cum regnare cœpisset.	1.
Et duobus annis regnavit super Israel.	Duobus autem annis regnavit super Israel.	
3. Præsidem Philisthim. Audiant Hebræi.	3. Stationem Philistinorum. Audiant Hebræi.	3. Stationem alienigenarum. Audiant Hebræi.
4. Et etiam cœtuit Israel in Philisthim.	4. Et erexit se Israel adversus Philisthim.	4.
6. Quia angustia sibi, quia coarctatus erat populus, et absconderunt se.	6. Se in arcto positos, (afflictus enim erat populus,) absconderunt se.	6.
7. Et Hebræi. Intremuerunt.	7. Et Hebræi. Perterritus est.	7. Exterritus est.
8. Et expectavit septem dies ad tempus statutum quod Samuel.	8. Et expectavit septem dies juxta placitum Samuelis.	8. Et expectavit septem dies, ad tempus statutum ipsius Samuel!
12. Et facies Domini non oravi, et vim feci mihi, et ascendere feci holocaustum.	12. Et faciem Domini non placavi, necessitate compulsus, obtuli holocaustum.	12.
13. Stultus factus es.	13. Stulte egisti.	13. Ingratus fuisti.
17. Et egressus est corrumpens e castrametatione Philisthim.	17. Et egressi sunt ad prædandum de castris Philistinorum.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII lib. I Regum.

ialent, quam vides supra.

V. 14. Ἄλλ., παρευόμενοι ὀπίσω Κυρίου Θεοῦ ὁμῶν etc. Sic Reg. ex incerto qui paraphrasi utitur: nam postrema verba non sunt in Hebræo.

V. 21. Ἄ., κενῶν. Reg.

Ibid. Ἄλλ., οὐκ ὠφελήσουσιν. Reg.

V. 23. Ἄλλ., τοῦ διαλείπειν προσευχόμενον. Reg

V. 25. Ἄλλ., κακοποιούντες κακοποιήσατε. Reg

Ibid. Ἄ., συνσυρῆσαθε. Σ., ἀπολείσαθε.

CAPUT XIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΥΔΩΤΩΝ.

1. Υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

1. *Vacat.* Ἄλλος, υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. Ἄλλος, υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

1.

Deest. Ἄλλος, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ.

3. Ἀκουσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν.

3. Τὸν νασίβ τὸν ἀλλοφύλον. Ἦθετήκασιν οἱ δοῦλοι.

3.

4.

4. Καὶ ἠσχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Ἄλλος, καὶ ἐξουδέκωσεν Ἰσραὴλ τοὺς ἀλλοφύλους.

4.

6.

6. Ὅτι στενωῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτόν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαός. Ἄλλος, ὅτι ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαός, καὶ ἐκρύβη.

6.

υ. Καὶ οἱ ἐκ τοῦ πέραν. Ἠκολούθησα.

7. Καὶ οἱ διαβαίνοντες. Ἐξέστη.

7.

8. Ἀνέμετινεν (Ἄι. ὑπερέθετο. *Coisl.*) δὲ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς συνταγὴν τοῦ Σαμουὴλ.

8. Καὶ διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρῶ, ὡς εἶπε Σαμουὴλ.

8. Εἰς τὸν καιρὸν.

12. Καὶ πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον Κυρίου λιτανεύσω, καὶ βιασθεὶς ἀνεγχα τὴν ὀλοκαύτωσίν σου.

12. Καὶ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου οὐκ ἰδεθήην, καὶ ἐνεκρατευσάμην, καὶ ἀνεγχα τὴν ὀλοκαύτωσιν. *Coisl.* ἄλλος, ἀνέσχον.

12.

13. Ἠφρόνησας.

13. Μεματαίωται σοι.

13.

17. Καὶ ἐξήλθον οἱ διαφθείροντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Φυλισταίων.

17. Καὶ ἐξήλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων.

17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Filius quasi anniculus Saul in regnando ipsum.

1. *Vacat.* *Alius*, filius anni erat Saul in regnando ipsum. *Alius*, filius triginta annorum Saul in regnando ipsum.

1.

Deest. *Alius*, et duos annos regnavit in Israel.

3. Audiant qui in transitu sunt.

3. Nasib alienigenam. Spreverunt servi.

3.

4.

4. Et puduit Israel in alienigenas. *Alius*, et despexit Israel alienigenas.

4.

6.

6. Quia anguste sibi ne ipse accedat, et occultavit se populus. *Alius*, quia opprimuntur, et recessit populus, et abscondit se.

6.

7. Et qui ex transitu. Secutus est.

7. Et transitores. Expavit.

7.

8. Expectavit autem septem dies in tempus statutum ipsius Samuel.

8. Et distulit septem dies testimonio, sicut dixerat Samuel.

8. In tempus.

12. Et priusquam faciem Domini deprecarer, et violenter actus obtuli holocaustum tuum.

12. Et faciem Domini non sum deprecatus, et vim feci, et obtuli holocaustum. *Coisl.* *aliter*, animo repugnante feci.

12.

13. Insipienter egisti.

13. Stulte actum est tibi.

13.

17. Et egressi sunt vastatores e castris Philisthæorum.

17. Et egressus est vastator ex agro alienigenarum.

17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
18 הַרְאָשׁ אֶחָד יַפְנֵה דָרֵךְ הַגְּבֹל הַשְּׂקָף עַל־גִּי הַצְּבָעִים	18.	18 Καὶ κεφαλὴ ἡ μία ἐνευεν ὁδὸν τοῦ ἐκκύπτοντος ἐπὶ φάραγγι τῶν ὑαίνων. (Al. δορκάδων.)
20 אֲתִכְחַדְשֶׁתּוּ וְאֲתִדְאִתּוּ וְאֲתִד קָרַדְמוּ וְאֲתִ כּוֹחַרְשֶׁת	20.	20. Τὸ θέριστρον αὐτοῦ, καὶ τὴ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξί- νην αὐτοῦ καὶ τὸν τριῶδοντα αὐτοῦ.
21 הַיְחִתָּה הַפְּצִירָה פִּים לְכוֹחַרְשֶׁת הַלְּאִתִּים וְלִשְׁלֹשׁ קְלִשׁוֹ וְלַהֲקָרְדָּמִים לְהַצִּיב הַדְּרִיבָן	21.	21.
25 וַיֵּצֵא מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־מַגְבֵּר מִכְמוֹשׁ	23.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

18. Et caput unum respiciebat
viam termini perspicientem super
vallem Seboim.

20. Vomerem suum et ligonem
suum, et securim suam, et fossori-
um suum.

21. Et erat lima ora habens, vo-
meribus, et ligonibus, et tridenti-
bus, et securibus, et ad statuen-
dum stimulum.

23. Et egressus est praefectus
Philisthim ad transitum Machmas.

VULGATA LATINA.

18. Tertius autem verterat se
ad iter termini imminentis valli
Seboim contra desertum.

20. Vomerem suum, et ligonem,
et securim et sarculum.

21. Retusæ itaque erant acies
vomerum et ligonum et tridentum,
et securium usque ad stimulum
corrigen-dum.

23. Egressa est autem statio
Philisthim, ut transcenderet in
Machmas.

AQUILA.

18. Et caput unum vergebat ad
viam respicientis in vallem hyz-
narum. (Al. caprearum.)

20. Messorium suum, et vas
suum, et unusquisque securam
suam, et tridentem suum.

21.

23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

V. 1. Σ., υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ etc. Ita habent
Procopius et cod. Reg. Drusius minus recte, υἱὸς
ὡν ἐνιαυσιαῖος. Altera lectio est Procopii et codicis
Reg. Tertia affertur a Drusio. In LXX vacat. Nec
praetermittendum scholion Regii codicis. Σύμμαχος,
υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ. Ἀγλοὶ δὲ τοῦτο τὴν ἀπλό-
τητα τῆς ψυχῆς Σαούλ, ἣν εἶχε βασιλεὺς χειροτονου-
μενος. Ταῦτη δὲ οὐκ ἐπὶ πλείστον ἐχρήσατο· ἔθεν
πρόσκειται, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ, μετὰ τῆς ἀπλότητος δηλαδὴ. Μεθ' ἃ κλίνας
πρὸς πονηρίαν, τῆς θείας γεγύμνωται χάριτος. Ὅθεν
ὁ λοιπὸς χρόνος, ὃν ἐβασίλευσε, τῆ τοῦ Σαμουὴλ δη-
μαγωγία λελόγισται. I. e. « Symmachus, Filius
quasi amniculus : quo simplicitas animi Saulis de-
claratur, quam habuit cum in regem inauguratus
est, quam tamen non diu servavit. Quare additur :
Et duobus annis regnavit super Israel, nempe cum
illa morum simplicitate. Postea quippe ad malitiam
declinans, divina gratia destitutus est. Quamobrem
reliquum tempus quo regnavit, Samuelis admini-
strationi computatur. » Hunc locum habet Proco-

pius, sed admodum vitiatum, ita ut aptam senten-
tiam non reperias. Qui autem sic posuit υἱὸς τριῶ-
κοντα ἐτῶν, vitiatum esse textum putavit, suoque
marte restituit.

Ibid. Ἄλλος, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν etc. Ita
cod. Reg. In LXX vacat.

V. 3. Ἄ., τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφυλῶν. Ita Reg
et Procop., ὑπόστημα vero pro statione militum
exstat, ut monet Drusius, II Reg. xxii, et ὑπόστασις
quoque eadem significatione capite sequenti, v. 4.

Ibid. Ἄ., ἀκουσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι. Σ., ἀκουσά-
τωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν. Sic Drusius, Reg. et Proco-
pius, qui loco τοῦ οἱ Ἑβραῖοι, ad Aquilam habet οἱ
δοῦλοι, lapsu graphico scilicet, quia librarius ver-
sionem LXX Aquilæ tribuit. Aquila eandem vocem
infra vertit Ἑβραῖοι, cap. xiv, v. 21.

V. 4. Ἄλλος, καὶ ἐξουδένωσεν. Reg.

V. 6. Ἄλλος, ὅτι ἐκθλίβονται etc. Reg.

V. 7. Σ., καὶ οἱ ἐκ τοῦ πέραν. Reg.

Ibid. Ἄ., ἐξεπλάγη. Σ., ἠκολούθησε. Ita Reg.

V. 8. Ἄ., καὶ περιέμεινεν etc. Has Aquilæ et

CAPUT XIV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 אֶל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים 1	1.	1. Τὴν ὑπόστασιν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad stationem Philisthim.	1. Ad stationem Philistinorum.	1. Stationem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18. Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ὄριου ὑπερ-
κειμένου κατὰ τὴν φάραγγα τὴν
Σεβοίμ εἰς τὴν ἔρημον.

20. Τὴν ὕννιν, καὶ τὸ σκαφεῖον
αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀξινάριον, καὶ τὴν
δίκελλαν.

21.

23.

SYMMACHUS.

18. Juxta viam termini superja-
centis secundum vallem Seboim
in desertum.

20. Vomerem et ligonem suum,
et securiculam, et bidentem.

21.

23.

18. Καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιθλιέπου
σα ὁδὸν Γαβαε τὴν εἰσχύπτουσαν
ἐπὶ Γαί τὴν Σαβίμ.

20. Τὸ θέριστρον αὐτοῦ, καὶ τὸ
σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξι-
νὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἐτοιμος
τοῦ θερίζειν. Τὰ δὲ σκεῦη ἦν τρεῖς
σίκλοι εἰς τὸν ὁδόντα, καὶ τῆ ἀξίνῃ
καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις ἦν ἡ
αὐτή. Ἄλλος, καὶ ἐγενήθη ἡ προσ-
θλώσις στόματα τοῖς ἀροτροῖς,
καὶ τοῖς ριξίν, καὶ ταῖς τρισκελῆ-
σιν, καὶ ταῖς ἀξίναις, καὶ τοῦ στε-
ρέωσαντος βούκεντρον.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως
τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν
Μαχμάς.

LXX INTERPRETES.

18. Et principium unum spe-
ctans viam Gabae vergentem ad
Gai Sabim.

20. Messorium suum, et vas
suum, et unusquisque securim
suam, et falcem suam.

21. Et erat vindemia parata ad
metendum. Vasa autem erant tres
sicli in dentem, et securi et falci
substantia erat eadem. *Alius*, et
erat applicatio, ora aratris, et li-
gonibus, et tridentibus, et securi-
bus, et firmantis stimulum boum.

23. Et exiit de statione alieni-
genarum trans Machmas.

18. Ὅδον τοῦ ὄριου τοῦ ἐπιθλιέ-
πουτος ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων.
(*Coislin.* τὴν κοιλάδα τῶν δορκά-
δων.)

20. Τὸ βούκεντρον αὐτοῦ καὶ τὸ
σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξι-
νὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ στάσις τῶν ἀλ-
λοφύλων εἰς τὴν διάβασιν Μαχμάς.

THEODOTIO.

18. Viam termini respicientis in
vallem caprearum. (*Coislin.* val-
lem caprearum.)

20. Stimulum boum suum, et
vas suum, et unusquisque securim
suam, et falcem suam.

21.

23. Et exiit statio alienigena-
rum in transitum Machmas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

Symmachi lectiones, pleniore habet Drusius quam Procop. et cod. Regius, qui postremi eam quæ Theodotionis fertur adjiciunt.

V. 12. Σ., καὶ πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον Κυρίου λιτα-
νεύσω etc. Hanc Symmachi interpretationem ple-
nionem habet cod. Regius, breviorē Procopius.

V. 13. Ἄ., ἠγνωμόνησας. Σ., ἠφρόνησας. Reg.
V. 17. Σ., καὶ ἐξῆλθον οἱ διαφθ. Sic Procop. et
cod. Reg.

V. 18. Hasce trium interpretum lectiones habet
Drusius, qui primam sine interpretis nomine at-
tulit: ea vero est Aquilæ, ut videtur. Codex tamen
Regius illud, ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων, quod
Theodotionis esse dicitur apud Drusium, Aquilæ
trihuit, quemadmodum et Theodoretus.

V. 20. Σ., τὴν ὕννιν etc. Sic Regius codex has
omnes versiones exhibet. Theodor. et Procopius
legunt τὴν ὕννιν, veramque lectionem exhibent, ut
arbitramur.

(*) Vox τρισκελῆσιν suspecta est Schleusnero, qui addit: « An legendum est, τρισὶ κίλσις? aut
τρικέλλαις? ut hoc dicatur sicut δίκελλα. Certe ex τρισκελῆς esset τρισκελέσι. » DRACH.

CAPUT XIV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Εἰς μεσσή τῶν ἀλλοφύλων.
Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλ-
λοφύλων.

1.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. In messab alienigenarum.
Alius, in stationem (vel substan-
tiam) alienigenarum.

1.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKTAAΣ.
3 נשא אפד	3.	3. Φέρων ἐπενδύτην.
4 שן דסלע מהעבר מזה ושך הסלע מהעבר מזה	4.	4.
5 השן האחד מצוק מצוק מזה ככמש והאחד מנגב מול גבע	5.	5.
6 מעצור	6.	6. Ἐπίσχεσις.
8 ונגליט	8.	8. Ἀποκαλυφθησόμεθα.
11 אל'מצב פלשתים	11.	11.
18 הגישה ארון האלהים כד היה ארון האלהים ביום הווא ובני ישראל	18.	18. Πρόσελθε τῇ κιβωτῶ τοῦ Θεοῦ, ἣν γάρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσ- ραὴλ ἐν τῇ παρεμβολῇ.
21 והעברים	21.	21. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι.
24 ונקמתי	24.	24.
27 המטה והראטה	27.	27. Βακτηρίας. Ἐξωτίσθησαν.
28 ויעף	28.	28.
29 ער	29.	29.
31 בפ'שחים ממכמש	31.	31.
32 ויעש העם אל'שלל	32.	32.
34 הלילה	34.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Portans ephod.	3. Portabat ephod.	3. Portans superindumentum.
4. Dens petrae a transitu inde, et dens petrae a transitu inde.	4. Eminentes petrae ex utraque parte, et quasi in modum dentium scopuli hinc et inde prærupti.	4.
5. Dens unus statio ab aquilone contra Machmas; et unus a meri- die contra Gabaa.	5. Unus scopulus prominens ad aquilonem ex adverso Machmas, et alter ad meridiem contra Gabaa	5.
6. Restrictio.	6. Difficile.	6. Retentio.
8. Et nos manifestabimus.	8. Cumque apparuerimus eis.	8. Nos manifestabimus.
11. Ad stationem Philisthim.	11. Stationi Philisthinorum.	11.
18. Admove arcam Dei: quia erat arca Dei in die illa, et populus Israel.	18. Applica arcam Dei: erat e- nim arca Dei in die illa cum filiis Israel.	18. Accede ad arcam Dei; erat enim cum filiis Israel in castris.
21. Et Hebræi.	21. Sed et Hebræi.	21. Et Hebræi.
24. Et ulciscar.	24. Ulciscar.	24.
27. Virgæ. Et viderunt.	27. Virgæ. Illuminati sunt.	27. Baculi. Illuminati sunt.
28. Et defessus est.	28. Defecerat.	28.
29. Turbavit.	29. Turbavit.	29.
31. In Philisthim a Machmas.	31. Philisthæos a Machmis.	31.
32. Et divertit populus ad spo- sivum.	32. Et versus ad prædam	32.
34. Noctu.	34. Usque ad noctem.	34.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Δίρων ἐφοῦδ.	3.
4.	4. Ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου, καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου. Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν.	4.
5.	5. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένου Μαχμάς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότου ἐρχομένου Γαθαῆ. Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν ἀπὸ βορρᾶ ἐχόμενον Μαχμάς, καὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐχόμενον τῆς Γαθαῆ.	5.
6. Ἐποχή.	6. Συνεχόμενον.	6.
8.	8. Κατακυλισθησόμεθα.	8. Ἀποκαλυφθησόμεθα.
11.	11. Εἰς μεσσάβ τῶν ἀλλοφύλων. Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων.	11.
18. Πρόσελθε τῇ κιβωτῇ τοῦ Θεοῦ, ἦν γὰρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ παρεμβολῇ.	18. Προσάγαγε τὸ ἐφοῦδ. Ὅτι αὐτὸς ἦρε τὸ ἐφοῦδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραὴλ.	18. Ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραὴλ.
21.	21. Καὶ οἱ δοῦλοι.	21.
24.	24. Ἐδικήσω. Ἄλλος, τιμωσόμεμαι.	24.
27.	27. Σκήπτρου. Ἄλλος, ράβδου. Ἐπίβλεψαν.	27.
28.	28. Ἐξελύθη. Ἄλλος, ἐκοπίασε.	28.
29.	29. Ἀπήλλαχεν. Ἄλλος, ἐτάραξεν.	29.
31.	31. Ἄλλοφύλων ἐν Μαχμάς. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν Μαχμάς.	31.
32. Καὶ ἐπάτη τοῦ ἀρπάζειν.	32. Καὶ ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκύλα. Ἄλλος, ὤρμησεν εἰς τὰ σκύλα.	32.
34.	34. <i>Vacat.</i> Ἄλλ., τὴν νύκτα.	34.
LXX INTERPRETES.		THEODOTIO.
5.	5. Portans ephud.	5.
4.	4. Dens petræ hinc, et dens petræ hinc. <i>Alius</i> , summitas petræ hinc, et summitas petræ hinc.	4.
5.	5. Via una ab aquilone venienti Machmas, et via altera ab austro venienti Gabae. <i>Alius</i> , summitas una ab aquilone juxta Machmas, et summitas altera ab austro juxta Gabaa.	5.
6. Inhibitio.	6. Restrictum.	6.
8.	8. Devolvemur.	8. Nos manifestabimus.
11.	11. In messab alienigenarum. <i>Alius</i> , in multitudinem alienigenarum.	11.
18. Accede ad arcam Dei; erat enim cum filiis Israel in castris.	18. Admone ephud; quia ipse tulit ephud in die illa coram Israel.	18. Quia erat arca Dei in die illa coram Israel.
21.	21. Et servi.	21.
24.	24. Ulciscar. <i>Alius</i> , puniam.	24.
27.	27. Sceptri. <i>Alius</i> , virgæ. Respexerunt.	27.
28.	28. Defecit. <i>Alius</i> , laboravit.	28.
29.	29. Perturbavit. <i>Alius</i> , turbavit.	29.
31.	31. Alienigenarum in Machmas. <i>Alius</i> , de alienigenis plures quam in Machmas.	31.
32. Et versus est ad rapiendum.	32. Et divertit populus ad spolia. <i>Alius</i> , irruit in spolia.	32.
34.	34. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , noctem.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.]
36 המב	36.	36.
38 כל פנות העם	38.	38. Εἰς τὰς γωνίας τὸ κλῆτος.
דיעו וראו בבה היתה החסאת הואת היום	41.	41.
41 הבה המים	41.	41.
45 כירעם-אלהים עשה היום הזה	45.	45.
47 ושאל לכה המלכה	47.	47.
ובכל אשר-יפנה ירשיע		
48 חיל	48.	48.
50 דר	50.	50.
52 חיל	52.	52.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Bonum.	36. Bonum.	36.
38. Omnes anguli populi.	38. Angulos populi.	38. In angulos multitudo.
Et scitote et videte in quo sit peccatum hoc hodie.	Et scitote et videte per quem acciderit peccatum hoc hodie.	
41. Da perfectionem.	41. Da iudicium.	41.
45. Quia cum Deo fecit die hac.	45. Quia cum Deo operatus est hodie.	45.
47. Et Saul cepit regnum.	47. Et Saul confirmato regno.	47.
Et in omnibus quæ respiciebat, condemnabat.	Quocumque se verterat, supe- rabat.	
48. Virtutem.	48. Congregato exercitu.	48.
50. Patruī.	50. Patruelis.	50.
52. Virtutis.	52. Fortem et aptum ad præ- lium.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 1. 'A., τὴν ὑπόστασιν. Coislīn. Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 3. 'A., φέρων ἐπενδύτην. Reg. פָּדַן vertere solet Aquila, ἐπένδυμα.

V. 4. Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν etc. Reg. Qui bis habet ὁδούς mendose pro ὁδός, dens.

V. 5. Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν etc. Reg. Hic versio LXX in eodem codice omnino vitiata est, ut et in editione Romana. Nam ex nominum similitudine imperiti librarii, ὁδός, ρια, posuere pro ὁδός, dens, quæ est propria τοῦ ρη significatio.

V. 6. 'A., ἐπίσχεσις. Σ., ἐποχή. Reg.

V. 8. 'A., Θ., ἀποκαλυφθησόμεθα. Reg.

V. 11. Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 18. Hæ lectiones A., S. et Theodotionis prodeunt ex cod. Coislīn., nec omnino consonant cum Hebræo.

V. 21. 'A., καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Reg. LXX autem, καὶ οἱ δοῦλοι. Legerunt haud dubie עַבְדֵי.

V. 24. Ἄλλος, τιμωρήσομαι. Reg.

V. 27. 'A., βακτηρίας. Ἄλλος, βάβδου. Reg.

Ibid. 'A., ἐφωτίσθησαν. Reg.

V. 28. Ἄλλος, ἐκοπίασε. Ita Reg.

V. 29. Ἄλλος, ἐτάραξεν. Reg.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν.	36.
38. Τοὺς μεγάλους.	38. Τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ.	38.
Καὶ γινώτε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία σήμερον.	Καὶ γινώτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον.	
41.	41. Δὸς δῆλους. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν.	41.
45.	45. Ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐποίησε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.	45.
47.	47. Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον. Ἄλλος, καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται τὸ ἔργον τοῦ βασιλεύειν.	47.
	Οὐ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἔσωζεν.	
48.	48. Δύναμιν. Ἄλλως, δύναμιν ἀτναίν. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην.	48.
50.	50. Οἰκείου. Ἄλλος, πατραδέλου.	50.
52.	52. Δυνάμεως. Ἄλλος, εὐπορίας.	52.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

36.	36. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	36.
38. Magnos.	38. Angulos Israel. <i>Alius</i> , tribus populi.	38.
Et cognoscite in quo factum sit peccatum hodie.	Et cognoscite et videte in quo factum est peccatum hoc hodie.	
41.	41. Da manifestationes. <i>Alius</i> , da manifestationem.	41.
45.	45. Quoniam populus Dei fecit diem hanc. <i>Alius</i> , misericordia Dei fecit in die hac.	45.
47.	47. Et Saul sorte cepit regnare, sorte cepit opus. <i>Alius</i> , et Saul sorte cepit opus regnandi.	47.
	Quocumque se vertebat, salvabatur. <i>Alius</i> , quocumque respiciebat, salvabat.	
48.	48. Virtutem. <i>Aliter</i> , virtutem atnain. <i>Alius</i> , virtutem magnam.	48.
50.	50. Propinqui. <i>Alius</i> , patruī.	50.
52.	52. Virtutis. <i>Alius</i> , abundantiae.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 31. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων etc. Reg.
 V. 32. Σ., ἐστράφη τοῦ ἀρπάζειν. Ἄλλος, ὤρμησεν etc. Reg.
 V. 34. Ἄλλος, τὴν νύκτα. Reg. In edit. Romana omittitur.
 V. 36. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν. Reg.
 V. 38. In Regio, 'A., εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός in *angulos multitudo*. Κλητός, *multitudinem interdum*, itemque *gloriam sive decus* significat. Σ., τοὺς μεγάλους, supple τοῦ λαοῦ, i. e. *magnates populi*. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ. Reg.
 Ibid. Σ., καὶ γινώτε ἐν τίνι etc. Reg.
 V. 41. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν. Reg.

V. 45. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ etc., erratum videtur pro ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. LXX, $\square\gamma$, *populus*, verterunt. Vulgata melius $\square\gamma$, *cum*, litteræ eadem in utroque, significatio diversa.
 V. 47. Ἄλλ., καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται etc. Reg. Ibid. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἔσωζεν. Reg.
 V. 48. Ἄλλως, δύναμιν ἀτναίν. Mira depravatio. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην. Utraque lectio in Reg.
 V. 50. Ἄλλος, πατραδέλου. Reg. et Coislin. alter. Videtur omnino esse Aquilæ qui ita vertit supra, x, 14, et passim in Canticis.
 V. 52. Ἄλλος, εὐπορίας. Coislin. alter.

TO EBPAIKON.

CAPUT XV LIB. I REGUM

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

2 צבאות	2.	2.
פקדתי		Ἐπεσαψάμην.
שם		
4 במדאים	4.	4.
כאתים		
רגלי		
5 וירב	5.	5.
בנחל		
6 עמלקי פך-אסף עמו דאזה	6.	6.
עשיתה חסד עם-כל-בני ישראל		
אסף		Συνεώρα σε.
ויסר		Καὶ ἀπέστη.
8 הודים	8	8.
ההיובם	9.	9.
נבזה		Τεταπεινωμένον.
11 נדבתי	11.	11.
מואחרי		Ἀπὸ θεοῦθέν μου.
ויהר		
13 הקיבותי	13.	13. Ἐκύρωσα.
15 אשר-חול	15.	15. Ὅν ἐφείσατο.
16 הרף	16	16. Ἄφερ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Exercituum.	2. Exercituum.	2.
Recensui.	Recensui.	Inspexi.
Posuit.	Restitit.	
4. In ignis.	4. Quasi agnos.	4.
Ducenta.	Ducenta.	
Peditum.	Peditum.	
5. Et insidiatus est.	5. Tetendit insidias.	5.
In torrente.	In torrente.	
6. Amalecitæ ne forte comprehendam te cum eo : et tu fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israel.	6. Ab Amalec, ne forte involvam te cum eo : tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israel.	6.
Comprehendam te.	Involvam te.	Simul inveniam te.
Et recessit.	Et recessit.	Et recessit.
8. Interfecit.	8. Interfecit.	8.
9. Perdere ea.	9. Disperdere ea.	9.
Contemptum.	Vile.	Humiliatum.
11. Pœnitet me.	11. Pœnitet me.	11.
De post me.	Dereliquit me.	De post me.
Et iratus est.	Contristatus est.	
13. Statui.	13. Implevi.	13. Ratum feci.
15. Quia pepercit.	15. Pepercit enim.	15. Quibus pepercit.
16. Permite.	16. Sine	16. Permite

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Σαβαώθ. Ἄλλος, στρατιῶν. Ἐκδικήσω.	2.
Ἐπίθετο.	Ἀπῆντησεν.	Ἐπάταξεν
4.	4. Γαλγάλοις. Ἄλλος, ἄρμασιν. Τετρακοσίας. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διακο- σiais.	4.
5.	Ταγμάτων. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , πεζῶν. 5. Ἐνῆδρευσεν. Ἄλλος, ἐν ἵδρου- σεν.	5.
6.	Ἐν τῷ χειμάρρῳ. Ἄλλος, ἐν τῇ φάραγγι.	6.
8. Ἐξολόθρευσεν.	6. Τοῦ Ἀμαλκίτου, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλ- λος, τοῦ Ἀμαλκ, καὶ οὐ προστε- θήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴν οὐκ ἐποίη- σεν ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Προσθῶ σε. Καὶ ἐξέκλινεν.	8.
9.	8. Ἀπέκτεινεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀνε- θεμάτισεν.	8.
Εὐτελής.	9. Ἐξολοθρεῦσαι αὐτά. Ἄλλος, ἀναθεματίσαι.	9.
11. Μεταμελήθην.	Ἡτιμωμένον.	Ἐξουθενωμένον.
Ἄκολουθεῖν μοι.	11. Μεταμελήμηναι.	11. Παρακέκλημαι.
Ἐλυπήθη εἰ ὄργιον (<i>sic</i>).	Ἄπὸ ὀπισθῆν μου.	Ὅργιον (<i>sic</i>).
13.	Ἡθύμησε.	13.
15.	13. Ἔστησα.	15.
16. Ἔασον.	15. Ἄ περιεποίησατο.	16.
	16. Ἄνες.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Sabaoth. <i>Alius</i> , exercituum. Ulciscar.	2.
Irruit.	Occurrit.	Percussit.
4.	4. Galgalis. <i>Alius</i> , curribus. Quadringenta. <i>Reliqui</i> , ducentis. Ordinum. <i>Reliqui</i> , peditum.	4.
5.	5. Insidiatus est. <i>Alius</i> , consti- tuit. In torrente. <i>Alius</i> , in convalle.	5.
6.	6. Amalecitarum, ne addam te cum eo : et tu fecisti misericordiam cum filiis Israel. <i>Alius</i> , ipsius A- malec, et non adjicies cum eo, quia non fecit misericordiam cum filiis Israel. Addam te. Et declinavit.	6.
8. Exterminavit.	8. Interfecit. <i>Reliqui</i> , anathema- tizavit.	8.
9.	9. Exterminare ea. <i>Alius</i> , ana- thematizare.	9.
Vile.	Vile.	Contemptum.
11. Pœnitet me.	11. Pœnitet me.	11. Revocavi n.e.
Sequi me.	De post me.	
Doluit, et, iratus est.	Contristatus est.	Iratus est.
13.	13. Firmavi.	13.
15.	15. Quæ reservavit.	15.
16. Sine.	16. Permite.	16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ελληνικοὺς γράμματα.	ΑΚΥΛΑΣ.
21 ראשית החרם לזבח	21.	21. Κεφάλαιον.
22 החפץ ליהיה בעלות	22.	22.
שמע מובח טוב		
הקשיב		
23 כי חטאת - קסם מרני וארי וחרפים הפצר	23.	23. Ἄμαρτια μαντικής παραπαρασμός. . . .
25 נא	25.	25.
26 מאסדה	26.	26.
וימאסך		
27 בכנף	27.	27.
מעיל		Ἐνδύματος αὐτοῦ.
28 לרעד	28.	28. Ἐταίρω σου.
29 וגם נצח ישראל לא ישקר ודא ינחם	29.	29
להנחם		Μεταμεληθῆναι.
32 אגג מעדנת	32.	32. Ἀγὰγ ἀπὸ τροφῆρας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Initium anathematis ad immolandum.	21. Primitias eorum quæ cæsa sunt, ut immolet	21. Capitulum.
22. Numquid voluntas Domino in holocaustis?	22. Numquid vult Dominus holocausta?	22.
Audire præ sacrificio bonum.	Melior est enim obedientia, quam victimæ.	
Intendere.	Auscultare.	
23. Quia peccatum divinationis rebellio, et mendacium et Theraphim transgredi.	23. Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: et quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.	23. Peccatum vaticinationis, irritatio...
25. Nunc.	25. Quæso.	25.
26. Reprobasti.	26. Projecisti.	26.
Projecit te.	Projecit te.	
27. In alam.	27. Summitatem.	27.
Pallii ejus.	Pallii ejus.	Indumenti ejus.
28. Socio tuo.	28. Socio tuo.	28. Socio tuo.
29. Et etiam victoria Israel, non mentietur, et non pœnitabit eum.	29. Porro triumphator in Israel non parcat, et pœnitudine non flectetur.	29.
Ad pœnitendum.	Ut agat pœnitentiam.	Ad pœnitendum.
32. Agag delicate.	32. Agag pinguissimus et tremens.	32. Agag a vo'uptate.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 21. 21. Τὰ πρῶτα τοῦ ἐξολοθρευμά-
τος θύσαι. Ἄλλος, τὰ πρῶτα τοῦ
ἀναθέματος τοῦ θύσαι. Οἱ λοιποὶ,
ἀπαρχὴν τοῦ ἀναθέματος.
- 22. Μὴ θέλει; 22. 22. Εἰ θελήσῃ τῷ Κυρίῳ ὀλο-
καυτώματα; Ἄλλος, οὐ θέλει ὁ
Κύριος ὀλοκαυτώσεις.
- 23. Ὅτι ἁμαρτία τῆς μαντείας 23. 23. Ὅτι ἁμαρτία οἰωνισμὰ ἐστίν,
ἐὸ προσερίζειν, ἣ δὲ ἀνομία τῶν
ιδῶλων τὸ ἀπειθεῖν. 23. 23. Ὅτι ἁμαρτία οἰωνισμὰ ἐστίν,
ὀδύνην καὶ πόνους Θεραφὶν ἐπάγου-
σιν. Ἄλλος, οἰωνισμὰ ἐστὶ παρα-
πικρασμὸς, ἀδικία καὶ Θεραφὶν
ὀδύνην καὶ πόνους ἐπάγουσιν.
- 25. Ἄξιῳ. 25. 25. Δῆ.
- 26. 26. Ἐξουθενώσας.
- 27. Τοῦ ἄκρου τοῦ κρασπέδου. 27. 27. Ἀπεβάλετό σε.
- 28. Ἐταίρω σου. 28. 28. Τοῦ πτερυγίου.
- 29. 29. 29. Διπλοῖδος αὐτοῦ.
- 30. 30. 30. Τῷ πλησίον σου.
- 31. 31. 31. Καὶ διαιρεθῆσεται Ἰσραὴλ
εἰς δύο, καὶ οὐκ ἀποστρέψει, οὐδὲ
μετανοήσει. Ἄλλος, σχισθῆσεται,
καὶ οὐκ ἐπιστρέψει, οὐδὲ μετανοή-
σει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ. Ἄλλος,
οὐ ψεύσεται, καὶ οὐ μεταμεληθήσε-
ται.

Μετανοῆσαι

- 32. Ἀγὰγ τρέμω. 32. 32. Ἀγὰγ τρέμων. Ἄλλος, Ἄ-
γὰγ ἐξ Ἀναθῶθ τρέμων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 21. 21. 21. Prima exterminationis ad
sacrificandum. *Alius*, prima ana-
thematis ad immolandum. *Reliqui*,
primitias anathematis.
- 22. Num vult? 22. 22. Si voluntas Domino holo-
causta? *Alius*, non vult Dominus
holocausta.
- 23. Quia peccatum vaticinatio-
nis contendere, iniquitas vero
idolorum immorigerum esse. 23. 23. Quoniam peccatum augurium
inducunt. *Alius*, augurium est
irritatio: injustitia et Theraphin
dolorem et labores inducunt.
- 25. Quæso. 25. 25. Utique.
- 26. Spernet te. 26. 26. Sprevisi.
- 27. Summitatem fimbriae. 27. 27. Abjecit te.
- 28. Socio tuo. 28. 28. Pinnulam.
- 29. 29. 29. Diploidis ejus.
- 30. 30. 30. Proximo tuo.
- 31. 31. 31. Et dividetur Israel in duo:
et non averiet, neque poenitebit.
Alius, scindetur et non convertet
se, neque poenitebit sanctus Israel.
Alius, non mentietur neque poeni-
tebit eum.
- 32. Agag delicatus. 32. 32. Ad poenitendum.
- 32. Agag tremens. *Alius*, Agag
ex Anathoth tremens. 32. 32. Ut revocetur.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	AKYAAΣ.
אבך יהי 33	33.	33.
יהי 34 גבעת	Ouisasaeif. 34.	Διέσπασεν. 34. Εἰς τὸν βουνόν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
33. Mater tua. Et scindere fecit.	33. Mater tua, et in frusta concidit.	33.
Et scindere fecit.	Et in frusta concidit.	Discepsit.
34. In Gabaa.	34. In Gabaa.	34. In collem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, στρατιῶν. Coislin. alter.
 Ibid. Ἀ., ἐπεσεψάμην. Ita Reg. et Coislin. alter.
 Ibid. Σ., ἐπέθετο etc. Coislin. alter.
 V. 4. Ἄλλος, ἄρμασιν. Hæc et sequentes versus quarti lectiones ex eodem Coislin. Pro ἄρμασιν legendum omnino videtur ἄρναςιν, agnis; Vulgata enim habet, quasi agnos. [Et vox Hebraica אֵשׁ בְּאֵשׁ in agnis significat, ut vertit Chaldaice Jonathan. Nimirum singuli adducebant agnum, et ex agnorum numero noscebatur numerus militum: non enim licebat populum viritim numerare, consule II Reg. xxiv, 40 sq. Drach.]
 V. 5. Ἄλλος, ἐνὶ δρυσεύ. Reg.
 Ibid. Ἄλλος, ἐν τῇ φάραγγι. Reg. et Coislin. alter.
 V. 6. Ἄλλος, τοῦ Ἀμαλήκ etc. Reg.
 Ibid. Ἀ., συνεύρω σε. Reg. et Coislin. alter.
 Ibid. Ἀ., καὶ ἀπέστη. Reg. Coislin. habet: οἱ λοιποὶ, ἀπέστη.
 V. 8. Οἱ λοιποὶ, ἀνεθεμάτισεν. Ex eodem Coisl.

V. 9. Ἄλλος, ἀναθεμάτισσι. Ita Reg. et Coisl. alter, sine interpretis nomine. Sic vocem אֵשׁ אֵשׁ אֵשׁ vertunt alibi Aquila et Theodotio.
 Ibid. Ἀ., τεταπεινωμένον etc. Has interpretationes ex Regio codice mutuamur. Coislin. alter habet, Ἀ., τεταγμένον, minus recte, et Θ., ἐξουθενωμένον.
 V. 11. Σ., μετεμελήθη etc. Idem Coislin.
 Ibid. Θ., παρακέκλημαι. Sic legitur in edit. τῶν Ὁ Romana.
 Ibid. Ἀ., ἀπὸ δπισθέν μου. Σ., ἀκολουθεῖν μοι. Idem Coislin., hoc modo: Ἀ., τὸ ἔσω, quod ad marginem positum significat Aquilam ita habere, ut legitur in textu τῶν Ὁ.
 Ibid. Σ., ἐλυπήθη, et Σ., Θ., ὄργισεν. Idem Coisl. qui binas, ut vides, Symmachi interpretationes exhibet, quod et infra in Aquila non semel observatur. Qua de re, nimirum de duabus utriusque editionibus, fuse in Præliminaribus.

CAPUT XVI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אבך יהי 1	1.	1. Ἀπεδοκίμασα αὐτόν.
בזבח 3	3.	3.
ויהרדד 4	4.	4. Ἐξεπλάγησαν.
לקראתה		
כי ו לא אשר יראה האדם 7	7.	7.
ג ויעבר ישו שכה ויאמר גם-בזה	9.	9.
לא בחר יודה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Reprobavi eum	1. Projecerim eum.	1. Reprobavi eum.
3. Ad victimam.	3. Ad victimam.	3.
4. Et contremuerunt.	4. Admirati sunt.	4. Attoniti sunt.
In occursum ejus.	Occurrentes ei.	
7. Quia non quod videbit homo.	7. Nec juxta intuitum hominis ego judico.	7.
9. Et transire fecit Isai Samma. Et dixit: Etiam in hoc non elegit Dominus.	9. Adduxit autem Isai Samma, de quo ait: Etiam hunc non elegit Dominus.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33.	33. Ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἔσφαξεν. Ἄλλος, ἡ μήτηρ σου υἱοῦ Σασίφ.	33.
Διέσπασεν.	Ἐσφαξεν.	Ἐβασάνισεν.
34.	34. Εἰς Γαβαά.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33.	33. Mater tua. Et jugulavit. <i>Alius</i> , mater tua filii Sasiph.	33.
Discerpsit.	Jugulavit.	Cruciavit.
34.	34. In Gabaa.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. I Regum.

V. 15. Ἄ., ἐκύρωσα. Reg. Coislín. alter habet, Σ., ἐκύρωσα.
 V. 15. Ἄ., ὦν ἐφείσατο. Reg. et Coislín. alter.
 V. 16. Ἄ., ἀφες. Σ., ἔασον. Idem Coislín.
 V. 21. Ἄ., κεφάλαιον. *Oi loipoi*, ἀπαρχὴν τοῦ etc. Coislín. idem. Ἄλλος, τὰ πρῶτα τοῦ ἀναθέματος τοῦ θύσαι. Reg.
 V. 22. Σ., μὴ θέλει. Coislín. 2. Ἄλλος, οὐ θέλει ὁ Κύριος etc. Reg.
 Ibid. Ἄλλος, ἀκοή ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν. Reg.
 Ibid. Ἄλλος, τὸ προσέχειν. Reg. et Coisl. alter.
 V. 23. Has lectiones mutuamur ex codice Reg. pleniores et emendatiores, quam apud Drusium.
 Adjicitur hæc nota : Τὸ δὲ *θεραψίμ*, ὁ Ἄ., *θεραψίαν* καὶ *ἀνθυφαίρεσιν* ἐρμηνεύει. Ἄλλος, ἐπιτήρησιν. I. e. « Illud autem, *Theraphim*, Aquila, *altum* et *subtractionem* interpretatus est : *Alius*, *observationem*. » Illud autem, Ἄ., *θεραψίαν* καὶ *ἀνθυφαίρεσιν*, suspectum mihi est.
 V. 25. Σ., ἀξιώ. Coislín. 2.

V. 26. Θ., ἀπώσω. Idem.
 Ibid. Σ., ἐξουδενώσει σε. Idem. Et sic Ο΄ in edit. Rom.
 V. 27. Σ., τοῦ ἀκρου τοῦ κρασπέδου. Reg. et Coislín. alter.
 Ibid. Ἄ., ἐνδύματος etc. Idem Coislín.
 V. 28. Ἄ., Σ., ἐταίρω σου Coislín. 2.
 V. 29. Ἄλλος, σχισθήσεται, καὶ οὐκ ἐπιστρέφει etc. Reg. Ἄλλος, οὐ ψεύσεται etc. Coislín. 2.
 V. 32. Ἄ., Ἀγάγ ἀπὸ τρυφερίας etc. Ex cod. Reg. et Coislín. altero. Illud autem, ἐξ ἀναθῶθ, mendose positum esse videtur pro Ἀδανῶθ, ex voce Hebraica רצת [et צ, formativa præfixa. DRACIN.]
 V. 33. Ἄλλος, ἡ μήτηρ σου υἱοῦ Σασίφ. Reg. mendose pro οὐ:σασσίφ. Est lectio vocis Hebraicæ ηρωη Græcis litteris expressæ.
 Ibid. Ἄ., Σ., διέσπασεν. Θ., ἐβασάνισεν. Coisl. 2.
 V. 34. Ἄ., εἰς τὸν βουνόν. Reg. Hieron. *De locis Hebraicis* et supra, cap. xi, ex Theodoro.

CAPUT XVI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

1.	1. Ἐρουσενωκα αὐτόν. Ἄλλος, ἀπώσμαι αὐτόν.	1.
3.	3. Εἰς τὴν θυσίαν.	3. Εἰς τὴν θυσίαν.
4. Ἐξεπλάγησαν. Ἀπαντήσαντες αὐτῷ.	4. Ἐξέστησαν. Τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ.	4.
7.	7. Ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέπεται ἀνθρώπος, δέχεται ὁ Θεός. Ἄλλος, ὅτι οὐχ ὡς ἄν ἴδῃ ἀνθρώπος, οὕτως δέχεται ὁ Θεός.	7.
9.	9. Καὶ παρήγαγεν ὁ Ἰεσσαὶ τὸν Σαμά· καὶ ἐν τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο. Ἄλλος, καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὴν Σαμαά· καὶ εἶπεν, οὐδὲ ἐν τούτῳ ἐξελέξατο Κύριος.	9.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Sprevi eum. <i>Alius</i> , rejeci eum.	1.
3.	3. In sacrificium.	3. In sacrificium.
4. Attoniti sunt. Cum occurrerent ei.	4. Expaverunt. Occursu ejus.	4.
7.	7. Quoniam non sicut inspiciet homo, videbit Deus. <i>Alius</i> , quia non sicut videbit homo, videbit Deus.	7.
9.	9. Et produxit Jessai Sama : et in hoc non elegit. <i>Alius</i> , et produxit Jessai Samaa : et dixit, neque in hoc elegit Dominus.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
החכר 11	11	11.
הנהל 13	13.	13. Ἐνηυλισθη.
הנהל 14	14.	14. Ἐθάμβει.
הנהל 16	16.	16.
בנדר		Ψαλτηριον.
מיסוב 17	17.	17.
נשא כלים 21	21.	21.
רחק אליהם 23	23.	23.
אדדכבד		Κιθαραν.
רחק		
וכדב ה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Suntne consummati ?	11. Numquid jam completi sunt ?	11.
13. Et prosperavit.	13. Directus est.	13. Inhabitavit.
14. Et terruit eum.	14. Exagitabat eum.	14. Auonitum faciebat.
16. Dominus noster.	16. Dominus noster.	16.
In cinyra.	Cithara.	Psalterium.
17. Bene scientem.	17. Bene psallentem.	17.
21. Ferens vasa.	21. Armiger.	21.
23. Spiritus Dei.	23. Spiritus Domini malus.	23.
Cinyram.	Citharam.	Citharam.
Et erat respiratio.	Refocillabatur.	
Et bene erat ei.	Leuius habebat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. I Regum.

- V. 1. 'A., ἀπεδοκίμασα αὐτόν. Coislin. alter. Ἄλλος, ἀπώσμαι αὐτόν. Reg.
 V. 3. Ο', θ., εἰς τὴν θυσίαν. Reg.
 V. 4. 'A., Σ., ἐξεπλάγησαν. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., ἀπαντήσαντες αὐτῷ. Coislin. 2.
 V. 7. Ἄλλος, ὅτι οὐχ ὡς ἂν ἴδῃ ἄνθρωπος etc. Reg. Illud autem, εἴσεται ὁ Θεός, videbit Deus, ab omnibus adjicitur, quia licet non exprimatur in Hebræo, subintelligitur tamen.
 V. 9. Ἄλλος, καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμά etc. Reg.
 V. 11. Ἄλλος, ἐτελειώθησαν. Coislin. 2.
 V. 13. 'A., ἐνηυλισθη etc. Idem.
 V. 14. 'A., ἐθάμβει. Coislin. alter. Σ., συνείχεν

CAPUT XVII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
באם דמים 1	1.	1. Ἐν πέρατι Δομείμ.
בנעם דמא 2	2.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός
הנהל 3	3.	3. Ὁ μεσάζων.
ש 4	4.	4.
פ קשרים	5.	5. Φολιδωτόν.
כרית 7	7.	7. Ὡσεὶ ἀντίον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In fine Dammim.	1. In finibus Dommim.	1. In fine Domim.
2. In valle Ela.	2. In vallem terebinthi.	2. In valle quercus.
3. Et vallis.	3. Vallis.	3. medians.
4. Sex.	4. Sex.	4.
5. Squamarum.	5. Squamata.	5. Squamatam.
7. Sicut liciatorium.	7. Sicut liciatorjum.	7. Sicut malus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Ἐκλελοίπασιν: Ἄλλος, ἐτελειώθησαν;	11.
15. Ὁρμησεν.	15. Ἐφήλατο.	15. Ἐπέφανεν.
14. Συνεΐχεν αὐτόν.	14. Ἐπνιγεν αὐτόν.	14.
16. Κύριε ἡμῶν.	16. ✕ Κύριε ἡμῶν.	16.
Κιθάρα.	Ἐν κινύρα	Κιθάρα.
17. Καλῶς.	17. Ὁρθῶς.	17. Ἀγαθῶς.
21. Ὀπλοφόρος.	21. Αἴρων τὰ σκεύη.	21.
23.	23. Πνεῦμα πονηρόν. <i>Oi λοιποί,</i> πνεῦμα Θεοῦ.	23.
	Κινύραν.	Ψαλτήριον.
Καὶ εὐφορος ἐγένετο.	Καὶ ἀνάψυχεν.	Καὶ ἀνέπνεεν.
ΣΥΜΜΑΧΙΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Defeceruntne? <i>Alius, suntne consummati?</i>	11.
15. Irruit.	15. Insiliit.	15. Adventit.
14. Occupavit eum.	14. Suffocavit eum.	14.
16. Domine noster.	16. ✕ Domine noster.	16.
Cithara.	In cinyra.	Cithara.
17. Pulcre.	17. Recte.	17. Bene.
21. Armiger.	21. Ferens vasa.	21.
23.	23. Spiritus malus. <i>Reliqui,</i> spiritus Dei.	23.
	Cinyram.	Psalterium.
	Et refrigerabat.	Et respirabat.
Et levius habebat.	Et bene erat ei.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. I Regum.

αὐτόν. Sic Reg.

V. 16. Σ., κύριε ἡμῶν. Coislin. alter.

Ibid. Ἀ., ψαλτήριον etc. Idem.

V. 17. Σ., καλῶς. Θ., ἀγαθῶς. Coislin. 2.

V. 21. Σ., ὀπλοφόρος. Idem.

V. 23. *Oi λοιποί,* πνεῦμα Θεοῦ. Idem.

Ibid. Ἀ., κιθάραν. Θ., ψαλτήριον. Coislin. alter, sive 2.

Ibid. Θ., καὶ ἀνέπνεεν. Coislin. 2 atque etiam Reg., sed sine interpretis nomine.

Ibid. Σ., καὶ εὐφορος ἐγένετο. Reg. et Coislin. alter, qui habet ἐγένετο.

CAPUT XVII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐφερμέν. Ἄλλος, ἐν Ἄφες Δομμίν.	1.
2. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλά.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τρεβίνθου. Ἄλλος, ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοί.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
3.	3. Ὁ αὐλών. <i>Oi λοιποί,</i> ἡ φάραγξ.	3.
4. Ἐξ.	4. Πέντε (Coislin.). Τεσσάρων (ed. Rom.). <i>Oi λοιποί,</i> ἕξ.	4.
5. Ἀσπιδωτόν.	5. Ἄλυσιδωτόν.	5. Ἀσπιδωτόν.
7. Ὡσεὶ ἰστός.	7. Ὡσεὶ μέσακλον. Ἄλλος, μέσσυλον. Ἄλλος, μέσακνον.	7. Ὡσεὶ ἀντίον.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Ephermen. <i>Alius,</i> in Aphes Dommin.	1.
2. In valle Hela.	2. In vallem terebinthi. <i>Alius,</i> in valle ipsi.	2. In valle quercus.
3.	3. Vallis. <i>Reliqui,</i> id.	3.
4. Sex.	4. Quinque (Coislin.). Quatuor (edit. Rom.). <i>Reliqui,</i> sex.	4.
5. Scutatam.	5. Hamatam.	5. Scutatam.
7. Sicut velum.	7. Sicut liciatorium. <i>Alius,</i> medianum. <i>Alius,</i> id. alio verbo.	7. Sicut malus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ולהבת הנית שקלים ברזל 8 מלהמה עבדים וירד אלי 9 אם-יוכל להגהם אתי	8. 9. 10.	Καὶ ἡ φλόξ δόρατος. Σικλων στατήρων. 8. 9. 10.
היום הזה יחד 12 ודוד בן-איש אפרתי הזה מבית להם יהודה ושבו ישי וד שמנה בנים והאיש בימי שאול זקן בא באנשים	12.	Ἵμοῦ. 12.
15 וילטו שלשת בני-ישי הגדלים	13.	15.
18 ואת-דערבתם תקח	18.	18. Καὶ τὸ ἐσουδά (i. ἐρουδά) αὐτῶν λήψη. Ἄλλως, καὶ τὴν σύμ- μειν αὐτῶν λήψη. 19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
19 בעמק האלה	19.	19.
20 המעגלה	20.	20.
המערכה		
30 אל-בול אדר	30.	30.
35 ויצאהי	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et flamma lanceæ. Siclorum ferri. 8. Bellum. Servi. Et descendat ad me. 9. Si quiverit pugnare mecum. 10. Exprobravi.	Ipsum autem ferrum hastæ ejus. Siclos ferri. 8. Prælium. Servi. Ad singulare certamen. 9. Si quiverit pugnare mecum. 10. Exprobravi.	Et flamma hastæ. Siclorum staterarum 8. 9. 10.
Die hac. Pariter. 12. Et David filius viri Ephra- thæi hujus de Bethlehem Juda, et nomen ejus Isai. Et illi octo filii. Et vir in diebus Saul senex, ve- nens inter homines.	Hodie. Singulare certamen. 12. David autem erat filius viri Ephrathæi, de quo supra dictum est, de Bethlehem Juda, cui no- men erat Isai qui habebat octo filios, et erat vir in diebus Saul senex, et grandævus inter viros.	Pariter. 12.
13. Abieruntque tres filii Isai majores.	13. Abierunt autem tres filii ejus majores.	13.
18. Et pignus eorum accipies.	18. Et cum quibus ordinati sunt disce.	18. Et eruba eorum accipies. Aliter, et commixtionem eorum accipies.
19. In valle Ela.	19. In valle terebinth'	19. In valle quercus.
20. In vallum.	20. Ad locum Magala.	20.
Ad ordinem.	In pugnam.	
30. Ad contra alterum.	30. Ad alium	30.
35. Et egrediebar.	35. Egrediebar.	35.

- Αιχμή.
8.
Εἰς τὸ μονομαχῆσαι.
9. Περιγένηται μου.
10.
Σήμερον.
12.
13.
18. Καὶ τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψῃ.
19. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλά.
20.
30.
35.

SYMMACHUS.

- Cuspis.
8.
Ad singulare certamen.
9. Vicerit me.
10.
Hodie.
12.
13.
18. Et mercedem eorum accipies.
19. In valle Heia.
20.
30.
35.

- Καὶ ἡ λόγχη.
Σίκλων σιδήρου.
8. Πολέμῳ. *Οἱ λοιποὶ*, πόλεμον.
Ἑβραῖοι. Οἱ λοιποὶ, δοῦλοι.
Καὶ καταθήτω.
9. Ἐὰν δυνήθῃ πολεμῆσαι πρὸς με.
10. Ὠνειδισα. *Ἄλλος*, ἐξευτέλισα. *Ἄλλος*, ὕβρισα.
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
Ἀμφότεροι.
12. *Vacat.* *Ἄλλος*, καὶ ἦν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου. Οὗτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσι.
13. *Vacat.* *Ἄλλος*, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες.
18. Καὶ ὅσα ἂν χρήζωσι γνώσῃ.
19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερσίνθου.
20. Ἐἰς τὴν στρογγύλωσιν. *Ἄλλος*, εἰς τὴν παρεμβολήν.
Εἰς τὴν παράταξιν. *Ἄλλος*, εἰς τὸν πόλεμον.
30. Εἰς ἐναντίον ἐτέρου. *Ἄλλος*, εἰς μέρος ἕτερον.
35. Καὶ ἐξεπορεύομην. *Ἄλλος*, ἐξηρχόμεν.

LXX INTERPRETES.

- Et lancea.
Siclorum ferri.
8. Bello. *Reliqui*, bellum.
Hebraei. Reliqui, servi.
Et descendat.
9. Si quiverit pugnare mecum.
10. Exprobravi. *Alius*, vilipendi.
Alius, contumelia affeci.
In die hac.
Ambo.
12. *Vacat. Alius*, et erat David filius viri Ephrathæi. Hic de Bethlehem Juda, et nomen ipsi Jessæ: et ipsi octo filii. Et vir in diebus Saul senex, qui processerat in viris.
13. *Vacat. Alius*, abieruntque tres filii Jessæ majores.
18. Et quæcumque ipsis opus fuerint cognosces.
19. In valle terebinthi.
20. In vallum. *Alius*, in castra.
In aciem. *Alius*, in bellum.
30. In adversum alterius. *Alius*, in partem alteram.
35. Et egrediebar, *Alius*, exhibam.

- Καὶ ἡ φλὸξ δόρατος.
8.
9
10.
Ἄμα.
12.
15.
18. Καὶ ὁ ἐὰν χρήζουσι γνώσῃ.
19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
20.
30.
35.

THEODOTIO.

- Et flamma hastæ.
8.
9.
10.
Simul.
12.
13.
18. Et quodcumque opus erit eis cognosces.
19. In valle quercus.
20.
30.
35.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
בזקני		
37 מיד	37.	37.
38 מדין	38.	38. Ἐνδύτην αὐτοῦ.
39 ויחגר	39.	39.
מעל למדין האל ללכת כי לא-נסה		
ני לא נסיתי		
ויסרם		
40 מן-הנהל	40.	40.
בכלי		Ἐν τῷ ἀναλεκτηρίῳ.
42 ויבחו	42.	42.
43 הכלב	43.	43.
ויקלע		
46 פגר	46.	46.
50 ויחזק דוד מן-הפלישתים בקלע	50.	50.
באבן ויך את-הפלישתים ויבחוהו וחרב אין בידוהו		
53 מולק	53.	53.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
In barbam ejus.	Mentum eorum.	
37. De manu.	37. De manu.	37.
38. Vestibus suis.	38. Vestimentis suis.	38. Indumentum suum.
39. Et cinxit.	39. Accinctus ergo.	39
Desuper vestes suas, et voluit ire, quia non expertus erat.	Super vestem suam, cœpit tentare si armatus posset incedere: non enim habebat consuetudinem.	
Quia non periculum feci.	Quia non usum habeo.	
Et removit ea.	Et deposuit ea.	
40. De torrente.	40. De torrente.	40.
In vase.	In pera.	In collectoria.
42. Et despexit eum.	42. Despexit.	42.
43. Numquid canis?	43. Numquid canis?	43.
Et maledixit.	Maledixit.	
46. Cadaver.	46. Cadavera.	46.
50. Et prevaluit David præ Philisthæo in funda et in lapide. Et percussit Philisthæum, et interfecit eum: et gladius non in manu David.	50. Prævaluitque David adversum Philisthæum in funda et lapide, percussumque Philisthæum interfecit, cumque gladium non haberet in manu David.	50.
53. A persequendo.	53. Postquam persecuti fuerant.	55.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Τοῦ φάρυγγος αὐτοῦ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τοῦ πώγωνος αὐτοῦ.	
37.	37. Ἐκ χειρὸς.	37. Ἐκ στόματος.
38.	38. Μανθῦαν.	38.
39.	39. Καὶ ἔζωσε. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , καὶ ἐνέδυσεν.	39.
	Ἐπάνω τοῦ μανθῦου αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας ἀπαξ καὶ δις. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ θώρακος αὐτοῦ. Καὶ ἐχώλαιεν Δαυὶδ ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς ἀπαξ καὶ δις, ὅτι ἀπειρος ἦν.	
	Ὅτι οὐ πεπείραμαι. Ἄλλος, ἀγύμναστος γάρ εἰμι.	
	Καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτά. Ἄλλος, καὶ περιελατο αὐτά.	
40. Ἐκ τῆς φάραγγος. Ἐν τῇ πύρρᾳ.	40. Ἐκ τοῦ χειμάρρου.	40. Ἐκ τῆς φάραγγος.
42.	Καδίω. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐν σκεύει.	42.
43.	42. Ἐξητίμασεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐξουδένωσεν.	42.
	43. Ὡσεὶ κύων; Ἄλλος, μὴ κύων;	43.
Ἐλοιδῶρει.	Κατηράσατο.	
46. Σώματα.	46. Κῶλα.	46.
50.	50. ✕ Καὶ ἐκραταύθη Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῆ σφενδόνη καὶ τῷ λίθῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. Καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυὶδ.	50.
53. Ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ.	53. Ἐκκλίνοντες.	53.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Guttur ejus. <i>Reliqui</i> , barbam ejus.	
37.	37. De manu.	37. De ore.
38.	38. Vestimentum.	38.
39.	39. Et cinxit. <i>Reliqui</i> , et induit.	39.
Et claudicabat, imperitus cum esset.	Super vestimentum suum; et laboravit cum ambulasset semel et bis. <i>Alius</i> , supra thoracem suum; et claudicabat David in ambulando in ipsis semel et bis, quia inexpertus erat.	
	Quia non usum habeo. <i>Alius</i> , inexpertus enim sum.	
	Et auferunt ea. <i>Alius</i> , et circum-abstulit ea.	
40. De valle. In pera.	40. De torrente. In pera. <i>Reliqui</i> , in vase.	40. De valle.
42.	42. Contempsit. <i>Reliqui</i> , despectit.	42.
43.	43. Tanquam canis? <i>Alius</i> , numquid canis?	43.
Convitiatus est.	Maledixit.	
46. Corpora	46. Membra.	46.
50.	50. ✕ Et corroboratus est David super alienigenam funda ✕ et lapide in die illa, et percussit alienigenam, et occidit eum, ✕ et gladius non erat in manu ✕ David.	50.
53. Ab insecutione.	53. Declinantes.	53.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
טשי		
טדין 54	54.	54.
VERSIO HEBRAICI TEXT. Et diripuerunt.	VULGATA LATINA. Invaserunt.	AQUILA.
54. Vasa ejus.	54. Arma ejus.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Regum.

V. 1. 'A., ἐν πέρατι Δομεῖμ. Sic Euseb. *De locis Hebraicis*. Ἀφῆς Δομεῖμ, ἐνθα ἐπολέμει Σαοῦλ, ἐν πέρατι Δομεῖμ. Ubi Hieronymus: *Aphes Dommim ubi dimicavit Saul: pro quo Aquila interpretatus est, in finibus Dommim*. Lectio Ἀφῆσδομεῖμ, videtur esse Theodotionis. Illud vero τῶν Ὁ, ἐφερμέν, vitiatum est.

V. 2. 'A., Θ., ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός. Vide Eusebium *De locis Hebraicis* ad vocem Ἠλά. Σ., ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλά. Drusius. Ἄλλ., ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοῦ. Qui sic transtulit תין, habuit pro αὐτοῦ, quæ est hujus vocis frequens significatio. Et sic edit. Rom.

V. 3. 'A., ὁ μεσάζων etc. Coislin. 2.

V. 4. Σ. et οἱ λοιποὶ, ἕξ etc. Idem.

V. 5. 'A., φολιδωτόν. Σ., Θ., ἀπιδωτόν. Coislin. alter. Reg. vero postremam uni Symmacho tribuit.

V. 7. 'A., Θ., ὡσεὶ ἀντίον. Σ., ὡσεὶ ἰστός etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.

Ibid. 'A., Θ., καὶ ἡ φλῆξ δόρατος etc. Idem.

Ibid. 'A., σίκλων στατήρων. Coislin. 2. Suspicio esse mendum pro στατήρων σιδηρών.

V. 8 et 9. Lectiones affert idem Coislin.

V. 10. Ἄλλ., ἐξευτέλισα. Reg. Ἄλλ., ὑβρισα. Coislin. 2.

Ibid. Σ., σήμερον. Coislin. 2.

Ibid. 'A., ὁμοῦ. Θ., ἄμα. Idem.

V. 12. Ἄλλ., καὶ ἦν Δαυὶδ υἱός etc. Hæc et versus 13 verba ex cod. Reg. desumpta sunt. Hic autem deficient LXX in Romana editione usque ad versum 32. quæ in codice Alexandrino, et alia, ut videtur, editione suppletur, et a Chrysostomo afferuntur in Hom. de David et Saul. In eodem Alexandrino codice habentur cætera versus 12 et 13, quæ afferimus.

V. 18. 'A., καὶ τὸ ἔσουδά, sive melius, τὸ ἐρουδά αὐτῶν λήψη. Reg. ex Chrysostomo; lectionem vero Symmachi affert Theodoretus. Coislinianus vero alter hæc habet, Ἰωάννου ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἡσαῖαν. Ἰασοῦδ τῇ Ἑβραίων γλώττῃ ἡ ἀναστροφή λέγεται, καὶ ἡ διαγωγή. Διὰ τοῦτο Ἰεσσαὶ πέμπων τὸν Δαυὶδ ἔλεγεν, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη· τούτέστι τὴν ἀναστροφήν αὐτῶν ἀπαγγελεῖς μοι, καὶ τί διαγούσι πράττοντες. Οἱ Ὁ, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσι γνώση. Θ., καὶ ὁ ἂν χρήζουσι γνώση. Ἄ., καὶ τὴν σύμμιξιν αὐτῶν λήψη. Σ., καὶ τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψη. Διόδωρος, καὶ τὸ ἔσουδ αὐτῶν λήψη. Θεοδώρητος, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη. Ἰωάννης, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη· ὁ δὲ Σύμμαχος, τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη, ἠρμήνευσεν, ὅσα χρήζωσι γνώση.

CAPUT XVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
טשפ 1	1.	1. Κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
חלה הבה 6	6.	6.
חנה באד וירע בענין 8	8.	8.
לשאל עמו וסנהם 12	12.	12.
טש 14	14.	14. Ἐπιστήμων.
ויגר 15	15.	15. Ὑπεστέλλετο.
טשי 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Sicut animam suam.	1. Quasi animam suam.	1. Secundum animam suam.
6. Chori.	6. Choros ducentes.	6.
8. Et iratus est Saul valde, et malum fuit in oculis suis.	8. Iratus est autem Saul nimis, et displicuit in oculis ejus sermo.	8.
12. Quia erat Dominus cum eo, et a Saul recesserat.	12. Eo quod Dominus esset cum eo, et a se recessisset.	12.
14. Intelligens.	14. Prudenter agebat.	14. Sciens.
15. Et timuit.	15. Cœpit cavere.	15. Angebatur.
20. Rectum fuit.	20. Placuit.	20.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

Κατεπάτουν. Ἄλλος, προενό-
μευσαν. Οἱ λοιποὶ, διήρπασαν.

54. Τὰ ὄπλα αὐτοῦ.

54. Τὰ σκευὴ αὐτοῦ.

54.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

[THEODOTIO.

Conculcabant. *Alius*, diripue-
runt. *Reliqui*, *id*.

54. Arma ejus.

54. Vasa ejus.

54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Regum.

V. 16. Vide ad versum 2.

V. 20. Εἰς τὴν τρογγύλωσιν. Hæc deficiunt in
LXX editionis Rom. Sed habentur in codice Reg.
qui ad marginem aliam interpretationem affert,
nempe εἰς τὴν παρεμβολήν.

Ibid. Εἰς τὴν παράταξιν. Sic Reg. in textu, ad
marg. vero, εἰς τὸν πόλεμον.

V. 30. Ἄλλ., εἰς μέρος ἕτερον. Idem.

V. 35. Ἄλλ., ἐξηρχόμην. Reg.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, τοῦ πάγωνος αὐτοῦ. Coislin. 2.

V. 37. Θ., ἐκ στέματος. Coislin. 2.

V. 38. Ἄ., ἐνδύτην αὐτοῦ. Reg. et Coislin. Ο΄,
μανδύαν. Hic vero Procopius ait, εἶδος ἐπεστρίδος·
οἶμαι δὲ ἀρκαδικὴν εἶναι, ἣ τὸ παρὰ τῶν πολλῶν
μάντιον λεγόμενον. Οἱ μὲν Ο΄ διερδωγότα φασὶ τὰ
ῥμάτια τοῦ τὴν ἀναίρεσιν τῶν Ἑλλ. παίδων μηνύσαν-
τος· ὁ δὲ Ἀκύλας, τὸν μανδύαν ἐξίδωκεν, καὶ ὁ τῶν
Ἀμανιτῶν βασιλεὺς τῶν Δαυὶδ πρεσβέων ἀνεῖλε τῶν
μανδύων τὸ ἥμισυ, ἕως τῆς ἀναβολῆς τῶν ἰσχυῶν
αὐτῶν. I. e. Genus est vestis. Existimo autem vel
arcadicam esse, vel quam vulgo *mantion* appellant.
Septuaginta vero dicunt, *vestimenta* illius, qui
nuntiavit cædem filiorum Heli, discissa fuisse. Ubi
Aquila, *mandyan*, reddidit. Rex item Ammonita-
rum præcidit dimidium *mandyorum*, legatis Davi-

dis usque ad tegumentum natium [ipsorum.]·
Theodoretus vero ait : Ἄκ., μανδύαν διερδωγμένον,
quæ vitiosa videntur.

V. 39. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐνέδυσεν. Reg.

Ibid. Σ., καὶ ἐσκαζεν etc. Coislin. 2. Ἄλλ.,
ἐπάνω τοῦ θώρακος etc. Idem.

Ibid. Ἄλλ., ἀγύμναστος γάρ εἰμι. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλ., καὶ περιελάτο αὐτὰ. Reg.

V. 40. Σ., Θ., ἐκ τῆς φάραγγος. Coislin. 2.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐν σκευῇ etc. Has omnes lectio-
nes effert idem Coislin.

V. 42. Οἱ λοιποὶ, ἐξουδένωσεν. Idem.

V. 43. Ἄλλ., μὴ κύων. Reg.

Ibid. Σ., ἐλοιδορεῖ. Coislin. 2.

V. 46. Σ., σώματα. Idem.

V. 50. Καὶ ἐκραταιώθη etc. Coislin. cum asteri-
scis, pene similia habet cod. Alexandrinus. Ibi
vero LXX deficiunt. Complut. habet ἐκραταίωσε,
adjicitque post ἐθανάτωσεν αὐτόν, hæc verba, καὶ
ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυὶδ.

V. 53. Σ., ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ. Coislin. 2.

Ibid. Κατεπάτουν. Sic Reg. in textu : in margine
vero, προενόμευσαν.

V. 54. Σ., τὰ ὄπλα αὐτοῦ. Ita Reg.

CAPUT XVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. <i>Vocat.</i> Ἄλλος, ψυχὴν ἀγαπῶν τοσοῦτον.	1.
6.	6. ✕ Χορεύουσαι. Ἄλλος, παι- ζουσαι.	6.
8.	8. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαούλ. Ἄλλος, καὶ ὠργιστὴ Σαούλ σφόδρα.	8.
12.	12. ✕ Ὅτι ἦν ΠΙΠΙ μετ' αὐτοῦ, ✕ καὶ ἀπὸ Σαούλ ἀπέστη.	12.
14. Σουετός.	14. Σουιῶν.	14.
15. Ὑπεστέλλετο.	15. Εὐλαβεῖτο.	15.
20. Ἡδὺ ἐγένετο.	20. Ἡρόθύνθη.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. <i>Vocat.</i> <i>Alius</i> , animam dili- gens tantum.	1.
6.	6. ✕ Choros ducentes. <i>Alius</i> , lu- dentes.	6.
8.	8. Et malum visum est verbum in oculis Saul. <i>Alius</i> , et iratus est Saul valde.	8.
12.	12. ✕ Quia erat PIPPI cum eo, ✕ et a Saul recesserat.	12.
14. Prudens.	14. Intelligens.	14.
15. Angebatur.	15. Verebatur.	15.
20. Suave fuit.	20. Rectum fuit.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῦ γραμμασι.	AKYΛAΣ.
ויהי ויהיו ירפלושתים 21	21.	21.
ויאמר שאול אלדוד בשתים תחזקן בי		Νυμφεύσεις ἐν ἐμοί.
22 הפץ	22.	22.
החזקן במלך		
23 הנקלה	23.	23.
רש		Ἄπορος.
הנקלה		Καὶ εὐτέλης.
25 למלך בבודר	25.	25.
להנקם		
26 ולא רמלאו הימים	26.	26. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.
27 וימלאום	27.	27. Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.
28 וידע	28.	28.
29 לרא	29.	29.
ויהי שאול איב אתדוד כל הימים		
30 ויצאו שרו פלשתים ויהי כדו	30.	30.
צאתם שכל דוד מכל עבדו שאול		
ויקר שמו מאד		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

21. Et sit in eo manus Philisthinorum. Dixitque Saul ad David : in duabus gener eris in me.	21. Et sit super eum manus Philisthinorum. Dixitque Saul ad David, in duabus rebus gener eris meus hodie.	21. Gener eris erga me.
22. Complacuit. Gener esto regi.	22. Places regi. Esto gener regis.	22.
23. Numquid leve? Pauper. Et despectus.	23. Num parum? Pauper. Et tenuis.	23. Inops. Et tenuis.
25. Regi in dote.	25. Rex sponsalia.	25.
Ad ulciscendum.	Ut fiat ultio.	
26. Et non completi erant dies.	26. Et post paucos dies.	26. Et non impleti erant dies.
27. Et impleverunt ea.	27. Et annumeravit ea.	27. Et implevit ea.
28. Et cognovit.	28. Et intellexit.	28.
29. Timere.	29. Timere.	29.
Et fuit Saul inimicus David omnibus diebus.	Factusque est Saul inimicus David cunctis diebus.	
30. Et egressi sunt principes Philisthim : et fuit ab egrediendo eos intellexit David præ omnibus servis Saul : et honorificum fuit nomen ejus valde.	30. Et egressi sunt principes Philisthinorum : a principio autem egressionis eorum prudentius se gerebat David, quam omnes servi Saul, et celebre factum est nomen ejus nimis.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. I Regum.

V. 1. 'A., κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Theodoretus et Procopius.
 V. 6. Ἄλλος, παλζουσαι. Reg. Coislin. vero in margine habet λοιποὶ ✕ χορεύουσαι, παλζουσαι.
 V. 8. Ἄλλος, καὶ ὠργίσθη Σαουλ σφόδρα. Coislin. 2.
 V. 12. ✕ Ὅτι ἦν ΠΠΠ etc. Coislin. 2. Hic ut infra, non semel illud pipi notatur ad ירהו non quoad sonum sed quoad formam litterarum Hebraicarum ירהו, qua de re alibi.
 V. 14. 'A., ἐπιστήμων etc. Coislin. 2.
 V. 15. 'A., Σ., ὑπεστέλλετο. Reg.
 V. 20. Σ., ἡδὺ ἐγένετο. Reg.
 V. 21. Ἄλλος, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτόν etc. Ita Reg. In LXX vacat.
 Ibid. ✕ Καὶ εἶπε etc. Hæc cum asteriscis exhibet

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, και ἔσται ἐπ' αὐτὸν χεῖρ ἄλλοφύλων. ✕ Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, ✕ ἐφ' αἰρέσει ἔση γαμβρός μου σήμερον.	21. 'Επὶ ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις.
22.	22. Θέλει. Ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.	22. Εὐδοκεῖ.
23. Μὴ ἐλαφρόν;	23. Εἰ κοῦφον; Ταπεινός.	23. Πένης.
Καὶ ἀτιμος.	Καὶ οὐχὶ ἔνδοξος.	
25.	25. Ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι. Ἄλλ., ὁ βασιλεὺς ἔδνα. Ἐκδικῆσαι.	25.
Ἵστε τίσασθαι.	26. ✕ Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.	26. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν] αἱ ἡμέραι.
26. Καὶ μὴ διελθουσῶν ἡμερῶν. <i>Coislin. al.</i>	27. ✕ Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.	27. Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.
27.	28. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, ✕ και ✕ ἔγνω.	28.
28.	29. Εὐλαβεῖσθαι. Ἄλλος, φοβεῖσθαι. ✕ Καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθραίνων ✕ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.	29.
29.	30. ✕ Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἀρχοντες ✕ τῶν ἄλλοφύλων, και ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τῆς ἐξόδου αὐτῶν, και ✕ Δαυὶδ συνῆκε παρὰ πάντας τοὺς ✕ δούλους Σαοὺλ, και ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.	30.
30.		
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et erit super eum manus alienigenarum. ✕ Et dixit Saul ad David, cum electione eris gener meus ✕ hodie.	21. Super duabus desponsabis.
22.	22. Vult. Gener esto regi.	22. Compacet.
23. Numquid leve?	23. Si leve? Humilis.	23. Pauper.
Et obscurus.	Et non honoratus.	
25.	25. Rex in dono. <i>Alius</i> , rex sponsalia.	25.
Ut vindicet se.	Ad ulciscendum.	
26. Et non decursis diebus.	26. ✕ Et non impleti erant ✕ dies.	26. Et non imoleti erant dies.
27.	27. ✕ Et implevit ea.	27. Et implevit ea.
28.	28. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , ✕ et novit.	28.
29.	29. Cavere. <i>Alius</i> , timere. ✕ Et factus est Saul inimicus ✕ David omnibus diebus.	29.
30.	30. ✕ Et egressi sunt principes ✕ alienigenarum, et factum est ✕ non multo post exitum eorum ✕ et David intellexit prae omnibus ✕ servis Saul, et honoratum est ✕ nomen ejus valde.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. I Regum.

Coislin. quæ in κοινῇ LXX desiderantur.

V. 22. Θ., εὐδοκεῖ. Coislin. Aquilæ et Theodotio-
nis lectiones ex eodem. Reg. mutuumur.

V. 23. Σ., μὴ ἐλαφρόν. Reg.

Ibid. Ἄ., ἀπορός. Θ., πένης. Idem.

Ibid. Ἄ., και εὐτελής etc. Coislin. 2.

V. 25. Ἄλλος, ὁ βασιλεὺς ἔδνα. Reg.

Ibid. Σ., ὡστε τίσασθαι. Reg. et Coislin. 2.

V. 26. ✕ Καὶ οὐκ etc. Coislin. 2.

V. 27. Ἄ., Θ., Ο', ✕ και ἐπλήρωσεν αὐτάς. Cois-
lin. 2, Ο' cum asteriscis.

V. 28. Οἱ λοιποὶ, και ἔγνω. Idem cum asteriscis.

V. 29. Ἄλλος, φοβεῖσθαι. Reg.

Ibid. et v. 30. Hæc cum asteriscis effert Coisl. 2,
quæ conveniunt cum Alexandrino codice.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 חפץ בודד	1.	1.
4 מעשיו	4.	4.
5 וישם נקי הנם	5.	5.
7 נאחזל שלשום	7.	7.
8 ותוסף המלחמה להיות	8.	8.
10 גם	10.	10.
14 הלה הוא	14.	14. Ἀβρωστειν (αὐτόν).
16 התרפים אלהמסדה וכבוד העזים מראשתי	16.	16. Μορφώματα, καὶ τὸ ἦπαρ τῶν αἰγῶν [τὸ πᾶν πλῆθος], καὶ στρογγύλωμα τριχῶν. Μορφώματα (al. προτομαί). ἦπαρ. Ἄλλ., τὸ πᾶν πλῆθος.
18 וישב בוית	18.	18.
20 אדלוקת עליהם	20.	20. Ὅμιλον.
ויתנבאו גסדמה		
22 עד-במד הגדול אשר בשם	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Complacuit in David.	1. Diligebat David.	1.
4. Opera ejus.	4. Opera ejus.	4.
5. Et posuit. Innocuum. Gratis.	5. Posuit. Innoxio. Qui est absque culpa.	5.
7. Sicut heri et nudius tertius.	7. Sicut fuerat heri et nudius tertius.	7.
8. Et addidit bellum esse.	8. Motum est autem rursum bellum.	8.
10. Fugit.	10. Declinavit.	10.
14. Ægrotus ipse.	14. Quod ægrotaret.	14. Ægrotare ipsum.
16. Imagines super lectum et pellis caprarum capiti ejus. Imagines. Pellis.	16. Simulacrum super lectum et pellis caprarum ad caput ejus. Simulacrum. Pellis.	16. Figuras et jecur caprarum [magna copia] et convolutio pilorum. Figuræ (al. protomæ). Jecur. Al. magna copia.
18. Et manserunt in Najoth.	18. Et morati sunt in Najoth.	18.
20. Cœtum. Super eos. Et prophetabant etiam ipsi.	20. Cuneum. Super eos. Et prophetare cœperunt etiam ipsi.	20. Cœtum.
22. Usque ad cisternam magnam, quæ in Secho.	22. Usque ad cisternam magnam quæ est in Socho.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἦρειτο τὸν Δαυίδ. Ἄλλος, ἡγάπα τὸν Δαυίδ.	1.
4.	4. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ. Ἄλλος, τὰ ἔργα αὐτοῦ.	4.
5. Ἐξέδωκαν. Ἀναίτιον. Μάτην.	5. Ἔθετο. Ἄθῶν. Δωρεάν.	5.
7.	7. Ὡς εἰ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. Ἄλλος, ὡς πρὸ μιᾶς καὶ πρὶν.	7.
8.	8. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος γενέσθαι πρὸς Σαούλ. Ἄλλος, καὶ προσέθετο γενέσθαι πόλεμος πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους.	8.
10.	10. Ἀνεχώρησε. Ἄλλος, ἐξέκλινε.	10.
14.	14. Ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν. !	14.
16.	16. Κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.	16.
Ἐἰδωλα,	Κενοτάφια. ἦπαρ.	Θεραφίν. Χωδέρ.
18. Διαιτώμενοι. . . .	18. Καὶ ἐκάθισαν ἐν Ναυάθ. Ἄλλος, ἐν Ναυιώθ.	18.
20. Συστροφίην.	20. Ἐκκλησίαν. Ἐπάνω αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπ' αὐτῶν.	20. Σύστημα. Ἐπάνω αὐτῶν.
22.	Καὶ προφητεύουσιν. Οἱ λοιποὶ, καὶ προφητεύουσι καὶ γε αὐτοί. 22. Ἔως τοῦ φρέατος τοῦ ἄλλω, τοῦ ἐν τῷ Σεφί. Ἄλλος, ἕως τοῦ φρέατος τοῦ μεγάλου, τοῦ ἐν Σωγῶ. Ἄλλος, ἕως τοῦ φρέατος τῆς ἄλλω τῆς ἐν Σεφί. Ἄλλος, . . . τῷ ἐν τῷ Σεφείμ.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Diligebat David. <i>Alius, id.</i>	1.
4.	4. Facta ejus. <i>Alius, opera ejus.</i>	4.
5. Tradidit. Inculpatum. Frustra.	5. Posuit. Innocuum. Gratis.	5.
7.	7. Sicut heri et nudius tertius. <i>Alius, ut ante unam diem et prius.</i>	7.
8.	8. Et processit bellum fieri adversus Saul. <i>Alius, et addidit bellum fieri adversus alienigenas.</i>	8.
10.	10. Recessit. <i>Alius, declinavit.</i>	10.
14.	14. Morbo laborare eum.	14.
16.	16. Cenotaphia super lectum, et jecur caprarum ad caput ejus.	16.
Idola.	Cenotaphia. Jecur.	Theraphin. Cholber.
18. Morantes...	18. Et sederunt in Navath. <i>Alius, in Navioth.</i>	18.
20. Convēntum.	20. Ecclesiam. Supra eos. <i>Alius, super eos.</i> Et prophetant. <i>Reliqui, et prophetant etiam ipsi.</i>	20. Turmam. Supra eos.
22.	22. Usque ad puteum areæ quæ in Sephi. <i>Alius, usque ad puteum magnum, qui in Socho. Alius, usque ad puteum areæ, quæ in Sephi. Alius, . . . qui in Sephilm.</i>	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ. AQUILA.
בנין 24 הגה 24	24.	24. Μη.
VERSIO HEBRAICI TEXT. In Najoth. 24. Num etiam.	VULGATA LATINA. In Najoth. 24. Num et.	24. Num.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. I Regum.		
<p>V. 1. Ἄλλος, ἡγάπα τὸν Δαυὶδ. Reg. V. 4. Ἄλλος, τὰ ἔργα αὐτοῦ. Sic unus. V. 5. Σ., ἐξέδωκεν. Coislin. 2. Ibid. Σ., ἀνάτιον. Idem. Ibid. Σ., μάτην. Idem. V. 7. Ἄλλος, ὡς πρό etc. Idem. V. 8. Ἄλλος, καὶ προσέθετο γενέσθαι πόλε- μος etc. Reg. V. 10. Ἄλλος, ἐξέκλινε. Reg. V. 14. Ἄ., ἀβρωστειν. Coislin. 2. V. 16. Ἄ., μορφώματα καὶ τὸ ἦπαρ etc. Ita Reg., Theodoret. et Procopius. מִשְׁרָפִּים μορφώματα ver-</p>	<p>tit Aquila etiam Gen. xxxi, 19, Jud. xvii, 5. Hic autem Coislinianus binas separatim Aquilæ versio- nes affert in voce מִשְׁרָפִּים ex Theodoreto nempe, μορ- φώματα, ad marginem vero textus, προτομαί... Textum hujus loci ut in hoc codice habetur hic re- feramus, uncinis includentes ea quæ in margine habentur. Coislin. post κεφαλῆς αὐτοῦ, sic: καὶ ἐκά- λυψεν αὐτὰ ἱματίω. Καὶ ἀπέστειλεν Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ. Καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι (Ἄ., ἀβ- ρωστειν) αὐτόν. Καὶ ἀποστέλλει (X τοῦ ἰδεῖν) ἐπὶ τὸν Δαυὶδ λέγων· Ἀγάγετε αὐτόν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς</p>	

TO EBPAIKON.	CAPUT XX LIB. I REGUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בנין 1	1.	1.
הגה 2 לא נגלה את אונני	2.	2. Βέδηλον.
אל-ידעזאת יהונתן פן-יעצב	5.	5.
כפוש בני ובין הכח		*Ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου.
ישב אשב עם-דובלך לאכל	5.	5.
נשאל נשאל 6	6.	6. Αἰτούμενος ἤτησατο.
חרה 7	7.	7.
כלה		
הרעה 9	9.	9
אחקר 12	12.	12. Ἐξερευνήσω.
כוד השליחי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
<p>1. Ad facies. 2. Absit. Et non revelet aurem meam. 3. Ne cognoscat hoc Jonathan, ne forte doleat. Tamquam passus inter me et mortem. 5. Sedens sedebo cum rege ad comedendum. 6. Postulando postulavit. 7. Irascendo. Consummata est. 9. Consummata sit malitia 12. Investigavero. Cras tertia.</p>	<p>1. Coram. 2. Absit. Nisi prius indicaverit mihi. 3. Nesciat hoc Jonathas, ne for- te contristetur. Uno tantum (ut ita dicam) gra- du ego morsque dividimur. 5. Ex more sedere soleo juxta regem ad vescendum. 6. Rogavit. 7. Iratus. Completa est. 9. Completam esse... malitiam. 12. Investigavero. Crasino vel perendie.</p>	<p>2. Profanum. 3. Quasi gradus inter me et mor- tem. 5. 6. Petens petiit. 7. 9. 12. Examinabo.</p>

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ἐν ταῖς οἰκῆσσι.

24. Ὅτι.

SYMMACHUS.

In habitationibus.

24. Quia.

Ἐν Ναυάθ.

24. Εἰ καί.

LXX INTERPRETES.

In Navath.

24. Si et.

24.

THEODOTIO.

24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. I Regum.

με τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. Καί ἔρχονται οἱ ἄγγελοι καί ἰδοὺ τὰ κενοτάφια (Ἄ., αἱ προτομαί. Σ., εἰδωλα. Θ., Θεραφίν.) ἐπὶ τῆς κλίνης, καί τὸ ἦπαρ τῶν αἰγῶν (τὸ πᾶν πλῆθος, τὸ τῆς δορᾶς τῆς αἰγέλας) πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. Binæ autem Aquilæ interpretationes ex duabus ejus editionibus desumptæ sunt, ut sæpe diximus. Illud vero, τὸ πᾶν πλῆθος, quod Aquilæ tribuit Theodoretus, in margine quasi scholion affertur in codice Coisliniano, qui adjicit, Θ., χωδέρ.

V. 18. Σ., διατώμενοι. Hanc et sequentem lectionem exhibet idem Reg. Coislin. vero, Σ., ἐνδαι-

τώμενοι.

V. 20. Ἄ., δμιλον. Σ., σύστημα. Reg. et Coislin. 2, qui postremus Symmachi etiam lectionem habet.

Ibid. Ἄλλος, ἐπ' αὐτῶν. Reg. et sic edit. Rom. Ibid. Οἱ λοιποὶ, καὶ προφητεύουσι καὶ γε αὐτοί. Coislin. 2.

V. 22. Has omnes lectiones mutusmur ex eodem Reg.

Ibid. Σ., ἐν ταῖς οἰκῆσσι. Coislin. 2.

V. 24. Ἄ., μή. Σ., ὅτι. Idem.

CAPUT XX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

2. Ἰλεώς σοι.

Ἐάν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου.

3.

Ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου.

5.

6.

7.

Ἀπήρτισται.

9. Δέδοκται τὸ κακόν.

12. Ἐξιχνιάσω.

SYMMACHUS.

2. Propitius tibi.

Nisi declaret in aurem meam.

3.

Quasi gradus inter me et mortem.

5.

6.

7.

Perfecta est.

9. Decretum est malum.

12. Investigabo.

1. Ἐνώπιον. Ἄλλος, εἰς πρόσωπον.

2. Μηδαμῶς σοι.

Καί οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὤτιόν μου.

3. Μὴ γινῶναι τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ βούληται. Ἄλλος, μὴ γινώσκω ταῦτα Ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγέλη τῷ Δαυίδ.

Ἐμπέλησται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

5. Καθίσας οὐ καθήσομαι φαγεῖν. Ἄλλος, καθίσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν.

6. Παιτιούμενος παρητήσατο.

7. Σκληρῶς.

Συντετέλεσται.

9. Συντετέλεσται ἡ κακία.

12. Ἀνακρινῶ.

Ὁ καιρὸς τρισσῶς. Ἄλλος, ἐπιμελῶς.

LXX INTERPRETES.

1. Coram. *Alius*, in faciem.

2. Nequaquam tibi.

Et non revelabit auriculam meam.

3. Non cognoscat hoc Jonathan, ne minime velit. *Alius*, ne cognoscat hæc Jonathan, ut ne renuntiet ipsi David.

Impletum est inter me et mortem.

5. Sedens non sedebo manducare. *Alius*, sedebo cum rege manducare.

6. Deprecans deprecatus est.

7. Dure.

Consummata est.

9. Consummata est malitia.

12. Interrogavero.

Tempus ter. *Alius*, accurate.

1.

2.

3.

5.

6. Αἰτούμενος ἤτήσατο.

7. Ὀργιζόμενος.

9.

12. Ἐξακριθᾶσομαι.

THEODOTIO.

1.

2.

3.

5.

6. Petens petit.

7. Iratus.

9.

12. Diligenter perquiram.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אשח אלך וגליתי אדאנתך		
15 תכ-ית	15.	15.
16 מיד איבי	16.	16.
17 להשביע	17.	17.
אהבת נפש אהב		Κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
18 יפקד	18.	18.
19 ושלשת	19.	19. Τρεῖς ἡμέρας ἀναμνωεῖς. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔργου.
ביום הכעשה		
אצד האבן		Παρὰ τὸν λίθον.
20 שלשת החצים	20.	20. Ἀφήσω τρία βέλη.
למטרה		Εἰς τὸν σκοπὸν. Ἄλλως, εἰς τὴν ψυλακίην.
21 לך מצא את החצים	21.	21.
22 דבר	22.	22.
25 כפעם בפעם	25.	25.
חקם		
ויפקד		
26 מקרה	26.	26. Συνάντησις.
29 שלחני	29.	29.
זבח משפחה		Θυσία συγγενείας
30 בן נעתה הברדחת	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

; VULGATA.

AQUILA.

Misero ad te, et revelavero aures tuam.	Misero ad te, et notum tibi fecero.	
15. Abscindes.	15. Auferes.	15.
16. De manu inimicorum.	16. De manu inimicorum.	16.
17. Ad jurandum.	17. Dejerare.	17.
Dilectio animæ ejus diligebat eam.	Sicut enim animam suam, ita diligebat eum.	Secundum animam suam.
18. Deficiet.	18. Requiretur.	18.
19. Et tertiabis.	19. Usque pœrendie.	19. Tres dies remanebis.
In die operis.	In die qua operari licet.	In die operis.
Apud lapidem.	Juxta lapidem.	Apud lapidem.
20. Tres sagittas.	20. Tres sagittas mittam.	20. Emmittam tria tela.
Ad scopum.	Ad signum.	In scopum. <i>Aliter</i> , in custodiam.
21. Vade, inveni sagittas.	21. Vade et affer mihi sagittas.	21.
22. Verbum.	22. Nihil mali.	22.
25. Sicut vice in vice.	25. Secundum consuetudinem.	25.
Et surrexit.	Surrexit.	
Et defecit.	Vacuuque apparuit.	
26. Accidens.	26. Quod forte evenisset.	26. Occursus.
29. Dimitte me.	29. Dimitte me.	29.
Victima familiæ.	Sacrificium solemne.	Victima cognationis.
30. Fili perversæ rebellionis.	30. Fili mulieris virum ultro rapientis.	30.

Καὶ ἀκουστὸν σοὶ ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου.

15. Ἐκκώψεις.

16.

17. Ὅρκω.

18. Ζητηθήσεται.

19.

Παρά τὸν λίθον.

20.

Εἰς τὸν συντεταγμένον.

21.

22. Οὐδέν.

23. Ὅσπερ εἰώθει.

Παρέστη δέ.

Ἐστέρησεν.

26. Συγκύρημα.

29. Ἀπόλυσόν με.

Θυσία πάνδημος.

30. Ἀπαιδεύτων ἀποστατούντων.

✕ Καὶ ἀκουστὸν σοὶ ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου.

15. Ἐξαρεῖς.

16. Ἐχθρούς. ✕ Ἐκ χειρὸς ✕ ἐχθρῶν.

17. Ὁμόσαι.

Ἠγάπησε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.

18. Ἐπισκεπήσεται.

19. Καὶ τρισεύσεις.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ. Ἄλλως, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας.

Παρά τὸ Ἐργάθ.

20. Τρισεύσω ταῖς σχίζαις.

Εἰς τὴν ἀματταρί. Ἄλλ., λαματ-
τάραν.

21. Δεῦρο, εὐρέ μοι τὴν σχίζαν. Ἄλλος, βαδίσας ἀνελοῦ μοι τὰς σχίζας. Ἄλλ., βέλος.

22. Λόγος. Ἄλλως, δόλος.

25. Ὡς ἀπαξ καὶ ἀπαξ.

Καὶ προέφθασεν.

Ἐπισκέπη.

26. Σύμπτωμα.

29. Ἐξαπόστειλόν με.

Θυσία τῆς φυλῆς.

30. Γιὰ κορασιῶν αὐτομολούντων. Ἄλλος, ὑπὲρ κορασιῶν αὐτομολουσῶν, γυναικοτροφῆ. Ἄλλος, γυναικοτραφές.

15.

16.

17. Τοῦ ὀρκίσαι.

18.

19.

20.

Εἰς τὴν φυλακὴν.

21.

22.

25.

26.

29.

Θυσία συγγενείας.

30. Μετακινουμένων.

Et auditum tibi faciam, et revelabo aurem tuam.

15. Exscindes.

16.

17. Juramento.

18. Quæretur.

19.

Apud lapidem.

20.

Ad conductum.

21.

22. Nihil.

23. Ut solebat.

Adstitit vero.

Vacavit.

26. Accidens.

29. Solve me.

Victima totius populi.

30. Indisciplinatarum deficientium.

✕ Et auditum tibi faciam, et revelabo aurem tuam.

15. Auferes.

16. Inimicos. ✕ De manu inimicorum.

17. Jurare.

Dilexit animam diligentis se.

18. Visitabitur.

19. Et tertiabis.

In die operaria. *Aliter*, die operaria.

Apud Ergab.

20. Tertiabo sagittis.

In amattari. *Alius*, lamattaran.

21. Veni, reperi mihi sagittam. *Alius*, vadens, tolle mihi sagittas. *Al.*, telum.

22. Verbum. *Aliter*, dolus.

23. Sicut semel et semel.

Et prævenit.

Visitatus est.

26. Casus.

29. Dimitte me.

Sacrificium ipsius tribus.

30. Fili puellarum ultro venientium. *Alius*, filii puellarum ultro venientium, mulierum alumne. *Alius*, effeminate

15.

16.

17. Adjurare.

18.

19.

20.

Ad custodiam.

21.

22.

23.

26.

29.

Victima cognationis.

30. Transmigratum.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΣ.

כבד אתא לבן		
תתע		
כבד 31	31.	31.
בצעב 34	34.	34. Διεπονθήθη.
הגלמו		Ἐνέτρεψεν.
תעבד 33	35.	35. Κατὰ τὴν συνταγὴν.
עבדתי 36	36.	36. Τὰ βέλη.
תעבדתי		
בבנא 41	41.	41. Ἐχόμενα τοῦ νότου.
תעבדתי		Ἐταίρω.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Eligens tu filium.	Diligis filium.	
Nuditatis.	Ignominiosæ.	
31. Stabilieris.	31. Stabilieris.	31.
34. Doluit.	34. Contristatus est.	34. Perdoluit.
Pudefecerat.	Quod confudisset.	Pudefecerat.
35. Ad tempus.	35. Juxta placitum.	35. Juxta conductum.
36. Sagittas.	36. Sagittas.	36. Tela.
Sagittam, ut transire faceret eam.	Sagittam trans puerum.	
41. De apud meridiem.	41. De loco qui vergebat ad austrum.	41. Juxta austrum.
Socium suum.	(Fleerunt) pariter.	Amicum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. I Regum.

- V. 1. Ἄλλος, εἰς πρόσωπον. Reg.
 V. 2. Ἄ., βέθλον etc. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., ἐὰν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου. Ita Drusus, et Coislin. 2.
 V. 3. Ἄλλος, μὴ γινώτω ταῦτα Ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγεῖλῃ τῷ Δαυίδ. Ita Reg. Postrema autem verba videntur potius esse glossæ, quam interpretatio.
 Ibid. Ἄ., Σ., ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου. Drusus et Coislin. 2 qui habet μεταξὺ.
 V. 5. Ἄλλος, καθίσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως etc. Reg.
 V. 6. Ἄ., Θ., αἰτούμενος ἡτήσατο. Coislin. 2.
 V. 7. Θ., ὀργιζόμενος. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., ἀπήρτισται. Idem.
 V. 8. In hæc verba, ἐν τῷ δούλω σου, Coislin. habet in m. Σ. γω. Vide lib. Jud. i, 14, in nota.
 V. 9. Σ., δέδοκται etc. Idem.
 V. 12. Ἄ., ἐξερευνήσω etc. Idem.
 Ibid. Post trisōws Coislin. 2 addit ✕ αὐριον καὶ εἰς τὴν τρίτην; trisōws. I. e. ✕ cras et in tertiam; ter: Fertque ad marg., ἐπιμελῶς, quod inserui in textum.
 Ibid. Σ., καὶ ἀκουσθὲν etc. Idem cum asterisco.
 V. 15. Σ., ἐκκόψεις. Idem.
 V. 16. Ἐχθρούς. ✕ Ἐξ χειρὸς etc. Idem.
 V. 17. Σ., ὄραψ etc. Idem.
 Ibid. Ἄ., κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Sic Drusus.
 V. 18. Σ., ζητηθήσεται. Drusus et Coislin. 2.

- V. 19. Ἄ., τρεῖς ἡμέρας ἀναμνεῖς. Sic Procopius melius quam Regius codex, qui hæc confudit hoc pacto: Ἄ., εἰς τὸ, καὶ τρισσεύσεις, ἀντὶ τοῦ τρεῖς ἡμέρας ἀναμνεῖς.
 Ibid. Ἄ., ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔργου. Reg. Alteram lectionem, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας, habet Procop.
 Ibid. Ἄ., Σ., παρὰ τὸν λίθον. Reg. et Drusus. Ὁ, παρὰ τὸ Ἐργάδ. Quæ versio videtur huc translata ex versu 41. Græca autem Eusebii *De locis Hebraicis* apud Hieronymum sic habent: Ἄ., τοὺς λίθους. Σ., τὸν λίθον. Verum Hieronymus habet ibidem: « Pro quo Aquila et Symmachus interpretati sunt lapidem, licet in alio loco pro hoc S., τὴν περιμετρον, dixerit. » Quam lectionem in singulari confirmat Procopius, qui habet, οἱ λίθοι, λίθον ἐξέδωκαν.
 V. 20. Ἄ., ἀφήσω τρία βέλη. Reg. Hanc lectionem Coislin. 2 Symmacho tribuit.
 Ibid. Procopius et Reg. Ἀκύλας, εἰς τὸν σκοπὸν, ἢ φυλακὴν· διττὴ γὰρ ἡ γραφή. Σύμμαχος, εἰς τὸν συντεταγμένον, ἐν δὲ τῇ τῶν Ἑβραίων ἐρμηνείᾳ οὕτω κεῖται. Παρὰ μὲν Ἑλλήσι, τάφρον· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, φωσσάτορ, παρὰ δὲ Σύροις, σκοπὸν· εἰς δὲ γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰκόθασι. I. e. « Aquila, ad scopum, vel custodiam: duplex enim est lectio: Symmachus, ad conductum, et sic in Hebræorum interpretatione legitur. Apud Græcos, τάφρον; apud Romanos, fossatum; apud Syros, scopum, ad quem, sese exercendo, sagittas mittere consueverunt. » Eusebius *De locis Hebraicis*, Λεμ-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
Προαιρεί τὸν υἱόν.	Μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ.	
Ἄσχημοσύνης.	Ἄποκαλύψεως.	
31. Ἐδρασθήσεται.	31. Ἐτοιμασθήσεται.	51.
34. Ὀδυνήθη.	34. Ἐθραύσθη.	34. Ἐλυπήθη.
	Συνετέλεσεν.	Κατήσχυεν.
35.	35. Καθὼς ἐτάξατο εἰς τὸ μαρτύριον Δαυὶδ. Ἄλλ., εἰς καιρὸν Δαυὶδ.	35.
36. Ἀκόντια.	36. Τὰς σχίζας.	36. Τὰ βέλη.
	Τῇ σχίζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.	Ἵπερέβη.
	Ἄλλος, τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν.	
41. Ἀπὸ μεσημβρίας.	41. Ἀπὸ τοῦ Ἀργάβ. (Ἀλ. Ἀνεργάβ.) Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ὕπνου.	41.
	Ἄλλος, πλησίον τοῦ νότου.	
	Τῷ πλησίον.	Ἄδελφῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIUS.

Prælitig filium.	Particeps es tu filio.	
Turpitudinis.	Revelationis.	
31. Firmabitur.	31. Parabitur.	31.
34. Dolore affectus est.	34. Fractus est.	34. Contristatus est.
	Consummaverat.	Confuderat.
35.	35. Sicut statuerat in testimonium David. <i>Alius</i> , in tempus David.	35.
36. Jacula.	36. Sagittas.	36. Tela.
	Sagitta, et prætergredi fecit eam. <i>Alius</i> , tela, et prætergredi fecit eum.	Prætergressus est.
41. A meridie.	41. Ab Argab. (Ἀλ. Annegab.) <i>Alius</i> , a somno. <i>Alius</i> , proxime austrum.	41.
	Proximum.	Fratrem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. I Regum.

ματτάρα, ἐνθα Ἰωνάθαν ἠκόντιζε τὰς σχίζας. Ἄ., εἰς τὸν σκοπὸν. Σ., εἰς τὸν συνεταγμένον. Hieronymus autem ita reddit: « *Lammattara*, ad quem locum Jonathan jacula dirigebat: pro quo Aquila interpretatus est, ad signum. Symmachus, ad condictum. » Theodoretus vero, τὰς δὲ σχίζας βέλη ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσε τὴν δὲ Ἀματτάραν ἐν τῇ τῶν Ἑβραϊκῶν ὀνομάτων ἐρμηνείᾳ, οὕτως εἶρον κειμένην, παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι τάφρον, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, φοσσάτον, παρὰ δὲ τῷ Σύρω σκοπὸν, εἰς δὲ οἱ γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰώθασιν. I. e. « *Schizas* autem *jacula* vertit Aquila. *Amattaran* vero in *Hebraicorum* nominum interpretatione sic inveni positam: apud Græcos quidem τάφρον, apud Romanos autem, *fossatum*, apud Syros vero, *scorpm*, in quem qui exercentur, jacula mittere consueverunt. » Hinc mutuatus videtur Procopius, qui vocem ὀνομάτων prætermisit. Nec omittendum est Coislinianum hic habere, Ἄ., τὸν σκοπὸν. Ἄ., θ., φυλακὴν.

V. 21. Ἄλλος, βαθίσας ἀνελοῦ etc. Reg.
 V. 22. Σ., οὐδέν. Coislin. 2.
 Ibid. Ἄλλως, δόλος. Coislin.
 V. 25. Σ., ὡσπερ εἰώθει. Idem.
 Ibid. Σ., παρέστη δέ. Idem.
 Ibid. Σ., ὁστέρησεν. Reg. et Coislin. 2.
 V. 26. Ἄ., συνάντησις. Σ., συγκύρημα. Coisl. 2.
 Sed Drusius, ἄλλ, συνάντησις.
 V. 29. Σ., ἀπόλυσιν με. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., θ., θυσία συγγενεῖας. Σ., θυσία πάνδημος. Coislin. 2. Primam lectionem Reg. uni Aquilæ tribuit.

V. 30. Σ., ἀπαιδεύτων ἀποστατούντων. θ., μετακινουμένων. Coislin. 2. Ἄλλος, ὑπὲρ χορασιῶν αὐτομολουσῶν, γυναικοτροφῆ. Suspisor legendum γυναικοτροφε. Ἄλλος, γυναικοτραφῆς. Reg.

Ibid. Σ., προαιρεί etc. Coislin. 2.

Ibid. Σ., ἀσχημοσύνης. Idem.

V. 31. Σ., ἐδρασθήσεται. Reg. et Coislin. 2. Vide etiam infra, II Reg. vii, 12.

V. 34. Ἄ., διεπονθήθη. Reg. et Coislin. 2. Drusius legit, ἐπονθήθη. Σ., ὠσυνήθη. θ., ἔλυπήθη.

Ibid. Ἄ., ἐνέτρψεν etc. Coislin. 2.

V. 35. Ἄ., κατὰ τὴν συνταγὴν. Hæc ex eod. cōl.

V. 36. Ἄ., θ., τὰ βέλη etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν. Ita Reg. θ., ὑπερέβη. Drusius.

V. 41. Ἄ., ἐχόμενα τοῦ νότου. Theodoretus (qui habet νοτίου). Reg. Drusius, Procop. Σ., ἀπὸ μεσημβρίας. Sic Martianæus ex locis Hebraicis decerpit. Male Drusius, τὸ περίμτρον, deceptus loco supra allato ad v. 19, ubi dicitur Symmachum aliquando vertere, τὸ περίμτρον. Non quidem vocem Hebraicam צפ, sed eam quam LXX vertunt ἐργάβ, vel ἀργάβ, videlicet צפ, ut Deut. iii, 14. Hic autem legisse videntur iidem צפ pro צפ.

Ibid. Ἄ., ἐταίρω. θ., ἀδελφῷ. Reg. et Coislin. qui addit, Σ., ἀδὲ δὲ ὑπερέβαλλον, ἐμεγάλυνεν.

CAPUT XXI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

אחימלך 1
 ויחרד 1
 ויחצו 2
 אל־מקום פלני אלמני 2
 הל 4
 נִי־מִדְלֹמֶת קדש 4
 כי אִם־אִשָּׁה 5
 עֲצָרָה 5
 כְּלִי־הַנְּעִרִים 5
 וְהָיָה דֶרֶךְ דָּל וְאָף כִּי־הִזְדִּים יִקְדָּשׁ 5
 בְּכָלִי 5

הל 6
 קדש 6
 נעצר 7
 האדמי 7
 אביר הרעים 7
 בעמק האלה 7
 אחרי האפד 11
 יעני 11
 וישנו 13
 ויחגלל בידם ויהי 13

ויהי

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Achimelech.
 Et contremuit.
 2. Scire feci.
 Ad locum obscuri gnott.
 4. Profanus.
 Quinimmo panis sanctitatis.
 5. Quinimmo mulier.
 Prohibita est.
 Vasa puerorum.
 Ipsa via profanationis, et etiam
 quia hodie sanctificabitur in va:e.
 Profanationis.
 6. Sanctitatem.
 7. Detentus.
 Idumæus.
 Potentissimum pastorum.
 9. In valle quercus.
 Post ephod.
 11. Respondebant.
 13. Et mutavit.
 Et finxit se furere in manibus
 eorum, et designabat.
 Designabat.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

1.
 2.
 Φελωνιαλμωνι.

4.

5.

6.

7.

9.

11.

13.

VULGATA LATINA.

1. Achimelech.
 Obstupuit.
 2. Condixi.
 In illum et illum locum.
 4. Laicos.
 Sed tantum panem sanctum.
 5. Equidem si de mulieribus a-
 gitur.
 Continuimus nos.
 Vasa puerorum.
 Porro via hæc polluta est, sed
 et ipsa hodie sanctificabitur in
 vasis.

Polluta.

6. Sanctificatum panem.

7. Intus.

Idumæus.

Potentissimus pastorum.

9. In valle terebinthi.

Post ephod.

11. Cantabant.

13. Immutavit.

Et collabebatur inter manus eo-
rum, et impingebat.

Impingebat.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἀχιμέλεχ.
 2.
 Εἰς τὸν δεῖνα τόπον.
 4. Λαῖκοι.
 5.
 Συνεσχέθη.
 Τὰ σκαυῆ τῶν παιδαρῶν.

Λαϊκή.

6.

7. Ἐγκεκλεισμένος.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.

Ἐπανδύματος.

11.

13. Ἐνήλλαξεν.

Παρίετο καὶ προσέκρουεν.

AQUILA.

1. Achimelech.
 2.
 In quempiam locum.
 4. Laici.
 5.
 Prohibita est.
 Vasa puerorum.
 Laica.
 6.
 7. Inclusus.
 9. In valle quercus.
 Superindumentum.
 11.
 13. Immutavit.
 Præteribat, et impingebat.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Ἀχιμέλεχ.
Ἐξεπλάγη.
2. Συνεταξάμην.
Εἰς τὴν οὐκ οἶδα τίνα τόπον.

4. Λαῖκοι.

5.

Ἄρχων τῶν νομέων.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλᾶ.

Ἐφούδ.

11. Κατέλεγον.

13. Μετέβαλεν.

Ἐφόφει.

SYMMACHUS.

1. Achimelech.
Obstupuit.
2. Condisi.
In nescio quem locum.

4. Laici.

5.

Princeps pastorum.

9. In valle Ela.

Ephud.

11. Recensebant.

13. Mutavit.

Strepebat.

PATROL. GR. XV.

Ο.

1. Ἀχιμέλεχ.
Ἐξέστη.
2. Διαμεμαρτύρημαι.
Ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ Θεοῦ
πίστις, Φελλανὶ Μαεμωνί.

4. Βέθηλοι.

Ἄλλ' ἢ ἄρτοι ἅγιοι εἰσιν. Ἄλ-
λος, εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος.5. Ἄλλὰ ἀπὸ γυναικός. Ἄλλος,
εἰ μὲν (ἰ. μὴ) περὶ γυναικός.

Ἄπεσχήμεθα.

Τὰ παιδιά.

Καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέθηλος, διότι
ἀγιασθήσεται σήμερον. Ἄλλος,
ἡ μέντοι ὁδὸς λαϊκὴ, ἀλλ' ὅμως.
Ἄλλος, καὶ ὅτι εἰ βέθηλος ἡ ὁδὸς
αὐτῶν, σήμερον ἀγιασθήσεται διὰ
τὰ σκευὴ μου.

Βέθηλος.

6. Ἄρτους. Οἱ λοιποὶ, ἅγια.

7. Συνεχόμενος.

Ἰδουμαῖος. Ἄλλος, ὁ Σύρος.

Νέμων.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλᾶ. Ἄλλως,
τερεβίνθου.

Vacat.

11. Ἐξήρχον.

13. Ἠλλοίωσε.

Καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν.

Ἐπιπτεν.

LXX INTERPRETES.

1. Abimelech.
Obstupuit.
2. Significavi.
In loco dicto Dei fides, Phel-
lani Maemoni.

4. Profani.

Nonnisi panes sancti sunt. *Alius*,
nonnisi panis sanctus.5. Sed a muliere. *Alius*, nisi
circa mulierem.

Abstinuimus.

Pueri.

Et ipsa via profana, quia sancti-
ficabitur hodie. *Alius*, via quidem
laica est, attamen. *Alius*, et quia
si profana via eorum, hodie san-
tificabitur propter vasa mea.

Profana.

6. Panes. *Reliqui*, sancta.

7. Detentus.

Idumæus. *Alius*, Syrus.

Pastor.

9. In valle Ela. *Aliter*, terebinthi.

Vacat.

11. Præcinebant.

13. Mutavit.

Et affectabat in die illa, et tym-
panizabat.

Cadebat.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἀχιμέλεχ.

2.

Εἰς τὸν δεῖνα τόπον.

4. Λαῖκοι.

5.

Τὰ σκευὴ τῶν παιδαρίων.

6.

7.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς ὄρυθς.

Ἵπίσω τῆς ἐπωμίδος.

11

13.

Ἐφόφει.

THEODOTIO.

1. Achimelech.

2.

In quempiam locum.

4. Laici.

5.

Vasa puerorum.

6.

7.

9. In valle quercus.

Post superhammerale.

11.

13.

Strepebat.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
משנת 14	14.	14. Παραπληκτευόμενον.
סה 15	15.	15.
משגים		
הבאה		
שנתה		Παραπληκτεῦσθαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Furentem.	14. Insanum.	14. Mente perculsum.
15. Indigus.	15. Desunt nobis.	15.
Furentibus.	Furiosi.	Insanire.
Adduxistis.	Introduxistis.	
Ad insaniendum.	Ut fureret.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. I Regum.

V. 4. In codd. ms., οὐ πάντες, Ἀχιμέλεχ. Scilicet omnes præter LXX. Vide Eusebium in psal. xxxiii. Ibid. Σ., ἐξεπλάγη. Coislin. 2.

V. 2. Σ., συνεταξάμην. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., Θ., εἰς τὸν δεινα τόπον. Σ., εἰς τὸν οὐκ οἶδα τίνα τόπον. Eusebius *De locis Hebraicis* ad vocem *Elmoni* et *Felmoni*, *Almoni*, mutilus est. Versio autem Hieronymi sic habet: « *Elmoni* locus quispiam interpretatur: pro quo Aquila et Theodotion transtulerunt τὸνδε τινά. Quod nos dicere possumus, *hunc vel illum* etc. » Et infra, « *Felmoni*, *Almoni*, quod Aquila interpretatur, *illum vel istum*, Symmachus vero, *nescio quem locum*, Theodotion, *illum locum Elmon*. » Ubi notes ad Aquilam et Theodotionem legendum esse τὸν δεινα, ut prius legebatur in editis. Nam sic habet Regius codex,

tacitis interpretibus, εἰς τὸν δεινα τόπον, cui lectioni consentit versio Hieronymi, *illum vel istum*. Lectioes Coisliniani 2 qui habet, Ἀ., τὸν δεινα τοῦ δέ τι νος. Σ., τὸν δεινα τόπον, vel dubiæ sunt, vel ex se cunda Aquilæ et Symmachi editione desumptæ.

V. 4. Ἀ., λαῖκοί. Reg. Ex Origene, qui ait, *βεβήλους* οὐ τοὺς ἀκαθάρτους λέγει· ἀλλὰ τοὺς οὐκ ἁγίους· καὶ ὡς Ἀκύλας ἐξέδωκεν, *λαϊκοῦς*· οὐχ ὅτι βέβηλοι οἱ μὴ ἅγιοι, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὸ ἅγιον συγκρινόμενοι. I. e. « *profanos* non immundos, sed non sanctos vocat, et ut Aquila edidit *laicos*. Non quod profani essent qui non sancti erant, sed cum sancto comparati ita dicuntur. » Coislin. 2 qui habet, Σ., Θ., λαῖκοί, suspectus videtur.

Ibid. Ἄλλος, εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος. Reg.

CAPUT XXII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ויקהבו 2	2.	2.
מנוק וכל איש אשר לו נשא		Συνεχόμενος. Καὶ πᾶς περιερχόμενος, πᾶς ἐπαϊτών.
מנפש		Πικρὸς ψυχῆ.
מצפה 3	3.	3.
ויחם אתפני 4	4.	4. Ἔθετο αὐτοῦς πρὸ προσώπου.
במוצא דער 6	6.	Ἐν τῷ ὀχυρώματι. 6.
התהדרש		Τὸ δένδρωμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et congregati sunt.	2. Convenerunt.	2.
Angustiatu.	In angustia constituti.	Constrictus.
Et omnis vir cui ei creditor.	Et oppressi ære alieno.	Et omnis circumiens, omnis mendicans.
Amarus animo.	Amaro animo.	Amarus animo.
3. Maspha.	3. Maspha.	3.
4. Duxit eos ante faciem.	4. Et reliquit eos ante faciem.	4. Posuit eos ante faciem.
In munitione.	In præsidio.	In munitione.
6. Notus est.	6. Apparuisset.	6.
Sub arbore.	In nemore.	Arboretum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14. Παράφρονα.	14. Ἐπιλήπτων.	14.
15.	15. Ἐλαττούμαι. Ἄλλος, προσδέομαι. (Αἱ. δέομαι.)	15.
Μαινομένων.	Ἐπιλήπτων.	
	Εἰσαγγόχατε. Ἄλλος, εἰσενέγκατε.	
Μαίνεσθα.	Ἐπιληπτεύεσθαι.	

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Insanum.	14. Arreptitium correptum.	14.
15.	15. Indigens sum. <i>Alius</i> , indigeo.	15.
Furentibus.	Furentibus.	
	Introduxistis. <i>Alius</i> , induxistis.	
Furere.	Furere.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. I Regum.

- V. 5. Ἄλλος, εἰ μὲν περὶ γυναικός. Coislin. 2.
 Ibid. Ἀ., συνεσχέθη. Idem.
 Ibid. Ἀ., Θ., τὰ σκεύη etc. Idem.
 Ibid. Τὰ παῖδια. Coislin., παιδάρια.
 Ibid. Ἄλλος, καὶ ὅτι εἰ βέβηλος etc. Reg. Ἀ., λαϊκῆ. Reg. et Procop. Quæ primo loco ponuntur ex Coisliniano cod. Ἄλλος, ἡ μέντοι ὁδὸς λαϊκῆ etc., videntur esse ex versione Aquilæ.
 V. 6. Οἱ λοιποὶ, ἄγια. Coislin. 2.
 V. 7. Ἄλλος, ὁ Σύρος. Ex commutatione scilicet litterarum γ et ρ , nam *alius* legit, $\rho\sigma\tau\eta\kappa\eta$, quod est, Ἰδομαῖος, *alius*, $\rho\sigma\tau\eta$, quod est, Σύρος. LXX variant: nam in edit. Rom. legitur ὁ Σύρος, alibi vero, ὁ Ἰδομαῖος.
 Ibid. Σ., ἄρχων τῶν νομέων. Coislin. 2.
 V. 9. Ἀ., Θ., ἐν τῇ κοιλάδι etc. Vide supra notam ad cap. xvii, v. 2.
 Ibid. Ἀ., ἐπενδύματος etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.
 V. 11. Σ., κατέλεγον. Reg. et Coislin. 2.
 V. 13. Ἀ., ἐνήλλαξεν. Reg. et Coislin. 2. Σ., μετέβαλεν. Coislin. 2.
 Ibid. Ἀ., παρέτεο καὶ προσέκρουεν. Reg. Procopius vero legit *παρέτεο*.
 Ibid. Σ., ἐψόφει. Coislin. 2.
 V. 14. Ἀ., παραπληκτεύμενον. Reg. Σ., παράφρονα. Coislin. 2.
 V. 15. Ἄλλος, προσδέομαι. Reg.
 Ibid. Σ., μαινομένων. Coislin. 2.
 Ibid. Ἄλλος, εἰσενέγκατε. Reg.
 Ibid. Ἀ., παραπληκτεύεσθαι etc. Coislin. 2.

CAPUT XXII LIB I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Συνήγοντο. Ἄλλος, συνηθροῦοντο.	2.
Στενωχωρούμενος.	Ἐν ἀνάγκῃ. Καὶ πᾶς ὑπόχρεως.	στενωχόμενος.
	Κατώδυνος ψυχῆ.	
3.	3. Μασσηφάθ. Ἄλλος, σκοπιάν.	3.
4.	4. Παρεκάλεσε τὴ πρόσωπον. Οἱ λοιποὶ, ἔθετο αὐτοὺς πρὸ προσώπου.	4.
Ἐν τῇ ἐπιβουλῇ.	Ἐν τῇ περιοχῇ.	Καταφυγὴν.
6. Ἐφάνη.	6. Ἐγνωσται. Ἰπὸ τὴν ἄρουραν. Ἄλλος, τὸ φυτόν.	6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Convenerunt. <i>Alius</i> , congregati sunt.	2.
Angustiatus.	In necessitate. Et omnis debitor.	Constrictus.
	Tristis animo.	
3.	3. Massephath. <i>Alius</i> , speculam.	3.
4.	4. Deprecatus est faciem. <i>Reliqui</i> , posuit eos ante faciem.	4.
In insidiis.	In præsidio.	Refugium.
6. Apparuisset.	6. Notus est. Sub arboreto. <i>Alius</i> , lignum.	6.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

קשרתם 8 בנרת-בני חלה וגלה לארב 9 האדמו עבדי	8. 9.	8. Συνεδήσατε. 9.
12 הנני 13 קשרתם לקום אלי כיום 14 וחתן אל-משמעתך	12. 13. 14.	12. 13. Συνεδήσατε. Κατὰ τὴν ἡμέραν. 14. Καὶ νυμφίος.
15 הלילה אל-ישם	15.	15. Βέβηλον.
17 הגעבים 18 סב ופגע שבינים	17. 18.	17. 18. Κύκλωσον
20 יימלם	20.	20.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Ligati estis. Fœdus ineunte filio meo. Dolens. Et revelans. Ad insidiandum. 9. Idumæus. Servos. 12. Ecce ego. 13. Conjurastis. Ad consurgendum in me. Secundum diem. 14. Et gener. Ad auditum tuum.	8. Conjurastis. Et filius meus fœdus inierit. Qui vicem meam doleat. Qui annuntiet Insidiantem. 9. Idumæus. Servos. 12. Præsto sum. 13. Conjurastis. Ut consurgeret adversum me. Usque hodie. 14. Et gener. Ad imperium tuum.	8. Colligastis. 9. 12. 13. Κολλισασάς. Secundum diem. 14. Et gener. 15. Profanum. 17. 18. Circumda. 20.
15. Absit. Ne imponat. 17. Stantibus. 18. Convertere. Et irruet. Octoginta. 20. Et evasit.	15. Absit. Ne suspicetur. 17. Qui circumdabant. 18. Convertere. Et irruet. Octoginta. 20. Evadens autem.	15. Profanum. 17. 18. Circumda. 20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, συνηθροῦζοντο. Reg.
Ibid. Ἄ., θ., συνεχόμενος. Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., καὶ πᾶς περιερχόμενος etc. Coislin. 2.
Hæ lectiones suspectæ nulli.
Ibid. Ἄ., πικρὸς ψυχῆ. Reg.
V. 3. Ἄλλος, σκοπιάν. Coislin. 2.
V. 4. Ἄ., Οἱ λοιποὶ; ἔθετο etc. Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., ἐν τῷ ὄχυρώματι. Coislin. 2. Aquila sic
vertit cap. sequenti v. 14 et frequenter. Sequentes

lectiones ex eodem Coislin. 2
V. 6. Σ., ἐφάνη. Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., τὸ δένδρωμα. Ἄλλος, τὸ φυτόν. R-f.
Illud τὸ φυτόν, Symmachi videtur esse, qui sic
vertit infra, c. xxxi, 13. Illud autem ἄσπ, δένδρων,
vertit Aquila infra, cap. xxxi, 13.
V. 8. Ἄ., συνεδήσατε. Σ., συνέθεσθε. Reg. et
Coislin. 2. θ., σύνδεσμος. Coislin. 2.
Ibid. Σ., συντιθεμένου etc. Idem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8. Συνέθεσθε. Συντιθεμένου τοῦ υἱοῦ μου. Συμπαθῶν, συμπάσχων.	δ. Σύγκεισθε. Ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν μου. Πονῶν. Καὶ ἀποκαλύπτων. Ἄλλος, φανερόν ποιεῖ.	8. Σύνδεσμος.
Εἰς ἐνεδρευτήν.	Εἰς ἐχθρόν.	
9.	9. Σύρος. Ἄλλος, Ἰδουμαῖος. Τὰς ἡμιόνους. Ἄλλος, τοὺς δούλους.	9.
12. Πάρειμι.	12. Ἰδοῦ ἐγώ.	12.
13.	13. Συνέθου. Θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμέ.	13. Συνεστράφητε.
Ὅστε ἐπαναστήναί μοι.	Ὅς ἡ ἡμέρα.	Κατὰ τὴν ἡμέραν.
14. Καὶ νομφίος.	14. Καὶ γαμβρός. Παντὸς παραγγέλματος σου. Ἄλλος, τὸ ὑπακούειν σου.	14.
15. Ἰλαως.	15. Μηδαμῶς. Μὴ δότω. Ἄλλος, μὴ ὑπολαμβανέτω.	15. Ἰλαως.
17. Παρεστηκόσιν.	17. Ἐφεστηκόσιν.	17.
18. Μεταστράφητι.	18. Ἐπιστρέφου. Καὶ ἅπαντα. Τριακοσίους. <i>Οἱ λοιποὶ, ὄγδοήκοντα.</i>	18. Κύκλωσον. Καὶ ἔψαι.
20. Καὶ ἔφυγεν.	20. Καὶ διασώζεται.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8. Composuistis. Consentiente filio meo. Condolens.	8. Compositi estis. Cum disposuerit filius meus. Qui laboret. Et revelans. <i>Alius, notum facit.</i>	8. Colligatio.
In insidiatorem.	In inimicum.	
9.	9. Syrys. <i>Alius, Idumæus.</i> Mulas. <i>Alius, servos.</i>	9.
12. Adsum.	12. Ecce ego.	12.
13.	13. Conspirasti.	13. Conversi estis.
Ita ut insurgat in me.	Ad ponendum eum contra me. Ut dies.	Secundum diem.
14. Et gener.	14. Et gener. Omnis præcepti tui. <i>Alius, obedi tibi.</i>	14.
15. Propitius.	15. Nequaquam. Ne det. <i>Alius, ne suspicetur.</i>	15. Propitius.
17. Adstantibus.	17. Qui assistebant.	17.
18. Convertere.	18. Convertere. Et irruet. Trecentos. <i>Reliqui, octoginta.</i>	18. Circumda. Et tange.
20. Et fugit.	20. Et salvatur.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. I Regum.

Ibid. Σ., συμπαθῶν etc. Idem.
Ibid. Ἄλλος, φανερόν ποιεῖ. Idem.
Ibid. Σ., εἰς ἐνεδρευτήν. Idem.
V. 9. Ἄλλος, Ἰδουμαῖος. Sic quædam exemplaria, et Complut. Estque varia interpretatio, quæ ex varia lectione procedit. Nam LXX qui vertunt Σύρος, legerint haud dubie אררמי cum resch, cæteri qui vertunt Ἰδουμαῖος, אררמי cum daleth. Sic item infra, v. 18.

Ibid. Ἄλλος, τοὺς δούλους. Coislin. 2.
V. 12. Σ., πάρειμι. Idem.
V. 13. Ἄ, συνδέσαστε etc. Idem.
Ibid. Σ., ὥστε ἐπαναστήναί μοι. Idem.
Ibid. Ἄ., Θ., κατὰ τὴν ἡμέραν. Idem.
V. 14. Ἄ., Σ., καὶ νομφίος etc. Idem.
Versus 13, 17 et 18. Lectiones ex eodem.
V. 20. Σ., καὶ ἔφυγεν. Reg. et Coislin.

TO EBPAIKON. והבמה שסים את־הגרתה	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ. 1. Προνομεύσουσι.
1	1.	
3 אל־מִעֲרֹכֹת	3.	3. Εἰς τὰς παρατάξεις.
5 וינהג	5.	5.
7 נכר	7.	7.
8 לעזר	8.	8.
9 הגישה האפד	9.	9. Ἐγγισον τὸ ἔνδυμα.
11 היסגרני בעלי קעילה	11.	11.
ירד		
13 ויתחלבו באשר יתחלם	13.	13.
ויתחל		Ἐπαύσατο.
14 במצודת	14.	14. Ἐν ὄχυρώμασι.
15 בחרשה	15.	15. Ἐν τῇ ὕλη.
16 חרשה	16.	16. Τὴν ὕλην.
וירחוק		
18 בחרשה	18.	18. Εἰς τὸν δρυμὸν.
19 במצודת בחרשה	19.	19. Ἐν τοῖς ὄχυροις.
בחרשה		Εἰς τὸν δρυμὸν. (Ἄλλως, ὕλη.)
בבבעת		Ἐν τῷ βουνῷ.
הישיבון		Ἡφανισμένης.
20 לכל־אות נפשך הכולך לרחת רד	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et ipsi diripientes areas.	1. Et diripiunt areas.	1. Diripient.
3. Ad ordines.	3. Adversus agmina.	3. In acies.
5. Et duxit.	5. Et abegit.	5.
7. Alienavit.	7. Tradidit.	7.
8. Ad angustiam.	8. Et obsideret.	8.
9. Applica ephod.	9. Applica ephod.	9. Admove indumentum.
11. Num concludant me domini Ceila ?	11. Si tradent me viri Ceila ?	11.
Descendet.	Descendet.	
13. Et ambulaverunt quo ambu- laverunt.	13. Huc atque illuc vagabantur incerti.	13.
Et cessavit.	Dissimulavit.	Cessavit.
14. In munitionibus.	14. In locis firmissimis.	14. In munitionibus.
15. In sylvā.	15. In sylvā.	15. In sylvā.
16. In sylvam.	16. In sylvam.	16. Sylvam.
Et confortavit.	Et confortavit.	
18. In sylvā.	18. In sylvā.	18. In sylvam.
19. In munitionibus in sylvā.	19. In locis tutissimis sylvæ.	19. In munitis.
In sylvā.	Sylvæ.	In sylvam. <i>Aliiter, in sylvā.</i>
In colle.	In colle.	In colle.
Jessimun.	Deserti.	Dissipatam.
20. Ad omne desiderium animæ tuæ, rex, descendendo descende.	20. Sicut desideravit anima tua ut descenderes, descende.	20.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΑΝ.
1.	1. Καὶ αὐτοὶ διαρπάζουσι, καταπατοῦσι τοὺς ἄλλω. Ἄλλος, διαρπάζουσι τὰς ἄλωνας, καὶ καταπατοῦσι.	1.
3. Εἰς τὰ στρατόπεδα.	3. Εἰς τὰ σκῦλα. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλιάς. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλίας.	3.
5.	5. Καὶ ἀπήγαγε. Ἄλλος, καὶ ἀπήλασε.	5.
7. Ἐξέδωκεν.	7. Πέπρακεν.	7.
8.	8. Συνέχειν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , πολιορκεῖν.	8.
9.	9. Προσάγαγε τὸ ἐφούδ.	9.
11.	11. <i>Vacat.</i>	11. Μὴ παραδώσουσιν οἱ ἔχοντες Κεῖλά;
	Ἄποκλεισθήσεται. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , καταθήσεται.	
13. Καὶ ἐρεμέοντο (sic) ὀπουδήποτε.	13. Καὶ ἐπορεύοντο οὐ ἐὰν ἐπορεύοντο.	13.
	Ἄνηκε.	
14. Ἐν καταφυγαῖς.	14. Ἐν Μασερέθ. Ἄλλος, Μασσερέθ.	14. Ἐν τοῖς σπηλαίοις τοῖς ὄχυροῖς.
15. Δρυμῶ.	15. Ἐν τῇ καινῇ.	15.
16.	16. Τὴν καινὴν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τὸν δρυμόν.	16.
Ἐθράσυνε	Ἐκραταίωσε.	
18.	18. Ἐν καινῇ. Ἄλλος, εἰς καινὴν.	18.
19. Ἐν τοῖς ὄχυροῖς.	19. Ἐν Μεσσαρὰ ἐν τοῖς στενοῖς. Ἐν τῇ καινῇ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , δρυμῶ Ἐν τῷ βουνῶ.	19. Ἐν τοῖς σπηλαίοις.
Ἐρήμου.	Ἰεσσαμοῦν.	
20. Κατὰ πᾶσαν ἐπιθυμίαν σου, βασιλεῦ, καταθῆναι κατάδηθι.	20. Πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατάθασιν καταθαίνέτω.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et ipsi diripiunt, conculcant areas. <i>Alius</i> , diripiunt areas, et conculcant.	1.
3. In exercitus.	3. In spolia. <i>Alius</i> , in valles. <i>Alius</i> , in ventres.	3.
5.	5. Et abduxit. <i>Alius</i> , et abegit.	5.
7. Tradidit.	7. Vendidit.	7.
8.	8. Comprehendendum. <i>Reliqui</i> , obsidendum.	8.
9.	9. Applica ephud.	9.
11.	11. <i>Vacat.</i>	11. Num tradent habentes Ceila?
	Concludetur. <i>Reliqui</i> , descendet.	13.
15. Et quiescebant ubicumque.	13. Et ibant quo ibant.	
	Onisit.	
14. In perfugiis.	14. In Masereth. <i>Aliter</i> , Massareth.	14. In speluncis munitis.
15. In sylva.	15. In nova.	15.
16.	16. Novam. <i>Reliqui</i> , sylvam.	16.
Ἀudaces fecit.	Confirmavit.	
18.	18. In nova. <i>Alius</i> , in novam.	18.
19. In munitis.	19. In Messara in angustis. In nova. <i>Reliqui</i> , sylva. In colle.	19. In speluncis.
Desertam.	Jessimun.	
20. Secundum omne desiderium tuum, rex, descendendi descende.	20. Omne quod est ad animum regis, in descensum descendat.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
המלחם 21	21.	21. Ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνισθήτε
מכל הכתובים אשר יהובא שם ושבתם א' אל-ינכך,	23.	23.
במדבר מערך 24	24.	24.
בערבה אל ימין הישימוך		Ἐν τῇ ὀμαλῇ πρὸς δεξιάν τῆς ἑφανισμένης.
מצד הדר מצד 26	26.	26.
נחפו עפרים		Θαμβούμενος.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

21. Compassi estis.
23. Ex omnibus latibulis, qui-
bus abscondet se ibi, et reverti
mini ad me ad rectum.
24. In deserto Maon.

In solitudine ad dexteram Jesi-
mon.

26. A latere montis ab hinc.

Festinus.
Cingentes.

VULGATA LATINA.

21. Doluistis.
23. Omnia latibula ejus, in qui-
bus absconditur : et revertimini
ad me ad rem certam.
24. In deserto Maon.

In campestribus ad dexteram
Jesimon.

26. Ad latus montis ex parte
una.

Desperabat.
In modum coronæ egebant.

AQUILA.

21. Pepercistis, compassi estis.
23.
24.

In plana ad dexteram dissipata.

26.

Attonitus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

V. 1. 'A., ἡ προνομεύουσι. Coisl. Ἄλλος, διαρπάζουσι τὰς ἄλωνας etc. Reg.

V. 3. 'A., εἰς τὰς παρατάξεις. Σ., εἰς τὰ στρατό-
πεδα. Reg. Drusius vero illud, εἰς τὰ στρατόπεδα,
pro scholio habuit.

Ibid. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλίας. Ita Coisl. in textu.

V. 5. Ἄλλος, καὶ ἀπήλασε. Reg.

V. 7. Σ., ἐξέδωκεν. Reg. et Coisl. 2.

V. 8. Οἱ λοιποὶ, πολιορκεῖν. Coisl. 2.

V. 9. 'A., ἔγγισον etc. Idem.

V. 11. Θ., μὴ παραδώσουσιν etc. Idem. Hæc
Coisl. qui prolixius refert cum asterisco sic :
* καὶ εἶπεν Δαυὶδ, εἰ παραδώσουσι οἱ παρὰ τῆς
* Χεὶλ ἔμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαούλ.
* καὶ εἶπεν Πιπι παραδώσουσιν. Hæc vero desunt
in LXX.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, καταθήσεται. Idem.

V. 13. Σ., καὶ ἐρεμέοντο. Coisl. 2, vox haud
dubie vitiosa.

Ibid. 'A., ἐπαύσατο. Idem.

V. 14. Ἐν ὄχυρώμασι. Σ., ἐν καταφυγαῖς. Θ., ἐν
τοῖς σπηλατοῖς etc. Eusebius *De locis Hebraicis* sic
habet : Μασερέθ, ἔρημος ἔνθα ἐκαθέσθη Δαβὶδ. 'A.,
ἐν ὄχυρώμασι. Σύμμ., ἐν καταφυγαῖς. Θ., ἐν τοῖς
σπηλατοῖς. Hier. « Masereth in qua sedit David :
nunc deserta : pro quo Aquila interpretatur, muni-
tiones : Symmachus, refugia : Theodotion, spelun-
cas. » Edit. Rom., Μασερέμ.

V. 15. 'A., ἐν τῇ ὕλῃ etc. Coisl. 2.

Ibid. 'A., τὴν ὕλην etc. Idem.

V. 16. Σ., ἐθράσυνε. Reg. et Coisl. 2.

V. 18. 'A., εἰς τὸν δρυμόν. Reg. LXX legerunt

CAPUT XXIV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
על-פני צורי הועלים 3	3.	3. [Ἐπὶ πρόσωπον τῶν πατρῶν τῶν ἐλαφίνων.]
וַיִּבֶן שָׂאֵל קֶדֶף וַתִּבֶּן עֲלָיו 4	4.	4. Εἰσῆλθε αποκνήσσαι. (Αἱ κε- νωσαι.) Τοῦ διευθύναι, ἀποκνήσσαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀποπατήσαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Super facies petrarum hir- corum silvestrium.	3. Super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus perviæ sunt.	3. Super faciem petrarum ce- narum, vel, hincularum.
4. Et ingressus est Saul ad te- gendum pedes suos.	4. Ut purgaret ventrem.	4. Ingressus est evacuare. Ad dirigendum, evacuandum pedes suos, egerendum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21.
23. Ἐπὶ βεβαίῳ.
24.
Ἐν τῇ πεδιάδι κατὰ δεξιὰν τῆς
δοικῆτος.
26.
Περισταλλόμενος.

SYMMACHUS.

21.
23. In firmitate.
24.
In campestri ad dexteram inha-
bitabilis.
26.
Contractus.

21. Ἐπονέσασθε.
23. ✕ Ἐκ πάντων τῶν τόπων
✕ ὅπου κρυβήσεται ἐκεῖ, καὶ ἐπι-
✕ τρέψετε πρὸς με εἰς ἔτοιμον.
24. Ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν. Ἄλ-
λος, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόῳ.
Καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσ-
σαιμοῦ.
26. Ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τοῦ-
του. Ἄλλος, τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου
ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους
Σχεπαζόμενος.
Παρενέβαλον. Οἱ λοιποὶ, περι-
στεφανοῦντες.

LXX INTERPRETES.

24. Laborastis
23. ✕ Ex omnibus locis quibus
✕ abscondetur ibi, et revertimini
✕ ad me in parato
24. In deserto Maon. *Alius*, in
deserto obsequenti.
Ad occidentem ad dexteram
essamu.
26. Ex parte montis ex hoc. *A-*
lius, montis alterius ex altera
parte.
Tegens se.
Castrametabantur. *Reliqui*, cir-
cumcingentes.

21. Ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνίσθητε.
23.
24.
26.
Κρυπτόμενος.

THEODOTIO.

21. Perceristis, compassi estis.
23.
24.
26.
Abscondens se.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

קָטַפּוּ, qui verterunt, ἐν καινῇ, dalet pro resch, ut sæpe contingit. V. supra, v. 15.

V. 19. Ἄ., Σ., ἐν τοῖς ὄχυροῖς. Θ., ἐν τοῖς σπη-
λαίοις. Coisl. 2. Regius codex et Procopius hæc
confertim referunt, *Οἱ λοιποὶ*, ἐν τοῖς σπηλαίοις
τοῖς ὄχυροῖς.

Ibid. Ἄ., εἰς τὸν δρυμόν. Reg. Sed Coisl. melius,
Ἄ., ὄλη. *Οἱ λοιποὶ*, δρυμῶν.

Ibid. Ἄ., Ο., ἐν τῷ βουνῷ. Reg.

Ibid. Ἄ., ἠφανισμένης. Σ., ἐρήμου. Reg. Euseb.
De locis Hebraicis sic habet: Ἰσιμῶθ ἔνθα ἐκρύπτετο
Δαβὶδ, καί ται δὲ ἀνωτέρω Βηθσιμῶθ, καθὰ δεδήλω-
ται ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν ἀντί τοῦ Ἰεσαι-
μοῦθ, ὁ μὲν Ἄ. τῆς ἠφανισμένης, ὁ δὲ Σ. τῆς ἐρή-
μου ἐκδεσώχασι. Hieronymus vero: « Isimoth, ubi
absconditus est David, de qua et supra quid nobis vi-

deretur diximus, ponentes Bethsimuth. Sed et in
Regnorum primo libro pro Isimuth, Aquila inter-
pretatur, dissipatam, Symmachus vero, desertam. »

V. 20. Σ., κατὰ πάσαν etc. Coisl. 2.

V. 21. Ἄ., Θ., ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνίσθητε. Idem.
Prima videtur Aquilæ, secunda Theodotionis.

V. 23. ✕ Ἐκ πάντων etc. Idem. Hæc desunt in
LXX.

V. 24. Ἄλλος, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόῳ. Theodor.

Ibid. Ἄ., ἐν τῇ ὀμαλή etc. Has lectiones mutua-
mur ex Coisl. 2. s. sinceriores quam ex Eusebio
et Hieronymo *De locis Hebraicis* ad. voces *Inaraba*,
Jamin et *Isimuth*, ut edidit *Martianus*.

V. 26. Ἄλλος, τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου etc. Reg.

Ibid. Ἄ., θαμβούμενος etc. Coisl. 2.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, περιστεφανοῦντες. Idem.

CAPUT XXIV LIB I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. 3. Ἐπὶ πρόσωπον Σαδδαιμ.
Ἄλλως, Ἀεταμείν. Ἄλλος, ἐπὶ
πρόσωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων.
3. Ἐπὶ πρόσωπον τῶν πετρῶν
τῶν ἐλάφων.
4. 4. Εἰσῆλθε παρασκευάσασθαι.
Ἄλλος, σεμνῶς ἀγειν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3. 3. Super faciem Saddaim. *Ali-*
ter, *Aiamin*. *Alius*, super faciem
venationis cervorum.
3. Super faciem petrarum cer-
vorum.
4. 4. Intravit ad provocandum
Aliter, honeste agere.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
אֶת־כִּנְיָהֶם־עַל 5	5.	5.
וְיָךְ לְבַדְּחָ אֵת 6	6.	6. Ἐπληξεν.
וַיִּשְׁסַע 8	8.	8. Συνεκέλευσεν.
וְלֹא נָתַם 9	9.	9.
וַיִּקַּד 9	9.	10.
רַעַךְ 10	10.	
כִּי בִכְתּוֹ אֶת־כִּנְיָהֶם מֵעוֹךְ וְלֹא הִרְגֵתִיךְ 12	12.	12. Τοῦ ἐνδύματος.
בִּידִי 14	14.	14.
צַדִּיק 14	14.	16.
מִשַׁל 14	14.	19.
אֶת־רִיבִי 16	16.	23.
טוֹבָה 19	19.	
עַל־מִצַּחַי 23	23.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Alam pallii.	5. Oram chlamydis.	5.
6. Et percussit cor David ipsum.	6. Post hæc percussit cor suum David.	6. Percussit.
8. Et scidit. Et non dedit eos.	8. Confregit. Non permisit.	8. Convocavit.
9. Et inclinavit se.	9. Inclinans se.	9.
10. Malum tuum.	10. Malum adversum te.	10.
12. Quia in abscondendo me oram pallii tui, et non interfeci te.	12. Quoniam cum præscinderem summitatem chlamydis tuæ, nolui extendere manum meam in te.	12. Indumentū.
In manu mea. Insidians.	In manu mea. Insidiaris.	
14. Proverbium.	14. In proverbio.	14.
16. Causam meam.	16. Causam meam.	16.
19. Bonum.	19. Bona.	19.
23. Super munitionem.	23. Ad tutiora loca.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. I Regum.

V. 3. Lectiones Aquilæ et Theodotionis mutua-
mur ex Martianæo nostro; ille ex Eusebio *De locis
Hebraicis*, ubi sic legitur: Ἀαλίμ. Ἄ., τῶν ἐλαφί-
νων. Θ., τῶν πετρῶν τῶν ἐλάφων. Ubi Hieronymus:
*Achialim: pro quo Aquila transtulit, cervorum:
Theodotio, lapides cervorum.* Alia lectio, ἐπι πρόσ-
ωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων, prodit ex Regio cod.
Qui sic vertit, legerit וַיִּצַד vel וַיִּצַד venatio, loco τοῦ
וַיִּצַד petra. Coislinianus habet לו- τῶν πετρῶν, לו-
τῶν ἐλάφων.

V. 4. Ἄ., εἰσῆλθε ἀποκενώσαι. Sic Theodoretus
Procopius et cod. Reg. κενῶσαι legerunt; omnesque
Josephi interpretationem adjiciunt. Ἰώσηπος, τὰς
φυσικὰς ἐκκρίσεις ποιήσασθαι. I. e. ad naturales
excretiones faciendas.

Ibid. Ἄλλος, σεμνῶς ἀγειν. Reg. At Coislin.,
Ἄ., διευθῆναι, ἀποκενώσαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀπο-
πατῆσαι. Sed hæc videntur ex pluribus interpretatio-
nibus in unam coaluisse, ἀποπατῆσαι est, ἀίνην

CAPUT XXV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְיָשַׁע 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et orus ejus.	2. Possessio.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Τοῦ ἐνδύματος.	5. Τὸ περὺγιον τῆς διπλοῦδος. "Ἄλλως, ἄκρον τῆς χλάμουδος, τὸ κρᾶσπεδον τοῦ ἱματίου.	5.
6.	6. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδαυ- τόν. "Ἄλλος, καὶ ἐπάταξε τὸν Δα- υὶδ ἢ καρδία αὐτοῦ.	6.
8. Περιέσπασεν. Οὐκ ἐπέτρεψεν.	8. "Ἐπεισεν. Οὐκ ἔδωκεν.	8. Ἐπάτησεν. Οὐκ ἀφῆκεν.
9. Ὁκλάσεν.	9. Ἐκυψεν.	9.
10.	10. Τὴν ψυχὴν σου. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τὴν κακίαν σου.	10.
12. Τῆς ἐφ'esτρίδος.	12. Ἐγὼ ἀφῆρηκα τὸ περὺγιον, καὶ οὐκ ἀπέκταγά σε. "Ἄλλος, περὺγιον ὃ ἐγὼ ἀφείλον τῆς δι- πλοῦδος σου, καὶ οὐκ ἀπέκτεινά σε.	12. Τοῦ ἐπιβολαίου.
Παρ' ἐμοί. Θηρᾶς.	Ἐν τῇ χειρὶ μου. Δεσμεύεις.	
14. Παραομιμία.	14. Παραβολή.	14.
16.	16. Τὴν κρίσιν μου. "Ἄλλος, τὴν δίκην μου.	16.
19. Ἀμοιβήν.	19. Ἀγαθά.	19.
23. Ἐπὶ τὸ ὄχυρωμα. SYMMACHUS.	23. Εἰς Μεσσαρὰ τὴν στενήν. LXX INTERPRETES.	23. Τὴν κορυφὴν. THEODOTIO.
5 Indumenti.	5. Pinnam diploidis. <i>Atiter</i> , summitatem chlamydis, fimbriam vestimenti.	5.
6.	6. Et percussit cor David ipsum. <i>Alius</i> , et percussit David cor ejus.	6.
8. Extraxit. Non permisit.	8. Suasit. Non dedit.	8. Decepit. Non dimisit.
9. Procubuit.	9. Inclinauit se.	9.
10.	10. Animam tuam. <i>Reliqui</i> , ma- lum tuum.	10.
12. Vestis.	12. Ego abstuli pinnam, et non occidi te. <i>Alius</i> , alam quam ego abstuli a diploide tua, et non in- terfeci te.	12. Pallis.
Apud me. Venaris.	In manu mea. Ligas.	
14. Proverbium.	14. Parabola.	14.
16.	16. Judicium meum. <i>Alius</i> , cau- sam meam.	16.
19. Retributionem.	19. Bona.	19.
23. Super munitionem.	23. In Messara angustam.	23. Cacumen.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. I Regum.

ezoneare, stercus egerere.

V. 5. "Ἄλλως, ἄκρον τῆς χλάμουδος etc. Coislin. 2,
adjuncta interpretatione Symmachi.V. 6. Ἄ., ἐπληξεν. Coislin. 2. "Ἄλλος, καὶ ἐπά-
ταξε τὸν Δαυὶδ etc. Reg.

V. 8. Ἄ., συνεκάλεσεν etc. Coislin. 2.

Ibid. Σ., οὐκ ἐπέτρεψεν etc. Idem.

V. 9. Σ., ὠκλάσεν. Idem.

V. 10. *Οἱ λοιποὶ*, τὴν κακίαν σου. Idem.

V. 12. "Ἄλλος, περὺγιον ὃ ἐγὼ ἀφείλον etc. Reg.

Ἄ., τοῦ ἐνδύματος etc. Has trium lectiones adfert
Coislin. 2.

Ibid. Σ., παρ' ἐμοί. Coislin. 2.

Ibid. Σ., θηρᾶς. Idem.

V. 14. Σ., παραομιμία. Reg. et Coislin. 2.

V. 16. "Ἄλλος, τὴν δίκην μου. Reg.

V. 19. Σ., ἀμοιβήν. Coislin. 2.

V. 23. Σ., ἐπὶ τὸ ὄχυρωμα. Θ., τὴν κορυφὴν. Coisl. 2.

Regius vero sine interpretum nomine adfert.

CAPUT XXV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Τὰ ποίμνια. "Ἄλλος, ἡ ἐργασία.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	2. Greges. <i>Alius</i> , opus.	2.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

צאן שלשוד אלפים

3 מובת-שכל

ורע מעללים

5 ושאלתם

7 הכלמנום

9 וינודו

10 המתפרעים

14 ויעט

15 פקדנו

17 ועל-כל-ביתו

בליעל

18 נבלי

וחמש סאים

קלי

ומאה צמקים

20 בסתר

21 אך

לשקר

ולא-נפקד

22 כה-דועשה אלהים לאיבי דוד

בקיר

25 אל-נא ישים

נבל שמו ונבלה עמו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Oves tria millia.

3. Bona intellectu.

Et malus adinventionibus

5. Et rogabitis.

7. Affecimus eos verecundia.

9. Et quieverunt.

10. Dividentes se.

14. Et invectus est.

15. Visitavimus.

17. Et super omnem domum ejus.

Sine profectu.

18. Utres.

Et quinque sata.

Polentæ.

Et centum botros aridos.

20. In abscondito.

21. Certe.

In vanum.

Et non visitatum est.

22. Hæc faciat Deus inimicis David.

In parietem.

25. Ne quæso ponat.

Nabal nomen ejus, et vilitas cum eo.

VULGATA LATINA.

Oves tria millia.

3. Prudentissima.

Et pessimus et malitiosus.

5. Et salutabitis.

7. Eis molesti fuimus.

9. Siluerunt.

10. Qui fugiunt.

14. Aversatus est.

15. Periiit.

17. Adversum domum tuam.

Belial.

18. Utres.

Quinque sata.

Polentæ.

Centum ligaturas.

20. Ad radices.

21. Vere.

Frustra.

Non periiit.

22. Hæc faciat Deus inimicis David.

Ad parietem.

25. Ne ponat, oro.

Quoniam secundum nomen suum stultus est, et stultitia est cum eo.

3.

5.

7. Ἐνετρέψαμεν αὐτούς.

9.

10.

14. Ὠτρύνθη.

15.

17.

Ἀποστασίας.

18. Ἀμφορεῖς.

Καὶ πέντε σάτα.

Φρυγῶν κεκομμένης κριθῆς.

20. Ἐν ἀποκρυφῇ.

21. Πλήν.

Ψεῦδος.

22.

25.

Νάβαλ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀπόρρησις μετ' αὐτοῦ.

AQUILA.

3.

5.

7. Confudimus eos.

9.

10.

14. Excitatus est.

15.

17.

Defectionis.

18. Amphoras.

Et quinque sata.

Frixorum, contusi bordei.

20. In abscondito.

21. Verumtamen.

Mendacium.

22.

25.

Nabal nomen ipsi, et defluxus cum eo.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

3. Εὐδιανόητος.
Κακογνώμων.
5.
7. Ἐνωχλήσαμεν αὐτούς.
9.
10.
14. Ἀπεστράφη.
15.
17. Κατὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
Ἄνομος.
18. Ἀσκούς.

20.
21. Οὕτως.
Ἀνόητον.
Οὐ διεφώνησεν.

22.

25. Μὴ προσχῆς ἀξιῶ.

SYMMACHUS.

3. Perspicax.
Malignus.
5.
7. Molesti fuimus eis.
9.
10.
14. Aversus est.
15.
17. Contra domum ejus.
Iniquus.
18. Utres.

20.
21. Sic.
Stultum.
Non defuit.

22.

25. Ne attendas, obsecro.

Ποίμνια τρισχίλια. Ἄλλος, πρό-
βατα τρισχίλια.

3. Ἀγαθὴ συνέσει.
Καὶ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασιν.
5. Καὶ ἐρωτήσατε. Ἄλλος, ἀσπά-
σασθε. Ἄλλος, προσείπατε.
7. Ἀπεκωλύσαμεν αὐτούς.
9. Ἀνεπήδησε. Οἱ λοιποὶ, καὶ
ἐπαύσαντο.
10. Ἀναχωροῦντες.
14. Ἐξέκλιεν.
15. Ἐνετείλαντο. Ἄλλος, ἐπι-
τετάχασιν.
17. Εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
Λοιμός.
18. Ἀγγεῖα.
Πέντε οἴφι.
Ἄλφιτου.
Καὶ γόμορ ἐν σταφίδων. Ἄλλος,
καὶ ἑκατὸν ἐνδέσμοις.

20. Ἐν σχέπῃ.
21. Ἴσως.
Εἰς ἄδικον.
Οὐκ ἐνετειλάμεθα. (Ἄλλως, ἐνε-
τειλάμεν.)
22. Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς ✕ τοῖς
ἐχθροῖς Δαυὶδ. Ἄλλως, τῷ Δαυίδ.
Πρὸς τοῖχον. Ἄλλος, ἐν τριγῶν.
25. Μὴ δὴ θέσθω.
Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐφροσύ-
νη μετ' αὐτοῦ.

LXX INTERPRETES.

- Greges ter mille. *Alius*, oves
tria millia.
3. Bona intellectu.
Et malignus in studiis.
5. Et interrogate. *Alius*, salu-
tate. *Alius*, alloquimini.
7. Prohibuimus eos.
9. Resiliit. *Reliqui*, et quieverunt.
10. Recedentes.
14. Declinavit.
15. Imperarunt. *Alius*, præce-
perunt.
17. In domum ejus.
Pestilens.
18. Vasa.
Quinque œphi.
Farinæ.
Et gomor unum uvarum passa-
rum. *Alius*, et centum ligaturas.
20. In tegmine.
21. Forte.
Immerito.
Non imperavimus. (*Aliter*, im-
peravi.)
22. Hæc faciat Deus ✕ inimi-
cis David. *Aliter*, ipsi David.
Ad parietem. *Alius*, in pariete.
25. Ne quæso ponat.
Nabal nomen ipsi, et insipien-
tia cum eo

3.
5.
7. Κατησχύναμεν αὐτούς.
9.
10. Ἀποδιδράσκοντες.
14. Ἐξουδένωσεν.
15.
17.
Ἄφροσύνης.
18. Νέβελ.

20.

21.

Οὐκ ἤτήσαμεν.

22.

25.

THEODOTIO.

3.
5.
7. Pudescimus eos.
9.
10. Aufugientes.
14. Despexit.
15.
17.
Stultitiæ.
18. Nebel.
20.
21.
Non petimus.
22.
25.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

מבוא בדמים 26	26.
שח 28	28.
ורעה	
בגדר 29	29.
בתך	
לפיקה 31	31
חגב	
ברך 32	32.
כעמך 33	33.
מבוא	
השע	
ואולם 34	34.
אם-נטר	
ואשא פניך 35	35.
חשך 39	39.
לפלוו בקליש אשר מגלים 44	44.

26. Τοῦ μή μουσάζειν.
28.
29. Ταρσῶ πλαγείτω.
31. Λυγμός. (Al. συγι
32.
33. Ἡ γνώμη σου.
34. ✕ Καί.
35. Ἦρα.
Εἰληφα.
39.
44.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26. A veniendo in sanguinibus.
28. Parce.
Et malitia.
29. In fasciculo.
In medio.
31. In vacillationem.
Gratis.
32. Benedictus.
33. Discretio tua.
A veniendo.
Salvare.
34. Et quidem.
Si remansisset.
35. Et tuli facies tuas.
39. Retinuit.
44. Palti filio Lais, qui de Gal-
lim.

26. Ne venires in sanguinem.
28. Aufer.
Malitia.
29. In fasciculo.
Vacat.
31. In singultum.
Innoxium.
Vacat.
32. Benedictus.
33. Eloquium.
Ne irem.
Et ulciscerer me.
34. Alioquin.
Non remansisset.
35. Honoravi faciem tuam.
39. Custodivit.
44. Phalti filio Lais, qui erat de
Gallim.

26. Ad non scelus agendum.
28.
29. In fiscella obliqua.
31. Singultus. (Al. compunctio.
32.
33. Sententia tua.
34. ✕ Et.
35. Tuli.
Accepi.
39.
44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, ἡ ἐργασία. Reg. Sic item legit Procopius.
 Ibid. Ἄλλος, πρόβατα τρισχ. Reg.
 V. 3. Σ., εὐδιανότητος. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., καχογνώμων. Idem.
 V. 5. Ἄλλος, ἀσπίασθε. Reg. Ἄλλος, προσέ-
 πατε. Coislin. 2.
 V. 7. Ἄ., ἐνετρέψαμεν etc. Idem.
 V. 9. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐπαύσαντο. Idem.
 V. 10. Θ., ἀποδιδράσκοντες. Idem.
 V. 14. Ἄ., ὠτρύνθη etc. Idem.
 V. 15. Ἄλλος, ἐπιτετάχασιν. Reg.
 V. 17. Σ., κατὰ τοῦ οἴκ. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ἀποστασίας etc. Has lectiones refert idem.
 V. 18. Ἄ., ἀμφορεῖς. Reg. Sic etiam supra, 1, 24, et xvi, 3. Σ., ἀσκούς. Θ., νέθει. Coislin. 2.
 Ibid. Ἄ., πέντε σάτα. Sic Drusius. Procop. Reg. Vide Gen. xviii, 6. In hunc locum hanc notam habent cod. Reg. et Procop: Ἄκ., ἡρμήνευσε σάτα. Τὸ δὲ γόμορ ἴσον τῷ οἴφι, ὡς ἐν Ἱεζεκιήλ μεμαθήκαμεν. I. e. « Aquila interpretatus est sata. Gomor autem est æquale ophi, ut in Ezechiele didicimus. »
 Ibid. Ἄ., φρυκτῶν κεκομμένης κριθῆς. Idem. Non sine quadam suspitione hanc Aquilæ interpretationem admittimus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. Τοῦ μὴ ἔλθειν εἰς αἴμα ἄθῶον.	26.
28. Ἄφελου. Καὶ πονηρία.	28. Ἄρον. Καὶ κακία.	28.
29. Πεφυλαγμένη.	29. Ἐν δεσμῶ. Ἐν μέσῳ.	29.
31. Ἄνατιον.	31. Βδελυγμός. Ἄθῶον. Ἄγαθῶσαι αὐτῆ. Ἄλλος, κα- λῶς ποιῆται αὐτῆ.	31. Λυγμός. (Αἰ. νυγμός.)
32.	32. Εὐλογητός. Ἄλλος, εὐλογη- τὸς Βαρούκ.	32.
33. Εκδικῆσαι.	33. Ὁ τρόπος σου. Μὴ ἔλθειν. Οἱ λοιποὶ, μὴ μυσῶ- σαι. Σῶσαι.	33.
34. Ἐπείτοιγε. Οὐκ ἂν ὑπελείφθη.	34. Πλὴν οὐτι. Εἰ ὑπολειφθήσεται.	34. ✕ Καί.
35. Ἐτίμησα. Ἐνετράπην τὸ πρόσωπόν σου.	35. Ἡρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.	35. Ἐλαβον.
39. Ἐξέσιλατο.	39. Περιεποιήσατο.	39.
44.	44. Τῷ Φαλτι υἱῷ Ἄμις, τῷ ἐκ Ῥομμᾶ. Ἄλλος, τῷ Φελτι υἱῷ Ἰωᾶς τῷ ἐκ Γολιάθ.	44.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.	26. Ne venires in sanguinem innoxium.	26.
28. Aufer. Et nequitia.	28. Tolle. Et malitia.	28.
29. Custodita.	29. In vinculo. In medio.	29.
31. Inculpatum.	31. Abominatio. Innoxium. Ad bene faciendum ei. <i>Alius,</i> <i>idem.</i>	31. Singultus. (Αἰ., compunctio.)
32.	32. Benedictus. <i>Alius,</i> benedi- ctus Baruc.	32.
33. Vindicare.	33. Modus tuus. Ne venirem. <i>Reliqui,</i> a non pol- luendo. Salvare.	33.
34. Quandoquidem. Nequaquam residuum fuisset.	34. Verumtamen. Si remanebit.	34. ✕ ἔτ.
35. Honoravi. Reveritus sum faciem tuam.	35. Suscepi faciem tuam.	35. Accepi.
39. Eripuit.	39. Servavit.	39.
44.	44. Phalti filio Amis, qui ex Romma. <i>Alius,</i> Phelti filio Joas, qui ex Goliath.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Regum.

Ibid. Καὶ γόμορ ἐν σταφίδων. Edit. Rom., στα-
φίδος.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἑκατὸν ἐνδέσμοις. Idem.

V. 20. Ἄ., ἐν ἀποκρυφῆ. Reg. et Coislin. 2.

V. 21. Ἄ., πλὴν. Coislin. Reg. autem habet,

Ἄ., πλημμάτην. Σ., οὕτως. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ψεῦδος etc. Idem.

Ibid. Σ., οὐ διεφώνησεν etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, ἐνετειλάμην. Coislin.

V. 22. ✕ Τοῖς ἐχθροῖς etc. Hæc cum asterisco
Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τριγῶ. Idem.

V. 25. Σ., μὴ προσχ. Idem.

Ibid. Ἄ., Ναβάλ ὄνομα αὐτῶ καὶ ἀπορρέουσιν μετ'
αὐτοῦ. Theodoretus et Reg. cod. qui postremus
hanc notam habet, ἰστέον ὅτι ἐν τῷ γ' ψαλμῶ, καὶ
τῷ γβ' εἰς τὸ, εἶπεν ἄφρων, ναβάλ κείται, ἐν τῷ
Ἑβραϊκῶ, παρὰ δὲ Ἀκύλαν, ἀπορρέων, ut habet
etiam Coislinianus.

V. 26. Ἄ., τοῦ μὴ μυσάζειν. Reg. et Theodoret.

V. 28. Σ., ἀφελου. Coislin. 2.

Ibid. Σ., καὶ πονηρία. Idem.

V. 29. Ἄ., ταρσῶ πλαγεῖω. Idem.

Ibid. Σ., πεφυλαγμένη. Idem.

V. 31. Ἄ., Θ., λυγμός. Reg. Drus. Procop. Theodore-
tus vero legit νυγμός. Coisl. in textu habet βδελυγμός,

punctis supra positis, et ad marginem notat: 'A., Θ., τὸ ἔσω. Id est Aquila et Theodotio habent ea quæ intus, scilicet in *textu* sunt non notata punctis, nempe λυγμός.

Ibid. Σ., ἀνατίων. Coislin. 2.

Ibid. Ο', ἀγαθῶσαι αὐτῆ. "Ἄλλος, καλῶς ποιῆσαι αὐτῆ. Ita Reg. Neutrum in Hebræo.

V. 52. "Ἄλλος, εὐλογητὸς Βαρούκ. Reg.

V. 53. 'A., ἡ γνώμη σου. Coislin. 2.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, μὴ μυσῶσαι.* In hæc verba Drus. ε LXX, καὶ σώται χεῖρά μου ἐμοί. Theodoretus ad hunc locum, ἀμάρτημα γραφικὸν ὀπολιμδάνω, (*eras*) οἱ γὰρ ἄλλοι ἐρμηνεύται μὴ μυσῶσαι εἰρήκασιν, ἀντὶ τοῦ, μὴ μύσους μεταλαχσίρ. Frustra

CAPUT XXVI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
'Ελληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

מכחט 1	1.	1.
הישיכון אל-מדבר-זיפ 2	2.	Τῆς ἠφανισμένης. 2.
הישיכון 3	5.	3. Τῆς ἠφανισμένης.
במעגל 5	5.	5. 'Εν τῆ στρογγυλώσει. Κάμπη.
במעגל 7	7.	7. Τῆ κάμπη.
אל-תשחיתו 9	9.	9.
יגפז 10	10.	10. Θραύση.
תלילה לי מיודה 11	11.	11.
ואודעפת 12	12.	'Αγγος. 12. Καταφορά.
תרומת 12	12.	12.
ויקרא דוד אל-העם 14	14.	14.
קראח אל-דמלך בני-מורה 16	16.	16.
סולי 17	17.	17.
מנחה 19	19.	19. Δῶρον. 'Ἀπτεσθαι.
מדהסתפח אחרים		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Latet.	1. Absconditus est.	1.
Jesimon.	Solitudinis.	Dissipatæ.
2. In deserto Ziph	2. In desertum Ziph.	2.
3. Jesimon.	3. Solitudinis.	3. Dissipatæ.
5. In vallo.	5. In tentorio.	5. In vallo. Flexus.
7. In vallo.	7. In tentorio.	7. Flexu vel orbita.
9. Ne corrumpas eum.	9. Ne interficias eum.	9.
10. Percusserit eum.	10. Percusserit.	10. Fregerit.
11. Absit mihi a Domino.	11. Propitius mihi sit Dominus.	11.
Et scyphum.	Scyphum.	Vas.
12. Sopor.	12. Sopor Domini.	12. Somnus altius.
14. Et clamavit David ad populum.	14. Et clamavit David ad populum.	14.
Clamasti ad regem.	Clamas et inquietas regem.	
16. Filii mortis.	16. Filii mortis.	16.
17. Vox mea.	17. Vox mea.	17.
19. Munus.	19. Sacrificium.	19. Donum.
Ab inhærendo. Aliis.	Ut non habitem (in hæreditate Domini.	Ab attingendo.

certe hic errorem in versione τῶν Ὁ suspicatur Theodoretus : nam illi cum Hebræo consentiunt.

Ibid. Σ., ἐκδικῆσαι. Coislin. 2.

V. 34. Ἄ., Θ., ✕ καὶ. Σ., ἐπέτοιγα. Coislin. 2.

Hic non tota Ἄ., Θ. versio vocis Πλην affertur.

Ibid. Σ., οὐκ ἂν ὑπαλείφθη. Coislin. 2.

V. 35. Ἄ., ἦρα. Σ., ἐτίμησα. Ἄ., εἰληφα. Coisl. 2.

Σ., ἐνετράπην. Reg. et Drusius. Reg. legit, ἀνετραπήν. Hic duplex Aquilæ et Symmachi versio affertur ex duabus, ut puto, utriusque editionibus.

Θ., ἔλαθον. Coislin. 2.

V. 59. Σ., ἐξελατο. Ibid

V. 44. Ἄλλος, τῷ Φελί etc., utraque lectio Græca mendosa.

CAPUT XXVI LIB. I REGUM

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ὁ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Κρύπτεται.

Ἐρήμου.

2.

3. Ἐρήμου.

5. Σκηνή.

Ἐν τῇ στοργυλώσει.

7. Σκηνή.

9.

10.

11.

Νυκτοπότιον.

12. Κάρος.

14.

Καταβοῶν τοῦ βασιλέως.

16. Ἄξιοι θανάτου.

17.

19. Δῶρον.

Συνδυάζεσθαι.

Ἄλλοκότοις.

SYMMACHUS.

1. Absconditur.

Deserti.

2.

3. Deserti.

5. Tabernaculum.

In vallo.

7. Tentorio.

9.

10.

11.

Nocturnum poculum.

12. Sopor gravis.

14.

Clamans ad regem.

16. Digni morte.

17.

19. Donum.

A conjungendo.

Alienæ.

PATROL. GR. XV.

1. Σκεπάζεται. Ἄλλος, κέκρυπται.

1. Ἴεσσεμοῦν.

2. Εἰς τὴν ἔρημον Ζιφ. Ἄλλος, εἰς τὴν ἔρημον τῶν αὐχμῶν.

3. Ἴεσσεμοῦν.

5. Ἐν λαμπήνῃ.

7. Ἐν λαμπήνῃ.

9. Μὴ ταπεινώσῃς αὐτόν. Ἄλλ., μὴ διαφθείρῃς αὐτόν.

10. Παῖσι.

11. Μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου. Ἄλλος, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ Κυρίου.

Φακόν.

12. Θάμβος Κυρίου.

14. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαόν. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐδόθησε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαόν.

Ὁ καλῶν ✕ πρὸς τὸν βασιλέα.

16. Υἱοὶ θανατώσεως.

17. Δουλός σου. Οἱ λοιποὶ, φωνή μου.

19. Θυσία.

Μὴ ἐστηρίχθαι.

Ἐτέροις.

LXX INTERPRETES.

1. Tegitur. *Alius*, absconditus est.

Jessemun.

2. In desertum Ziph. *Alius*, in desertum siccitatum.

3. Jessemun.

5. In lampene.

7. In lampene.

9. Ne humilies illum. *Alius*, ne disperdas illum.

10. Percusserit.

11. Nequaquam mihi a Domino. *Alius*, mihi vero absit a Domino.

Ientem.

12. Stupor Domini.

14. Et advocavit David populum. *Reliqui*, et clamavit David ad populum.

Vocans ✕ ad regem.

16. Filii occisionis.

17. Servus tuus. *Reliqui*, vox mea.

19. Sacrificium.

Non confirmatum esse.

Aliis.

THEODOTIO

1.

2.

5.

5.

7. Magal.

9.

10.

11.

12. Exstasis.

14.

16.

17.

19.

ἸΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
דַּבַּר שְׁנַיִם חֳדָשִׁים 20	20.	20.
הַקָּרָא וְהִלְכֶנָּה 21	21.	21. Ἡγνόησα.
יָשִׁיב 23	23.	23.
תְּגִיל 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Ad quærendum pulicem unum.	20. Ut auærat uulicem unum.	20.
Perdicem.	Perdix.	
21. Stulte egi.	21. Stulte egerim.	21. Ignoravi.
23. Reddat.	23. Retribuet.	23.
24. Magnificetur.	24. Magnificetur.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. I Regum.

V. 4. Σ., κρύπτεται. Coislin. 2. Ἄλλος, κρύπται. Reg.
 Ibid. 'A., τῆς ἡφανισμένης. Σ., ἐρήμου. Reg. et Eusebius *De locis Hebraicis*. V. supra, c. xxiii, v. 24.
 Ibid. Ἰεσσαμοῦν. Edit. Rom., Ἰεσσαμοῦ. Sic etiam infra.
 V. 2. Ἄλλος, εἰς τὴν ἐρημον τῶν αὐχμῶν. Reg.
 V. 3. 'A., τῆς ἡφαν-. V. supra, v. 4.
 V. 5. 'A., ἐν τῇ στρογγυλώσει. Reg. et Procop. In hunc locum Procopius et Reg., λαμπήνη εἶδος ἀμάξης (Procop., ἀρμαμάξης), ὡς καὶ ἡ ἀπήνη, ὃ δὲ Ἀκύλας, τῇ στρογγυλώσει φησὶν ἢ διὰ τὸ σχῆμα τῆς κατασκευῆς, ἢ ὅτι τὸ κεκυκλωθῆαι τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα. I. e. « *Lampene*, genus est currus, ut etiam *apene*. Aquila dicit, τῇ στρογγυλώσει, vel propter figuram apparatus, vel declarat regem exercitu circumdatum fuisse. » Coislinianus de *lampene* ait, εἶδος ἀμάξης λαμποῦ οἶον καρούχα. Ibid. 'A., κάμπη. Σ., σκηνή. Σ., ἐν τῇ στρογγυλώσει. Sic Coislin. Binas ex Symmacho lectiones habemus, ut alibi.
 V. 7. 'A., τῇ κάμπη etc. Idem.

CAPUT XXVII LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
עַתָּה אֲכַלְנָה וְנֹאשׁ מִסִּבִּי 1	1.	1. 'Απογνώσεται.
7 יָמִים וְאַרְבַּעָה חֳדָשִׁים 7	7.	7.
8 וַיִּפְשְׁכוּ עַל-הַגְּשֻׁרִי הַגֶּרְזִי וְהַעֲבֹלְקִי כִי הָנָה יִשְׁבֹּת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם בְּאֶרֶץ שׁוּרָה וְעַד-אֶרֶץ מִצְרַיִם 8	8.	8.
10 נָבַב הַקָּנִי 10	10.	10. Νότον. Κιναίου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Nunc consumar. Et desperet de me.	1. Aliquando incidam. Cessetque me quærere.	1. Desperabit.
7. Dies et quatuor menses.	7. Quatuor mensium.	7.
8. Et effuderunt se ad Gessuritam, et Gerzitan, et Amalecitam, quia ipsi inhabitantes terram quæ a sæculo, ingrediendo te Sur, et usque ad terram Ægypti.	8. Et agebant prædas de Gessuri, et de Gerzi, et de Amalecitis: hi enim pagi habitabantur in terra antiquitus, euntibus Sur usque ad terram Ægypti.	8.
10. Meridiem. Ceni.	10. Meridiem. Ceni.	10. Austrum. Cinæi.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Ζητεῖν ψυχὴν μου. Ἄλλος, ζητεῖν φύλλον ἕνα. Νυκτικώραξ. <i>Oi λοιποὶ, πέρδιξ.</i>	20.
21. Ἐφρονήσαμην.	21. Μεματάλωμαι.	21.
23. Ἀποδώσει.	23. Ἐπιστρέψει.	23.
24. Λογισθεῖη.	24. Μεγαλυνθεῖη.	24.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Quærerẽ animam meam. <i>A-</i> <i>lius, ad quærendum pulicem</i> <i>unum.</i> Nycticorax. <i>Reliqui, perdix.</i>	20.
21. Stulte egi.	21. Inanitér egi.	21.
23. Retribuet.	23. Restituet.	23.
24. Reputetur.	24. Magnificetur.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. I Regum

V. 9. Ἄλλος, μὴ διαφθεῖρης αὐτόν. Reg.
V. 10. Ἄ., θραύση. Coislin. 2.
V. 11. Ἄλλος, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο etc. Reg. et Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., ἄγγος. Σ., νυκτοπότιον. Reg.
V. 12. Ἄ., καταγορά. Σ, χάρος. Θ., ἔκτασις Reg. Drusius et Coislin. Vide Gen. cap. 11, v. 21.
V. 14. *Oi λοιποὶ, καὶ ἐδόγησ* etc. Coislin. 2.
Ibid. Σ, καταδοῶν etc. Idem.
V. 16. Σ., ἄξιοι θανάτου. Reg.
V. 17. *Oi λοιποὶ, φωνὴ μου.* Coislin. 2.
V. 19. Ἄ., Σ, δῶρον. Idem.
Ibid. Ἄ., ἀπτεσθαί etc. Idem.
Ibid. Σ., ἀλλοκότοις. Idem.
V. 20. Ἄλλος, ζητεῖν φύλλον ἕνα. Reg.
Ibid. *Oi λοιποὶ, πέρδιξ.* Coislin. 2.
V. 21. Ἄ, ἠγγόησα etc. Idem.
V. 23. Σ., ἀποδώσει. Idem.
V. 24. Post. *σήμερον* τῶν Ο΄, ✕, et ad marg., Ο΄, Θ., γω. Vide Jud. 1, 14, in nota.
Ibid. Σ., λογισθεῖη. Coislin. 2.

CAPUT XXVII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἰ'αραπεσοῦμαι ποτε. Ἀπόσχηται.	1. Νῦν προστεθήσομαι. Ἄνη ἀπ' ἐμοῦ.	1.
7.	7. <i>Oi λοιποὶ, ✕ ἡμέρας καὶ :</i> <i>τέσσαρας μῆνας.</i>	7.
8.	8. Καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσιρί, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην. Καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ κατοικεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων, ἢ ἀπὸ Γελαμφοῦρ τετειχισμένων, καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγγίζοντα, καὶ ἐξέτεινον ἐπὶ τὸν Γεσουραῖον, καὶ τὸν Γεσραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην, ὅτι κατοικεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γεσοῦρ καὶ ἕως Αἰγύπτου.	8.
10. Μεσημβρίαν.	10. Νότον. Κενεζί. Ἄλλος, Κηνεί.	10.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Incidam aliquando. Abstineat.	1. Nunc apponar. Cesset a me.	1.
7.	7. <i>Reliqui, ✕ dies et : quatuor</i> <i>nenses.</i>	7.
8.	8. Et incursiones faciebant in omnem Gesiri, et in Amalecitem. Et ecce terra habitabatur ab advenientibus, quæ a Gelampsur murata, et usque ad terram Ægypti. <i>Alius, et incursiones faciebant in omnem vicinum, et extendebant se super Gesuræum et Gesræum, et super Amalecitem, quia habitabatur terra a Gesur et us-</i> <i>que ad Ægyptum.</i>	8.
10. Meridiem.	10. Austrum. Cenezi. <i>Al. Ceni.</i>	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 4. Σ., παραπεσοῦμαι ποτε. Drusius et Coislin. V. 7. Οι λοιποί, ημέρας καὶ etc., cum asterisco.
Ibid. 'A., ἀπογνώσεται. Σ., ἀπόσχηται. Drusius Coislin. 2.
et Coislin.

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
2 שמר לראש	2.	2.
3 האבות ואת־הידענים	3.	3. Μάγους.
5 ויחרד	5.	5. Ἐξεπλάγη.
6 באורים	6.	6. Ἐν φωτισμοῖς.
7 בעלת־אוב	7.	7. Ἐχουσαν μάγον.
8 ויחפש	8.	8.
באוב		Ἐν τῷ μάγῳ.
9 את־האבות ואת־הידעני כן דארץ	9.	9. Μάγους, θελητάς καὶ σημε. σχόπους, ἀπὸ τῆς γῆς.
כותקש		Ἐγκρούεις.
10 עין	10.	10.
12 רמיתני	12.	12. Ἐπεθου μοι.
14 זקן	14.	14.
מעיל		Ἐνδυμα.
15 הרגותה צדלי	15.	15. Ἐκλόνησάς με. Στενά.
להודיעני		
16 ערך	16.	16. Κατά σου.
17 לרעך	17.	17. Ἐτέρῳ (i. ἐταίρῳ) σου.
20 ויכחד	20.	20.
כולא־קמותו ארצה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Custodem capitis mei.
3. Pythones.
Et sciolos.
5. Et expavit.
6. In illuminationibus.
7. Dominam Pythonis.
8. Et mutavit se.
In Pythone
9. Pythones et sciolos e terra.
Offendiculum ponis.
10. Perversitas.
12. Decepisti me.
14. Senex.
Pallio.
15. Irritasti me.
Angustia mihi.
Ad indicandum mihi.
16. Æmuli tui.
17. Socio tuo.
20. Et festinavit.
Plenitudo staturæ ejus in terram.

VULGATA LATINA.

2. Custodem capitis mei.
3. Magos.
Hariolos.
5. Et expavit.
6. Per sacerdotes.
7. Habentem Pythonem.
8. Mutavit ergo habitum suum.
In Pythone.
9. Magos et hariolos de terra.
Insidiaris.
10. Quidquam mali.
12. Imposuisti mihi.
14. Senex.
Pallio.
15. Inquietasti me.
Coarctor.
Ut ostenderes.
16. Ad æmulum tuum.
17. Proximo tuo.
20. Statimque.
Porrectus in terram.

AQUILA.

2.
3. Magos.
5. Consternatus est.
6. In illuminationibus.
7. Habentem magum.
8.
In mago.
9. Magos, voluntarios, et hario-
los, de terra.
Impellis.
10.
12. Imposuisti mihi.
14.
Indumentum.
15. Commovisti me.
Angusta.
16. Contra te.
17. Amico tuo.
20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγγί- Ita Eusebius *De locis Hebræicis*.
ζοντα etc. Reg. Ibid. Ἄ., Κιναίου. Reg.

V. 10. Ἄ., Ὁ, νότον. Σ., μεσημέριαν. Reg., atque

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2. Ἀρχισωματοφύλακα. <i>Οἱ λοι- ποί</i> , φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2.
3.	3. Ἐγγαστριμύθους. Καὶ τοὺς γνώστας. Ἄλλος, ση μειοσχόπους.	3.
5. Ἐπτηξεν.	5. Καὶ ἐξέστη.	5.
6. Διὰ τῶν δῆλων.	6. Ἐν τοῖς δῆλοις.	6.
7.	7. Ἐγγαστρίμυθον.	7.
8. Μετεσημάτισεν ἑαυτὸν. (<i>Al- i: r</i> , μετεσηματίσατο.)	8. Συνεκαλύφατο. Ἄλλος, ἡλ- λοιώθη. Ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ.	8.
9.	9. Τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς. Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους ἀπὸ τῆς γῆς. Παγιδεύεις.	9.
10. Κάκωσις.	10. Ἄδικία.	10. Κάκωσις.
12. Ἐνήδρευσάς μοι.	12. Παρελόγησά με.	12.
14.	14. Ὁρθιον. <i>Οἱ λοιπ.</i> , πρεσβύ την. Διπλοῖδα.	14.
15. Ἐτάραξάς με. Στενά. Δηλώσαι μοι.	15. Παρηνώχλησάς με. Θλιβομαί. Γνωρίσαι μοι.	15. Παρώργισάς με. Δηλώσαι μοι.
16. Ἀντιζηλός σου.	16. Μετὰ τοῦ πλησίον σου.	16. Κατὰ σου.
17.	17. Τῷ πλησίον σου.	17.
20. Καὶ ταχύ. Καθόλον τὸ μήκος αὐτοῦ.	20. Καὶ ἔσπευσε. Ἔστηκώς ἐπὶ τὴν γῆν.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Custodem capitis mei.	2. Principem custodiae corporis. <i>Reliqui</i> , custodem capitis mei.	2.
3.	3. Ventriloquos. Et gnostas. <i>Alius</i> , hariolos.	3.
5. Exterritus est.	5. Et expavit.	5.
6. Per manifestationes.	6. In manifestationibus.	6.
7.	7. Ventriloquam.	7.
8. Transformavit se.	8. Cooperuit se. <i>Alius</i> , mutatus est. In ventriloquo.	8.
9.	9. Ventriloquos et gnostas de terra. <i>Alius</i> , et loquentes de terra. Illaqueas.	9.
10. Quidquam mali.	10. Injustitia.	10. Quidquam mali.
12. Insiatiatus es mihi.	12. Decepisti me.	12.
14.	14. Erectum. <i>Reliqui</i> , senem. Diploidem.	14.
15. Perturbasti me. Angusta. Ad indicandum mihi.	15. Perturbasti me. Tribulor. Ad notificandum mihi.	15. Irritasti me. Ad indicandum mihi.
16. ἌEmulus tuus.	16. Cum proximo tuo.	16. Contra te.
17.	17. Proximo tuo.	17.
20. Statimque. Secundum totam staturam eius.	20. Et festinavit. Porrectus in terram.	20.

TO EBPAIKON.

תַּיִן וְגַם 22
 תִּפְסֹחַ אֶל 23
 עַל כִּרְבֵּן 24

VERSIO HEBRAICI TEXT.

22. Etiam tu.
 23. Ad lectum.
 24. Vitulus saginariū.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

22.
 23.
 24.

VULGATA LATINA.

22. Et tu.
 23. Lectum.
 24. Vitulum pascualem.

ΑΚΥΤΑΣ.

22. ✕ Καὶ σὺ.
 23.
 24.

AQUILA.

22. ✕ Et tu.
 23.
 24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. I Regum.

V. 2. Σ., φύλακα τῆς κεφαλῆς μου. Reg. At Coislin. 2, Δοιπ. Σ.

V. 3. 'A., μάγους. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλοι, σημειοσκόπους. Reg.

V. 5. 'A., ἐξεπλάγη etc. Coislin.

V. 6. 'A., ἐν φωτισμοῖς. Σ., διὰ τῶν δῆλων. Coislin. 2 qui hæc adjicit, δῆλους δὲ καλεῖ διὰ τοῦ ἐφοῦδ σημαινόμενα.

V. 7. 'A., ἔχουσαν μάγον. Idem.

V. 8. Σ., μετεσχημάτισεν ἑαυτόν. Sic Drosius, pro quo Regius cod. et Coislin. 2 μετεσχηματίσατο ἑαυτόν habent. Idem Reg. aliam versionem sine nomine affert, nempe, ἡλλουώθη.

Ibid. 'A., ἐν τῷ μάγῳ. Reg. et Coislin. 2. Sic item vertit Aquila, Isa. xxix, 4.

V. 9. 'A., μάγους, θελητάς, καὶ σημειοσκόπους. Coislin. 2 et Reg. Θελητάς, sic vertere solet Aquila. Vox σημειοσκόπους superflua, videtur esse alterius interpretis, forte Symmachi, quem sequitur Vulg.,

CAPUT XXIX LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

בְּעִין 1
 הַעֲבִירִים 3
 מֵאוֹכַל
 מִיּוֹם נִפְלָא
 וַיִּקְצֹץ 4
 לְשֵׁן בְּמִלְחָמָה
 יוֹדֵעַ
 בְּמִלְחָמָה לְאוֹכַל 5
 יֵשׁ 6
 לְאוֹכַל אֶתָּה
 וְלֹא תַעֲשֶׂה רָע 7
 כִּי מֵדַבַּר אֶתָּה בְּעֵינֵי כַּמְלָאךְ 9
 אֶתָּה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In fonte.
 3. Hebræi.
 Quidquam.
 A die cadere eum.
 4. Et irati sunt.
 In adversarium in prælio.
 Acceptabitur.
 5. In choris dicendo.
 6. Rectus.
 Non bonus tu.
 7. Et non facies malum.
 9. Quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 9.

VULGATA LATINA.

1. Super fontem.
 3. Hebræi.
 Quidquam.
 Ex die qua transfugit ad me.
 4. Irati sunt autem.
 Adversarius cum præliari cœperimus.
 Poterit placare.
 5. In choris dicentes.
 6. Rectus.
 Non places.
 7. Et non offendas.
 9. Quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.

ΑΚΥΤΑΣ.

1. Ἐν τῇ πηγῇ.
 3.
 Ὅτι οὖντι.
 4. Παρωξύνθησαν.
 Ἐδοκῆθησεται οὗτος.
 5.
 6.
 7.
 9.

AQUILA.

1. In fonte.
 3.
 Quidquam.
 4. Exasperati sunt.
 Beneplacitus erit hic.
 5.
 6.
 7.
 9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22.	22. <i>Vacat.</i>	22.
23.	23. Δίφρον. <i>Οι λοιποί</i> , τὴν κλί νην.	23.
24. Πεφιλτροφορημένη θρεπτή.	24. Δάμαλις νομάς. "Ἄλλος, μο- σχάριον γαλαθηνόν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.	22. <i>Vacat.</i>	22.
23.	23. <i>Sellam. Reliqui, lectum.</i>	23.
24. <i>Amice educata, nutrita.</i>	24. <i>Vitula pascualis. Alius, vi- tulus lactens.</i>	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. I Regum.

ut supra, v. 3. "Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθ. <i>Idem</i>	V. 16. 'Α., θ., κατὰ σου. Σ., ἀντίζηλός σου. <i>Idem.</i>
Reg.	V. 17. 'Α., ἐτέρω pro ἐταίρω. <i>Idem.</i>
Ibid. 'Α., ἐγκρούεις. <i>Coislin. 2.</i>	V. 20. Σ., καὶ ταχύ. <i>Idem.</i>
V. 10. Σ., θ., κάκωσις. <i>Idem.</i>	Ibid. Σ., καθόλον τὸ μήκος αὐτοῦ. <i>Reg. et Coisl. 2.</i>
V. 12. 'Α., ἐπέθου μοι etc. <i>Idem.</i>	V. 22. 'Α., καὶ σύ, cum asterisco. <i>Coislin. 2.</i>
V. 14. <i>Οι λοιποί, πρεσβ.</i> <i>Idem.</i>	V. 23. <i>Οι λοιποί</i> , τὴν κλίνην. <i>Ibid.</i>
Ibid. 'Α., ἐνδυμα. <i>Idem.</i>	V. 24. Σ., πεφιλτροφορημένη θρεπτή. <i>Coislin. 2.</i>
V. 15. 'Α., ἐκλόν- etc. <i>Idem.</i>	Supplendum, ni fallor, δάμαλις. "Ἄλλος, μοσχάριον γαλαθηνόν. <i>Reg.</i>
Ibid. 'Α., Σ., στενά. <i>Idem.</i>	
Ibid. Σ., θ., δηλώσαι μοι. <i>Idem.</i>	

CAPUT XXIX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐν τῇ πηγῇ.	1. Ἐν Ἄενδώρ.	1. Ἐν τῇ πηγῇ.
3.	3. Διαπορευόμενοι. "Ἄλλος, Ἐ- βραῖοι. Οὐθέν.	3.
'Αφ' ἧς ἡμέρας προσέφυγε μοι.	'Αφ' ἧς ἡμέρας ἐνέπασσε πρὸς μέ.	
4. Ὁργίσθησαν.	4. Ἐλυπήθησαν. 'Ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς. <i>Οι λοιποί</i> , σάταν ἐν πολέμῳ. Διαλλαγῆσεται.	4. Ἐθυμώθησαν.
5.	5. Ἐν χοροῖς λέγοντες. "Ἄλλος, αὶ χορεύουσαι λέγουσαι.	5.
6. Ἄρεστός. Οὐκ ἀρέσκεις.	6. Εὐθής (<i>sic</i>). "Ἄλλως, εὐθύς. Οὐκ ἀγαθὸς σύ.	6.
7. Ἴνα μὴ ποιήσης ἀηδές.	7. Καὶ οὐ μὴ ποιήσης κακίαν.	7.
9. Ὅτι ἀοέσκεις σύ μοι.	9. Ὅτι ἀγαθὸς σύ ἐνώπιόν μου. "Ἄλλως, ἐν ὀφθαλμοῖς μου. "Ἄλλος, ὅτι ἀγαθὸς σύ ἐν ὀφθαλμοῖς μου ὡς ἄγγελος Θεοῦ.	9.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In fonte.	1. In Aendor.	1. In fonte.
3.	3. Pertranseunt. <i>Alius, He- braei.</i> Nihil. Ex qua die incidit ad me.	3.
A quo die transfugit ad me.		
4. Irati sunt.	4. Contristati sunt. Insidiator castrorum. <i>Reliqui,</i> satan in prælio. Conciliabitur.	4. Excanduerunt.
5.	5. In choris dicentes. <i>Alius,</i> choreas agentes dicentes.	5.
6. Placitus. Non places.	6. Rectus. Non bonus tu.	6.
7. Ut non facias injucundum.	7. Et non facies malum.	7.
9. Quia tu places mihi.	9. Quia bonus es tu in conspe- ctu meo. <i>Aliter, in oculis meis.</i> <i>Alius, quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.</i>	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

ישי
דאד 10

10.

10

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Principes.

Principes.

10. Et illucescit.

10. Et cœperit dilulescere.

י.ו.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Regum.

V. 1. Coislinianus 2, cod. ad marg. notat Natv.

V. 4. Ἄ., παρωξύνθησαν. Σ., ὠργίσθησαν. Θ., ἐθυμώθησαν. Reg. et Coisl. 2.

V. 3. Ἄλλος, Ἑβραῖοι. Idem.

Ibid. Οἱ Λοῖκοι, σάταν etc. Coisl. 2.

Ibid. Ἄ., ὀτιούντι. Idem.

Ibid. Ἄ., εὐδοκηθήσεται οὗτος. Coisl. 2 et Reg.

Ibid. Σ., ἀφ' ἧς ἡμέρας προσέφυγέ μοι. Drusius.

V. 5. Ἄλλος, αἱ χορεύουσαι λέγουσαι. Reg.

CAPUT XXX LIB I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

בבא דד 1

1.

1.

אלנגב 2

2.

Πρὸς νότον.

וינהג 6

6.

2. Ἄλλ' ἤλασαν.

ויהג 6

6.

6. Ἐλυπήθη.

קחוק

7.

Ἐνίσχυσε.

הגישדנא לי דאפד 7

8.

7. Ἐγγισόν μοι τὴν ἐπωμίδα
Στήσον πρὸς με τὴν ἐπωμίδα.
Προσέγγισον δὴ μοι τὸ ἐπένδυμα.

אחרי הגודדדא 8

10.

8. Μετὰ τὸν εὐζωνον τοῦτον. (Αἰ.,
ὀπίσω τοῦ μονοζώνου συστρέμμα-
τος.)

ויעמד 10

12.

10.

פגד מעב 12

13.

Ἦτόνησαν τοῦ διαβῆναι.

אדנא 12

ושני צמקים 12

13.

12. ✕ Καὶ δύο στασίδας.

ונשב 13

VULGATA LATINA.

AQUILA.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In veniendo David.

1. Cumque venissent David et viri.

1.

Ad meridiem.

Ex parte australi.

Ad austrum.

2. Et duxerunt.

2. Sed secum duxerant.

2. Sed moverunt.

6. Angustia fuit.

6. Contristatus est.

6. Contristatus est.

Roboravit se.

Confortatus est.

Invaluit.

7. Fac accedere, quæso, mihi ephod.

7. Applica ad me ephod.

7. Admove mihi superhumeralē.
Applica ad me superhumeralē.
Admove utiquē mihi indumentum.

8. Post agmen istud.

8. Latrunculos hos.

8. Post accinctum hunc. (Α.,
post expeditum agmen.)

10. Et substiterunt.

10. Substiterant.

10.

Pigrescebant a transeundo.

Lassi transire non poterant.

Debiles fuerunt ad transcundum.

Torrentem.

Torrentem.

12. Et duos botros siccos.

12. Ligaturas uvæ passæ.

12. ✕ Et duos botros siccos.

Reversus est.

Reversus est.

13. Quia ægotavi hodie tres.

13. Quia ægotare cœpi nudius-tertius.

13. Moleste hodie habui tertium diem.

Ægotavi.

Ægotare cœpi.

Ægotavi.

Tres.

Nudiustertius.

Ter.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10. Ὃταν διαφάσῃ.
SYMMACHUS.

Σατράπαι. Ἄλλος, στρατηγοί.

10. Καὶ φωτισάτω ὑμῖν.

10.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10. Cum illuxerit.

Satrapæ. *Alius*, duces.

10. Et illucescat vobis.

10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Regum.

V. 6. Σ., ἀρεστός. Coisl. 2. Ἄλλως, εὐθύς.

ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου etc. Reg. Ἄλλως, ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Sic edit. Rom.

Ibid. Σ., οὐκ ἀρέσκεις. Reg. et Coisl. 2.

Ibid. Ἄλλος, στρατηγοί. Sic quædam exemplaria

V. 7. Σ., ἵνα μὴ ποιήσης etc. Coisl. 2.

et Complutensis.

V. 9. Σ., ὅτι ἀρέσκεις σὺ μοι. Ibid. Ἄλλος, ὅτι

V. 10. Σ., ὅταν διαφάσῃ. Coisl. 2.

CAPUT XXX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Εἰσελθόντος Δαυὶδ. Ἄλλος, ἐν τῷ παραγενέσθαι Δαυὶδ.

1.

Πρὸς μεσημβρίαν.

Ἐπὶ τὸν νότον.

2.

2. Ἄλλ' ἤχμαλώτευσαν.

2.

6.

6. Ἐθλίθη.

6. Ἐπορεύτο.

Ἐθάρησε.

Ἐκραταιώθη.

7. Στήσον πρὸς μετὴν ἐπωμίδα.

7. Πρὸςάγαγε τὴν ἐφρούδ.

7.

8. Ἐπὶ τὸν λόγον τούτου.

8. Ὅπισω τοῦ Γεδδὺρ τούτου. Ἄλλος, ὀπίσω τοῦ στρέμματος (ἴσ. συστρέμματος). Ἄλλος, στρατεύματος.

8. Συστρέμματος.

10. Ἐπιωματίσθησαν.

10. Ἐπέστησαν.

10.

Ἐδυνάτησαν.

Ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου.

Ἐπενάρκησαν παρελθεῖν.

Φάραγος.

Χειμάρρου.

12. Ἐνδέσμους σταφίδων.

12. *Vacat.*

12.

Ἄνεκτίσατο.

Κατέστη.

13.

13. Ὅτι ἠνωχλήθη ἐγὼ σήμερον τριταῖος. Ἄλλος, ὅτι ἠβρώστησα ἐγὼ σήμερον τρίτην ἡμέραν.

13.

Ἐνώσησα.

ἠνωχλήθη.

Ἐυσαλαχίσθη.

Τριταῖος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Intrante David. *Alius*, cum accessisset David.

1.

Ad meridiem.

Ad austrum.

2.

2. Sed captivarunt.

2.

6.

6. Tribulatus est.

6. *Anxius erat.*

Confidit.

Confortatus est.

7. *Applica ad me superhumerale.*

7. *Applica ephud.*

7.

8. *Ad agmen, sive cuneum istum.*

8. *Post Geddar istud. Alius, post turmam. Alius, exercitum.*

8. *Agmen.*

10. *Conciderunt.*

10. *Substiterunt.*

10.

Defecerunt.

Sederunt trans torrentem.

Obtorpuerunt ad transcundum.

Vallem.

Torrentem.

12. *Ligaturas unæ passæ.*

12. *Vacat.*

12.

Recreavit su.

Restitutus est.

13.

13. *Quia moleste habui ego hodie tertianus. Alius, quia ægrotavi ego hodie tertium diem.*

13.

Ægrotavi.

Moleste habui.

Infirmatus sum.

Tertianus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
14 ועל-נגב	14.	14. Πρὸς νότον.
15 וחרדו	15.	15. Εὐζωνον.
16 נבשים חגים הגדל	16.	16. Ἐκτεταυμένοι.
17 מהנשה	17.	17. Ἀπὸ σκοτομήνης.
18 ויצל	18.	18.
21 אשר-פגרו ויגש וישאל להם	21.	21. Οἱ ἐπιωματισθησῶσιν
22 ובליעל הצלנו וינהגו	22.	22. Καὶ ἀποστάτης. Ἐρρυσάμεθα. Καὶ ἐλασάτωσαν.
23 ויתו את-הגדוד הבא	23.	23
24 לחק ולמשפט	24.	24.
26 מהשלל לדקני יתדה לרעור	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Et ad meridiem.	14. Ad meridiem.	14. Ad austrum.
15. Num descendere facies me ? Agmen.	15. Potes me ducere. Cuneum.	15. Accinctum.
16. Relicti. Et tripudiantes.	16. Discumbebant. Et quasi festum celebrantes diem.	16. Extensi.
Magnis.	Vacat.	
17. A crepusculo.	17. A vespere.	... a nocte illuni.
18. Et eruit.	18. Eruit.	18.
21. Qui pigri fuerant. Et accessit. Et optavit eis.	21. Qui lassii substiterant. Accedens autem. Salutavit eos.	21. Qui conciderant.
22. Et Belial. Eruimus. Et ducant.	22. Et iniquus. Eruimus. Cum acceperint.	22. Et apostata. Eruimus. Et deducant.
23. Et dedit agmen veniens.	23. Et dedit latrunculos qui e- ruperant.	23.
25. In statutum, et in judi- cium.	25. Constitutum et præfinitum.	25.
26. De spolio senioribus Juda socio suo.	26. De præda senioribus Juda proximis suis dicens.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX lib. I Regum.

V. 1. Ἀλλοῖς, ἐν τῷ παραγενέσθαι Δαυὶδ. Ita Reg. Ibid. 'A., πρὸς νότον. Σ., πρὸς μεσημβρίαν. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, ut supra.
V. 2. 'A., ἀλλ' ἤλασαν. Coislin. 2.
V. 6. 'A. et Θ. lectiones exhibet idem. Ibid. 'A., ἐνίσχυσε. Idem.
V. 7. 'A., ἔγγισόν μοι τὴν ἐπωμίδα. Reg. Dnas alias. Aquilæ interpretationes et Symmachi interpretationem exhibet Coislin. 2. Sed auguror primam, στήσον πρὸς με etc., esse Symmachi tantum : duas vero alias Aquilæ, ex duabus ejus editionibus

desumptas, quod persepe in libris Regum occurrit.
V. 8. 'A., μετὰ τὸν εὐζωνον τοῦτον. Lectionem Aquilæ sic offert Eusebius *De locis Hebraicis*, ut et Hieronymus ad vocem Γεδδούρ, ubi ad Symmachum legitur λόφον pro λόγον. Codex vero Regius et Propertius lectionem Aquilæ sic habent, ἐπίσω τοῦ μονόζωνου συστρέμματος. Complut. habet στρατεύματος, quæ lectio non spernenda. Coislin., 'A., εὐζώνου. Σ., λόγου. Θ., συστρέμματος. Ibidem adjicit Coislinianus 2, μονόζωνοι δὲ μᾶλλον καλοῦνται οἱ λεγόμενοι. L. e. εἰ μονόζωνοι, magis vocantur vrardones.)

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

14. Πρὸς μεσημέριαν.
15. Ἄρα εἰ κατάξεις με.
Δόχον.
16. Ἀναπεπτωκότες.
Ὡς ἐν πανηγύρει.
Τοῖς πολλοῖς.
17. Ἄφ' οὗ συνεσκόταζεν.
18.
21. Ἀτονήσαντας.

Ἠσπάζοντο αὐτούς.
22. Καὶ παράνομος.

23.

25. Εἰς ὄρον καὶ κρίσιν.

26.

SYMMACHUS.

14. Ad meridiem.
15. Si forte deducas me.
Turmam.
16. Prolapsi.
Quasi in celebritate.

- Multis.
17. A crepusculo vespertino.
18.
21. Qui animo defecerant.

Salutaverunt eos.
22. Et iniquus.

23.

25. In decretum et iudicium.

26.

14. Ἐπὶ νότον.
15. Εἰ κατάξεις με.
Γεδδούρ. Ἄλλος, σύστρεμμα.
16. Διακεχυμένοι.
Καὶ ἐορτάζοντες.
Τοῖς μεγάλοις.
17. Ἄπὸ ἑωσφόρου.
18. Ἀφελιατο. Ἄλλος, ἐκομίσατο
21. Τοὺς ὑπολειφθέντας.
Καὶ προσήγαγε. Ἄλλος, καὶ
προσήλαθε.

Ἠρώτησαν αὐτόν

22. Καὶ λοιμός.
Ἐξειλόμθα.Ἀπαγέτωσαν. Ἄλλως, ἀπαγέ-
σθωσαν. Ἄλλος, λαβέτωσαν.23. Καὶ παρέδωκε Κύριος τὸν
Γεδδούρ τὸν ἐπερχόμενον. Ἄλλος,
καὶ παραδούνα· Κύριος τὸ σύστρεμ-
μα τὸ ἐπελθόν.25. Εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαί-
ωμα.26. Τοῖς πρεσβυτέροις τῶν σκύ-
λων Ἰούδα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ
λέγων. Ἄλλος, τοῖς πλησίον αὐτοῦ
τῶν σκύλων αὐτοῦ λέγων.

LXX INTERPRETES.

14. Ad austrum.
15. Si deduces me.
Geddur. *Alius*, agmen.
16. Profusi.
Et festum celebrantes.

Magnis.

17. A lucifero.
18. Eruit. *Alius*, abstulit.
21. Qui relictī fuerant.
Et accessit. *Alius*, *id*.

Interrogaverunt eum.
22. Et pestilens.
Eripuimus.

Abducant. *Alius*, accipiant.
23. Et tradidit Dominus Geddur
qui irruerat. *Alius*, et tradat Do-
minus agmen irruens.

25. In constitutum et in jus.

26. Senioribus Juda de spoliis,
et proximis suis dicens. *Alius*,
sociis suis de spoliis suis dicens.

THEODOTIO.

14.

15.

16. Dispersi.

17.

18.

21. Qui obtorpuerant.

22.

23.

25.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX lib. I Regum.

Ibid. Σ., ἐπιωματίσθησαν. Idem.
V. 10. Ἄ., ἠτόνησαν τοῦ διαβῆναι. Θ., ἀπενάρ-
χησαν παρελθεῖν. Reg. Adicit vero Coislīnianus 2,
Σ., ἠδυνάτησαν.

Ibid. Σ., φάραγγος. Idem.
V. 12. Ἄ., ✕ καὶ δύο σταφ-. Σ. etc. Idem. Hæc
vero desunt in O.

Ibid. Σ., ἀνεκτίσατο. Coislīn. 2. Reg. etiam ha-
bet, sed sine interpretis nomine.

V. 13. Ἄ., ἠνωχλήθη etc. Coislīn. 2.
Ibid. Ἄ., ἠρρώστηκα. Σ., ἐνόσησα. Θ., ἐμαλχη-

σθη. Idem. Ita ut duas Aquilæ interpretationes ex-
hibeat, an ex duabus editionibus, an vitio librarii,
incertum.

V. 14. Ἄ., πρὸς νότον etc. V. supra, v. 1.
V. 15. Σ., ἄρα εἰ κατάξεις με. Reg. At Coisl. 2
habet, Σ., εἰ, tantum.

Ibid. Ἄ., εὐζωνον etc. Vide supra ad vers. 8.

Ibid. Ἄλλος, σύστρεμμα. Et sic semper.

V. 16. Has Ἄ., Σ., Θ. lectiones ex cod. Reg. et
Coislīn. 2 mutuamur.

Ibid. Σ., ὡς ἐν πανηγύρει. Reg. et Coislīn. 2

Ib' d. Σ., τοὺς πολλοὺς. Coisl. 2.
 V. 17. 'A., ἀπὸ σκοτομήνης. Σ., ἀφ' οὗ συνεσκό-
 τασεν. Drusius et Coisl. 2.
 V. 18. Ἄλλος. ἐχομίσαστο. Reg.
 V. 21. 'A., οἱ ἐπτωμ-, et reliquas similiter ver-

siones affert Coisl. 2.
 Ibid. Ἄλλος, καὶ προσῆθε. Reg.
 Ibid. Σ., ἡσπάσαντο αὐτούς. Coisl. 2.
 V. 22. 'A., καὶ ἀποστᾶτης etc. Coisl. 2

CAPUT XXXI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

וידברך 2	2.
המירים 3	3.
מועד במדברים	
חרבך 4	4.
התעללך	
נשא כיון	
יחדו 6	6.
ויכרתו את דאשא 9	9.
ויפסדו את כל	
בית עשתרת 10	10.
חיל 12	12.
האש 13	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et adhæserunt.
  3. Jacientes.
  - Valde a jacentibus.
  4. Gladium tuum.
- Et illudant.
 Ferens vasa ejus.
 6. Pariter.
 9. Et absciderunt caput ejus.
 Et spoliaverunt vasa ejus.
10. Domo Astaroth.
  12. Virtutis.
  13. Arbore.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμματα.

2.
3.
4.
6.
9.
10.
12.
13.

VULGATA LATINA.

2. Irrueruntque.
  3. Sagittarii.
  - A sagittariis.
  4. Gladium tuum.
- Illudentes.
 Armiger.
 6. Pariter.
 9. Et præciderunt caput Saul.
 Et spoliaverunt eum armis.
10. In templo Astaroth.
  12. Fortissimi.
  13. In nemore.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Ἐκολλήθησαν.
3. Ῥοιζούντες.
Ἐφόδρα ἀπὸ τῶν ροιζούντων
ι.
Ἐναλαλάξωσι.
6. Ὅμοῦ.
9.
10. Ἐν οἴκῳ Ἀσταρόθ.
12. Εὐπορος.
13. Δενδρῶνα.

AQUILA.

2. Adhæserunt.
  3. Sagittarii.
  - Valde a jacentibus.
  - 4.
- Jubilent.
 6. Simul.
 9.
10. In domo Astaroth.
  12. Abundans.
  13. Arboreto.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI lib. I Regum.

V. 2. 'A., ἐκολλήθησαν. Coisl. 2
 V. 3. 'A., ροιζούντες. Reg. Vide Exod. xix, 13,
 et Psal. lxxi, 8.
 Ibid. 'A., σφόδρα etc. Σ., ἀκοντ-. Θ., τόξων.
 Coisl. 2. cum hac nota, μέρος τὸ ἐγγὺς τοῦ ἥπατος,
 quæ a Drusio affertur, quasi sit lectio Theodotio-
 nis : sed est scholion ad lectionem τῶν Ὅ, εἰς τὰ
 ὑποχόνδρια.
 V. 4. Ἄλλος, μάχαιραν. Sic quidam mss. et
 edit. Complut.

Ibid. 'A., ἐναλαλάξωσι. Coisl. 2, et Reg. forte
 ἐναλλάξωσι.
 Ibid. Σ., ὄπλοφόρος. Idem Coisl. 2.
 V. 6. 'A., ὁμοῦ. Idem.
 V. 9. Σ., καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Coisl. 2
 et Reg. Ἄλλος, καὶ ἀποκεφαλίζουσιν αὐτόν. Reg.
 Ibid. Σ., ὄπλα. Coisl. 2. Ἄλλος, καὶ ἐκδιδύ-
 σκουσιν etc. Reg.
 V. 10. 'A., ἐν οἴκῳ Ἀσταρόθ. Coisl. 2. Ἄλλος.

Ibid. 'A., ἐρῶσα. Idem.

Ibid. 'A., καὶ ἐλασάτωσαν, et mox λαβέτωσαν, sine interpretis nomine. Coislin. 2 : sed videtur Symmachi. 'Αλλως, ἀπαγέσθωσαν. Edit. Rom.

V. 25. 'Αλλος, καὶ παραδοῦναι τὸ σύστρεμμα τὸ

ἰπ-. Reg.

V. 25. Σ., εἰς ὄρον καὶ κρ-. Coislin. 2.

V. 26. 'Αλλος, τοῖς πλησίον αὐτοῦ τῶν σκύ- etc. Reg

CAPUT XXXI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
3.
Ἄκοντιστῶν.
4.

Ἵπλοφορος.
6.
9. Καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ.
Ἵπλα.
10.
12. Ἴσχυρός.
13. Φυτόν.

2. Συνάπτουσι.
3. Ἄκοντισται.
Εἰς τὰ ὑποχόνδρια.
4. Ῥομφαίαν σου. 'Αλλος, μά-
χαιραν.
Ἐμπαίξωσιν.
Ἵ αἴρων τὰ σκεῦή αὐτοῦ.
6. Κατὰ τὸ αὐτό.
9. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτόν. 'Αλ-
λος, καὶ ἀποκεφαλίζουσιν αὐτόν.
Καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκεῦή αὐτοῦ.
'Αλλος, καὶ ἐκδιδύσκουσιν αὐτόν τὰ
σκεῦή αὐτοῦ.
10. Εἰς τὸ Ἄσταρτεῖον. 'Αλλος,
εἰς τὸ ἱερὸν Ἀστάρτης.
12. Δυνάμεως.
13. Ἄρουραν.

2.
3. Τοξοταί.
Τόξων.
4.

6.
9.

10.
12.
13. Τὰς δρυῖς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.
3.
Jaculatoribus.
4.

Armiger.
6.
9. Et absciderunt caput ejus.

Arma.

10.
12. Fortis.
13. Arbore.

2. Congrediuntur.
3. Sagittarii.
In hypochondria.
4. Gladium tuum. *Alius*, ma-
chæram.
Illudant.
Ferens vasa ejus.
6. In idipsum.
9. Et convertunt eum. *Alius*, et
capite truncant eum.
Et spoliaverunt vasa ejus. *Alius*,
et exuunt eum vasis (*al. armis*)
suis.
10. In Astartio. *Alius*, in templo
Astartes.
12. Virtutis.
13. Arboreto.

2.
3. Sagittarii.
Arcubus.
4.

6.
9.

10.
12.
13. Quercubus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI lib. I Regum.

εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀστάρτης. Reg.

V. 12. 'A., εἰσπορός. Σ., Ἴσχυρός. Coislin. 2.

V. 13. 'A., δεινῶνα. Σ , φυτόν. Θ., τὰς δρυῖς.
Reg. et Coislin. 2.

Notæ duæ sequentes prodeunt, prior ex codice Regio passim laudato, altera ex codice Regio, numero 1871. Uterque vero testificatur Aquilam ex primo et secundo Regum libro, sive ex duobus Samuëlis, unum fecisse. Tertiâ nota adjicitur ex Coisliniano 2.

Τέλος σὺν Θεῷ τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν.

Ὁ δὲ Ἀκύλας, Ἑβραίοις ἐπόμενος, οὐ διεῖλε, ἀλλὰ μίαν τὰς δύο πεποίηκε.

'Ακ., εἰς ἕν συνάπτει τὴν Α' μετὰ τῆς Β'.

Coislin., ἕως ὧδε τὸ Ἑβραϊκὸν, καὶ λοιποί.

I. e. Finis cum Deo primi libri Regum.

Aquila vero, Hebræos sequens, non divisit; sed

ex duobus unum fecit.

Aquila primum et secundum in unum copulat.

Coislin. Hactenus Hebraicum et reliqui.

ORDO RERUM

QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

ORIGENES.

HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Epistola nuncupatoria	9
Præfatio	14
PRÆLIMINARIA.	19
CAPUT PRIMUM. — <i>De Tetraplorum et Hexaplorum nominibus et forma.</i>	
I. — Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina.	19
II. — Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.	22
III. — An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse.	22
IV. — Quo tempore Hexapla concinnaverit.	24
V. — Quæ ratione Tetrapla, Hexapla, Octapla digesserit. Itemque Enneapla	29
VI. — In quibusdam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.	31
VII. — De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.	34
VIII. — An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.	35
IX. — Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.	36
CAP. II. — <i>De textu Hebraico.</i>	
I. — Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus.	39
II. — Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum.	39
III. — Ex quarundam litterarum similitudine quantæ interpretationum varietas orta sit.	42
IV. — De prisco scripturam Hebraicam legendi more.	46
V. — De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.	47
VI. — De vocalibus Hebræorum.	50
CAP. III. — <i>De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristææ nomine circumfertur.</i>	
I. — Aristææ Historiæ compendium.	53
II. — Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.	56
III. — Quid Josephus.	57
IV. — Quam longe ab Aristææ narratione aberraverit Justinus Martyr.	57
V. — Epiphanius longe diversa ab Aristæa et a cæteris refert.	58
VI. — Totæ controversiæ in tres quæstiones dividitur.	60
VII. — Probat Aristææ exemplaria quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respuenda esse.	60
VIII. — Post Hieronymum asseritur LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt, non reliqua Interpretatos esse.	62
IX. — Utrum Aristææ primigenia Historia vera sit, an conficta et supposititia, afferuntur argumenta utrinque.	62
X. — Disputationis conclusio.	66
CAP. IV. — <i>De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.</i>	
I. — De statu editionis <i>ἡ ὀ</i> antequam Origenes Hexapla adornaret.	68
II. — Origenes editionem <i>ἡ ὀ</i> emendatam cum astericis et obelis in Hexaplis posuit.	68
III. — De astericorum et obelorum usu in Hexaplis.	69
IV. — De lemniscis et hypolemniscis.	72
V. — In hodiernis editionibus et mss. LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexapli desumpta deprehenduntur.	75
VI. — De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum advectæ sunt.	76
VII. — De iis etiam mutationibus, quæ ex similitudine quarundam litterarum admixtæ sunt.	77
VIII. — De distinctione capitum et versicolorum antiquitus usurpata.	78
CAP. V. — <i>De Aquilæ editionibus.</i>	
I. — Aquilæ historia.	79
II. — Aquila duas interpretationes edidit.	81
III. — Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.	83
IV. — An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit.	83
V. — Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur.	83
VI. — Quæritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.	85
CAP. VI. — <i>De Symmachii interpretatione.</i>	
I. — Multipliciter errat Epiphanius et pugnantia loquitur, dum narrat Symmachium Scripturam versus ante Theodotionem.	85
II. — Auctor Synopseos Epiphanius errorem sensisse videtur.	87
III. — Chronicon Alexandrinum errorem Epiphanius emendavit, ut et Aldo.	87
IV. — An duas interpretationes ediderit Symmachus.	89
V. — Quo vertendi genere usus sit : et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho numerabuntur	90
VI. — Eius editio a veteribus admodum laudata.	91
VII. — Theodoro Heracleote non ita probatur.	91
CAP. VII. — <i>De Theodotionis editione.</i>	
I. — Quis fuerit Theodotus.	91
II. — De ratione interpretandi qua usus est.	93
III. — Cæteris interpretibus inducitur habetur.	94
CAP. VIII. — <i>De reliquis editionibus.</i>	
I. — Quinta, sexta, septima editiones quondam factæ sint.	95
II. — Quondam repertæ fuerint.	95
III. — De quinta editione.	96
IV. — De sexta editione.	97
V. — De septima.	97
VI. — De Vulgatæ editionis Latine præstantia.	98
CAP. IX. — <i>In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.</i>	
CAP. X. — <i>De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.</i>	
I. — De notis cognitis.	103
II. — De notis incognitis.	110
III. — Probat contra Brianum Waltonum notam ad significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.	111
CAP. XI.	
I. — Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, et quare.	115
II. — Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ.	116
III. — Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libri sint usi.	117
IV. — Quondam Hexapla perierint.	120
Anecdota quædam, quæ hic tantum memorantur.	121
Monitum.	121
Testimonia in veteres interpretes.	123
HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Monitum in Genesim.	141
Genesis liber.	145
Admonitio in Exodi librum.	331
Exodi liber.	335
In Leviticum admonitio.	519
Leviticus liber.	523
Admonitio in librum Numerorum.	707
Liber Numerorum.	707
Admonitio in Deuteronomium.	791
Liber Deuteronomium.	795
Admonitio in librum Josue.	927
Liber Josue.	927
Admonitio in librum Judicum.	1043
Liber Judicum.	1043
Monitum in librum Ruth.	1267
Liber Ruth.	1267
Admonitio in libros Regum et Paralipomenon.	1267
Liber I Regum.	1271

FINIS TOMI DECIMI QUINTI.

Ex typis MIGNE, au Petit-Montrouge.